UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 10 07 09 023 7

DR 414 C4 v.1-3

Cevād, 'Alī
Memālik 'Osmānīyenin tārīh ve cūgrāfyā luġātı

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/memlikosmnyenint01ceva

Cevad Ali

ممالك عثمانيه نك

تاريخ

و

جغرافيا لغاتى

Memâlik-i Osmâniyenin

طوپطاشى عسكرى رشدى واسكدار مكتب اعدادئ ملكيسى
جغرافيا معلمى قول اغاسى

على جواد

(قسم اول لغات جغرافيه)

ممالك عثمانيه نك تقسيمات وبلدان مشهوره وعادى برناحيه وقصبه
والك اوفاق بر درهسنه وارنجه يه قدر كافهٔ نقاط ومواقع معروفه سنى
حروف هجا ايله ترتيبله توصيف و بيان ايتمك اوزره قلمه آلنمشدر.

عموم مكاتب عسكريه يه قبولنه مجلس معارف عسكريه طرفندن قرار ويرلمش اولمغله
برخيلى تصحيحات وتعديلات اجراسيله علاوه لى اوله رق ايكنجى دفعه
طبع اولنمشدر

معارف نظارت جليله سنك رخصتيله طبع اولنمشدر

درسعادت
محمود بك مطبعه سى
١٣١٣

بسم الله الرحمن الرحیم

ا

LIBRARY
AUG 30 1965
UNIVERSITY OF TORONTO
DR
414
C4
v.1-3
1003584

آبانا. — آناطولیٔ شاهانه‌ده وقره دکز ساحلنده کائن بر اسکله موقعی وقسطمونی ولایتی داخلنده سینوب لواسنه مضاف استفان قضاسی ملحقاتندن بر ناحیه‌در.

اهالیسی على العموم فن ملاحی ایله مألوف اولدقلرندن قایقجیلق وماونه‌جیلق ایله تعیش ایدرلر.

آب صافی. — زبانزدی الب صو فیدر قوجه ایلی سنجاغنه ملحق اطه پازاری قضاسی ملحقاتندن بر ناحیه اولوب قره‌چایر ناحیه‌سیله برابر نفوسی ۲۵۰۰ وقرای ملحقه‌سی ۱۷ عدددر.

آبقرون. — کرید ولایتنده اسفاکیه لواسنه مربوط بر قضا مرکزیدر.

آلمنوس، فیره‌ماسه نواحیسیله ۶۱ قریه‌یی جامعدر.

آبکور. — دیاربکر ولایتنده ونفس دیاربکره ۱۲ ساعت بعد مسافه‌ده مرکزه ملحق بر ناحیه اولوب یدی قریه‌یی و ۱۸۰۰ قدر نفوسی مشتملدر.

آبل السوق. — دمشق الشامک بش ساعت بعد ومسافه‌سنده بر تپه‌ده کائن بر قریه اولوب بین الناس حضرت آدم علیه السلامک اوغلی هابیلک مدفنی اولمق اوزره بر ذهاب موجوددر.

آبل القمح. — بیروت ولایتی داخلنده مرج العیون قضاسنه مضاف بانیاس ناحیه‌سی قراسندن بری اولوب اللی قدر

خانه‌یی جامع و کتب مقدسه ده مذکوردر .

آبل مصرایم وشطیم . — بونلر اردن دنیلان نهر الشریعه وادیسنده کائن برر موقع قدیم درکه برنجیسی حضرت یعقوبك مدفنی اولمق ایکنجیسی بنی اسرائیلك ارض موعود تزولدن اقدم اوغراغی بولنمق ایله مشهوردر .

آبولیونت . — یاخود ابولونیا خداوندکار ولایتنك غربنده وبروسه‌نك ٤١ کیلو متره بعد ومسافه سنده واقع بر کول اولوب ابولیونت دنیلان کوچوك بر قصبه‌جغی دخی کولك ایچنده‌کی اطه اوزرنده‌در . کولك صویی صوصورلو واسطه‌سیله مرمره یه دوکیلور . بو کول ٤٢٥ کیلو متره سطحنده و ١٢ فرسخ محیطنده‌در . قصبه خراب بر سور ایله محاط وقریه یه بر احشاب کوپریجك ایله متصلدر . اهالیسی ١٥٠٠ قدر اولوب ٣٠٠ خانه‌یی مشتملدر . کولك ایچنده‌کی اطه‌جقلرده قدیم هله‌نیك خرابه‌لری واردر .

آپولونیا . — کونشك عبادتنه مخصوص اولان عبادتخانه‌لرك بولندیغی شهر وقصبه‌لردرکه الیوم خرابه‌لری موجوددر . بونلرك برنجیسی ارنبودلقده ایکنجیسی مناستر ولایتنده کوریجه قربنده اوچنجیسی سلانیکده شمدی بالیوحوری نامیله مشهور اولان محلده دردنجیسی قره دکز ساحلنده وسوزه‌بولی دنیلان محلده بشنجیسی بنغازی ساحلنده التنجیسی کرید اطه‌سنده یدنجیسی آبولیونت کولی داخلنده سکزنجیسی ارض فلسطینده طقوزنجیسی اناطولیده آق شهر جوارنده ایدی .

آباره . — نیل مبارکك ایاقلرندن وصاغ طرف توابعندن بریسی اولوب حبشستاندن ظهور ایله بلاد نوبی‌یی بعدالقطع نیله دوکیلور نهرك جهت جریانی نیل ازرقه موازی اولوب ارالرنده قلان جزیره‌یه مروئه اطه‌سی دیرلر . تقاضا نامیله دخی مسمادر .

آتجا . — آیدین ولایت ولواسنده نازللی قضاسنه مضاف برناحیه اولوب قضاء مزبورك جهت غربیسنك برقسمندن متشکلدر . ایکی پاره قریه و ٥١٨٥ نفوسی مشتمل اولوب مرکز ناحیه ٣٧ درجه ٥٤ دقیقه عرض شمالی و ٢٥ درجه ٥٨ دقیقه طول شرقیده واقع ٤٠٢٥ نفوسی و ١٠٤٥ اماکنی محتوی چیل اوغلی قصبه‌سیدر .

آت قیاسی چایی . — اناطولینك غرب جهتنده بر صودرکه همنامی اولان آت قیاسی طاغندن نبعان

ایله قاز طاغی صوینك منبعلرندن بریسی اولور .

آت قیاسی طاغی . — آسیای صغیر سلاسل جبالندن اولوب جنوبی پایه‌لری ادرمید اووه‌سنه منتهی اولور .

آت میدانی . — استانبولده ایمپراطورلر زمانده هیپودروم وعثمانلیلر زمانده آت میدانی دنیلان محلدرکه آت تعلیمنه مخصوص اولمق اوزره سپتیم سور طرفندن بنا وقسطنطین معرفتیله اکمال ایدلمشدر . بو میدانك اطرافی قدیماً هیاکل وستونلرله مزین اولدیغی حالده اهل صلیب استیلاسنده فرنکلر طرفندن تخریب ایدلمش وزمانمزده آنجق بورمه‌لی دیرك دیکیلی طاش کبی آثار قدیمه‌سی باقی قالمشدر .

آتنه . — طربزون ولایتی الویه‌سندن لازستان سنجاغنه مربوط برقضا مرکزی اولوب مرکز ولایتك ۱۲۰ کیلو مترو شرقنده وساحل بحر سیاهده کائندر قضا همشین ویچه نامنده ایکی ناحیه و ۵۸ قریه‌یی مشتملدر .

قضای مزبور اراضیسی جمعاً ۲,۷۱۳,۳۲۱ دونم تربیعنده اولوب بونك ۱۰۷٤٦۲ دونمی مزروع ۹٦۱۱۸ دونمی غیرمزروع ۲,۵۰۹۷٤۰ دونمی دخی غیر قابل زراعت ومعادن عبارتدر .

قضانك محصولاتی سنوی ۹۷۰ هکتولیتره اربه ۵۳٤۰۰ هکتولیتره قوقوروز ۳۵۵۹۰ کیلو غرام پرنج ۱۵۷۰ کیلو فندق ۳۰۲۰ کیلو اوزوم ۷۳۰۰ کیلو جویز ۵۵،۷۰۰ کیلو سبزه ۸۷۲۰۰ کیلو میوه ۲۲۰۰۰ کیلو بال ۳۵۰۰۰ کیلو محصولات سائره‌دن عبارتدر .

آثوریه . — آثوری قومنك وآثور دولت قدیمه‌سنك بولندیغی مملکتك اسمیدر . موقعی شمدیکی کردستان سمتی ودجله‌نك قسم علیاسی اولوب غرباً سوریه جنوباً بابیلونیا شرقاً عراق عجم ایله محاط ومحدود اولان محلدر آثوریه‌نك مرکزی موصلك قارشوسنده کائن نینوا شهری ایدیکه ۲۰۰۰ سنه‌دنبری خرابدر .

آجه اووه‌سی . — اوروپای عثمانیده چناق قلعه بوغازینك روم ایلی یاقه‌سنی حصوله کتورن برشبه جزیره‌در وقتیله امرای عثمانیدن آجه بك طرفندن فتح وتسخیر اولنمغله آنك نامنه نسبت اولنمشدر .

آجه آباد . — بیغا سنجاغنه مضاف برقضادر . مرکزی کلیدالبحر قربنده وساحل بحرده کائن مایدوس قصبه‌سیدرکه سکنه‌سی رومدر .

احته‌پولی

آجه صو . — یاخود آجه سو ، دها طوغریسی ایاسو ، مدللی اطه‌سنده ومشهور قاسترونك بش ساعت شمال غربیسنده بر ناحیه مرکزیدر قصبه قاسترودن صکره یك معروف اولوب بیزانس کلیساسی وجنویز قصری کبی آثار عتیقه‌سی واردر .

آجی طوز کولی . — آیدین ولایتی داخلنده برکولك اسمیدر . بوکولك دوره‌سی ۱۰ فرسخ وسطحی ٥ فرسخ مربعیدر. اسکی اسمی آز قانیادر .

آخته بولی . — ادرنه ولایتی داخلنده قرق کلیسا سنجاغنه ملحق برقضا مرکزیدر. موقعی بحر سیاه ساحلنده وشرق روم ایلی ساحلی قربنده اولوب درسعادت روم پطریقلکنه مربوط برمتره‌پولیدك اقامتکاهیدر .

آخلاط . — وان ولایتی داخلنده وان کولی ساحلنده برقصبه‌در هواسی صغوق میوه‌سی مبذول ووقتیله معمور وجسیم ایدی . الیوم بیك خانه و ٤٠٠٠ نفوسی واردر .

آخمیم . — مصر علیاده ونیلك صاغ ساحلنده سیوط ناحیه‌سی ملحقاتندن بر قصبه‌درکه قدیماً مواقع مهمه‌دن معدود ایدی .

آدی یمان . — یاخود حصن منصور ، معمورة العزیز ولایتی داخلنده برقضا مرکزیدر . ٥٠٠ قدر ابنیه‌یی ۱۱٥٠ نفوسی ومشتملات سائره‌سی واردر . اراضیسی صولاق وموقعی دوزدر .

آذنه . — یاخود قازطاغی بازاری بیغا لواسنه ملحق برقضا مرکزیدر. قضانك محصولاتی اولدقجه برکتلی ونفوسی کثرتلیدر .

آراج . — قسطمونی ولایتنده مرکز لوایه مضاف ۳ ناحیه ٥٦ قریه ۱٦٠٠٠ نفوسی جامع برقضا ومرکز قضادر عموماً قضاده ٤٦ جامع شریف ۳۷ مکتب واردر . قضانك اورمانلری زنکین مرعاسی چوق ومحصولاتی باغ وحبوبات وتفتیکدن عبارتدر .

آرارات طاغی . — آسیای عثمانیده روسیه — ایران — دولت عثمانیه حدودلرینك برلشدکاری محل قربنده کائن بر طاغ اولوب آسیای عثمانی جبالنك عقده‌سی وبالجمله سلسله‌لرینك نقطهٔ تولدوتشعبیدر. بوطاغ بین الاهالی آغری طاغی ویرلی خرستیانلر اراسنده ماسیس طاغی نامیله موسوم اولوب خرستیانلر سفینهٔ نوحك محل نزولی اولمق اوزره زعم ایدرلر . ٥٤١٨ متره ارتفاعی حائز واوزری برف

ارارات طاغلری

دائمی ایله مستور بولنان بوجسم پورفیر
یبغیننك بایزید اووه‌سنك ۸ کیلو متره
قدر شرقنه طاغتدیغی تموجاتی ایله قبهٔ
آسمانه تماس ایتمش کبی خطای بصره
سببیت ویرن ارتفاع خارق العاده‌سی
واوچورملرینك عمقی انظار تماشا کرانه
دهشت ویرمکده وطبیعتنده آثار
وولقانیه مشهود بولنمقده‌در .

آرارات طاغنك زروه‌سنه چیقلمز دیو
بین الاهالی موجود اولان زعمك بطلانی
یکنده روسیه‌لونك برهیئت فنیه‌سنك تا
طاغك تپه‌سنه قدر چیقمسیله تحقق
ایتمشدر .

آراس .— نام قدیمی آراقس در . آسیای عثمانیده و
ارضروم ولایتی داخلنده ارضرومك
۴۰ کیلومتره جنوبنده کائن بیکلکول
طاغندن نبعان ایله پاسین اووه‌سنی لایقیله
صولادقدنصکره روسیه حدودی
داخلنده کور ویا قور نهرینه قاریشان
بیوجك برایرمقدر . ولایت داخلنده‌کی
طول مجراسی ۱۶۰ کیلومتره‌در .

آرذانوج .— ارضروم ولایتنده چلدر قضاسنده
چوروخه دوکیلان بردره کنارنده
برقصبه‌درکه قدیماً پك معمور اولدیغی
حالده شمدیلرده انجق ۱۲۰ قدر خانه‌یی
مشتملدر .

آرتیوین .— ارضروم ولایتنه تابع چلدر قضاسنك
کرسیء اداره‌سی اولوب چوروك صویك
ساحل یسارنده کائن و ۷۰۰۰ نفوسی
شامل برقصبه‌در . تجارت محلیه ساده
یاغی وروغن زیت وزیتون وبالدن
عبارتدر .

آرداشین .— طربزون ولایتنده لازستان سنجاغنده
وساحل بحرسیاهده وطربزونك ۱۲۰
کیلو متره شرقنده اتنه ایله ویچه اراسنده
وفورطنه چایی منصبی جوارنده واقع
کوچوك بر قصبه‌در .

آرسلان ایرمغی .— اناطولینك بحر سیاه
مائله سنده وقسطمونی ولایتی داخلنده
جریان ایدن برنهردر . بوصو منبعی
اووه طاغندن اخذ ایله ۳۰ کیلومتره
برمجرا قطع ایدر . اسکی اسمی لیقوس در .

آرسلان برونی . اناطولی شبه جزیره‌سنك
جهت غربیسنده کائن چاندارلو کورفزی
قربنده بر بروندر .

آرسلان بك .— قوجه ایلی سنجاغی داخلنده مرکز
لواً اولان ازمیده درت ساعت بعد
ومسافه‌ده کائن ۲۰۰۰ نفوسلی بر
قصبه‌در .

آرسوف .— آپولونیا اسمنده‌کی بلاد قدیمه‌دن اولوب
فلسطین قراسندن یافه یه ایکی ساعت
مسافه‌ده کائندر . صلیبیون زماننده

آصور ، آسور ، آزروفوم تسمیه قلنمشیدی .

اهل صلیب طرفندن دفعاتله ضبط واسترداد اولنمش ونهایت مصرسلطانی (بیبرس) ك امریله هدم وتخریب قلنمشدر .

آرصوص .— حلب ولایتنده اسکندرون قضاسنه ملحق بر ناحیه‌درکه اسم قدیمی روزوس‌در. الا طاغی اتکنده وساحل بحرسفیدده واقع ومرکزقضایه برطریق ایله مربوطدر .

ارموراباد .— خداوندکار ولایتنك قره‌سی سنجاغنده ادرمید ناحیه‌سنه ملحق برناحیه‌در .

ارمودان .— ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنك قوری چای قضاسنه مضاف ناحیه مرکزیدر .

ارمودایلی .— خداوندکار ولایتنك کوتاهیه سنجاغنده مرکزه ملحق برناحیه‌در .

آرنؤد .— یاخود آرناؤد ، روم ایلیٔ شاهانه‌نك وسط وغرب سمتنده ساکن برقومدر. بونلر طوسقا وکیغه نامیله باشلوجه ایکی قسمدر لسانلری اساساً برایسه ده شیوهٔ تلفظلری بشقه‌در .

ممالك عثمانیه‌ده ساکن اولنلری (۱,۵۰۰,۰۰۰) میلیونی مسلمان اولمق اوزره ایکی میلیون مقدارنده‌در .

ارنبودلرك اسکان ایتدیکی اراضی‌یه ارنبودلق واوروپالیلر آلبانی دیرلر .

اراضیٔ مذکوره قره‌طاغ ، هرسك وبوسنه ، صربستان ، بلغارستان یونان ممالکی واذریاتیك ویونان دکزلری ایله محاط ومحدوددر . اراضیٔ مزبوره عمومیتله طاغلقدر. روم ایلیٔ شاهانه‌نك: قوصوه ، مناستر ، اشقودره ، یانیه ولایتلری آرناؤدلقده‌در .

آرناؤدلقده کبه کلیم شیاق چارشاف وسیم آوانی ویکی اصولده اسلحه وخصوصیله پك مکمل مارتینی هانری تفنکلری اعمال اولنور .

آسپوزی .— معمورة العزیز ولایتنه تابع ملاطیه لواسنك کرسیٔ اداره‌سیدر . قصبه فرات نهرینك توابعندن طاشمه صوینه قاریشان برکوچك چای اوزرنده اولوب موقعی کوزل سوقاقلری مفرحدر .

مقدما ملاطیه‌نك صیفیه‌سی ایکن ٥٥ تاریخندن بری مقر لوا اولمشدر .

بو طرفلرك یازیلی المالری پك مشهوردر .

آسوس .— آسیای غربیده اناطولی ساحلنده واقع یونان مستعمرات قدیمه‌سندن برشهر ایدی‌که الیوم خرابه‌سی موجوددر .

آسیای عثمانی .— ممالك دولت علیهٔ عثمانیه‌نك اجزای ثلثهٔ اصلیه‌سندن بریسی وآسیا قطعه‌سنده بولنان قسمی‌در . بو قطعه « ۲٤ » : (٤٥) درجه طول شرق

و ٣٦ : ٨،٨ غرض شمالی اراسنده کائندر . [بو عرضلر جنوباً آنامور وشمالاً سینوبه کوره‌در] .

حدود حاضره‌سی : بحر سیاه ، بوسفور، مرمره واطه‌لر دکزلری ایله بحرسفید وبحر احمر ایله بصره کورفزی روسیه ایران مملکتلری ایله عربستان چوللری ایله محاطدر .

آسیای عثمانی عربستان وسوریه چوللری وحجاز ایله یمن داخل اولدیغی حالده تربیعاً ایکی میلیون کیلومتره جسامتنده‌در. بو مقدارك ٦٤١,٨٦٩ کیلومتره‌سی حجاز ویمن ولایتلرینه عائددر .

آسیای عثمانینك نفوسی حجاز ویمن داخل اولدیغی حالده ١٥,٥٥٣,١٨٦ وذکر اولنان ایکی ولایتك حاوی اولدیغی آلتی میلیون نفوس دخی بومقداره ضم ایدلدکده جمعاً ٢١,٥٥٣,١٨٦ یه بالغ اولور .

آسیای عثمانیده مشهور اوله‌رق طوروس وآنتی طوروس ولبنان آنتی لبنان سلسله‌لری واردر .

ذاتاً شبه‌جزیره سطح بحردن ١٠٠٠ متره مرتفع بریایلادن عبارتدر .

اشبو قطعهٔ اراضی شمال، غرب شمال وغرب، شرق جنوبی مائله‌لرینه منقسم اولوب شمال مائله‌سنده بحرسیاهه جاری اولان سقاریا ، قزل‌ایرمق ، چوروك صو غرب وجنوب غربی مائله‌سنده کدیز مندرس کوکصو ترسوص صویی جیهان، سیحان نهرالعاصی بولنور .

شرق جنوبی مائله‌سنده بصره کورفزینه جریان ایدن دجله وفرات قوللرندن متشکل اولان شط العرب واردر .

اشبو ایکی نهر مقدما یرجنتی دنیلان میسوپوتامیایی ارواواسقا ایدرلر . وبو سایه‌ده بوجهت کثرت ذخایر جهتیله دنیانك انباری نامیله مسمی ایدی .

ادارهٔ ملکیه‌جه آسیای عثمانی اولا ٢٢ ولایت ثانیاً ٤ مستقل سنجاق ثالثاً امتیازلی جبل لبنان متصرفلغندن رابعاً سیسام بکلکندن خامساً حجاز ویمن ولایتلرندن مرکبدر .

ولایات وتقسیمات سائره‌ایله هربرینك مرکز اداره‌سی وملحقات سائره‌سی وبلاد مشهوره‌سی ومقدار نفوسی ایله هربرینك جسامتی جدول آتیده ارائه اولنمشدر :

نفوس	تربیعاً کیلومتره	بلاد مشهوره	مرکز ولایت	عدد ناحیه	عدد قضا	عدد لوا	اسامی ولایات
٤٠٢٤٣٩	٣٧٥٥٠	طرسوس. مرسین. سلفکه. ارمناك. سیس. خاچین.	اطنه	٤٩	١٩	٤	اطنه (١)
٩٩٤٦٠٤	٧٨٦٠٠	اسکندرون. انطاکیه. عنتاب. مرعش. زیتون. اورفه.	حلب	٢٤	٢٢	٣	حلب (٢)
٨٩٢٨٩١	٨٣٧٨٠	قیصری. یوزغاد. قیرشهر. سوریحصار. ناللیخان.	انکوری	١٧	٢٢	٤	آنقره (٣)
٢٤٠٥٠٧	١٢٨٦٠	مدللی. ساقز. لیمنی. ایمروز.	رودوس	١٨	١٨	٤	جزایر بحر سفید (٤)
٨٥٠٠٠٠	١٤١٢٠٠	کربلا. حله. تکریت. خانقین. مندلی.	بغداد	١٤	١٢	٣	بغداد (٥)
٢٠٠٠٠٠	٤٢٠٠٠	عماره. نجف. منتفك. قورنه.	بصره	١٥	٢٣	٤	بصره (٦)
٤٠٠٠٠٠	٣٠٥٠٠	نابلس. عکا. طرابلس شام. یافه. طبریه. لازقیه.	بیروت	١٥	٢٣	٤	بیروت (٧)
٣٨٨٦٢٥	٢٩٨٥٠	کیج. سعرد. موش. مازکرد.	بتلیس	١١	١٤	٤	بتلیس (٨)
١٣٠٠٠٠٠	٦٨٠٠٠	باندرمه. یکیشهر. اسکیشهر. مدانیه. بیله‌جك. بالیکسر.	بروسه	٤٦	٢٧	٤	خداوندکار (٩)
١٠٠٩٤٦٠	٣٠٠٠٠	سینوب. اینه‌بولی. اماصره. بارطین. بولی. کنغری.	قسطمونی	٣٩	٢٣	٤	قسطمونی (١٠)
٤٧١٤٦٣	٤٦٨٢٤	ارغنی. ماردین. پالو.	دیاربکر	٥٤	١٣	٣	دیاربکر (١١)
٦٤٥٧٠٢	٧٦٧٢٠	کماخ. بایبورد. بایزید.	ارضروم	٦	١٩	٣	ارضروم (١٢)
١٠٨٨١٠٠	٩١٦٤٠	اسپارطه. قرهمان. نیکده. نوشهر.	قونیه	٣٥	٢٩	٥	قونیه (١٣)
٥٧٥٣١٤	٣٧٨٦٠	خرپوط. ملاطیه. عربکر. اکین.	مزرعه	١٣	١٧	٣	معمورة العزیز (١٤)
٩٩٦١٤٠	٨٣٧٠٠	اماسیه. طوقات. قره‌حصار شرقی. نیکسار.	سیواس	٤٦	٢٦	٤	سیواس (١٥)
١٣٩٠٧٨٣	٤٥٠٠٠	مغنیسا. برغمه. الاشهر. دکزلی. آیدین. منتش.	ازمیر	٤٤	٣٩	٥	آیدین (١٦)
١٠٤٧٧٠٠	٣١٣٠٠	ریزه. کمشخانه. صامسون. تیره‌بولی. کره‌سون.	طربزون	٢٧	٢٢	٤	طربزون (١٧)
٣٧٦٢٩٧	٤٠٠٠٠	عادلجواز. عمادیه. باش قلعه.	وان	١٦	١٨	٢	وان (١٨)
٦٠٤١٧٠	٦٢٢٠٠	حمص. حما.	شام	٨	١٧	٣	سوریه (١٩)
٣٠٠٢٨٠	٧٥٧٠٠	سلیمانیه. اربیل. رواندز. کرکوك.	موصل	٢٩	١٧	٣	موصل (١٧)
١٤١٧٥٤٥٤	١١٦٥٩٨٤			٥٢٦	٤٢٠	٧٣	

نفوس	تربیعاً کیلومتره	بلاد مشهوره	مرکز ولایت	عدد ناحیه	عدد قضا	عدد لوا	اسامیٔ ولایات
			عربستان				
٣٥٠٠٠٠٠	٣٨٥٧٣٠	طائف. مدینه. مکه .	مکهٔ مکرمه	٢	١٢	٢	حجاز (٢١)
٢٥٠٠٠٠٠	٢٥٦١٣٢	حدیده . تعز . مخا .	صنعا	٦٢	٢٣	٤	یمن (٢٢)
٦٠٠٠٠٠٠	٦٤١٨٦٢						
			الویهٔ مستقله				
١٢٩٠٤٧	٧٥٠٠٠	چناق قلعه بیغا	قلعهٔ سلطانیه	٥	٥	١	بیغا (١)
٢٤٦٨٢٤	١١١٣٠	قره‌مرسل . کیوه	ازمید	١٢	٤	١	قوجه ایلی (٢)
٣٣٣١٦٩	٢١٣٠٠	یافه . غزه . رمله	قدس	٣	٤	١	قدس شریف (٣)
١٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠	البوکال . رأس العین	دیرزور	١٥	٤	١	زور (٤)
٨٠٩٠٤٠	١٣٩٩٣٠			٣٥	١٧	٤	
			امتیازلی سنجاغی				
٢٢٥٠٠٠	٥٧٤٠	دیرالقمر . زاخله	بیت الدین	٤٣	٨	١	جبل لبنان
			بکلك				
٤٤٥٠٠	٦٠٠	٤٥ قریه	واتی	٥	٤	١	سیسام بکلکی
٢١٢٧٣٩٩٤	١٩٥٤٠٧٦			٦٦٨	٤٨٤	٨٥	یکون عمومی

آسیون جایر . — یاخود غابره، بحر احمردن پیدا اولان عقبه کورفزینك شرقنده کائن اسکی بر شهر ایدی . قبل المیلاد بر قاچ عصرلر اقدم تجارت فوق العاده‌سیله مشتهر ایدی .

اشوره . — سیواس ولایت ولواسنه ملحق دارنده قضاسنك برناحیه‌سیدر .

اصارجق . — سیواس ولایت ولوسنده خافیك قضاسنك برناحیه‌سیدر .

آطرانوس . — خداوندکار ولایتنده بروسه لواسنه مضاف بر قضادر . مرکزی یکیجه قصبه سی اولوب قضانك نفوسی ٢٢ بیك‌در . داخل قضاده یوزی متجاوز جامع اولقدر مکتب یدی سکیز خزار

دستکاهی واردر اهالیسنك باشلوجه صنعتی چفتجیلك وکراسته‌جیلك اولوب جسیم اورمانلرندن کسدکاری اغاجلری حزارلرده بیچه‌رك قضایی اروا ایدن اطرانوس صویی واسطه‌سیله مرمره‌یه ایصال ایدرلر قضانك ۱۰۷ پارچه قریه‌سی واردر .

آطله . — آیدین ولایتنده صاروخان سنجاغنده صالحلی قضاسنك بر ناحیه مرکزیدر موقعی کدیس چاینك صاغ طرف ساحلنده ومرکز قضانك ۲۰ کیلو متره بعدنده براوه کناریدر . آثار عتیقه‌سی چوقدر . ۶۱۶ نفوسی ۱۷۰ اماکنی مشتملدر . ناحیه‌سی شمالاً کوردوس اقحصار شرقاً قوله قضالری جنوباً صالحلی غرباً اقحصار قضالریله محاط ۶۱ پاره قریه ۱۴۳۶۰ نفوسی محتویدر .

اطلیس . — سیواس ولایت وسنجاغنده بلدیز ایلی قضاسنك بر ناحیه‌سیدر .

آطنه . — اناطولینك جهت جنوبیسنده وساحل بحر سفیدده کائن بر بیوك ولایت وبو ولایتك کرسیء اداره‌سی اولان شهرك اسمیدر .

ولایت شمالاً سیواس وقونیه غرباً قونیه شرقاً حلب ودیاربکر ولایتلری جنوباً اق دکز ایله محاط ومحدوددر . مساحهٔ سطحیه‌سی تربیعاً ۵۰۰ مربع کیلومتره ونفوسی درتیوز بیکی متجاوزدر .

بحر سفید ایله محاط اولان ساحلك شرق جهتنده اسکندرون کورفزی وبو کورفز داخلنده پیاس وقره‌قیا موقعلریله پایاس شهر قدیمی ویمورطه‌لق لیمانی ومدخلنده قره‌طاش اسکله‌سی واردر .

ولایت مزبوره اداره‌ٔ ملکیه‌جه : اطنه ، مرسین ، جبل برکت ، قوزان ایچ ایل لوالرینه منقسمدر بونلردن اطنه ایکی قوزان درت مرسین ایکی جبل برکت آلتی ایچ ایل بش قضایی شاملدر .

ولایتك طاغلری طوروس سلسلهٔ عمومیه‌سیله مذکور سلسله‌یی جبل لبنانه اتصال ایتدیرن جبل بره‌کت وقوزان طاغلریدر طوروسك باغار طاغی آلا طاغ قرنفیل طاغی شعبه‌لری ولایتك حدود شمالیه‌سنی فاصلدر وجهات ثلثه‌سنی تحدید ایلیان سلسله‌لرك بحر سفیده ایصال ایتدکلری پایه‌لری وسط ولایتده چقور اووه‌یی وجوده کتوردکلری کبی ساحله قریب براووه منطقه‌سی تشکیل ایتمشلردر .

ولایتك طاغلرندن لطیف ولذیذ صولر نبعان ایله متعدد مجرالر تشکیل ایدرلرکه باشلوجه‌لری سیحان ، جیحان ، کوکصو ، برداندر . اقلیم وهواسی طاغلق واووه وسواحله کوره مختلفدر . طاغلق سمتلرك قیشی غایت شدید وفصول سائره‌سی اعتدال اوزره‌در اووه وسواحلك قیش موسملرنده اصلا قار یاغماز ویاز ایله کوزی معتدلدر .

درجهٔ انباتیه‌سی : فوق العاده اولوب الك زیاده محصولدار محلی چقور اووه سمتیدرکه قوهٔ انباتیه‌سی بره‌اون نسبتنده‌در محصولاتك جنسی : بغدای آرپه پاموق سیسام نحود مرجمك فاصولیه پرنج داری صوغان کتان تخمی توتون پورتقال لیمون نار الما اریك شکر قامشی وانواع سبزه ایله اوزومدر .

حیوانات : استر دوه بارکیر مرکب

صیغیر قویون وهله چقور اووه‌ده بسلنان آت پك مقبولدر .

ولایتك طاغلرنده متعدد معادن طبقه‌لری موجود ایدوکی اربابی طرفندن طرفندن تأمین اولنیور .

اورمانلری کثرتلی اولمغله اهالی بونلردن احتطاب وکراسته اعمالندن بشقه چفت آلتلری یابه‌رق استفاده ایدرلر . اغاجلرك جنسی میشه چام قطران آردیج شمشاد وسائره‌دن عبارتدر.

ولایت سکنه‌سنك مدارمعیشتلری زراعت وفلاحت ایله صنعته منحصردر. بیوجك شهر وقصبه‌لرده کوش آوانی وحلیات نسوانیه ایله قهوه وسیغاره طاقملری یاپیلور بوندن ماعدا دوکمه‌جیلك باقرجیلق غزازلق قوندره‌جیلق مترقیدر ~ بختیاندن معمول حیوان طاقملری ایله کوب ودستی کبی طوپراق آوانی وکلیم وحرار وچول وبز اعمالاتی هر یرده مقبول ومعتبردر .

اطنه ولایتنك منقسم اولدیغی الویه وقضالرله مقدار نفوسلری وبونلرك قومیت نقطهٔ نظرنده صورت توزیع وتقسیمی مبین معلومات آتیده‌کی ایکی جدولده مندرجدر .

سنجاق	قضا	نفوس	قرا
اطنه سنجاغی	اطنه	٩٣٩٥٥	٣٩١
	قره عیسالو	٩٨٥٦	٨٨
مرسین سنجاغی	طرسوس	٤١٦٠٦	١٨٠
	مرسین	٢٩١٧٥	٨٧
ایچ ایل »	سلفکه	٢٨٥٥٠	٣٦
	ارمناك	٢٦٤٢٧	٦٣
	موط	١٥٩٦٨	٧٤
	کلنار	١٨١٢٠	٥٢
	انامور	١٦٨١٥	٩٦
قوزان »	سیس	٩٩٥٩	٩٤
	فارص ذوالقدریه	٤٤٢٦	٦٠
	حاجین	٢٥٢٦٢	٨٤
	فکه	٢٠٤٣٧	٨٦
جبل برکت »	یارپوز	٥٨٣٠	٨
	عثمانیه	٧٣٧٠	٣٥
	اصلاحیه	١٥٩٣٥	٦٨
	حصه	٧٧٠٠	٣٨
	بولانیق	٧٧٠٠	٤٠
	بیاس	١٨٨٣٨	٤٩
	یکون	٤٠٣٤٣٩	١٦٢٩

نفوس موجوده‌نك (١٥٨) بیکی عثمانلو چرکس کرد وعرب اوله‌رق مسلم و (١٧٢٣٨٩) ی سریانی قتولیك روم وسائره اوله‌رق خرستیان ومتباقیسی ملل مختلفه‌دن عبارتدر .

اطنه لواسی : ولایتك مرکزنده اولوب شمال وشرق جهتی طاغلق ولوا دائره‌سی صولاق واوتلاقدر .

اطنه لواسی نفس اطنه ایله سکز ناحیه‌دن مرکب اطنه قضاسیله دُرت ناحیه‌یی مشتمل قره‌عیسالو قضاسندن متشکلدر .

لوانك نفوسی ١٣٠٨١١ کشیدر .

اورمانلری ٧٣١٩٠ هکتاردر .

داخل لواده ١ اعدادی ١ رشدیه ٥٥ صبیان مکاتبی ٥٥ جامع ٤٨ مسجد ٣٩ مدرسه موجوددر .

اطنه قضاسی : نفس شهر ایله مهاجرین ، قره‌طاش ، سرقنطی ، مه‌سیس فارصندی ، جانب شهر ، یوره‌کیر ، قره‌جا جیلو ، ناحیه‌لردن مرکب ومتشکلدر .

اطنه شهری : همنامی اولان ولایتك کرسیٔ اداره‌سی اولوب ٣٧١٠٥ عرض شمالی و ٣٤ درجه طول شرقده واقع وسطح بحردن ٢٠ متره مرتفع اوله‌رق سیهان نهرینك صاغ طرفنده وکوچوك بر تپه اوزرنده کائن واطرافی بر بچق ساعت قدر ممتد باغ وباغچه‌لرله محاط ومزیندر .

نفوسی ٤٣٠٠٠ وبونك یرلیسی انجق ٣٠٠٠٠ در ١٣٠٠٠ کشی ایسه سنوی پاموق اعمال واستحضارنده چالشمق واوچ آی قدر اقامت ایتمك اوزره خارجدن کلان عمله‌دن عبارتدر .

یرلی اهالینك اون اوچ بیکی اسلام ١٢٥٧٥ ارمنی وقتولیك وپروتستان ٤٥٠٠ : ٥٠٠٠ قدری اطه‌لردن ویا قپادوسیادن کلان روم ولاتینلر وعجملردن عبارتدر .

شهرك انتظام داخلیسی مرکز ولایت اولمغه مناسب وهله سیهان اوزرنده ٤٠٠ متره ممتد اولان کوپریسی بلده‌نك لطافتنی تزیید ایدر .

اطنه‌نك صورت تأسیس ومؤسسی حقنده روایت مختلفدر .

روملر آدانوس وساروس نامنده ایکی قرداشه واسلاملر هارون الرشیدك والی نصب ایتمش اولدیغی ابو سلیم اذنه نام ذاته نسبت ایدرلر .

درون شهرده ١٥ مدرسه ، ٢ بیوك جامع ، ٢ کتبخانه ، ٨ کلیسا ٢٠ خان ٢ هوتل ١ تیاترو بر بیوك چوقه فابریقه‌سی ومتعدد حمام ٥٥ دکرمن واطراف بلده‌ده ١٣٣٠ قدر باغ وسائره واردر .

شهرك هواسی صیجاق اولدیغندن معتبران یازین یایلاغه کیدرلر .

اطنه شهرینی طرسوس ومرسین طریقیله بحر سفیده بر تیمور یول خطی توصیل ایتمشدر که خط مذکور اخراجات خصوصنده حائز اهمیت اولمغله ١٨٨٩ و ٩٠ تاریخ میلادیلرنده نقلیات وحاصلاتی بروجه زیر جدولده ارائه قلنمشدر .

یكون سنوی حاصلات صافیه انكلیز لیراسی	بولجی: حاصلات انكلیز لیراسی	بولجی: عدد	اشیا: حاصلات	اشیا: طونه	سنه
٩٢٧٠	٣٣٤٣	٢٧٨٠٤	٥٩٢٧	٢٠٧٧٦	١٨٨٩
١٢٦١٢	٣٧٩٧	٣٨٥٠٧	٨٨١٥	٣٦٦١٢	١٨٩٠
٢١٨٨٢	٧١٤٠	٦٦٣١١	١٤٧٤٢	٥٧٣٨٤	یكون

اطه . — ادرنه ولایتنده مركزه ملحق نواحیدن بری اولوب صویك اراسنده بولندیغیچون اطه نامنی آلمشدر .

اطه‌بازاری . — الویهٔ مستقله دن اناطولیده واقع قوجه ایلی سنجاغنه ملحق اطه بازاری قضاسنك كرسیٔ اداره‌سیدر. مذكور قصبه بحر سیاهه منصب اولان سقاریا چاینك ساحل یسارنده واسكداردن ١٣٩ كیلو متره بعد ومسافه‌ده واقع اولوب اسكدار ـ انقره تیمور یولنك كذركاهیدر تخمیناً درتبیك بشیوز قدر سكنه‌سی واردر .

قضا : قوجه ایلی لواسنه ملحق اولوب شمالاً بحرسیاه شرقاً قسطمونی ولایتنه مربوط بولی سنجاغی غرباً قاندره وازمید قضالری جنوباً كیوه قضاسیله محاط ومحدوددر . نواحیٔ ملحقه‌سی حندق، آب‌صانی صاری‌چایر، صبانجه‌در .

اطه‌لر قضاسی . — شهر امانتنه ملحق بر قضادركه ازمید كورفزی مدخلنده كائن باشلوجه بیوك اطه هكبه‌لی اطه قنالی اطه بوغاز (برغوس) اطه‌سی وصدف اطه ودها خیرسز اطه یعنی اطه كبی جزیره‌لردن مركب ومتشكلدر .

بو اطه‌لره پرنس اطه‌لری ویا قزل اطه‌لر نامی دخی ویرلمشدراك معموری بیوك اطه اولوب هكبه‌لیده دولتك بحریه مكتبی واردر بو اطه‌لرك موقعینك كوزللكی هواسنك اعتدال ولطافتی حسبیله درسعادت متمولاتك مقر صیفیسی اولدیغندن ادارهٔ مخصوصه واپورلری واسطه‌سیله درسعادته وسائط مواصله‌سی تأمین ایدلمشدر .

آطه‌لر دكزی . — اق دكزك حوض شرقیسندن منشعب بر كزدركه اناطولی وروم ایلیٔ شاهانه ایله كرید اطه‌سی اراسنده كائن وچناق‌قلعه‌دن كریده قدر امتدادایدر. بو دكزك اسكی اسمی اكه وآرخیلاووس اولوب تركجه‌ده ارال معناسنی افاده ایدر. اطه‌لر دكزندن اناطولی وروم ایلی سواحلنده بر چوق كورفزلر تشكل ایتمشدر : اناطولی یاقه‌سنده ادرمید ، چاندارلری ، ازمیر ، قوش اطه ، سومبكی ،استانكوی ؛ روم‌ایلی ساحلنده

صاروس ، اينوس . كسندره آينوروس ، سلانيك ، غلوس آتنه كبي .

اطه‌لر دكزنده‌كي اطه‌لرك برقسمي اوروپا وقسم ديكري آسيايه عائددر . آسيايه متعلق اولنلر اسپوراد شرق دنيلان وجزاير بحر سفيد ولايتي وجوده كتورن ساقز ، ردوس ، ليني ، مدللي وبونلرك تفرعاتندن بولنان بر خيلي كوچوك جزيره‌لر واوروپايه عائد اولنلر دخي كريد واغريبوز اطه‌لريله ايمروز ، سمادريك . طاشوزو سيقلاد جزاير مجتمعه‌سيدر .

اطه ويرن .- انقره ولايت وسنجاغنده بكپازاري قضاسنك برناحيه‌سيدر .

آغاج دكزي .- قوجه ايلي شبه جزيره‌سنك شمال شرقي جهتنده كائن غايت صيق بر اورمانلقدركه اغاجلرك كثرتي بو اسمله ياد اولنمغه سبب اولمشدر .

آغاجلي .- قوجه ايلي سنجاغنك قاندره قضاسنه مربوط نواحيدن بريسيدر .

آغجه طاغ .- معمورة العزيز ولايتنك ملاطيه سنجاغنده برقضا مركزيدر . قضاسي ٢٥ بيك نفوسلي اولوب اكثر اهاليسي كردلردر . كورنه وحكيم خاني نواحي ملحقه‌سندندر . داخل قضاده خيلي مهم مباني قديمه مشاهده اولنمقده‌در .

آغروس .- قونيه ولايتنده حميد اباد لواسنه مضاف برقريه‌دركه بعضاً ناحيه اتخاذ قلنمشدر .

اغستوس .- سلانيك ولايتنده مركزه ملحق بر ناحيه‌در .

آغلاسون .- ياخود [آغلاسسان وساغلاسوس] قونيه ولايتنك بوردور سنجاغنده مركز قضاسنه ملحق بيوك برناحيه مركزيدر . قريه‌نك موقعي مركز لوانك آلتي ساعت قدر شرقنده وآق صو توابعندن بري اوزرنده واقع اولوب ١٧٠٠ نفوسي مشتملدر .

ناحيه : ٢٥ قريه و٥٤٢ ؛ نفوسي ١٨٩٦ خانه‌يي ٢٥ صبيان مكتبي ١٦ جامع ومسجد ٢٠ قدر دكركن و١٥٠ دكاني محتويدر .

آغنوزوس .- ارضروم ولايتنده ارزنجان لواسنده بايبورت قضاسنك مشتمل اولديغي اون بش ناحيه‌نك بريسيدر .

آغنوت .- ياخود اغناووت ، ارضروم ولايت ولواسنه مربوط تورتوم قضاسنك محتوي اولديغي نواحيدر .

آغوا .- قوجه ايلي شبه جزيره‌سنك قره دكز داخلنده شيله‌نك شرقنده بر موقعك وبو موقعده دكزه دوكيلان بردره‌نك اسم مشتركيدر .

اغواس .- سيواس ولايتنك قره حصار شرقي لواسنده صو شهري شهري قضاسنك برناحيه‌سي در .

اغوبرن عليا .- ارضروم ولايت ولواسنك ترجان قضاسنده برناحيه‌در .

اغى .- وان ولايت ولواسنده اخلاط نواحيسندندر .

اغيللى .- ارضروم ولايتنك پاسينلر قضاسنده بر ناحيه اسميدر .

آغين .- معمورة العزيز ولايت ولواسنده آكين قضاسنه ملحق اللى ايكى قريه‌يى جامع برناحيه‌در.

آفريقاى عثمانى .- ممالك عثمانيه‌نك اجزاى ثلثه مهمه‌سندن بريسى اولوب آفريقا قطعه‌سنك شمال شرقى قسمندن عبارت وسويش قنالنك شرقنده وساحل بحرده كائن العريش موقعندن تا جزايره قدر وبحر سفيددن صحراى كبير وسودان ونيل مبارك منبعلرينه دكين امتداد ايدر . سواحلى بحر احمر واق دكز ايله محاط اولوب نيل حوضه‌سى وبربرستان عثمانى ناملريله باشلوجه ايكى قسم طبيعى يه افراز اولنور .

نيل حوضه‌سى غايت منبت ومحصولدار ايسه‌ده ديكر قسمى قومسال باديه‌دن متشكل وآنجق اوتلاق وصولاق واحلرى مشتملدر .

بحرسفيددن سيدره وقابس وبحر احمردن عقبه وسويش كورفزلرى حصوله كلمشدر. آفريقاى عثمانى سياسةً : خديويت مصريه وتونس امارتيله طرابلس ولايتى ومستقلاً اداره اولنان بنغازى سنجاغنه منقسمدر.

مصر خديويتى بلاد نوبه وسودان مصرى ايله برابر صورت ممتازه‌ده وورائت صورتيله اداره اولنمقده وتونس دخى ممتاز برامارت حالنده‌در .

طرابلس غرب ولايتى فزان خطهٔ جسيمه‌سيله برلكده دولتك عادى بر ولايتى‌در بنغازى سنجاغى مركزه مربوطدر .

طرابلس وبنغازيده مكمل برفرقهٔ عسكريه وصحرادن معدود اولان فزان وغات ده مأمورين ملكيه بولنور . بونلرك كافه‌سى حقنده محلنده معلومات ويريله‌جكدر .

آفشار .- قونيه ولايتنده حميد آباد لواسنه تابع قره آغاج قضاسنك برناحيه‌سنك مركزيدر. ناحيه ١٧ قريه وجمله‌سى اسلام اولمق اوزره ٧٠٠٠ نفوسى شاملدر. داخل ناحيه‌ده لوله طاشى معدنى چيقار افشار ناحيه‌سنده سنوى ١٢٠ كيله نخود ٥٨٠ كيله يولاف ٣١٢ كيله دارى ٦٤٨٢ كيله آرپه ١٠٩٦٥ كيله بغداى حاصل اولور . سيواس ولايتنده قره حصار شرقى لواسنده دخى برناحيه‌نك اسمى آفشاردر .

آفشار اسمنده برصو دخى سولتان طاغندن نبعان ايله اكرديركولنه دوكيلور .

آفنى .- قسطمونى ولايتنده بولى سنجاغنده برناحيه مركزيدر.

آفیون قره حصاری . ــ قره حصار صاحب کلسنه نظر اولنه .

آق آباد . ــ قوجه ایلی سنجاغنده قاندره قضاسنده بر ناحیه مرکزیدر ناحیه ۲۳ قریه‌دن متشکل اولوب ۶۰۰۰ نفوسی جامعدر .

آقپکار . ــ ادرنه ولایتنده کوملجنه لواسنده اکری دره قضاسنك بر ناحیه‌سی ومرکز ناحیه‌سنك وقونیه سنجاغنده اسکشان قضاسنده قوچحصار ناحیه‌سنده بر قریه‌نك وسلطان طاغندن نبعان ایله قزل ایرماغه دوکیلان بر صویك وچتالجه قضاسنده کوچك چکمجه‌یه دوکیلان بر صو اوزرنده کائن برکویك اسم مشترکلریدر

اق تپه . ــ وان ولایت ولواسنك عادل الجواز قضاسنده برناحیه‌دز .

آق چای . ــ طربزون ولایتنده جانیك لواسنده بر قریه‌در .

آق چای . ــ آناطولیده قزلجه طاغدن نبعان ایدن بر صویك اسمیدرکه بر قاچ اوفاق تفك صولرله برلشدکدن صکره اوزن قریه‌سنه ایکی فرسخ قدر برمسافه‌ده قوجه چایك شرقی قولنه قاریشور .

آقچه . ــ سیواس ولایتنده قره حصار شرقی سنجاغنده قویلحصار قضاسنه مربوط بر ناحیه‌در .

آقچه آباد . ــ طرابزون ولایت ولواسنده بحر سیاه ساحلنده بر قضادر مرکز اداره‌سی پولتخانه قصبه‌سیدر . پولتخانه لیمانی شمال غربی روزکاری اسدیکی زمانلر کمیلر ایچون پك مکمل بر ملجاء اولور . لیمانك غربنده ویاروس بروننده شعله‌سی ثابت بر فنار واردر . قضا ۹۹ قریه ۲۵ بیك نفوسی ۶۷۵۰ خانه ٤ مدرسه ۲۷ ملل مختلفه مکتبنی شاملدر .

قضانك باشلوجه محصولی توتون فندق ومصردن عبارت اولوب طربزون شهرینی اداره ایتدکدن فضله‌سی اخراج اولنور .

اقچه اباد . ــ ازمید سنجاغنه ملحق برناحیه اسمیدر .

آقچه شهر . ــ اشقودره ولایت وسنجاغنده بر قضا مرکزی اولان قصبه‌نك اسمیدر . موقعی غایت صرپ وطبیعی مستحکم بر تپه اوزرنده وآدریاتیك دکزنده یکرمی کیلو متره قدر کریده‌در منظره‌سی کوزل صولری چوق اولدیغندن آرناودلسانده چشمه معناسنی افاده ایدن قرویا اسمیله مسمادر .

بو نامده بری قسطمونی ولایت وبولی لواسنده ساحل بحر سیاهده دیکری قونیه ولایت وقره‌مان لواسنده کوکصو ایرمغی کنارنده ایکی قصبه دها واردرکی برینه بولی دیکرینه قره‌مان آقچه شهری دیرلر .

آقچه شهر . — سوکه کلمه سنه نظر اولنه .

آقچه چای . — اناطولینك غربنده جاری بیوك مندرس نام نهرك توابعندن بری اولوب ینکیجه بازار قریه سی قربنده نهره قاریشور .

آقچه صو . — خداوندکار ولایتنده جریان ایدن کوچوك بر چایك اسمیدرکه کشیش طاغنك شرق پایه لرندن نبعان ایله دکجه ایرمغنه قاریشور .

آقحصار . — { بوسنه }

بوسنه ولایتنده تراونیك سنجاغنده بر قضا ومرکز قضانك اسمیدر .

آقحصار . — { صاروخان }

آیدین ولایتنده صاروخان سنجاغنده بر قضا مرکزی اولوب مغنیسادن ٥٠ ازمیردن ٨٠ کیلو متره قدر اوزاق وازمیردن کلان شمندوفر کذرکاهنده کائن ٩٠٣٢ نفوس و٣٠٣٢ اماکنی جامع سطح بحردن ١٠٢ متره مرتفعدر . بو قضا شمالاً خداوندکار ولایتی ، کوردوس ، قرق اغاج شرقاً کوردوس ، صالحلی ، جنوباً صالحلی ، قصبه ، غرباً مغنیسا ، قرق اغاج قضالریله محدود اولوب کوووك وکول مرمره نامله ریله ایکی ناحیه و ٦١ پاره قریه یی محتویدر . نفوسی ٢٩٢١٥ مقدارنده در .

آق حصارك اهمیت تاریخیه سی واردر . شهر ازمنهٔ قدیمه ده پهلوپیا نامیله معنون اوله رق سلفقوس برابراق بورایه ماکدونیالیلری اسکان ایله بر مستملکه تشکیل ایتمش ونامنی پتاتیره تحویل ایلمش ایدی . شاعر یونانی هومر دورنده کوزل آتلر یتشدردیکندن خارا معناسنی افاده ایدن اوهیپا اسمیله ده یاد اولنوردی .

١٣ نجی عصر میلادیده ایمپراطور اندورینیکوس بورایه چکیله رك اسلامیانه قارشو مدافعه یه چالیشمشیدی .

باشلوجه محصولی حشحاس پاموق وحبوباندر .

آقحصار . — { کیوه } قوجه ایلیده .

سقاریا چایی اوزرنده کائن کیوه قضاسنه مربوط بر ناحیه مرکزیدر .

اق خرابه . — حلب ولایتنده رهایه مربوط بر قریه نك اسمیدر .

آق دره . — معمورة العزیز ولایتنك بهسنی قضاسنده جاری بر صودرکه کوکصو ایرمغنه قاریشور . ملتقاسی بش چکید نام محلدر .

آق درین . — درین کلمه سنه نظر اولنه .

آق دکز . — حلب ولایتنده آنتاکیه حوالیسنده کائن عمیق کولنك اسمی درکه بحیرهٔ آنتاکیه وبحیرهٔ یغرا دخی دیرلر . تفصیلاتی ایچون عمیق کلمه سنه نظر اولنه .

آق دکز . — بحر سفید کلمه سنه نظر اولنه .

آقچای گولی .— آیدین ولایتنده منتشا لواسنده مندرس نهرینه قریب بر محلده کائن کوچك اسیدر محیطی ١٢ و سطحی تربیعا آلتی فرسخدر . مندرس چاینه بر ایاق ایله متصلدر .

آقسرای .— قونیه ولایتنده نیکده سنجاغنده قضا مرکزی بیوجك بر قصبه‌در . بو قصبه‌نك مرکز لوایه اولان بعد ومسافه‌سی ١٦ وولایت مرکزینه اولان مسافه‌سی ٣٦ ساعت چکر ومشهور طوز کولنه دوکیلان بیاض صویه یارم ساعت مسافه‌ده در . قصبهٔ مزبوره ٤٦٦٠ نفوس ١١٤٦ خانه بر مکتب بر جامع شریف وبر مدرسه‌یی حاویدر .
قیصری‌یی قونیه‌یه ربط ایدن مکمل شوسه اقسرایدن مرور ایدر .

آقسرای قضاسی : ١٣٦ قریه و ٦٩٨٨ اماکن و ٢٣٧٠٣ نفوسی محتوی اولوب ١٢١ ابتدائی مکتبی ١٨٠ مسجد ٧٠ مدرسه ٢ تکیه ٧ کلیسا ٧ کهرجله اوجاغی واردر .
بو قضا ولایتك سائر قضالرندن بیوك اولمغله حاصلاتی ده زیاده اولور . وقیون بومانده واینك چوق اولدیغندن نفیس ساده یاغی استحصال اولنه‌رق درسعادت ومحال سائره‌یه سوق ایدلمکده‌در .
حبوبات متنوعه ایله میوه‌سی کلینلیدر معمولاتی نفیس سجاده وکلیم وخالیدر .
آقسرایده‌کی مدرسهٔ سلسله ده مشهور شیخ جمال الدین اقسرایی حضرتلری بر چوق زمانلر تدریس علوم ایتمش ومنلا فناری کبی متبحرین علمامشارالیهك خلقهٔ تدریسنده یتشمشدر .

آقسکی .— قضاسی ، قونیه ولایتنده تکه سنجاغنه ملحق بر قضا اولوب مرکزی ماروله قصبه‌سیدر بو قضا ابرادی ناحیه‌سیله برابر ٥٨ قریه‌ و ٥٨٢٠ خانه‌ده ٢٦٣٢٢ نفوسی و ١٠٥ جامع ١٠ مسجد ٢٢ مدرسه ٩٤ مکتب ١ کتبخانه‌یی مشتملدر . اراضیسی طاشلق وباشلوجه محصولی آفیوندر .

آقشهر .— قونیه ولایتنده مرکز اوایه ملحق بر قضا مرکزیدر . قصبه‌نك موقعی قونیه‌نك ایکی قوناق قدر غربنده وسلطان طاغنك اتکنده اولوب اقشهر کولنه مسافه‌سی ایکی ساعت قدردر لطیف المنظر وباغ وباغچه‌لری چوق میوه‌سی کثیردر . نفوسی ٨٥٠٠ وخانه‌سی ١٢٥٦ قدردر .
قصبه ده بر باب حکومت قوناغیله رشدیه مکتبی مقتول حسن پاشا ویلدیرم بایزیدك اثر بناسی اولان جامع شریف وبرده کلیسا واردر . ابنیه‌لری کارکیر واکثری طرز جدید اوزره ایکی قاتلی سوقاقلری قالدیرم اولمغله هر وجهله مدحه سزادر .
اقشهر قضاسی : یلواج ، ایلغین قضالری وقره‌حصار صاحب لواسیله محاط اولوب جهانبکلی وطوغانحصار

نامیله ۲ ناحیه ۹۰ قریه ۴۳۵۳۲ نفوسی ۷۸ جامع و مسجد ۱۱ مدرسه‌یی مشتملدر . باشلوجه محصولی حبوبات متنوعه ایله آفیون . جهری دینلان کوك بویا ومصنوعاتی سختیان ایله اعلا خالی ومنسوجات سائره‌در .

آقشهر گولی . — آقشهره ایکی ساعت بعد ومسافه‌ده واقع اولوب دوره‌سی ۱۷۵ کیلومتره وسطحی تربیعا ۷۰ کیلومتره‌در . سلطان طاغندن اینان بر قاچ دره ایله ایهر کولنك ایاغی واسحاقلی چایی کوله دوکیلور .

ذکر اولنان اقشهر کولیله ایهر وایلغین کوللری امیر طاغیله سلطان طاغی اراسنده کائن طار بر منطقه‌ده ویکدیکری استقامتنده بولنمقده‌در .

آقصو . — آناطولیده باشلوجه درت عدد آقر صویك اسمیدر :

(۱) بهسنی قضاسنك شمال جهتنده کائن طاغلردن نبعان ایله متعاقبا کولباشی معدن ودها بر قاچ کوچك کوللری بعدالتشکیل مرعش یقیننده مرور واوراده بر تابع آلدقدنصکره جیهان نهرینه قاریشور .

(۲) آیدین ولایتنده دکزلی سنجاغنده اولوب بوز طاغدن ظهور ایله صوادن مندرس چاینه قاریشور .

(۳) معمورة العزیز ولایتنده ظهور وبولام وکاخته صولریله برلشوب فرات نهرینه قاریشور .

(۴) قونیه ولایتنك اسپارطه سنجاغنده کائن قاپو طاغندن ایکی قول اولمق اوزره نبعان ایله آغلاسان ودوراس طاغلری اراسنده کائن بر بوغازدن بعدالمرور تکه سنجاغنه داخل اولمزدن اقدم اغلاسون واسپارطه‌دن کچن ایکی تابعی آلور ودها صولدن بر چوق صولرله کسب جسامت ایله انطالیه‌نك شرقنده بحر سفیده دوکیلور .

بونلردن ماعدا اناطولیده بو اسمده برخیلی صولر دها وار ایسه‌ده بالنسبه اهمیتسز اولملریله تعریفلرندن صرف نظر اولنمشدر .

آقصو . — خداوندکار ولایتنده وکشیش طاغنك اتکنده بروسه‌دن اینه‌کوله کیدن جاده‌نك وسطنده وسقاریا توابعندن کوکصو اوزرنده کوچرك ولطیف المنظر برقصبه‌در .

آقصو بازاری . — قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده واقصو توابعندن بری اوزرنده بوزبرون طاغیله قره طاغ اراسنده‌کی وادیده کائن برقصبه‌در .

آقطاش . — قسطمونی ولایتنه مضاف بر ناحیه ومذکور ناحیه‌نك مرکزینك اسمیدر .

آقطاغ . — بو اسمده اناطولیده برخیلی طاغ واردر .

ایکیسی خداوندکار ولایتی داخلنده اولوب بری مراد طاغنك شمال

غربیسنده دیکری قره حصار صاحب لواسی داخلنده‌در .

بونلردن برنجیسنك ارتفاعی ۲۰۳۰ متره‌در .

بر دیکری دخی آنقره و سیواس ولایتلری اراسنده وقره دکز مائله‌سی داخلنده اولوب قزل ایرمغك تشکیل ایتدیکی منحنی داخلنده‌در . بونك‌ده ارتفاعی ۶۲۰۰ قدمدر .

اشبو طاغدن برچوق صولر نبعان ایدر وباشلوجه‌لری دلیجه ایرمغی حصوله کتوررلر تکه سنجاغیله آیدین ولایتی حدودنده و ۹۵۰۰ قدم ارتفاعنده براق طاغ دهاواردرکه اناطولی سلسله‌سی ایچون منشأ اتخاذ اولندیغندن بوکاقوجه آق طاغ دخی دیرلر .

آقطاغ معدنی .— انقره ولایتنك یوزغاد لواسنه مربوط قضا مرکزیدر بوقصبه مرکز لوانك ۷۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقعدر قوناق صویی منبعی قصبه‌نك ۲۰ کیلومتره اوزاغندن آلور . اسمندن ده اکلاشلدیغی اوزره قضا داخلنده مقدما حاصلاتی غایت چوق کوکردلی کموش استحصال اولنان برمعدن موجودر. بومعدن اون‌بش یکرمی سنه اقدامه کلنجه‌یه قدر حکومت طرفندن ایشلتدیرلمکده اولدیغی حالده حاصلاتنك مصارفنه عدم تقابلنه بناء شمدی متروکدر .

معدن قضاسی: قره‌مناره ناحیه‌سیله ۲۵۵۸۹ اسلام ۲۹۹۲ ارمنی ۲۰۲۹ روم ۳۳۲ قبطی که جمعاً ۳۲۹۴۲ نفوسی و ۱۷۰ قریه‌یی ۹ مکتب ۲ مدرسه ۲ جامع ۲ ارمنی کلیساسی ۳ روم کلیساسنی محتویدر .

آقطمار .— آختمار کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

آق قشله .— سیواسه تابع عزیزیه قضاسنه مربوط برناحیه‌در .

آق قلعه .— حلب ولایتنده مرعش لواسنك اندرین قضاسنده اسکی وخراب برقعه‌در .

آق قیا .— بواسمده اناطیده برقاچ موقع واردر: مشهورلری قسطمونی ولایتنك مرکز سنجاغنده برناحیه وسینوب لواسنك استفان قضاسنده کذا برناحیه‌در .

آق کوپری .— اناطولیده قسطمونی ولایتنده بولی سنجاغنده کرده قضاسنده برناحیه ایله آنقره ولایتنده میخالیجق قضاسنده برناحیه‌نك اسمی آق کوپریدر .

آق کول .— نام دیکری ارکلی کولیدر . قونیه ولایتنك ارکلی قضاسنده وارکلینك ایکی ساعت غربنده واقع برکوچك کولدر. سطحا ۶۰ کیلومتره وسعتنده بولنان بوکول اوفق اولدیغی حالده منسوب اولدیغی مائله‌نك اك بیوك صولری اولان قزلجه صوایله آقچه صویی

آلديغندن جنوب ساحلندن ماعداسی بطاقلقدر .

آقچه صو صوماق طاغندن چیقوب ابتدا قرەمان صوی نامیله یاد ولارنده یعنی قرەماندن کچدکدنصکره ایکی صو الەرق اق کونه منصب اولور .

آق کوی .— طربزون ولایتنك کردسون قضاسنده برناحیەدر .

قرای ملحقەسی ١٩ ونفوس موجودەسی ١١ بیك کشیدر . بوناحیەنك محصولاتی کثرتلی فندقدر .

آق کوی طاغی .— بروسەنك اسکلەسی اولان مدانیەنك جنوبنده برکوچوك طاغك اسمیدر .

اقلیم التفاح .— جبل لبنان سنجاغنك جزین قضاسنده برناحیەدر .

اقلیم التفاح .— جبل لبنانك شوف قضاسی نواحیسندندر

آقووه .— یاخود آق اووه، قوصوه ولایتنده وقره طاغ حدودنده کائن برقضا مرکزی اولوب ٤ بیك نفوسی جامعدر .

آقوه قضاسی ٤٠٠٠ خانه ٢٠٠٠٠ نفوس ١٣ جامع ١٦ مکتب ٤ کلیسایی محتویدر .

آق ویران .— سیواس ولایتنده اماسیه لواسنه مربوط برناحیەدر .

آق یازی .— قوجه ایلی سنجاغنده خندق قضاسنك برناحیەسنك اسمیدر .

آلاجه .— آنقره ولایتنده یوزغاد لواسنده برقصبه اولوب آثار عتیقەسی چوقدر .

آلاجه جامی .— سیواس ولایتنك کوسکیری قضاسنده برناحیەدر .

آلاجه خان .— سیواس ولایت وسنجاغنده مرکزه مربوط برناحیه مرکزیدر .

آلاچاطی .— ازمیر سنجاغنده چشمه قضاسنه مربوط برناحیەنك مرکزیدرکه قریه اکریتی کورفزی قربنده وچشمەنك یارم ساعت جنوبنده ٩٣٩٠ نفوسی و ٢٣٢١ اماکنی حاویدر .

ناحیه ٢ قریه ایله ١١٤٢٨ نفوسی مشتملدر .

آلاجه صویی .— یوزغاد سنجاغنده یوزغاد ایله چوروم اراسنده کائن طاغلردن نبعان ایله صاریلو صویی وچوروم صویله برلشەرك یشیل ایرمغك باشلوجه برتابعی اولان چادرلو صویی تشکیل ایدن بردرەنك اسمیدر .

آلاچام .— طربزون ولایتنك جانیك سنجاغنده بافره قضاسنك ١٢ بیك نفوسلی برناحیەسی اولوب مرکزی ساحل بحر سیاهده واقعدر .

آلاپلی .— بحرسیاه کنارنده کائن بولی سنجاغی داخلنده بر ناحیه‌در .

الاخیان .— سیواس ولایت وتوقاد لواسنك اربعه قضاسی نواحیسندندر .

آلاشهر .— اسکی اسمی فیلادلفیادر . آیدین ولایتنك صاروخان سنجاغنده وازمیرك شمندوفرله ٦ ساعت شرقنده وقوغاموس دنیلان الاشهر صویی قربنده قسما اووه وقسما برتپه‌ده مبنی قضا مرکزیدر .

٢٢٤٥ خانه‌سی ٩٠٩٧ نفوسی واردر .

بوشهر برغمه قرالی آتال فیلادلفك (فیلادلف برادرینك دوستی دیمکدر) اثر بناسی اولوب آثار عتیقه‌سی چوقدر شهرك موقعی عسکریجه مهم اولدیغندن اوائلده بوسایه‌ده برچوق محاصره‌لره مقاومت ایده‌بیلمشیدی .

سلجوقیلرك استیلاسندن صکره لاتینره کچدیکی حالده سلطان علاء الدین طرفندن استرداد اولندی .

قضا ٧٥ قریه ایله ٣٠٩٠٦ نفوس ونینه کول نام ناحیه‌یی وزنکین اورمانلری محتوی اولوب محصولی حبوبات متنوعه‌در .

آلاصو .— سقاریا توابعندن آنقره ولایتنده جزئی کوچوك برصودر .

آلاصونیه .— روم ایلئ شاهانه‌ده سرفیجه مستقل سنجاغنده وحدود یونانیه قربنده کائن برقضا مرکزی اولوب قضاسیله برابر ٦٦ قریه و ١٩ بیك نفوسی ٤٥٢٣ خانه جامع شریف ١٢ صبیان مکتبی ١١٤ کلیسا ١٦ کوپرییی مشتملدر .

قضانك حاصلاتی حبوبات متنوعه ایله توتون پاموق صوصام ومصنوعاتی کلیم آلاجه پنیر وسائره‌دن عبارتدر .

آلاطاغ .— قونیه ولایتنده مرکز سنجاغنه ملحق وقره‌مان قضاسنه مربوط بر ناحیه‌درکه ١٥١٧ خانه ٣٥٠٠٠ نفوس و ٣٦ قریه‌یی جامع اولوب مرکز اداره‌سی ٤١٠ نفوسلی و ١١٠ خانه‌لی بادملی قریه‌سیدر .

آلاطاغ .— بواسمده اناطولیده برقاچ طاغ واردر: بریسی قسطمونی ولایتنك بولی سنجاغنده ایکنجیسی ایچ ایل سنجاغیله قونیه ولایتی آراسنده حدفاصل اولدقدنصکره انطالیه سنجاغنه طوغری امتداد کسب ایدر . اوچنجیسی ارضروم ولایتنك بایزید سنجاغنده ووان کولنك شمالنده اولنوب مراد صویی منبعی بوطاغدن آلیر .

آلاطاغ چایی .— آلاطاغك جنوبی مائله‌سندن نبعان ایدرك سقاریا نهرینه دوکیلان برچایك اسمیدر .

الاکونه .— ارضروم ولایت ولواسنك خنس قضاسنده بر ناحیه اسمیدر .

اماسیه : قضاسی دخی ۱۳ ناحیه ویوزی متجاوز قریه‌یی شاملدر .

آماصری . — یاخود اماصره، قره دکز ساحلنده کوچوك برلیمان موقعیدر سیاسةً قسطمونی ولایتنك بولی سنجاغنه ملحق بارطین قضاسی ناحیه‌لرندن بریسنك مرکزی اولوب اسکی زمانلردنبری موجود ومشهور ایران حکمداری دارانك همشیره‌سی اماستری نامنه منسوبدر . شمدیکی حالده بریسی متروك اولمق اوزره ایکی لیمانه مالکدر .

آناطولی . — آسیای عثمانینك منقسم بولندیغی آلتی قطعه‌دن بریسی والك غربی قطعه‌سی اولوب اورته حالده طاغلر ویایلالر واووالردن لطیف وادیلردن مرکب واقلیمی معتدل وقطعات سائره‌نك الك معموریدر . اطه‌لرینك احوالی صرپ وطاشلق فقط اقلیمی اعتدال اوزره‌در .

آناطولینك اوچ طرفی دکز ایله محاط اولدیغندن بر شبه جزیره‌در . کرهٔ ارضده موجود شبه جزیره‌لرك استقامتی همان جنوبه‌طوغری اولدیغی حالده آناطولی بالعکس غربه‌متوجهدر

قره قسمی اولان شرق طرفنی قره دکز ساحلنده کائن دولت علیه ایله روسیه سرحدی اولان قویمش برونده بداء ایله کردستان قطعه‌سندن لازستان طاغلریله کمشخانه طاغلری، وان حوضه‌سنی اناطولی حوضه‌سندن آییران آنطاغ، قوچکیری وکرجانس یایلالری قره‌بل سلسله‌سی طنغر طاغی پلانغه اووه‌سی بلی کدیك طاغی چتال تپه طاغی تفریق ایتدیکی کبی سوریه قطعه‌سندن دخی پازارجق اووه‌سیله کاوور طاغی آییره‌رق اسکندرون کورفزینك جنوبنده واقع رأس‌الخنزیر نام برونده جبل موسی ایله نهایت بولور . جهت شمالیسی بحر سیاه، بوسفور، مرمره دکزی طرف غربیسی اطه‌لر دکزی وجهت جنوبیسی اق دکز ایله محاط ومحدوددر .

مرمره اطه‌سنده مرمرچیقاریلان طاش اوجاقلری بولنمسندن اطه‌یه وبو مناسبتله اطه‌نك بولندیغی دکزه مرمره دینلمشدر . بو ساحلده بوز برون وطرفینده ازمید وکملك کورفزلری واردك تویله قپو طاغی شبه جزیره‌سی واردر .

اطه‌لر دکزی ساحلی : شمالدن جنوبه طوغری ممتد اولمش ممالك عثمانیه‌نك الك گرینتلی وچیقینتلی ساحلی اولوب اوزرنده اوچ شبه جزیره‌وآلتی کورفز حاصل اولمش وبونلرك اوکلرینه ۵ : ۱۰۰ کیلو متره بعد ومسافه‌ده صره واری اطه‌لر دیزلمش اولدیغندن بو عوارض طبیعیه ساحلك قیمت واهمیتنی تزیید ایتمشدر . ۶۳ کیلومتره طولنده اولان ازمیر کورفزی بوساحلك الك مهم عارضه‌سیدر . بو کورفزده سر اباد صویی دوکیلور وشرق طرفی

نهایتنده ازمیر شهرمشهوری واقعدرکه مکمل ومنتظم ویحتملی لیمانلری وکورفزك ایکی طرف ساحلی اوزرنده استانبولك بوغاز ایچنه شبیه موقعلری بولندیغی کبی کورفزك غرب طرفنده کل بغچه قویی وبو قویك مدخلنده اوزون اطه واردر .

چشمه شبه جزیره سی کل بغچه قویله جنوبنده کی صیغه جق قویی واسطه سیله طارلشان بر دیل ایله قره یه کسب اتصال ایتمکله صیغه جق شبه جزیره سی نامیله دخی مسمادر دها آشاغیده آلاجاتی لیمانی واردر .

مرمریس شعبه جزیره سی ایکی برونله منتهی اولوب ارالرنده سومبکی لیمانی وجنوبنده مکمل بر دونمانك استیعابنه کافی وهر نوع روزکاردن محفوظ بولنان مرمریس لیمانی واردرکه بو لیمانك غایت طار اولان مدخلی کوچوك بر اطه جقله مستوردر .

ذکر اولنان اطه لردکزی ساحلنك قسم شمالیسی جنوبیسنه نظراً الچق اولوب وسط وجنوب طرفلری سرت میللرله یعنی دیك اوله رق دکزه اینر وبر طاقم طاغ اتکلرندن متشکلدر .

بوراده کی شبه جزیره لر غربه طوغری ممتد اولمش وبوکا مبنی تشکیل ایتدکلری کورفزلر شرقه طوغری قطعه نك داخلنه کیرمش اولدقلرندن کافه سی قره یل ایله بطی ولدوس روزکارلرینه اچیق ایسه لرده ازمیر کورفزی چشمه شبه جزیره سیله واوزرنده حاکم اولان بوز طاغی واسطه سیله مذکور روزکارلره قپالو اولدیغندن بو ساحلك اعلاوالك برنجی لیمانیدر .

بوندن بشقه ادرمید کورفزی مدللی واستانکوی کورفزی استانکوی اطه سیله مسدود ومرمریس ومکری لیمانلری وضعیت طبیعه لری جهتیله هر نوع روزکارده قارشو محفوظ بولنمقده درلر .

بحر سفید ساحلی ردوس اطه سی مقابلندن بداء ایله رأس الخنزیره قدر امتداد ایدر . بو ساحلك مهم کرینتیلری انطالیه واسکندرون کورفزلریدر .

بحر سفید ساحلنك هر نقطه سی جنوبی روزکارلره اچیق وطاغلرینك پایه لری همان هرطرفدن سرت ودیك اولدیغندن اسکندرون ایله بورطه لقده وبرده اوواجق لیمانندن بشقه کمی بارینه جق یری یوق کبیدر .

اسکندرون لیمانی محفوظ اولمغله برابر باطی وقره یله اچیقدر .

منصبلری بحر سفید اولان سیحان وجیحان ، کوکصو واقصو نهرلرینك کتوردکلری قوم وچامور دن ناشی منصبلری صیغ اولوب قره طاش برونی سیحان ایله جیحانك ولسان القهوه کوکصو سرونتیلریله ایلرولمش اولدیغی کبی جوارنده اسکیدن بیوك برکول موجود ایکن شمدی بطاقلقلره طوزله لر بولنان انطالیه کورفزی ساحلی دخی اقصو

وکوپری صوبی سرونتیلری سببیله
صیغلقدر .

برده جنوب روزکارلرندن سلفکه اسکله‌سنده بارینه‌میان کمیلر اووه‌جق لیمانه التجا ایدوب طنه اطه سیله سپرلنورلر .

عوارض زمین : اناطولی شبه جزیره‌سنك ساحللری دیك اولدیغندن سطح فوقانیسی داخلی یایلالر تشکیل ایتمك اوزره هیئت عمومیه‌سنه نظراً بر اهرام ناقصه تشبیه اولنه بیلور بو یایلالرك ارتفاعی ٤٠٠ : ١٠٠٠ متره قدر وطاغلرك غایهٔ ارتفاعی ٤٣٤٠ متره ایسه‌ده ارتفاع وسطیلری ٣٠٠٠ متره اولدیغندن بو طاغلرك یایلالردن اعتباراً ارتفاعلری ٢٢٠٠ متره‌اولور .

ایشته بوکا بناءً اناطولی قطعه‌سی عارضهٔ وسطیه‌سی اورته حالده‌اولان بر قطعه دیمك اولور .

آناطولیده کرك ساحله موازی وکرکسه داخلده بولنان سلسله‌لر نظر مطالعه‌یه النور ایسه بونلرك امتدادلری از وهمان جمله‌سنك سکز اون ساعت امتداد ایدنلری بیله بین الاهالی ایرو ایرو اسملرله یاد اولنه‌کلدکلرندن فناً سلسله اطلاقنه شایان طاغلر یوقدر .

انجق منفرد بر سلسله واردرکه اك یوکسك نقطه‌لرندن کچن خط تقسیم میاه قره‌دکز واق دکزه تابع‌اولمق اوزره قطعه‌یی ایکی‌مائله‌یه تفریق‌وتقسیم ایدر. مرکزده‌کی یایلالر بو ایکی مائله‌نك هیچ بریسنه منسوب اولمدیغندن صولری دکزلره‌قدر کیده‌میوب یابیوك کوللرده طوپلانور ویاخود بطاقلقلر وجوده کتورور .

آناطولی سلسلهٔ جبالی بولندقلری جهات ومواضعه نظراً وسطی سلسله ، شرقی سلسله ، جنوبی سلسله ، غربی سلسله ، وسلسلهٔ غرب جنوبی ، وغرب شمالی ، سلسلهٔ شمالی ، نامیله اقسام متعدده ومختلفه‌ده ذکر اولنه‌بیلور .

شرقی سلسله حدودی‌اولان قوتمش بروندن اعتباراً بد اولان لازستان طاغلری اق طاغ کرجانس قوجکوری یایلالری قره بل سلسله‌سی ایله دوام ایدوب الك مرتفع نقطه‌لری ٢٠٢٠ متره ارتفاعی اولان لازستان طاغلرنده‌در .

سلسلهٔ وسطیه حنزیر طاغندن سلسلهٔ شرقیه‌دن آیریلوب اناطولینك وسطنده کائن ٤٣٤٠ متره مرتفع ارجیاس طاغنی حصوله کتورور وامیر طاغی پیاس یایلاسی شابخانه وایداطاغلرینی بعدالتشکیل چناق قلعه‌ده نهایت بولور .

جنوبی سلسله حنزیر طاغندن غرب جنوبی‌یه طوغری آیریلوب الاطاغ بلغار طاغی صومان طاغی کوك طاغی تشکیل ایدر کوك طاغ سلسله‌نك اك یوکسك نقطه‌سیدر غرب شمالی سلسله‌سی مراد طاغندن آیریله‌رق مشهور کشیش ودومانج طاغلرین بعدالتشکیل قاطرجی طاغلری وازمید کورفزینی طولاشه‌رق چاملیجه تپه‌لریله یوشع طاغنه قدر

امتداد ایدرك قره‌دكز ساحلنده منتهی اولور .

غرب جنوبی سلسله‌نی مراد طاغندن جنوبه طوغری امتداد ایدرك بش پرمق وراحت طاغندن كچدكدنصكره بیوك آق طاغنده نهایت بولور .

سلسلهٔ شمالیه بحر سیاهه موازی اوله‌رق لازستان طاغلرندن آیریلوب كومبت وجانیك وبینال وقطران طاغلرینی والغاز طاغی وبعده بولی وعباس طاغلرینی حصوله كتوروب سقاریا كنارنده نهایت بولور .

طبیعت اراضی : آناطولی برچوق طاغلق واوفاق یایلالرله قسما چوراقلقلردن مركبدر :

قره‌مان یایلاسی ٩٠٠ : ١٠٠٠ متره ارتفاعه مالك اولوب چورلق وهمان غیر منبت كهرچله وطوزله‌لری جاویدر .

اوزری دائمی قار ایله مستور بولنان ارجیاسك شمالنده كائن بوز اوق یایلاسی اوتلاقدر حایمانه وكرمیان یایلالریله قسطمونی یایلاسی وقوجه ایلی وخداوندكار سمتلری وسطی درجه‌ده عارضه‌لی ایسه‌لرده درین وادیلرله مقطوع بولندقلرندن بشقه بركانی احجاری حاوی وطاغلری قیالقدر .

حایمانه‌ده براغاجه تصادف اولنمیوب بالعكس قوجه ایلیده اغاجلرك كثرتی بورایه اغاج دكز اسمنی ویرمشدر قسطمونی یایلاسنك اورمانلری كثیر وكثیش طاغنك اوستی كمر شكلنی آلمش اغاجلرله مستوردر . اغاجلرك كثرتی قوهٔ انباتیه‌نك چوقلغنه دال اولدیغندن اورمانلری چوق اولان جانیك سمتی الك زیاده منبت براراضیدن عداولنور.

آقارصولر اناطولیده جریان ایدن صولر مائله داخیله داخل اولدیغی حالده بش مائله‌یه تابعدر :

بحر سیاه مائله‌سنك وسعتی زیاده ایسه‌ده صولری سریع الجریان دكلدرلر.

اقدكز مائله‌سنك میلی زیاده اولدیغندن صولر سرعتله جاریدرلر.

مرمره اوطه‌لر دكزی مائله‌لرینك صولری چامورلو وبطاقلق ومجرالر داخلنده جریان ایدرلر .

قره‌دكزه دوكیلان صوك الك بیوكی ومشهوری قزل ایرمق ویشیل ایرمق ایله سقاریا نهرلریدر .

مرمره‌یه سیماو صویی واطه‌لر دكزینه باقرچایی بیوك وكوچك مندرس جاریدر .

آق دكزه جیهان وسیهان وكوك واقصو نهرلری دوكیلورلر .

مائله داخلیه قونیه اووه‌سنده وقرمان یایلاسنده كائن كوللر ایله بوكوللره دوكیلان صولردركه بالنسبه اهمیتلری آزدر .

كوللری : باشلوجه كوللر اناطولیده قرمان یایلاسیله مرمره مائله‌سنده‌درلر.

قرمان یایلاسنده‌كی مشهور كوللر كولی اقشهر ، اكردیر بكشهیر وایهر

ومرمره مائله‌سنده‌کی کوللر صبانجه ، میخالیج ، ازنیق ابولیونت نام کوللردر.

آناطولی ازمنهٔ قدیمه‌ده بیله معلوم ومعمور بر مملکت اولوب اونبر باشلوجه مملکته منقسم وسواحل غربیه‌سی یونان مهاجرلریله مسکون ایدیکه بونلرك تأسیس ایتمش اولدیغی شهرلر ثروت وقوت ومدنیتجه یونانستان قدیم بلادندن دون دکللر ایدی .

بو راده ازمان مختلفه‌ده بر خیلی حکمدارلقلر تشکل ایدوب بونلرك انقراضدن صکره قطعهٔ مزبوره کاملاً عجم حکومتنه ملحق اوله‌رق یا بر صدر ابك اداره‌سنه ویا مالکانه صورتیله حکمدارك کوچوك قرداشلرینه ویریلور .

اسکندر کبیر بو الکایی عجملردن اخذ وضبط وو فاتنده جنراللرندن آنیفورمه‌سك النه کچوب اودخی وفات ایتدکده شاوکیدلره انتقال وفقط چوق سورمکسزین بر طاقم مستقل حکمدارلقلرك اداره‌سنده بولنمشدرکه روماليلر اناطولی‌یی ضبط ایدنجیه قدر بونلر دوام ایلدی .

رومالیلر آناطولی‌یه قبل المیلاد ١٧٩ سنه‌سنده ایلك دفعه اوله‌رق آیاق باصوب میلادك برنجی سنه‌سی کاملاً قبضهٔ تصرفلرینه کچیرمشلردر .

میلادك دردنجی عصرنده روما دولتك شرق وغرب ایمپراطورلقلرینه انقسامنده شرق ایمپراطورانی حصه‌سنه اصابت ایتمشیدی .

یدنجی عصر میلادیده خلفای عباسیه طرفندن بر پارچه‌سی فتح اولندیغی کبی، اونبرنجی عصرده دخی سلچوقیلر کلوب روم وقونیه حکومتلرینی تأسیس ایتدیلر .

شرق ایمپراطورلغنه قطعه‌نك انجق ثلثی قالمغله آندن نیکیان وطربزون حکومتلری ظهور ایتمشیدی . آل سلچوقك انقراضندن ممالك متروکه‌سی اوزرنده اونبر عدد کوچوك بکلکلر تشکل ایدوب بونلرك بریسنده عثمانلی حکومتی ایدی اشبو حکومتلرك اداره‌سنده‌کی اراضی یواش یواش عثمانلیلره انتقال ایدوب نهایت سلطان مراد خداوندکار حضرتلری زماننده کاملاً تسخیر ایدلمشدر .

الیوم اناطولی شبه جزیره‌سی خداوندکار ـ قسطمونی ـ طربزون ـ سیواس ـ آنقره ـ قونیه ـ اطنه ـ آیدین ـ جزایر بحر سفید ولایتلریله قوجه ایلی ـ بیغا مستقل سنجاقلرینه وسیسام امارتنه تقسیم اولنمشدر .

آنامور .ـ اطنه ولایتنك ایچ ایل لواسنه مربوط برقضادر . بوقضا ساحل بحر سفیدده وسلفکه‌نك غرب جنوبنده واقع اولوب شرقا کلنار شمالا ارمناك قضالری غربا قونیه ولایتی جنوبا بحر سفید ایله محاطدر .

انامور قضاسی سلنتی ناحیه‌سی ایله ٩٦ قریه‌یی جامع اولوب نفوسی ١٦٨١٥ کشیدر .

اهالینك قسم اعظمی قیشین ساحلده کائن قریه‌لرده اقامت ایدوب هنگام صیفده یایلالره چیقارلر . چوراق اووه‌سی مستثنا اولمق اوزره قضانك اراضیسی عمومیتله طاغلق وسنگستان اوله‌رق آنجق مذکور اووده سیسام آرپه قوقوروس زرع اولنمقده‌در .

قضانك اورمانلری جسیم اولوب وسعتی ٤٤٢٠٠ هکتار قدردر اورمانلرده‌کی اغاجلرك باشلوجه جنسلری چام قطران ولادین آردج میشه‌در اهالینك برقسمی بو اورمانلردن کسدکاری اغاجلری کراسته اعمالیچون سواحله نقل ایدرك تأمین معیشت ایدرلر .

سلنتی ناحیه‌سی قضانك قونیه ولایتی جهتنده اولوب مشهور ترازانك وفات ایتدیکی محل اولدیغندن «ترازانوپولیس» نامیله معروف ایسه‌ده بالآخره (سلینونت) ك محرفی اوله‌رق سلنتی نامنی آلمشدر . بوراسی اسکی برشهر اولدیغندن خرابه‌سی میاننده قدیم برحمام وبرتیاترو ولیمانی کورلمکده‌در .

قضانك مرکز اداره‌سی سلفکه‌نك ١٠٠ کیلو متره قدر جنوب غربیسنده کائن چوراق اسمیله معروف بر قریه‌درکه بر جامع ایله بر روم کلیساسی وایکی باب صبیان مکتبنی شاملدر . معتبران اهالی ایله مأمورین حکومت یازموسمنی جوارده کائن جبال ومواقع رفیعه‌ده امرار ایدرلر .

مرکز قضایه ٣ کیلو متره قدر بعد ومسافه‌ده واقع وبر منتظمه طریق ایله مربوط بولنان انامور اسکله‌سی محفوظ لیمانه مالك اولمامغله برابر یالکز غرب جنوبی جهتندن انامور برونیله محافظه‌لیجه‌در . بوراسی خال والچق قراتنه‌یه مخصوص اولوب باراقه ایله دیون عمومیه وکمرك تلبه‌لرندن ماعدا ابنیه‌سی یوقدر وغایت سیرك اوله‌رق بعض واپورلر اوغرار .

اخراجاتی سیسام وحبوبات متنوعه وکراسته واودونلردن عبارت اولوب علی الاکثر سوریه‌یه سوق اولنور وحاصلات رسومیه‌سی سنوی ٣٠٠،٠٠ غروشه بالغدر .

چوراقدن برساعت مسافه‌ده ودکز کنارنده معموریه نامیله برقلعه خرابه‌سی وجوارنده برقاچ قلعه خرابه‌لریله بر اسکی قصبه ویرانه‌لری واردرکه بو قصبه انموریوم اسمیله معلوم اولوب آنامور نامی بوندن تولد ایتمشدر .

انامور چایی .— آسیای عثمانیده «آریماغدوس» جاری کوچرك برایرمق اولوب ایساوروس سلسله‌سنك جنوبی پایه‌لرندن ظهور ایدوب آنامور برونك ایکی فرسخ قدر شرق شمالنده بحر سفیده منصب اولور .

انای بازاری .— اطنه ولایتنده ایچ ایل سنجاغنده کلنار قضاسنه ملحق برناحیه‌در .

انده‌ره‌س .— سيواس ولايتنه تابع قره حصار شرقى لواسى مضافاتندن برقريه‌در.

آندرون .— ياخود اندرين، حلب ولايتنك منقسم اولديغى اوچ سنجاقدن مرعش لواسنه ملحق برقضانك اسميدر. مذكور قضا اطنه ولايتى حدودنده وزيتون قضاسيله مرعش قضاسى آراسنده واقع اولوب جيهان صويى مركز قضاسيله اشبو قضا بيننده حد فاصلدر اراضيسى غرب وجنوب سمتلرنده اورمانلق اولوب ذكر اولنان جيهان صوييله بوصويه قاريشان يكتر صويى قضايى اروا واسقا ايدر.

قضا برناحيه وسكسان ايكى قريه‌يى جامع اوله‌رق ٢١٥١٩ نفوس ايله مسكوندر اشبو نفوسك (١٤٣٦١)ى عرب ٨٣٣٤ ى تر ٧٠٠٠ ى كرد ٣٦٩ ى روم ومتباقيسى ملل مختلفه‌دن عبارتدر.

مركز قضا قيان قصبه‌سيدر.

آندوغى .— قونيه ولايتى مضافاتندن نيكده لواسنه ملحق برقريه اولوب بعضاً ناحيه اتخاذ اولنمشدر.

انطاكيه .— Antiochia epi-Daphne آنتيوخس حلب ولايت وسنجاغنه ملحق قضالردن انطاكيه قضاسنك مركز اداره‌سى اولان قصبه‌در.

اشبو قضا شمالا اسكندرون وبيلان شرقاً حارم، ادليب جزرالحور جنوباً يته جزرالحور قضالريله سوريه ولايتى غرباً بحر سفيد ايله محاط ومحدوددر. سوريه سواحلنك الك غربى نقطه‌سى بولنان رأس الخنزير بوقضا سواحلنده واقعدر.

آنطاكيه قضاسى طاغلق واورمانلرى كثير براراضى اولوب سلسلهٔ جبالى ميانده الما طاغى وجبل عقره مثللو سطح بحردن ١٥٠٠ متره مرتفع نقطه‌لرى واردر. قضا عورونت دخى دينلان نهر العاصى ايله صولانور. مذكور نهر اولا انطاكيه قضاسنى حارم وادليب قضالرندن فصل ايتمك اوزره شماله طوغرى جريان ايله عميق اووه‌سنه وعميق كولنك صولرينى بعد الاخذ اولا غربه وبعده جنوب غربه توجه ايدرك انطاكيه شهرندن كچدكدن صكره سويديه جوارنده بحر سفيده قاريشور. عميق كولنك برقسمى داخل قضاده اولوب كرك بوكول وكرك مديك نام صغير كولك حاصلات صيديه‌سى سنوى خزينهٔ دولته ايكى بيك ليرا قدر واردات تدارك ايدر ونهر العاصيده دخى چيقان يلان بالغى سنوى ٢٥٠ بيك مقدارنده اوله‌رق طوزلنوب قبرس، مصر وبيروت اسكله‌سنه سوق واخراج ايديلور.

مار اليان عميق كوليله جوارينك بطاقلقلرى بوكوله ١٨ كيلو متره بعد

ومسافه‌ده اولان انطاکیه‌ده یازین فساد هوایی انتاج ایتمکده‌در .

آنطاکیه قضاسی ٤ ناحیه ایله ٣١٠ قریه‌یی جامعدر نفوس حاضره‌سی ٦٢٧٥٠ مقدارینه بالغ اولوب بونك یکرمی بیکی سوریه‌لی عرب اون ایکی بیکی نصیری اون بیکی ترك اوچبیکی کرد اوچبیکی چرکس اوله‌رق قرق سکزبیکی اسلام ومتباقیسی ملکیت ارمنی روم قتولیك سریانی کلدانی یعقوبی اوله‌رق خرستیاندر.

داخل قضاده ملل مختلفه‌یه منسوب ٤٣ مکتب وبو مکتبلرده مداوم ١٢٤٨ طلبه موجوددر .

آنطاکیه قضاسنده یتشان حبوبات احتیاج وصرفیات محلیه‌یه غیرکافی اولوب اکثریا حلب سنجاغندن سنوی کلیتلی آربه وسائره ادخال اولنور ایسه‌ده بوکا مقابل قضاده حاصل اولان دوت وباموق وعمیق اووه‌سنده یتشان میان کوکی وزیتون اغاجلری پك کلیتلی حاصلات ویرمکده‌درلر ذکر اولنان زیتون اغاجلرندن استحصال ایدیلان زیتون یاغی نفیس صابون اعمالیچون حفظ اولنور بوندن ماعدا عمیق اووه‌سنده لایعد حیوانات اهلیه وصیغیر سوریلری بسلنور .

قضانك مصنوعاتی میاننده ایبکلی چارشاف کفیه ومشلح ایله اثوابلق قماشلر پك مقبولدر .

قضانك صابون اعمالاتی دخی کلی اولوب سنوی ١٢:١٥ میلیون کیلو غرامه بالغ اولمقده‌در .

آنطاکیه شهری ؛ مرکز قضا اولوب دکزدن ٣٥ کیلومتره وحلبدن ٩٥ کیلو متره بعد ومسافه‌ده ونهر عاصی قرب وجوارنده کائندر .

بو شهر قبل‌المیلاد ٣٠١ سنه‌سنده اسکندر کبیرله رجالندن سافقوسك پدری آنیتوخس نامنه اوله‌رق بنا وانشا ایتمش اولدیغی بلده‌درکه جسامت قدیمه‌سی شمدیکنك بر قاچ مثلی ایدی بر خیلی زمانلر سلفکیانك پای تختی اولمش وسلالهٔ مزبوره حکمدارانی طرفندن توسیع وتزیینه جداً همت اولنمشدر . بر آرالق رومالیلرك النه کچمش وخرستیانلغك ظهورنده کسب اهمیت ایلمشیدی . برازصکره عجملره وبعده شرق ایمپراطورلغنه انتقال ایلمشدر .

هجرتك اون التنجی سنه‌سنده خلیفهٔ مسلمین حضرت فاروق اعظم طرفندن فتح وتسخیر ایله ید اسلامیانه کچوب ٣٥٧ ده رومله ٤٧٧ ده سلجوقیلر واسطه‌سیله ینه اسلاملره اون‌درت سنه صکره اهل صلیبه و ٥٦٨ ده ملك بیبرس واسطه‌سیله ینه ید اسلامیانه انتقال ایلمش و ٩٢١ تاریخنده سلاطین عثمانیه‌دن یاوز سلطان سلیم خان حضرتلرینك چرکلره غلبه‌سنده عموم سوریه ایله برابر ید عثمانیانه کچمشدر .

شهرك متعاقباً کوردیکی استیلالر

— يبان اباد — قصبهٔ بالا — زيرقضاسى ناميله ١١ قضا شيخ بزنلى — چوربا — يبانلى — كوكوزو — اوروش اسملريله ٥ عدد ناحيه‌يه تقسيم اولنمشدر .

انقره قضاسى وانقره شهرى : انقره شهرى مشتملاتى اولان ٤٩ قرا ايله برابر مركز قضايى تشكيل ايدر .

انقره شهرى همنامى اولان ولايتك كرسىٔ اداره‌سى اولوب درسعادتدن (٤٥٠) كيلو متره بعد ومسافه‌ده واقع اناطولينك بيوك شهرلرندن بريسيدر .

بو شهرك انقره چايى اوزرنده باغ وباغچه وبوستانلرى حاوى وكوشك وابنيهٔ سائره‌يى محتويدر شهرك نفوسى ٣٠:٢٥ بيك راده‌سنده در سعادت ايله انقره بيننده‌كى تيموريول سايه‌سنده غلبه‌لكلكى كون بكون تزايد ايتمكده‌در .

شهر سطح بحردن ٨٠٠ متره ارتفاعنده بر تپه‌نك يماجنده‌مبنى اولوب طاغك قسم علياسنده واقع بر صخرهٔ عظيمه اوزرنده بنا ايدلمش متين بر قلعه‌سى واثار وانقاضى اليوم مرئى اولان وشهرى دائراً مادار محيط اولان سورى وبعض استحكامات اثرلرى مشهود بولنمقده‌در .

شهرك جهات ثلثه‌سى اون بيكه قريب باغ وباغچه وبوستانلرله محاط اولوب دباغ خانه دره‌سى وانيجه صو نام صولرله ريان اولمله بونلر سكنه‌سى ايچون ايام بهار وصيفده بر نزهتگاه بينظير تشكيل ايتمكده وشهرك دركار اولان لطافت ونظارتنى تزييد ايلمكده‌درلر .

انقره دنياننك هيچ بر محلنه مخصوص اولميان بالى ايله ٣٨ نوع تعداد ايديلان نفيس ارمودى والماسى درسعادته شمندوفر واسطه‌سيله نقل ايدلمكده‌در .

اعزهٔ مشايخ اسلاميه‌دن حاجى بيرام ولى وحسين بهاءالدين وحطيب اصفهانى وتاج الدين ولينك تربه‌لرى قرقلر مقامى وقاضى حلبينك مرقدى زيارتگاه محللردر .

شعراى جاهليه دن امرئ القيسك دخى حضرلق نام محلده مدفون اولديغى محققات تاريخيه‌دندر .

انقره‌نك نام قديمى انسيرى وانكورى اولوب قبل الميلاد فريكياليلر طرفندن ٦٥٠ تاريخنده بنا اولنمش وغالاتياليلرله فريكياليلره بر مدت پاى تخت اولدقدن صكره روماليلرك النه كچمشدر روما قيصرلرندن اوغستوسك مرمر اوزرينه محكوك وصيتنامه‌سى اليوم شهرده موجوددر روماليلردن صكره بوشهرى عجملر، عربلر، سلچوقيلر ايتمش وبرنجى اهل صليب زماننده ١٨ سنه قدرده لاتينارده قالمشدر . نهايت ٧٢٦ تاريخ هجريسنده غازى خداوندكار حضرتلرى متغلبه‌دن اخيار طائفه‌سنك الندن فتح وتسخير بيوردرق اولتاريخدن اعتباراً ممالك عثمانيه اعدادينه داخل اولمشدر .

انقره قصبه‌سى ٥٤٥٨ خانه ٤ حمام ٢١٧٣ دكان ٥٠ مغازه ٢١ فرون ٣٢ جامع شريف ١٢ مسجد ٢٧ مدرسه

۱۱ تكه ۱۷ تربه ۱۲ كليسا ۸٤ چشمه ۹ كرهمیدخانه ۸ باغچخانه ۱۱ دكرمن ۱ ساعت قله‌سی ۱ مكتب اعدادیٔ ملكی ۱ غربا خسته خانه‌سی مدرسهٔ حمیدیه نامیله كبیر برمكتب ٦٥ صبیان مكاتبی ۸ مال اجنبیه مكتبلری ۳۲ خان بر مملكت باغچه‌سی وایكی باب قشله وبر بیوك حكومت قوناغی وعسكری دپویی ایله تلغرافخانه ورژی ودیون عمومیه دوائرینی حاویدر .

آنقره صویی . — سقاریا توابعندن بریسی اولوب ایدوس طاغنك جنوبی پایه‌لرندن نبعان ایدن چیق صویی وامیر كولندن چیقان طباق صویی وانف الذكر ایدوسك شمالی پایه‌لرندن ظهور ایدن مراد صولریله كسب جسامت ایدر وصوك ایكی صولرله انقره جوارنده وچبیق صوییله دخی آنقره‌نك بش فرسخ قدر شرقنده برلشور . ومجراسی ۱۳۰ كیلو متره امتداد ایلر .

آوجیلر صویی . — آناطولیده قاز طاغ (ایدا) دن ظهور ایدرك مندرس نهرینه قاریشان كوچوك بر چایدر . بو اسمده بوزوقده اوفاق بر موقعده واردر .

آودله . — روم ایلنده یانیه ولایت وسنجاغنده كره‌بنه قضاسی مضافاتندن بر قریه اولوب پندوس طاغنك اتكنده واینجه قره صو توابعندن بری اوزرنده واقعدر اهالیسی اون ایكی بیكی متجاوز اولوب چوبانلق ایله تعیش ایدرلر وقریه‌نك موقعی مرتفع اولدیغندن سكنه‌سی قیشین شدت سرمادن قشلاقلره التجا ایتمكده‌درلر مصنوعاتی كلیم وچوراب ایله ولنسا دینلان قبا وتوكلی فانیله‌دن عبارتدر .

آورنیا . — قسطمونی ولایتی و سینوب لواسی ملحقاتندن برموقعك اسمیدر .

آوروپای عثمانی . — روم ایلئ شاهانه‌یه مراجعت بیوریله .

آولونیا . — یانیه ولایتنك برات سنجاغنده قضا مركزی برقصبه‌در . مذكور قصبه مركز ولایت اولان یانیه‌نك ۱۳۵ كیلومتره بعد و مسافه‌سنده وآدریاتیك دكزی ساحلندن یارم ساعت قدر كیریده واقع اولوب لیمانی ایشلكدر .

قضانك جواری بطاقلق وموقعی چقور اولدیغندن وخامت هوا ایله مشتهردر . اسكله‌نك یقیننده پاشالیمانی نامیله معروف اولان لیمانی مكمل بردونمانك استیعابنه كفایت ایدر . درون قصبه‌ده ٦ مكتب ابتدائی بر رشدیه مكتبی ایله ۹ خان ۱۵۰ قدر دكان موجوددر . اهالیسی التی یدی بیك راده‌سنده‌در .

لوید قومپانیه‌سی واپورلری امد شد

ایتدیکندن تریسته و اوستریا ایله مناسبات تجاریه‌ده بولنور .

اولونیه قضاسی نفس قصبه ایله ٦٥ قدر قریه‌یی جامع اولوب طاغلق واورمانلری واسعدر باشلوجه محصولاتی زیتون یاغی وساده یاغیله طوز واد خالاتی قهوه واوروپا امتعه‌سندن عبارتدر اهالیسی اولان لاپلر ٣٠ بیکی متجاوز زکی وجسور برقومدر وچوبانلق یکانه صنعتلریدر .

آیازمند . — آیدین ولایتنده ازمیر لواسنه ملحق برغمه قضاسی مضافاتندن ٣٩ درجه ١٠ دقیقه عرض شمالی و ٢٤ درجه ٢٦ دقیقه طول شرقیده واقع ١٢١٣ نفوس و ٣٨٠ اماکنی جامع برناحیه مرکزی اولوب دکزه قریب ومدللی اطه‌سی مقابلنده کائندر .

ناحیه‌سی : برغمه‌نك شمال غربیسندن متشکل اوله‌رق شمالاً ایوالق قضاسی شرقاً قوزان جنوباً دیکیلی ناحیه‌لری غرباً مدللی بوغازی ایله محدوددر .

آیاس . — اطنه ولایتنه تابع جبل برکت سنجاغنده پیاس قضاسی مضافاتندن یمورطه‌لق ناحیه‌سنك مرکز اداره‌سی اولان کوچوك بر قصبه‌درکه یمورطه‌لق لیماننك مدخلنده وشرق شمالی جهتنده کائندر . ذکر اولنان یمورطه‌لق لیمانی اق دکزده هرنوع روزکاردن محفوظ وامین برلیمان اولدیغندن ازمنهٔ متقدمه‌ده آیاس شهرینك اهمیتی فوق العاده ایدی واونوقتلر الیوس نامیله بوجهت تجارتکاه بربلده‌سی ایدی .

بوشهرك خرابه‌سی الآن مشهود وموجود اولوب قلعه‌لری ایله صو یوللری وکوپری وحمام وسائر مبانیٔ جسیمه‌سی الآن عقللره حیرت ویره‌جك درجه‌ده‌در .

قلعه‌نك جوارنده زیرزمینده طاشدن اویولمش ٣٠٠ قدر اوطه‌لی بر محل موتالرك حفظه مخصوص اولمق ایچون انشا ایدلدیکی ظن اولنمقده‌در .

بیوك اسکندرك داریوسی مغلوب ایتمسی وایمپراطور هراقلیوسك کسرای عجمه غلبه‌سی مثللو وقایع مهمهٔ تاریخیه آیاس جوارنده وقوعه کلمشیدی .

آیاستفانوس . — پایتخت سلطنتسنیه جوارنده وروم ایلی جهتنده چکمجهٔ صغیر قضاسنه ملحق برقریه‌درکه روم ایلی تیموریولی کذرکاهنده وساحل بحرده کائندر . قریه‌نك هواسی لطیف وجواری مفرح اولوب یوز قدر خانه ایله برقاچ غازینو ودکانی وبالیلرله صیفیه‌لری محتویدر .

ادرنه ولایتنك قرق کلیسا سنجاغنده اخته‌بولی قضاسنه مضاف بر ناحیه‌نك اسمیده ایاستفانوس اولوب بحر سیاه ساحلندن ایکی کیلو متره قدر کریده ومرکز قضانك آلتی ساعت قدر اوزاغنده‌در .

آیاسراندی . — روم ایلیده ارناوودلغك غربنده

وساحل بحرده بر کوچرك اسکله اولوب
تماماً قورفه جزیره سنك شمال نقطه سنه
مقابلدر موقعی اقتضاسی ارکری سنجاغنك
ویانیه نك اسکله سیدر ابنیه سی قرانتنه
وکمرك وآجنته اتخاذ اولنان برقاچ
پارچه بنا ایله بر ایکی خان ومغازه دن
عبارتدر .

شهری پك اسکی در الآن خرابه سی
اسکله نك جنوب شمال سمتنده مشهود
اولور . اسکله نك جنوب شرقنده بر
آلتنده قرق قدر اوطه موجود اولوب
قرق عزیزلره منسوب اولدیغی مروی
بولنمغله موقع قرقلر معناسنه روجه
اوله رق ایاسرانده اسمیله تسمیه قلنمشدر .

آیاسفید . — یاخود کایزمان ؛ آیدین ولایتنده
ازمیر لواسنه ملحق اورله قضاسنك
مربوطاتندن ایاسفید ناحیه سی داخلنده
کوچوك بر قصبه درکه ازمیرك ۱۹
واورله نك ۱۳ کیلو متره اوزاغنده
وازمیر کورفزینك جنوب سمتنده در .

آیاسفید ناحیه سی : اورله قضاسنك
شرقندن متشکل اولوب شمالاً ازمیر
کورفزی شرقاً ازمیر قضاسی جنوباً
سفریحصار غرباً اورله قضالریله محدوددر .
مشتملاتی ۱۳ قریه اولوب ٤٣٦٥ نفوسی
جامعدر . مرکزی اورله نك جهت
شرقیسنده ٤٢٤ نفوسی و ٩٤ اماکنی
حاوی یلکی قریه سیدر .

آیاسلوغ . — افس کلمه سنه مراجعت اولنه .

آیاش . — انقره ولایت ولواسنه ملحق قضالردن برینك
مرکز اداره سی اولوب مرکز ولایتك
۹ ساعت غربنده وازمیددن انقره یه
کیدن جاده اوزرنده وایکی طاغ اراسنده
واقع اولوب سقاریا توابعندن بری
قصبه داخلندن مرور ایدر .

۸۱۹ خانه و ۲۹۷٥ نفوس مسلمه یی
محتویدر .

آیاش قضاسی : کودل اسمنده بر
ناحیه ایله ٤٤ قریه یی جامعدر .

اطراف وجوانبی بیان آباد ـ
بکبازاری ـ میخالیجق ـ خاتمانه ـ زیر
قضالریله محاط ومحدوددر سکنه سی جملةً
اسلام اوله رق ۲۱۷۰۰ کشیدر داخل
قضاده ۱٥ مسجد ٤٥ جامع ۷ مدرسه
۱ رشدیه ٥٤ صبیان مکتبی ٤٦٣٧
خانه ۱۹۰ دکان وردر .

قضانك اراضیسی ۸۰ بیك دونم
مزروع ۷۰ بیك دونم غیر مزروع
۱۰ بیك دونم باغ وباغچه ۲٥۰۰ دونم
چایر ومراعادن عبارتدر . محصولاتی
حبوبات ایله پرنج جهری آفیون پاموق
میوه ومصنوعاتی بز چوراب کبی شیلردر .
حیواناتی کثیر اولوب سنوی ٥٣٢٥٧
قیه تفتیك ۲٥۰۰۰ قیه یپاغی ٤٥٦
قیه قیل حاصل اولمقده در .

آیاش اسمنده بر ناحیه ده اطنه
ولایتنك ایچ ایل لواسنده وسلفکه قضاسنه
مربوط اولوب مرکزی لیموش
قصبه سیدر آیاش شهر قدیمنك خرابه لری

سلفكه‌نك ٣٥ : ٠ : كيلومتره قدر شمال شرقيسنده وساحل بوينجه ١٨ كيلومتره قدر امتداد ايدر برانقاضى سلسله‌سى تشكيل ايتمشدر .

آيانجق .— قسطمونى ولايتنه ملحق سينوب سنجاغنك استفان قضاسنده واقع بر قريه‌در كه آيانجق لاطه‌سى ناميله معروف اولوب انشاآتده مستعمل اولان اغاج بورايه منسوبدر .

آياندون .— استفان قضاسنده ومركز قضانك ١٥ كيلومتره قدر غربنده وساحل بحر سياهده وبرچاى اغزنده تشكيلى ايتديكى قوى داخلنده كائن برقصبه‌در.

آيانيقوله .— كريد جزيره‌سنده ميرابللا قوينك منتهاسنده كائن كوچك برقصبه اولوب لاشيد سنجاغنه مضاف ميرابللا قضاسنك كرسئ اداره‌سيدر قضاء مزبوره ٣٥ قريه‌يى مشتملدر .

آيدنجق .— زبانزدى ادينجك‌در. خداوندكار ولايتنك قره‌سى لواسى قضالرندن باندرمه‌يه ملحق برناحيه مركزى اولوب مرمره دكزى ساحلنه قريب وقپوطاغى شبه جزيره‌سنك مداخلنه واقعدر قصبه‌يه يارم ساعت مسافه‌ده مشهور سيزيق خرابه‌سى واردر قصبه‌نك جوارى زيتون ودوت اغاجلريله مملو اولمغله كليتلى زيتون وزيتون ياغى وايپك حاصل اولور اهاليسى اوچبيك قدردر .

اورخان غازينك اوغلى غازى سليمان پاشا روم ايلى‌يه بوشهردن چكمشدر .

ايدنجق ناحيه‌سى ٢٢ قريه و ٧٥٠٠ قدر نفوس و ٥ جامع ٢٨ مسجد ٢ كليسايى محتويدر .

آيدونات .— روم ايلينده يانيه ولايت وسنجاغنده قضا مركزى اولان برقصبه‌در .

قصبهٔ مزبوره مركز ولايتك قرق بش كيلومتره بعد ومسافه‌سنده وبرطاغ اتكنده واقع اولوب موقعى مرتفع هواسى لطيف واطرافى باغاق وبوستاندر. بهر ايلول آينده بش كون امتداد ايدن پنايرى قوريلور وجوارنده يتشان توتوندن مشهور يانيه انفيه‌سى ياپيلور.

قضاسى ٦٤ قريه ايله حولى ناحيه‌سندن متشكلدر نفوسى نفوسى آزايسه‌ده اراضيسنك قوهٔ انباتيه‌سى بولنده‌در باشلوجه محصولى حبوبات ايله توتوندر.

آيدين .— نام ديكرى كوزلحصاردر آيدين ولايتنك منقسم بولنديغى الويه‌دن همنامى اولان سنجاغك كرسئ اداره‌سى اولوب ازميره مربوط اولان تيمور يول ايله تقدير اولنان مسافه‌سى ـ٥ ساعتدر . ٣٧ درجه ٤٨ دقيقه عرض شمالى و ٢٥ درجه ٢٩ دقيقه طول شرقيده ومندرس نهريله ريان اولان بر اووه‌يه ناظر موكيس طاغنك اتكنده وتراس شهر قديمنك بعض خرابه‌سى اوزرنده مؤسس اولوب سوقاقلرى وخانه‌لرى غير منتظم

وکار قدیمدر . اهالیسی ۲۴۷۸۰ نفوس اولوب تجارتی فوق‌العاده‌در هواسنك لطافتی باغ وباغچه‌لری صولرینك کثرت ولذتی ایله اولجوارده کسب معروفیت ایتمشدر .

درون شهرده ۹۳۵۷ خانه ۱۴۵۰ دکان ۱۳۲ مغازه ۳۸ خان ۵۳ فرون ۵ لوقانطه ۷ پاموق فابریقه‌سی ۸ حمام ۵۱ جامع ۶ تکی ۷۴ مسجد ۹۴ مدرسه ۱۴ مکاتب اسلامیه ۴ کلیسا ۱ کتبخانه ۳ خسته‌خانه ۲ میان کوکی فابریقه‌سی واردر. شهرك اسکی اسمی ترال اولوب ترا اقوامندن اجنبی خدمتیله مألوف برقومه منسوبدر .

قضاسی شمالاً ازمیر لواسی غرباً آیدینه مربوط سوکه جنوباً چینه شرقاً نازللی قضالریله محاط اولوب ۶۹۶۴۴ نفوسی و۱۹۲ قریه‌یی مشتملدر محصولاتی پاموق میان کوکی حبوبات وآفیون ایله زیتون واوزومدن عبارتدر .

آیدین قضاسنك نواحیٔ ملحقه‌سی : صوبجه — کوشك — قره حیط — اینه آباددر .

آیدین لواسی : آیدین ولایتنی تشکیل ایدن سنجاقلردن بریسی اولوب شمالا ازمیر وصاروخان غرباً اطه‌لر دکزی شرقاً دکزلی وجنوباً منتشا سنجاقلریله محاطدر .

اراضیسی شمال جنوب جهتلری طاغلق ووسط سمتلری اووه اولمق اوزره منبت ومحصولداردر. اوزوم آفیون حبوبات متنوعه ایله پاموق کلیتله اخراج ایدر .

نفوسی ۲۰۷۷۹۱ وملحقاتی ۵ قضا ایله ۱۷ ناحیه‌در .

آیدین ولایتی .— آسیای صغیرده وآناطولی شبه جزیره‌سنك جهت غربیسنده واطه‌لر دکزی ساحلنده کائن دولت علیه‌نك اك مهم ولایتلرندن بری اولوب برلوا مرکزی اولان آیدینك نامی ولایته تعمیم اولنمشدر.

آیدین ولایتی اطه‌لر دکزی ایله خداوندکار وقونیه ولایتلریله محدود ۳۶ : ۴۰ درجه عرض شمالی و۲۳ : ۲۷ درجه طول شرقیده واقع اولوب تربیعاً ۵۳۷۹۸ کیلومتره وسعتنده و ۱,۴۰۸۳۸۷ نفوس ایله مسکوندر. نفوس مزبوره ایله ولایتك فن زراعت نقطهٔ نظرنده‌کی اقسام اساسیه‌سی آیده‌کی جدوللرده ارائه اولنمشدر.

جدول ١

اقوام	اجمال	يرلى ذكور	يرلى اناث	يبانجى ذكور	يبانجى اناث
اسلام	١١١٨٤٩٦	٥٥٦٥٠٠	٥٤٣٨٢٩	١٤٦٢٨	٣٥٣٩
روم	١٩٠٤٣١	٩٦٠٢٩	٩١٥٩١	٦٨٩٥	٩١٦
ارمنى	١٣٩٤٠	٦٦٠٣	٦٤٦١	٨١٦	٦٠
بلغار	٤٢٦	»	»	٢٨٨	١٣٨
قتوليك	٨٧٦	٤٢٤	٤٥٢		
يهودى	٢٢٢٧٣	١١٤١٨	١٠٧٥٤	٧١	٣١
پروتستان	١٥٣	٧٦	٧٧		
لاتين	١٠٥٠	٥٨٦	٤٦٤		
تبعهٔ اجنبيه وتابعيتى مشكوك	٥٥٧٤٣	١٨٢٣١	١٩٠٧١	٩٥٠٥	٨٩٣٥
يكون	١٤٠٨٣٨٧	٦٨٩٧٦٧	٦٧٧٦٩٨	٣٢٠٢٥٣	٢٣٦١٩

جدول ٢

نوع اراضى	كيلومترو مربعى
اراضئ مزروعه	١٤٢٨٨
غير مزروع وفقط قابل زراعت	٤٩٧٠
اورمان	٦٣٣٧
ناقابل زراعت	٢٨٢٢١
يكون	٥٣٧٩٨

بو ولايت اناطولينك اك كوزل يرلرينى واك محصولدار سمتلرينى جامع اولمغله ثروت طبيعيه وتجارت موقعيه جه دولتك برنجى درجه ده بر ولايتيدر . سواحلى لاينقطع كورفز و برونلر وشبه جزيره و قويلر ايله مملو اولوب اق دكزك سمت شرقيسنده امد شد ايدن سفاين تجاريه و پوسته واپورلرى كنديلرى ايچون هر زمان بر ملجاء ومأمن تدارك ايده بيلديكى كبى اناطولى اخراجاتنى آلمق اوزره دائما اوغرامق مجبوريتنده درلر .

اراضئ ولايت كرچه طاغلق و عارضه لى ايسه ده طاغلرك اوزرى اورمان ومرعالرله مستور وبياجلرى محصولاته مساعد ترلالرى حاوى وطاغلرى فصل اولان واديلرى زمردين چاير واووه لرى شامل اولمغله طوپراغك هر بر نقطه سى سكانى بخشايش الهيدن طبعاً مستفيد ايتمكده در .

آیدین ولایتنك طاغلری اناطولینك سلسلهٔ غربیه‌سنه منسوب اولوب باشلوجه ییغنلری یوز طاغ وشعباتی اولان اق طاغ عجم طاغی قوچان طاغی وسائره ایله شمال جهتنده وحدود ولایتده کائن دمیرجی طاغی واوزونجه یایلا کبی هر ایکی ولایتك (خداوندکار — آیدین) خط تقسیم میاهنی تشکیل ایدنلردر . ولایتك جنوبنده واطنه ولایتله منتشا سنجاغی حدودنده کائن اق طاغ اسمیله برطاغ دها واردرکه دیکرندن فرق ایچون بوکا قوجه آق طاغ اسمی ویرلمشدر .

داخل ولایتده جاری نهر وچایلر چوق اولوب قسم اعظمی آطه‌لر دکزینه منصب اولور . بونلرك مهم ومشهورلری باقر چایی کدیز بیوك و کوچوك مندرسلر ایله صاری چای وتحته چایی وسائره‌دن عبارتدر (بونلره عائد تفصیلات صره‌سی کلدکجه یازیله‌جقدر) .

حاصلات طبیعه‌سی: اولاً غایت زنکین اورمانلریدرکه وسعتلری تربیعاً ۶۳۳۷ کیلومتره اولوب جنسلری میشه قزل چام یبانی زیتون ایله آق چام وسائر نوع اشجاردر قزل چام صنعت دباغتده مستعمل اولدیغندن سورومی چوقدر .

ثانیاً پاموق حاصلاتی: بیاض واوزلی پاموق یتشدرمکله ولایات شاهانه میاننده تمیز ایتمش وهریرده معتبردر .

بونلردن ماعدا یاش و قوری اوزوم ایله انجیری اوروپاده مقبول و بالخاصه آمریقایه اخراج اولنور .

حبوبات متنوعه‌دن اربه ایله سیسام بردرجه‌یه قدر چوقجه یتشور ایسه‌ده زراعك اوزوم وانجیر یتشدرمکه اولان میل وانهماکلری حسبیله یتشان بغدای احتیاجات محلیه‌یه کفایت ایده‌مامکده‌در .

ولایتك محصولات صناعیه‌سی میاننده نفیس خالیلر وکلیم وسجاده‌لرك اوروپا پیاسه‌لرنده اعتباری زیاده اولمغله بو یوزدن ولایته سنوی بیکلرجه لیرالر ادخال قلنمقده‌در .

ادارهٔ ملکیه‌جه ولایت : ازمیر ، آیدین ، دکزلی ، صاروخان ، منتشا نامیله بش لوایه وبونلردن ازمیر لواسی ۱۱ آیدین لواسی ۵ دکزلی لواسی ۶ صاروخان لواسی ۱۱ منتشا لواسی ۶ قضایه ومجموع ولایت ۳۹ قضایه وهرقضا اقتضاسنه کوره برطاقم ناحیه‌لره تقسیم اولندیغندن من حیث المجموع ۷۴ ناحیه‌یه منقسمدر .

مرکز ولایت ازمیر شهریدرکه بوکا دائر تفصیلات «ازمیر» کلمه‌سنده ویریله‌جکندن اورایه مراجعت اولنه .

آیدین ایلی — آیدین لواسنك اسمیدرکه آیدین اوغللرینك اقامتندن ناشی ویرلمشدر .

آینه‌روز — (Atho, Athos Athou) آیون اوروز Aghion-oros اوروپای عثمانیده وسلانیك ولایتی داخلنده کائن خالکیدیکیا

تام شبه جزیره‌نك مرکب اولدیغی اوچ عدد صغیر یارم اطه‌جقلرك شرق جهتنده بولنان و تخمیناً اللی ایکی کیلومتره ممتد اولان صغیر بر یارم اطه‌جقدرکه اوزرنده بولنان وآتوس دینیلان طاغك دکزه طوغری برون هیئتنده امتدادینی تشکیل ایتمش و طاغك اسمی شبه جزیره‌لکه دخی تشمیل اولنمشدر .

شبه جزیره‌جکك برطرفی آینوروس کورفزی ودیکر طرفی حالکیدیا یارم اطه‌سیدرکه بوراسنك قدیماً قنال اوله‌رق حفر و کشاد ایدلدیکنه الیوم برچوق آثار موجود و سائر طرفلری اطه‌لر دکزیله احاطه اولنمشدر . شمالنده پلاتی وکیلانداری وجنوبنده آینوروس برونلری واقعدر .

آینوروز برونك آچیقلری فورطنه سنك شدتیله مشتهر اولوب کمیلر بورادن مرورنده کمال درجه تلقیظ و انتباه اوزره بولنمقده‌درلر .

آینوروز شبه جزیره‌سی سلانیك ولایتنه مضاف برقضا اعتبار اولنمشدر داخل قضاده اورتودوقسلره مخصوص مناستر وزاویه‌لرله بونلرك اداره سنه مخصوص چفتلکاندن بشقه برشیء ولمیوب مناسترلرده تارك دنیا اولان راهبلر بر حال انزواده یشامقده‌درلر .

قضانك اموری قائممقامك ریاستی تحتنده متشکل وشبه جزیره اوزرنده کائن یکرمی عدد مناسترك هر سنه تبدیل اولنان برر وکیلندن مرکب لونجه تعبیر اولنور هیئت طرفندن رؤیت ایدلمکده‌در .

قضانك رهبان وخدمه و سائره‌دن عبارت بولنان نفوسی یکرمی بیکی متجاوزدر .

قضانك مرکزی قاریس نامیله معروف برقریه اولوب قائممقامك اقامتکاهیدر . چفتلکانك ویرکوسی مقامنده اوله‌رق سنوی دولته ۷۲ بیك غروش کوندریلور و رسوم وواردات سائره‌سی ۲۴۸۱۷۰ غروشه بالغ اولور . چفتلکلرده حیوانات و سائره موجود اولوب مناسترلرك اداره سیچون زراعت وحراست اجرا اولنور . وزاویه‌نشین اولان راهبلر طرفندن یاپیلان بعض تصاویر وقاشیق وسائره کبی معمولات هر سنه روسیه وسائر محالدن کلان زواره بیع اولنوب هر سنه اغستوس اونبشنده کشاد ایدیلان پنایرده ایچه آلیش ویریش ایدیلور .

آینه آباد، **آینه کول**، **آینه پازاری** } ..الخ بو اسملرك صورت تلفظلری مدسز اوله‌رق اینه آباد اینه‌جك .. الخ اولدیغندن اشاغیده ذکر اولنه‌جقدر .

آینه چایی . — اناطولینك غربنده کوچوك بر چایك اسمیدرکه ایدا طاغندن نبعان ایله اطه‌لر دکزینه منصب اولور .

اینه کول صویی .— آناطولیده جاری سقاریا نهری توابعندن بدره چایی تشکیل ایدن کوچوك بردره‌در .

اینه کول صویی .— آناطولیده جاری اولان کدیز چایته مغنیسا ایله آطله شهرلری مابیننده قاریشان بر دره‌درکه منبعی (آینه کول آیدین) قصبه‌سنك درت فرسخ جنوب شرقی جهتندن اخذ ایدر.

ایواجق .— اناطولیده الویهٔ مستقله‌دن بیغا الواسنه ملحق ایواجق قضاسنك مرکزیدرکه بر طاغك اتکنده و مندرس نهرینه قاریشان بردره‌نك کنارنده کائندر . قصبه‌نك جوانب اربعه‌سی باغلق و بغچه‌لك اولوب ۲ جامع بر رشدیه مکتبی ۳ صبیان مکتبی ۲۰۰۰ متجاوز اهالیسی واردر . قضاسی مدللی جزیره‌سنك قرشوسنده اولوب ۷۶ قریه و درت بیکی متجاوز خانه‌ده ۱۸ بیك قدر نفوس واردر. حاصلاتی حبوبات ایله زیتون اوزوم ومعمولاتی بعض کش اوانی ایله صابوندن عبارتدر .

ایوالق .— اسکی اسمی هراقیله وآعولیدیس و روجه نامی کیدونیادر اناطولینك غربنده کائن ادرمید کورفزینك مدخلنده وجنوب سمتنده ومدللی اطه‌سی مقابلنده قضا مرکزی برقصبه‌درکه اداره‌جه خداوندکار ولایتنه مضاف قره‌سی سنجاغنه مربوطدر . ایوالق بونده جزیره‌سی ایله قپالو اولان برقویك منتهاسنده اولوب اپیجه تجارتکاهدر ایوالق قصبه‌سی غلبه‌لك برقریه ایله برلکده برقضا تشکیل ایدر اهالیسی قسم اعظمی روم اولمق اوزره ۲۱۶۷۷ نفوسدن عبارتدر . حاصلاتی زیتون، حبوبات ومصنوعاتی راقی، سختیان، زیتون یاغی وصابوندر.

ایوالی دره .— دیاربکر ولایتنده آرغنی سنجاغی ملحقاتندن بیوجك بر قریه‌درکه بعضاً ناحیه مرکزی اعتبار اولنمشدر .

ایواسیل .— کرید جزیره‌سنده اسفاکیه سنجاغنه مضاف بر قضا و مرکز قضا اولوب قنیقا ولامبیس ناحیه‌لریله ۲۴ قریه‌دن متشکلدر ینه بو اسمده طربزون ولایتنده کیره‌سون قضاسنده وساحل بحرسیاهده بعضاً ناحیه مرکزی اتخاذ اولنان بر قریه واردر .

ای یانی .— کرید جزیره‌سنده اسفاکیه سنجاق وقضاسنده بر ناحیه‌نك اسمیدر .

حرف الالف

اب . — کسر الف وسکون با ایله جزیرة العربده یمن ولایتنك منقسم اولدیغی الویه‌دن تعز لواسنه ملحق بر قضا ویا مرکزینك اسمیدرکه قضا حدیده وصنعه لوالری ایله تعز سنجاغنك قمطبه وعدین وحجریه قضالریله محدود وخیلی واسعدرار اضیسی طاغلق وفقط محصولدار اولوب جبللرك اصدارندکی قهوه اغاجلرنده نفیس قهوه یتشیور .

مرکز قضا اولان اب قصبه‌سی صنعا مخا جاده‌سنده وطاغلق برمحلده واقعدر .

ابا . — بو اسمده شط العرب وادیسنده ایکی نهر اولوب بریسی بصره ایله واسط ودیکری کوفه ایله قصر ابن هبیره بیننده‌در .

اباغ . — یاخود عین اباغ برالشامده اشعار عربده کثرتله مستعمل اولان برواد ینك اسمیدر .

اباخ . — مزوبوتامیاده ورقه شهری قربنده فرات نهرینه قاریشان برنهردر .

ابدیر . — بغداد ولایتنده حله سنجاغنده دیوانیه قضاسی ملحقاتندن برناحیه‌نك اسمیدر .

ابرادی . — قونیه ولایتنك جنوب غربنده کائن تکه سنجاغنك اقسکی قضاسنه مضاف ومرکز قضا اولان مارولەنك غرب شمالیسنده منوعه چاینه دوکیلان بردره‌نك اورنده کائن ناحیه مرکزی اولان برقصبه ـ قدرکه ناحیه قصبهٔ مزبوره ایله برابر ۱٤ قریه و ۱۸۸۱ خانه‌ده ۸۲۰۷ نفوسی جامعدر .

ابراهیمیه . — خدیویت مصریه‌ده سودان مصرینك یقینده تأسیس اولنمش بربلده‌یی اولوب اوینامه نهرینك نیله دوکلدیکی محلك قربنده واقعدر .

ابراهیمیه قنالی . — مصر علیاده نیلك صولرینی سیوط ومینه اراضیسنه اجرا ومحال مزبوره‌یی اسقا ایچون حفر وکشاد ایدلمش برسقی واروا قنالی اولوب ۳۸ کیلومتره امتدادنده‌در .

ابرش صویی . — بیروت ولایتنه تابع طرابلس شام لواسنده جاری کوچوك چای اولوب آق دکزه دوکیلور .

ابریم . — بلاد نوبه‌ده نیلك صاغ ساحلنده کائن وبریمی پاروا نام قدیمیله مشهور بربلده اولوب مقابلنده کائن نیل کنارنده بعض لحود ومقابر قدیمه خرابه‌لری واردر .

ابسمبول . — ینه نیل کنارنده وبلاد نوبه‌ده کائن آثار عتیقه‌سیله مشهور برقریه‌در .

ابوتیج . — مصر علیاده سیوط مدیریتی داخلنده

و سیوطدن ۲۰ کیلومتره قدر بعد ومسافه‌ده واقع بر قصبه‌در که خرما وآفیونك کثرتیله شهرت بولمشدر .

ابهر .— زبانزدی ابر درخداوندکار ولایتنده قره‌حصار شرق لواسی وبولیوادین قضاسی داخلنده برکول اولوب سطحی تربیعاً ۸۰ کیلومتره‌در. اسحاقلو قصبه‌سندن کچن ایاغی قونیه ولایتی داخلنده کائن آقشهر کولنه دوکیلور .

ایصارا .— اطه‌لر دکزنده کائن ساقز جزیره‌سنك غربنده وسن نیقولا برونك ۱۹ میل بحری اوزاغنده و ازمیر کورفزی جوارنده واقع اناطولینك غربنده منتهی قره برونك ۳۵ میل بعد ومسا- فه‌سنده کائن برجزیره اولوب شمالدن جنوبه طوغری ۱۰ و شرقدن غربه طوغری ۵ کیلومتره امتدادنده وتربیعاً ۶۰ کیلومتره وسعتنده‌در .

جزیره طاغلق و قیالق و چبلاق اولوب ۵۴۷ متره ارتفاعنده وسنت‌الی نامنده تپه‌جك ایله منتهیدر . بعض قومسال محللرله قیالق سمتلری مستثنا اوله‌رق سائر یرلری ایوجه زراعت کورمامش اولان ترلالرله مزیندر ،

ایصارا ایله برابر بر قاچ کوچوك اطه‌جقلر ازجمله غرب جنوبیسنده وهمان ایکی میل قدر اچیقده کائن آنتی ایصارا اطه‌سی که وسعی هرمحلنده برکیلومتره‌دن زیاده دکلدر جزایر بحرسفید ولایتنده ساقز لواسنه ملحق بر قضا اعتبار اولنمشدر .

اهالیسی کاملا روم اولمق اوزره ۴۵۰۰ کشیدر .

حاصلاتی اوزوم ، زیتون ، انجیر ، بال و پینیردن عبارتدر . ادخالات واخراجاتی هیچ مثابه‌سنده‌در .

ایصارا وآنتی ایصارا اطه‌لری اراسنده و شمالاً و جنوباً امنیتلی وسهولتلو مدخل ومخرجی حاوی وشرق و غرب و شمال غربی روزکارلرندن محفوظ ۱۱ : ۱۲ قولاچ صو چکر قومسال بر محل محفوظ موجود اولوب کمیلر فورطنه‌لی هوالرده اورایه التجا ایتمکده‌درلر جزیره‌نك مرکزی اولان ایصارا قصبه‌سی دخی بو قویدن جزئی مسافه‌ده واقعدر .

اخمار .— یاخود آقطمار، آسیای عثمانینك شمال شرقیسنده واقع وان کولنك جنوب شرقیسنده وساحله قریب برمحلده کائن برجزیره‌در.

بو اطه اوزرنده آلتیوز اللی اوچ تاریخ میلادیسنده بنا اولنمش اولان بر مناستر الیوم اوچ ارمنی پطریقندن برینك اقامتگاهیدر .

اخته بولی .— اسکی اسمی آغاتو- پولیس‌در. ادرنه ولایتنده قرق کلیسا لواسنده اسمنه منسوب قضانك کرسیٔ اداره‌سی اولان قدیم برقصبه‌در .

مذکور قصبه بحر سیاه ساحلنده

و مركز لوانك سكز ساعت قدر اوزاغنده اولوب تقريباً درت بيك نفوسى شاملدر .

اخته بولى قضاسى قرق كليسالواسنك شمال شرقيسنده و روم ايلى شرقى حدودنده واقعدر . آياستفانوس ناحيه‌سيله برابر ١٥ قريه و ٢٣٣٥ خانه‌ده ٨٥٧٠ نفوسى شاملدر .

اراضيسى طاغلق و اورمانلق واوچنجى درجه‌ده منبت اولوب حبوبات متنوعه حاصل اولور كليم شياق كبى شيلر دخى اعمال ايديلور . قضانك وسطندن قسطى ورزوه دره‌لرى جريان ايدرسه‌ده ايچيله‌جك صولرى غايت اغيردر . اهاليسنك باشلوجه صنعتلرى كمورجيلك و اودونجيلق اولديغندن بهر سنه استرانجه طاغلرندن بالاحراق تدارك ايتدكلرى كمورلرى قايقلرله درسعادته ومحال سائره‌يه نقل وارسال ايدرلر .

اخصر .— بين العرب بحر سفيده ويريلان اسمدر . بو نامده حجازسمتنده برموقع دهاواردركه خاتم الانبيا (صلى الله عليه وسلم) حضرتلرى تبوك غزوه‌سنه حين تشريفلرنده بورايه اوغرايه‌رق اداى صلاة بيورمشلردى .

اخميم .— نام قديمى خمين وپانو- پوليس‌در . مصرعلياده ونيل مباركك صاغ ياقه‌سنده واقع سكز اون بيك نفوسلى وغايت اسكى بر بلده اولوب جوارنده برچوق آثار عتيقه بولنور واداره‌جه سيوط مدير- لكنه تابعدر .

اخى چلبى .— ادرنه ولايتنده كوملجنه لواسنه مضاف و لواء مزبورك شمال غربى جهتنده و روم ايلى شرقى و سلانيك ولايتلرى حدودنده واقع بر قضادر . بوقضا قرق قريه وقسم اعظمى مسلمان اوله‌رق ٢٨٧٠٢ نفوسى مشتملدر .

اراضيسى طاغلق ورودوب سلسله‌سى اتكلرندن عبارت اولديغندن سكنه‌سى جنكاور وشجاعت وجسارتله مشهوردر.

داخل قضاده ٣٦ جامع ١ تكه ١ قشله ٨ فرون ٤٣ خان ٢٣ كليسا ١ جبخانه ١٠٨ مكتب ١٢ مدرسه ١ حمام واردر .

باشلوجه محصولى توتوندر . كرسىٔ اداره‌سى درت بيك نفوسلى پشماقلى قريه‌سيدر .

ادره‌ميد .— آناطولينك غرب ساحلنده وادره‌ميد كورفزينك منتهاسنده وساحلدن ١٠ كيلومتره كريده كائن خداوندكار ولايتنه مضاف قره‌سى سنجاغنده بر قضا مركزيدركه ساحلده‌كى آق چاى موقعى قصبه‌نك اسكله‌سى حكمنده‌در.

ادره‌ميد آلتى يدى بيك نفوسلى اطرافى زيتون اغاجلريله مزين تجارتكاه بر محلدر ساحله قريبى سببيله و برده كورفزك مدللى اطه‌سيله مستوريتى

حسبیله برخیلی کمیلرك ملجائی و بعض
پوسته‌لرك اوغراغی اولدیغندن تجارت
بحریه‌سی یولنده در . خداوندکار
ولایتنك جوار محللرینك اخراجاتی
بوقصبه واسطه‌سیله وقوعبولور .

قضاسی : قره‌سی ولایتنك مرکب
بولندیغی طقوز قضادن بریسی اولوب
۲ ناحیه ۱۱۳ قریه‌و ۵۵۸۰ خانه‌ده
۳۲۰۳۲ نفوسی محتویدر اراضیسی
برنجی درجه‌ده منبت و محصولداردر
زیتون وزیتون یاغی ایله بال پالاموط
محصولاتنك کثرت و نفاستیله شهرت
بولمشدر . صنایع داخلیه خالی کلیم
ومنسوجات سائره‌دن عبارتدر .

ادفو . — اطبو و اپولینوپولیس اسم قدیملریله مشهور
اولان ادفو قصبه‌سی مصر علیانك بلاد
قدیمه و عظیمه‌سندن بریسی اولوب
نیلك صول ساحلنده وتقریباً برساعت
قدر بعد ومسافه‌ده واقعدرکه اسکی
حالی شهرك سورینی نیله قدر ایصال
ایدر و الآن ریختمنك خرابه‌سی ایله
بعض آثارعتیقهٔ نادره‌سی موجود ومرئی
بولنمقده‌در .

قصبه‌نك شمدیکی حالی اسکیسنه
نظراً پك کوچوك اولوب آنجق ایکی
بیك نفوسی و بعض مبانیٔ معروفه سی
واردر . و اداره‌جه برقضا مرکزی
اعتبار اولنمشدر .

ادلیب . — حلب ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی اولان
برقصبه‌درکه حلبك آلتمش کیلومتره
جنوب غربیسنده انتاکیه‌نك ۵٤
کیلومتره جنوب شرقیسنده حرمك
۳۰ کیلومتره جنوبنده وجسرالحورك
۲۳ کیلومتره شمالنده و معره‌نك کذا
۳۳ کیلومتره شمال غربیسنده واقعدر .
سکنه‌سی اونبر بیك درتیوزی
اسلام وایکی بیکی خرستیان اولمق اوزره
۱۳٤۰۰ قدردر .

ادلیب‌ده بر باب حکومت قوناغیله
برباب عسکری دبویی ۱٤ جامع ۳٤
مسجد ۹ مدرسه ۱ کلیسا ۲۱۳۸ خانه
۷۰۰ دکان ۱۲ خان ۱۱ فرون ۱
اجزاخانه ۳ حمام ۵ صابونخانه ۲۰
دکرمن واردر .

قضاسی : شمالاً حرم وجبل سمعان
شرقاً لباب جنوباً معره غرباً جسر
الحور وانتاکیه قضالریله محاط ومحدود
اولوب ٤ ناحیه و ۲۳۸ قریه دن
متشکلدر .

قضانك نفوسی (٤۵۵۰۰) ی
اسلام و متباقیسی خرستیان اوله‌رق
٤۷۷۵٤ کشیدر .

۹ مدرسه ۲ رشدیه ۹۱ صبیانه
مخصوص مکاتب اسلامیه ایله ایکی باب
خرستیانه مخصوص اولمق اوزره ۱۰٤
مکتب و بونلره مداوم ۲۰۸۲ طلبه
واردر .

حاصلات ارضیه سی توتون پاموق
سیسام و مصنوعاتی منسوجات قطنیه
وسائره‌دردر .

ادلیب قضاسنی ستی ایان ایکی

کوچوك ایرمقدن بریسی جسرالحورده محو اولوب دیکری حلب ایله معره مابیننده‌در .

ادلیه ۱۶ کیلومتره بعدومسافه‌ده کائن بر کوچوك کولجك موجود اولوب ساوك اخراج اولنور .

اذرح . — سوریه قطعه‌سیله حجاز اراسنده و جربا نام محل قربنده واقع بر موقع مشهور اولوب زمان سعادت پیغمبریده وسنین هجریه‌نك طقوزنجی سالنده مارالذکر جربا ایله برلکده صلحاً یداسلامه کچمش وجناب مرتضی ایله حاکم شام معاویه آراسنده‌کی حکمین وقوعات مشهوره‌سی جربا ایله اذرح آراسنده وقوع بولمشیدی .

اذرع . — سوریه ولایتنده‌حوران سنجاغی ملحقاتندن لجا ناحیه‌سنك مرکزی اولان برقریه‌درکه وقتیله جسیم ومعمور اولدیغی وجسامت ومعموریتنه دلالت ایدن مبانیٔ قدیمه‌سی الآن موجود بولندیغی مشهوردر .

اذرعات . — بلقاجوارنده‌برقصبه اولوب قرآن کریمده مذکور اولان « الم غلبت . . . » آیت کریمه‌سنك دلالت ایتدیکی وجهله رومك فرسلره مغلوبیتی بو موقعده وقوع بولمشدر .

اذنه . — اطه‌نك بین العرب مستعمل بولنان اسمیدر .

ارباس . — زبانزدی مد ایله آرباس در آیدین ولایتنده وسنجاغنده جاری بر نهرك (اق صو) وبو نهر اوزرنده واقع بوزطغان قضاسنك ملحق ارباس ناحیه‌سنك مرکزی اولان قصبه‌نك اسمیدر . ناحیه‌سی ۲۰ قریه ۷۵۴۴ نفوسی جامع اولوب مرکزی ۱۸۷ نفوسی و ٦٤ ایالتی محتوی ارباس قریه‌سیدر .

اربعه . — سیواس ولایتنده طوقاد سنجاغنه مضاف بر قضادرکه ۱۱۹ قریه و ۲۷۰۰۰ نفوسی محتویدر . اراضیسی اورمانلق ودوز یرلری منبت ومحصولدار اولوب یشیل ایرمق آماسیه وکلکیت چایلریله داخل قضاده اتحاد ایدر حاصلاتی آفیون کندیر پاموق توتون سبزه جهری وسائره‌در .

مرکز قضا اورك قصبه‌سیدر .

اربعین . — بواسمده حلبده ادلیب قضاسنده اریحا ناحیه‌سنده کوچوك بر طاغ واردرکه اوزرنده اویولمش بعض مقابر قدیمه مرئیدر .

ارتاح . — حلبه تابع حرم قضاسنده مرکز قضایه قریب برمحلده کائن برقصبه ایله حوران سنجاغنده برقریه‌نك اسم مشترکیدر .

برنجیسی اهل صلیب دورنده برچوق محاربانك محل وقوعی وایکنجیسی حضرت یعقوبك نعمت بصرینك اعاده اولندیغی محل اولمغله مشهوردر .

ارخوه . — طربزون ولایتنده لازستان سنجاغنده

حوپه قضاسنه ملحق برناحیه مرکزی اولوب بحر سیاه کنارنده وکوچوك برده اغزنده واقعدر .

اردسه . — ولایت مزبوره‌نك کمشخانه سنجاغنده طورول قضاسنك کرسیٔ اداره‌سیدر .

اردشین . — ولایت مزبوره‌نك لازستان سنجاغنده اتنه قضاسنه داخلنده وساحل بحرسیاهده برقصبه‌جقدر .

اردك . — مرمره‌دکزی ساحلنده کائن قپو طاغی شبه جزیره‌سنك برزخنده وسیزیق خرابه‌سی قربنده بر قصبه اولوب خداوندکار ولایتنك قره‌سی لواسنه ملحق ازدك قضاسنك کرسیٔ اداره‌سیدر .

نفوسی ٥٠٠٠ قدردر .

اردك قضاسی : ٤ ناحیه ایله ٢٩ قریه‌دن متشکل اوله‌رق ٣٥٠٠٠ نفوسی مشتملدر . مشهورامرالی ومرمره اطه‌لری دخی نواحیلری میاننده‌در قضانك حاصلاتی شراب مرمر زیتون یاغی ایپك قوزه‌سی ایله حبوبات متنوعه‌دن عبارتدر . پاشا لیمانی اطه‌سندن چیقان شراب پك مقبولدر . قپوطاغنده اعلا قالدیرم طاشلری چیقار .

اردن . — ارض فلسطینده نهر الشریعه نامیله معروف ومشهور وکتب مقدسه‌ده ذکری کثیر اولان برنهردرکه بوکااوروپالیلرزوردان دیرلر .

بو نهرك وادیسی درین وصیجاق اولدیغندن اراضیجه استفاده اولنه‌مز بناءً علیه وادیسنده شهروقصبات یوقدر . منبعی جبل الشیخدن آله‌رق حوله وطبریه کوللرینه داخل اولور وبتکرار چیقه‌رق سطح بحردن غایت منحط بر وادی داخلنده جریان ایتدکدن صکره دکز تسویه‌سندن ٣٩٣ متره منحط بولنان بحر لوطه دوکیلور .

اردو . — بحر سیاه ساحلنده وطربزونك ١٨٠ کیلومتره غربنده وونا برونك براز کیریسنده کائن طربزون ولایت وسنجاغنده مرکز قضا برقصبه‌در .

بوقصبه سطح بحردن ٤٥٠ متره‌قدر مرتفع بوز تپه دینلان طاغك شمالی ورسانی اوزرنده ساحله طوغری قات قات انشا اولنمش ابنیه‌لردن مرکب ومنظره‌سی لطیفدر . تاریخ انشاسی پك قدیم اولمیوب همان بر عصره یقیندر قصبه‌نك غرب شمالنده و ٦ کیلومتره بعد ومسافه‌ده سنوپلیلرك قولونیلرندن اولان قوتیبورا شهر قدیمی خرابه‌سی واردر .

قصبه‌نك جواری بطاقلق وپرنج ترلالری ایله محاط اولدیغندن هواسی یازین کسب وخامت ایتدیکندن اهالیسی چام باشی دینلان یایلاغه نقل ایتمکده وایام صیفی اوراده کچیرمکده‌درلر .

ارد قضاسی : شمالاً بحرسیاه غرباً جانیك سنجاغی جنوباً سیواس ولایتی

اولجوارده ارزن نامنده برقاچ موقعك بولنمسندن ایلری کلدیکی جغرافیا کتابلرنده مقیددر .

ارضرومده بیوك وکوچوك ٦٥ قدر جامع واردرکه بونلردن لالا پاشا و اولو جامع وچفته منارەلی دینلان وغایت منقش ومزین بولنانلری معروفدر . بوندنبشقه ١٥ تکه ١٠٠ مدرسه ارمنی وروم ولاتین کلیسالری وبرباب مکمل عسکری دائرەسی وجبخانه واصلاحخانه ایله اوچ پازاری وعسکری وملکی رشدیه مکتبلریله عسکری وژاندرمه قشلەلری ١٣ خان بر عمومی باغچه ٣٣٠٠ مغازه ودکان ٧٧٨ حبوبات حفظنه مخصوص دپو ٤٩ دکرمن ١٠ فرون وسائره واردر .

شهر قدیماً معمور وشمدیکنك برقاچ مثلی نفوسی اولدیغی حالده کرك محاربات متتابعه وکرك حرکات ارضیه سببیله معموریت قدیمەسی کون بکون زائل اولمش ومرکز اردونك ارزنجانه نقلی حسبیله بالطبع نفوسیده خی تناقص ایتمشدر .

شمدیکی حالده نفوسی ٢٧ بیك رادەسندەدر .

ارضروم شهری عمر ابن الخطاب رضی الله عنها ایام خلافتنده داخل حوزهٔ اسلامیه اولدیغی حالده بر آرالق عجملرك النه کچمش وخاقان خلد اشیان یاوز سلطان سلیم خانك ایام سلطنتنده چالدیران مظفریتی نتیجەسی اولەرق ید عثمانیانه انتقال ایلمشدر .

ارضرومك قیشی شدید وسکز آی قدر امتداد ایدر محروقاتی ایسه غایت قیطدر . عرضی برلین شهرینه مشابه اولوب بعضاً میزان الحرارەنك (-٢٤) درجەیی اشعار ایتدیکی نادراتدن دکلدر . بناءعلیه شهرك درجهٔ حرارتی متوسطاً اثنای صیفده ١٥ : ٢٥ درجه آرەسندەدر .

ارضروم ولایتی : آسیای عثمانینك شمال شرقیسنده وروسیه و ایران دولتلری سرحدنده واقع اولوب جنوباً وان وبتلیس ولایتلری شرقاً روسیه وایران دولتلری ممالکی شمالاً طربزون غرباً معمورة العزیز دیاربکر سیواس ولایتلریله محاط ومحدوددر .

ارضروم ولایتی ایالت حالنده ایکن آسیای عثمانینك بالجمله قسم شرقیسنی محتوی اولەرق غایت واسع بر قطعهٔ اراضی اشغال ایتدیکی حالده برازصکره آلتی قدر ولایته تقسیم اولنمشدر .

الیوم موجود بولنان وان-حکاری-بتلیس-معمورة العزیز-درسم ولایتلری ارضروم ولایتندن تفریق وافراز اولنمشلردر .

شمدیکی حالده ارضروم ولایتی ٧٦٧٢٠ کیلومتره مربعنده درکه بونك ٢٥٥٠٠ کیلومترەسی مزروع ١٥٨٦٩ کیلومتره محلی باغ وبغچەلك ٣٥٣٦٠ کیلومترەسی طاغلق وچایر واورمانلقدر .

عموماً ارضروم ولایتنده

(٣٤٤٩٢٢)ی اركك و(٣٠٠٧٨٠)ی قادین اولمق اوزره جمعاً یکون ٦٤٥٧٠٢ نفوس موجود در که قومیت نقطهٔ نظرنده مقدارلری شو وجهله در:

٥٠٠٧٨٢	اسلام
١٢٠٢٧٣	ارمنی
١٢٠٢٢	« قاتولیك
٢٦٧٣	« پروتستان
٣٧٢٥	روم
١٦	قبطی
٦	یهودی
١٢٢٠	اجنبی
٤٩٨٦	یبانجی
٦٤٥٧٠٢	یکون

ارضروم ولایتنك منظومهٔ جبالنی تعریف ایچون ولایتنك شمال غربی حدودندن باشلایوب غربدن شرقه وشمالدن جنوبه طوغری تمدید نظر ایتمك كافیدر.

شمال غربی حدودنده كائن پونت سلسله‌سی شعباتندن اولان ایکی موازی سلسله چوروق و فرات نهرلری حوضه لرینی یکدیکرندن تفریق ایتمشلردر. اشبو سلسله‌لرك نقاط مرتفعه‌سی درتبیك متره ارتفاعه مالك بولنان قاچغار طاغیدر.

دها آشاغیده ارضروم وطربزون ولایتلرینی بربرندن آییران دیکر ایکی سلسله دها موجوددر که بونلر صوغانلی وکیوور نام طاغلردر.

وسطده وارضروم سنجاغی داخلنده کیرجلی یاخود قرغه بازاری نام طاغ ایله ارضروم شهرینك بولندیغی طاغلر موجوددر که اشبو طاغلرك الك یوكسك نقطه‌سی ٢٢٠٠ متره ارتفاعی اولان دوه بوینیدر. ارضرومك شمالنده کی کوك طاغ ایسه ٣٣٠٠ متره ارتفاعه مالكدر.

الحاصل ٣٠٠٠ متره مرتفع اولان وفراتك منبعنی حاوی بولنان دوملو یایلاسنی حصوله کتورن دوماو طاغ ایله مار الذکر سلسله‌لر اصل فرات سلسله‌سی دینلان طاغلره واوواسطه ایله دخی پونت سلسلهٔ اصلیه‌سنه کسب ارتباط ایتمشلردر.

ولایتك جنوب جهتنده غایت یوكسك بنكول سلسله‌سی امتدادایدر. مذکور سلسله بایزیدك جهت جنوبنده ماسیس ونام دیکر آرارات طاغندن بدأ ایله غربه طوغری توجه ومنقطع اولمقسزین بتون سنجاغی شمالی وجنوبی سلسله وشعباتیله املا ایله پاسین قضاسنك شمال شرقی وکیغی ایله خنس قضالرینك جنوبی حدودلرینی تشکیل ایدر.

بنكول ییغینك وسطی ارتفاعی ٢٠٠٠ متره اولوب اراس نهری منبعنی ٢٠٠٠ متره‌دن اخذ ایدر.

آناطولیده باجمله سلسله‌لرك نقطهٔ تولد وتشعبی اولان آرارات طاغی ٤١٨٥ متره ارتفاعی حائز وبرف دائمی ایله مستور اولوب بو جهتده بولنان تپه‌لرك جمله‌سنه حاکمدر. بایزید

اورمانلری ایسه ۳۵۲ دونمی متجاوزدرلر.

فیاض قدرتك اراضیٔ وسیعهٔ عثمانیه بخش ایلدیکی ثروت وطبیعه‌نك برقسم مهمیده ارضروم ولایتك طوپراغنده مدفون معادن متعدده‌دن عبارت اولدیغی اخیراً میدانه چیقمشدر . ولایتك آلتون وکموش وتیمور معدنلری چوق زنکین اولوب بونلردن چوروق مجراسنده‌کی معادن اسکندر کبیرك حرص وطمعنی جلب ایتمش ومعادن سائره‌سی کتب مقدسه‌ده دخی محکی بولنمشدر . بونلردن ماعدا طاغلق محللرده توتیا وارسنیق وکبرج طاشی وسائره دخی بولنمقده‌در . تواریخ قدیمه‌نك بعضیلرنده ارضروم طاغلری آلتون وکموش وباقر وتیمور معدنلری نامنه منسوب اوله‌رق ذکر اولنمشلردر.

حیوانات اهلیه : ولایتك حیوانات اهلیه‌سی بیوجك بریکون تشکیل ایدر. یعنی اوکوز ، اینك ، آت ، مرکب ، استر، قیون، کچی ومانده‌دن عبارت اولان حیوانات مزبوره‌نك مقداری ۲۲۹٦٤٦۱ رأسه بالغدر .

تجارت : ولایتك اك مهم تجارتی اوروپا ـ ایران ایچون ترانسیت صورتیله اولوب ۲۰ : ۲۵ میلیون فرانقدر .

ولایتك اخراجاتی حیوانات، حبوبات، کورك ، منسوجات قطنیه ، صوفیه وسائره‌دن عبارت اولمق اوزره ۳۰ میلیون وادخالاتی ٦۰ میلیون غروش راده‌سنده‌در .

تقسیمات ملکیه : ارضروم ولایتی : مرکز سنجاغی ـ ارزنجان ـ بایزید نامیله ۳ لوایه و ۱۷ قضا و ۱۵۰ ناحیه‌یه تقسیم اولنمشدر .

جدول آتی ولایتك تقسیمات ملکیه‌سنی ارائه ایدر :

عدد نواحی	مرکز قضا	قضا	
۱٦	ه	ارضروم	ارضروم سنجاغی
	ایلیجه	اووه	
۱٦	»	کیغی	
۱۳	محاخاتون	ترجان	
۱۳	»	خنس	
۱۳	نیخاع	طورطوم	
٦	اوکدن	کسکیم	
۱۷	حسن قلعه	پاسین	
۱۲	»	ارزنجان	ارزنجان سنجاغی
٦	ملك شریف	رفاهیه	
٥	خانکوی	قوری چای	
۷	»	کماخ	
۱٥	»	بایبورد	
۱۳	»	اسپیر	
۳	»	بایزید	بایزید سنجاغی
۱	»	دیادین	
۳	»	قره کلیسا	
٥	طوپراق قلعه	آلشکرد	
۱	طوتان	انتاب	

ارطغرل ـ سنجاغی خداوندکار ولایتنك منقسم بولندیغی الویه‌دن بریسیدرکه عثمانلیلرك مهد ظهوری وهر ذرهٔ خاکی تشکیل بنیان سلطنت اغورنده فدای جان ایدن اباء واجدادمزدن بر شهیدك اجزای وجودی بولندیغیچون عثمانلیلرجه شایان

تقدیس برقطعهٔ مبارکه اولغله پادشاه قدردان افندمز حضرتلری طرف همایونلرنده محضا جد اعلالری نامنك احیاسی مقصد مقدسه‌سیله اخیراً تشکیل وتأسیسنی فرمان بیورمشلردر.

مذکور سنجاق ولایتك شمال شرقی قسمندن عبارت اوله‌رق ازمید وبروسه وکوتاهیه لوالریله محدوددر .

۹۲۷۵۹ ذکور ۹۱۷۳۱ اناث که جمعاً یکون ۱۸٤٤۷۰ نفوس وبیله‌جك یکیشهر اینه‌کول سکود نامیله درت قضایی شاملدر اراضیسی منبت ومحصولدار اولوب طاغلری کشیش و دومانج ییغینلرندن واقار صویی سقاریا توابعندن عبارتدر .

سنجاغك معاونی واورمانلری کثیر ومحصولاتی توتون ، افیون ، حبوبات ومصنوعاتی ایپك قوزه‌سی ومنسوجاتی ایله دوشمه‌لك قطیفه وسختیان وکاوساله‌یه منحصردر .

مرکز لوا بیله‌جك قصبه‌سیدر که بوکا دائر تفصیلات محلنده کوریله‌جکدر.

سنجاغك مواقع مشهوره‌سنده اغزهٔ غزات عثمانیان وامرای نامدارن طرفندن بنا ایدلمش برچوق مبانی ومؤسسات خیریه موجود اولوب بوکون پك قیمتلی آثارمزدن معدوددرلر .

ارغنی .— دیاربکر ولایتنده وشهرك تقریباً اون ساعت قدر غرب شمالیسنده ودجله قربنده غایت مفرح برموقعده کائن اسمنه منسوب لوانك کرسیٔ اداره‌سیدر .

قصبه پك غلبه‌لك دکلسه‌ده کرك اسکیلکی وکرك هواسنك لطافت وباغ وباغچه‌لرینك کثرتی ومیوه‌سنك مبذولیتی جهتیله ولایتك اك معتنا بلادندن معدوددر .

قلعه‌سی واستحکامات قدیمه‌سی خرابه‌لری وعتیق کوپری وصهریجلری وبعض آثار عتیقه‌سی شایان اهمیتدر . انبیای عظامدن ذوالکفل علیه السلامك مقام مبارکاری زیارتکاه معروفدر هواسنك کوزللکی جهتیله جوار قصبه وبلادك وعلی الخصوص مرکز ولایتك صیفیه‌سی حکمنده بولنمقده‌در .

ارغنی معدنی سنجاغی .—

ولایتك غرب جهتنده واقع اولوب مرکز لوا ایله خربوط ، حلب ، دیاربکر ، بتلیس ، ارضروم ولایتلریله محاط ومحدوددر . وسعتی تقریباً ۸۱۵۰ کیلومتره ونفوسی قسم اعظمی اسلام وکردلر اولمق اوزره ۱۰۸ بیك راده‌سنده‌در .

لوانك سمت شمالی آق طاغه منسوب سلسلهٔ جبال ایله مستور اولدیغی حالده جهت جنوبیسنك قره‌جه طاغدن ماعدا محلی دوز وعارضه‌سزدر .

انهار مشهوره‌سندن فراتك برقولی اولان مراد چایی ایله دجله‌نك اصل دجله دیه یاد اولنان قولی وداخل لواده نبعان ایدن دجله چایی وفرات توابعندن برخیلیسی ذکر اولنه‌بیلور .

بعد ومسافه‌ده بر تپه‌نك اتكیله ساحله قدر ممتد اراضی اوزرنده مبنی بیوجك برشهر اولوب مستقلا اداره اولنان قوجه ایلی لواسنك مركز اداره‌سیدر. خانه‌لری اخشاب چارشیسی اوستی قپالی‌در .

ازمیدك شمال و شرق طرفی قپالی و جوارنده بعض بطاقلقلر موجود اولدیغندن هواسی یازین وخیمدر. باغ و بغچه‌لری چوق اولدیغندن میوه‌سی كثیردر .

ازمیدیكرمی اوچ محله‌یه منقسم اولوب ١٥ بیك قدر سكنه‌سی واردر .

درونده ایكی بیوك و بر قاچ كوچوك جامع شریف ایله برایكی كلیسا بر باب ملكیه اعدادی و برباب رشدیه وبر خیلی صبیان مكتبلری واردر . ازمید شهری اناطولیده برقاچ ولایتك اسكله‌سی اولدیغندن اهمیتی زیاده اولوب اسكداره ربط ایدن شمندوفرك انقره‌یه تمدیدندبری بو اهمیت تزاید ایتمش وخطك دها ایلرو انشاسی حالنده شهر مزبور پك بیوك بر بندر تجارت حالنی اكتساب ایده‌جكی شبهه‌سزدر .

ازمیدده دولتك مكمل بر ترسانه‌سی و مرمره ده ایشلیان سفن تجاریه انشاسنه مخصوص بر قاچ دستگاه موجود اولدیغی كبی جواردداورمانلرك كثرتی تجارت بحریه نقطهٔ نظرنده ازمید شهرینی بر نقطهٔ منهایه ایصال ایتمكده‌در .

ازمیدك اسكی اسمی نیقومدیا وعثمانلیلر آراسنده‌ازنیكمیددر. بانیسی مجهول اولان استاقومش شهر قدیمی خرابه‌سنده بتینی حكمداری اولان برنجی نیقومدطرفندن تأسیس‌اولنه‌رق پای‌تخت‌اتخاذ اولنمش وروماایمپراطوری قسطنطینك یدینه كچدكده مشار الیهك رغبتنی قزانمش ایدی . قیصرلردن دیوقلتیان طرفندن پای تخت اتخاذ قلنمشیدی . ٧٢٣ تاریخنده سلطان اورخان حضرتلری طرفندن ضمیمهٔ ملك عثمانی اولمشدر .

ازمید سنجاغی ایچون قوجه ایلی كلمه‌سنه نظر اولنه .

ازمید كورفزی .— مرمره دكزندن

تشعب ایدن وبوز برونك طرفینده بولنان ایكی كورفزك شمال جهتنده بولنانی‌در كه مدخلنده مشهور پرنس اطه‌لری سجه‌واری دیزلمشدر . ككبوزه‌ایله یالووه اراسنده‌طارلشوب ایچروطوغری ینه كسب‌وسعت ایتدیكی جهتله ازمیدكورفزی ایكی‌حوض‌صغیره تفریق‌اولنه‌بیلور . كورفزك‌یالووه‌جهتی صرپ‌وطاغلق‌اولمغله برابر هرایكی‌جهت سواحلنده كوزل‌قریه‌لر ومحافظه‌لی‌سفن صغیره ایچون ملجألر بولنمقده‌در . كور فزك منتهاسنده ازمید قصبه‌سی‌واقعدر واسكداری انقره‌یه‌ربط ایدن‌تیموریول خطی كورفزك شمال ساحلی بوینجه امتداد ایدر. مرمره دكزنده اجرای

احکام ایدن لدوس روزکارلری برمانعه
تصادف ایده‌مدیکندن کورفزك لیمان
اولمغه قابلیتی یوقدر .

ازمیر .— اشهر ی ، اناطو لینك غرب جهتنده کائن
آیدین ولایتنك مرکز اداره‌سی اولوب
اطه‌لر دکزندن تشعب ایدن ازمیر
کورفزینك مدخلنده وپارس نصف
النهارینه کوره ٤ ، ٤٦ ، ٢٤ طول
شرقیده و ٢٢ ، ٢٥ ، ٣٨ عرض شمالیده
کائن تجارتکاه بربلدهٔ جسیمه ومعموره
درکه انتظام و معموریت وتجارتجه
ممالك شاهانه‌نك برنجی درجه وکرهٔ
ارضك درجهٔ ثانیه‌ده اولان شهور
وبلادندن معدوددر.

شهر بر تپه‌نك اتکندن بدأ ایله
ساحله طوغری امتداد ایدن بر دوز
محلده مؤسس اولوب خارجاً منظره‌سی
غایت لطیف ودلنشیندر . اخیراً انشا
اولنان ٦٠٠ متره طول و ٤٠٠ متره
عرضنده‌کی صنعی لیمانی ایله قوردون
تعبیر اولنوب اوزری مبانیٔ رسمیه
وتجاریه ومعتبرانك اقامتنه مخصوص
ابنیه‌لرله مزین اولان ٤٥٠٠ ارشون
طول و ٢٥ ارشون عرضنده ریختمی
شهرك تزییناتی برقاتدها تزییدایتمشدر.

اشبو قوردونك کیریسنده سکز
متره عرضنده برایکنجی قوردون‌دها
موجود اولدیغی کبی غایت کنیش
واطرافی ابنیهٔ جسیمه ومنتظمه ایله مزین
جاده‌لری واردر . مع مافیه عمومی
جاده‌لر مستثنا اولمق اوزره شهرك
اسواق سائره‌سی طار ایسه‌ده همان
کافه‌سی ناپولی طاشی ایله مفروش
اولمغله ایام شتاده چامور بلیه‌سندن خلق
مستغنیدر .

درون شهرده ١٦٠١ عدد هوا
غازی جانب بلدیه‌دن اشتعال اولنه‌رق
عادی سوقاقلر بیله کیجه‌این تنویر
اولنور .

شهرك صیفیه‌لرندن معدود اولوب
اغنیاء اکابرك اقامتکاهلرینی حاوی
اولان قرانتنه ، کوز تپه ، قره‌طاش
نام محللری شهره بر مکمل تراموای
خطی ربط ایدرکه بو خطك طولی
کوز تپه‌یه قدر امتداد ایدن ٥٨٠٠
متره‌طوله مالك اولان جاده‌یه مساویدر.
بوخط قوردون تراموای خطیله تقابل
ایتمشدر . بوندن ماعدا قصبه وآیدین
تیمور یول خطلری دخی شهرك قرای
متجاوره ومواقع مشهوره‌سنی نفس
شهره ربط والصاقه خدمت ایدرلر .

شهرك قارشو یقه دنیلان قوردولیو
جهتی دخی قره‌طاش وکوزتپه وقرانتنه
کبی صیفیه‌دن معدوددر. کرك بو وکرك
کورفز سواحلنده بولنان مواقع سائره
ایله ازمیر اراسنده حمیدیه شرکتی نامیله
بر واپور قومپانیه‌سی تأمین ارتباط
ایتمکده‌در .

ازمیرك هواسی موسم صیفده صیجاق
ایسه‌ده ایام شتاده سانتیغراد ترمو-
متره‌سی ٢ درجه‌یی کچمز . مع هذا

هر كون وزان اولان باطى روزكارندن سكنهٔ بلده صحتجه استفاده ايدر .

ازميرك مبانئ جسيمه ومشهوره‌سى ميانده حكومت قوناغى ايله قشلهٔ همايون ملكيه اعدادى وصنايع مكتبلرى ومسافر خانه وسائره ايله حصار وشادروان كمر آلتى كستانه جوامع شريفه‌سى وفرخانه دنيلان جسيم پازارى ذكر وتعداد اولنه بيلور .

ازميرده اليوم (٨٧٨٧٧) سى ذكور و (٨٦٠٢٠) سى اناث اولمق اوزره ٢٠٧٥٤٨ نفوس ايله ٢٥٠٤٨ اماكن مختلفه موجوددر .

بروجه بالا نفوس موجوده‌نك (٧٩٢٨٨) زى مسلم (٥٣٠٨٦) ى روم (٦٨١٠) نى ارمنى (١٤٩٠٩) زى موسوى ومتباقيسى ملل سائره‌يه منسوبدر .

اماكن موجوده ميانده ١٦٥٢٣ خانه ٢٥١ فرون ١٤٣ خان ٣٤ حمام ٥٧ دكرمن ٢٠ اوتل ٣٥ غازينو ١١ تكه ٢٢ جامع ٤٦ مسجد ١٥ مدرسه ١٣ مكاتب اسلام ٢٣ روم ٨ ارمنى ٨ يهودى ١١ اجنبى مكاتبى ٣٠ كليسا ١١ حورا ٦ كتبخانه ٦ تربه وسائره موجود بولنمقده‌در .

ازميرك اهميت تجاريه‌سى بحثنه كلنجه شهر مزبور غايت محافظه‌لى بركورفزك ايچنده ومحصولدار براراضيدن متشكل برولايتك مناسبتلى بر مخرجنده واقع اولديغندن طريق تجارتده بالطبع برموقع مهم احراز ايتمشدر. هله صنعى ليمان ايله ريختمك انشاسى وشمندوفرك تأسيسندنبرو اهميت اصليه‌سى قات اندر قات تزايد ايلمشدركه مؤسسات اخيره‌سى موقع مهميله امتزاج ايدرك كرك ولايتك وكرك متجاور اولان برقاچ ولايتك والحاصل اناطولى خط وسيعه‌سنك جهات غربيه‌سنك يكانه مخرجى شرفنى كسب ايلمشدر .

ازمير ليمانه سنوى ٦١٨ سفاين مختلفه ورود ايدوب سفاين مزبوره ١٦٣٣٥٢٩ طونيلاتو حجمنده‌در .

ازمير شهرينك يالكز شمندوفرلرله ريختيم يوزندن اكتساب ايتديكى ثروت سنوى يارم ميليون انكليز ليراسنه بالغ اولور .

ازميرك تاريخ بناسى پك اسكى اولوب تيسونك زوجه‌سى (سميرن) ك نامنه منسوبدر . سكنه‌سى برارالق ئه‌ئوليا‌ليلرك هجومنه اوغرايوب شهرى تخليه ايتمشلر وميلادك ١٠١٥ سنه اقدمنده بتكرار استرداده موفق اولدقلرى حالده ليدياليلره مقاومت ايتديكيچون برچوق مهاجماته اوغرايه‌رق درتيوز سنه قدر حال خرابيده قالمشدر .

بالآخره بيوك اسكندرك ورثه‌سى آنتيغون طرفندن انشا وليزيماخوس معرفتيله توسيع وتزيين ايديله‌رك كوچك آسيانك برنجى شهرى صره‌سنه كچمش ايدى .

مؤخراً برغمه قراللرینك ضبطنه ودها صکره روماليلره انتقال ایلدی. تیبر زماننده شدتلی زلزله ودهشتلی طاعونلرله خراب اولدیغی حالده ماق آورل طرفندن تعمیر ایدلمشیدی .

١٠٨٢ تاریخنده ازمیر شهری سلجوقیلرك النه کچمش و ١٠٩٧ ده تکرار یان دوقه‌سی طرفندن استرداد اولنمشدر. برآرالق ردوس شوالیه‌لری ازمیر شهرینی قبضهٔ تصرفلرینه کچیردرك قلعه‌سنك تحکیم وترمیمنه چالشمشلر ایسه‌ده شهر تکرار اسلاملره کچمشدر.

ازمیر سنجاغی. — آیدین ولایتنی تشکیل ایدن بش لوانك بریسی ومرکز ولایتی حاوی اولانیدر. غرباً ازمیر کورفزی واطه‌لر دکزی شمالاً وشرقاً صاروخان وجنوباً آیدین سنجاقلریله محاط ومحدوددر .

اراضیسی ١٢٢٤٤ کیلومتره تربیعنده اولوب نفوس حاضره‌سی بروجه آتیدر:

اقوام	اجمال	یرلی		یباتجی	
		ذکور	اناث	ذکور	اناث
اسلام	٢٧٩٧٣٢	١٣٥٥٩٥	١٣٠٩٢٨	١١٦٥٤	١٥٥٩
روم	١٣٢٧٢٦	٦٥٠٢٨	٦١٨٦٢	٥١٥٠	٦٨٦
ارمنی	٩٦١٥	٤٠٩٤	٤٢٢٠	٨٠١	٥٠
بلغار	٣٩٢			٢٥٦	١٣٦
قتولیك	٧٣٧	٣٦٦	٣٧٢		
یهودی	١٧٣ ٦	٨٩١٣	١٨		١٣
پروتستان	١٥٣	٧٦	٧٧		
لاتین	١٠٥٠	٥٨٦	٤٦٤		
اجنبی	٥٤٥٢٥	١٨١٨١	١٩٠١٨	٨٥٨٨	٨٧٣٨
یکون	٤٩٥٧٩٧	٢٣٢٥٢٥	٢٢٥٣٠٣	٢٦٤٦٢	١١١٨٧

ازمیر سنجاغنك طاغلری آیدین ولایتی بحثنده مذکوردر . سنجاغك اك مهم نهری کوچوك مندرس نام چایدر. اراضیسی درجهٔ اولاده منبت ومحصولدار اولوب اوزوم انجیر پاموق زیتون پالاموت حشحاش کلیتله زرع اولنمقده‌در .

١٢٤٢٦ کیلو متره مربعنده بولنان ازمیر لواسی اراضیسنك ٤٧٩٥ کیلومتره‌سی مزروع ١٦٠٤ کیلومتره‌سی قابل زراعت ٤٨٧٤ کیلومتره‌سی زراعته غیر قابل ١١٦٢ کیلومتره‌سی اورمانلقدن عبارتدر .

ازمیر سنجاغنك تکالیف مختلفه‌دن

ترکب ایدن واردات متحققه‌سی ۳٦٦٥٦۳٤۳ غروشدر .

داخل سنجاقده متعدد ونافع میاه معدنیه منبعلری موجود وترکیباتنده بولنان املاحك جنس ونوعنه نظراً امراض متعدیه نفعی بالتجربه تحقق ایتمکله سنوی بر چوق مرضانك مراجعتگاهی اولور .

مزبور میاه معدنیه‌نك برنجیسی ازمیرك جنوبنده اغاممنون ایلیجه‌لری نامیله موسوم اولاندرکه درجهٔ حرارتی علی العاده ٤٨ وبعض محلنده ٥٠ سانتیغراددر . ترکیباتنده سولفات دوسود قاربونات دوسود ومغنزی وحامض کبریت ماء بولندیغندن رثیهٔ مفصلیهٔ مزمنه والام عصبیه‌یه دوچار اولنلره نفع عظیمی مشاهده اولنمقده‌در .

ایکنجیسی چشمه قاپلوجه‌لریدرکه صویی کثیر وترکیباتنده کبریت وقاربونات دوسود وقلور سودیوم موجود وحرارتی ٥٥ درجه‌در . چشمه قاپلوجه‌لری بوبرك قره‌جکر روماتیزمه خسته‌لقلرینه نافعدر .

بونلردن ماعدا بایندر کل بغچه اوزبك قوش اطه قاینارجه پاشا ایلیجه‌سی کبی معدنی منبعلر موجود اولوب ایام مخصوصه‌سنده برچوق زوارك مرجعی اولمقده‌در .

ازمیر لواسی : نفس شهر ایله ۱۲ قریه و ۱۹ قریه‌یی حاوی بورنووه و ۳٦ قریه‌یی حاوی نیف و ٤٦ قریه‌یی جامع طوربالی مع تریانده ۳۲ قریه‌یی حاوی جمعه آباد ۲٤ قریه‌یی جامع قره برون ناحیه‌لرندن مرکب ازمیر قضاسی ایله ۱۲ قریه وایاسفید ناحیه‌سندن متشکل اورلق وفوچهٔ جدید ناحیه‌سنی شامل فوچتین ومنمن وچشمه وایاسلوغ ناحیه‌سنی شامل قوش اطه ونواحیٔ برغمه وایلیجهٔ برغمه وقوزاق وایازمند ودیکیلی وچاندارلی وکلیسا ناحیه‌لرینی شامل برغمه وصیفه‌جق ناحیه‌سنی حاوی سفری حصار وبایندر وتیره وبرکی کلاس بالیانبولی نواحیسنی شامل اولان اوده‌مش قضالرندن مرکب ومتشکلدر .

داخل لواده ۱٦۸۲۱ مانده ۲۷۲۹٤ اینك ۲٦۸۲۱ اوکوز ٤۸۳۲ دوه ۲۱۰۸۲ مرکب ۳٥٤۳ استر ۱۹٦۲۱ بارکیر ۱۷۳٤٤۰ کچی ۲۹۱۷۱۸ قیون موجوددر .

ازمیر قضاسنك نفوس موجوده‌سی ۷۹۲۸۸ اسلام ٥۳۰۷٦ روم ٦۸۱۰ ارمنی ۲۰ بلغار ۷۳۷ قتولیك ۱٤۰۹۰۹ یهودی ۱۲۸ پروتستان ۱۰٥۰ لاتین ٥۱٥۲۰ اجنبی اوله‌رق جمعاً یکون ۲۰۷٥٤۸ کشیدر .

حدودی شمالاً معنیسا ومنمن شرقاً قصبه وبایندر وتیره قضالری جنوباً قوش اطه‌سنك ایاسلوغ ناحیه‌سی وسفری حصار قضاسی غرباً سفری حصار اورله قضالریله ازمیر کورفزی ومنمن قضاسیله محدوددر .

ملحق نواحیسی بیرون، آباد ،

نیف سیدی کوی قره برون طوربالی
تریانده‌در. قرای مشتمله‌سی ۱٦٥ پاره
کویدر.

مرکز اداره‌سی اولان ازمیره عائد
تفصیلات ایچون (ازمیر) ه مراجعت
اولنه.

ازنیق کولی. — قصبه نك غرب جهتنده واقع
اولوب طولی ۳٤ وعرضی ۱٤
کیلومتره‌در. صویی لذیذ بالغی کثیر
درهله‌لینه بالغی پك مشهوردرکه قوروسی
خارجه کوندریررلر. ایاغی قصبه‌نك
ایچندن کچر ومرمره‌یه دوکیلور.

ازنیق ناحیه‌سنده ٥۰۰۰ قدر
اهالی ۱٦ جامع، ۲٤ مسجد، ۲ کلیسا،
۳٦ مکتب واردر ناحیه‌نك اورمانی
غایت جسیمدر.

ازنیق. — بین العوام جینیٔ ازنیق وجنیزلك دیرلر اسکدارك
یکرمی ساعت بعد ومسافه سنده
وخداوندکار ولایتنك ارطغرل سنجاغنده
یکیشهر قضاسی مضافاتندن همنامی اولان
ناحیه‌نك کرسیٔ اداره‌سیدرکه اسکله‌سی
کملك قصبه‌سی اولوب بعد ومسافه‌سی
۹ ساعت قدردر بوقصبه قدیماً نیکیا
اسمیله معرف جسیم برشهر اولوب وسعت
وجسامتی شمدیکی موجود اولان
سوری ایله مثبتدر واوائل دور عثمانیه‌ده
عظمت قدیمه‌سی موجود ایدوکندن
تزین واعمارینه اولوقتلر جداً سعی
اولنمشدی. درونده سلطان اورخان
وسلیمان پاشانك مدرسه وعمارتلری
وخیرالدین پاشانك احیا کرده‌سی اولان
یشیل جامع ایله جاندرلیلره منسوب
قطب الدین ومحمود چلبی جامعلری
واشرف زاده عبدالله رومینك وشارح
وقایه علاءالدین اسود وملا خیالینك
وامرای عثمانیه‌دن خیرالدین پاشا ایله
یعقوب پاشانك مرقدلری واردر.

قصبه‌نك موقعی کوزل ایسه‌ده
هواسی جوارنده‌کی کول حسبیله ثقیلدر.
بوازنیق قصبه‌سی آنتیغونك اثر بناسی
اولوب مؤخراً لیسیماخوسك زوجه‌سی
نیکه‌نك نامنه نسبت ایله نیکیا اسمنی آلمش
و ۳۲٥ و ۷۸۷ تاریخلرنده معتقدات
نصارایی وتدوین ایچون ایکی کره مجلس
عمومیٔ رهبانك محل انعقادی اولمش
ایدی. ٤٦۹ تاریخنده سلیمان سلجوقی
طرفندن ضبط ویکرمی سنه صکره اهل
صلیب طرفندن استرداد اولندی.
صلیبونك استانبولی ضبطده ایمپراطورلره
٦۰ سنه قدر پای تخت اولمش ۷۳۱
تاریخ هجریسنده اورخان غازی حضر-
تلرینك مخدوملری سلیمان پاشا یدیله
ضمیمهٔ ملك عثمانی قلنمشدر. اوائل
عهد عثمانیده اهمیت وجسامتی باقی
اولدیغی حالده کیت کیده خراب اوله‌رق
الیوم ۱۳۰۰ نفوسی شاملدر.

ازوورنیق. — روم ایلیده بوسنه ولایتنده ازوور-
نیق سنجاغنده همنامی بولنان قضانك کرسیٔ
اداره‌سی اولوب صربیه حدودنده کائن

وخط فاصل اولان درینا صوینك صول یقه‌سنده وصرب قیا اوزرنده واقع قلعه‌سی متانتله شهرت بولمشدر حدودده بولنمسی واهمیت عسکریه سببیله وسیلهٔ ادعا اولمش ایدی ازوورنیق لواسی بوسنه سرای لواسنك شمالنده واقع اولوب جوانب ثلثه‌سی صاوا درینا بوسنه شهرلریله محدوددر نفوسی ۲۵۰۰۰۰ کشیدرکه بونك همان نصفی اسلامدر .

ازینه .— قاز طاغی بازاری .

اسبکشان .— قونیه ولایتنده مرکز لوایه ملحق بر قضادرکه اراضیسی غایت واسع ومربوط قوچحصار ناحیه‌سنك مملحه‌سی مشهور ومتعارفدر قضا حوالیسنده خیلی عشایر واردر اراضی چوراق اولدیغندن محصولاتی آزدر . قضانك مشتملاتی ٤١ قریه وبر ناحیه‌در .

نفوسی ۳۰۰۰ خانه‌ده ۱۵۵۰۰ کشیدر قضاده یکرمی‌یی متجاوز جامع ۳ مدرسه ۹ کهرچله خانه ۲ خان وسائره واردر .

قضا مرکزی طوز کولنه قاریشان این صویی کنارنده وقونیه‌نك ۱۰۰ کیلومتره قدر اوزاغنده واقع این اوی قریه‌سیدر .

اسبیر .— ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنده اسبیر قضاسنك کرسیٔ اداره‌سی (مقدما) اولان برقصبه‌در جورق صویی اوزرنده بایبورتدن ۷۷ وارضرومدن ۵۵ ارزنجاندن ۱٤۳ کیلومتره بعدومسافه‌ده واقعدر . اسبیر قضاسی الیوم ۱٤۳ قریه و ۱۳ ناحیه‌یه مشتملدر .

قضانك نفوس حاضره‌سی ۵۲۸۱ خانه‌ده ۳٦۰۷۰ کشی اولوب بونك (۳۲۹۸۱)ی اسلامدر. قضا داخلنده ۱۳ اسلام ۲ ارمنی مکتبیله ۲۰ قدر جامع برر باب ارمنی ، روم ، قتولیك کلیسالری موجوددر .

محصولاتی حبوبات متنوعه ایله میوه ومصنوعاتی کلیم ومنسوجات سائره‌دن عبارتدر .

اسپارطه .— قونیه ولایتنك منقسم اولدیغی الویه‌دن حمیدآباد سنجاغنك کرسیٔ اداره‌سی اولان قصبه‌نك اسمیدرکه مرکز ولایتك غربنده وتقریباً ۱۸۰ کیلومتره بعد ومسافه‌ده ومشهور دوراس طاغنك شمالی پایه‌سنده مبنی ۳۷ بچق درجه عرض شمالی و۲۸ درجه ٤ دقیقه طول شرقیده واقع ویکرمی بیکه قریب نفوسی محتوی لطیف الهوا برقصبه‌در. درونده برر باب حکومت قوناغی وعسکری قشله‌سی ایله ۱٤ جامع ٦٤ مسجد ۸ مدرسه ۱ کتبخانه ۱ رشدیه ۳۷ صبیان مکاتبی ٦ حمام ۷ خان ٦۰ قدر دکان وسائره موجوددر. اسپارطه‌ده الاجه بز جولی سختیان وکموش آوانی اعمال اولنور . خواجه عطار ایله ثلاءالدین

افندی کبی اغزهٔ کرامك مدفنلری
قصبه‌نك زیارتکاه محلاریدر .

سنجاغك تفصیلاتی ایچون حمیدآباد
کلمه‌سنه نظر اولنه .

اسپارطه قضاسی حمیدآباد لواسنك
محتوی بولندیغی قضالردن بریسی اولوب
اولوبورلو، اکردیر قضالری وانطالیه
وبوردور لوالریله همحدود بولنمقده‌در.
نواحیٔ ملحقه‌سی اولان چیبورلو
وسکرکند ایله برابر ٥٤ قریه واللی
بیکه قریب نفوسی حاویدر . قضاده
٤٥ مکتب وبونلره مداوم ٣٠٩٢
طلبه موجوددر . قضا اراضیسنك
ایکیوز اللی بشبیك اوچیوز قرق دونمی
مزروع واوتوزآلتی بیك بش یوز یتمش
دونمی غیر مزروعدر .

محصولات ارضیه‌سی خشخاش میوه
آفیون کوك بویا ایله حبوبات ومصنوعاتی
منسوجات قطنیه‌دن عبارت اولوب
احتیاجات محلیه‌یی تأمین ایتمکده‌در .

اسپرچه .— روم ایلیٔ شاهانه‌ده جاری وطونه نهرینه
صاغطرفدن بلغراد جوارنده منصب
اولان صاوا نهری صاغطرفدن توابعندن
وبوسنه نهرینه قاریشان وایزوورنیك
سنجاغنی ادوا واسقا ایدن بر چایك
اسمیدر . بو چای منبعنی صربستان
حدودنده‌کی طاغلردن اخذ ایدرك شمال
غربی یه طوغری جریان وبر چوق
دره‌لری آله‌رق وغرچانیچه‌نك یانندن
کچه‌رك ١١٥ کیلومتره قدر مجراسنی
تمدید ایتدکدنصکره دوبوی جوارتده
بوسنه صوینه قاریشور .

اسپوراد .— (شرقی) اطه‌لردکزنده وسیسام ایله رادوس
اطه‌لری اراسنده کائن اوفاق وطاغنیق
برحالده بولنان اطه‌لره ویریلان اسمدرکه
لسان یونانیده اسپوراد کلمه‌سی طاغنیق
معناسنی اشعار ایدر .

جزایر مذکوره استانکوی ،
پطموز ، قارپوط ، لریوز . قالینوس،
استروپالیه ، هرکیت ، انجیرلی، ایلیاکی
کرپه ، قاشوط کبی شمدیکی جزایر بحر
سفید ولایتی قسماً تشکیل ایتمشلردر .

یونانستان حکومتی دخی موره‌شبه
جزیره‌سنك سواحل شرقیه‌سی قربنده
بولنان سودلیجه ، چاملیجه، پوروس ،
قولوری اطه‌لرندن مرکب اولان
جزایرده‌ده اسپوردا اسمنی ویرمشدر .

بو حالده مارالذکر دولت علیه‌نك
تحت اداره‌سنده بولنان آده‌لره اسپوراد
شرقی ویونانستان اداره‌سنده بولنانلره
دخی اسپوراد غربی آطه‌لری نامی
ویرلمشدر .

اسپوراد آطه‌لری اهالیسنك قسم
اعظمی روم اولوب یکانه معیشتلری
سونکر صید واخراجیدر .

جزایر مزبوره ازمنهٔ متقدمه‌ده
غایت غلبه‌لك ومعمور اولدیغی حالده
بوکون پك کیریده‌در .

اسپوراد شرقی اطه‌لری علی الاکثر

« سرای برونی »

محكمه‌سنی وقسطنطین صهرنجی وبربیوك کتبخانه‌یی محتوی ایدی . بشنجی محله برنجی و ایکنجی تپه‌لر آراسنده وشمدی باب عالینك بولندیغی محلده اولوب نیجه حمام کلیسا چشمه وحوضلر و ستونلرله مزین وامور حربیه نظارتی قوناغنی حاوی ایدی . التنجی محله وفا میدانیله شمدی باب سرعسکرینك بولندیغی محل وچنبرلی‌طاش جواری اولوب معبدلری وچنبرلی‌طاش ودها سائر ستون ومرمر قپولرله تزیین اولنمش اولان قسطنطین میدانی وقیصرلرك خلعت ایمپراطوری‌یی اکتسا ایتدکلری اسکی سرایی حاوی ایدی . یدنجی محله اوچنجی تپه اوزرنده واقع اولوب قیصر والانتیا نوسك حاملریله قزلرینه مخصوص یاپدیردیغی سرایی که اغا قپوسنك بولندیغی محلدر و بوغا میدانی دینلان واسع میدانی محتوی ایدی. بو میدانده قیصر تئودوسیونك برمزین ستونی ومخروطی الشکل فصول اربعه وجهات ریاحی بیلدرمك اوزره مرتب واوزری محکوکات ایله تزیین اولنمش دیکر برستون وار ایدی .

برنجی ستول سلیم اول عصرنده لدوس روزکاریله یقلمشدر .

سکزنجی محله شهزاده جامعیله لاله‌لی سمتی وسلطان بایزید تربه‌سی جهتلری اولوب قیصر تئودوسك سرایله شهرك بیوك مکتبلرینی وبوغا میدانك بقیه‌سنی مشتمل ایدی .

طقوزنجی محله قوم قپو ویکی قپو سمتی اولوب شهرك بغدای انبارلریله جسیم برمیدانی وبودروم جامعی دنیلان میرلئون کلیساسنی وارقادیوسك سراینی حاوی ایدی .

اونجی محله فاتح جامعشریفی یرنده اولوب حواریون نامنه منسوب برکلیسا ایله قیز طاشی دینلان مارسیانوس دیرکنی وسائردیی حاوی ایدی .

اون‌برنجی محله بشنجی تپه‌ده اولوب کل جامعی دینلان ایا تئودوسیا معبدنی واودوقسیا وپلاکیدی نام ایمپراطوریچه‌لرك مکلف قصرلرینی مشتمل ایدی .

اون‌ایکنجی محله یدنجی تپه‌ده اولوب یکی بغچه ایله مولویخانه قپوسی وصماتیه ویدی قله سمتلرینه قدر امتدادایدردی»

بومحله‌ده صیغیر بازاری‌نامیله موجود اولان جسیم میدانده تئودوس قیصر زماننده برغمه‌دن نقل اولنمش باقردن مجف براوکوز صنمی موجود اولوب اعدام اولنه‌جق کمسه بوصنمك درونه وضع اولنه‌رق وآلتندن آتش ویریله‌رك افنا ایدلمکده ایدی .

اون‌اوچنجی محله بتون غلطه عبارت ایدی .

اون‌دردنجی محله ادرنه قپوسی ایله تکفور سرایی و ایوانسرای سمتیله کوچوك مصطفی پاشا جهتنه قدر متواسع اولوب صوتیروس کلیساسی‌ایله اودمون دینلان تکفور سراینی وآیوس نیقوله

کلیساسنی ودها سائر مبانیٔ جسیمه ومشهوردیی شامل ایدی .

ذکر اولنان تکفور سرایی کوچوك تئودوسیوس وقتنه دکین شهردن یدی طاش آتیمی اوزاق اولدیغی ایچون یدنجی منزل معناسنی افاده ایتمك اوزره اول حوالی یه اودمون دینلمشیدی .

نفس شهردن ماعدا سورك خارجی وملحقاتی دخی معمور ومزین ایدی .

بالقلی ایازمه سنك بولندیغی سمتده قیصرلره مخصوص سرایلر وابنیه لر موجود اولوب بوراسی حکمدارینك بهاریه سی حکمنده ایدی .

ایوانسرایدن ایوبه قدر ممتد اولان محله قوزمیدیون دینلوب سرایلر وقصرلر وکلیسالردن بشته ژوستینیانوسك اثر بناسی اوله رق اون ایکی کمرلی دوه کوپریسی دینور برجسر عظیم وایوس مماس مناستر ومیدان ولیمانی بولنمقده ایدی .

سودلیجه وخصکویده کی عالی حماملر ومکلف چشمه لرك اثاری یقین زمانه قدر کورلمکده ایدی .

جنویزلیلرك اقامتکاهی اولان غلطه اون ایکی قپولی عظیم برسور ایله محاط اولوب ازمنهٔ قدیمه دن قالمه اثاری میانده عرب جامعی موجوددر .

ویزاندیون پتپرستلرینی دین عیسویه دعوت ایدن آیوس اندریاسك مقام وکلیساسی قدیمده آرکیروپولیس دینلان فندقلی محله سنده بولنور ایدی .

بشکطاشه دیبلوکیونیون اطلاق اولنور ایدی . طولمه بغچه غایت درین لیمان محلی ایدی .

اکاسرهٔ ایران اناطولیده بولنان ملکارینك ویرکولرینی جمع ایتدکاریچون آلتون شهری معناسنه اوله رق خرسوپولیس نامیله معروف اولان اسکدارده چاملیجه اتکارینه طوغری ایمپراطورلرك صیفیه لری وبی نظیر قصرلری وارایدی که الیوم اسکدار قبرستاننده مشاهده اولنمقده بولنان دیرك طاشلر مبانیٔ قدیمهٔ مزبوره انقاضی اولدیغنده شبهه یوقدر .

دامالیس نام عتیقله موسوم بولنان قیز قله سی ایله بالقخانه ده کی منکنه قله سی اراسنده بر زنجیر تمدید ایدلمشیدی که بوساده قیصر امانوئیل قومینوس شهری تحت ترصینه ادخال ایتمشدر .

خالکدون دنیلان قاضی کوی استانبولدن ۲۷ سنه اقدم بنا اولنمش معمور برشهر اولوب التمش بیوك کمی استیعابنه کافی اولان صنعی لیمانك اثاری الآن مشهوددر . غایت مزین وجسیم اولان کلیساسنك انقاضی بعض معابد اسلامیه نك انشاآتنه استعمال اولنمشدر فنار بغچه سنده حماملر کلیسالر میدانلر وارایدی واوکنده کی قیاده کی مشهور صنمك قاعده سی الان باقیدر .

بوغاز ایچینك عمارات وتزیینات سابقه سی الان بعض مواقعده کوردیکمز اثار عمراندن مستبان اولور واطه لر

جهتنك معموريتی ايسه اوزرلرنده مشاهده ايديلان خرابه ايله بودروم وسارنج ومناستر كبی آثار قديمه‌سندن استدلال اولنور .

اسكدار جهتنده كائن چاملوجه قايش طاغی آيدوس وسائره كبی مواقع مرتفعه ذروه‌لرنده ديده بانلر اقامتنه مخصوص محللر موجود وبونلر تاجدوده قدر بويولده ممدود اولوب نقاط مذكوره‌ده عربلرك هجوم واقتحامنی سريعاً استانبوله اخبار ايتمك ايچون جابجا آتشلر استعمال ايدلمكده ايمش .

(سور وقپولری) ويزاس شهری بدايت تأسيسنده سور ايله احاطه ايتديرديكندن استانبول سورينك ايلك بانيسی مومی اليه ايسه‌ده شهرك مؤخراً توسيع وتعميرنده موجود اولان سورلری دخی بالطبع توسع وتجدد ايتمشدر .

زمانمزده موجود اولان سور ايمپراطور قسطنطينك اثر بناسی اولوب اون آلتی كيلومتره محيطنده‌در . كرك قره وكرك دكز جهتلری قسماً خراب ايسه‌ده انقاضی مشهود بولنقده‌در . شهرك قره جهتنده‌كی سور ايكی قاتلی اولديغندن لاتينلرك محاصره‌سنده كوريلان فوائد ومحسناتی جهتيله ايمپراطور ميخال پالئولوغ دكز جهتنده‌كی سورلری دخی تضعيف ايتمشدی . سور قسطنطنيه ‌نك تخنی وخندقنك عمق ووسعتی واستحكامات خارجه مقامنده اولان قله وبرجلرينك متانتی جهتيله قرون وسطاده استانبولی دنيانك برنجی درجه‌ده متين ومستحكم قلاعی ميانه ادخال ايتمش اولديغنی دفعات عديده‌ده دوچار اولديغی محاصرات شديده‌كی مدافعاتی اثبات ايدر .

اشبو سورك قره ودكز جهتنده متعدد قپولری واردركه بوكون اكثريسی موجود وموجود اولميانلرك محللری مضبوطدر وبر طاقمی دخی بعد الفتح سد ايدلمشدر مذكور قپولرك اساميسی بروجه آتيدر :

خليج جهتنده كيلر

١ يالی كوشكی قپوسی (اوخبيوس قپوسی)
٢ باغچه قپوسی (نئوريون)
٣ بالق پازاری قپوسی
٤ زندان «
٥ اودون «
٦ ايازمه «
٧ اون قپانی «
٨ جبالی «
٩ آيا «
١٠ يكی قپو (فتحدنصكره كشاد ايدلمشدر)
١١ پترو قپوسی
١٢ فنار «
١٣ بلاط «
١٤ ايوانسرای قپوسی (فتحدن صكره اچيلمشدر)

مرمره جهتنده کیلر

١ نارلی قپو
٢ صماتیه قپوسی (پسو ماتئوس)
٣ داود پاشا (آیوس امیلیانوس)
٤ لانغه یکی قپوسی
٥ کرچك اسکله
٦ چاتلادی قپو
٧ آخور «
٨ بالقخانه قپوسی
٩ طوپ قپو (ایاواروارا)
١٠ دکرمن قپو

قره طرفنده‌کی سور قپولری

١ (اکری قپو) خرسیاوقارسیوس اسملریله مشهور اولوب قربنده ایکی مسدود قپو دهاوار ایدی)
٢ ادرنه قپوسی (بوکا میریاندریون . اون بیکار) قپوسی دیرلر .
٣ طوپ قپو (آیورومانوس)
٤ مولویخانه قپوسی (ملاندیسیا)
٥ سلوری قپوسی (بوکاپیکار وپیکی قپوسی دیرلر .
٦ یدی قله قپوسی (کوچك چکمجه‌یه نسبتله رکیوم) دیرلر .

(استانبولك آثار ومبانیء قدیمه‌سی) شهراستانبولده قیصرلر زمانندن قالمه بك ازمبانی موجوداولوب بونلرده بعض صو کمرلری ایله صهرنجلر وسرای وحمام انقاضی مثلاو کلیاً خراب اولمش ابنیه‌لر وقدیماً کلیسا اولدیغی حالده بعد الفتح جامعه‌تحویل اولنان معبدلروالیوم شهرك اوته‌سنده بریسنده بولنان ستونلرله سورلردن عبارتدر .

زمانمزه قدرموجودیتنی محافظه ایدن صو کمرلرندن خارج سورده واقع آدریانوس قیصرك اثر بناسی اولدیغی حالده جوستینیانوسك تجدیداً تعمیر ایتدیکی جوستینیانوس کمری ایله قسطنطین معرفتیله بنا اولنان وخلقه‌لی صوینی درون شهره ادخال ایلیان آلیی کمری پادشاهان عثمانیان طرفلرندن دفعاتله تجدید بیورلمش ومشهور بوز طغان کمرینی وآلندی قیصر قاضی کوی سورلرینك نقاضیله بنا ایتمشدر .

شهرك موسم صیفده صو قلتندن محافظه سی ضمننده یاپیلان جسیم صهرنجلردن بوکون موجود اولنلری یره بطان نامیله معروف اوله‌رق ٣٣٦ صماغی دیرکلرله مزین اولان وقرق چشمه صوینك فضله‌سنی جمع ایدن جسیم صهرنج ایله درونده ایکیجیلر اقامت ایدن ودیرکلرینك کثرتندن ناشی بیك بر دیرك دینلان ٢٢٤ مرمر ستونی حاوی فیلوقسن صهرنجی ایله بونك قربنده غایت مصنع تئودوسیوس صهرنجی وسلطان سلیمان، صماتیه‌ده ودها بعض محلده چوقور بوستان نامیله معروف اولان حوضلر، زیرك جامعی التنده فوقاس قیصرك صهرنجی وفاتح جوارنده حواریون صهرنجی وسائره‌دن عبارتدر .

قیاضرده‌نك علامت ظفر وافعال بر

« دیکیلی طاش »

كزيده‌لرينه اثر اولمق فكريله جابجا
ركز ايتدكلرى ستون وطاشلرك قسم
اعظمنى لاتينلر حين استيلالرنده هدم
وتخريب وبعضلرينى مملكتلرينه نقل
ايتدكلرى جهتله بو كون پك آزى
موجود بولنمقده‌در .

بونلرك برنجيسى يانق ديرك دخى
دينلان چنبرلى طاشدركه بونى قسطنطين
رون‌دن جلب وذرودسنه غايت مصنع بر
صنم وضع ايدرك ركز ايتمش ايدى
مذكور ستونلر سكز پارچه قزل صما-
قينك يكديكرينه باقر چنبرله ربط
والصاقندن حاصل اولمش واستجلاب
حرمت ضمننده تملنه ذمان مسيحيه‌يه
متعلق ذى‌قيمت اشيا وضع ايدلمش ايدى
يانغينلر سببيله بو ستون بر اراليق مائل
انهدام اولمش ايسه ده سطحيجه تعميم
وترميم ايدلمشدر .

ايكنجيسى قز طاشى دينلان واليوم
بر باشلغى مرئى اولان مارسيانوس
قيصرك ميليدركه اوزرنده زهره صنمى
موضوع ايدى .

اوچنجيسى آت ميداننده‌كى ديكيلى
طاش وبورمه‌لى ديرك ايله قسطنطين
پور فيرونتيوسك اورمه ستونى‌دركه
بونلردن ديكيلى طاشى تئودوسيوس
مصردن نقل ايله ٣٢ كونده محلنه ركز
ايتدرمشدر .

يكپاره قزل صماقيدن عبارت وهرمى
الشكل اولان بو طاشك اوزرنده هير
وغليف خطيله شو عباره محكوكدر :

اشبو اثر جزيلى مصر وصعيد حكمدارى
وصانع عالم عالينك معتقد وخادمى ملك
طوتموزيسى حكمت صمدانينك شان
وعظمتنى توقير ايچون اعمال ايتدرمشدر .

قاعده‌سنك بر يوزنده تئودوسيوسك
وزوجه‌سيله چوجقلرينك تخت اوزرنده
رسملرى ايكنجى يوزنده دشمنلرينك
تبعيتى اوچنجى يوزنده آت ميدانى او-
يونلرى دردنجى يوزنده النده علامت
ظفر ونصرت اولان اكليل ايله رسملرى
وطاشك ركزنده استعمال اولنان آلات
وادوات حك وترسيم اولنمشدر .

استانبولك معابد قديمه‌سندن بريسى
دنياده امثالسز ديمكه شايان اولان
اياصوفيه‌دركه ايلك دفعه قسطنطين
اخشاب اوله‌رق بنا ايتمش وحكمت
ربانى معناسنى افاده ايله آياصوفيه ناميله
تسميه ايلمشيدى .

بو بنا بر آراليق يانمغله تئودوسيوس
تجديد ومؤخراً جوستينيانوس اليوم
كوريلان صورتده بنا ايلمشدر . معبد
مزبورك اصول معماريه‌سى وتزيينات
وجسامتى مشهود من اولديغندن تعريف
وتوصيفندن صرف نظرله يالكز معمارى
اولان ايتموس نام ذاتك فن معماريده‌كى
يد طولاسنى ومصارف انشائيه‌سى اولان
ايكيوز يكرمى بيك كيسه مبلغك جسامتنى
ذكر ايله اكتفا اولنمشدر .

بوندن ماعدا پاندوقراتور دينلان
وايمپراطوريچه ايرز ايله اوغلى مانوئيلك
از بناسى اولان زيرك جامعى وسركيوس

« آياصوفيه جامعى »

دينلان كوچك اياصوفيه وصوتيرى مناستری تسميه اولنان قعريه جامعى وسائره استانبولك معابد قديمه‌سندن اولوب اليوم باقى وموجود اولنلردر.

ابنيۀ مشهوره‌سى : استانبولك ابنيۀ مشهوره‌سى جوامع شريفه ايله سراى همايونلر وابنيۀ ميريه وخصوصيه‌دن بعضيلريدر. جوامع شريفه‌دن قبل الفتح انشا اولنانلر بالاده ذكر اولنمش وسلاطين عظام طرف عاليلرندن انشا اولنانلرى دخى اشاغيده تعريف اولنمشدر.

سراى همايونلر ميانده موقعك لطافت وظرافتى وابنيۀ عاليه سنك نظر ربانى وبغچه‌لرينك جسامت وكوزللكى ايله شهرتكير انام اولان يلدز سراى همايونى ايله طولمه بغچه وچراغان وبكار بكى ويكى سراى دينلان وسراى برونى صرتنده‌بولنانلر وكوكصوبكقوز اخلاەوركاغدخانه قصرلرى ذكراولنور.

ابنیهٔ میریه‌دن باب عالی وباب سر عسکری وعدلیه دائره‌سیله سلیمیه ورامی وبك اوغلی ومجیدیه قشلهٔ همایونلری واسلحه انباری اتخاذ اولنان ماچقه قشله‌سی وابنیهٔ خصوصیه‌دن تشویقیه‌ده وبایزید وجغال اوغلنده رجال دولته مخصوص قوناقلر الحق شهرك انتظام وتزییناتنی تزیید ایتمکده‌درلر .

چارشوی کبیر دخی شهرك ابنیهٔ جسیمه‌سندن اولوب درونده ٧٣ سوقاق وایکی بدستان ایله یکرمی ایکی خان وبدستان وخانلرك مشتملاتیله برابر ٦٣٥٤ اماکن مختلفه‌سی واردر .

جوامع وتربه‌لری : درسعادت ومشتملاتنده طقوز یوزه قریب جوامع شریفه واردرکه بونلردن برقسمی صنایع معماریهٔ عثمانیه‌نك نه درجه‌لرده واصل مرتبهٔ ترقیات اولدیغنی ارائه واثبات ایتمکده وپای تختی زیارت ایدن اوروپا ارباب فنونی بحق حیرتده براقمقده‌در .

جوامع مذکوره‌دن قانونی سلطان سلیمانه منسوب اوله‌رق سلیمانیه نامیله مسما ومشهور معمار سنانك اثر بناسی اولان درت مناره‌لی واون شرفه‌لی وجوار وحوالیسنده بردار الحدیث ایله درت مدرسه وبرر تابخانه وطب مدرسه‌سی ودارشفا وعمارت وحمام ومکتب بولنان معبد لطیف همان کرهٔ ارضده امثالی نادر دینه‌جك مرتبه‌ده مصنع مزین ومعمارینك صنعتنده‌کی مهارتنی تصدیق کردهٔ ارباب هنر وفندر . تاریخ بناسی ٦٩٤ سنه‌سیدر . جوارنده بانیسنك غایت مصنع تربه‌سی واردر .

سلطان احمد خان اولك آلتی مناره‌لی وجوارنده مدرسه وعمارت وتیمارخانه‌یی شامل اولان جامع شریفی ایله سلطان بایزید وفاتح وسلطان سلیم ولاله‌لی نورعثمانیه یکی جامع واسکدار سمتنده والدهٔ عتیق وجدید ومهرماه وسلیمیه وبکلربکی جامعلری دخی صنایع معماریهٔ عثمانیه‌نك بررتمثال بی منندیدرلر .

نام نامیٔ جناب پادشاهی‌یه منسوب اولان حمیدیه جامع شریفی دخی صنعتکاران عثمانیه‌نك عربسکی طرز دلنشینده‌کی انشاآت مهارتکارانه‌لرینی انظار هنرورانه عرض ایدن مبانیٔ معظمه‌دندر .

فاتحدنبری سلاطین ماضیه‌نك غایت مکلف ومزین اولان تربهٔ معطره‌لریله رجال سلطنت سنیه‌دن سنان پاشا رشید پاشا قلیج علی وخیرالدین پاشالر وصوقوللو محمد پاشا وفرهاد وسیاوش پاشانك تربه‌لری ومشایخ وکبار اولیاء اللهدن سنبل سنان وشیخ وفا عزیز محمود هدایی قره‌جه احمد سلطان وامثالی مظنهٔ کرامك مراقد مبارکه‌لری وخصوصاً مهماندار جناب پیغمبری ابا ایوب الانصاری حضرتلریله سائر یکرمی قدر کبار صحابهٔ کرامك مقام مقدسلری زیارتکاه ووسیلهٔ رحمت آلهیدر .

کتبخانه‌لر : درسعادتده کرك

سلاطين عظام وكرك رجال دولت طرفندن تأسيس ايدلمش اللى يى متجاوز كتبخانه موجوددر. بونلردن اك زياده كتابى حاوى اولنلر اياصوفيه وفاتح وكتب نفيسه يى محتوى بولنانلرى حميديه وراغب پاشا وعاطف كتبخانه لريدر . بو كتبخانه لرده يوز بيك جلده قريب كتاب موجوددر . مؤسسات جناب پادشاهيدن اولان كتبخانهٔ عمومى زينت ومكمليت جهتيله جمله سنه فائق اولوب درونده برچوقده كتب اجنبيه ومؤلفات عربيه واردر .

مكاتب ومدرسه لر : سلاطين ماضيه حضراتى انشا كرده لرى بولنان جامعلره تحصيل علوم ايچون متعدد ومكمل مدرسه لر دخى علاوه ايلمشلردركه يقين زمانلره كلنجيه قدر مشاهير وعلماى ملت هپ بو دارالتحصيللردن يتشمشلردى . عصر اخيرده مكاتب متنوعه نك تأسيس واحداثنه لزوم كورلديكندن سلطان سليم خان ثالث زمان سلطنتنده مهندسخانهٔ برئ همايون وسلطان محمود ثانى عهد سلطنتلرنده مكتب حربيه وطبيه كبى ضابط ودوقتور يتشديرمك اوزره مكاتب عسكريه كشاد ومتعاقباً رشديه وسلطانى ودارالشفقه وطبيهٔ ملكيه مثللو مكاتب عاليه كشاد اولنمشدر.

ملت معظمهٔ عثمانيه نك صباح الخير انفلاق اولان جلوس پادشاهيدن برى شعبات دولتك كافه سنده مشاهده اولنان آثار ترقى ميانده معارف عموميه دخى برسرعت خارق العاده ايله كسب ترقى ايتمكله مكاتب موجوده نك اعدادى تكثير وپروغراملرى تعديل واصلاح اولنديغى كبى يكيدن حقوق زراعت تجارت صنايع نفيسه وبيطار مكتبلرى احداث وملكيهٔ شاهانه واعدادئ ملكى وبرچوق خصوصى مكتبلرى آچيلمشدر.

درسعادتده موجود اسلام وخرستيان مكتبلرينك عددى بيكه بالغ اولور .

محلاتى : درسعادت وبلاد ثلثه ده بشيوز قدر محله موجود اولوب بونك (٣١) ى چارشوى كبير سمتنده (٥٣) ى قوم قپو سمت وجوارنده (٥٧) سى جبالى قولنده (٦١)ى بلاط قولنده (٣٣) ى يدى قوله قولنده (٤٤) ى طوپ قپو قولنده (٤١) ى ايوبده (٢٧) سى قاسم پاشاده (١١) ى غلطه ده (٣٠) ى طوپخانه قولنده (٣٩)ى بشكطاش سمتنده (٥٠) سى اسكدار و جوارنده واقعدر .

اماكن : استانبولده بولنان املاك مثمره و غير مثمره و ميريه نك عددى ١٦٣٨٣٦ مقدارينه بالغ اولوب بونك قيمت تخمنه سى ٢٨٤٦٧٦٣١١٨ و ايراد سنويسى ١٢٩٠٤١٢٣٣ غروشدر [١]

[١] بومعلومات بوندن اون سنه اقدمكى ايستاتستيقه مستند اولوب شمديلرده مقادير مشروحه نك تزايد ايتديكى طبيعيدر .

جدول آتيده املاك مزبوره‌نك جنس و نوعى تصريحاً بيان اولنمشدر .

املاك مثمره يعنى ايراد كتورر عقار

عدد	
٦٦٤١٣	خانه وساحلخانه
١٧٥	حمام
٤٥٩١	باغ وبغچه وبوستان
٣١	قار قويوسى
٤٣	موخانه كبريتخانه طوغله حرمنى
٢٢٣١٤	عرصه
٣٤١٩٦	دكان
٣٦٧	فرون
٣٣٠٥	ترلا چاير ومرعا
٧٩	طاش وكيرج اوجاغى
٣٣٨	قايقخانه
١٣	واپور دكرمنى
٣٥٤	خان
٧٢٠٣	بكار اوطه‌سى واخور
٣٨	چفتلك
١٢٥	دباغخانه موخانه سلخانه
٧٦	داليان وولى محلى مديه ترلاسى
٧٥	دكرمن
١٣٩٨٠٣	يكون

املاك غير مثمره يعنى ايراد كتورميان

عدد	
١٩	سفارتخانه
٥١٩	مكاتب
٢٣١	تكيه
١٦٦	جامع دركاه مدرسه عرصه‌لريله نمازكاه
٢١٢	تربه
٢٢٥٥	اسكله ميدان وسائره
١٢	شمندوفر استاسيونى
١٤٦	مدرسه
١٦	عمارات
١	رصدخانه
٥١٤	قبرستان
١	تونل
٦٧٤	جامع
٦٥	كتبخانه
١٥	موقت خانه
١٨٨٩	حوض مصلق چشمه سبيل شادروان قويو آيازمه
١٦٩	پطريقخانه كليسا سناغو
٢٣٢٣٦	يكون

املاك اميريه

عدد	
٢٩	سراى وقصر همايون
١٩٨	قشله وقره‌غولخانه
٣٤	اوطه واخور
٣	يانغين قله‌سى
٢٧٨	دوائر عاليه
١٦	خانه
٩٩	عرصه
٢	بيوك كوپرى
٨٩	بغچه وبوستان چفتلك
١٨	دكان
١	مسافرخانه
١٠	كوچك كوپرى
٧٩٧	يكون

نفوس والسنه : درسعادتك نفوس موجودى ٨٧٣٥٦٥ كشى‌در .

نفوس موجوده‌نك بشيوز بيكدن زياده‌سى مسلم ومتباقيسى روم وارمنى يهودى واجنبيدن عبارتدر .

السنهٔ مستعمله دولتك رسمى لسانى اولان تركجه ايسه‌ده رومجه ارمنيجه يهوديجه و اجانب بيننده فرانسزجه و انكليزجه و سائره دخى تكلم اولنمقده‌در :

مسيره‌لرى : شهر شهير لطافت موقعيه‌سى واقسام مختلفه‌سنك اختلاف طبيعت و منظره سى جهتيله متعدد مسيره‌لرى شاملدر . ازجمله انظار تماشاكرانه بر قاليچهٔ زمردين هيئتنده عرض وسعت نامحدود ايدن يشيل چاير و چمنلرله مستور جريجى وولى افندى و حيدر پاشا موقعلرى ايله چايراق واغاجلقلرله مزين طار واديلرده جريان ايدن صولرله لطافتى بر قاتدها تزايد ايليان كاغدخانه وكوكصو مسيره لرى وخنكار صويى فندق صويى كستانه صويى وقايش وعلم طاغى كبى غايت صاف و لذيذ منبع و بيكار باشلرى وفنار باغچه سى و قوش ديلى چاملجه مثللو تفرجكاهلر درسعادتك يكانه سير محللريدر .

مياه جاريه و منبع صولرى : استانبولك قرب و جوارنده كوكصو وكاغدخانه وعلى بك كوى وقوربغه‌لى دره‌لردن ماعدا مخصوصاً ياپيلان جسيم تپه‌لرده تراكم ايتديريله‌رك درسعادته ايصال اولنان خاقه‌لى قرق چشمه تقسيم صولرى استانبول و بك اوغلنك صويه اولان احتياجاتنى قسماً تسويه ايتمكده اولديغى كبى استانبول و بك اوغلى و بوغازايچنك روم ايلى جهتنه درقوس كولندن و اسكدار و ملحقاتنه كوكصو دره‌سندن تيمور بوريلر واسطه سيله اساله اولنان ماء لذيذ دخى غايت مبذول اولمغله اهالينك ايام صيفده صوجه اولان مضايقه‌سنى برطرف ايتمشدر .

بوندن ماعدا پاى تختك اطراف وجوارنده جابجا بولنان كوزتپه قره قولاق لچه قانلى قواق قايش طاغى طاش دلن بيوك وكوچك چاملجه قسقلى لباده كبى منبع صولرى غايت براق ولطيف وطعمى فوق العاده لذيذ اولديغندن اغنياى بلده طرفندن ايچلمكده‌در .

كوپريلرى : نفس استانبول ايله غلطه‌يى يكديكرينه ربط و توصيل وهرايكى جهتنك دائمى صورتده اتصالنى تأمين وتشكيل ايتمك اوزره خليج قسطنطنيه اغزنده تيموردن معمول وصاجدن طومبازلر اوزرينه موضوع ايكى عدد كوپريدن اون قپانى كوپريسى ١٢٥٣ تاريخنده سلطان محمود عدلى وجسر جديد ١٢٦٠ سنه‌سنده عبدالمجيد خان حضرتلرى طرفندن ياپيلمشدر .

بوكوپريلردن بشقه سلحدار اغاده قاسم پاشاده يوغورتجى چشمه سنده

« قز قله‌سی »

استنیه ده علی بك قریه سنده اناطولی حصارنده سوکودلی چشمه ده بالطه لیاننده کوچوك صوده بوستانجی باشنده کاغدخانه ده اولدقجه مشهور کوپریلر واردر .

ادارهٔ انضباطیه سی : درسعادتك ادارهٔ انضباطیه سی ضبطیه نظارتنه عائداولوب نظارت مشارالیهایه مربوط اولمق اوزره شهر ، درسعادت ، بك اوغلی و اسکدار نامیله اوچ پولیس مدیرلکنه تقسیم اولنمشدر .

تقسیمات بلدی : استانبول وملحقاتی اولان چتالجه سنجاغی و قرتال بکقوز شیله اطه لر کبکبوزه قضالریله برابر شهر امانتنك تحت اداره سنده برولایت اعتبار اولنمشدر .

ملحقات خارج اولمق اوزره شهر بروجه آتی اون دائرهٔ بلدیه یه منقسمدر :

(۱) نجی دائرهٔ بلدیه بایزید
(۲) « « « فاتح
(۳) « « « جراح پاشا
(٤) « « « بشکطاش
(٥) « « « یکی کوی
(٦) « « « بك اوغلی
(۷) « « « بیوك دره
(۸) « « « قاندیلجه
(۹) « « « اسکدار
(۱۰) « « « قاضی کوی

وسائط اختلاط واتصالات : کرك خلیج وکرك بوغاز ایچنك هرایکی یقه سی ایله استانبول اراسنده آمدشدی تسهیل ایتمك اوزره حسابسز قایق وصندال موجود اولدیغی کبی مرکزی کوپری اولمق اوزره برنجیسی درون خلیجده ایکنجیسی اسکدار وبوغاز ایچنك مواقع مختلفه سی اراسنده اوچنجیسی اطه لرله مرمره سواحلنك نقاط متعدده سنده یولجی نقلنه مخصوص خلیج درسعادت شرکتی ، شرکت خیریه ، ادارهٔ مخصوصه نامیله اوچ عدد واپور شرکتلری واردرکه بونلرك اداره لرنده اولان واپورلر واسطه سیله یومیه بیکلرجه یولجی کاوب کیتمکده در .

اشبو اتصالات بحریه دن بشقه استانبول و بك اوغلنك نقاط ومحلات بعیده سی اراسنده بری کوپری باشندن طوپقپو و یدی قله یه دیکری غلطه دن شیشلی و اورته کویه قدر ممتد اوچ عدد تراموای خطی ایله بر تونل واردر.

سرکه جیدن ادرنه طریقیله اوروپایه وحیدر پاشادن انقره یه کیدن شمندوفر دخی درسعادتك محلات بعیده سنی مرکزه ربط والصاق ایدرلر .

احوال جویه سی : درسعادتده میزان الهوانك تضییق وسطیسی ۷٦۲,۲ میلمتره تضییق اعظمی ۷۷۷,۹ میلمتره اصغریسی ۷٤۱,۹ میلمتره واهتزازات متوسطهٔ سنویه سی ۳۱,۳ میلمتره دن .

درجهٔ حرارت وسطیسی فوق الصفر ۳٥,٤ درجه اولوب اعظمی واصغری بیننده کی فرق ٤۳,۸ در مواسم

اولان فدالیه‌نك حسن تدبیری سایه‌سنده قصبه تجاوزات اجانبدن قورتلدی.

بیزانس بر اراالق ایرانلولره بعده اسپارته‌لیلره ومؤخراً آتنه‌لولره کچمش ونهایت استقلالی اعاده اولنمشدر.

رومالیلرك بو طرفلره طوغری توسیع دائرهٔ حدود ایتدکاری صره‌ده با امتیاز مخصوص بیزانس روما اداره‌سنه کچدی ایسه‌ده وسپاسیان قیصر زماننده امتیازاتی رفع ایدلمشدر.

سوه‌دوس وقتنده اهالیسی مرقومك بعض خصماسنه طرفدار اولدقلرندن شهر مبانیٔ اصلیه‌سنه قدر تخریب واهالیسی قتل عام ایدلدیکندن مرکز حکومت ارکلی قصبه‌سنه نقل اولنمشدی. عاقبت انطونین نام اوغلنك رجاو التماسی اوزرینه مرقوم طرفندن شهر یکیدن تزیین واعمار اولنه‌رق آنطونیه تسمیه اولنمشدر.

قیصرلردن غالوس زماننده شهر هر نه سببه مبنی ایسه ینه تخریب واهالی قتل عام اولنوب یرلودن قلؤداموس وآتنؤس نام کمسه‌لرك سعی واهتماملریله حال اصلیسنه کلمشکن ایکنجی قلاودیوس وقتنده بحر سیاهدن انین وخریسوپولیس دینلان اسکداره قدر بوحوالی‌یی نهب وغارات ایدن قزاق طائفه‌سندن خیلی خسار کورمشدر.

بیوك قسطنطین رقیبی اولان لیکینیوسه ادرنه صحراسنده غلبه ایتمسیله مرقوم معارفهٔ قدیمه‌یه استناداً بیزانسه التجا ایتمش اولمغله شهر قسطنطین طرفندن تحت محاصره‌یه آلنمشیدی.

شهرك محاصره‌سی اوزایوب بو آرالق لیکینیوسك مأیوسیتی دخی درجهٔ نهایه‌یه وارمغله مرقوم کیجه وقتی حالکدون دینلان قاضی کوینه فرار ایدوب شهر کندیسنه صداقت کوسترمش ایسه‌ده قسطنطین تعقیبه دوام ایدرك اسکدارده ایدیلان محاربه‌ده لیکینیوس مغلوب وقسطنطین شهره دخول ایله واصل منزل مطلوب اولمشدر.

قسطنطین شهرك لطافت هواسندن واهمیت موقعیه‌سندن درجهٔ نهایه‌ده خوشلانمغله تزیین وترصین واعمار ایدرك پای تختك رومادن بورایه نقلنی قورمغله قره دکزدن کراسته وپریقونیسیوس دینلان مرمره اطه‌سندن طاشلر کتورته‌رك شهری فوق العاده اعمار وبلاد قدیمه انقاضنی نقل ایله غایت مزین مبانیٔ عالیه احداث وتأسیس وروما اغنیا وکبراسنی شهر جدیده نقل وهجرته تشویق وترغیب ایتمشدر.

شهرك بو وجهله اعمار وتزییننده‌ناشی کرك رجال وکرك عوام طاقمندن نیجه بیك نفوس فوج فوج مهاجرت ایدرك یوز سنه مرورنده جسامت وکثرت نفوس وزینت جهتیله رومایی قات اندر قات کچمش اولمغله سورك ایوبدن مرمره‌یه قدر توسیعنه لزوم کورلمشدر.

ایشته بو وجهله بیزاس وانطونیا نامیله موسوم اولمقده بولنان شهر

مزبوره ۳۳۰ تاریخ میلادیسندن اعتباراً
قسطنطینیه وقسطنطینوپل نامنی آلمشدر .
قسطنطینك اخلافی طرفندن دخی
شهرك اتمام واكمالنه دوام اولنه‌رق ۳۹۵
تاریخنده رسماً روما دولتنه پای تخت
اتخاذ اولنمغله بر قاتدها تزیین واعمارینه
همت اولنمشدر . بر آرالق شهر خراب
اولمغله یوستینیانوس معرفتیله یكیدن
تعمیر وتزیین قلنمشدر . انجق شهرك
زینت واحتشامات سابقه‌سی اعاده
اولنه‌میوب عثمانلیلرك تحت اداره‌سنه
كچنجه‌یه قدر برطاقم مناسبتسزلكلره میدان
اولدیغی حالده كونبكون تدنی‌یه دوام
ایتمش ایدی .

خلفای امویه زماننده حالا مرقد
مباركی زیارتكاه اولان ابا ایوب الانصاری
حضرتلرینك بولندیغی برفرقهٔ مجاهدین
طرفندن تحت حصره آلنه‌رق مقاملری
جبین فرسای احترام اولان اصحاب
كرامدن برچوغنك شهادتلرندن صكره
عودت اولنمشدر .

یزید بن معاویه سلیمان بن عبدالملك
زمانلرنده دخی استانبول محاصره
ایدلمشدر .

بوندن ماعدا عباسیلر سلجوقیلر دخی
دفعاتله استانبول سورلرینه قدر كلمشلر
وایمپراطورلری اسیر ایتمك كبی موفقیتلره
نائل اولمشلر ایسه‌ده غزات مسلمین شهرك
فتح وتسخیرینه دسترس اولامشلر ایدی .
سلاطین عثمانیه‌دن یلدرم خان ومراد
ثانی حضراتی دخی استانبولی شدیداً
محاصره ایتدیلر . هر درلو اهمیتندن
بشقه «لتفتحن . . . . » حدیث شریفنه
مظهریت آرزوی خدا پسندانه‌سیله
سوق جیوش ایدرك تجربهٔ طالع ایدن
حكمداران اسلامیه‌یه قارشو محافظهٔ
متانت ورصانت ایدن قوجه قسطنطینیه
محضا نام جلادتلرینه فاتح عنوانی علاوه
ایتدرمك ایچون سلطان محمد خان ثانی
حضرتلرینه ۸۵۷ تاریخ هجریسنده
قپولرینی آچیویرمشدر .

استانبول عثمانلیلره كچدكدنصكره
اعمار وتزیین اولنه‌رق پای تخت سلطنت
اتخاذ اولنمش وسلاطین عظام طرفلرندن
وجوده كتوریلان آثار نفیسه ومبانیٔ
جسیمه ومؤسسات متعدده سایه‌سنده
از برزمان ظرفنده اوروپا بلاد منتظمه
ومشهوره‌سی صره‌سنه كچمشدر .

استانكوی . — اطه‌لر دكزنده كائن اسپوراد
شرقی جزایرندن بریسی اولوب اناطولی
ساحلنده واقع بودروم شبه جزیره‌سندن
ایكی میل قدر مسافه‌ده استانكوی
كورفزی نامیله موسوم اولان كورفزك
اغزنده واقعدر . استقامتی شمال شرقیدن
جنوب غربی‌یه طوغری امتداد ایدوب
طولاً ٤٦ وعرضاً ۱۲ میل ممتد
اولور . اطه‌نك بونجه ویخیودونو
نامنده و ۷۳۰ متره ارتفاعنده امتداد
ایلیان وطبیعتی كلس وشیستی اولان
طاغك جهت شمالیسی اراضی ومزروعه
ایله مستور ودائم الحضرا اولدیغی حالده

ماثله جنوبیه‌سی صرب ودیك بایرلری حاویدر. جزیره‌نك جهت شرقیسی ایله اناطولی ساحل غربیسی آراسنده تشکل ایتمش اولان منحنی الشکل بوغازك قسم جنوبیسی درین وسیر سفاینه الویرشلیدر.

اطه‌نك ثلثی طاغلق وثلثانی زراعته مساعددر .

استانکوی قصبه‌سی جزیره‌نك کرسی اداره‌سی اولوب شرق شمالیده وبرقویك داخلنده وبودروم قصبه‌سنك مقابلنده واقعدر. قدیم برقلعه‌سی وطولمش برلیمانی وشمال جهتنده برفناری واردر. حکیم یونانی مشهور بقراطك مسقط رأسی اولان قصبه‌ده مشارالیه منسوب برچنار اغاجی ایله چشمه وحمام الان باقیدر. قصبه‌نك اطرافی ملتفة الساق لیمون وپورتقال اغاجلریله مزیندر .

جزیره‌نك اون بیکی متجاوز سکنه‌سنك (۲۵۰۰)زی اسلام وقصوری رومدر. برباب رشدیه و ۱۱ صبیان مکتبی ۱۷ جامع ۲ درگاه ۸ کلیسا ۳۰۰ دکان ۳ حمام ۷۵ دکرمن موجوددر .

استانکوی قضاسی جزیره ایله برابر ناحیه‌سی اولان تیسیروس (اینجیرلی) اطه‌سندن متشکلدرکه مذکور ناحیه ۱۵ کیلومتره مربعنده ولروس ایله استانکوی جزیره‌لری آراسنده واقعدر .

استانکوی کورفزی .ـ

منتشا سنجاغی داخلنه کیرمش اولان اطه‌لر دکزینك برشعبه‌سی اولوب جنوباً ردوس کورفزندن ۳۵ میل طولنده وکریبو برونیله منتهی غایت طار واوزون شبه جزیره ایله تفریق اولنمشدر. مذکور بروندن اعتباراً کورفز شرقه طوغری ۵۲ میل ممتد اولوب سواحل جنوبیه‌سنده غایت کوزل لیمانلر بولنور.

کورفزك صولری درین اولوب وسطنده ۳۰۰ قولاج وساحلره یقین محللرده ۵۰:۷۰ قولاج صو بولندیغی بالمساحه تبین ایتمشدر. کورفزك نهایتنده مغله‌نك اسکله‌سی اولان کوك آباد اسکله‌سی واغزنده استانکوی جزیره‌سی واردر .

استانکویك قارشوسنده وکورفزك شمال جهتنده بولنان شبه جزیره‌نك غرب جنوبی برونی قربنده مشاهده اولنان قیالق پاشا قیاسی نامیله مشهوردرکه اوزرینه امرای دولت علیه‌دن برذات نشان اولمق اوزره یکرمی قدم ارتفاعنده برعلامت وضع ایلمشدر .

پاشا قیاسنك ایکی طرفنده طار بر بوغاز موجود اولوب صویی اوچ قولاج اولدیغندن انجق اوفاق قایقلرك کچمسنه مساعده ایدر .

پاشا قیاسنك درت میل شرقنده واقع بر تپه‌ده قدیم جهود قلعه‌سی موجوددر .

قایقلر بوموقعك شرقنده تیمور آتوب طاتلی صو آلورلر .

استانوس .ـ انقره ولایت وسنجاغنده ومرکز ولایتك

٣٠ كيلومتره غربنده وآياشك ٢٠ كيلومتره جنوبنده انكوري صويى ايله ايله چار صويى ملتقاسنده كائن اوفاق برقصبه اولوب خانه‌لري قصبه‌نك مستند اولديغى طاغك شيوينه قات قات ديزلمش وبغچه‌لري صويك بونجه دوام ايتمكده بولنمشدر .

طاغك رأسنه طوغرى سعى بشرك نمونهٔ صنعتكاريسنى ارائه ايدن بر خيلى مغاره ومتقدمينك آثار سائره‌سى اولان مبانئ جسيمه خرابه‌لرى الآن مشاهده اولنمقده‌در .

استانوس اسمنده قونيه ولايتنك تكه سنجاغنك مركز قضاسى اولان انطاليه قضاسنه ملحق برناحيه مركزى دخى واردركه ناحيه‌سى ٤٣ قريه و ١٠٠٠٠ نفوسى جامعدر . استانوسك هواسى لطيف اولديغندن انطاليه متموليني اثناى صيفده تبديل هوا ايچون بورايه عزيمت ايدرك ياز موسمنى كچيرمكده‌درلر .

ناحيه جبالندن نبعان ايله استانوسده يكديكرينه ملاقى اوله‌رق ٨٥ كيلومتره قدر مجراسنى تمديد ايتدكدنصكره كستل كوله منصب اولان چايك نامى دخى استانوس صويى‌در .

استاوروز . — درسعادتده بكلر بكى جوارنده بر محله، روم ايلنده استانبول سورى قربنده بر قريه ، وسلانيك ولايت ولواسنده كسنديره قضاسنده ساحله قريب وبر طاغ اتكنده كائن برقصبه‌نك اسم مشتركاريدر .

استراجه بطاقلغى . — روم ايلئ شرقى ولايتنك اسليميه سنجاغنده وقرين آباد قصبه‌سنك ١٥ كيلو متره قدر غرب جهتده ٦٠ كيلو متره وسعتده بر بطاقلقدر .

استرانجه . — ادرنه ولايتنك قرق كليسا سنجاغنه تابع مديه قضاسنده استرانجه طاغنك اتكنده وبو نامده‌كى دره اوزرنده كائن اوچ درت بيك نفوسلى بر قصبه‌در .

استرانجه بلقانى . — روم ايلئ شبه جزيره سنده غربدن شرقه طوغرى بحر سياهده كائن امنيه برونه قدر امتداد ايدن قوجه بلقان سلسله‌سنك برشعبه‌سيدركه جنوبه طوغرى متوجه اوله‌رق بحر سياهه متوازياً امتداد وشرق وغرب ورسانلردن اركنه نهرينه وبحر سياهه دوكيلان بر طاقم دره‌لره منبع ويره‌رك چتالجه وچكمجه تپه‌لرينى تشكيل ايدر وشعباتى درسعادت جوارنده بك اوغلى تپه‌لرينى وجوده كتورر .

بو سلسله‌نك اتكلرنده غايت صيق اورمانلر اولديغندن پك كوزل كمور احراق ايديله‌رك كرك شمندوفرو كرك بحراً قايقلر ايله درسعادت ومحال سائره‌يه سوق اولنه‌رق استرانجه كمورى ناميله مقبول ومعتبردر .

استرانجه دره‌سی . — استرانجه بلقا ننك شرق جنوبی پایه لرندن تنبع ایدرك شرق جنوبی جهتنه طوغری جریان و ٤٠ کیلو متره قدر تمدید مجرا ایتدکدنصکره درسعادت جوارنده‌کائن ترقوس کولنه دوکیلور .

استروجه . — روم ایلیده سلانیك ولایت وسنجاغنده وسلانیکك ١٠٠ کیلو متره قدر غرب شمالیسنده همنامی اولان قضانك کرسیٔ اداره‌سی اولان بر قصبه درکه چاملق بر تپه‌نك اتکنده وکندی اسمنده‌کی نهرك کچدیکی بر اووه‌ده واقعدر .

درون قصبه‌ده بری رشدیه ومتباقیسی صبیانه مخصوص اوله رق یدی باب مکاتب ایله سلطان مرادخان حضرتلرینك اثر بناسی اولان جامع شریف واردر. نفوس موجوده‌سی قسم اعظمی مسلمان اوله رق آلتی بیکی متجاوزدر .موقعنك لطافتی ومساعده سی حسبیله مسیره وتفرجکاهلری چوقدر .

قضاسی : شمالاً قوصوه ولایتی غرباً کوپریلی وتیکوش جنوباً طویران وعورتحصاری شرقاً سیروز لواسنك پتریج قضالریله محاط ومحدوددر .

قضانك اطرافی غایت مرتفع طاغلرله مستور اولوب استروجه صویی ایله اسقا اولنور .

قضانك قرای مربوطه‌سی ٦٥ عدد قریه اولوب اوتوز بیکی متجاوز اولان نفوسنك اون اوچبیکی اسلام قصوری بلغار یهودی روم وسائره‌در .

داخل قضده بر رشدیه ٣١ صبیان مکتبی واردر آلتمش بیك دونمدن زیاده اولان اراضیٔ مزروعه سنده کلیتلی حبوبات ایله آفیون وتوتون وپاموق حاصل اولمقده‌در .

قضاده یوز بیکی متجاوز قیون وکچی وصغیر واردر .

استروجه (نهری) . — روم ایلیده وسلانیك ولایتنده جاری اولان استروما نهرینك توابعندن بری درکه استروجه قضاسنك شمال جهتنده‌کی طاغلردن نبعان ایله همنامی اولان قضایی شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری قطع ایتدکدنصکره سیروز سنجاغنه داخل واوراده استروما صوینه قاریشورکه مجراسی تخمیناً ٩٥ کیلو متره امتداد ایدر .

استروما . — نام دیکر قره‌صو نام نهر روم ایلده بلغارستانك کرسیٔ اداره‌سی اولان صوفیه قصبه‌سی جوارنده کائن ویطوش بلقانندن تنبع ایله ژوستیانینك مسقط رأس اولان کوستندیلك ایکی ساعت شمالنده بابین صوینی صاغ طرفدن اخذ ایدر وبعده جنوبه طوغری تبدیل مجرا ایدرك سلانیك ولایتنه دخول ایلرکه بو ولایتده برچوق تابعلر آلور ومشهور سیروز اووه‌سنی صولارمؤخراً سیروزك جنوبنده‌کی تاکینوس کولنك برطرفندن

کیروب دیکر جهتندن کولك بر ایاغی مقامنده اولمق اوزره خروج ایدرکرك کولك صولری وکرك مذکور کوله دوکیلان انکیسته صوینك اعانه سیله نهر مزبور کولدن چیقدقدنصکره صویی زیاده‌لشه رك اطه‌لر دکزینه دوکیلور مشهور تابعلری استروجه ایله پستریجه‌در.

نهر مذکور قیش اثناسنده طغیان ایدرك اطرافی وسیروز اووه سنی باصار .

استفان . ـ بحر سیاه ساحلنده قسطمونی ولایتنه مضاف سینوب لواسنك قضالرندن همنامی اولان قضانك کرسیٔ اداره‌سی اولوب غرب جهتی قپالی اولان برقویك داخلنده واقعدر نفوس موجوده سی تقریباً بشبیکی متجاوزدر . مرکزه بعد ومسافه‌سی ۱۳ ساعت وقسطمونی‌یه اولان مسافه‌سی ۲۳ ساعت چکر .

استفان قضاسی : شمالا قره دکز غرباً اینه بولی جنوباً بوی آباد شرقاً سینوب لواسی ایله محاط ومحدوداولوب حاوی اولدیغی چکلی مع اق قیا ناحیه‌سیله برابر نفوس موجوده‌سی اوتوز بیکه قریبدر .

حاصلات ارضیه‌سی حبوبات متنوعه ایله الماوکستانه‌در اورمانلردن کسیلان اشجار موجود صو حزارلرندن بیچیلوب تخته هیئتنده‌خارجه سوق اولنمقده‌در.

اسحاقلو . ـ خداوندکارولایتنك قره حصار صاحب لواسنه مربوط بو لیوادین قضاسنك بر ناحیه‌سی وبو ناحیه‌نك مرکزی اولان قصبه‌درکه قونیه ولایتنك حدودنده وابهر کولنك بر از جنوبنده واقعه منسوب دره‌نك قرب وجوارنده واقعدر قصبه‌نك جواری باغ وبغچه‌لری حاوی اولدیغندن هواسی اطیف ومیوه‌سی مبذولدر ناحیه‌سی ۱٤ قریه‌دن متشکل وقضا ایله برابر ۲۹ قریه‌یی جامعدر.

قصبه‌نك نفوسی درتبیك ناحیه‌نك نفوسی ۱۲ بیك راده‌سنده اولوب ۱۷ جامع ۲۰ قدر مکتب ۳ خان وحمام وسائره‌سی واردر .

اسکدار . ـ استانبول کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

اسکفسر . ـ سیواس ولایتی الویه‌سندن قره‌حصار شرقی ویا شبین قره حصاری دینلان سنجاغك مشتمل اولدیغی حمیدیه قضاسنه ملحق برناحیه‌در .

درون ناحیه‌ده سبزه مبذولیتله یتشور وعبا شیاق کلیم چوراب کبی شیلر نسج اولنور .

اسکله . ـ بیروت ولایتنده طرابلس شام لواسنك مرکزی اولان طرابلس قصبه‌سنك شمالنده وساحل بحرسفیدده کائن ملحقات لوادن برمدیریتدر .

اسکلیب . ـ قسطمونی ولایت ولواسنده همنامی بولنان قضانك کرسیٔ اداره‌سی اولوب مرکز لوانك یکرمی ساعت

مسافه‌سنده وقزل ایرمق توابعندن برصو اوزرنده واقعدر .

قصبه‌نك اطرافی طاغلق وباغ وبغچه‌لك ومیوه‌سی مبذولدر ـ درونـنده اوچ درتبیـك اهالیسی بر كتبخانه وبر قاچ جامع ومدرسه‌سی وزیارتكاه مواقعی واردر .

اسكلیب قضاسی : شمالاً طوسیه شرقاً اماسیه لواسنه مربوط عثمانجق غرباً كنغری سنجاغنك توخت قضالریله وجنوباً انقره ولایتیله محاط ومحدود اولوب شمالنده قایش طاغی اسمیله مشهور بر بیغین وجنوباً قضانك صولرینی جمع ایلیان وانقره ولایتیله حد فاصل اولان قزل ایرمق نام نهر واردر. قضا طاغلق اولدیغندن اورمانلری زیاده وتارلالری بر كتلیدر . محصولاتی حبوبات خمسه ایله جهری دینلان بویا وكتره ومعمولاتی قوشاق چوراب كلیم عبا سجاده كبی منسوجات صوفیه‌دن عبارتدر.

ایستاتستیق : قضاده یكرمی بشبیك قدر نفوس ١٢٨ قریه یوزی متجاوز جامع ومسجد ٦ مدرسه بر قاچ كتبخانه ٥ دركاه ٥ صبیان مكتبی ٢ خان ٢ حمام ٥٠ دكرمن ٥٠٠ قدر دكان موجوددر .

اسكندر وقف . ـ روم ایلیٔ شاهانه‌نك جهت غرب شمالیسنی تشكیل ایدن بوسنه ولایتنك منقسم اولدیغی الویه‌دن بنالوقه سنجاغنك ملحقاتندن اولوب مركز لوانك جهت جنوبیسنده كائن بر قضانك اسمیدر .

اسكندرون . ـ حلب ولایتنده مركز لوایه مضاف قضالردن اسكندرون قضاسنك كرسیٔ اداره‌سیدر .

سوریه واناطولی سواحلنك برلشه‌رك بر دیرسك تشكیل ایتدكلری محلده بحر سفیدك یكرمی درت میل قدر ایچرویه كیرمش اولان و اسكندرون كورفزی نامیله موسوم بولنان كورفزك نهایتنده وساحل یمیننده كائن ومركز ولایت اولان حلبه غایت مكمل ویوز التمش كیلومتره طولنده بر شوسه ایله مربوطدر.

قصبه‌نك جوار وحوالیسی بطاقلق وسمت شمالیسی جبل بركت دینلان طاغلرله مسدود اولدیغندن هواسی غایت وخیمدر بناء علیه معتبران هنكام صیفده قضای مجاوره‌دن لطافت آب وهوا ایله مشتهر اولان بیلانه نقل ایله اوچ درت آی قدر اقامت ایله یازك صیجاغیله مستولیانه اجرای احكام ایدن امراض بلدیه‌دن محافظهٔ صحت ایتمكده‌درلر

اسكندرون قصبه‌سی موقعنك اقتضاسی حسبیله خطهٔ عراقیه وكردستانك وقسماً سوریه ایله اناطولیٔ شاهانه‌نك اسكله‌سی اولدیغندن اهمیت تجاریه‌یی حائز برموقع ایسه‌ده مارالذكر وخامت هواسندن ناشی كسب معموریت ایده‌مامشدر .

مع هذا بعض تدابیر ابتدائیه ایله ایلروده خطهٔ عراقیه‌جه متصور اولان

تیموریول خطنك بر شعبه‌سنك منتهاسی اولمق فکری یکرمی اوتوز سنه اقدم کلنجه‌یه‌قدر اوچ درتیوزنفوسلی بربلده هیئتنه وضع ایتمش وتصورات مبحوثه تیسر نمای حصول اولدیغی تقدیرده بلدهٔ مزبوره‌نك جسیم بربندر تجارت حالنی آله‌جغی شبهه‌دن وارسته‌بولنمشدر.

اسکندرونك مؤسسی بیوك اسکندر اولمق فکری همان قبول اولنمشدر.

مشار الیه آیاش صحراسنده دارایه غلبه ایتدیکی زمان نشانهٔ مظفریت اولمق اوزره بنا ایدرك اولوقتلر اسکندره نسبتله یاد اولنان شهرلردن تفریق ایچون (آلکساندریا قات‌ایسون) آیاش اسکندریه‌سی وکوچوك اسکندریه یعنی الکساندر یامینور نامیله موسوم اولدیغی حالده اروپالیلر آلکساندره‌ت وعربلر اسکندرونه دییه یاد ایتمشلردر.

شهرك قدیماً موقعنده فنیکه قولونیسی اولدیغی وروملر بیننده میریاندروس نامیله طانمش بر قصبه بولندیغی وقبل المظفریه ماکدونیا اردوسی مذکور میریاندروسك جوارنده تأسیس قلندیغی واسکندرك بناسیله بواسمك ترك ایدلدیکی روایات تاریخیه‌دندر.

اسکندرونك تأسیسی اوزرینه آیاشك تجارتی تماماً بو شهره انتقال ایتمش وازمنهٔ متقدمه وقرون وسطاده فوق العاده شهرت قزانمشیدی.

اسکندرونك آلتی بیك سکز یوز اللی‌یه بالغ اولان نفوسنك (۳۲۵۵)ی اسلام (۳۵۵۲)چی خرستیان (۴۲)سی یهودیدر.

قصبه‌ده برباب حکومت قوناغیله عسکری دبویی برباب جامع ایکی کلیسا برسیناغوسی ۴۱ مغازه ۳۰۰ دکان ۱۱ فرون ایکی غازینو ۱۳ لوقانطه واردر.

قضاسی: شمالاً اطنه ولایتی شرقاً وجنوباً انطاکیه وبیلان قضالری غرباً بحرسفیدایله محدود و۳۲° ۳۳′ : ۲° ۳۴′ ایله ۲۹′ ۳۶° : ۴۰′ ۳۶° بیننده محدوددر.

قضانك اراضیسی ساحله قدر ممتد اولان الما طاغی ورسانندن عبارت اولوب دکزه وقره‌صویه‌دوکیلان برقاچ کوچوك صو ایله اسقا واروا اولنمقده‌در. زراعت وصنایعی ایسه هیچ حکمنده‌در.

داخل قضاده نصفندن زیاده‌سی مسلم اولمق اوزره ۲۲۳۳۰ نفوس؛ صبیان مکتبی وسائره‌سی موجوددر.

اسکندرون اسکله‌سی برقاچ ولایتك مخرجی و برچوق واپورلرك اوغراغی بولنمق حسبیله فوق‌العاده تجارتی واردر.

اجراجاتی معمولات محلیه ایله قوزه پاموق یوك باللومی ضمغ سیسام حبوبات صابون تفتیك دری میان کوکی وادخالاتی منسوجات قطنیه چوخه شکر قهوه پرنج اسپرطو باقر لوحه آلات حدیدیه پترول جام وامثالی شیلردر.

اسکندرونك ادخالات واخراجاتی

حقنده برفکر تام حاصل ایتمك ایچون ١٨٨٠ سنه‌سندن ١٧٩٠ سنه‌سنه قدر اون برسنه‌لك جدوله مراجعت کفایت ایدر :

جدول

سنه		ادخالات	اخراجات
١٨٨٠	فرانق	٢٠,٧٩٩,٠٠٠	٣١,٦٩٠,٤٥٠
١٨٨١	»	٢٢,٣٤٥,٣٢٥	٤٢,٥٦٨,٦٠٠
١٨٨٢	»	٢٦,١٠٧,٣٧٥	٤١,٦٠٩,٩٢٥
١٨٨٣	»	٢٦,٤٠٩,٧٢٥	٤٠,١٧٢,١٠٠
١٨٨٤	»	٢١,٨١١,٢٢٥	٣٣,٨٩٧,١٢٥
١٨٨٥	»	٢٤,٩٦١,٩٢٠	٣٨,٩٦٢,٦٨٠
١٨٨٦	»	٢٥,٥٥٥,١٢٥	٤١,٧٦٨,٤٠٠
١٨٨٧	»	٢٠,٩٢٧,٧٩٥	٣٨,٥٩٧,٩٩٠
١٨٨٨	»	٢٢,٧٤٠,٦٣٠	٤٢,٠٤٨,٨٢٠
١٨٨٩	»	٢٤,٥١٦,٠٨٠	٤٤,١١٢,١٧٠
١٨٩٠	»	٢٤,١٥٧,٩٧٥	٤٣,٦٢٢,٧٠٠
یکون	فرانق	٢٦٠,١٧٧,١٨٥	فرانق ٤٣٩,٠٥٠,٩٣٠

بالاده‌کی جدولدن اکلاشیلدیغی اوزره اسکندرون شهرینك اون بر سنه ظرفنده ادخالاتی ایکیوز آلتمش ملیون یوز یتمش یدی بیك یوز سکسان بش فرانق واخراجاتی درت‌یوز اوتوز طقوز میلیون اللی بیك طقوز یوز اوتوز فرانغه بالغ اولمشدر .

اسکندریه .— آفریقای عثمانیده وخدیویت مصریه داخلنده واقع شمالی آفریقانك اك مکمل اسکله‌سی وقطعهٔ مزبوره‌نك اك جسیم ومنتظم بلده‌سیدر .

شهرك موقعی ماریوط کولی بحر سفیدن تفریق ایدن غایت طار بر برزخ اوزرنده کائن واستقامتی شماله طوغری متوجه اولان بروك اوزرنده اولوب بری شرق دیکری غربده اولمق اوزره ایکی مکمل لیمانه مالکدر . غرب جهتنده‌کی لیمانده خدیویتك ترسانه‌سی وحوضلری واردر . بولیمان کرچه محافظه‌لی ایسه‌ده تحت الماء برطاقم قیالر وقوم تپه‌لرینی شامل اولدیغندن قولاغوزسز حرکت ایدلدکده کمیلری مخاطره‌یه القا ایدر اسکندریه شهری اوروپا بلاد معظمه‌سی صره‌سنده منتظم اولدیغندن خدیوك مقر صیفیسیدر بو جهتله خاندان خدیویه‌یه مخصوص سرایلر وقصرلرله عمومی بغچه‌لر وفرحفزا میدانلری حاویدر. منشیه‌ده واقع محمد

علی پاشانك طونجدن معمول هیکلنی
حاوی اولان محمد علی میدانی پك کوزل
تزیین اولنمشدر. آثار عتیقه‌دن معدود
اولان وعمود سواری دینلان ستون
ایله مساله‌ٔ فرعون نامیله موسوم دیکیلی
طاشی ودها بعض آثار قدیمه‌سی شهرك
زینت قدیمه‌سندندر .

اسکندریه‌ده برقاچ بیوك جامع ایله
مکاتب متعدده‌ده واردر. سکنه‌سنك
قرق اللی بیك قدری اجنبی اولمق
اوزره مجموعی ایکیوز قرق بیك نفوسه
بالغ اولور .

سویش قنالی کشاد اولنمزدن اقدم
ممالك غربیه ایله اقطار شرقیه بیننده مکمل
بر موقع تجارت اولدیغندن اهمیت
تجاریه‌سی فوق العاده ولیمانی تجار
سفینه‌لریله مالامال ایدی .

الیوم مصرك اخراجاتی وافریقای
وسطا وسودان مصرینك ادخالاتی
بو شهر واسطه‌سیله اجرا اولندیغندن بحر
سفید ساحلنك الك ایشلك اسکله‌سیدر
محمد علی پاشانك اثری اولوب خاقان
مغفور سلطان محمود خانك اسمنه نسبتله
یاد اولنان محمودیه قنالی نیلك صوینی
شهره اساله ایدر وبر تیمور یول خطی
دخی شهری قاهره‌یه الصاق ایلر .

اسکندریه شهری اسکندر کبیرك
اثر بناسیدر. مشارالیهك خلفلری اولان
بطالسه زماننده فوق العاده تزیین
واعمار اولنه‌رق پای تخت اتخاذ اولنمسندن
او وقتلر شهرك موقعی برزخ اوزرنده
اولوب شمدیکی برونده مشهور عجائب
سبعهٔ عالمدن بریسی اولان فنار قله‌سی
موجود ایدی. شهر قدیم غایت جسیم
ومزین وبر ملیونه قریب نفوس ایله
مسکون بر حالده ایکن مدنیت یونانیه‌نك
مرکزی اولمشیدی. علما وحکمای
یونانیه بطالسه‌دن کوردکلری تشویق
وترغیب اوزرینه هپ بو شهره طوپلنمشلر
ایدی. مؤخراً فرنکلر طرفندن احراق
ایدلدیکی حالده بعض غرضکار آوروپا
مورخلری طرفندن کیفیت احراقی جناب
فاروقه اسناد اولنان مشهور کتبخانه
بیکارله کتب ومؤلفات نفیسه ایله مملو
ایدی .

رومالیلرك محاربات متوالیه‌لری
وانطونیون وقعه‌سنی متعاقب خرستیانلغك
ظهوری اوزرینه شهرك انتظامنه
خیلیدن خیلی خلل کلمش وبو تدنی شهرك
ید اسلامیانه انتقالنه قدر دوام ایتمشدر.
عربلر شهرك عظمت سابقه‌سنی اعاده‌یه
بردرجه‌یه قدر موفق اولدقلری حالده
صلیبیون مهاجماتی خرابیتنی وامید برونینك
کشفیله هندستانه بر طریق بحری دیکر
کشادی اهمیت تجاریه‌سنك غیبوبتنی
موجب اولمشدر .

ممالیك ترکیه وچراکسه عصرنده
اسکندریه قاهره‌دن پك کریده وعادتا
کوچوك برقصبه هیئتنده ایدی .
حائز رتبهٔ خلافت اولان سلطان سلیم
مرحوم مصرك فتحنی متعاقب اسکندریه‌نك
اهمیت موقعیه‌سنی تقدیر بیوردقلری

اجلدن دونتمای همایونی اوراپه جلب ایتمش ومشهور بارباروسك حین دخالتنده شهرك مكمل بر لیمان حالنه افراغی حقنده کی معروضاتی بعد التصویب اعمارینه قرار ویرمش ایدی .

اسكندریه محمدعلی پاشانك اداره‌سنه كچدیكی زمانلر قرق اللی بیك نفوسلی بر بلده ایكن كرك مشارالیهك كرك اخلافنك همات متوالیانه‌لریله شمدیكی حالنی بولمشدر .

اسكوب .— روم ایلیده وارنودلغك قسم شمالیسنده واقع قوصوه ولایتنك كرسیٔ اداره‌سی در .

شهرك موقعی سلانیكك ۱۸۰ كیلومتره غرب شمالیسنده و وارد ار نهرینك ایكی یاقه‌سنده ونهره طوغری متمایل بایرلر اوزرنده اولوب اطرافی باغ وبغچه وچمنلكلرله مزین ومحاطدر.

اسكوب ، ارنبودلق وتراكیا ایله ماكدونیا طریقی اوزرنده وسلانیكدن كلان خط ایله اوروپا تیموریولی نقطهٔ التصاقنه قریب برمحلده بولندیغندن فوق العاده اهمیتی حائز اولمغله یقین زمانلرده تزیین واعمارینه اعتنا اولنه‌رق عمومی بغچه‌لر ومسافرخانه‌لرله اوتل كبی اسباب معموریتدن معدود اولان ابنیه‌لر علاوه اولنمقده و استاسیون جهتنه طوغری توسع ایتمكده‌در .

شهرك بو یولده تزاید اهمیتی مركز ولایتك برشتنه‌دن نقلنی منتج اولدیغندن برمدتدنبری اسكوب مقر والی اولمش وقدیماً معمور بربلده اولدیغی حالده برآزالق اسقاط اولنان اهمیتی یكیدن اعاده اولنمغه باشلامشدر .

واردار اوزرنده مرادثانی انشاسی برمقوس كارگیر وبر احشاب كوپریسی وآیروجه شمندوفره مخصوص تیمور كوپری ایله ۶۰۰۰ قدر اماكن ۳ حمام ۲۵۰۰۰ سكنه‌سی واردر .

بونلردن ماعدا سلاطین ورجال دولتك جامع وعمارت ومدرسه‌لری ومشاهیر علما وادبانك علی الخصوص سیر وخوابنامه صاحبی منشیٔ بینظیر ویسینك تربه‌لری بررباب عسكری وملكی رشدیه وبرقاچ صبیان مكاتبی وایكی عسكری خسته‌خانه‌لری موجوددر .

اسكوبك وقوعات تاریخیه‌سی دخی مهمدر قبل المیلاد برطاقم وقایع حربیه‌نك محل وقوعی اولدیغی اسكیلكنه دلالت ایدر .

شهری ماكدونیالیلر رومالیلر شرق ایمپراطورلری تسخیر ایتمشلر ووطنی اولمق مناسبتیله ژوستیانوس تزیین وتوسیع ایلمشدر .

اسكوبك عثمانلیلر الینه كچدیكنده دخی اهمیتی وارایدی. قوصوه محاربه‌سندن صكره زمان جلادتنشان یلدیرم خانیده تیمور طاش پاشا طرفندن ضبط اولنه‌رق اناطولیدن اهالیٔ اسلامیه نقل ایله نفوسی تكثیر ایدلمشیدی .

اسكوب سنجاغی : قوصوه ولایتی تشكیل ایدن الویه‌دن مركز لوایی

وجوده كتورن سنجاق اولوب پرشتنه لواسی بلغارستان امارتی سلانیك ومناستر ولایتلری اراسنده‌در اراضیسی طاغلق وطاشلق اولمغله برابر برنجی درجه‌ده منبت اولوب مرعا و چایرلقلری فوق‌العاده‌در . سنجاغی برباشدن اوبر باشه قدر صولایان واردار نهری ایله توابعندن مارقوه وپچینا دره‌لری طوپراغك درجهٔ تمومنی تزیید ایلر .

محصولاتی حبوبات متنوعه ایله توتون، آفیون، پرنج ومیوه وسبزه‌دن عبارتدر نقلیاتی تسهیل ایدن صربیه ومترویچه‌دن کلان شمندوفرلرك تجارتجه فوق‌العاده محسناتی واردر . اهالیسی ترك ارناود بلغارروم وقبطیدن عبارت اولمق اوزره ۲٦٠٠٠ نفوسدر . السنهٔ محلیه ترکجه وارناودجه ایسه‌ده اقوام سائره لسان اصلیلرینی دخی تکلم ایتمکده‌در .

اسکوب لواسی: اسکوب، قومانووه، قره طوه ، پلانغه قوچانه ، اشتیب ، رادوویشته نامیله ۷ قضا وبش ناحیه‌یه منقسمدر .

اسکوب قضاسی : قومانوه قضاسی وسلانیك ومناستر ولایتلری وپرشتنه لواسیله محاط طاغلق واورمانی کثیر محصولدار براراضی‌دن مرکب ومتشکل اولوب قچانیك ناحیه‌سیله برابر ۱۷۱ قریه و ٥٠ بیك قدر نفوسی مشتملدر. بومقدار نفوسك اوتوز بیکدن زیاده‌سی اسلامدر لسانلری قصباتده ترکجه وقراده آرناودجه‌در .

اراضیسی برکانی اولدیغندن قابلیجه‌سی ومیاه معدنیه‌سی چوقدر اسکوب اسمنده ادرنه ولایت وقرق کلیسا سنجاغنده مرکز قضایه ملحق برناحیه دهاواردرکه مرکز لوانك اوچ ساعت قدر شرق جهتنه دوشر .

اسکی استانبول .ـ بیغا سنجاغنده ایواجق قضاسی داخلنده وساحل بحرده کائن والکساندریاترو آس شهر قدیمی خرابه‌سی قربنده واقع اولوب قدیماً مکمل اولان لیمانی الیوم قوم ایله مملودر .

اسکی انطالیه .ـ قونیه ولایتی الویه سندن انطالیه سنجاق وقضاسنده برقریه‌درکه کوپری صویی منصبنك غرب جهتنده واقعدر .

اسکی بابا .ـ بابای عتیق کلمه سنه مراجعت اولنه .

اسکی بغداد .ـ بغداد ولایتنده خراسان قضاسنده شهربان ناحیه‌سی داخلنده الیوم خرابه حالنده برموقعدر .

اسکی جمعه .ـ بلغارستان امارتی داخلنده وشمنی ایله رازغراد بیننده بلغارستان دوائر ملکیه‌سندن برینك مرکز اداره‌سیدرکه کثرت نفوس ایله مشتهر اولدیغی حالده بوکون اسلاملرك مهاجرتیله پك جزئی سکنه‌سی قالمشدر . اراضیسی واطراف

وجوانبی منبت و محصولدار و صولاقدر .

اسکیجه .— بین الناس اسکیجه دینور ادرنه ولایتنك كومولجنه سنجاغنه تابع وهمنامی اولان قضانك مرکزی اولوب رودوب بلقانی اتکارنده وبراووه نك نهایتنده واقعدر . اهالیسی بالخاصه توتونجیلك ایله متعیش اولمق اوزره التی بیك بشیوز اللی سکز نفوسدرکه بو مقدارك درت بیکی اسلامدر .

قضاسی ولایتك اك غرب جهتنده وسلانیك ولایتی حدودنده واقع قسمی اولوب سلانیك ولایتی كومولجنه داری دره قضالریله اطه لر دکزی اراسنده واقعدر . مشتمل اولدیغی بش ناحیه دن قره صو ینیجه سی نام ناحیه نك مرکزی مرکز قضادن دها جسیمدر . اراضیسی منبت و هله توتون زراعتی و توتونك نفاستی هیچ برمحله قیاس قبول ایتمیه جك درجه ده در .

اسکی حصار .— آیدین ولایتنك منتشا سنجاغنده و مغله قضاسی داخلنده مغله نك ٣٠ کیلومتره قدر غرب شمالنده و ١٩ و ٣٧ عرض شمالی ٤٩ و ٢٥ طول شرقیده واقع بر کوچوك قصبه در .

مذکور قصبه استراتونیسیا و یا استراتونیکیا دنیلان شهر قدیم وجسیمك خرابه سنده مؤسس اولوب شهر قدیم سطح بحردن ٥٠٠ متره ارتفاعنده وواسع بر اووه یه ناظر ایدی . سوریه حکمداری آنتیوخوس سوترك زوجه سی ستراتونیسه نك نامنه اوله رق مرقوم طرفندن بنا اولنان شهرك درجۀ معموریت وعظمتی الیوم مشهود اولان آثار مخربه دن بالسهوله اکلاشیلور .

درونده ستراتونیسیایه مخصوص وغایت مکلف وانواع چیچك ایله منقوش قبارتمه و اویمه لی ١٥ : ١٦ متره ارتفاعده مرمر ستونلر له مزین سرایك وجوارنده کی تپه لرده متسلسل دیوار و تیاترو خرابه لرینك انقاضی شهرك عمران ماضیسنی انظار تماشا کرانده تجسم ایتدیرمکده در .

اسکی حصار .— آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنده ولیقوی نهری توابعندن بریسی کنارنده وآنتیوخوس سوترك اثر بناسی اولان لائودیکیه شهری خرابه سی اوزرنده مؤسسدر . بدایت تأسسده شهرك برکونا اهمیتی یوق ایدی ایسه ده ارضنك کوزللکی اهالیسنك غیرتی سایه سنده آز برزمان ظرفنده فریکیانك اك کوزل شهرلری عدادینه داخل اولمشدر .

میتریدات زماننده شهر محاربات و محاصرات مدیده نك تخریبات شدیده سنه اوغرادیغندن قسماً خراب اولمشیدی . برارالق سلجوقیلره مؤخراً ژان قومه نن یدیله روما لیلره نهایت عثمانلیلرك ید غالبانه سنه انتقال المشدر .

اسكی زغره .— روم ایلی شرق ایالتنده وبلقا- نلرك اتكنده متواسع بر اووه‌ده واقع مركز قضا بر قصبه‌در كه هواسنك لطافتی محصولاتنك فیض و بركتی ترابنك قوتی ایله مشهردر. یكرمی بیكی متجاوز اولان سكنه‌سنك اوچ ثلثی تشكیل ایدن اسلاملرك مهاجرتندن صكره قصبه پك تنها بر حالده‌در شمالده دمیر خان نامیله معروف اولان قدیم قصبه بر وقتلر بلغارلرك مقری اولمشیدی .

اسكیشهر .— خداوندكارولایتنده كوتاهیه سنجاغنك محتوی اولدیغی قضالردن همنامی اولان قضانك كرسی ادارەسی اولوب بروسه‌نك ١١٥ كیلومتره شرق جنوبیسنده و سقاریا توابعندن پورصوق چایی كنارنده واقع اون بیك نفوسلی كوزل و تجار یتاغی بر قصبه در . جوارنده لوله طاشی معدنندن چیقان طوپراقدن نفیس سیغاره اغزلقلری و چبوقلر اعمال اولنور . اسكدار دن انقره یه كیدن تیمور یولك كذركاهنده بولنوب تجارتی فوق العاده ترقی ایتمشدر .

قضاسی : ارطغرل لواسی و انقره ولایتنده سیوریحصار قضاسی ایله محاط اولوب اراضیسی منبت و محصولاتی پاموق اوزوم تفتیكدر .

مشتملاتی ١٠٠ قدر قریه ایله سید غازی ناحیه‌سی اولوب سكنه‌سی ٢٧ بیك كشیدن زیاده‌جه‌در .

داخل قضاده سكسان قدر مكتب ، یتمش جامع ٦ مدرسه ٦ حمام ٢ كلیسا ١٥ قدرده خان موجوددر .

باشلوجه منبع ثروتی اوله طاشی معدنیدر .

سید غازی ناحیه‌سنده بطال غازی دیه مشهور اولان ابوالحسین الانطاكی حضرتلرینك مزاری زیارتكاهدر .

اسكی قره‌حصار .— بوكا ایسجه قره حصار دخی دیرلر. خداوندكار ولایتی مضافاتندن قره حصار صاحب و یا آفیون قره حصاری دینلان لوانك كرسی ادارەسی اولان قره حصار قصبه‌سنك شمال شرقیسنده واقعدر . محلنده بلاد قدیمه‌دن سینادا شهری وار ایدی .

الیوم جوارنده بر مرمر اوجاغی وبعض آثار عتیقه‌سی موجوددر .

اسكی قلفاتلی .— بیغا سنجاغنده ایاییوم شهر عتیقك خرابه‌سی اوزرنده تأسیس اولنمش بر قریه‌در . جواری بطاقلق و مضر صحت و بناءً علیه هواسی وخیمدر .

اسكی قواله .— سلانیك ولایتنده درامه سنجاغنده همنامی اولان قضا داخلنده و مركز قضا اولان قواله قصبه‌سنك ایكی ساعت قدر بعد و مسافه‌سنده واقع ١٥٧ خانه و ٨٥٠ نفوسی مشتمل بر قریه‌در .

اسكی كوی .— سلانیك ولایتنده درامه سنجاغنك

صاری شعبان قضاسنه ملحق قرادن بری اولوب مرکز قضانك بش ساعت اوزاغنده‌در .

اسلیمیه .ــ شرقی روم ایلی ولایتنده قوجه بالقان ایله کوچك بلقانك نقطهٔ التصاق قربنده وطونجه توابعندن بری اوزرنده واقع اولان بر بلده‌درکه عبا و شیاق فابریقه‌لری وکل صویی اخراجاتی ایله مشهور ایدی .

جزیرانده قوریلان پنایرده پك چوق اخذ واعطا اولنور .

اسماعیلیه .ــ مصر خدیوتی داخلنده وسویش قنالیله قطع اولنان تمساح کولنك ساحل شمالیسنده وهمان قنالك نصفنه قریب بر محلده خدیو اسبق اسماعیل پاشانك اثر بناسی اولان بر شهر اولوب بر چوق تیمور یول خطلرینك و نیلك صوینی تمساح کولنه اجرا ایدن قنالك منتهاسنده واقعدر .

سوقاقلری کنیش ابنیه‌لری منتظم ایسه‌ده معموریتی نسبتنده سکنه‌سی یوقدر .

اسنه .ــ یاخود اسنا ، مصر علیاده وقنه لواسی داخلنده ولواء مزبورك حاوی اولدیغی مدیر-لكاردن بریسنك کرسیء اداره‌سی اولوب نیلك صول طرف ساحلنده وقدیم تیب شهری خرابه‌سی قربنده‌در. بو جهتك انتظام ووسعت جهتیله الك معتنا بلده‌سی اولوب قبط پسقپو-سلرندن برینك اقامتکاهیدر. درونده بر قاچ شال دستکاهی وغایت جسیم ومصنع وآثار عتیقه نقطهٔ نظرنده قیمتدار رسملرله مزین بر معبدی واردر .

قدمای مؤرخینك شهره ویردکلری لاتو پولیس نامنی سکنه سنك لات نامنده‌کی بالغه پرستش ایتدکلری ایچوندر .

مصر وسودان کاروانلری اسنه‌دن کچدیکی جهتله تجارتی پك معمدر .

شهرك سکنه‌سی ٥٠٠٠ وعموم مدیریتك اهالیسی ٢٤٠٠٠ نفوسدر.

اسوان .ــ مصرك منقسم بولندیغی الویه‌دن قنه لواسی داخلنده واقع اسنا مدیریتنه ملحق بر بلده‌درکه نیلك صاغ یاقه‌سنده وبرنجی شلاله‌سی قربنده وبلادنوبه حدودی یقیننده واقعدر .

سودان تجارتنك مخزنی وکاربانلرینك ممری ونیلك سیر سفاینه مساعد اولان مجرای سفلاسنك منتهاسی اولدیغی ایچون اهمیت موقعیه وتجاریه‌سی پك زیاده‌در.

مدار سرطان تحتنده بولندیغندن (تماماً خط مزبور التنده‌دکلدر) ضیای شمس منطقهٔ حاره‌یه مخصوص شدتی اجرا ایدر .

شهر پك قدیم اولوب فراعنهٔ مصریه زماننده موجود ایدی. حتی حکمداران مومی الیهم آثار ومبانیء مشهوره‌واهرا-ملرینی بو شهرك جوارنده‌کی قرایت

« اسوان »

اوجاقلرندن تدارك ایتدکاری الیوم آثار موجوده‌لریله مثبتدر .

ملوك قدیمهٔ مصریه و بطالسه زمانلرنده فوق‌العاده مزین وجسیم اولان شهر ظهور اسلامیانده دخی کسب شهرت ایتمشدی .

حتی قبائل حجازیه‌دن برچوق ذوات مهاجرت طریقیله اسکان ایتمشلردر .

شدتلی طاعون خسته‌لغنك ظهوری شهرك منحط اولان موقعنك ترکنی انتاج ایتدیکندن آنك قرب جوارنده ویکیدن تأسیس اولنمش وید عثمانیانه انتقالنده یاوز سلطان سلیم خان طرفندن اوچنجی دفعه اوله‌رق بنا ایدلمشدر .

اسوانك قرشوسنده ونیلك اورته‌سنده واقع اولوب جزیرهٔ فیل (الهفانتن) دخی دینلان اسوان اطه‌سی دائم الخضرا وکثیر النبات بر اطه اولوب قارشوسنده‌کی ساحل نیلده قدیماً نیل صولرینی اولچمکه مخصوص ومرمردن مصنوع مقیاس النیل موجوددر .

اشتیب . — اوروپای عثمانیده وقوصوه ولایتنك اسکوب لواسنده همنامی بولنان قضانك کرسیٔ اداره‌سی اولوب واردار توابعندن بر غلیجه صویی اوزرنده ومرکز ولایتك یتمش کیلو متره بعد ومسافه‌سنده کائندر .

قصبه‌نك ابنیه‌لری منتظم مسیره‌لری کثیردر .

درونده ۱۳ جامع بر رشدیه ۱۰ قدر مکاتب صبیانیه بر باب عسکری قشله وجبخانه‌سی وخیلیجه مغازه وخان وحمامی وسائره‌سی واردر .

بر غلیجه اوزرنده کارکیر واخشاب ایکی عدد کوپری مرور وعبوری تسهیل ایدر .

جوارنده‌کی ایلیجه‌نك ضعفای مرضا حقنده نفع عظیمی اولدیغی عند التجربه تحقق ایتمشدر .

نفوسی درت بشبیك رادده‌سنده‌در .

یدی یوز سکسان درتده وزمان خداوندکار غازیده امرای بنامدن غازی تیمورطاش پاشا یدیله سلك تملك عثمانیه‌یه ادخال قلنمشدر .

کوپریلیدن رادوویشه‌یه کیدن شوسه اوزرنده بولندیغندن تیمور یول خطنك فوائد محسناتنه دخی قسماً اشتراك ایتمشدر .

قضاسی رادوویشته ، قوچانه ، قومانووه قضالریله وسلانیك ولایتی اراضیسیله محاط ومحدود اولوب یکرمی بشبیك قدر نفوسی وبرچوق حیوانات اهلیه‌یی محتویدر .

قوهٔ انباتیه‌سی یولنده اولدیغندن آفیون، توتون وحبوباتك انواع مختلفه‌سی حاصل اولور .

اشقودره . — اوروپای عثمانیده وارنودلغك منتهای غربنده واشقودره کولنك جنوب جهتنده واقع همنامی اولان ولایتك کرسیٔ اداره‌سی اولوب درسعادتدن براً مسافه‌سی ۲۰۷ ساعتدر .

اشقودره نك عسكری وتجارت نقطهٔ نظرنده اهمیتی زیاده‌در .

اشقودره کولنك صوینی ادریاتیکه اجرا ایدن بویانه نهری شهرك شمال غربنده بر لیمان اولمق اوزره توسع وداخل شهرده کیر نهری ودرین ایرمغنی اخذ ایدر . وبو نهر سیرسفاینه مساعد اولدیغندن شهر بر لیمان حکمنده‌در .

شهر ونهره حاکم بر تپه‌ده‌کی قلعه‌سی متانتله مشتهردر . اشقودره کولنك صوینی شیشدیکی زمان شهرك محال منحطه‌سنی صو استیلا ایدربریسی بویانا دیکری درین اوزرنده ایکی کوپریسی واردرکه اقسام بلده آراسنده مرور و عبوری تسهیل ایتمکده‌در .

٣٧ بیك نفوسی وبیك اماکن ایله قرق قدرجامع وبر بدستانی بری رشدیه اولمق اوزره متعدد مکاتبی وقشله وحکومت قوناغیله جبخانه وسائره‌یی مشتملدر .

ارنبودلغه ادخال اولنان امتعه واشیای تجاریه اشقودره‌دن سوق ایدلدیکی حالده شمندوفر سایه سنده شهرك تجارتی سلانیکه انتقال ایتمشدر . بناءً علیه کرك بویانا نهری وکرك اسکله‌سی اولان شنکینه قدر یاپیلان شوسه سایه‌سنده ینه‌بوجوار تجارتنك مرکزی عد اولنه بیلیر .

اشقودره‌ده بز سختیان واسلحه‌ایله کموش اوانی اعمال اولنور .

سکنهٔ محلیه‌نك اکتسا ایتمکده اولدیغی شیاقلر وعبالر اشقودره دستکاهلرندن چیقار .

اشقودره‌نك تاریخ بناسی پك اسکیدر . اسکندر کبیرك پدری فلیب زماننده ایلاریالیلرك مرکز اجتماعی اولدیغی محقق عد اولنان شهرك بناسنی اسکندره اسناد ایتمك خطادر .

شهر ایلاریلیلردن رومالیلره وروما انقسامنده شرق ایمپراطورلغنه ومؤخراً وندیکلیره واك نهایت عثمالیلره کچمشدر . (٨٥٨) .

اشقودره ولایتی : روم ایلینك وارنودلق قطعه‌سنك منتهای غربیسنده وادریاتیك دکزینك شرقنده واقع اولوب قره طاغ پرنسلکیله مناستر، قوصوه یانیه ولایتلریله محاط ومحدودر .

اراضیسی تقریباً اون ایکی کیلومتره تربیعنده ونفوسی ٢٠٠٠٠٠ راده‌سنده‌در . اماکن متعدده‌سی یقین زمانلره قدر ٢٧٥٠٠ قدر ایدی .

سواحلی بطاقلق ومنحط اولوب بویانا نهرینك منصبندن اعتباراً جنوبه طوغری امتداد ایله درین وبالش کورفزی ورودونی وبالی برونلرینی شاملدر .

اراضیسنك شرق قسمی طاغلق وغرب سمتی اووالق وخفیف عارضه‌لیدر . اورمانلری چوق اولدیغندن هم احتطاب اولنور وهمده انشاآت ایچون ممالك اجنبیه‌یه اخراج ایدیلور . آلپ البانین سلسله‌سنك شعباتی اولان وله‌چیتو قاندی مردیتا غراب ویزه اقرایا جبللری

داخل ولايتده ترفع و ٢٠٠٠ متره يوكسلمشلردر .

سلسله‌نك جهت واستقامتی ولايتك ورسانی تنظيم ايتديكندن آدرياتيك دكزی ايچون خط تقسيم مياه اولور .

ولايتك باشلوجه انهاری اشقودره كولنك آياغی اولان بويانا ايله مناستردن كلان درين ومات وايشمی واشقومبی صولريدر .

ولايتك معمولا تندن تيرانده ايشلنمكده اولان مشين وسختيان ممالك محروسه‌يه وخاصةً اوروپايه اخراج اولنمقده‌در . تيرانك پاموقلری سنه‌ده كليتلی اوله‌رق حاصل اولورسه‌ده وسائطك فقدانی سببيله عمليات كورمكسزين خام اوله‌رق فروخت ايديلور .

ولايتك طاغلق وعارضه‌لی اولان شرق جهتی بالنسبه دوز اولان جهت غربيسنه نظراً دها محصولدار اولديغندن طاغليلر اووه‌ليلره نسبةً فقير وضيق معاشه دوچار اولمشلردر .

ايشته بو كيفيت من القديم نظر دولتده حائز اهميت اولديغی ايچون مرديتا ودوقه كين اهاليسندن تكاليف اميريه طلب اولنميوب جسور وجنكاور اولدقلرندن بر محاربه ظهورنده جملةً سلاح بدست اوله‌رق ميدان حربه سوق اولنمغله مكلفدرلر .

تقسيمات ملكيه :

اشقودره ولايتی برجه‌آتی لواوقضا ونواحی‌يه منقسمدر :

لوا	قضا	نواحی	قرای مشتمله
اشقودره	اشقودره	٤	٦٠
«	لش	»	٢١
«	آقچه‌حصار	»	٣٥
«	ميرديتا	»	٠٠
«	بوقه	»	٠٠
«	طوز	»	٠٠
دراج	دراج	»	٠٥
«	شياق	٣	٤٩
«	تيران	»	١٦٠
«	قوايه	»	٥٠

اشقودره سنجاغی : مارالذكر ولايتك مركز لواسی اولوب ولايتك قسم شماليسندن متشكل واشقودره كوليله قره‌طاغ حدودينه متصلدر حاوی اولديغی آلتی قضا ودرت ناحيه‌ايله برابر ١٣٤ قريه‌يی محتويدر . طاغلرنده شجاعت وجسارتله معروف اولان ماليسور اقوامی قبائل هيئتنده مقيمدرلر .

اشقودره قضاسی : نفس شهر ايله ادرياتيك دكزينه ولش قضاسنه قدر امتداد ايليان اراضی اولوب سكنه‌سنك قسم اعظمی ذكر اولنان ماليسورلردر قرانه طاغ كناری بويانه كناری درين كناری ناميله درت ناحيه و ٦٠ قدر قريه‌دن مركبدر .

اشقودره كولی . — اوروپای عثمانينك غربنده وارنودلق قطعه‌سيله قره طاغ مملكتی آراسنده كائن جسيم بر كول اولوب ٦٠٠ كيلومتره سطحنده‌در .

شرق سواحلی مخط ودوز اووه اولوب شمال وغرب سواحلی طاغلدر سواحلنده برطاقم کورفز وآطه جقلر واهالیسی کولده قایقجیلق وبالقجیلق ایله تعیش ایدن قریه‌لر موجوددر موراچه نهری ودها بر طاقم صولرك انصبابی جهتله صوبی دائما تزاید ایتمکده ایسه‌ده فضلهٔ میاهی ایاغی حکمنده بولنان بویانا نهریله آدریاتك دکزینه دوکیلور .

اشقومبی نهری .— روم ایلنده وارنو دلقده تقریباً ١٥٠ کیلومتره طول مجرایه مالك برنهر درکه‌ارنودلق طاغلرندن ظهور ایدرك ایلبصان وپکینی قصبه‌لری یانندن بعدالمرور آدریاتیك دکزینه دوکیلور ونهرك یتاغنك قوملی وميلنك زياده بولنمسندن کتوردیکی قوملر سببیله منصبی دکزه طوغری خیلیجه برچیقنتی تشکیل ایتمشدر .

اشمیسکن .— سوریه قطعه‌سنك فلسطین جهتنده وماوراء اردنده کائن قرای قدیمه ومهمه‌دندر .

اشموم .— منزله کولنه اجرا اولنان اشموم قنالی اوزرنده واقع برقصبه‌در قنال ١٢ فرسخ طولنده‌در .

اشمون .— قاهره‌نك قرب وجوارنده واقع برکوچك قصبه‌در .

اشمونین .— مصرعلیاده وقنال یوسف اوزرنده وشمندوفر خطی کذرکاهنده بش آلتی بیك نفوسلی اولدقچه تجارتکاه وصنعتکار بربلده اولوب روماليلرك هرموپولیس مانیا دیدکلری شهر جسیمك انقاضی اوزرنده مؤسسدر . غایت کوزل بر برمعبدی وآثار عتیقه‌سی واردر .

اشمه .— آیدین ولایتنك صاروخان لواسنده برقضانك اسمی اولوب شمالا خداوندکارولایتی وسلندی ناحیه‌سی شرقاً ینه‌ولایتمز کوره‌وچال قضاسی غرباًقوله قضاسی جنوباً بولدان وآلاشهر قضالریله محاط ومحدوددر . قضانك کونای وسرکه اسملریله ایکی ناحیه‌سی ایله یتمش اوچ پاره قریه‌سی واردر .

نفوس مشتمله‌سی (٩٣٥١) ری ذکور (٨٥٨٦) سی اناث اوله‌رق جمعاً یکون ١٧٩٢٧ کشی‌درکه کافه‌سی مسلم اولوب خرستيان وادیان سائره اربابی یوقدر .

مرکز قضا قصبه خطنك منتهاسی اولان آلاشهرك شرق شمالنده وولایتك منتهای حدود شرقیسنده وهمان ١٠٠٠ متره یوکسك بر موقعده کائن ١٢٠ اماکنی و ٥٦٨ نفوسی محتوی طقماق قریه‌سیدر .

اراضیسنك قسم اعظمی طاغلق ایسه‌ده مزروعاتی بولنده در . کدیز چایی وتابعی اولان اشمه دره‌سی ایله صولانور .

دائرهٔ وسعتی تربیعاً ١٢٩٨ کیلو متره اولوب بونك ٣٠٠ کیلو متره‌سی

مزروع وقابل زراعت اولدیغی حالده متروك (۹۶۲) سی زراعته غیرقابل ۱٦ کیلو مترەسی اورماندن عبارتدر.

اشن. — آیدین ولایتنك منتشا لواسنه ملحق قضالردن مکری قضاسنه مربوط بر ناحیه مرکزی کوچك بر قصبەدرکه مکری کورفزینك شمال شرقی جهتنده وبر کوچك چایك کنارنده واقعدر.

قصبه پك قدیم اولوب پاسوس نامیله معروف شهرك خرابەسنده مؤسسدر. ۱٦ درجه ٥٦ دقیقه عرض شمالیده و ۳٦ درجه ۲۱ دقیقه طول شرقیده واقعدر.

مجموع اماکنی ۱۷ ونفوسنك (۱٤۷) سی ارکك (۱۲۱) ری قادین اولەرق ۲٦۱ کشیدر.

ناحیه قضانك شمال غربیسنده اولوب یدی پاره قریه و ۳۱۰٦ ذکور ۳۰٥۱ اناث اولمق اوزره ٦۱٥۷ نفوسی محتویدر.

ایشیم. — روم ایلیده اوخری حوالیسنده آدریاتیك دکزینه دوکیلان ایشیم صوینك منصبندن اوچ چاریك ساعت بعد مسافەده واقع بر قریەدر.

اصلاحیه. — اطنه ولایتك جبل برکت سنجاغنه ملحق همنامی اولان قضانك کرسی ادارەسی اولوب سطح بحردن ٥۱۷ مترە مرتفع بر محلده ومرکز لوانك ۱۷ کیلو مترە اوزاغنده کائندر. بوقریه اوراولرك اصلاحاتی صرەسنده تأسیس اولنوب بر جامع شریف بر مکتبی وبونلره مربوط اولمق اوزره اطرافنه دیزلمش وصورت بسیطەده انشا قلنمش ابنیەلری شاملدر.

درون قصبەده ٦۰ خانه ۱٥ دکان ۳ دکرمان موجود وصحابۀ کرامدن حضرت عکاشه (ر) نك مرقدی زیارتکاهدر.

قضانك جواری کثیف اورمانلرله مستور اولدیغندن اهالینك باشلوجه صنعتی آوجیلقدر.

اصلاحیه قضاسی: جنوباً خاصه وغرباً مرکز قضا وبولانق قضاسی وشرقاً وشمالاً حلب ولایتیله محاطدر.

اراضیسی طاغلق واورمانلق اولوب محصولاتی اکثریا چلتیکدر.

بریجق ساعت مسافەدن قره صو آقوب ۲٥ قدر حرقه تقسیم ایدلمش وبو چلتیکار وحرقلر سایەسنده یتشدیرلکده بولنمشدر.

اهالیسی ۸۳٥٥ اسلام ۲۹۳ خرستیان اولمق اوزره ۸٦٤۸ نفوسدر.

روسیەدن مهاجرت ایدن چرکسلر ایچه بر نفوس تشکیل ایتدکاری حالده قضانك محصولدار محالرنده یرلشدیرلمشلردر.

اهالیسی میاننده دلیکانلی وجلیکانلی نام عشایرك توطین واسکانلرینه بالدفعات تشبث اولنمش ایسەده ائتلاف تدبیرلرینی ترك ایدرك بنا التنده یشامغی آرزو ایتمدکلرندن چادرلری طوپلانغی وکو-

جبه‌لك واسطه‌لری آلنمتی کبی تدابیره مراجعت ایدلدیکی حالده ینه حال بدویتلرینی محافظه‌ده اصرار کوسترمشلردی . بوندن آلتی یدی سنه اقدم متین ومحکم اوله‌رق انشا اولنان ابنیه‌لرده وسائط تقرر واسکانلری تأمین ایدلمکله امر اسکانلری اجرا اولنمشدر.

بو عشایرك اعمال ایتدکلری کلیم وخالی وسجاده نفیس ومتیندر .

پکمز ومتفرعاتنه اولان احتیاجات ومارالذکر مصنوعاتلرینی حلب، کلیس، مرعش ، عینتاب وانطاکیه جهتلرنده تدارك وفروخت ایتمکده‌درلر .

اطفهیه .— مصر وسطی ده نیلك شرق ساحلنده وهمنامی بولنان مدیریت دائره سنده ومذکور مدیریتك کرسیٔ اداره‌سی اولان شهردر .

الیوم درت بیك سکنه‌سی واردر .

شهرده زهره‌نك دیشی بیاض اینك شکلنده تصویر اولنان رسمنك موضوع اولدیغی معبدعشق الهه‌سنه مخصوص عظیم بر عبادت محلی اولمسی شهرك مدینة الزهره معناسنی افاده ایدن آفرودیتو پولیس نام قدیمیله تسمیه‌سنه باعث اولمشیدی .

اعزاز .— سوریه قطعه‌سنك اقسام شمالیه‌سنك بلاد قدیمه وجسیمه‌سندن بریسیدر .

فتوح الشام واهل صلیب محارباتنده وقایع مشهوره‌سیله معروف ایدی .

اعظمیه .— بغدادك درت کیلومتره قدر بعد ومسافه سنده ودجله‌نك ساحل یسارنده کائن بر ناحیه مرکزی اولوب سر مذهبمز امام اعظم ابو حنیفه حضرتلرینك مدفن منورلرینی محتوی اولدیغندن اعظمیه نامیله مشتهر اولمشدر .

اعظمیه‌نك قارشوسنده امام موسی الکاظم حضرتلرینك تربه‌سنی محتوی کاظمیه قصبه‌سی واردر .

افامیه .— اپامیه کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

افتنی .— قسطمونی ولایتنك بولی سنجاغی داخلنده دوزجه ایله حندك قصبه‌لری اراسنده وبولی طاغنك شمالی اتکنده وغایت طاغلق وعارضه‌لی بر محلده کائن صویی طاتلی بالیغی کثیر کوچوك بر کولدرکه بولی طاغلرندن ظهور ایله بحر سیاهه دوکیلان میلان صویی کولك صولرینی اجرا ایدر.

افراته .— ارض فلسطینده واقع بیت اللحم قصبه‌سنك نام عتیقیدر .

تفصیلاتی ایچون بیت اللحم کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

افس .— بوکا افسوس دخی دیرلر. اناطولینك غرب ساحلنده ازمیره مضاف قوش اطه‌سی قضاسنده ایاساوغ شهرینك مؤسس بولندیغی محلده غایت قدیم بر شهر ایدی که بو کون آیاساوغ افسك یرنده تأسیس اولنمشدر.

شهر ۲۷ درجه ۳۱ دقیقه عرض

شمالیده و ٢٥ درجه ٣٨ دقیقه طول
شرقیده واقعدر .

افس شهری قدیماً ساحلده اولدیغی حالده سواحلك ترفع بطا تشكارانه‌سی حسبیله بوكون ٢٢ ساعت قدر كریده قالمشدر. بو شهر ایونیانك مقری اولوب ابتدا قاریالیلر طرفندن بنا اولنمش وممالك متجاوره ایله برابر ایونیالیلره انتقال ایلمشیدی .

قبل المیلاد ٦٥٠ تاریخنده قره‌زوس طرفندن ضبط ومؤخراً كاه یونانیلره وكاه ایرانیلره وغرانیك محاربه‌سندن صكره اسكندر كبیرك ید غالبانه‌سنه كچمشدر .

قرال لیزیماق انشا ایتدیردیكی شهر جدیده توجه عامه‌یی جلب وسكنه‌سنك اسكانی مجبور قیلمق ایچون افس شهرینی صولر التنده براقدرمشدر .

افس روما لیلر زماننده اسیانك برنجی بلده‌سی صره‌سنه كچدیسه‌ده قوسطنطین عصرنده اهمیت واعتبارینی ضایع ایتمش وبر ارالق ید اسلامیانه كچوب میلادك ١٢٨٢ تاریخنده استرداد اولنمشیدی .

مجدد بنیان دولت چلبی سلطان محمد خان زماننده جنیدك قهر تنكیلنی متعاقب عثمانلی اداره‌سنه انتقال ایلدی .

افسك اهمیتی تجارت وثروتندن زیاده حاوی اولدیغی دیانه معبد جسیمی سببیله ایدی . بو معبد عجائب سبعهٔ عالمدن بریسی اولوب بو جوارده قمردن كنایه اولان دیانه الهه‌سنه عبادت مذهب حكمنی الدیغی زمانده دیانك هیكلی ژوبیترك هدیه‌سی اولمق اوزره بر اغاجك كنیش ساقنه وضع اولنه‌رق بوراسی معبد اتخاذ قلنمش ایدی .

افسلیلر طرفندن غایت مزین و مكلف صورتده انشا اولنان معبدك بناسی ٢٢٠ سنه قدر امتداد ایدوب بالجمله اسیا قراللری و بالخاصه قره‌زوس غایت قیمتدار هدیه‌لر كوندرمشلردی . معبدك كراسته‌سی شراین دنیلان اغاجدن وهر بری بر حكمدارك هدیه‌سی اولان ١٢٦ ستون ایله تحكیم اولنمش ایدی . هیكل اصح روایاته نظراً آصمه آغاجندن اعمال اولنمش ایدی .

اوروستران اسمنده بریسی ابقای نام مقصدیله اسكندرك طوغدیغی كیجه بو معبدی احراق ایتدیكندن افسلیلر دها مكملنی انشا ایتمشلردر . ایكنجی معبدك مؤسسلكنی اسكندر كبیر طلب ایتدیكی وكافهٔ مصارفنی درعهده ایلدیكی حالده افسلیلر اسكندرك تكلیفاتنی رد ایتمشلردر . بو ایكنجی انشا آتده معبدك كراسته‌سنی رطوبتدن تخلیه ایتمك اوزره درت سنه علی حاله كونشه ترك ایدرك طاوان وزمینی شراین وصردیونلرینی آصمه وقپولرینی سرو اغاجندن اعمال ایلمشلردر .

غایت مزین و منقش اولان صا-
لونلرنده اسكندرك رسمی محكوك

ومرسوم ایدی . بو معبد التجاکاه
اولوب بوکا التجا ایلیانلر هر درلو
تعقیباتدن ازاده اولورلر ایدی .

اسکندر بوامتیازی معبدك برستاد
(١٢٥ قدم) مسافه‌سنه قدر تمدید
ومیتریدات بر اوق آتیمی منزله دکین
توسیع و مارق آنتوان بونی تضعیف
ایلمش وکیت کیده علی‌العموم شهر
ملجأ اولمق حقنی قزانمشیدی .

امتیازات مذبوره قیصر اوغوستوس
زمانه قدر دوام ایتدیکی حالده مشارالیه
طرفندن محذورات واقعه‌یه نظراً الغا
اولنمشدر .

روماليلردن نرون دیانه معبدینك
کافهٔ اشیای قیمتدارینی رومایه نقل
ایتدیرمش وحرمت معابد حقنده‌کی
افکار دینیه‌یه منافی اولان بو کیفیت
بالآخره سوء مثالی تولید ایتمکله
اسکیتلر وغوطلر افسی یغما واستیلا
ایتمشلردر .

خرستیانلغك بدایت ظهورنده بو
مثللو معابدك اهمیتی قالمامغله معابد
قدیمه‌نك زمانه‌نك تأثیرات مخربانه‌سنه
ترك ایدلدیکی صره‌ده افس دخی حالی
اوزره براغلمشدر .

ایمپراطور ژوستینانوس آیاصوفیه‌یی
بنایه شروع ایتدیکی زمان مالزمهٔ
انشائیه‌نك قسم اعظمنی افس معبدندن
تدارك ایتمش و الآن مشهود اولان
١٢ یشیل مرمر ستون او مبنای
عظیمك آثار نادره‌سندن اولدیغی اصح
روایاتدن بولنمشدر .

افلانی .- قسطمونی ولایتنده بو اسمده اوچ موقع
واردر :

برنجیسی ولایت مذبوره‌نك مرکز
لواسنه مضاف زغفرانبولی قضاسنك
شرقنده وقضاء مذکوره تابع برناحیه
مرکزیدرکه کرسیء اداره‌سی مرکز
قضانك ٥٠ کیلومتره شرقنده افلانی
پازاری قریه‌سیدر .

ایکنجیسی بولی سنجاغنده افلانیء بولی
دینلان موقع اوچنجیسی دخی دوزجه
قضاسی داخلنده جسیم بر اورمانلقدر .

اقصر .- مصر علیاده نیلك شرق جهتنده جوارنده قصور
ومبانیء عتیقه خرابه‌لری موجود
برقصبه‌در .

اقفهس .- مصر علیاده اسکی بر قصبه‌نك اسمیدرکه
وقتیله فراعنهٔ مصریه‌نك بعض جهتله
جالب رغباتی اولمشیدی .

اکردیر .- قونیه ولایتنده حمید ابادسنجاغی ملحقاتندن
همنامی اولان قضانك کرسیء اداره‌سی
اولوب اسمنه منسوب کولك کنارنده
وسطح بحردن ٩٠٠ متره مرتفع بریایلا
اوزرنده واقع بر قصبه‌درکه مرکز
ولایته ١٣٢ ومرکز لوایه ٣٠ کیلو
متره مسافه‌سی واردر . درت بیك
قریب سکنه‌سی برکتبخانه وبرمدرسه‌سی

واوچ جامعی ومبانئ سائره‌سی واردر.

قضاسی : لوانك جنوب سمتنده وطاغلق براراضیده اولوب یتمش قدر قریه وایکی ناحیه ویکرمی بیکی متجاوز سکنه‌یی شاملدر .

محصولاتی حبوبات سیسام سبزه ومیوه ومصنوعاتی بز ، چارشاف ومنسوجات سائره‌دن عبارتدر .

اکردیر کولی .— قونیه‌اووه‌سنك جسیم کوللرندن بریسی اولوب همنامی بولنان قصبه‌نك جوارنده واقعدر . مذکور کولك محیطی ۲٦ فرسخ وسطحی تربیعاً ۱۸ فرسخ وصویی طاتلیدر .

سواحلنك یکدیکرینه تقربندن ایکی حوضه تفریق اولنمشدرکه شمال قسمی حویران کولی نامیله زبانزددر . آیاغی اولمدیغندن بریره جریانی یوقدر .

اکری پلانغه .— روم ایلیده قوصوه‌ولایت وسنجاغنده واسکوبك ۱۲ ساعت قدر اوزاغنده بلغارستان حدودی قربنده کائن همنامی بولنان قضانك کرسیٔ اداره‌سی اولان بر قصبه‌در. درونده اکری دره ودوران دنیلان صولر کچرکه بونلرك اوزرنده متعدد کوپریلر واردر . سکنه‌سی درتبیك نفوس اولوب برایچ قلعه‌سیله برچالار ساعتی ورشدیه مکتبی ایکی جامعی برحمامی وسائر مشتملاتی واردر .

قضاسی : بلغارستان وصربستان حدودلرنده واقع اولوب شرق وشمال وشمال شرقی جهتلرنده بلغارستان وصربستان ممالکی وجهات سائره‌دن قومانووه ، پره‌شووه ، قره‌طووه وقوچانه قضالریله محاط ومحدوددر .

اراضیسی طاغلق وطاشلق وقوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ ثانیه‌ده‌در. محصولاتی احتیاجات محلیه‌یی تأمین ایده‌بیلوب اخراجاتی یوقدر .

مشتملاتی ٤٥ قدر قرادن عبارتدر.

اکردی دره .— بلغارستان طاغلرندن تنبع ایله اکری پلنغه قصبه‌سندن مرور وقضاسنی اروا واسقا ایدن واردار توابعندن پچینا ایرمغنه منصب اولان برصویك اسمیدر .

اکری صوطاغی .— بلغارستانده کوستندیل قربنده قوجه بلقان شعباتندن برطاغك اسمیدرکه اسکی اسمی اوربلوس‌در.

اکری کوز .— خداوندکارولایتنك کوتاهیه سنجاغی وقضاسی ملحقاتندن همنامی اولان ناحیه‌نك مرکزی اولان قصبه‌درکه کوتاهیه‌نك غربنده وبروسه‌نك جنوب جهتنده وکشیش طاغی شعباتندن برطاغك صرتی اوزرنده واقع وامد اسم قدیمله مسمادر .

میخالج چایی توابعندن بریسی بریسی کچر. ۲۰۰۰ قدر نفوسی ، ایلیجه‌سی ۳ جامع ۳ مدرسه‌سی واردر .

ناحیه‌سی : اوانك شمال غربی جهتنده واطراف شهر ، کمش طاغ اردی . طاوشانلی ، اورنجك شابخانه ناحیه‌سی اراسنده واقع یکرمی بیکی متجاوز نفوسی و ٦٦ قدر قرایی اون بیکه قریب اماکن ودکاکنی حاوی‌در .

اراضیسی مزروع و اورمانلری زنکین ومیوه وسبزه‌سی مبذولدر .

ناحیه‌نك نواحیٔ متجاوره ایله برابر آفیون حاصلاتی رواجلیدر .

اکساتی . — ادرنه ولایتنك کوملجنه مضافاتنك اسکیجه قضاسنك مرکزی اولان اسکیجه ایله اناطولیده مغنیسا اواسی داخلنده جریان ایدن مندرس چاینك وآیدین ولایتنك منتشا لواسنك مکری قضا- سنده‌کی اشن نهری وجوارنده‌کی کونك قصبه‌سنك اسکی اسملری اکساتی‌در .

اکیل . — دیاربکرك شمال غربیسنده مرکز ولایته مضاف بر ناحیه مرکزی اولوب باغ وباغچه‌لری کثیردر .

ناحیه‌سی ٦٠ قریه‌دن مرکبدر .

اکین . — معمورة العزیز ولایتنك خربوط لواسنه ملحق برقضا مرکزی اولوب فراتك ساحلی یمیننده وصاری چیچك ومنظور طاغلری آراسنده فرات نهرینك کچدیکی وادینك کنیش برمحلنده کائن ١٠٠٠٠ قدر سکنه‌یی وایکی کلیسا ایله بررشدیه مکتبنی ومشتملات سائره‌یی حاوی اولدقچه منتظم برقصبه‌در .

اراضیسی طاغلق ایسه‌ده صویی چوق اولدیغندن میوه وسبزه‌سی مبذولدر .

قضاسی : سیواس وارضروم ولایتلری وعربکیر قضاسیله محاط اولوب آغین ناحیه‌سیله برابر ٣٥ بیك سکنه‌یی واون بیکی متجاوز اماکنی محتویدر .

اهالیسی میاننده خیمه‌نشین کرد عشیرتلری دخی موجوددر .

البستان . — حلب ولایتنك مرعش سنجاغنده وسنجاغك شمال جهتنده قضا مرکزی برقصبه اولوب جیهان صویی قرب وجوارندن نبعان ایدر .

بوراسی قدیماً آل ذوالقدرك مقر امارتلری اولدیغی حالده بالآخره انلر حکومتلرینی مرعشه نقل ایتمشلردی .

قضاسی : معمورة العزیز ، سیواس ، اطنه ولایتلری ومرعشه تابع زیتون واندرین قضالریله محاط ومحدوددر .

اراضیٔ قضا طاغلق وعارضه‌لی اولوب بعض آثار عتیقه انقاض وبقایا- سنی حاویدر .

مشتملاتی ١٣٥ قریه واقسوس نامنده برناحیه‌دن عبارتدر .

داخل قضاده ١٣ مدرسه وبونلره مداوم ٥٣ طلبه وبرباب رشدیه مکتبی مجموعنده ٩٥ طلبه موجود ٣ خرستیان مکاتب ابتدائیه‌سی واردر .

اهالیسی (٤٤٧٦١) ری (اسلام ، کرد ، ترك) (٢٩٠٤)دی خرستیان

اولمق اوزره جمعاً ٤٧٧١٥ كشيدر.

نفوس مزبوره‌نك قوميت نقطهٔ نظرندن مقداری بروجه آتیدر :

اسلام	خرستيان
٣٠٠٠٠ ترك	١٠٠٠ روم
١٣٧٦١ كرد	١٥٤ ارمنی
١٠٠١ عرب	١٠٠٠ اووتودوقس
	٨٠٠ يعقوبی
٤٤٧٦١ يكون	٢٩٥٤ يكون

مجموعی

٤٧٧١٥

البقاح .— سوریه‌ده كائن لبنان وانتی لبنان سلسله‌لری میانده قلان اراضینك اسمیدر. بقاع‌العزیز كلمه‌سنه مراجعت اولنه .

البوجوار.— بغدادك حله سنجاغنه ملحق وحله‌نك جنوب شرقیسنده وساحل فراتده كائن برناحیه‌در .

البوكمال .— یاخود ابوكمال زور سنجاغنده بر قضا مركزی اولوب زورك مركزی اولان برقصبه‌سنك جنوب شرقیسنده وفرات قیيسنده كائن بر قصبه‌در كه قضانك سكنه‌سی خیمه‌نشین قبائل عربان وبادیه‌دن عبارت اولان اراضیسی بدویلره میدان جولاندر .

التل .— ارض فلسطینك بلاد مندرسه سندن اولوب طبریه كولی قربنده و ژوردان نهرینك صول یاقه‌سنده واقع ایدی . بوراسی مقدما بر بالقجی قریه‌سی اولدیغی حالده اوكوستك قزی زولیایه نسبتله ژولیاس نامنی آلمشدر .

الجزیره .— عراقده فرات ودجله نهرلرینك اراسنده اطه كبی قلان اراضینك اسمیدر . بوكا یونانیلر میسو پوتامیا نامنی ویرمشلردر.

الجزیره‌نك ثروت طبیعیه‌سی وقتیله پك زیاده ایدی . آثوریلر بابلیلر اسكندر رومی ایرانیلر ، روماليلر بو اراضیده بر خیلی زمانلر حكمران اولمشلردی . ملوك اسلامیه‌دن امویلر عباسیلر ومغوللر میسو پوتامیایی تحت حكومتده طوتمشلردر ملل مشهوره وامم قدیمه‌نك وقایع تاریخیه‌لری بو اراضیده وقوعبولدیغندن تاریخ نقطهٔ نظرنده دخی پك قیمتداراردر .

الجیب .— (غابائون) فلسطینده یافه ایله قدس شریف اراسنده و بر تپه‌جك اوزرنده بنا اولنمش برشهرقدیم اولوب بنی‌اسرائیل زماننده برچوق وقایع تاریخیه وحربیه‌نك محل وقوعی اولدقدن صكره صرف رهبانی بر بلده هیئتنده بولنمش ایدی.

الجیش .— (ژیسقالا) فلسطین قراسندن و صفد جوارنده یوكسك بر تپه‌ده مبنی بلاد قدیمه‌دن اولوب یوسف (حضرت یوسف اوله‌جق) طرفندن تحكیم وترصین ایدلمش و بر اراالق روماليلر مدافعه ایلمش ایدی .

الچی چایی .— اناطولیده برصو دركه آجی طاغدن

نبعان ایله قوجه چایی تشکیل ایدن اوچ قولك بریسی اولور .

الحسن .ــ سوریه‌ده و ماورای نهر اردنده کائن حوران قراسندن بریسیدر .

الخبور .ــ خابور چایی کلمه‌سنه نظر اولنه .

الخابور .ــ (نیسوفوریوس) کردستان سمتندن ظهور ایله فرات صوینه دوکیلان بر چایك اسمیدر .

الخربه .ــ مصر علیاده وجیرجه نك درت ساعت قدر بعدومسافه‌سنده ومشهورلیبیاسلسله‌لری اتکنده کائن بر قریه‌نك اسمی اولوب قدیم لیبدوسك موقعی بوراده‌در .

الخلاصه .ــ { الوزا } هیرون ایله ستیا ارەسنده کائن و الیوم خرابه حالنده اولان بو قریه‌نك روما مواقفندن بریسی اولدیغی بطلیوس طرفندن مذکوردر .

الرام .ــ فلسطین قرای قدیمه‌سندن اولوب نابلس ایله قدس ارەسنده‌کی طریق اوزرنده وقدسك التی میل شمالنده کائندر .

الزیب .ــ فلسطین قراسندن اولوب ساحل بحر سفیدده و صور ایله عکا ارەسنده کائندر .

السالته .ــ ارض فلسطینده و حوران سنجاغی دا- خلنده ژوردان نهری توابعندن بر کوچك صو کنارنده کائن بر بلدۀ قدیمه اولوب الیوم اوچبیك قدر نفوسی مشتملدر .

الشریعه .ــ اردن کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

الصعید .ــ مصر علیا کلمه‌سنه نظر اولنه .

المعازریه .ــ عازریه کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

العاص .ــ نهر العاص ماده سنه مراجعت .

العریش .ــ عریش کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

العین .ــ عین کلمه سنه مراجعت اولنه .

الغرانق .ــ دجله کلمه سنه نظر اولنه .

القاب .ــ {التیا} (elèthia) مصر علیا نك قرای مشهوره سندن بریسی اولوب نیلك صاغ طرف ساحلنده و اسنادن ۲۹ کیلومتره بعد ومسافه‌ده واقعدر .

القاص طاغی .ــ یاخود القاز و یا الغاز طاغی . آسیای عثمانینك بحر سیاهه متوازیاً امتداد ایلیان سلسلۀ شمالیه‌- سندن اولوب قسطمونی ولایتنده و قسطمونی ایله طوسیه ارەسنده و استقامتی جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغری در . شمال غربی پایه‌لری قزل ایرمغك صول ساحلنه

قدر امتداد ایدر و شمال و جنوب اتکاری دخی قزل ایرمق توابعندن کوك ایرمق و دودرك چایلری ایله تحدید اولنور . الغاز طاغی اورمانلق اولوب شمال و جنوب جهتلرندن قزل ایرمغه دوکلك اوزره بر چوق چایلر و دره‌لر نبعان ایدر و یالکز غرب سمتلرندن چیقان صولر فیلیاس نهرینه دوکیلورلر .

القلمون .— (قالاموس) بیروت ولایتنده طرابلس شام سنجاق و قضاسنده ساحل بحره قریب ومرکز لوادن بر ساعت قدر بعد ومسافه‌ده واقع بر قریه‌در .

القوم‌الاحمر .— هیراقونوپولیس hieraconopolis مصر علیانك قرای مشهوره و مواقع قدیمه‌سندن اولوب نیلك صول ساحلنده واسنه ایله ادفو مابیننده والقاب موقعی مقابلنده واقعدر .

اللبن .— لبونا نام قدیمله مشهور فلسطین قرای مشهوره‌سندن ونابلس سنجاغی ملحقاتندن بر اسکی قریه اولوب نابلسك درت ساعت قدر اوزاغنده وقدس شریف جاده‌سی اوزرنده کائندر .

اللجا .— (طراقونیتس) فلسطینك شرق شمالیسنده وحوران سنجاغنك کذا شمال شرقی جهتنده کائن برقطعهٔ اراضینك اسمیدر .

الماطاغی .— آسیای عثمانی ده طرسوس و لبنان سلسله‌لری اراسنده بر رابطهٔ جبال اولوب غایت بیوك بر بیغین تشکیل ایتمشدرکه شمالی پایه وشعباتی کردستان و جنوبی پایه‌لری سوریه داخلنه قدر یاییلور .

بو اسمده انقره شهری جوارنده وشهرك ۳ فرسخ قدر جنوب‌شرقیسنده وسقاریا ایله قزل ایرمق حوضه‌لری اراسنده بر طاغ دها واردرکه کندیسندن بر چوق ماءلذیذ نبعان ایدر .

المالو .— بو اسمده اناطولیده برقاچ موقع واردر :

برنجیسی قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده مرکز قضادرکه انطالیه نك غرب جنوبیسنده ودکزلی جاده‌سی اوزرنده والان نام کولجکك منتهای ساحل شرقیسنده وقع باغ وبغچه‌لری لطیف میوه‌سی مبذول صنعتی اولدقجه‌رواجلی برقصبه‌جقدر .

بش آلتی بیك مقدارنده اولان نفوسی همان مسلم وبر ایکیوز قدری خرستیاندر .

قضاسی : ۷۵ قریه وایکی ناحیه ایله یکرمی بیك قدر نفوسی مشتملدر محصولاتی حبوبات متنوعه ایله زیتون لیمون پورتقال وکراسته‌دن عبارتدر .

دیکر طربزون ولایتنده اردو قضاسنده برقریه اوچنجیسی دخی وان کولنك مواقع ساحلیه‌سندندر .

المالوطاغ .ـ طوروس سلسله‌سی شعباتندن اولوب لیسیا داخلنده ممتد وجنوباً آقطاغه منتهی اولور . المالو قصبه‌سنك جنوبی صرتنده مبنی بولندیغی سلسله‌نك وسطی یقیننده کی طاغك اسمی دخی المالو طاغیدر .

المداین .ـ اسکی اسمی اقانتوس (Acanthus) در مصر سفلاده ونیلك غربی ساحلنده وممفیسی خرابه‌لری قربنده کائن بر قریه‌نك اسمیدر .

المیماس .ـ نهر العاص ماده‌سنه نظر اولنه .

الینه .ـ بلغارستانده طرنوه سنجاغنده کائن مرکز قضا بر موقعدر اسلیمیه ایله طرنوه اراسنده کائن النه بوغازی بر کچیددر .

الوانلی .ـ اطنه ولایت ومرسین سنجاغنده مرسین قضاسنه ملحق نواحیء ثلثه‌دن بریسیدر. قضانك نواحیء سائره‌سی کوجه‌لی، قالکاودر .

الوجره .ـ اناطولیده سیواس ولایتنك قره حصار شرق قضاسنه مضاف همنامی اولان قضانك کرسیء اداره‌سی اولوب مرکز لوانك شرقنده ویدی ساعت قدر اوزاغنده‌در .

قضاسی : لوانك شرق سمتندن واولدجه منبت اراضیدن مرکب ومتشکل اولوب محصولاتی حبوبات متنوعه ایله سبزه ومیوه‌دن ومعمولاتی کلیم وعبادن عبارتدر .

اورمانلری کثیر وبرده اهمیتلی دمیر معدنی موجودر .

یکرمی بیکی متجاوز نفوسی وقرق قدر قریه ودرت ناحیه‌یی و٤٦ جامع ومسجدی وآلتمش قدر مکاتب صبیانیه‌یی مشتملدر .

الوس .ـ اطنه قراسندن بریسیدرکه بر آرالق ناحیه اتخاذ اولنمشیدی .

الوغ .ـ (aulogh) روم ایلیده وبوسنه قطعه‌سنك هرسك جهتنده درینا نهری توابعندن همنامی بولنان صویك اوزرنده کائن بر قصبه‌در .

الوس .ـ (eluz) بغداد ولایتنده ونهر فراتك صول ساحلنده جبه ایله حدیثه موقعلری بیننده وبغداددن حلبه کیدن چول طریقی کذرکاهنده بر قصبه اولوب بر چوك مشاهیرك منشائی اولمشدر .

الیس .ـ انبارده بر موقعك اسمیدرکه عصر جناب فاروقده ابتدا کشتور ایراندن ضبط اولنان بر بوراسی ایمش .

امام حسین .ـ کربلا ماده‌سنه نظر اولنه .

امد .ـ خداوندکار ولایتنك کوتاهیه سنجاق وقضاسنده اکریکوز ناحیه‌سی مضافاتندن بر کوجك قصبه‌در.

امرالی .— صحیحی امرعلی در . مرمره دکزی جزا-
یرندن خداوندکار ولایت وقره‌سی
لواسنه تابع اردك ملحقاتندن اولوب
بوز برونك ۲۲ کیلومتره غربنده
و۱۶ کیلومتره وسعتنده‌در .

روجه اسمی قالولیمنی اولدیغی حالده
فاتحی اولان قره‌علینك نامنه نسبت
ایله یاد اولنمقده‌در .

الوجه .— مدینهٔ منوره سنجاغی داخلنده وشاب دکزی
ساحلنده وجده‌نك ۳۶۰ میل شمال
غربیسنده واقع برقلعه‌یی حاوی قصبه‌در .

الوجه قلعه‌سی ملغا جده ایالتی
مضافاتندن مدینهٔ منوره سنجاغی
اداره‌سنده ایکن محمل مصرینك
کذرکاهنده اولمق ملابسه‌سیله بوندن
قرق اللی سنه اقدم اداره‌سی موقتاً
خدیویت جلیلهٔ مصریه یه ترك ایدلمش
ایدی .

مذکور قصبه‌نك اهمیتیله برابر بیگن
اوچیوز سنه‌سنده نجده منسوب بعض
عربانك تسلطی محسوس اولمسنه بناءً
ادارهٔ ملکیه کماکان خدیویت جلیله‌یه
عائد اولمق اوزره الوجه قلعه‌سنه مدینهٔ
منوره‌دن بربلوك عسکر اقامه ایدیله‌رك
محافظه‌سی طرف دولتدن تحت تأمینه
آلنمشیدی .

اخیراً مصر مملکتنك بحراً کلسی وذاتاً
اوراسنك توابع ولایاتدن بولنمسی
حسبیله ینه مذکور ولایاته اعاده‌سی
تنسیب اولنه‌رق حجاز ولایتنه منسوب
برقضا عد اولنمشدر .

شمدیکی حالده قصبه‌ده عموماً اسلام
اولمق اوزره ۲۵۰۰ نفوس ۲۰۰ خانه
۱ جامع شریف ۱ قلعه ۱ حکومت دائره‌سی
۲۰ دکان ٦ قرانتنه براقه‌سی موجود
بولنمقده‌در .

امرفقیه .— زبانزدی امورفقیه‌در . شرقی روم ایلیده واسلیه
جوارنده فقیه دره نام صویك اوزرنده
واقع برقصبه‌در .

ام القری .— مکهٔ مکرمه (شرفها الله تعالی الی یوم القیامه)نك
اسامیٔ مبارکه‌سندن بریسی اولوب ام ،
ام الرحمة ، ام کوثی ، ام الصفا ، ام المشاعه
نام عالیلریله دخی مسمادر .

ام قیس .— (غادارا) (Gadara). فلسطین قراسندن اولوب
طبریه‌نك جنوب شرقیسنده وشریعة
المندورك جنوب جهتنده واقعدر .

بوراسی قدیماً پره‌نك پای تختی اولدیغی
حالده قبل المیلاد و ۲۱۸ تاریخنده بیوك
آنتیوخس طرفندن ضبط و ۱۹۸ ده
الکساندر ژانئوس طرفندن استرداد
وپومپه‌ئی معرفتیله تعمیر اولنه‌رق وسپاسیان
طرفنده یهودیلر محاربه‌سنده تخریب
ایدلمشیدی .

الیوم خرابه‌سی مشهود وموجوددر .

املاك .— آیدین ولایتنك صارو-خان سنجاغنده مرکز
قضایه تابع بر ناحیه‌در .

موقعی مغنیسا قضاسنك جهت وسطیسنده واقع اولوب ١٦ پاره کوبی و(٢٨٥٦) ذکورو (٢٥٣٦) اناث اوله‌رق ٥٣٩٢ نفوسی مشتملدر. مرکزی ٣٥٧ نفوسی و ٧٥ اماکنی حاوی اولان اونجی بوزقریه‌سیدر .

بو اسمده سیواس ولایتنده دخی بر محل واردر .

امواص . — فلسطینك قرای مندرسه سندن اولوب رمله ایله قدس شریف بیننده‌کی طریق اوزرنده ایدی .

امورفو . — قبریس اطه سنك مواقع مهمه سندن بریسیدر .

امیرچایی . — سقاریا توابعندن اولوب کنغرینك اون ایکی فرسخ قدر اوزاغندن نبعان ایله انقره صوینك التی فرسخ قدر جنوبنده نهره قاریشور .

امیرطاغی . — اناطولیده خداوندکار ولایتنده قره حصار شرقینك اون فرسخ قدر شمال شرقیسندن بدأ ایله قونیه اووه‌سنه‌قدر امتداد ایلیان برسلسله‌نك جبالك اسمیدر .

امیرکولی . — انقره ولایتنده وانقره شهرینك درت فرسخ قدر جنوب شرقیسنده واقع برکولدرکه محیطی تقریباً یارم فرسخ قدر ممتد اولور .

امیرکون . — بوغاز ایچنده وروم ایلی حصاری ایله ایستنیه آراسنده کائن غایت لطیف وفرحفزا بر قریه وصیفیه درکه فاتح بغداد سلطان شجاعتنهاد حضرتلری روان حاکمی امیرکونه اوغلنه تخصیص ایتمش اولدیغندن بو اسمله یاداولنمشدر .

ایمپراطورلر زماننده‌کی اسمی kiparodis des bizantine اولوب مؤخراً فریدون پاشا بغچه‌سی نامیله مسما ایدی .

امنیه برونی . — روم ایلینك بحر سیاهه طوغری ممتداولمش اولان برچیقینتیسی درکه همنامی اولان طاغك دکزه طوغری امتدادندن تشکل ایتمشدر.

امنیه طاغی . — قوجه بلقان شعباتندن اولوب سواحل بحر سیاهده همنامی اولان برونله منتهی اولور .

بو طاغك سطح بحردن ارتفاعی ٨٣٣ متره‌در .

انجه . — اینجه ماده‌سنه مراجعت اولنه .

انجیرپازاری . — قونیه ولایتنده بعضاً ناحیه اتخاذ اولنمش برموقعك اسمیدر .

انجیر کویی . — سیقیا، قره دکز بوغازینك اناطولی یاقه‌سنده درسادتك صیفیه‌لرندن بر قریه‌نك اسمیدر .

انبار . — قرون وسطاده ومبادئ ظهور اسلاميه ده خيليجه اهميت قزانمش برشهرك اسميدر .

شهرك موقعى بغدادك اون فرسخ قدر غربنده وساحل نهرفراتده اولوب اليوم خراب برحالده‌در .

شهر اثور وايرانيلر وقتنده دخى مهم ايدى وسبب تسميه‌سى اولان انبار نامى وقتيله ارزاق عسكريه‌نك دپوسى حكمنده بولنمش اولمسيدر .

زمان خلافت صديق اعظمده خالدبن وليد حضرتلرى طرفندن فتح وتسخير اولنمشدر .

خلفاى عباسيه‌نك برنجيسى اولان ابو عبدالله السفاح طرفندن تزيين وتوسيع اولنه‌رق مقر خلافت اتخاذ اولنديغى حالده جعفر المنصور مركز خلافتى اولان هاشميه وبعده بغداده نقل وتحويل ايلمشدر .

علماى اسلاميه‌دن بر چوق ذوالك دخى مسقط رأسلريدر .

انجيرلى . — جزايربحرسفيد ولايتنك استانكوى قضاسنه ملحق واطه‌نك جنوب جهتنده واقع كوچك بر اطه‌نك اسميدركه مدور الشكل و ٣٥ كيلو متره وسعتنده وبركاتى الطبيعه‌در .

وسطنده‌كى طاغك منفذ بركان اولديغى پك واضح اولان رأسنده طومان وسائره كبى آثار وولقانيه هر وقت نمايان اولور .

انجير ليمانى . — كملك كورفزينك نام ديكريدر .

كملك ومدانيه كلمه لرينه نظر اولنه

اندرين . — حلب ولايتنك مرعش لواسنه ملحق برقضانك كرسئ اداره‌سى اولوب مركز لوانك يكرمى ساعت قدرغربنده‌واقعدر .

قضاسى : اطنه ولايتى ومرعش وزيتون قضالريله محاط ومحدوداولوب غرب وجنوب جهتلرى اورمانلقدر .

كشيش واندرين نهرلرى قضايى صو لادقدنصكره جيهان ايرمغنه دوكيلورلر .

جيهان صويى قضانك شرقاً حد فاصليدر .

داخل قضاده هرجنس حبوبات ايله كليم والاجه وبز وعبا كبى منسوجات چيقار .

مهاجرين چراكسه طرفندن بعض اوانئ سيم دخى اعمال اولنمقده‌در .

انز . — اينوز كلمه‌سنه مراجعت اولنه .

انصنا . — مصر عليانك بلاد قديمهٔ مشهوره سندن اولوب اليوم حال خرابيده‌در .

انطابلس . — بنغازى سنجاغنده‌كائن پنددا پوليس شهر قديمنك اسم معربيدر .

انطرسوس . — سوريه سواحلنده كائن طرسوس شهرينك عربجه اسميدر .

انكورى .— انقره ماده سنه مراجعت اولنه .

اوپار .— مناستر ولايتنك كوريجه سنجاق وقضاسنده ۳۵ قدر قرادن متشكل وطاغلق برناحيه در .

اوتوغشته .— هرسك قطعه سنده بربلده نك اسميدر .

اوتيك ـ ياخود ـ اوتيقه .—

تونسك شمال ساحلنده ونارباح شهرى قربنده اليوم حال خرابيده برشهردركه وقتيله افريقيه ايالتنك مركزى اولمشيدى .

اوجله .— بنغازى قطعه سنك برقه جهتنده بنغازى سنجاغنه ملحق بر قضانك اسميدركه جوانب اربعه سى چول ايله محاط برواحه دن عبارتدر .

اوچ قپولى طاغ .— آسياى عثمانيده كائن يشيل طاغك متشكل اولديغى اوچ ييغنك بريسيدر .

اوخرى .— مناستر ولايت و لواسى مضافاتندن همنامى اولان قضانك مركز ادارهسى اولوب اوخرى نام كولك شمال شرقى ساحلنده ومركز ولايتك غرب جهتنده والتى كيلو متره قدر اوزاغنده واقعدر .

قصبه نك موقعى كولك داخلنه طوغرى كيرمش اولان بر تپه جكك اتكى اولوب مذكور تپه نك رأسنده وقتيله متانت ورصانتله مشهر اولان قلعه سى واردر .

آب و هواسى لطيف و منظرهسى كوزل اولمقله برابر بعضاً ايام صيفده افساد هواسنى موجب اولان مياسمه توليد ايدن بطاقلقلر تحصل ايتمكده در .

ارنبودلغك شمال وسطى قسمنده اولدقجه تجارتكاه بر قصبه اولديغندن قديماً دخى اهميت تجاريهسى موجود ايدى .

۱۳ بيك قدر نفوسى وآلتى جامع ايله ۵ كليسا بر رشديه وبرقاچ صبيان مكاتبى وبرساعت قلهسى واردر .

كولك كنارنده وقصبه نك قرب وجوارنده Lychnidus ليخيدوس ناميله مشهور شهر قديمك خرابه لرى مشاهده اولنمقده در .

قضاسى : كولك جوانب اربعهسنى محيط اولان اراضيدن متشكل اولوب ايكى ناحيه ايله ۱۰۳ قريه يى وقرق بيكه قريب سكنه يى جامعدر .

محصولات ارضيهسى حبوبات خمسه ايله ميوه وسبزه دن عبارتدر .

اوخرى كولنك محيطى ۱۰۰ سطحى تربيعاً ۲۶۹ كيلو متره اولوب صويى براق وبالغى كثيردر .

سواحلى چاير وچمنلرى ولطيف يشيللكلرى حاوى اولوب كنديسنه بر قاچ اوفاق تفك صولر دوكيلور وفضلهٔ مياهى درين نهرى واسطهسيله آدرياتيك دكزينه جارى اولور .

اوده‌مش .— آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده همنامی اولان قضانك کرسی اداره‌سیدر .

قصبهٔ مذکوره جنوب شرقیسنده وشمندوفرله ـ ٤ ساعت قدر اوزاغنده ٣٨ درجه ١٢ دقیقه عرض شمالیده و٢٥ درجه ١٢ دقیقه طول شرقیده وسطح بحردن ١٢٣ مترو ارتفاعنده وکوچك مندرس چاینه دوکیلان بر تابع اوزرنده واقعدر .

نفوسنك (٤٦٧٩) زی ارکك و (٤٤٥١) ری قادین اولمق اوزره مقداری ٩١٣٠ عدد واماکن موجوده‌سی ١٩٨٢ در .

نفس قصبه‌ده ١ یاغخانه ١ دباغخانه ٢ صابونخانه ١٢٢ عرصه ١ حمام ٢٣ قهوه‌خانه ٨٥ مغازه ١٠ مسجد ٢ جامع ٥ مکتب ٢ کلیسا وسائره واردر .

قضاسی: شمالاً صالحلی وقصبه شرقاً آلا شهر جنوباً نازللی وآیدین غرباً تیره وبایندر قضالریله محاط ومحدوددر. مشتملاتی برکی ، بالیامبولی، کلاس نام نواحیٔ ثلثه ایله ١٣٤ پاره کویدر.

نفوس موجوده‌سی ٥٨٧١٦ کشی اولوب بونك (٢٩٥٩٢) سی ارکك ومتباقیسی قادیندر . ونفوس مسلمه غیر مسلمه‌نك اون مثلندن زیاده‌در .

قضانك وسعت وجسامتی تربیعاً ١٧٤٣ کیلو متره اولوب بو مقدارك ٤٣٠ کیلومتره‌سی مزروع ١٧٠ کیلو متره‌سی قابل زرع اولدیغی حالده متروك ٢٢٥ کیلو متره‌سی اورمان ومتباقیسی غیر قابل زراعتدر .

اوده‌مشك واردات متحققه‌سی سنوی ٥١١٣٥٢١ غروشدن عبارتدر .

اراضیسی کوچوك مندرس نهری صولار وتمولوس نام قدیمله معروف اولان بوز طاغی قضانك جهت شمالیسنده واقعدر .

محصولاتی حبوبات متنوعه ایله پاموق اوزوم افیوندن عبارتدر .

داخل قضاده بر چوق بلاد قدیمه انقاض وخرابه‌سنه تصادف اولنمقده‌در از جمله اوده‌مشك بر ساعت قدر بعد ومسافه‌سنده وبوز طاغی اتکنده کائن هیپاریا شهر قدیمی که الآن تاپون نامیله موسومدر.

بیزانس عهدنده قرستوپولیس نامنی آلان برکی وقدیماً قالوئه دنیلان کلاس شهرلری ازمنهٔ قدیمه بقایاسندندرلر.

اور .— (ur) اراضیٔ بابلیه‌ده کائن حضرت ابراهیم علیه السلامك وطنی اولان برشهر قدیمدرکه الآن خرابه‌سی منتفك سنجاغی داخلنده وسوق الشیوخ قصبه‌سی جوارنده مبنی ومشهود اولمقده‌در .

اورته‌پاره .— مغنیسا سنجاغنده تیمورجی قضاسی نواحیسندندر. نفوسی ٧٨٠٠ ومرکزی احمدلر قریه‌سیدر.

اورته‌چای .ـ اناطولی وقونیه ولایتنك تكه سنجاغنده المالی قصبه‌سنك اوچ میل قدر جهت جنوبیسنده كائن اوالان نام كولك منتهای جنوبیسندن ظهور ایدرك بحر سفیدده دوكیلان برچایك اسمیدر.

اورته‌قیا .ـ اندوغی ماده‌سنه مراجعت اولنه.

اورته‌كوی .ـ درسعادت ملحقاتندن استانبول بوغازینك روم ایلی یاقه‌سنده كائن وبشكطاش ایله ارنبود قریه‌سی میاننده واقع برقریه‌در بونامده ادرنه ولایتنك مركز لواسنه مضاف برقضا مركزی اولوب قضاسی ٥ ناحیه و ٧٠ قدر قرادن مركبدر.

قونیه ولایتنك نیكده سنجاغنده ونیكده‌نك غربنده وقزلجه صوتوابعنده بریسی اوزرنده وقره‌جه طاغ قربنده كائن برقریه‌نك اسمیده اورته كوی‌در.

اورشلیم .ـ قدس شریف ماده‌سنه مراجعت اولنه

اورشی .ـ اشقودره ولایتنده برموقعك اسمیدر.

اورغانلی .ـ آیدین ولایتنده بر قریه‌نك اسمیدر.

اورفانی كورفزی .ـ سلانیك ولایتنك سواحلنده وحالكیدیك شبه‌جزیره‌سنك شرقنده اطه‌لر دكزنده تشعب ایدن بر كورفزدركه منتهاسنده اورفانی ویاخود رندیتا قصبه‌سی وقره‌صو منصبی واردر.

اورفه .ـ حلب ولایتنده اورفه سنجاغنك كرسیٔ اداره‌سی اولوب مركزولایتك ١٩٠ كیلو متره قدر شمال شرقیسنده وفرات توابعندن كهریز چایی كنارنده واقع بر قصبه‌در . قصبه ایكی تپه‌نك اراسنده كائن اطرافی سور وعمیق خندقله محاط وبر اسكی قلعه ایله آثارعتیقه‌دن بعض قیمتدار انقاضی وستونی حاویدر .

قصبه‌نك نام قدیمی كلدانیلر بیننده ur وعربلر بیننده رهادر . درونده‌بر كوزل جامعشریف ایله مقام ابراهیم علیه‌السلام واردر .

عین ذلیخا وخلیل الرحمن صولری بركهٔ ابراهیم نام كوله دوكلمكده‌درلر . خانه‌لری كاركیر واوزرلری اكثر عربستان بلادنده اولدیغی كبی طاملی‌در قصبه‌نك موقعی حلب ودیاربكر جاده‌سی كذركاهنده بولندیغندن تجارتی اولدقجه مهمدر .

نفوسی ٣٠ بیكه قریب وقسم اعظمی اسلامدر .

اورفه سنجاغی .ـ ولایتك جهت شرقیسنده بولنوب جنوباً وغرباً حلب ومرعش سنجاقلری شمالاً معمورة العزیز ودیار بكر ولایتلری شرقاً زور سنجاغی ایله محاط اولوب فرات نهری لوانك سمت غربیسنی اسقا ایدر . شمال جهتی طاغلق ایسه‌ده جنوب شرقی جهتی اووه‌در .

سنجاق اورفه - سروج - روم قلعه بیره‌جك نامیله درت قضا ایله بونلره مربوط ۱۰ ناحیه وجمعاً یکون ۱۲۳۹ قریه‌دن مرکب ومتشکل اولوب سکنه‌سی ۱۴۳۴۸۵ نفوسدرکه قومیت نقطهٔ نظرنده مقدارلری بر وجه آتیدر :

اسلام		خرستیان	
عدد نفوس		عدد نفوس	
۷۴۷۱۴	ترك	۱۵۰۰	روم
۴۰۶۷۶	كرد	۲۴۱۷	ارمنی قاتولیکی
۷۲۷۵	اقوام سائره	۸۳۸	کلدانی
۱۲۲۶۶۵	یکون	۴۰۰	لاتین
		۴۰۶۰	اورتودوقس
		۲۰۰۰	ارمنی
۳۶۷	موسوی	۶۲۱۸	یعقوبی
		۲۰۰۰	پروتستان
		۱۰۴۵۳	یکون

مجموعی
۱۴۳۴۸۵

اورفه سنجاغنده اسلامه مخصوص ۲۵ مدرسه‌ده ۶۰۰ طلبه و ۳ مکاتب عالیه‌ده ۲۰۳ طلبه و ۵۵ مکاتب ابتدائیه وصبیانیه ده ۱۰۱۶ طلبه وخرستیانلره مخصوص ۲۱ مکاتب ابتدائیه‌ده ۱۲۶۶ طلبه موجوددر .

سنجاغك محصولات سنوی ۹۶۰ بیك کیله بغدای ۶۹۱ بیك کیله آربه ۱۸۵۰۰ کیله مصر ۱۰۸۰۰ کیله سیسام ۲۰۰۰ کیله پرنج ۱۸۵ بیك قیه کنویر ۹۳ بیك قیه پاموق ۱۳۲۶۳ قیه توتون وسائره‌دن عبارتدر داخل لواده ۲۲۱ قدر منسوجات متنوعه فابریقه ودستگاهی ۴۰ قماش دستگاهی ۸ دکرمن ۱۴ بویاخانه ۲۰ فرون ۳ یاغخانه ۳ صابونخانه ۲۳۷۰ اصناف متنوعه‌یه مخصوص دکان ۶ بزستان ۱۴ خان ۱۰ حمام موجوددر .

اورفه قضاسی : لوانك شمال شرق سمتنده اولوب شمالاً معمورة العزیز ودیار بکر ولایتلری شرقاً زور سنجاغی جنوباً سروج غرباً بیره‌جك وروم قلعه قضالریله محدود اولوب ناحیه ایله ۶۱۲ قریه‌دن مرکبدر . نفوسی ۶۸۸۳۵ کشیدر .

قضاده ۱۸ مدرسه بر رشدیه ۴۴ صبیان مکاتبی ۱۸ خرستیانلره مخصوص مکاتب ابتدائیه واردر .

اورکوب . - قونیه ولایتنك نیکده سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در . نیکده‌نك سکسان کیلو متره قدر شمال شرقیسنده وقزل ایرمق توابعندن برکوچك صو کنارنده واقعدر . هواسی کوزل باغ وباغچه‌لری کثیر میوه‌لری مبذول بر محل دلکشا اولوب دروننده بر باب ملکیه رشدیه‌سی وبر قاچ صبیان مکتبی ایله مدرسه و ۱۴۰۰ قدر خانه واردر. نفوسی ۸ بیکی متجاوزدر. اورکوب قضاسی سنجاغك منتهای شمال شرقیسنده اولوب قیصریه وقیر شهر سنجاقلری ونوشهر قضالریله محدوددر . ۲۵ بیك نفوسی ۷۰ قدر جامع ومسجدی ۵

كليساسى ١١ كتبخانه وسائره‌سى واردر .
محصولاتى انواع ميوه ايله حبوبات جهرى دنيلان بوياڤيوندن ومعمولاتى سختيان وبلغامى طاشدن ياپدقلرى كاسه وفنجان وسائر اوفاق تفك شيلردن عبارتدر

اورول .— (orul) حلب ولايتى داخلنده شمالى سو- ريه‌نك مهمجه مواقعندن بريسيدر .

اورله .— نام عتيق وولا ووقلاوز من در ايدين ولايتنده ازمير سنجاغنه ملحق همنامى بولنان قضانك كرسىٔ اداره‌سى اولوب ازميرك غرب جنوبيسنده واقع اولوب ٣٨ درجه ١٨ دقيقه عرض شمالى و ٢٤ درجه ٢٦ دقيقه طول شرقيده ووقلاوزمن كورفزندن يارم ساعت قدر كيريده‌در . ساحلده بر تحفظخانه‌سى واردر .

اورله قضاسى : شمالاً ازمير كورفزى شرقاً ازمير جنوباً سفريحصار غرباً چشمه قضالريله محاطدر ٢٤ پاره قريه ايله اياسفيد نامنده بر ناحيه‌دن متشكلدر . سكنه‌سى ٢٣٣٤١ نفوسدن عبارتدر .

اورله‌ده بحره قريب كل بغچه ده صوبى سولفات دوسود ، مغنزى وآرسنيق حاوى وفساد معده وحصمات كبدى‌يه نافع كل بغچه نام ايليجه ايله امراض جلديه وريئهٔ مفصليه‌يه نافع اوزبك نام معدن صويى واردر .

اورله قضاسنده ٤٤٩٨ خانه ٤٦٣ دكان ١٨٢ مغازه ٤٩ قهوه خانه ٤ خان ٢٣ فرون ٥ اوطه ٥٠ آخور ٤ دباغخانه ٥١ دكرمن ٣ حمام ٦ جامع شريف ٢ اسلام مكتبى ٣ روم مكتبى ١ يهودى مكتبى ٥ روم كليساسى ١ حورا موجوددر .

قلازومن قصبه‌سى غايت اسكى برشهر اولوب ايئونيا قولونيلرى واسطه‌سيله تأسيس اولنوب ايئونيا هيئت متحده‌سنك برقسمى اولمش ومديك محاربه‌سنده ايرانى اوتانس طرفندن ضبط اولنمشيدى .

بيوك اسكندر قصبه‌يى قطعه‌يى برشوسه ايله ربط ايلدى .

قبل الميلاد ١٨٨ سنه‌سنده روماليلرك حمايه‌سنه لجه‌رك براز صكره رومانك اسيا ولايتى صره‌سنه ادخال قلنمشدر .

فيلسوف عانا فساغور وهرموتيم قلازومن‌ده تولد ايتمشلردر .

اورله كورفزى ازمير كورفزندن منشعب اولوب سفاينك صو المنه مخصوص مكمل برمرسادر .

اورمانلق .— شمالى سوريه قطعه‌سنده وحلب ولايتى داخلنده برقريه‌نك اسميدر .

اوزغره (ouzghéra) **.—** طربزون ولايتنك اردو قضاسنده برقريه‌در .

اوزوملى .— آيدين ولايتنك منتشا سنجاغنده برقريه‌دركه بعضاً ناحيه اتخاذ اولنمشدر .

اوزونجه‌اووه .— شرقى روم ايلى ايالتنده خصكوى

جوارنده ومريج قربنده برقصبه‌در .

اوزون كوپری .— (جسر اركنه دخی ديپور)

مريج توابعندن اركنه نهری اوزرينه سلطان مراد خان ثانی حضرتلری طرفندن انشا اولنمش بينظير وغايت جسيم بركوپرينك ناميله توسيم قلنمش اولان برقصبه‌نك اسميدركه قصبهٔ مزبوره نهرك صول ساحلنده وادرنه‌نك ٤٨ كيلومتره قدر بعد مسافه‌سنده واقع درونده ١٠٠٠ قدر نفوس وبرباب رشديهٔ ملكيه مكتبی واردر .

روم‌ايلی شمندوفری قصبه‌نك قرشوسندن كچديكی كبی اوراده برده موقفی واردر .

قصبه همنامی اولان قضانك مركز اداره‌سيدركه قضاسی ادرنه سنجاغنك حوضه وديمتوقه وده اغاج لواسنك صو فيلو وتكفور طاغی سنجاغنك خيره‌بولی ومعلقره قضالريله محاط ومحدود اولوب اراضيسی غايت منبت ومحصولدار ونهر اركنه ايله ريان اولمقده‌در .

طاغلری غايت صيق اورمانلر واوه‌لری لطيف چمنزار وترلالری محتويدر .

اهاليسنك قسم اعظمی اسلام ومتباقيسی روم بلغار اولمق اوزره ٣٥ بيك نفوسی متجاوزدر .

قضانك مشتملاتی ٣ ناحيه‌و ٦٥ قريه اون بيكدن زياده اماكن مختلفه‌دن عبارتدر .

استرووه .— سلانيك ولايت ولواسنده وودينه قضاسنه ملحق برناحيه مركزيدركه همنامی اولان كوچك بركولك يمت وساحل شماليسنده ومركز ولايتك ٩٥ ومركز قضانك ١٧ كيلو متره قدر بعد ومسافه‌سنده واقعدر .

سكنه‌سی ٣ بنك وقرای مشتمله‌سی ١٤ قريه‌دن عبارتدر .

اوسترووه كولی ناحيه داخلنده وطاغلق برمحلده كوچوك بركولدركه برخيلی اوفاق تفك صولری آلديغی حالده برمحله جريان ايتمز وعمق وسطيسی ٣٠ متره‌در .

كولك داخلنده وساحله يقين بر محلده‌كی اطه اوزرنده الآن موجود بولنان برجامعه سكنه‌سی مقدما اوسترووه شهری داخلنده‌اولديغی حالده صوينك ترفعيله قصبه‌دن آيرلش نظريله باقمقده‌درلر .

اوطاس .— جزيرة العربده ديارهوازنده برواديك اسمی اولوب زمان سعادتنشان جناب پيغمبريده حنين وقعهٔ مشهوره‌سی وادیٔ مزبوره‌ده جريان ايتمشدر .

اوغلاق دره .— قسطمونی ولايتی داخلنده كنغری لواسی ملحقاتنده برقريه‌نك اسميدر .

اوف .— طربزون ولايتنك لازستان لواسنه ملحق اوف قضاسنك كرسیٔ اداره‌سيدركه بحرسياه ساحلنده وهمنامی بولنان نهرك منصبنده واقعدر .

اهالیسی اسلام وخرستیان وروم لسانیله تکلم ایتمکده وسویلدکلری لسان کندیلرینك قدیم یونان مهاجرینی اولوب اول جهتلرده توطن ایتمش اولان اقوامك احفادی اولدقلرینی ایما ایلکده‌در .

اوف قضاسی : شمالاً بحرسیاه غرباً مرکز لوانك سورمنه قضاسی وشرقاً لازستان لواسنك مرکز قضاسیله محاط ومحدود اولوب ۶۰۰۰۰ نفوسی و ۱۲۵ قریه‌یی جامعدر .

اراضیسی طاغلق اولمله برابر غایت منبت ومحصولدار در .

قضانك محصولاتی سنوی ۱۱۷۰ هکتولیتره بغدای ۳۹۲۰ هکتولیتره آرپه ۷۵۸۷۰ مصر ۸۹۷۲۰ کتان ۳۰ بیك کیلوغرام جویز ۵۶۱۵۰۰۰ کیلو غرام قوری اوت وسائره‌در .

اوقاف .— اطنه ولایتنك ایچ ایل لواسنده واقع بر قریه‌نك اسمیدر .

اوکز .— قسطمونی ولایتنك کنغری لواسی داخلنده بر قریه‌در .

اولاش .— اطنه ولایتنك مرسین لواسنك طرسوس قضاسی داخلنده بر ناحیه‌نك اسمیدر که نمرون واولاش کولك تکه‌لو ناحیه‌لریله برلکده ۸۲ قریه و ۲۹۲۱ خانه‌یی جامع اولوب ایکی مدیر واسطه‌سیله اداره اولنمقده‌درلر .

اولوباد .— خداوندکار ولایتنك مرکز لواسی داخلنده ومیخالیچ قضاسنده کائن اپولونیا (ابولیوند) نام کولك شمال ساحلنده بر کوچوك قصبه‌جق اولوب اسمنه منسوب اولان وکولك آیاغی حکمنده بولنان اولوباد چایی درون قصبه‌دن کچدکدنصکره میخالیچ چاینه قاریشور .

نام قدیمی «لوپادییوم» lupadium در .

اولوبورلی .— اپولونیانامی تحتنده مؤسس اولان بلاد وقصباتدن بریسی اولوب قونیه ولایتنك حمید آباد لواسنه مضاف بر قضا مرکزیدر .

قصبه قره‌حصار صاحب جاده‌سنده واکردیر کولنه دوکیلان بر چایك کنارنده ومفرح ومرتفع بر موقعده اولوب هواسی صاغلام ولطیف وجوانب اربعه‌سی باغ وبغچه‌لرله مزیندر .

درونده ۴۰۰۰ دن زیاده اهالی وبر رشدیه مکتبی ایله بر کتبخانه و برقاچ جامع ومسجد وسائره واردر .

قضاسی : ۱۰ قریه و ۱۵ بیك سکنه ۴ خان ٤ حمام ۱۵۰ قدر دکان و ۲۶ جامع ومسجد ۲ کلیسایی محتویدر .

محصولاتی حبوبات ایله آفیون پاموق ومصنوعاتی الاجه سختیان کبی شیلردر .

اولو چای .— اناطولیده کدیز چایی توابعندن بری اولوب منبعی عشاق قصبه‌سنك غرب جنوبیسنده کائن بر محلدن اخذ ایله یکیشهرك شمال شرقی جهتنده نهره منصب اولور .

اولوقشلا .— قونیه ولایتنك نیکده سنجاغنده

واطنه ولايتى حدودنده سيهان توابعندن قورشون چايى اوزرنده و اركلينك شرق و نيكده‌نك جنوب سمتنده كائن بر قصبه‌جقدر .

اونيه .— نام عتيقى «اونوئى oenoë» در . طربزون ولايتنك جانيك لواسنده قضا مركزى بر قصبه اولوب مركز لوانك ٨٦ كيلومتره قدر شرق جنوبيسنده وساحل بحر سياهده و برقويك منتهاسنده واقع اوله‌رق دكز جهتنـدن منظره‌سى بر شكل هلالى آنديرمقده‌در .

٦ : ٧ بيك راده‌سنده بولنان سكنه‌سى گميجيلك ايله متعيش اولوب سفينهٔ تجاريه اعمالنه مخصوص دستگاهلرى واردر .

بوندن اون سنه قدر اقدم ظهور ايدن برحريق خانمانسوز همان بالجمله ابنيه‌سنى محو وافنا ايتمش ايدى .

اونيه قضاسى : ساحل بحر سياهده طولاً ٦٠ كيلومتره و بحر سـياهدن جنوباً منتهى اولديغى نيكسار قضاسنه قدر عرضاً ١١٠ كيلومتره ممتد اولوب شرقا فاتسـه غرباً ترمه قضالريله محدوددر .

سكنه‌سنك ٢٥ بيكى اسلام سكز بيكى روم بش بيكى كرجى ايكى بيكى ارمنى اولمق اوزره مجموع مقدارى قرق بيك نفوسدن عبارتدر .

مشتملات قضا قره اوج ناحيه‌سيله ١٠٤ قريه در .

اراضى طربزون ولايتنك اقسام سائره‌سى مثللو سواحلده منحط ودوز اولديغى حالده داخله طوغرى بالتدريج كسب ارتفاع ايدر . سكنه‌سنك يگانه صنعتلرى سواحليلر گميجى و دولكر وايچرو طرفلرده كيلر رنجبردرلر .

الك شـديد صيجاق مواسمده بيله سواحلك درجهٔ حرارتى معتدل وميزان الحراره ٣٠ : ٣٢ درجه يى تجاوز ايتمزسه‌ده سمت جبالك صغوغى قيشين غايت شدتلى اولور .

قضانك محصولاتى حقنـده يالگز بر فكر اجمالى حاصـل ايتمك ايچون ١٣٠٥ سنه‌سى ايچون مرتب اولان جدوله مراجعت كفايت ايدر :

جدول

١٨٠٠٠٠	كيله	مصر
٤٦٠٠٠	»	بغداى
٤٢٠٠٠	»	آرپه
٣٨٠٠٠	»	بولاف
٢٥٥٦٥٠	قيه	كتان
٢٤٣٠٠٠	»	كنوبر
٢٤٤٨٠	»	پرنج

قديماً قضا دائره‌سنده بك زنگين تيمور معدنلرى وار ايدى‌كه سكنه‌سنك معدنجيلك يگانه صنعتلرى اولديغى حالده بوكون همان متروك حكمنده‌در . داخل قضـاده جارى انهـار مشهوره انجق درويش دره و ياخود جويز صـويى ناميله مشهور اولان و فاتسـه جهتندن

كلان اوفاق بر صودن عبارتدركه متقدمين بوكا فيغاموس ديرلر .

اونيه ايله قره اوج ناحيه‌سی خارج اولديغی حالده قضايی تركيب ايدن ١٠٤ قريه‌نك نفوس موجوده‌سی ٥٠٠٠٠ مقدارينه بالغ اولور .

دائرهٔ قضاده بر باب رشديه و بر خيلی صبيان مكتبلريله ٧٥ جامع ومسجد ٢ خان ٣ حمام ٤٠٠ دكان موجوددر .

اووه .ـ ارضروم ولايت و سنجاغنده ولواء مزبورك سمت غربيسنده واقع ١٧ ناحيه و١٧١ قريه‌يی جامع بر قضا اولوب مركز اداره سی ارضرومك ١٦١ كيلومتره بعد و مسافه‌سنده هواسنك جيادتی وموقعنك لطافتی ومياه معدنيه‌سنك كثرتيله مشهور ايليجه قصبه‌سيدركه ايام صيفده متمولين قضا واطراف وحواليدن بر چوق مرضا لاجل التنزه والشفا قصبه‌يه كلوب اقامت ايتمكده‌در .

قضانك سكنهٔ موجوده‌سی ٤٩٠٨٧ اسلام و متباقيسی ملل سائره اوله‌رق ٧٠٤٨٥ نفوسدر .

داخل قضاده ١٦ مدرسه ٢٠ مكتب ٩١ جامع شريف ٤٢ كليسا ومناستر ١٢٢ چشمه ٢٢٧ دكرمن ٤ كاركير كوپری ٦٧ مغازه ٢٧ خان موجوددر .

محصولات ارضيه سی آربه بغدای صاری باش كتان تخمی و معمولاتی منسوجات صوفيه وقطنيه ايله قيل طوبره وچوالدن عبارتدر .

اووه‌جق .ـ معمورة العزيز ولايتنك درسيم لواسنده بر قضا و مركز قضا اولان كوچك بر قصبه‌نك اسمی در .

قضا ٧٥ قدر قريه و ١٤ بيك نفوسدن مركبدر .

مركز قضانك جوارنده غايت جسيم بر اورمان واردر .

اووه‌جق اسمنده قسطمونی ولايتنده واطنه‌نك ايچ ايل سنجاغنده وقونيه‌ده برقاچ دانه قريه واردر .

اووه‌جق نامنده بر طاغ ده قونيه ولايتنك غرب سمتنده واقع اولوب بوز برون و درمانلی سلسله لرينه مربوطدر .

اووه‌يوزی .ـ قسطمونی ولايتنك بولی سنجاغنده بارطين قضاسی ملحقاتندن بر قريه‌نك اسميدر .

اهدن .ـ سوريه سمتنده جبل لبنان سنجاغنك پترون قضاسنده بر ناحيه مركزيدركه اثنای شتاده هواسنك برودت ويازين لطافتيله مشتهردر .

اهرام مصريه .ـ بين العوام فرعون تپه لری ديه مشهور اولان مبانئ جسيمه ومرتفعه‌دركه قدمای ملوك مصريه طرفندن مدفن اولمق اوزره بنا ايدلمش و درونه بعض ملوك و اولوقتلر معبود اتخاذ اولنان حيوانات مقدسه دفن اولنمشدر .

بونلرك قاعده‌لری مربع الشكل اولوب یوقارییه طوغری كوچیله‌رك رأسلری بر نقطه ایله منتهی اولمغله اشكال هندسیه‌دن هرم تعبیر اولنان شكل بونلره نسبتله موسوم اولدیغی شبهه‌سزدر.

بونلرك درونه زمیندن بر مقدار مرتفع اولان قپولردن دخول اولنور والك مشهورلری قاهره پیشكاهنده ونیلك صول جهتنده كائن جیزه قصبه‌سی جوارنده بولنور.

اهرامك الك جسیمنك قاعده‌سی ٢١٥ متره سطحنده وارتفاعی ١٣٣ متره‌در. تاریخ بنالری عندالمورخین مختلف فیه اولوب فقط قبل المیلاد ١٥٠٠:٢٠٠٠ سنه قدر اولمسی مظنوندر.

مصرك مواقع سائره‌سنده بولندیغی مثللو ممالك سائره‌ده دخی بو طرزده ابنیه‌لر موجوددر. ازجمله آمریقاده مكسیقا مملكتنده طبق مصر هرملرینه مشابه ابنیه‌لر كورلمشدر بوكا بناءً بعض مؤلفین ازمنهٔ قدیمه‌ده آمریقا قطعه‌سی قطعات سائره سكنه‌سنه مجهول اولمیوب قدمای مصریونك مكسیقا اهالیسیله مناسبتلری اولدیغنه حكم ایتمشلردر.

الحاصل مارالذكر اهرام غایت جسیم طاشلرله بنا اولنمش اولوب اشبو طاشلر دخی نیلك صاغ طرفنده واهرامك مقابلنده واقع طاغلردن قطع ونقل اولندیغی آثار ودلالتیله آكلاشلمقده‌در.

اهرام مصریه‌نك هیچ بر محلنده خطوط ونقوش قدیمه‌دن اثر كورلمه‌مسی جهتیله بعض مورخین مبانیٔ مزبوره‌نك صنعت كتابتك مجهول بولندیغی برزمانده انشا اولندیغنه حكم ایتمشلر ایسه‌ده اصول هندسیه وقواعد میخانیكیه‌یه متوقف بولنان بومثللو صنایع عجیبه‌نك مبدأ علوم اولان صنعت كتابتدن بی بهره برطائفهٔ جاهله‌دن صدوری بعیدالاحتمال اولدیغی ازادهٔ شك وكماندر.

اهرام مزبوره اعظم مصنوعات بشریه‌دن اولدیغندن عجائب سبعهٔ عالمدن معدود بولنمشدر.

ایپساره.— جزائر بحر سفید ولایتنده ساقز اطه‌سنك ١٩ میل غربنده وقره برونك ٢٥ میل آچیغنده واقع كوچك برجزیره اولوب اخیراً قضا اتخاذ قلنمشدر. اطه‌نك طولی ١٠ وعرضی ٥ كیلومتره‌در ملحقات قضا بر قاچ اطه‌جق علی الخصوص آتی ایپساره آطه‌سیدر. نفوسی ٤٥٠٠ قدردر.

جزیره طاشلق وقیالق اولدیغندن زراعت همان مفقود حكمنده‌در. ایپساره وآتی ایپساره آره‌سنده غایت كوزل بر قوی موجود اولوب شرق وغرب وغرب شمالی روزكارلرندن محفوظ اولدیغی كبی سفاین ١٠:١٢ قولاجه تیمور براقیرلر. مركز قضا اولان ایپساره بوكوزل لیمانك پك یقیننده‌در.

ایپساله.— روم ایلیده الك اول ایدیٔ غالبهٔ عثمانیانه انتقال ایدن قصباتدن اولوب ادرنه

ولايتنك دده آغاج لواسنده صوفيلى قضاسى نواحيسندندر.

موقعى مريچك ساحل يسارنده ومريچه دوكيلان برچاى اوزرنده اولوب ٢٥٠٠ قدر سكنه‌سى واردر.

ايپك. — روم ايلئ شاهانه‌نك ارنبودلق قطعه‌سنده قوصوه ولايتنك متشكل اولديغى الويه‌دن همنامى اولان سنجاغك كرسئ اداره‌سيدر.

موقعى درين توابعندن ايپك صويى كنارنده وارنبودلق سلسله‌سنده شرق جنوبى اتكنده اولوب صولاق وباغ وباغچه‌لرى كثير وهواسى لطيفدر.

اهاليسى ارنبودلرك كيفه جنسنه منسوب اوله‌رق مقدارلرى يكرمى بيكدن زياده‌در. قصبه‌ده اعلا طبانجه وبچاق واسلحهٔ سائره سختيان وكاوسله اعمال اولنور درون قصبه‌ده برى فاتح حضرتلرينك اثر بناسى اولمق اوزره ١٠ قدر جامع و٢ مدرسه بر رشديه مكتبى ١٠ صبيان مكتبى ٦٠٠ قدر دكان ومغازه ١ حمام ١٠ خان بر قاچ كليسا وقربنده بر بيوك مناسترواردر.

ايپك اهاليسى ارنبودلغك اكثر جهتنده اولديغى كبى عادات قوميه‌لرينى شديداً محافظه وقان دعوالرينى تعقيب ايتمكده‌درلر.

ايپك قضاسى: نفس قصبه ايله ٢٠٠ قدر قريه و قرق بش بيك نفوسى مشتمل اولوب يكى پازار سنجاغى واشقودره ولايتى برانه قضاسى غوسينه قضاسى پرشتنه سنجاغى وياقووه قضاسى ايله محاط ومحدوددر.

اراضيسى طاغلق وقومسال در.

ذكر اولنان ايپك قضاسى ايله برانه ترغويشته ياقووه غوسينه قضالرى ايپك سنجاغنى وجوده كتورمشلردر.

حدود حاضره‌سنى غرباً قره طاغ واشقودره ولايتى جنوباً مناسترولايتى شرقاً پرشتنه سنجاغى شمالاً يكى پازار لواسى ايله معيندر.

اراضى اكثريتله طاغلق ايسه‌ده كوزل ومنبت واديلرى وغايت زنكين اورمانلرى ولايعد قيون سوريلرى اعاشه‌سنه كافى مرعا و چايرلقلرى شاملدر.

طونه وتوابعندن ليم ودرين نهرينك بر قولى اولان اق درين صويى سنجاغى اروا واسقا ايدر.

زراعت كريده ايسه ده حبوبات وميوه‌نك انواع متعدده‌سى واردر.

قصباتده كموش اوانى و صرمه‌لى البسه واسلحه وطاغلرده‌كى ارنبودقبائلى طرفندن اعلا پينروياغ اعمال اولنمقده‌در.

اهاليسى يوز بيكى متجاوز اولوب قسم اعظمى اسلامدر.

لسانلرى ارنبودجه ايسه‌ده غرب شمالى جهتلرنده بوشناقجه‌ده سويلنمكده‌در.

ايچ ايل. — اطنه ولايتنك منقسم بولنديغى بش سنجاغك بريسى واك غرب جهتنه دوشنيدر.

ایچ ایل نامی پای تخت سلجوقیان اولان قونیه موقعندن باقیلدقده لوانك طاغ ایچنده کورلمسی جهتیله تسمیه اولنمشدر.

سنجاق شمالاً وغرباً قونیه ولایتی شرقاً ولایتك مرکز لواسی جنوباً بحر سفیدایله محاط ومحدود اولوب سلفکه، آنامور، موط، ارمناك، کلنار نامیله بش قضا وبونلردن سلفکه اوچ ارمناك بر انامور ایکی موط اوچ کلناردرت که جمعاً ۱۳ ناحیه و۳۲۱ قریه‌یی جامعدر.

ایچ ایل لواسی: ۴۵۰۰۰ ترك ۱۵۵۰۰ کرد ۲۴۰۰۰ روم ۱۲۰۰۰ قبطی ۸۷۸۰ اقوام سائره که جمعاً ۱۰۵۲۸۰ نفوسی مشتملدر.

نفوس مزبورەنك هر قضایه عائد اولان مقداری بروجه آتیدر.

سلفکه قضاسی	:	۲۸۵۵۰
ارمناك «	:	۲۶۴۲۷
موط «	:	۱۵۳۶۸
آنامور «	:	۱۶۸۱۵
کلنار «	:	۱۸۱۲۰
یکون		۱۰۵۲۸۰

لوانك شمال وغرب جهتلری طاغلق اولوب غایت جسامتلی اورمانلری حاویدر.

واصل سنجاقده‌کی اورمانلرك وسعتی ۲۲۱۸۱۸ هکتار وسعتنده‌در.

نهرلرك باشلوجه‌لری لاماس صویی «اسکی لاموس» کوکصو «قالیقادنوس» طاتلی صو صغوق صو بوز یازی آنامور چایی، قالاندران وسائره‌دن عبارتدر.

ایچ ایل لواسنك مشتمل اولدیغی اماکن مختلفه‌نك هر قضایه کوره مقداری بروجه زیر جدول مخصوصنده بیان وتحریر قلنمشدر:

اسامی قضا	جامع ومساجد	درگاه	مدرسه	خان	حمام	دکان	مکتب	کتبخانه	دکرمن
ارمناك	۸۶	۱	٦	۲	۲	۳۱۵	٦۳	۱	۱۲
آنامور	۲	۱				٤۰	۱		
موط	۲		۲	۱		۲۰	۱		
کلنار	۲	۱				٤۰	۱		
یکون	۹۲	۳	۸	۳	۲	٤۱۵	٦٦	۱	۱۲

لوانك محصولی حبوبات متنوعه ایله کراسته‌دن ومعمولاتی کلیم کبه وحاولی سجاده‌دن عبارت اولوب طاغلرده خیمه‌نشین کرد قبائلی غایت نفیس پینر ویاغ اعمالیله قصبه وشهرلرده فروخت ایدرلر.

مرکز لوا سلفکه قصبه‌سیدر.

ایچ ایلی قدیم کلکیانك برقسمی اولوب بوراسی وقتیله فنیکه‌لیلر آثوریلر بابلیلر عجملر ویونانیلره ومؤخراً رومالیلره کچمشدر.

اقوام مزبوره‌نك یادکار عمرانلری اولان پك چوق آثار بوکون مصادف انظار زوار اولمقده‌در.

ایداطاغی — اناطولینك غربنده کائن قاز طاغنك

نام دیکریدرکه ادرمید کورفزینك سمت شرقیسندن بدأ ایله شمال شرقی‌یه طوغری امتداد وبیغا سنجاغی داخلنی متعدد ومتفرق قوللریله طولدیرمشدر.

بو اسمده کرید اطه‌سنك وسطنده دخی یوکسك بریپغین موجوددر .

ایرك .ـ یاخود ایراك وهرك سیواس ولایتنك اربعه قضاسنك مرکزی اولان برقصبه‌نك اسمیدرکه توقادك شمالنده و یشیل ایرمغك ایکی مهم قولنك ونیکسار ایله اماسیه‌دن کلان ایکی جاده‌نك محل تلاقیسی قربنده کائن موقعاً پك مهم برقصبه‌در ایرمغك صاغ طرفنده بوغاز حصار قلعه‌سی نامیله مشهور بر قلعه موجوددر قصبه‌نك بیك سکنه‌سی ٨ جامع ومسجد و برمدرسه ٦ قدر خان و ١٥٠ قدر دکانی واردر .

ایزاوغلی .ـ زبانزدی ایزولی‌در. معمورة العزیز ولایتنده ملاطیه لوا وقضاسنده وملاطیه‌نك شرقنده وخرپوط ـ ملاطیه جاده‌سی اوزرنده فرات نهرینك صاغ یقه‌سنده ونهرك کچید نقطه‌سنده بر کوچوك قصبه‌درکه اهمیت موقعیه‌سنه مبنی نهرك قرشو طرفنده قدیماً بنا اولنمش برقلعه واردر .

ایزلادی .ـ بلغارستانده وصوفیه جوارنده برقصبه‌درکه معمولات نسجیه‌سی ودوشمه‌لك احراملری‌نك شهرت قدیمه‌سی واردر .

ایسوس .ـ اطنه ولایتنده‌کی ایاس شهر قدیمنك اسکی اسمیدر. تفصیلات ایچون آیاس ماده‌سنه نظر اولنه .

ایشیقلی .ـ خداوندکار ولایتنك قره حصار صاحب لواسی ملحقاتندن صندقلو قضاسنه تابع شیخلو ناحیه‌سنك مرکزی اولان قریه‌نك اسمیدر .

ایلبصان .ـ یاخود البصان مناستر ولایتنه تابع واسمنه منسوب لوانك مرکز اداره‌سی اولوب اشقومبی نهرینك ساحل یميننده ونهرك حوضهٔ علیاسی جهتنده واقع اولوب خراب برسور ایله محاط ونهراوزرنده کارکیر ومتین برکوپریسی واردر .

نفوسی ٣٥٠٠ خرستیان و ١٦٥٠٠ اسلام اولمق اوزره یکرمی بیك مقدارنده‌در .

درون شهرده ارنودلقده شهرتکیر اولان تفنك نامولسی اعمال اولندیغی کبی تفتك ویوکدن کبه ووالنسه دنیلان بطالیه یاپیلور .

لواسی: طاغلق واورمانلق اولمقله برابر غایت منبت براراضیدن متشکل وولایتك غرب قسمنی وجوده کتورر وهرجنس حبوبات ایله زیتون اوزوم پرنج کلیتله یتشور .

مشتملاتی ایلبصان ـ غرامش ـ بکین نامیله اوچ قضا ایله ٣١٢ قدر قریه‌دن عبارتدر .

ايلبكلو . — حلب ولايتنك باب قضاسى نواحيسندن ٢٩ قريه‌لى برناحيه‌دركه سكنه‌سى اولان كرد وعربلر طرفندن اعلا خالى وكليم وسجاده نسج واعمال اولنور .

ايلغين . — قونيه ولايت وسنجاغنده وقونيه‌نك اون سكز ساعت شمال غربيسنده وجاوشجى نام كولك ساحل غربيسنده واقع وهمنامى اولان قضانك مركزى اولوب ايكى بيك قدر نفوسى مشتملدر .

قصبه بسيط براووه‌ده كائن وجوانب اربعه‌سى راكد صولر وسازلرى محتوى بولنديغى جهتله مضر صحت ووخيم الهوا برموقعده بولنديغندن اثناى صيفده سكنه‌سى امراضه معروض اولمقده‌در .

قصبه‌ده‌كى قيو صولرى ايله چشمه‌لر عموميتله آجى درلر . ايلغينك يكرمى دقيقه قدر غرب جهتنده صوبى غايت لذيذ وامراض جلديه وعلل سائره‌يه نافع برايليجه وبونك منبعنده ازمنهٔ قديمه‌ده انشا اولنمش برحمام ايله بر مسافرخانه موجوددر .

مرحوم لالا مصطفى پاشانك انشا كرده‌سى اولان جامع شريف ايله بر بدستان قصبه‌نك مبانئ قديمه ومشهوره‌سندن صايلمقده‌در .

قضاسى : حميدآبادلواسى ايله قونيه ، اقشهر ، خادم قضالريله محدود اولوب ١٦ محلات ٤٣ قريه ٣٥٦٧ خانه ١٩٥٧٧ نفوسى مشتملدركه نفوس مزبوره اللى بشى خرستيان متباقيسى اسلامدر .

دائرهٔ قضاده ٥٠ جامع ٣٥ مسجد ٤٩ دكرمن ٤ حمام ٤ خان ٤ فرون ٤ قهوه خانه ١١١ دكان ٣٩٦٣ خانه ١ چفتلك ١ حكومت قوناغى ٧ تربه ١ كتبخانه ٥ مدرسه ٦٢ اسلام مكتبى واردر .

قضانك محصولاتى سنوى ٢٠٠٠ كيله نحود ١٠٠٠٠ كيله يولاف ٥٣٠٠ كيله دارى ١٠٠٠ كيله ملز ١٥٠٠٠٠ كيله آرپه ٢٥٠٠٠٠ كيله بغداى ١٢٥٠٠ قيه آفيون ٤٠٠٠ كيله بورجاق ٥٥٠٠ كيله فصوليه ١٥٠٠ كيله مرجك وسائره‌دن عبارتدر .

حيوانات اهليه‌سى ١٧٧٣ مانده ٣٢٣٥ اينك ٦٤٧٠ اوكوز ٢٧ دوه ١٩٥٠ مركب ١١ استر ٤٠٤ باركير ٣٨٣٣٥ تفتيك كچى ٥٨٤٨ قره‌كچى ٥٣٢٧٤ قيوندن عبارتدر .

قضانك ارغيدخانى اسمنده برناحيه‌سى واردر وجوارنده‌كى چاوش كولنده غايت لذيذ بالق چيقارسه‌ده ايلك بهاره مخصوص اولديغندن ندرتى واردر ورسوم صيديه‌سى ٥٠٠ غروش قدر

ايله . — عقبه كورفزينك منتهاى شمالنده واقع اولوب اوائل دور اسلامده معمور اولديغى حالده اليوم خراب برشهردر .

اهالئ قديمه‌سى اولان يهوديلر عصر سعادتده ذمت اسلامى قبول ايدرك

سرور کائنات افندمز ایله معاهد اولمشلر ایدی .

ایلیاکی .— جزایر بحر سفید دن ردوسه تابع وردوسك ٤٠ میل قدر غرب شمالیسنده کائن نیلوس نام جزیره‌نك اسم دیکریدر که برناحیه صورتنده اداره اولنور .

اطه‌نك طول شمال غربیدن جنوب شرقی یه طوغری ١٥ وعرضی ١٠ وسطحی تقریباً ١٠٠ کیلومتره‌در .

اهالیسی کاملاً روم اولمق اوزره درت بیك نفوسدر .

اطه‌ده برقاچ مرسا وبرکوزل تیمور محلی واردر .

ایلیجه .— ارضروم ولایت وسنجاغنده اووه قضاسنك کرسیء اداره‌سیدر .

« اووه » کلمه‌سنه نظر اولنه .

ایلیجه .— آیدین ولایتنك صاروخان سنجاغنه تابع قصبه قضاسنك نواحیء ملحقه‌سندن بری اولوب ٢٠ قریه و ٥٣٢٣ نفوسی شاملدر .

ناحیه مرکزی ٣١٠ ذکور ٢٥٧ اناث که جمعاً ٥٦٧ نفوس و ١٢٢ اماکنی جامع اولوقلی قریه‌سیدر .

ایلیجه‌ء برغمه .— آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنه تابع برغمه قضاسنك مشتمل اولدیغی آلتی عدد ناحیه‌دن بریسی اولوب شمالاً قره‌سی سنجاغی وصومه قضاسی جنوباً نواحیء برغمه غرباً نفس برغمه شرقاً ینه صومه قضاسی ایله محدوددر .

نفوسی ٨٩١٧ و مشتملاتی ٣٩ قریه‌در .

مرکز اداره‌سی ١٨٠ نفوس و ٤٥ خانه‌یی شامل زغنوس نام قریه‌در .

ایلیجه‌دره .— اوروپای عثمانیده وادرنه ولایتنك دده اغاج لواسنده برکوچك صو اولوب منبعی رودب سلسله‌سنك شرقی اتکلرندن موحاتا یایلادن اخذ ایله مکری وفره‌جك قصبه‌لری آره‌سنده اطه‌لر دکزینه دوکیلور .

ایمرالی .— امرالی کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

ایمروز .— اطه‌لر دکزی جزایرندن ولیمنوس لواسی قضالرندن معدود برجزیره اولوب لیمنی اطه‌سنك ١١ کیلومتره شمال شرقیسنده وبوزجه اطه‌نك شمالنده وچناق قلعه بوغازی مدخلنده واقعدر .

جزیره طاشلق اولوب شرق ساحلنده غایت کوزل برلیمانی واردر .

اطه «٣٠» کیلومتره طولنده و ١٦ کیلومتره عرضنده وسطحاً ٥٠٠ کیلومتره وسعتنده اولوب ٩١١٦ نفوسی برجامعی ٨ کلیساسی و ٧ مکتبی واردر .

ایمروزدن ١٤ وده اغاجدن ٢٢ کیلومتره مسافه‌ده واقع و ٢٦ کیلومتره طول و ١٥ کیلومتره عرضه مالك اولان و ٤٦٠٠ نفوسی مشتمل بولنان ساموتراکی اطه‌سی ایمروزه مربوط برناحیه اعتبار اولنمقده‌در .

ايناللى باللى .— قسطمونى ولايتنك كنغرى سنجاغنده قلعه‌جك قضاسنك ناحيه‌سى اولوب ٢٢ قريه‌دن مركبدر .

اين اوكى .— خداوندكار ولايتنك ارطغرل سنجاغى قضالرندن سكوده ملحق بر ناحيه مركزى اولوب قيالق بر محلده اسكيشهردن آلتى ساعت بعد ومسافه‌ده واقعدر .

ناحيه ١٣ قريه‌دن مركب واراضيسى دوز براووه‌در .

اين اوى .— قونيه ولايت ولواسنك ناحيه‌لرندن همنامى اولان ناحيه‌نك كرسىٔ اداره‌سى اولوب اين صوينك كنارنده وقوچحصار كولنك غربنده واقعدر .

ناحيه‌سى ٢١ قريه ١٥٩٩ خانه اوچ بيك يديبوز يتمش يديسى قادين درت بيك ايكيبوز طقوزى اركك اولمق اوزره جمعاً يكون ٧٩٨٦ نفوسى محتويدر .

اينجوكز .— چتالجه سنجاغنده وروم ايلى تيموريول خطى قربنده وچكمجه كولنه منصب اولان قره صو نام نهر اوزرنده كائن معدنى منبعلرى وآثار قديمه‌دن برقيا درونـنه اويولمش بر مغاره‌سى ايله مشهوردر .

اينجه برون .— بحرسياه ساحلنده آناطولينك نقطهٔ منتهاى شماليسى اولوب ٤٢° ٦' عرض شماليسنده و ٣٢° ٤٠' طول شرقيسنده واقعدر .

جنوب وجنوب شرقيسنده ايكى مكمل ليمانى حاوى اولان سينوب شهرى بولنور .

اينجه صو .— انقره ولايتنك قيصريه سنجاغنه تابع قضا مركزى بر قصبه اولوب انقره‌نك جنوبنده وآلتمش ساعت مسافه‌ده وقيصريه‌نك غرب جنوبيسنده وآلتى ساعت بعد ومسافه‌ده همنامى اولان وقزل ايرمغه دوكيلاز بر كوچك صوينك اوچ ساعت قدر قرب وجوارنده واقعدركه مذكور صو اوزرنده ويكديكرينه اوچر ساعت مسافه‌ده ايكى كاركير كوپرى موجوددر .

درون قصبه‌ده موجود بش آلتى بيك قدر نفوسك قسم اعظمى اسلام وقصورى روم وارمنى در وجمله‌سى تركجه تكلم ايتمكده‌درلر .

قضاسى : نفس قيصريه ودوه‌لو قضالرى ونيكده لواسى ايله محاط ومحدود اولوب قسماً طاغلق قسماً دوز اراضيدن متشكل قره حصار ناحيه‌سيله برابر ٢٥ قريه‌يى جامعدر .

قضا اراضيسنك ١٦٧١٨٠ دونمى مزروع ٢١٨٩٣٦ دونمى غير مزروع اولوب ٢٨٢ عدد بغچه ١٢٠٠ باغ ٣٥٠ مرعايى شاملدر .

نفوس موجوده‌سى (١٢٦٤٧) سى اسلام ومتباقيسى خرستيان اولمق

اوزره جمعاً ١٦٣٤١ كشى يه بالغ اولور .

داخل قضاده ٣٧٥٤ خانه ١٩٥ دكان ٢٩ جامع ومسجد ٢ مدرسه ٢٨ صبيان مكتبى ٢ خان ٢ حمام بر باب حكومت قوناغى ايله تلغرافخانه وحبسخانه ١٥ قهوه خانه ٢٨ چشمه ١٧ دكرمن موجوددر .

قضا داخلنده واقع سلطان واضاعى ساز نام كوللردن خيليجه طوز اخراج اولنديغندن طرف ميريدن تحت محافظه يه آلنمشدر .

قضانك طوپراغى منبت اولديغندن حاصلات ارضيه سى بولنده در .

سنوى ١١٠٠٠٠ كيله بغداى ٦٠٠٠٠ كيله آربه ٣٠٠٠٠٠ كيله چودار ١٨٠٠٠٠٠ قيه اوزوم ٣٥٠٠ قيه آرمود حاصل اولور . وبونلردن بشقه نخود، مصر، جهرى وبادم، اريك زردالى، ايوا وامثالى فواكهك اعلاسى يتشور .

حيوانات اهليه يه گلنجه احتياجات محليه يه كافى مانده، اينك، اوكوز، دوه، مركب استر بولنديغى كبى ٤٠٥٤٣ رأس قيون و ٨١٤٤ رأس قيل كچى موجود اولوب بونلردن سنوى ٣٤٢٤٠ قيه ياغى و ٥٤٥٠ اوقه قيل استحصال ايديلور .

معمولاتى يوكدن كليم سجاده خالى چوراب وجيجيم وامثالى شيلردن عبارتدر .

قضاى مزبور داخلنده مظنهٔ كرامدن شيخ خراسان ولى ايله يالنجاق سلطان وشيخ شعبان حضراتنك مراقد منوره لرى زيارتگاه انامدر .

اينجه قره صو . — (نهرى) ٢٥٠ كيلو متره طول مجرايه وتربيعاً ٧٥٠٠ مربع كيلومتره وسعت حوضه يه مالك اولان بر نهردركه روم ايلئ شاهانه نك مناستر ولايتنده كائن غراموزوخورپشته طاغلرندن نبعان ايله سلانيك شهرينك ١٠ كيلو متره قدر غرب جنوبيسنده ولبانوه قريه سى جوارنده سلانيك كورفزينه دوكيلور .

نهرك اغزى خليجدر وبر قاچ اطه جقلرى حاويدر .

نهرك اسم مستعملى ويستريجه ونام قديمى آلياقمون haliocmon اولوب استقامتى اولا جنوب شرقى وبعده شمال شرقى يه طوغريدر .

توابعى نيدوسدن اينان ويونان حدودنده طوپلانان صولر ايله كسريه كولنك اياغى وبليجه نام دره دن عبارتدر .

اين صويى . — قونيه ولايتنده سلطان طاغنك شمالى پايه لرندن نبعان ايله صاغدن الا طاغدن چيقان بر تابعى آتلان جوارنده بعد الاخذ چورا قلقده صوينى تبخر واسطه سيله قسماً اضاعه ايتدكدن صكره اين اوى قصبه سندن بعد المرور قوچحصار كولنه دوكيلان بر صويك اسميدر .

اینوز.— یاخود انز (aonos) آنوز اطه‌لر دکزنده تشعب ایدن اینوز نام کورفزك داخلنده ادرنه ولایتنك دده اغاج لواسنه ملحق بر قضا مرکزی اولوب مرکز لوانك ٦ ساعت قدر جنوب غربیسنده واقع تجارتکاه ویدی بیك نفوسلی بر بلده‌در. اوانیٔ ترابیه‌سی دستی وکوب کبی معمولاتی قدیماً مشهور ایدی.

قصبه قدیم اولدیغندن بیزانس زمانه مخصوص بعض خرابه‌لری ایله اسکی بر قلعه‌سی واردر هواسی مریج نهرینك کتوردیکی چامور دن تحصل ایدن بطاقلقلر سببیله غایت وخیمدر.

قضاسی :صوفیلو دده اغاج قضاسی وکلیبولی لواسی واطه‌لر دکزیله محاط ومحدود اولوب بر ناحیه ١٩ قریه‌یی جامعدر.

٢٥ بیك سکنه سی و ١٥ باب مکتبی وسائر مبانیٔ معروفه‌سی واردر. حاصلاتی حبوبات ایله دری بال مومی پاموق اولوب غایت محافظه‌سز اولان لیمانی اچیغنده تمورلیان سفاین ایله اپیجه اخراجاتی وقوع بولور.

ابنه آباد.— آیدین ولایت ولواسنه ملحق بر ناحیه اولوب مرکز قضاسنك قسم غربیسندن متشکلدر. ٣٠ پاره قریه‌ایله ٧٨٦٩ نفوسی جامعدر.

کرسیٔ اداره‌سی ٣٧ درجه ٤٨ عرض شمالی و ٢٥ درجه ١٠ دقیقه طول شرقیده ٦٦ نفوس ٢٣ اماکنی حاوی دکر-منجك نام قریه‌در.

اینه بازاری .— آیدین ولایت و لواسنده بر قصبه‌نك اسمیدر قصبهٔ مزبوره کوچك مندرس نهری اوزرنده بولنان قدیم مغنیسا بلده‌سنك خرابه‌سی اوزرنده مؤسسدر که بوراسی تسالیاده کائن دوچیوم قطعه‌سنده‌کی مغنیسالیلره منسوب اولوب آز بر زمان ظرفنده شهر کسب قوت ایدرك افسلیرله مخاصمه‌یه اقتدار پیدا ایتمش اولدیغی حالده تیره‌درلرك مهاجماتنده تخریب اولنمشیدی. بالاخره افسلیلر طرفندن بنا اولنمش ایسه ده ایرانلیلر طرفندن احراق ومعبدی یغما وغارت ایدلمشدر.

اینه بازاری نامنده مندرس چایی اوزرنده بر قصبه دها واردر.

اینه بولی .— اینونوپولیس ویاخود آبونی - تیخوس Aboni - tichos قسطمونی ولایت و سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب بحر سیاه ساحلنده و بر سطح مائل اوزرنده مؤسسدر. درسعادتدن بحراً مسافه‌سی ٢٣ ساعت و شرقنده اولان سینوبدن مسافه‌سی ٧ ساعت و صامسوندن اوزاقلغی ١٤ ساعتدر لیمانی وسفاین صغیره ومراکب تجاریه انشاسنه مخصوص قزاق ودستکاهلری شایان اهمیتدر درسعادتدن حرکت ایدن پوسته واپورلرینك اوغراغی

وقسطمونی ولایتیله بعض لوا وقضالرك
یکانه مخرج و اسکله‌سیدر قسطمونی یه
قدر غایت مکمل شوسه یولی یاپیلمش
اولدیغندن مارین وعابرین کمال سهولت
وعربه‌لر امنیتله کلوب کیتمکده‌درلر .

قصبه‌نك منظره‌سی لطیف و باغ
و باغچه‌لری کثیر وهواسی صاغلام و ٣
بیك قدر سکنه‌سی و بر کتبخانه‌سی بر
رشدیه مکتبی وبرخیلی جامع ومسجدی
حاویدر .

قصبه‌دن اخراج اولنان امتعه واشیا
کراسته ، تفتیك ، قروم باقردن
عبارتدر .

قضاسی شمالاً بحر سیاه شرقا
سینوب اواسی جنوباً قسطمونی
وطاطای قضالری غرباً جیده قضاسی
ایله محاط اولوب ٢ ناحیه ٧٥ قریه‌یی
و ٣٠ بیکه قریب نفوس ایله ١٥٠
جامع ومسجدی و ٥ کلیسا و مناستری
١٥٣ مکاتب صبیانیه‌یی ١٥٥ صو
حرازینی حاویدر .

غایت جسیم اورمانلری چام، کورکن،
میشه وکوکنار اغاجلرندن، مرکب اولوب
کلیتله قطع اولنان اغاجلردن حرازلر
واسطه‌سیله تهیه ایدیلان کراسته‌لر
درسعادت ومحال سائره‌یه سوق اولنور.

محصولاتی احتیاجات محلیه‌یه کافی
حبوبات ایله میوه و مصنوعاتی یرلی
بزی کتان و باقر آوانیدر .

اینه‌جك .ـ ادرنه ولایتنك تکفور طاغی لوا ـ
سنده مرکزه ملحق برناحیه مرکزی
اولوب مرکز لوایه ٣ بچق ساعت قدر
بعد ومسافه‌ده واقعدر .

ناحیه‌سی ١٩ قریه‌دن متشکلدر .

اینه چایی .ـ بیغا سنجاغنده جاری بر کوچك
صودرکه ایدا طاغندن نبعان ایله اطه‌لر
دکزینه منصب اولور .

اینه کول آیدین .ـ آیدین ولایتنك صاروخان لوا ـ
سنه مضاف آلا شهر قضاسنك بر
ناحیه‌سی اولوب شمالاً اشمه وآلاشهر
شرقاً بولدان جنوباً ینه بولدان قضالریله
محاط ومحدوداوله‌رق ٢٣ پاره قریه‌یی
و (٣٨٦٩) ارکك (٣٦٦٨)
قادین که جمعاً (٧٥٣٧) نفوسی
مشتملدر .

مرکز ناحیه الا شهرك جنوب
شرقیسنده ٣٨,١٤° عرض شمالی ٢٦,٢٥°
طول شرقیده واقع ٦٢٥ نفوسی
و ١٣٠ اماکنی جامع المحالی قریه‌سیدر.

اینه کول بروسه .ـ خداوندکار ولایتنك
بیله‌جك سنجاغنه تابع برقضا مرکزی
اولوب همنامی اولان کوچك برکولك
کنارنده وکشیش طاغی اتکاری آراسنده
محفوظ بر اووه‌نك اورته‌سنده وبرو ـ
سه‌دن کوتاهیه‌یه ممتد اولان طریقك
کذرکاهنده واقع لطیف الهوا و بشبیك
نفوسی شامل بر قصبه‌در .

قصبه تجار یتاغی و صنعتکار برمحل

اولوب اعلا چارشاف و كوملكلك بز اعماله مخصوص دستكاهلرى و ايپك قوزه‌سى ايچون اعمالاتخانه‌لرى حاويدر.

قصبه ايچنده‌كى معابد مشهوره‌دن سلطان يلدرمك جمعه جامعى ايله اسحق پاشا مرحومك جامع و مدرسه سى واردر .

قضاسى : كشيش طاغى اتكلريله بونلرك آراسنده‌كى لطيف و سبز فام اووه‌دن عبارت اولوب ايكى ناحيه و يوز بش قدر قرادن متشكلدر .

كشيش طاغندن اينان چايلر ايله سقاريايه دوكيلان حسابسز ايرمقلر واسطه‌سيله اسقا اولنه‌رق قوهٔ مدركه‌سى درجهٔ نهايه‌ده تزايد ايدن اراضيسى واهاليسنك ثمرهٔ سعى وغيرتى نتيجه‌سى اوله‌رق عطاياى قدرتدن حقيله استفاده اولنمقدر .

كشيش طاغى اورمانلرنده يتشان مختلف الجنس اغاجلردن كسيلان كتوكلر موجود اولان حرازلرده بيچيلوب خارجه اخراج اولنور درت بش ساعت امتدادنده اولان اووه‌لرده بسلنيلان سوريلرى روسيه و بلاد متجاورهٔ سائره‌يه سوق اولنور .

موجود و صورت مخصوصه ده يتشديريلان طوت اغاجلرى سايه‌سنده چيقاريلان قوزه‌لردن دستكاهلرده اعلا چارشاف و بز وسائره ياپيلور .

قضاده ٣٥ بيك نفوس ٩٠ جامع ومسجد ٤ كليسا ٣ مدرسه ٨٠ مكتب ٤ حمام ٨ خان موجوددر .

امراض معده‌ويه‌يه نافع اولان مشهور چيتلى معدن صوينك منبعى داخل قضاده‌در .

اينه‌كول صويى .- سقارياتوابعندن بدره چاينه قاريشان بردره‌نك اسميدر .

اينه‌كول صويى .- آيدين ولايتنده كائن اينه‌كول قصبه‌سنك درت كيلومتره قدر شرق جنوبيسندن نبعان ايله مغنيسا ايله آطله آراسنده كذير چاينه قاريشان برتابعك اسميدر .

ايورندى .- خداوندكار ولايتنك قره‌سى سنجاغنده باليكسر سنجاغنه ملحق برناحيه مركزيدر كه ناحيه‌سى ١٢ بيك نفوسى و ٢٢ جامع و مسجدى و ٢٠ قدر مكاتب وصبيانيه‌يى جامعدر.

ائوليد .- اسياى غربى سواحلنده برغمه وايوالق وادرميد سواحليله مدللى وبورجه‌يه ويريلان اسم قديمدركه وقتيله بورايه يونان قديم اقوامندن ائوليان قومنك هجرت وتوطن ايتمش اولمسى سببيله تسميه اولنمشدى .

حرف الباء

بابا .- آسیای غربینك منتهای غربیسنی ارائه ایدن بابا برونی قربنده وبیغا سنجاغنك آیواجق قضاسی داخلنده غایت صغیر ومحافظه لی برلیمانی حاوی اولان اوچ درت بیك نفوسلی بر قصبه درکه قدیماً اسلحهٔ جارحه نك مکمللرندن معدود اولان مشهوریاتاغان بچاقلری اعمالاتیله کسب شهرت ایتمشیدی.

بابا برونی .- اناطولی شبه جزیره سنك منتهای غربیسنی ارائه واشعار ایلیان و ٤٤ ۲۳° طول شرقی ایله ۳۹° ۲۸ دقیقه عرض شمالیده واقع ومشهور ایدا طاغنك اطه لر دکزینه طوغری دخول ونفوذ ایدن اوجنی تأسیس وتشکیل ایدن برنقطه درکه قربنده بابا قصبه وقلعه سی بولنور.

بابا طاغی .- اناطولیده آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنده مرکز لوانك جنوب جهتنده بر طاغك اسمیدرکه مذکور طاغ جنوباً مندرس نهرینك وادیسنك براز محاذی تحدید ایتمشدر.

باب السعید .- مصر سفلاده وسویش قنالنك بحر سفید جهتنده کی مدخلنده واقع یدی سکز بیك نفوسلی بر قصبه اولوب سویش قنالنك کشادندن صکره کسب معموریت واهمیت ایتمش و ۱۲۷۷ تاریخنده برده لیمان حفر ایدیله رك توسیع وتزیینه اعتنا اولنمشدر.

باب المندب .- آفریقا و آسیا قطعه لرنی فاصل بر بوغاز اولوب آسیانك جنوب غربیسنده وجزیرة العرب ایله آفریقا قطعه سی بیننده واقعدر . بحر محیط برشعبهٔ مکمله سی اولان بحر قلزم نام آخرله شاب دکزی اشبو بوغازواسطه سیله تشعب ایتمشدر.

بوغازك آسیا ساحلی رأس منهلی وآفریقا یاقه سی رأس سجان دنیلان برونلرله متشکل واره سنده یریم اسمنده برکوچوك و فقط پك مهم بر جزیره واقعدر که مذکور جزیره واسطه سیله بوغاز ایکی کچیده تقسیم وافراز اولنور. شرق جهتنده کی کچید دولت علیهٔ عثمانیه یه ویمن ولایتنه مضاف اولوب شیخ سعید اراضیسنده انشا اولنمش اولان استحکامات ایله محافظه ومدافعه اولنمقده در . غربی کچید هم درین وهمده غایت واسع اولوب انکلتره دولتنك جزیره ده کی

استحكاماتيله محافظه‌سی تأمين اولنمشدر.

بو غازك وسعتی عموماً ٢٦ كيلو متره وشرقی قسمنك كنيشلكی الك طار محلنده ٨ وغربی قسمنك عرضی الك كنيش محلنده ١٥ كيلومتره قدردر .

باباى.— اوروپاى عثمانيده‌وارنبوداق جهتنده قوصوه ولايت وبرشتنه لواسنه مضاف قراى مشهوره دندر.

باباى عتيق.— اسكی بابا ماده‌سنه مراجعت اولنه

باب جبول.— ياخود باب بزاعه حلب ولايت ولواسنه ملحق برقضا مركزی اولوب حلبك ٨٤ كيلو متره جنوب غربيسنده واقع باغلق وبغچه‌لك وميوه‌سی علی الخصوص ناری پك مبذول ومشهوردر سكنه‌سنك مقداری بشبيك درتيوز سكسانی مسلم اولمق اوزره ٥٧٣٢ كشی‌يه بالغ اولور.

باب قضاسی : ٣٤ درجه ٤٧ دقيقه طول شرقی ايله ٣٦ درجه‌عرض شماليده واقع اولوب شمالاً عينتاب شرقاً منبج ورقه قضالری جنوباً زور سنجاغی ومعرا قضاسی غرباً ينه معرا وجبل سمعان قضالريله محاط ومحدود اولوب بش ناحيه ايله ٢٥٠ قدر قريه‌يی و ١٦٢٠٥ اسلام ٢٠٠ خرستيان ٣٨ اسرائيلی اولمق اوزره جمعاً يكون ١٦٤٤٣ نفوسی جامعدر. داخل قضاده برباب مدرسه بر رشديه ١٨ مكاتب صبيانيه موجود اولوب بونلره مداوم طلبه‌نك مقداری ٤٧٧ كشيدر .

قضانك ٣٠ كيلو متره قدر جهت جنوبيسنده جبول نامنده بر محله موجوددر .

بابل.— شهرت ومعموريت قديمه‌سی پك شعشعه‌لی صورتده واصل صماخ متأخرين اولان بر شهر قديم ايدی‌كه موقعی سمت عراقده حله شهری جوارنده ونهر فرات اوزرنده اولوب مذكور حله شهری بلدهٔ قديمك همان بر محله‌سی بيله دكلدی .

بابل دولت كلدانيه‌نك پای تخت بينظيری اولوب بر بچق ميليوندن زياده نفوس بسلمكده ايدی .

بابلك بانيسی نمرووددر .

شهر دائراً مادار ايكی قاتلی برسور ايله احاطه اولنمشدركه مربع الشكل اولديغی حالده هر ضلعك طولی درت ساعت ايدی . سورك ارتفاعی ٢٥٠ قدم وعرضی ٥٠ قدم اولوب يكديكرينه متقابل يوز قپوسی وسورك ارتفاعندن اون قدم دها مرتفع ايكيوزاللی عدد قله‌سی وار ايدی . وخندق صو ايله مملو اولوب خندقدن چيقان طوپراق ايله سورك طوغله لری اعمال اولنمش وخرج يرينه زفت ايله صيوانمشدی.

درون شهرده شمسدن كنايه اوله‌رق بعل نامنده‌كی معبوده مخصوص برمعبد وبرده جسيم قله وار ايدی .

بابلك ممدوحله براپر عجائب سبعهٔ
عالمدن معدود اولان باغچه‌سی اعظم
مصنوعات بشریه‌دندر .

مذكور بغچه كمرلر اوزرینه بنا
اولنه‌رق سطحی سنورك ارتقاعنه
مساوی وزمینی شهره ناظر ایدی .
تخنی هردرلو جنسیم اغاجلرك كوك
صالمه‌سنه مساعد اوله‌جق درجه‌ده
طوپراق املاسیله تزیید ایدلمش ایدی .

شهر بابل میلادعیسی‌دن ٤٠٢٦ سنه
اقدم بنا اولنوب بابل دولت جسیمه‌سنه
پای تخت اتخاذ ایدلمش وبرمدت صكره
اثور حكمداری بیلوس طرفندن ضبط
اولنه‌رق آثور دولتنه مقر حكومت
اولنمشیدی .

آثوریلر مركز حكومتی اولان
ینوانك خرابیتندنصكره شهرك اهمیتی
بر قاتدها تزاید ایتمش ومشهور بخت
نصرك قدسدن كتوردیكی بر چوق
اموال غنایم ایله بعل معبدی بر قاتدها
تزیین وشهره برطاقم استحكامات واسرایلر
علاوه‌سیله توسیع واعمار اولنه‌رق بابل
مداین عالم دینلكه شایان بر حاله
كلمشیدی .

ابوالمورخین هره‌دوت زماننده یعنی
میلادك بشیوز سنه اقدمنده شهر
زینت ومعموریتجه غبطه بخشای مدن
وامصار برحالده ایدی .

فقط صكره‌لری تدنی وخرابیته
یوزطوتوب میلاددن ٣٠٠ سنه مقدم
اسكندر رومینك قبضهٔ تصرفنه كچه‌رك
مشار الیه حكومتنه پای تخت اولمق اوزره
بالا نتخاب اولكندن زیاده تزیین
واعمارینه تشبث ایده‌جكی صره‌ده
مشار الیهك وفاتی وقوعبولمقله كیت كیده
خرابه یوز طوتمش وسلفقیه ومدائن
كبی شهرلرك انشاسی اهمیتی بسبتون
ازاله ایتمش اولمغله بدایت ظهوراسلامده
شهر بالكلیه خراب وخالی بر حالده
بولنمش ایدی .

عباسیلرك ابتدای حكومتنده موجود
بولنه بیلان انقاضی بغدادك انشاسنده
قوللانلدیغی كبی بقیهٔ انقاضی دخی
قوملر ستر ایتمكله شهردن نام ونشان
قالمامشدر .

بابلستان .ــ عراق عربینك قسم جنوبیسنده ویریلان
بر اسمدركه قدیماً كلدانیلرله مسكون
ومركزی بابل شهری ایدی .

بابليوينه .ــ مصرده ونیلك طرف شرقیسنده بابل
مهاجرینی معرفتیله تأسیس وانشا
اولندیغیچون بو اسمله تسمیه قلنمش
برشهر ایدی .

بابونه .ــ مناستر ولایتنده وپرلپه سنجاغنده برطاغدر .

باجل .ــ یمن ولایتنك تهامه قطعه‌سنده وحدیده‌نك سكز
ساعت بعد ومسافه‌سنده حدیده سنجاغی
مضافاتندن باجل قضاسنك كرسیٔ
اداره‌سیدركه برجبلك اتكنده وسهم
نام نهرك صاغ طرفنده واقعدر .
باجل قضاسی : كوكبان ، زیدیه ، ریمه ،

حراز وحدیده قضالریله محاط اولوب ایکی ناحیه‌یی شاملدر .

هواسی صیجاق واراضیسنده یتنك محصولات متنوعه‌سی حاصل اولور.

بادم اغاجی .— نام عتیق قره‌قوپولیسدر .

قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده وانطالیه‌دن اسپارطه‌یه کیدن طریقك کذرکاهنده وطاغلق بر محلده واقع قزل قیا ناحیه‌سنك مرکزی اولان قدیم بر قریه‌در .

بارده .— ch ysorrhoas amana ‘ abana

سوریه ولایتنده بر نهردرکه آنتی لبنان سلسله‌سندن نبعان ایله شامه قریب متعدد قناللره تقسیم وافراز وبعده بحر المرج نام کولی تشکیل ایتمك اوزره یکیدن مجرای واحده ارجاع اولنور .

بارطین .— قسطمونی ولایتنك بولی سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب همنامی اولان چایك غرب جهتنده وساحل بحرسیاهدن ۱٤ کیلومتره قدر اوزاقده واقعدر .

ذکر اولنان بارطین چایی ایله قوچاناز دره‌سی قصبه‌نك الت طرفنده التصاق ایتدکلرندن چایك بورادن اعتباراً مجراسی توسع ایدرك بوسایه‌ده اورته جسامتده اولان کمیلر تا قصبه‌یه قدر کله‌بیلورلر .

بشبیك قدر سکنه‌سی وخیلی کراسته تجارتی واردر .

قضاسی : شمالاً قره دکز وجهات سائره‌دن قسطمونی لواسی وکره‌ده وارکلی قضالریله محاط اولوب آماصری وچهارشنبه ناحیه‌لریله برابر ۱۰۰ قریه ویکرمی بشبیك قدر نفوسی جامعدر .

اراضیسی طاغلق وصولاق وبوجهتله محصولدار اولوب باشلوجه تجارتی کراسته یوزندندر .

قضانك غرب جهتنده واپور کوموری معادنی واردر .

بارطین چایی .— « پارتینوس «parthenius»

قسطمونی ولایتنده بحرسیاهه دوکیلان برچایدرکه زعفرانبولینك درت کیلومتره قدر شرق جنوبیسنده طورنه طاغندن نبعان ایله برخیلی دره وچایلرله جسامت پیدا ایتدکدن وبارطین قصبه‌سندن کچدکدن صکره فیلیاس چاینك اغزینك بش کیلومتره قدر شمالندن بحرسیاهه دوکیلور. مجراسی ۷۵ کیلومتره‌در.

بارله .— قونیه ولایتنك حمید آباد سنجاغنده اکردیر قضاسنه ملحق برناحیه مرکزی اولوب اکردیر نام دیکر حویران کولنك ساحل غربیسنده واقعدر .

ناحیه ۲ قریه و ٦۳۹ خانه‌ده ۳۵۸ روم ومتباقیسی اسلام اوله‌رق ۹٦۰۷ نفوسی مشتملدر .

بارما .— موصل ایله تکریت ارهسنده برطاغك اسمیدر .

باروا .— حلبك سریانیجه اسمیدر.

باره .ـ حلب ولایتنك مركز لوایه ملحق ادلیب قضاسنده اریحا ناحیه‌سنده قرون متوسطه‌ده واهل صلیب دورنده خیلیجه کسب شهرت ایتمش برقصبه ایدی .

اوائل دور اسلامیه‌ده باغ وبغچه‌لرینك كثرتی وقلعه‌سنك متانتی ایله مشتهر ایدی .

باریشا .ـ جبل باریشا كلمه‌سنه نظر اولنه .

باریك صور .ـ ارضروم ولایت وارزنجان سنجاغنده کماخه ملحق ۱۰ قریه‌یی جامع بر ناحیه‌در .

بارین .ـ حلب ایله حما اره‌سنده بر کوچوك وخراب برقصبه‌درکه صلیبیون زماننده اولدقجه حائز اهمیت ایدی .

بازارجق .ـ حلب ولایتنده مرعش لواسنده بر قضا اولوب مرعش قضاسی ایله عینتاب قضاسی واطنه ولایتیله محاط ومحدوددر اراضیسی جیهان توابعندن آق صو نهریله صولانور .

قضانك نفوسی ۳۰۰۰۰ ترك ۱۶۵۱ كرد ۵۳۲ سریانی یعقوبی ۵۰۰ پروتستان اولمق اوزره ۲۲۶۸۵ كشی‌یه بالغدر .

محصولاتی جسیم اورمانلرندن بشقه زیتون بغدای آرپه داری ومصنوعاتی سجاده وكلیم وسائره‌دن عبارتدر .

مركز اداره‌سی اوفه جقلی نامنده بر قریه‌در .

بازارجق نامنده خداوندكار ولایتنك ارطغرل سنجاغنك بیله‌جك قضاسی ملحقاتندن بر ناحیه ایله بلغارستانده وارنه ایله سلستره آراسنده بر قصبه دها واردركه بوكا حاجی اوغلی بازارجغی دخی دیرلر .

تفصیلاتی ایچون « حاجی اوغلی بازارجغی » ماده‌سنه نظر اولنه .

بازاركوی .ـ خداوندكار ولایتنك مركز لواسنه مضاف كملك قضاسی ملحقاتندن ۱۵ قریه ودرت بشبیك نفوسلی برناحیه‌نك كرسیٔ اداره‌سی اولوب ازنیق كولنك یارم ساعت قدر غربنده وكملكه بش ساعت بعد ومسافه‌ده واقع باغ وبغچه‌لری ومیوه وسبزه‌سی كثیر بر قصبه‌در .

درون قصبه‌ده سلطان اورخانك بر جامعی ایله اشرف رومی سلاله‌سنه مشروط بردرگاه وسائره واردر .

بازیان .ـ موصل ولایتنك سلیمانیه سنجاغنده قضا مركزی بر قصبه‌دركه سلیمانیه قصبه‌سنك غرب شمالیسنده وسلیمانیه قصبه‌سندن آلتون كوپری وكوی سنجاغنه كیدن طریقك نقطهٔ التصاقنده وقره طاغ ایله پاسیان طاغی اراسنده ومهم بر بوغاز مدخلنده كائندر .

قضاسی: ۱ ناحیه و ۱۵۷ قریه‌و ۷ عشیرتی وبونلرده جمعاً یكون ۱۰۰۰۰

قدر نفوسی حاوی اولوب اهالیسی کردلردن عبارت وعشایری جنکاورلکله مشهوردر .

قضانك اراضیسی کوهستان وسنکستان اولدیغندن محصولاتی درجهٔ کفایه‌دن دون مرتبه‌در .

باشان . — ارض فلسطینك قسم شمالیسنه ویریلان اسم قدیمدر .

باشزی . — جزیرهٔ ابن عمر ملحقاتندن مهجبه بر قریه اولوب قدیماً بازاری رواجلی ایمش .

باش دره . — اطنه ولایتنك ایچ ایل سنجاغنده جاری کوکصو نام نهره قاریشان بر تابعك اسمیدر .

باش قلعه . — وان ولایتنه ملحق حکاری لواسنك قضاسی اولان الباق قضاسنك مرکز اداره‌سی اولوب قلعه سنك متانتی وموقعنك اهمیتی حسبیله کردستانك مراکز مشهوره ونقاط اجتماعیه سندن معدوددر .

وآندن موصله کیدن طریقك کذرکاهنده ومرکز ولایتك ۱۹ ساعت قدر جنوب شرقیسنده ودجله توابعندن زاب الکبیر صویی ساحل یمیننده واقعدر.

حکارینك ولایت حالنده اداره‌سی زماننده مرکز ولایت باش قلعه ایدی ۹۲۲ تاریخ هجریسنده خاقان خلد آشیان سلطان سلیم خان اول حضرتلرینك عهد سلطنتلرنده داخل حوزهٔ عثمانی اولمشیدی .

باصلوخان . — مزوپوتامیانك بلاد قدیمه‌سندن برشهر اولدیغی حالده زمانمزدن پك چوق اوللری دخی حال خرابیده ایدی .

باطموز . — باطموز ماده سنه نظر اولنه .

باطنوز . — باطنوز ماده‌سنه نظر اولنه .

باغدره . — قسطمونی ولایت وسنجاغنده بعضاً ناحیه اتخاذ اولنمش برموقعدر .

باغرغان . — سیواس ولایتنده متمکن برقبیله‌در .

باف . — «ناپافوس (Napaphos)» قبریس اطه سنك جنوب غربی ساحلنده وقوقلیانك «PealoPaphos» اوچ ساعت اوزاغنده بر قیانك اوزرنده واقع ۱۵۰۰ نفوسلی برقصبه‌در . لیمانی قومله طولمش اولدیغندن انجق اوفاق کیلر کیره بیلورلر.

شهر پك قدیم اولوب ذهره‌یه مخصوص بر عبادتخانه‌سی وار ایدی .

بافره . — طربزون ولایتنه مربوط جانیك لواسی مضافاتندن بر قضا مرکزی اولوب صامسونك ۴۵ وقزل ایرمغك ۲۰ کیلومتره اوزاغنده واقع وخیم الهوابر قصبه‌در. دروننده ۵ بیك نفوس ۲ جامع شریف بر رشدیه ۳ صبیان مکاتبی ۳ درکاه ۳ حمام ۳ خان وقزل ایرمق اوزرنده کوزل بر کوپری واردر .

قضاسی : جانیك لواسنك منتهای

غربیسنده وقسطمونی ولایتی حدودنده واقع اولوب الاجام ناحیه سیله برابر ١٦٤ قریه و ٥٤٠٠ نفوسی شاملدر.

اراضیسنی قزل ایرمق ایله وسط قضاده کائن قطران طاغندن نبعان ایلیان بر چوق چایلر اروا ایدرلر باشلوجه محصولی هر جنس حبوباتله توتوندن عبارتدر .

بافره توتوننك شهرتی جهتیله رژی اداره‌سی کلی تمتع حاصل ایدر قضاده سنوی ٢٠ میلیون قیه توتون حاصل اولور .

ناحیهٔ ملحقه‌سی اولان آلاجام بافره‌نك ٢٧ کیلو متره بعدنده‌وساحلدن ٦ کیلو متره مسافه‌ده واقع ١٤ بیك نفوسی و٤٩ قریه‌یی جامعدر .

باقر .— آیدین ولایتنك صاروخان سنجاغنده باقرچایی اوزرنده بر قریه‌در .

باقرچایی .— اسم قدیمی فایقوس در دمیرجی طاغلرندن نبعان ایله‌اوزونجه یایلادن کلان‌صولری بعدالاخذ قرق‌آغاج وصومه‌قصبه‌لری شمالندن و برغمه‌نك جنو بندن کچه‌رك صاغ وصول‌طرفلرندن برچوق‌چایلری علی‌الخصوص موصاوق‌طاغلرندن اینان و برغمه‌نك کنارندن کچن بر کوچوك صو ایله مادرادن کلان دیکر برایرمغی آلیر و ١٠٠ کیلومتره قدر مجراسنی تمدید ایتدکدن‌صکره‌جاندارلوکورفزینه دوکیلور .

باقر کوره‌سی .— یاخود کورهٔ نحاس قسطمونی ولایتنك اینه‌بولی قضاسنه ملحق ٣٩ قریه‌لی بر ناحیه‌در که مرکزی اولان قصبه مرکز ولایته ٤٠ و اسکله‌سی اولان‌اینه‌بولی‌یه ٢٢ کیلومتره مسافه‌ده وطاغلق برمحلده واقعدر .

باقلاك .— بقلاك کلمه‌سنه مراجعت بیوریله .

بالا .— آنقره ولایت و سنجاغنه ملحق بر قضادر .

حدود حاضره سی شرقاً کسکین غرباً آنقره جنوباً حیمانه شمالاً جبیق آباد قضالریله مؤسسدر .

قضانك نفوسی ٢١٥٩٣ نفوس مسلمه‌دن عبارتدر .

داخل قضاده ٩١ قریه ٣٤٠٠ خانه ٨ جامع ٦٥ مسجد ٣ مدرسه ٤٨ صبیان مکاتبی واردر .

محصولاتی : بغدای ، آرپه ، بور چاق ، مرجمك ، آفیون ، نخود ، داری ، پاموق ؛ و میوه‌سی الما ، آرمود ، اوزومدن عبارتدر. حیواناتی آت ، مرکب ، دوه ، قره صغیر ، مانده و ٣٠٠ بیك رأسی متجاوزقیون وکچی وتفتیکدر .

منسوجات و معمولاتی کلیم، خالی، سجاده ، هکبه وبونلره مماثل‌شیلردر.

قضاء مزبورده قره بل نام محلده اعلا کمور معدنی بولنور مرکز قضا اتخاذاولنان قره‌لی (قره علی) قریه‌سی

قرق‌اللی خانه‌دن عبارت اولدیغی حالده آب وهواسی لطیف وهله جوارنده‌کی قرق‌اللی کیلومتره وسعتنده‌کی اورمانی موسم بهارده نغمات طیور کونا کون وجابجا نبعان ایدن صاف و براق آب حوشکوار و جامهٔ حضرایه بورونان چمنزارلری حسبیله برموقع جنتمون‌حالنه کیرمکله اهالئ محلیه هر سنه موسم حریفه قدر اوراده اقامتی اختیار ایتمکده‌درلر .

بالا حصار .ـ زبانزدی باللوحصار در انقره ولایت و سنجاغنده سیوریحصار قضاسنك مرکزی اولان سیوریحصارك ۳ ساعت قدر اوزاغنده و پسنیونت خرابه‌سی اوزرنده‌واقع ۳ بیك‌نفوسلی برقصبه‌در.

باچیق .ـ بلغارستانده وارنه ملحقاتندن بحر سیاه ساحلنده بر قصبه اولوب لیمانی وکمیلر ایچون مالزمهٔ میاهیه وسائره‌سی‌واردر.

باخار .ـ طاغی ، اناطولینك بحر سیاهه موازی اولان سلسلهٔ جبالندن پونت سلسله‌سی اقسا- مندن طربزون ایله ارضروم ولایتنك مرکز لواسنی فاصل اولوب ۹۸۰۰ قدم قدر ارتفاعی حائزدر .

بالس .ـ حلب ولایت وسنجاغنده و فرات نهری ساحل یميننده واقع غایت‌اسکی برقصبه اولوب مشاهیر علمای اسلامیه‌دن بر چوق ذواتك مسقط رأسی بولنمشدر .

بالطه لیمانی .ـ ginaecon partus (ژینا قون پورتوس) بوغاز ایچنك روم‌ایلی ساحلنده و بویاجی کویی ایله روم ایلی حصاری اراسنده بر کوچوك قوی اولوب بیزانس‌حکومتی زماننده‌فیدالیا تسمیه اولندیغی حالده اثنای فتحده عثمانلی دونتماسنك برنجی امیرالی بولنان قپودان بالطه اوغلی سلیمان بکك ۴۰۰ قدر کمیدن عبارت دونتماسنی بولیمانده استحضار و توقیف ایتمسی بالطه لیمانی نامیله تسمیه‌سنه سبب اولمشدر .

بالق کولی .ـ حلب‌ولایتنده‌واقع عمیق‌کولی‌جوارنده بالغنك کثرتیله مشهور برکولدر .

بالك .ـ موصل‌ولایتنك شهر زور سنجاغنده‌رواندزقصبه‌سنه تابع برناحیه اولوب ۶۰ قدر قریه‌یی جامعدر .

بالیانبولی .ـ آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده اوده‌مش قضاسنه ملحق ایکی ناحیه‌نك بریسیدر. موقعی شرقاً آلاشهر جنوباً نازللی غرباً اوده‌مش قضالری شمالاً کلاس ناحیه‌سی ایله محاطدر . مشتملاتی ۱۷ پاره کویدن عبارت اولوب ۵۶۸۷ نفوسی محتویدر .

مرکز ناحیه اوده‌مشك جنوب شرقیسنده و بش ساعت بعدومسافه- سنده ۳۸ درجه ٤٤ دقیقه عرض شمالی و ۲۵ درجه ۵۱ دقیقه طول شرقیده وموکیس طاغلرینك ۱۳۵۸

متره ارتفاعی اولان محلنده واقع ۹٤٤ نفوسی و ١٩٠ اماکنی جامع کوره قریه‌سیدر . اسکی شهر معناسنه اولان بالیانبولی (بالیوپولیس) قصبه‌سی ارسلان طاغی جوارنده اولوب پك اسکی ومع هذا معلومات تاریخیه‌سی پك ناقصدر .

بو جوارده زنجفره معادنی اولوب قدیماً افسلیلر طرفندن اخراج اولندیغی مرویدر .

بالیکسری .— خداوندکار ولایتنده قره سی لواسنك کرسیٔ اداره‌سی اولوب کوزل براووه‌یه ناظر اولان بر طاغك اتکنده و صو صغیرلق ایرمغنه تابع بر دره کنارنده واقع تخمیناً یکرمی بیك نفوسی جامع بر قصبه‌در ۷۳۷ تاریخنده سلطان اورخان حضرتلری زمان سلطنتلرنده عجلان زاده‌نك موافقتیله ضمیمهٔ ممالك عثمانیه قلنمشدر .

درون قصبه ده برر باب اعدادی ورشدیه ومتعدد صبیان مکاتبی وخان ، حمام و مکمل چارشوسی واردر .

قصبه‌ده هفته‌ده برکون بازار وهر سنه رواجلی بر پنایر قوریلور . بالیکسریده طوقونان عبا غایتله معتبردر.

طریقت علیهٔ بیرامیه مشایخ عظامندن شیخ لطف‌الله افندی حضرتلرینك تربه وزاویه‌سی ایله بعض خیراتی واردر .

قضاسی : کمر و ادرمید و بیغادیچ کونان صندرغی قضالری و بروسه وصاروخان لوالریله محاط اولوب غایت منبت ومحصولدار واورمانلقدر .

٦ ناحیه و ۱۰۰ قدر قریه وملحقاتیله برابر طقسان بیکه قریب نفوسی جامعدر.

محصولاتی آفیون پاموق ومیوه وحبوبات متنوعه‌دن عبارتدر .

قره‌سینك ولایت حالنده اداره‌سی زماننده بالیکسری مرکز ولایت ایدی.

بالیه .— خداوندکار ولایتنك قره‌سی سنجاغنده مرکز قضانك ملحقاتندن بالیه ناحیه‌سنك مرکزی اولوب بالیکسرینك غرب شمالنده واقعدر .

ناحیه ۸۵ قریه وجمله‌سی مسلم اوله‌رق یکرمی بیکی متجاوز نفوسی ومنبت ومحصولدار اراضیی حاوی اولوب آفیون ، خشخاش ، پلاموط وپاموق محصولی کلیتلیدر .

حیوانات اهلیه‌سی دخی چوقدر .

داخل ناحیه‌ده ۸۵ جامع ومسجد و ۷۵ مکتب واردر .

باندرمه .— اسم قدیمی پانورومو (panoromo) در. خداوندکار ولایتنك قره‌سی سنجاغنه تابع برقضا مرکزی اولوب مرمره دکزی ساحلنده وقپو طاغی شبه جزیره‌سی واسطه‌سیله تشکل ایدن کورفزك داخلنده واقعدر .

بروسه‌دن ۱۰۰ وبالیکسردن ۸۰ کیلو متره اوزاق اولوب خداوندکار ولایتنك بو جهتی ایچون پك مکمل براسکله‌در .

درسعادتله اتصالاتی هفته‌ده برقاچ کره امد شد ایدن اداره‌ٔ مخصوصه واپورلری تأمین ایتمکده‌در .

اون بیکی متجاوز اولان سکنه‌سنی اسلام وروم وملل مختلفه‌دن عبارت اولوب ٤ جامعی ایله ٣ مسجدی و ١ رشدیه مکتبی ١١ خان ٣ حمام وبشیوزه یقین دکانی واردر .

سختیان ومشین اعمالاتی پك مترقیدر .

قضاسی : میخالیج اردك صندرغی کونان قضالری ایله محدود وامیرعلی مانیاس وایدنجك ناحیه‌لرینی جامع اولوب ٣٩ بیك نفوسی حاویدر .

اراضیسنك درجه‌ٔ انباتیه وقوه‌ٔ تموی زیاده اولدیغندن مرعالرنده لایعد قیون سوریلری بسلنور ودرسعادتك احتیاجات لحمیه‌سنی قسماً تأمین وتدارك ایلر .

بانیاس .— (paneas, caesarea paneas, caesarea philippi) (بانیاس، قیصریه، بانیاس، قیصریه فیلیپس) سوریه ولایتی قراسندن اولوب شریعه توابعندن همنامی اولان برکوچك صوییك کنارنده وشامه ملحق حاصبیا قضاسی داخلنده‌در .

شامه اولان بعد ومسافه‌سی یدی ساعت قدردر .

بانیاس انجیلده مذکور اولان مواقعدن اولوب فیلیب طرفندن قیصر اوکوستك شرفنه اولمق اوزره بیوك هرودك اثر بناسی اولان معبد جوارنده انشا اولنمش ایدی .

اهل صلیب دورنده کسب اهمیت ایدوب ١١٣٠ تاریخنده اهل صلیب طرفندن ضبط اولنمش ایسه‌ده ١٤٦٥ تاریخ میلادیسنده تکرار خلیفه‌ٔ شام طرفندن استرداد قلنمشدر .

غایت کوزل ومتین اولان قلعه‌سنك خرابه‌سی الآن مشهوددر .

باولو .— قونیه ولایتنك حمید آباد لواسنده اکردیر قضاسنه ملحق نواحیدن همنامی بولنان ناحیه‌نك مرکز اداره‌سی اولوب مرکز قضانك شرق جنوبیسنده واقعدر .

ناحیه‌سنی ٢٣ قریه ٩٦١ اماکن وجمله‌سی مسلمان اوله‌رق ٥٤٤٠ نفوسی جامعدر .

باولوز .— سیواس ولایت وسنجاغنده برموقعك اسمیدر .

باولوطاغی .— اناطولیده وسط درجه‌ده برسلسله‌ٔ جبال اولوب شرقاً بوز طاغدن غایت طار بروادی ایله آیرلمشدر .

بایبورد .— ارضروم ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی برقصبه‌درکه ارضرومدن ١٠٠ کیلومتره قدر مسافه‌ده واقعدر .

چوروق صویی قصبه‌یی ایکی‌یه بولمشدر . برقسمی یعنی یوقاری سمتی طاغ اتکنده واشاغی محلاتی باغ وبغچه‌لر آراسنده‌در .

قصبه‌نك موقعی طربزوندن ارضرومه کیدن جاده اوزرنده وپك مهم برموقعده‌در .

مارالیان چوروق بایبورد ایله باطوم

آراسنده ١٢٦ كيلومتره طولنده مكمل برنهر يولى تشكيل ايتمشدر .

سكز بيك قدر سكنه سى بر رشديه مكتبى جامع ومدرسه لرى و منتظمجه چارشيسى واردر .

هواسى صغوق وآثار عتيقه سى اولدقجه مهمدر .

بعض اوفاق تفك كموش آوانى ايله سجاده وكليم كبى مصنوعاتى دخى مقبولدر.

قضاسى : ارضروم ولايتنك غرب شمالنده واقع اولوب ١٤ ناحيه ايله ١٨٦ قريه ونفس بايبور داخل اولديغى حالده ٥٨٢١٣ نفوسى محتويدر .

قضاده برى رشديه اولمق اوزره ١١٨ مكاتب ومدارس ١١١ جامع شريف ١٣ كليسا ومناستر ٤٨١ دكان ١١٧ دكرمن ٤٠ خان ١٩ فرون ٢ صابونخانه ١ مومخانه وسائره واردر .

اراضيسى منبت ومحصولدار واورمانلرى واسعدر .

حبوبات وميوه وسبزه محصولى بركتلى اولوب ٢٧ بيك قدر موجودى آرى قوانلرى احتياجات محليه يه كافى درجه ده بال احضار وجامع ومعابد سائره يه موم تدارك ايتديكى مارسليا طريقيله فرانسه يه دخى كوندريلور .

بايزيد . — ارضروم ولايتنك متشكل اولديغى الويهٔ ثلثه دن همنامى اولان بايزيد سنجاغنك كرسئ اداره سى اولوب ارضرومدن ١٦٤ وحدود ايرانيه دن ٢٦ كيلومتره بعد ومسافه ده ومشهور ارارات طاغنك بش ساعت قدر اوزاغنده وطاشلق بر دره نك ايكى بايرلرى اوزرنده و ارضرومدن ايرانه منتهى جادهٔ كبيره كذركاهنده واقعدر .

آرارات طاغنك سيورى سيورى قار ييغنلرندن متشكل رأسلرى شهردن پك غريب بر صورتده مشاهده اولنور.

درون بلده ده بر باب حكومت قوناغى ايله بر اسكى قلعه و بر قاچ صبيان مكتبى ، بر رشديه اوچ كليسا واردر .

هواسى غايت صاغلام و نفوس موجوده سى ايكى بيك قدردر قصبه نك زمان تأسيسى پك اسكى اولوب يلديرم بايزيد خان مرحوم طرفندن تاتارلره قارشو ايلرو قره غول حكمنده اولمق اوزره انشا ايدلمشيدى.

قضاسى : نفس قصبه ايله جوار قرا ونواحيسندن متحصل اولوب ادمانلى وجلالى ناحيه لرينى محتويدر.

اهاليسى ايكى بيكى نفس قصبه يه عائد اولمق اوزره ٧٧٨٥ قدردر .

اراضيسى چبلاق ايسه ده محصولاتى درجهٔ كفايه ده در.

صنايع محليه كرد عشيرتلرينك دستكاه مهارتلرندن چيقه رق جهانك هر كوشه سنده معتبر اولان اعلا ونفيس كرد حاليلريله كليم وسجاده لرندن عبارتدر.

سنجاغى : ولايتك شرق جنوبى جهتنده و روسيه و ايران دولتلرى

خدودنده واقع اولوب شمالاً روسیه شرقاً عجمستان جنوباً وان ولایتی غرباً خلس وپاسین قضالریله محاط ومحدوددر.

سنجاق بایزید، آنتاب، دیادن، قره کلیسا آلشکرد قضالریله ۱۸ ناحیه و۸۱۸ قریه‌یی و۸۴۴۸ خانه‌یی جامعدر سکنه‌سی ۴۱۴۷۱ اسلام اولمق اوزره ۵۲۵۶۴ نفوسدر.

محصولات متنوعه‌سی بروجه آتی جدولده ارائه اولنمشدر.

« جدول »

	شنیك	قیه
بغدای	۲۲۰۰۰	
آرپه	۱۵۶۹۰۰۰	
کتان تخمی	۳۴۰۰۰	
داری	۲۶۰۰۰	
مرجمك	۱۰۰۰	
فصولیه		۷۰۰۰
بقله		۲۰۰۰
قاوون، قاربوز		۵۰۰۰۰
صوغان		۲۵۰۰۰
قوقوروز		۲۵۰۰۰
پاتاتس		۲۰۰۰
قایصی		۲۵۰۰
شلغم		۱۵۰۰۰
لخنه		۵۵۰۰۰
یکون	۳۶۶۰۰۰۰	۱۸۳۵۰۰

بایندر. — آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه در.

موقعی ازمیرك جنوب غربیسنده و طوربالیده آیدین خطندن آیریلان تیمور یولی ایله شهر مزبوردن ۵۰ دقیقه مسافه‌ده ۳۱,۱۱ عرض شمالی و ۲۵,۱۲ طول واقع ۵۹۳۳ نفوسی ۱۸۸۲ اماکنی جامع شرقیده وسطح بحردن ۷۵ متره مرتفع وکنیش بر اووه‌یه ناظر برطاغ اتکنده مبنیدر.

قضاسی: شمالاً ازمیر وقصبه شرقاً اوده‌مش جنوباً تیره غرباً ازمیر قضالریله محاط ومحدود اوله‌رق ۴۴ قریه ۲۱۲۵۶ نفوسی شاملدر.

داخل قضاده ۱ مدرسه ۲۸ جمع ومسجد ۲۷ مکاتب اسلامیه ۲ مکاتب سائره واردر. محصولاتی حبوبات ایله باموقدر.

قسطمونی ولایت کنغری لواسنك چرکس قضاسنه ملحق برناحیه‌نك اسمی دخی بایندر اولوب مرکزی ۲ بیك نفوسی جامعدر.

ناحیه‌سی ۲۴ قریه ایله ۱۰ بیك نفوسی محتویدر.

بیك. — بوغاز ایچینك روم ایلی ساحلنده وارنبود کویی ایله روم ایلی حصاری آراسنده محافظه‌لی برقوی اوزرنده هواسی لطیف وابنیه‌لری منتظم بر قریه اولوب درسعادتك صیفیه‌لرندن معدود بولندیغی جهتله سواحلنده اغنیایه مخصوص متعدد ومزین یالیلری حاویدر. اسکی اسمی

لائه اولوب قديماً غايت مكلف برديان
معبدينى شامل ايدى .

بتاخليوس .- حلب ولايتنك مرعش سنجاغنده
البستان قضاسنه مضاف افسوس ناحيه سى
داخلنده وافسوس قصبه سى قربنده
رطاغدركه بونده صحاب كهفك مقامى
واردر .

بتليس .- آناطوليده و كردستان سمتنده بر ولايت
مركزى اولوب وان كولنك ٤ فرسخ
لدر جانب غربيسنده وسطح بحردن
١٥٠٠ متره مرتفع برمحلده واقع باغ
بغچه لرله محاط وصولاق بر شهردر .
١٥:١١ بيك راده سنده بولنان سكنه
سنك ثلثانى مسلم كردلردر .

غايت صرب برقيالق اوزرنده كى
قلعه سنك متين ورصين اولديغى اليوم
مشهود اولان آثارندن اكلاشيلور .

تاريخ هجرتك يكرمى بشنجى سالنده
يد اسلاميانه كچديكى وقرون وسطاده
كرد حكومتنه مركز اولوب بالاخره
مجمله انتقال ايلديكى حالده فاتح شام
عرب ياوز سلطان سليم زماننده ادريس
بدليسنك همتيله عثمانليلره كچديكى
محققات تاريخيه دندر .

مولانا ادريس بدليسى بو شهرده
نشو ونما بولمشدر .

بتليس قضاسى: همنامى اولان بلده
ايله ١٧٢ قريه و ٣٠٠٠٠ نفوسى
جامع برقضا اولوب وان كولنك غربنده
واقع واراضيسى كوهستان وسنكستاندر.

بتليس ولايتى .- كردستان ولايتلرندن
اولوب اخيراً تأسس وتشكل ايتمشدر .

شمالاً ارضروم شرقاً وان جنوباً
وان وديار بكر غرباً ينه ديار بكر
ولايتلريله محاط اولوب تربيعاً ٣٠٠٠٠
كيلومتره وسعتنده و ٣٠٠٠٠٠ نفوس
ايله مسكوندر .

اراضيسى طاغلقدر . فرات وموراد
حوضه لرينى تفريق ايدن برسلسلهٔ وسطيه
ايله ايكى يه افراز اولنمشدر .

اراضيسنك قوهٔ انباتيه سى درجهٔ
ثالثه ده ايسه ده كليتله ميوه مبزه توتون
واحتياجاته كافى بغداى و پرنج حاصل
اولور .

معمولاتى سجاده وكليم ايله شياق
و بزدن عبارتدر .

سكنه سنك قسم اعظمنى تشكيل ايدن
كردلر شجاعت وجنكاورلكله مشهوردرلر.
واكثريسى خيمه نشين حالده بولنمقده در.

ولايت ادارهٔ ملكيه جه : بتليس ،
سعرد ، موش و كنج ناميله درت اوا
ايله ١٤ قضاو ١٠ ناحيه يه منقسم اولوب
مجموعى ايكى بيكى متجاوز قريه يى جامعدر.

بتليس چايى .- فرات توابعندن اولوب وان كولنك
جهت غربيسنده كى طاغلردن نبعان
ايدرك و بتليس شهرندن كچه رك بتليس
وسعرد سنجاقلرينى فصل ايتدكدنصكره
مجراسنى ٩٠ كيلومتره قدر بعدالتمديد

وان ولایتی حدودنده دجله یه منصب اولور .

بحر ابیض .— نیل مبارك نام نهر جسیمی وجوده کتورن ایکی بیوك قولدن اك بیوکنك اسمیدرکه بوکا نیل ابیض دخی دیرلر .

نیل مبارك ماده‌سنه نظر اولنه .

بحر ان نجم .— بغداد ولایتنده حله سنجاغنده فرات نهرینك جدوللره افراغ اولنان صولرندن متراکم و بین الاهالی هور اطلاق اولنان کوللردن بری اولوب فضلهٔ میاهی بحر نجفه واورادن ینه دجله‌یه دوکیلور .

بحر احمر .— (نام دیکر بحر القلزم ویا شاب دکزی) ،

افریقا ایله اسیا قطعه‌لری دها طوغریسی اسیای عثمانینك عربستان قطعه سیله افریقای عثمانیدن خدیویت مصریه آراسنده واقع بر دکز اولوب شکلی طولانی واستقامتی شمال غربیدن جنوب شرقی یه طوغریدر .

شمال جهتندن سویش قنالی واسطه سیله بحر سفیده وجنوب جهتندن باب المندب نام بوغاز واسطه‌سیله بحر محیط هندی‌یه ملاصق ومتصلدر .

شمالنده ورأس محمد ایله منتهی سینا شبه جزیره‌سی طرفنده عقبه وسویش کورفزلری پیدا اولمشدر .

بودکزه قلزم اسمنك سبب تسمیه‌سی عریش جوارنده کائن قلزم شهرقدیمنه نسبتله ایدوکی محققدر .

صوینك رنکنك قرمزمسی اولمسی دخی بحر احمر دینلمسنه سبب اولمشدر .

سواحل وقعرنده واقع اولوب اکثری کمیلرك مرور وعبورینه مانع اولان شاب دوکونتیلری ایسه دکزه شاب دکز نامنی ویردیرمشدر .

دکزك همان ایکی سواحلی دولت علیه‌نك اجزای متممه‌سندن اولان اراضی اولدیغندن بحر مزبور دولتك برداخلی دکزی عد اولنمقده‌در .

شاب دکزنده واقع باشلوجه اطه‌لر جزایر دهلك دینلان ومصوع کورفزینی ستر ایدن جزایر مجتمعه ایله جزایر فرسان و باب المندبی ایکی کچید حالنه قویان پریم اطه‌سی کبی اوفاق تفك شیلردن عبارتدر .

سواحلك آسیا جهتی افریقا یاقه‌سنه نظراً دها زیاده مسکون ومعموردر .

مخا، حدیده، جده، ینبوع اسکله‌سی خطهٔ یمانیه وقطعهٔ مبارکهٔ حجازیه‌نك برر مکمل مرسای تجاریسیدرلر .

افریقا ساحلنده قصیر ایله سواکن و مصوعه وعصابدن ماعدا مهم موقع یوق کبیدر .

بحر احمرك اوائل دور اسلامیه‌ده اهمیتی زیاده ایدی . آسیا ایله افریقا بیننده‌کی تجارت بحریه‌یه منحصر ایدوکندن بحر احمر عادتا برممر تجارت حکمنده ایدی عرضنك آزلغی ایسه نقلیات تجاریه‌یی فوق العاده تسهیل ایلر ایدی .

امید برونی واسطه‌سیله هندستان
اوستراليايه يكيدن بر طريق بحرى
شادى بحر احمرك درجهٔ اهميتنى ازاله
تمش ايديسه‌ده سويش قنالنك آچيلمسيله
ر مزبورك اهميت سابقه‌سى يكيدن
عاده اولنمشدر .

بحرالحوله .— la mer de ‘ elhoûlè‘ merom
ـوم دكزى . بحر يوسف .
فلسطين قطعه‌سنده عكا سنجاغى
اخلنده وطبريه كولنك شمالنده ٦
يلومتره طولنده وه بچق كيلو متره
رضنده ومثلث غير منتظم شكلنده
ر كولدر .
مشهور شريعه نهرى بوكوله جهت
اليدن داخل اوله‌رق جنوب جهتندن
روج ايله طبريه كولنه دخول ايدر .

بحرطبريه .— génésaritislacus بوكا طبريه كولى
غاليله دكزى دخى ديرلر .
ارض فلسطينده ومشهورلوط كولنك
ت شماليسنده ٣٣°,١٥′,٢٤″ طول شرقى
ه ٣٢°,٤٨′,٢١″ عرض شماليده واقعدر.
شكلاً بيضىٔ غيرمنتظم اولوب طول
ظميسى ٢٠ كيلومتره ٨٢٤ متره
عرضى ٥ ميل جغرافى امتدادنده‌در.
سطحى بحرسفيد تسويه‌سندن اعتباراً
٢٣ متره قدر منحط اولوب بالغنك
ثرت ونفاستيله شهرتسعاردر .

بحرعياد .— عربستانك شرقاً فرات غرباً سوريه جنوباً
نجد مملكتلرى آراسنه دوشن قسمنك
اسم مخصوصيدر .

بحرلوط .— ياخود بحر ميت ، اولو دكز ، m. morte m. morteum sodonirticus lacus ‘ (lacus asphaltites) .
ارض فلسطينده وقدس شريفك سمت
شرقيسنده واقع جسيمجه بركول اولوب
طبريه كولنك بر جهتندن كيروب
ديكر جهتندن چيقان شريعه نهرينى
اخذ ايدر .
امتداد طولى ٦٤ كيلومتره ٣٦٠
متره وعرضى ١٢,٨٧٢ كيلومتره ايله
٨,٠٥٠ كيلومتره بيننده تخلف ايدر .
اك درين محلى شمالده اللسان برونى
جوارنده ٢١٨:٤٠ قولاج آراسنده‌در.
طوزينك درجه‌سى يوزده يكرمى
آلتى بچق وثقلتى اوقيانوسه نظراً بشده
بر مقدارنده‌در .
كتب اسرائيليه‌نك روايتنه نظراً
بوكولك سواحلنده ازمنهٔ قديمه‌ده قرا
وقصبات متعدده موجود اولديغى حالده
سكنه‌سنك معاصيلرى سببيله غضب
الهى ظهور ايدرك نار سماوى ايله احراق
اولنمشلردى .
بحرلوط واديسى كرهٔ ارضك اك
منحط محلى اولوب سطح بحردن مقدار
انحطاطى ٣٩٤ متره‌در .

بحرنجف .— بغداد ولايتنده وفرات نهرينك
جهت غربيسنده وحله وكربلا سنجاقلرنده

واقع برکول اولوب فراتدن آچیلان جدوللرك صولرندن تحصل ایتمشدر .

ساحل شمالیسنده شیر خدا جناب مرتضی (ر) نك تربهٔ مقدسه‌لرینی محتوی بولنان نجف اشرف قصبه‌سی واقعدر .

بحره .— سمت حجازده وجده ایله مکهٔ مکرمه اراسنده بر قریه‌نك اسمیدرکه ابتدا اسلامده علیه الصلاة والسلام افندمز حضرتلری بوقریه‌ده برمسجد بنا وایچنده نماز ادا بیورمشلردی .

بحریوسف .— مصروسطاده‌نیل مجراسنه موازی اولمق اوزره موجود بولنان بر قنالك اسمیدر .

بحریه .— مصرك منیه مدیرلکنده ۸۰۰۰ نفوسلی برروضه (واح) نك اسمیدرکه بهنسی نامیله‌دخی موسوم اولدیغی حالده درجهٔ نهایه‌ده منبت ومحصولداردر .

بحیره .— خدیویت مصریه‌نك منقسم بولندیغی مدیرلکاردن بریسی اولوب مصرك اقسام ثلثهٔ اصلیه‌سندن مصر سفلاده والك غربی جهتنده واقعدر .

شمالاً بحر سفیده ساحل وجهات سائره‌دن غربیه ومنوفیه وجیزه مدیریتلری وبنغازی سنجاغنك شرقنی محیط اولان بیابان وسیعه ایله محاطدر . ۳۰۰زی متجاوز قریه‌ایله اوچیوز

اللی بیك قدر نفوسی محتویدر هواسی میاه راکده‌نك کثرتی جهتیله وخیم ایسه‌ده اراضیسی درجهٔ نهایه‌ده منبت ومحصولداردر . مرکزی دمنهورشهری ونواحیٔ ملحقه‌سی دینور ـ رحمانیه ـ شیرچت ـ بحیله‌در .

بحیرة التمساح .— سویش برزخی اوزرنده‌وپورت سعید ایله سویش اراسنده واقع جسیمجه برکول اولوب تمساحك کثرتندن ناشی بواسمله توسیم قلنمشدر سویش برزخنك حفر وکشادنده قنالك کذرکاهنه تصادف ایتدیکی جهتله برزخك کشادینی خلیجه تسهیل ایلدیکی کبی قنالدن کاوب کچن سفاین ایچون مکمل برلیمان خدمتی ایفا ایلمکده‌در . ساحلنده اسماعیلیه شهری واقعدر .

بحیرة الحمص .— قدیماً قدیس دکزی ویاخود غارده‌س دکزی نامیله موسوم بولنان برکولدرکه حمص قصبه‌سنك ایکی ساعت قدر غرب جنوبیسنده واقع اولوب نهرالعاص ایله قطع اولنمشدر .

بوکولك طولی ۴۸۰۰ وعرضی ۱۶۰۰ متره قدر امتداد ایدر .

بحیرة المنتنه .— بحرلوطه مراجعت اولنه .

بحیرة المهدیه .— یاخود ابی قیر، مصر سفلاده ابوقیرایله ادفواراسنده دکزدن بردیل ایله تفریق اولنمش ونیلك اغزلرندن

عضيلری واسطه‌سيله دكزله ارتباطی
ولنمش اولان بركولدر .

بجيق كولی .— سلانيك ولايتنده بولب (bolbe)
ركوچوك كولك اسميدر .

بدر .— مكهٔ مكرمه ايله مدينهٔ منوره ارەسنده وبراووه
ـنارنده‌واقع برموقعك‌اسم مخصوصيدركه
رمان‌مسعدتنشان‌جناب‌پيغمبريده‌مسلمينك
ريش مشركلرينه قارشو قزاندقلری
حاربه ايله شهرتشعار اولمشدر .

اليوم بدردەالغمامه اسمنده‌برمسجد
ريف ايله‌شهدای بدرك‌مقابرمباركه‌لری
وجود بولنمقده‌در .

بدر غزوەسی موقع بدرك صفوان
ينـلان جهتده وقوعبولدی بو غزاده
ليه‌الصلاة والسلام‌افندمز‌التمش درت
فر مهاجرين كرام ومتباقيسی انصار
ولمق‌اوزره ۳۰۵ نفرصحابهٔ كزين ايله
رابر بولنمشدر .

صحابهٔ كرام حضراتی ميانـنده اوچ
تاو ۷۸ نفر دوه‌لی وآلتی نفر زرهلی
ولنمقده ايدی . مشركين بيك نفری
تجاوز اولدقلری حالده يتمش ايكی
لفات وبر اولقدرده اسير ويرمشلر
اسلامدن اون‌اوچ نفر داخل‌خلدبرين
ولمشدر .

اسرا ميانـنده عم‌رسول‌حضرت‌عباس
ن‌عبدالمطلب ايله‌برخيلی كبرای قريش
ولنديغی كبی اسلامك الك قوی دشمنی
ولنان ابوجهل دخی تپه‌لنمشدر .

بوغزايه بدركبری وبدر ثانی دينلور.
بدر اولی ايسه مكه‌ليلرك مدينه‌جوارندن
آلوب قاچرمش اولدقلری حيواناتی
استرداد ايچون كوندريلان سريهٔ
پيغمبرينك بدر نام محله‌دك كيدوب بلا
حرب عودت ايتملرندن عبارتدر .

بدرله .— سيواس ولايتنك‌سيواس سنجاغنه ملحق برناحيه
اولوب ۱۲ قريه‌دن مركبدر .

بدره .— خطهٔ عراقيه‌نك بغداد جهتنده كوت العماره
قضاسنك برناحيه‌سنك اسميدر .

بدره‌چايی .— نام عتيق غاللوس (gallus) در.
منبعی بروسه‌نك درت فرسخ قدر
شرق جهتندن آلدقدن صكره سقاريا
نهرينه قاريشان برتابعك اسميدر .

برات .— يانيه ولايتنك متشكل اولوب الويه‌دن برات
سنجاغنك‌مركز اداره‌سی اولان‌بيوجك
برقصبه‌دركه دوول صويی توابعندن
بريسی‌اوزرنده‌ووندیك دكزی‌ساحلندن
اللی كيلو متره قدر مسافه‌ده ومشهور
اليما شهر قديمی قربنده واقعدر .

شهره حواله‌سی اولان بر طاغك
اوستنده اسكی برقلعه‌سی واردر، شرق
جهتنده ارەصره‌بعض صدالر ايشيديلان
تومور نامنده برتپه واردر .

۱۰۰۰ نفوسی متجاوز ۱۰ جامع
شريف ۱۲ مسجد ۱ مدرسه، ۱ رشديه
برقاچ صبيان مكتبلری ۶۰۰ دكان بر
حمام وبربدستانی جامعدر .

برات قضاسی وخامت هواسیله برابر قوهٔ انباتیه‌سنك تمیزیله مشتهر مزاکیه اووه‌سنك قسم اعظمنی شامل اوله‌رق ٤ ناحیه ٢٧٤ قریه‌یی مشتملدر. ٤٠ بیك نفوسی ٢٢ جامعشریفی ویکرمی‌یی متجاوز مکاتبی حاوی اولوب باشلوجه محصولی توتون اوزوم حبوبات ومیوه دن ومعمولاتی کلیم کبه چول کبی منسوجات عادیه‌دن عبارتدر .

قیون وکچی وصغیری علی‌الخصوص جثه‌سزلکیله برابر چویکلکی وسرعتی، مشی وحرکتی وقوتی ایله‌مشهور آتلری مدحه سزا درجه‌ده‌در .

برات لواسی : آدریاتیك دکزی واشقودره ومناستر ولایتلری اراسنده اولوب طاغلق واووه‌لق سمتلری حاویدر. اووه جهتی منبت ومحصولدار ایسه‌ده طاغلرده سنجاغك کثرتلی اولان حیواناتی اداره‌یه کافی چایر ومرعالری شاملدر. سنجاق دوول دویوسه نهرلریله صولانور.

برات سنجاغی برات — اسقراپار — تیوریچه — ملاقصره — اولونیه نامیله درت قضا ایله ٤ ناحیه و ٦٠٠ قریه‌یی جامعدر .

نفوسی ١٣٠ بیکی متجاوز اولوب قسم اعظمی مسلم ارنبودلردر .

ساده یاغ ایله پینیر ودری ویوك سنجاغك باشلوجه تجارتیدر .

برادوست .— موصل ولایتنك شهرزور سنجاغنده وحدود ایرانیه‌ده کائن ٦٤ قریه‌لی بر بیوك ناحیه‌نك اسمیدر .

سکنهٔ اصلیه سی اولان کردلرك مقداری بش بیکه قریبدر .

برالشام .— شام ودمشق ماده‌لرینه مراجعت بیوریله .

برام .— مدینهٔ منوره قربنده بقیع ناحیه‌سنده کائن بر جبلك اسمیدر .

بربریه .— « یاخود بربرستان وبلاد بربریه» آفریقا قطعه‌سنك مصردن ماعدا سمت شمالیسنی وجوده کتورمش اولان قطعهٔ جسیمه‌درکه اقوام مسکونه‌سندن بر قبیلهٔ مهمه‌یه نسبةً بو نام ایله تسمیه ایدلدیکنده شبهه یوقدر .

عربلر بو قطعه‌یی مغرب نامیله ذکر ایتمشلردر .

همان کاملاً افریقای شمالیدن عبارت اولان بربریه بحرسفیده ساحل واوروپا ممالك مشهوره‌سندن اسپانیا، فرانسه، ایتالیا ویونانستانه مقابل اوله‌رق غرباً بحر محیط اطلاسی جنوباً صحرای کبیرك قومسال پاویه‌لری ایله محاط وشرقاً نیل وادیلرینه دکین ممتد اولمشدر .

امتداد اعظمیسی شرقاً غربه قدر ٤٠٠٠ کیلو متره وعرض وسطیسی ٢٣ درجه‌در .

بو خطهٔ وسیعه کرچه فرانسه‌نك درت مثلی قدر جسامته مالك ایسه‌ده نفوسی اون میلیونی متجاوز دکلدر .

ممكتك شمالنده بحر سفيدك بر
شعبه‌سى داخله طوغرى نفوذ دخول
يدرك بيوجك بر كرينتى حاصل ايتمشدر كه
ونك شرق وغرب جهتلرنده متقدمينك
سيرت كبير وسيرت صغير تسميه ايتدكلرى
سيدره وقابس نام كورفزلر واردر .

اشبو كرينتى داخلنده بر چوق
انقلرله دوكونتيلر موجود اولديغندن
سير سفاينى خيليجه اتعاب ايتمكده‌درلر.

قابس كورفزنده كركه‌نس وجربه
طه‌لرى واقعدر .

شرقاً راژان وغرباً بون ياخود آوار
رونلرى مار البيان شعبه نك مدخل
رقى وغربيسنى حدوثه كتورمشلردر.

بون برونك غربنده قديماً قارتاژ
كورفزى دينلان تونس كورفزى
واردر .

تونس كورفزينك غربنده افريقانك
منتهاى شمالنى وجوده كتورن بياض
برون بولنور كه مذكور برون ايله سپته
بوغازى آراسنده بر بريه نك مهم
كرينتيلرى اولان بون Bone ستورا
Stora بوژى Bojie جزاير ، آرزو
Arzeu، عوران كورفزلرى بولنمقده‌در.

بوجارون boudgaroun ياخود
يدى برون ايله ماتيفو ، قانسين وسائره
بو سواحلك مشهور برونلريدر .

سپته بوغازنده افريقانك ايكى

چیقینتیلری که بری شرقده جبل الطارقه مقابل سپته « سوتا » دیکری غربنده اسپارتل برونلریدر دکزه طوغری خیلیجه نفوذ ودخول ایتمشلردر .

بحر محیط اطلاسی سواحلنده بلانقو یعنی بیاض برون ایله قانتن واطلس سلسله سنك اوجی اولان کرنام برونلر واقعدر .

اسمنك بحر محیطه تشمیلنه سبب اولان وکر برونده قابس کورفزی قرب وجوارینه وبون برونه قدر امتداد ایدن اطلس طاغلرینك جهات مختلفه ومتعدده یه طوغری افراز وتشعیب ایتدیکی شعبه وپایه لری آراسنده یوکسك یایلالر ومنبت ومحصولدار وادیلر وزمرد آسا چایر ومرعالر موجوددر.

سلسله نك قسم غربیسی یوکسك واوزری دائمی قارله مزین تپه لری حاوی اولوب اك مرتفع نقطه سی ۳٤٧٠ متره ارتفاعی حائز اولان میلچن طاغیدر .

اطلس سلسله سنك شمالی وجنوبی ورسانلردن بر چوق صولر تحصل ایدر ایسه ده همان جمله سی موقوت اولوب جریانلری ایام شتایه منحصر کبیدر .

شمال ورسانده جاری صولر اك مهمی وادیٔ مجرده وشلیفدر ورسان جنوبی میاه جاریه سی مجرالرینی برمقدار تمدید ایتدکدن صکره یاقوملر آراسنده غائب اولورلر ویاخود صویی طوزلو اولان وشوت Chote دینلان کوللره دوکیلورلر .

بربرستانك منظرهٔ عمومیه سی هر جهتنده مختلفدر : جهت شرقیسنده واقع برقه چولی کرچه غایت وخیم ومدهش بر حرارت ویبوست عرض ایدر ایسه ده اوته سنده بریسنده قابل اسکان روضه لر نادر دکلدر .

جهت جنوبیده غایت جسیم فزان واحی صحرا اراضیسنه طوغری دخول ونفوذ ایتمشدر .

سمت غربیسنده کائن اطلس طاغلری بولندیغی مملکتی یکدیرندن متفرق ایکی قسمه تقسیم ایتمشدر که شمالنده قلان اراضی قابیل نامیله غایت منبت ومحصولدار ودرجهٔ حرارتجه ممالك معتدله دن فرقسزدر .

بعضاً اول درجه صغوقلر حکمفرما اولورکه عادتا برنوس دنیلان بورکیسز طورلمق ممکن اوله مز ویغمور موسملری تشرین ثانیدن نیسان آینه قدر امتداد ایلر .

اطلس طاغلرینك سمت جنوبیسی ایسه مبالغه لی صورتده بیان اولندیغی درجه ده اولمیوب کثیر المقدار واحلرله مملودر که بونلر محصولات ومیوه سنك کثرتیله مشهور وبو جهتله اراضیٔ مذکوره بلد الجرید یعنی حرما مملکتی نامیله موسومدر . بوراده حرارت سنه نك قسمی اعظمندن غایت شدید اوله رق حکمفرما اولور.

بربرستانده غايت مبذول اوله‌رق ا بولان ليمون پورتقال وتورنج وزيتون غاجلريله كاغد اعمالنده واقمشه نسجده والانيلان خلفه اوتی و انواع ميوه‌ايله ـرما وسائره ايله طاغلرده اورمانلرينك شلوجه اغاجلرينی تشكيل ايدن يبانی يتون‌يوزندن خيليجه تجارت ايديلور.

حيواناتدن سرعت و چوپكلكله شهورآت ومركب واستر جنسی وصغر يله دوه بولنمقده‌در .

بربرستانك دولت عليهٔ عثمانيه اداره‌سنده‌بولنان جهتی‌مصر حدودندن جزاير مملكتنه دكين ممتد اولور.

بوراسی ادارهٔ ملكيه‌جه طرابلس غرب ولايتيله مستقل بنغازی سنجاغی وتونس امارتی ناميله اوچ قسمدر.

بونلره عائد تفصيلات ايچون طرابلس غرب و بنغازی و تونس ماده‌لرينه مراجعت اولنه.

بربرستانك سكنه‌سی بربری‌دنيلان بربرليرله آسيادن كلان عربلر وآفريقای وسطادن اسارتله كلوب بعده يرلشمش اولان زنجيلر و اوروپاليلردر.

امازيغ دخی دنيلان بربريلر كوچبه وقبائل حالنده وبعضاً قرا وقصباتده اسكان ايتمكده‌درلر .

بونلرك رنكلری قرمزی‌يه قريب اسمر اولوب بويلری اوزون واعضای بدنيه‌لری قوی و هر درلو مشاقه محتملدرلر.

عربلر ابتدای ظهور اسلامده كله‌رك يرلشمش ويرليلرله اختلاط ايده‌رك توسع وانتشار ايلمشلردر كه بوكونكی كونده قرا وقصباتده ومنبت محصولدار سمتلرده ياشايوب بسلدكلری كثيرالعدد حيوانات ايله تعيش ايتمكده‌درلر .

بربرستانده بر مهم جنس دها واردركه بونلر قول اوغلی ناميله مشهور اولوب فطرةً مجبول اولدقلری شجاعت وجسارت سببيله اك مهم خدمتده على الخصوص خدمات ضبطيه‌ده وسواری خدمتلرنده استخدام اولنورلر .

قول اوغللری اون آلتنجی عصرده كلان تركلرك عرب ومور و بربريلرله اختلاطندن تشعب و تناسل ايده‌رك بوكونكی كونده بيوجك بر عرق وجوده كتورمشلردر .

يهوديلرايله اوروپاليلر لاجل التجاره ممالكك بالخاصه ساحلی قسمنده‌كی بلاد وقصباتده تمكن ايتمشلردر .

كرك بربريلر وكرك عربلر ومورلر وقول اوغلی طائفه‌سی كافة دين مبين احمدی ايله متدين‌درلر.

بربريلردن متشعب اولان وقبائل متفرقه هيئتنده بولنان تواريغلر بربرستانك سمت جنوبيسنده‌كی چوللرده وصحرا اراضيسنده ركز خيام بدويت ايتمكده‌درلر.

بربرستانك جهات مختلفه‌سنده ازمنهٔ متقدمه‌ده بر طاقم حكومتلر تأسس ايتمشدر .

از جمله تونسده يرلشوب قرتاج

دولتی وجوده کلدیکی کبی برقه دنیلان
وشمدیکی بنغازی سنجاغنك بر قسمندن
عبارت بولنان کیرونایقده یونانلیلرك
مهم مستملکاتی وار ایدی .

اوائل اسلامده بلاد بربر کاملاً قبضهٔ
تسخیر اسلامیانه کچمش وبنی مدار بنی
رستم فاطمیه ... الخ کبی حکومتلر
تأسس ایتمشدر.

۹۰۰ تاریخندن صکره عثمانلیلرك
سیف جلادتی افریقا قطعه‌سنده پارلا-
مغه باشلادیغی زمان اوروج غازی وباربا
روس خیرالدین بکار طرفندن بربر-
ستانك برقسم مهمی داخل رایت عثمانی
قلنمشدر.

بربریه‌نك معرب اقصا دینلان فاسدن
ماعداسی عثمانلی اداره‌سنه داخل
اولمشدرکه برچوق زمان غرب اوجاقلری
نامیله نیم ممتاز بر ایالت حالنده بولنه‌رق
متصرف اولدقلری قوتلی دونانمالری
هنکام اسفار ومحارباتده دونمای عثما-
نینك بر قسم مهمی تشکیل ایدر واق
دکزده قاوب دشمانه هران القای
خوف وحشیت ایلر ایدی.

بربیر .— بوسنه قطعه‌سنك بنالوقه سنجاغنده وصاوه صوینك
صاغ یاقه‌سنده اون ایکی بیك نفوسلی
بر قصبه‌در.

برت .— الجزیره‌ده وبغداد جوا- رنده کائن مدن وامصار
قدیمه‌دن اولوب الیوم خرابدر.

برج الرصاص .— حلب ولایتنده انطاکیه جوا-
رنده اسکی بر قلعه ایدی.

بدج اولیاء .— بغداد کلمه‌سنه مرا- جعت اولنه.

برزویه .— سوریه‌ده بر قلعهٔ مشهوره ایدیکه زمان
صلیبیونده متانتی حسبیله بر بیوك
اهمیت کسب ایتدیکندن اهل صلیبك
النه کچمش و ٥٨٤ تاریخنده صلاح الدین
ایوبی طرفندن استرداد قلنمشیدی .

برغمه .— (pergamus) اسکی اسمی پرغاموس در .
آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده قضا
مرکزی بر قصبه‌درکه ازمیرك شمالنده
۳۹ درجه ٦ دقیقه عرض شمالیده و ۲٤
درجه ٥٠ دقیقه طول شرقیده
وقایکوس دینلان باقر چاینك قرب
وجوارنده ساحله قریب وسطح بحردن
٦۳ متره مرتفع بر موقعده و سائر
شهور وبلاد قدیمه ومشهوره کبی براووه
ناظر وحاکم بر نقطه‌در.

نفوس حاضره‌سی ۱۱٤۸۲ ذکور
و ۹۷۱٥ اناثکه جمعاً یکون ۲۱۱۹۷
واماکن موجوده‌سی ٥٦٦٥ مقدارینه
بالغدر.

درونده یلدیرم بایزید خانك اثر
بناسی اولان غایت مزین وجسیم برجامع
شریف ایله متعدد جوامع ومساجدوپا-
موق اعمال واستحضارینه مخصوص بخارلی
فابریقه‌لر ایله ۱۰ دباغخانه ۳ صابونخانه

٨ دكرمن ٥ حمام ٣٠ فرون ٢٣ خان
٣٢ قهوه‌خانه ١٦٤ مغازه ٧٧٩ دكان
١٢ مكاتب اسلام ٥ كليسا ١ حكومت
قوناغی ١ قشله ١ حبسخانه ١ تلغرافخانه
وسائره واردر .

برغمه غایت قدیم وبر چوق وقایع
تاریخیه‌یه محل ظهور اولمش اولدیغندن
انقاضی تاریخجه قیمتداردر.

بوشهر آندروماقك اوغلی برغاموس
طرفندن تأسیس اولنه‌رق اسكندر
كبیرك یدفاتحانه‌سنه چكمش و وفاتنده
طوائف ملوكدن برحكومتك مركزی
ولمشیدی .

شهرك یتمش بیك جلد كتابی حاوی
ولان كتبخانه‌سی اسكندریه كتبخانه‌سی
قدر شهرتلی ایدی . و مدنیت وزینت
ومعموریتجه شهر درجهٔ قصوایه‌واردی.
ولوقته دكین یازی یازمق ایچون
استعمال اولنان پاپیروس یرینه پار-
شومین دینلان دری اعمال اولندیكه
الیوم برغمه‌نك سختیان اعمالاتی شهر
تكثیر عالمدر .

سن پول طرفندن تأسیس اولنان
یدی عدد كلیسادن بریسی‌ده برغمه‌ده
ایدی.

برغمه بروقتلر استانبول ایمپراطور-
لرینه وبعده عربلره نهایت ١٣٦٠ تا-
ریخنده عثمانلیلره انتقال ایتمشدر.

برغمه قضاسی : شمالا خداوندكار
ولایتنك قره‌سی لواسی شرقاً صومه
مغنیسا قضالری جنوباً منمن قضاسی
وچاندارلی كورفزی غرباً اطه‌لردكزی
ایله محاط ومحدوددر.

مذكور قضا تربیعاً ٢٨٥٦ كیلو-
متره اولوب نفوس موجوده‌سی وجه
آتی اوزره در :

اقوام	اجمال	یرلی		یبانجی	
		ذكور	اناث	ذكور	اناث
اسلام	٥٣٨٢٣	٢٠٥٠١	٢٥٢٨٩	٧٢٨	٣٠٤
روم	١٠٢٥٠	٤٨٧٥	٤٢٩٠	٦٩٩	٣٨٦
ارمنی	٨٠٩	٤١٠	٣٩٩		
بلغار	٢٥٨			١٤٢	١١٦
یهودی	٤٩٥	٢٤٣	٢٥٢		
اجنبی	٧٦			٥٢	٢٤
یكون	٦٥٧١١	٣٣٠٣٠	٣٠٢٣٠	١٦٢١	٧٣٠

قضانك اراضیسی برنجی درجه‌ده
منبت ومحصولدار اولوب باقر چایی‌ایله
ها برقاچ كوچوك صولرله ارواواسقا
ولنمقده‌در.
حاصلاتی حبوبات متنوعه‌ایله پاموق
وانواع میوه‌دن عبارتدر .

داخل قضاده امراض متنوعه‌یه نافع
بش عدد مشهور ایلیجه واردر :

بونلردن پاشا ایلیجه‌سی برغمه‌نك اون بش کیلومتره جانب شرقیسنده اولوب درجهٔ حرارتی ٣٢ و املاحهٔ مترکبه‌سی سولفات دوسود، سولفات دومغنزی، قاربونات دوسود، آسید سولفریك‌دن عبارتدرکه رثیهٔ مفصلیه و امراض جلدیهٔ مزمنه‌یه غایت نفعی واردر.

قاینارجه نام ایلیجه دخی برغمه‌نك بر کیلومتره مسافه‌سنده اولوب درجهٔ حرارتی ٢٦ در.

قضا ادارهٔ ملکیه‌جه ١٧٠ پاره قریه ایله نواحیٔ برغمه - ایلیجهٔ برغمه - دیکیلی - آیازمید - چاندارلی - قوزان نامیله ٦ عدد ناحیه‌یی مشتملدر.

مرکز قضا مستثنا اولدیغی حالده داخل قضا ونواحیٔ ملحقه‌سنده ٦٩ دباغخانه ٢ صابونخانه ١٠٠ دکرمن ٧ حمام ٣٩ فرون ٤ خان ١٢٨ میخانه ٥٧٩ دکان ١١٢٥٩ خانه، ٦٧ مسجد ٧٧ جامع ٢٢ کرمیدخانه ١ قشله ١ خسته‌خانه ٤ تربه ١٣ کلیسا ٨٠ مکتب (٦٩ زی اسلام) و سائره واردر.

برغما قضاسی سراپا آثار عتیقه‌ایله مملو وتاریخ نقطهٔ نظرنده غایت‌قیمتدار اولوب هرطاشی مدن وامصارقدیمه‌دن برینك انقاضنی وهر قاریش طوپراغی اك مهم بروقعهٔ تاریخه‌نك محل جریانی عرض واخطار ایتمکده‌در.

برغمه چایی. — آیدین ولایتنده جاری باقرچاینك اك مهم توابعی اولوب منبعی تیمورجی طاغنك جنوبی اتکارندن اخذ ایده‌رك جهت جنوبه طوغری جریان و برغمه قصبه‌سنك یانندن کچدکدنصکره قصبه‌نك براز جنوبنده نهره قاریشور.

اسکی اسمی سوتویس یاخود کیتوس (cetuis) در.

برغوس. — زبانزدی بورغازدر. برغوس لسان یونانیده قله معناسنه اولان پیرغوسدن محرف اولوب بورغاز دیه تلفظ واستعمال اولنور.

ممالك عثمانیه‌ده بو اسمده برچوق موقعه تصادف اولنمقده‌در.

(١) اخیولی برغوس «بورغازی» اسکی اسمی آپولونیا Apollonia در.

اوروپای عثمانیده شرق روم ایلی ولایتنك منقسم بولندیغی الویه‌دن شرقده واقع برغوس سنجاغنك کرسیٔ اداره‌سی اولوب اسمنه منسوب وبحر سیاهدن منشعب اولان برغوس کورفزینك منتهاسنده واقع تخمیناً بشبیك نفوسی مشتمل غایت مهم وایشلك بر قصبه واسکله‌در.

مشتملاتی: برغوس - سوزه بولی میسوری - اخیولی - سوزه بولی نامیله بش عدد قضادن عبارتدر.

(٢) لوله برغوس «بوغازی» ء دزکه ادرنه ولایتنك قرق کلیسا سنجاغنده بر قضا مرکزی اولوب درسعادت ایله ادرنه اراسنده وتیمور یول

طنه بر استانبوله اوتوز ادرنه‌یه
وتوز درت مرکز لوا اولان قرق
یسایه سکز تکفور طاغی اسکله‌سنه
ن ساعت بعد و مسافه‌ده واقعدر .
قصبه تیمور یول کذرکاهنده اولد-
ندن غلبه‌لك اولدقجه منتظم اولوب
کمل قبه‌لی چارشوسی صدر شهید
وقوللو محمد پاشانك مشهور معمار
نانك اثر بناسی اوله‌رق برر باب جامع
مسجدی و بر قاچ جامع ومدرسه ایله
ریق کلشنی‌یه منسوب بردرکاه وسائره
اردر .

اعزهٔ کرامدن حاجی بایرام ولی
س سره حضرتلرینك خلفاسندن
کتاش چلبی ایله سنجاقدار بابا وادریس
با وغازی قره‌جه علی بك کبی ذوات
دفوندر .

اوله بورغازی قضاسی: قرق کلیسانك
هت جنوبیسنده واقع اولوب قاریشدیران
یر و احمد بك نامنده ایکی ناحیه ایله
توز ایکی قریه ویدی عدد چفتلکاتدن
رکب ومتشکل اولوب سکنه‌سی اسلام
روم ویهودی و بلغار وقبطی اوللق
زره ۱۵۳۱۳ نفوسدر .

قضانك اراضیسی ۱۷۳٤۱۱ دونمدن
بارت اوله‌رق قسم اعظمی مزروعدر .

روم ایلی شمندوفرینك ٤۲ کیلو-
تره محلی داخل قضاده‌در .

اوله برغوس قضاسنده ۲۸۲۹
انه ۳۰۰ دکان و مغازه ۲۵ فرون
خان ۱ حمام ۲۲ دکرمن ۲۹ اوطه
۲۲ چفتلك ۱٦۵۳ باغ ۲۲۳۵۹
قطعه ترلا ۵۲٤ چایر ٤۱ مرعا ۲۰۰
عرصه ۲۹ جامع و مسجد ۲۲ مکتب
۱ مدرسه ۱ تکه ۷ کلیسا ۱ حاورا
۱ قشله ۱۷ چشمه وسبیل واردر .

(۳) بیغا سنجاغنده و قلعهٔ سلطا-
نیه‌نك ۱۸ کیلومتره اوزاغنده وساحلدن
یارم ساعت قدر کریده واقعدر .

بونلردن ماعدا چکمجه قربنده بر
قریه‌نك اسمی قوم برغازی و چتالجه
سنجاغنده صو یولی ناحیه‌سنك مرکزی
صو بورغازی و مدانیه توابعندن بر
قریه‌نك نامی طاش بورغازی ودیمتوقه‌یه
ملحق بر ناحیه مرکزینك اسمی قله‌لی
بورغازدر .

برغوس چاپی . - بیغا سنجاغی داخلنده جاری
بر صویك اسمیدرکه منبعی بورغاز
قریه‌سنك بش فرسخ قدر شرقندن
الدقدن صکره لاپسکینك اوچ ساعت
غرب جنوبیسنده چناق قلعه بوغازینه
دوکیلور .

برقعید . - موصل حوالیسنده بقعا ناحیه‌سنده اوائل عهد
اسلامیه‌ده غایت معمور و مشهور بر
قصبه ایدی‌که آل حمدانك ودها بعض
مشاهیر اسلامك مسقط رأسی بولنمشدر .

برقوفجه . - berkovatz برقوواچ بلغارستانده وودین
قصبه‌سنك ۲۲ ساعت قدر اوزاغنده
وطونه توابعندن اوغوستول -ogous

toul نهری اوزرنده واقع مرکز قضا
و آلتی بیك نفوسلی بر قصبه‌در .

برقه.— آفریقا شمال سمتنده وطرابلس غرب ولایتنك شرقنده
ساحل بحر سفیدده کائن برقطعهٔ جسیمه
و وسیعه‌نك اسمیدر .

برقه دینلان محلك شمالی آق دکز
ایله محاط اولوب شرق جهتی خدیویت
مصریه وغرب جهتی طرابلس غرب ایله
سیدره کورفزی ساحلنه وحدود جنوبیه‌سی صحرای کبیر ولیبی چولنه قدر
امتداد ایتمشدر .

بو مملکتك سواحل جهتی معمور
وقابل عمران ایسه‌ده ایچرو طرفلری
چول حالنده‌در .

مع هذا چولك اورته‌سنده بریسنده
صولاق محللر واوجله کبی واحلر نادر
دکلدر .

قطعه‌نك غرب شمالی جهتی ساحلدن
مرتفع و طاغلق اولوب جبالك دیك
وسرت میللی اولان وادیلرنده جریان
ایدن قصیر المجرا دره و چایلر ممالك
معتدله‌نك الك لطیف منظره‌سی وچمنزار
محللریله مسابقت ایده بیله جك درجه‌ده‌در .

اهالیسی بدوی و خیمه نشین عرب
وبربریلردن عبارت اولوب غایت چوق
اولان حیوانلرینی اوروپا وسائر جهتلره
سوق واخراج وانلر واسطه‌سیله تأمین
معیشت و احتیاج ایدرلر .

برقه دینلان اراضی ازمنهٔ قدیمه‌ده
سیره‌نائیق نامیله مسمی اولوب سواحلنده یونانیلرك مهم مستعمراتی وار
ایدی که سواحلده تأسیس ایتمش اولدقلری شهرلرك خرابه‌لری بوکون انظار
سیاحینده عرض موجودیت ایتمکده‌در .

بلاد مذکوره‌نك مشهور ومعروف
بولنانلری شمدیکی بنغازی‌نك بولندیغی
محلده برنیکه ، توشیره ، برقه یاخود
پطولمائیس ، آپولونیا ، کیرن‌در .

اشبو شهرلر سببیله برقه اراضیسی
بش شهر معناسنه اولان پنداپولیس
نامنی دخی حائز ایدی .

برقه شهرینه نسبتله برقه و کیرن
شهرینه نسبتله سره‌نائیق نامی ایله دخی
موسوم اولمشیدی .

شمدی برقه چولی دینلان اراضی
قدیماً اول درجه‌ده منبت و محصولدار
ایمش که اکین اکمك ایچون چفت سورمکه لزوم کورلمز و یبانی زیتون
اغاجلرینك مقداری تخمین اولنمزایمش .

الیوم برقه اراضیسنك پورتقال لیمون
حاصلاتی ایله ساده یاغی وبال وخرماسی
غایت مبذول ومقبولدر .

برقه اراضیسی اسکندردن صکره
بطالسه‌یه آنلردن رومالیلره انتقال ایتمش
و ۲۲ تاریخ هجریسنده اسلاملرك النه
کچه‌رك بر چوق وقایع حربیه‌یه میدان
ظهور اولمشدر .

طرابلس غرب اوجاغنك دولت علیه
اداره‌سنه کچدیکی زمان بوراسیده
برلکده ممالك عثمانیه عدادینه داخل
اولوب کاه مستقل لوا و کاه طرابلس

ربه تابع بر سنجاق و بعضاً آیریجه بر
لایت حالنده اداره اولنمقده بولنمشدر.
شمدیکی حالده بنغازی سنجاغی
امیله الویهٔ مستقله هیئتنده‌در.
بنغازی ماده‌سنه مراجعت اولنه .

بره کتلو معدن .— یاخود چام آردی.
قونیه ولایت و نیکده سنجاغنده
مشهور آلا طاغك شمالی اتکنده
قریه‌درکه جوارنده قورشون چیقار
هم بر معدن واردر.
مذکور معدندن سنوی ۲۰۰ بیك
به قورشون چیقاریلور .
۲۵۰۰ قدر نفوسی برقاج جامع
مکتبی وبر کلیساسی واردر.
بواسمده‌روم‌ایلیده سلانیك‌ولایتنده
واله‌یه قریب برقریه دها واردر.

برکة الکرون .— بحیرهٔ قارون ماده سنه
مراجعت بیوریله .

برکة المریوط .— بحیرهٔ ماریوط ماده‌سنه مرا-
جعت اولنه .

برکة ابراهیم .— حلب ولایتنده اورفه‌نك جنو-
بنده برکوچك کول اولوب بالیغی چوق
یسه‌ده اهالی طرفندن قدسیته ذهاب
ولندیغندن صید اولنمز .

برکة الحاج .— قاهره‌حوالیسنده ملوك قدیمهٔ اسلامیه
طرفندن صیفیه اتخاذاولنان محلك اسمیدر.
برکة الجب ماده‌سنه دخی مراجعت قلنه.

برکة الحبش .— کذا مصرده‌ونیل ساحلنده‌برمفرح
محلدرکه وقتیله امامین افندیلریمزك
اولادینه وقف اولنمشیدی .
اثنای فیضانده نیل صولریله استیلا
اولندیغندن برکه و جوارنده حبش
اسمیله باغچه‌لر بولندیغیچون حبش نامیله
مسمی‌در .

برکة الخلیص .— سمت حجازده بین الحرمین
سبزه‌دار برمحلك اسمیدر .

برکة الزلزل .— بغداد جوارنده برکول ایدی .

برکة الفیل .— قاهره جوارنده قدیماً سواحلی
معمور ومزین برکول اولوب وقتیله
محل تنزه برمحل ایمش .

برکی .— آیدین ولایتنده ازمیر لواسنك‌اوده‌مش قضاسنه
ملحق نواحیدن برینك مرکزی اولوب
مرکز قضانك اوچ چاریك قدر بعد
شمالیسنده وسطح بحردن ۱۲۱۹ متره
مرتفع شمولوس طاغنك بر تپه‌سنده.
۳۸ درجه ۱٦ دقیقه عرض شمالی
و ۲۵ درجه ۳۳ دقیقه طول شرقیده
واقع ۵۰۰۱۱ نفوسی و ۱۰۰۸
اماکنی محتویدر .
دروننده برقاج جامع ومدرسه
وعلمای مشهوره‌دن برکوی محمد افندینك
تربه‌سی موجودر .
مشارالیه بوقصبه‌یه منسوب اولوب
برخیلی مدت خواجهٔ سلطانی عطاء اه-

افندینك انشا ایتمش اولدیغی مدرسه‌ده مدرسلك ایتمشدر .

برکی ناحیه‌سی : طاغ مرمریس ناحیه‌سی وقصبه قضاسی ، کلاس ناحیه‌سی اوده‌مش و بایندر قضالری آراسنده اولوب اراضیسی قسماً طاغلق وقسماً اووه‌در .

٤٣ پاره قریه ایله ١١٢٤٦ نفوسی مشتملدر .

برمه . — مصرده فسطاطدن اسکندریه‌یه منتهی جاده اوزره برقصبه ایدی .

برنیق . — عرب جغرافیونك برنیکه‌نك معربی اوله‌رق بنغازی شهرینه ویردکاری اسمدر .

برنیکه . — بطالسهٔ مصریه‌دن فیلادلفك قیزینك نامنه منسوب اولمق اوزره مصروحوالیسنده تأسیس ایتمش اولدیغی بلاد وقصباتك اسمیدرکه بونلر بنغازی ایله بحر احمر ساحلنده‌وباب‌المندب‌جواریله‌حبشستانده ایدی .

برود . — بوسنه‌قطعه‌سنده‌وبنالوقه سنجاغنده بر ناحیه‌درکه موقعی صاوه صوینك صاغ یاقه‌سنده و اوستریاده کائن برود قصبه‌سی مقابلده‌در .

سرای بوسنه‌دن برخط تیمور یولی اوستریا خطلریله برلشمك اوزره‌برود‌ه قدر منتهیدر .

بروسه . — « بروسا . Prusa » ممالك عثمانیه‌نك اك کوزل شهرلرندن و اناطولینك برنجی درجه‌ده تجارتکاهلرندن بریسی خداوندکار ولایتنك کرسیٔ اداره‌سیدر .

شهر درسعادتك ٨٠ کیلومتره واسکله‌سی اولان مدانیه‌نك ٣١ کیلومتره اوزاغنده ومشهور کشیش طاغنك اتکنده وغایت کوزل براووه‌یه ناظر محلده مبنی اولوب ابنیه‌لری طاغك اتکنه طوغری قات قات انشا اولنمشدر.

کشیش طاغنك قربیتی جهتیله صویی غایت مبذول وخانه‌لرینك همان کافه‌سنده ماء جاری موجوددر .

نیلوفر صویی شهرك اووه‌ده‌کی باغچه‌لرینی اروا واسقا اتدیکی کبی ایچروسندن کچن بر ایکی آقار صو دها واردر .

خانه‌لرینك اکثری استانبول اصول وطرزنده‌در .

یلدیرم بایزید خانك اثر بناسی اولان اولو جامع ایله اورخان ویلدرم جاملری ومراد ثانینك وچلبی سلطان محمدك جامع وتربه‌لری وچکرکه‌ده‌کی خداوندکار جامعی شهرك جسامت و اهمیت ومعموریتله حقیقةً متناسب وهر بری صنایع معماریهٔ عثمانیه‌نك برانموزجیدر.

استانبوله مشابه و اوستی قپالو چارشیسی ایله خان واوتللری و ایپك اعمالاتخانه وفابریقه‌لری واقمشهٔ حریریه‌یه مخصوص دستکاهلری و امراض متنوعه‌یه نافع قاپلوجه‌لری عسکری وملکی اعدادی ورشدی واناثیه

وص رشدیه مکتبلری شهرك تزیینات
ماراتنه دلالت ایدر .

بروسه شهری بیتنیا قرالی ایکنجی
رسیاس طرفندن تأسیس اولنه‌رق
ه نسبتله بروسه اسمیله مسمی اولمش
آرالق شرق ایمپراطورلغنه انتقال
زك قرون وسطاده استانبولك تجارت
نی وعثمانلیلره قارشو حکومتك برنجی
جه سوق الجیش نقطه‌سی حالنی کسب
شیدی .

۷۲- تاریخنده اورخان غازی حضرتلری
فندن تسخیر بیورلدقده اهمیت موقعیه
تظام ومعموریتی جهتیله دولتمزك
نجی پای تختی اتخاذ قلنمش وادرنه‌نك
له پای تختك روم ایلی‌یه نقلنده دخی
یتنی محافظه ایدرك سلاطینك رسم
وسلری بروسه‌ده اجرا ووفاتلرنده
دلری بوشهرده دفن ایدیلورایدی .
استانبولك فتحنده رسماً پای تخت
طنطینیه یه نقل اولنمغله بروسه
اوندکار ولایتنه مرکز اولمشدر .

بروسه‌ده سلاطین عظامدن مؤسس
ن دولت عثمان غازی ایله اورخان
ی ومراد خان اولی ، یلدیرم بایزید ،
ی سلطان محمد ، مراد ثانی حضراتی
برچوق شهزاده‌کان واعزهٔ کرامدن
ر بخاری ، منلا فناری ، مولد
یف صاحبی سلیمان چلبی وحضرت
اده وساٸره مدفوندر .

بروسه سنجاغی .- مرکز ولایتنك

سنجاغی اولوب شمالاً مرمره دکزی
شرقاً ارطغرل غرباً قره‌سی جنوباً
کوتاهیه سنجاقلریله محاط ومحدوددر.

اراضیسی غایت منبت و محصولدار
وولایتنك اك ممتاز قسمی اولوب حبوبات
متنوعه ایله دوت اغاجلری وزیتون ،
پاموق ، اوزوم ، خردال ، پیاغی
وکتان تخمی جملهٔ محصولاتندندر .

ایپك قوزه‌سی اخراجی ایچون
فابریقه‌لر حاولی ، چارشاف والبسه‌لك
بروجك وقره‌ب اعمالنه مخصوص
دستکاهلر علی الخصوص مرکز ولایتنده
بخارلی ماکنه‌لر واردر .

لوانك نفوسی جدول آتیده مندرجدر:

عدد نفوس		
ذکور	اناث	اقوام
١١٠٨٦٤	١٠٧٤٢٣	اسلام
٢٥٢٧٥	٢٤٠٥٧	روم
١٣٨٣٧	١٣٩٦١	ارمنی
٣٢٤	٤٠٣	قتولیك
٢١٤	٢١٢	پروتستان
٣٧	١٨	بلغار
١٤١٧	١٣٨٧	یهودی
٩٤٦	٣٦٨	اجنبی وملل مختلفه
١٥٢٩٣٤	١٤٨٢٨	یکون

یکون عمومی
٣٠٠٧٦٢

بروسه سنجاغی : بروسه ـ مدانیه ـ
کملك ـ بازارکوی ـ میخالیچ ـ کرماستی ـ
اطرانوس ـ خرمنجق ـ کوکجه طاغ

نامیله ۹ قضا و ۲ ناحیه ویدییوزه قریب قریه‌یی جامعدر .

بزاعه .— حلب ولایتنك باب قضاسنده باب قصبه‌سنك جهت شرقیسنده حلب جاده‌سی اوزرنده كوچوك برقصبه اولوب ابن فراس ایله بعض شعرانك مسقط رأسلریدر .

بساپاره .— قلبه‌نك اسم قدیمیدر. بس قوم قدیمنك مركزی اولمغله بو اسمله تسمیه اولنمشیدی. تفصیلاتی ایچون قلبه‌یه مراجعت اولنه.

بساسه .— مكهٔ مكرمه اسامیسندن اولوب وقت جهالتده ویرلمشیدی .
مكهٔ مكرمه ماده‌سنه نظر اولنه .

بستان .— البسیان كلمه‌سنه مراجعت اولنه .

بسراط .— مصرك بلاد قدیمه‌سندن ایدی .

بسرفوث .— حلب جوارنده نورالدین شهید متوفا زماننده كسب شهرت ایتمش بر قلعه‌نك اسمیدر .

بسكنتا .— جبل لبنان سنجاغنده متن قضاسنه ملحق بر ناحیه مركزیدر .
مشتملاتی ۹ قریه وسكنه‌سی درتبیك نفوسدن عبارتدر .

بسمیل .— كردستانده دیار بكر ولایت و سنجاغنده ودجله‌نك ساحل یسارنده واقع برقریه‌نك اسمیدر .

بشره .— جبل لبنان سنجاغنده بطرون قضاسنه ملحق ۹ قریه‌دن مركب بر ناحیه ومركز ناحیه‌نك اسمیدر .

بشكتاش .— درسعادتك برمشهور سمتی اولوب فندقلی ایله اورته كوی آراسنده واقعدر .
درسعادت ماده‌سنه نظر اولنه .

بشیك كولی .— سلانیك ولایتنك كسندره قضاسنده وخالكیدیك شبه جزیره‌سنده بركولك اسمیدر .
مذكور كول طولاً ۳۰ عرضاً ۷ كیلومتره امتدانده الوب بعض محلنده عمقی ۳۰ متره‌یه بالغ اولور .
خالكیدیك شبه جزیره‌سنده كائن ایو اصیل كولنك صولری بر مجرا واسطه‌سیله كوله جریان ایله بعده یدی كیلومتره امتدادنده بر اپاق ایله هر ایكیسنك صویی رندینا كورفزینه دوكیلور .
بشیك كولنك بالغی غایت چوقدر .
جنسلری: سازان، بركی، چروئو، شرقه، طورنه، لیپاری، لستی وباطقه‌دن عبارتدر .
بالق رسومی سنوی بیك بشیوزلیرا قدر طوتر .

بشیكه كورفزی .— قلعهٔ سلطانیه بوغازینك مدخلنده واناطولی ساحلنده اسكی استانبول خرابه‌سنك اوكنده محافظه‌لی

ليماندركه كميلر ايچون مكمل بر ملجاء
لور .

بصره .— آسياى عثمانينك الجزيره جهتنده‌كى ولايتلرندن
صره ولايتنك كرسئ اداره‌سى اولوب
نامى اولان كورفزك ٩٠ كيلومتره
ر يوقاريسنده ومذكور كورفزه
صب اولان شط‌العرب نام نهرك
ب ساحلنده ونهره بر خندق ايله
بوطدر .

موضع جغرافيسى: شهره ٣٠ درجه
٢ دقيقه ٣٠ ثانيه عرض شماليده‌وه ٤٥
رجه ١٩ دقيقه ٣٦ ثانيه طول
رقيده واقعدر .

شط‌العربك فيضانندن تحصل ايدن
صوردنيلان بطاقلقلرك محافظه سيچون
شا اولنان سدلرك قريلوب صولرك
يلسيله‌پيدا اولان قاميشلقلروسازلقلر
بيله بصره‌نك هواسى وخيم ومصر
حت ايسه‌ده موقعنك اقتضاسى اهميت
اريه وعسكريه‌سى زياده‌در .

شهرى محيط اولان سورك داخل
خارجنده متعدد خرما بغچه‌لرى
جوارنده لايعد نخلستانلردن سنوى
يتلى حاصلات آلنور .

بصره وجوارينك وخامت هواسيله
ابر بر طرفدن شمسه معروض اولمسى
ديكر طرفدن شط العربدن كشاد
ديلان متعدد سقى واروا قناللرينك
ولرى يوميه ايكى دفعه وقوعبولقده
لان جذر ومددن قباروب آلچالديغى
جهتله مزارعى هر كون ايكيشر دفعه
صولاديغندن نباتاتك برسرعت فوق‌العاده ايله نشوونماسنه سبب اولمغله
اراضئ مملكت فوق العاده بر قوۀ
انباتيه‌يه مالكدر .

شهرك هندستان وايران وكردستان
وجزيرة‌العربه قربيتى جهتيله سنه‌نك
اوچ درت آينده اول طرفلردن كلان
مراكب‌وسفاين تجاريه بصره‌ده اجتماع
ايتدكلرنده مذكور آيلرده بصره‌شهرى
پك مكمل بر پناير محلى اولمغله اهالئ
بلده بو اجتماعدن تجارتجه پك بيوك
بر استفاده ايتمكده‌درلر .

بصره‌نك نفوسى برلى ومسلم اوله‌رق
اون بيكدن زياده اولوب تبعۀ اجنبيه
بوحسابه داخل دكلدر .

اهاليسى على‌العموم فلاحت‌وتجارت
ايله مألوف ولسان عربى تكلم ايتمكده
و ايرانه جواريت ملابسه سيله لسان
فارسى دخى سويلنمكده‌در .

بصره‌نك چارشيسى خان‌ومغازه‌لرى
چوقدر .

ابنيه‌لرى على العموم ايكى قاتلى
وسوقاقلرى طولامباجلى وغيرمنتظمدر .

مكتبلر همان اصول قديمه اوزره
اوده بر قاچ مكاتب صبيانيه يه منحصر
كبيدر .

بصره كورفزندن كلان بيوك كميلر
وواپورلر شهره‌قدر كيره‌بيلورلر ايسه‌ده
اورادن بغداده قدر نقليات عمان‌عثمانى
وانكليزك لنج قومپانياسنه منحصردر .

بصره شهری حضرت عمر ابن خطاب (ر)ك اثر بناسی اولوب زمان خلافتلرنده ایران اردولرینك اس الحرکاتی و ملجائی اولمق اوزره بالا انتخاب « عتبه بن غزوان » معرفتیله تأسیس اولنمشیدی.

فقط شهرك شمدیکی محلی اصل انتخاب اولنان واسکی بصره‌نك یری اولمیوب شهر قدیم نهرك ١٨ کیلومتره غربنده والیوم حضرت زبیر و طلحه‌نك مراقد مبارکه‌لری بولنان محلده بنا اولنمش ایدی.

شهر تأسیسنی متعاقب پك زیاده غابه‌لك پیدا ایتدی وپك بیوك اهمیت تجاریه قزاندی ومنتخبنك حسن انتخابه مالکیتی هرکسه تصدیق ایتدیردی. ونفوسی ٢٠٠ بیکی تجاوز ایدرك بر چوق علما وادبا یتشدی.

بوندن بش عصر اقدمنه قدر بصره اسکی موقعنده اولوب کیت کیده خرابه یوز طوتمغله وشهری نهره توصیل ایدن سیر وسفاین قنالی دخی طولمغله اهالیسی محل قدیمی ترك ایله ساحل نهره طوغری کله‌رك شمدیکی شهرك بولندیغی محلی تأسیس ایلشلردر.

ادوار اسلامیه‌ده بصره خطهٔ ایرانیه و هندستان و جزیرة العرب ایچون بر تجارت مخزنی حکمنده ایدی.

امید برونی طریقنك کشفی شهرك اهمیت تجاریه‌سنی براز سکته‌دار ایتد- یسه‌ده ینه بصره بسبتون مرکزیت تجارت حالندن اسقاط اولنه‌مامشیدی.

کچنده سویش قنالنك کشادی اوروپا ایله اسیا آراسنده الك قیصه بر طریق تجارت وجوده کتیرمش اولد- یغندن مراکب بحریه وقوافل تجاریه‌نك ارتق بصره‌یی کذرکاه ایتملرینه حاجت براقامغله شهرك اهمیت تجاریه‌سی آنجق جوار و حوالیسنه انحصار ایتمش و بر عتیقك تجارت مرکزلکی شرقی اسکندریه انتقال ایلمشدر.

بصره برقاچ کره ایرانیلر ایله دولت علیه اداره‌سنه کچه‌رك برچوق محاربا‌ته جولانکاه اولمش وذاتاً درکار اولان وخامت هواسی دخی سقوط تجارتنه منضم اولمغله بسبتون رونق قدیمنی ضایع ایتمشدر.

بر اارالق بغداد ولایتنه مضاف بر سنجاق مرکزی اولدیغی حالده صکره‌لری آیریجه بر ولایت مرکزی اتخاذ قلنمشدر.

بصره سنجاغی: ولایتی تشکیل ایدن الویه‌نك بریسی ومرکز سنجاغی اولوب طولاً اوتوز بش عرضاً اون ساعت قدر امتداده مالکدر.

اراضیسنك قوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ فوق العاده‌ده اولوب هر نوع اشجار واثمار یتشدرمکده ایسه ده شمدیکی محصولنك اکثری خرما میوه سبزه و جزئیسی چلتیك حنطه شعیر باقله لوبیه سیسام داریدن عبارتدر.

سنجاغك باشلوجه نهری شط العرب اولوب دجله ایله فراتك اتحاد والتصا-

قندن ترک ایتمشلردرکه بونلردن صنعی وطبیعی اوله‌رق افراز اولنمش اولان قناللر وشمس ایله قمرک جاذبه‌سنه عطف اولنان مدوجذر سایه‌سنده خرما بغچه‌لری وترلالر هر کون حقیله اروا و اسقا اولنمقده‌در .

قضا داخلنده طاغ واورمان یوقدر حیوانات اهلیه‌سی آت او کوز مانده قیونه منحصر ایسه‌ده آزدر .

معادنی ایسه بصره‌یه اوچ بچق ساعت مسافه‌ده کائن اولدقجه جسیم بر مملحه‌دن عبارتدر .

ادارهٔ ملکیه‌جه بصره سنجاغی : بصره ، قورنه ، کویت نامیله اوچ قضا وبصره قضاسنه مربوط فاو ، شط العرب ، زبیر ، هارثه ، ابوالخصیب نام بش ناحیه‌یه منقسمدر .

بصره ولایتی . — آسیای عثمانینک منتهای شرق جنوبیسنده وعراق عربی قسمنک نهایت جنوبیسنده مؤسس ومتشکل اولوب شمالاً بغداد ولایتی شرقاً کشور ایرانک خوزستان قطعه‌سی غرباً عربستان ونجد چوللری جنوب شرق جهتندن بصره کورفزی ایله محاط ومحدوددر .

اراضیسی علی العموم دوز وعارضه‌سز اولدیغندن طاغلق و اورمانلق سمتی یوقدر .

دجله وفرات نهرلری ولایتی قطع ایله قورنه‌ده بعدالالتصاق شط العرب نامنی اخذ ایدرک بصره کورفزینه منصب اولور .

اشبو ایکی نهرک کرک توابعی وکرک سقی وارواء اراضی ایچون یکدیکرینه مربوط اوله‌رق آثورو بابلیلر وعربلر طرفندن حفر وکشاد اولنان قناللری قدیماً ولایتک درجهٔ عمران وتمدننی تزییده مدار اولمقده‌لر ایکن بوکون سد و ریختیملرینک خرابیتی ومجرالرینک طولمسی سببیله شط العربک طغیان وفیضاننده واثنای جذر ومدده ولایتی بطاقلقلر استیلا ایدرک هواسنی توخیم ایتمکله سکنه‌سی طاغلمش ومعمورهٔ عام اطلاقنه شایان اولان شط العرب وادیسنده‌کی نیجه مدن وامصار بطاقلقلر آلتنده قالمشدر .

ولایتک موقعنک اهمیتی واو قوجه شط العربک ایکی‌یه بولرجه‌سنه قطع ایتمسی وبوکا انضمام ایلیان حادثات جویه‌سی حسبیله که مدوجذر کیفیتیدر . ولایتی طبعاً الک برنجی مملکتلر میانه ادخال ایدر .

اراضیسی ۱۵۰۰۰۰ مربع کیلومترده‌یی متجاوز اولوب نفوسی قسم اعظمی عشائر وقبائلدن عبارت اولمق اوزره ایکیوز بیکدن زیاده‌جه‌در .

بین الاهالی لسان عرب تکلم اولنور . ومذهبلری شافعی حنبلی مالکی حنفی اولوب بینلرنده‌کی روابط ومناسبات السنه ایله مذهبدر .

عشائر خلقی خیمه‌لرده اقامت وحیوان بسلمک ایله تعیش ایتمکده وقبائل متفرقه‌یه منقسم اوله‌رق یاشامقده‌درلر ، که یالکز

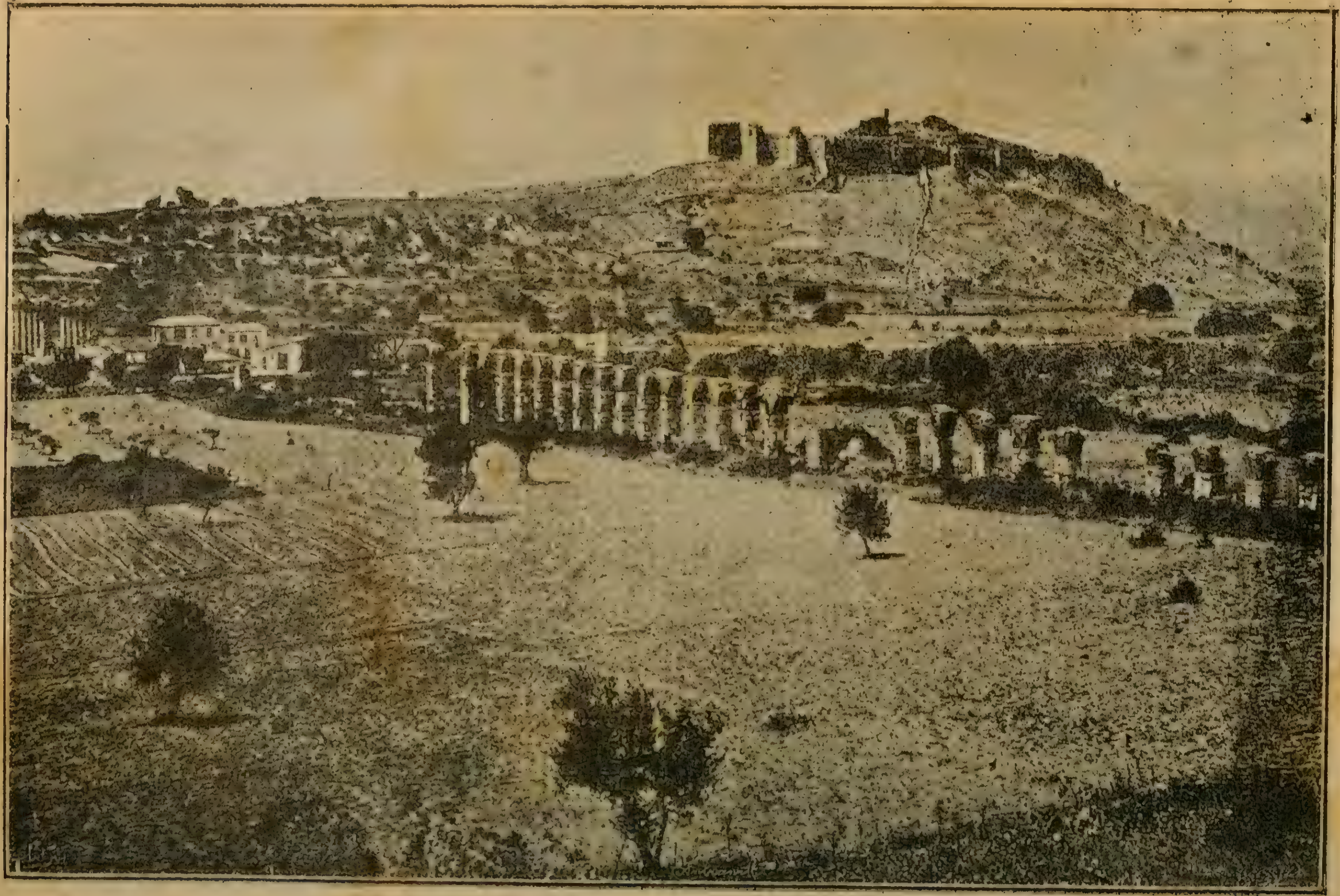

ایاسلوغ ویاافس شهر قدیمی خرابه‌سی

بصره جهتنده اولان عربان یدی سکز قدر فرقه‌یه منقسمدر .

ولایتك حاصلاتی غایت مبذول خرما ایله پرنج و آرپه اولوب خرما اخراجاتی کافی بر مبالغه رسیده اولمقده‌در .

ادخالات تیمور، اقمشه، قهوه، شکر و تنباکو کبی شیلردر .

موجود یوللره نسبةً طریق نهریه بین التجار مرجح اولدیغندن سفائن تجاریه شط العرب اوزرنده صورت دائمه‌ده امد شد و عمان عثمانی ایله لنج قومپانیاسی واپورلری دخی بغداده قدر سیر وسفر ایلمکده‌درلر .

معارف جهتی براز اصلاحه محتاجدر .

داخل ولایتده عشرهٔ مبشره‌دن زبیر ابن العوام وطلحه ایله صحابهٔ کرامدن انس ابن مالك رضی الله عنهم حضراتی ایله ائمه اثنی عشردن موسی الکاظمك اوغلی محمد جوادك نسلندن یحیی وصحابه‌دن مقداد بن اسود الکندینك تربهٔ شریفه‌لری و امام علی افندمزك اثر بناسی اولان بر باب جامع شریف ایله امام مشارالیه وعباسك و پیغمبران ذیشاندن جناب یحیی علیه السلامك مقامات مبارکه ومقدسه‌لری واردر .

بصره ولایتنك مشتملاتی بروجه آتیدر :

لوا	قضا	نواحی
بصره	بصره	ابوالخصیب
	قورنه	فاو
	کویت	شط العرب
		هارثه
		زبیر
منتفك	ناصریه	جبایله
	سوق الشیوخ	بطحی
	شاطره	بنی سعید
	حی	
	حمار	
عماره	عماره	
	شطره	
	زبیره	
	دویریج	
نجد	قطیف	
	هفوف	
	قطر	

بصره کورفزی .— بوکا بحر الفارس و عجم کورفزی دخی دیرلر .

عجمستان ایله عربستان آراسنده واقع عمان دکزینك بر شعبه‌سی اولوب هرمز بوغازی واسطه‌سیله تعشب وتحدیث ایتمشدر.

استقامتی جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغری ممتد اوله‌رق شط العرب قسمنده نهایت بولور .

سواحلنك شرق شمالی قسمی ایرانه غرب شمالی وغرب جنوب جهتلری دولت علیه‌یه عائددر.

ایران ساحلی مرتفع وطاغلق ایسه‌ده عربستان ساحلی دوز وقوملقدر .

هرمز بوغازنده کائن رأس مسندم نام بروندن بدأ ایدن جنوبی ساحل قطر شبه جزیره‌سنه‌دکین عمان حکومتنه عائد اولمق اوزره واسع بر کورفزی تشکیل ایدرکه بوکورفزی داخلنده سرپنتی

اطه‌لر واقع اولوب بورالرده پك اعلا اینجو صید اولنور.

قطر شبه جزیره‌سندن اعتباراً کورفزك سواحلی بصره ولایتنك نجد لواسنه متعلقدر.

ساحلك بو قسمنده رأس الانف ورأس تنور واسطه‌سیله تشکل ایدن کرینتی بحرین کورفزی نامیله موسوم اولوب الك بیوکی جزیرهٔ سماق اولان بحرین اطه‌لرینی شاملدر.

مذکور کرینتی زاویه‌لرنده نجدك اسکله‌لری اولان عجیر والقطیف لیمانلری واردر.

رأس تنوردن صکره ساحلك مهم عارضه‌لری رأس تناجب ایله کویت قوییدر.

کویتدن صکره شط العرب اغزلری واقعدرکه بونلرك الك مهمی فاو بوغازی دنیلان واغزی قلنج شکلنده کمیلر ایچون مکمل بر ملجأ اولان قسمدر.

شط العرب قسمنك خالی بطاقلق و چاموزلق اولمغله نهرك کتوردیکی قوملردن بر خیلی اطه‌جقلر حصوله کلمشدرکه الك جسیمی جزیرهٔ بدیان دنیلان اطه‌در.

کورفزك درینلکی پك از اولوب هیچ بر محلنده ۸۰ متره‌یی تجاوز ایتمز.

هله غرب ساحلنده بر خیلی یاتقلر واردر.

شط العرب دلتاسنك نهرك ایندیردیکی قوملر وچامور سببیله دائمی صورتده ایلرولمکده اولدیغی محققات رئولوژیدندر.

ازمنهٔ متقدمه ده دجله ایله فرات نهرلری آیری آیری کورفزه جاری اولوب ملتقالری اولان قورنه موقعی کورفزدن معدود ایدی که مذکور موقعدن اعتباراً موجود اولان اراضی بالتدریج نهر واسطه‌سیله تشکل وتأسس ایلمشدر.

بصری .— کبرا وزننده سوریه‌نك حوران قطعه‌سنده بر موقع اولوب اسکی شام نامیله معروف برقاچ خانه‌یی جامعدر.

بوراسی ازمنهٔ قدیمه ده و ایام جاهلیه‌ده خیلی مهم و مشهور اولوب رومالیلرك معابد مشهوره‌سندن برینی شامل ایدی.

خرستیانلغك ظهورنده دخی مراکز نصارادن عد اولنمشدر.

حتی شام لاجل التجاره تشریف نبوی وقوعنده کتب قدیمه ده ظهور نبوته مطلع اوله‌رق قبل النبوه فخر رسالت افندمزی طانیوب تصدیق و شامه عزیمتدن منع ایدن راهب بحیرانك صومعه‌سی بوراده ایدی.

۱۲ تاریخ هجریسنده خالد بن ولید (ر) ك ضربهٔ دستیله داخل حوزهٔ اسلامیان قلنه‌رق فاروق اعظم طرفندن برجامع بنا اولنمش وبعده برطاقم جوامع ومساجد دخی بنا و استحکامات انشا اولنه‌رق کسب معموریت و اهمیت ایتمشیدی.

قرون وسطاده زلازل ارضیه و محاربات متمادیه سببیله خرابه یوز طوتمغله الیوم بر قاچ خانه‌دن غیری ابنیه‌سی یوقدر .

جوارنده ایام جاهلیه واعصار اسلامیه خاطراتی محتوی آثار مشهود انظار اولمقده‌در .

بصیره . — زور سنجاغنده عشاره قضاسنه ملحق ۱۸ قریه‌لی بر ناحیه مرکزی اولوب خابور چایی اوزرنده و مذکور چایك فراته قاریشدیغی محل قربنده واقعدر .

مشهور کوکسیه خرابه‌لری جوار ناحیه‌ده‌در .

بطحاء . — مدینهٔ منوره‌نك اسکی اسمیدر .

مدینه کلمه‌سنه مراجعت بیوریله .

بطحاء . — بصره ولایتنك منتفك لواسنده ناصریه قضاسنه ملحق بر ناحیه مرکزیدر .

قضاء مزبورك دیکر نواحیسی : حبیله، بنی سعیددر .

بطحان . — مدینهٔ منوره‌ده کائن بر وادینك اسمیدر.

بطمان صویی . — دجله‌نك صول طرف توابعندن اولوب بتلیس ولایتی داخلنده‌کی کنج سنجاغی طاغلرندن تنبع ایدرك و بتلیس طاغلرندن کلان یزید خان صوییله برلشه‌رك دیار بکر اووه‌سنك شرق جهتنی بعد التحدید حصن کیفا جوارنده دجله‌یه منصب اولور .

بطیحه . — مزوپوتامیاده دجله ایله فرات نهرینی اتصال ایتدیرن شط الحی نام قنالك ایکی جهتنده‌کی اراضی‌یه ویریلان اسمدرکه بوراسی قدیماً بر چوق قریه و قصبات ایله مملو ومعمور بر محل اولدیغی حالده نهرلرك طغیانی و صولری ضبط ایدن سدلرك انهدامی سببیله بطاقلق بر حاله تحول ایتمشدر .

سمت عراقك کسب معموریت ایتدیکی زمانده یعنی خلفای عباسیه وقتنده سدلر تعمیر وترصین اولنمغله بطیحه ینه معموریت کسب ایتمش ایسه‌ده صکره‌لری ینه بازدهٔ استیلای میاه اولمشدر.

بعاث . — بانك ضمیله جوار مدینهٔ منوره‌ده بر موقع اولوب ایام جاهلیه‌ده اوس و خزرج قبیله‌لری بیننده وقوعبولان و یوم بعاث دنیلان حرب مشهورك محل وقوعیدر.

بعقوبه . — بغداد ولایتنك خراسان قضاسنك کرسیٔ اداره‌سی اولوب بغدادك شرق شمالنده و ۱۲ ساعت قدر بعد و مسافه‌ده نهر دیاله‌نك اسکی ساحلنده کائندر .

وقتیله غایت معمور وهر ایکی ساحلی ربط ایتمك اوزره اخشابدن بر کوپریسی وار ایدی .

بعلبك . — سوریه سمتنده کائن بلاد قدیمه‌نك الك مشهور والك جسیملرندن اولوب اسکی اسمی مدینة الشمس معناسنی افاده ایدن هلیو-

پولیس Heliopolis وبال ــ هامون Baal Hamon در .

جبل لبنان وجبل الشرق آراسنده تشکل ایتمش اولان البقاع وادیسنده و جبل لبنان اتکنده واقع اولوب دمشقك ١٥ ساعت قدر شمال غربیسنده‌در .

بو شهرك صورت تأسسی حقنده معلومات تاریخیه ناقصدر .

معمافیه حضرت سلیمان علیه السلامه نسبت ایدنلرده وار ایسه‌ده آثور و یا مصر قورصان قولونیلری طرفندن تأسیس اولندیغی حقنده‌کی روایت دها زیاده صحته اقربدر .

بو شهر وقتیله پك معمور و جسیم اولوب سوریه‌نك برنجی درجه‌ده صایلان بلادندن معدود اولدیغی و درونده بعل نام معبودك عبادتنه مخصوص اوله‌رق غایت جسیم بر معبد بولندیغی وبو مناسبتله بعلبك و هلیوپولیس نامنك ویرلدیکی وشهرده روماليلر زماننده بر خرستیان پسقپوسلغی تأسیس اولنه‌رق بعل عبادتخانه‌سنك کلیسایه تحویل قلندیغی محققات تاریخیه‌دندر .

١٤ تاریخ هجریسنده ابو عبیده بن الجراح طرفندن فتح اولنه‌رق ید اسلامیانه کچمش و دور اسلامده دخی موقعنك لایق اولدیغی درجه‌ده کسب شهرت و اهمیت ائلمش و درونده بر چوق مشاهیر اسلامیه یتشمشدر .

اهل صلیب محارباتنده خیلیجه زده‌لندیکی کبی زلزله و طغیان میاهدن ومتعاقباً تیمورك سیلابهٔ هجومندن خرابه یوز طوتمشدر . (٨٠٣)

٩٢٢ تاریخنده عربستانك ایادیٔ عثمانیه‌یه انتقالنده بورادی دخی دولت علیه‌نك ادارهٔ عادله‌سنه کچمشدر .

عثمانلیلره انتقالنده شهر پك اولقدر معمور دکل ایدیسه‌ده ینه بعض مرتبه مبانیٔ مشهوره‌سی باقی ایدی .

١١٧٢ تاریخنده وقوعبولان زلزلهٔ مدهشه بالجمله مبانیٔ قائمه‌سنی خاك ایله یکسان ایتمکله آرتق اعمارینه اهتمام اولنمامشدر .

حضرت الیاس علیه السلام بوشهره بعث اولدیغندن مشارالیه حضرت ابراهیم علیه السلامه منسوب مقامات الیوم زیارتکاهدر .

شهرده الیوم بیکه قریب نفوس ویوز قدر ابنیه وبرقاچ جامع وکلیسا و ١٠ قدر دکان وسائره واردر .

شهرك اطراف و حوالیسی آثار عتیقه ایله مملو و تزیینات قدیمه‌سندن اولان کوپری و ابنیه‌لرینك انقاضی الآن مشهود ومرئی اولمغله بر چوق سیاحین سیر و تماشا ایچون کزمکده وابنیه طاشلرینك جسامت وستونلرنده‌کی صنعت و مهارته مبهوت و حیران قالمقده‌درلر .

بغچه جك ــ قوجه ایلی لواسنك ازمید قضاسنده وازمیدك براز جنوبنده ناحیه مرکزی

برقصبه‌جقدركه‌هواسنك لطافتی وموقعنك كوزللكی جهتیله سنوی برچوق زوارك اقامتكاهی اولمقده‌در .

ناحیه‌سی ٣٤ قریه‌دن مركبدر .

بغچه‌لی صو .— بیغا سنجاغنده جاری مندرس توابعندن كوچوك برصودركه‌بكطاغنك شرق پایه‌لرندن آیواجق قصبه سنك بر فرسخ قدر غرب جنوبیسندن نبعان واینه قصبه‌سندن بعدالمرور قصبهٔ مذكوره جوارنده مندرسه قاریشور .

بغداد .— عراق عربی ده ودجله نهرینك ایكی ساحلنده مبنی جسیم ومعمور بر شهر اولوب عموماً خطهٔ عراقیه‌نك مركزی واسمنه منسوب ولایتك كرسیٔ اداره‌سیدر .

٣٣ درجه كسور دقیقه عرض شمالیده و ٤٢ درجه كسور دقیقه طول شرقیده واقع اوله‌رق هواسی غایت صیجاق ایسه‌ده تأثیرسز ویابسدر .

شهرك نهرجهتنده اولان ساحلی یدی كیلومترو قدر امتداد ایدر واطرافنده الیوم خراب برسوری واولدقجه مهم وخراب برقلعه‌سی واردر .

سوقاقلری دار وخانه لری كاركیر ودیوارلری یوكسك اولوب یازین اهالیسی طاملرده وسرداب تعبیراولنان یرآلتنده مخزن شكلنده اولان سرین وفقط رطوبتلی محللرده وقت كچیررلر .

خانه لرینك عددی تخمین تقریبی ایله ٢٠٠ بیك سكنهٔ موجوده‌سی ١٣٠ بیك راده‌لرنده‌در .

لسان محلی تركجه ایسه‌ده عربجه‌دخی تكلم اولنور ومذاهب اربعه اربابی واردر .

یهودی وارمنی وروم وكرد وارانی اوله‌رق بر خیلی متوطن وغربا دخی بولنمقده‌در .

صنایع محلیه‌دن اعلا ایپكلی وسیملی چارشاف وكتفیه ومنسوجات سائره نسج وكموش وآلتون اوانی اعمال اولنور .

خانه‌لرك طشره‌لردن منظره‌سی قسوت انكیز ایسه‌ده ایچرولری منتظم ومتین واطرافی علی‌الاكثر بغچه‌لكدر .

شهرك جوارنده غایت منتظم ومكلف خرما باغلری وفریجات بغچه‌لری نامیله صیق خرمالقلر واردر .

خانه‌لرك اصول انشائیه‌سنده شهرك درجهٔ حرارتی نظردقته آلنمش اولدیغندن تقسیمات وتفرعاتی سكنه‌سنك ایام واوقات معینه‌ده استراحت ایده بیله‌جكی وجهله تنظیم وطام وقبه وسرداب وایوان مثللو اقسام داخلیه علاوه وانشا قلنمشدر .

بغداد ایله قرشو یاقه دنیلان قسم بیننده ٢٥٠ متره طولنده طومبازلر اوزرنده اخشابدن معمول بر كوپری موجود اولوب هرایكی قسمی ربط ایتدیكی كبی قوفه تعبیر اولنان وبورالرده موجود اولان چاشیر سپتلرینك براز بیوجه‌لری شكل وطرزنده بولنان

مراكب بحريه ايله اتصالات تأمين ايدلمكده‌درلر .

دجله‌ده ايشليان وعمله عثمانى ولنچ قومپانيه‌لرينه منسوب اولان واپورلر بصره‌يه يولجى واشيا طاشيه‌رق بغداد تجارتى اوروپا وآسيا تجارتنه ربط ايدر وقرشو ياقه‌دن امام موسى قصبه‌سنه قدر برتراموای دخى كل يوم سيروسفر ايلر .

متصور اولان درسعادت ـ بغداد تيمور يولى ميدان فعله كلديكى تقديرجه شهرك دها طوغريسى ولايتك مستعد اولديغى درجهٔ اهميت ميدانه چيقه‌جغنده شبهه يوقدر .

بغدادده برچوق جوامع ومساجد ومدرسه موجوددركه‌اك مشهورى عبد القادر كيلانى قدس سره العالى حضرتلرينه منسوب اولانيدر .

بوندن بشقه وزير جامعى ومرجان جامعى دخى مشهور ومعروفدر .

ابنيهٔ مشهوره سى ميانده حكومت قوناغى ايله ١٢٠٠ دكانى حاوى چارشيسى واصلاحخانه ايله سفاين اعمالنه مخصوص دستكاهى وحوضى وبر باب عسكرى اعداديه‌سى ورشديه‌سى وسريانى وكلدانى مكاتبى وخسته‌خانه‌سى ومشتملات سائره‌سى ذكر وتعداد اولنور .

برج اوليانامنك وجه تسميه‌سى اولمق اوزره شهرك درون وجوارنده اعاظم علماى ملت عثمانيه ومظنهٔ كرام وفقهانك مراقد مباركه‌لرى ومقدسه‌لرى موجود واليوم زيارتكاه صغار وكباردر .

بونلردن سرهمز امام اعظم ابوحنيفه ايله امام موسى الكاظم حضراتى بغدادده ايكيشر ساعت مسافه‌ده وقرشولقلى دجله‌نك سواحلنده تربهٔ معطر ومبزينه‌لرى درونده دفين خاك عطرناكدرلر .

امام احمد ابن حنبل ، جنيد بغدادى ، شيخ شبلى ، سرىٔ سقطى ، عبدالقادر كيلانى ، سيد ابوالحسن على ، قدس سرهم حضراتنك دخى تربهٔ معطره‌لرى بغدادده در .

هارون الرشيدك زوجهٔ مشهوره‌سى ست زبيده‌نك قبرى وغايت مصنع اولان تربه‌سى دجله كنارنده وسورك خارجنده واقعدر .

بغدادك اسكى اسمى رصافه و زوراء ودار السلام اولوب ١٤٥ تاريخ هجريسنده منصور عباس طرفندن اسكى مداين شهرى انقاضى استعمال اولنمق صورتيله بنا اولنوب پاى تخت ومقر خلافت اتخاذ قلنمشدر .

بغدادك شرق قسمى رصافه وقرشوسى كرخ وزوراء اولمق اوزره بر روايت دها واردر .

بغداد نامنك نره‌دن كلديكى بيلنه‌مديكى كى باغ ـ داد تركيب فارسيسدن مأخوذ اولديغى دخى محقق دكلدر .

بغداد ٤ سنه‌ده اكمال ودار السلام ناميله مشتهر اولديغى حالده از بر مدت ظرفنده ابنيه‌سى چوغالمش وكون كونه

كسب معموريت ايدرك عموماً اسلام
عالمنك مرجعی وجهان مدنيتك مركزی
اولمش وايكی ميليون نفوسی محتوی
بولنمش ايدی .

هارون ومأمون عباس زمانلرنده
بغدادك درجهٔ معموريتی وجابجا تأسيس
اولنان مدرسه ورصدخانه وخستهخانه
كبی مؤسسات فنيه و خيريهنك كثرتی
وقرای متجاورهنك يكديرينه التصاقيله
بالتوسع حاصل اولان جسامتی مسطور
صحايف تواريخدر .

بغدادك نظاميه مدرسهسنده اعاظم
علمادن بر چوغی تدريس و تدرس
ايتمشلردر. ايام اخيرهده اليوم زمانمزده
دخی اكسيك اولميان دجله فيضانی وقحط
وغلا سنهلری وطاعون و باخستهلقلری
ايله يدی يوز بيك نفوسك تلفنه بادی
اولان هربری مدنيت اسلاميهنك يادكار
ابديسی اولهجق اولان كتبخانهلر طولوسی
كتابلر امحاسنه سبب اولان هلاكو
استيلاسی و ٩٠ بيك بغدادلينك قفا-
لرندن قوله ياپيلمق كبی وحشتله عالم
اسلاميت وجهان مدنيتی الی الابد لعنت
خوان ايدن تيمور مهاجماتی مثللو آفات
بغدادك خرابيتنی منتج اولمشدر .

بوندن صكره بر ارالق اسماعيل
صفوی يه كچوب قانونی سلطان سليمان
حضرتلری طرفندن ٩٤٠ تاريخنده
فتح اولنمش ومؤخراً ينه عجملر طرفندن
استرداد اولهرق ١٠٤٨ ده عثمانليلره
كچمشدر .

بغداد ولايتی.— آسيای عثمانيده كائن ولايات
شاهانهنك اك بيوكلرندن الجزيره وعراق
عربی قطعاتنك بر قسملرندن مركب
ومتشكلدر .

حدود حاضرهسی شرقاً كشور
ايران جنوباً بصره ولايتی غرباً برية
الشام وزور سنجاغی شمالاً موصل
ولايتی ايله محاط ومحدوددر .

مساحهٔ سطحيهسی تقريبی اولهرق
١٧٠ بيك مربع كيلومتره وسكنهٔ موجو-
دهسی سكز يوز بيك نفوسدن عبارتدر.

بو حسابه نظراً هر مربع كيلومتره
محله ١٤ : ٥ نفوس اصابت ايدر .
سكنهٔ محليهنك قسم اعظمی اسلام
و عرب و متباقيسی ترك كرد سريانی
كلدانی نسطوری روم وارمنی ويهودی
مثللو ملل واقوامندن عبارتدر اهالئ
اسلاميهنك قسمی اعظمی سنی اولمق
اوزره حنفی وشافعی المذهب ومتباقيسی
شيعی وجعفريدر.

اهالينك بر چوغيده خيمه نشين
قبائل بدويهدركه بونلر يازين جزيرهيه
تقرب وفرات واديسنده اقامت وقيشين
نجد وجزيرة العرب جهتلرينه عودت
ايتمكدهدر .

حدود ايرانيهده كائن طاغلرك فروغ
وشعباتی ولايتك شرق وشمال شرق
جهتلرينی عارضهلندرمش ايسهده سائر
سمتلری عموميتله دوز وعارضهسزدر.

هر بری جسيم نهر حالنده كسب

جسامت ایدرك شط العربی وجوده كتورن دجله ایله فرات صولری یكدیكرینه موازی اولەرق ولایتی شق وقطع وجبال شرقیەدن اینان دیاله وكتیجون كبی چایلر دخی اراضیی حقیله اروا واسقا ایتمكده‌در انهارمز بوردنك وقت معیننده فیضانی ویكدیكرینه ارتباط پیدا ایتمك اوزره مخصوصاً آچیلان قنالر سببیله اقالیم حارەدن معدود اولدیغی جهتله یغمورلری غایت قیط اولان اراضیء ولایت احتیاج باراندن وارسته بولنمقده‌در .

طوپراغك درجهٔ انباتیه‌سی فوق العاده وهله مزوپوتامیا نامی ویریلان بین النهرین اراضی دجله ایله فراتك سوروكلیوب كتوردكلری اتربهٔ مترسبه « بین الاهالی بو طوپراغه دهله دیرلر » سایه‌سنده سنه‌ده ایكی دفعه محصول ویره‌جك مرتبه‌ده بولنمغله ازمنهٔ قدیمه‌ده بوراسی كرهٔ عرضك انباری حكمنده ایدی .

ولایتك محصولاتی شعیر، پرنج، داری، صوصام، ماش نخود، آفیون ومعمولاتی ایپكلی چارشاف، كفیه و اقمشهٔ حریریه وقطنیه وسائره‌دن عبارتدر .

جیلان، طوشان، دراج خنزیر، تلكی، چقال كبی حیوانات وحشیه ودوه، آت، استر، مركب، قیون، كچی وصغیر مثللو حیوانات اهلیه چوقدر . هله شمر وعنزه كبی عشایر ایله دایم نام نیم مسكون اهالی نزدنده عرب آتلرینك غایت اعلاسی بولنور .

بغداد ولایتی : بغداد - حله - كربلا نامیله اوچ سنجاغه ومذكور سنجاقلر بروجه آتی قضالره منقسمدر .

بغداد لواسی		حله لواسی		كربلا لواسی
بغداد	اعظمیه	حله	جربوعیه	كربلا
	دیاله		مدحتیه	
خراسان	شهربان		نیل	هندیه
	دلتاوه		ابوعر	
عزیزیه	سلمان پاك	سماوه	دراجی	نجف
كاظمیه			ابوجواریر	
جزیره	بغیله	شامیه	شنافیه	زراره
			مدحتیه	
دلیم	هیت		هدالله	
	كبیسه		صلاحیه	
	سقلاویه			
كوت العماره	بدره			
	غربیه			

بغداد سنجاغی : ولایتك مركز سنجاغی ولایتك شمال جهتنده قسماً فرات وقسماً دجله حوضه‌سنده متشكل در. شمالاً موصل ولایتی شرقاً ایران قطعه‌سی وجهات سائره‌دن زور، كربلا، حله، منتفك، عماره سنجاغی ایله محاط ومحدوددر. اورته‌سندن دجله وفرات نهرلری كچر ودیاله اسمنده اولان چای دخی شرق شمالی جهتندن ایراندن كلوب بغدادك اوچ ساعت جنوبنده دجله‌یه منصب اولور. و خانقین و خراسان قضالرینی تامیله اسقا ایدرك صوینك قسم اعظمنی بویولده ضایع اتمكله دجله‌یه غایت ضاعف اوله‌رق انصباب ایلر فرات ایله دجله نهرلری ایسه اثنای فیضانده (حنیان) اراضی‌یی حقیله اروا ایدر آنجق فیضان شدید اولوبده طغیان درجه‌سنی بولدیغی وقت یتاغنه صیغمیه‌جغندن اراضیٔ وسیعه‌یی استیلا ومخصوصاً یاپیلمش اولان سدلری دخی قیره‌رق بغدادك اطرافنی بر دكز حالنه كتورر .

نهرین مذكورندن احوال عادیه‌ده اهالینك صورت استفاده‌سی (كرد) چرد دنیلان دولابلر واسطه‌سیله دركه صویك ازالدیغی وقتلرده بونلر دخی بر ایشه یارامامقده‌در .

سنجاق اراضیسی دوزایسه‌ده موصل ولایتی حدودنده كائن جبل حجردن شمال سمتنی عارضه‌لندرمشدر مع هذا بك صرپ اولمیوب سهل المرور استحطابه صالح اورمانلری حاویدر .

حاصلات ومعمولاتی ولایت بحثنده مذكور مواده منحصردر .

معادندن هیت قصبه‌سنده نفت ومندلی قضاسنده غازیاغی (جیر)وعنه وسائر محالده طوز كثرتله بولنه‌رق استفاده ایدیلور .

لوانك نفوسی درتبیك خانه قدر تخمین اولنان ومواشیه كوره‌كاه موصل وكاه بغداد جهتلرنده اقامت ایلیان شمر عشیرت سیاره‌سی خارج اولدیغی حالده ایكیوز اللی بیك قدردر .

بغداد سنجاغی بروجه‌زیر ٧ قضا ١١ ناحیه و ٦٠ قدر قرایی مشتملدر .

قضا	نواحی
بغداد	اعظمیه، دیاله
خراسان	شهربان، دلتاوه
عزیزیه	سلمان پاك
كاظمیه	
جزیره	بغیله
دلیم	هیت، كبیسه، سقلاویه
كوت‌الاماره	بدره، غربیه

بغداد قضاسی : لوانك مركز قضاسی اولوب ولایت وسنجاغك مركزنده واقع واعظمیه ودیاله ناحیه‌لرینی شاملدر.

اعظمیه قصبه‌سی بغدادك اوچ چاریك قدر بعد ومسافه‌سنده دجله‌نك ساحل

يسارنده واقع اولوب سر مذهبمز امام
اعظم ابو حنيفه رضى الله عنهك مرقد
مباركيله غايت مزين جامع شريفى
زيارتكاه مؤمنين وجبين فرساى
مسلميندر .

بغداد ولايتى وجوده كتورن عراق
والجزيره قطعه سنى تاريخ اثور وكلدانيلر
النده بولمشدر .

اشبو اقوام يكديكرينه غلبۀ متناوبه
ايله وقت كچيردكلرى حالده دائمى صورتده
كلدانيلر جنوبده وسنجار جهتنده
وآثوريلر شمالده مقيم اولمقده ايديلر .

بونلرك ايام حكومتلرنده وجوده
كتوردكلرى اثار مدنيه بوكون ارباب
عقولى انكشت بردهان خيرت برحالده
براقمقده در .

طغيان مياهك خساراتى تحديد
ايتمك ايچون دجله سواحلنده انشا
ايتدكلرى سدلر وترلالرينى صولامق
اوزره آچدقلرى جدوللر وصو خز-
ينه لريله بندلر انظار تماشاكرانده
مساعئ بشريه نك درجۀ عظمتنى اثباته
كفايت ايدر .

اثور وكلدانيلردن صكره خطۀ عرا-
قيه نك بغداد ولايتنه عائد سمتى ايرانه
واسكندره وسلفكيانه واخيراً ساسانيانه
انتقال ايلمش وظهور اسلامده خلافت
معظمۀ اسلاميه نك اجزاى متممه سندن بر
جزؤ صردسنه كچمشدر .

اراضئ مزبوره ده ملل واقوام
سالفه دن هر برى تاريخ نظرنده غايت
قيمتدار برخيلى آثار وجوده كتورمش
اولملريله بوكون الجزيره نامى ويريلمش
اولان مزوپوتاميا قطعه سى سراپا آثار
عتيقه ايله مملودر دنيله بيلور .

دجله كنارنده خرابه لرى بر ساعت
قدر ممتد اولان اسكى بغداد نام ويرانه لر
ملوك اشكانيانه منسوب اولديغى وهارون
الرشيدك اثر عمرانى بولنان هارونيه
قصبه سنك دخى بونلر ميانندە بولنديغى
محققات تاريخيه دندر .

بغراص .— ياخود بقراص ، انتاكيه
طريقى كذركاهنده واقع
واليوم بقراص ناميله موسوم برقريه نك
اسميدركه زمان قديمده متانت ورصانت
وباغ وباغچه لرينك كثرتيله مشهور اولديغى
وصليبيون محارباتنده كسب اهميت
ايلديكى حالده شمدى معموريت سا-
بقه سندن بر اثر يوق كبيدر .

بقاع العزيز .— قديم يونانيلرك
سورية مجوفه
cœlésyres وعربلرك بقاع الكلب
ديدكلرى واديك اسميدركه ملك العزيز
ابن صلاح الدين ايوبى نامنه نسبتله
بقاع العزيز دخى دينلمكده در .

مذكور وادى جبل لبنان وآنتى
لبنان سلسله لرينك آراسنده ليطانى
نهرى ايله طرفينده كائن سلاسلدن اينوب
نهر ليطانى يه دوكيلان حسابسز صولر
ايله اروا واسقا اولنديغى جهتله غايت
منبت ومحصولداردر .

بقاع داخلنده واقع يوز قدر

قریه بعلبك وبقاع قضالرینه مربوطدر.

بقاع قضاسی شامشریف لواسی داخلنده واقع اولوب بقاع الشرقی ناحیه‌سیله ٥٩ قدر قریه‌دن مرکب ومتشکلدر.

درون قضاده اوتوز قرق قدر طالبلی بر باب رشدیه‌مکتبی موجوددر قضا اهالیسی عموماً زراعت وفلاحت‌ایله مشغول واراضیسی فیض وبرکتجه دیکر قضالره مرجحدرکه معتدل سنه‌لرده سنوی چیقاردیغی محصولك مقداری بر بچق میلیون کیل استانبولی‌یه متجاوزدر.

مرکز قضا جبل حنین سلسلهٔ جسیمه‌سنك اتکنده وشامك تقریباً قرق کیلو متره قدر اوزاغنده وجبل لبنانه تابع بر قضا مرکزی اولان زحله قصبه‌سنك مقابلنده کائن معلقه قصبه‌سیدرکه مذکور قصبه ایله زحله اراسنده لیطانی نهری جریان ایدر.

معلقه ایله شامشریف آراسنده واقع شوسه‌ده بهرکون یولجی ویوك عربه‌لری ایشلمکده‌در.

بقله برونی. — آجه اووه‌سی شبه جزیره‌سنك غرب ساحلنده کائن برونك اسمیدر.

بکاری. — دیار بکر ولایتنده ماردین حوالیسنده کزر بر کرد عشیرتیدر.

بکتك. — قونیه ولایتنك ارکلی قضاسنده وارکلینك ایکی بچق ساعت قدر اوزاغنده آق کوله دوکیلان قزیلجه صو یك غرب ساحلنده بر کوچوك قصبه‌درکه نامی علی الاکثر آق کوله دخی تعمیم اولنور.

بکشهری. — قونیه ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب قونیه‌نك اون سکز ساعت غرب جنوبیسنده و همنامی اولان کولك شرق جنوبیسنده وکوله دوکیلان بکشهری چاینك ایکی ساحلنده مبنیدر.

قصبه ایکی قسم اولوب بر قسمنه میدان دیکر قسمنه وقتیله ایچرو شهر تسمیه قلنمشدر.

قصبه‌نك ساحلنده بولندیغی کولك دوره‌سی یکرمی ساعتده طولاشیله‌بیلور و بوندن یکرمی اوتوز قدر دکرمن تدویرینه کافی برصو چیقه‌رق وصاری اوزون بوغازندن کلان صوایله برلشه‌رك سیدی شهری اووه‌سندن جریان ایله قره ویران کولنه ومذکور کول دخی زیاده‌لشه‌رك قونیه اووه‌سنه یاییلور.

درون قصبه‌ده ایکی بیك قدر نفوس وبری اشرف رومی‌یه منسوب اوچ جامعی یدی مسجدی ٤ مدرسه‌سی ١ رشدیه ٢ صبیان مکتبی ٣ خانی ومحتاج تعمیر سکز اون کوزلو بر کوپریسی واردر.

قصبه‌ده بهر جمعه ایرتسی کونلری قور یلور بر بازاری واردرکه هفته‌ده

ایکیوز بیك غروشلقدن زیاده اخذ واعطا ایدیلور .

قصبه کول کنارنده اولدیغندن هواسی لطیف اولدیغی کبی دروننده‌ن کچن نهرك صویی دخی شربه غیرصالح اولمغله اهالی ایچه‌جکاری صویی کولدن اخذ ایتمکده‌در .

تاریخ قدیمده مذکور اولان ایسوریا شهری قصبه‌نك محلنده اولمسی احتماله قریبدر .

بکشهری قضاسی : مرکز لوانك غرب جهتنده واقع اولوب ٤٩ قدر قریه‌دن مرکبدر قضانك اراضیسی منبت ومحصولداردر غرب جهتنده‌کی کولده نفیس بالقلر چیقار وهرجلس حبوبات ایله آفیون ، میوه و سبزه کثرتله یتشدیریلور ومعمولاتی کلیم چوراب کبی شیلردر .

داخل قضاده ٧٧٣٢ خانه‌ده همان جمله‌سی اسلام اوله‌رق ٣٣٩٧٥ نفوس ٣٨ مسجد ١٢ جامع ١ مولوی درکاهی ٣٥٤ دباغخانه ٧٢ دکرمن ٣ حمام ١٦ فرون ١٨ خان ١٢ قهوه‌خانه ٤٤ مغازه ٢٨٩ دکان ١٠١ چشمه وسبیل ٢ سلحخانه ١ جبخانه ٧١ تربه ١ کتبخانه ١ ارمنی کلیساسی ١ روم کلیساسی ٦٠ اسلام مکاتبی ١٦ مدرسه موجوددر .

قضانك حیوانات اهلیه‌سی ٣٤٤ ماندە ١٥٤٨ اینك ١٨٥٢ اوکوز ١٦١ دوه ١٢٥٢ مرکب ١٤ استر ٤٢٧ بارکیر ٣١٣٣٤ تفتیك ٢٣٤٥٠ قره کچی ٢٥٦٢٨ قیون وسائره‌دن مرکبدر .

قضانك محصولات متنوعه‌سی اپیجه بر یکون تشکیل ایدر حاصلاتك مقدار سنویسی ٥٠٠ کیله نحود ٢٠٠٠ کیله چاودار ١٠٠٠ کیله یولاف ١٠٠ کیله مصر ٢٥٠٠٠ کیله ملز ١٢٥٠٠٠ کیله آرپه ٤٠٠٠٠ کیله بغدای ٣٦٠٠ قیه آفیون ٤٠٠٠ کیله نخیك ١٠٠ کیله فصولیه ٢٠٠ کیله مرجك در .

« ١٣٠٨ سنهٔ مالیه‌سی » ٢٦ قریه ٢٧٧٣ خانه‌ده ١١٦٧٣ نفوسی جامع قیر ایلی ناحیه‌سی دخی بکشهری قضاسنه ملحقدر .

بکشهری چایی .— ذکر اولنان بکشهری کولنك آیاغی اولوب مذکور کولك شرق جنوبیسندن چیقدقدن صکره قصبه‌نك ایچروسندن کچه‌رك ٦٠ کیلومتره قدر تمدید مجرا ایله قره ویران نام کوله قاریشور مذکور چای اوزرنده برچوق دکرمنلر وارایسه‌ده کولك صویی ازالدیغی وقت بوده قوریمق درجه‌سنه کلیر .

بکشهری کولی .— قونیه ولایت و سنجاغنك همنامی اولان قضا داخلنده کائن بر کولدرکه چوره‌سی یکرمی یدی فرسخ وسطحی تربیعاً قرق فرسخدر صویی طاتلی و دروننده اطرافی درت بش

ساعتده طولاشیلور بر قاچ آطه‌جقلر وار ایسه ده هواسی اغیر اولمغله انجق قضا حیوانه مرعا اتخاذ اولنمشلردر .

اشبو اطه‌لردن ماطه اطه سنده بوندن یکرمی سکز سنه قدر اقدم بر قاچ خانه قزاق مهاجرینی اسکان ایتمش ایسه‌ده هواسیله امتزاج ایده‌مامشلردر.

کولك ایاغی اولان بك شهری چایی قره ویران کولنه دوکیلور و صاون قریه‌سنده افلاطونه منسوب بر سدك آلتندن نبعان ایدن صو دخی مذکور کوله قاریشیرکه سدك اوزرنده غایت مصنع ایکی عدد قبز رسملری واردر .

کولده بر قاچ جنس بالق صید اولنوب قونیه ونیکده جهتلرینه کوندریلور . وطالغان نامنده بر قوش دخی کثرتله بولنوب دریسندن کورك اعمال اولندیغی جهتله اوروپایه ارسال قلنور.

کولك رسوم صیدیه‌سی سنوی ۲۵ بیك غروش راده‌سنده‌در .

بکطاغی .— طوروس سلسله‌سی منسوباتندن لیسیاده کائن بر سلسلهٔ جبالك اسمیدر .

بکقوز .— بوغازایچنك اناطولی ساحلنده و بر قوی داخلنده واقع بر خیلی یالی و ابنیه‌لری جامع بر قریه‌درکه اولدقجه واسع ومسیره اتخاذ اولنور برچایری حاویدر.

درونده عساکرشاهانه‌یه مخصوص دباغخانه ایله قلوره‌خانه و قشله واردر شهر اماتی ملحقاتندن بر قضا اعتبار اولنمشدر .

بکلربکی .— بوغازایچنك اناطولی جهتنده واقع قرای مشهوره‌سندن اولوب متعدد یالیلری وکوزل کوشکلری وباغچه‌لری مشتملدر.

استانبول کلمه‌سنه دخی مراجعت بیوریله .

بکلك دره‌سی .— ادرنه‌ولایتنك کلیبولی سنجاغنده نهایتی بر بطاقغه منجر اولان بر نهرك اسمیدر .

بکبازاری .— انقره‌ولایت وسنجاغنده مرکز قضا برقصبه اولوب انقره‌یه اون‌التی ساعت قدر اوزاق محلده استانبول جاده‌سنده و بر تپه اوزرنده مبنی ۱۲۵۸ خانه و بر عسکری دبوی ایله یارم بلوك عساکر استیعابنه کافی بر قشله وبرده جبخانه‌یی شاملدر .

سکنهٔ حاضره‌سی ۲۸۷۱ ذکور و ۲۹۳۴ اناث که جمعاً « ۵۷۰۵ » نفوس مسلمه‌دن عبارتدر .

درون قصبه‌ده قره‌جه احمد سلطان حضرتلرینك مقامی وبرکوی محمد افندی وعوض بابا کبی مراقد اولیا و مظنه موجوددر .

قصبه‌یه یارم ساعت قدر مسافه‌ده اجداد عثمانیاندن کوندز الب نام غازینك مرقد مبارکی واردر .

و ینه قصبه‌نك یارم ساعت قدر اوزاغنده این اوزی نام محلده یالچین قیا اوزرنده ومغازه شکلنده اوتوز

قدر اوطه موجود ایسه‌ده صعب المرور وغیر قابل الدخول اولدیغندن زیارتی ممکن اوله‌مامقده‌در .

قصبه‌ده منسوجات نوعندن بروسه حولیلرینه مشابه قرمزی والاجه وبیاض حولیلر ایله آیدین کاری الاجه‌له ویوك قوشاق وعادی کلیملر نسج واعمال اولنمقده‌در .

قصبه‌نك اطراف وجواری باغلق وباغچه‌لك اولدیغندن غایت لذیذ میوه‌لر علی الخصوص قاوون وانقره‌یه نسبت اولنان مشهور ارمودلر یتشوب درسعادته ومحال سائره‌یه سوق وارسال قلنمقده‌در .

بکبازاری قضاسی : شمالاً یبان آباد وکره‌ده شرقاً آیاش جنوباً میخالیجق غرباً نعللوخان قضالریله محاط ومحدوددر .

آراضیسی غایت منبت ومحصولدار اولوب باشلوجه جنسلری صاری وقره چام ومیشه اولمق اوزره ١٧٠٠٠٠ دونم وسعتنده اورمانلری واردر .

قضا : مذکور اراضیسنك اشبو یوز یتمش بیك دونم اورمانلق محلندن غیری ٤٠٠٠ دونمی اراضیٔ مزروعه ٧٠٠٠٠ دونمی غیر مزروع ٣٠٠٠٠ دونمی باغ وبغچه وبوستان و ٢٥٠٠ دونمی چایر ومراعادن عبارتدر .

قضانك باشلوجه محصولاتی : بغدای ، آرپه ، پرنج ، بورچاق ، جهری ، آفیون ، غوده ، مرجمك ، داری ، پاموق ، اولوب میوه‌لری دخی غایت اعلا جنسندن ارمود ، الما ، اریك ، زردالی ، عناب ، ویشنه وکراز وخلاوتیله مشهور قاووندر .

قضاده برسنه ظرفنده ٢٠٠٠٠٠ کیله حنطه ٩٠٠٠٠ کیله شعیر ٤٢١٠٠٠ قیه پرنج ٥٠٠٠ قیه پاموق ١١٠٠٠٠ قیه اوزوم ١٠٠٠٠ قیه المنا حاصل اولنور .

اراضیٔ مزروعه وترلا وبغچه‌لری یبان آباد قضاسندن نبعان ایله میخالیجق جوارنده سقاریه نهرینه قاریشان کرمیر نام نهر ایله اروا واسقا اولنور .

داخل قضاده بکبازارینه قریب محلده هرنوع معده خسته‌لقلرینه شفابخشا وویشی صوینه هرجهتله فائق وطعمی لطیف برمعدن صویی اولدیغی کبی هونیادی صوینك یرینی طوتان ایججه نام کوکرد وانکلیز طوزینی حاوی ومسهل مقامنده مستعمل معدنی صولو موجوددر .

مظنهٔ کرامدن درون قصبه‌ده بولنان ذواتدن ماعدا قرا وجوار قصبه‌ده قره داود ونجم الدین کبرا ویدیلرك مراقدی زیارتکاه خواص وعوامدر .

قضاده ١٦٢١١ نفوس ٨١ قریه ١٦٨٦٤١ خانه ٧٧ جوامع ومساجد ١٥ مدرسه ٦١ چشمه برباب رشدی و ٤٠ قدر صبیان مکاتبی ١ حکومت قوناغی ٢٩ صو دکرمانی ایکی عدد کوپری جسیم واردر .

حیوانات اهلیه‌دن داخل قضاده ۱۵۰۰۰ رأس قره‌صیغیر ۴۵۰ چفت اوکوز ۱۰۰ مانده ۱۵۰ آت ۲۰۰ استر ۳۰۰ مرکب ۲۴۱۲۱ قیون ۵۴۳۵۷ تفتیك ۴۴۸ قیل کچی موجوددرکه بونلردن سنوی ۳۰۰۰۰ قیه تفتیك ۲۵۰۰۰ قیه یاغی استحصال ایدلمکده‌در .

بکلو . — قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده واقع بر کوچرك کولك کنارنده برموقعدر .

بلاد البستان . — خطهٔ یمانیه‌ده وصنعا سنجاغنده ۱۳ قریه‌لی برناحیه‌در .

بلادالرؤس . — خطهٔ مزبوره‌نك صنعا لواسنده ۲۰ قریه‌لی کذا برناحیه‌در .

بلاستره برونی . — ادرنه ولایتی وکوملجنه لواسنده کائن ینیجه قضاسی ساحلنده وقره آغاج کورفزینك غرب طرفنده بر برونك اسمیدر .

بلاط . — خداوندکار ولایتنك قره‌سی سنجاق وقضاسنه تابع ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب بالیکسریدن ۱۵ ساعت قدر اوزاقده وصولاق وبغچه‌لك بر محلده واقعدر جوارنده بر چوق صو دکرمنلری اولدیغی کبی قصبه‌ده دخی قهوه دکرمنلری اعمال اولنور .

درون قصبه‌نك ٤٤ شاکردی حاوی برباب مکتب رشدی واردر .

بلاط ناحیه‌سی مرکزدن غیری ۳۹ قرایی و ۹۳۱۳ نفوس مسلمه‌یی جامع اولوب مشتملاتی ۵ جامعشریف ومسجد ۳ مدرسه ۳ ابتدائی مکتبی ۱ کلیسا ۶۶ دکان ۳ خان ۱ حمامدن عبارتدر .

اراضیسی منبت ومحصولدار اوله‌رق هرجنس حبوبات ومیوه ایله چوقجه افیون حاصل اولور .

بلاط . — ویاخود بلاطجق آیدین ولایت وسنجاغنده سوکه قضاسنه مربوط ناحیه مرکزی بر کوچوك قصبه اولوب مرکز قضایه ۲۸ کیلو متره بعد ومسافه‌ده وبیوك مندرس نهرینك صول ساحلنده ونهر مذکور منصبنك ۵ کیلومتره قدر کریسنده ۳۷ درجه ۵۳ دقیقه عرض شمالی و ۲۵ درجه ۸ دقیقه طول شرقیده واقع و ۳۱۲ نفوس و ۷۲ اماکنی جامعدر .

بلاط قصبه‌سنك تاریخ قدیم نظرنده شهرتی واولدقجه مهم سرکذشتی واردر :

قصبه میلت شهر قدیمنك موقعی اولوب ازمنهٔ قدیمه‌ده بو جوارده مسکون اولان لهلژلرك نامیله یاد اولنوردی بالآخره بیتوزه «Pityusa» تسمیه قلنمشدر . ساردونك تحت اداره‌سنده اوله‌رق کریدن کلان قاریه‌لیلر لهلژلری طرد ایدرك کرید شهرلرندن برینك نامنه اوله‌رق میلیت نامیله بو شهری تأسیس ودها صکره ایونیالیلر بو جوارده میلت اسمنده بر

دیکر شهر دها وجوده کتورمشلردر.
میلت محاربات متتابعه‌دن ایرانلیلره کچمش ومیقال محاربه سنی متعاقب یونانلیلره انتقال ایلمش واسکندر کبیر طرفندن بر خیلی تضییقات وتهدیدات مقابلنده ضبط وتسخیر قلنمشدر .

بطلیوس فیلادلف زماننده میلت شهری قاریه والیسی تیمارق طرفندن پك چوق اذا وجفا کورمکله میلتلیلرك رفع مظالم حقنده‌کی اوازۀ اشتکالری سوریه حکمداری آنتیوخسك تیمارق علیهنه هجومنی منتج اولوجهله مرقوم تیمارق آنتیوخسك ید اسارتنه کچه‌رك بالاخره قتل اولنمشدر .

بو فداکارلغه مقابلةً میلیت اهالیسی آنتیوخسه ته‌ئوس یعنی معبود عنواننی اعطا ایتدیلر .

میلت رومالیلر دورنده خیلی استراحت کوردی وتجارت جهتنده فوق العاده ایلرویه کیتدی میلت اقمشه‌سی خصوصیله آل رنکنك نفاست وخلاوتیله شهرت قزاندی میلت معمولاتی یونانستان وایتالیایه سوق اولنه‌رق فوق العاده مقبول ومعتبر طوتیلور ایدی . بناءً علیه سکنه سی صفا پرورلك وفساد اخلاق ایله متصف اولمشلردی .

بیزانس زماننده بالجمله بلاد سواحلیه کبی بوده مهاجمات اتراکه هدف اولمشدر میلت شهری بر چوق اعظم حکمانك مسقط راسی‌در .

حکمای سبعۀ یونانیه‌دن ایلك دفعه علم هیئت ایله مشتغل اولان طالس thalès برنجی دفعه جغرافیا خریطه‌لری ترسیم ایدن آناقیماندر anacimandre وابتدا نثراً تاریخ یازان قادموس cadmus ومورخ مشهور هقاته hècateè وخطیب شهیر اشینه echine وملاحت وعقل وکیاستله مشهور پریقلیسك ذوجه سی آسپاسیا میلت شهرنده کهواره زیب شهود اولمشلردر .

ناحیه‌سی: شوکه‌نك قسم شمالیسندن متشکل اولوب ۱۳ قریه و ۶۱۶۱ نفوس جامعدر .

بلاط نامنده حلب ولایتنده ومرعش ایله انطاکیه اراسنده وباب قضاسی داخلنده الیوم خرابه سی موجود بر قریه ایله شامشریفك بر بچق ساعت قدر اوزاغنده وقتیله معمور وبرچوق مشاهیرك مسقط راسی بولنمش اولان بر قریه ودها سوریه سمتنده بر قاچ موقعده ومدینۀ منوره‌ده ودرسعادت محلاتندن خلج قسطنطنیه ساحلنده بر محله واردر .

بو صوك موقع سیف الدوله بن حمدانك قیصر روم ایله ایتدیکی محارباتنده روملرك النه دوشن اسرای عربه محبس اتخاذ اولنمشیدی .

بلاط اساساً دوز اولان ویاخود طوغله وطاش ایله تسویه ایدیلان وقالدیرم یاپیلان محله دینور .

بلاطه.— ارض فلسطینده نابلس حوالیسنده بر قریه اولوب

حضرت یوسف علیه السلامك مدفن مبارکلری بونده اولدیغی مرویدر .

بلاطۂ بالا .ـ مناسترولایتنك دبره سنجاغنده ومرکز لوایه ایکی ومرکز ولایتـه یکرمی التی ساعت بعدنده کائن برقریه‌نك اسمیدر .

بلاطۂ زیر .ـ کذا ولایت ولوا : مذکوره یه ملحق بر قریه‌در .

بلاق .ـ مصرعلیا ایله نوبه اراسنده ونیلك تشکیل ایتدیکی بر جزیره اوزرنده بر اوفاق قصبه اولوب وقتیله معمور اولدیغی روایت اولنمقده‌در .

بلانجه .ـ مناسترولایتنده دبره سنجاغی قراسندندر .

بلانغه ریچه .ـ مناستر ولایتنك ایلصان لواسنده مرکز لوایه سکز ومرکز ولایته ۳۸ ساعت مسافه‌ده بر قریه‌در .

بلبد .ـ طرابلس غرب حوالیسنده بر موقع معروف اولوب رؤسای خوارجدن ابوالخطاب بوراده قتل ایدلمشیدی .

بیلبس .ـ «bilbeibss» خدویت مصریه‌نك شرقیه مدیریتنده ونیلك ایی منجاقولنك ساحلنده وقاهره‌نك شرق شمالیسنده کائن درت بشبیك نفوسلی بر قصبه‌در .

اسکی اسمی باتوموس patumus وپیطوم pitom ویارامسس در .

بلغار .ـ بالقان شبه جزیره سنك بر قسمنده مجمع ومتفرق صورتده مسکون بر قوم اولوب نسلاً سیقتلرك احفادی اولدیغی مرویدر .

بونلرك وطن اصلیلری اولان وولغا وادیسی واورال سلسله‌سی جهتلرندن اقوام سائره طرفندن طرد اولنملریله میلادك ۴۷۵ سنه‌سی بحرسیاه وازاق دکزی سواحلنه وبراز صکره دینستر وطونه جهتلرینه یاییلوب نهب وغاراته باشلدیلر .

وبر ارالق بحراً قایقلرله قسطنطینیه دخی تجاوز ایتدیلر ایسه‌ده بر ایش بجره‌میوب شرق ایمپراطورلرینه انقیاده مجبور اولمشلردر .

بلغارلر ۶۷۹ تاریخ میلادیسنده طونه‌نك اشاغی جهتلرنده بر حکومت تأسیسی وبو حکومتلرینی اوچ عصر قدر محافظه ایتدیلر .

۹۸۰ تاریخندن بلغارلر بر ایکنجی حکومت دها تشکیل وصربستانی دخی بو حکومته الحاق ایتمشلر .

ایمپراطور واسیل بو یکی بلغار حکومتنی سلستره جوارنده تارومار ایله اون بشبیك قدر اسیر وجمله‌سنك کوزلرینی چیقارته‌رق طونه‌نك قارشو یاقه‌سنه کوندرمشدی .

بلغارلر طونه جوارنده اولاح وبلغارلردن مرکب براوچنجی حکومت دها تأسیس ایله نامنه ولاق ـ قومن تسمیه ایتمشلردی که بوده ۷۹۲ تاریخ

هجریسنده یلدیرم بایزید خانك صولت جهانکیرانه‌سیله محو ومنقرض ومملکتلری ضمیمهٔ ملك عثمانی قلنمشدر .

بلغارستان .— اوروپای عثمانینك محتوی اولدیغی قطعاتدن بریسی اولوب دولت علیهٔ عثمانیه‌نك زیر حکمنده بر امارتدر .

حدودی : بلغارستان اوروپای عثمانینك جهت شمالیسندن عبارت وطونه نهریله بالقان سلسله‌سی و صربستان ایله بحر سیاه اره‌سنده طولانی بر قطعهٔ اراضیدن عبارت اولوب شمالا رومانیا غرباً صربستان جنوباً اوروپای عثمانینك قوصوه وسلانیك ولایتلری ایله شرقیٔ روم ایلی ولایتی شرقاً بحر سیاه ایله محاط ومحدوددر .

رومانیا ایله اولان حدودینك بر قسمنی که منقالیه قصبه‌سنك بر از جنوبندن سلستره‌نك شرقنه دکین بر خط مشروط واورادن تیموق نهری منصبنه دکین مجانی طونه نهری تحدید ایدر .

صربستان ایله اولان حدود طبیعیسی دخی تیموق نهری داستارا پلاتینا واستول تپه‌لری تشکیل ایدر .

ریلو طاغی شعباتی ایله دوپنیچه طاغلری سلانیك وبایونا سلسله‌سی قوصوه ولایتلری ایله اولان حدودینی وبالقان سلسلهٔ جسیمه‌سی دخی شرقی روم ایلی ولایتی حدودینی وجوده کتورر .

جسامت وسواحلی : بلغارستان شکلاً بر مستطیل اولوب شمال شرقی جهتندن غائب ایتدیکی قسمنی جنوب غربیده بالقانك جنوب طرفنده کائن صوفیه سنجاغی اکمال ایلر مساحهٔ سطحیه‌سی تربیعاً ٦٣٩٦٢ کیلو متره‌در .

منقالیه‌نك جنوبنده کائن ورومانیا حدودینك منتهی اولدیغی ییلانلق قریه‌سندن قزاق کوینه قدر ممتد اولان بحر سیاه ساحلنده مشهور اوله‌رق وارنه لیمانیله قامچیق بالچیق قویلری واردر .

جبال ورسان وانهار : بلغارستان کاملاً طونه نهری مائله‌سی داخلنده ایسه‌ده بالچیغه طوغری ممتد اولان کوچك بالقان سلسله‌سی اراضیسنك بر مقدارینی بحر سیاهه تمایل ایتدیردیکندن بلغارستان اراضیسی قسماً بحر سیاه وقسماً طونه مائله‌سی اعتبار اولنور .

بلغارستان اراضیسی طونه‌یه طوغری خفیف بر میل ایله ممتد بر اووه اولوب حدود جنوبیسنی تشکیل ایدن وغربدن شرقه طوغری ممتد اوله‌رق بحر سیاهده نهایت بولان بالقان سلسله‌سی و شعباتی اولان ایکنجی درجه سلسله‌لر ایله بعض محلده عارضه‌لر پیدا اولمشدر .

بالقان شعباتی اینجه بایر وپیکار طاغی ودرویش بلقانی اسملریله مشهور اوله‌رق شمنی جوارینه قدر ممتد اولور ودلی اورمان نام سلسله دخی هزارغراد ایله سلستره اراسنده بولنور .

بلغارستانك قره دکز مائله‌سنه منسوب انهاری اوفاق تفك شیلر اولدیغندن بالنسبه اهمیتلری یوقدر بونلرك اك متعارف ومشهور اولانلری قزاق دره

ايله قامچيق صويى و وارنه ليمانته دوكيلان سريز نام صولردر .

طونه مائله‌سى ايسه بلقانلردن حاصل اوله‌رق همان يكديكرينه متوازياً نهر مذكوره دوكيلان و مجرالرينك استقا- متلرى عمودى بر وضعيتده بولنان صولر- دركه باشلوجه‌لرى طباق دره، آق لوم، يانترا، اوصما، ويد، اسكر، اسكيتول، اوكوست، سيربچا، قره‌لوم. بويانديا ، راقو ويچقا، توپوتيچه نام صولردن عبارتدر .

اقليم وهواسى ومحصولات ومعمو- لاتى : بلغارستان بلقانك تشكيل ايتمش اولديغى سطح مائلك قسم شماليسى اولديغندن شمالى روزكارلرينه مقاومت ايده بيله‌جك باشلوجه بر مانعى يوقدر بو سببله هواسى اثناى شتاده غايت سرت وصغوق ايسه‌ده صاغلامدر .

طونه توابعنك استقامتلرى ايله كثرتلرى اراضى لايقيله اسقا واروايه كفايت ايتديكندن بلغارستان اوروپاى جنوبينك اك منبت ومحصولدار محلى عد اولنورلر وبو جهتله طونه بغدايى ناميله موسوم اولان بغداى قسماً بو مملكتده نشو ونما بولور .

اراضينك درجهٔ تموعى نسبتنده فن زراعتك ترقيسنه همت ايديله‌مديكندن يوكون بلغارستان كبى بر محصولدار محلدن استعداد طبيعيسنك همان يوزده اللي‌سى نسبتنده استفاده ايدلمكده‌در .

حبوبات خمسه‌يه منحصر اولان محصو- لات مملكت احتياجات محليه‌يى تأمين ايتدكدن صكره خارجه دخى چيقا- رلمقده‌در .

بال، تره ياغى ايله پينير دخى بلغار- ستانك باشلوجه محصولاتندندر. ميوه‌سى مبذول ايسه‌ده شهر وقصباته منحصر كبيدر .

معمولات محليه سختيان وشياق وعبا واحرام وايپك وايپلكدن نفيس چارشاف وكوملكلر وعثمانلى وفرنك اكرلرى كبى شيلردر .

نفوس : بلغارستانك نفوس مو- جوده‌سى ايكى بچق ميليونى متجاوزدر.

احوال سياسيه‌سى — بلغارستان اداره‌جه يكرمى قدر سنجاغه منقسمدر :

(١) نجيسى سره‌دج ويا صوفيه سنجاغى دركه بلغارستانك جنوب غربيسنده وبلقانلرك جنوب جهتنده واقع اوله‌رق كرسئ اداره‌سى عموم امارتك مركزى اولان صوفيه شهريدر .

(٢) نجيسى كوستنديل سنجاغى اولوب مركزى صوفيه‌نك غرب جنوبنده كائن كوستنديل قصبه‌سيدر .

(٣) نجيسى اشتپول دائره‌سيدركه مركزى ترن قصبه‌سيدر .

(٤) نجيسى اورحانيه دائره‌سيدركه مركزى اورحانيه قصبه‌سيدر .

(٥) نجيسى وراچا دائره‌سيدركه مركز اداره‌سى اورحانيه‌نك غرب شمالنده واقع وراچا قصبه‌سيدر .

(٦) نجيسى بر قوفچه دائره‌سى

اولوب مركزى برقوفجه قصبه‌سيدر .

اشبو ايكى سنجاق اراضيسى غايت عارضه‌لى وبلقانلقدر .

(٧) نجيسى ويدين دائره‌سى اولوب كرسئ اداره‌سى متانت ورصانتله مشهور ويدين قصبه‌سيدر .

(٨) نجيسى لوم دائره سى اولوب مركزى همنامى اولان قصبه‌در .

(٩) نجيسى راحووه دائره‌سى دركه مركزى لومك طرف شرقيسنده وطونه ساحلنده واقع راحووه موقعيدر .

(١٠) نجيسى لوفجه دائره‌سى اولوب مركزى اولوب اوصما صويى اوزرنده كائن لوفجه قصبه‌سيدر .

(١١) نجيسى پلونه دائره سى در مركزى پلونه قريه‌سيدر .

(١٢) نجيسى طرنووه دائره‌سى اولوب بلغارستانك وسطنده واقعدر مركزى النه موقع مشهورينك شمالنده كائن طرنووه قصبه‌سيدر .

(١٣) نجيسى شتوى ويا شيشتوف دائره‌سى دركه مركزى طونه‌نك الك طار برمحلنده واقع زشتوى قصبه‌سيدر .

(١٤) نجيسى روسجق دائره‌سى دركه مركزى بلغارستانك الك منتظم ومهم بلده‌سى اولان طونه ساحلنده واقع روسجق بلده‌سيدر .

(١٥) نجيسى هزارغراد دائره‌سى اولوب مركزى همنامى بولنان قصبه‌در .

(١٦) نجيسى جمعهٔ عتيق دائره‌سى اولوب مركزى عثمان بازارى نام قصبه‌نك شمالنده واقع يكى جمعه قصبه‌سيدر .

(١٧) نجيسى شمنى دائره‌سى اولوب مركزى قلعه واستحكاماتنك متانتيله مشهور شمنى بلده‌سيدر .

(١٨) نجيسى سلستره دائره‌سى اولوب سلستره بلده‌سى مركز اداره‌سيدر .

(١٩) نجيسى پرواد ى دائره‌سى اولوب همنامى بولنان قصبه‌در .

(٢٠) نجيسى وارنه سنجاغيدركه مركز اداره ساحل بحر سياهده واقع بلغارستانك برنجى اسكله‌سى وتجارتگاه موقعى اولان وارنه قصبه‌سيدر .

بلغارطاغى .— اناطوليده كائن طوروس سلسله‌سى جبالنك برقسمى اولوب اطنه وقونيه ولايتلرينك حدود طبيعيسنى تأسيس وتشكيل ايدر بلغارطاغى اسمى يونانجه طاوروسك ترجمه‌سى اولان بوغاطاغنك محرفيدر .

بلغراد .— درسعادت حواليسنده وروم ايلى ساحلنده بوغازك اوزرنده بيوكدره‌يه ٩ ودرسعادته ١٩ كيلومتره بعد ومسافه‌ده واقع برقريه‌دردرسعادتك مياه مقتضيه‌سى قريهٔ مزبوره جوارنده‌كى بندلرده تجمع ايدر .

بلغرادجق .— ويدين سنجاغى داخلنده وصربستان حدودنده بركوچك قصبه‌در بلغراد نامى يانيه ولايتنده برات سنجاغنك كرسى اداره‌سى اولان برات قصبه‌سنه دخى

ویریله‌رك ارناود بلغرادی نامیله زبانزد اولمشدر .

بلقا .— (حطه‌سی) سوریه‌ده نهر الشریعه ایله بحر لوطك جهت شرقیسنده برارض قدیم اولوب مرکزی معان قصبه‌سی ایدی .

بلقا .— قلعة البلقا : بلقا حطه‌سنده وبحر لوطك ٤ کیلومتره قدر شرقنده کائن اسکی برقلعه‌در .

بلقا .— (ـ سنجاغی) بیروت ولایتنك متشکل اولدیغی الویه‌دن اولوب ولایت مزبوره‌نك جنوب شرقیسنده وبلقا : حطه‌سیله ارض فلسطینك برقسم کبیرندن مرکب غایت واسع بر سنجاق اولوب جنوباً عقبه کورفزی وغرباً حدود مصریه یه قدر متواسعدر .

سنجاغك قسم شمالیسنی نهر الشریعه ایله بحر لوط وبونلره دوکیلان انهار صولامقده ایسه ده سمت جنوبیسی قوراق وادیلری حاویدر الکزنکین محلی بحر لوط ونهر اردن ایله بحر سفید بیننده‌کی اراضی اولوب بوراده پاموق سیسام وزیتون وحبوبات متنوعه حاصل اولور .

ازمنهٔ قدیمه‌ده بنی اسرائیل حصومت ایله مشهور اولان سامریلر بلقا سنجاغنك غربنده اقامت ایدرلرایدی .

داخل لواده ادوار قدیمه یادکاری اوله‌رق پك چوق قرا وقصبات انقاضی مبانی وموجوددر .

لوانك سکنه‌سی یوز اللی بیك راده‌سنده‌در .

مرکز اداره‌سی اولان نابلس قصبه‌سی جبل عیبال ایله جبل غرزیمك تشکیلی ایتدکلری وادی‌ده واقعدرکه جواری اشجار کوناکون ایله مزین حدائق متعدده ایله محاطدر . عبدالغنی النابلسی حضرتلرینك دخی مسقط رأسلریدر .

نابلس کلمه‌سنه مراجعت بیوریله .

بلقا سنجاغی اهالیسنك قسم اعظمی غیر مسکون وخیمه نشین قبائل عربدن عبارت ایسه‌ده بونلر حکومت سنیه یه اوته‌دنبری اطاعتله مألوف ومن القدیم اغنام واعشار ویرکولرینی اعطا ایتمکده‌درلر .

عشایر مرقومه‌دن اك مشهورلری ایله مقدار خیام ونفوس تخمینه‌لری بروجه زیر بیان اولنور :

		خیمه	نفوس
١	بنی سقر	٥٠٠	٢٥٠٠
٢	بنی حسن	٣٠٠	١٥٠٠
٣	بنی حجر	٨٠٠	٤٠٠٠
٤	بنی عجارمه	٣٠٠	١٠٠٠
٥	بنی دعجه	١٠٠	٣٥٠٠

بلقان .— اوروپای عثمانیده بلغارستان ایله شرقی روم ایلی آراسنده غربدن شرقه طوغری موازاتاً امتداد ایلیان برسلسلهٔ جبالك اسمیدرکه بولندیغی شبه جزیره نامیله مسما اولمشدر .

سلسلهٔ مذکورهنك مبدائی شبه جزیرهنك وسطنده واقع وبتون شبه جزیره سلاسلنك نقطهٔ تفرع وتشیعی اولان دها طوغریسی بلقان شبه جزیرهسنك رابطهٔ جبالی اولان چار طاغ اولوب مذکور طاغك لیو پاترن تپهسندن اعتباراً شرقه طوغری اسامیٔ مختلفه ایله یاد اولنمق اوزره بالامتداد بحرسیاه ساحلنده کاٸن امینه برونده نهایت بولور .

اصل سلسلهنك اسم قدیمی هموز اولوب اسکوب ایله کیلان اراسنده قره طاغ (چرناغورا) صوفیهنك جنوبنده مشهور ریلو مناسترینی حاوی اولان ریلو وصماقوودن اعتباراً قسم شرقیسی اولان قوجه بلغان ودها ساٸر بوجهتده بولنان شعبات وفروعات بلقان سلسلهٔ عظیمهسی منسوباتندر .

اسلیه جوارنده بلقاندن ایریلهرق استانبول جوارنده نهایت بولان استرانجه بلقانی وشرق شماله طوغری امتداد ایدنه دخی امینه بلقانی وکوچك بلقان دیرلر .

قوجه بلقان ویا ولیقی دنیلان سلسلهنك طولی ٣٠٠ و عرضی ٣٠ : ٨٠ کیلومتره وارتفاع وسطیسی ١٠٠٠ مترهدر .

بلقان سلسلهسنك ماٸله شمالیسی صبق اغاجلق و طاطلی بر میل ایله طونهیه قدر ممتد اولور ایسهده جنوب ورسانی صرب ودیك چبلاقدر .

استقامتی جهتله هر ایکی مملکت اراسنده بر دیوار حکمنده ایسهده مواقع متعددهسنده تاریخ حرب نقطهٔ نظرنده مهم و تجارت و سیاحت خصوصلرنده فاٸدهلی بر چوق کچید محللری واردر که مشهور متعارف اولنلری بروجه زیردر .

مشهور بلقان کچیدلری

١ بابا قوناغی کچیدی اورحانیهدن صوفیهیه کیدن منتظم شوسهیی حاویدر .

٢ بابا یاخود تیز دربندی صماقو یقیننده صوفیه ایله فلبه اراسندهدر .

٣ یورت دوترازان (قپولی دربند) کذا صوفیه ایله فلبه بیننده مرورو عبوری تسهیل ایدر .

٤ اتره پول کچیدی اتره پولدن ایزلادی و صوفیهیه کیدن طریق اوزرندهدر .

٥ طوریان کچیدی طوریان ایله قارلووه ارهسندهدر .

٦ شیبقه کچیدی غابرووه ایله شیبقه اردسندهدر و منتظمدر و سطح بحردن ١٢٤٥ متره مرتفع اولوب ایکی جهتی دیك و کسمه قیا کیبیدر

٧ تیمور قپو کچیدی طرنویدن اسلیهیه کیدن جاده اوزرندهدر .

٨ وچرا کچیدی اسلیه قربنده اولوب هر نوع حمولهنك نقلنه مساعددر .

٩ دوبرول كچيدى دوبرول وقرين
آباد موقعلرى اراسنده‌در.
١٠ نادر دربنده پراواديدن آيدوسه
كيدن جاده اوزرنده‌در .
١١ امينه كچيدى كوچك بلقان
اوزرنده وامينه قريه‌سى جوا-
رنده اولوب وارنه‌دن برغوسه
كيدن ساحل يولى اوزرنده‌در.

بلقطن .ــ ويا بلقطى ، مصر سفلا قراسندن
اولوب بحيره مديرلكنده واسكندريه
قربنده واقعدر .

بلقمش .ــ مناستر ولايت وسنجا- غنده فلورينه قضاسنك
ملحق نوسقه ناحيه‌سى قراسندن ١٥٠
خانه و ١٤٠٨ نفوسلى برقريه اولوب
مركز قضايه اوچ ساعت قدر مسافه‌سى
واردر .

بلقيس .ــ حلب ولايتنده اورفه سنجاغنك بيره‌جك
قضاسنده الآن خرابه‌سى مشهور برشهر
قديمه‌در .

بلينه .ــ بوسنه ولايتنك ازوورنيق سنجاغنده ودرينا نهرى
جوارنده كائن همنامى بولنان قضانك
مركز اداره‌سيدر .

قضاسى : لوانك شمال شرق جهتنده
واسع واووه‌لق بر محل اولوب تخميناً
٣٠٠٠٠ نفوسى جامعدر. يانيه وپرزوه
پوليه نامنده ايكى عدد ناحيه‌سى ده
واردر .

لوانك سائر قضالرى دخى ازوور-
نيق، برەچقا ، غراواجاج ، سربرنيق،
غراجا نيجا ماغلاى ، طوزلهٔ بالا ،
طوزلهٔ زيردر .

بنى اسد .ــ بصره ولايتنده منتفك سنجاغنده برناحيه‌نك
اسميدر .

بنى بهلول .ــ يمن ولايتنده صنعا لوا وقضاسى ملحقا-
تندن طقوز قريه‌لى برناحيه‌در.

بنى حارث .ــ ولايت و لواء مزبوره تابع كذا
برناحيه‌در .

بنى حبش .ــ كذا صنعا ملحقا- تندن ١٣ قريه‌يى
جامع برناحيه در .

بنى حرب .ــ اقطار حجازيه ده ساكن يتمش سكسان
بيك نفوسلى جسيم بر قبيله اولوب همان
يكرمى اوتوز بيك قدر افراد مسلحه‌يه
مالكدر .

قبيلهٔ مرقومه حرمين محترمين حوا-
ليسيله نجد سمتنده وبرالشامك مواقع
متعدده‌سنده اقامهٔ خيام توطن ايتمكله
صرهٔ همايون وقوافل مسعد تمونك
محافظه وامنيتى ايچون طرف دولتدن
مرتب صره‌لرى وار ايسه‌ده اره صره
بعض مرتبه ينه تعرضلرى وقوعبولمقده
وجوار قبيله‌ده مطيره وعنزه قبيله‌لرينه
صيق صيق غزوه ايتمكده‌درلر .

بنى حرب عربانى برچوق فروع
شعبات وسمياته منقسمدر .

شويله كه : بنى حربك اولا بنى سالم

وبنی مسروح نامیله ایکی جسیم فرعی وبنی سالمك بنی میمون ومراحه نامیله ایکی سمیه‌سی وبهر سمیه‌نك متعدد خمسه‌لری واردر .

بنی میمون : محامدی ، رلوعی ، رحیلی حیدری ، عمروی ، سوریجی ، یحیوی ، مورعی ، قایدی ، احمدی ، محمدی . صبحی نامیله اون ایکی سمیه تقسیم اولنمشدر .

بنی سالمك ایکنجیسی اولان مراوحه قبیله‌سی دخی قبیلهٔ حوازم نام جمعیتی وجوده کتورن وباشلوجه نوامیه ، رقراف ، طواهره ، جبول ، حنیطات ، ذرعات ، حجله ، مزینه ، رادده ، حنانیه اسملریله معروف اوفاق تفك عشیرتلره منقسمدرکه عشایر مزبوره کمال اطاعتله مألوف وحجاجك دوه‌جیلکی ومدینهٔ منوره‌یه اشیا وارزاق نقلی کبی خدمات ایله متعیش درلر .

بنی حربك ایکنجیسی اولان بنی مسروح قسمی دخی دیکرلری کبی برچوق سمیه وخمسه‌لره متفرع اولدیغی حالده حرمین محترمین اراسنده کائن محال مختلفه‌ده اقامت ایتمکده‌درلرکه بوسببدن اراضیٔ مزبوره‌یه اراضیٔ مسروحیه نامی ویرلمشدر .

۳ بنی مسروحك برنجی قسمی بین الحرمین اراضیٔ مسروحیه دینلان محالده مقیمدر .

۴ بنی مسروحك متروکی سمیه‌لری .

۱ جرم طریق فرعی وغایرده
۲ عطور } نجد بادویه‌سیله طریق
۳ مناش } فرعیده
۴ بشر مکهٔ مکرمه اطرافنده
۵ معید بن عبدالله } حاره‌سی قربنده و مکهٔ مکرمه اطرافنده
۶ بلادیه } مکهٔ مکرمه اطرافنده
۷ صحران } وبلادیه جبللرنده
۸ بدارین } حنا کیه نك طرف
۹ بنی جابر } شرقیسنده نجد قطعه‌
۱۰ شعب } سنده

بنی حرب قبیلهٔ جسیمه‌سنك اقامت ایتدکلری موقع بروجه زیردر :

(۱) بنی سالمك بنی میمون شعبه‌سی

۱ محامدی ملف یولنده
۲ رلوعی حنف الکساده
۳ رحیلی بئرالروحاده
۴ حیدرلی ینبع النخلده
۵ عمری جدیده بوغازنده
۶ سریحی
۷ یحیوی
۸ مورعی
۹ قایدی } ینبع النخلده
۱۰ احمدی } جدیده بوغازنده فقره نام جبل ایله جفر وحفان قریه‌لرنده
۱۱ محمدی مدینهٔ منوره ایله شجوه اراسنده
۱۲ صبحی بدر وحسینیه‌ده

(۲) بنی سالمك مراوحه شعبه‌سی

۱ نوامیه } طریق سلطانینك جهت جنوبیسیله حنیف الکساده

٢ قراف صحره‌ده

٣ ظواهره صحره ایله نجدده

٤ حنیطات
٥ جبول
٦ درعات
صفرا قریه‌سیله جوارنده بولنان جبللرده

٧ حجله بئرالشریوفی جوارنده

٨ مزینه مدینهٔ منوره‌نك طرف شرقیسنده کائن جبال ایله نجد اراسنده

٩ ردداده مدینه‌ایله‌بئرالشریفی بیننده

١٠ حنابنه بعضلری مدینهٔ منوره اطرافنده بعضیلری نجدده

بنی کلمه‌سیله ابتدا ایدن وخطهٔ مبارکه حجازیه ایله یمنده بولنان قبائلك معروف ومشهور اولنلری بروجه‌زیردر :

بنی احمر
بنی اسد
بنی اسمر
بنی بجیر
بنی بهلول
بنی ثقیف
بنی جامع
بنی جحاوله
بنی جحجح
بنی حارث
بنی حسن
بنی حالد
بنی راجع
بنی روحه
بنی زهره
بنی زید
بنی زیدان
بنی زین
بنی سبیل
بنی سعد
بنی سعید
بنی سلیم
بنی سهیم
بنی شبیل
بنی شیبه
بنی طاهر
بنی عامر
بنی عبدالدار
بنی عبدالعزی
بنی عبس
بنی علی
بنی عمر
بنی قصیر
بنی لحیان
بنی مالك
بنی مطران
بنی محارب
بنی حاجر
بنی هاجر
بنی هیجان
بنی یتیم

بلنیح ـ فراتك صولطرف توابعندن اولوب اورفه سنجاغنده جولاب و دها سائر بر چوق چایلر کسب جسامت ایده‌رك رقه‌نك براز اشاغیسنده نهر مذکوره منصب اولور.

بنا ـ یمن ولایتنك تعز سنجاغنده قعطبه قضاسنده برقریه‌نك اسمیدر .

بنا .— (وادی ـ) مارالبیان قریه‌دن مرور ایدرك عدن كورفزینه دوكیلان چایك اسمیدر .

بناز .— خداوندكار ولایتنك كوتاهیه سنجاغنده عشاق قضاسنه ملحق بر ناحیه مركزیدركه عشاقدن درت ساعت اوزاقده وهمنامی اولان بناز چاینك كنارنده واقعدر .

بناز ناحیه‌سی : قضانك شرقنده واقع اولوب ۳۹ قریه ۱۲۲۶ نفوسی مسلمه ۳۹ جامع ۳۸ مكتب ابتدائی ۲ مدرسه ۲۰ دكان وسائره‌یی مشتملدر .

اراضیسی طاغلق ایسه منبت ومحصولدار در اورمانلری چوق اولدیغندن باشلوجه اخراجاتی پلاموط ایله كراسته‌دن عباوتدر .

بنازچایی .— مراد طاغندن نبعان ایدرك بناز قصبه‌سندن بالمرور قره‌حصار لواسی داخلنده بیوك مندرس ایرماغنه منصب اولور .

بنالوقه .— بوسنه ولایتنك منقسم اولدیغی الویهٔ خمسه‌دن همنامی اولان سنجاغك مركز اداره‌سی اولوب مركز ولایت اولان سرایك قرق ساعت قدر غرب شمالیسنده ووریاس نام نهرك ایكی یاقه‌سنده مبنی‌در .

بنالوقه‌دن نمسه حدودنده كائن نووی قصبه‌سنه بر تیمور یولی خطی واردر .

سنجاغی : ولایتك غرب شمالیسنده واقع اولوب بروجه زیر قضالری مشتملدر :

	اسامی قضا	مركز اداره
۱	نفس بنالوقه	» بنالوقه
۲	معدن	»
۳	دیاوراند	»
٤	پریناوور	»
٥	دوبوی	»
٦	قوتورسقا	»
۷	اسكندروقف	»
۸	پریه‌دور	»
۹	نووی	»
۱۰	برود	»

بنغازی .— آفریقای عثمانیده مستقلاً اداره اولنان بنغازی سنجاغنك مركز اداره‌سی اولوب ساحل بحر سفیدده وسیره‌نائق دینلان كورفزك منهاسنده واقع وطرابلس غربك ۲٤۰ ساعت شرقنده‌در .

لیمانی قومله طولمش اولدیغندن سفاین كبیره‌نك دخولنه غیر مساعددر .

بنغازی نامی بن الغازی‌دن محرف اولدیغی وقصبه‌نك اسكی اسمی بنه‌ریس ایدوكی وقصبه برنیقه شهر قدیمنك محلنده مؤسس اولدیغی وجوارنده‌كی خرابه‌لر برنیقه شهرینك بقایاسندن بولندیغی مظنوندر .

سنجاغی : بنغازی مقدما طرابلس غربه مربوط بر لوا ومؤخراً ایروجه بر ولایت ایدی شمدی ایسه مستقلاً اداره اولنور برلوا اتخاذ اولنمشدر .

اراضیسی برقه‌حطه‌سندن عبارت اولمغله

تفصیلات ایچون برقه کلمه‌سنه دخی
مراجعت بیوریله .
امور ملکیه‌سی عسکریه‌سیله ممتزج اولدیغی حالده اداره اولنیوب بروجه‌زیر قضا ونواحی‌یی مشتملدر :

١ بنغازی قضاسی برسیس
سلوك
جدابیه
براعصه
قیمنس نواحیسنی شاملدر
٢ درنه قضاسی
٣ مرج «
٤ اوجله «
٥ بومبا «

بنغازی سنجاغنده قرا وقصبات نادر اولوب اهالیسی خیمه نشین قبائل وعشایردر .
اخراجاتی : حیوانات ایله یاغی وذخیره‌دن عبارتدر .

بنی سویف .— مصر القاهره جوارنده ونیل مبارك ساحلنده قدیم هرموپولیس شهری خرابه‌سنده مؤسس برقصبه اولوب اوچ بیك قدر سکنه‌سی واردر .

بنی شهر .— یمن ولایتنه مربوط عسیر - سنجاغی ملحقاتندن برقضادر .
حدود حاضره‌سی شرقاً غیر محدود اولدیغی حالده جهات سائره‌دن غامدابها مهائل قضالریله محاط ومحدود اولوب مرکز اداره‌سی سدوان نام قریه‌در . اراضیٔ قضای جبل عسیرك شرقی پایه‌لرندن اینن وادیٔ بیشه نام نهر صولر محصولاتی آرپه بغدای داری خرما قهوه مرجمك سیسام توتون کبی شیلردر .
قضانك ٧ ناحیه والتمش متجاوز قراسی واردر .

بنی صعب .— بیروت ولایتنك باقا سنجاغی نواحیسندن اولوب اهالیسی خیمه نشین قبائل وعشایردن عبارتدر .

بنی عوام .— یمنك صنعا لواسنده حجه قضاسنه ملحق ٧ قریه‌لی برناحیه‌در .

بنی لام .— بصره ولایتنك عماره لواسنده برعشیرتدرکه اهالیسی شیعی ولسان فارسی اوزره متکلمدر .

بوترنتو .— اوروپای عثمانینك ساحل غربیسنك قورفه جزیره‌سی مقابلنده همنامی اولان کولك دکزه مربوط اولدیغی طولامباجلی بربوغاز اوزرنده کائن ایکی بیك نفوسلی براوفاق قصبه اولوب ازمنهٔ قدیمه‌ده موقعنك تجارته‌درکار اولان مساعده‌سی ولیماننك کوزللکی حسبیله معمور ایدی .
بوکون کولی دکزه ربط ایدن بوغاز قوم ایله طولمش واطراف قصبه بطاقلق حالنی کسب ایلمش اولدیغندن اهمیت موقعیه‌سی نسبتنده معموریتی یوقدر .

بوتقووه .— سلانیك ولایتنده وسیروز جهتنده بعض اوفاق تفك صولر واسطه‌سیله

تحصل ایدرك فضلهٔ میاهنی قره صویه ایصال ایدن کوچك برکولدر .

بوجاق . — قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده مرکز قضاسی ملحقاتندن برناحیه مرکزی اولوب کوچك برکولك قربنده واقعدر. ناحیه‌سی مرکزدن بشقه ایکی قریه‌دن مرکب اولوب ٧٣٠٠ خانه‌ده ٤٩٠٧ نفوس مسلمه واردر .

ناحیه‌ده ١٤ مکاتب اسلامیه ٦ مدرسه ١٥ جوامع ومدارس ٢ یاغخانه ١ دکرمن ٤٤ دکان ٨٥١ خانه موجوددر .

بوجاق . — بیروت ولایتنك لاذقیه سنجاغنده برناحیه‌در .

بوجاق . — دیار بکر ولایتنده سیوه‌رك قضاسنده برناحیه‌نك اسمیدر .

بوجاق . — طربزون ولایتنده مرکز ایله جانیك اراسنده برقسم اراضیدر .

بوجاق طاغی . — کلکیایه منسوب طوروس طاغلری شعباتندن برسلسلهٔ صغیره‌در.

بوداق اوزی . — اناطولیده‌زیله ویوزغاده تابع صونغورلی قضاسی اراضیسنك برقسمنی وجوده کتورن برخطهٔ مشهوره‌در .

بودروم . — هالیقار ناسسوس «halicarnassus» آیدین ولایتنك منتشا سنجاغنه تابع برقضا مرکزی اولوب ازمیردن ١٧٥ میل بعد ومساقه‌ده واستانکوی جزیره‌سی مقابلنده‌وغایت محافظه‌لی برلیمان داخلنده کائن و ٣٧ درجه ٤ دقیقه عرض شمالی و ٢٥ درجه ٩ دقیقه طول شرقیده واقعدر .

درون قصبه‌ده ٢٧٧٠ ارکك و ٢٧٥٤ قادین اولمق اوزره ٥٥٢٦ نفوس ایله ١٠٨٠ قدراماکن واردرکه هربری برر قلعه‌برجی طرز وهیئتنده وعرب اصول معماریه‌سنده‌در قلعه‌سی قصبه‌نك اورته‌سنده واقع اولوب برجهتنده برده صوکمری واردر .

خرما اغاجی دخی قصبه‌ده نشوونما بولقده‌در قصبه پك قدیم اولوب یونانستان مهاجرلری طرفندن تأسیس اولنمش ودوریه‌هیئت متفقه‌سنك آلتی عدد بلادندن بریسی بولنمش ایدی .

بودرومك شهرت تاریخیه‌سی قرال موسولك ذوجه‌سی طرفندن انشا اولنان وعجائب سبعهٔ عالمدن معدود تربه‌سی جهتیله‌در قرالیچه آرتمیس بونی اکماله موفق اوله‌مقسزین وفات ایتمکله بالآخره اتمام ایدلمشدر .

ابو المورخین هره‌دوت بودروم قصبه‌سنده تولد ایتمشدر .

بودروم قلعه‌سنك زمانه‌کوره‌متانت ورصانتی فوق العاده ایدی .

ردوس شوالیه‌لری قلعه‌نك اعمالنده موسولك تربه‌سی انقاضنی دخی استعمال ایتمشلردی قلعه لیمانك اغزنده‌کی اطه جقده اولوب غایت جسیم طاشلرله بنااولنمشدر

ایکی قاتلی بر دیوار ومتعدد برجلری وایکی سوراراسنده ویکدیکرندن ١٣ متره مسافه ایله غایت درین برخندغی حاوی در .

برجلرده شوالیه لرك اسملری ایله بعض رسملری واشکال سائره منقوش اولوب الیوم آثارنقش مشاهده قلنور .

درون قلعه ده الیوم خراب برکلیسا ایله متعدد ومستحکم سرایلرك انقاضی باقیدر .

قضاسی : شمالاً میلاس قضاسی ومانداليه کورفزی شرقاً مغله قضاسی جنوباً استانکوی کورفزی وبوغازی غرباً اطه لر دکزیله محدوددر .

٤٠ پاره قریه وسرالواحی وقره آباد نامیله ایکی ناحیه یی جامعدر .

نفوس موجوده سی ١٤٨٨٤ کشیدر .

داخل قضاده ١١ جامع ومسجد ١ مدرسه ٧ اسلام مکتبی ١ ارمنی و ١ روم مکتبی ٤ روم کلیساسی موجوددر . قضانك مساحهٔ سطحیه سی ٧٨٧ کیلو متره اولوب بونك ٤٥ کیلو متره سی اورمانلقدر .

بودروم کورفزی .— اطه لر دکزی منشعباتندن اولوب قصبه کورفزك شمال جهتنه تصادف ایدر .

کورفزه کیریلورکن سطح مادن ایکی بچق قولاج قدر اشاغیده ایکی عددقیا لیمان اغزنده کی اطه جق واطرافنده کی ریختیم دوکونتیلریله محافظه لی قعری بر نوع قویمز اوت ایله مستوردر .

کورفزك تیمور آته جق محلی ١٠: ٢٠ قولاج قدر اولوب کذا قعری اوت وچامورلیدر .

بور .— قونیه ولایتنده نیکده سنجاغنه ملحق قضا مرکزی بر قصبه اولوب مرکز لوایه ایکی ومرکز ولایته اللی اوچ ساعت قدر بعد ومسافه ده وقزلجه صو نام ایرمق کنارنده واقعدر .

قصبه نك آب وهواسی لطیف منظره سی غایت دلنشین اولوب دروننده متعدد صو مجرالری واردر موسمنده باغ وبغچه لری صولانور .

قصبه یه مربوط بولنان اندوغی نام تپه ده آثار عتیقه دن بعض کمرلرله یارم ساعت مسافه ده ایچمه تعبیر اولنور بر صو وتپه سنده کی بر دلیکدن چیقان بر رائحهٔ مستکرهه دن اوزرندن اوچان قوشلرك تلف اولدیغی مروی بولنان وبو سببله قوش قونمز تعبیر اولنان بر تپه موجوددر .

درون قصبه ده برقاچ مدرسه ومکتب وبر رشدیه مکتبی واردر .

قضاسی : ٢٢ قریه ٥٤١٤ خانه ده ٣٩٠٧١ نفوسی جامعدر .

قضاده ٢٧ مکاتب اسلامیه ٧ مدرسه ٢٦ مسجد ٤٨ جامع ٢٠ دباغخانه ٤٩ دکرمن ٤ حمام ٥ فرون ٨٦ مغازه

٦٧٢ دكان ٤٣ چشمه ١ سلخخانه ٣ روم كليساسى ٢ روم مكتبى واردر .

بوردور. — قونيه ولايتنك متشكل اولديغى الويهٔ خمسه دن همنامى اولان سنجاغك مركزى اولوب مركز ولايت اولان قونيه نك قرق بش ساعت قدر سمت جنوبيسنده واسمنه منسوب بوردور نام كولك ساحل جنوبيسنده كائندر.

قصبه متعدد تپه لر اوزرنده مؤسس اولديغندن زمينى مرتفع واب وهواسى لطيف چارشوسى وخانه لرى منتظمدر .

درونندن بر كوچك چاى كچديكى كبى جوارنده برچوق منبعلر ومعدن صولرى واردر. قصبه يه برچق ساعت مسافه ده كائن قورنه نام محلده بولنان صو غايت لذيذ اولديغندن اهاليسى بو صودن ايچر وكنار قصبه ده اوكوز باتدى ناميله مسما اولان پيكارك صويى منبعندن چيقدقدنصكره اوچ بش آدم ايلروده ينه باتوب كيدر وشمال جهتنده غايت قوتلى اوله رق نبعان ايدن طوزلو بر صو برايكى ساعت قدر طورديرلديغى حالده كسب حلاوت وبعض علل واسقامه فائدهٔ كليه بخش ايدر . قصبه ده غايت نفيس ال حوليلرى وحمام طاقملريله الاجه اعمال اولنور برچوق دستكاهلر واردركه كرك بوياسى وكرك مالزمهٔ نسجيه نك نفاستى بر دقت مخصوصه يه ربط اولنديغندن بوردور معمولاتى بين التجار غايت كسب اعتبار ايتمش وبو جهتله بهر هفته قصبه ده قوريلان بازارده كليتلى اخذ واعطا اولنمقده بولنمشدر. قصبه نك باغ وبغچه لرى چوق اولوب وسطندن كچن نهر ايله اروا واسقا اولنور .

بو دورده ٢٩ جامع ومسجد ومتعدد مكاتب ابتدائيه وبر باب رشديه مكتبى يدى عدد كوپرى واون ايكى بيكى متجاوز اهالى واردر .

قضاسى: لوانك مركز قضاسى اولوب شرق جهتنده واقعدر . اراضيسى قسماً طاغلق وقسماً دوزدر .

قضا، ٢٣ قريه وكر واعلاضون ناميله ايكى ناحيه ايله ٥٢٧٣ خانه ده ٩٠٣٢٥ نفوسى جامعدر .

قضانك مقدار وجنس محصولاتى بروجه زيردر (نواحيدن ماعدا) :

بغداى	٥٠٨٧٥٦	كيله
آربه	٢٦٢٥٠٠	»
ملز	٦٣٥٠٠	»
دارى	١٢٥٠٠	»
مصر	٦٤٥٠٠	»
چاودار	٢٨٧٥٠	»
نخود	٥٠٠٠	»
آفيون	٧٥٠٠	قيه
مرجمك	٥٥٠٠	كيله

قضانك حيوانات ووسائط نقليه سى آتيده مندرجدر :

مانده	٢٢٥	رأس
اينك	١٥٠٤	»
اوكوز	١٥٢٧	»
دوه	١٣٢	»

مركب	٣٠٢٠	راس
استر	١٠٧	«
اسب	٢٨١	«
تفتيك كچى	١١٥	«
قره كچى	٢٨٩٢١	«
اوكوز عربه‌سى	٢٩٦	عدد
باركير عربه‌سى	٢	«

بوردور لواسى : قونيه ولايتنى تركيب ايدن بش سنجاغك اك غربه دوشنى اولوب شمالاً خداوندكار غرباً آيدين ولايتلرى جنوباً تكه سنجاغى وشرقاً حميد آباد لواسى ايله محاطدر .

اراضيسى منبت ومحصولدار اولوب هرنوع حبوبات ايله سبزه وميوه حاصل اولور جنوب وجنوب شرقى حدودنده تكه سنجاغندن فاصل اولان طاغلر لوا اراضيسنك بحر سفيده تبعيتنه مانع اولمغله غرب جهتى مستثنا اولمق اوزره اراضىٔ لوا اناطولى مائلهٔ داخليه‌سنه منسوبدر .

مشهور وصويى آجى اولان وكند- سنه برقاچ كوچوك صولر دوكيلان بوردور وبا چوروك صو كولى داخل لواده واقعدر .

معمولاتى آلاجه بزسختيان وحاولو حمام طاقملريله ماصه اورتوسى وكليم سجاده كبى شيلر اولوب پياسه‌ده معتبر طوتيلمقده‌در .

لوانك نفوس موجوده‌سى ٥٦٢٣٧ اولوب مشتملاتى ١١١ قريه وبوردور تفنى ناميله ايكى و بوردوره ملحق اغلاصون وكمر وتفنى‌يه مربوط كول حصار ناميله اوچ عدد ناحيه‌دن عبارتدر .

بونلره متفرع تفصيلات صره‌سى كلدكجه اعطا اولنه‌جقدر .

بوردور كولى .- نام اخر چوروك صو كولى؛ بوردور سنجاغى داخلنده واقع بر كولدركه جوانب اربعه‌سى اون ايكى ساعتده طولاشيلور وكنديسنك اياغى اولميوب انجق بر قاچ كوچك صولرى اخذ ايدر .

صويى غايت آجى اولديغندن ايچلمديكى كبى اصابت ايتديكى محلده نباتات دخى حاصل اولمز ودرونده حيوانات مائيه ياشايه‌مز .

اهالينك بو كولدن استفاده‌سى غرب سمتنده كائن اورمانلردن كسدكلرى اودونلرى موجود اوفاق تفك فابريقه‌لر ايله قصبه‌يه نقل ايتمكدر .

بورطان .- اطنه ولايتنده جبل بركت سنجاغنده متمكن بر عشيرتك اسميدر .

بورلى .- آيدين ولايتنك صارو خان سنجاغنده كوردوس قضاسى نواحيسندن اولوب شمالاً دميرجى شرقاً قوله جنوباً قوله غرباً صالحلى ونفس كوردوس قضالريله محاط ومحدوددر .

مشتملاتى ٣١ پاره قريه و نفوس (٤٧٧٨)ى ذكور و (٤٧٧٧)ى اناث اوله‌رق جماً ٩٥٥٥ عددينه بالغ اولور .

مرکز ناحیه کوردوسك جنوب شرقیسنده ٣٨ درجه ٣٧ دقیقه عرض شمالی و ٢٦ درجه ١٧ دقیقه طول شرقیده کائن ٢٧٣ نفوس و ٥١ اماکنی جامع آفشار قریه سیدر .

قضاسی : شمالاً نازللی شرقاً نازللینك قره جه صو ناحیه سی ایله طواس قضاسی جنوباً طواس و مغله قضالری غرباً چینه قضاسی ایله محاط و محدود اولوب جسامتی تربیعاً ١٣١٥ کیلو- متره در .

مندرس چایی قضایی نازللی قضا- سندن فصل وتفریق ایدر .

یکی بازار، آرباس، اماسیه ناحیه لریله ٦٣ قریه یی مشتمل نفوس موجوده سی سکسان بشی غیر مسلم اولمق اوزره ٢٧٧٨ مقدارینه بالغدر .

داخل قضاده ٧٢ جامع ٢٣ مسجد ٣ مدرسه ١٤ مکتب ١١٩ دکرمن ١٤٢ عرصه ١١٠ قوله ١٥٣ آخور ١٤ فورون ٨ خان ٧٥ قهوه خانه ١٨ مغازه ٣٣٥ دکان ٥٩٥٣ خانه موجوددر .

قضانك محصولاتی حبوبات ایله آفیون پاموق اوزوم میوه و سائره در قضانك اورمانلری تربیعاً ٦٦ کیلومتره جسامتنده در .

قضا داخلنده آلان هارپاس قلعه سی «Harpassa» دیه یاد اولنان هاپاسسا شهر قدیمنك موقعی ایله شهر مزبورك بر طاغ اوزرنده کی استحکا- ماتنك خرابه سی موجود بولنمقده ایسه ده داخل قضاده بولنمسی ملحوظ اولان نه آپولیس بلدهٔ مشهوره سنك محل الآن تعین ایده مامشدر .

اطنه ولایتنك قوزان سنجاغنده قارص ذوالقدریه قضاسنه ملحق بر ناحیه نك اسمیده بوزطغاندر .

بوز اوق . — بوزغاد ماده سنه مراجعت اولنه .

بوز اویوك . — آیدین ولایتنده منتشا سنجاغنك مرکز قضاسی اولان مغله یه تابع برقضا مرکزی اولوب قضاء مزبورك غرب شمالیسندن متشکلدر .

ناحیه، ٢٥ قریه و ١٧٩٦٤ نفوسی جامع اولوب مرکزی دوز بر اووه ده ومشهور استراتونیسا شهرینك محلنده مؤسس اولان حصارلق نام قریه مقا- بلنده سطح بحردن ٤٤٠ متره مرتفع برمحلده ١٧٦٠ و ٤٤٢ اماکنی مشتمل آحی چلبی قریه سیدر .

بوز اویوك . — خداوندکار ولا- یتنك ارطغرل لواسنده سکود قضاسی نواحیسندن همنامی اولان ناحیه نك مرکزی اولوب بروسه نك ٩٠ کیلومتره قدر شرق جنوبیسنده وبر اووه نك این اوکی قریه- سنه مقابل بولنان کنارنده واقعدر .

جوارده بر چوق مغاره لر و ازمنهٔ قدیمه دن قالمه آثار سائره موجود اولدیغی کبی اتکنده بولندیغی بوز رنکنده کی تپه یه نسبتله بوز اویوك نامی آلمشدرکه

اناطولیـده بو مثللو تلاله اویوك تعبیر ایدرلر .

ناحیه‌سی ۳۰ قدر قریه ٤٥٤٦ ی ارکك و ٤٤٢٠ ی قادین اولمق اوزره ۸۹٦٦ نفوس مشتملدر .

محصـولات حبوبات ایله آفیـون ومصنوعاتی سجـاده وکلیم مثللو منسوجات متنوعه‌دن عبارتدر .

بوزبابا . ــ « Hagiosstrati » جزایربحرسفیدولایتنده لیمنی سنجاغنده مرکزه مضاف برناحیه هیئتنده اداره اولنور برجزیرهٔ صغیره اولوب ۳۵ کیلومتره قدرلیمنینك غرب جنوبیسنده واقعدر همنامی اولان قریه مثلث‌الشکل اولان اطه‌نك غرب ساحلنده کائندر .

اهالیسی کاملا روم اوله‌رق بیـك نفوسی متجاوزدر .

بوزبرون . ــ نپتو nèptunium نیوم و posidium پوسیدییوم مرمره دکزنده کائن کملك و ازمید کورفزلرینك ارا سنده کائن وشرقدن غربه طوغری متوجه اولان شبه‌جزیره‌نك منتهاسی اولوب فورطنه‌سی اولدقجه مشهوردر .

بوزجه‌اطه . ــ « tènèdos » تنه دوس » جزایر بحر سفید ولایتنی تشکیل ایدن‌الویه‌دن لیمنی سنجاغنه ملحق قضالردن و اطه‌لر دکزنده کائن‌جزایر مشهوره‌دن بریسی اولوب اناطولی ساحلنده کائن تروو آ خرابه‌لرندن درت میل ولیمنی اطه‌سندن ۲۹ میل بعد ومسافه‌ده واقع و تربیعاً اللی کیلومتره وسعته مالکدر .

اهـالیسی ٤١٤٠ نفـوس اولوب بونك اوچده بریسی اسـلام قصوری رومدر .

اطه‌ده ٥٥٠ طلبه‌یی حاوی بش عدد مکتب واردر .

جزیره‌نك حاصلاتی اوزوم اولوب مقدارسنویسی ١٥٠٠٠٠٠ کیلوغرامه رسـیده اولور بوزجه اطه‌نك غایت نفیس و بوردو شرابنه مشـابه اولان شرابی هر یرده مقبول ومعتبردر .

جزیره‌ده الك جسیمی ۹۰ طونیلاته‌لق سکسان قدر قایق واردر .

شمالده اورلا اطه نام اطه‌جقده ضیاسی سکز فرسخ مسافه‌دن کوریله‌بیله‌جك صورتده برون وجنوب جهتنده‌کی برون اوزرنده برکه جمعاً ایکی عـدد فنار واردر .

مرکز قضا همنامی اولان قصـبه اولوب اطه‌نك شرق شمالنـده و بر سلسله‌جك اتکنده کائن اولوب مزبور سلسله جك لیمانی شمال روزکارلرندن محافظه ایدر واطنه‌نك الك زیاده‌مسکون محلیدر .

درون قصبه‌ده ایکی جامع‌شریف ایله بر روم کلیسـاسی وبر رشـدیه مکتبی ومکاتب صبیانه واردر .

لیمانك مورداتی حقنـده بر فکر اجمالی حاصل ایتمك اوزره ۱۸۸۹ دن

١٨٩٠ سنهٔ ميلاديه سنه دكين بوزجه ليماننه آمدشد ايدن سفن تجاريه‌نك عدد ومقدارلرينى مشعر تنظيم اولنان جدوله مراجعت كفايت ايدر .

جدول

فنار رسومی	مقدار طون			عدد سفاين			بانديره
غروش	يكون	يلكن	واپور	يكون	يلكن	واپور	
	٧٤١٠		٧٤١٠	١٢٥		١٢٥	انكليز
	٥٦٩٣٣		٥٦٩٣٣	٤٩		٤٩	اوستريا
	١٠٩٥		١٠٩٥	١		١	دانيمارقه
	١١٥٨		١١٥٨	١		١	فرانسز
٨١٤٧	٢٩٥٨	٢١٠١	٨٥٧	٣٣	٢٥	٨	يونان
	١٧١٢		١٧١٢	٥		٥	اسوج ونوروج
	٢٥٠٧٦	١٥٤٧٠	٩٦٠٦	١٧٣٥	١٦٩٢	٤٣	دولت عليه
	١٣٤	١٣٤		٢٢	٢٢		سائره
	٩٦٤٧٦	١٧٧٠٥	٧٨٧٧١	١٩٧١	١٧٩٣	٢٣٢	يكون

بوزدر .ــ قوصوه ولايتنده و مشهور قوصوه اووه‌سنك غرب شماليسنده كائن قره طاغ نام يغينك متشكل اولديغى بلقانلردن برينك اسميدر .

بوز طاغ .ــ آيدين ولايتنده بو نامده ايكى عدد سلسلهٔ جبال موجوددر :

بريسى قديم ليديا قراللغنك پاى تختى اولان ساردس شهرينك جهت جنوبيسنده واقع اولوب ازمنهٔ قديمه‌ده طاغلرك قرالى ناميله موسوم ايدى بو طاغك ارتفاعى حذاى بحردن ٢٠٠٠ متره اولوب تپه‌سنده بر كول موجود ايمش ديكرى مغله نك شرقنده واقع اوله‌رق شمال شرقيدن جنوب غربى يه طوغرى امتداد ايله مرمر يمده نهايت بولور .

بو طاغلرك هر ايكيسيده اغاجاق وصيق اورمانلق اولوب ايكنجيسنده قپلان بولنديغى مشهوردر .

بوزطغان .ــ آيدين ولايت وسنجاغنده قضا مركزى بر قصبه اولوب آرپاس چايى كنارنده و بر اووه كائن باغ و بغچه‌لرى كثير ميوه‌سى مبذول ومقبولدر . ٣٧ درجه ٣٩ دقيقه عرض شمالى و ٢٦ درجه ٣ دقيقه طول شرقيده واقعدر .

درونده درت باب جامع شريف ايكى مسجد ايكى مدرسه ايكى باب مكاتب ابتدائيهٔ اسلاميه بر باب حمام ٥٣ دكرمن بر ياغخانه آلتى فرون اوچ خان اون درت قهوه يدى مغازه يديوز قرق درت اماكن و ٣٢٨٥ نفوس اسلاميه موجوددر .

بوزقیر .ـ قونیه ولایت و لوا-
سنده وسنجاغك غرب
ایتنده بر قضادر . حدود حاضره‌سی
ـالا بکشهری شرقاً قونیه جنوباً خادم
ـالری غرباً تکه سنجاغیله محاطدر .
اراضی قسماً طاغلق وقسماً دوز
وه‌دن عبارتدر .
صوغله نام کول قضا دائره‌سی
اخلنده اولوب مرکز قضا اولان
ـرستاد قصبه‌سندن بچن چهارشنبه
اینی اخذ ایدر .
قضانك نواحیٔ ملحقه‌سی اولان
وپران وقیرایلی ناحیه‌لریله برابر سکنه-
ی ٤٩٣١٩ اولوب ١٠٦١٥ قدر
انه تخمین ایدیلور .
درون قضاده ٦٥ جامع ٤٨ مسجد
دکرمن ٧ فرون ١٠٧ مکتب ١٥
ـرسه ٤٧ چشمه وسبیل واردر .
قضانك محصولی حبوبات متنوعه
له آفیون میوه وسبزه ومصنوعاتی کلیم
ـبا کبی سختیان عادی شیلردرکه
حتیاج محلیدن فضله‌سی خارجه سوق
دیلور .

بوزلق چایی .ـ اطنه ولایتنده
ایچ ایل لواسی
اخلنده جریان ایدن کوك صو نام
رمغك صولطرف توابعندن بریسیدرکه
ونیه‌ولایتندن نبعان ایله بوغا طاغنی
کدیك واسطه‌سیله آشوب جنوبه
وغری برخیلی جریان ایتدکدن صکره
ـد کور کوك صویه قاریشور . مجراسی
ـریباً ١٢٥ کیلومتره قدر .

بوسترا .ـ بصریٔ شامك نام
قدیمیدر .

بوص .ـ مناستر ولایتنك کوریجه
لواسنده استاروه قضاسی
قراسندن اولوب مرکز قضایه ٦ ولوا
مرکزینه ٤ ساعت بعد ومسافه‌ده
واقعدر .

بوصیر .ـ یاخود ابوصیرکه بوسیریس
اسمنك محرفیدر . مصر
اسفلده وقاهره‌نك سمت شمالیسنده وهرم
کبیر قربنده مصریونك قدیماً معبود
اتخاذ ایتدکلری (ایزیس) ه مخصوص
برهیکلی حاوی برقصبه ایدی .
مروان حمار دخی بو راده قتل
ایدلمشدر .
بو اسمده‌ینه مصرسفلاده واسکندریه
قربنده برج العرب نامیله مشهور برقصبه
ومصر وسطیده معابد وآثار قدیمه
خرابه‌لری جوارنده برموقع دها واردر .
بوصوك محل مشهور قصیدهٔ برده
ناظمی شیخ محمد بوصیری‌نك وطنیدر .

بوطروس .ـ مناستر ولایتنك
پرلیه قضاسی
قراسندندر .

بوطون .ـ مناستر ولایتنك اوخری
لواسی مضافاتندن دبرجه
ناحیه‌سنه منسوب و اوخری‌یه ١٥
ساعت مسافه‌ده کائن برقریه‌در .

بوغاچقو .ـ مناستر ولایتنك
کوریجه لواسنده
کسریه‌نك حوربشته ناحیه‌سی قراسندن
ایکی بیك نفوسلی بربیوك قریه‌در .

بوغاديچ .- بيغاديچ كلمه‌سنه مراجعت اولنه.

بوغازايچى .- بوسفوردوترس دينلان مشهور بكيد دركه استانبول ماده‌سنده دخى تعريف وتوصيف اولنديغى اوزره بحر سياه ايله مرمره دكزى آراسنده وچتالجه شبه جزيره‌سيله قوجه ايلى شبه جزيره‌سى بيننده كائندر .

بوغاز ايچى درسعادتك صيفيه ومسيره‌لرينى شامل برقسمى اعتبار اولنه‌رق آناطولى وروم ايلى سواحلنده قارشو-لقلى قريه‌لرى شاملدركه متمولين بلده ايام صيفى قراى مزبوره‌ده امرار ايتمكده‌درلر .

بوغازه دائر تفصيلات ايچون «قره دكز بوغازى» ماده‌سنه مراجعت اولنه .

بوغازكوى .- مناستر ولايتنك كوريجه سنجاغنده كسريه قضاسى قراسندن ٢٥٠٠ نفوسلى وآناطوليده انقره ولايتنك يوزغاد لواسنده كذا بيوك برقريه‌نك اسم مشتركلريدر .

بوغازليان .- ياخود بوغازلى خان، انقره ولايتنده يوزغاد سنجاغنده بوغازليان قضاسى داخلنده قزل ايرمق توابعندن دليجه ايرمغك صواطرفنده وقيصريدن يوزغاده كيدن جادهٔ كبير اوزرنده كائن بركوچك قصبه‌در. سكنه‌سى ٣٠٠٠ قدردر .

بوغازليان قضاسى : يوزغاد لواسنك جنوب شرقيسنده واقع اولوب غرباً قيرشهر جنوباً قيصريه سنجاقلرى وجهات سائره‌دن لواء مزبوره‌نك معدن ويوزغاد قضالرى وسيواس ولايتى ايله محاط ومحدوددر.

قضا داخلنده دليجه ايرمق وتوابعى جريان ايدر .

اراضينك اللى بيك دونمى مزروع ومتباقيسى غير مزروعدر . چام ، ميشه وقواق آغاجلرينى حاوى براز اورمانى دخى واردركه اهالئ قضا بونلرى قطع واحراق ايله قصبات متجاوره‌ده بيع وفروخت ايدرلر.

قضانك نفوس عموميه‌سى ٤٤٦٤٤ كشى اولوب بونك (٣٣٩٧١) ى. اسلام، (٤٩٥) ى روم، (١٠٠٨٢) ى. ارمنى ، (٩٦) سى پروتستاندر .

باشليجه محصولاتى : بغدى ، آرپه ، پرنج، نخود، بورجاق، دارى وسائره ايله ميوه ومعمولاتى : كليم، سجاده ، قاليچه ، بز ، عبا ، پاموق بزى ، وطوپراقدن ادوات طبخيه وبچاقى كبى شيلردر .

دواب ومواشيدن ٨٥٢١٩ قيون، ٣٥٠٨٢ قيل كچى، ١٠٠٥٧ تفتيك كچى ، ١٨٥٠٠ قره صيغير ، ٥٥٠ مانده، ١١٢٥ مركب، ٨٠ دوه موجود اولوب اغنامدن ٢٠٨٨٠ قيه ياغى، ١٨٥٥٢ قيه قيل ٢٥٠٠ تفتيك حاصل اولور .

قضا دائره‌سنده ٦٣٩٩ خانه ١١٦

امع ومسجد ۳ مدرسه ٦٦ مکتب
حکومت قوناغی، خان، قهوه ۸۰
کان ٥ فرون، ٥ کلیسا، ۲ مکاتب
رمسلمه و ١٥ کوپرو موجوددر.

مرکز قضا اوزوملی قریه‌سی اولوب
راده جمعه کونلری بر پازار کشاد
دیلور.

بوغاطاغی .- طوروس کلمه‌سنه مراجعت اولنه.

بوغدووه .- مناستر ولایتنك دبره سنجاغنده
قه‌لر قضاسی قراسندندر.

بوغومیل .- سلانیك ولایتنك کوپریلی قضاسنده
مرکزه طقوز ساعت مسافه‌ده کائن
١٥ خانه تقریباً بیك نفوسلی برقریه‌در.

بوقا .- سیس قربنده قدیم برقصبه درکه الیوم خرابدر.

بوقونیك .- مناستره ۳ ساعت قدر مسافه‌ده بر
ریه‌نك اسمیدر.

بوقووه .- کذا مناستر قراسندن ایکی قریه‌نك اسمیدر.

بولاجه‌لی .- یاخود بولاجلی، آطنه ولایتنك ایچ
یل سنجاغنده سلفکه قضاسی ناحیه‌لرندن
ری اولوب مرکز اداره‌سی اسکله
وقعی اولان طاش اوجی نام قصبه‌در.

ناحیه‌نك نواحئ سائره‌سی کبی
زراعتی انجق محلی اداره ایده‌بیلور
حیواناتدن قیون، کچی دخی بولنور.

بولاق .- خطهٔ جسیمهٔ مصریه‌ده وقاهره‌نك ایکی کیلو-
متره شمال غربیسنده ونیل ساحلنده
قاهره‌نك غایت ایشلك براسکله‌سی اولوب
شهردن معدوددر.

ترسانه‌سی مؤسسات صناعیه‌سی
موزه‌سی انتشار کتب اسلامیه‌یه خدمت
عظیمه‌سی اولان کتبخانه‌سی ایله مشهوردر.

اکابر مصریه‌نك قوناقلرینی شامل
وتیمور یوللرك نقطهٔ التصاقنده بولنمغله
ایشلك و غلبه‌لکدر.

بو نامده موصل ولایتنده سلیمانیه
سنجاغنده دخی بر محل موجوددر.

بولام .- ملاطیه سنجاغنده بر ناحیه‌نك اسمیدر.

بولانق .- اطنه ولایتنك جبل بره‌کت سنجاغی قضا-
لرندن بری اولوب لوانك منتهای شمالنده
واقعدر.

قضاء مزبور اصلاحاتدن اول حلبه
تابع ایکن صکره‌دن فك اولنه‌رق جبل
بره‌کت لواسنه ویرلمشدر.

اراضیسی طار ومحصولی غایت آز
ایسه‌ده محلی اداره‌یه کافیدر آنجق
توتون محصولی خارجه اخراج ایدیلور.
نفوس موجوده‌سی (۸۷٤۷) سی مسلم
اولمق اوزره ١١٠٥٤ مقدارینه بالغدر.

داخل قضاده ١ جامع ١ مکتب ۳
فرون ۲۷ دکان ۲ کلیسا ومرکز قضا
اولان بغچه قریه‌سنه طقوز ساعتلك بر
محلده برده ایلیجه واردر.

بولانق اسمنده کردستانده برخطه وبتلیس ولایتنه تابع برقضا ودیاربکر ولایتنك ارغن معدنی سنجاغنده پالویه ملحق بر ناحیه دها واردرکه مذکور قضا بولانقلر نامیله معروفدر .

بولانق دره .— روم ایلیده استرانجه سلسله‌سنده اینان و قره‌دکزه منصب اولان برکوچك چایدر .

بولایر .— کلیبولی سنجاغنده مضاف برناحیه اولوب مرکز ناحیه اولان قریه کلیبودن ـ ۲ ساعت کیره‌ده‌در .

قریه نك موقعی اجه اووه شبه جزیره‌سنك برزخی اوزرنده و مرمره ایله معارض کورفزینه حاکم برنقطه‌ده اولدیغندن چناق قلعه استحکاماتنك کلیدی مثابه‌سنده اولمغله دولتجه تحکیم وترصیننه اعتنا اولنمشدر .

بولجیق چایی .— روم ایلیده دسپوط طاغلری‌نك منتهاسندن ظهور ایله کوکجه ییکارده‌قزلجه‌لی چایه قاریشان برایرمقدر .

بولدان .— آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنه مضاف قضا مرکزی برقصبه اولوب ۳۸ درجه ٥ دقیقه عرض شمالی و ۲٦ درجه ۳۸ دقیقه طول شرقیده واقع اولوب ۵۲۶۲ نفوس ۱۷۷٤ اماکنی جامع‌در .

قصبه یونانیلر طرفندن تأسیس اولنان نیقوپولیس شهری اوزرنده اولوب الاشهرك تأسیسی مقصدیله انشا اولنمشیدی .

درونده درت مسجد ۱۱ جامع ۳ درکاه ٤ دکرمن ۱ حمام ٤ فرون ٤ خان ۹ قهوه‌خانه ٥ مغازه ۱۵۲ دکان ۱۱۲٥ خانه ۱ تلغرافخانه ۱ پوسته‌خانه ۱ حبسخانه ٥ مکاتب اسلامیه موجوددر .

قضاسی : شمالاً اشمه وآلا شهر ، شرقاً چال جنوباً سرایکوی غرباً نازللی قضالریله محدوددر .

٤١ پاره قریه ایله کونای نامنده برده ناحیه‌یی محتویدر .

اهالیسی همان جملةً اسلام اولمق اوزره ۲٥٥۱۹ نفوسدر بیوك مندرس نهری قضا داخلندن کچر . اراضیسی قسماً طاغلق ایسه‌ده اورمانلری آزدر .

محصولاتی حبوبات متنوعه ایله سبزه وآفیون ومیوه‌دن عبارتدر شمندوفر خطی قریبی جهتیله تجارتی خیلیجه رواجلی اولور .

قضانك مشتمل اولدیغی اماکنك جنس و نوعی بروجه آتیدر .

جوامع	۳۹
مساجد	۱٥
درکاه	۳
دکرمن	۱۳
عرصه	٥٠
حمام	۲
فرون	۷

خان	٩
قهوه	١٣
مغازه	٥
دكان	٢٥٥
خانه	٥٠٨٦

بولدان قضاسی تربیعاً ٦٨٢ كیلو ـ متره اولوب بونك ٣٠٠ كیلومترهسی اراضیٔ مزروعه ٥٠ كیلومتره قابل زراعت اولدیغی غیر مزروع ٢٨٨ كیلومترهسی ناقابل زرع ٤٤ كیلومترهسی اورمانلقدن عبارتدر .

بولمان .ـ طربزون ولایت وسنجاغنده اردو قضاسنه ملحق بیوجك بر ناحیهدر .

اهالیسی ذكور و اناث اولهرق ١٣٣٢٩ نفوسدن عبارتدر .

مشتملاتی ٤١ قریه واماكن مجموعهسی ١٩٨٨ مقدارندهدر .

بولی .ـ قسطمونی ولایتنده لوا مركزی بر شهردر .

بوشهر ساحل بحردن اللی كیلومتره قدر كریده وسطح بحردن ٩٠٠ متره قدر مرتفع بر موقعده واطرافی طاغلرله محاط بر اووهده وهمنامی اولان بعضاً بیوك صو دخی دینلان چایك قربنده واقع اولوب هواسی كوزل وباغ وباغچهلری كثیر و صولری لطیفدر .

درونده متعدد جوامع و مساجد ایله مدرسه و مكتبلر بر عدد بیوك ساعت ایله قدیم بر قلعهسی وبر چارشوسی وجوارنده كوكردلی وچایكلی قاپلوجهلری واردر .

آدریانوپولیس شهر قدیمی اوزرنده مؤسس اولوب بولی نامنك دخی بوندن آلندیغی مظنوندر .

نفوس حاضرهسی اون بیك ایله اون بشبیك رادهسندهدر .

بولی قضاسی : لوانك جهت جنوبیسی اولوب كرهده اركلی وحمیدیه ودوزجه ومدرنی قضالری و انقره ولایتیله محدوددر .

قضانك اراضیسی منبت ومحصولدار اولوب جنوباً الاطاغ سلسلهسی انقره ولایتیله قضایی فاصلدر .

كوكجه صو ناحیهسیله یتمش بش قدر قریهیی جامعدر .

سكنهسی ٣٥ بیك قدر نفوس تخمین اولنور .

حاصلاتی حبوبات متنوعه ایله خشخاش آفیون میوه وانواع سبزهدن عبارتدر .

قیونلری وتفتیك كچیلری چوقدر .

طاغلری اورمانلق و اورمانلری جسیم اغاجلرله مملو اولدیغندن كلیتلی كراسته قطع و اعمال اولنوب انهارایله ساحله سوق ایدیلور .

بولی سنجاغی .ـ قسطمونی ولایتنك متشكل اولدیغی درت سنجاغك بریسی اولوب بحرسیاه واذمید سنجاغی وخداوندكار وانقره ولایتلری وقسطمونی وكنغری لوالریله محدوددر. اراضیسی طاغلق و اورمانلقدر .

صوغانلی وبولی چایلرینك اجتماعندن

حاصل اولان فیلیاس چایی ایله بارطین چایی ودها بعض اوفاق تفك صولرایله اسقا اولنور . اورمانلری قطع اولنان اشجار کراسته اعمال ایدلك اوزره نهرلر اوزرنده‌کی حرازلره آینددیرلور واورادن خارجه سوق اولنور سنجاغك اخراجاتی اقچه شهر ارکلی و بارطین اسکله‌لری واسطه‌سیله وقوعه کلمکده‌در .

نفوسی ١٨٥ بیك قدر اولوب همان بر ایکیوز کشیدن ماعده‌سی اسلامدر .

حاصلاتی حبوبات ایله آفیون پرنج خشخاش وبویا ایله میان کوکی وسائره‌در .

تفنك کچی ایله قیوندن سنوی کلیتلی یپاغی استحصال اولنور .

بولی سنجاغی داخلنده معادندن الك زیاده وابور کموری بولنور ارکلی داخلنده‌کی رزنغولداق وقوزلو معدنلری ترسانهٔ عامره ایچون یکانه برمنبعدر .

بولی سنجاغنك قضالری : بولی ، کره‌ده ، بارطین ، ارکلی ، حمیدیه ، دوزجه ، مدرنی ، کونیك نامیله سکز قضادن عبارتدر .

بولیوادین .— نام عتیقی پولیبوتوس polybotus در . خداوندکار ولایتنده قره حصار صاحب لواسنه مضاف قضا مرکزی بر قصبه اولوب جوارنده آثار عتیقه و خرابه‌لر چوقدر .

هواسی کوزل و صولاق و باغ و باغچه‌لری کثیردر .

اهالیسی درت بشبیك نفوسدن عبارت اولوب درونده ٦ جامع شریف ایله اونی متجاوز مدرسه و بر رشدیه مکتبی بر باب قادری درکاهی وبرقاچ تربه واردر .

بولیوادین قضاسی : ولایتك شرق جنوبی قسمندن عبارت اولوب عزیزیه وقره حصار قضالری وقونیه وآنقره ولایتلریله محدوددر .

اراضیسی امیر و سلطان طاغلری آراسنده‌کی جسیم اووه ایله مذکور طاغلرك اتکلرندن عبارتدر .

اسحاقلی چایی اووه‌یی قطع ایله ابهر کولنی بعدالتشکیل قونیه ولایتنه داخل اوله‌رق آقشهر کولنه دوکیلور .

اراضیٔ قضا منبت ومحصولداردر . محصول افیون و سبزه ومیوه ایله حبوباته منحصردر . یپاغی ایله کراسته‌سی غایت رواجلیدر .

مرکز قضایه قریب قزل کلیسا نام محلده بر ایلیجه واردر . قضا اسحاقلو وچال ناحیه‌لریله برابر ٢٣١٧٣ نفوسی شاملدر .

بوماریا .— موصل جوارنده کرد ستان قراسندن برینك اسمیدر .

بومبا .— بنغازی سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب درنه‌نك قربنده وساحل بحرده‌ده کائندر .

لیمانی بربرستانك شرق قسمنده امنیتلی و یکانه اولدیغی ایچون کمیلر

شدتلی هوالرده اورایه التجا ایدرلر . سکنه‌سی خیمه نشین بدویلردر.

بون . — یمن قصباتندن برینك اسمیدر .

بونس . — ارضروم ولایتنده اسپر قضاسنده بعضاً ناحیه مرکزی اتخاذ اولنان برقصبه‌درکه ناحیه‌سی ١٣ قریه‌دن مرکب ایدی .

بوی آباد . — قسطمونی ولایتنك سینوب سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب قزل‌ایرمق توابعندن بری (کوك‌ایرمق) اوزرنده واقعدر .

نفوسی ذرتبیك قدردر .

قضاسی: سینوب واستفان وطوسیه وطاشکوپری قضالری وسیواس‌ولایتیله تحدید اولنمشدر .

اراضیسی قزل ایرمق وتابعی اولان کوك ایرمق ایله صولانور .

حاصلاتی حبوبات ایله جهری پاموق وپرنجدر.

قضا داخلنده سنه‌ده اوچ کره پنایر قوریلوب کرمیتله اخذ واعطا ایدیلور.

قضانك نفوسی اوتوز بیکه قریب اولوب ٥١ قریه و طوراغان اسمنده برده ناحیه‌سی واردر .

اخراجاتی پاموق و پرنج ایله حبوباتدن عبارت اولوب، کره‌زه، سینوب، استفان اسکله‌لری واسطه‌سیله وقوعه کلمکده‌در .

بویانا . — ارنبودلقده اشقودره کولنك آیاغی اولان برنهر اولوب اشقودره کولندن چیقدقدن صکره اشقودره شهرینك آلت طرفنده درین نهرینك بر قولنی اخذ ایدر و ٩٠ کیلومتره قدر برمجرا تشکیل ایدرك ادریاتیك دکزینه منصب اولور.

نهرك اشاغی جهتی قره طاغ ایله عثمانلی حدودینی فاصلدر .

سیرو سفاینه‌مساعد ایسه‌ده‌بیوجك کمیلری ایشله‌سی ایچون عملیاته‌محتاجدر بعضاده طاشوب اشقودره‌ده تخریبات اجرا ایلر .

بویالو . — قسطمونیده مرکزناحیه اتخاذاولنمش برموقعدر.

بویی‌اینجه . — قونیه ولایتی داخلنده متمکن بر عشیرتك اسمیدر .

بهاراوزی . — سیواس ولایتنده تنوس‌قضاسنده ٩ قریه‌لی بر ناحیه‌نك اسمیدر .

بهتان . — کردستان موصل‌ولایتنك عمریه قضاسنده‌برناحیه‌نك وحکاری طاغلرندن نبعان ایله بتلیس قصبه‌سندن بعد المرور دجله‌یه‌قاریشان بر صویك اسمیدر .

بهرامکوی . — قیرایلی ناحیه‌سنك اسم دیکریدر.

« قیر ایلی » کلمه‌سنه نظر اولنه .

بهسنی . — معمورة العزیز ولایتنك ملا طیه سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در .

قصبه نك موقعی فرات توابعندن کوکصو نام ایرمغنك عریان قولی

كنارنده اولوب ملاطیه‌دن تقریباً ۹۳ کیلو متره قدر بعد ومسافه ده واقع اولوب نفوسی تخمیناً اون ایکی بیکی متجاوز وقسم اعظمی مسلمدر .

قصبه‌نك اسکی وخراب بر قلعه‌سی، درونده بر باب مکتب رشدیسی ومؤسسات ومشتملات سائره‌سی واردر.

قضاسی شمالاً اغجه طاغ شرقاً حصن منصور، قضالری جنوباً حلب وغرباً مرعش سنجاقلریله محاط ومحدود اولوب ولایتنك منتهای غرب جنوبیسنی وجوده کتیرمشدر .

قضانك اراضیسی اولدقجه منبت ومحصولدار ایسه‌ده سکنه‌سنك قسم اعظمی خیمه نشین کردلر اولدیغندن بحق استفاده اولنه‌مامقده‌در .

ایکی ناحیه‌سی ایله برابر سکنه‌سی ۳۵ بیك نفوسدر .

مقدار مزبورك اوتوز بیکدن زیاده‌سی مسلم وقصوری خرستیاندر .

بهسنی نامی دیاربکر ولایتنك سیورك قضاسنه دخی ویرلمشدر .

سیورك ماده‌سنه مراجعت اولنه.

بهلشته .— مناستر ولایتنك کوریجه سنجاق وقضاسنده مرکز ناحیه بر قصبه درکه مرکز لوایه ۵ ومرکز ولایته ۲۳ ساعت بعد ومسافه ده واقع ۳۲۴ خانه ده ۱۲۷۴ نفوسی شاملدر .

درونده بر باب ملکیه رشدیه مکتبی موجوددر .

ناحیه‌سی ۵۰ یی متجاوز قریه ومسلم اوله رق ۱۵ بیکی متجاوز نفوسی شاملدر .

اراضیسی طاغلق ایسه ده منبت ودوول نهری ایله اسقا اولنمقده‌در .

سکنه‌سی ارناود جنسنه منسوبدر .

۳۰ جامع ایله ٦ درکاه ۵۰ قدر مکتب ٦٦ دکرمن و۴۵ دکانی حاویدر .

بهلولیه .— بوکا بهلونیه دخی دیرلر. بیروت ولایتنده لاذقیه سنجاغنده نصیری فراسندن برقاچ بیك نفوسلی بر قریه‌در .

بهندف .— بغداد جوارنده نهروان سمتنك قرای مشهوره سندن اولوب اثنای فتوح اسلامیه‌ده کسب معروفیت ایلمشیدی .

بهسنی .— Behnessa اوقسیرنیقوس (oxyrrhynchus) مصر وسطاطه مینه مدیرلکی داخلنده وبحر یوسفك غربی ساحلنده لیبیا طاغلری قربنده کائن ابو کیرکه‌نك اوچ ساعت قدر غرب شمالنده بر قصبه اولوب قبطیلرك اعتقادنجه جناب مریم حضرت یسوعی اوراده تولید ایتمشدر .

قارشو یاقه‌ده‌کی برچوق ستون وآثار سائره اوقسیرنیقوس شهر قدیمنك انقاضی اولدیغنده شبهه یوقدر .

بیاد .— قسطمونی ولایتنك کنغری سنجاغی داخلنده واسمنه منسوب اولان صویك ساحل یمیننده واقع کوچك بر قصبه‌در .

بیاد صوبی .ـ قزل ایرمق توابعندن بریسی اولوب منبعی بیاد قصبه‌سی جوارندن اخذایله مذکور ایرمغه قاریشور .

ببلوس .ـ Biblss جبل لبنانده کسروان قضاسنده کائن جبل قصبه‌سنك اسکی اسمیدر .

بیت الاحزان .ـ سوریه قطعه‌سنده وشامك ساحل سمتنده کائن بر قصبه ایدی‌که صلیبیون زمانده اشتهار ایتمشدر .

بیت انعم .ـ یمن قلاع متینه‌سندن بریسی ایدی .

بیت جبرین .ـ (الفتروپولیس) روما لیلرك بتو- غابریس اسمیله یاد ایتدکلری بر قصبهٔ قدیمه‌درکه قدس شریف سنجاغنده خلیل الرحمن قضاسی داخلنده‌در .

سلطان صلاح الدین ایوبی بوراسنی فرنکلردن بعدالاسترداد متانتله مشهور اولان قلعه واستحکاماتی تخریب ایتشیدی .

بیت الحرام .ـ مکهٔ مکرمه‌نك اسامیٔ جلیله‌سندندر .

بیت الدین .ـ جبل لبنان سنجاغنك مرکز صیفیسیدر .

درونده بشبیك قدر نفوس وقشله‌سی ومنتظم ابنیه‌لری واردر .

بیت الشباب .ـ وان ولایتنده حکاری لواسی داخلنده بر قضا اولوب ٤٧ قریه ویدی ناحیه‌دن متشکلدر .

بیت شباب .ـ جبل لبنان داخلنده متن قضاسنك قرای مشهوره‌سندن اولوب بیروتك ٣٠ کیلو متره قدر اوزاغنده‌در .

حریر فابریقه‌لری چوقدر .

بیت الفقیه الصغیر .ـ یمن ولایتنك حدیده سنجاغنده مرکز لوانك جنوب شرقیسنده سکز بیك نفوسلی برقصبه اولوب همنامی بولنان قضانك مرکز اداره‌سیدر .

درونده بر جامعی ومتانتله مشهور قلعه‌سی ویازاری واردر .

قضاسی تهامه‌دن متشکل اولوب شمالاً حدیده شرقاً ریمه جنوباً زبید قضالری غرباً بحر احمرله محاطدر .

محصولاتی غایت برکتلی ومیوه‌سی کثیردر .

بیت الفقیه الکبیر .ـ ینه مذکور حدیده سنجا- غنده باجیل قضاسی داخلنده ساحلدن برمقدار کریده واقع برقصبه‌در .

بیت لحم .ـ زبانزدی بیت اللحم در. (bèthleèm) ارض فلسطینده قدس سنجاق وقضاسنه وقدسك ٣ ساعت قدر جنوبنده برقصبه اولوب حضرت عیسی علیه السلامك مسقط رأسلریدر .

درونده جسیم بر کلیسا ایله عمر ابن الخطاب رضی الله عنهك مسجدی و ٤ قدر سکنه‌سی واردر .

اهل صليب ابتدا بو قصبه‌يى ضبط ايتمشلر ايسه‌ده مسجد عمرى حال اصليسى اوزره ترك ايتمشلر ايدى .

بيت مقدس .— قدس شريفده برمعبد مشهور ايدى كه حضرت داود عليه السلام طرفندن وضع اساس اولنديغى حالده حضرت سليمان عليه السلام يدى سنه‌ده اكمال ايلمشدر .

بيت مقدسك تزيينات ومعموريتى حقنده كتب تواريخده تفصيلات وتطويلات واردر .

بخت نصر طرفندن تخريب ايديلوب كيخسرو معرفتيله اعمار اولنمش ايكن ٧٠ تاريخ ميلاديسنده روماليلر طرفندن احراق ايدلمشيدى .

شمديكى موقعنده ياوز سلطان سليم خانك برجامعى واردر .

بيتوليا .— روم ايلينده‌كى مناستر شهرينك اسميدر .
تفصيلات ايچون مناستر كلمه‌سنه نظر بيوريله .

بيتينيا .— اناطولينك تقسيمات قديمه‌سندن بريسيدر موقعى شمدى ارطغرل وبروسه سنجاقلريله ازميد سنجاغى وبولى سنجاغنك غربى قسمى اشغال ايديور .

بيجاد .— دياربكر ولايت وسنجاغنده بعضاً ناحيه مركزى اتخاذ اولنمش برقريه‌نك اسميدر .

بيجوراووه .— قسطمونى ولايتنك كنغرى لواسنده برناحيه‌نك اسميدر .

بيداء .— خطهٔ مباركهٔ حجازيه‌ده مكهٔ مكرمه ايله مدينهٔ منوره اره‌سنده برموقعك اسميدر .

بئر السبع .— ارض فلسطينده غزه‌نك شرقنده برموقعدركه حضرت يعقوب عليه السلام اولاديله برلكده مصره بورادن عزيمت ايتمشيدى .

بيراملو .— طربزون ولايتنك اردو قضاسنده برناحيه‌در

بيراميچ .— بيغا سنجاغنك ازينه قضاسنه ملحق برناحيه مركزى اولوب مندرس نهرى اوزرنده وچناق قلعه‌نك يدى سكز ساعت قدر اوزاغنده كائندر .

درتبيك قدر سكنه‌سى وهفته‌ده بر كون قوريلور پنايرى واردر .

بيراميچ ناحيه‌سى ٦٥ قريه‌دن مركب اولوب وسكنه‌سى ١٢ بيك نفوسدر اراضيسى منبت ومحصولدار اولوب هر نوع حبوبات ايله ميوه وسبزه كليتله يتيشور .

بيروت .— دولت عليه‌نك برنجى درجه معمور شهرلرندن وسوريه قطعهٔ جسيمه‌سنك بلاد مشهوره‌سندن همنامى اولان ولايتك مركز اداره‌سى وسوريه‌نك يكانه مخرج واسكله‌سى‌در .

موضع جغرافيسى: ٣٣° ، ٥٤′ ، ١٨″

عرض شمالی ایله ۸ً ، ۷َ ، ۳۳ْ طول شرقیده واقعدر .

بیروت شهری سوریه ساحلنك تماماً وسطنده وجبل لبنانك تشکیل ایتدیکی برونك شمالنده وبر قوی داخلنده اوله‌رق هواسی صیجاق ، منظره‌سی لطیف وخستکانه شفابخشادر .

بیروتده معمولات محلیه منسوجات حریریه وقطنیه‌یه مخصوص اوله‌رق ۵۰۰ قدر دستکاه واردر .

منسوجات قیمت سنویه‌سی ۳۰ بیك لیرا راده‌سنده‌در .

بیروتك اسکی اسمی بریتو (Beritho) وبریتوس (Berytos) اولوب فینکه‌لیلر زماننده اك بیوك بنادر تجاریه‌دن معدود ایدی .

برارالق اسکندر کبیرك النه ومؤخراً روماليلره وهجرتك اون اوچنجی سنه‌سنده ایام خلافت عمریده اسلاملره کچمشیدی . براز صکره روماليلر استردادده موفق اولمشلر ایسه‌ده معاویه ابن سفیان طرفندن بتکرار ضبط اولنمشدر .

۳۰۵ تاریخنده مهاجمات صلیبیه‌ده اهل صلیبك النه کچدیکی حالده قهرمان صلاح الدین ایوبی انلردن استردادده موفق اولدی .

۹۲۳ تاریخنده سوریه قطعه‌سنك ضبطی صره‌سنده بیروتدخی یاوزسلطان سلیم خان حضرتلری واسطه‌سیله آبادیٔ عثمانیه انضمام ایتمکله اول تاریخدن اعتباراً اجزاء مهمهٔ ممالك عثمانیه‌دن معدوددر .

برارالق درزیلردن امین فخرالدین بوراسنی مرکز اتخاذ ایتمش ایدی .

بیروت شامه ملحق بر لوا مرکزی اتخاذ اولندیغی حالده اخیراً تشکیل اولنان ولایتك مرکزی اولمشدر .

بیروت شهری شامدن یوزاون آلتی کیلومتره بعد ومسافه‌ده واقع اولوب شام ایله اراسنده بر شرکت عربه ایشلتور . شرکت مزبوره سایه‌سنده بیروتك تجارتی فوق العاده ترقی ایتمشدر .

بیروت لیمانی محافظه‌لی دکاسه‌ده بعض عملیات مقتضیه اجرا اولندیغی حالده ازمیر ایله رقابت ایدر .

سکنه‌سی بو کون یتمش سکسان بیکی متجاوز اولوب بو مقدارك نصفنه قریبی مسلم ومتباقیسی خرستیان وموسویدر .

بیروتده برچوق اجنبی واردرکه همان جمله‌سی لسان عربی تکلم ایدر .

بیروت سوقاقلری کنیش ومنتظم ابنیه‌لری مکلف چارشیسی جسیم هله مؤسسات فنیه‌سی وملل مختلفه مکتبلری مطبعه‌لری چوقدر .

بیروت مطبوعاتی لسان عربی ایچون پك زنکیندر .

بیروت شهری بر قومپانیه معرفتیله نهرالکلبدن بعدالتصفیه جلب ایدیلان صو واسطه‌سیله کسب معموریت ایتمشدر .

بیروتدن شامه قدر ممتد اولان شوسه‌ده ایشلیان شرکتك حاصلات

سنويه سى ٢٧٢,١٠٧ فرانغه بالغدر . (١)

بيروتك تجارتى فوق العاده اولوب ادخالاتى ايكى ميليون يوز يكرمى بش بيك واخراجاتى ٤٩٥٦٠٠ ليراى عثمانيدر . (٢)

بيروت ولايتى : سوريه سواحلنك قسم اعظمندن متشكل اولوب شمالاً حلب ولايتى شرقاً حلب وسوريه ولايتلرى ايله امتيازلى جبل لبنان سنجاغى جنوباً حجاز وعقبه كورفزى وصحراى تيه وغرباً بحر سفيد ايله محدوددر .

شو حدود تعريفندن اكلاشلديغى اوزره ولايتك طولى عرضنه نظراً زياده وسواحلى وسعت داخليسنه نسبةً چوق فضله‌در .

ولايتك مساحهٔ سطحيه‌سى تخميناً ٣٠,٥٠٠ كيلومتره مربعيدر جبل لبنان ايله جبلى نصير وساحله موازى اوله‌رق جنوبه طوغرى امتداد ايليان بر سلسلهٔ ساحليه ولايتى احاطه ايدر وبونلرك غربه طوغرى ايصال ايتدكلرى شعبه‌لرى سواحله قدر اينر .

اشبو سلسلهٔ جبال غايت كوزل اورمانلرى حاويدر .

بو اورمانلر قديماً اول درجه چوق زنكين ايديكه فنيكه‌لرك بحر سفيده حاكميتى وتجارت بحريه‌لرنده كرميتى انشاآت بحريه ايچون مذكور اورمانلردن كسدكلرى كراسته‌لر سببيله‌در سلسله‌نك بو وضعيتى ولايتى ايكى مائله‌يه تقسيم وصولرنى اولوجهله ايكى جهته توزيع ايتمشدر .

مائلهٔ عربيه طاغلرك سواحله زياده‌سيله قربيتى جهتيله غايت طار اولمغله انهار موجوده ايستدكلرى كبى مجرالرنى تمديد ايده‌ميه‌رك غايت قيصه مجرالرله دكزه دوكيلورلر بو مائله‌ده جريان ايدن نهرلر : نهر كبير، بانياس، نهر ابراهيم ، بيروت نهرى ، قاسميه ، المقطع وسائره‌در. ايكنجى مائله مائلهٔ داخليه‌دركه صولرى دكزه قدر كيده‌ميوب بحر لوطه منصب اولورلر .

بو مائله‌نك اك مهم نهرى نهر الشريعه دنيلان اردن نهريدر .

بوندن ماعدا بحر اوط : وادى موسى، نهر كراهى زرقا كبى صولرى دخى المقده‌در .

محصولاتى: انواع حبوبات ايله ليمون وپورتقال موز قيصى، زيتون، ايپك، توتون ومعمولاتى خام ايپك ايله قماش وسائره‌دن عبارتدر .

اهالى : بيروت ولايتنك سكنه‌سى ٤ : ٥ يوز بيك راده‌سنده اولوب نصفنه قريب مسلم اولمق اوزره متباقيسى درزى ، مارونى ، سريانى ، يهودى واجناس سائره‌در السنهٔ محليه عربجه‌در خرستيانلر واقوام سائره‌نك دخى دينى كتابلرى عربجه‌در .

(١) ١٣٠٣ سنه‌سى سالنامه‌سى

(٢) ١٣٠٢ سنه‌سى سالنامه‌سى

تقسیمات : بیروت ولایتی بروجه زیر ٥ سنجاق ١٩ قضا وناحیه‌یه منقسمدر :

الویه	قضا	ناحیه
بیروت . . .	بیروت	
	صیدا . . .	شقیف
	صور . . .	تبنین
	مرجعیون	
طرابلس . .	طرابلس	
	صافیتا	
	حصن الاکراد	
لاذقیه . . .	لاذقیه . .	بوجاق
	جبله	
	صهیون	
	مرقب	
عکا	عکا	
	حیفا	
	ناصره	
	طبریه	
بلقا	نابلس	
	جماعین	
	بنی صعب	
	جنین	

بیروت سنجاغی : ولایتك مرکز لواسی اولوب صیدا صور مرجعیون قضالرندن متشکلدر .

سکنه‌سی ١٠٠ بیکی متجاوز ومشتملاتی ١٥٥ جامع ٨٠ قدر مسجد ١٠٠ مکتب ٦٦ کلیسا ٣ خسته خانه وسائره‌دن عبارتدر .

بیروت شهریله جوار قریه‌لری مرکز قضاسنی وجوده کتورمشدر .

بیرون آباد .ـ آیدین ولایتك ازمیر سنجاغنده ومرکز ولایتك شمال شرقنده کائن بر قصبهٔ لطیفه‌درکه ازمیر اشراف واکابرینك صیفیه‌لرینی ومنتظم کوشکلرینی حاوی‌در .

بوراسی هرنقدر شهردن معدود ایسه‌ده ادارةً مرکزه ملحق نواحی عدادنده داخلدر. نفوسی ٢١٥٢ در. ناحیه‌سی ١٩ قریه‌دن مرکب اولوب سکنه‌سی ٨١١٠ نفوسدر .

برون آباد ویاخود برنوه قصبه‌سی ازمیره برتیمور یول ایله مربوطدر .

بیره‌جك .ـ حلب ولایتنده اورفه سنجاغنه تابع برقضا مرکزی اولوب بوکا بئرةالقرات دخی دیرلر .

قصبه فرات کنارنده اولوب اورفه‌یه ١٨ وحلبه ١٨ ساعت اوزاقدر .

اهالیسی ٨٦١٤ نفوسدر .

درونده ١ باب حکومت قوناغی ١ باب دپوی عسکری ١٢ جامعشریف ١٢ مسجد ٤ کلیسا ٦ حمام ٥٢٢ دکان ٥ فرون ١ صابونخانه ٣ معصره ١١٦٢ خانه ١ باب رشدیه مکتبی موجوددر .

امام سکاکی ایله شیخ سعدالدین الجباوی حضراتی دخی بیره‌جکده مدفوندرلر .

بیره‌جك قدیم برشهراولوب رومالیلر زماننده زوغما نامیله مشتهر ایدی

واوائل دور عثمانیانده دخی خلیجه معروف اولوب بغداد سفری ایچون بوراده غایت جسیم طوپلر اضاعه اولنمش ایدی .

بیزانتیون .— یاخود بیزانس ؛ استانبولك اسکی اسمیدرکه شهر اولوقتلر شمدیکی سرای برونی صرتی ایله اسکدار وقاضی قریه‌سندن عبارت ایدی . تفصیلات ایچون استانبول کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

بیسان .— ایسکیتوپولیس ؛ فلسطینده ونهر الشریعه کنارنده غایت قدیم برقصبه اولوب بنی اسرائیل وقتنده ودور اسلامده مشهور ایدی .

مشاهیر علمای اسلامدن برچوغنك مسقط رأسی اولمشدر .

بیسان اسمیله حجازده دخی برقاچ موقع واردر .

بیسان ادارةً بلقاء سنجاغنك جنین قضاسنه مربوطدر .

بیستون .— روم ایلینك تراکیا جهتنده متوطن اقوام قدیمه سندن اولوب ردوپ سلسله‌سی جنوبی سمتنده اسکان ایدرلر ایدی .

بیستونیس .— مار الذکر بیستون قومنك جوارنده اسکان ایتدیکی بوری کولنه قوم مزبوره نسبتله ازمنهٔ قدیمه‌ده ویرلمش اولان اسمدر .

بیشه .— یمن ولایتنده کثیر السکنه بر وادینك اسمی اولوب بنی شهر قضاسنه مضاف بر ناحیه اتخاذ ایدلمشدر .

بیطین .— توراتده مذکور فلسطین فراسندن اولوب زمان بنی اسرائیلده بطل اسمیله معروف ایدی . موقعی قدس شریف ایله نابلس اراسنده‌در .

بیغا .— آسیای غربیده بیغا نام مستقل سنجاقده همنامی اولان قضانك مرکز اداره‌سی اولان برقصبه‌درکه قوجه چای توابعندن چالك صویی اوزرنده ومذکور چای منصبنك اوچ ساعت قدر اشاغیسنده واقعدر .

قصبه اولدقجه معمور ودرت بشبیك نفوسی محتوی اولوب درونده برقاچ جامع ومدرسه وبرباب ملکیه رشدیه مکتبی واردر .

مقدما لوا مرکزی اولدیغندن الیوم سنجاق بیغا اسمیله مسمادر .

قضاسی : لوایی ترکیب ایدن بش قضانك بریسی اولوب دیمتوقه ، قره‌بیغا ، چاك نامنده اوچ ناحیه ایله ۱۷۵ قریه‌دن متشکلدر .

قرق بیکدن زیاده نفوسی و ۱۱۱ جامع ومسجد ویوز یکرمی قدر مکاتب ، ٤ مدرسه و ۱۷ کلیسایی مشتملدر .

داخل قضاده کمور وبویا وسیملی قورشون معدنلری بولنور .

حاصلات حبوبات ایله سبزه وبالدن عبارتدر . حیواناتی وعلی الخصوص کچی وقیونلری دخی زیاده‌در .

سنجاغی: اناطولی شاهانه‌ده کائن الویهٔ مستقله‌دن اولوب مرکزینه نسبتله قلعهٔ سلطانیه سنجاغی اسمیله دخی موسومدر.

بر جهتدن مرمره و دیکر جهتدن اطه‌لر دکزی وایکیسی اراسنده تحدث ایتمش اولان چناق قلعه بوغازی ایله محدود برشبه جزیره هیئتنده اولوب روم ایلیده کائن آجه اووه‌سی شبه جزیره‌سیله متقابلاً واقع اولمغله ارالرنده چناق قلعه بوغازی وجوده کلمشدر.

قازطاغی شعباتی اولان سلسله‌لر لوایی ایکی مائله‌یه آیرمشدر که برنده قوجه چای دیکرنده مندرس نهری جریان ایدر.

اراضیسی منبت ومحصولدار واورمانلری کثیر واستفاده‌لیدر.

حاصلاتی حبوبات متنوعه ایله پاموق زیتون پالاموط وحیواناتی قیون ایله کچی‌یه منحصردر.

بوراسی قدیماً ترووا اقراللغی دائره‌سی ایکن اداره‌ٔ عثمانیه‌یه کچدکده قپودان پاشالره خاص تعیین اولنمش ومؤخراً شهر امانته الحاق قلنمشیدی. قره‌سینك ولایت اتخاذنده مذکور ولایته ربط ایدلدیکی حالده ولایتك لغونده مستقلاً اداره اولنور سنجاق حالنه افراغ اولنمشدر. مرکزی چناق قلعه‌در.

تقسیمات حاضره‌سی بروجه آتیدر

قضا	نواحی	قرا
مرکز قضاسی	ارن کوی	۳۹
بیغا قضاسی	•	٦٧
	دعتوقه	٤٣
	چاك	٦٤
	قره‌بیغا	١
لاپسکی	•	۳۹
	برغوس	۳۲
	چارداق	۱۵
ازینه	•	٥٤
	بیرامیچ	٦٥
	قوم قلعه	٠٧
ایواجق	•	٥٧

بیغا.- (قره) بیغا قضاسنه ملحق بر ناحیه مرکزی اولوب اردك کورفزینك غربنده بر قویك ایچنده وقوجه‌چای منصبی قربنده واقعدر بیغانك دخی اسکله‌سیدر.

بیغادیچ.- خداوندکار ولایتنده قره سنجاغنه مضاف قضا مرکزی بر قصبه درکه بالیکسرك آلتی بچق ساعت قدر اوزاغنده وصو صغرلی نهرینك اروا ایتدیکی براووه‌نك کنارنده واقعدر. چارشیسی ورشدیه مکتبی وبر قاچ جامعی واردر. نفوسی درت بیك قدردر.

قضاسی: غایت منبت ومحصولدار بر اراضیده اولوب باشلوجه محصولی پاموق اوزوم وآفیوندر.

معمولاتی صاری رنکلی سختیاندر. اون درت بیك نفوسی و ٥٢ قریه ایله ٥٠ قدر ابتدائی مکاتبی محتویدر.

بیکارباشی.- ایلیوم وه‌توس (ilium vtus) ازینه قضاسنده تروواخرابه‌لری قربنده بر قریه اولوب تاریخ نظرنده اهمیتی واردر.

بیگار باشی صویی .— پیگار باشی ذکر اولنان موقعنك ١٥٠٠ مترەقدرجنوبندن نبعان ایدرك مندرس چاینە قاریشان بر صویك اسمیدر .

بیگار خصار .— ادرنه ولایتنك قرق کلیسا سنجاق وقضاسندە ناحیەمرکزی بر قصبەدرکە ناحیەسی ١٦ قدر قریەتشکیل ایدر .

بیك کول .— ارضروم ولایتندە وخنس وکیفی قضالریلە بتلیس ولایتی ارەسندە کائن جسیم بر بیغین اولوب ارتفاع وسطیسی ٣٦٠٠ مترە قدردر .

اشبو بیغین شمالە وجنوبە طوغری بر چوق پایە و شعبەلر تمدید وافراز ایدرك بایزید سنجاغنی فروع وشعباتیلە طولدرمشدر .

سلسلەنك شمالندن و ٢٠٠٠ مترە ارتفاعندە کائن بر محلندن اراس صویی نبعان ایدر .

جنوبی درساتندن دخی فراتە تابع بر چوق صولر ظهور ایلر .

بیلان .— حلب ولایت وسنجاغندە قضا مرکزی بر قصبە اولوب اسکندروندن حلبە منتهی طریق اوزرندە و سطح بحردن ٥٠٠ مترە مرتفع بر بیوندە یعنی ایکی طاغ اراسندە واقعدر .

حلبە ١٤٥ و اسکندرونە ١٥ کیلومترە بعد و مسافەدەدر .

بیلان معناسی ایکی طاغ اراسی دیمك اولوب سوریە قپولری دنیلان بیون اوزرندە تأسیس اولنمسی بواسمله یاد اولنمسنی موجب اولمشدر .

بیلانك اون اوچ کیلومترە ایلریسندە کائن طوپ بوغازی نام محلدن جادۂ کبیر انطاکیەیە قدر منتهی اولمق اوزرە ٥٠ کیلومترە قدر بر شعبە تفریق ایتمشدر . اهالیسی ایکیوزی خرستیان ومتباقیسی اسلام اولمق اوزرە ٤٢٠٠ نفوسدر .

قصبەنك موقعی لطیف و جوارندە کوزل صو منبعلری موجود واطرافی طوت بغچەلریلە محاط اولدیغندن یازین شدت حرارتندن بیزار اولان بلاد متجاورە سکنەسی وسیما اسکندرون متمولینی اوچ درت آی قدر قصبۀ مربورەدە اقامت ایدرلر .

درون قصبەدە واقع اماکن مختلفەنك مقداری بروجە آتیدر :

خانە	٧٠٠	باب
حکومت قوناغی	٠٠١	«
جامع	٠٠١	«
مسجد	٠٠٥	«
مدرسە	٠٠١	«
کلیسا	٠٠١	«
چشمە	٠١٧	عدد
دکان	١١٠	باب
مغازە	٠٠٣	«
خان	٠٠٢	«
فرون	٠٠٥	«

دکرمن	٠٠٤	عدد
دباغخانه	٠٠٥	«
قهوه‌خانه	٠٠٣	«
میخانه	٠٠٥	«
غازینو	٠٠١	«
لوقانطه	٠٠١	«
اجزاخانه	٠٠١	«
دپوی عسکری	٠٠١	«

بیلان قصبه‌سی اوننجی عصر هجری اواسطنده قدیماً عن قبل و مضیق بغراس و باب اسکندرونه ناملریله مسمی اولان ایکی طاغ اراسنده کائن برمحله قانونی سلطان سلیمان حضرتلری طرفندن مجدداً انشا اولنه‌رق بیلان نامیله توسیم قلنمشیدی.

قضاسی: شمالاً اطنه ولایتی شرقاً کلیس قضاسی جنوباً حرم و آنتاکیه غرباً اسکندرون قضالریله محاط و محدوددر.

سکنه‌سی ٨٢٥٣ ی اسلام اولمق اوزره ١٠٧٦٥ نفوسدر.

قره صو نام نهر ولایته دخول ایتدیکی نقطه‌دن عمیق کولیله انصباب ایلدیکی نقطه‌یه قدر قضایی اروا واسقا ایلر. و عمیق کولنک قسم اعظمی دخی قضا داخلنده واقعدر. قضا اراضیسنک برقسمی دوز وقسم دیکری طاغلقدر.

طاغلق سمتی اشجار مثمره ایله مزین غایت واسع اورمانلری حاوی و هله دوت اغاجلرینک کثرتی سایه‌سنده بیلان قضاسنده ایپکجیلک پک زیاده مترقیدر.

دوز محلی که مشهور عمیق اوووه‌سنک سمت شمالیسیدر ولایتک الک زیاده مزروع و کثرت حاصلات ایله معروف برقسمنی تشکیل ایلر.

اسکندروندن حلبه منتهی شوسه قضایی بر باشدن اوبر باشه قدر قطع ایدر و طوپ بوغازنده انتاکیه جاده‌سی طریقدن افراز اولنور.

قضا ٤١ قریه‌دن متشکلدر.

داخل قضاده ٣٢ طلبه‌یی حاوی ١ مدرسه و ٥٣ شاکردلی بر باب رشدیه مکتبی و ١٧٥ شاکردی حاوی اوچ باب ابتدائیه مکتبی ایله ١٠٥ طلبه‌لی ٢ باب خرستیان مکتبی موجوددر. قضا داخلنده اوائل دور اسلامده معروف اولان بغراس و بونک برمرحله شمالنده بولنان دربساک وکوندزلی نام بلاد قدیمه‌نک خرابه‌لری موجوددر.

بیله‌جك.— خداوندکار ولایتنده ارطغرل سنجاغنک مرکز اداره‌سی اولان بیوك برقصبه‌درکه سقاریا توابعندن برکوچك چای اوزرنده و بروسه‌دن ٨٥ کیلومتره قدر اوزاقده واقعدر. ٥٠٠ اهالیسی اورخان عثمان غازی حضرتلرینک آثار بنالری اولان ایکی جامی شیخ اده‌بالینك تربه‌سی رشدیه مکتبی چارشیسی ایپك فابریقه‌لری واردر.

قضاسی ٣٢ قریه ایله ١٨٠ قرایی محتوی کول بازاری، لفکه، یارحصار،

کوپلی، بازارجق نامليله ٥ ناحيه‌يی مشتملدر .

سکنه‌سی اللی بیکی متجاوزدر .

اراضیسی طاشلق ایسه‌ده ینه محصولاتی مرتبهٔ کفایه‌ده و اورمانلری واسع وکثرتلیدر .

ایپکجیلك صنعتی خیلیجه رواجلیدر .

درون قضاده (٢٠٠)زی متجاوز جامع و مسجد ٨ مدرسه ١٣ کلیسا ٢٠٠ قدر مکتب موجوددر .

بین السورین . — بغدادك محلات عتیقه‌سندندر .

بین القصرین . — کذا . بغداد محلاتندندر .

بین النهرین . — بغداد وموصلده نهر دجله ساحل یسارنده بر قریه ایدی .

بیوك آطه . — مرمره دکزنده وازمید کورفزی مدخلنده واقع قزل اطه‌لر دنیلان جزایر مجتمعهٔ صغیره‌نك اك جسیمی اولوب ساحل بحردن ٤ کیلومتره ودرسعادتدن ١٤ میل بعدنده اوزری چام اغاجلریله مستور لطیف الهوا ومعمور براطه اولوب بوکا بك اطه‌سی (Brinkipo) . (il du prince) دخی دیرلر .

ادارهٔ شهر امانته ملحق بر قضا مرکزیدر .

لطافت هواسندن ناشی درسعادت متمولینك رغبتنی جالب اولمغله ایام صیفی کبرای بلده اوراده امرار ایدرلر .

بیوك چکمجه . — چکمجه ماده‌سنه نظر اولنه .

بیوك دره . — باتیریا قس اسم قدیمیله مشهور اولوب معناسی درین دره دیمکدر .

بوغاز ایچنك روم ایلی ساحلنده وبکقوز مقابلنده برکورفز داخلنده برصیفیه اولوب ریحتیمی ومسیره‌لری واردر .

درسعادتدن اوزاقلغی ١٤ کیلومتره‌در .

بیوك مندرس . — مندرس ماده‌سنه نظر اولنه .

بیوك دربند . — ادرنه ولایتنده وطونجه توابعی اوزرنده برقصبه‌در .

بیوك لیمان . — قره‌دکز بوغازنده مکمل بر لیمان محلیدرکه بحرسیاهدن کلان سفاین برنجی دفعه اوله‌رق بوراده لنکر براقیرلر .

اسکی اسمی بورده‌فسین portd.éphe-sien افسلیلر لیمانی‌در زیرا افس سفاینی بوراده قریه بناشمشلردی .

برقریه ایله برده ١٧٧٣ ده انشا اولنمش برطابیه واردر .

حرف الپاء

پاپاس کویی .— شرقی روم ایلی ایالتنده طونجه توابعندن بری اوزرنده کائن برقریه‌در .

پاپاسلی .— شرقی روم ایلیده فلبه جوارنده وتیمور یول خطی اوزرنده واقع بیوك برقریه‌در .

پاریشنك .— فرات نهرینك برقومی اولان موراط ایرمغنه دوکیلان بردره‌درکه بایزید سنجاغندن کلان صاری صو وسائر دها برقاچ صولردن بالتشکل ملازکرد جوارنده نهره قاریشور .

پارامتیا .— روم ایلیده یانیه ولایتنده کائن آیدونات قصبه‌سنك اسکی اسمیدر .

پارچکان .— خربوط حوالیسنده کشت وکذار ایدن برکرد عشیرتنك اسمیدر .

پارغه .— یانیه ولایتنده پره‌وزه سنجاغنك مارغلیچ قضاسنه ملحق برناحیه مرکزی اولوب بش بیك نفوسی برباب جامع شریف ایله برخراب قلعه‌یه حاویدر .

موقعی ارنبودلغك ساحل جنوبیسنده وپره‌وزه‌نك شمال غربیسنده جزایر یونانیه‌دن پاقسو آطه‌سی مقابلنده اولوب لیمون وپورتقال وزیتون آغاجلرینی حاویدر .

آغاج قارنلری غایت مقبول ومعتبر اولدیغندن تجارت محلیه‌نك مهم برقسمنی وجوده کتوررلر . قصبه هرنه‌قدر کوچك ایسه‌ده بوجهتله اسکله‌سی اولدیغندن امد وشد ایدن یلکن سفاینی ایله تریسته شهریله کلی تجارتی اولور .

۱۷۹۷ تاریخ میلادیسنه قدر وندیکلیلرده‌ومؤخراً انکلتره‌اداره‌سنده بولندیغی حالده تپه دلنلی علی پاشادولت مشارالیهادن صاتون آلمش وفاتنده‌دولته کچمشدی .

ناحیه‌سی ۳ قریه‌یی حاویدر .

پازارجق .— بازارجق ماده‌سنه نظر اولنه .

پازارکوی .— بازارکوی ماده‌سنه نظر اولنه .

پاسین‌چایی .— ارضروم ولایت وسنجاغنده بیك کول طاغیله ارضروم جوارنده‌کی طاغلردن ظهور ایله اسمنه منسوب قضایی اروا واسقا ایدرك روسیه حدودی داخلنده اربه‌چاییله برلشه‌رك اراس چاینی تشکیل ایلر .

پاسین .— ویا پاسینلر ارضروم ولایت وسنجاغنه ملحق برقضا اولوب مارالذکر پاسین وادیسندن عبارتدر .

مرکزی حسن قلعه قصبه‌سیدر .

پاسین قضاسی شمالاً روسیه مملکتی شرقاً بایزید سنجاغی جنوباً خنس قضاسی غرباً اووه‌وطورقوم قضالریله محدوددر .

اراضیسی پاسین نهری وتوابعیله اروا واسقا اولنور وقدیمه دنبری منبت ومحصولدار اولوب باشلوجه حاصلاتی حبوبات ومیوه ایله سبزه‌در .

داخل قضاده اورمان یوقدر . لوازم احراقیه‌سی یازین کونشده قوریدیلان حیوانات کوبره‌سیدر معمولات صناعیه‌سی کبه ، کلیم وشال کبی شیلره منحصردر .

قضانك نفوس حاضره‌سی اوتوز طقوز بیکی اسلام اولمق اوزره ٤٦٦٥١ مقدارنده‌در .

مرکزی اولان حسن قلعه قصبه‌سی ارضرومك ٣٣ کیلومتره شرقنده وطربزوندن حدود ایرانیه وروسیه‌یه منتهی طریق کذرکاهنده کائن وشاعر مشهور نفعینك مسقط رأسیدر .

درون قضاده ٣٠ جامع ٤٥ مدرسه ٢١ کلیسا ٢ مناستر ٤٥ چشمه ٦٣ خان ١٢٦ دکرمن موجوددر .

قضا بروجه آتی ١٩٩ قرایی جامع ١١ ناحیه‌دن متشکلدر :

قرا		نواحی
١٦	١	خراسان
١٢	٢	صنامیر
١١	٣	اذاب
١٠	٤	قره‌کلیسا
١٠	٥	ولی بابا
١١	٦	اغیللی
١٣	٧	خسره ویران
٦	٨	کومه‌صور
٨	٩	یاغان
١٤	١٠	آونیك
١٠	١١	مسدیق
٩	١٢	بادجوان
١٤	١٣	کیوانك
٦	١٤	هیرتیو
١١	١٥	چوکندر
١٧	١٦	کللی
٢١	١٧	چوللی
١٩٩	١٧	

پاشابغچه‌سی .— بوغاز ایچنك آناطولی ساحلنده وبکقوز قربنده کائن بر محله اولوب هواسی لطیف وسرینلدر .

مرحوم رفعت پاشا طرفندن اعمار اولنان رفعت پاشا محله‌سی دخی دینلمکده‌در .

پاشا طاغی .— آناطولیده انقره ولایتنده وطوز کولیله حیمانه اوودسی اره‌سنده بر طاغدر .

پاشا لیمانی .— مرمره دکزنده واردك شبه جزیره‌سی

سنك يقيننده برآطه اولوب اردك قضاسنك بر ناحيه‌سی صورتنده اداره اولنور .

سكنه‌سی روم وياغلق وباغچه‌لق اولمغله اوزوم وشرابلری مشهوردر .

بو اثمده ارنودلقده واولونيه‌نك جنوبنده غايت محافظه‌لی برنويدها واردر .

پاشایکیت .— ادرنه ولایتنده کلیبولی لواسنده کشان قضاسنه ملحق نواحیدن برینك مرکزی اولوب مریچ توابعندن بری اوزرنده واقع وناحیه‌سی ٥ قریه‌یی جامعدر .

پاشاشماقلی .— ادرنه ولایتنك کومجنه سنجاغنده آخی چیلی قضاسنك مرکزی اولان کوچك برقریه اولوب اوچ بیك قدر نفوسی حاویدر .

پافلاغونیا .— آناطولینك تسمیات قدیمه‌سندن برقطعه اولوب شمدیکی جانیك سنجاغنك غرب قسمیله بولی سنجاغندن ماعدا قسطمونی ولایتنی جامع ایدی .

مرکزی اماستری دینلان اماصره قصبه‌سی ایدی .

پافوس .— قبریس آطه‌سنده‌کی باسن شهرینك اسم اصلیسیدر .

پالمیر .— تدمره لسان افرنجیده ویریلان اسمدر .

پالو .— دیاربکر ولایتنده ارغنی معدنی سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب مرکز لوایه ٥٠ ومرکز ولایته ٩٥ کیلومتره مسافه‌ده واقعدر .

یدی سکز بیك سکنه‌سی ومراد ایرمغی اوزرنده کوزل برکوپریسی یکپاره برطاش اوزرنده برقلعه‌سی درونده آثار عتیقه‌سی وخط منیحی ایله منقوش طاشلری براسکی کلیسا ایله برمکتب رشدیه‌سی واردر .

قضاسی لوانك قسم شمالیسنده اولوب شمالاً ارضروم ومعمورة العزیز وغرباً معمورة العزیز ولایتلری شرقاً بتلس ولایتی وارغنی قضاسیله محاطدر .

اراضیٔ قضا طاغلق ایسه‌ده فوق‌العاده منبت محللری‌ده واردر . مراد صویی قضایی قطع ایدر . وتیمور قپو ومسیوان طاغلری قسم جنوبیسنی ستر ایلر . اورمانلری چوق ومحصولاتی حبوبات ایله میوه‌در . مشتملاتنده باقر معدنی دخی واردر .

سکنه‌سی کرد وترك اولمق اوزره ٣٠ بیکی متجاوزدر .

سکز ناحیه ٧١٦ قریه‌یی مشتملدرکه نواحیٔ مزبوره ایله محتوی اولدقلری قرا بروجه زیردر :

نواحی	قرا
مرکز قضا	٤٤
اشمشات	٢١
بولانق	٥٥
اوخی	٣٣
قره جور	٥٧

٣٠	كوك دره
١٣	هون
١٢	رشيد
٥١	سيوان
٣١٦	يكون

پالوپوغون. — بوغون ماده‌سنه مراجعت بيوريله.

پالى. — ارنوودلق ساحلنده و دراجك شمالنده ادرياتيق دكزينه طوغرى سيورلمش بربرونك اسميدر.

پاموق قلعه‌سى. — ياخود پاموق قلعه‌سى (Kerapolis) آيدين ولايتنك دكزلى سنجاغنده سراى‌كوى قضاسنده بيوك مندرس نهرى قربنده كائن برقصبه اولوب هيراپوليس خرابه‌سنده مؤسسدر.

٣٨ درجه ٣ دقيقه عرض شمالى و ٢٦ درجه ٢٤ دقيقه طول شرقيده واقعدر ازمنهٔ قديمه‌ده شهر مياه معدنيه‌سيله مشهور ايدى. حكمادن اپيقتيت بوراده تولد ايتمشدر.

پامفيليا. — آناطولينك تقسيمات عتيقه‌سندن برخطه اولوب ايچ ايلى سنجاغنك قسم غربيسيله تكه ساحلندن عبارت ايدى.

پامفيليا اسمى جامع الاخباسى معناسنى افاده ايدر سببى‌ده تروا محاربه‌سنى متعاقب برچوق مهاجرين يونانيه‌نك بوراده بولنوب قالمسيدر.

بوخطه ايرانيلره، اسكندره، سوريه حكمدارلرينه، روماليلره ومؤخراً شرق ايمپراطورلرينه كچمش وظهور اسلامده عباسيلر صكره سلچوقيلره انتقال ايلمشيدى.

سلچوقيانك انقراضنده قرەمان اوغللرى حصه‌سنه اصابت ايتمكله بروقت انلرك النده قالمش ونهايت فاتح حضرتلرى معرفتيله ممالك عثمانيه عدادينه ادخال قلنمشدر.

پانوپوليس. — مصر علياده واقع اخميم قصبه‌سنه يونانيلر طرفندن ويريلان اسمدر.

پاولى. — قسطمونى ولايتنك بولى سنجاغنده قلباس توابعنك بريسى اوزرنده مبنى بيوك برقريه‌در.

پتريچ. — سلانيك ولايتنده سيروز سنجاغنه مضاف برقضا مركزى مركز لوانك اون ساعت قدر غرب جنوبيسنده وبلش بلقانك برسطح مائلى اوزرنده بولنوب لطيف المنظر برقصبه‌در.

سكنه‌سى ٤٦١١ نفوس اولوب ١١٣٧ خانه ٢٧٦ دكان ٤ جامع ٢ مسجد ٣ مدرسه برتكه ٢ كليسا ٤ مكتب وبرباب حكومت قوناغيله عدليه وتلغراف دائره‌لرينى شاملدر.

قضاسى: شرقاً منلك جنوباً تيمور حصار شمالاً جمعه غرباً استروميجه قضالريله محدود اولدقده صو نهرى قضايى شرقاً منلك قضاسندن تفريق ايلر.

اراضیسی قسماً طاغلق ایسه‌ده منبت محلاری‌ده واردر .

بلش ومالش بلقانلرینی پایه‌لرینی قضانك وسطیسنه طوغری تحدید ایله ارالرنده‌کی وادیده استرومجه نهری جریان ایلر.

محصولاتی کلیتلو مصر ، چاودار ، حنطه ایله علف شعیر داری پرنج پاموق توتون سیسام خشخاشدن عبارتدر .

سکنه‌سی ٣٩٠٠٠ نفوس اولوب نصفه قریب مقداری اسلامدر .

داخل قضاده ١٢ جامع ١ مسجد ٣ مدرسه ١٠ مکتب ١٥ کلیسا ٢٢٨ دکان ١ حمام واردر.

پیولمابیس . — بسالسه‌نك انشاد وتعمیر و تزیین شهور وقصباته ویردکلری اسمدرکه‌بو نامده مصرده منشیه الندی سوریه‌ده عکا برقه‌ده طلمه بلده‌لری بونلردندر .

پیچ . — ارنبودلقده ایپك قصبه‌سنك بین الاهالی مشهور اولان اسمیدر .

پراعصه . — بنغازی لواسنده مرکزه ملحق برناحیه‌در .

پراوادی . — بلغارستانده سلستره ایله وارنه اراسنده درت بش بیك نفوسلی برقصبه‌در .

پراوشته . — سلانیك ولایتنك درامه سنجاغنده وقواله اسکله‌سنك اوچ ساعت قدر مسافه‌سنده برنار طاغی اتکنده وبیوجك بربطاقلق قربنده واقع بر ناحیه مرکزی اولوب ٣ بیك نفوسی وسنه‌ده بر کره قوریلور و بر هفته قدر سورر پنایری (کسیم پنایری) واردر .

ناحیه ٤٠ قریه‌دن عبارت اولوب اسلام قبطی وروم اوله رق ٢٥ بیك نفوسی واردر حاصلاتی توتون ایله بال ایپك ومیوه‌دن عبارتدر .

بطاقلغنده پرکی وسازان بالقلری کثرتله چیقاریلور .

داخل ناحیه ٣٥ جامع ٧ کلیسا ٤١ مکتب ٣ مدرسه ١٤٠٠ خانه موجوددر .

پرتك . — معمورة العزیز ولایتنده درسم لواسنده چارسنجاق قضاسنك مرکزیدر .

پرزرین . — قوصوه ولایتی الویه‌سندن برینك مرکز اداره‌سیدر .

بو شهر ارنبودلغك کیغه‌لق قسمنك الك بیوك بلادندن واوجهتك الك صنعتکار شهرلرندن بریسی اولوب شار طاغنك قربنده وبیستریجه نهرینك ایکی یاقه‌سنده مبنیدر .

اوتوز بیکدن زیاده اهالیسی متین بر قلعه‌سی قدیم بر سرایی غایت بیوك بر چارشیسی واردر .

اهالیسی اولان ارناودلرك قسم اعظمی اسلامدر .

بر مقدار اورتودوقس وقتولیك واولاح‌ده واردر .

شهرده متعدد اعمالاتخانه‌لر ودستگا-

هلر بولنوب اعلا سیمدن ملکازی طبقه‌لر
واسلحه ومقراض وقلمتراش ایشلنور .
واسلحهٔ ناریه نك قونداق وناملولر کبی
کموش ایله تزیین وترصیع ایدیلور .

پرزرین فاتح سلطان محمد خانك
ارنبودلق فتوحاتی صره سنده داخل
ملك عثمانی قلنمش ودفعاتله مرکز ولایت
اتخاذ اولنمشدر .

قضاسی : ٢٣٤ قریه دن مرکب
رأحوفچه ناحیه‌سی ونفس شهره مربوط
٥٦ قریه‌که جمعاً ١٩٠ قریه‌دن مرکب
اولوب اراضیسی محصولداردر .

نفوسی ذکور واناث اوله‌رق
٧٧١٠٤ در .

سنجاغی : ٤٠٠ قریه وغستوار
ناحیه‌سیله برابر قالقاندلن ولومه نامیله
ایکی قضایی مشتمل اولوب سکنهٔ مو-
جوده‌سی ١٨٩١٩٠ نفوسدن عبارتدر.

نفوس مزبوره دن پك آزی
خرستیاندر .

السنهٔ محلیه ارناودجه ایله ترکجه‌در.

اراضی طاغلق ایسه‌ده منبت ومحصو-
لدار محللری ده چوقدر حیوانات اهلیه-
سی میوه‌سی کثیردر .

ارناود الماسی دینلان نفیس المـا
پرزرین ایله قالقاندلنك محصولیدر .

سنجاقده ٣ ذکور رشدیه‌سی ایله
درت باب ابتدائی مکتبی ٩ مدرسه ایله
٢١٤ کتب عتیقه‌یی حاوی ایکی کتبخانه
موجوددر .

پرسپه . — مناستر ولایت ولوا وقضاسنده بر ناحیه
اولوب مناسترك غربنده وپرسپه کولنك
اطرافنده اوتوز قریه‌یی جامعدر .

اراضیسی منبت ومحصولاتی کثیر
وسکنه‌سی بلغار وارناودلردر . سکز
بیك قدر نفوسی بش جامعی بر قاچ
مکتبی واردر .

مرکز اداره‌سی اولان تاقوچ
قریه‌سی اللی التی خانه ویوزاللی نفوسی
جامعدر .

پرسپه کولی . — مناستر اواسنده وطاغلق بر محلده
اولدقچه مهم بر کول اولوب ایاغی
یوقدر .

سطح بحردن ارتفاع وسطیسی ٨٤٥
متره وسطحاً ١٩٨ کیلو متره‌در .

غرب جهتنده کائن اوخری کولی
ایله تحت البحر اتصالی اولدیغی مروی
ایسه‌ده بو ظن تأیید وتصدیق اولنه-
میور . جنوب شرقیسنده کائن ونتروق
کولیله ارالری طار بر قسم ارض ایله
تفریق اولنمشدر .

جهت شمالیدن زرسنه قضاسنی صولایان
بر کوچك صو کوله دوکیلور .

پرستازی . — مرمره ساحلنده کلیبولی سنجاغنه
منسوب قرادندر .

پرسلیس . — بنغوازی لواسی نوا-حیسندندر .

پرشتینه . — زوم ایلیده قوصوه ولایتنی ترکیب ایدن

الوبه‌دن همنامی اولان سنجاغك مركزی اولوب مركز ولایت اتخاذ اولنان اسكوبك سكسان كیلو متره قدر غرب شمالنده وسلانیك تیمور یولی خطی قربنده ومشهور قوصوه اووه‌سنك منتهای شرقیسنده واقع اولوب لطیف المنظره بر قصبه‌در .

اهالیسی اون ایكی بیكی متجاوز وهمان جمله‌سی ارناوددر .

درون قصبه‌ده بر چوق جوامع ومساجد وبری رشدیه اولمق اوزره بر قاچ مكاتب صبیانیه وخان وحمام وعسكری قشله ودپوی ایله بر رباب مسافر خانه واردر .

بو قصبه مقدما ولایت مركزی ایكن اخیراً مركزی اسكوبه نقلیله مركز لوا حالنده قالمشدر .

خداوندكار شهیدك تربه‌سی شهرك ایكی ساعت قدر اوزاغنده‌در .

سنجاغی : صربیه حدودنده واقع اولوب اسكوب ، یكی پازار ، ایپك ، پرزرین لوالریله محدوددر اراضیٔ لوا خیلی واسع وطاغلق اولوب طاغلری شار طاغی ایله صربستاندن كلان سلسله دركه ارالرنده مشهور چچانیك چیدی واردر .

وسعتی جهتله وسط لواده بر ساحهٔ متوجه حصوله كتورمش اولان قوصوه اووه‌سی لوانك سلاسل موجوده‌سی ارالرنده توسع ایتمشدر .

لوانك صولری واردار وایبارو - موراوه توابعی‌در .

لوا اراضیسی پك منبت ایسه‌ده زراعت خیلوجه كریده‌در مع هذا احتیاجات محلیه‌یه حاوی حبوبات یتشور .

طاغلرنده غایت صیق اورمانلر ومرعالرنده حیوانات موجوددر .

محصولات ارضیه‌سی حبوبات كتان پاموق معمولات محلیه‌سی كلیم عبا سجاده كبی شیلردر سنجاغك نفوس موجوده‌سی یوز طقسان یدی بیك آلتیوز سكسان یدی مقدارنده‌دركه بو مقدارك یوز یكرمی التی بیك آلتیوز یتمش آلتیسی اسلام ومتباقیسی بلغار ، لاتین و قبطی‌دن عبارتدر .

لوانك محتوی اولدیغی قرا و قضا ایله بونلرك نفوس موجوده‌لری بروجه زیر بیان اولنمشدر .

قضا	نفوس	عدد قرا
پرشتنه	٦٩٨٢٠	٢٤١
كیلان	٥٣٦٥٩	١٩٠
یره‌شوه	١٤٩٨٥	١٢٤
ولچترین	٢٣٨٧٩	١٢٥
متروویچه	٠٨٢٤٤	١٧٠
یكون	١٩٧٦٨٧	٨٦٠

پرشته قضاسی : پرشتنه قصبه‌سیله ٢٤١ قریه و ٦٩٨٢٠ نفوسی جامعدر .

پرشووه .ـ پرشته لواسنه مربوط قضالردن برینك مركزی اولوب حدوده قریب وشمندوفر

خطی اوزرنده واقعدر ٣٠٠٠ نفوسی واردر .

قضاسی : صربیه حدودنده اولوب ١٣٤ قریه و ٤١٩٨٥ نفوسی جامعدر. مشتملاتی ١٥ جامع و مسجد ٣٣ خان ٥٠٠ قدر دکان و سائره‌دن عبارتدر .

پرشنبه . — طربزون ولایتنك اردو قضاسنده بر ناحیه‌در .

پرغامه . — برغامه ماده‌سنه نظر اولنه .

پرغه . — قونیه ولایتنده تکه سنجاغنده اقصو نام نهر اوزرنده بر شهر قدیم ایدیکه درونده دیانه‌یه مخصوص بیوك برمعبد والآن خرابه‌سی مشهود بیوك بر تیاتروسی وارایدی مشاهیر ریاضیوندن آپولینوس بو شهره منسوب ایدی .

پرلپه . — prilp pelocgonias héraclea مناسترولایت وسنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌درکه غایت کوزل بر وادی داخلنده ودوز برمحلده مبنی اولوب واردار توابعندن قره صویه دوکیلان قاندری صویی اوزرنده‌در .

مرکز ولایته اولان بعد ومسافه‌سی سکز ساعتدن عبارتدر .

٢٢٥٨ خانه‌ده یکرمی بیکه قریب نفوسی ١٠ جامعشریف ایله ٣ درکاه ٥ مدرسه ٢ کلیسا بری رشدیه اولمق اوزره سکز باب اسلام مکتبی ٦ خرستیان مکاتبی و سنه‌ده برکره قورولور پنایری واردر.

سکنه‌سی اسلام وبلغار واولاحلردن عبارتدر وترکجه تکلم ایدرلر .

قضاسی: موریخوه ناحیه‌سیله برابر ١٣١ قریه‌دن مرکبدر .

اراضیء قضا منبت و محصولدار اولوب باشلوجه محصولی توتون ایله اوزومدر سکنه‌سی آلتمش بیك نفوسدن عبارتدر .

اورمانلری کثیر ،حیواناتی چوقدر.

پرلوقنده . — خادم ماده‌سنه مراجعت اولنه .

پرمدی . — یانیه ولایتنده ارکری سنجاغنه ملحق قضا مرکزی برقصبه‌درکه ویوسه نهرینك صول طرفنده مرکز لوا اولان ارکرینك اون آلتی ومرکز ولایتك اون سکز ساعت اوزاغنده ودرسعادت مبداء طولنه نظراً سکز درجه ٣٦ دقیقه طول غربیده وقرق درجه اون درت دقیقه عرض شمالیده واقعدر .

قصبه نمراجقه طاغنك اتکنده ومذکور طاغك ایکی جهته ترفعیله چقور بر محلده اولوب یالکز غرب شمالی جهتنده نهرك مجراسی امتدادی طولانی بر اووه تشکیل ایتمشدر .

هواسی معتدل ویاز کونلری حرارت ٣٦ درجه‌یی تجاوز ایتمز میوه‌سی مبذول باغ و بغچه‌لری کثیر اولوب درسعادتده یتشان چاوش اوزومی برصورت حسنه‌ده یتشمکده‌در .

سکنه‌سی ارنودلرك لاپ قبیله‌سندن اوله‌رق ٢٣٧٣ نفوس قدر درکه بو مقدارك قسم عظیمی اسلامدر .

قصبه‌نك نام حاضری اولان پرمدی اوائلده اجرای حکومت ایتمش اولان پرمتو اسمنده برذاته نسبتله توسیم قلنمش وپرمدی نامی پارامتیادن مخفف اولمسی ملحوظ بولنمشدر .

قصبه‌نك ایچنده ترنت نامیله معروف ١٠٩ متره قطرنده و ٢٥ متره ارتفاعنده یکپاره بر قیا بولنوب مارالذکر پرمتونك اقامتکاهی اولان ایچ قلعه‌نك اساسی اولدیغی وقلعهٔ مزبوره قیانك اوزرنده مؤسس بولندیغی موجود اولان انقاضندن اکلاشیلیور .

قصبه‌نك بر سمتنده تقریباً بیك سنه‌دن بری پایدار اولان ٣٠ متره ارتفاع وبش متره قطرنده ایکی عدد سروی اغاجی موجوددر .

قصبه‌نك چارشیسی بری سلطان بایزید حضرتلرینك اثر بنالری اولان ایکی باب جامعشریفی بری رشدیه اوله‌رق ایکی مکتبی وایکی درکاه ایله ٧ کلیساسی ومبانیٔ سائره‌سی واردر .

قصبه‌نك پیشکاهنده و ییوسه نهری اوزرنده مکمل بر کوپری ایکی ساعت بعدنده ایکی عدد میاه معدنیه بولنوب بعض امراضه شفا بخشادر .

قضاسی : شرقاً لسقویك غرباً تپه‌دلن وارکری شمالاً تیموریچه جنوباً بوغون قضالریله محدود اولوب مرکزی فراشر قریه‌سی اولان طاغلی ناحیه‌سیله برابر ١٨٤ قریه‌دن مرکبدر .

اراضیٔ قضا سنکستان وطاغلق اولوب قوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ مطلوبه‌ده دکلسه‌ده بعض جهتلرده اراضیٔ منبته‌یه دخی تصادف ایدیلور .

وییوسه نهری قضایی شق وقطع ایدرسه‌ده تدویر آسیاب وسائره‌جه خدمتی یوقدر . انجق درونده صید اولنان بالقلردن استفاده ایدیلور .

معهذا سائر اوفاق تفك صولری دخی واردر .

اهالینك احتطابنه مخصوص جزئی اورمان ویپراقلقلر واردر . بونلرده حیوانات وحشیه‌دن تلکی صانصار قورد طاغ کچیسی وحیوانات وحشیه موجوددر .

محصولاتی سنوی ٢٠٠٠ قیه بال ١٠٠٠٠ قیه روغن ساده ٨٠٠٠ قیه پکمز ١٠٠٠٠٠ قیه اوزوم ٥٠٠٠ قیه پینر و ٤٥٠٠٠ قیه یپاغی وبونلردن ماعدا احتیاجات محلیه‌یه کافی حنطه بورجاق مصر نحود مرجمك فاصولیه‌دن عبارتدر .

میوه‌دن انجیر الما ایوا ارموط طوت کیراز شفتالو قاون قاربوز وسبزه‌دن پطلیجان طوماتس انکنار پراصه صوغان یتشمکده‌در .

منسوجات محلیه کلیم اینجه بز چوراب کبی شیلره منحصردر .

قضانك ساحل اولدیغندن اخراجات

وادخالاتی ایاسراند واولونیه اسکله‌لری واسطه‌سیله وقوعه کلیر .

ادخالات دخی قهوه شکر البسه غاز صابون کبی مواد مقتضیه‌دندر .

قضانك سکنهٔ حاضره‌سی ٣٠٠٠٠ زاده‌لرنده اولوب قسم اعظمی مسلمدر.

علی العموم قضا دائره‌سنده ٦٩ جامع ومسجد ٣٩ مکتب ٢١ کلیسا ١٨ خان ٢٨ کوپری ١١٣ دکرمن موجوددر.

پرناز .— طالمن ماده‌سنه مراجعت اولنه .

پرنه .— ارضروم ولایت وسنجاغنك بایبورد قضاسنه ملحق بر اولوب ٢٢ قریه‌یی جامعدر .

پرنه‌قپان .— ولایت مزبوره‌ده اووه‌قضاسی ملحقاتندن ١٣ قریه‌لی بر ناحیه‌در .

پره‌وزه .— یانیه ولایتی تشکیل ایدن الویه‌دن همنامی اولان سنجاغك مقر اداره‌سی اولوب یونان دکزندن منشعب اولان نارده کورفزینك مدخلنی تشکیل ایدن دار بوغازك ساحل شمالیسنده وکوچك بر دیلك اوجنده واقعدر .

درسعادت مبداء طولنه نظراً سکز درجه ١٢ دقیقه طول غربی و ٣٧ درجه ٧٥ دقیقه عرض شمالیده‌کائندر.

قصبه قاره طرفندن برخندقله تحدید اولنمشدر که مذکور خندقك تپه دلنلی علی پاشا طرفندن تحکیم جهتیله وکورفز ایله دکزی یکدیکرینه ربط ایدرك قصبه‌یی اطه حالنه افراغ صورتیله حفر ایدلمش اولدیغنه دائر روایات واردر.

پروزه‌نك موقعی غایت لطیف ومنظرهٔ دلرباسی جهتیله درسعادته شبیه اولوب اطرافی لیمون وپورتقال باغچه‌لری وایکیوز بیك قدر زیتون اغاجلریله مستور ومزیندر .

قصبه‌یی قره‌یه ربط ایتمك اوزره خندق اوزرنده اوچ عدد کوپری واردر. درونده بر ایچ قلعه ایله مزین برباغچه وبری تپه دلنلی علی پاشایه ودیکری خانداندن احمد اغایه منسوب ایکی عدد جامع شریف وبری رشدیه اولمق اوزره برقاچ مکتب ومکاتب خرستیانیه ایکی تکیه وتربه بر باب بخارلی دکرمن ایله صابون ویاغ اعمالیچون برقاچ فابریقه وایکی دباغخانه واردر .

پروزه‌نك سکنهٔ حاضره‌سی سکز بیك نفوسدر .

پروزه نامی یکی اولوب ایتالیانجه غصب معناسنی مشعر اولان پره‌وزه‌دن تحریف اولنمش اولدیغی وبونك سببی جزایر قورصانلرینك اغتصابات واقعه‌لرنی خالی بولدقلری بو موقعده تقسیم وتوزیع ایتملریدر .

پره‌وزه‌نك زمان تأسیسی ١٨١١ سنه‌سندن بدأ ایدر وتأسیسی وندیکلیلره عطف اولنور .

پره‌وزه‌نك بش کیلومترو سمت شمالیسنده اسکی پره‌وزه نامیله زبانزد اولان نیقوپولیس شهری خرابه‌سی

موجود اولوب الیوم دکز جهتنده ۱۲ متره ارتفاع و ۱۵۰۰ متره طوانده‌کی جسیم دیواری ایله مؤسس اولان قیلوپاتره‌نك حمامی وجسیم تیاتروسی انقاضنی حائزدر ۴۰ کیلومتره‌مسافه‌ده لوروس نهری منبعندن شهره‌صواساله ایدن جسیم کمرلر درجهٔ معموریتنی تعیینه کافیدر .

وینه پره‌وزه‌یه بش‌ساعت مسافه‌ده قدیم پلازلرك اثارندن اولان ماپوی خرابه‌سی ودیکر برقلعه خرابه وشاه امری دنیلان برقبهٔ جسیمه آثاری باقیدر .

پروزه‌یی وندیکلیلر بر خیلی مدت تصرف ایدرك مؤخراً جزایر سبعه ایله برابر فرانسه‌یه‌کچمش و۱۲۱٤ تاریخنده تپه‌دلنلی علی پاشا حرباً ضبط ایله‌ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایلمشدر .

شهرك تریسته‌ویونانستان‌ودرسعادت ایله خیلی تجارتی واردر . پوسته واپورلری دخی اوغرامقده‌در .

سنجاغی : یانیه ولایتی‌تشکیل ایدن لویه‌نك اك کوچکی‌وارنبودلغك منتهای جنوبیسیدر .

شمالاً یانیه سنجاغی شرقاً یونانستان جنوباً نارده‌کورفزی‌وپره‌وزه‌بوغازی غرباً یونان دکزیله محاطدر اراضیسی یاماق حطه‌سنك قسم جنوبیسی‌اولوب خفیف‌عارضه‌لی‌وعمومیت اوزره‌هواجه معتدل صاییلور .

شرقاً حدود یونانیه‌یی فاصل اولان نارده صویی وغرباً ووو نام ایرمغله کسب‌جسامت ایدرك بحر یونانه‌دوکیلان فراری نهری جریان ایدر . لوروس صویی دخی مجراسنده وخامت هوایی موجب‌اوله‌جق برطاقم بطاقلقلر تشکیل ایدرك نارده کورفزینه دوکیلور . اونبش یکرمی قدم قدر عمقی واردر مذکور نهرده بیوجك قایقلر ایشلر ودروننده بالق صید واخراج اولنور.

طاغلرده دائمی قار بولنوب غایت نادر اوله‌رق نزول ایدن برف اکثریا درحال اریر .

لوانك نفوس عمومیه‌سی قسم‌اعظمی اسلام اولمق اوزره اللی سکز بیك اوچیوز قدرکه ارنبود روم یهودیدن مرکب وممزوجدر . ارنبودلرك‌چوغی اسلامدر .

حیوانات اهلیه‌سی میاننده قیون وکچی چوقجه بر مقدار تشکیل ایلر . بونلرك‌ایامی صیفی یانیه‌طاغلرنده وقیشك صیجاغی‌منبت‌وادیلرنده‌کچورمکده‌درلر.

محصولاتندن اعلا بالق و انواع مخلوقات وحشرات بحریه ایله بالق‌یومورطه‌سی و حبوبات ایله کلیتله حاصل اولان‌لیمون پورتقال زیتون وحبوبات متنوعه وزیتون‌یاغی‌خارجه دخی‌اخراج ایدیلور .

تجارتی تریسته وجزایر سبعهٔ یونانیه واسکندریه ایله اجرا اولنمقده‌در .

۲۲۵۰۰ لیرایه‌بالغ اولان‌ادخالات چوقه وانواع ملبوسات‌ایله اقمشه‌ادوات

حدیدیه و زجاجیه و مواد کئولیه‌دن عبارتدر .

لوا ادارهٔ بروجه اتی ۳ قضا وایکی ناحیه ایله جمعاً ۱۷۹ قرایی مشتملدر .

قضا	نواحی	قرا
مرکز	.	۳۸
لوروس	.	٦۰
«	حجرتیك	۸
مارغلیج	.	۷۰
«	بارغه	۳
یکون	۲	۱۷۹

قضاسی: سنجاغنك جنوبی قسمنی تشکیل ایدرك لوروس ومارغلیج قضالری و بحر محاطدر ۱۳ بیك نفوس و ۳۸ قریه‌یی جامعدر .

پره‌پول .— قوصوه ولایتنده طاشلیجه سنجاغنه تابع بر قضا مرکزیدر .

پره‌پولیه prepolge نام عتیقنی حائز اولان قصبه ۱۲۵٦ قدم یوکسك برمحلده ولیم صوینك حصارجق دره‌سیله قاریشدیغی یرده واقع اولوب جامعی وخسته‌خانه‌سی و بر باب قره‌غولخانه‌سی واردر .

قضاسی : بوسنه و صربیه حدودنده اولوب حاصلاتی پك از و انجق حیواناتی بالنسبه چوقدر سکنه‌سی بوشناقچه تکلم ایدر .

پریبوی ناحیه‌سیله برابر ۳۰ قریه‌دن مرکبدر .

نفوس موجوده‌سی ومکاتبی بروجه زیردر:

	روم		اسلام		یکون	
	ارکك	قادین	ارکك	قادین	ارکك	قادین
پره پول قضاسی	٤۰٤۰	۳۷۰۸	۲۷٦۵	۱٤۸۱	٦۸۰۵	٦۱۸۹
پریبوی ناحیه‌سی	۱۱۲۸	۱۱٤۲	۷٤۷	٦۱٦	۱۸۷۵	۱۷۵۸
یکون	۵۱٦۸	٤۸٤۰	۳۵۱۲	۳۰۹۷	۸٦۸۰	۷۹٤۷

مکاتب

	ذکور	اناث	یکون
رشدیه	۱	.	۱
معلم	۲	.	۲
طلبه	۲۰	.	۲۰
ابتدائیه	۸	۱	۹
معلم	۹		۹
طلبه	۲۰۱	۱٤۵	۳٤٦

پریبوی .— مار الذکر قضانك ناحیه‌سی اولوب صربیه حدودنده ولیم صویی قربنده واقع کوچوك بر قصبه‌در .

پریستری .— (۲۳۵۹ متره) مناستر ولایتنده و مناستر ایله پرسبه کولی اراسنده بر طاغدر .

پریم .— (۲٦۸۱ متره) سلانیك ولایتنده وسیروز قربنده رودوپ شعباتندن بریغنك اسمیدر .

پسقوپی .— قبریس جزیره‌سنك قضالردن بریدر .

بسیرا .— کرید اطه‌سنده میرابلا قوبی داخلنده برجزیره ساحلیه‌در .

پسیلاریتیس .— کرید اطه‌سنک (۲۵۰۰ متره) الک یوکسک طاغی اولان ایدا طاغنک اسم دیگریدرکه اساطیر یونانیه‌ده ابو آلهه زعم اولنان مشترینک محل تولدی اعتقاد اولنمشدر .

پشینونت .— اناطولیده سقریه کنارنده بر بلدهٔ قدیم وبر مصنع معبدی حاوی ایدی .

پشب کری .— موصل ولایتنده کرکوک سنجاغنده مرکزه ملحق بر ناحیه‌در .

پشمان .— ادرنه ولایتنک دده اغاج سنجاغنده صوفیلو قضاسنده ٦ قریه‌لی برناحیه اولوب مذکور قضانک نواحیٔ سائره‌سی ایپصاله ، تیکیلی ، اده ، قیرلر ، دربند کبیردر .

پصوچان .— مناستر ولایتنده اوخری قضاسنک دبره‌جه ناحیه‌سنده بیوجک بر قریه اولوب مرکز قضایه بش ومرکزلوایه ١٧ ساعت مسافه‌سی واردر .

پصوشینچه .— ولایت مذکورک فیلورینه قضاسنه ومرکز قضانک بر بچق ساعت قدر یقیننده بیوك بر قریه‌در .

پلاموط .— آیدین ولایتنک صاروخان سنجاغنده مرکزه ملحق نواحیدن اولوب قضانک جهت شرق شمالیسنده واقعدر . ٣٠ قریه‌یی مشتمل پلاموط محصولنک کثرتی بواسمله تسمیه‌سنه سبب اولمشدر .
سکنهٔ حاضره‌سی ١٠٥١٣ نفوسدر . مرکز ناحیه ٧١٥٩ نفوسی ٤٣٨ اماکنی جامع پاپا قریه‌سیدر .

پلوس .— یاخود طینه ، مصرده باب السعید قربنده خرابه‌زار بر بلدهٔ قدیمه اولوب اسکی قبطیلر یننده پرومی نامیله مشتهرایدی .

پلولیا .— طشلیجه‌نك اصلاوجه اسمیدر .

پلونه .— بلغارستانده بر سنجاق مرکزی اولوب طونه ایله بلقانلر اراسنده وبر چوق یوللرک نقطهٔ تلاقیسنده واقعدر .
بوقصبه ایام اخیره‌ده تاریخ حربمزی شانلی صحیفه‌لرله تزیین ایلیان وقایع مهمهٔ حربیه‌نك محل جریانی اولمشدر .

پنداپولی .— یونان قدیم جغرافیونك بر چوق یرلره ویردکاری اسمدرکه معناسی بش شهر دیمکدر پنداپول نامی آلتنده بولنان بلاد فلسطینده : عوموزه ، سودومه ، ادمه ، سیوئیم ، سنقور : وبرقه قطعه‌سنده قیروان قدیم ، برنیکه ، آرسینون ، اپولونیا ، پتولمایس : شهرلریدر .
وکذا فلسطینده کائن غزه عقلات آزوف غاد آقاردن دخی پنداپول نامی حائز بلاددندر .

مركز ولايته بروسه ايله مربوط اولديغى كبى غايت رواجلى بر پازارى دخى واردر. قصبه‌يه ايكى بچق ساعت مسافه‌ده بياض طاشدن ياپيلمش بر قلعه‌نك اسمى اولان بياض قلعه قضايه تعميم اولنه‌رق اقچه آباد دينلمكده‌در.
پولنخانه نامى چنار معناسنه اولان پلاتانادن غلطدر.

پولاتى. — اشقودره ولايتنده دوقه‌كين ناحيه‌سى مقابلنده طاغلى ناحيه‌لرندن بريسى اولوب طاغلق وطاشلق وحاصلاتسز بر محلدر. سكنه‌سى اولان ماليسيا يعنى طاغليلر اسلام و لاتين قوملرندن مركبدر.

پولطونيوم. — جانيك سنجاغنده بولمان نهرى منصبنده اليوم خرابه‌لرى مشهود اولان برشهر قديمدركه پونتوس دولت قديمه‌سنك پاى تختى ايدى.

پونت. — اناطوليده و شمديكى طربزون ولايتنك بولنديغى اراضيدن عبارت بر خطه ايدى سكنه‌سى تيبارن موسينك خاليب اقوامى اولوب سواحلنده يونانليلرك بر قاچ مهم مستعمراتى موجود ايدى.
ايرانيلرك بر ارالق ايالات ممتازه‌سى حكمنده اولوب مشهور مهرداد اولا ايرانيلره ومؤخراً اسكندرك وارثلرندن آنتيقونه قارشى محافظهٔ استقلال ايلمش ايدى.

پونت اوكسين. — قره دكزك اسم قديمى دركه عربلرك نبطس ديه وضع ايلدكلرى اسم بونك بنطس صورتنده يازيله‌رق بعده مستنسخلرك خطا: نبطس ديه يازمه‌لرندن تولد ايلديكنده شبهه يوقدر.

پونومى. — سلانيك كورفزى قربنده بر بروندر.

پيدقا. — سلانيك كورفزينك غرب ساحلنده واقع واليوم كثيرو ناميله موسوم بر قصبه اولوب حكمدار آركلاؤس و فليپك مظهر توجهى اولمش ايدى.

پيدياس. — قبريس آطه‌سنده اك جسيم نهر اولوب ترووس طاغندن ظهور ايله لفقوشه شهرندن كچه‌رك ماغوسه‌نك شمالنده دكزه دوكيلور.

پيراموس. — جيحان نهرينك اسم قديميدر.

پير عزيز. — طربزون ولايتنده كره‌سون قضاسى نواحيسندن اولوب ٢٠ قريه‌يى جامعدر.

پيسيديا. — اناطوليده بوردور و تكه‌نك بر قسميله حميد ابادن مركب بر خطهٔ قديمه ايدى كه اهاليسى معند ومضر اولملريله مستولى ايرانيلر وماكدونياليلر ايله غلاتياليلره قارشو بر خيلى مقاومت ايله شهرت بولمشلردر.

پیملا . — روم ایلیده اولیمپوس طاغی قربنده بر طاغ اولوب قدمای یونانیان عندنده مشهور ایدی .

پیناره . — اناطولیده منتشا سنجاغی داخلنده الیوم مناره تاميله بر قریه حالنده اولان بر قصبهٔ قدیمه‌نك اسمیدر .

پنید . — یاخود پندوس ، بلقان شبه جزیره‌سنده کائن بر سلسلهٔ جبال اولوب شارط غندن تشعب ایله جنوبه طوغری امتداد ایدر و ماکدونیا ایله تسالیایی ایردرق و اطرافه بر طاقم قوللر و شعبه‌لر صالیویردرق یونانستانه داخل اولور اوزرم چام و میشه اغاجلریله مزیندر .

حرف التاء

تاباق چایی . — اناطولیده کائن سقاریا نهرینك توابعندن انکوری صونی تشکیل ایلیان اوچ دره‌نك بریسی اولوب انقره ولایتی داخلنده امیر کولندن خروج ایله انکوری یقیننده انکوری صوینه منصب اولور .

دیکر ایکی دره‌دن بریسی آیدوس طاغنك جنوبی پایه‌لرندن نبعان ایدن چبیق چایی ایکنجیسی دخی مذکور طاغك شمال مائله‌سندن ظهور ایدن مورات صوییدر .

تابور . — فلسطینده وناصره قربنده منفرد برطاغ (١٨٠٠) اولوب اتکلری اشجار ایله مزیندر . حضرت عیسانك رفعیله مشهوردر .

تاتاربازاری . — bessa-para بساپارا شرقی روم ایلی ولایتنك منقسم اولدیغی الویه‌دن همنامی اولان سنجاغك مرکز اداره‌سی اولوب مریچ نهری اوزرنده و فلبه‌نك غربنده واقعدر .

زمان محمد خان اولده اناطولیده مسکون قبائل تاتارك بوراده اسکان اولنمسی سبب تسمیه‌سی اولمشدر .

تاتار عشیرتی . — اطنه ولایتنده ایچ ایل سنجاغنده خیمه نشین بر عشیرتدر .

تاتا . — (tatta) اناطولیده وقره‌مان یایلاسنده کائن طوز کولنك اسم قدیمیدر .

طوز کولی ماده‌سنه نظر اولنه .

تاتلر . — قونیه ولایتنك نیکده سنجاغنده نوشهر قضاسی قرای مشهوره‌سندن اولوب همنامی اولان صویك اوزرنده واقعدر .

تاتلرصویی . ـ نیکده سنجاغنده جاری بر کوجك ایرمق اولوب منبعی سیوریحصارقربندن اخذ ایله قزل ایرمغه منصب اولور.

تاتوان . ـ کوار کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

تاجرلی . ـ حلب ولایتنده مرعش سنجاغنده برناحیه‌در . بوراده اعلا کردکاری کلیملر اعمال اولنور .

تاجورا . ـ آفریقای عثمانیده طرابلس غرب ولایت واواسنده بر ناحیه‌در .

تاخیانوس . ـ (tachiano) سلانیك ولایتنك سیروز لواسنده قره صو نهرینك توسعیله تشکل ایتمش بر کولدر .

طغیان میاهك تزاید وتناقصنه کوره محیطی تبدل ایدر ایسه‌ده سطحاً ایکیوز کیلومتره‌دن زیاده وسعته مالکدر کولك اسمی سواحلنده کائن برقصبه جغه نسبت ایله تسمیه قلنمشدر .

کولك قوریدلمسی ایچون برقاچ سنه اقدم امتیاز ویرلمشیدی .

تاران . ـ بحر احمرده عقبه کورفزی مدخلنده بالقله تعیش ایدر . ونبی جدان تعبیر اولنور بر قبیله ایله مسکون بر جزیره‌نك اسمیدر .

تاسو . ـ طاشو کلمه‌سنه نظر اولنه .

تامزره . ـ سیواس ولایتنده قره حصار شرقی لواسنده مرکزه ملحق بر ناحیه‌در .

تاورغه . ـ طرابلس غرب ولایتنده حمس سنجاغنده بر ناحیه‌در .

تاوروس . ـ لسان یونانیده بوغا معناسنی افاده ایدن بو اسم اناطولی شبه جزیره‌سنده واقع وبحر سفیده قریب و موازی اوله‌رق امتداد ایدن بر سلسلهٔ عظیمه‌نك اسمیدرکه الیوم الك یوکسك نقطه‌سنه بوغا طاغی وغلط اوله‌رق بولغار طاغی دیرلر .

تاورومنوس . ـ کرید جزیره‌سنده جاری بر کوچك نهر اولوب اطه‌نك ساحلی شمالیسنده بحره دوکیلور .

تباله . ـ تهامهٔ یمنده قلعه‌سی متین بر قصبه‌در وقتیله حجاج یوسف بورایه والی تعیین اولنمش واوتنجی سال هجریده سکنه‌سی عرض اطاعت ایله قلعه‌یی عثمانیلره تسلیم ایلمشلر ایدی .

تبنی . ـ حوران قطعه‌سنده بر قصبه‌در .

تبنین . ـ بیروت ولایت وسنجاغنك صور قضاسنده ومرکز قضانك شرقنده ناحیه مرکزی برقصبه اولوب صلیبیون زماننده کسب اهمیت ایلمشیدی .

تبوك . ـ نام دیکری عاصی خرمادر .

مدینهٔ منوره ایله شام شریف ارا-

سنده و مداین صالح جوارنده وقع بر موقعك اسمیدر .

هجرتك طقوزنجی ییلنده وغایت بر صیجاق زمانده نبی ذیشان افندمز حضرتلری روملرله حمایه‌لرنده بولنان نبی غسان اوزرینه حرکت ایتمك اوزره قرق بیك قدر اصحاب کرام ایله موقع مزبوری تشریف بیورمشلردی‌که عساکر مزبوره‌نك اون ایکی بیك کشیسی آتلو وقصوری پیاده ایدی.

صحابهٔ کرامك بوغزاده مالا وبدناً کوسترمش اولدقلری فداکارلق درجهٔ فوق العاده‌ده ایدی.

کیمیسی مالنك نصفنی وکیمیسی ثلثنی وحضرت ابابکر جمله مالملکنی ویرمش وحضرت عثمان ایکیوز قیه التون ایله شام کاربانی تشکیل ایدن ۲۰۰ دوه‌یی اهدا وتقدیم ایلمشدی .

روملر وغسانیلر شوکت اسلامیه‌یی مأمول ایدلمیه‌جك درجه‌ده کوردکلرنده سنس چیقاره‌مامشلردی .

انجق بوسفرده‌ایکه حاکمی ایله جرما واذرح قبیله‌لری ویرکویه ربط و دومة الجندل حاکمی ایکیدر ۲۰۰۰ دوه ۸۰۰ ات ۴۰۰ زره ویردرك انقیادی قبول اوله‌رق عودت اولنمشدر .

تبه — (Thebes) اسم قبطیسی تابه‌در .

مصر اعلانك بلاد قدیمه ومعموره‌سندن بریسی اولوب براراق کوچك بر حکومته مرکز ایکن صکره خطهٔ مصریه‌نك پای تختی اولمشیدی .

درجات عرض شمالینك یکرمی دردنجیسی اوزرنده ونیلك ایکی ساحلیله اوچ جزیره‌سنده مؤسس اولوب یوز عدد قپوسی مکمل برسوری وتزیینات سائره‌سی وار ایدی‌که یونانیلر بوسببدن یوز قپولی معناسنه اولان هقاتوپولیس نامنی ویرمشلردی .

فرعنه بالآخره بوراسنی ترکله منف شهرینی پای تخت اتخاذ ایتدکلرندن اهمیت سیاسیه‌سی تبدل ایتمش ایسه‌ده آمون معبودینه منسوبیتی سببیله قبطیلرك نظرنده مقدس طانیلور و موقعنك مساعده‌سی حسبیله تجارتی نقطهٔ نظرنده مواقع مهمه‌دن عد اولنور ایدی .

ایرانیلردن کلوس ومؤخراً بطالسه ونهایت رومالیلر طرفندن تخریب ایدیله‌رك ارتق اعمارینه همت اولنه‌مامش وانقاضی اوزرنده الیوم مدینهٔ آبووقرنه ولکسون وکرنك قریه‌لری تأسیس اولنمشدر .

خیر تبخش عقول اولان بقایای انقاض الیوم سیاحلرك نظر تقدیرینه چارپمقده و آثار متعدده‌سی اوروپا موزه‌لرنده تزیینات مقبوله میاننده تشهیر اولنمقده‌در.

تپه — آیدین ولایتنك ازمیر اواسنده اوده‌مش قضاسی قراسندن اولوب هیپیه نامنده بیوك بر شهر قدیم اوزرنده بولنمغله آثار عتیقه‌سی واردر .

تپه دلن . — یانیه ولایتنده ارکری سنجاغنده قضا مرکزی
بر قصبه اولوب ارکری قصبه سنه یدی
و مرکز ولایته ٢٠ ساعت قدر بعد
ومسافه ده و درسعادت مبدا : طولنه
کوره طقوز درجه اللی بش دقیقه طول
غربیده و قرق درجه اون یدی دقیقه
عرض شمالیده واقعدر .

قصبه نك سکنه سی ارنبود قومنك
لاپ قبیله سنه منسوب اولوب تخمیناً
سکز طقوز بیك نفوسدر .

غایت مستحکم وتقسیماتی منتظم اولان
قلعه سی تپه دلنلی علی پاشانك اثر
بناسیدر .

بوندن ماعدا روماليلر زماننده قالمه
برده ایچ قلعه یی حاویدر .

دوان قصبه ده بری سلطان بایزید
ولی ودیکری مشاراليه علی پاشایه
منسوب ایکی جامع شریف ایله بش درکاه
واردر .

مظنه دن تیمور خان بابا ، سنان بك ،
خرسانی دیوانه بابا ، موسی ابدال ،
شیخ غریر کبی ذواتك مرقدلری زیا -
رتکاه مشهوردر .

قضاسی : پرمدی . ارکری . قورولش ،
اولونیه قضالریله محاط ومحدود ومحیطی
قرق ساعتدن زیاده ممدوددر .

اراضیسی ذروپول ومجوه طاغلرندن
نبعان الیان ویوسه نهرلریله اروا اولنور
نهرین مذکورك قضا داخلنده جد -
وللنه رك اولونیه قضاسی داخلنده ثمان
اسکله سی قربنده دکزه دوکیلور .
ویوسه نهرینك قضایه فائده سی
وتدویر آسیابه خدمتی اولیوب بلکه
طغیانی زماننده مضرات عدیده سی
مشاهده قلنور .

انجق کنیدینه دوکیلان نیجه دره سی
اراضی یی حقیله احیا ایلر .

قضانك اورمانلری غایت ازدر .

حیوانات وحشیه دن قورد ، چقال
صانصار ، آیو ، طاغ کدیسی و طیور
وحشیه بولنور ، اهالیسی باغجیلق
وزراعت وخراتله مألوف در .

معمولات قضا کیبه چوراب
وطوزاقدن دستی کبی شیلردر .

محصولات متنوعهٔ سنویه سی دخی
بروجه آتیدر .

	قیه
رغن ساده	٢٠٠٠
عسل	١٠٠٠٠
پکمز	٤٠٠٠
اوزوم	١٠٠٠٠٠
پینر	٤٠٠٠
صوغان	٤٠٠٠

محصولات محلیه دن ١,٥٠٠٠٠٠
قیه قدر حبوبات ١٥٠٠٠ قیه رغن
ساده ٢٠٠٠٠ قیه یاغی خارجه اخراج
اولور .

ادخالاتی ، ملبوسات ایله غاز قهوه
شکر پرنج موم صابون وسائره دن عبارت
اولمق اوزره مقداری سنوی ٣٠٠٠٠
لیرایه بالغدر .

داخل قضاده اون یدی جامع ٣١
تکه وبر خیلی کلیسا واردر .

تدمر .— یاخود دپالمیر . ادریانو-
پولیس . شامك شرق
مالیسنده وبلدهٔ مزبوره ایله فرات
هری اراسنده الیوم خرابه‌سی موجود
ولان بر شهر قدیمدر .
حضرت سلیمان علیه السلامك اثر
ناسی اولمسی مروی بولنان بو شهر
قعیله کاربان کذرکاهی وتجار اوغراغی
ولدیغی جهتله معمور و مزین اولدیغی
ی اولحوالینك مرکزی وحکمدارانك
قر اداره‌سی ایدی .
بر ارالق روما لیلر بوراسنی دخی
ت استیلالرینه الدقلری حالده فوق
لعاده اقتدار صاحبی اولان حاکمی
نوبیا روما عساکر محافظه‌سنی کاملاً
لاف ایتمك صورتیله محافظهٔ حقوقه
رأت ایتدیسه‌ده روما دولتی عساکر
جدیده ارسالیله شهری آلت اوست
تمشدر .
سکنه‌سی شمس پرست اولوب الیوم
یقاریلان بعض آثار دخی بونی تأیید
تمکده‌در .

تدمر جدید .— حلب شهرینه بر
زمانلرویریلان
سمدر حلب ماده‌سنه نظر اولنه .

تراکیا .— بلقان شبه‌جزیره‌سنك
تقسیمات قدیمه‌سندن
ری اولوب شمدیکی ادرنه ولایتیله
شرق روم ایلیدن عبارتدر .
حدود قدیمه‌سی بحرسیاه ومرمره
اطلردکزی وبلقان وردوب سلسله‌لریله
خصوصه کلمشیدی .

سکنهٔ اصلیه‌سی اولان پلاسژلر قبائل
متفرقه حالنده و وحشت عالمنده یشارلر
ایدی .
بوقطعه ٦ : تاریخ میلادیده روما لیلره
ومؤخراً شرق ایمپراطورلغنه ونهایت
عثمانلیلره انتقال ایلدی .

ترالی .— اناطولیده لیدیا خطهٔ قدیمه-
سی بلاد معروفه‌سندن
اولوب الیوم سلطان حصاری نامیله
معروف اولان قصبه‌نك موقعنده ایدی .

تراوینك .— بوسنه ولایتنده
وسرای قصبه‌سنك
غرب شمالنده لوا مرکزی بر قصبه
اولوب اون بیکی متجاوز سکنه‌سی
چارشیسی ودستکاه واعمالاتخانه‌لری
وایشلك تجارتی واردر .
لوا : اهلونه ، یایجه ، بروزور ،
غلاموچ دومنه قضالرینه منقسمدر .
لوانك قلیج اعمالاتی کورك تجارتی
وحیوان تجارتی مشهوردر .

تریانو پولیس .— ادرنه ولایتنك
دده‌اغاچ لواسنده
ومریچ نهرینك غرب ساحلنده براسکی
قصبه اولوب ایمپراطور ترازان طرفندن
تأسیس اولنمشدر .
الیوم محلنده اونچوه ودربند نامیله
مشهور کوچك برقریه واردر .

تره بین .— هرسك سنجاغنك قصبات
مشهوره‌سندن اولوب
قضا مرکزیدر .
اون بیکدن زیاده نفوس واردر .

قضاسی طاشلق وعارضه‌لی اولوب حاصلاتی پك آزدر .

ترجان .— ارضروم ولایت وسنجاغنده وارضرومك جنوب غربیسنده برقضا اولوب غرب شمالیدن اووا شرق وجنوب جهتندن کیغی قضالری غرباً ارزنجان سنجاغی وشرق شمالیدن بایبورت قضاسیله محاط ومحدوددر .

مرکز اداره‌سی ارضروم وارزنجان طریقی وسطنده وهر ایکی شهردن ده ۸۸ کیلومتره مسافه‌ده کائن مما خانون قصبه‌سیدر .

۱۹۲ قریه ایله ۱۲ ناحیه‌یی مشتملدرکه نواحئ مزبوره بروجه‌زیر بیان اولنور :

(۱)	کوانغ طاش
(۲)	قانطور
(۳)	قورد قوناغی
(٤)	مان
(٥)	چامور
(٦)	قره قولاق
(۷)	ایرادانس
(۸)	پاقاریچ
(۹)	قاریجه ویران
(۱۰)	فور زبر
(۱۱)	آغویران
(۱۲)	یادی

قضانك سکنهٔ موجوده‌سی یکرمی بیکی اسلام اولمق اوزره ۲٦۷۹٥ نفوسدر .

درون قضاده ۱۰ مدرسه ۳٦ جامع ۳٥ کلیسا و ۲۲٦ دکرمن واردر .

محصولاتی حبوبات اولوب غایت کوزل مرعالرنده حیوانات اهلیه سوریلری بسلنور .

قضانك داخلنده کائن مواقع مشهوره غایت مستحکم واطرافی سور ایله محاط اولان پلانقه ایله مما خاتونك اون اوچ کیلومتره غرب جنوبیسنده وارضروم ـ ارزنجان طریقنده کائن وفرات اوزرنده غایت مکمل برکوپری‌یی حاوی خوطور قریه‌سی وجوارنده پترول مشابه برنوع معدن منبعی موجود اولان پولق وسائره‌در اشبو منبعدن چیقاریلان ماده‌ٔ مایعه‌یی اهالئ محلیه تنویرات ایچون استعمال ایتمکده‌درلر .

قضا داخلنده غایت اعلا کچه وکلیم وسجاده اعمال اولنور .

ترجیل .— حضرو ماده‌سنه نظر اولنه .

ترس آقان .— سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنده جاری یشیل ایرمق توابعندن بر چایدر منبعی لادیق قصبه‌سی جوارنده کائن برکولدن آلدقدن صکره اولا غرب شمالی‌یه وبعده غرب جنوبی‌یه طوغری جریان ایدرك برنصف قوس تشکیل ایتدکدن صکره یشیل ایرمغه قاریشور .

طول مجراسی ۸۲ کیلومتره‌در .

ترغولشته .— قوصوه ولایتنك ایپك سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب مرکز لوا اولان ایپك قصبه‌سنه آلتی ومرکز

ولايته يکرمی درت ساعت بعدومسافه ده واقعدر .

اوچبيك قدر نفوسی واردر .

قضاسی : يکی بازار سنجاغی ايله ايپك برانه متروبچه قضالريله محدود اولوب آلتمش اوچ عدد قريی مشتملدر .

اراضيسی سنکستان وذخاير مقدار کفايه‌دن نقصاندر . مع هذا مراعی واسع واوتلاقلری کثير اولديغندن حيوانات ومواشيسی چوقدر اخراجاتی پنير کراسته اغنامدن عبارتدر . داخل قضاده ايکيسی عصر جليل جناب پادشاهيده تأسيس اولنان يدی مکتب ودرتيوزه قريب شاکرد واردر .

بوندن ماعدا ٦ جامع ١ کليسا ١٥٠ قدر خان ومغازه ودکان موجوددر .

سکنهٔ موجوده‌سی (١٥٦٢)سی بلغار ومتباقيسی اسلام اوله‌رق ١٠٧٧٤ نفوسدر .

ترقوس . — چتالجه سنجاغنده ودرسعادتك قرق ايکی کيلومتره شمال غربيسنده همنامی اولان کولك ساحل جنوبيسنده مرکز ناحيه بر قريه‌در .

ناحيه‌سی : ١٩ قريه‌دن مرکبدر .

ترقوس کولی بحرسياه ساحلنه قريب اولوب شکلی غير منتظمدر .

استرانجه دره‌سی بوکوله منصب اولور وصوينك فضله‌سی يالانجی بوغاز دنيلان بر مجرا ايله بحرسياهه دوکيلور .

يالانجی بوغاز نامی بحر سياهدن کلان سفاينك قره دکز بوغازی ظنيله اکثريا يانلمه‌لرندن ناشی تسميه قلنمشدر .

بوکولك صوبی مخصوصاً تشکل ايدن بر قومپانيا طرفندن تيمور بوريلرله بعد التصفيه درسعادته ايصال اولنمغله پای تختك صويه اولان احتياجاتی برطرف ايتمشدر .

ترمه . — طربزون ولايتنده جانيك سنجاغنده قضا مرکزی کوچك بر قصبه اولوب ترمه (thermodon) جاينك منصبنه قريب بر محلده واقعدر که يدی سکز طونه‌لق قايقلر ترمه چايی اوزرنده قصبه ايله بحرسياه ميانده کيدوب کلمکده‌درلر .

قصبه انجق التيوز قدر سکنه‌سی اولوب آثار عتيقه‌دن هيچ بر شيئه تصادف اولنه‌مز .

يالکز بر جامع ايله برده بازاری واردر وخانه‌لری احشابدر .

قضاسی : شرقاً اونيه وغرباً چارشمبه قضالريله وجنوباً سيواس ولايتنه تابع اربعه قضاسيله وشمالاً بحر سياه ايله محدوددر .

قضانك سواحلی ٣٠ کيلو متره وبحرسياحدن اربعه قضاسی حدودينه قدر امتداد ايدن عرضی ١٢٠ کيلو- متره‌در . نفوسی ٢٥٢٠٠ مقدارنده‌در .

ترمه چايی (ترمودون) قضا اراضيسی برباشدن اوبرباشه قدر اروا ايلر .

محصولاتی بغدای مصر فاصوليه

كتان تخمى ايله الما وارمود وسائره‌يه منحصر اولوب قسماً درسعادته كوندريلور ومتباقيسى محلنده استهلاك اولنور جدول آتيده قضانك درسعادته اولان اخراجاتى ارائه ايدر .

پرنج	كيلوغرام	٣٠٠٠٠٠
مصر	«	٣٥٠٠٠
كنوير	«	٣٠٠٠٠
قناب	«	٦٠٠٠
كتان تخمى	«	١٨٠٠٠
الما وارمود	«	١٦٠٠٠٠
يكون		٥٤٩٠٠٠

ترمه قضاسنك محصولات سنويه‌سنى مبين جدولدر :

بغداى	هكتوليتره	١٣٨٠
آرپه	«	٨٢٥٠
مصر	«	٣٧٩٠٠
پرنج	كيلوغرام	١٠٥٧٢٧٠
كنوير	«	٢٥٤٠٠
كنوير تخمى	«	٩١٥٢٠
فصوليه	«	٨٤١٤٠
جويز	«	١٤٠
قورى اوت	«	١٦١٥٣٠
سبزه	«	١٩٨٢٤٠
ميوه	«	١٣٦٦٧٠
بال	«	١٤٥٠٠

ترمه قضاسى اراضيسنك جنس ونوعى جدول آتيده درج اولنمشدر .

اراضئ مزروعه	دونم	١٧٠٣٠٠
« غيرمزروعه	«	١٢٣٨٢٧
اورمان	«	٣٨٠٠٠
غيرقابل زراعت وچايرلق	دونم	١٢٢٣١٧
يكون	«	٤٦٤٤٤٤

تروا . — قلعهٔ سلطانيه ايله ايدا طاغى و بحر سفيد آراسنده وادرميد قصبه‌سنك قرق كيلومتره قدر اوزاغنده واليوم خرابه‌سى موجود اولان بر شهر قديم اولوب بو اسمله مسمى بر حكومتك مركزى ايديكه مذكور شهرك استحكامات داخليه‌سنه برغام تسميه اولنور ايدى .

بو حكومتك مؤسسى اولان داردانوس كندى نامنى چناق قلعه بوغازينه ترك ايلشدركه مذكور بوغازه اليوم داردانل ديرلر .

ترهونه . — طرابلس غرب ولايتنك خمس لواسنه تابع بر قضا اولوب خمسك قربنده وطاشلق وقومه‌لق براراضيده واقعدر .

حاصلاتى آرپه وحبوبات سائره ايله زيتون وخفه اوتى نام نباتدر .

ترياديچه . — صوفيه‌نك اسم ديكريدر .

تريتون . — تونسده كائن شوط كبير كولنه قدماى يونانيون طرفندن ويريلان اسمدر .

تسارس . — بنغازيده برقه خطه‌سنده بر قريه‌در .

تسالونيك . — سلانيك شهرينك اسم اصليسيدر .

تظوان . — تاتوان ماده‌سنه نظر اولنه .

تاتوانك اسم اصليسيدر .

تعز . — یمن ولایتنك منقسم اولدیغی الویه‌دن همنامی اولان سنجاغك مرکزی اولوب صنعانك شرق جنوبیسنده و ۲٥۰ کیلومتره بعدنده واسکله‌سی اولان مخانك یدی کیلومتره قدر شرق شمالیسنده وجبل صبرا اوزرنده واقع اولوب موقعنك اهمیتی وقلعه‌سنك قدیماً متانتیله مشهور ایدی .

بیك بشیوز قدر سکنه‌سی و باغچه وقشله‌سی واردر اوزدمر اوغلی عثمان پاشا یدیله ایادیٔ مشایخدن تخلیص اولنمشدر .

قضاسی : دیشراق ، تربه الفحم ، قماعره ، مغنیه نامیله ٤ ناحیه و ۱٦۲ قریه‌دن مرکبدر .

سکنه‌سی اولان عربان اصبحیون ، اقدیون ، نبی طفیل ، نبی مجید ، زورعین ، همدان ، دویزن ، آل مکران ، نبی سکسك ، مدحج ، اسودیون ، بطون وذریتلرندندر قضا دائره‌سنده واپور کوری غاز ودمر معدنلری واردر .

تفنی . — قونیه ولایتنده بوردور سنجاغنه مضاف تفنی قضاسنك مرکز اداره‌سی اولوب قونیه‌نك غرب جنوبیسنده واقع هواسی کوزل بر قصبه‌در بو قصبه‌ده جمعه کونلری بر بازار قوریلوب خیلیجه اخذ اعطا وقوعبولور .

نفوسی یدی سکز بیك اراده‌سنده‌در .

قضاسی : ولایتك غربی حدودنده واقع اولوب آیدین ولایتی وغربی قره اغاج بوردور قضالری وتکه سنجاغی ایله محاطدر .

محصولاتی حبوبات متنوعه ایله اوزوم وسبزه مصنوعاتی الاجه حمام طاقملری و سجاده کبی شیلردر نفوس موجوده‌سی کاملاً اسلام اوله‌رق کولحصار ناحیه‌سیله برابر ۱٦٤۲٤ مقدارنده‌در .

مربوطاتی ۳۹ قریه اولوب قرای مزبوره‌ده ۱۱٤۱ خانه وکولحصار ناحیه سنده ۱۷ قریه‌ده ۲٤۱۲ خانه موجوددر .

داخل قضاده واقع مساکن واماکن متعدده بروجه زیر جدولده محرردر.

مکاتب اسلامیه	عدد	٦۳
مدارس	»	۱۷
مساجد	»	٤۱
جوامع	»	۲۹
درکاه	»	٤
باغخانه	»	۷
دکرمن	»	٤
فرون	»	٦
خان	»	۱
مغازه	»	۲
دکان	»	۱۸
چفتلك	»	۱۱

تفنی قضاسنك بر سنه ظرفنده‌کی محصولات متنوعه‌سنی ناطق جدولدر :

نخود	کیله	۱۲۰۰۰
چاودار	»	٦۰۰۰
مصر	»	۱۸۰۰۰

بوندن ماعدا متعدد محللرده كمور معدنلری و باللی قریه‌سی جوارنده بر معدن صویی منبعی واردر.

لوانك نفوس موجوده‌سی ١٠٤٠٦٢ اولوب قومیت جهتیله مقداری بروجه آتیدر.

اسلام	٣٩٠١٩
روم	٣٦٦٢٧
بلغار	١٣١٤٩
ارمنی	٩٧٥١
یهودی	١٠٩١
پروتستان	١٨١
قتولیك	٥٦١
	١٧٦٨٣
	١٠٤٠٦٢

لوانك مؤسسات علمیه‌سی بروجه آتیدر:

	اعدادی		رشدی		ابتدائی ذکور		ابتدائی اناث	
	طلبه	عدد	طلبه	عدد	طلبه	عدد	طلبه	عدد
اسلامیه	٧٥	١	..	..	..	..	..	..
اسلامیه	..	..	١٠١	٣	..	..	..	..
اسلامیه	..	..	..	..	٣٣٥٨		٩٣٥	١٢٩
روم	..	..	..	..	٣١٤٩		٧٠٢	٤٦
ارمنی	..	..	..	..	٧٢١		٤٨٧	٦
پروتستان	..	..	..	..	٣٩		٣٤	٢
بلغار	..	..	..	..	٧١		..	٥
قتولیك	..	..	..	..	١٥		..	١
یهودی	..	..	..	..	١٥٠		٥٠	٢
	٧٥	١	١٠١	٣	٧٧١٢		٢٢٠٤	١٩١

سنجاغك بر سنه‌لك وارداتی ١٠٤٥٨٩١٦ غروش ٢٤ پاره و زراعت بانقه سنك سرمایه‌سی ٥٠١٢٤١٣ غروش و رسومات بودجه سنده ٢٢١٥٠٤ غروش ادخالات ١٧١٤٣ غروش اخراجات ١٧٦٧٩٣ غروش صرفیات داخلیه كوسترلمشدر.

لواده موجود بولنان حیوانات بروجه زیردر.

قیون	عدد	١٦٧٩٩٩
كچی	»	٤٥٠٥٨
اوكوز	»	١٣٦٣١
مانده	»	٢٣٤٧
طانه	»	٣٤٢٢
باركیر	»	٢٨١٢

مركب	عدد	١٤١٢
بوغا (مانده)	«	١٦٠
صغیر بوغاسی	«	٣٠١
مانده اینكی	«	٤٠٠٠
قره صغیر اینكی	«	٨٦٧٠
ملاق	«	٢٠٥٠
استر	«	١٣
دوه	«	٤٣

قضا	نواحی	قرا
مركز	...	٢٣
	اركلی	١٩
	اینه‌جك	١٩
	نائب	١٠
	اورته‌جه	
	ایشیقلر	
چورلی	...	
	مرادلی	
	تربه‌دره	٣٦
معلقره	همت	
	قوز	
	هركه	٦٥
	از غاز	
خیره‌بولی	..	٦
	اموربك	٣١
	بیوك قره‌قارلی	٢٤
	چركس مسلم	١١

تكفور طاغی قضاسی: ٢٣ قریه‌ایله اركلی و اینه‌جك و نائب و اورته‌جه وایشیقلر نامیله بش ناحیه‌دن مركب اولوب حاصلات واعمالاتی سنجاغك تعریفی صره‌سنده مذكور اولان‌مواده منحصردر .

قضانك مشتملات و محتویاتی بر وجه آتیدر :

جوامع	عدد	٧٤
مدرسه، مكتب وتكایا	«	٥٨
ابنیهٔ امیریه وعسكریه	«	٦
ملل مختلفه مكاتبی	«	٢٢
كلیساومناستروحورا	«	٣٥
خانه	«	٨٢٨٧
خان و اوتل	«	٥٣
حمام وایلیجه	«	٩
دكان	«	١٦٢٧
مغازه	«	٤٣٩
فابریقه	«	٤
دكرمن	«	٤٧
طوغله‌وكره‌مت‌خانه	«	١٥
دباغخانه	«	٤
سلح خانه	«	١
یل دكرمنی	«	٧٥
ترلا	«	٦٤٩٩٢
چایر	«	١٨٨٤
باغ	«	١٨٦١٦
چفتلك	«	٦٠
بزیر خانه	«	٩

تكوش — قضاسی سلانیك ولایت وسنجاغنده برقضا اولوب ولایتك تحت شمالیسنده ووادرار نهرینك قسماً صاغ جهتنده واقعدر .

قضا قوصوه ومناستر ولایتلری كوپریلی استرومیچه كوكیلی وودینه قضالریله محاط ومحدوددر .

واردار نهری قضایی غیر مساوی تقسیم ایتمك اوزره اروا واسقا ایلركه

نهر مزبورك صاغ طرفندن قلان قسمی قسم یسارندن دها زیاده واسعدر .

وارداز توابعندن بوشوه درهسیله قره صو نام نهر قضانی سقی ایلر .

تکوش قضاسنك طاغلری حدود قضاده اولوب باشلوجهلری کوکیلی قضاسی حدودنده کائن پلاطیچ، قوستوف ووسط قضادهواقع ردوبیل طاغلریدر.

قضانك سکنهٔ موجودهسی قسم اعظمی اسلام اولمق اوزره (٤٣٨٥٠) نفوسدر .

مرکز ادارهسی سلانیکك یکرمی بش ساعت قدر اوزاغنده وشمندوفر خطنك ٣ ساعت قدر قربنده واقع قووادار قریهسیدر .

قضانك محصولاتی بغدای آرپه علف مصر آفیون سیسام پاموق نخود مرجمك بورچاق اناصون داری ، داریجان بوستان جلنك فاصولیهدن عبارتدر .

اهالینك باشلوجه صنعتی شرابجیلق وچفتجیلك اولوب سنوی قضادهحاصل اولان شراب ایکی بچق میلیون قیهدن زیادهدر .

مرکز قضاده کورکجیلك وطوقومهجیلق دخی موجوددر .

قضانك برسنهلك واردات عمومیهسی بروجه زیر (٣٥٩٧٦٠٢) غروشه بالغ اولور :

١,٥٨٩٣٥٧	حبوبات اعشاری
٥٨٣٢٠٥	اغنام رسومی
١٤٢٢٥	جنوار رسومی
٥٢٦٣٨١	املاك وتمتع ویرکوسی
٤٢٦٧٧٨	بدل عسکری
١٥٥١٢٦	رسوم متنوعه
٦٤١٥	معارف حصهٔ اعانهسی
٢٩٠٨٣٨	دیون عمومیه وارداتی
١٠٩٢٧	بلدیه وارداتی
٣٥٩٧٦٠٢	یکون

تکه — قونیه ولایتنه ملحق بر سنجاقدر . موقعی ولایتك غرب جنوبی قسمی وبحر سفید سواحلیله ایچرویهطوغری ممتد محلی اولوب پامفلیا وپیسدیانك برر قسمیدر .

تکه نامنك سبب تسمیهسی امرای دولت سلجوقیهدن تکه بك نامنده بریسنك بوسمتده اجرای حکم ایتمسی واولاد واحفادینك برمدت حکومت سورمسیدر .

تکه سنجاغی شمالاً حمید آباد شمال غربی جهتندن بوردور شرقاً قونیه وایچ ایل سنجاقلری جنوباً بحرسفید وانطالیه کورفزی ایله محاط ومحدوددر .

اراضیسی طوروس قصبه سنك مزروع وشعباتی ایله مملو وعارضهلی اولوب غایت صیق اورمانلری حاویدر اشبو اورمانلردن کسیلان کراستهلری اهالیٔ محلیه جبالدن سواحله اینان انهار واسطهسیله نقل ایله اسکندریه وقبریسه ومحال سائرهیه سوق ایدرك کلی استفاده ایتمکدهدر .

انهار موجودهسی آق صو وقره صو ومنفات صویی ایله سائر اوفاق تفك

چایلردن عبارت اولوب مملکتی صورت حسنه ده اروا واسقا ایتمکده اولدقلرندن غایت منبت وادیلر وکوزل مرعالری بولنور .

اقلیم ساحلیسی کرچه صیجاق وایام صیفده همان بو جهت سواحلنده کورلدیکی اوزره رطوبتلی ایسه ده سمت جبالیسنده کی صاغلام هوا وطاغلق مملکتلره مخصوص اولان منظرهٔ لطافت نما سببیله ایام صیفده سکنهٔ مملکتك علی الخصوص قبائلی وعشایرك جالب رغبتلری اولمغله موجود اولان یایلالرك هربریسی بر نزهتکاه حالنی آلور .

لوانك محصولاتی حبوبات متنوعه ایله کوك بویا توتون زیتون ومیوه ایله لیمون و پورتقال ومصنوعاتی سجاده کلیم حالی چول کبی شیلردر .

تقسیمات ملکیه سی بروجه زیردر :

نفوس موجوده	عدد قرا	نواحیٔ ملحقه	اسامیٔ قضا	
٢١٥٤١	٣٤		تکه قضاسی	(١)
١٦٧٩٢	٥٤	استانوس (١)	»	
١٨٤٠١	٣٦	سریك (٢)		
٥٦٧٨	٢٣	میللو (٣)		
٤٠٩٧	٠٢	بوجاق (٤)		
٤٥١٨	١١	قزیلقیا (٥)		
٤٤١٦	١٣	بشقوتاق (٦)		
٤٤٦٥	١٧	آکدیرمع قاردیج (٧)		
١٣٤٤٣	٤٠		المالو »	(٢)
٤٣١١	١٩	فنیکه (٨)	»	
٢٠٢٩٠	٨٩		علائیه	(٣)
٩١١٦	٥١	دوشنبه (٩)	»	
٦٥٢٤	٤٦	منوغات (١٠)		(٤)
١٨١١٥	٤٤		اقسکی »	
٨٢٠٧	١٤	ابرادی (١١)	»	
١٧٦٠٥	٦٥		قاش »	

تل اسقف . — موصلك ۲۰ کیلومتره قدر شمالنده و دجله نهرینك ساحل یسارنده بیوك بر قریه‌در .

تل اعرق . — حلب جوارنده لطیف الهوا وکثیر الاثمار بر قریه‌در .

تل اعفر . — موصل ایله سنجار اراسنده و بر تپه اوزرنده قلعه‌سنك متانتیله مشهور بر قریه‌در .

تل السبع . — مصرسفلاده‌ودلتاده ابو قیر مضافاتندن برقصبه اولوب یرنده‌قدیماً لئونتوپولیس شهر قدیمی وار ایدی .

تل القاضی . — سوریه‌ده مربع الشکل بر تپه‌ده و دان شهر قدیمی خرابه‌سی اوزرنده واقع بر قریه‌در .

تل بشار . — حلب‌ولایتنك‌عنتاب قضاسنده و عنتابك شرق جنوبیسنده قلعه‌سنك متانت قدیمه‌سی ایله مشتهر بر قریه‌در .

تل بطریق . — اناطولینك جهت شرقیسنده‌وقدیماً سرحد روم صایلان موقعده بر قصبه اولوب آل حمداندن سیف الدوله معرفتیله تخریب ایدلمشیدی .

تل نبی صباح . — بغداد قرای قدیمه‌سندندر.

تل بونا . — کوفه‌یه قریب بر قریهٔ لطیف ایدی .

تل توبه . — موصلك قارشوسنده نینوا خرابه‌سی اتصالنده تفرجگاه اتخاذ اولنمش بر قریه اولوب زیارتگاهی واردر .

تل جبیر . — طرسوس قرای قدیمه‌سندن ایدی.

تل حران . — جزیره قریه‌لرندر.

تلمسه . — منتشا سنجاغی ساحلنده کائن میس قصبه‌سنك اسکی اسمیدر .

تلمص . — یمنده صعده ناحیه‌سی قراسندندر .

تل منس . — معرة النعمان قربنده بر قریه‌در .

تل موزن . — جزیره قصبات قدیمه‌سندندر .

تله . — دجله توابعندن سعرد چاینك ملتقاسنده وسعرد قصبه‌سی قربنده بر قریه‌در.

تمزره . — سیواس ولایتنده قره حصار شرق سنجاق وقضاسنده برناحیه اولوب ١٦ قریه‌دن مرکبدر .

تمولوس . — آیدین ولایتنده وقدیم‌لیدیا اراضیسی داخلنده‌کائن بوز طاغنك نام دیکریدر. بو طاغ ٢٠٠٠ متره قدر ارتفاعی حائز اولوب اتکلرنده الیوم تابوق دنیلان هیارپا وبرکی دنیلان اسکی دپوسی وکلس نامیله مشهور اولان قالوهٔ شهور وبلاد قدیمه‌سی موجوددر. طاغك تپه‌سنده قرقلر دنیلان بر محل و برده شمدیلره متروك بر تکه واردر بو تکه‌نك درویشلری قار تپی و فورطنه‌لی هوالرده اطرافی طولا- شه‌رق یولنی شاشرمش وقالمش اولان یولجیلری درکاهه کتوروب استراحت و بیتوتنه خدمت ایلرلر ایدی.

تمولوس طاغنك اسکی لیدیا قراللرینك

ثروتلرینی تزید و تشکیل ایلیان آلتون معدنلری طبقه‌سی بوکون محو اولمشدر.

ومنبعی تمولوسدن آلان ساردس شهری دخی مجراسنده آلتون صفحه‌لری بولنمغله مشهور ایدی.

تنوس. — سیواس ولایت وسنجاغنده بر قضادرکه مرکزی شار قشله (شهر قشله) قریه‌سیدر حدودی عزیزیه، ایلیکلو، یلدز ایلی، قنغال قضالریله محاطدر.

اراضیسی طاغلق واورمانلقدر قزل ایرمق توابعندن اقصو قضانی سق ایلر طوپراغی درجهٔ وسطیه‌ده منبت اوله‌رق حبوبات میوه حاصل اولور کراسته تجارتی استفاده‌لیدر. مراعالرنده قیون کچی صغیر حرکله بسلنور تفتیك کچیلری دخی چوقدر. صنایعی حالی سجاده کلیمدن عبارتدر.

قضاه ۱ ناحیه ۱۱٤ قریه‌و ٤٥٠٠٠ نفوسی مشتملدر.

قضا دائره‌سنده قرق قدر مکتب بو (٦٠) قدر دکرمن وخان وحمام وسائره موجوددر.

تونیه. — سوریه‌ده حمص قربنده صحابهٔ کرامدن عبدالله ابن بشرك مرقد مبارکنی حاوی بر موقعدر.

تنیس. — مصرك بحری قسمنده ومنزله کولی جنوبنده ساحله قریب بر بلد قدیم اولوب زمان حضرت موساده مصرك مرکزی اولدیغی حالده بالاخره مرکزیتدن اسقاط اولنمش وخلفا وملوك اسلامیه دورنده دخی خیلی تعمیر وتجدید کوره‌رك معموریتی باقی قالمش ایدی.

الیوم محلنده سان اسمنده بر قریه واردر.

منزله کولنه دخی بوشهره نسبتله بحیرهٔ تنیس نامی ویریلور ایدی.

شهر جوارنده قدمای مصریون و رومالیلره متعلق پك چوق آثار معتبره موجوددر.

تنین. — کردستانده جبل جودی قربنده بر طاغدر.

تتیز. — بو اسمده اورفه سنجاغنده ونهرخابور اوزرنده ایکی اسکی قریه وار ایدیکه برینه تیتیز علیا و دیکرینه سفلا نامی ویریلور ایدی.

توارق. — صحرای کبیرك سکنهٔ مخصوصه‌سی اولان قبائلك اسمیدرکه بونلر کرچه افریقا قطعه‌سی قبائلندن عبارت ایسه‌لرده باشلوجه طرابلس غرب ولایتنك جهت جنوبیسنده وولایت مزبوره‌نك مربوطاتندن اولان غات وغدامس واحه‌لرنده مرکزلنمش اولدقلرندن اقوام عثمانیه میاننده بولنمغله ذکر وتعریفلری لزومی حس اولنمشدر.

توارقلر اقوام بربریه‌دن اولوب شکل وسیمالری واخلاق و عادتلرنجه بر برلیله مشابهت تامه‌ده بولنورلر.

بونلر مسکون وغیر مسکون اولمق

اوزره باشلوجه ایکی فرقه اولوب لسانلری طوماشق تعبیر اولنان برنوع وحشی لسانیدر وکندیلرینه ایموشاراسمی ویرلمشدر .

لونلری بیاض وجزئی اسمر بوی وبوسلری واندامری وتناسب اعضالری یولنده‌در کاملاً دین مبین اسلام ایله متدین اولدقلری جهتله بو جهتلرجه نفوذ تامه صاحبی الان شیخ سینوسی‌یه فوق العاده رعایت وحرمتده بولنورلر .

نهب وغاراته انهماکلری زیاده اولوب مملکتلرینه اجنبی اشخاصك دخولنی اصلا ایستمزلر وسودان ایله بحر سفید آراسنه سیر وسفر ایدن کاربان تجاریه‌یه تسلطلری وقوعبولور ایسه‌ده علی الاکثر آلدقلری هدایا ورسوم جزئیه مقابلنده قوافل تجاریه‌نك سلامتنی تأمین ایدرلر .

توخت . — قسطمونی ولایت وکنغری سنجاق وقضاسنده مرکز ناحیه بیوك قریه اولوب ناحیه‌سی ٤٨ قریه واون بیك نفوسدن عبارتدر .

تورتوم . — ارضروم ولایت وسنجاغنه تابع برقضادر .

شمالاً روسیه حدودی وجهات سائره‌دن پاسین اووه، اسپیر، کسکین قضالریله محدوددر .

اراضیسی اسمنه منسوب اولان تورتوم چایله اروا اولنور طاغلری اورمانلری ایجه اهمیتلیدر . ١٤ ناحیه ١٥٧ قریه و٨٢٩٩ نفوسی جامعدر .

مرکز اداره‌سی حدوده ١١ وارضرومه ٥٠ کیلو متره قدر اوزاقلقده کائن نخاع قصبه‌سیدر .

داخل قضاده آلتمشی اسلام اولمق اوزره ٦١ مکتب ١٣ جامع ٧ کلیسا ٤١ چشمه ١٣٤ دکرمن واردر .

محصولاتی حبوبات متنوعه ایله میوه ومعمولاتی قالیچه وسجاده وتوزلق کبی شیلردن عبارتدر .

توزر . — تونسده شط الجرید ساحلنده برقریه‌در . پورتقالی غایت ایری وخرماسی کثیردر .

توقاد . — سیواس ولایتنده سنجاق مرکزی بر قصبه اولوب یشیل ایرمق توابعندن طوزانلی چایی اوزرنده وسیواس جاده‌سنده واقعدر . هواسی لطیف نفوسی کثیر (٤٠٠٠٠) چارشیسی وابنیه‌لری منتظم وخراب بر حالده اولان قلعه‌سی آثار عتیقه‌دندر .

باقرجیلق صنعتی توقادده پك ترقی ایتمشدر خام باقر ارغنی معدنندن کتوریله‌رك بوراده‌کی قلعخانه بالاذابه اوانیٔ نحاسیه اعمال ایدیلور .

توقادك اسکی اسمی (قومانا پونتیقا وبریسا) در .

توقاد سنجاغی . — سیواس ولایتی وجوده کتورن الویه‌دن بریسی اولوب طربزون ولایتنه تابع جانیك وسیواس وقره حصار وبوزغاد واماسیه سنجاقلریله محدوددر .

اراضیسی یشیل ایرمق حوضه‌سی اولوب مذکور ایرمغك طوزانلی وکلکیت

وچیقریق قوللریله اروا واسقا او-
لنمقده‌در .

مزروعاتی بولنده ومیوه‌سی چوق ومتنوعدر صنایعده مستعمل نباتلونیه-دن جهری وکوك بویا ایله توتون خشخاش آفیون ثعلب کنویر بیوك بر تجارت تشکیل ایدر باقر اوانی اعمالاتی ومنسوجات قطنیه وایپکدن معمول چارشاف وحمام طاقملری وکوملکلك بزلر ایله کلیم خالی سجاده وکشش تلدن معمول باستون واسلحه کبی معمولاتپك ایلرویه کتورلشدر .

تقسیماتی : توقاد ، اربعه زیله ، نیکسار نامیله درت قضایه منقسم اولوب مجموعنده التی‌یوزی متجاوز قرا ایله ٤٥ ناحیه واردر .

صورت تقسیماتی بروجه زیردر :

توقاد قضاسی

نواحی	قرا	
تورحال	١٣	
قاز آباد	٢١	
دیمورطه	١٥	
امور سعید	١٠	
نجیب	١٠	
قره‌دوکسه	١١	
الموص کبیر	١١	
مکنز	١٣	
اتره‌ایفه	١٤	
برزی	١١	
قریل	٢١	
چفتلك	٢٠	
اسیلوص	١٥	
اکدیر	١٩	
چارداق	١٧	
کاور	١٦	٢٣٧

نیکسار قضاسی

اسکدیر	١٤	
قیوجق	١٤	
اداره	١٣	
قیو اغزی	١٠	
اولو آلاکی	٨	
لادیك	٨	
سکدون	٧	
باش چفتلك	٥	
ارغوسلی	٤	٨٣

زیله قضاسی

حاجی	١٧	
اوچکوی	١٥	
مشار	٢٠	
کوسترلك	١١	
اکدر	١٠	
دیکمه سکود	١٠	
قاضی شهری	١٠	
قوات	١٣	
سکود اوزی	١٢	
صوقیلر	١٥	
ایجر	٩	
فرانقلیسا	١٨	
سلیس	١٥	٩١٢

اربعه قضاسی

قره آغاج	٢٨	
دره‌لی	٢٣	

ایرك	٣٩	
صوتسه	١٦	
الاخیان	١٧	
سیلو	١٩	
ذرکدی	١٣	١٥٥
		٦٣٧

تونس. — آفریقای عثمانیدن تونس بکلکنك مرکز اداره‌سی اولوب آفریقای شمالینك شمالنده واقع تونس کور فزینه بر بوغازجق ایله متصل اولان طوزلو ومحیط دائره‌سی ١٨ کیلومتره وعمق وسطیسی ٢ متره اولان بر کولجکك ساحل غربیسنده و ٣٦° ٤٦′ ٤٨″ عرض شمالی ایله ٧° ٥٠′ ٥٢″ طول شرقیده واقعدر.

شهرك منظره‌سی خارجدن پك لطیف ایسه‌ده ایچرو طرفلری طار سوقاقلر وپنجره‌لری داخله طوغری خانه‌لر سببیله پکده منتظم برحالده دکلدر.

درون شهرده مصنع ومزین جوامع شریفه مدرسه‌لر وخارج بلده‌ده والی‌یه مخصوص قصور و سرایلر وچارشو وبازار محللری واردر.

ذکر اولنان طوزلو کولك کورفزه اتصال ایتدیکی موقعده شهرك اسکله‌سی اولان غولت (خلق الواد) قصبه‌سی بولنیور.

تونسك اطرافی ایکی قات عتیق سور ایله محاط اولوب قصبه نامنده برده اسکی قلعه‌سی واردر.

تونسده اعلا فس وحصیر وایپك منسوجاتی ایله احرام وبطالیه کبی منسوجات اعمال اولنور.

سکنه‌سی ٣٥ بیکی ملل سائره اوله‌رق یوز اوتوز بیك نفوسدن زیاده‌جه‌در.

تونسك شمال شرقیسنده وساحل بحرده قدیم قرتاجه شهری خرابه‌سی واردر.

بوراسی وقتیله بر حکومت قویه ومنتظمه‌نك مرکزی ایدی.

تونس امارتی: بلاد بربریه دینلان افریقای شمالیده وقابس کورفزیله جزایر مملکتی وبحر سفید ایله طرابلس غرب ولایتی آراسنده واقع بر خطهٔ مشهوره اولوب قدیماً افریقه دینلان ولایتك برقسم مهمندن عبارتدر.

اوروپانك تماماً قرشوسنده وتخمیناً اوتوز قرق کیلو متره قدر مسافه‌ده اولوب مالطه ایله افریقای شمالینك نقطهٔ منتهاسی اولان بون و بیاض برون آراسنده‌کی مسافهٔ بحریه‌نك آزلغی سببیله مسافهٔ مزبوره بر بوغازه تشبیه اولنورکه مذکور بوغاز اق دکزك بحر رومی وبحر افرنجی نامیله یاد اولنان حوض شرقیسی ایله حوض غربیسنی تفریق وافراز ایتمشدر.

اشبو بوغاز السنهٔ جغرافیونده مالطه قنالی نامیله زبانزددر.

مغرب اقصادن بدأ ایله بربرستانك قسم غربیسنی فروغ وشعباتیله طولدرمش اولان اطلاس طاغلری تونس قطعه-

سنی دخی بر طاقم قوللریله ستر واملا ایدرك افریقا قطعه‌سنك منتهای شمالیسنی ارائه ایدن رأس ابیضده نهایت بولور. انهار موجوده‌دن یالکز مجرد نهری مشهور اولوب اطلس طاغلری اراسنده جریان ایدن اوفاق تفك صولر دائمی الجریان دکلدرلر.

تونس بروجه آتی ٢٠ قضایه منقسمدر.

(٩) سوسه
(١٠) جرید
(١١) جربه
(١٢) طارزیسی
(١٣) طبرسوق
(١٤) طبرغه
(١٥) غماروز
(١٦) قیروان
(١٧) کرکنه
(١٨) قیلیبیار
(١٩) مسکنه
(٢٠) مهدیه

توله. — مصر سفلاده وپورت سعید قصبه‌سنك بر ساعت قدر جنوب غربیسنده کوچوك براطه‌در.

تیاتره. — آیدین ولایتنده‌کی اقحصار قصبه‌سنك اسکی اسمیدر.

اقحصار کلمه‌سنه نظر اولنه.

تیانه. — قونیه ولایتنده نیکده سنجاغنده و نیکده‌نك یقیننده بر قصبهٔ قدیمه اولوب حکیم مشهور اپولونیوسك مسقط رأسیدر. الیوم کلیسا حصاری نام قصبه تیانه‌نك محلنده‌در.

تیماء. — جزیرة العربدن شام حدودنده بتوك مضافاتندن برحصنك اسمیدرکه حوالیسنده برچوق نخلستان وطاتلی صو منبعلری واردر.

تهامه. — جزیرة العربك غرب ساحلی بوینجه امتداد ایدن وجبل سرا دنیلان سلسلهٔ مرتفعه ایله بحر احمر بیننده اولان اراضیٔ مخططه ومستویه‌یه ویریلان اسمدر.

تهامه اراضیسی اوچ قسمدر:

برنجی قسم یعنی شمال جهتی حجاز جبل سراسنه محاذی اولانیدرکه اوکا تهامهٔ حجاز دیرلر.

ایکنجی قسم یعنی وسط جهتی‌که جبلی عسیره محاذیدر بوکاده تهامهٔ عسیر دینور اوچنجی قسم‌که یمن جبل سراسنه محاذیدر بوکاده تهامهٔ یمن اطلاق اولنور.

تهامه‌نك هواسی سمت جبالی‌یه نظراً اغیر ووجعدر.

حاصلاتی مصرو بوکرلجه ایله دوره دنیلان عرب داریسیدرکه عربان بوندن یاپیلان اکمك ایله تعیش ایدوب صاپلرینی حیواناته یدرمکده‌درلر.

دوره‌نك بیاض وقرمزی وصاری اوله‌رق اوچ قسمی واردر.

بیاض قسمی دخی ایکی جنس‌در.

برجنسنك یغمورلر یاغدیغی حالده برقاچکره زمان احتصادی اولور.

تیر . — صور کلمه‌سنه نظر اولنه .

تیره . — آیدین ولایتنك ازمیر لواسنه ملحق تیره قضاسنك مرکز اداره‌سی اولوب ازمیرك جنوب شرقیسنده وطوربالی قریه‌سنده آیدین خطندن آیریلان تیمور یول خطنك بربچق ساعت قدر اوزاغنده وسطح بحردن ۱۰۰ متره‌قدر مرتفع برموقعده ۳۸ درجه ٤ دقیقه عرض شمالیده و ۲۵ درجه ۲۰ دقیقه طول شرقیده واقعدر .

قصبه‌نك نفوس موجوده‌سی سکز بیکی ذکور ویدی‌بیك طقوز یوز اون بشی اناث اولمق اوزره جمعاً ۱۵۹۲۳ واماکن مختلفه‌سی ۳۸۰۳ مقدارنده‌در .

قصبه قدیم ایسه ده معلومات تاریخیه‌سی مفقوددر .

آنجق تیمور یولنك عساکرینك اغتصاب ایتدکلری اموالی تیره‌ده صاقلادقلری وسلطان محمد خان اولك عاصی حنیده معاونت ایدن قرەمان اوغلنی تأدیب ایچون بوشهردن گچدیکی محققدر .

درون قصبه‌ده ٤۸ جامع ٤۹ مسجد ۲۵ مدرسه وبری طریق شاذلیه‌یه مخصوص اولمق اوزره سکز درکاه ۲ قرغولخانه ۳ غازینو ٤ کره‌میدخانه ٥ میخانه ۲۵ منسوجات مختلفه کارخانه‌سی ۷ دباغخانه ۱ صابونخانه ٤۹ دکرمن ۲۵ عرصه ٥ حمام ۲ پاموق فابریقه‌سی ۳ لوقانطه ۲۵ فرون ۱۱ خان ٦٥ قهوه‌خانه ۱٦۰ مغازه ۱۰۷٥ دکان ۳ روم ۲ ارمنی کلیساسی ایکیسی روم اولمق اوزره ۲۰ مکتب موجوددر .

قضاسی : شمالاً بایندر واودمش، جنوباً آیدین قضالری غرباً ایا ثلوغ وطوربالی ناحیه‌لریله محاطدر .

قضاء مزبور ۸٤ قریه و ۳۳٦٥۷ نفوسی محتویدر .

قضانك مساحهٔ سطحیه‌سی ۱۰۹۷ کیلومتره اولوب بونك ٤۷۰ کیلومتره‌سی اراضیٔ مزروعه‌یی ۸۰ کیلومتره سی قابل زراعت اولدیغی حالده متروك اراضی‌یی ۷٥ کیلومتره‌سی اورمانلق اراضی ومتباقیسی ٤۷۲ کیلومتره محل غیر قابل زراعت اراضی‌یی تشکیل ایدر .

محصولاتی قوری اوزوم حنطه شعیر وپالاموط ایله خشخاشدن عبارتدر .

قضانك مشتملاتی بروجه آتیدر .

عدد	
٤۹	جامع شریف
۱۱۲	مساجد
۲۷	مدارس
۸	درکاه
۲	قره‌غول
۱۰	کره‌میدخانه
٥٥	میخانه
۲٥	دستکاه
۱۰٤	دکرمن
۷	یاغخانه
۱	صابون خانه
٦٥	عرصه

٢٧	قوله
٣	لوقانطه
٥٨	اوطه
٢٨	فرون
١٠٥	خان
٩٠	قهوه خانه
١٦٠	مغازه
١١٠٠	دکان
٨٥٤٨	خانه
٥٣	مکاتب اسلامیه
٢	روم مکتبی
٣	روم کلیساسی
٢	حورا
١٢	تربه
٢	کتبخانه
٢	خسته‌خانه

تیره بولی — طربزون ولایتی سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب طربزونك ( ) کیلومتره‌قدر اوزاغنده وساحلی بحر سیاهده ٣٦ درجه ٢٥ طول شرقیده و٤١ درجه عرض شمالیده واقعدر قصبه‌نك خانه‌لری برتپه اوزرینه بنا اولنمغله قارشودن قات قات کورینشی بك لطیف برمنظره تشکیل ایتمشدر .

مذکور تپه الیوم خرابه‌سی موجود اولان سن ژان موقعی سببیله سن‌ژان تپه‌یه شهرت بولمشدر .

قصبه مؤسسی بولندیغی تپه‌نك اشکال طبیعیه‌سنه نظراً اوچ قسم اعتبار اولنور که تیره‌بولی نامنك بوندن نشئت ایلدیکی اوچ شهر معناسنی مفید اولدیغی وارد خطردر .

اقسام طبیعیهٔ مذکوره سواحلی دخی برطاقم قویلره تفریق وتقسیم ایتمشدر .

برنجی یعنی قسم شرقی قلعه دیبی نامیله معلوم اوله‌رق واپورلرله حجمی بیوك سفائنك سیرلنمسنه مخصوص مکمل برقوی تشکیل ایدر .

ایکنجی قسم کوا . ایکی کوچك لیمانجق وجودده کتورمشدر که بورادده قایقلر وکوچك یلکن کمیلری اقامت ایلر . قسم غربی ده دخی مراکب بحریه‌نك اقامتنه مخصوص کزنتیلر موجوددر .

قصبه نك اقسام ثلثهٔ طبیعیه‌نك یکدیکرندن مرتفع صورتده بولنمسی اقالیمنك اختلافنی موجب اوله‌جغندن سکنه‌سی یازین الك شدتلی زمانلرنده دخی یایلاق وصیفیه‌یه کیتمك کلفتندن وارسته قیلنمقده‌در .

تیره بولینك سکنه‌سی بشبیك آلتیوزی اسلام اولمق اوزره سکز بیك نفوسه بالغ اولور .

درون قصبه‌ده سکز جامع ایکی روم کلیساسی بیك آلتیوز خانه اوچیوز اللی دکان ایکی خان اونبش فرون بر حمام سکز دکرمن برعسکری دپوسی برقشله وسائره واردر .

تیره‌بولی اسکله‌سنه ادارهٔ مخصوصه ایله لوید قومپانیه‌سی وانکلتره وفرانسه سفاین بحریه‌سی اوغرامقده‌در . تیره‌بولی لیمانی واسطه‌سیله وقوعبولان ادخالات

نفوس مشتمله سی ۲۳۷۷۹ وبو مقدارك ۹۸ دن غیریسی كاملاً مسلمدر.

قضاء مزبور اورته پاره وقره‌طاش ناحیه‌لریله ۱۲۷ قریه‌دن مركب ومتشكلدر.

داخل قضاده موجود اماكن مختلفه بروجه زیردر:

عدد	
۵۱	مساجد
۱۰۲	جوامع
۳	درگاه
۱۲۹	مكاتب اسلامیه
۱۳	كره‌میدخانه
۱۰	غازینو
۷۶۲۴	خانه
۳۶۶	دكان
۵۰	مغازه
۱۵۰	قهوه
۳	خان
۴۰	فرون
۲۴	مسافر اوطه‌سی
۳	حمام
۹۰	عرصه

تیمورجی چایی. — كذیس نهری توابعندن اولوب تیمورجی طاغلرندن نبعان ایدرك كدیز ایرمغنه منصب اولور.

تیمورجی طاغلری. — اناطولیده طوروس سلسله‌سی شعباتندن اولوب آیدین ولایتنده صاروخان سنجاغنك شرق شمالیسنده واقع ومذكور سنجاق اراضیسنی عارضه‌لندران بر قسم جبالیدر.

تیمورحصار. — سلانیك ولایتنده سیروز سنجاغنده قضا مركزی برقصبه اولوب سیروز شهرینك غرب شمالیسنده ودرت ساعت قدر اوزاغنده واقعدر.

قصبه اون محله‌یه منقسم ۲۳۶۶ نفوسی شاملدر.

درون قصبه‌ده یدیوز یكرمی بر خانه ایكی یوز طقسان درت دكان آلتی جامع شریف بر درگاه درت مدرسه اوچی مسلم و ایكیسی غیر مسلم اولمق اوزره بش مكتب بر كلیسا و عدلیه وملكیه دائره‌لریله تلغرافخانه موجوددر.

قضاسی لوانك وسطنده و منلك، سیروز پتریچ، نوره قوب قضالری آراسنده واقع اولوب استرومه قره صو نام نهر وتوابعی ایله اسقا اولنقده‌دركه نهر مذكور بوتقووه كولنی داخل قضاده تشكیل ایدر.

اراضیسی طاغلقدر. ردوب سلسله‌سی شعباتندن اولان بلش بلقانی قضا داخلنی ستر و املا ایلرزكه اوزرنده ایكی بیك متره قدر مرتفع تپه‌لر واردر.

قضانك محصولاتی بغدای اربه چاودار علف آفیون داری مصر پاموق پرنج سیسام كتان و سائره‌در.

اهالینك بر قسمی رنجبر وزراع و قسم دیگری باغجیلق ایله متعیش

اولوب ایکیجیلك دخی خیلوجه مترقیدر.

قضانك اسپانووه وقورشووه قریه‌لرنده خرستیانلره مخصوص بنایر کشاد اولنور داخل قضاده امراض جلدیه‌یه نافع ایکی عدد ایلیجه اولوب حاصلاتی معارف صندیغنه عائددر.

تیمور حصار قضاسنك ٨٠ قدر قریه‌سی اولوب قرای مزبوره‌نك اسملریله مقدار سکنه و خانه‌لری بر وجه آتی جدولده ارائه اولنمشدر:

اسامی قرا	نفوس موجوده	مساکن موجود
لاطرری	٢٨٩	٢٩
اسپاتووه	١٠٨٧	٢٠١
براقلی	٥٨٥	١١٣
کبریه	٤٦٠	٨٧
قوملی	٧٠٦	١٣٧
قاپوط	١٤٣	٢٩
صویاق	١٠٨٩	٣١٥
ایمانلی	٢٣٤	٥٧
کوجنلی	٢١٩	٥٠
بیوك اوزن	٦٠	١٥
کوچك «	١٠٩	٣٦
موسی چالی	١٨٨	٣٧
موطقلی	١٨٥	٤٦
حرق	٨٢	٢٥
محمودلی	٢١٠	١٠٣
چفتلك	٩٢	٢٥
چفتلیجك	٢٤٠	٤٨
پولوه	١١٢	١٩
رادوه	٣٤٢	٥٢
کرمان	٤٣٩	٩٣
لشینجه	٢٥٨	٤٥
چرویشته	٥٥٣	١٠٠
قورشووه	٢٢٤٨	٢٨٤
قرچووه	٩٢٦	١٩٠
چودارلی	١٨٢	٣١
قرطاش	٢٤١	٤٢
عمرلی	١٣٥	٢٠
اللزلی	١٥٧	٢٤
چننکه	١٥٤	٣٤
بیوك محله	١٨٦	٣٢
ردیل	١٤٩	٣٨
دیراغوطه چفتلکی	٧٧	٢٣
اسکیجی قریه‌سی	٢٥٧	٤٥
رایقوفجه چفتلکی	٣٤٤	٧٢
طرتقه	٧٠	٢٢
ایوارنقو	٥٣	١٤
حواجه	١٠٥	٢٤
سنکل قریه‌سی	١١٥٩	٢٥٣
لغوه	٩٠٣	٢٢٢
بیریجه	٨١	١٩
یانووه	١٨٢	٥٦
پتروووه	١١٦٤	٢٣٢
غولشوه	٦٦٣	١٩٥
بلوه	٥٦٠	٩١٣
راسته	٢٩٠	٧٦
پربن	٧٢١	١٣٤
اسپانچۀ بالا	١٧٤	٦٥
قواچوه	٣٤٠	٨٥
چرشینجه	٣٢٧	٧٩

قاشیته	١٣٩	٣٠
لوپوه	٤١	١٤
قاطونجه	١٢٣	٤٠
ایورانیه	٢٧٢	٨١
قورمیدووه	١٢٦	٣٣
یکی چفتلك	٤٣	٩
مارقوستنه	٣٧٧	٦٦
مارینوله	٣٩	١٢
اسپانجهٔ زیر	٣١٨	٥٩
قولله چفتلکی	١٠٥	٢١
وترنه‌قریه‌سی	١٨٤٣	٤٢٤
کشیشلك	٢٠٣	٤٤
حاجی بکلك	٤٣١	٩٧
رامنه	٣٧٢	٨٤
دربندچفتلکی	١٢٣	٢٨
میشه‌لی	٣٥٠	٨٣
ماندیره‌جك	٩١	٢٨
جعفرلی	٤٦	١٦
لپوس	٢٠٤	٤٧
طودوریج	٣١٨	٨٣
پروی بالا	٢٧٣٢	٥٥٩
« زیر	١٦٣١	٣٥٩
کسیجی چفتلکی	٢١٩	٣٤
ماطینجه‌قریه‌سی	١٦٠٥	٣١٣
شوغووه	١٢٥٩	٢٥٥
غلانوفجه	٢٠٧	٤١
پالمس	١٠٠٦	٢٠٧
سته‌پنکه	٧٦٠	١٦٥
طوپالتق اشاغی	٣٨٢	٩١
« دره	٤٠٢	١٠٣
« اورطه	٤٨٨	١٢٢

تیموریجه .ـ یانیه ولایتنده برات سنجاغنه مربوط قضا مرکزی اولوب مرکز ولایت اولان یانیه‌نك قرق ساعت اوزاغنده و لوا مرکزینك طقوز ساعت قدر بعد مسافه‌سنده واقعدر .

موقعی درسعادت مبداء طولنه نظراً ٩ درجه ٥١ دقیقه طول غربیده و ٤٠ درجه ٤١ دقیقه عرض شمالیده وسطح بحردن ایکیبیك درتیوز اون اوچ متره مرتفع برمحلده‌در .

سکنه‌سی ارنود جنسنه منسوب اوله‌رق (٤٠٠٠) نفوسدن عبارتدر .

قضاسی : مناستر ولایتی ، برات ، اسقراپار ، کوریجه قضالریله محاط ومحدوددر .

قضایه تیموریجه نامنك تسمیه‌سی اسقراپار قضاسیله اراسنده بولنان وایکیبیك متره قدر مرتفع بولنان تیمور طاغنه نسبتله‌در سکنه‌سی ارنودلردر .

قضا اراضیسی پکده قابل استفاده دکلدر انهار و جبالی دخی شایان ذکر درجه‌ده اولیوب عادی شیلردن عبارتدر .

داخل قضاده ٣ عتیق جامع و مسجد ٢ درکاه وخرستیانلره مخصوص برعدد کلیسا واردر .

ذکر اولنان تیمور طاغی اوزرنده تیمور بابا نامیله مشتهر مظنه‌دن بر ذات غنودهٔ بستر استراحات اولمغله مرقدی زیارتکاهدر .

قضاده حیوانات وحشیه‌دن قورد آیو دلکو وحیوانات اهلیه‌دن بر خیلی مقدار بارکیر استر مرکب قیون کچی موجوددر .

قضانك اخراجاتی اولیوب محصولاتی اولان مصر و اوزوم و حنطه و شعیر انجق محلی اداره ایده‌جك درجه‌ده‌در ادخالاتی صابون شکر قهوه غاز کبی احتیاجات عمومیه‌دن اولان مواده منحصردر .

حرف الجیم

جابیه .— سوریه‌ده حورانك جهت شمالیسنده بر قریه‌درکه خلیفهٔ ثانی جناب عمربن الخطاب رضی الله عنه حضرتلری خطبهٔ مشهوره‌سنی بوراده ایراد ایتمشلردی .

جات .— صورت تلفظی غات در قدسدن اون میل قدر بعید بر شهر قدیم اولوب مشهور جالوتك مسقط رأسی ایدی .

جار .— حجاز ولایتنده وبحر احمر ساحلنده (بدرحنین) ك غربنده وینبع البحرك جنوبنده براسکله اولوب وقت سعادتده ودها صکره‌لری مدینهٔ منوره‌نك وبو ساحلك ایشلك بر اسکله‌سی ایدی . اقطار هندیه وممالك بعیدهٔ سائره‌دن برچوق سفاین تجاریه اولدقجه محافظه‌لی اولان لیماننده اقامت ایدرلردی .

قارشوسنده کائن کوچوك براطه‌ده شهرك بر قسمی مؤسس ایدی . الیوم خریطه‌لرده خرابهٔ جاردیه مشهود ومحرر اولان محلدر .

مشاهیر اسلامدن جاری دیه مشتهر اولان برچوق ذوات بوشهره منسوبدر.

جاسان .— مصر قدیمك مقدما بنی اسرائیل ایله مسکون اولان قسمنه ویریلان اسمدر .

جاسك .— بصره کورفزی مدخلی قربنده وهرمز بوغازی یقیننده برجزیرهٔ مشهوره‌در .

جاسم .— سوریه‌ده شام شریفك سمت جنوبیسنده برقریه اولوب حوران سنجاغنده ۱٤ قریه‌لی برناحیه‌در . شاعر شهرتشعار ابوتمام حبیبك مسقط رأسیدر .

جانب شهر .— اطنه ولایت وسنجاغنده مرکزه تابع برناحیه اولوب زراعتی یولنده واهالیسی زراع ورنجبردر .

جانیك .— طرابزون ولایتنك منقسم اولدیغی الویه‌دن

بریسی اولوب ولایتك غرب قسمندن متشکل در .

حدودی : شمالاً بحر سیاه شرقاً طرابزون سنجاغی غرباً قسطمونی ولایتنك لواسی جنوباً سیواس ولایتیله محاطدر.

لوانك سواحل جهتی رطوبتلی وصتمه تولیدینه مستعد ایسه‌ده ایچرو طرفلری نقاط مرتفعه‌سنده غایت صاغلام برهوا حکمفرمادر .

بوجهتلرده یازین حرارتی لطیف ایسه‌ده قیشك صغوقی براز شدتلیجه‌در.

سنجاغك طاغلری اورمانلرله مستور و اورمانلری باشلوجه چام میشه و سائر اغاجلرینی حاویدر .

قزل ایرمق و یشیل ایرمق کبی اناطولینك اك مهم صولریله ترمه چایی داخل لواده دڭزه قارشدقاری جهتله انهار مزبوره‌نك قسم سفلالری لوا اراضیسی جنوبدن شماله طوغری اسقا ایلر .

لوانك اك مهم حاصلاتی توتوندر . صامسون و بافره‌نك غایت کوزل قوقولی توتونلری جهانك هر جهتنده مقبول ومعتبر در .

جانیك سنجاغنده ١٨٨٩ سنه‌سی توتون حاصلاتی ٦٥٠ بیك بطمانه بالغ اولمشدر . بوندن ماعدا ذخیره دخی آز مقدارده دکلدر .

مرکز لوا اولان صامسون جهتی مستثنا اولمق اوزره ولایتك قسم ساحلیسی علی الخصوص شرق قسمنی تشکیل ایدن چارشمبه وترمه قضالری غایت واسع چایرلری وکوزل مرعالری و اراضیٔ مزروعه‌یی حاویدرلر ، که بورالرده سنجاغك کثیرالعدد حیوانات ومواشیسی بسلنور .

معادندن التون وکموش و تیمور معدنلری طمارلری ازمنهٔ عتیقه‌دنبری معلوم ایسه‌ده ایشلدلمامکده‌در .

مبداء ترقیات و تجددات عثمانیه اولان دور جلیل جناب پادشاهیده ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك هر جهتنده اولدیغی کبی جانیك سنجاغنده دخی مکاتب متعدده وجوده کتورلشدر .

لواء مزبوره دائره سنده ٧٤٥ معلم و ٢١١٢٩ طلبه‌یی حاوی ٧٣٥ باب مکاتب ومدارس اسلامیه موجود اولوب مصارف سنویسی ١٠٧٥٠ عثمانلی آلتونه بالغ اولمقده‌در .

رومله مخصوص ٣٦١٠ شاکرد و ١٤٧ معلمی حاوی ١٣٥ مکاتب وقتولیك و یهودیلره مخصوص برباب مکاتب دخی واردر .

لوا مرکزی اولان صامسون بلده‌سی قزل و یشیل ایرمقلر منصبلری اراسنده واقع کرتینك وسطنده واقع اولوب لوانك واناطولیده کائن برقاچ ولایتك اسکله‌سیدر صامسون ماددسنه نظر اولنه جانیك لواسی (٢١٤١٢٥) شی مسلمان اولمق اوزره ٣١٠٠٠٠ نفوسی مشتملدر .

لوانك مشتمل اولان قضا و نواحی ایله اراضیسنك جنس و مقداری بروجه آتی جدول مخصوصنده ارائه اولنمشدر :

قرا	نواحی	یکون دونم	اورمان دونم	غیرقابل زراعت دونم	غیرمزروعه دونم	اراضئ مزروعه دونم	قضا
۱۱۰	قواف	۲۳۳۳۴۳۶	۲۵۷۳۰۰	۶۵۰۳۰۰	۳۰۰۱۶۱	۸۲۵۳۷۵	صامسون
۴۶	آلا چام	۲۴۱۷۷۷۷	۵۶۰۰۰۰	۹۴۹۱۶۴	۲۳۳۲۳۳	۶۶۵۳۸۰	بافرا
		۱۸۸۴۴۴۴	۸۰۷۰۰	۲۲۵۴۶۶	۵۹۷۷۷۸	۹۸۰۵۰۰	چارشمبه
		۴۶۴۴۴۴	۳۸۰۰۰	۱۳۲۳۱۷	۱۲۳۸۲۷	۱۷۰۳۰۰	ترمه
۱۰۴۰	قره‌قوش	۱۸۵۴۳۳۳	۲۴۱۴۷۰	۱۱۶۰۳۴۳	۳۴۱۲۴۱	۲۰۰۴۰۰	اونیه
		۴۲۷۷۷۷	۱۲۷۰۰۰	۵۶۲۲	۱۱۴۸۴۵	۱۸۰۳۰۰	فاتسه
		۹۳۹۲۱۹۱	۱۳۰۴۴۵۰	۳۴۲۳۲۲۱	۱۶۲۰۹۸۵	۳۲۳۵۵۵	یکون

جانیك سنجاغنك بر سنه ظرفنده کی محصولات متنوعه‌سنه مخصوص جدولدر :

		صامسون	بافره	چارشمبه	ترمه	اونیه	فاتسه
بغدای	کیله	۳۷۱۶۰	۳۴۶۵۰	۲۵۴۰	۱۸۳۰	۹۰۴۰	۵۳۴۰
آرپه	»	۴۵۴۲۰	۴۱۷۰۰	۴۹۳۱۰	۸۲۵۰	۱۶۰۸۰	۱۱۴۸۰
مصر	»	۲۴۳۰۰	۱۴۸۰۰	۲۱۳۹۹۰	۳۷۹۰۰	۴۴۱۰۰	۴۹۰۳۰
پرنج	قیه			۱۰۱۷۱۰	۱۰۵۷۲۷۰	۲۶۲۶۰	
کتان	»			۱۷۲۹۰	۲۵۴۰۰	۱۲۰۹۶۰	۶۲۲۶۰
کتان تخمی	»				۹۱۵۲۰		۲۲۷۲۰
قاصولیه	»	۴۰۱۷۰		۱۷۳۷۰۰	۴۸۱۴۰	۲۴۳۴۴۰	۱۳۰۱۷۰
فندق	»			۲۳۰		۴۹۰	
اوزوم	»		۲۵۶۲۰	۱۱۱۰		۴۰۶۸۰	
جویز	»	۴۶۶۰	۱۳۰۰۰	۲۵۲۰	۱۴۰	۶۷۳۴۰	
قوری اوت	»	۱۶۹۹۰۰	۷۳۵۹۹۰	۲۱۰۶۸۰	۱۶۱۵۳۰	۳۲۴۴۰	
سبزه	»	۵۳۳۳۰۰	۲۴۲۳۷۰	۵۲۱۱۶۰	۱۹۸۲۴۰	۱۰۷۶۰۱۰	۹۲۷۱۲۰
میوه	»	۲۲۲۲۰	۳۱۳۸۷۰	۱۲۸۹۹۰	۱۳۶۶۷۰	۷۳۶۳۸۰	۳۵۶۸۵۰
بال	»	۸۰۰۰	۲۱۹۰۰	۴۸۵۰۰	۴۴۵۰۰	۳۱۰۰۰	۸۰۰۰
زیتون	»	۱۲۹۵۰					
توتون	»	۱۳۷۵۰۰۰	۱۹۵۰۰۰	۶۲۴۸۰۰			

جبا . — اهواز سمتنده بر ناحیه‌نك اسمیدر .

جدارا . — موصل ولایتنك شهر زور سنجاغنده و بغداد ولایتی حدودنده سامرا قصبه‌سنك جنوب شرقیسنده و نهر دجله‌نك ساحل یمیننده کائن بر قصبهٔ قدیمه اولوب بر آرالق ناحیه مرکزی اتخاذ قلنمشیدی .

جباع . — سوریه ده و بیروت ولایتنك صیدا لواسنده و صیدا قصبه‌سی قربنده هواسنك لطافتی ایله مشهور بر قریه اولوب اغنیای قضانك صیفیه‌سی حکمنده‌در .

جبرین . — سوریه قطعه‌سنك جهات مختلفه‌سنده بو اسمده برقاچ قریه واردر .

جبل احد .— مدينهٔ منوره نك شمالنده واقع منفرد بر طاغك اسميدر . احد ماده‌سنه نظر اولنه .

جبل اقرع .— سوريه و حلب ولايتلرى اراسنده واقع وساحلده بر برون ايله منتهى بر طاغدر نام قديمى قاسيوس در .

جبلان .— يمنده كثير الاثمار و وسيع الانحا بر بلد قديمك اسميدر .

جبل برع .— خطهٔ يمانيه ده حديده سنجاق و قضاسنده بر ناحيه‌در .

جبل بره كت .— بين الناس كاوور طاغى دنيلور . اطنه ولايتنك شمال شرقيسنده وهمنامى اولان لوا داخلنده بر سلسله اولوب طوروس طاغلرندن جيهان واديسيله تفريق اولنمشدر .

جبل بره كت سنجاغى .—

اطنه ولايتنى تركيب ايدن الويهٔ خمسه‌نك بريسى اولوب همنامى اولان طاغه نسبت اولنمشدر . مركزى اولان يارپوز قريه‌سى طاغك اوزرنده واقعدر .

بو سنجاق ولايتك شرق قسمنده اولوب جنوباً اسكندرون كورفزى وحلب ولايتى شرقاً حلب ولايتى شمالاً قوزان سنجاغى غرباً اطنه سنجاغيله محاط ومحدوددر .

اراضيسى هر نقدر واسع ايسه ده طاغلق وغايت عارضه‌لى اولمغله برابر استعداد طبيعيسى نسبتده ايشلنمامشدر .

بونكله برابر اورمانلرى واسع اولوب سطحاً ٧٥ بيك هكتار وسعتنده‌درلر .

همنامى اولان جبل بره كت ايله كرد طاغى حلب ولايتندن لوانى تفريق ايتمشدر . لوانى عاصى نهرى توابعندن اولان قره‌صو ايله حاموز وطموزكبى جيهان و توابعى اسقا ايدر .

حاصلات لوا برازپرنج و حبوبات ومحصولات سائره ايله عشايرك اعمال ايتدكلرى نفيس كرد حاليلرينه منحصردر .

تاريخده مشهور اولان سوريه قپولرى نام معبر اسكندرونك شمالنده بورناز قريه سى خرابه‌لرى جنوبنده واقع اولوب اليوم قرانلق قپو ناميله مشهوردر .

لوانك سكنهٔ موجوده سى اولان (٥٥٤٥٨) نفوس اولوب منقسم اولديغى قضالره بروجه آتى توزيع اولنمشدر :

مقدار يكون	— غير مسلم	نفوسى مسلم	نواحى	قضا	
٣٣٧٧	٣٥٧	٣٠٢٠	قاپاق قره اكيد	يارپوز	١
٨٧٦٤٠	٢٠٠	٧٧٦٤	تاجرلى جريق قيحيه	عثمانيه	٢
٧٦٤٨٠	٢٩٣	٧٣٥٥	٠٠	اصلاحيه	٣
٧٦٧٥	٥٩٥	٧٠٨٠	٠٠	خاصه	٤
١١٠٦٤	٢٣١٧	٨٧٤٧	٠٠	بولانق	٥
١٦٨٣٠	٣٦٢٣	١٣٢٠٧	يورطه‌لق	پياس	٦
٥٥٤٥٨٠	٧٢٨٥	٤٧١٧٣	٣	٦	يكون

لوانك دسترس اولنه‌بيلان مشتملات واماكن مختلفه‌سنى حاوى جدولدر :

خان	سلخ خانه	قهوه	فرون	چشمه	دكرمان	دكان	خانه	قلعه	قشله	كليسا	ابتدائيه	رشديه	جامع	
	١	٢	٣			٢٥					١	١	١	يارپوز قضاسى
					٣	١٥	٦٠				١		١	اصلاحيه «
				١٠	٢٢			١	١	٥			٧	خاصه «
				٣		٢٧				٢	١		١	بولانق «
٥				٣	٧	٣٠					٢		١	عثمانيه «
														پياس «

جبل الدخان .— خطهٔ مصريه‌ده و باديه سمتنده مرمر اوجاقلريله مشهور بر طاغك اسميدر.

جبل دروز .— سوريه ولايتنده حوران سنجاغنى تشكيل ايدن قضالردن برى اولوب سنجاغك جهت شرقيسنده واقع وقبائل درزيه وعشاير سائره‌نك جولانگاهيدر. اراضيسى كرچه منبت و محصولدار ايسه‌ده سكنه‌سى امر زراعته چندان رغبت كوسترمامكده وحال بدويتلرى مقتضاى سيار برحالده يشامقده‌درلر.

جبل الدوب .— جبل لبنان شعباتندن اولوب تير قصبه‌سى جوارنده جبل مزبوردن انفصال وتفرق ايدرك ارض فلسطينه داخل اولور.

جبل ريمه .— يمن ولايتنك حديده سنجاغنده بر قضا اولوب جبل سرا مائلهٔ غربيه‌سنده

واقع وباجل وحديده وذمار واب ويريم و آنس قضالريله محاطدر .

اراضيسى مزروع ومنبت اولوب كثيرالمقدار قهوه بغداى دارى آربه چويد سيسام باموق حاصل اولور .

جبل السماق .ـ جبل موسانك اسم ديكريدر . موسى كلمه‌سنه نظر اولنه .

جبل سمعان .ـ حلب ولايتنده مركز سنجاغنه ملحق برقضا اولوب هر جهتدن نفس حلب ايله جوار قراسندن مركب اولان حلب قضاسنى محيط اولمق اوزره شمالاً كليس شرقاً الباب جنوباً مذكور قضا ايله ادليب غرباً حارم قضالريله محدوددر .

بوقضا مقدما حلب قضاسنه ملحق برناحيه صورتنده اداره اولنور ايكن برقاچ سنه اول قضايه تحويل قلنمشدر .

مركز اداره‌سى حلبه يدى ساعت بعدومسافه‌ده واقع دراة عزه قريه‌سيدر .

بونك شمالنده سمعان قلعه‌سنك خرابه‌سى بولنور .

اراضيسى طاغلق وقسماً اووه اولمق اوزره منبت ومحصولدار وحلبدن كچن قويق نهرينك نام قديمى شالوسى اولوب قويق نامنده برتركمانه نسبتله قويق تسميه قلنمشدر .

قضا يوز يتمش قريه وبر ناحيه‌دن مركب ومتشكل اولوب ٢٩٦٣٠ نفوسى حاويدر .

نفوس مزبوره‌نك قوميت جهتيله مقدارى بروجه آتيدر .

نفوس	
١٥٠٠٠	سوريه‌لى عرب
١٠٥٠٠	ترك
٤٠٠٠	كرد
١٣٠	خرستيان
٢٩٦٣٠	يكون

زراعت حاصلاتى

قضانك اراضيسى درجهٔ اولاده منبت اولوب بغداى آربه سيسام مصر دارى مرجمك بورجاق توتون غايت بركتلى صورتده يتشيور .

حاصلاتك قسم كليسى خارجه دخى اخراج اولنور .

قضاء مزبورك مقدار محصولى بروجه آتى جدول مخصوصنده تحرير اولنمشدر .

كيله	
٢٦٠٠٠٠	بغداى
١٦٠٠٠٠	آربه
٤٥٠٠	مصر
	بولاف
٤٧٠٠٠	دارى
٦٠٠	بزليه
٧٠٠٠	سيسام
١٧٠٠٠	باقله
٨٠٠	فصوليه
٢٧٠٠	نخود
٢٠٠٠٠	مرجمك
٥٣٢٩٠٠	يكون كيله

	قیه
کنویر	٤٧٠٠
یرالماسی (بیاضی)	٢٠٠٠
پاموق	٢٢٠٠٠
توتون	٦٦
انجیر	٨٥٠٠
جویز	٤٠٠٠
بادم	٥٠٠
نار	٤٠٠٠
قاون وقارپوز	٧٥٠٥٠٠
صوغان	٣٠٠٠٠
زیتون	٤٥٠٠
اوزوم	٧٠٠٠
کیمیون	٣٤٠٠

جبل شرقی.— یاخود آنتی لیبان، سوریه قطعه سنده واقع وسواحل بحر سفیده متوازیاً ممتد اولان لبنان طاغلرینه متوازیاً دوام ایدن بر سلسلهٔ متوسطه‌درکه استقامتی جنوب غربیدن شمال شرقی‌یه طوغریدر .

دمشق قربندن بدأ ایله حمص یقیننه قدر ممتد اولان بو سلسله اوچبیک متره قدر مرتفع کلسی تپه‌لری حاوی اولوب بعض مواقعنده علامات برکانیه دخی موجوددر .

اورمانلری چام میشه قواق‌ترەمنتی کبی اغاجلری حاویدر .

سلسلهٔ مذکوره ایله‌لبنان طاغلری آراسنده البقاع دنیلان وادی‌واردرکه نهر العاصی وایطانی صولریله سقی اولنمقده‌در .

جبل الشیخ.— آنتی لیبان جبل شرقینک قسم جنوبیسنده واقع وپایه وفروعی ارض فلسطینه طوغری ممتد اولان بر طاغدرکه بعض کتب بنی اسرائیلده حرمون وسیون نامیله ذکری کچمکده‌در .

جبل الطیر.— مصر علیاده ونیلک شرق جهتنده کائن برطاغدرکه اوزرنده‌کی مناسترلرده مقیم رهبان کروهی جناب یسوعک بورالرده کزمش اولدیغنی روایت ایدرلر .

جبل غربیه.— آفریقای عثمانیدن طرابلس غرب ولایتنک متشکل اولدیغی درت لوانک بریسی اولوب تونس امارتی وصحرای کبیر وطرابلس وفزان لوالریله محاط ومحدوددر .

اراضیسی ولایتک سائر جهتلری کبی قومسال وبادیه‌دن عبارت ایسه‌ده بعض محللرنده غایت کوزل واحه‌لر بولنورکه مذکور واحه‌لر سودان کاربانلرینک ممری وعشایر وقبائل بدویه‌نک ارامکاهیدیرلر .

سکنهٔ لوانک مقدار صحیحی تعیین ایتمک مشکلدر .

مع هذا مسکون وغیر مسکون سکسان بیک قدر نفوس تخمین اولنه بیلور .

لوانک سکنهٔ مسکونه‌سی غایت مطیع وهر نوع تکالیف میریه‌لرینی اعطاده تردد ایتمزلر . قبائل وعشایر قوافل

تجاریه‌نك محافظه وامنیت وسلامتنی اخلال ایتامکله برابر اوامر محکومیتی کمال تمالکله ایفا واجرا ایتمکده‌درلر .

اهالیٔ مسکونه یتشدردکلری آرپه، داری ، خرما وقبیل ایسه کثرتلی اولان دواب ومواشیلریله تأمین معیشت ایلرلر .

لوا : نفس جبل، غدامس، نالوت، فساطو، حوضه قضالری وککله وضروه ناحیه‌لرینی مشتملدر .

مرکز لوا جبل غربیه دنیلان طاغك اتکنده کائن کوچوك بر موقعدر .

جبل قلمون. — دوماکله‌سنه مراجعت اولنه .

جبل کرمل. — ارض فلسطین جبالندن اولوب کرمل برونده نهایت بولور وفروغ وشعباتی نابلس جوارینه قدر بایلور .

جبل لبنان. — سوریه‌ده واقع وسابق البیان جبل الشرقیه موازی بر سلسلهٔ جبال اولوب غربی اتکلری ساحل بحر سفیده قدر امتداد ایدر .

بو سلسله اناطولی سلسلهٔ اصلیه‌سندن جبل برکت واقعه طاغلریله آیرلمش اولدیغی حالده استقامتی سواحل بحر سفیدی تعقیب ایدر .

سلسله اوچ درت بیك متره مرتفع وذروه‌لری ثلج دائمی ایله مستور تپه‌لری محتوی اولوب سوریه‌نك درکار اولان شدت حرارتی رؤس جباله صعود ایدلدکجه بر برودت شدیده‌یه منقلب اولور .

سلسله‌دن اینان وساحله غایت قریب اولمق حسبیله مجرالری غایت قیصه اولان کثیر العدد چایلر بحر سفیده دوکیلورلر.

امتیازلی جبل لبنان متصرفلغی سلسله‌نك اتکلرنده مؤسس اولوب تفصیلاتی لبنان کلمه‌سنه براغلمشدر .

جبل موسی. — حلب ولایتنده کائن ورأس الخنازیرده منتهی بر طاغدر .

جبل نصیری. — سوریه جبالندن اولوب جبل لبنان ایله جبل اقرع آراسنده واقعدر .

حجاز ویمنده جبل اسمیله باشلایان اسملرك مشهورلری بروجه زیردر .

جبل تیه — عقبه شبه جزیره‌سنده وصحرای تیه‌ه حاکم بر طاغدر .

جبل حسان — حجازده الوجه قربنده ساحله یقین بر محلده‌در .

جبل الشفاء — تهامهٔ حجازده وعقبه کورفزی ایله تبوك آره‌سنده‌در .

جبل لاملام — جبل حسانك غرب جنوبی وینبع البحرك شمال غربنده‌در.

جبل احد جبل ویرا جبل ثبیر	مدینهٔ منوره اطرافنده‌درلر .
جبل العلم جبل الترکی جبل غنیم جبل برد جبل عرفان	بادیة الشامك جنوبنده ونجد قربنده‌در .

جبل ایوب — مدینهٔ منوره‌نك غرب جنوبیسنده رابغ ایله بدرحنین آراسنده‌در .

جبل فرید — یمنده وباب المندب بوغازی قربنده‌در .

جبل منهله — یمنده وباب المندب بوغازینه حاکم بر نقطه‌در .

جبل صبر — جبل فرید قربنده‌در .

جبل عرفات — مکهٔ مکرمه قربنده مقدس ومبارك برطاغدر .

جبله — بیروت ولایتنده لاذقیه سنجاغنه ملحق بر قضا مرکزی بر قصبه اولوب جبل نصیرینك اتکلرنده وساحل بحرده لاذقیه‌نك جنوب شرقیسنده وبانیاسك شمالنده ولاذقیه‌دن طرابلس شامه کیدن یول اوزرنده واقعدر .

قصبه اوائل دور اسلامیه‌ده معاویه بن ابو سفیان معرفتیله وجوده کتورلمش ومتانتله مشهور اولان قلعه‌سی دخی مشارالیهك اثر همتی اوله‌رق صلیبیون زماننده کوکی کبی کسب اشتهار اولنمشیدی .

۵۰۰۰ قدر نفوسی بری رشدیه اوچ درت قدر مکاتب اسلامیه‌سی واردر اسکله‌سی اولدقجه ایشلك واخراجاتی بولنده‌در .

درون قصبه‌ده ابراهیم ادهم قدس سره‌یه منسوب برجامع ایله برده عمارت موجوددر .

قضاسی : جهت غربیدن بحر سفیده ساحل وجهات سائره‌دن لاذقیه صهیون مرقب قضالریله محدوددر .

اراضیسی جبل نصیریه‌نك اتکلری اولمغله عارضه‌لی ایسه‌ده درجهٔ انباتیه‌سی همان برنجی مرتبه‌ده صاییلور .

حبوباتدن آربه بغدای داری کشیش سیسام کبی شیلر ایسه‌ده حبوبات زرعنه اولقدر اعتنا اولنمش انجق پاموق زراعتی بك زیاده ترقی ایتمشدر .

برسنه‌ده قضاده حاصل اولان پاموغك مقداری یارم میلیون قیه‌یه قریبدر .

قضا ۲۱۶ قدر قریه‌دن ترکب ایتمشدر .

جبله — یمنده تعز سنجاغنك اب قضاسنده ومرتفع برمحلده واقع برقریه اولوب هواسنك لطافتی ایله مشهوردر .

جبلی — تهامهٔ یمنده وساحلده مخانك شمال وحدیده‌نك جنوبنده مخادن برنیده کیدن طریقده کائن برموقعك اسمیدر .

جبول — الباب ماده‌سنه مراجعت اولنه .

جبه — عراقده بعض قرانك مصر وسوریه‌ده مسقط علما بلادك اسم مشترکلریدر .

عراقده بغداددن حلبه منتهی وفراتی تعقیب ایدن طریقده کائن برموقعك اسمی دخی جبه‌در .

جبیل — سوریه‌ده بیروت ایله طرابلس شام آراسنده وجبل لبنان اتکلرنده ساحل بحر سفیدده مشهور نهر ابراهیم قربنده کسروان قضاسنه مضاف برناحیه مرکزی اولوب

فنیکه‌لیلر زماننده افایا نامیله بیوجك برشهر ایدی .

بو شهرك اوائل دور اسلامیه‌ده شهرتی صلیبیون زماننده تناقص ایتمشدر .

جحشیه .ـ فرات توابعدن نهر خابور قربنده بر قصبهٔ قدیمه ایدی .

جحفه .ـ بین الحرمین منبرلی بر قریه‌نك اسمی اولوب احادیث شریفه‌ده ذکر اولنمشدر .

جده .ـ خطهٔ مبارکهٔ حجازیه‌ده واقع مکهٔ مکرمه‌نك اسکله‌سی وحجاز سمت عالیسنك مخرج تجارتیدر .

شهر مزبور ۳۹ درجه ٦ دقیقه طول شرقی و۲۳ درجه ١٤ دقیقه عرض شمالیده ومکهٔ مکرمه‌نك ١٨ ساعت قدر غربنده واقعدر .

شهرك اطرافی بسیط ایسه ده ایکی ساعت قدر اوزاقده حجازه مخصوص اولان طاشلق وچیلاق طاغلر بولنور .

جده‌نك هواسی غایت صیجاق ویاز کونلرنده ترمومترو ٤٠ درجه‌یه قدر یوکسلور وسواحلده مدوجذرك اجرای احکام ایتمسندن ومیاهك متعفن صهریج صولرینه منحصر بولنمسندن طولایی موسم حریفده صتمه عاتی ظهور ایدر ایسه‌ده تنظیفات امر مهمنه شو اراالق اولنان اهتمام وبرده ایکی ساعت مسافه‌ده مخصوصاً یاپیلان یوللرله شهره قدر اساله اولنان ماء الذیذ مارالذکر میاه متعفنه‌نك شربندن استغنا حاصل ایتمکله بو کون جده شهرنده امراض بلدی حکمنی آلمش اولان صتمه خسته لغندن اثر بوقدر دینه‌بیلور .

جده‌یه صو کتورلمسی اوتدنبرو ارزو اولنمقده وحتی صدر اسبق قره مصطفی پاشا صویی شهره قریب بر محله قدر کتورمکه موفق اولمش ایسه‌ده وفاتی وقوعی عملیاتك علی حاله ترکنی موجب اولمش ایدی .

شهریار تقواپناه افندمز حضرتلری خطهٔ مبارکهٔ حجازیه‌نك اسکله‌سی ویوز بیکلرجه حجاج مسلمینك ممری بولنان جده‌نك صویه اولان احتیاجنی تسهیل ایتمك خدمت خدا پسندانه‌سیله حمیدیه صویی نامیله شهره ماء لذیذ اساله ایدرك سکانی بویوزدن دخی غریق لجهٔ عنایت ایلمشدر .

جده‌نك اطرافی بر سور ایله چویرلمشدر سورك آلتیسی ساحله اولمق اوزره طقوز قپوسی واردر .

سورك بناسی ملوك چراکسه‌دن ملك الاشرف قانصو غوریدرکه براراالق بو سواحله تسلط ایدن پورتکیزدوننماسندن تحفظ ایچون انشاسنه لزوم کورمشیدی .

جده‌نك سکنه‌سی یکرمی بش بیك نفوس ایسه‌ده وقت حجده اللی آلتمش بیکی تجاوز ایدر ویوز اللی بیك قدر حجاج جده‌دن کچمکه مجبور اولور .

شابلرك وضعیت طبیعیه‌سندن متشکل اولان جده لیمانی غایت محافظه‌لی وایشالك

واوب معماریه وشاب کبیر نامیله ایکی
مدخلی واردر که وایکسندیدن صکره
بیانه مراکب بحریه دخول وخروج
ایده مز چونکه صولر اول اثناده
قراره جغندن وتحت البحر موجود
مواقعی قلاغوزلر بالطبع کورمیه جکندن
تهلکه موجوددر .

جده دکزنده صولر مد وجذره
تابع اولدقلرندن ارتفاع وانحطاط مد
بربچق قدمدن بربچق ایکی متره یه قدر
تخلف ایدر .

جذر اعظمی تشرین اول نهایتنه
قدردر .

لیمانک عمقی ۳ : ۱۷ قولاجدر .

اهالیٔ شهر میانده بالقجیلق قیوجیلق
ومرجان وانجو ویسر اعمالاتیله کمیجیلک
صنعتلری موجود اولوب ۸۰ طونه لغه
قدر انشا اولنان وسنبوق دنیلان
مراکب بحریه دستکاهلرنده یاپیلان
کمیلر ایله چین وهند وجاده سواحلنه
کیدوب کلورلر . وفنون بحریه ده ماهر
تجربه لی قپودانلر دخی بولنور .

شهرک خانه لری اخشابدن و ایکیدن
آلتی قاته قدر هندکاری اوله رق انشا
اولنمشدر وسوقاقلری اولدقجه واسعدر .

جده نک اخراجاتی قهوه ضمغ عربی
انواع عطریات ایله فیل دیشی دوه
قوشی تویی صبار اینجو صدف مرجان
خرما بچان دری پلسنک یاغی کبی
شیلردر ادخالاتی دخی آرپه حنطه
جام کل یاغی صابون چوقه بز پرنج
شکر تخته مسک استر و سائره دن
عبارتدر .

بونلر اوروپا ومصر وهند وامریقایه
ادخال اولنمقده در .

جده غایت ایشلک بربندر تجارت اولد-
یغندن رسومات حاصلاتی ۶۳۷۹۰۱۶
راده سنده در [۱]

[۱] ۳۰۲ سالنامه سی .

جده لیماننه بر سنه ظرفنده اوغرایان سفائننك جنس ومقدارینی مبین جدولدر

طونیلاته یکون	طونیلاته یلکن کمیسی	طونیلاته واپور	عدد سفاین یکون	عدد سفاین یلکن سفاینی	عدد سفاین واپور	تابعیت
٣٤٩٠		٣٤٩٠	٤		٤	المانیا
١٤٢٦٢٣	٢٧٠٩	١٣٨٩١٤	١٢٦	١٣	١١٣	انکلیز
٤٦٥٥٥		٤٦٥٥٥	٤٤		٤٤	اوستریا
١٤١٧٨		١٤١١٧٨	٨		٨	فرانسز
٣٨٦٠٢		٣٨٦٠٢	١٠٦		١٠٦	فلمنك
٣٢٦٩		٣٢٦٩	٤		٤	ایتالیا
٢٥٣٢٢	٢٣١٢٢	٢٢٠٠	٧٨٢	٧٧٧	٥	عثمانلی
٤٢٨٨٣	٥١٧٢	٣٧٧١١	١٣٢	٧٣	٥٩	مصر خدیوتی
١٢٤	١٢٤		٣	٣		سیتام
٢٠٩	٢٠٩		٢	٢		ایران
١٥٨٧		١٥٨٧	٣		٣	اسوج
٢٧٤٢		٢٧٤٢	٤		٤	زنکبار
			١١٢٨	٨٦٨	٢٦٠	یکون

جده شهرنده بولنان اماکن عمومیه‌نك جنس ومقداری بروجه زیردر:

١ باب حکومت قوناغی
١ « قشله
٢ « برج
١ « کمرك دائره‌سی
١ « لیمان «
٥ « جامعشریف
٣٠ « مسجد
٧ « تربه
١ « حمام
٣٠٠ « صهریج
١٠ « صو مخزنی
٧ « چشمه
١ « شادروان
١ « بویاخانه
٩٠٠ « دکان
١٠ « مغازه
٣٣٠٠ « خانه
٤٧ « حیوان دکرمنی
٤٧ « فرون
٤٠ « قهوه‌خانه
١ « جسیم دقیق فابریقه‌سی
٣٠ « خان
٢ « لوقانطه
١٠ « آشیجی دکانی

١ باب اجزاخانه
١ « بالقخانه
١ « صندقچی کارخانه‌سی
١ « رشدیه مکتبی
٩ « صبیان مکتبی
١ « خسته‌خانه
١ « تلغرافخانه
١ « قرانتنه‌خانه
١ « کرچخانه
١ « سلحخانه
٤ « اجنته

جده‌نك جاده معناسنی متضمن اولمسی وشهرك مر خطهٔ بطحا بولنمسی جهتیله جده تسمیه قلندیغی تحقیقکردهٔ مورخیندر .

جده اوائل دور اسلامیه‌ده وزمان خلافت جناب ذی النورینده حجازك اسکله‌سی اولان شعیبه‌نك یرینه قائم اولمق اوزره تأسیس اولنمش و حین تأسیسنده تشریف خلافتپناهی ایله رهین اعزاز اوله‌رق بو وسیله ایله استحمام بحری‌یه دخی میل بیورمشلردر . (٢٧ سنهٔ هجریه)

جده و حوالیسی ایله اوچ کونلك مسافه‌ده و ساحله یارم ساعت قدر اوزاقده کائن ٢٠٠٠ نفوسلی لیث قضاسی و شمالنده بحراً یدی میل قدر مسافه‌ده واقع رابع ناحیه‌سی حجاز ولایتنه تابع بر سنجاق هیئتنده اداره اولنور .

اداره‌سی والی قائمقامی نامیله بر ملکیه مأمورینه محولدر .

جدیده . — مکهٔ مکرمه ومدینهٔ منوره اراسنده کائن طریق اوزرنده واقع مراحل مشهوره‌دن بر قریه‌نك اسمی اولوب مدینهٔ منوره‌دن کاربان یوریشیله ٣٣ ساعت مسافه‌ده وقبور شهدا مرحله‌سیله بدر حنین اراسنده‌در .

جدیده ایکی طاغ اراسنده محوف بربوغازده معمور برقریه اولوب بعضاً عربانك تسلطی وقوعبولمشدر . آقار صولی و قاوون و قاربوز وسبزه‌نك انواعیله بادنجانی غایت ایری و لذیذ اولور .

حرماسی و خناسی مشهوردر اهالیسی خرما کوکندن سپت و یلپازه وسقره اعمال ایدرك حجاجه بیع ایدرلر و خرمالری ایپه دیزوب قلاوه نامیله صاتارلر .

جوارنده ایکی قریه دها واردرکه جدیتین تسمیه ایدرلر .

اراضی مغیلانزاردر .

حمرا وصفرا و حسینیه دینیلان قریه‌لر جدیده‌یه قریب اولوب وادیٔ حضر نامیله معروفدرلر .

حمرا دینلان محل علیه الصلاة والسلام افندمزك احد غزاسنی متعاقب قریشی تعقیب ایچون تشریف بیورمش اولدقلری حمراء الاسد موقعیدر .

صفراده دخی عبیده بن الحارث بن عبدالمطلب حضرتلری مدفوندر .

جراره .— (gerare) فلسطينك مدن قديمه‌سندن اولوب غزه‌نك شرقنده ايدى .

جرماء .— حجازده جبل سرا قربنده وبلقانك سمت جنوبنده برمحل اولوب حكمين وقعهٔ مشهوره‌سى بومحل قربنده وقوعه گلمشيدى .

جربوعيه .— بغداد ولايتنك حله سنجاغنده برناحيه‌در .

جربه .— تونسه تابع برجزيره اولوب قابس كورفزنده وساحله غايت قريب برموقعده واقعدر . قرق اللى بيك سكنه‌سى برچوق فسى واحرام دستگاهلرى خرما زيتون انجير محصولاتيله مشتهردر .

٤٧ تاريخ هجريسنده اسلاملره و دور سليمان خان قانونيده ٩٥٧ ده عثمانليلره گچدى .

اطه‌نك قارشوسنده وتونس ساحلنده تشكل ايتمش وجربه اطه‌سيله سپرلنمش اولان كورفزك اسمى دخى جربه كورفزى‌در .

جرجرايا .— بغداد حواليسنده نهروان اعمالندن اليوم خراب برقصبه‌نك اسميدر . بعض مشاهيرك مسقط رأسيدر .

جرجومه .— انتاكيه حواليسنده برقصبهٔ قديمه ايدى كه جراجمه دينلان سكنه‌سى دور خلافت امويه و عباسيه‌ده بعض شروط ايله جزيه‌دن معاف طوتيلور ايدى .

جرش .— ارض فلسطينده وبلقا ايله حوران ارأسنده‌ده قاپو-ليس دينلان مدن عشره‌دن بريسى اولوب اليوم خرابه‌سى موجوددر .

جرش .— خطهٔ يمانيه‌ده بر شهر قديمك اسميدر .

جرعه .— كوفه‌ده برموقعك اسمى اولوب يوم جرعه ناميله مشهور اولان وقايعك محل جريانيدر .

جرمانيقه‌سزاره .— مرعشك اسم عتيقيدر .

جرم .— فزانده فتوح اسلاميه‌ده اشتهار ايتمش برقصبه‌در .

جرمه .— قونيه ولايتنك حميد آباد لواسنده و قديم فرمنه شهرى خرابه‌سنده مؤسس برقريه‌نك اسميدر .

جرهم .— حجازده ومكه‌نك اولديغى محلده اسكان ايتمش و عرب عاربه‌نك الك بيوك قبيله‌لرندن برى بولنمش اولان بر قبيلهٔ جسيمه اولوب حضرت اسماعيل عليه السلام بوقبيله‌دن برقيز آله‌رق عبرانيلرله جرهميلرك اجتماعندن عرب مستعربه ظهور ايتمشدر .

جرهم قبيله‌سى بالاخره غضب الٓهى‌يه اوغرامقله قهر وتدمير اولنمشدر .

جزاير بحر سفيد .— ولايتى اطه‌لر دكزنده كريد وطاشو وسيسام‌دن ماعدا موجود اطه‌لردن تركب ايتمش اولان برولايت عثمانيه اولوب مركب اولديغى اطه‌لرك تشكلات و طبيعيتى وفن ژؤلوژى نقطهٔ نظرنده اسيايه مربوطيتى

جهتیله انطولیٔ شاهانه ولایاتندن
معدوددر :

ولایتی وجوده کتورن اطه‌لر بشی
بیوك اولمق اوزره جمعاً یکرمی درت
قدر جزایر مشهوره‌دن عبارتدر .

جزایر مزبوره بروجه آتیدر :

اینجیرلی
امروز
استانکوی
ایپصارا
اورنی
اوستروپالیه
ایلیاکی
بورجه اطه
بوز بابا
باطنوز
ردوس
ساقز
سومبکی
سمدرك
قاشوط
قالیمنوز
قارپوط
کرپه
لرییوز
لمنی
لیپسو
مدللی
هرکیت
یونده

ولایت مذکوره ٤ لوا ١٨ قضا ١٩ نواحی ٣٢٠ قرایی مشتملدر :

لوا	قضا	نواحی	قرا
(١) ردوس	ردوس	لندوس . هرکیت . تیلوس	٤٥
	سیمی (سومبکی)		٦
	قاسوس		٦
	قارپاتوس	استراقیا	١٤
	قاستللوریزو		٤
(٢) ساقز	ساقز	قالوماتی . اولیو . قاردامیلا	٥٧
	ایپصارا		٤
	نیقاریا		٩
	لروس	پاطنور	٧
	قالیمنوس	اوستروپالیه	١٢
	استانکوی	اینجرلی	١٧

لوا	قضا	نواحی	قرا
(٣) مدللو	مدللو	پره آیا صو مانده مانده هرسه قالونیا پونهت	٧٥
	مولوا		٦
	بولوماریا		٨
	یونده		٤
(٤) لیمنی	لیمنی	بوندروز بوز بابا	٣٥
	امروز	سمادرك	٨
	بوزجه اطه		
٤	١٨	١٩	٣٢٠

ولایتك نفوس موجوده‌سی اوچیوز بیك کشی اولوب بومقدارك (٧٣١٤٨) زی ردوس و(١٠٠٦٠٠) زی ساقز (١٠٧١٨٣) چی مدللی (٤٤٩٣٥) شی لیمنی سنجاغنده‌در .

ولایتك هواسی عمومیتله صاغلام ودرجهٔ حرارتی معتدل یعنی یازین میزان الحراره ٣٥ : ٣٨ درجه‌یی گچمز وقیشین صفردن اشاغی اینمز .

امراض بلدی همان هیچ بر محلنده حکم سورمدیکی کبی عمر بشر علی الاکثر سکسانی تجاوز ایدر .

ولایتی تشکیل ایدن کوچك اطه‌لرك اغلبی بر درجه‌یه قدر قیالردن عبارت وردوس ساقز مدللی کبی جزایر عظیمه هرنقدر طاغلق ایسه‌لرده واسع ومنبت وادیلری وبووادیلری اسقایدن کوچك چایلری وپیکارلری حاویدر .

ولایت موقعاً تجارته مساعد اولدیغی درجه‌ده زراعته دخی قابلیتی واردر مدللی لیمنی ساقز سنجاقلریله استانکوی اطه‌سنك محتوی اولدیغی واسع ومنبت اووه‌ووادیلر کثرتلی حبوبات ومیوه ایله لیمون وپورتقال اغاجلری وساقز اغاجی ایله انواع سبزه یتشدرمکله مشتهردر .

سائر ولایات شاهانه ده اولدیغی کبی بوولایتده دخی زراعك تأمین وتسهیل احتیاجاتی ایچون بر زراعت صندوق تشکیل ایدلمشدر .

هرنقدر ولایتك صرعا وچایرلقلری

پك واسع دكلسه‌ده ينه اكثر قضا وسنجاقلر ده كليتلى حيوانات اهليه موجوددر .

استانكوى اطه‌سنده قيون وكچى سوريلرى اوستوپاليا اطه‌سنده كوزل آتلر واردر .

ساقز اطه‌سنده آت جنسى آز ايسه‌ده استر ومركب كثرتله بولنور .

مدلليده غايت جسيم قيون وكچى سوريلريله اوكوز واينك پك كثرتليدر .

ليمنى اطه‌سنده‌كى مواشينك عددى آلتمش يتمش بيكى متجاوزدر .

نيقاريا اطه‌سنده خنزير وقيون جسيم سوريلر تشكيل ايدر .

معادندن ساقز وامروز اطه‌لرنده انتوان وسائر اطه‌لرده الوان مختلفه‌ده مرمر چيقارلمقده‌در .

لروس اطه‌سنده اخراج اولنان غايت بياض مرمر پك مقبولدر .

ولايت عموماً طاغلقدر اطه‌لرك هربرى همان سطح بحردن ترفع ايتمش برطاغ ديمكدر .

ردوسده كائن اتابرو تپه‌سى سطح بحردن ١٢٤٠ متره واقراميتى تپه‌سى ٨٢٤ متره مدلليده كائن اوليمپوس تپه‌سى ١٠٢٧ متره ساموتراكيده واقع قنعازى طاغى ٢٠٠٠ متره مرتفعدرلر .

اطه‌لرك همان جمله‌سى آقار صولرك توسع وامتداديته غيرمساعد اولدقلرى جهتله ولايتده مياه جاريه يوق حكمنده‌در . بناءً عليه اهالى موجود پيكار وچشمه‌لردن دفع احتياجات ايتمكده‌درلر . مع هذا ردوس اطه‌سى قيسقا نامنده كوچك بر نهره وساقز جزيره‌سى پوتاموس اسمنده بر دره‌يه مالكدر .

مدلليده موجود بش قدر كوچوك دره‌لردن جمله‌سى غايت كثرتلى بالقى حاويدرلر .

امروز اطه‌سنده ايلليسيوس نامنده بردره واردر .

اطه‌لر قديماً غايت صيق اورمانلرله مستور اولديغى حالده اخيراً اشبو اورمانلر محو اولمشدر انجق ردوسده ونيقاريا‌ده ومدللى اطه‌سنده بعض كنيش اورمانلر واردر .

ولايتدن شراب حبوبات پينر ياغى صابون زيتون ياغى سبزه پورتقال ليمون كبى مواد اخراج ومواد حديديه بوياوسائره ادخال اولنور ولايتك مركز اداره‌سى ردوس اطه‌سنده كائن ردوس شهريدركه تفصيلات ايچون ردوس كلمه‌سنه مراجعت اولنه .

عموماً ولايتده ٤٨ قدر مكاتب اسلاميه ٢٣٠ روم ٥ قانوليك ٢ موسوى مكاتبى واردر .

جرزه — ياخود جزيرهٔ ابن عمر ، دياربكر ولايتنك ماردين سنجاغنده قضا مركزى برقصبه اولوب جزيره دينلان خطه‌نك شمالنده ودجله نهرينك صاغ ياقه‌سنده موصل شهرينك شمال غربيسنده واقع بر كوچوك قصبه

اولوب نهرك اورته سنده بر هلال شكلنده بر قره اوزرنده مؤسسدر .

بوراسی اوائل دور اسلامده پك مشهور ومسقط علما برشهر اولديغی حالده حال حاضری اهميتدن عاری در .

جزره قضاسی: ماردين سنجاغنك شمال شرقيسندن عبارت اولوب وان وموصل ولايتلريله محدوددر .

اراضيسی غايت منبت ومحصولدار اولديغندن حبوبات ايله پاموق وكثير المقدار حيواناتندن ياغی دری سختيان وياغ تدارك واستحضار اولنمقده‌در .

سكنه‌سی اولان عربان واكرادك بر قسمی خيمه‌نشين ايسه‌ده قسم اعظمی مسكوندر .

مقدارلری تخميناً قرق اللی بيك رادە‌سنده‌در .

قضا ٢٢٠ قدر قرادن مركب ومتشكلدر .

قضا دائره‌سنده دور اسلامه مخصوص آثار عتيقه چوقدر .

جزيره. الجزيره ماده‌سنه مراجعت اولنه .

جزيرة ابن عمر. — جزره ماده‌سنه نظر اولنه .

جزيرة اسوان. — اسوان ماده‌سنه نظر اولنه .

جزيرة البربه. — (philae) فيله نيلده واسوان قربنده بر اطه‌در كه آثار عتيقه ايله مملودر .

جزيرة العرب. — آسيانك غرب جنوبيسنده كائن بر شبه جزيرهٔ عظيمه اولوب اسلامك مهد حقيقيسی ونسل كريم عربك منشأ مقدسيدر .

بو قطعه‌نك حجاز ويمن واحسا قسملريله ملحقات وتفرعات عموميه‌سی ادارهٔ عادلهٔ عثمانيه‌ده‌در .

جزين. — جبل لبنان سنجاغنه تابع بر قضا مركزی اولوب بيروت ولايتی ملحقاتندن صيدانك درت ساعت قدر شرقنده واقعدر .

قضاسی ١٠٦ قريه ايله اون ايكی بيك قدر نفوس وجبل الريحان واقليم التفاح نامنده ايكی ناحيه‌يی مشتملدر .

جسر. — زمان جناب فاروق اعظمیده فرات نهری اوزرنده ابو عبيده رضی الله عنه طرفندن انشا اولنمشدر .

جسر اركنه. — (ياخود اوزون كوپری) اوزون كوپری ماده‌سنه مراجعت اولنه .

جسر شغور. — حلب ولايت وسنجاغنده وحلبك ١١٥ كيلو متره غرب جنوبيسنده وادلبك ٣٩ كيلو متره كذا غرب جنوبيسنده وانطاكيه‌نك ٦٤ كيلو متره شرق جنوبيسنده ونصيريلرله مسكون بر طاغك اتكنده ونهر العاص اوزرنده واقع برقضا مركزيدر .

بو كوچوك قصبه‌نك جوارنده يدی كيلو متره بعدنده اولان بغرا كوانی محيط اولان بطاقلقلر موجود ايسه‌ده هواسی لطيفدر .

نفوسی اسلام ونصیری وخرستیان اوله‌رق ایکی بیك ایکیوز طقسان تدردر. درون قصبه‌ده روماليلر زماننده قالمه ١٤ کوزلی جسیم بر کوپری ایله یدی باب جامع و بر باب کلیسا ایله بر رشدیه مکتبی وبر اسکی قلعه‌واردر.

قضاسی: ولایتك منتهای غرب جنوبیسنده وبیروت ولایتی حدودنده واقع اولوب انتاکیه ادلیب معرا قضالریله محاط ومحدوددر.

اراضیسی اولدقجه منبت ومحصولدار اولوب جبل نصیرینك شمالی مائله‌سی قضا داخلنه طوغری یاتمشدر نهر العاص قضایی جنوبدن شماله طوغری قطع وارواایلر.

بوزاکولی نهر العاص ایله قطع اولنه‌رق بطاقلقلر تولید ایدر بوکولده کثیر العدد بالق موجوددر.

داخل قضاده برچوق قلعه خرابه‌سی واردرکه مشهورلری نغور القدیم قریه‌سنده‌کی قلعه ایله مضیق نام محلده سالفقوسك بناکرده سی اولان افامیا خرابه لری‌در.

محصولاتی محمودیه کوکی ایله توتون زیتون ایپك توزه‌سی بغدای اربه وسائره‌در معمولاتی یتاقلق طرقه‌لرایله الوان بزلردن عبارتدر.

قضانك جنس ومقدار محصولاتی جدول آتیده اشعار اولنمشدر.

جسر شغور قضاسنك مقدار نفوسی مبیندر.

عدد نفوس ٢٣٠٠٠ اسلام ومختلف آیینلردن اولمق اوزره ١٠٢٥٠ خرستیان اولوب جمعاً یکون ٣٢٢٥٠ کشیدر.

جدول

جسر شغور قضاسنك مقدار وجنس محصولاتی مشعردر:

کیله

بغدای	١٨٠,٠٠٠
آرپه	٢٢,٠٠٠
مصر	٣٠٠٠
داری	١٧٨٠٠
صوصام	٣٠٠٠
پرنج	١٢٠٠
بقله	٦٥٠
فصولیه	٣٠٠
نخود	٥٠٠
مرجمك	٤١٢٥
یکون	٤٣٥,٠٧٥

قیه

کتنویر	٦٠٠٠
پاموق	٢٥٢٠٠
توتون	٢٠٦٧٣
میان کوکی	٢٠٠
جهری	٥٠٠٠
انجیر	٧٥٠٠٠
جویز	٢٠٠
بادم	١٥٠٠
نار	٦٢٥٠
قاون وقارپوز	٧٥٦٥٠
الما وارمود	٣٥٠٠٠
صوغان	٣٢٧٥٠

٢٢٠٥٠٠	زيتون
٢٨٥٠٠	اوزوم
٣٠٠٠	یر فستیقی
٢٠٠٠	کیمیون
٥٤٠٢٢٣	یکون

جسر مصطفی پاشا.— ادرنه ولایتی تشکیل ایدن الویه‌دن مرکز سنجاغنه ملحق جسر مصطفی پاشا قضاسنك مرکز اداوه‌سی اولوب ادرنه‌نك غربنده وشرقی روم ایلی ولایتی حدودنده وتیمور یول خطنك برساعت قدر اوزاغنده واقعدر. مریچ نهری قصبه‌نك اورته‌سندن مرور ایدر ونهر مزبور اوزرنده بر جسر عظیم واردر .

قصبه‌نك ادرنه یه اولان مسافه‌سی عادی یوریشله آلتی ساعتدر .

شرقی روم ایلی حدودنده وغایت مهم بر موقعده بولنمسی جهتیله کوندن کونه کسب عمران ایتمکده‌در .

اخیراً بر باب غایت منتظم حکومت قوناغی ایله عساکر شاهانه وپیاده وسواری ژاندرمه افرادیچون ایکی قغوش وبردبوی وتوقیفخانه ورسومات دائره‌سی وتحفظخانه مثللو مبانیٔ ومؤسسات جدیده انشاسیله تزیید معموریتنه اعتنا اولنمقده‌در .

قضاسی : شرقی روم ایلی ولایتی حدودنده اولوب ولایت مزبوره ومرکز واورته کوی قضالریله محاط ومحدوددر .

اراضیسی ٥٤٠ ٦٣٩ دونم مقدارنده اولوب مریچ وارده نهرلری جاری ایسه‌ده نهرین مذکورینك فوائد ومحسناتی انجق تدویر آسیاب ماده‌سنه مصروف اولمغله اسقای اراضی خصوصنده برکونه فائده‌لری یوقدر .

قضا لفکه ، چرمن ، سلبوکن نامرلنده اوچ عدد ناحیه ایله ٥٢ قرایی مشتملدر .

چرمن موقعی صرب صندیغی نامیله شهرتشعار اولان دارالحرب اولوب غازیٔ نامدار حاجی ایلبکی بوراده برمفرزهٔ قلیله ایله اللی التمش بیکدشمنی برمانورهٔ عسکریه سایه‌سنده دوچار انهزام ایلمشیدی .

چرمنده صاریجه پاشانك مدفنی وجامعی واردر .

قضانك محصولاتی سیسام شعیر قوزه اوزوم توتون بورجاق چاودار داری قبلوجه کتان پموق وانواع میوه‌دن عبارتدر .

معمولات ومصنوعاتی دخی غایت نفیس اسلیه شیاقلرینه مشابه شیاق ایله البسه‌لك قماشلر وطون وکوملکلك بزلر بالخاصه خارجه اخراج اولنان حصر وسائره‌در .

نفس قصبه‌ده برباب مکتب رشدی ایله ذکور واناثه مخصوص ابتدائی وبر باب روم واوچ باب بلغار وبر باب موسوی مکاتب ابتدائیه‌لری واردر .

بوندن ماعدا داخل قضاده ٥٤

قدر مکاتب صبیانیه موجوددر .

مصطفی پاشا رسومات اداره‌سی سنوی ولایتنه ادخال واخراج اولنان مواددن برمیلیون غروش قدر رسوم اخذ ایدر. قضانك نفوس موجوده‌سی ۲۷۱۳۸ نفوسدر .

قضاده موجود حیواناتك ومحصولات متنوعه‌نك جنس ومقداری جدول آتیه‌ده درج وبیان اولنمشدر :

جدول ۱

جسر مصطفی پاشاقضاسنك حیوانات موجوده‌سنی مبین جدولدر :

رأس	
۲۷۵٤	چفت اوکوزی
۲۸۰	چفت مانده
۱۰	مانده بوغاسی
۲۷۰	مانده اینکی
۱۵۰	ملاق
۵۵	صغر بوغاسی
۱۲۰۰	اینك
۵۵۰	طنا
۸۰۰	بارکیر
۵٤۸۳۹	قیون
۲۵٤۲۷	کچی
۸۰	قاطیر
۳۰۰	مرکب
۱۳۰۱	جنوار

جدول ۲

مصطفی پاشا قضاسنده برسنه ظرفنده (۳۰۷ سنه‌سی) حصوله کلان ذخائر متنوعه‌یی مشعردر :

کیله	
۱۸۰۰۰۰	بغدای
۱۹۰۰۰۰	قزلجه
۱۸۰۰۰۰	شعیر
۹۰۰۰	یولاف
۵۰۰۰۰	چاودار
۳۰۰۰	قبلوجه
٦۰۰۰	داری
۹۰۰۰۰	مصر
۳۰۰۰	بورجاق
قیهٔ عتیق	
٤۰۰۰۰	فصولیه
۵۰۰۰	نخود
۵۰۰۰	مرجمك
۲۰۰۰۰	بقله
۲۰۰۰۰	پاموق

جدول ۳

قضانك مشتملاتی مبیندر :

عدد	
۵۱۵٤	خانه

قضانك مشتملاتی مبیندر :

عدد	
۵۱۵٤	خانه
٦۲٤	دکان ومغازه
۲٤	فرون
۲۰	خان
۲	حمام
۸۵	دکرمن
۱	عبا دولابی
٤۲	مسافر اوطه‌سی
۸	چفتلك

باغ	٧١٦١
بغچه	٢١٣٠
ترلا	٣٧٢٩١
چایر	٩١٧
مرعا	٤٤
اورمان و چالیلق	١٧١
جامع	٣٢
مکتب	٤٥
مدرسه	١
تربه	٢
کلیسا	٢١
مناستر	٢
حاوره	١

جسرین .— دمشق الشام قرای مشهورهسندن اولوب برچوق علمانك مسقط رأسیدر .

جعرانه .— مکهٔ مکرمه ایله طائف بلدهسی اراسنده بر صویك اسمیدر .

زمان سعادت نشان جناب پیغمبریده حنین غزاسندن عودت نبوی وقوعنده اقامت اولنمش وبر مسجد بنا بیورلمشدر .

جعفری .— بغدادده و سامرا قربنده متوکل عباسی طرفندن بنا ودرونه برسرای دلکشا انشاسیله تزیین ودجلهدن بر قنال واسطهسیله اساله اولنان صو و اکابر دولت طرفندن خانهلرله اعمار اولنمش بر قصبه اولوب متوکلك وفاتی متعاقب خراب اولمشدر .

جعفریه .— بغدادده خاندان برامکهدن جعفره منسوب اولان محلهنك اسمیدر .

جفار .— صحرای تیهك شمالنده العریش قصبهسنی محتوی اولان برناحیه اولوب زمان فراعنهده پك معمور ایدی .

جفره .— بصره قربنده عبدالملك اموی عسکریله مصعب بن زبیر طرفدارانندن ٤٠ کون دوام ایدن محاربات مشهورهسنك محل وقوعیدر .

جفنه .— غوفنه (Gophna) ارض فلسطینده وقدس شریف ایله نابلس اراسنده اسکی برقلعهیی حاوی برقریهنك اسمیدر .

جلاب .— جزیرهده فرات توابعندن بلیخ نهرینه دوکیلان وحران قربندن کچن بر صو اولوب اورفهدن کچن صولرله کسب جسامت وقیشین جریان ایدوب ایام صیفده صویی سقی اراضی‌یه صرف اولنور .

زمان خلافت هارون الرشیدده بونهرك صویی برقنال واسطهسیله حرانه قدر اجرا اولنمش ایدی .

جلالی .— ارضروم ولایتنك بایزید سنجاغنده بر کرد عشیرتنك اسمیدر .

جلعاد .— دمشقك نواحیسندندر .

جلولاء .— عراقده بر نهرك وتونسده بر قصبه‌نك اسم مشتركيدر نهر جلولاء كنارنده ١٦ تاريخ هجريسنده ايرانيلرله عساكر اسلاميه اراسنده بر محاربهٔ مدهشه وقوعه كله‌رك اسلام مظفر اولمشيدی.

جلولاء قصبه‌سنده دخی عساكر مسلمينك فوق العاده بر مظفريته نائل اوله‌رق غنايم وفيره‌دسترس اولدقلری مضبوط وكتب تواريخدر .

جليكانلی .— حلب ولايتنك مرعش سنجاغنده كزر بر تركمان عشيرتيدر .

جليل .— ارض فلسطينده واردن نهرينك غربنده عكا ايله نابلس اراسنده بر محلك اسميدر كه حضرت سليمان عليه السلام زماننده قدس شريفده مسجد اقصا انشا آننده استعمال اولنمق اوزره كراسته كوندرن حيرامه تمليك ايدلمشيدی .

جماء .— مدينهٔ منوره قربنده واقع بر جبلك اسميدر .

جماعين .— بيروت ولايتنده بلقا سنجاغنده ملحق بر قضانك اسميدر اراضيسی طاغلق وزراعته غيرمساعد اولديغندن سنوی يتيشان حبوبات انجق محلی اداره ايده‌بيلور . مع هذا زيتون محصولی آن بآن ترقی ايتمكده‌در . قضانك بر سنه ظرفنده‌كی زيتون ياغی حاصلاتی بر بچق ميليون كيلوغرامی تجاوز ايدر بوندن بشقه بشيوز بيك كيلوغرام انجير واون بيك كيلوغرام توتون دخی حاصل اولور .

مركزی غايت كوچك بر قصبه اولديغندن مواقع مشهوره‌دن معدود دكلدر انجق شمال شرقيسنده كائن پاسوف نام قريه‌ده طاشدن اويولمش مغازه‌لر ودرت بش اوطه‌لی دائره‌لر موجوددر .

جمدانلی .— وان ولايتنده كشت وكذار ايدر بر كرد عشيرتنك اسميدر .

جمعهٔ بالا .— سلانيك ولايتنك سيروز سنجاغنده قضا مركزی بر قصبه اولوب مركز قضانك ٣٠ ساعت غرب شماليسنده بلغارستان حدودی قربنده بيستريچه طاغك اتكنده و قره صو تابعلرندن بيستريچه چايی كنارنده واقع لطافت موقعيه و كثرت مياه ايله مشهوردر .

ذكور و اناث ٥٥٠٤ نفوس و١٤٥٢ خانه ٣٢٤ دكان ٨ : ٤ خان ١٥ جسيم مغازه و انبار و صو ايله متحرك بردقيق فابريقه‌سيله ١٣ دكرمن ومعدنی صيجاق صولر ايله اداره اولنور درت حمامی شاملدر .

بونلردن ماعدا ٥ جامع شريف ٦ دركاه ١ مدرسه ٢ كليسا ١ مكتب رشدی ٥ اسلام ١ روم ١ يهودی مكاتب ابتدائيه‌سی بر باب قشلهٔ همايون ايله بر طوپچی قغوشی وجبخانه وخسته‌خانهٔ عسكری‌يی محتويدر .

جمعهٔ بالا قضاسی : لوانك شمال جهتنده

وبلغارستان حدودنده بولنانی اولوب شمال جهتندن بلغارستان و جهات سائره‌دن قوصوه ولایتی و پتریچ، منلك، رازلق قضالریله محدوددر .

اراضیسی طاغلق وطاشلق ایسه‌ده منبت وحبوبات زرعنه مساعداورمانلری غایت چوقدر .

داخل قضاده هر جنس حبوبات ایله بال ومیوه یتیشور. نفوس موجوده‌سی یکرمی بشبیکی متجاوزدر .

اهالینك باشلوجه صنایعی زراعت یوك پاموق نسجی وکراسته‌جیلك و ایپکجیلکدر . شراب اعمالاتی دخی پك مترقیدر . توتون و جلود تجارتی دخی رواجلیدر .

سنوی تخميناً ٣٠٠٠٠٠ قیه‌توتون ٣٠٠٠٠٠ قیون وکچی ٢٠٠٠ صاغمال و چفت صغیر ٥٠٠ بارکیر مرکب و ١٠٠٠ جنوار و ٤٠٠٠ اغنام وکچی و قوزی و اوغلاق دریلری و ١٠٠٠ صغیر جلودیله ٥٠٠٠٠٠ قیه ذخایر متنوعه ١٥٠٠٠٠ قیه خمر ٣٠٠٠٠ عرق ١٠٠٠٠٠ قیه‌ساده و ٥٠٠٠٠ قیه چرویش یاغلری و ١٥٠٠٠٠ قیه طوزلو و ٥٠٠٠٠ قیه قاشقوال پینرلری و ٢٥٠٠٠ قیه یوك وپاغی و ٢٠٠٠٠ قیه کچی قیلی ١٥٠٠٠٠ عدد اجناس مختلفه‌ده بیچقی تخته‌سی و ٧٥٠٠٠ یارمه تخته ٤٠٠٠٠٠ عدد هر نوع چام وپلید اغاجلری ١٥٠٠ قیه‌قطران آلنوب صاتیلور. لواء مذکوره‌دن قضانك سنوی خارجه اخراج اولنان مقداری جدول آتیده مندرجدر .

جدول

١٠٠٠٠	رأس	قیون و کچی
١٢٠٠٠٠	«	صیغیر
٤٠٠	«	بارکیر ومرکب
٧٠٠	«	جنوار
٣٥٠٠٠	عدد	قیون، کچی اوغلاق قوزی دریسی
٥٠٠	«	صغر دریسی
١٠٠٠٠٠	قیه	ذخایر متنوعه
١٠٠٠٠	«	خمر
١٠٠٠٠	«	عرق
٥٠٠٠٠	«	ساده یاغی
٣٠٠٠٠	«	چرویش «
٣٠٠٠٠	«	طوزلو پینر
٤٥٠٠٠	«	قشقوال پینری
٣٠٠٠٠	«	یوك و پپاغی
١٥٠٠٠	«	کچی قیلی
٢٠٠٠٠	عدد	بیچقی تخته‌سی
١٠٠٠	قیه	قطران

قضا ٣٠١ قدر قرا و چفتلکاتی جامع اولوب واردات عمومیه‌سی ١٨٢٨,٧٥٧ غروشدر داخل قضاده و جمعه قصبه‌سنه یارم ساعت مسافه‌ده بهر سنه تموزك یکرمی ایکنجی کونی کشاد اولنه‌رق بر هفته دوام ایدن پنایرده کایتلی اخذ و اعطا وقوعبولمقده‌در .

جمعه . — بوکا جمعه پازاری دیرلر. مناستر ولایتنده سرفیجه

نجاغنه ملحق بر قضا مركزى اولوب مركز ولايتدن اون بش ساعت جنوب غربيسنده ولوا مركزى اولان سر- ـچه‌نك بش ساعت قدر شمال غربيسنده واقع اولوب ۲۶۷۲ نفوسى ۴۶۲ خانه‌يى و برر باب رشدى و ابتدائى مكتبى ۲۵ دكان ۱۰ خان و ۱ قشله‌يى مشتملدر .

جمعه قضاسى : سلانيك ولايتنك ربنده وكسريه ، ناسليچ ، فلورينه ، قضالرى اراسنده واقع اولوب قطرانجه صاريجانلر ناحيه‌لريله برابر ۸۴ قريه‌دن مركبدر .

اهاليسى (۴۷۵۹۸) زى مسلم و باقيسى روم و اولاح وبلغار اولمق اوزره ۵۸۵۷۵ نفوسدن عبارتدر .

قضا اراضيسى طاغلق ايسه‌ده اور- مانلرى آز و مرعالرى كنيش‌در.

اراضينك قوهٔ انباتيه‌سى اوستروغه ولنه طوغرى ممتد اولان اووه جهتنده زياده اولوب حبوباتك انواعى حاصل اولور. ميوه‌لرى دخى متنوعدر معمولات محليه عبا شياق و بزكبى منسوجاته منحصردر.

داخل قضاده ۲۴ جامع و مسجد كليسا ۵ مكتب ۴۰ دكان ۱۶ خان موجوددر .

جمعهٔ عتيق .- اسكى جمعه ماده‌سنه مراجعت اولنه .

ممالك عثمانيه‌ده جمعه اسمنده بر چوق قريه ومواقعه تصادف اولنور .

جمين .- ارضروم ولايتنده ارزنجان لوا وقضاسنده اون ايكى قريه‌لى بر ناحيه‌نك اسميدر.

جنادل .- مصر علياده اسوانك بر از دها جنوبنده نوبه حدودنده بر محل اولوب اوللرى نيلك فيضانى اورادن اخبار اولنمقده ايدى. نيلك اورته‌سنده موجود اولان قياله نظراً بو اسمله تسميه قلنمشدر .

جنديوخسره .- كسرايه منسوب مدن سبعه‌دن بريسى اولوب رومية المداين ناميله معروف ايدى. بوقصبه عراق عربيده واقع اولوب ابا مسلم خراسانى بوراده ارسال ديار عدم قلنمشدر .

جنين .- بيروت ولايتنك بلقا سنجاغنده قضا مركزى برقصبه اولوب مركز لوايه ۶ ساعت بعد و مسافه‌ده واقع جمله‌سى مسلم اوچ بيك قدر نفوسى محتويدر .

بوقصبه جنيا وآنغانيم ناميله موسوم و توراتده مذكور اولان قصباتدن بريسيدر. قصبه‌دن كچن نهر جوارده‌كى بغچه‌لرى سقى ايدر .

جنين قضاسى: عكا وحوران سنجاقلرى و نابلس قضاسيله محاط ومحدود اولوب اراضيسى طاغلق اولمغله برابر پك منبت واديلرى و مزروع محللرى حاويدر .

قضاده بغداى دارى مرجمك و سيسام كليتله حاصل اولوب سيسام

محصولی کاملا اخراج ودیکرینك نصفی احتیاجات مملکتده صرف ایدیله‌رك دیکر نصفی خارجه سوق اولنور .

قضانك زیتون محصولی و زیتون باغی دخی کلیتلیدر .

قضا بر ناحیه ایله ٨٥ قریه‌دن مرکب و٥٢ جامع و١ مدرسه ٥٧ باغ خانه‌یی شاملدر . سکنهٔ موجوده‌سی ٤٠:٠٠٥ کشیدن غیریسی کاملاً مسلم اولمق اوزره همان قرق بش بیکی متجاوزدر .

قضاداخلنده وجنین قصبه‌سنده دانیال علیه السلامك و معاویه ودحیا الکلبی واسکندر ذوالقرنین حضراتنك مقامات مبارکه‌لری زیارتکاه خواص وعوامدر .

جوجر . — مصر اسفلده دمیاط جهتنده بر قصبهٔ قدیمه ایدی .

جوخا . — سمت عراقده برنهرك اسمیدر .

جودی . — کردستانده و حکاری سمتنده جزره قربنده یوکسك برطاغ اولوب اعتقادات اهل سنته کوره بعد الطوفان سفینهٔ نوحك قرار ایتدیکی محلدرکه الآن سفینهٔ مزبوره‌نك بقایای انقاضندن بعض کسره‌لر و جناب نوحك انشا کرده‌لری اولان مسجدك خرابه‌لری زیارت اولنمقده‌در .

جوله‌مرك . — وان ولایتنك حکاری سنجاغنده ومقدما سنجاغك مرکزی اولدیغی حالده مرکز لوانك باش قلعه‌یه نقلیله قضایه تحول ایتمش اولان برقصبه اولوب واندن موصله کیدن جاده‌نك کذرکاهنده ومرتفع برقیانك آلتنده واقعدرکه مذکور قیانك تپه‌سنده متانتله مشهور برقلعه‌سی بولنور .

جومه . — حلب مضافاتندن برناحیه‌نك اسمیدر .

جونیه . — جبلی لبنانك کسروان قضاسنده بر اسکله اولوب معموریت قدیمه‌سیله مشهورایدی .

جویث . — بصره قربنده برقصبه‌در .

جهانبکلی . — قونیه ولایت و سنجاغنده آقشهر قضاسنه مربوط ایکی ناحیه‌دن بریسی اولوب ٣٨ قریه‌دن مرکب و امثالنه نظراً جسامتله معروفدر .

سکنه‌سی کرد عشایری برچوق دوه واغنامه مالك اولوب کرد کلیمی نامیله بوجهتده مشهور ومقبول اولان نقشلی نفیس کلیملر اعمال ایدرلر .

ناحیه‌ده ذکور واناث وکاملاً مسلم اوله‌رق ١١٠٥٤ نفوسی موجود اولوب مشتملات سائره‌سی جدول آتیده مندرجدر :

	عدد
خانه	٣٧٠٧
دکان	٢
دکرمان	٧
جامع شریف	١٥
مسجد	٢٠

٥	چفتلك
٣٠	مكاتب اسلاميه

ناحيه‌نك اغنام و حيوانات اهليه
سائط نقليه‌سى بروجه آتى مقداردر:

رأس	
٢١٥	مانده
٢٢٠	اينك
٤٨٠	اوكوز
٢٧٦	دوه
٢٠٤	مركب
٥٠٨	باركير
٤٢٥٢٥	تفتيك كچى
٣٨٨	قره «
١٣٩٥٠٠	قيون
عدد	
١٠٢	اوكوز عربه‌سى

سيواس وانقره ولايتلرنده دخى
انبكلى اسمنده ايكى عشيرت واردر.

جهانكير . — درسعادتك برمحله‌سى اولوب طوبخا
ك اوستنده‌كى تپه‌ده برده جامع
ردر.

بو جامع جنتمكان قانونى سلطان سليمان
ضرتلرينك هنكام حياتنده وفات ايدن
ومرى جهانكيرك نامنه اوله‌رق
نا قلنمش ايدى.

شهزاده جهانكير غايت اديب و نكته
ناس اولمغله پدرى طرفندن وفاتنه
ورى تأسف ايدلمش ايدى.

شهزاده جامعى خطيره‌سنده مدفوندر.

جهران . — يمن ولايتنده صنعايه قريب برناحيه‌در.

جهنه . — (وادىٔ —) جهنم دره‌سى معناسنه اولان مذكور وادى تاريخ بنى اسرائيلده مشهوردر.

وادىٔ مزبوره قدس شريفك جنوبنده و يهودا و بنيامين سبطلرى آراسنده اولوب (ملوح) نام معبوده وقتيله بوراده انسانلر قربان ايدلمش اولمسى بنى اسرائيلك بادىٔ نفرتلرى اولمغله قاتل وجانيلرك اجسادى وحيوانات لاشه‌لرى آتيلور ايدى.

ارباب معصيتك دخى بو دره‌ده عذاب كوره‌جكلرينه اعتقاد ايدرلر ايدى.

جهنيه . — الجزيره‌ده موصلك براز آشاغيسنده دجله كنارنده بر قريه اولوب برچوق علمانك مسقط رأسيدر.

ازجمله تاج الاسلام ابو عبداه حسين بن نصر الكعبى بوقريه‌يه منسوبدر.

جيحان . — اناطولينك آق دكز مائله‌سنه منسوب انهارندن برى اولوب اطنه ولايتنده بحر سفيده دوكيلور.

٣٥٠ كيلومتره قدر مجراى طوله مالك اولان مذكور نهر سيواس ولايتى داخلنده كومش طاغندن نبعان ايدرك البستاندن كچن سكودلى وقوزان طاغلرندن اينان خورما صولريله كسب جسامت ايدر و برطاقم دار بوغازلردن و طاغ آرالرندن بعد المرور بولانق جوارنده اطنه ولايتنه داخل اولور. و بورادن اعتباراً قوزان وجبل

سنجاقلرینی فصل وتفریق ایتدکدنصکره
شمرام قلعه جوارنده اطنه سنجاغنه دخول
ومسیس قصبه‌سندن و بیلی محله‌سی
جواردن کچر و بعده بر طاقم منحنیلر
رسم ایله بری یمورطه‌لق لیمانِنک جنو-
بنده دیکری قره‌طاشده دکزه قاریشمق
اوزره ایکی قوله آیریلور .

اقصو ایله خمص و طموز صولری
وقره چای نام صولر جیحانک باشلوجه
توابعندندر .

جیحان مجراسی سیر سفاینه غیر
مساعد ایسه‌ده قسم سفلاسنده معونه
وصاللر سیر وحرکت ایدر و یازین
صوبی ازالیر ایسه‌ده قارلرك اریمه‌سی
زماننده چوغالور .

بعض کتابلرده سیحان ایله جیحانی
سیحون وجیحون طرزنده یازارلر ایسه‌ده
جیحون و سیحون نهرلری ترکستانده
ارال کوله دوکیلان ایکی نهرك اسملری
اولوب بونلرده ترکلرك اکا بکزتمه-
سندن طولایی مذکور ایکی نهرك
اسملریله تسمیه قلنمش وآنجق واولری
الفه قلب ایدلمك صورتیله فرق و تمییز
ایدلمشدر .

بو ایکی نهرك جیحان وسیحان صو-
رتنده‌کی املالری طوغری اولوب
جیحون وسیحونك بشقه اولدیغی عیسی
الارملینك بیت آتیسندن منفهم اولمشدر:

یری فی بلاد الروم سیحان جاریاً
و بالشام یلقی جاریاً نهر سیحون
ویلقی بارض السیس جیحان جاریاً
وفی ارض بلخ قد جری نهر جیحون

جیده . — قسطمونی ولایتنده مر-
کزه مضاف جیده قضا-
سی داخلنده وقره‌دکز ساحلنده قسطمو-
نینك ٢٢ ساعت شمال قربیسنده بر
اسکله اولوب قصبه‌سی اولدقجه جسیمدر.

جیده قضاسی مرکز سنجاغنه ملحق
قضالردن بریسی اولوب شمالاً بحر سیاه،
شرقاً اینه‌بولی وکوره‌ٔ نحاس، جنوباً
طاطای ، غرباً زغفرانبولی قضالریله
محاط ومحدوددر .

اراضیسی طاغلق واورمانلری کثیر
ومحصولدار یرلری چوقدر .

اهالیسی یکرمی بیکی متجاوز اوله‌رق
اکثرینك مشغولیتی کراسته قطعی
و تخته‌دن بعض اشیا اعمالی وسواحله
یقین محالده کمی وقایق انشاسیدر .

ساحل سکنه‌سی کمیجیلکده ماهر
اولدقلرندن قایقلر واسطه‌سیله سواحل
متجاوره‌یه ودرسعادته اودون وکراسته
نقل ایدرلر .

قضا وناحیه‌سیله ٣٦ قریه‌یی و ٤٧
جامع ٢ تکه ١٢٠ مکتب ١٧ خان
٤١ دکان ١٥٠ دکرمن ٢٠ صو
حزاری و برکور معدنی حاویدر .

مرکز قضا جمعه اسمنده یکی تأسسه
باشلامش بر قریه اولوب بازار محلی
اولمغله کوندن کونه ابنیهٔ لازمه انشا-
سیله کسب عمران ایتمکده‌در .

جيرانلى . — ياخود جبرانلى بتليس ولايتنده كرد بركرد
يرتنك اسميدر .

جيرون . — شام شريف قربنده وشامك اليوم باب
ون دينلان قپوسنك قربنده برقريهٔ
ه ايدى .

جيزه . — مصرده نيلك غرب يعنى صول ساحلنده قاهره
ده اسمنه منسوب مديرلكك مركزى
خطهٔ مصريه نك اك كوزل بلادندن
يدر .

زيتون و خرما بغچه لرينى حديوه
وص كوشك وسرايى و بر چوق
جد و معابدى و جوارنده منف
قديمك خرابه لريله فراعنهٔ مصريه نك
ر عمر انپروانه لرى اولان هرملر
ا برچوق آثار عتيقه موجوددر .
جيزه مديرلكى ۲۰۰۰۰۰ سكنه
قضا ايله ۱۶۰ قريه يى جامعدر .

يش . — يمن ولايتنده تعزلواسنك عدين قضاسنه ملحق بر
نك اسميدر .

يغول . — ياخود جغول، آنقره ولايتى داخلنده دليجه
ن قربنده كى طاغك آلتنده بر
در .

و مملحه قرق درت قدر حوضدن
رت اولوب ايكى منبعدن جريان
صولر واسطه سيله تشكل ايدركه
ده حاصل اولان طوزك مقدار
سى ۵۰۰۰۰ قيه يه و حاصلات

غير صافيه سى ۲۰۰۰۰ غروشه بالغ اولور .

جيدس . — دجله توابعندن قره صويك اسم قديميدر .

جرف . — شام شريف قافله سى كذركاهنده ومدينهٔ منوره حدودنده و طريق شامينك صوك مرحله سى اولوب وادئ القريدن اونبر ساعت ومدينهٔ منوره يه ۲ ساعت بعد مسافه ده واقعدر .

حرفك اسم ديكرى ببار حمزه اولوب سيدنا حمزه رضى الله عنهك بر مسجدى واتصالنده بركه نام برقريه وسقاية سليمان ابن عبدالملك نامنده بر محل واردر .

دارالهجره سنيه نك يكانه ماء جاريسى اولان عين زرقا بو قريه ده يوزه چيقوب اهالئ قريه مزارعنى نوبتله سقى ايدرلر . بوراده زبده نامنده بر مزرعه واردركه رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى آنده زراعتله امر بيورمشلردر .

جرفدن مدينهٔ منوره يه كيدركن طريقك صول جهتنده ستايش سنيهٔ جناب پيغمبرى يه مظهر اولمش وغزوهٔ احد ناميله معركه كاه موحدين اولان وقعه نك محل جريانى وسيدنا حمزه نك مشهد مقدسى بولنان جبل احدواقعدر .

مشاراليه حضرتلرينك مشهد مباركلرى برقبهٔ معظمه وتربهٔ مزينه ايله معين

اولوب اطرافنده متعدد بیوت ومساکنی حاویدر .

قوافل حجاجك جرف منزلنه وصولنده لاجل التعظیم اغتسال ولباس پاکی اکتسا و اکثار صلواة ایله متوجه رسول ذو الجلال اولورلر .

حرف الجیم

چاپادره‌سی .ـ اناطولیده کائن قازطاغنك غربی پایه‌لرندن اینان براوفاق چایك اسمیدر .

چار سنجاق .ـ معمورة العزیز ولایتنك درسم لواسنده بر قضا مرکزیدر .

قضاسی قرق قدر قرا و بر قاچ عشایردن مرکب اولوب نفوسی تخمیناً ١٥٠ بیك قدر در .

چارشنبه .ـ چهارشنبه ماده‌سنه نظر اولنه .

چارداق .ـ صحیحی چارطاقدر .

چارطاق .ـ قلعهٔ سلطانیه بوغازینك مرمره جهتنده‌کی مدخلی قربنده و بیغا سنجاغی داخلنده ساحل بحرده وکلیبولینك قارشوسنده اونبش قریه‌لی برناحیه‌نك مرکزی در .

چارملك .ـ الجزیره‌ده حلب ولایتنك اورفه سنجاغنده بیره‌جك ایله اوورفه اراسنده‌کی طریقك همان نصفنده وحلب جاده‌سی اوزرنده واقع بیوجك برقریه‌در .

چاغلالق .ـ سلانیك ولایتنك درامه سنجاغنده صاری شعبان قضاسنه مضاف قرادن بریسی اولوب قره صوینك قربنده و صاری شعبانه ٩ ساعت بعد ومسافه‌ده واقعدر .

چاقرلی .ـ سلانیك ولایتنك سیروز لوا وقضاسنده برقریه‌نك اسمیدر .

چاقد .ـ اطنه ولایت وسنجاغنه تابع برقریه اولوب همنامی اولان صوینك قربنده واطنه‌نك طقوز ساعت قدر شمالنده وبوسته یولی اوزرنده واقعدر .

دروننده بیرام پاشا بناسی بر خان واردر .

چاقددن اطنه‌یه ایکی طریق اولوب برینه قرغه کچمز دیکرینه ایت ئلز اسمی ویرلدیکی بهجت المنازلده محرردر .

...چاقد صوبی سیحان توابعندن مار-
...یان موقعه منسوب برچایك اسمیدر.

چالك. — مستقلاً اداره اولنان بیغا سنجاغنده مرکزه
...ضاف برناحیه اولوب قضانك شمالنده
...اقعدر.

اراضیسی محصولدار معادنی کثیردر.
پازار وبیوك تپه قریه‌لرنده صولری
...وکردلی بر ایلیجه‌سی دخی واردر.

ناحیه‌یی ٦٤ قریه تشکیل ایدر
...مرکزی کمر قصبه‌سیدر.

چاکلی. — قسطمونی ولایتنده سینوب لواسنك
...ستفسار قضاسنه ملحق ٢٠ قریه‌لی بر
...حیه‌در.

چال. — آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنه مضاف بر قضا
...ولوب خداوندکار ولایتی حدودنده
...اقع وآشمه، سرای کوی، بولدان،
...دکزلی قضالریله محدوددر.

اراضیسی قسماً طاغلق ایسه‌ده غایت
...طیف اووه و وادیلری دخی واردر.

بیوك مندرس نهری قضایی سقی
...واروا ایدر.

قضانك تربیعاً وسعتی ١٩٩٥ کیلو-
...متره اولوب بونك بشیوز کیلومتره‌سی
...اراضی مزروعه و ١٠٠ کیلومتره‌سی
...قابل زرع اولدیغی حالده غیر مزروع
...اراضی و ١٢٦١ کیلومتره‌سی ناقابل
...زراعت و ١٣٤ کیلومتره‌یی اورمانلقدن
...عبارتدر.

قضا ٦١ پاره قریه و ٣١ قریه‌یی جامع بقلاك نامنده برناحیه‌دن متشکلدر.

سکنهٔ موجوده‌سی اولان ٤٢٣١٦ نفوسك (١٥٨) زی غیر مسلم ومتباقیسی مرکز اداره‌سی اولان چال قصبه‌سی مرکز لوا اولان دکزلینك شرق شمالنده ومذکور قصبه‌یه برشوسه ایله مربوطدر.

نفوسی ٤ بیکی متجاوزدر.

قضاء مزبوره‌نك مؤسسات فنیه و تجاریه‌سی و اماکن میریه و سائره‌سی بروجه آتی جدولده مندرجدر:

جوامع شریفه	عدد	٧٠
مساجد	«	٣٤
درکاه	«	٣
خانه	باب	٧٧٨٣
دکان	«	٤٠٧
قهوه‌خانه	«	٤
فرون	«	٩
آخور	«	٣٨٥٥
اوطه	«	١٩٥
خان	«	٢
لوقانطه	«	٢
دکرمن	«	٤
عرصه	«	١٨
حکومت قوناغی	«	١
شمندوفر موقفی	«	١
حبسخانه	«	١
تلغرافخانه	«	١
تربه	«	١
مکاتب اسلامیه	«	٧١

چال قضاسنده موجود حیوانات اهلیه و وسائط نقلیه‌نك مقدارینی مبین جدولدر :

رأس

٧٢	مانده
٣٣٠٠	اینك
٥٠٩٤	اوكوز
٦٨	دوه
٣٥٣٧	مركب
٢٣١	استر
٥٠٩	باركیر
٢٠١٤٦	كچی
٣٠٨٣٧	قیون

عدد

٢٣١٥	قانی بچمنده عربه
١	درت تكرلكلی عربه

چالی محله‌سی .— سلانیك ولایت وسنجاغنده لنقظه قضاسنه مضاف بر قریه اولوب مركز قضایه آلتی ساعت قدر بعد ومسافه‌ده واقعدر .

چام .— روم ایلیده ارنبودلغك غرب جنوبیسنده یانیه لواسنك نصفیله پره‌وزه سنجاغندن عبارت اولان وچاملق دینلان قطعهٔ اراضیده ساكن ارنود قومنك اسمیدركه جسارت وشجاعتله متصفدرلر .

چاملق .— ذكر اولنان قومك ساكن اولدیغی قطعه‌در .

چاندارلی .— آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده و اسمنه منسوب كورفزك شمالنده كائن ٣٨ درجه ٣ دقیقه عرض شمالیده و ٢٤ درجه ٣٣ دقیقه طول شرقیده واقع وازمیردن ٥٠ كیلومتره بعد ومسافه‌ده كائن ١٧٧٦ نفوسلی بر ناحیه مركزیدر .

ناحیه‌سی غرباً مدللی بوغازی شمالاً دیكیلی شرقاً ایلیجهٔ برغمه ناحیه‌لری جنوباً چاندارلی كورفزیله محاط اولوب ١٥ قریه و ٤٠٠٠ نفوسی مشتملدر .

چاندارلی كورفزی .— ازمیر سنجاغنده اطه‌لر دكزندن متشعب بر كورفز اولوب شمال جهتنده چاندارلی قصبه‌سی موجوددر .

چاودر .— خداوندكار ولایتنك كوتاهیه سنجاق وقضاسنده واطرانوس نهری اوزرنده قدیماً آزانی دینلان شهرك موقعنده كوچك بر قصبه‌دركه جوارنده آثار عتیقه‌دن برچوق انقاض موجوددر .

چای .— خداوندكار ولایتنك قره حصار سنجاق وقضاسنده وقره حصارك قربنده بیوجك بر قریه‌نك اسمیدر .

چای اغزی .— سلانیك ولایتنده جاری استرومه نهرینك تاكینوس كولندن چیقدقدن صكره دكزه دوكلدیكی محلده كائن بر قریه‌نك اسمیدر .

چایره .— آیدین ولایتنده منتشا سنجاغنده مغله قربنده آقر ودیسیاس شهر قدیمنك خرابه‌سی

زرنده مؤسس بر قریه اولوب آثار
تیقه‌سی چوقدر .

چبق آباد .— آنقره ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی
قصبه اولوب سقاریا توابعندن چبق
اینك ساحل یسارنده وانقره‌نك سكز
اعت شمال غربیسنده وبسیط برواديده
ن‌در .

چبق آباد قضاسی : انقره ولایتنك
تهای شمالنده واقع اولوب شمالاً
سطمونی ولایتنك كنغری سنجاغنه
لحق قره پازار وشعبان اوزی ناحیه‌
ی غرباً زیر قضاسی وشوربا ناحیه‌سی
رقاً قلعه‌جك وبالا قضالری جنوباً
قردنك ایچ ناحیه‌سی ایله محاط ومحدودر .

سكنهٔ موجوده‌سی كاملاً اسلام
وله‌رق ٢٤٥٤٥ نفوس اولوب بونك
١٠٤١٨) ی اركك و (١٠٢٨) زی
اثدر .

قضا اراضیسنك ٤٩٠٢٣٧ دونمی
یاِر وقصوری مرعی وزراعته غیر
الحدر .

قضانك جهت شمالیسنده كائن آیدوس
اغی مرتفع وهرنقدر ذره‌سی چپلاق
سه‌ده اطراف وحوالیسی چام و میشه
ورمانلریله مستوردر .

بوندن ماعدا قضانك جهات سائره‌
نده دخی اورمانلر موجود اولوب
لایتك احتیاجات ولوازمات احتراقیه‌
نی تأمین ایدر .

ذكر اولنان آیدوس طاغی یلدیرم
وسحر اوزی وایشیق طاغلرله ارتباط
و التصاق ایتمشدر .

قضانك محصولاتی : بغدای آرپه
بورجاق مرجمك نحود یولاف داری
مصر فصولیا قره بقله کیون ارمود
الما كراز اریك ویشنه شفتالی جویزدن
عبارت اولوب حاصلاتك مقدار سنویسی
ایله حیوانات اهلیه‌سی جدول آتیده
مندرجدر .

بغدای	كیله	٢٧٠,٠٠٠
اربه	«	١٤٠,٠٠٠
آرمود	قیه	١٥٠٠٠
اوزوم	«	٢٠٠٠٠
مانده	رأس	٦٠٠
قره‌صغیر	«	٧٠٠
مركب	«	٢٧٧٢
آت وقیصراق	«	٥٠٠
استر	«	١٦
دوه	«	٤٠
تفتیك كچی	«	٤٦١٧٧
قیل كچی	«	٥٥١
قیون	«	٢٣٢٣٤
تفتیك	قیه	٢٢١٢٧
كچی قیلی	«	٦٦٠
یپاغی	«	٣٦٨٨٥

دائرهٔ قضاده ٢٩٧٧ خانه ٧
مكتب ٧٥ جامع ١ چماشورخانه ٤٠
صو دكرمانی ٣٠ دكان ٨١ قریه
موجوددر .

چبق چایی .— سقاریا توابعندن اولوب قسطمونی

وانقره ولایتلرینی تفریق ایدن ایشیق
طاغندن نبعان ایدرك چبیق آباد قضا -
سنی اروا و اسقا ایله و چبیق قصبه -
سندن بعد المرور انقره شهری قربنده
سقاریایه قاریشور .

چتالجه .— روم ایلنده و ادرنه ولایتیله پای تخت سلطنت
سنیه اراسنده واقع الویهٔ مستقله‌دن
همنامی اولان لوانك مرکز اداره‌سی
اولوب درسعادتك سکز ساعت غربنده
وبیوك چکمجه کوله دوکیلان بر دره‌نك
غربنده وتیمور یول خطنك یقیننده واقع
بش آلتی بیك نفوسلی بر قصبه‌در .

لوا سکنه‌سی متجاوز قرا و سلوری
وچکمجهٔ کبیر ونفس چتالجه نامیله اوچ
قضادن متشکل وترقوس نامیله برناحیه‌یی
دخی مشتملدر نفوسی اللی بیکه قریبدر .
اراضیسی طاغلی و استرانجه شعباتی
اولان تپه‌لرله عارضه‌لی اولمغله برابر
غایت منبت محصولداردر .

چچ .— سلانیك ولایتنده درامه لواسنك صاری شعبان
قضاسنه ملحق اون اوچ بیك نفوسی
ویکرمی بر قریه‌یی جامع بر ناحیه اولوب
اورمانلق وزراعته صالح اووه وبایرلری
شاملدر . سکنه‌سی زراعت و کراسته
قطع واخراجیله مشغولدر .

داخل قضاده غایت کوزل میوه ایله
یوك حیواناتندن استر یتشدیریلور
مرکزی بالبان قریه‌سیدر .

چرپان .— شرقی روم ایلی ولایتنك زغرهٔ عتیق لوا و قضا -
سنده وتیمور یول خطی قربنده کائن
بش آلتی بیك نفوسلی بر قصبه‌نك
اسمیدر .

چرکش .— قسطمونی ولایتنده کنغری سنجاغنه ملحق
قضالردن همنامی اولان قضانك مرکز
اداره‌سی اولوب کنغرینك اون اوچ
وقسطمونینك یکرمی درت ساعت
اوزاغنده واولو صویك کنارنده واقعدر .

موقعی کوزل ایسه‌ده هواسی صغوقدر
بغداد جاده‌سی کذرکاهنده اولمغله ایشلك
وغلبه‌لکدر تجارتی دخی یولنده‌در هفته‌ده
برکره قوریلور بازاری واردر .

قصبه اولدقجه منتظم و معمور
اولوب ٨ جامع ١ مسجد ٣ تکیه ١
مدرسه بری رشدیه اولمق اوزره ٨
مکتب ٥ خان ٢٠٠ قدر دکان ٣ حمام
٣ کوپرییی جامعدر .

چرکش قضاسی : کنغری سنجاغی
حصوله کتورن اوچ قضانك بری اولوب
شرقاً کنغری شمالاً قسطمونی سنجاغی
تابع اراج غرباً بولی سنجاغنه تابع کره‌ده
جنوباً انقره ولایتنه تابع بیان آباد
قضالریله محاط و محدوددر .

٣٨٨ قریه‌وقره‌جه ویران اووه‌جق
بایندر نام‌لریله ٣ ناحیه‌دن مرکب
اولوب جمله‌سی ٧٤ دیوانه منقسمدر .
سکنهٔ موجوده‌سی ٢٣ بیك
نفوسی متجاوز وجمله‌سی مسلمدر .
اراضیٔ قضا ایشیق والغاز طاغلری
آراسنده متواسع بر اووده اولوب

مزروعاتی درجهٔ کفایه‌ده یتیشور حیواناتدن اعلا تفتیك کچیلری بسلنور.

اولوصو قضایی اروا واسقا ایدر.

قره‌جه ویران ناحیه‌سی داخلنده کائن چاوندر (چکوندر) قریه‌سنده کوکردلی معدن صوینی حاوی بر ایلیجه

چرمن. — ادرنه ولایت ولواسنده جسر مصطفی پاشا قضاسنده واقع ناحیه‌دن بربشقه مرکزی اولوب جسر مصطفی پاشانك بر ساعت قدر جنوبنده وصاریج نهری قربنده واقعدر.

بری صاریجه صارم الدین پاشایه منسوب اوله‌رق اوچ جامع واردر چرمن ناحیه‌سی ۱۹ قریه‌دن مرکب ومتشکلدر.

چرمنیقه. — مناسترولایتنك ایلبصان سنجاق وپکلین قضاسنده ناحیه مرکزی برقریه‌نك اسمیدر.

چرمیك. — دیاربکرولایتنك ارغنی معدنی سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب مرکز ولایته اون ومرکز لوایه بش ساعت قدر بعد ومسافه‌سی واردر.

قصبه باغلق وباغچه‌لك اولمغله میوه‌سی خصوصیله اوزومی پك مشهوردر.

درونده ایلیجه موجود اولوب ایام صیفده برخیلی مرضا لاجل الاستشفا کلوب کیدرلر و بوواسطه ایله بیوجك برتجارت وقوعه کلور.

فرات توابعندن اولان سنان صویی قصبه‌نك الت طرفندن کچرکه اوزرنده برده کوپریسی واردر.

قضاسی: ارغنی وملاطیه سنجاقلری ودیاربکر وسیوردك قضالریله محدود اولوب چونکش ناحیه‌سیله برابر ۱۱۹ قریه‌دن مرکبدر.

قسم اعظمی مسلم اولمق اوزره قضاده یکرمی بیکدن زیاده نفوس موجوددر.

حاصلاتی حبوبات ومیوه ایله چوقجه مقدارده اوزومدن عبارتدر.

چرنغجه. — مناسترولایت وسنجاق وقضاسنده مرکزه اوچ ساعت بعدنده برقریهٔ جسیمه‌در.

چرنلشته. — ولایتمز بوره‌نك پرلپه قضاسنده وپرلپه‌یه ۵ ساعت بعدنده بر قریه‌در.

چزاریه. — رومالیلر زماننده قیصره نسبتله تسمیه قلنان بلاد وقصبات مشهوره اولوب ممالك عثمانیه‌ده اولنلری بروجه آتیدر.

چزاریه اوسیبا. — (مازاقه) اناطولینك قپادوقیا قسمنده وشمدیکی انقره ولایتنده کائن قیصریه نامیله یاد اولنان لوا مرکزی بر قصبه اولوب تفصیلاتی «قیصریه» ماده‌سنده اعطا قلنه‌جقدر.

چزاریه. — آنازاربا یاخود آناوارزا. Anazarbe آناطولیده کلیکیا قطعهٔ قدیمه‌سنده واقع مدن قدیمه‌دن بریسی اولوب اطنه ولایتنك قوزان سنجاغنده سیس قضاسنده

وسیسك ٢٥ كیلو متره اوزاغنده ویپراموس نهریله سقی اولنان براووه‌ده واقعدر .

قصبه‌نك انقاضی قالكری برصخرهٔ عظیمه‌نك اتكنده اولوب برخیله قیمتدار تربه كلیسا خانه طاق ظفر خرابه‌لرینی حاویدر .

بو شهر شدتلی صدمات ارضیه وزلازل مشهوره‌یه دوچار اولمش اولدیغی حالنده ایمپراطور ژوستینا طرفندن اعمار واسمنه نسبتله ژوستینانوپولی (Justinanopolis) تسمیه قلنمشیدی .

چزاریه .— فلسطین ساحلنده واقع والیوم قیساریه دنیلان قصبه اولوب تفصیلاتی قیساریه ماده‌سنه براغیلمشدر .

چزاریه فیلیپی .— (cèsarèe philippi) ارض فلسطینده كائن بانیاس قصبه‌سنك اسمیدركه تفصیلاتی بانیاس كلمه‌سنده ویرلمشدر .

چشمه .— آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده قضا مركزی برقصبه‌در .

قصبهٔ مذكوره ولایتك ساحل غربیسنده وساقیز اطه‌سنك قارشوسنده كائن برشبه جزیره‌نك غرب شمالی اوجنده واسمنه منسوب بركورفزك مدخلنده ازمیردن ٦٨ میل قدر اوزاقده كائن برموقع لطیفدر .

روماتیزمه ، قره جكر كبی امراضه نافع ومدرر خاصه‌لی ایلیجه‌لری حاویدر .

درونده ١١٣٧٥ نفوس و٢٤٥٢ اماكن موجوددر .

قصبه‌ده موجود اماكنك جنسی ومقداری بروجه آتیدر :

جامع	عدد	٤
مسجد	»	١
درگاه	»	١
روم كلیساسی	»	١٤
روم مكتبی	»	١٠
اسلام مكتبی	»	٩
حورا	»	١
كتبخانه	»	١
تربه	»	٥
حكومت قوناغی	»	١
حبسخانه	»	٤
تلغراف خانه	»	١
لیمان دائره‌سی	»	١
غازینو	»	٣
باراقه	»	١١٠

چشمه قضاسی : شمالاً قره‌برون شبه جزیره‌سی واریژه كورفزی شرقاً اورله وسفریحصار قضالری جنوباً اطه‌لر دكزی وغرباً ساقز اطه‌سیله ساحل اراسنده متشكل ساقز بوغازی ایله محاط ومحدوددر .

آلاچاطی ویكی ناحیه نامیله ایكی ناحیه و ١٣ قریه‌دن متشكلدر . (٣٠٧٠٦) نفوسی حاویدر .

اراضیسی غایت منبت ومحصولداردر .

قضانك مشتملاتنك جنسى ومقدارى جدول آتيده ارائه اولنمشدر .

جوامع ومساجد	باب	١٨
درکاه	«	٢
اسلام مکاتبی	«	١٣
روم «	«	١٤
یهودی «	«	١
هوتل	«	٢
غازینو	«	٣
حبسخانه	«	٤
بالقخانه	«	١
لیمان دائره‌سی	«	١
تلغرافخانه	«	١
روم کلیساسی	«	١٩
حورا	«	١
کتبخانه	«	١
تربه	«	٦
باراقه	«	١٦٥
میخانه	«	١٢٧
حیوان طامی	«	٧٢
یاغخانه	«	١٤
دکرمن	«	٤٨
عرصه	«	٤٢٨
حمام	«	٢
قوله	«	١٢٨
اوطه	«	٦٠
فرون	«	٢٦
قهوه‌خانه	«	٣٨
مغازه	«	١١٢
دکان	«	٧٥٠
خانه	«	٧٢٠٧

قضاء مزبورده موجود حیوانات ایله وسائط نقلیه‌نك جنس و مقداری بروجه زیردر .

جنوار	رأس	١٩
اینك	«	٢٧٠
اوکوز	«	٤٩٥
مرکب	«	٢٦١٧
استر	«	٩٤٠
بارکیر	«	٣٤٥
کچی	«	١٩٥١٥
قیون	«	٨٣٣٠
درت تکرلکلی عربه		٢
ایکی «	«	١٣

چشمه قضاسی اراضیسنك جنس و مقدارینی مبین جدولدر .

کیلومتره مربعی	
١٥٥	اراضی مزروعه
٤٥	غیر مزروع اولوب قابل زرع اراضی
٢٠٠	مزروع وقابل زرع اراضی یکونی
٣٠٥	زرعی ناقابل اولان
٢	اورمان
٥٠٧	یکون عمومی

چغا کولی. — قسطمونی ولایتنده بولی سنجاغنده تقریباً اون کیلومتره محیطنده کوچوك بر کولدر .

چفته‌لر چفتلکی. — خداوندکار ولایتنك کوتاهیه لواسی داخلنده اسکیشهر قضاسنده غایت جسیم برچفتلك اولوب عساکر شاهانه‌یه حیوان یتشدرمك

اوزره باب سرعسکری‌یه مربوط خارا اتخاذ قلنمشدر .

وسعتی ۲۷۰۰۰۰۰ دونم اولوب درونده ۱۶ قریه و ۵۰۰۰ نفوسی اون بش بیکی متجاوز حیوانات مختلفه واردر .

چقاللی . — حلب ولایتنك مرعش لواسنده مرکزه مربوط بش قریه‌لی بر ناحیه‌در .

چقور اووه . — آطنه ولایتنده بر طرفی بحر سفید و اطراف سائره‌سی جبال منیعه ورفیعه ایله مستور بولنان براووه‌درکه وسعت وامتدادی طولاً ۱۰۰ وعرضاً ۵۰ الی ۲۰ کیلومتره اراسنده متخالفدر.

قدیم ایامدنبری قوهٔ انباتیه‌سیله مشهور و هله حیوان بسلمك و جنس آتلر یتشدرمکله موصوف اولان چقور اووه بو کون دخی معمورهٔ زمینك برنجی صنف اراضیسی میانده تعداد اولنمقده‌در.

سیحان و جیحان کبی ایکی شریان حیاتك متوازیاً اووه‌یی سقی اروا ایتملریله برابر غایت صیغ اولان قیولر واسطه‌سیله ایام صیفك اك شدید زمانلرنده بیله مزروعات صوسز قالمز . انجق زمینك منحط بولنمسی واطرافنك طاغلرله مستور اولمسی و انهارك طاشمه‌سندن تحصل ایدن بطاقلقلردن متولد عفونت هوایی اخلال ایتمکله عمله واهالی یازین وخامت هوادن ناشی بارینه‌مامقده‌درلر. بناءً علیه هر جهتی حقیله ایشله‌نیله‌میوب برچوق یرلری معطل و متروك قالدیغندن درجهٔ انباتیه‌سی نسبتنده اقتطاف ثمرات ایدیله‌مامکده ایسه‌ده ینه برچوق پرنج سیسام وپاموق وحبوبات سائره حاصل اولور.

هله پاموغی تجارتده هم اهمیت وهمده نفاستی ایله مشهوردر.

چکرك صویی . — بوکا بین‌العوام چیقریق صویی دیرلر. یشیل ایرمق توابعندن ومولدلرندن اولوب منبعی چاملی بلدن اخذ ایدرك توقادك سمت جنوبیسنده کائن اووه‌یی سقی ایدر ومجراسنك وسطنده تشکیل ایتدیکی منحنیلرك برنصفی انقره ولایتنده جریان و مؤخراً استقامتی شمال شرقی‌یه توجیه ایله اماسیه قربنده طوزانلی صویی ایله برلشوب یشیل ایرمغی حصوله کتورر .

طولی ۲۵۰ کیلومتره‌دن زیاده وانقره ولایتنده‌کی ایکی نصف منحنیلرینك طولی ۳۰ کیلو قدردر.

چکمجهٔ کبیر . — چتالجه سنجاغنه ملحق قضالردن همنامی بولنان قضانك مرکزی اولوب اسمنه منسوب وبرمرمره دکزندن متحصل آچیق کولك دکزه متصل اولدیغی محلده مبنی و درسعادته آلتی ساعت قدر بعید ایکی بیك نفوسی شامل بر قصبه‌در .

قصبه‌نك برطاش کوپریسی اولوب

...كز ايله كول اراسنده بولنان بوغاز... نغك اوزرنده مبنى اولديغندن وصولرك ...ايدنده مرور وعبورى تسهيل ايلر.

چكمجۀ كبير قضاسى: چتالجه سنجاغنى ...شكيل ايدر اوچ قضانك بريسى اولوب ...كرمى قدر قريه و درت بش بيك ...وسى جامعدر.

چكمجۀ كبير كولى: مرمره دن ...منفصل وآقا دار بر بوغاز ايله متصل ١ كيلومتره طولنده و اوچ كيلومتره ...رضنده بر كول اولوب قره صو نامنده ... دره يى اخذ ايدر.

صولرك تزايدنده مذكور بوغازدن ...ضلهٔ مياه دكزه جريان ايتديكى كبى ...سويك تناقصنده دخى دكز صولرى ...هجوم ايدركلذتى طوزلولق كسب ايدر.

بوكون تطهير ومدخلى تعميق ايديله رك ...غايت محافظه لى بر ليمان حالنه قونيله بيلور.

چكمجۀ صغير. — در سعادت ملحقاتندن ...شهر امانتنه مربوط بر قضا اولوب مركزى مقرى كويى نام قريهٔ ...مشهوره در.

چكمجۀ صغير قصبه سى دخى اسمنه منسوب كولك جنوبنده درسعادت تيمور ...يول خطنك كذركاهنده واقعدر.

چكمجۀ صغير كولى: دخى مرمره دن ...منفصل اولوب جسامتى بيوك چكمجه كولندن زياده جه در.

بو كولك يبان اوردكى وسائر صيد ...حيواناتى چوق اولديغندن موسمنده بر اى شكار برچوق آوجيلر دكز اوردكى آولامق اوزره كيدرلر.

چلبى بازارى. — بوسنه ولايتنده مركزه مضاف بر قضا اولوب مركزى روغانيجه قصبه سيدر.

چليكانلى. — اطنه ولايتنده كشت وكذار ايدن برعشيرتك اسميدر.

چمشكزك. — معمورة العزيز ولايتنك درسيم لواسنده برقضا مركزى اولوب خربوطك سكز ساعت قدر شمالنده واقعدر.

اهاليسى ايكى بيك نفوسدن زياده جه در.

چناك. — چناق قلعه بوغازينك اناطولى ساحلنده وچناق قلعه قربنده كليد البحر مقابلنده كائن ومستحكم بر محل اولوب موقع مزبور ايله كليد البحر اراسنده بوغازك كنيشلكى ١٨٠٠ متره قدردر.

چمين بيلى طاغى. — يشيل وقزل ايرمق نامنهرلرك مجراى عليالرى اراسنده وتوقادك شرقنده برطاغدر.

چناق قلعه. — قلعهٔ سلطانيه وآق دكز بوغازى ماده لرينه مراجعت بيوريله.

چنبرلى طاش. — درسعادتده آثار عتيقه دن قزل مرمردن مصنوع برستون اولوب بانئ قسطنطينيه بيوك قسطنطين طرفندن

روما‌دن جلب اولنه‌رق رکز واقامه واقامه اولنمش وتپه‌سنده آپولونك هيكلی مصنوع بولنمش ايدی .

بر مدت صكره قيصر ژوليانوس وتئودوسيوس كندی هيكللرينی وضع ايتمشلر ايدی .

الكسی قومنن زماننده صاعقه اصابتيله هيكل ايله ستونك قسم علياسی تخريب اولنمغله مانوئل قومنن طرفندن تعمير ايديله‌رك اوزرينه برصليب وضع اولنمش ايدی .

بعد ايام بر حريق خانمانسوز ستونی چاتلاتديغندن لاجل التحكيم چنبرلر ايله ربط اولنمش وبو مناسبتله انجق يوزاللی يوز التمش سنه‌دنبرو اسمی چنبرلی طاشه تحويل قلنمشدر .

چنكاليمانی .— بحر سياهده برغوس كورفزی قربنده غايت محافظه‌لی بر ليمان اولوب برغوس ليمانه آچيقلغی جهتيله فورطنه‌لی هوالرده سفاين بورايه التجا ايدر .

چنكل كويی .— استانبول بوغازينك اناطولی ياقه‌سنده درسعادتك قرای صيفيه‌سندن اولوب بوغازك قويی برمحلنده واقعدر .

چوبان اطه‌سی .— قاشوط اطه‌سنك نام ديكريدر . تفصيلاتی ايچون قاشوط كلمه‌سنه مراجعت اولنه .

چوبانلر چايی .— قسطمونی ولايتنده كائن صاری قواق طاغنك شمالی پايه‌لرندن ظهور ايدرك سينوب ايله كره‌ده اراسنده و چوبانلر قريه‌سی قربنده قره دكزه دوكيلور .

چوباناك .— مناستر ولايتنك ايلبصان سنجاق وپكلين قضاسنده وپكلينك برساعت قدر اوزاغنده كائن بر قريه‌نك اسميدر .

چوروخ .— ارضروم ولايتندن نبعان ايله ۳۰۰ كيلومتره قدر ممالك عثمانيه داخلنده جريان ويقيننده روسيه ممالكی داخلنده سكسان كيلومتره قدردها تمديد مجرا ايتدكدن صكره باطومك جهت جنوبيسنده بحر سياهه منصب اولان نهرك اسميدر .

چورلی .— ادرنه ولايتنك تكفور طاغنك سنجاغنده قضا مركزی برقصبه اولوب مركزلو اولان تكفور طاغنك آلتی ساعت قدر شرق شمالنده و درسعادتك ۲۰ ساعت قدر غربنده وشمندوفر خطنك ۳ كيلومتره قدر جنوبنده واسمنه منسوب برصويك قربنده واقعدر .

درونده بر باب مكتب رشديه وروملره مخصوص بيوك بر مكتب ايله بری خلد آشيان سلطان سليمان خان قانونی ديكری فاتح سلطان محمد خان حضرتنه مخصوص ايكی باب جوامع شريفه ايله مظنهٔ كرامی محی الدين باباوقره جه احمد سلطانك مراقد مباركه‌لری موجوددر .

قضاسی: تكفور طاغی قضاسی ايله قرق كليسا وچتالجه لوالری ومرمره دكزی ايله محاط ومحدوددر .

۶۱۷۶۴۶ دونمدن عبارت اولان اراضيسی طاغ وتپه ودوز يرلردن متشكل اولوب زراعت خصوصنه لايقيله لايقيله اعتنا ايدلدكده كليتلی ذخيره يتشديريله بيلور .

داخل قضاده دیشبوداق میشه کورکن‌دن عبارت برعدد قوری موجود اولوب درونده برچوق منبعلرله قیون یتاقلری واردر .

٣٥٠٠٠ نفوس ٣٤٨٨ خانه ٣٧٧ دکان ومغازه ٣١ فرون ١٩ خان ٢٢ دکرمن ٢ فابریقه ١٢٣ انبار وصمانلق ١٥ چفتلك ٧١٨٨ باغ ٩٨٦٨ ترلا ٥١ چایر ٢٧ مرعی ١٦ مکتب ٤ کلیسا ١٦ جامع ٥ تربه ١ حمام برخراب مدرسه وبر عمارت ٢٣ چشمه موجوددر .

چوروم . — انقره ولایت ویوزغاد سنجاغنده قضا مرکزی [١] بر قصبه‌در .

ولایتك شرق جهتنده ومنتهای حدودنده ومرکز لوایه ١٨ ومرکز ولایته ٥٤ ساعت اوزاقده ١٦٦٢٩ نفوس جامع ودر سعادت جاده سی اوزرنده واقع اولدیغندن مرور وعبوری پك کثرتلی‌در .

قصبه بسیط بر محلده واطرافی برطاقم طاغ وتپه‌جکلرله محاط برکوزل اووه‌ده مؤسس واثمار فواکهی مبذولدر . انجق نظافت جهتنه لایقیله اعتنا اولنه‌مامسی حسبیله هواسی براز اغیرجه‌در .

جوار قصبه ده اعزهٔ کرامدن علمدار نبی صهیب رومی (ر) کرب غازی وسعد ابن ابی وقاص حضراتنك مقامات عالیه‌سیله شیخ صدرالدین عیسی خلیفه ابدال انا بالم سلطان ارضروم سلطان ودها نیجه ذوات دفین خاك مغفرتدر .

قصبه ده طریقت مولویه وقادریه وخالدیه‌یه منسوب برر باب درکاه دخی موجوددر .

تاویوم (tavium) نام قدیمیله چوروم بر اسکی قصبه اولوب الیوم بر اسکی قلعه‌سی درونده ٢١ خانه‌یی شامل برده قلعه محله‌سی واردر .

درون قصبه‌ده جسیم ومنتظم بر حکومت قوناغی ایله حبسخانه وآخور وتلغرافخانه دپوی وخارج بلده‌ده ایکی الای عسکرك استیعابنه کافی جسیم بر قشله وایکی باب دربند وقره‌غول خانه وبری سلجوقیلر زمانه عائد اولمق اوزره ١٦٤ جامع ومسجد وایکیبیك جلدی متجاوز کتب متنوعه‌یی حاوی ایکی کتبخانه ٨٢٨٣ خانه ٤ حمام ٧ خان ٢١ قهوه‌خانه بردقیق فابریقه‌سی موجوددر .

چوروم قضاسی: ولایتك منتهای شرق شمالیسنده واقع اولوب جنوباً سنغورلو ویوزغاد قضالری وجهات سائره‌دن قسطمونی وسیواس ولایتلریله محدوددر .

اراضیسی یشیل ایرمق حوضه‌سی اولوب برقاچ کوچك صولر قضاداخلنده اخذ منبع ایله مذکور ایرمغه دوکیلورلر .

محصولاتی حنطه شعیر بورچاق داری یولاف نخود مرجمك بقله کندیر جهری

[١] چوروم اخیراً سنجاغنه تحول ایلمش اولدیغندن قصبه‌ده لوا مرکزی اولمشدر .

وانواع فواكه وسبزه‌دن ومعمولاتی ایران كاری بیوك شال باموق كوملكك بز واوانئ نحاسیه وادوات حدیدیه‌دن عبارتدر .

حیواناتدن ٢٨١٨٦ قیون ٣٩٤١٩ كچی ١٢٠٩٨ تفتیك ٦٨٥٠ قره‌صغیر ٨٠٠ مانده ٥٢٥٠ مركب ٢٢٠ اسب ٥٧ استر ٦٠ دوه موجوددر .

چوروكصو .— ایدین وقونیه وخداوندكار ولایتلری حدودلرینه قریب بر محلده وقره حصار سنجاغی داخلنده اوزونجه ودار بر كولدر .

چهارشمبه .— طربزون ولایتنده جانیك سنجاغنه ملحق قضا مركزی بر قصبه اولوب یشیل ایرمغك منصبنه قریب محلنده ونهرك ایكی ساحلنده مبنیدر .

قسم اعظمی اسلام اولمق اوزره ١٥ بیكی متجاوز سكنه‌سی ٧ جامع و ٥ مدرسه‌سی بری رشدیه اوله‌رق یدی سكز قدر مكاتب اسلامیه‌سی وبر قاچ خرستیان مكاتبی وبر بیوك صو دكرمنی وسائره‌سی واردر .

نهرده بالق كثرتلی اولدیغندن حاویارجیلق صنعتی اییجه مترقیدر .

قضاسی : ترمه وصامسون قضالری اراسنده وساحلده واقع اولوب یشیل ایرمغك قسم اسفلی قضایی اروا ایدر .

قسماً طاغلق وقسماً اووه‌لق اولوب طاغلرنده اورمانلری كنیش وكراسته تجارتی رواجلیدر یتمش بیكه قریب اولان سكنه‌سی میاننده چركس مهاجرینی‌ده واردر .

باشلوجه محصولی توتوندر بونكله برابر محصولات سائره‌سی دخی چوقدر .

قضانك جنسی محصولاتی ومقدارلری بروجه آتیدر :

بغدای	هكتولیتره	٢٥٤٠
آربه	»	٤٩٣١٠
مصر	»	٢١٣٩٩٠
برنج	كیلوغرام	٩٠١٧١٠
كوير	»	١٧٢٩٠
فاصولیه	»	١٧٣٧٠٠
فندق	»	٢٥٠
اوزوم	»	١١١٠
جویز	»	٢٥٣٠
قوری اوت	»	٢١٠٦٨٠
سبزه	»	٥٢١١٦٠
میوه	»	١٢٨٩٩٠
بال	»	٤٧٥٠٠
توتون	»	٦٢٤٨٠٠

چهارشنبه .— قسطمونی ولایتنك بولی سنجاغنده حمیدیه نامیله اخیراً تأسس ایدن قضانك مركزی اولوب فیلیاس چایی قربنده وطاغلق بر محلده مبنیدر .

اناطولیده بو اسمده بر قاچ قریه دها موجوددر .

چیتریا .— قبریس اطه‌سنده لفقوشه قربنده از منهٔ قدیمه‌ده اطه‌نك اك بیوك بلادندن بری اولان

وكيتره ناميله معروف اولان شهرك اسميدر.

چيتلى .- خداوندكار ولايتنده ارطغرل سنجاغنك اينه‌كول قضاسنده واينه كول قصبه‌سنه ٢ ساعت اوزاق بر موقعده بر قريه‌ده اولوب ايچندن نبعان ايدن وچيتلى صويى ناميله طبابتده مستعمل اولان معدن صويله مشتهردر.

چيتلى صويى هاضم وامراض معدويه‌يه غايتله نافع اولوب اوروپانك ويشى صوينه مرجحدر چيتلى صوينك تركيباتنده موجود املحهٔ نافعه بروجه آتيدر،

درجهٔ حرارتى	١٣,٥
درجهٔ كثافتى	١,٠٠٥

تركيبى

حامض قاربون	٠,٤٧٣	غرام
ثانى قاربونيت سوده	٤,٥٠٦	«
ثانى قاربونيت پوتاس	١,١٤٢	«
ثانى قاربونيت مغنزيا	٠,٣٦٥	«
ثانى قاربونيت كلسى	٠,٣٦٧	«
ثانى قاربونيت حديد	٠,٠٠٥	«
كبريتيت سوده	٠,١٣٢	«
قوسفيت سوده	٠,٠٦١	«
قلور سوديوم	٠,٠٦٥	«
ايود سوديوم	اثار	
سلس	٠,٠٦٠	«
منغانز	اثار	
برليتره‌ده يكون	٦,١٨٧	

حرف الحاء

حاجى بكتاش .- آنقره ولايت وقير شهرى لواسنده وقير شهرينه سكز ساعت قدر بعد ومسافه‌ده كائن ناحيه مركزى برقصبه اولوب مشاهير اوليادن حاجى بكتاش ولى قدس سره السامى حضرتلرينك تربهٔ شريفه وخانقاه منيفه‌سنى حاوى اولمغله شهرتشعاردر.

قصبه موقعاً بسيط ووسيع الانحا منظره‌سى لطيفدر.

پير مشار اليه حضرتلرينك خانقاه سعادتلرى غايت مكمل ومنتظم اولوب پوست نشين ايچون صيفيه وشتائيه ايله ددكان ومسافران وتربه‌دارانه مخصوص متعدد حجره‌لر وتربهٔ پيره متصل خانقاهك حواليسنده ايكى باب جامع شريف ومشتملات سائره موجوددر.

دركاهه مخصوص باغ وباغچه‌لر وترلالر وبونلردن ماعدا پوست نشين وچلبيانك اعاشه‌سى ايچون مكمل اوقاف واردر.

بالی سلطان ایله قلندرشاهك تربه‌لری دخی درون قصبه‌ده واقعدر .

قصبه‌نك شرق جنوبی جهتنده خرقه طاغی ومذکورطاغك دامننده حاجی بکتاش ولینك جله خانه‌سی وبرساعت مسافه‌ده آثار کرامت علیه‌لرندن اولان بش‌طاش وجهت‌شرقیه‌سنده وبرساعت مسافه‌ده خانقاهك متفرعاتندن دده باغی دینکله معروف کبیر برباغ درونده باغجی دده ایله درویشانه مخصوص متعدد اوطه‌لی کارکیر زاویه‌لر موجود اولوب مذکور باغ موقعاً فوق العاده لطافت افزا وطوپراغنده خاصهٔ نامیه ایسه مشار الیه حضرتلرینك فیض تجلیٔ قدسیانه‌لرینه بر شاهد جلی اوله‌جق مرتبه‌ده خارقه نمادر .

قصبه‌ده ایکی بیکه قریب نفوس واوچیوزدن زیاده‌خانه واون‌بش‌یکرمی قدر دکان موجوددر .

حاجی بکتاش ناحیه‌سی: ١٤٠ قریه وDرت بشبیك نفوسی جامع اولوب اراضیسی اولدقجه منبت وحبوبات ایله میوه وسبزه محصولی رواجلیدر .

درون ناحیه‌ده بر نوع بلغامی طاش ایله طوزکویی دینلان قریه‌یه اون دقیقه قدر مسافه‌ده حاجی بکتاش مملحه‌سی دینلان طوزله موجوددر .

« مذکور مملحه قیرشهرینه آلتمش بش کیلومتره مسافه‌ده وشرق جنوبیده واقع اولوب قیا حانده بولنان طوزلرك اك مشهوری وزیاده خالصدرکه سنه‌ده ایکی میلیون قیه‌یه قریب طوز اخراج اولنمقده وبوطوزلرك لذت ونفاستی حسبیله هرطرفجه کسب رغبت ایتمکده‌در .

مذکور طوز تحت الزمین آتی مترو درینلکدن اخراج ایدیلور .

طوزك اخراجیچون مائلی قیولر حفر ایدلمشدر .

بوقیولرك زمینی غایت طار وحرکته غیر مساعد برصورتده ایسه‌ده منحصراً بونکله اشتغال ایدن‌وطوزله‌لردن اون دقیقه بعد ومسافه‌ده بولنان طوزکویی قریه اهالیسی طوز اخراجی عملیاتنده اودرجه کسب ملکه ایتمشلردرکه بومائلی وطار قیولر ایچروسنده قوشارق‌حرکت ایدوب برنفر کونده سکساندن یوز قیه‌یه قدر طوز چیقاره بیلمکده‌در .

شو صوك سنه‌لرده دیون عمومیه اداره‌سی جانبندن برای تجربه عمودی برقیو آچیلمش ولازم کلان ادوات‌تدارك واستعمالنه باشلانلمش اولمغله طوز اجراجنده فوق العاده برسهولت حاصل اولدیغی کبی مصارفجه‌ده یوزده اوتوز التی‌رادەسنده‌تصرف ایدیله‌بیلمکده‌در .

شویله که کچن ١٨٨٠ سنهٔ میلادیسنده یوز قیه طوز اخراجی ایچون ایکی غروش طقسان سانتیم وسکسان ایکیده ایکی غروش اون درت سانتیم وسکسان درتده اوچ غروش وسکسان بشده اوچ غروش اون سانتیم مصارف اختیار ایدلمکده ایکن عمودی قیولرك

فریله آلات وادوات اخراجیه‌نك
ستعمالندن طولایی بیك سکز یوز
کسان سکزده کذلك یوز قیه طوزك
صارف اخراجیه‌سی برغروش طقسان
ی سانتیمه قدر تنزل ایتشدر .

مذکور مملحه‌دن چیقان غایت خالص
شفاف برنوع طوز پك اوقدر مبذول
ولماسی جهتله صرفیاتی یالکز مابین
همایونه منحصر کبیدر . (انقره ولایتی
سالنامه‌سی)

حاجی حمزه .— سیواس ولایتنك اماسیه سنجاغنده
ثمانجق قضاسنه مربوط بش ناحیه‌نك
یسی اولوب سکز قریه‌دن مرکب
متشکلدر .

مرکزی اولان حاجی حمزه قریه‌سی
ثمانجق قصبه‌سندن اوچ ساعت قدر
رب شمالنده وقسطمونی ولایتی حدودنده
قزل ایرمق کنارنده واقعدر .

حارم .— حلب ولایت وسنجاغنده وحلبك اون التی ساعت
ربنده وانتاکیه‌نك ۳۵ کیلو متره
رقنده کائن قضا مرکزی برقصبه‌در .

مزبور قصبه دها طوغریسی قریه عمیق
وه‌سنده و بطاقلق بر محلده مبنی
ولدیغندن هواسی وخیمدر .

کافه‌سی اسلام اوله‌رق ۱۶۳۶ نفوسی
بضی الشکل عتیق بر قلعه ایله بر جامع
ریف برحمام اوتوز قدر دکان اوچ
بو دکرمنی محتویدر .

قلعه‌سنك بانیسی مجهول ایسه‌ده
ملك الظاهر طرفندن تعمیر ایدلدیکی
قپوسنك بالاسنده محرردر .

حارم قصبه‌سیله برساعت مسافه‌ده
واقع ارتاح قریه‌سی صلیبیون دورنده
اك شدید محاربالك محل جریانی
اولمشیدی .

قضاسی : شمالاً بیلان وکلیس شرقاً
جبل سمعان جنوباً ادلیب غرباً انتاکیه
قضالری وعمیق کولیله احاطه وتحدید
اولنمشدر .

اراضیسی عمیق اووه‌سی داخلنده
بولنمغله بطاقلق ایسه‌ده محصولاتی کلیتلی
اولوب بغدای، آرپه، داری، زیتون،
نخود، مرجمك، توتون، انجیر، اوزوم،
وآرمود یتشور .

نهر عاصی قضانك غربی حدودینی
تشکیل ایتدیکی کبی عفرین نهری دخی
شمالنده طقوز کیلومتره قدر بر مجرا
تحدید ایدرك عمیق کولنه دوکیلور .

بونلردن ماعدا دها برچوق صولر
واردرکه جمله‌سی عمیق کولنه جریان
ایدرك مذکور کولك صوینی تزییده
خدمت ایدرلر .

قضانك سکنه‌سی همان جمله‌سی مسلم
اوله‌رق ۲۴۲۰۰ نفوسدن عبارتدر .

قضاء مزبور باریشا وریحانیه نامنده
ایکی ناحیه ایله ۱۸۴ قریه‌دن متشکلدر .

فتوح فاروقیه‌دن مار الذکر آرتاح
ایله نیزین و سلفین قریه‌لری وبرچوق
معابد و مغاره‌لری مشتمل اولان دانا
قریه‌سی داخل قضاده واقعدرلر .

قضاده ١٥ جامعشریف ٢٤ مسجد بر باب رشدیه مکتبی ٤٠ قدر مکاتب صبیانیه برباب قاپلوجه ٢٤ خان ٣ شیشه کارخانه‌سی ٧ حمام ٢٣ دکرمن موجوددر .

قضانك باشلوجه معمولاتی سکنه‌سی اولان ترکمنلر طرفندن نسج و اعمال اولنان نفیس و بی نظیر قالیچه‌لردن عبارتدر .

حاصبیا . — سوریه ولایت وسنجاغنده و شامشریفك اون سکز ساعت قدر اوزاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب اردن نهری توابعندن نهر الحاصبانی نام چای قصبه‌نك یارم ساعت قدر اوزاغندن مرور ایدر .

هواسی معتدلجه ایسه‌ده صویی فنا اولدیغندن صتمه علتنی تولید ایدر.

وقتیله بش آلتی بیك نفوسی جامع ایکن شمدیلرده اوچ بیکدن زیاده اهالیسی یوقدر .

درون قصبه‌ده بر نوع پاموق بزی ایله چارشفلق بز و عبا نسج اولنوب داخل قضا ایله قدس وحوران جهتلرنده صاتیلور. و بونك نسج اعمالیله اشتغال ایدن ایکیوز اللی قدر عمله موجوددر.

حاصبیاده بهر جمعه کونلری قورولور بر پازار واردر .

قضاسی: شامك غربنده و بیروت ولایتی حدودنده اولوب راشیا قضاسی و حوران سنجاغی ایله محدوددر.

اراضیسی طاشلق اولمغله زراعتی آزدر .

مشهور جبل الشیخ اوزرنده طاشدن معمول بر تمل ایله صباریه قریه‌سنده آثار عتیقه‌دن آلتمش قدم طول واوتوز قدم عرضنده برهیکل وشوبا والکفیر قریه‌لری جوارنده بولنان طاغلرك اتکنده رومالیلر زماننده قالمه مزارستان مثللو آثار قدیمه واردر.

قضا داخلنده حمر دینلور بر معدن موجود اولوب اوروپاده پك معتبر اولدیغندن بهر صندیغی اوچ لیرایه قدر صاتیلور .

داخل ولایتده دخی بعض صنایعده و اوزوملره عارض اولان قوردلرك دفعنده مستعملدر.

حاصبیا قضاسنده اون بیکی متجاوز نفوس موجود اولوب قسم اعظمی مسلم ودرزیدر .

قضا ١٧ قریه‌دن مرکبدر.

ایکی صبیان و بر رشدیه مکتبی ایله ١١ جامع ٨ کلیسا ٥ مدرسه ٢٧ دکرمن واردر .

حافیق . — سیواس ولایت ولواسنه مربوط بر قضا اولوب مرکزی قوچحصار قصبه‌سیدر .

قصبهٔ مزبوره‌یه متعلق تفصیلات محلنده اعطا اولنه‌جقدر .

حافیق قضاسی سیواس سنجاغنك شمالنده وتوقاد وقره‌حصار شرقی لوالریله سیواس قوچکیری دیوریکی یلدز ایلی قضالریله محدوددر .

قزل ایرمق قضاسی اورته‌سندن شق ایتدیکی کبی تجر و بیلانلی طاغلر دخی حدود جنوبیه‌سنی تشکیل ایدرلر .

اراضیسی طاغلق و طاشلق اولمغله برابر منبت محللری دخی واردر .

اورمانلری مرعالری واسع اولوب کلیتلی قیون وصغیرلر بسلنور .

٦٥٧٦٣ نفوس ایله ١٧٥ قریه‌یی جامع اولوب قرای مزبوره ١٦ ناحیه‌یه منقسمدر .

١١١ مکتب ١٦٥ جامع و مسجد ٢٠ کلیسا و مناستر ٧٦ دکرمن موجوددر .

حانیه .— کرید جزیره‌سنک مرکز اداره‌سیدر .

شهر جزیره‌نك قسم غربیسنك ساحل شمالیسنده و سوده لیمانی وجوده کتورن اقر و تیری شبه جزیره‌سنك جهت غربیه‌سنده وقلادیو نهرینك صاغ ساحلنده و پارس نصف النهارینك ٤٠ درجه ٢١ دقیقه شرقنده و ٣٥ درجه ٣٠ دقیقه عرض شمالیده واقعدر .

شهر قرون وسطی اصولی اوزره بر سور ایله محاط اولوب سورك ایکی عدد قپوسی موجوددر .

ابنیه‌لری وندیکلیلر زمانی اخطار ایدن طرز قدیمده و سوقاقلری عموماً طار و دولاشیقلیدر .

لیمانی دکز طرفندن برطاقم دوکوتی قیالر اوزرینه مؤسس بر دیوار ایله محاطدرکه مدخلنك برجهتنده فنار دیکر جهتنده برقلعهٔ مستحکم موجوددر .

سدك طولی ٣٧٧ متره امتداد ایدرك وندیکلیلرك آثاری ایدوکی معلومدر .

لیمانی دائما اجنبی تجارتنه کشاده اولوب طرابلس غرب مصر یونانستان ایتالیا و فرانسه خطلرینه ایشلیان بالجمله سفاین تجاریه و پوسته واپورلرینك اوغراغیدر .

حانیه شهری کرید حکمدارانك الك اسکیلرندن اولان کیدونك اثر بناسی اولوب مومی الیه اسمنه نسبتله کیدونیا نامنی ویرمش . و بر چوق وقتلر حانیه شهری جزیره‌نك اوچ بیوك بلادینك بریسی اولمش ایدی .

کیدونیا شهر قدیمنك خرابه‌سی الیوم اطراف شهرده موجوددر .

روما اداره‌سنده بولندیغی زمان دخی یعنی ٦٩ تاریخ میلادیسنده بنه حانیه اهمیتنی محافظه ایتمشدر .

١٢٥٢ تاریخ میلادیسنده حانیه یکیدن وندیکلیلر معرفتیله تجدید وتحکیم اولنمش و اره‌سی چوق کچمکسزین یعنی ١٦٤٥ سنهٔ میلادیسنك اغستوسك یکرمی ایکیسنده ید عثمانیه‌یه انتقال ایلشدر .

حانیه ذکر اولندیغی زمان فاتح شیر صولتی اولان غازی یوسف پاشانك نام جلادتی خاطره کلمك طبیعیدر .

حانیه‌ده ٠٠٠ ١٩ نفوس ٢٢ جامع ومسجد ٦ تکیه ٣ کلیسا ٢ حاورہ ١٣

مثل مختلفه‌یه مخصوص مکاتب بری عسکری اولمق اوزره اوچ خسته خانه ۲ قشله ۳ حمام ۱ طوپخانه موجوددر.
اقروتیری شبه جزیره‌سنك شرقنده کائن سوده لیمانی دولت ترسانه‌سنی حاوی وآق دکز دونماسنك مرکزی اولدیغی کبی برچوق دول اجنبیه فیلولرینك دخی اوغراغیدر .

برسنه ظرفنده حانیه لیمانه امد شد ایدن سفاینك مقدارینی مبین جدولدر : [۱]

فناررسمی	طونه یکون	طونه یلکنلی	طونه واپور	عدد سفاین یکون	عدد سفاین یلکنلی	عدد سفاین واپور	بانده‌ره
غروش	۱۶۷۲	»	۱۶۷۲	۲	»	۲	المانیا
	۱۶۵۲	۵۳۸	۱۱۱٤	۸	٦	۲	انکلتره
	۷۸٦٦۰	۵۸۳	۸۸۰۷۷	۱۰۲	۳	۹۹	نمسه
	۹۱۲	»	۹۱۲	۱	»	۱	دانیمارقه
	٦۹۱	»	٦۹۱	۲	»	۲	اسپانیا
۲۳۵۸٤	۷۹٤	»	۷۹٤	۱	»	۱	فرانسز
	۱۸۸۸٤	۲٦۸٤	۱٦۲۰۰	۱٤۰	۹۷	٦۱	یونان
	۱۰۰۳	۱۰۰۳	»	۳۰	۳۰	»	ایتالیا
	٦۸۰	٦۸۰	»	٤	٤	»	قره طاغ
	۹۸۹۵۸	۱۲۳۹۰	۸٦۵٦۸	٦۷۹	۵۵۰	۱۲۹	عثمانلی
	۱۸۸	۱۸۸	»	٦	٦	»	سامين
	۱۰۸	۱۰۸	»	۲	۲	»	تونس
	۲۵۳	۲۵۳	»	۲	۲	»	اسوج نوروج
۲۳۵۸٤	۲۱٤٤۵۵	۱۸٤۲۷	۱۹٦۰۲۸	۹۷۹	٦۸۲	۷۹۷	یکون

حانیه سنجاغی: کرید ولایتی ترکیب ایدن بش لوانك بریسی اولوب اطه‌نك قسم غربیسندن عبارتدر .
باشلوجه محصولی لیمون پورتقال زیتون و زیتون یاغی ایله اوزوم وصابوندر .
لوانك تجارتی انکلتره المانیا خطهٔ مصریه وروم ایلی واناطولی وعربستان ایله ایتالیا روسیه رومانیا واسطه‌سیله در.
اخراجات سنویه‌سی ۴,۸۳۰۰۰۰ فرانق وادخالاتی ۴,۹۷۵۰۰۰ فرانقدر .

[۱] ترکی دازی نام کتابدن اخذ اولنمشدر .

لوانك سکنۀ موجودەسی ٢١٥٩٨ ... سلام ٤٣٤٤٩ روم ١٩٧ قاتولیك ١٠ ... پروتستان ٥٢٥ یهودی اولق ... وزره ٦٥٧٨٧ نفوسدن عبارتدر .

تقسیمات ملکیەسی : سنجاغی ٣ قضا ... یله ٦ ناحیەیی جامعدر :

قضا	نواحی	قرا
(١) کیدونیا	یالیوحورا، قاتلیانو، کدانو	٤٨
(٢) کیسامو		١٦٥
(٣) سلینو	لاقوس، آلیکیا، پرولیا	٦٩

حبرون .- (hebròn) قدرشریف سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب خلیل الرحمن نامیله دخی یاد اولنور .

قدسك سکز ساعت قدر غرب جنوبیسنده واسکلەسی اولان غزەنك اونبر ساعت قدر شرقنده وبیت لحم قصبەسنك بش فرسخ جنوبنده کائن ارض فلسطینك بلاد قدیمه ومشهورەسندندر .

جبل خلیل نامیله معروف اولان بر طاغك اصدارنده واقع اولوب خانەلری صیق وسوقاقلری طاردر .

١١ بیك قدر سکنەسی ٤٠٠٠ خانەسی ٢٢ حمامی وسائرەسی واردر.

شهرك اسکی اسمی (آربا arba) اولوب تانیسدن یدی سنه اقدم بنا اولنمشدر .

ابراهیم علیه السلام حبرونده توطن وحرمی ساره ایله اوغللری یعقوب واسحاق علیهما السلام وحرم واولادلری وکندیلری دخی جبل خلیلك اتکندەکی حجره قربندەکی غازده دفن اولنمشلردر.

حضرت داود علیه السلام سیون قلعەسنك فتحنه قدر حبرونده اقامت ایلمشیدی . وبعدالنفی یهودیلرك اسکان ایتدکلری شهرلرك بریسیده حبرون اولمسی مظنوندر .

حبرون روما ادارەسنه کچدکده جنرال (سره آلیزه) طرفندن مستحفظین اعدام وشهر احراق بالنار ایدلمشیدی.

اهل صلیب وقتنده حبرون بر پسقپوساق اولوب سنت ابراهام نامیله مشهور ایدی.

پیغمبران عظام حضراتنك مراقد منورەلری اوزرندەکی مسجد الخلیل نام معبدك اسمی مؤخراً شهره تعمیم اولەرق خلیل الرحمن نامنی آلمشدر .

شمدیکی اهالیسی کاملاً اسلام اولوب انجق ایچلرنده بر مقدار جزئی یهودی دخی موجوددر .

روایته نظراً مسجد الخلیل حضرت سلیمان علیه السلامك بناسی اولوب ملوك مصریەدن ملك الظاهر و برقوق وامثالی طرفندن تعمیر وتوسیعنه همت اولنمش و بالذات زیارت ایدن یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری دخی تعمیر وتجدید وسلطان محمودخان ثانی حضرتلری دخی عمارت و مشتملات علاوەسیله اعمار ایلشدر .

قصبه باغلق و بغچه‌لك اولوب نار و اوزومی مبذولدر . جبل الخليلك صغوق و لذيذ صولری قصبه‌يه قدر جريان ايلر . اهالیٔ مملكت شافعی المذهب اولوب عربجه ايله متكلمدرلر .

حبرون قضاسی : شرقاً بحرلوط شمالاً قدس قضاسی جنوباً باديه وغرباً غزه قضاسيله محاطدر .

اهاليسی ٢٧ بيك نفوس اولوب شجاعت وجسارت ايله مشهوردرلر.

اراضيسی كرچه قابل زراعت وفلاحت ايسه‌ده سكنه‌سی اكوب بچمكه چندان التفات ايتمدكلرندن حاصلاتی انجق محلنه كفايت ايده‌بيلور .

مع هذا زيتون ايله اوزومی مبذولدر.

اعلا جنس عرب آت وقسراقلريله جبل خليلده برجنس غايت ايری كچيلر بسلنور كه بو كچيلرك دريلری طلوم صورتيله صويله‌رق اطرافه ارسال وبو جهتله ايجه بر استفاده استحصال اولنور .

حبسمانه . ـ طربزون ولايت وسنجاغنده اردو قضاسنه ملحق ٢٩ قريه‌يی جامع بر ناحيه‌در .

حبشی . ـ مكهٔ مكرمه‌نك آلتی ميل قدر شرق جهتنده كائن برجبلك اسميدركه احابيش قريش ناميله ياد اولنان قبيله بوطاغه منسوب ايدی.

ابا بكر الصديق رضی الله عنهك مخدومی جناب عبدالرحمن بو طاغده فجأةً ارتحال بيورمشدی .

حبيش . ـ رقه قربنده وقعهٔ صفين ده عساكر جناب حيدردن رتبهٔ شهادتی احراز ايدن ذواتك مقابرينی حاوی برمحلدر.

حجاز . ـ جزيرة العربك سمت غربيسنك قسم شماليسنه ويريلان اسمدر .

بوخطهٔ مباركه شمالاً ارض فلسطين غرباً بحراحمر جنوباً قطعهٔ يمانيه‌دن عسير سنجاغی ايله محاط وشرقاً نجد وشمر وبرالشام باديه‌لرينه قدر ممتد اولور .

حجازه حجاز نامنك تسميه‌سی قطعه‌نك تهامه دينلان قسميله نجد آراسنده حاجز بولنمسندن ايلرو كلمشدر .

حجاز اراضيسی طبعاً يكديكرندن متفرق اولمق اوزره ايكی قسمدر .

قسمين مذكورندن بريسی جبل سراة دينلان اصل حجازدركه جبل مذكور اوزرنده مرتفع برخطه‌در . ديكری تهامه ناميله معروف اولوب جبل سراة ايله بحراحمر بيننده شمالدن جنوبه قدر امتداد ايله تهامه قسمی يمن قطعه‌سنده دخی امتداد ايتديكندن تهامهٔ حجاز وتهامهٔ يمن ناميله ايكی قسمدن عبارتدر. شمالده بحراحمرك منتهاسندن بدأ ايدرك ٤٠ : ٨٠ ميل عرضنده باب المندبه قدر امتداد ايدن برمنطقهٔ منحطه‌دن عبارت اولان تهامه قطعه‌سی عموميتله قومسال والچاق برچول حالنده اولوب شرق جهتی جبل سراة ايله تحديد اولنمشدركه برسلسلهٔ طويله‌دن عبارت

اولان جبال مزبوره‌نك اك مرتفع
نقطه‌سی خطهٔ حجازیه‌ده مکهٔ مکرمه‌نك
اون ایکی ساعت قدر شرق جهتنده کائن
ایکی بیك متره مرتفع جبل کرادر .

جبل احد ایله جبل طی دخی حجازك
نقاط مرتفعه‌سندن معدوددرلر .

سراة طاغلری اوتدن واغاجدن
عاری چپلاق قیالقلردن عبارت ایسه‌ده
جبل کرا آقار صولری وبدیع المنظر
اورمانلری حاویدر .

جبل کرانك ذروه‌سنده واقع هدی
نام قریهٔ لطیفه خطهٔ حجازیه‌یی تشکیل
ایلیان صحاریٔ وسیعة الانحایی الابیلدیکنه
پیش انظاره وضع ایلدیکی کبی متعدد
چاغلیانلر تشکیل ایدن لطیف وغایت
صغوق صولری دخی شاملدر .

حجازده نهر دینله‌جك قدر آقار
صولر یوق ایسه‌ده کرك جبل طی واحد
وکرك جبال سائره‌دن اینان برخیلی
موقت الجریان صولر آشاغیلرده باغ وباغچه
وبوستانلری سقی واروا ایدر علی الاکثر
قوملره کومیله‌رك نهان اولدقلری کبی
دخی دکزه قدر اینرلر .

مشهور صولر مثنی ، سویله ، جبل
کرا ، وادیٔ فاطمه ، سیل کبیر ، مثللو
دره‌جکلردر .

حجاز سمتنده طائف ایله جبل کرا
اوزرنده‌کی مواقعك هواسی سرین
ایسه‌ده سائر طرفلر علی الخصوص تهامه
جهتی غایت شدید ویاقیجی بر حرارته
مالکدر .
یازموسمنك حرارتی مساوی عرضده
بولنان ممالکه نظراً زیاده شدیددر .

ایام شتاسی اناطولینك وروم ایلینك
ایلك بهاری کبیدر .

بووادیده بریغمور وبرده بیوست
موسمی اولوب موسم باراندہ یغمورلو
دوشمسنی متعاقب اورته‌لق یشللنور
وقوملرك منظرهٔ قسوت انکیزی غائب
اوله‌رق اورته‌لق برقالیچهٔ حضرا هیئتی
اکتساب ایلر . انجق برمدت جزئیه
طرفنده شدتلی و سورکلی روزکارلر
اسمکه باشلیه‌رق اورته‌لغك او شکل
زمردینی محو اوله‌رق منظرهٔ سابقه
عودت ایلر .

حجازده اسن روزکارلرك اك
شدتلیسی ومضری سام یلیدر .

حجاز قطعه‌سنك طاشلق اولمسی
ویاغمورلرك ندرتی جهتیله محصولاتی آز
اولوب اك زیاده حاصل اولان حنطه
وآرپه بیله دفع احتیاجه کفایت ایتمکده‌در .

بناءً علیه سکنه‌سی بومبای بصره
ومصر جهتلرنده ذخیره جلبی
مجبوریتنده‌درلر .

حجازك اك مهم محصولی خرمادر .

بناءً علیه طاغلرده وتهامه ایچنده
بعض وادیلرده منبت طوپراقلی وآقار
صولی یرلر واردرکه اورالرده هردرلو
محصولات یتشدیرلمکده‌در .

مع مافیه قومسال یرلرده حیواناتی
اداره ایده‌بیله‌جك صورتده تك توك
یشیللك بولندیغی کبی برخارقهٔ طبیعت

اولمق اوزره مكهٔ مكرمه جوارنده كی قومسال واديلرده ياز وقيش دائما قاوون وقارپوز بولنور .

صولرينك كثرتی وهواسنك لطافتی مشهور اولان طائفده اوزوم ، اريك ، نار ، آيوا ، شفتالی ، بادم ، جويز ، قره‌طوت ، انجير ، زردالی ، ليمون ، تورنج ، موز حاصل اولور .

جبل ثورك جنوب جهتنده حسينيه ناميله معروف اولان بر محل فرحفزاده حيوانات ايچون يونجه اوتی ايله خرما قارپوز وهرنوع سبزه يتشور .

حواليده عربان دوره دينلان بغدای ودخن زرع ايله تدارك معيشت ايدرلر .

اشجاردن تهامه‌ده : خرما ، طوت ، نبك ، ايلغين ، قنا ، تمر هندی وجبل كراده آرديج ، يبانی بادم ، يبانی ياسمن ، يبانی زيتون اغاجلری واردر .

حيواناتدن حجاز خطهٔ مباركه‌سنده قيون ، كچی ، دوه ، آت ، مركب ، استر ، هجين ، اينك ، اوكوز موجوددر .

وحشی حيوانلردن يبان اوكوز و مركبی ويبانی كچی ايله طوشان ، كيك ، تلكی ، صرتلان ، قورد ، ميمون وقپلانه مشابهت تامه‌سی بولنان وانسانله موانستی درجهٔ امكانده اولان فهد وانواع طيور ايله ييلان ، عقرب ولاديغ ناميله وادئ فاطمه‌ده كثرتله مشاهده اولنه‌رق صوقديغی انسانلری درحال هلاك ايدن برنوع اورمجك موجوددر .

اهالی والسنه : حجاز اهاليسی عموماً اسلام اولمق اوزره ايكی بچق ميليون تخمين ايديلور . اهالئ مذكوره قوم نجيب عربدن عبارت اولوب جمله‌سی لسان عربی ايله متكلم ايسه‌لرده حرمين الشريفين اهاليسی ميانده تركجه بيلنلرده آز مقدارده دكلدرلر .

خطهٔ مباركهٔ حجازيه‌نك ظهور اسلامدن چوق اول اهميتی تقدير اولنمش ايدی .

اهالينك فصاحت وبلاغتی وسكنه‌سنك عربان سائره‌يه وجوه متعدده ايله تفوق هله كعبهٔ معظمه كبی عربانك ملجاء ومرجعی اولان برموقع مقدسه مالكيتی جهتيله حجاز قطعه‌سی بر محترم محل اولمق اوزره طانمش ايدی .

اسلامك ظهوری حجازك شعشعهٔ اقبالنی تزييد ايدرك مدينهٔ منوره عصر سعادتدن اعتباراً عموم عالم اسلاميتك مركزی اولمش ايدی .

مكه‌نك فتحی دخی اسلامله برمرجع معنوی تدارك ايتمش ايدی .

خلفای راشدين دوری ختامنه‌قدر مركز خلافتی شامل اولديغندن اسلام عالمنك قلبگاهی حجاز طانمشدر .

ملوك امويه شامی وعباسيلر بغدادی مقر خلافت اتخاذ ايتمشلر ايسه‌ده ينه حرمين محترمينك تعمير وتجديد وترتيبنه وسكنهٔ محترمه‌سنك انفاق واعاشه‌سنه جانب خلافتدن صرف همتدن كيرو طورلمز ايدی .

حجاز خلافت عباسیه‌نك دها ایلك دورلرنده ملوك طوائفدن بعضیلری اداره‌سنده بولنمش واواخر ایامنده ملوك مصریه‌یه انتقال ایلمشدر .

ملوك چراکسه الندن غازی یاوز سلطان سلیم خانك مصری الدقلری زمان حجاز قطعه‌سی دخی بالطبع عثمانیلره انتقال ایلمشدی که بو انتقالی شریف مکه بولنان ابو البرکات حرمین محترمینك اختارلریله اهالینك اطاعت و تابعیتنی مشعر محضر تقدیمیله ارائه ایتمشدر .

سلاطین عظام عثمانیه حضراتی ملوك اسلافدن قات قات زیاده همتلر صرفیله حرمین محترمینی اعمار و تزیین و حد وحسابه کلمز وقفلر تخصیصیله سکنهٔ بیت اللهی مستغرق انعام ایدرك خادم الحرمین الشریفین عنوان جلیلنی بحق اکتساب ایلمشلردر .

حجاز قطعه‌سی ادارهٔ عثمانیه‌یه کچدکدن صکره کاه جده بکلکی نامیله وکاه حبش ایالتنه التحاقاً اداره اولنمش و ولایت اصولنك تأسیسنده حجاز ولایتی نامیله آیروجه بر ولایت اعتبار قلنمشدر .

شمدیکی حالده حجاز ولایتی مکهٔ مکرمه — مدینهٔ منوره — جده نامیله اوچ لوادن عبارت اولوب مکهٔ مکرمه سنجاغی : طائف — تمنار — قرن — نجران — جر الظهران — عکاظ — منجره — کشه — جبرش — سراة — نمم — عك — حنکان — وبش — وادیٔ نخله — ذات العراق — بلیل نواحیسنی ومدینهٔ منوره سنجاغی : مدینه و ینبع البحر قضالریله خیبر و الوجه ناحیه‌لرینی و جده سنجاغی دخی لیث ، جده قضالریله رابغ ناحیه‌سنی جامعدر .

حجاز ولایتنك مقر صیفیسی طائف ومقر شتویسی مکهٔ مکرمه‌در .

حجازك اداره‌سی والی‌یه وامیر مکه اولان شریفه عائددر .

حجر . — جزیرة العربك شمال غربیسنده شام شریفدن مدینهٔ منوره‌یه کیدن طریقده دارالحمرا ایله علا نام منزللر اراسنده واقع برمحل اولوب مداین صالح و قرای صالح و عدال نامیله دخی معروفدر .

بوراسی قوم صالح علیه‌السلام اولوب طریق عصیانده دوام ایتدکاری ایچون معضوب ربانی اوله‌رق صیحهٔ جبریل امین ایله هلاك اولان قوم ثمود دیارندندر .

بهجة المنازلك روایتنه نظراً ثمود قومنك یکپاره طاشدن مصنوع اولان بنالری الآن موجود وغیر مسکوندر قلعه و برکه‌سی و قلعه درونده جسیم برقیوسی واردرکه حجاج ایچون برکه‌یی بو قیودن طولدیررلر . خلیل الرحمن قصبه‌سی وعلا یقین اولدیغندن طورنج و پورتقال وطاتلی لیمون و بالچیق خرماسنی کتوروب حجاجه بیع ایدرلر .

قوم صالحك متمکن اولدیغی بنالر

وقیولر مشهور اولوب صولرینی ایچمك منهیدر . و بورادە قبة الحجەدینور بر تپه واردر و بنالر اولان تپەیە انالیب دیرلر ومرتفع برمحلدە جناب صالح علیه السلامك طاشدن اویولش مسجدی الآن مشاهده اولنور .

رسول اکرم صلی الله علیه و سلم افندمز حضرتلری غزای تبوکە تشریف بیوردقلرندە بورادن کچدکلری زمان سرعتله مرور ایچون امر بیوردقلری مرویدر .

حجر . — یمندە برقصبەاولدیغی کتب عربیەدە مذکوردر .

حجور . — یمندە حدیدە سنجاغنه ملحق برقضانك اسمیدر . اراضیسی مرتفع ومنبت اولوب حاصلاتی چوقدر .

حجه . — یمن ولایتندە مرکز سنجاغنه ملحق برقضا اولوب ٤ ناحیه ایله ٣٩ قریەیی جامعدر . مرکز ادارەسی حجه قصبەجکیدر .

حدباء . — موصلك نام دیکریدر . موصل مادەسنه مراجعت اولنه .

حدث . — ملاطیه حوالیسندن اوائل دور اسلامدە اشتهار ایتمش وبرقاچ مهم وقایع حربیەنك محل جریانی اولمش برموقع مستحکمك اسمیدر .

ایلك فاتحی زمان فاروقدە حبیب مسلمه ونهایت دفعه رومملردن استرداد ایدن سیف الدولەدر .

حده . — حجاز دە جده ایله مکۀ مکرمه اراسندە کائن برمحلدر .

جده . — یمن ولایتنك عسیر سنجاغندە بر قلعەنك اسمیدر .

حدیبیه . — مکۀ مکرمەیه قریب بر قریه ویاخود بر آغاج وقویونك اسمی اولوب هجرتك بشنجی سالندە نبیٔ ذیشان افندمز (صلعم) حضرتلرینه صحابۀ کرامی طرفندن مذکور آغاج تحتندە عقد بیعت اولنمشیدی . وقعەنك صورت جریانی شو یولدەدر :

اشرف مخلوقات افندمز حضرتلری برکیجه عالم منامدە داخل حریم حرم جناب کبریا اولوب مفتاحلرینی اخذ وطواف کعبه ایله وقفۀ عرفاتی ادا بیورمش اولدقلری جهتله ایرتسی کونی بورؤیای صادقەیی اصحاب کزینه نقل وبیان ایله بو مقصودە وصول بوسنۀ مبارکەدە میسر اولمق اعتقادینه ذهاب بیورلدیغنه بناءً هجرت سنیەنك آلتنجی سنەسی ذی القعدەسندە مجرد عمرە نیتله رسول اکرم حضرتلری بیك درتیوز قدر اصحاب کرامیله مدینۀ منورەدن ودشمن ایله قطعیاً محاربه ایدلمامك نیتله صحابۀ قومی الیهم یالکز برر سیف استصحاب بیورمشلرایدی . اثنای راهدە عسفان نام محله مواصلت بیورلدقدە برقاچ کون اقدم احوال قریشی تجسس

قصدیله جانب مکهٔ مکرمه‌یه کوندرلمش
اولان بشر بن سفیان عودتله قریشك
حرکت رسالتپناهی‌یی اولجه استخبار
ایدرك احابیش وثقیفه قبیله‌لرندن تدارك
ایتدکلری کایتلی عسکر ایله مکه‌دن چیقوب
ذی طوا نام محلده اردو قورمش
اولدقلرینی وطلیعهٔ عسکر اولان خالد
بن ولیدی ایکیوز قدر سواری ایله
کراع الغمیم نام محلده اقامه ایلدکلرینی
خبر ویرمش ایدی .

بونك اوزرینه سپهسالار کتیبهٔ مؤمنین
افندمز حضرتلری ایلرویه طوغری
حرکت ایله خالدك پیشگاهنه واصل
اولدقده اصحاب کرامیله اوکله نمازینی
ادا ایتمش وایکندی نمازینی ادا ایده‌جکلری
زمان خالدك هجومه قرار ویردیکنی
جبریل امین وحی ایله بیلدرمش اولدیغندن
لاجل الانتباه اول موضعده صلاة خوف
ادا قلنمشدر .

خالدك موقعنك اهمیتی جهتیله طریق
دیکر تحریسنه تشبث اولنه‌رق ناحیه بن
جندب دلالتیله دیکر بر صعب العبور
یولدن حرکت اولنه‌رق خالدك موقعنك
ارقه‌سی آلنمش اولدیغندن سواریان
دشمن فراره قرار وکیفیتی دشمنه اخبار
ایلمشدر .

قافلهٔ سعادتك حدیبیه‌یه وصولنده
سریر ران سعادتده بولنان قصوا نام
دوه چوکمش وهرنقدر صقیشدیرلمش
ایسه‌ده یرندن قمللدامشدر که بوکیفیت
اوسنه کعبه علیانك زیارتی صحابهٔ کرامه
میسر اوله‌میه‌جغنه دلالت معنویه اولنغله
همان اول محلدن ایلرویه حرکت اولنمیوب
یولدن انحراف ایله حدیبیه‌ده‌کی قیونك
کنارنده نصب خیام آرام اولندی .

قیونك صویی توکندیکی حالده مجرد
معجزهٔ جلیلهٔ محمدی اثری اولمق اوزره
اولدرجه تزاید ایتمشدر که جمله خلق
ایچوب استعمال ایتدیکی وحیوانات
صولاندیغی حالده ینه طاشوب دوکیلور
ایدی .

خلاصهٔ کلام رسول اکرم حضرتلری
اصحاب کرامیله بعد المسافره بو سنه‌لك
ادای عمره‌دن فراغت ایله ایرتسی سنه مکهٔ
مکرمه‌یه اسلاملرك دخولنه وبو اثناده
قریشك مکه‌دن طشره چیقاروب شهری
اوچ کون تخلیه ایتملرینه دائر قریش ایله
عقد صلح ایدلمش وعهدنامه‌یه شروط
سائره دخی درج ایدیله‌رك وصحابهٔ
کزینك صحابتنده بولنان قربانلر طلباً
لمرضاة الله اوراده ذبح اولنه‌رق جانب
مدینه‌یه عودت اولنمشدر .

اصحاب کزینك بوکره بویله‌جه ادای
عمره شرفندن محرومیتله عودتلری‌یك
زیاده کوجلرینه کیتمش ایسه‌ده اثنای
عودتده کراع الغمیم نام محلده سورهٔ
جلیلهٔ فتح مکه شرف نزول ایدرك فتح مبین
مکهٔ مکرمه مژده‌سیله یأس وکدرلری
مبدل سرور اولمشیدی .

حدیثه .— موصل وشام جوارنده ونهر فرات اوستنده
کائن اوچ قریه‌نك اسمیدر که برنجی‌یه

حدیثة الموصل، ایكنجی حدیثة الفرات، اوچنجی یه حدیثة حرش دیرلر .

حدیده .ـ ساحل بحراحمرده یمن خطه‌سنك اسكله‌سی ویكانه مخرج تجارتیدر .

شهر یمن ولایتنه تابع لوا مركزی یمنك مركزی اولان صنعانك اوتوز ایكی ساعت قدر غربنده واقعدر .

لیمانی غایت صیغ اولدیغندن سفائن جسیمه ساحله تقرب ایده‌مز .

اهالیسی یكرمی بیكی متجاوز وتجارتی خیلی رواجلی، ابنیه‌لری مرتفع وكاركیر وچارشوسی مكملدر .

وقتیله یمنك الك معتنا اسكله‌سی وقهوه اخراجاتنك مركزی اولان مخانك (مخ الیمن) تجارتی بوكون حدیده‌یه انتقال ایلمشدر .

حدیده سنجاغی جبل سراده كائن ایكی قضا مستثنا اولمق اوزره تهامه یمنك بر قسمندن عبارت اولوب شمالاً عسیر شرقاً صنعا جنوباً تعزلوالریله محدوددر.

اراضیسی صیجاق ایسه ده منبت ومحصولاتی كثیردر .

جبلدن كلان میاه برخیلی مدت جریاندن صكره علی الاكثر قوملره باتوب غائب اولورلر .

حاصلاتی دوره، مصر، سیسام، بقلا، مرجمك، خرماوسائره ایله پاموق، توتون، چوید وجبل سراتك تهامه‌یه متوجه اولان اصدارنده حاصل اولان نفیس قهوه‌یه منحصردر .

سواحلده‌كی جزایرده اینجو ایله باغه چیقارلمقده‌در .

اداره‌جه : حدیده ـ زبید ـ لحیه ـ زیدیه ـ جبل ریمه ـ حجور ـ بیت الفقیه ـ باجل ـ ابو عریش نامل‌ریله طقوز قضایه تقسیم اولنمشدر ومذكور قضالردن حدیده قضاسی قران وجبل برع ناحیه‌لرینی و زبید قضاسی حیس وصاب العالی و صاب الساقل ناحیه‌لرینی ولحیه قضاسی زهره ناحیه‌سنی و زیدیه قضاسی بنی قیس ناحیه‌سنی وجبل ریمه قضاسی جعفریه كسمه سفلیه نواحیسنی و حجور قضاسی عبس، جرض، اتهم، عاهم، خمسی، فاره ناحیه‌لرینی باجل قضاسی ملحان، حفاش و ابوعریش قضاسی جیزان ناحیه‌لرینی مشتملدر.

حدیله .ـ خطۀ یمانیه‌ده جبل سراة اوزرنده وصنعانك شرق شمالنده اسكی قصبه‌نك اسمیدر .

حراء .ـ (جبل ـ) مكۀ مكرمه‌نك اوچ میل اوزاغنده بر طاغ اولوب نبیء آخر الزمان افندمز حضرتلری قبل النبوه جبل مزبورده‌كی غارده خلقدن انزوا و اختیار عزلت ایله مشغول عبادات و طاعات اولور ایدی. و نبوتلرینی دخی جبریل امین جبل مزبورده تبشیر و (اقراء) سورۀ جلیله‌سی تعلیم بیورمشدی .

حراز .ـ قطعۀ یمانیه‌ده و صنعا سنجاغنده برقضا اولوب جبل سراة اوزرنده وباجل ـ كوكبان ـ آنس ـ صنعا قضالریله محدوددر.

اراضیسی عارضه‌لی ومنبت ومیاه جاریه‌سی کثیر وحاصلاتی متعدد وچوقدر ۳ ناحیه و ۲۰ قریه ایله ۳۰ بیکی متجاوز نفوسی شاملدر.

حرام . — مسجد الحرام ماده‌سنه نظر بیوریله .

حران . — حلب ولایت و اورفه سنجاغنده و اورفه‌نك یدی سکز ساعت قدر جنوب شرقیسنده جلاب صویی اوزرنده و مسکنه‌دن کلان طریقك منتهاسنده کائن بر قریه اولوب قدیماً پك مشهور وتاریخ مقدسده مذکور بر شهر ایدی‌که الیوم خرابه‌سی موجوددر .

بوشهر صابئیلرك مواقع مقدسه‌سندن اولوب تل ابراهیم نام تپه‌ده هرمس نامنه بر هیکل عظیم وهیاکل سائره موجود ایدی .

جناب ابراهیم خلیل الله حضرت لوطك پدری هاران ایله برلکده بو شهره هجرت ایتمش اولدقلرندن هارانك نامنه نسبتله توسیم قلنمشدر.

اوائل دور اسلامیه‌ده و خلافت فاروق اعظمیده عیاض ابن غنم یدیله فتح و تسخیر اولندیغی اثناده دخی معموریتی باقی ایدی .

حارانده مشاهیر حکما وعلمادن بر چوق ذوات یتشمش و علوم وفنونك ترقیسنه خدمات کثیره‌لری سبقت ایتمشدر.

احمد بن یونس و عمر بن یونس ایله المغیث الکبیر نام دوای مؤثرك موجدی حرانی نام طبیب حاذق حرانده یتشمشلردی .

حرب . — (عربانی) بنی حرب ماده‌سنه نظر اولنه .

حرب . — خطهٔ یمانیه‌ده وصنعا حجاجی طریقنده بر قصبه‌در .

حربی . — بغداد ایله تکریت ماییننده بر قصبه اولدیغی بعض کتب عربیه‌ده ذکر اولنمشدر .

حرزم . — جزیره قراسندندر.

حرمین . — مکهٔ مکرمه ایله مدینهٔ منوره‌یه ویریلان اسمدر .

حریم . — (دارالخلافه) و (طاهری) بغدادك محلات قدیمه‌سندن ایکی محله‌نك اسملری ایدی.

حرامون . — واسط شهری محلاتندن ایدی .

حسن قلعه . — ارضروم ولایت و سنجاغنه تابع پاسینلر قضاسنك مرکز اداره‌سی اولوب مشهور برایلیجه‌سی واردر ارضرومدن ایرانه منتهی اولان جاده حسن قلعه‌دن کچر و اراس نهری قصبه‌نك کنارندن مرور ایلر .

شاعر شیرین زبان نفعیٔ معجز بیان بو قصبه‌یه منسوبدر .

حصار . — (آناطولی حصاری) بوغاز ایچنك اناطولی

یاقه‌سنده وقندیللی ایله کوکصواراسنده کائن بر موقع اولوب قلعه‌سی یلدرم بایزید خان طرفندن استانبول محاصره‌سنی تسهیل ایتمك اوزره بوغاز کسن نامیله انشا اولنمشدر .

بونك مقابلنده واقع اولوب فاتح سلطان محمد خان مرحوم طرفندن ینه استانبول محاصره‌سنك مقدمه‌سی اولمق و بوغازدن جنویز کمیلرینك امدادینه ممانعت ایلمك اوزره انشا قلنمش اولان قلعه‌نك اسمی دخی روم ایلی حصاریدر .

حصارلر اراسنده بوغازك عرضی الك زیاده طار اولوب همان ۸۰۰ متره‌یی کچمز .

اسکی حصار .ـ ککبوزه جوارنده خرابه‌سی موجود بر قصبه‌نك اسمیدر .

حصار .ـ (پیکار ـ) ادرنه ولایتنك قرق کلیسا و سنجاق و قضاسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب قرق کلیسانك شرق جنوبنده و پیکار حصار نام صویك قربنده واقعدر .

حصار کلمه‌سیله مرکب دها برچوق اسملر واردرکه تفصیلات ایچون مرکباتنه مراجعت اقتضا ایدر .

حصار اوکی .ـ فیلیاس ماده‌سنه مراجعت بیوریله .

حصارجق .ـ طربزون ولایت وصامسون لوا‌سنده بافره قضاسنه ملحق الاجام ناحیه‌سی داخلنده بر قریه‌در .

حصارجق .ـ بیغا سنجاغنده و تروواشهر قدیمی خرابه‌سنك سمت شمالیسنده کائن «نووم ایلیوم» نامیله مؤسس اولان شهرك اسمی اولوب الان موجود اولان خرابه‌سی تروانك انقاضی ظن اولنمشیدی .

حصن .ـ یاخود حصن الاکراد بیروت ولایتنك طرابلس شام سنجاغنده بر قضانكده اسمی اولوب طرابلس قضاسنك شمال شرقیسنده واقعدر .

داخلنده بغدای اربه مصر داریسی آق داری مرجمك نحود سیسام کبی حبوبات حاصل اوله‌رق همان ثلثی خارجه کوندریلور .

نهرالاسود نام صواراضیسنی سقی ایلر . داخل قضاده عکار منسوجاتنه مشابه سجاده نسج اولنور .

مرکزی حصن قلعه‌سی ایدیسه‌ده بالاخره برج العناز قریه سی مرکز اتخاذ اولنمشدر (قلعة الحصن) ه حصن الاکراد دینمسی اهل صلیب درونندم عساکر مستحفظه اوله‌رق اسکان اولنان کردلره نسبتله‌در .

(قلعة الحصن) وقتیله بعض حکوماتك مرکزی اولمشدر .

حصن زیاد .ـ خرپوطه ویریلن اسمدر .

خربوط ماده‌سنه نظر بیوریله .

حصن کیفا — دیار بکر ولایتنك ماردین سنجاغنده مدیات قضاسنه تابع ٦ قریه‌لی بر قصبه اولوب دجله نهرینك صاغ یاقه‌سنده ساحل فراتده سرت میلارله‌نهایت بولان طاغلرك اتکنده ونهر مزبور کنارنده کائن در .

بو شهرك وقتیله غایت جسیم وشطك ایکی ساحلنده مبنی ایدی . فوق العاده مرتفع اولان کوپریسنك بر کون ایاقلری موجود اولوب شهرده مهم بر فاسقاد تشکیل ایدرکه دیاربکردن کلان کلکار بوراده آتلامغه مجبور اولورلر .

ملوك ایوبیه واتابکان وقتنده مشهور ایدی .

الیوم مسکوکات اسلامیه‌دن بوراده ضرب اولنمش سکه‌لره تصادف اولنمقده‌در .

حصن منصور — یاخود (آدی یمان) معمورة العزیز ولایتنك ملاطیه سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب ملاطیه‌نك ١٥ ساعت قدر جنوبنده وبهسنینك شمال شرقیسنده واقعدر .

ملوك امویه‌دن مروان حمارك امراسندن منصور بن جعونه طرفندن انشا واعمار اولنه‌رق عباسیلره خیلی مدت قپوسنی آچامشدر .

قضاسی : جنوباً فرات نهریله حلب ولایتندن آیرلش وجهات سائره‌دن معمورة العزیز ولایتنه تابع بهسنی ملاطیه کاخته قضالریله احاطه اولنمشدر .

اراضیسی فرات وفراته دوکیلان بر قاچ کوچك چایلر ایله اروا اولنمقده‌در .

یکرمی بش بیکدن متجاوز اولان سکنه‌سنك نصفندن زیاده‌سی کردلر اولوب علی العموم اهل اسلامدر .

میوه‌سی بول وذخیره سی مبذولدر .

صامساد شهر قدیمی دخی داخل قضاده ونهر فرات کنارنده واقعدر .

حصوص . — اطنه ولایتنده مسیس یقیننده وجیحان نهرینك جهت شرقیه سنه اسکی بر قصبه اولدیغی بعض کتب عربیه‌ده مسطوردر .

روایته کوره بوراسی ملوك امویه‌دن هشام بن عبدالملك طرفندن بنا وتحکیم ایدلمشدر .

حصین . — میسوپوتامیاده خانور نهری اوزرنده کوچوك بر قصبه اولوب مشاهیردن بر چوق ذوات بوراده نشو ونما بولمشدر .

حضر . — موصلك جنوبنده ثرثار نهری اوزرنده آثوردولتنه منسوب بر شهر جسیمك خرابه‌سیدرکه الیوم موجود اولان انقاضی هنوز تحری اولنمامشدر .

حضرو . — دیاربکر ولایت وسنجاغنده سیلوان قضاسنه منسوب سکسان قریه لی بر ناحیه نك اسمیدر .

حضور . — خطهٔ یمانیه ده زبید قربنده بر قصبه در .

اوقانطه ٨ آشجی دکانی ٥ کتبخانه ٢٠ اجزاخانه ٢ خستهخانه ١ دپوی ٢٣ مدرسه ٢ قلعه ١ رشدیٔ عسکری ١ رشدیٔ ملکی ٩٠ اسلام مکتبی ١ فرانسز مکتبی ٢٨ مکاتب غیر مسلمه ٢٠ کرجخانه ٢ سلاح خانه ٢ دارالشفاء ١١ کوپری واردر .

حلبك معمولاتی اعلا صرمه و هر نوع ایپکلی وصرمهلی چارشافلر وکفیهلر ومشلحلر و چتاری و جانفس و اطلس و قطنی وکزی کبی قماشلر و اوطه دوشمهلری ومنسوجات قطنیه وصوفیه نك انواعی و عجم تقلیدی شاللر و شام حرقهلری و باصمه مندیللر و الاجهلر و حصیرلر وکیل و انفیه و اعلا شکر وباصدرمه وفستق ازمه وشکرلمهلریدر.

تیمورجیلق، صرمهجیلق، قیومجیلق، بویهجیلق ، قصابلق و صابونجیلق صنعتلری دخی خیلی رواجلیدر .

حلب بغچهلرنده فستق ، اوزوم ، قیصی ، زیتون و توت ایله هر جنس سبزه یتشدیرلمکدهدر .

حلبك نفوسی بروجه آتیدر:

عرب ، و سائرهدن مرکب اسلام	٩٧٤٥١
سوریهلی قتولیك	٣٧٠٤
ملکیت	٨٠٠٤
ارمنی	١٥٥٠
مارونی	٢٩٨٩
کلدانی	٤٥٠
لاتین	١٠٥٨
یهودی	٧٠٩٠
سائره	١٥٣
یکون	١٢٧١٤٩

حلبك بناسنی عمالقهیه قدر ایصال ایدییورلر . سلفکیان اپچ قلعهسیله شهرك بر قسمنی اعمار ایدرك (باروا) نامنی ویرمشلرایدی‌که‌بواسم مملکتلرندهکی بیرؤیا بلدهسنه مشابهتدن تخصیص قلنمشدر .

سلفکیلرك حلبی باورا و حلبون و حلب نامرلیه دخی تذکیر ایدرلر ایدی . حلب بر اوالق نوشیروان عدلك استیلاسنه دوچار و اطراف شهری مومیالیه تخریب ایتدیکی حالده حلبی قسماً اعمار و برده آتشکده تأسیسیله عودت ایلمشدر نوشیرواندن صکره ظهور اسلامه دکین حلب سکنهسی بر استراحت دائمه ایچنده وقت کچیرمشلردر .

عصر فاروق اعظمیده سوریه فتوحاتنه مأمور بیوریلان ابوعبیده (رضی الله‌عنه) حضرتلری جانبندن کوندریلان عیاض ابن غنم شهری صلحاً روملردن ضبط ایتمش و براز صکره روملره کچدیکی حالده ینه استرداد اولنمشدر .

صابیون ضبطنهیك چوق چالشمشلر ایسهده بر درلو موفق اولهمهدیلر . مخرب بلاد اسلامیان هلاکوخان طرفندن احراق ایدلدیکی حالده بر مدت صکره ملك ظاهر بن صلاح الدین‌ایوبی

تعمیر وتجدیدینه صرف مساعیء اهتمام ایلمشدر.

فاتح ممالك عرب یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری ٩٢٣ تاریخ هجریسنده عموم سوریه خطه‌سیله برابر ضبط و تسخیر ایتمکله اولتاریخدن اعتباراً شهر حلب کسب عمران ایتمکه باشلامش و دور عثمانیده اوچیوز بیك نفوس جمع ایده‌جك درجه‌یی بولمشدر.

حلبك موقعی اقصای کردستان ایله عربستان و عراق ایله بحر سفید اراسنده بر مرکز تجارت حالنی آله‌رق برخیلی زمانلر بومرکزیتی محافظه ایتمش ایسه‌ده طرق بحریهٔ جدیده‌نك احداثی اهمیتنی قسماً تعدیل و ١٢٣٨ تاریخنده ظهور ایدن زلزله معموریت عتیقه‌سنی تنزیل ایلمشدر.

حلبده انبیای عظامدن حضرت ذکریا وکاتب ابن لوقیا وشمعون و وبانقوس نعمان واعزهٔ کرامدن عبد-القادر کیلانی حضرتلرینك اوغلی شیخ صالح شیخ ابوبکر الوفائی، حضرت نسیمی، شیخ عبدالجواد کیالی حضراتنك مراقد مبارکه‌سی ایله حضرت ابراهیم ویونس علیهما السلامك مقامات عالیه‌سی وملوك حمدانیه‌دن سد الدوله عطیه بن صالح، نصر بن محمود وسلاجقه‌دن رضوان والپ ارسلان و اتابکیه‌دن ملك صالح ایوبیه‌دن ملك ظاهر عماد-الدین عثمان عزیز وچراکسه‌دن سلطان غورینك مقابری موجوددر.

حلب ولایتی : ٢٣،٣٠ : ٣٧ درجه طول شرقیده و ٣٥،٢٩ : ٣٨،٢٦ عرض شمالیده واقع اوله‌رق شمالاً سیواس، معمورة العزیز ودیار-بکر ولایتلری شرقاً زور سنجاغی جنوباً سوریه غرباً بیروت ولایتلری وآطنه ولایتی وبحر سفید ایله محاط ومحدوددر.

وسعتی ٧٨،٦٠٠ کیلومتره اولوب بونك ٣٤،٠٠٠ کیلومتره‌سی طاغلق ومتباقی ٤٤،٦٠ کیلومتره‌سی اووه‌در. مع هذا طاغلق سمتی غایت منبتدر. ولایتك طاغاق جهتی غرب و شمال سمتی اولوب شرق وجنوب سمتی ایسه اووه‌در.

ولایتك سکنه‌سی ٩٩٥،٧٥٨ نفوس اولوب بونك (٧٩٢٤٤٩)زی مسلم (١٨٣،٣٠٩) زی خرستیان (٢٠٠٠٠)ی موسویدر.

کرك اسلام وکرك خرستیانلر بر چوق شعبه‌لری اولوب شعبات مزبو-ره‌یه عائد مقدار نفوس جدول آتیده محرردر:

اسلام

سوریه‌لی عرب	٣٠٠٥٤١
خیمه نشین بدوی	٧٠٠٠٠
نصیری	٢٤٠٠٠
ترك	٢٣٤٥٠١
کرد	١٤٤٤٣٠
چرکز	٩٠٠٠
سائره	٩٩٨٧
یکون	٧٩٢٤٤٩

خرستيان

روم ملكيت	٢٤٨١٥
ارمنى قتوليكى	١٨٠٠٠
سريانى	٢٠٩١٣
مارونى	٢٩٨٩
كلدانى	١٧٨٦٥
لاتين	١٨٥٨
اورتودوقس	٢٣٧٢٥
ارمنى	١٩٩٩٩
يعقوبيه	٢٦٨١٢
كلدانى	١٥٣٠٠
پروتستان	١١٠٣٣
يهودى	٢٠٠٠٠
يكونى	٩٩٥٧٥٨

حلبك لسان عموميسى عربجه ايسه‌ده بعض قضالرده تركجه سويلنديكى كبى اورفه و مرعش جهتلرنده‌كى كرد عشيرتلرى بيننده مستعمل لسان دخى كردجه‌در .

حلب اقاليم معتدله داخلنده اولمغله نفس حلب ايله بعض قضالرك هواسى معتدل ايسه‌ده مواقع مرتفعه‌ده هوا غايت سرين اولور . انتاكيه و حارم و اسكندرون قضالرنده دخى غايت شديد صيجاقلر حكمفرمادر .

طاغلر : حلب ولايتنك طاغلرى طروس سلسله‌سنك بحرسفيد مائله‌سنك منتهاسنى تشكيل ايدن سلسله‌لر ايله طروس ايله لبنان طاغلرى اراسنده رابطه اولان طاغلردن عبارتدر .

طروس سلسله‌سنك بحرسفيد مائله‌سنك نهايتى اولان بره‌كت طاغى السنهٔ عوامده كاوور طاغى وكتب عربيه‌ده جبل لكام وجبل ثور وثغور قردمانيه نامليله مقيددر .

بوطاغ آسياى صغير ايله سوريه خطه‌لرى اراسنده حدود طبيعيه اولوب ولايتنك شرق شماليسنده كائن آخور طاغنده جيحان واديسى تفريق ايدر بوسلسله‌نك طولى ١٦٥ وعرضى ٥٥ كيلومتره قدر ممتد اولور .

بره‌كت طاغنك الك مرتفع نقطه‌سى اولان كاوور تپه‌سى سطح بحردن ٢٥٠٠ متره مرتفع اولوب اوزرنده ياز وقيش قار اكسيك دكلدر .

بره‌كت طاغنده‌كى اورمانلرده چام ميشه مازو ساقز ديش بوداق قواق سكود چنار كوركن و لبنان طاغلرينه مخصوص كبى ظن اولنديغى ايچون (ارز لبنان) دينلان قالاق آردج قزلجق يبانى الما يبانى ارمود اغاجلرى كثرتله بولنور . هله جابجا پيكارلردن تبنع ايله اشاغى واديلره طوغرى جريان ايدن لذيذ صولر مزروعاتى احيا ايلر .

طروس شعباتنك بريسى دخى ارتفاع وسطيده اوله‌رق حلبك شمال جهتلرينى قاپلامش اولان اخور طاغيدركه زيتون و مرعش طاغلرينى حصوله كتورور .

طروس ايله لبنان سلسله‌لرى ارا-

سنده رابطه اولان طاغلر الما طاغی ویا اماتوس(Amanus) درکه بحرسفید سواحلیله انتاکیه وادیلرینی تزین ایدرك طروسدن وبیلان کدیکی واسطه‌سیله جبل بره‌کتدن وطرنوس ایله طرابلس شام اراسنده کائن نهر کبیر وادیسیله لبنان سلسله‌سندن تفریق اولنمشدر .

بوطاغك اك یوکسك تپه‌سی ۱۵۰۰ متره ارتفاعنده اولوب اردو - جبل نصیری - جبل سمعان - جبل موسی - باشلوجه شعباتندندر .

جبل عقره (اردو) مستثنا اولمق اوزره عموماً حلب ولایتنك طاغلری اورمانلرله مزین ودرجهٔ اولیده منبت و محصولدار و مزروعدر حلب ولایتی بحر سفیده قریب ایسه‌ده اراضیسنك اك بیوك قسمی بصره کورفزی مائله‌سنده‌در. بناءً علیه انهار موجوده‌سنك برقسمی بحر سفیده وقسم دیکری بصره کورفزینه جریان و انصباب ایلر.

ولایتك باشلوجه نهرلری فرات جیحان - نهر العاص - نهر الاسوت، عافرین - قدیق وسائره‌دن عبارتدر.

فرات نهری: هرنقدر بونهرك منبعیله منصبی خارج ولایتده ایسه‌ده مجراسنك برقسمی ولایتده جریان وبرخیلی صولری جلب ایدر نهر ارضروم ولایتی داخلنده منبعنی آلدقدن صکره بر قاچ ولایتی صولایوب روم قلعه‌نك شمالنده حلب ولایتنه داخل اولوب روم قلعه وبیره‌جك موقعلرندن مرور ایدر ومجراسنك شکلی یلانقاوی برهیئت کسب ایلر .

بورالرده نهرك عرضی عادی زماننده ۱۲۰ متره‌دن اشاغی دکلسه‌ده موسم بارانده ۸۰۰ : ۱۰۰۰ و بعضاً ایکی کیلومتره‌یی تجاوز ایدر ودرینلکی دخی یدی متره‌یی بولور .

بعده ممبجك یقیندن ومسکنه‌دن مرور ایدرك رقه‌نك ایلریسنده زور سنجاغنه داخل اولور .

بونهر ۱۸۰۰ کیلومتره طول مجرایه مالك اولدیغی کبی بالنی کثیر وسیر سفاینه‌ده قابلیتلیدر .

بعض سنه‌لرده نهرك صوینك تزایدی اثنالرنده بغدادك عمان عثمانی قومپانیه‌سی واپورلری مسکنه‌یه قدر کلوب یوك ویولجی نقل ایتمکده‌درلر .

اق دکز مائله‌سنه منسوب انهاردن اورونت ویا العاص دنیلان نهر جبل لبنانده کائن عین اللبنه نام محلدن ظهور ایدرك ولایتك بعض محللرندن وعلی الخصوص عمیق اووه‌سیله انتاکیه قصبه‌سی پیشکاهندن مرور ایتمه‌دن جبل برکتدن اینسان وبرخیلی پرنج تارلالرینی وقسماً عمیق کولنه دخول وبعده خروج ایدن نهر الاسود وکرد طاغندن اینه‌رك عمیق کولنی قطع ایدن عافرین نهرینی اخذایله سویدیه‌ده آق دکزه قاریشور.

نهر العاصینك طول مجراسی تخمیناً ۴۰۰ کیلومتره‌در .

جیحان نهری دخی البستان طاغندن نبعان ایله مرعش وزیتون قضالرینی

صولادقدن صکره اطنه ولایتنه داخل اولور .

بو نهرك اسکی اسمی پیراموس pzramus در

حلبدن کچن نهر قویق دخی یغمور مواسمنده حلبك جنوبنده برکوچك کولجك تشکیل ایدر .

قویق نهرینه بالق صویی دخی دیرلر .

ولایتك اك مهم کولی ترکلر بیننده آق دکز دخی دینلان عمیق کولیدرکه بوکا بحیرهٔ انتاکیه دخی دینور .

مذکور کول امانوس وطروس شعباتی ایله مستور بولنان عمیق اووه سی داخلنده واقع اولوب یدی میل عرض و ۲۰ میل طولنده در .

کندیسنه قره صو ایله عفرین نهرلری ایله برقاچ کوچك صو جریان ایدر ودرونده قاز اوردك کبی صو قوشلری ایله جوارنده ترکمانلر وفلاحلرك کلیتلو ماندهلری بولنور .

ولایتك سائر کوللری بالغنك کثرتیله مشهور اولان بغرا ایله مضیق ویا افامیا کولیدر .

بونلر بالق صیدینه مخصوص کوچك شیلر اولدیغندن سنوی بالق رسومی بربدل معین ایله طالبنه احاله اولور .

محصولات : ولایتك محصولی کثیر ومتنوعدر .

اراضینك درجهٔ انباتیه سی سایه سنده بوکون حلب ولایتی محصولات ارضیه جه زنکین ولایتلردن معدوددر .

محصولاتك بغدای آربه داری برنج باموق نحود مرجمك بقله کتان تخمی اناصون سیسام خردل مصر داریسی ماش شکرقامشی میوه لردن لیمون پورتقال فستق زیتون نار وسبزه لر انواعندن عبارتدر .

حیوانات : ولایتك هرجهتنده قیون کچی وعمیق اووه سنده صغیرمانده وکرد عشیرتلری نزدنده کلیتلی دوه وآت وقیصراق بولنور .

نفس حلبده بلدی تعبیر اولنان برنوع سودلی اینك شایان ذکردر . بوك حیواناتی همان هرطرفده کثرتله موجوددر .

طاغلرده حیوانات وحشیه دن قورد قپلان دلکو طموز چقال جیلان کیك طاوشان صانصار قوندوز ارسلان واردر اورمانلرله صو باشلرنده طیورك انواعی موجوددر .

معادن ومیاه معدنیه : حلب جوارنده باقیر وصاری مرمر وابوفیاض نام محلده واپور کموری بولنور .

حارم قضاسنده جام معدنی واسکندرون جوارنده پترول غازی وعمیانت قورشون وبوراسیت انتمون وقروم معدنلری کشف اولنمشدر .

کلیسده صاری مرمر وطرف حکومتدن التزام اولنان کیل معدنی وعینتاب قضاسنده قزل مرمر ومرعشده قزل وسیاه مرمر ایله کموش وتیمور معدنلری موجوددر . ولایتده معدنی منبعلرده نادر دکلدر .

جسر شغور قضاسنده امراض جلديه يه نافع ايكى باب قاپليجه ايله عميق اووه سنده ٤٢ درجهٔ حرارتده كوكردلى برايليجه واردر.

بونلردن ماعدا فرات كنارنده وزيتون البستان قضالرنده دخى متعدد مياه معدنيه منبعلرى بولنمقده در.

ولايتك جبول قضاسنده غايت جسيم وطوزى بياض ولذيذ بر مملحه موجود اولوب سنوى آلتى يدى ميليون قيه قدر طوز اخراج اولنور.

بو مملحه نك محيطى ١٨ ساعت اولوب قيشين ياغان يغمورلرك چوراق اراضيسندن كچن سيللرى ايله نهرالذهبك صولرى بوراده بعد الاجتماع شهر تموزده انجماد ايدرك طوز حاصل ايدر.

مذكور مملحه نك ١٣٠١ سنه سى حاصلاتى ايكى بچق ميليون غروشه بالغ اولمشيدى.

تقسيمات ملكيه: حلب ولايتى بروجه زير اوچ سنجاق ٢٣ قضا ٦٠ ناحيه ٤٥٤١ قريه يى مشتملدر:

حلب سنجاغى

قرا	ناحيه	قضا
٣٤	١	حلب
٣٤٦	٩	عينتاب
٥٧٠	٩	كليس
٢٦	٩	اسكندرون
٣١٠	٤	انتاكيه
٢٨٨	٤	ادليب
١٨٤	٣	حارم
١٧٣	٤	جسر اشغور
١٤٠	١	معره
٢٥٠	٥	باب جبول
٤٨	١	بيلان
١٧٠	١	جبل سمعان
٢٣٢	١	منبج
٢٩	١	رقه
		اورفه سنجاغى
٦١٢	٧	اورفه
١٢٩	١	بيره جك
٨٠	١	روم قلعه
٣١٨	١	سروج
		مرعش سنجاغى
٢٢٠	١	مرعش
٣٩	١	زيتون
١٣٥	١	البستان
٧٦	١	بازارجق
٨٢	١	آندرين

قرا	ناحيه	قضا	سنجاق
٤٥٤١	٦٠	٢٣	٣

حلب ولايتى سوريه وجزيره ايله كوچك اسيانك بر پارچه سندن مركبدر.

بورالرى ازمنهٔ قديمه ده آثورو سريانيلرك حكمنده اولديغى حالده متعاقباً مصريلر وايرانيلرك ودها صكره لرى اسكندر كبيرك يد فاتحانه سنه كچمشدر.

اسكندردن صكره سلفقوسلره وبر مدت صكره روماليلره تابع اولمشدر.

روما دورنده روما ـ ایران محارباتنك قسم اعظمی بو ولایتده جریان ایلدی.

شرق وغرب ایمپراطورلغنك انقسامنده قسطنطنیه قیصرلرینك اداره‌سنده تقرر ایتمش وظهور اسلامده خلیفهٔ عالی منزلت جناب فاروقك هممات‌یله سمت شمالیسندن ماعداسی اسلاملرك ایادیٔ تسخیرینه انتقال ایلشدر.

بر خیلی مدت ثغور بلادروم نامیله یاد اولنان مرعش جهتلری فتوح اسلامیه‌دن مصون قالدیغی حالده ملوك طوائف دورنده برچوق محارباته میدان اولمشیدی.

صلاالدین ایوبی دورنده حلب ایوبیلره کچمش وصکره‌لری بونلرك بر شعبه سی اورالرده اجرای سلطنت ایلشدر.

بونلردن صکره حلب غلامان چراکسه‌یه وآنلردن‌ده یاوز سلطان سلیم مرحومك قبضهٔ تسخیرینه انتقال ایلشدر.

حلب سنجاغی: ولایتك مرکز سنجاغی اولوب شمالا مرعش واورفه وزور سنجاقلری جنوباً سوریه غرباً اق دکز واطنه ولایتی ایله محاط ومحدوددر.

مرکز سنجاغی ولایتی تشکیل ایدن اوچ لوانك جسیمی وزراعتجه اك زیاده ترقی ایدن قسمی اولمغله برابر ولایتك اك زیاده مضر صحت وداعئ امراض مواقعنی شاملدر.

جسر شغور وجبول مملحه‌سی جواری ایله عمیق کولنی حاوی اولان عمیق اووه‌سی وحتی حلب جواری بیله یازین اقامته الویرشلی دکلدر.

سنجاغك بو حوالیدن ماعداسی علی الخصوص سمت جبالیسی غایت صاف ولطیف الهوادر.

لوانك زراعتی هر نقدر اصول عتیقه اوزره اجرا اولنمقده ایسه ده‌ینه کلیتلی حاصلات ویرمکده‌در.

حلب وجوارنده آرپه بغدای سیسام پاموق توتون زیتون یاغی استحصال اولنور.

انتاکیه قضاسنده سنوی ۳۵ بیك قیه ایپك ۱۲:۱۳ میلیون قیه میان کوکی حاصل اولور ایسه ده حبوباتی صرفیات محلیه‌یه کفایت ایتمز.

کلیس عادتا بر حبوبات مرکزی اولوب غایت کلی حبوبات ایله سیسام زیتون یاغی کتان تخمی پاموق یتشور. عینتابك دخی آرپه بغدای مصر تفتیك یوك صاری بویا وسائره‌سی کلیتلیدر.

بوندن ماعدا لواده غایت کنیش واوتلی چایرلر موجود اولوب ولایتك سوریلرله حیواناتی اداره ایتمکده‌در.

لواده موجود حیوانات اهلیه‌نك مقدار وجنسی جدول آتیده‌در:

راس.

۹۵۰۷۶۷ قیون، ٤٥٦٥٧٧ کچی، ۲۸۸٤ آنقره کچیسی، ٦٩٤٧٠ اوکوز، ۹۹۸ مانده، ۳۰۱۱ بوغا.

٣٧٠٤٠ اینك، ٢٦٩٨٠ طنا، ١١٦ خنزیر، ٢٤٥٣٠ آت، ٥٨٩٦ قاطر، ٣٥٨٩٥ مرکب، ٣٥٩٤ دوه، ٥٦٢٨٠ عشایرده‌کی دوه ، ٣٦٠٦٥٠ هندی، ٥٦٣٦٠ آری قوانی .

لوانك طاغلری ولایتك تعریفنده ذکری کچن الما طاغیله جبل سمعان وجبل خاص وسائره‌دن عبارتدرکه بونلرك اکثریسنك تپه‌لرنده اووه‌لره دکین محللری غایت صیق ومتنوع اغاجلری شامل اولان اورمانلرله مستوردر .

فرات نهری قسماً اورفه — حلب حدودینی تشکیل ایتدکدن صکره لوانك شرق جهتنده بر زاویهٔ قائمه رسم ایدرك زور سنجاغنه واصل اولور .

فرات توابعندن ساجور صویی ایله حلبدن کچن قویق وغرب جهتنده کائن عاصی وعفرین ونهر الاسود ایله بونلرك التحاق ایلدیکی عمیق کولی وسائره لوا اراضیسنی اسقا ایدر .

لوانك نفوس موجوده‌سی ایله قومیت نقطهٔ نظرنده مقداری جدول آتیده اشعار اولنور :

یکون اقوام	یکون	اناث	ذکور	اقوام	
	٢٩٥١١٠	١٤٨٦١٠	١٤٦٥٠٠	سوریه‌لی عرب	اسلام
	٣٤٠٠٠	١٨٠٠٠	١٦٠٠٠	نصیری	
٤٦٥٣٤٦	٧١٤٥٣	٣٥٧٠٠	٣٥٧٥٩	ترك	
	٥٥٣٣٢	٢٧٨٧٠	٢٧٤٦٢	کرد	
	٩٠٠٠	٤٦٠٠	٤٤٠٠	چرکس	
	٤٥١	٢٠١	٢٥٠	سائره	
	١٤١٥٠	٧٠٠٠	٧١٥٠	روم ملکیت	خرستیان — قتولیك
	١٢١٠٠	٦٤٥٠	٦٦٥٠	ارمنی قتولیك	
	١٥٠٠٠	٧٣٥٠	٧٦٥٠	سریانی	
	٢٩٨٩	١٤٩٥	١٤٩٤	مارونی	
	١٤٠٠٠	٦٨٩٠	٧١١٠	کلدانی	
١١٧٨٠٩	١٠٥٨	٥٨	١٠٠٠	لاتین	
	١٦١٤٩	٨٠٠٠	٨١٤٩	ارمنی	خرستیان — سائره
	١٣١٦٠	٦١٦٠	٧٠٠٠	اوردوقس	
	١٤١١٠	٧٠٠٠	٧١١٠	یعقوبی	
	١٣٤٦٠	٦٤٦٠	٧٠٠٠	کلدانی	
	٦٣٣	٣٠٠	٣٣٣	پروتستان	
		٩٨٨٥	٩٣٨٠		موسوی
٦٠٢٤٢٠				یکون	

تقسیمات: اوا ١٤ قضا ٤٥ ناحیه ٢٧٥٠ قریه‌یه منقسمدر .

لوانك تقسیمات ملکیه‌سی ولایت تعریفی صره‌سنده کی جدولده ارائه اولنمشدر .

حلپه .— کریدك مرکز اداره‌سی اولان خانیه‌نك درت بشیوز مترو شرقنده بر کوچرك قصبه اولوب خانیه‌نك صیفیه‌سی وعادتا بر محله‌سی حکمنده‌در . هواسی غایت ایو اولدیغندن کوندن کونه کسب عمارت ایتمکده واغنیاء بلده ایله دول اجنبیه قونسلوسلرینك مظهر رغباتی اولمقده‌در . شهره برعربه یولیله متصلدر .

حلحول .— قدس شریف ایله حبرون آراسنده کائن برقریه‌نك اسمی اولوب بنی یونسك مرقد مبارکنی حاویدر .

حلق الوادی .— بوکا اوروپالیلر بوغاز معناسنی اشعار ایتمك اوزره غولت goullete دیرلر .

تونس امارتنده وتونس شهرینك ایکی ساعت قدر شرق جهتنده وبحیرهٔ تونسك دکزه مربوط اولدیغی بوغازك طرفیننده وقدیم قرتاج شهری خرابه‌سی قربنده کائن برقصبه اولوب شمال قسمنده برقلعه وجنوب قسمنده ترسانه واردر .

ایام عادیه‌ده نفوسی اوچبیك مقدارنده ایسه‌ده ایام صیفده تونس بکی ایله اغنیای مملکت لاجل الاستحمام قصبه‌یه کلمکله اول زمانده غلبه‌لکی تزاید ایدر .

اهالیسی میاننده مالطز ایتالیان فرانسز روم کبی اجانب دخی موجوددر .

قصبه تونسه ربط ایدن شمندوفر خطی ١٧ کیلومتره قدر اولوب شهرك تجارتنی ساحل بحره قدر ایصال ایلر .

حله .— خطهٔ عراقیه‌ده وبغداد ولایتی داخلنده قضا مرکزی برقصبه اولوب فراتك ایکی یاقه‌سنده واقع هرایکی جهت بیننده بر اخشاب کوپرینی حاویدر .

قصبه بغدادك یکرمی ساعت قدر غرب جنوبنده وجسامت عظمتی شهرتکیر جهان اولان بابل شهرینك برکوشه‌سنده اولوب ابنیه‌سی بابل خرابه‌زارنده کثرتله موجود اولان وبین الاهالی طابوقه دینلان برنوع جسیم وپشکین طوغله‌لرله بنا ایدلمشدر .

حله مواقع عسکریه‌دن اولوب هواسنك لطافت وجسادتی دخی اوله جهتلرجه مشهوردر .

اون بیك قدر نفوس ومکمل عسکری قشله‌سیله بازاری جامع ومساجدی ومبانیٔ سائره‌سی شایان اهمیتدر .

حله سنجاغی : بغداد ولایتی تشکیل وترکیب ایدن اوچ لوانك بریسی اولوب شمالا بغداد سنجاغی غرباً کربلا سنجاغی وشرق جنوبیدن بصره ولایتی ایله محاط ومحدوددر .

مرکز اداره‌سی اولجه حله قصبه‌سی ایدیسه‌ده اخیراً کوریلان لزوم اوزرینه دیوانیه‌یه نقل وتحویل قلنمشدر .

لوا اراضیسی چول وسکانی عشایر وقبائل وبدویه‌دن عبارت اولوب بدویلری بر قسمی زراعت وفلاحتله وقسم دیکری حیوانات اهلیه‌لرینك تزیید وتکثیریله کسب معیشت ایدرلر .

لوا حقنده‌کی معلومات تقریبه مقدار نفوسنی اوچ درتیوز بیکه ابلاغ ایتمکده ایسه‌ده ایکیوز بیکی یکده متجاوز دکلدر.

اراضی فوق‌العاده منبت اولوب محصولاتنك ربعی خارجه اخراج اولنمقدر .

وقتیله بورالرك زراعتی ومعموریتی دنیانك بغچه‌سی نامنی قزاندرمشدر .

شهر وقصباتك یکدیکرینه التصاق درجه‌سنده‌کی کثرتی درجهٔ معموریتنی تعیینه کفایت ایدر .

الجزیره‌نك عروق حیاتی دیمك اولان شط ایله فرات وبونلری یکدیکرینه توصیل ایدوب بوکون اکثریسی معطل برحالده بولنان کثیرالعدد سقی واروا قناللری سایه‌سنده حله اراضیسی فوق‌العاده برقوهٔ انباتیه مالکدر .

بوکون لواده آربه ایله بغدای پرنج پاموق مرجمك کبی حبوباتك اعلاسی یتیشور .

چلتکارده حصوله کلان پرنج خطهٔ عراقیه‌نك هرجهتنده صرف واستهلاك اولنمقده‌در .

لوا شمر وعنزه منتفك قبائل وعشایرك جولانکاهی اولدیغندن اوصره‌ده قبائل مزبوره‌نك مصادمه‌لری وغزوه نامیله محاربه‌لری وقوعه کلمکده‌در .

دائرهٔ قضاده برطوزله وبرده مواد کلسیه‌یی حاوی برکه موجوددر .

حله سنجاغی : دیوانیه ـ حله ـ سماوه ـ شامیه قضالرینه منقسمدر .

حلی . ـ خطهٔ یمانیه‌نك عسیر قطعه‌سنده وساحل بحر احمرده قنفده‌نك جنوبنده بر اسکله اولوب قارشوسنده شقه وزبیر وکنته کبی کوچك اطه‌جقلر واردر .

جبل عسیردن اینان برکوچك چای دخی حلی‌ده منصب اولور .

بو اسمده ینه عسیرده وحلی اسکله‌سنك شرقنده ومهائلدن قنفده‌یه کیدن طریق اوزرنده بر موقع دها واردرکه برنجیسی بوندن تفریق ایچون مرساء حلی نامیله تسمیه ایدرلر .

حما . ـ سوریه ولایتنك مرکب اولدیغی الویه‌دن همنامی اولان سنجاغك مرکز اداره‌سی اولوب شامك قرق ساعت قدر شرق شمالنده ونهر العاصینك ایکی یقه‌سنده وکوچك برجبلك اتکنده ٢٥ درجه ٨ دقیقه عرض شمالی ایله ٣٠ درجه ٢٣ دقیقه ٣٠ ثانیه طول شرقیده واقعدر .

حما پك اسکی شهرلردن اولوب کنعانیلر زماننده موجود وتوراتده دخی حماة نامیله مذکوردر .

شهر برسور قدیم ایله مستور اولدیغی حالده بوکون انقاضندن پك آزی مشاهده اولنمقده‌در.

روماليلره اسناد اولنان قلعه‌نك جوار قصبه‌ده خرابه‌سی موجوددر.

عاصی نهری قصبه‌نك اورته‌سندن كچه‌رك ايكی‌يه تقسيم ايتديكی كبی كذركاهنده بر چوق بغچه و بوستانلری اروا ايلر. و نهرك يتاغی منحط اولديغندن امر اسقاده قديمدن بری موجود اولان طولابلر قوللانيلور.

مذكوردولابلرك اك جسيم ومصنعی دولاب محمديدركه شهرك بعض مواضعنه كمرلر ايله صو اخراج ايدر.

بو دولاب حقنده شاعر ثابتك : « دولاب التفات مدار محمدی : عاصی صوينده امته دائر دكيلدر » بيتی مشهوردر .

حما سلفكيانه قدر حال اصليسنی محافظه ايدرك سلفكيان دورنده تعمير وتوسيع اولنه‌رق اپيفانيا نامنی آلمشدر.

بعده روماليلر و مؤخراً شرق ايمپراطورلغنه كچوب اون يدی تاريخ هجريسنه دكين روملرده قالمشدر .

تاريخ مزبورده سوريه سرعسكری ابو عبيده رضی الله عنه حضرتلری طرفندن صلحاً فتح اولنه‌رق ضميمهٔ بلاد اسلاميه قلنمشدر .

حما بر مدت حمص مضافاتندن بر قريه حالنده بولندقدن صكره توسيعنه اهتمام اولنه‌رق بر بيوك شهر حالنه كچمش و بر چوق مؤسسات اسلاميه وجوده كتوريله‌رك كسب عمران ايلمشيدی .

بر آره‌لق اهل صليبك آلنه كچوب استرداد اولنديغی حالده ينه فرنكلر ضبط ايلمشدر .

فرنكلردن دفعهٔ ثانيه اوله‌رق استرداد ايليان سلطان صلاح الدين ايوبی حضرتلريدر .

٥٢٣ تاريخنده وقوعبوله‌رق اون بشبيك نفوسك تلفنه بادی اولان حركت ارض شهری كلياً خراب ومؤسسات نادرهٔ اسلاميه‌يی همرتبهٔ تراب ايلمشدر .

ايوبيلرك برشعبه‌سی حماده اجرای حكم ايتمكله شهر يكيدن كسب عمارت ايتمشدر.

حماده مورخ شهير ابوالفدا ايله معجم البلدان صاحبی ياقوت و بونلره مماثل بر چوق مشاهير يتشمشدر .

حماسنجاغی: سوريه ولايتك مركب اولديغی الويه‌دن اك شمالده بولنانی اولوب شمالاً حلب ولايتی و شرقاً زور سنجاغی غرباً بيروت ولايتی جنوباً شام سنجاغيله محاط ومحدوددر.

اراضيسی دوز ايسه‌ده غرب جهتی جبل نصيرينك شرق پايه‌لريله وشرق جهتی بعض منفرد و منقطع تپه‌جكلرله عارضه‌لنمشدر.

عاصی نهری لوايی جنوبدن شماله طوغری قطع ايدر و درون لواده بر قاچ صولر آلوب كوللر تشكيل ايدرك حلب ولايتنه داخل اولور .

اراضيسی درجهٔ اولاده منبت

اولوب آرپه بغدای مصر داری مرجمك مثللو حبوبات ایله میوه وکراسته اعمالنه الویرشلی اغاجلر وجبل نصیری اوزرنده متعدد و صیق اورمانلری حاویدر.

ایپکجیلك بافرجیاق قویومجیاق ایله دها بعض صنعت اجرا اولنور.

لوانك نفوسی یوز بیکی متجاوز اولوب بو مقداردك الجق اون سکز بیکی غیرمسلمدر. لسان محلی عربجه‌در.

دائرهٔ لواده یوز اللی قدر جامع و مسجد ۲۹ کلیسا ۳ درکاه ۷ تربه ۳ رشدیه و ۱۳۰ قدر صبیان مکتبی ۲۶ حمام ۱۵ فرون ۲۶ دکرمن وسائره واردر.

حما سنجاغی: حمیدیه، سلمیه ـ حمص ـ حما نامیله درت قضا وحمصه ملحق ایکی قپولی وقصیر نامیله ایکی ناحیه ومجموعی ۳۱۹ قریه‌یی جامعدر.

حمار. ــ بصره ولایتنده بر قضا و مرکز قضا اولوب ۱۶ قریه‌دن مرکبدر.

حمازی. ــ حکاری سنجاغنده عمادیه‌نك غربنده و دجله‌نك صول ساحلی قربنده بر قریه‌نك اسمیدر.

حمام. ــ بو اسمده بر چوق محللر واردر. زور سنجاغنده فراتك صاغ یقه‌سنده و بغداددن حلبه منتهی طریقده کائن برقصبه‌نك و حما سنجاغنك شرقنده وحلب ولایتی حدودی قربنده بر موقعك اسمی دخی حمامدر.

حمام علی. ــ موصلك جنوبنده ودجله‌نك صاغ یاقه‌سنده قابلیجه‌سیله مشهور برقریه‌در.

حماملی. ــ بولی مضافاتنده بر ناحیه‌در.

حمامه. ــ تونسك شرق ساحلنده براسکله اولوب قصبه‌سی معمور واوچ درتبیك نفوسی جامعدر. بغچه‌لری بغدای یتشدیریلان منبت ترلالری وکوزل کوزل کوشکلری حاویدر.

حمید آباد. ــ قونیه ولایتنك متشکل اولدیغی الویه‌دن برینك اسمی اولوب ولایتك غرب شمالنده واقعدر.

بو سنجاق مقدما امرای سلجوقیه‌دن برینك نامنه نسبتله حمید ابلی نامیله موسوم اولان خطه‌دن عبارت اولوب شمالاً خداوندکار ولایتی غرباً بوردور جنوباً انطالیه شرقاً قونیه سنجاقلریله محاط و محدوددر.

اراضیٔ لوا کوهستان ومرتفع اولدیغندن هواسی سریندر.

طاغلری اورمانلرله مستور ایسه‌ده اورمان جهتندن اخراجاتی همان یوق کبیدر.

کوپری صویی ایله آق صو منبعلرینی داخل لواده اخذ ایدرلر.

اکردر ویکشهر کوللری دخی سنجاق دائره‌سنده‌در.

محصولاتی حبوباتك علی الخصوص

بغدايك اعلاسيله خشخاش آفيون واوزوم ومصنوعاتی الاجه ومنسوجات سائرهٔ محليه‌دن عبارتدر .

معدنلری چوق ايسه‌ده اخراج اولنمقده‌در .

پيسيد يا خطه‌سنه مخصوص آثار عتيقه‌سی جابجا مشاهده اولنمقده‌در .

نفوسی يوزيكرمی بيكی متجاوزدر.

مركزی اسپارطه قصبه‌سيدر .

(اسپارطه ماده‌سنه نظر اولنه .)

لوا : اسپارطه - اولوبورلو - يلواج - قره اغاج - اكردير - ناميله بش قضايه تقسيم اولنمشدر .

ذكر اولنان قضالردن اسپارطه يه كچيبورلی وسكركد ناحيه‌لری ويلواجه حويران ناحيه‌سی قره اغاجه افشار اكرديره بارله وياولو ناحيه‌سی ملحقدر.

حميديه . — بيروت ولايتنك حما سنجاغنه ملحق بر قضا اولوب لوانك غربنده وجبل نصيرينك اتكارنده مؤسسدر . حاصلاتی آز واهاليسنك مدار معيشتی اودونجيلقدر. سنی ، اسماعلی ، نصيری اوله‌رق يدی سكز بيك قدر نفوسی حاوی و ٦١ قريه‌يی جامعدر .

مركز اداره‌سی اولان دير شميل قصبه‌سی يكی تأسيس اولنوب يقينده برطابورلق برقشلهٔ همايون انشاسيله دخی تزييد عمرانه همت بيورلمشدر .

القويس (ابو قبيس) مزياف (مضياف) رصافی قريه‌لرنده آثار عتيقه‌دن قلعه خرابه‌لری موجوددر .

حميديه . — قونيه ولايتده نيكده سنجاغنه ملحق بر قضا اولوب بلغار طاغی معدننی حاوی اولديغندن معدن ناميله دخی معروفدر.

معدن قضاسی اطنه ولايتی حدودنده ولايتك شرق جنوبيسنده واقع اولوب محصولاتی مبذول وآب هواسی لطيفدر .

محصولات ارضيه‌سی حنطه شعير وسائر حبوبات ومعمولاتی كليم سجاده چوراب كبی شيلره منحصردر .

قضانك مركزی دخی حميديه قصبه‌سيدر .

حميديه قصبه‌سی قونيه‌يه قرق ايكی ونيكده‌يه اون سكز ساعت بعد ومسافه‌ده واقعدر بلغار طاغی معدن همايوندن استحصال اولنان كموشك مقداری بيك يوز التمش طقوز قيه يتمش بش درهم وآلتونك مقداری اوچبيك ايكيوز ايكی درهم وصرده‌سنك مقداری ١٥٥٦٨١٠ قيه‌يه بالغدر .

معدنده اذابه‌يه مخصوص ٢١ فرون قلعه مخصوص ٣ اوجاق موجود اولوب ايشليان عمله دخی ٧٣٨٨ نفوسدن عبارتدر .

معدنك وارداتی سنوی ١,٥٣٥٤٢٧ ومصارفی ١,١٣٨٨٨٧ غروش اولوب واردات صافيه‌سی ٢٩٦٥٥٠ غروشدر .

[ولايت سالنامه‌سی]

حميديه قضاسنك نفوس عموميه‌سی (١٧٤١٦) سی مسلم اولمق اوزره اون طقوز بيكدن عبارتدر .

مع قرا حميديه قضاسنده ۳۲ مكاتب اسلاميه ۳ مدرسه ۳۲ مسجد ۳۰ جامع ۲۸ دكرمن ۱ حمام ۸ خان ۱ قهوه‌خانه ۵ مغازه ۹۵ دكان ۳۸٦۲ خانه ۱ رژی ۱ ديون عموميه اداره‌سی ۳ روم كليساسی ٤ روم مكتبی واردر .

قضانك حيوانات اهليه‌سی جدول آتيده مندرجدر :

		رأس
مانده	»	۱۸
اينك	»	۲۷٤۷
اوكوز	»	۹۱۲
دوه	»	۱۲
مركب	»	۱۲٤۱
استر	»	۱۳٦
باركير	»	۳٦٤
تفتيك كچی	»	۱۷۱۱
قره كچی	»	۱۹۷۷۵
قيون	»	۹۳۸۱
اوكوز عربه‌سی	»	٤۰
درت تكرلكلی عربه	»	۲
ايكی تكرلكلی عربه	»	۲

حميديه .— قسطمونی ولايتنده بولی سنجاغنه مضاف برقضا اولوب مركزی چهارشنبه قصبه‌سيدر.

قضا بحرسياه ساحلنده وشرقاً بارطين غرباً اركلی جنوباً كرده قضالريله محدوددر .

فلياس چايی قضايی سق ايدر. اراضيسی غايت عارضه‌لی اولوب طاغلرنده جسيم اورمانلر موجود اولديغندن كراسته اخراجاتی بولنده‌در .

حاصلاتی درجهٔ وسطيه‌ده حبوبات ايله ميوه وسبزه‌دن عبارتدر .

قضاده خليجه‌ده تفتيك كچيلری بولنور .

نفوسی كاملاً مسلم اوله‌رق اوتوز بيكی متجاوزدر .

حميديه .— سيواس ولايتنده قره حصار شرقی سنجاغنه مربوط برقضا مركزی اولوب سيواس- اردو طريقی كذرگاهنده وسنوبدن ۱۳۲ واردودن ۷۷ كيلومتره اوزاقده واقعدر .

قصبه يكی تأسس ايتمش اولديغندن اماكن موجوده‌سی آزدر نفوسی ايكيبيك راده‌سنده‌در .

قصبه‌نك موقعی قويلحصار قضاسيله حميديه آراسنده بولنان وبيك اوچيوز قرق سكز متره مرتفع بولنان ايكدير طاغنك شمال ورسانده‌در اردو قصبه‌سنك براز شرقنده بحر سياهه دوكيلان ملت ويا ميلاس چايی قصبه‌دن مرور ايدر .

حميديه قضاسی اسكی ميلاس قضاسی اولوب قره‌حصار شرقی لواسنك غرب شمالنده وطرابزون ولايتيله توقاد وقوچكيری وحافيق وقويلحصار قضالری اراسنده واقعدر .

ميلاس نهريله كلكيت چايی قضايی شق ايدرلر اراضيسی طاغلق

اولدیغندن اورمانلرندن استفاده اولنمقده‌در .

محصولاتی دخی بویله‌در .

بوجهت طاغلرینک اکثرنده اولدیغی کبی قضا داخلنده بولنان طاشلق سمتلرده دخی ایجه زنکین معدنلر وارایسه‌ده هنوز اخراجنه تشبث ایدلمامشدر آنجق یرلیسی غایت بسیط براصول ایله اخراج ایتدکلری جوهرلردن ادوات حدیدیه لزومنی اعمال ایدرلر .

قضانک نفوسی یکرمی ایله اوتوز بیک اراسنده اولوب ٧١ جامع و مسجد ٦ مدرسه ١ رشدیه وسکسان قدر مکاتب صبیانیه ویکرمی قدر خرستیان مکاتبی واردر .

قضا بروجه آتی اون ناحیه ایله ٢٧٤ قریه‌دن مرکبدر .

(١) لاغوس ناحیه‌سی
(٢) چودور «
(٣) باسدورا «
(٤) حاتونه «
(٥) باش آعشری «
(٦) لچه «
(٧) یاوشان «
(٨) ازمتی «
(٩) حسن شیخ «
(١٠) قپالی «

قضانک اسمی مقدما میلاس اولدیغی حالده مرکزی اولان پازار محلنک اعماری ونام نامیٔ شهریار اعظمی ایله توسیم اوزرینه قضا دخی حمیدیه نام جلیله تسمیه قلنمشدر .

سایهٔ عمرانوایهٔ جناب شهریاریده ممالک محروسهٔ شاهانه‌ده تأسیس اولنان قصباتک بعضیلری نام ملوکانه ایله توسیم قلندیغی جهتله حمیدیه نام جلیله اکتساب شرف ایدن برچوق مواقعه تصادف اولنمقده‌در .

حمیدیه . — (محله‌سی) درسعادتده بغچه قپوسی سمتنده بر محله اولوب خاقان خلد آشیان سلطان حمید خان اول حضرتلرینک تربه و عمارت وکتبخانه‌لرینی شاملدر .

تربه درونده مشارالیه حضرتلریله مخدوملری سلطان مصطفی خان رابع حضراتی وحوالیسنده بعض اکابر ایله مشارالیه سلطان حمید خان اول حضرتلرینک صدراعظملری قره وزیر نامیله شهرتشعار سلحدار محمد پاشا مدفوندر .

عمارت عامره‌لرینک طعامیه وقفیه‌سی غایت واسع اولدیغی کبی درسعادتده وحوالیسنده موجود بالجمله جوامع وتکایا وخیرات سائره مالزمه‌سی بورادن توزیع اولنمقده‌در .

مدرسه‌لری درونده بولنان کتبخانه‌لرنده ١٤٧٢ عدد کتب نفیسه و نادره موجود اولوب ایام معینه‌سنده ارباب مراجعته کشاده بولنمقده‌در .

حنین . — مکهٔ مکرمه ایله طائف آراسنده برموقعک ویا مکه‌یه اوچ مرحله مسافه‌ده کائن بر صوینک اسمیدر .

هجرت سنیهٔ پیغمبرینک سکزنجی

يلنده‌كى حنين غزوه‌سى بو محلده وقوعه كلمشيدى .

غزوهٔ حنينك اسباب موجبه‌سى مكه فتح اولندقده ثقيف وهوازن قبيله‌لرى اسلامك شوكت وعظمتنك تزايدى كندى مملكتلرينك دخى بالآخره يد مسلمينه كچه‌جكنى تفكر ايدرك بالاتفاق مكه‌نك استردادينه قيام ايتمشلريدر .

بونك اوزرينه سپهسالار كتيبهٔ مسلمين افندمز حضرتلرى اون ايكى بيك قدر اصحاب كراميله مكه‌دن حركت ايدرك طرف دشمنه عزيمت ايتمش ايسه‌ده حنين بوغازلرى دشمن طرفندن اولجه طوتلمش و مواقع مهمه‌يه پوصولر قورلمش اولديغندن عساكر اسلاميه متفرق بر صورتده حنين واديسنه دخوله باشلامش ولحكمة آثار هزائم طرف مسلمينده رونما اولمش ايدى .

اسلاملرده كوريلان بو بوزغونلق براز صكره ظفر وغلبه‌يه تحول ايدرك مارالذكر ثقيف و هوازن قبيله‌لرى قرين قهر وهزيمت اولمشدر .

حوارين . — سوريه‌ده و شام شريف ايله تدمر (پالمير) اراسنده بر قريه اولوب يزيد بن معاويه بوراده عازم دار مجازات اولمشدى .

حوران . — سوريه قطعه‌سنده وشامك سمت جنوبيسنده بر خطهٔ جسيمه اولوب اردن نهريله طبريه كولنك شرقنده و جبل حورانك حواليسندن عبارتدر بو خطه‌نك اراضيسى عارضه‌لى اولوب باشلوجه يوكسك نقطه‌لرى جبل حوران ايله جبل عجلوندر بونلردن على الخصوص حوران طاغندن نبعان ايدن مياهك اكثريسى قوملرده غائب اولديغى كبى بولده برچوق دره‌لرك اجتماعندن حاصل اولان نهر يرموك دخى اردن نهرينه انصباب ايلر .

موجود قيالق و ياريقلر سبيله قاريشيق وعارضه‌لى بر منظره كسب ايدن غرب شماليسندن ماعداسى غايت منبت ومحصولدار اولوب حبوباتنك كثرت ونفاستى جهتيله هر يرده مقبول ومعتبر ايسه‌ده سكنه‌سى اولان عشاير عربان حالات بدويه‌لرينى ترك ايده‌مدكلرندن خطه‌نك فيض وبركتندن يوزده آلتمشى متروك برحالده قالمقده‌در . اهالينك بر قسمى چادر آلتلرنده و قسم ديكرى سيار برحالده ودرزيلر طاشدن انشا ايتدكلرى قله‌لرده اسكان ايدرلر .

بو خطه سوريه ولايتنك بر سنجاغى اعتبار اولنه‌رق اويولده اداره اولنور . مركزى اولان شيخ سعيد قريه‌سنده ايوب عليه السلامك مرقديله جامع عمريدن بشقه شايان ذكر براثر يوقدر .

حوران سنجاغى : جبل حوران — قنيطره — بصر الحرير — درعا جبل دروز — سلط — عجلون ناميله يدى قضا ايله ٢١ ناحيه و ٣٦٢ قريه‌يى جامعدر .

حوران قطعه‌سی روماليلر زماننده پك معمور ایدی بوكون او معموریتك نشانه‌سی اولان حسابسز خرابه‌لره تصادف اولنمقده‌در .

فتوحات اسلامیه زماننده دخی خیلی معمور اولوب مركزی اسكی شام دنیلان بصری شهری ایدی ایكی دفعه لاجل التجاره علیه الصلاة والسلام افندمزك عزیمتلریله اكتساب شرف ایلشیدی . روماليلردن اول كلدانیلر اسرائیلیلر ماكدونیالیلرك دخی اداره‌لرنده بولنمشدر .

بوكونكی نقصانئ عمارتی جنكیز وتیمور ایله صلیبیونك مهاجمات متوالیه‌لری نتیجه‌سیدر .

حوصه — ادرنه ولایت وسنجاغنده قضا مركزی بر قصبهٔ صغیره اولوب روم ایلینك تراس دنیلان قسمنك مدخلنده ودرسعادت ایله ادرنه اراسنده بولنان طریقك پك مهم بر موقعده ادرنه‌دن ٢٦ كیلو متره بعد ومسافه‌ده واقع ٢٩١ خانه وبیك قدر سكنه‌یی جامعدر .

سكنهٔ مزبوره اسلام وخرستیان وبلغارلردن مركب اولوب زنجیرا كله تعیش ایتمكده‌درلر .

درون قصبه‌ده بیوجك بر حكومت دائره‌سیله حبسخانه وتلغرافخانه وژاندرمه دائره‌سی وبری صقوللی محمد پاشایه ودیكری دفتردار عبدالسلام بكه عائد ایكی جامع شریف ایله مشار الیهك آثار عمرانپرورانه سندن اولان چفته حمام والیوم خراب بر حالده بولنان خان ومدرسه وعمارت وبرباب مكتب ابتدائی وسائره موجوددر .

روم ایلی شمندوفر خطنك پاولو موقفی قصبه‌یه غایت یقین اولدیغندن اسكی اهمیتی قالمامشدر .

حوصه قضاسی : بوكا حواص محمود پاشا دخی دیرلر .

محمود پاشا فاتحك وزراسندن رتبهٔ صدارتی احراز ایتمش بر ذات اولوب مشار الیهك خاصلرینك بو حوالیده تخصیص قلنمسی قضانك من القدیم او اسمله تسمیه‌سنه سبب اولمشدر .

قضاء مزبور ولایتك شمال جهتنده واقع اولوب غرباً ادرنه ودیمتوقه قضالری شمالاً شرقئ روم ایلی ولایتی شرقاً قرق كلیسا سنجاغی جنوباً جسر اركنه قضاسیله محاط ومحدوددر .

قضا قسماً عارضه‌لی اولوب تربیعاً ٧٠٦٠٥٢ دونم مزروع وغیر مزروع اراضی‌یی مشتملدر .

داخل قضا سیلان دره اوغل پاشا دره‌سی وبوكا چادرتپه جوارنده قاریشان اولوقلی دره وداری دره ایله بوكا ملاق اولان قوله‌لی دره‌سی مثللو میاه جاری اولوب جمله‌سی اركنه نهری توابعندندر .

قضا دائره‌سنده میاسما تولیدینه مستعد بطاقلق كبی شیلر موجود

اولمدیغندن علی العموم هواسی جیادتله موصوفدر .

قضا باغلری کلیتله اوزوم شراب حاصل ایدرلر .

بر سنه ظرفنده حاصل اولان ذخایر وحبوبات متنوعه ١,٢٠٠٠٠٠ کیله راده‌سنده اولوب بونك اوچیوز بیك کیله‌سی سرت بغدای وایکیوز اللی بیك کیله‌سی قیزلجه ویوز اللی بیك کیله‌سی شعیر ویوز یکرمی بیك کیله‌سی چاودار یوز آلتمش بیك کیله‌سی مصر یکرمی بیك کیله‌سی قوش‌یمی یوز بیك کیله‌سی علف یکرمی بش بیك کیله‌سی قبلوجه اوتوز بش بیك کیله‌سی داری اون بیك کیله‌سی سیسام اوتوز بیك کیله‌سی بورچاقدر .

پاموق هر یرده ذرع ایدلیوب آنجق بعض قراده بر قاچ بیك قیه‌قدر استحصال اولنمقده‌در .

قضانك حیواناتی اوچیوزیدی سنه‌سی تعدادینه نظراً ٤٦٦٥٧ قیون ٣٥٥٣ کچی ٧٦٠ جنوار ٣٥٠٠ ماندە ٦٠٠ حرکله ١٢٠٠٠ مع بوزاغی اینك ١٥٠ رأس بارکیردن عبارتدر .

قضانك نفوس عمومیه‌سی ١٥٤١٨ راسنده اولوب قسم اعظمی اسلامدر.

مشتملاتی: ٣٣٨٥٣ خانه ١٧١ دکان ومغازه ٦ فرون ٧ خان ١ حمام ١٩ دکرمان ١٤ اوطه ٣٧ انبار وصمانلق ١٧ چفتلك ٣٧٠٠ باغ ٤٣ نغچه ١٢٣٩٦ ترلا ٦٤١ چایر ١١٧ مرعا ١١١ اورمان ١٢٧ عرصه ٢٥ جامع ومسجد ٢٦ مکتب ٢ تربه وتکیه ١٠ کلیسا ومناستردن عبارتدر .

قضا زالف یاخود قرجه صالح نام ناحیه ایله ٢٣ قریه‌واون‌یدی چفتلکدن مرکبدر .

قضانك اموال عمومیه‌سی ٢,٠٣١٤٢٧ غروش اولوب بونك ١,٨١٠٨٧٢ غروشی مصارفات اوله‌رق محانده صرف اولنوب متباقی ١,٦٠٤٩٩١ غروشی ولایت مال صندیغنه ارسال اولنور .

حوض .— طرابلس غرب ولایتنده جبل غربیه سنجاغنه ملحق بر قضا اولوب سکنه‌سی عشایر عربانذن عبارتدر .

سنجاغك دیکر قضالری غدامیس نالوت فساطودر .

حوضه .— سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنه تابع قضامرکزی بر قصبه اولوب اماسیه‌یه قرق وسیواسه ٢١٥ وتوقاده ١٢٠ کیلو متره بعد ومسافه‌ده وسطح بحردن ٦٥٠ متره مرتفع اورمانلق بر محلده ومشهور طاوشان طاغی جوارنده واقعدر بیك قدر سکنه‌سی ایکی جامعی برایکی خانه یکرمی قدر دکانی حاوی اولدیغی کبی هفته‌ده بر کون قوریلور بازار ایله امراض معده‌ویه ومعائیه وروماتیزمه‌یه نافع ٥٧ درجه حرارتده بر ایلیجه‌سی واردرکه موسمنده بهرسنه طربزون وکیره‌سون وسائر جهتلردن درت بشبیك

مرضا کلوب استحمام ایدرلر . واهالیٔ قصبه دخی بو حمامك صوینی صغودوب ایچرلر .

حوضه قضاسی : سنجاغك شمالنده واقع اولوب شمالاً جانیك سنجاغی غرباً کوپری جنوباً کومش حاجی کویی شرقاً اماسیه ولادیك قضالریله محاط ومحدوددر .

اراضیسی طاغلق واورمانلق اولوب قزل ایرمق توابعندن ترس آقان چایی ودها بر قاچ دره‌لر اسقا اولنمقده‌در .

محصولاتی آرپه بغدای وحبوبات سائره ایله میوه‌دن عبارتدر .

قضاده ۱۰۱۳۹ قیون ۱۷۵۷۹ کچی ۱۵ تفتیك کچیسی موجوددر .

قضانك ۲۲۳۲۰ مقدارنده بولنان نفوسنك ۱۲۵۰ قدری غیر مسلم قصوری کاملاً محمدیدر .

السنهٔ محلیه دخی ترکجه‌در .

دزون قضاده ۷۷ قدر مکاتب مختلفه ایله ۲۲ جامع ۲۷ مسجد واردر .

قضا : مزبور بروجه آتی نواحی وقرایی جامعدر :

نواحی	قرا
کرم	۲۶
یکیجه	۱۸
سوری کیسه	۲۴
چاقر الاك	۱۸
مجموعی	۸۶

حوله .— سوریه‌ده و طرابلس شام ایله حمص اراسنده برناحیه‌نك اسمیدر .

حوله .— کذا سوریه نواحیسندن اولوب صور شهری قربنده واقعدر .

حیدرانلی .— وان سمتنده کشت وکذار ایدر برکرد عشیرتنك اسمیدرکه افرادی بو کون حمیدیه الایلرینك برقسمنی تشکیل ایدر.

حیدر پاشا .— اسکدار ایله قاضی قریه‌سی اراسنده کائن واسع بر محل اولوب چایرلق وکوزل بر مسیره‌در .

وقتیله غایت کنیش اولوب اناطولی جهتنه سوق اولنه‌جق قوهٔ عسکریه ایچون مکمل براردکاه اولدیغی وحیوانات میریه چایرلرنده بسلندیکی حالده ابراهیم اغا و یل دکرمنی و قسماً قاضی قریه‌سنك اعمار و خانه‌لرینك تکثریله محله هیئتنه ارجاع اولنمسندن واناطولی شمندوفر خطنك مبدائنك بوراده تأسسندن طولانی وسعتی کرکی کبی تناقص ایتمشدر .

حیدر پاشا نامنك اوراده مدفون بولنان وسنك مزارنده «حیدر بابا» نامی محرر اولان ذاته نسبتله ویرلدیکی شبهه‌سزدر .

حیدری .— ارضروم ولایتنده اووه قضاسنه مضاف ۱۱ قریه‌لی بر ناحیه‌نك اسمیدر .

حیرانلی .— سیواس ولایتنده مرکزه تابع اون بر قریه‌لی بر ناحیه‌نك اسمیدر .

حیره .— عراق حطه‌سنده‌و مشهد علی ویانجف دنیلن قصبه‌نك محلنده موسس اولدیغی و حیره ملوکی نامیله بر عرب دولتنك بر خیلی پای تختی بولنان بر شهر قدیم اولوب وقتیله پك بیوك بر تجارتکاه ایدی .

حیره ملوکی ظهور اسلامه‌دك پایدار اوله‌رق خالد بن ولید واسطه سیله اورته‌دن قالدیریله‌رق اورالری ادارهٔ اسلامیه‌یه ادخال قلنمشدر .

حیس .— یمنده حدیده سنجاغنده زبید قضاسنه تابع بر ناحیه وبو ناحیه‌نك مرکزی اولان بر قصبه‌نك اسمیدر .

حیفا .— بیروت ولایتنك عکا سنجاغنه مضاف بر قضا مرکزی اولوب عکانك ١٣ کیلومتره قدر غرب جنوبیسنده ورأسنده مقام الیاس علیه السلام بولنان جبل کرملك قربنده و زرقا نهری منصبی یقیننده واقعدر .

قصبه‌نك تاریخجه اهمیتی بالنسبه آز ایسه‌ده کوزل بر لیمانه مالك اولدیغی اجلدن او جهتلر ایچون مرکز تجارت عد اولنه‌بیلور .

قصبه‌نك جوارنده باغ وبغچه‌لر کثیر و خرما و زیتون اغاجلری چوقدر .

نفوس ٦٠٠٠ کشی قدر اولوب اکثریسی اسلامدر .

المانیانك مهاجرت طریقیله کلوب تمکن ایدنلر جوار قصبه‌ده کوزل ابنیه‌لر انشا ایدرك منتظم بر محله وجوده کتورمشلردر مهاجرین مرقومه اوروپا صابونلرینه معادل قوقولی صابونلر اعمال و اصول جدیده اوزره زراعت ایتمکده‌درلر .

درون قصبه‌ده بر رشدیه و بر خیلی صبیان مکاتبی ایله یدی ملل مختلفه مکتبلری موجوددر .

قضاسی : حیفا قضاسی غرباً بحر سفید شمالاً عکا شرقاً باصره قضالری جنوباً بلقا سنجاغیله محاط اولوب ٢٥ بیك نفوس و ٢٢ جامع ٥ مسجد ١٠ مدرسه‌یی شاملدر .

اراضیسی وسط درجه‌ده منبت اولوب حبوباتك مقدار سنویسی ٣٠٠ بیك کیل استانبولی‌یه متجاوزدر .

قیساریه شهرقدیمی خرابه‌سنه اسکان ایدیلان بوسنه مهاجرینی یوزی متجاوز خانه انشا ایدرك بر قریه وجوده کتورمشلردر حیفا قضاسی ٤٥ قریه‌دن مرکبدر .

حیفا .— مدینهٔ منوره‌ده تاریخ اسلامده طانمش بر محلك اسمیدر .

حیمانه .— حایمانه ماده‌سنه نظر اولنه .

حیوض .— ارضروم ولایتنده کیغی قضاسنده ١٠ قریه‌یی جامع بر ناحیه‌نك اسمیدر .

ممالك عثمانيه‌نك

تاريخ

و

جغرافيا لغاتى

اثر

طوپطاشى عسكرى رشدى و اسكدار مكتب اعدادئ ملكيه‌سى
جغرافيا معلمى قول اغاسى

على جواد

(قسم اول لغات جغرافيه)

جلد ثانى

عموم مكاتب عسكريه‌يه قبولنه مجلس معارف عسكريه طرفندن قرار ويرلمش اولمغله بر خيلى تصحيحات وتعديلات اجراسيله علاوه‌لى اوله‌رق ايكنجى دفعه طبع اولنمشدر

معارف نظارت جليله‌سنك ١٥٢ نومرو و ١٨ مايس سنه ٣١٢ تاريخلى رخصتنامه‌سيله طبع اولنمشدر

درسعادت

محمود بك مطبعه‌سى

١٣١٤

حرف الخاء

خابور .— فرات نهرینك صول طرف توابعندن اولوب سنجار صحراسنی اسقا ایلر .

۳۵۰ کیلومتره قدر مجرای طوله مالك اولان نهر مزبور منبعنی دیاربکر حوالیسنده کائن قره‌جه طاغدن ایکی چایدن عبارت اولمق اوزره اخذ ایدرك اولا جنوب شرقه وبعده جنوبه وصکره غرب جنوبی‌یه طوغری جریان ایدر .

وصول طرفندن زرقان وحاجحاج ومؤخراً سنجار طاغندن کلان سنجار چایلرینی بعدالاخذ کرکسیه خرابه‌لری دنیلان البوسرای جوارنده ومیادین قصبه‌سنك مقابلنده نهر فراته منصب اولور .

نهرك کچدیکی اراضی خالی وچپلاق ایسه‌ده اراضی فوق‌العاده قوتلی ومنبتدر .

وقتیله نهرك حوضه‌سی قریه وقصبه‌لر ایله مماو اولدیغی حالده شمدیلرده عشایر عربانك جولانکاهی اولمقده‌در .

خابور نامنده دجله نهرینك دخی برتابعی موجود اولوب حکاری طاغلرندن نبعان ایدر برقاچ دره‌نك اجتماعندن حاصل اوله‌رق غربه طوغری جریان ایله دجله‌یه منصب اولور .

خاتون خانی .— قونیه ولایت وسنجاق وقضاسنده وقونیه‌نك شمال شرقیسنده برقریه‌در .

خاتون سرای .— قونیه ولایت ولواسنده قونیه‌یه ملحق برناحیه مرکزی اولوب قونیه‌نك آلتی ساعت بعدنده واقعدر .

ناحیه‌سی ۳۹ قریه و۲۲۷۸ خانه‌ده ۷۵۵۵ ذکور و (۷۵۹۷) اناث اوله‌رق ۱۵۱۵۲ نفوس جامعدر .

خاخو .— ارضروم ولایتنده مرکز سنجاغنه ملحق بر ناحیه اولوب ۳ قریه‌یی جامعدر .

خادم .— قونیه ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب قونیه نك غرب جنوبیسنده دسنکستان برمحلده کائندر .

هواسی لطیف وصویی دخی لذیذدر .

قضاسی : اطنه ولایتی وانطالیه لواسیله قره‌مان وبوزقیر قضالری اراسنده واقع اولوب طاشلق وطاغلق مشهور شیخ طاغی قسماً قضا داخلنده‌در .

بوزقیر قضاسندن کلان کوکصو قضایی شق ایدرك اطنه ولایتنه دخول ایلر .

قضا اون سکز قریه و ۱۱۵۹ نفوس
ایله ۲۷۱۰ خانه‌یی جامعدر .

قضاده ۱۷ مساجد ۲۱ جامع شریف ۳٤ دکرمن ٤۵ دکان ٤۵ قدر چشمه وسبیل ۲٤ مکاتب اسلامیه ٤ مدرسه موجوددر قضا طاغلق وسنکستان اولدیغندن محصولاتی جوار قضالره نسبتله دون مرتبه‌ده‌در . بناء علیه سنوی ۵۰ کیله نحود ۷۰۰ کیله چاودار ۱۶۰۰ کیله داری ۱۳۶۰۰ کیله ملتز ٤۵۰۰ کیله آرپه ۱۲۰۰ کیله بغدای حاصل اولور .

قضانک حیوانات اهلیه‌سی ٤۳۰ اینک ۱٤٤۱ اوکوز ۷۰۵ مرکب ۸۰۰ استر ٦٦ بارکیر ۱۱۸۰۱ قره کچی ۱۱۹۸ قیون وسائره‌دن عبارتدر .

کرک قصبه‌ده وکرک ملحقاتنده بز وعبا کبی شیلر نسج واعمال اولنمقده‌در .

خار .– (جبل –) موصل جوارنده برطاغ اولوب زاب صوینک مجراسیله احاطه اولنمشدر .

خارت .– ارضروم ولایتنک بایبورد قضاسنده طقوز قریه‌لی برناحیه‌در .

خارجه .– خطهٔ مصریه‌ده ونیلک سمت غربیسنده چولک اورته‌سنده برواح «اووازیس» اولوب سودانک ممری اولدیغندن کاربانلر دائما واحک ایچندن کچرلر .

اقار صوبی یوق ایسه‌ده غایت درین اولان قیولر سقی اراضی‌یی کفایت ایدر وبوسایه‌ده آرپه بغدای وعرب داریسی کبی حبوبات حاصل اولور .

آلتی یدی بیک راده‌سنده اولان اهالیسی کاملاً اسلامدر .

مرکزی خارجه اسمیله مسمی اولان ودرتبیک نفوس حاوی بولنان قصبه‌در .

بریس نامنده برقصبه دخی جهت جنوبیه‌ده واقعدر .

بوراسی قدمای مصریون ورومالیلر زماننده دخی معروف اولدیغندن آنلره متعلق بعض آثار مشاهده اولنمقده‌در .

خازر .– فرات توابعندن زاب الکبیر نام نهرک صاغ طرفدن آلدیغی برچایک اسمیدر .

خاصکوی .– روم ایلیٔ شرقی ولایتی داخلنده ومریچ توابعندن کوچک برصویک اوزرنده کائن ولایتک متشکل اولدیغی آلتی لوانک بریسنک مرکز اداره‌سیدر .

ملل مختلفه‌دن مرکب اولان نفوسی آلتی بیک قدر تخمین اولنور .

لوانک نفوسی یوزبیکی متجاوز اوله‌رق غابرووه ، خاصکوی ، حرمنلی نامیله اوچ قضایی جامعدر .

خاصکوی .– ادرنه ایله قرق کلیسا آراسنده برقریه‌نک اسمیدر .

خاصکوی .– کردستانده بتلیس ولایتنک موش سنجاغنده وموش ایله بتلیس آراسنده‌کی طریقک کذرکاهنده بیوک برقریه‌در .

آناطوليده بو اسمده برقاچ موقع دها واردر .

خاصگوی .— خليج درسعادتده ايوبك مقابلنده برمحله‌نك اسميدر .

خاصه .— اطنه ولايتنده جبل بره‌كت سنجاغنه ملحق برقضانك ومركزينك اسملريدر .

خاصه قضاسی طاغلق وعارضه‌لی اولوب قره صو نام چای شمالدن جنوبه طوغری قضايی شق ايتمشدر .

قضا ٢٨ قريه‌يی ويدی بيك سكز يوز نفوسی شامل اولوب طولاً ١٠ عرضاً ٨ ساعت قدر امتدادی واردر .

اورمانلرندن كراسته قطع واعمال اولنه‌رق حلب جهتنه سوق ايديلور .

اعمالاتی بز كايم كبه وسجاده كبی شيلردر .

پاموق ايله ايپك حاصلاتندن ده خيلی استفاده ايدلمكده‌در .

درون قضاده يدی جامع بش كليسا برباب قشله برقلعه يكرمی ايكی دكرمن اون چشمه موجوددر .

خاصه قصبه‌سی كاوور طاغنك جنوبی مائله‌سنده وسطح بحردن ٦٢٥ متره مرتفع برموقعده اولوب بولنديغی وادی قره صو توابعندن بريله اروا اولنور .

خالص .— بغدادك شرقنده خراسان قضاسی مضافاتندن بعضاً ناحيه اتخاذ قلنمش برمحلك اسميدر .

خالكی .— بحرسفيدده كائن كوچك هكبه‌لی اطه‌نك وجزاير برآطه‌نك اسم يونانيسيدر .

خالكيدونه .— قاضی كوينك اسم يونانيسيدر .

خالكيديكيه .— (chalcidique) سلانيك ولايتنك سلانيك كسندره ، آينوروز قضالرينی تشكيل ايدن واطه‌لر دكزينه طوغری ايلرولمش اولان برشبه جزيره‌يی اولوب برطرفنده سلانيك و ديكر جهتنده رندينا كورفزلری واردر .

مذكورشبه جزيره اينوروزلونغوس كسندره نامنده تكرار اوچ عدد شبه جزيره ايله منتهی اولوب بونلرك اراسنده كسندره واينوروز نامنده ايكی كورفز تشكل ايتمشدر .

اشبو اوچ شبه جزيره‌جك وايكی كورفز ايله خالكيديك شبه جزيره‌يی برپنجه هيئتنی اكتساب ايلر .

خالكيديك شبه جزيره‌سی وقتيله يونانستان قديم مستملكاتندن اولوب اسكندر كبيرك پدری فليبك استيلاسنه كچمش ايدی .

خاليب .— چليكجی معناسنی مفيد اولان بواسم پافلاغونيا خطهٔ قديمه‌سی سكنه‌سندن بر قومك اسميدركه باشلوجه مشغوليتلری چليك ودميراعمال واخراجی ايدوكندن يونانيلر بواسمله تسميه ايتمشلردی .

خان پارچين .— ياخود خسرو پاشا خداوندكار

ولايتنك قره حصار صاحب سنجاغنده عزيزيه قضاسنه ملحق برناحيه مركزى كوچك برقصبه‌در .

قره حصاره بعد مسافه‌سى طقوز ساعت قدردر .

۳۰۰۰ نفوسى جامعدر .

ناحيه‌سى ۱۱ قريه‌و ۶۳۷۰ نفوسدن مركب اولوب اورمان ومرعالرى كثير وكراسته‌سى وآفيونى وحبوبات متنوعه‌سى محلنه كفايت ايتدكدن صكره خارجه دخى اخراج اولنمقده‌در .

خان جديد . — سيواس ولايتنك يلدز ايلى قضاسنده اون قريه‌يى جامع برناحيه‌نك اسميدر .

خانقين . — بغداد ولايتنده وبغدادك شرق شمالنده دياله نهرى توابعندن علوند صويى اوزرنده قضا مركزى برقصبه‌در .

قضاسى دياله حوضه‌سى اولوب قزل رباط دينكدره ناحيه‌لرينى دخى جامعدر .

خانوقه . — رقه قربنده فرات كنارنده كائن قديم بر قصبه‌نك اسمى در .

خانيجار . — بغداد ايله اربيل اراسنده برقصبه‌در .

خاور . — كاوار خطه‌سنك الك جسيم برشهرى ايدى .

خيار . — مدينهٔ منوره قربنده تشريف جليل پيغمبرى ايله مشرف اولمش بر محلك اسميدر .

خبان . — يمن قطعه‌سنده بر وادينك اسميدر .

خبان . — حبان واديسى درونده بر قريه اولوب اسود العنيسنك مسقط رأسى ايدى .

خبت . — بين الحرمين بر اووه‌نك اسميدر .

خدالعذرا . — كوفه‌نك اسم ديكريدركه صو‌ينك واشجارينك كثرتى جهتيله ويرلمشدر .

خداوندكار . — آناطوليده قسماً مرمره وقسماً بحر سياه حوضه‌سنده واقع بر ولايت اولوب دولت عثمانيه‌نك مهد ظهورى اولديغندن ايلك وقايع تاريخيه‌مز بو حواليده جريان ايتمشدر .

سلاطين عظام عثمانيه‌نك اوچنجيسى اولان غازى خداوندكار مرحومك نام جهانكيرانه‌سيله توسيم قلنمشدر .

ولايت اناطولى شبه جزيره‌سنك غربنده وپاى تخت سلطنت سنيه‌يه اك زياده قريب بر موقعده اولوب شمالاً مرمره دكزى وازميد سنجاغى وقسطمونى ولايتنه ملحق بولى سنجاغنك بر قسميله شرقاً آنقره جنوب شرقيده قونيه جنوباً وجنوب غربى جهتندن آيدين ولايتلرى وشمال غربى جهتندن اطه‌لر دكزى وبيغا سنجاغيله محاط ومحدوددر .

موضع جغرافيسى ۳۸°۱۵′ : ۴۰°۲۰′ عرضى شمالى ايله ۲۹°۲۴′ : ۱۸° طول شرقيده واقعدر .

مساحهٔ سطحيه‌سى تقريباً ۷۰۰۰۰ كيلو متره‌در .

ولايت اراضيسى وهلهٔ اوليده مرمره يه متمايل كبى كورينور ايسه ده اساساً اعظميت اعتباريله بحر سياه مائله سنده در .

مرمره نك ايكى قپولرى حكمنده اولان بوغازلر ولايته متصل ايكى مستقل سنجاق ايله حصوله كلمشدر .

ولايتك مرمره سواحلى بوزبروندن اردك قويته قدر امتداد ايدركه بو ساحلده شايان اهميت مواقع كملك كورفزى وولايتك يكانه اسكله سى اولان ومركز ولايته مكمل بر شوسه وتيمور يول ايله مربوط بولنان مدانيه وميخاليچ منصبى ايله باندرمه قصبه سى وقپوطاغى شبه جزيره سى ايله اردك وايدنجك موقعلريدر .

اطه لر دكزى سواحلى دخى كوره قريه سندن ديكيلى موقعنه قدر ممتد اولوركه بوراده دخى مدللو اطه سيله قپالى اولان ادرميد كورفزى موجوددر .

مرمره ده ولايته منسوب اطه لر ميخاليچ منصبى مقابلنده و بوز برونك آچيغنده كائن امرالى ياخود امير على اطه سيله برقاچ كوچك جزيره دن مركب مرمره اطه لرى در .

اشبو جزاير مجتمعه نك الك جسيمى مرمره اطه سى اولوب پاشا ليمانى ايله اقيسيا اطه لرى بوكا نظراً كوچكدرلر .

ولايتك طاغلرى اناطولينك الك معروف ييغنلرى اولان غربى طروس منسوباتندن اولوب الك مشهورى بروسه قربنده كائن اوليمپوس دنيلان كشيش طاغيدركه سطح بحردن ٢٥٠٠ متره مرتفع و اوزرى صيق اغاجلق وجسيم اورمانلرله مستوردر .

وثلج دائمى ايله مزين اولوب پك چوق قار و بوز مغازه لرينى حاويدر .

جبلك ذروه سى مخروط ناقص شكل وهيئتنده اولوب بعض آثار بركانيه ايله دامننده موجود مياه معدنيه دلالتيله وقتيله وولقانى برطاغ اولدينى خاطرلره كتورر .

كشيش طاغى شعباتندن اولان قاطرلى طاغلرى ايله بورجين سلسلهٔ صغيره سى قوهٔ تمويله شهرتشعار اولان بروسه اووه سنى تحديد ايلر .

ازنيق جوارنده كشيش شعباتندن تفريق ايدەرك بوز برونه قدر ممتد اولان تلال صغيره يه صمانلى طاغلر نامى ويريلور .

كشيش طاغندن جنوبه طوغرى ممتد اولان بر قول آهو طاغنده طاغيله رق مراد طاغى و دومانيچ يايلاغنى تشكيل ايدر .

بونلردن ماعدا قونيه ولايتى حدودنده امير و ساطان طاغلرى و ايدين ولايتى ايله بيغا سنجاغى حدودنده ايدا طاغى و مادراس شعباتى موجوددر .

نهرلر — ولايت تابع اولديغى دكزلرك عددنجه اوچ مائله يه تفريق اولنمشدر .

برنجيسى بحر سياه مائله سيدر كه

بونده جريان ايدن انهارك الك معروفى ٥٠٠ كيلومترو امتدادنده اولان سقاريا نهريدر بو شهر بيوك و كوچك سقاريا ناميله باشلوجه ايكى قولدن مركب اولوب كوتاهيه دن كچن پورسوق وبياط كوكصو صولريله كسب و جسامت ايلر . وبعده ازميد سنجاغنه دخول ايدرك اقچه شهر قصبه سنك غربنده بحر سياهه منصب اولور .

مرمره دكزى مائله سنده ميخاليج كونان قرق كچيد چايلرى جريان ايدر .

ميخاليج چايى باشلوجه درت چايدن تركيب ايتمشدر .

برنجيسى نيلوفر صويدر كه خاقان خلد آشيان سلطان اورخان خان حضرتلرينك خليلهٔ محترمه لرى نيلوفر خاتونك وقتيله مذكور چاى اوزرنده انشا ايتمش اولديغى كوپرينك اسمى شهره تعميم اولنمشدر .

اشبو نهر كشيش طاغنك شمالى ورساندن نبعان ايدرك بروسه اووه سى اسقا ايتدكدن صكره غربه توجه ايله صغير قويروغى قريه سى جوارنده ميخاليج نهرينه قاريشور .

ايكنجيسى اطرانوس چايى اولوب دومانيج طاغك غربى شعباتندن ظهور ايله صول طرفدن بالان ايرمغنى بعد الاخذ كرماستى قصبه سندن كچدكدن صكره ابوليونت (آپولونيا) كولى واسطه سيله ميخاليج صوينه قاريشور .

اوچنجيسى سماو چايدر كه سماو قصبه سندن بالمرور سماو كوانى تشكيل ايله ميخاليجه التقا ايلر كه بو صويك كله‌چتنخو اوزوجى حطب نامنده بر قاچ توابعى موجوددر .

دردنجيسى مانياس كوانى قطع ايله سماو چاييله برلشه رك ميخاليج چاينه انصباب ايدن قره صو ايله برلشور .

ميخاليج چايى مار الذكر چايلرى الدقدن صكره اولوباد قريه سى جوارنده ابوليوند كولندن خروج ايدرك ساز قهوه نام محلده دكزه دوكيلور .

ميخاليجك منصبندن ٤٠ ميل محله قدر اوفق واپورلر دخول و ميخاليج قصبه‌سنه برچاريك مسافه ده كائن اسكله يه يناشمقده ايكن اخيراً نهر مجراسنك طولمه سى سببيله واپورلرك امدشدى تعطيل اوله رق انجق قايقلر وصندالار ايشلمكده در .

ابوليوند كولنك اغزنده كائن اولوباد قريه سنده انشا اولنان بر متحرك كوپرى مراكب بحريه نك كوله مرورينه خدمت ايتمكده در .

(٣) كونان چايى قاز طاغندن نبعان ايله كونان جوارنده بالمرور ميساچقه نام موقعدن مرمره يه دوكيلور .

(٢) قرق كچيد چايى صمانلى طاغلرندن ظهور ايله هرسك نام محلده مرمره يه دوكيلور .

اطه لر دكزى مائله سنده اتى البيان انهار جريان ايلر :

(١) كذير ويا كدوس نهريدر كه

مجراسی ۳٤٠ کیلومترو طولنده اولوب شابخانه نام جبلدن نبعان ایدرك كدوس قصبه‌سی قربنده کچر وصول طرفدن عشاقدن کچن اولو ایرمق صویی اخذ ایله ایدین ولایتنه دخول ایلر .

و اوراده آیدینه ، دمیرجی ، اینه کول ، نیف و قوم چایلرینی آلوب و مغنیسا و منمندن بالمرور ازمیر کور- فزینه منصب اولور .

(۲) بیوك مندرس نهریدر .

بو نهرك مجراسی ٤٠٠ کیلومترو اولوب قونیه ولایتی حدودنده واقع طاغلرده پیکار باشی نام موقعدن نبعان ایله بر مقدار جریاندن صکره کچی بازاری نام محلده آیدین ولایتنه داخل اولور .

ولایت مذکوره‌ده دخی چوروك صو و چینه وآریه چایی و باقی کولنك ایاغنی آله‌رق پلاطیه لیماننده اطه‌لر دکزینه دوکیلور .

(۳) قوجه چای اولوب منبعی آونیه ناحیه‌سی داخلنده قاز و کوکب طاغلرندن اخذ ایدرك اردك لیماننه دوکیلور .

طول مجراسی ۱۰۰ کیلومتره‌در .

(٤) قارنجه‌چایی موصلق طاغلرندن ظهور ایله ادرمید جوارنده و کمر قصبه‌سنك شمالندن جریان ایله بك‌چوق اراضی صولادقدن صکره اطه‌لردکزینه واصل اولور .

آقار صو نام چایی دخی موراد طاغك اتکارندن نبعان ایله آفیون‌قره حصار قصبه‌سی جوارنده بالمرور وصول جهتنده اسکی‌قره حصار وصاغ جهتنده قصبه وبولوادین قصبه‌لرینی ترکله ایر کولنه قاریشور .

ایر ماده‌سنه نظر اولنه .

کوللر . — خداوندکار ولایتنك مشهور کوللری آتیده‌کیلردر :

ابولیونت کولی . — ولایتنك شمالنده ومرمره دکزی ساحلی قربنده اولوب مذکور دکزه میخالج نهریله قاریشور .

بو کولك طولی ٥ وعرضی ۳ ساعت قدر چکر درونده بر قاچ اطه‌جقلر بولنور .

درونده یلکن وکورك ایله متحرك قایقلر ایشلدیکی کبی غایت لذیذ بالقلر دخی موجود ایدوکندن جوار اهالیسی بالقلرك صلاموره‌سنی یاپوب درسعادته وروم ایلینك جهات متعدده‌سنه نقل ایتمکده‌درلر .

ابولیوند ماده‌سنه نظر اولنه .

(۲) مانیاس کولی اولوب ۲۰ کیلو متره طول و ۱۰ کیلو متره عرضنده‌در درونده کلیتله بالق وساز حصوله کلوب رسومی بهرسنه ملتزمه احاله قلنور .

(۳) ایر کولی اولوب اسحاقلو قصبه‌سندن مرور ایدن برتابعی قونیه

ولایتنه داخل اوله‌رق آقشهر کولنه منصب اولور .

(٤) ازنیق کولی اولوب ٣٢ کیلو متره طول و ١١ کیلو متره عرضنده اوله‌رق بر ایاق ایله کملك کورفزینه قاریشور .

بو کولك درونده قایق وصندال کبی مراکب بحریه بولندیغی کبی خیلیده بالق چیقار .

(٥) سماو کولی اسمنه منسوب قضا داخلنده یکی ظهور ایتمش برکول اولوب ١٠ کیلو متره طول و (٢) کیلو متره عرضنده‌در .

بونلردن ماعدا بروسه اووه‌سنك شرق جهتنده آلدیروبیله‌جك جوارنده کول بازاری نامنده اوفاق تفك کوللر دها وار ایسه‌ده اهمیتلری آزدر .

ولایتك مساحهٔ سطحیه‌سی وبالاده سویلندیکی وجه ایله (٧٠٠٠٠) کیلومتره اولوب بومقدارك ٦٠٨٨٧٠٠٠ دونمی تارلادن ٦٥٨,٠٠٠ دونمی باغ و ٣٤٠,٠٠٠ دونمی بغچه ٣,٠٢٤٠٠٠ دونمی مرعی ٢٥٣,٧٠٠,٠٠٠ دونمی اراضی خالیه و اورماندن عبارتدر .

ولایتك اراضیسی غایت منبت ومحصو . لدار ایسه‌ده اهالیسنك صنایع جهتنه میل ورغبتلری دها زیاده اولدیغی ایچون وبرده زراع صنفنك کوره‌نك عادات مضره‌سنه اتباعلری اثری اوله‌رق اصول عتیقه‌دن ایریله مامالری صفحهٔ فیض وبرکت اطلاقنه شایان اولان او کوزلم

اراضیدن بحق استفاده اولنه مامقده‌در .

اشته بو جهتله‌درکه ولایتك محصو . لاتی علی الخصوص حبوباتی خارجه سوق شویله طورسون محلی بیله اداره‌یه غیر کافی اولدیغندن قونیه وآیدین کبی یقین محللردن ذخیره جلب وادخالنه مجبوریت کورلمکده‌در .

طاغلرده موجود جسیم اورمانلرده‌کی اغاجلر هر نوع کراسته قطعنه الویرشلی ایسه‌ده محلنده صرف اولنوب ولایتدن کراسته اخراج اولنماز .

معادن جهتی دخی فوق العاده اولوب قوروم وزمپره ودکز کپوکی معدنلرندن ماعداسی زیر ترابده محفوظ قالمقده‌در .

بو ولایتك کثرت معدننه همان هر جهتنده علی الخصوص بروسه سمتنده تصادف ایدیلان میاه معدنیه سنك کثرتی کافیدر .

ولایتك حبوبات حاصلاتنه زیتون طوت واوزوم میوه‌سی تقابل ایدر .

مرمره واطه‌لر دکزی سواحلنده یتشان خدایی نابت زیتون اغاجلری اصول مخصوصه‌سی وجهله تربیه وتلقیح ایدیله‌رك بو کون پیاسه‌ده برمرغوبت دائمه قزانمش اولان اعلا یاغلر میدانه کلیر .

همان هر جهتده خصوصیله بروسه ازنیق طرفلرنده طوتلقلرك کثرتی سا . یه‌سنده بروسه‌نك مشهور عالمیان اولان قوزه‌سی وایپك حاصلاتی وجوده کلمکده‌در .

قره‌حصار وکوتاهیه حوالیسنك آفیون محصولی اوروپاده دخی معتبر وممتازدر .

بروسه‌نك کستانه‌سیله همان بهری یاریم قیه کلان صولو شفتالوسی ارباب مذاق بیننده پك مقبولدر .

صناعت بحثنه کلنجه خداوندکار ولایتی ممالك عثمانیه‌نك اك صنعتکار ولایتلرندن بریدر .

قدیمدنبری بروسه‌وبیله‌جك وازنیق وبالیکسر جهتلرنده موجود بولنان دستکاهلرده اعلاحمام‌طاقلری وحولیلر ایله هر نوع منسوجات حریریه وهله بیله‌جك‌چاتمه تعبیراولنور دوشمه‌لکلری کوتاهیه وازنیقك چینی اوانی اعمالی امثالسزدر دنیله‌بیلور .

بوکون بروسه ده موجود جوامع ، تربه‌لرك چینلری برقاچ عصرك یادکار مهارتپرورانه سی اولدیغی حالده همان هنوز اعمال اولنمش کبی جلا ورنکنی محافظه ایتمکده‌در .

هله چلبی سلطان محمدخان غازی‌یه منسوب اولوب یشیل جامع دنیلان وصنایع عثمانیه‌نك بر نمونهٔ بی مثالی اطلاقنه شایان اولان ابنیه‌نك چینلری محمد نامنده بر ترك هنرورینك اثر مهارتی اولدیغنه امضاسی دلالت ایدرکه اصول اعمالی اوروپا صنعتکارانی حیرتده براقمقده‌در .

عشاق جهتنك خالیلری دخی مشهور عالمدر .

ولایتك طاغلق قسملری بالطبع مرتفع اولدیغندن هواجه غایت صاغلام ایسه‌ده اووه‌لرده علی الخصوص بروسه جهتیله مرمره‌ساحلی بر طاقم بطاقلق وکوللری حاوی اولدیغندن بونلرسببیله جیادت هوا اخلال اولنمقده‌در .

تقسیمات ملکیه : ولایت بر وجه آتی قضا ونواحی‌یه منقسمدر .

قضا	نواحی
بروسه	
کملك	
بازار کویی	
مدانیه	ترلیه ، امیر علی
میخالیچ	
کرماستی	

قره‌سی سنجاغی

قضا	نواحی
اطرانوس قضاسی	خرمنجق ، کوکجه طاغ
بالیکسری قضاسی	بالیه ناحیه‌سی ، ایورندی ، کیره‌سون ، کبسود ، فرط ، بلاط
ادره‌مید قضاسی	امرود آباد ناحیه‌سی ، آونیه
ایوالق قضاسی	
کمر «	
بیغادیج «	
صندرغی «	

اندرمه قضاسی	ادنجك ناحیه‌سی	
	مانیاس	«
اردك قضاسی	قپو طاغی	«
	پاشا لیمانی	«
	مرمره	«
کونان قضاسی		

کوتاهیه سنجاغی

کوتاهیه قضاسی	اطرافشهر ناحیه‌سی	
	آلتون طاش	«
	کره‌کی	«
	کمش	«
	ویرانجق	«
	ارمود ایلی	«
	اکریکوز	«
	طاوشانلی	«
اسکیشهر	سیدغازی ناحیه‌سی	
	چفته‌لر چفتلکی	
سماو قضاسی	طاغ آردی	
کدوس قضاسی	شابخانه ناحیه‌سی	
عشاق قضاسی	بناز ناحیه‌سی	
	کویك	«

بیله‌جك سنجاغی

بیله‌جك قضاسی	کوپلی ناحیه‌سی	
	لفکه	«
بیله‌جك قضاسی	کوپازاری ناحیه‌سی	
	بازارجق	«
	یار حصار	«
سکود قضاسی	میخالغازی ناحیه‌سی	
	بوز اویوك	«
	این اوکی	«
اینه‌کول قضاسی	دومانیج ناحیه‌سی	
	یکیجه	«
یکیشهر «	ازنیق	«

قره حصار سنجاغی

قره‌حصار قضاسی	شهود ناحیه سی	
	سیخانلو	«
بولوادین «	اسحاقلو	«
	چای	«
عزیزیه «	خانبارجین	«
صندقلی قضاسی	شیخلو	«
	طازقیری	«
	کیکلر	«

نفوس .— ولایتك نفوسی اخیراً اسکان ایتدیریلان مهاجرین ایله برابر (١,٣٦٦,٨٠٧) قدر اولوب بهر لوایه صورت توزیعی بروجه آتیدر :

	يكون ذكور	يكون اناث	اسلام ذكور	اسلام اناث	روم ذكور	روم اناث	ارمنى ذكور	ارمنى اناث	قتوليك ذكور	قتوليك اناث	پروتستان ذكور	پروتستان اناث	بلغار ذكور	بلغار اناث	يهودى ذكور	يهودى اناث	ملل مختلفه ذكور	ملل مختلفه اناث
مركز سنجاغى	١٥٢٩٢٤	١٤٧٨٢٨	١١٠٨٦٤	١٠٧٤٢٢	٢٥٢٧٥	٢٤٠٥٧	١٣٨٣٧	١٣٩٦١	٣٣٤	٤٠٣	٢١٤	٢١٢	٣٧	١٨	١٤١٧	١٢٨٧	٩٤٦	٣٦٨
قره‌سى سنجاغى	١٣٧١٢٠	١٦٦٥٥٧	١٣٢١٣٢	١٢٧٧٥٦	٣٣٦٦٤	٣١٨٨١	٣٠١٦	٣٢٨١	١٠٩	٩٢			١٧٨٩	١٧٠٣	١٣٨	١٤١	٢٢٧١	١٧٠٣
كوتاهيه سنجاغى	١٦٠٩٢٧	١٦٥٧٣٨	١٥٣٦٩٢	١٥٨٨٧٩	٣٥٣٠	٣٥٣٠	٢٣١٦	٢٣٧٦	٤٥٣	٥٢٠			٣		٤٠	١٢	٨٩٣	٤٢١
ارطغرل سنجاغى	٩٢٧٥٩	٩١٧٣١	٧٧٧٨٥	٧٧٢٤٣	٥٣٥٧	٥٦٣٠	٨٨٦٤	٨١٣٢	٤٥٢	٤٤٦	٢٧٤	٢٧٠			٢٧	١١		
قره‌حصار سنجاغى	١٠٨٢٣١	١٠٧٠٩٢	١٠٥٣٩٤	١٠٤٤١٣	٦٨	٢٤	٢٧٦٩	٢٦٥٥										
يكون عمومى	٦٨٧٩٦١	٦٧٨٨٤٦	٥٧٩٨٦٨	٥٧٥٧١٢	٦٧٨٩٤	٦٥١٢٢	٣٠٨٠٢	٣٠٤٠٥	١٣٤٨	١٤٦١	٤٨٨	٤٨٢	١٨٢٩	١٧٢١	١٦٢٢	١٤٥١	٤١١٠	٢٤٩٢

ولايتك واردات سنويه‌سى ٨٤٧٨٦٦١٢ غروش و مصارفاتى ١٦٥٢٧١٨٨ غروشدر. [٣١١ سنه‌سى سالنامه‌سى]

ولايت مركزيله قره‌سى وكوتاهيه لوالرى مراكزنده برر باب اعدادى مكتبلرى اولوب بونلرده ٢٦٨ نفر طلبه موجود اولديغى كبى ميخاليج كرماستى مدانيه اطرانوس امور بك ارمودلى قومله‌ٔ صغير بازاركوى قضالرنده برر باب رشدى مكاتبى وبونلرده جمعاً ٣٢٣ طلبه واردر.

كذا قره‌سى سنجاغنده قضا مركزلرنده بولنان اون باب رشديه مكتبلرنده ٤٣٣ طلبه وكوتاهيه سنجاغى قضالرنده‌كى درت رشديه‌ده ٣٦٨ طلبه وارطغرل سنجاغنك قضالر مركزلرنده‌كى يدى باب رشديه مكتبنده ٢٧٢ طلبه وقره حصار سنجاغى قضالرينك مركزلرنده‌كى درت رشديه‌ده ١٣٤ طلبه واردر.

ولايتك مكاتب ابتدائيه‌سى دخى حد كفايه‌ده اولوب بونلره ٦٤,٠٧٤ نفر طالب و ٣٢,٥٤٥ طالبات دوام ايتمكده‌در.

خداوندكار ولايتى ميسيا بتينيا فريكيا خطه‌لرندن مركب اولوب بو خطه‌لر وقتيله حكومات متفرقه اداره‌سنده بولندقدن صكره ايرانيلره وروماليلره و شرق ايمپراطورلرينه انتقال ايلمش ودولت سلجوقيه زماننده يالكز

شرق جنوبی جهتی اسلاملره کچمش ایدی .

دولت سلجوقیه‌نك اواخر ایامنده مؤسس بنیان سلطنت عثمانیه غازی ارطغرل سکود حوالیسنده توطن ایله اولحوالی نوعما صاحب اولمش اولدیغی حالده مخدوم مکرملری غازی عثمان خان توسیع نفوذ ایتمش واعلان استقلال ایله دولت عثمانیه‌یی تأسیس بیوردقلرنده همان ولایتك قسم اعظمی ید غالبانه‌لرینه کچیرمش ایدی .

مشارالیهدن صکره دخی برسرعت خارق العاده‌ده دوام ایدن فتوحات عثمانیه کوتاهیه وصاری حصاردن ماعداسنی تملك عثمانیه‌یه ادخال ایلدیکی حالده قره حصار ایله کوتاهیه جهتلری امرای سلجوقیه‌دن کرمیان اوغللری اداره‌سنده قالمشدرکه ۸۳۱ تاریخنه قدر دوام ایدوب اول تاریخده کرمیان زاده یعقوب بلا ولد ارتحال ایدرك ممالکنی باوصیت عثمانلیلره ترك ایلشدر .

خداوندکار ولایتی اجدادمزك یوردی ودولتمزك مهد حقیقیسی اولدیغندن هر بر وقعهٔ تاریخیه اخطار ایدر .

خراسان .— طوغریسی طریق خراساندر .

بغداد ولایتنه تابع بر قضا اولوب بغدادك شرق شمالیسنده واقعدر حدودی خانقین ، مندلی ، بغداد ، سامرا قضالری ایله محدوددر .

شمالنده کاش دیاله نهری سامرادن تفریق ایدر .

۲۰ : ۳۰ بیك راده‌سنده اولان سکنه‌سنك برقسمی عرب دیرلر وقسم دیکری کردن عبارتدر .

اراضیسی صولاق ومنبت اولوب حبوبات متنوعه حاصل اولور .

شربان ودلتاوه نامنده ایکی ناحیه‌یی جامعدر .

مرکز اداره‌سی بغدادك اون ساعت قدر شرق شمالیسنده ودیاله نهری ساحلنده واقع یعقوبه قصبه‌سیدر .

قضانك اراضیسی ایرانده کاش خراسان اقلیمنك کذرکاهنده بولندیغی ایچون طریق خراسان اسمیله تسمیه قلنمش وبالآخره اختصاراً خراسان دنیلمش در .

خراسان .— ارضروم ولایت وسنجاغنده پاسینلر قضاسنده اون آلتی قریه‌دن مرکب برناحیه‌در .

خربتا .— اسکندریه جوارنده بر ناحیه‌نك اسمیدر .

خربه .— مصرعلیاده آبیدون شهر قدیمنك خرابه‌لرنده مؤسس برقریه‌نك اسمیدر .

بو اسمده عربستانده وشام ومصرده برچوق مواضع واردر .

خربلوه .— مناسترولایت وسنجاغنده قورشوه ناحیه‌سنه مضاف برقریه اولوب ناحیه مرکزینه ۲ ومرکز ولایت اولان مناستره ۱ ساعت مسافه‌ده واقعدر .

خربوت .— اناطولیده معمورة العزیز ولایتنك مرکزی اولان

برقصبه اولوب مورات نهری قربنده وسطح بحردن ۱۲۳۷ متره مرتفع برتبه‌ده واقعدر .

اخیراً مرکز ولایتك خربوطك براز اشاغیسنده کی اووه‌دن مزرعه نام محله نقلیله اوراسنك مرکز ولایت اتخاذی اوزرینه خربوت مرکزینی غائب ایتمش ایسه‌ده قربیت جهتیله اکثریا ایکیسی برشهر اتخاذ اولنه‌بیلور. شهرك اطرافی باغلق وبغچه‌لك اولوب هواسی غایت صاغلام وقیشین صغوق ایسه‌ده یازین غایت سرینمدر .

مزرعه ایله برابر خربوطده اوتوز بیك قدر نفوس موجوددر . یالکز خربوطده ۱۰ جامع ۱۰ مدرسه ۸ کتبخانه ۱۳ اسلام ۹ خرستیان مکتبی ۸ کلیسا ۹ حمام ۱۲ خان ۸٤۳ دکان ۲۶۷۵ خانه وبررشدیهٔ ملکیه برجسیم آمریقان میسیونر مکتبی واردر .

رشدیهٔ عسکریه مزرعه‌ده‌در .

خربوت بك اسکی ایسه‌ده شهرحالنده اولمیوب یالکز قلعه هیئتنده ایدی . ذاتاً طاش قلعه معناسینی مشعر اولان اسمیده (خریرت) بونی تأیید ایلر .

عربلر خربوتی «حصن زیاد» تسمیه ایتمشلردی .

خربوط بغداد جاده‌سنده بولنمغله پك ایشلك برمحله‌در. اسکله‌سی اولان کیره‌سونه برشوسه ایله مربوطدر .

خربوت سنجاغی معمورة العزیز ولایتك مرکز لواسی اولوب شرق وشرق جنوبی جهتندن دیاربکر ولایتك ارغنی سنجاغیله جنوباً ملاطیه غرباً سیواس ولایتك مرکز سنجاغیله شمالاً ارزنجان سنجاغی شرق شمالیدن درسم سنجاغیله محاطدر . اراضیسی قسماً طاغلق وطاشلق ایسه‌ده مورات وادیسی غایت منبتدر .

قضایی نهرمذکور ایله توابعی اولان قوری چایی چالطه صولری سقی ایلر .

اهالیسنك برقسمی کردعشایری اولوب بالخاصه رعی اغنام ایله مشغول درلر .

سنجاغك سکنه‌سی ۱۲۰۰۰۰ قدردر .

لوانك تقسیماتی :

قضا	قریه	نواحی
۱ مرکز	۲۲۰	۱۷
۲ عربکیر	۷٤	٥
۲ کبان معدنی	۱۱٤	٥
۳ اکین		٦ جامعدر

خرت برت .. خربوتك کتب غربیه‌ده کی اسمیدر .

خردین .. ارضروم ولایت وارزنجان سنجاغنده قوری چای قضاسنه ملحق ۱٦ قریه‌لی برناحیه‌در .

خرس آباد .. (خرستاباد) موصل ولایتنده نینوا خرابه‌لری قربنده برقریه اولوب چوق زماندن بری حال خرابیده‌در .

بوندن قرق بش سنه اقدم جوارنده اجرای حفریات اولنه‌رق خط میخی

ایله منقوش برچوق آثار الده ایدلمش و بو جهتله قریه‌نك اوروپاجه قیمتی تزاید ایدرك خرس آباد نامیله مشتهر اولمشدر.

خرسوکی. — قبریس آطه‌سنك غرب ساحلنده اقاماس شهر قدیمی محلنده كائن کوچك بر قصبه‌در.

خرسوه. — بلغارستانده روسچق مضافاتندن طونه ساحلنده كائن بر قصبه‌در.

خرشنه. — ملاطیه قربنده بر قصبه اولوب آل حمداندن سیف الدوله طرفندن فتح ایدلمش ایدی.

خرطوم. — مصر خدیویتی مضافاتندن بلاد نوبی‌ده و نیل ازرق ایله نیل ابیض نام صولرك محل اجتماعنده واقع نوبه‌نك مرکز اداره‌سی اولان بر قصبه‌در.

خرطومك خطهٔ مصریه ایله سودان شرقی و سواحل بحر احمر اراسنده بولنمسی جهتیله فوق العاده اهمیت تجاریه‌سی واردر.

موقعنك درکار اولان اهمیتنه بناءً مصر والیسی مرحوم محمد علی پاشا طرفندن تأسیس اولنه‌رق بلاد نوبه‌یه مرکز اتخاذ قلنمشدر.

اللی بیك قدر اهالیسی و بر خیلی مبانیٔ جسیمه‌سی واردر.

خرمان. — بصره و کوفه حجاجی طریقینك محل التصاقنده برتپه اولوب وقتیله اوزرینه طانمق ایچون علامات رکز اولنور و آتش ایقاد قلنورمش.

خرمنجق. — خداوندکار ولایتنك بروسه سنجاغنه تابع اطرانوس قضاسنك مشتمل اولدیغی خرمنجك ناحیه‌سنك مرکزی اولوب کشیش طاغنك اتکنده و کوکصو ایرمغی کنارنده واقعدر ناحیه‌سی مبادیٔ تأسیسی دولت علیهٔ عثمانیه‌ده جرمن قیا نامیله معروف اولان حوالیدن عبارت اولوب اولوقتلر قبول دین مبین ایله عثمان غازینك اخص امراسندن اولان و اولاد و احفادی قوهٔ عسکریه‌مزك اك ممتاز صنفی اولان آقنجی سرکرده‌لکی ایله عصرلرجه خدمت ایدن غازی میخال بکك دائرهٔ حکومتی بو اراضیدن متشکل ایدی.

شمدیکی حالده ٤٣ قریه‌دن مرکب اولوب ٢٠٠٠ مربع کیلومتره وسعتنده‌در ١٠٠٠٠ قدر اهالیسی (درت بیکی مرکزده‌در) باغ و بغچه و ترلالری حیوانات اهلیه و اورمان و مراعالری و معادنی ایله نواحیٔ متجاوره بیننده تمیز ایتمشدر.

صنایع بز، چول، چوال کبی شیلردن عبارتدر.

دائرهٔ ناحیه‌ده برقاچ محلده میاه حاره منابعی واردر.

خربه. — بصره‌نك بولندیغی محلده «بهشت آباد آردشیر» نامنده بر قصبه ایکن بصره‌نك

تأسيسنده اعمار اولنه‌رق بو اسمله توسيم قلنمشدر .

خريسئوپوليس . — اسكدارك نام قديم يونانيسيدر . اسكدار ماده‌سنه نظر اولنه .

خريم . — مدينهٔ منوره ايله جار اسكله‌سى اراسنده كائن بربوغازك اسمى اولوب افضل المجاهدين افندمز حضرتلرى بدر غزاسندن عودتده بو بوغازدن مرور ايتمشلردى .

خزاز . — بصره ايله حجاز اراسنده وقايع مشهورهٔ عربك محل جريانى اولان برمحلك اسميدر .

خزاز . — بصره جهتنده دجله و فرات نهرلرى اراسنده كائن برقنالك اسمى اولوب اليوم طولمشدر .

خزاعل . — بغداد ولايتنده حله سنجاغنده كشت وكذار برعشيرتك اسميدر .

خزائل . — كربلا سنجاغنده هنديه قضاسنه مربوط برعشيرتدر .

خسره‌ويران . — ارضروم ولايت وسنجاغنده پاسينلر قضاسنده ١٣ قريه‌لى بر ناحيه‌در .

خداوندكار ولايتنده كوتاهيه ايله انقره طريقى كذركاهنده كوتاهيه ايله سيد غازى اراسنده كوتاهيه‌نك شرق جنوبى وقره حصارك شمالنده كائن بر قريه‌نك اسميدر .

خصاصه . — حجاز ايله تهامه اراسنده كائن كوچك برقصبه‌در .

خفتيان . — آزبلا جوارنده كائن ايكى قلعه‌نك اسملريدر .

خلاط . — اخلاطك اسم عربيسيدر . اخلاط ماده‌سنه نظر اولنه .

خلبتا . — موصل جوارنده آب وهواسنك لطافتى وصولذتى ايله شهرتشعار برقصبهٔ قديمه اولوب وقتيله پك معمور ايدى .

خليج امير المؤمنين . — مصر القاهره جوارنده بحر احمره ملاقى اولمق اوزره فراعنهٔ مصريه طرفندن حفر وكشاد ايديله‌رك مؤخراً قوملرك هجوميله طولمش وزمان خلافت جناب فاروق اعظميده خطهٔ مصريه‌ده والى بولنان عمر بن العاص واسطه‌سيله تطهير ايديلان برقنالدركه حجاز ايله مصر اراسنده غايت يقين بريول اولوب دائما سفائن بحر احمردن قنال واسطه‌سيله مصره و اورادن نيل ايله بحر سفيده كيدوب كاورلر ايدى .

مذكور قنال وقتيله بحر احمر ايله بحر سفيد اراسنده بر واسطهٔ ارتباط اولوب شمديكى سويش قنالنك يرينى طوتديغنده واولقدر مهم خدمت ايفا ايلديكنده شبهه يوقدر .

خداوندکار ولایتی خریطه‌سی

خلیج امیر المؤمنین برمدت صکره ینه قوملرك طولسیله معطل قالمش ویری دخی بلورسز اولشدر .

خلیج قسطنطینیه . — درسعادت لیمانینه ویریلان براسم عربی اولوب بعضاً بوغاز ایچی واستانبول دکزینه دخی تعمیم اولنور .

استانبول ماده‌سنه مراجعت اولنه .

خلیل الرحمن . — حبرون قصبه‌سنه ویریلان اسمدر .

حبرون ماده‌سنه مراجعت اولنه .

خلیل چاوش . — ارضروم ولایت وسنجاغنك خنس قضاسنده ١٢ قریه‌لی برناحیه‌در .

خم . — (غدیرخم) مکه ایله مدینه آراسنده کوچك بر کولك اسمیدر اوائل اسلامده ودورجاهلیه‌ده اهل مکه‌نك نزهتکاهی ایدی .

پیغمبرمز افندمزك بوکولك کنارنده برخطبه قرائت بیورمش اولدقلری مشهوردر .

خمر . — یمنده صنعانك غربنده کائن بنی سریم قبیله‌سیله مسکون برقصبه‌در .

خمس. — طرابلس غرب ولايتنده سنجاق مركزى بر قصبه اولوب مركز ولايتك ٢٢ ساعت قدر شرق شماليسنده و ساحلك بر ساعت قدر ايچروسنده واقعدر .
ليمون وپورتقال بغچه‌لرى و زيتونلقلرى ايله مشهوردر .
هواسى جوارينه نظراً لطيفدر .
جوارنده كائن لبده شهر قديمى خرابه‌سنده بعض آثار عتيقه‌يه تصادف اولنمقده‌در .
سنجاق : شمالاً بحر سفيد شرقاً مستقل بنغازى سنجاغى جنوباً فزان غرباً نفس ايله محاطدر .
اراضيسى غرب شماليدن ماعداسى قوملق اولوب سنين بارانده محصولات چوق اولور .
حرما ليمون پورتقال ايله طاغلرنده خلقه تعبير اولنان بر نوع نبات پك مقبول اولديغندن اوروپايه كليتله كوندريلور مملحه‌لرى دخى كثير اولديغندن ايتاليا وفرانسه سواحلنه سوق اولنور .
سنجاق بر وجه آتى قضا ونواحى‌يى مشتملدر :

قضا	نواحى
(١) مركز قضاسى	طابيه طورغه
(٢) مصراطه «	
(٣) سرت «	
(٤) ظلتين «	
(٥) مسلاطه «	

خمير. — تونسك غرب حدودنده بر قبيله‌نك اسميدر .

خناصره. — حلب اعمالندن قنسرينك قارشوسنده بر قصبه اولوب عمر ابن عبد العزيزك اقامتگاهى ايدى .

خنافس. — انبار قربنده وقايع مشهوره‌سيله شهرت شعار بر محل اولوب سوق خنافس دنيلان پازاريله مشهور ايدى .

خندق. — خطهٔ مصريه‌دن قاهره قربنده برقريهٔ قديمه ايدى .

خندق. — ازميد مستقل سنجاغنده اطه پازارى قضاسنه ملحق بر ناحيه مركزى اولوب اطه پازارينك بش ساعت قدر شرقنده‌در .
ناحيه‌سى ٣٢ قريه‌دن مركب و متشكلدر .

خندق. — (ـغزوه‌سى) غزوان جليلهٔ پيغمبريدن بر مشهور غزا اولوب كفار قريشدن بنى نضيرك تشويقيله غطفان قبيله‌سيله برلكده هجرت سنيه‌نك بشنجى سنه‌سى شوالنده مدينه‌يى محاصره ايتمشلردى .
رسالتمآب افندمز حضرتلرى سلمان فارسينك اخطارى اوزرينه اطراف مدينه‌يى بر خندق حفريله تحكيم ايدرك دشمنه مدافعه ايتملرى غزانك خندق غزوه‌سى ناميله شهرتنه سبب اولمشدر .
كفار بر آى قدر مسلمينى تحت محاصرده طوتمق صورتيله تضييق ايتمشلر ايسه‌ده اصحاب كرام دخى شديداً مقابله ايتمشلردى .

نهایت بنی نضیر ایله قریش اراسنه فساد دوشه‌رك و برباد صرصر موجب اضمحلال وپریشانیلری اوله‌رق دشمن وادیٔ فراره پویان و اصحاب کرام بلیهٔ حصر وتضیقدن خلاص اولمشدر .
بوغزوه‌ده عربك اك نامدار شجعا- نندن عمر ابن عبدود سیف حیدردن کچمشدر .

خندمه . — قرب مکهٔ معظمه‌ده بر طاغ اولوب فتح مبینده اصحاب کرام قریشه قارشو نائل مظفریت اولمشیدی .

خنزوری . — ارضروم ولایتنده ارزنجان سنجاغنده مرکزه ملحق نواحیدن بری اولوب ۱۷ قریه‌دن مرکبدر .

خنس . — ارضروم ولایت وسنجاغنده و ارضرومك ۱۵ ساعت قدر شرق جنوبیسنده و وان یولی اوزرنده کائن قضا مرکزی بر قصبه‌در .
حکومت دائره‌سیله قشله و بر رشدیه مکتبی حاویدر .
قضاسی : لوانك شرق جنوبیسنده اولوب شمالاً پاسینلر قضاسی شرقاً بایزید سنجاغی جنوباً بتلیس ولایتی غرباً کیغی و اووه قضالریله محدوددر .
مشهور بیك کول طاغی قضا داخلنده اولوب بو طاغندن نبعان ایله فراته دوکیلان برچوق صولر ایله اراس چایی قضایی سقی ایدر .
اراضیسی منبت اولدیغندن هرجنس حبوبات ایله محصولات سائره یتشدیر- یلور اهالیسی اون یدی بیکی مسلم اوله‌رق ۲۷ بیك نفوسدر درون قضاده ۷۸ دکرمن ایله ۳۳ بزیریاغی ایچون معصره ۷۰ جامع ۲٦ مکتب ۳۵ مدرسه ۳ کوپری واردر .
صنایعی باشلوجه نفیس سجاده وکلیمدن عبارتدر .
قضا بروجه‌آتی ۲۰٦ قریه‌یی جامع ۱۲ ناحیه‌یه منقسمدر :

قره	نواحی	
۰۱	قوزلو	۱
۸	قره چوبان	۲
۱۲	قره کوپری	۳
۱۲	خلیل چاوش	٤
۲٤	سیویك	٥
۲۱	الاکوز	٦
۲۰	ساندر	۷
۱۹	شوشار	۸
۲٤	یوقاری تکمان	۹
۲۳	آشاغی «	۱۰
۱۹	کوك صو	۱۱
۱٤	طرچونك	۱۲
۲۰٦		۱۲

خوابی . — بیروت ولایتنده لاذقیه سنجاغنك مرقت قضاسنه ملحق ۱٦۱ قریه‌لی برناحیه‌در .

خواص رفیعه . — درسعادتده خاصکوی وملحقاتنك اسمیدر .

خلیج قسطنطینیه خریطه‌سی

خواص محمد پاشا. - سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنه ملحق بر قضا اولوب حوضه نامیله زبانزددر.

حوضه ماده‌سنه مراجعت اولنه.

خواص همایون. - دیار بکر ولایتنده وسنجاغنده ماردین مرکزه تابع ۱۸ قریه‌لی بر ناحیه‌نك اسمیدر.

خوپا. - طربزون ولایتنك لازستان سنجاغنده ولوانك منتهای شرقنده روسیه حدودی قربنده قضا مرکزی برقصبه اولوب درت بیك قدر سکنه‌سی ومشهور بر بازاری واردر.

قضاسی لوانك شرقنده وحدودده واقع اولوب آرخووی و ویچه اسمنده ایکی ناحیه ایله ٤٤ قریه‌یی جامعدر. قضا ٦٩٠ بیك دونم اراضیدن مرکب اولوب بونك ٦٢٨٦٨ دونمی مزروع و ١٢٨٧٧٨ غیر مزروع ٤٩٨٣٥٤ اورمان ومعادن عبارتدر.

نفوسی ٣٠٠٠٠ بیك راده‌سنده‌در.

قضانك محصولات سنویه‌سی ٣٤٨٦٠ هکتولیتره مصر، ١٨٢٨٠ هکتولیتره پرنج ١٥٤١٠ کنویر ١٢٠٣٢٠ فاصولیه ١٣٦١٧٠ قیه فندق ٢٨٩٧٠ اوزوم ١٧٥٧٠ قیه جویز ٢٦٦٢٣٠ قیه سبزه ١٠٠١١٠ قیه میوه ٣٢٨٠٠ قیه بال وسائره‌دن عبارتدر.

خور پشته .— مناستر ولایتنك کوریجه سنجاغنده کسریه قضاسنه ملحق بر ناحیه مرکزی اولوب کسریه‌نك ایکی ساعت قدر جنوبنده و اینجه قره صو توابعندن بیلیچه صویی اوزرنده مرکز ولایته ١٦ ومرکز لوایه ١٢ ساعت مسافه‌ده واقعدر.

قصبه‌ده درت بشیوز قدر خانه و بونلرده ٢٠٠٠ قدر نفوس موجود اولوب اسلام و اولاح وارناودلردن عبارتدر.

ترکجه‌دن بشقه اقوام مزبوره‌یه منسوب لسانلر دخی سویلنمکده‌در.

درون قصبه‌ده برباب جامع شریف ایله ایکی کلیسا و یدی سکز قدر مکاتب اسلامیه و بر رشدیه مکتبی و روملر ایله اولاحلره مخصوص ٢ عدد خرستیان مکاتبی و ٩ خان و مشتملات سائره موجوددر.

ناحیه‌سی: ٣٦ قریه‌دن مرکب و اولدقجه وسعتلی اولوب ١٢٠٠٠ قدر نفوسی حاویدر.

اهالینك باشلوجه صنعبلری رنجبرلك اوله‌رق طاغلق اولان مملکتلرینی پك کوزل زراعت ایتمشلردر.

ناحیه‌ده کلیتلی حبوبات ایله اوزوم و میوه یتشدیریلور.

خورتاج .— سلانیك ولایتنده بشیك کولیله خالکیدیك شبه جزیره‌سی آراسنده بر سلسله اولوب کسندره قضاسی داخلنه طوغری امتداد ایلر.

خورنق .— فرزدق وزننده‌خیره ملوکندن مشهور نعمان ابن منذرك برتپه‌ده انشا ایتدرمش اولدیغی قصر بی نظیریدر.

روایته کوره نعمان قصرینی سنمار نام معمار شهیره یاپدرمشدر.

قصر برمحور اوزرنده دور وحرکت ایدر طرزده اولوب کندیسنجه معلوم بر نقطه‌یه دوقونلدقده درحال قصر ییقیلورمش مومی الیه منذر سنماری قصرك دامندن آته‌رق تلف ایلشدرکه بوکیفیت جزای سنمار نامیله معروفدر.

قصر خورنق حقنده شعرای عرب طرفندن دخی برچوق اشعار دخی سویلنمشدر.

خوزات . — معمورة العزيز ولايتنده درسم سنجاغنك مركز ادارەسی اولان كوچوك بر قصبه اولوب خربوتك ١٠ ساعت قدر جهت شماليسنده واقعدر .

درسم مادەسنه دخی مراجعت اولنه .

خوزنس . — ارضروم ولايتنك ارزنجان سنجاغنده مركز لوايه ملحق ١٣ قريەیی مشتمل بر ناحيەنك اسميدر .

خوشاب . — محمودی مادەسنه مراجعت اولونه .

خوش آلای . — قسطمونی ولايت وسنجاغنك جده قضاسنده ١٨ قريەلی برناحيەدر .

خوشكار . — ارضروم ولايت و سنجاغنك كيغی قضاسنده ٢١ قريەلی بر ناحيەدر .

خولان . — خطۀ يمانيەدە صنعانك شمالنده صنعا مضافاتندن ١٧ قريەلی برناحيه اولوب هجرت سنيەنك اون دردنجی سالنده يعلی بن منيه طرفندن ضبط وتسخير قلنمشيدی .

بو اسمده صنعا ايله مآرب اراسنده بر محل دها واردر .

خولحون . — ارضروم ولايت و سنجاغنده كيغی قضاسی نواحيسندن ١٦ قريەلی بر ناحيەدر .

خولوموندا . — سلانيك ولايتنك كسندره قضاسنده خورتاج سلسلەسی شعباتندن بر سلسلۀ صغيرەدر .

خومارو . — وان ولايتنك حكاری سنجاغنده شمدينان قضاسی نواحيسندن ١٧ قريەیی جامع بر ناحيەدر .

خوبران . — قونيه ولايتنك حميد آباد سنجاغنده يلواج قضاسنه ملحق برناحيه مركزی اولوب اسمنه منسوب اولان خوبران كولنك كنارنده واقعدر .

خوبران كولی . — اكردير كولنك قسم شماليسندن عبارتدر .

اكردير مادەسنه مراجعت اولنه .

خيره بولی . — ادرنه ولايتنك تكفور طاغی سنجاغنده قضا مركزی بر قصبەدر .

قصبه تكفور طاغی اسكلەسيله بابا اسكی شمندوفر استاسيونی بيننده تكفور طاغنه سكز ساعت و بابا اسكيه ايكی بچق ساعت بعد و مسافەدە واقعدر .

قصبۀ مزبورەنك بری برّی وديكری بحری ايكی مخرجه مالكيتی تجارت نقطۀ نظرنده اهميتنی تزييد ايدر . چونكه تجار و زراع وامتعه ومحصولاتنی ايشنه الويرديكی برموقعه نقل ايله كرك درسعادت وكرك مواقع سائرەيه بالسهوله اخراج ايده بيلمكدەدر .

قصبەدە اسلام وروم اولەرق اوچ بيك قدر نفوسی موجوددر .

قصبه پك اسكی اولوب زماننده استحكامنك قوت و متانتی ايله مشهور اولان قلعەسی مرور دهور ايله منهدم

اولمشدر که الیوم حصار ایچی نامیله معروف اولان محلده ایدی درون قصبه‌ده واقع جوامع شریفه‌دن چلبی سلطان محمد خان طرفندن انشا ایدیلن پاشا جامعی ایله بش قبه‌لی و مکمل سوندره‌لری وغایت مصنع بر مناره‌یی حاوی کورلجه حسن بك جامعی مشهوردر .

طریق کلشنی‌یه منسوب بر قاچ درکاه ایله اعزهٔ کرامدن ساربان باشی وچوروملی زاده و حضرت سزائی قدس سره العالی حضرتلرینك دامادلری محو حموی افندینك مراقد منورلری زیارتکاه عوام و خواصدر .

قصبه‌دن کچن خیره‌بولی دره‌سنك طرفنده واقع میوه باغچه‌لری مملکتك مکمل بر مسیره‌سی اولوب جمعه وپازار کونلری سکنهٔ بلده تفرج وتنزه ایدرلر .

قصبه ایلك دفعه روم ایلی یاقه‌سنه کچن غازیٔ نامدار شهزاده سلیمان پاشانك افراد معیتی اولان غازیان معرفتیله ٧٥٩ تاریخ هجریسنده ضبط اولنمشدر .

قصبه‌ده ٣ مسجد ٥ صبیان مکتبی ١ رشدیه مکتبی ١ دقیق فابریقه‌سی ٨ چشمه ٢ کره‌مید و ٤ چوملکخانه موجوددر .

قضاسی : امور بك ، چرکس مسلم ، بیوك قره‌قارلی نامیله ٣ ناحیه و یتمش ایکی پاره قریه وچفتلکدن مرکبدر .

قضا جهات اربعه‌دن نفس تکفور طاغی ، چورلو ، لوله برغوس ، بابای عتیق ، حوصه ، جسر ارکنه ، معلقره قضالریله محاط و محدوددر .

دائرهٔ قضا تقریباً ٢٠ کیلومتره قدر ممتد اولور .

قضا اراضیسی آز عارضه‌لی اولمقله برابر غایت منبت ومحصولداردر .

مزروع محلی ٤٧٤٧٤٣ دونمدن عبارتدر .

حبوباتك هر جنس ایله سائر محصولات وجلود ویاغی ایله پنیر دخی اعمال و اخراج اولنور .

بعض جهتلرنده هنوز طوقونلمامش کمور معدنلری دخی واردر .

قضانك مشتملاتی بروجه آتیدر :

خانه	٣٦٤٧
دکان	١٧٠
چارشو فرونی	١١
خان	٧
دکرمن	٢٧
فابریقه	٢
انبار و صمانلق	٢٤٨٠
چفتلك	٢٩
باغ	٢٤٨٠
بغچه	١٢
ترلا	١٥٤١٤
جائز	٣٦٥
مراغی	٧٩
اورمان	٣
عارصه	٥١
مکتب	٥٩
جامع	٧٩
مسجد	٧
تکیه	١٠

خیره بولی دره‌سی .— ارکنه نهری توابعندن اولوب معلقره جزارندن نبعان ایدرك مار الیان خیره بولی قصبه‌سندن مرور ایله ارکنه صوینه قاریشور .

خیماره .— ارنبودلقده یانیا ولایتنك ارکری سنجاغنه ملحق قورولش قضاسنه منسوب بر ناحیه مرکزی اولوب ساحل بحرده وبالرمو لیماننك بر بچق ساعت شمالنده کائن در .

ناحیه‌سی : ارنبودلغك لاپلاق قطعه‌سنده وساحل بحر بوینجه ممتد اولوب اهالیسی لاپ قومنه منسوبدر .

ناحیه‌نك اراضیسی سنکستان و قدمای یونانیونك یلدرم طاغلری نامنی ویردکلری خیماره طاغلری ایله عارضه‌لی اولوب محصولاتی پك محدود صورتده یعنی الك ایو سنه‌لری برده‌بش درجه‌سنده‌در . مع هذا اهالیسی زراعتدن زیاده کمیجیلك وچوبانلق ایله تعیش ایدرلر .

خیماره طاغلری .— پندوس سلسله‌سی اصلیه‌سندن تشعب ایدرك ساحل بحره قدر ممتد اولان بر سلسله اولوب مارالیان خیماره ناحیه‌سی داخلنه طوغری ایتمشدر .

بو طاغلرك اسکی اسمی یلدرم طاغلری یعنی (کرونیا اوری) اولوب بونلرك اوته طرفنده دیولر موجود ایدوکنه اعتقاد اولنور ایدی .

خیوض .— ارضروم ولایتنك کیغی قضاسنده ۱۰ قریه‌لی بر ناحیه‌در .

خیوط .— بتلیس ولایت وسنجاغنك موطکی قضاسنده ۴۷ قریه‌دن مرکب بر ناحیه‌نك اسمی در .

خیوان .— یمنده صنعانك غرب شمالیسنده و صنعا ـ مکهٔ مکرمه طریقنده بر قصبه اولوب بقیلك مرکزی در .

بنی ضحاك قبیله‌سی بو سمتده طولاشور .

حرف الدال

دابق .ـ { مرج } حلب ولايتى داخلنده كليس قضاسنده بر قريه اولوب ملوك امويه‌دن سليمان ابن عبدالملك بوراده وفات ايدرك تل سليمان نام تپه‌يه دفن اولنمشدر .

خلعت جليل خلافت عظمانك عثمانلى پادشاهلرينك دوش استحقاقلرينه تحميلنى موجب اولان محاربهٔ مشهوره‌نك محل جريانى دخى قريهٔ مذكوره‌در بو محاربه‌ده ياوز سلطان سليم خان غازى ملوك چراكسه‌دن غورى‌يى دوچار انهزام ايتمشدر .

دانيچه .ـ مناستر ولايت وسنجاغنك پرلپه قضاسنده بر قريه اولوب پرلپه‌نك بش كيلومتره قربنده و مناسترك سكز ساعت اوزاغنده واقعدر .

دابه .ـ بلاد نوبى ده سودان حدودنده بر كاربان سرايك اسميدر .

داخل .ـ (الواح) ـ الداخل

مصر علياده نيلك غربنده بر طاقم تلال صغيره‌دن متشكل برواح اولوب . ٢٨٠ كيلومتره تربيعنده وكاملاً مسلم وقريش قبيله‌سنه منسوب اوله‌رق ١٧٠٠٠ نفوسى مشتملدر .

واحك مركزى القصر قريه‌سيدر .

واحك هواسى گرچه صيجاق ايسه‌ده شتاسى شديد و يغمورى كثيردر .

باشلوجه محصولى خرما اولوب كليتلى يتشيور .

صيجاق صومنبعلرى جامع وحماملرى واردر .

موجود بعض خرابه‌لره نظراً حوالينك قديماً معموريتنه شبهه قالمز .

دادانا .ـ قسطمونى ولايتنده بولى سنجاغنده بولى قصبه‌سنك قبلياس حوضه‌سنده كائن بربيوك قريه‌نك اسميدر .

دادلو .ـ قبريس اطه‌سنك شمال ساحلنده برقصبه‌در .

داديا .ـ آيدين ولايتنك منتشا سنجاغنده كائن مرمريس شبه جزيره‌سى اوزرنده بوقويك قربنده سيمى جزيره‌سنك قرشوسنده كائن و اولحواليجه مشهور بر قريه‌نك اسميدر .

دارا .ـ جزيرهٔ بين النهرين (مزوپوتاميا) قطعه‌سنده وماردين ايله نصيبين اراسنده ماردينك شرق جنوبيسنده واقع بر قصبه اولوب اكاسره دن دارانك نامنه اوله‌رق اسكندر كبير طرفندن تأسيس اولنمشدر اليوم خراب اولوب محلنده بر قريه واردر .

دار البيضاء .ـ خطه مصريه ده قاهره ايله سويش اراسنده كائن بر محلك اسميدر .

دارالحمراء .ـ نام ديكر معاش الزيرو برنج اووه سى شام شريف ايله مدينهٔ منوره اراسنده وقافلهٔ حج كذركاهنده وبركهٔ معظمه ايله مداين صالح نام مواقف اراسنده بركهٔ معظمه دن ١٨ ومداين صالحدن ٩. ساعت بعده مسافه ده واقع بر موقع اولوب اوز تيمور اوغلى عثمان پاشانك بر قلعه وبر بركه سى واردر . حجاج يوزك باشى طوپلار .

يقيننده معجزهٔ جناب صالح اولان ناقه نك ظهور و ياورويسنك احتفا ايلديكى (ميرك الناقه) كائب نام جبل موجوددر .

دار الخلافه .ـ استانبوله ويريلان اسم مقدسدر .

بواسم وقتيله شام ، بغداد ، قاهره يه دخى ويرلمش ايدى .

دار الخيل .ـ بغدادك خليفه زمانده مزين بر سرايى ايدى .

دارالرفيق .ـ بغدادك مشهور بر چارشوسنك اسمى ايدى .

دار السلام .ـ بغدادك اسم ديكريدر .

بغداد ماده سنه نظر اولنه .

دارالشبجره .ـ بغدادده خليفه مقتدرك مكاف بر سراينك اسمى ايدى .

Dardannelles
داردانل .ـ چناق قلعه سنك اسم ديكريدر .

چناق قلعه ماده سنه نظر اولنه .

دارالندوه .ـ مكهٔ مكرمه ده بر خانه نك اسمى اولوب ايام جاهليه ده قصى ابن كلاب طرفندن انشا قلنمش وبعده انك نسلنه انتقال ايدرك قريشك مباحثات ومذاكرات مهمه سى اوراده اجرا ايديلور ايدى .

بوخانه برارالق معاويه بن ابوسفيانه كچوب دار الاماره اتخاذ قلنمشدر .

داراقول .ـ دياربكر ولايت و سنجاغنده وبتليس ولايتى حدودى قربنده بر موقعدر .

داردانل .ـ چناق بوغازينك اسم قديم يونانيسيدر كه اليوم فرنكلر دخى بو اسم ايله ياد ايدرلر .

چناق قلعه وقلعهٔ سلطانيه واق دكز بوغازى ماده لرينه مراجعت اولنه .

داردانيه .ـ بيغا سنجاغندن عبارت اولان تروا مملكتنك اسم ديكريدر .

تروا ماده سنه نظر اولنه .

بو اسم داردانوسه نسبتله تسميه قلنمش وداردانل نامى دخى داردانيه دن آلنمشدر . شمديكى قوصوه ولايتنك بولنديغى اراضينك اسم قديمى دخى دار-دانيه در .

دارنده .ـ سیواس ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی کوچك بر قصبه اولوب فرات توابعندن طوقمه چایی اوزرنده وسیواسك ١٦ ساعت قدر جنوبنده واقعدر .

٣٣٠٠ قدر نفوسی بررشدیه وبر قاچ صبیان مکاتبی ایله بر اوچ خان وحمامی و ٣٠٠ قدر دکانی شاملدر .

قضاسی : سیواس سنجاغنك شرق جنوبیسنده واقع اولوب کرون وسیواس قضالری و معمورة العزیز وحلب ولایتلریله محدوددر .

اراضیسی قسماً طاغ و قسماً اووه اولوب فرات توابعندن طوقمه صوبی وسائر بر قاچ کوچك دره وچایلر ایله صولانور .

قضاده ٩٤٤٩ هقتار اراضیء مزروعه موجود اولوب برنك (٨٣٥٤) دی ترلا و (٥١٢٠) سی باغ و بغچه‌دن عبارتدر . طوپراغك قوتی بره اون نسبتنده‌در .

نفوس: (٢١١٧٤) دی اسلام اولمق اوزره (٢٧١٦٣) کشیده‌در .

قضاده ٣٤ مکتب و بونلره مداوم ٧١١ ارکك و ١٢٠ قیز اوله‌رق ٨٣١ طلبه موجوددر .

دارنده قضاسی آتی الذکر ٦ ناحیه ایله ٤٠ قریه‌دن مرکبدر .

نواحیء مزبوره شونلردر :

(١) اشوری
(٢) فتك
(٣) مزکوان
(٤) کرمن
(٥) سترك
(٦) یکیجه

داخل قضاده ١٠٠٥٦ رأس قیون و ٦٥٣٥ رأس کچی واردر .

دارقوچ طاغی .ـ دیار بکر ولایت و سنجاغنده و ولایتك حدود شمالیسنده واقع اولوب ١٢٦٠ متره ارتفاعنده‌در.

داریا .ـ شامده بر قریهٔ جسیمه ایدی .

داریجه .ـ شهر اماتی ملحقاتندن کبکبوزه قضاسنه ملحق بر ناحیه مرکزی اولوب مرمره دکزی ساحلنده و طوزله‌نك بر از ایلریسنده واقعدر .

ناحیه‌سی خیلیجه جسیم اولوب سبزه و میوه‌سی و شراب وراقیسی وزیتون یاغی ایله مشهوردر .

شمندوفر خطی کذرکاهنده بولندیغندن تجارتی دخی واسعدر .

داری دره .ـ ادرنه ولایتنك کوملجنه سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در .

قصبه کوملجنه‌نك سکز ساعت شمال غربنده و دوسپاط یایلاسی اتکنده واقع اولوب بیوك و کوچك نامیله مشهور اولان ایکی اوفاق دره درون قصبه‌ده برلشه‌رك سکودلی دره‌یی تشکیل ایدرلرکه مذکور دره‌ده ارکنه نهرینه منصب اولور .

قصبه‌ده اسلام وخرستیان اوله‌رق

٤٠٠٠ قدر نفوسی ایکی درگاه برقاچ جامع شریف ایکی بلغار کلیساسی بر رشدیه و برایکی صبیان مکاتبی وکوزلجه برچارشیسی وسائر مشتملاتی موجوددر.

قصبه‌ده بهر هفته جمعه کونلری قوریلور بر پنائر موجوددر.

قضاسی: نفس کوملجنه، اسکیجه، آخی چلبی، سلطان یری قضالریله محدود اولوب اق پیکار و شاهین نامیله ایکی ناحیه ایله ٢٠ قدر قریه‌یی جامعدر.

قضانك اهالیسی ٣٠٦٠٠ نفوس اولوب بونك (١٩٨٤٧) سی مسلم باقیسی بلغار و روم و سائره‌در.

قضانك اراضیسی سنکستان و جبل اولوب موسم صیفده هواسی معتدل وخفیف وصولری غایت لذیذدر.

قضا دائره‌سنده شاهین قریه‌سنده قره‌جه احمد سلطانك مرقدی ایله بر خیلی مراقد و تربه موجوددر.

مرکزه قریب محلده امراض متنوعه‌یه نافع بش ایلجه موجود اولوب موسمنده کلیتلی خلق تجمع ایدرك استحمام ایدرلر.

قضانك باغ و بغچه‌لری یوق ایسه‌ده یوق ایسه‌ده ترلالرده بعض سبزه ومیوه یتشدیریلور. محصولی پتاتس، توتون اربه، چاودار، فاصولیه، بغدای

قضاده ٨٦ مکتب ٤٤٤٦ خانه (٦١٢ سی مرکزده) ١١٦ دکان ومغازه ١٠ فرون ١٥ خان ١ حمام ١٢٨ دکرمن ١ یپاغی طراغی ١١ عبا طولابی ٨ صابونخانه ١ کره‌میتخانه ١١٩ اوطه ٣٢٦٤ انبار وصمانلق ١٣٠٩٤ ترلا ١١٠٥ چایر ١٤ مرعه ٥٥٩٠ اورمان و چالیلق ٤٥ جامع و مسجد ٦ مدرسه ٤ قشله ٣٠ چشمه واردر.

داریوس. — بیروت ولایتنك لاذقیه سنجاغنده صهیون قضاسنده وجبل نصیرك غربنده کائن تاریخده مهم بر محلك اسمیدر.

داریه. — شامشریف قربنده بر قصبه‌در.

داساروتیه. — (Dessaretie) اوخری حوالیسنك نام عتیقیدر.

داغار. — ارضروم ولایتنك بایزید سنجاغنده الشکرد قضاسنده ومشهور کوسه طاغنك جنوبی اتکنده کائن بر کوچك قریه‌در.

دالامان. — آیدین ولایتنك منتشا سنجاغنده و ساحله قریب بر محلده وردوس جزیره‌سنك قارشوسنده اسمنه منسوب بر چایك صواطرفنده واقع بر موقعدر.

دالامان چایی. — آیدین ولایتنده بحر سفیده دوکیلور برچای اولوب قونیه ولایتنك انطالیه سنجاغندن نبعان ایله بر قاچ کوچك دره‌لرله کسب جسامت ایدرك بوز طاغی ایله کورلون طاغی اراسنده جریان و دالامان موقعی صولنده ترك ایله مکری ایله مرمریس اراسنده‌کی چقنتیده وردوس آطه‌سنك قارشوسنده دکزه قاریشور.

دالن . — قبریس اطه‌سنده لفقوشه‌نك جنوبنده بر قصبه جقدر .

دالیان . — مرمریس جهتنده دکزه قاریشان بر کوچك کولك ایاغی اوزرنده کائن بر اوفق قریه‌نك اسمیدر. بو نامده اناطولی وروم ایلنده بر چوق مواقعه دها تصادف اولنور.

داما . — سوریه قطعه‌سنده وشام شریفك جهت جنوبیسنده و جبل حورانك غرب شمالیسنده کائن لجا خطه‌سنك مواقع مهمه‌سندن اولوب تاریخ قدیمده شهرلی واردر .

داماس . — شامشریفك نام دیکرلری اولوب اوروپالیلر اسم ایله استعمال ایدرلر شامشریف ماده‌سنه مراجعت اولنه .

دانا . — حلب ولایتنده وحلب ایله عمیق کولی اراسنده وجبل سمعانك جنوبنده واقع بر قریه اولوب صلیبیون زماننده کسب اهمیت ایتمش ایدی .

دانا اطه‌سی . — اطنه ولایتنك ایچ ایل سنجاغنده ومشهور اغا لیمانی مدخلنده کائن ساحلی بر کوچك اطه جقدر .

دانوب . — Danube طونه نهرینك اوروپالیلر بیننده مشهور اولان اسمیدر .
تفصیلی ایچون طونه ماده‌سنه نظر اولنه .

داود . — ادرنه ولایتنك کوملجنه سنجاغنده اکری دره قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در .

داوداس . — ایچ ایل سنجاغنك شمال غربنده ونواحی جهتنده بیوجك بر قریه‌در .

دادودان . — بصره قرای قدیمه‌سندن بر کویك اسمیدر .

داودیه . — وان ولایتی حکاری سنجاغنده عمادیه قضاسنده وموصل ولایتی حدودنده کائن بر قصبه اولوب موصلدن چوله مرك قصبه‌سنه کیدن طریقك وسطنده‌در .

بو اسمده بغداد قربنده دخی بر موقع اولوب والی اسبق داود پاشانك نامنه منسوبدر .

داهریه . — بغداد جوارنده درجه نهایه‌ده معمور بر قریهٔ قدیمهٔ ایدی که اشعار عربیه‌ده مذکوردر.

دبره . — ارنبودلغك کیغه‌لق قطعه‌سنده لوا مرکزی الویه‌سندن همنامی اولان سنجاغك مقریدر .

مناستره یکرمی درت ساعت مسافه‌ده ودرین نهرینه ملاقی اولان رادیقا دره‌سی مانتقاسی قربنده وشار طاغی شعباتندن دشات طاغی اتکنده واقع لطیف الهوا بر موقعدر .

درون قصبه‌ده ۲۰۲۷ خانه وبش آلتی بیك نفوسی موجوددر که بونك ثلثانی مسلم باقیسی خرستیاندر .

قصبه‌ده ۹ جامع شریف بر رشدیه مکتبی ۱۱ مکاتب صبیانیه برقاچ کلیسا ۵ تکیه ۱۰ مدرسه بر عسکری قشله‌سی

برساعت قلعه‌سی درت بشیوز دکانی حاوی برمکمل چارشو وسائره واردر .

دبره‌قضاسی : آتی الذکر دبرهٔ زیر قضاسنه مقابل بوکا دبرهٔ بالا قضاسی وقصبه‌یه دخی دبرهٔ بالا دینلور .

اشبوقضا دبرهٔ زیر، رقه‌لر، قرچوه، اوخری ، ماط ، ایلبصان قضالری واوخری قضاسنه ملحق استرونجه واستاروه قضاسنه مضاف کوکس ناحیه‌لریله محدود در .

قضانك اللی بیکی متجاوز اهالیسی یوزدن زیاده‌قراسی اولوب سکنه‌سنك همان قرق بیك قدری اسلامدر .

شجاعت وجسارتله معروف اولان مالیسور طاقمی سمت جبالی ده مسکون وقریه‌لری طاغلرك صرپ محللرنده مؤسسدر .

هرنقدر اراضی منبت ایسه‌ده اهالیسنك صنعت وتجارت جهتنه انهماکلری جهتیله محصولات لازمه‌لرینی خارجدن تدارکه مجبور اولورلر .

اهالینك برقسمی درسعادت ومحال سائره‌یه عزیمتله شربتجیلك، اتمکجیلك، ودوندرمه‌وحلبی‌جیلك ایله تأمین معیشت ایتمکده‌درلر .

دبره سنجاغی : اشقودره، قوصوه ولایتلری ومناستر ولایتنك مناستر وایلبصان سنجاقلریله محاط ومحدود اولوب ایکی یوزه قریب قریه‌ایله‌ماط، دبرهٔ بالا، دبرهٔ زیر، رقه‌لر نامیله درت قضایی مشتملدر .

اراضی طاغلق ودشاط شعباتی ایله عارضه‌لی اولوب درین ورادیقا نهرلریله صولانور .

یوز بیکی متجاوز اولان اهالیسنك برقسمی طاغلق اولوب ایچلرنده انجق اون بش اون آلتی بیك قدر خرستیان بولنور .

اراضینك عدم مساعده‌سنه انضمام ایدن تجارت هوسی زراعتك کری قالمسنی موجب اولمقده‌در .

مرعالری چوق اولمغله برابر حیوانات دخی حد کفایه‌ده دکلدر .

ارنودلغك اکثر محلنده اولدیغی کبی بوراده دخی قان کورمك عادت مکروهه‌سنه شدتله رعایت اولنمقده ایسه‌ده موفقیت جناب پادشاهی آثار جلیله‌سندن اولان مصالحهٔ دم قومیسیونلری بواعتیاد خونریزانه‌نك اوکنی آلمشدر .

دبرهٔ زیر . — دبره سنجاغنه ملحق برقضا اولوب قرق قدر قریه‌ایله ٢٠ بیك نفوسی مشتملدر. مرکز اداره‌سی پشقدیه اسمنده برقریه‌در.

قضانك اراضیسی شار طاغی فروغیله عارضه‌لنمش و درین نهری ایله اروا اولنمشدر .

دبره . — مناستر ولایتنك سرفیجه سنجاغنده جمعه قضاسنه ملحق بیوجك بر قریه اولوب مرکز قضایه ٥ ومرکز لوایه ١٢ ساعت بعدنده واقع ٢٥٦ خانه و ١٣٣٢ نفوسی جامعدر .

دبره نوه. — سرفیجه سنجاغنك الاصونیه قضاسنه مضاف ودمنك ناحیه‌سی قراسندن بریدر. مناستر ولایتنك پرلپه قضاسنده دخی بو اسمده بر قریه اولوب بوندن تفریق ایچون دبرهٔ نوه صغیر نامیله مشهوردر .

دجله. — آسیای عثمانینك اك بیوك نهری اولان شط العربی ترکیب ایدن ایکی بیوك صویك بریسی اولوب ۱۲۵۰ کیلومتره طول مجرایه مالکدر .

بونهر منبعنی دیاربکرك غرب شمالیسنده کائن محراب طاغنك شمالنده واقع کولجك نام کولك جنوبندن اخذ ایدرك اولاً شرق جنوبی‌یه طوغری جریان ایله قره‌آمید دخی دینلان دیار بکر شهرندن مرور ایدر .

دیاربکردن صکره مجراسنی ینه شرقه توجیه ایله شرقدن قره‌جه طاغدن اینان بر چوق کوچك چایلری وصولدن صاسون جهتندن کلان بطمان صوینی وحسن کیف (حصن کیفا) جوارنده بوهتان صولرینی آلارکه بورالرده مجراسی غایت صرپ طاغلر آراسنده صیقشمش اولدیغی حالده امتداد ایدر .

حسن کیفدن صکره ینه استقامتی شرق جنوبه تبدل ایدرك جزره ویا جزیرهٔ ابن عمردن مرور وبراز آشاغیده خابور چایی اخذ ایله اووه‌یه دخول ایلر .

اسکی موصلی صاغنده وتل اسکوف وتل کیفی صولنده ترك ایتدکدن صکره موصل شهرینه واصل اولورکه بوشهر اسمنه منسوب ولایتك مرکزی اولدیغی کبی قرشوسنده‌ده آثورستان قدیمك پای تختی اولان نینوا شهر مشهوری واقعدر .

موصلدن صکره دجله‌نك مجراسی کنیشلیه‌رك برچوق آطه‌جقلری محتوی بولنور. بعده نهر دجله نمرود کوپریسی قربنده صولطرفده زاب اعلا ویا زاب کبیر دینلان مهم برنهر دها آلوب بر طاقم قلعه خرابه‌لری قربندن جریان ایتدکدن صکره ینه صولدن زاب اسفل ویا زاب الصغیری اخذ ایدر .

بعده تکریت قصبه‌سنی صاغنده واسکی بغداد خرابه‌لریله سامرا دینلان (سرمن‌رای) قصبه‌سنی صولنده ترك ایله مجراسی کثیرالعدد اطه‌لری احتوا ایتمك اوزره کنیشلدیکی کبی قره‌صو وآق صو نام قوللردن مرکب اولان شط الادهمی صول طرفدن آلوب صاغ وصولنده زمان خلافت عباسیه‌یه عائد بعض خرابه‌لری ترك ایله بغداد شهرینك ایچندن کچر .

بوشهر اوائل دور اسلامده دارالخلافه اولمق اوزره انشا ایدلمش وتزیین وترصیننه فوق العاده اعتنا قلنمش بر بلدهٔ دلنشین اولوب قسم اعظمی نهرك صولنده ویالکز قارشویقه نامیله معروف اولان پارچه‌سی صاغ ساحلنده‌در .

نهر بغداده كلنجه‌یه قدر آهسته آهسته فراته یافلاشه‌رق بغدادده اك زیاده متقرب اولوب بین‌النهرین اراضی‌نی اسقا ایتمك اوزره هرایكی نهره متعدد قناللر كشاد ایدلمشدر. بونلرك بعضیلری مثلا سقلاویه قنالی كبی الیوم موجود ایسه‌ده دیكرلری مرور دهور واعصار ایله محو ومندرس اولمشدر.

بغدادك آلت طرفنده ایراندن كلان دیاله نهرینی آلوركه بونك برازاشاغیسنده ولادت جلیله‌ٔ محمدیه‌یی ارائه واخبار ایدن یاریغی الیوم موجود بولنان طاق كسرا خرابه‌سی واردر.

بورادن‌اعتباراً دجله مجراسی‌فراتدن تباعد ایتمك اوزه شرق جنوبه طوغری امتداد وغایت طولامباجلی بر هیئت اكتساب ایدرك كوت قصبه‌سنده‌شط الحی نام جدول ایله‌فرات نهریله ارتباط پیدا ایتدكدن صكره امام غربی امام شرقی موقعلری آراسندن مرور ایله عماره قصبه‌سنه واصل اولور.

عماره‌برلوا مركزی‌اولوب دجله‌دن متحصل بطاقلقلر قربنده اولمغله هواسی وخامتلیدر.

بونك اشاغیسنده ام‌الجمال نام‌جدول ایله هرایكی نهرینه كسب ارتباط وقورنه‌ده برلشمك اوزره تدریج ایله تقرب ایده‌رك قورنه‌ده فرات ایله دجله اتحاد ایله شط‌العرب نام نهر عظیمی وجوده كتورورلر.

دجله مجراسی موصله قدر ضعیف وعارضه‌لی محللردن كچدیكی جهتله كلكلردن ماعدا مراكب جسیمه‌نك سیر وحركتنه غیر مساعد ایسه‌ده موصلدن بغداده قدر اولان قسمنده حجمی آز اولان سفاین سیر حركت ایده‌بیلیر. بغداددن آشاغیسی ایسه هم كنیش وهمده میلی خفیف اولدیغندن بالسهوله بیوك كمی وواپورلرك حركته مساعد برحاله افراغ اولنمق ممكندر.

ذاتاً عمان‌عثمانی ولنج نام‌قومپانیه‌لرك واپورلری كل یوم بصره ایله بغداد آراسنده ایشلمكده‌درلر.

دجله‌یی سیر سفاینه مساعد برحاله قویمق ایچون مجراسنی تطهیر وبعض محللرنی توسیع وتعمیق ایله برایكی محلده موجود شلاله‌لرك امحاسی مثللو اولقدر كلفتی موجب اولمیان عملیاتك اجراسی مقتضیدر. دجله نهری قارلرك اریمسندن وموسم یاغمورلرینك كثرتندن ناشی فیضان ایدرك بعضاً تخریبات جسیمه دخی اجرا ایلر.

دجله نهری دیار بكر، موصل، بغداد، بصره ولایتلری اراضیسنی چیكنه‌یوب كچدیكی جهتله ولایات مزبوره‌نك عروق حیاتی‌مثابه‌سنده‌در.

دده‌اغاج. — ادرنه‌ولایتنی تركیب ایدن الویه‌دن‌هسنامی اولان سنجاغك مركزی اولوب‌ادرنه‌نك جهت جنوبیه‌سنده واطه‌لر دكزی ساحلنده كائن‌مكری ایله اینوزاراسنده یكی تأسس ایتمش برقصبه‌در.

بوقصبه بوندن يكرمى بش سنه اولنه قدر برموقع خالى اولوب روم ايلى شمندوفرينك قوله لى برغوس استاسيونندن بورايه قدر برشعبه افرازاتمه سيله تبين ايدن اهميت موقعيه سى سببيله تأسس ايتمش اولتاريخدن اعتباراً كسب معموريت ايتمكه باشلايه رق بوكونكى كونده بيك بشيوز قدر خانه ودكان وجوده كتورلمشدر

متصور اولان ليماننك انشاسنده شهرك بك زياده اهميت كسب ايده جكى شبهه سزدر .

قصبه ده ايكى جامع شريف ايكى حمام بر شادروان وغايت منتظم بر حكومت قوناغى وبرباب قشله وژاندارمه دائره سى برزراعت بانقه سى وبريوك طوزانبارى وغاز ايله متحرك استيعابنه كافى كوچوك برمندرك واون باركير قوتنده بر دقيق فابريقه سى ومراكب صغيره نك وبرباب مكتب اعدادئ ملكى ومكاتب موجوددر .

قصبه يه ادارهٔ مخصوصه ايله لوئيد وفرنسه ويونان وژولى ويقتوريا المانيا قومپانيه لرينك واپورلرى ايام معينه ده اوغرامقده در .

دده اغاج ليماننه برسنه ظرفنده اوغرايان كميلرك مقدارى ايله حجم استيعابيه لرى بروجه زيردر .

	عدد سفاين	مقدار طونو
المان	٧	٧١٦٤
انكليز	١١٣	٤٦٨٨٢
اوستريا	٥٩	٦٦٦٧٩
دانيمارقه	١	١٠٤٣
فرانسز	٥٧	٦٧٢٢٩
يونان	٢٠١	٢٤٧٢٥
ايتاليا	١	٦٢١
عثمانلى	٨٤٩	٣٩٦٧٩
سيسام	١٠	٦٥
اسوج	٢	١٧٦٨
يكون	١٣٠٠	٢٥٥٩٢٢

دده اغاج قضاسى : مركزى لوايه فره جك ، مكرى وسمدرك جزيره سى وطوغانحصار وشاهين ناميله بش ناحيه و ٤١ قريه دن مركبدر .

دده اغاج سنجاغى : شمالاً ادرنه شرقاً كليبولى غرباً كومولجنه سنجاقلرى وجنوباً اطه لر دكزيله محدوددر .

ارانيسى بعضاً طاغلق ايسه ده مريچ نهرينك كچديكى محلراله نهرك منصبى جوارى دوز وبطاقلقدر .

بونكله برابر هواسى معتدل اولوب اينوز وجوارى بعض خسته لقلره معروضدر خصوصاً دده اغاج جوارنده ملتم روزكارى ايله كون طوغريسى اسديكى زمانلر حمه ظهور ايدر .

مريچ نهرينك قسم سفلاسندن ماعدا لوا داخلنده برخيلى كوچوك چاى ودره لر موجود ايسه ده اهميتلى شيلر اولمديغندن ذكره شايان دكللردر .

لوانك اورمانلق سمتلرى دده اغاج ايله جوارى اولوب ميشه قاين بونار چام كوركن اغاجلريله مملودركه

بونلردن هم کراسته قطع وهمده کمور اعمال اولنور .

سنجاغك همان هرجهتنده معادن مختلفه طمارلری مشاهده اولنمش ایسه‌ده اخراجنه تشبث ایدلمامشدر .

معادن موجوده‌نك جنسلری: باقر توتیا غره‌فیت سیملی قورشون آلتون منغانز قوروم وسائره‌در .

برناحیه صورتنده اداره اولنان سمادرك جزیره‌سنده غایت زنگین سیملی قورشون طمارلرینه تصادف اولنمقده‌در .

سمادرك جزیره سنده روما تیزمه خسته‌لغنه شفابخش مجرب برایلیجه ایله دده اغاج قربنده امراض جلدیه‌یه نافع ایکی معدنی میاه منبعی واردر .

لوانك نفوسی یوز بیکی متجاوزدر .

لوانك محصولاتی هرنوع سبزه ومیوه ایله ذخائر متنوعه‌دن عبارتدر .

برسنه ظرفنده لوا داخلنده یتشان محصولك جنسی ومقداری جدول آتیده اشعار اولنمشدر .

بغدای	کیله	۱۰۰۷٤۳۷۰
اربه	»	۵۸۳۳۰
چودار	»	۲۲۷۷۰
داری	»	۲۲۰
بورجاق	»	٦۷۵٤
مصر	قیه	٤۰۰۰۰
سیسام	»	٤۰۰۰۰
قصولیه	»	۲۰۸٤۰
نحود	»	٤۲۲۰۰
پاموق	قیه	۸٤۱۰
ایپك بوجکی	»	۱۱۹۸
زیتون	»	۲۸۰۰۰۰
زیتون یاغی	»	۲۰۰۰۰
پلاموط	»	۹۲۰۰۰۰
آری قوانی	عدد	٤٤٤

لواده ۵۳ شاگردلی بر باب اعدادی مکتبی و ۵۹ شاگردلی ۲ رشدیه و ۱۹۵۱ ذکور و ۵۱۷ اناثی حاوی ۳۱ اسلام ابتدائی و ۱٦۱٤ ذکور و ۱۳۰۱ اناثی شامل ٦۰ غیر مسلم ابتدائی مکتبلریله سمادرك جزیره‌سنده دخی یازین مسدود وقشین آچیلور برروم مکتبی موجوددر .

لوا بروجه آتی قضا وقرایه مشتملدر .

قضا	نواحی	قرا
دده اغاج	مکری، فره‌جك، سمادرك، شاهینلر، طوغانحصار	٤۱
صوفیلو	ایبصاله، پشماق، اووه، دربند، قنبرلر بالا، سینکلی	۱۱۰
اینوز	قوجه‌علی	۱۷
		۱٦۸

دده‌طاغی — اطنه‌ولایتنك قوزان طاغلرندن یوکسك برتپه‌نك اسمیدر .

دده کوی .— حلب ولایتنك مرعش سنجاغنده البستان قضاسنده وسکود صوینك جنوبنده وملاطیه سنجاغی قربنده برقریه‌در .

دده‌م کویی .— قونیه ولایت وسنجاغنك حادم قضاسنه ملحق برقریه‌در .

دراج .— اوروپای عثمانینك عرب ساحلنده وارناودلقده آدریاتیك دکزندن متصل بر قویك منتهای غربیسنده قیالق بربرون اوزرنده مؤسس برقصبه اولوب اشقودره ولایتنك منقسم اولدیغی ایکی لوادن همنامی اولان سنجاغك مرکز اداره‌سیدر .

دراجك محافظه‌سز برلیمانی وشمال جهتنده دکزله مناسبتی اولان بر- طوزلی کولجکی واردرکه مذکور کولجك اقدمجه برلیمان اولدیغی حالده وندیك سفاین حربیه‌سندن محافظه اولنمق اوزره لیمانك مدخلی سد اولنمشدر شمدیکی حالده دکزك فورتنه‌لی زمانلرنده طالغه‌لر کولجکه دخول واوراده مرور زمانله تعفن ایده‌رك قصبه‌نك هواسنی توخیم ایلر .

دراجده ایکی اوچبیك قدر اهالی ایله متعدد جامع ومساجد ومؤسسات سائره برخراب قلعه وسورموجوددر .

دراج پك اسکی شهر اولوب اسمی درایخیومدن محرفدر .

بروقتلر یونان قولونیلرندن اولدیغی حالده ایللریا حکمدارانه وبعده رومالیلر رومانك انقسامنده شرق ایمپراطورلغنه انتقال ایلمشدر .

شرق ایمپراطورلری بوشهری تحکیم وتزیین ایله کندیلرینه پای تخت اتخاذ ایتمك تصمیمنده بولنمشلردر .

براز صکره دراچو دوقه‌لغنك مرکزی اولوب صکره وندیك حکومتنه کچمش و ۹۰۷ تاریخنده سلطان بایزید خان ثانی طرفندن ضمیمهٔ ممالك عثمانیه قلنمشدر .

دراج قضاسی بش قریه‌دن مرکب وسنجاغی شیاق ، قوایه ، دراج ، تیران قضالریله اوچیوزی متجاوز قریه‌یی جامعدر .

سنجاق شمالاً اشقودره سنجاغی شرقاً مناستر وجنوباً یانیه ولایتلری وغرباً ادریاتیك دکزی ایله محاط اولوب اللی بش بیك قدر نفوس مشتملدر .

اراضی هرنقدر عارضه‌لی دکلسه‌ده اورمانلری مقدار کفایه‌ده‌در . زراعت جهتنه اهمیت ویرلمامکده اولدیغی حالده طوپراغنك قوهٔ نامیه‌سی حسبیله بغدای واربه ومحصولات سائره یتشمکده‌در .

انهار موجوده‌سی ایشم ، آرش ، دراجی قوایه کبی افق تفك چایلردن عبارتدر .

درسم .— اناطولینك شرق شمالیسنده ارزنجان ایله قره حصار شرقی اره‌سنده وفرات نهرینك قسم علیاسی جهتنده قره بل طاغنك شرقنده کائن برطاغك ومعمورة العزیز ولایتنه

ملحق بر سنجاغك اسم مشتركاريدر .
درسم سنجاغی شمالاً وشرقاً ارضروم ودياربكر ولايتلری وجنوباً وغرباً خربوط سنجاغيله محاط ومحدود در.

فرات وفراتك برقولی اولان «موارث» نام چایلر ايله بونلره عائد بعض اوفاق تفك چای ودره‌لر سنجاغی اسقا ايدر.

درسم طاغنك شعباتی ايله منذ كور طاغی وساٸر بللی باشلی طاغلر سنجاق اراضيسی غايت صرب برحاله قويمشدر.

درسمك اهالی آلتمش بيك رادەسنده اولان سكنه‌سنك قرق بيكدن زياده‌سی ترك واوندبيكی كرد اوله‌رق مسلم اولوب قصوری خرستياندر .

كردلر طاغلرده وچادر آلتنده يشارلر وقادينلری غايت كوزل كليم نسج واعمال ايدرلر .

مملكت طاغلق وطاشلق اولديغندن پك محدود صورتده بغدای آرپه نخود فاصوليه وتوتون يتشدريلور.

طاغلردن كراسته قطع اولنور ايسه‌ده خارجه سوق ايچون مقتضی اولان طرق مفقود اولديغندن داخلده جزئی مقدار ده صرف اولنور .

مرعاسی واسع اولديغندن حيواناتی چوق اولمغله بونلرك كركدری وكرك ياغيسی اهالينك باشلوجه مدار ثروتی اولور

درسم بروقتلر ولايت حالنده اداره اولنوب بالاخره سنجاغه تحويل اولنه‌رق معمورة العزيز ولايتنه الحاق اولنمشدر.

مركزی خوزات. اسمنده برقريه در

درسم سنجاغی بروجه آتی قضا وقرالی جامعدر .

قضا	قرا
مركز	۱۲۱
اووه‌جق	۹۷
چارسنجاق	۱۲۲
مازكرد	۱۵۲
پولومر ياخود قوزيجان	۸۸
قزل كليسا	۱۱۶
پاخ	۱۰۱
چمشكزك	۱۹
	۷۹۷

درنه.— مستقل بنغازی سنجاغنه مربوط برقضا مركزی اولوب ساحل بحرسفيدده كائن برقه خطه‌سنك مهم براسكله‌سيدر .

۲ بيك قدر نفوسی وليموز وپورتقال باغچه‌لرنی حاويدر .

هواسی اغيرجه ايسه‌ده تجارتی رواجليدر .

بدويلرك داخلدن كتوردكلری ساده ياغلری بواسكله‌دن اخراج ايتدكلرندن درنه ياغی ناميله تجارتده معتبردر .

درنه قضاسی دسنه، طبرنه، بومبا، قبه ناحيه‌لرينی جامعدر.

اهاليسی بدوی وغير مسكون اولديغندن

مقدار نفوسی حقنده معلومات صحیحه یه دسترس اولنه‌مامشدر .

دروپولی .- یانیه ولایتنك ارکری سنجاغنده ودرینده نهری وادیسنده غایت محصولدار براووه اولوب قراسی جملةً چفتلکدر .

دَرَوقَرَه .- خطهٔ عراقیه‌ده قدیم برقصبه اولوب اهالیسنی حجاج ظالم واسطه‌سیله نقل وقصبه‌یی تخریب ایلمشدر .

درین .- (Drin) روم ایلیء شاهانه‌نك ارنبودلق قسمنده جریان ایله ادریاتیك دکزینه دوکیلان بیوجك برنهردر .

بونهر باشلوجه آق درین وقره‌درین نامـلریله ایکی قولدن ترکب وتشکل ایتمشدر .

آق‌درین صربستان ایله قره طاغ اراسنده کائن موقعده دسوه طاغلرندن نبعان ایدرك ایپك قصبه‌سندن کچر ویاقوه ایله پرزرین اراسندن وطاغلق برمحلدن جریان وبوایکی قصبه‌دن مرور ایدن بر کوچك دره‌ایله دها بعض چایلر آله‌رق وبرزرین اشاغیسندن ولومه جوارنده قره‌درین ایله برلشور .

قره‌درین (Drin noire) مناستر ولایتی داخلنده واقع اوخری کولنك سمت شمالیسنده واستروغه قصبه‌سی جوارنده مذکور کولدن خروج ایدرك شماله طوغری جریان ویا باشلوجه رادیقه صوینی ودها بعض چایلری اخذ ایله آق درین نهرینه قاریشرر .

نهر بوندن صکره درین نامنی آله‌رق اشقودره ولایتنه دخول وبرازدها جریان ایدرك اشقودره‌نك آلت طرفنده بویانه نهر ایله اتحاد ایدر فقط بوراسی اصل نهرك منصبی اولمیوب بو اتحاد مجرای قدیمنك طولمسندن ایلرو کلورکه اصل مجراسی آدریاتیك ساحلنده کائن لش قصبه‌سنك براز آلت طرفنه قدر ممتد اولور .

اشقودره ولایتنه داخل اولدقدن صکره نهرك یتاغی دوز وسیر سفاینه مساعد ایسه‌ده صولری دائما یتاغنه صیغمدیغندن اطرافی واوایی استیلا وبو استیلا نتیجه‌سی اوله‌رق تحصل ایدن بطاقلرك امراض وصحته تولید ایدر .

ودائما اشقودره شهری فیضان میاه آفتنه معروض بولنور حکومت سنیه درین نهرینك بومضرتی نظردقته آلمغله نهرك مجرای قدیمنه ارجاعی ونهر سفاینه صالح برحاله افراغی ایچون صرف مساعیدن کیرو طورمامقده‌در .

درینا .- طونه‌نك بیوجك توابعندن ولان صاوه صوینه صاغ طرفدن قاریشان برنهر اولوب قره طاغدن کلان سیوه وتاره صولرینك اجتماعندن حاصل اوله‌رق اولا شماله وبعده شرقه طوغری جریان وتاریم صوینی دخی آله‌رق صربستان حدودینه واصل اولورکه بورادن اعتباراً بوسنه ولایتی ایله صربستان حدودینی

تشكيل ايتمك اوزره شماله طوغرى تمديد مجرا ايله اوستريا حدودى قارشوسنده صاوايه ملاقى اولور .

دسپوت طاغى . — زبانزدى ردوب دوسپاط اولوب طاغنك نام ديكرى اولمغله ردوب ماده‌سنه مراجعت اولنه .

دستميسان . — خطهٔ عراقيه‌ده بر ناحيهٔ قديمه اولوب مركزى بسامتى قصبه‌سى ايدوكى كتب عربيه‌ده مذكوردر .

دُسوق — مصر بحريده بحيره مديريتى داخلنده ونيلك رشيد قولى اوزرنده برشهر اولوب مشاهير اولياء اللهدن (ابراهيم دسوقى) حضرتلرينك وطنى وتربهٔ معطره‌لرينك بولنديغى محلدر .

دشنيچه . — يانيه ولايتنك اركرى سنجاغنه پرمدى قضاسنه ملحق قرق قدر قريه‌يى جامع بر ناحيه‌در

دَفاتس . — مصر علياده بهنسى مضا . فاتندن برقريه اولوب اوائل دور اسلاميه‌ده بر محاربه‌نك وقوعيله مشتهردر .

دقوقاء . — آربلا جوارنده برقريه اولوب بوراده خوارجله برمحاربه ايدلمش ايدى .

دقهليه — مصرك منقسم اولديغى مديريتلردن بريسى اولوب مصر سفلاده ودمياط قولنك شرق جهتنده وبحرسفيد ساحلنده واقعدر .

٥٠٠ بيك نفوسى برچوق حيوانات اهليه‌سى واردر . اراضيسى غايت منبت اولوب متعدد ترعه‌لرله اسقى اولنمقده‌در مركزى منصوره بلده‌سيدر .

دكزلى . — آيدين ولايتنده لوا مركزى برقصبه اولوب ازميرك شرق جنوبيسنده وبابا طاغنك شمال مائله‌سنده جوانب ثلثه‌سى طاغلرله محاط اولمق اوزره بر اوه‌يه ناظر بر موقعده سطح بحردن ٣٧٠ متره مرتفع ٣٧ درجه ٤٧ دقيقه ٥٧ ثانيه عرض شمالى ٢٦٠ ٢درجه ٢٤ دقيقه ٣٢ ثانيه طول شرقيده واقعدر .

قصبه‌نك خانه‌لرى وبغچه‌لرله محاط ويكديكرندن متفرق وسوقاقلرى طار ودائمى صورتده صولر جريان ايدر وهمان هر برخانه‌ده دائمى الجريان صولر بولنور .

قصبهٔ مزبورده ٣٠٥٥ خانه‌ده ١٢٠٩٢ نفوس موجود اولوب ايدين تيمور يول خطنك سرآى لوى موقفه اوچ چاريك ساعت بعد ومسافه‌ده واقعدر .

قصبه‌ده ٧٣١ دكان ٢٤٨ مغازه ٤ قهوه ٢٢ خان ٢٠ فرون ١٨ اوطه ١ لوقانطه ٤٠ آخور ٩ دقيق فابريقاسى ٧ حمام ٦١ عرصه ٥ دكرمن ١ ميخانه ٢٥ صماز طاسى ٢ كرميت خانه ٩ دركاه ٢٨ جامع ٢٥ مساجد ١٢ مدارس ١٩ اسلام ٢ خرستيان مكتبى ٢ كتبخانه ٢ كليسا ١ تربه ١ قشله ١ حبسخانه ١ تلغرافخانه ١ پوسته

خانه ١٩٢ چشمه وسلسبيل واردر .

دكزلی قصبه‌سی قديم هيدرالا (Hy-drala) اولوب اسكی حصار ناميله ياد اولنان لائوديسه اهاليسی طرفندن اطرافی ديوارلرله محاط برموقع مستحكم اولمق اوزره تأسيس قلنمش ايدی . برارالق حركت ارض شهری كاملاً تخريب ايتديكندن سكنه‌سی قيرلره وبغچه‌لره التجايه مجبور اولمشيدی .

ياموق قلعه‌سی دينلان هيرا پوليس شهرمشهوری دخی قصبه‌نك اوچ ساعت قدر شمالنده‌در .

دكزلی قضاسی : خداوندكار ولايتی حدودنده واقع اولوب چال ، سرای كوی ، طواس قضالريله محدوددر .

اراضيسنك وسعتی تربياً ١٠١٤ كيلومتره اولوب بونك يوز اوتوز بش كيلو متروسی اورمانلقدر .

يكرمی بش قريه‌يی مشتمل اولان حوناز ناحيه‌سيله برابر ٨٦ قريه‌دن مركب ومتشكل و ٣٣٤٤٤ اسلام ١٧٥٨ روم ، ٥٠١ ارمنی (١) بلغار ٢٣ اجنبی اوله‌رق ٣٥٧٢٧ نفوسی حاويدر .

داخل قضاده ٩١٢٠ خانه ٦٨٣ دكان ٢٥٢ مغازه ٢٣ خان ٤٥ قهوه خانه ٢٢ فرون ٨٥ اوطه ٨٥٠ آخور ١١ دقيق فابريقاسی ٧ حمام ١ ٣٤١ عرصه ١٠١ دكرمان ، ٨ جامع ٤٦ مسجد ١٨ مدرسه ٧٨ مكتب ١٨ كتبخانه موجوددر .

قضا منبت ومحصولدار اولوب كليتلی ذخيره ومحصول سائره يتشديريلور .

دكزلی سنجاغی : ايدين ولايتنی تشكيل ايدن الويه‌نك اك كوچوكی اولوب قونيه وخداوندكار ولايتی حدودلرنده واقع اولوب آيدين ، وصارو خان ، منتشا سنجاقلريله محدوددر .

مساحهٔ سطحيه‌سی ٨١٦ ، كيلومتره تربيعنده‌دركه بونك ٢٦٠٠ كيلو متره‌سی قابل زراعت و ١٩٠٨ كيلو متره‌سی مزروع و ١٣٠٧ كيلومتره‌سی اورمانلقدر .

٢١٢٥١٦ مقدارنده اولان نفوسك (٢٠٩٤١٦) سی اسلام (٢٥٦٢) سی روم (٥٠١) ارمنی (٢) بلغار (٢٣) چی اجنبی اولوب بوزطاغی ايله باباطاغی مرتفع نقطه‌لريدر .

بيوك مندرس نهری ايله توابعندن اولان كوبل ، باناراق چلبی ، چوركصو وسائره سنجاغی سقی ايلر .

سنجاغك قوهٔ انباتيه‌سی وسط درجه‌ده اولوب توتون كتان ايله ذخيره وانواع ميوه حاصل اولور .

اورمانلردن اعلا كراسته ايله كمور اعمال اولنديغی كبی معادنی دخی متنوعدر .

حيوباتی ، بالی دخی ايجه‌در .

مصنوعاتی ، عبا كليم كبی شيلردر .

مياه معدنيه جهتيله سنجاق اراضيسی زنكيندر .

هیه راپولیس شهر قدیمی جوارنده نبعان ایدن صو خواص ترسیبیه‌یی حاوی اولدیغندن درونته وضع اولنان سبت وسائره کبی برجسمك اوزرینه درحال ترسب ایله شکلنی اخذ ایدر.

آسید قاربونیك ایله قاربونات دوسود وقاربونات دوفر وقاربونات دوشو املاحی حاوی اولان ییکیجه حاملری ایله بوزایه قریب آسید سولفریك ومنغزی‌یی حاوی ضمار ایلیجه‌سی نام معدنی میاه وبولدن ایجه‌سی نام مسول وقوقارجه ایلیجه‌سی نام کاس برمنبع امراض رئیه ویه‌یه نافع وبی قارناتوت دوسود قلوروسود بیورم املاحی شامل قزلدره حمامی وسائره کبی میاه معدنیه منبعلری دکزلی سنجاغی داخلنده دیرلر.

تقسیمات ملکیه‌سی :

دکزلی سنجاغی بروجه آتی قضا ونواحی‌یه منقسمدر :

قرا	ناحیه	قضا
٨٦	حوناز	دکزلی
٣٦	قاضی کوی	سرای کوی
٦١	یقلاك	حال
٤١	کونای	بولدن
٦٢	. .	طواس
٨٦	ایرله	غربی قره اغاج
٣٧٢		

ولایتك دکزلی جهتی فریکیا خطهٔ قدیمه‌سنك معدود اولوب لیدیا قراللری ایران حکمدارلرك وروماليلره ونهایت سلجوقیلره ومتعاقباً عثمانلیلره کچمشدر.

دکزلی قطعه‌سی دخی قدیما خیلی معمور اولوب برچوق بلاد جسیمه‌یی حاوی ایدیکی بوکون آنلرك یادکار عمرانی اوله‌رق عظمتلی خرابه‌لری موجود بولنمقده‌در :

دکزلی‌یه قریب اولوب الیوم اسکی حصار نامیله یاد اولنوب آنتیوخوس سوترك زوجه‌سنه منسوب اوله‌رق مشارالیه طرفندن تأسیس قلنان لائو-دیسیه شهری ایله بیزانس امپراطورلری طرفندن تأسیس اولان وبیزانس مور-خلرندن نیسه تانك مسقط رأسی بولنان خونوس شهری وقلوسا بلد قدیمه‌سی فریکیا خطه‌سنك اك کوزل بلادندن معدود ایدی.

السنهٔ عوامده پاموق قلعه‌سی دنیلان هیه‌راپولیس شهری بو قطعه‌نك اك قیمتلی موقع تاریخیسی اولوب معدنی میاه منابعی ایله دخی مشتهردر.

(پاموق قلعه‌سی) ماده‌سنه نظر اولنه ییکیجه قریه‌سنك موقعنده اولان تریپولیس ایله طواسی موقعنده بولنان تاباق سیا-ستیپولیس خرابه‌لر دکزلی سنجاغنك مدن قدیمه‌سندن درلر.

دلاحی.— مصر علیاده نیلك غرب جهتنده برقصبهٔ قدیمه‌نك اسمیدر.

دلویناکی.— یانیه ولایتنك ارکری سنجاق وپوغون قضاسنده بیك بشیوز نفوسلی برقصبه‌در.

دلوینه.— یانیه ولایتنك ارکری سنجاغنده قضا مرکزی

برقصبه اولوب مركز ولايته ۱۸ ومركز لوا اولان اركرى يه ۸ ساعت بعد ومسافه ده ودرسعادت مبدأ طوله نظراً ۸ درجه ۵۲ دقيقه طول غربى و۳۹ درجه ۵۸ دقيقه عرض شماليده وسطح بحردن ۸۰ مترهقدر مرتفع بر موقعده واقعدر .

قصبه برطاغك تشكيل ايتديكى برقاج صاغرى اوزرنده اولوب خانه لرى سيرك وهواسى لطيفدر .

اهاليسى آرنبودلغك لاپ قبيله سنه منسوب اولمق اوزره ۱۴۰۲ اسلام و۸۱۲ خرستيانكه جمعاً يكون ۲۲۱۴ نفوسدن عبارتدر .

قضايه مربوط برناحيه مركزى اولان آياسراندوز اسكله سندن مركز ولايته قدر انشا اولنان منتظم شوسه واوينه قصبه سندن كچر .

قصبه ده ۱۲ جامع وايكى مدرسه ايله بررشديه مكتبى ۱۲۰ دكان ۱۴ خان واردر مطنهٔ كرامدن شيخ رمزى وشيخ بكروعزتجى باباايله مشايخ خلوتيه-دن شيخ عزيز نام ذوات مدفوندر .

دلونيه قضاسى : لوانك متشكل اولديغى ۶ قضادن بريسى اولوب شمالاً اركرى وقورولش شرقاً پوغون جنوباً فيلات قضالرى وغرباً آدرياتيك دكزى ايله محاط ومحدوددر .

قضانك مرعا واورمانلرى چوق اولديغندن حيواناتى دخى زياده در .

پيستريجه وقلمه سى نام دره لر اراضى يى اسقايه خدمت ايدرك ويوار اسكله-سنده دكزه قاريشورلر . بوشهرلرده غايت لذيذ مرجان وييلان بالقلرى موجوداولديغندن موسمنده كثرتله صيد واخراج اولنمقده در .

قضايه مربوط فنيكه آيى سراندى وقاميچه موقعلرنده آثار عتيقه واردر.

قضا غايت منبت ومحصولدار اولديغى كبى تجارتى دخى زياده در.

قورفويه مقابل بولنان وبرچوق واپورلرك اوغراغى اولان ايا سرانديدن ماعدا بالسر ويورقاقسيا نام اسكله لر برر مخرج حكمنده درلر.

قضانك معاملات تجاريه سى قورفو وتريسته واسكندريه ودرسعادت ايله وقوعه كلير.

محصولات محليه : آرپه ، بغداى ، چودار، كتان تحمى، پرنج، زيتون، اوزوم، يكمز، بال، پينر، بياغى، پلاموط، صوغان وسبزه دن ومصنوعاتى كليم سجاده بزكبى شيلردن عبارت اولوب مصرياغى پلاموط اخراج ايدوب وبوكا مقابل البسه وقهوه وشكر وغاز ادوات جديده ومعمولات زجاجيه ادخال اولنور .

قضانك نفوسى : اسلام وخرستيان ۱۹۹۷۴ اولوب بونك ۵۸۰۸ ى مسلم ۱۴۱۷۶ سى غير مسلمدر .

قضا ۱۰۴ قريه وچفتلكات ايله آيا سراندى نام ناحيه دن عبارت اولوب اماكن موجوده سى جدول آتيده اشعار اولنمشدر .

جامع و مسجد	عدد	٢٦
مدرسه وكتبخانه	«	٢
درگاه	«	٧
خانه	«	٣٩٩٤
دكان ومغازه	«	١٥١
فرون	«	٨
خان	«	١٤
مكاتب	«	٥٠
دكرمان	«	٥٦
كليسا ومناستر	«	٧٧
چشمه	«	٢٤٤
كوپرى	«	١٢

دلى بابا .— ارضروم ولايت سنجاغنك باسينلر قضاسنده وروسيه حدودى قربنده اراس توابعندن بر صويك اوزرنده وحسن قلعه‌دن روانه كيدن يول كذركاهنده وكوسه طاغك شمال اتكنده واقع برقضادركه محاربهٔ اخيره‌ده كسب اهميت ايتمش ايدى .

دليجه ايرمق .— آناطوليده جارى قزل ايرمغك صاغ طرف توابعنده اولوب حوضه‌سى قيرشهر ويوزغاد سنجاقلرى اراضيسندن عبارتدر .

بونهر قير شهرك شمالنده واقع طاغلردن ظهور ايدوب شماله طوغرى قزل ايرمغه متوازياً جريان ونواغدن بوغازليان قصبه‌سندن بچر قره صو وقوشاق چايى وامثالى برچوق كوچك كوچك چايلردن مركب اولان تابعى اخذ ايله بياد قصبه‌سنك قارشو سنده قزل ايرمغه ملاق اولور .

دلى چاى .— اطنه ولايتنده جارى جيهان صويى صاغ طرف توابعندن اولوب منبعى قوزان طاغلرندن اخذ ايله سيس قصبه‌سى قربندن مرورايده‌رك آنازاروه ياخود آناوارزا خرابه‌سى جوارنده نهره قاريشور .

دلى چاى .— اناطوليده واقع يشيل ايرمغك مركب اولديغى ايكى قولدن غربى قولى چكه‌رك ايرمغك صاغطرف توابعندن اولوب توقاد سنجاغندن نبعان ايله مذكور ايرمغه منصب اولان توزانلى صويه متوازياً جريان ايله اماسيه سنجاغنه داخل ومذكور سنجاق اراضيسنى دخى صولادقدن صكره اماسيه‌نك آت طرفنده چكه‌رك چاينه قاريشور .

دلى قاميچيق .— وارنه‌نك جنوبنده بحر سياهه منصب اولان قاميچيق چاينك صاغطرف توابعندن ومذكور چايك مركب اولديغى ايكى مهم قوللك بريسى اولوب اسليمه‌نك شمالنده كائن قزان جوارنده بلقانلردن نبعان ايله برمدت شرقى روم ايلى داخلنده جرياندن صكره قاميچيق بلقانلرى بركديك واسطه‌سيله مرورايده‌رك قاميچيق چاينه بلغارستان داخلنه ملاق اولور .

دمتو .— مصر علياده خرستيانلرجه مقدس طانمش اولان كليساسيله مشهور برقريه‌نك اسميدر .

دلیکلوطاش .— سیواس ولایت وسنجاغنده سیواسك جنوب شرقیسنده قانغاللك شمال غربیسنده وفرات توابعندن توقما چاینه دوکیلان بالقلی صو اوزرنده واقع ناحیه مرکزی بر قصبه در .

دمردش .— (تیمورطاش) بری بروسه ودیکرادرنه جوارنده واقع برقریه اولوب هر ایکیسنده شجعان غازیان عثمانیه‌دن تیمور طاش پاشانك نامنه منسوبدرلر .

دمهور .— مصر سفلانك بحریه مدیریتی داخلنده ونیلك رشید قولندن مفرز برقنال اوزره وقاهره ـ اسکندریه تیمور یول خطنك دسوق ورشیده کیدن شعبه لرینك نقطهٔ التصاقنده واقع باموق وبوئ قماشلرینك تجارتیله مشهور یکرمی بش بیك نفوسلی بر بلده‌در .

دنك .— آیدین ولایتنك منتشا سنجاغی داخلنده دالمان چایی توابعندن کوچوك دره اوزرنده واقع برقریه‌نك اسمیدر .

معدن .— آنقره ولایتنك قیرشهر سنجاغنده برقضادر .

دوزجه .— قسطمونی ولایتك بولی سنجاغنه تابع قضا مرکزی بیوجك برقریه اولوب غایت منبت براووه‌نك ایچنده وبولینك ۳۲ کیلو مترو قربنده واقعدر .

بورای مقدما عادی بر قریه حالنده ایکن کون بکون کسب عمران اتمکده وخانه وابنیه‌لری تزاید ایلمکده‌در .

قضاسی : لوانك منتهای غرب شمالیسنده واقع اولوب شمالاً بحر سیاه شرقاً بولی وارکلی جنوباً مدرنی قضالری وغرباً ازمید سنجاغی ایله تحدید اولنمشدر .

اراضی قسماً اووه وقسماً طاغلق اولوب چیله طاغی الك مشهور جبلیدر میلان نهری آقنی کولنی قطع ایدرك بحر سیاهه دوکیلور . طاغلری غایت جسیم اورمانلری حاوی اولمغله موسمنده کسیلان اغاجلر میلان نهری واسطه‌سیله تدویر اولنان طرزلرده بچیله‌رك نهرك جریانی ایله ساحل بحره قدر ایندیریلور .

محصولاتی ذخائر متنوعه ایله میوه وسبزه وکلیتلی توتوندن عبارتدر .
قضانك سکنهٔ موجوده‌سی همان جمله‌سی مسلم اوله‌رق ۲۱۷۷۲ نفوس اولوب ۱۴۰ جامع ومسجد ۲ رشدیه و ۱۶۰ قدر مکاتب صبیانیه وسائره‌یی محتویدر .

قضا ۱۳۰ قریه ایله برده بحر سیاه ساحلنده اقچه شهر نامیله معروف بر ناحیه‌دن متشکلدر .

دوسر .— فرات وادیسنده صفین قربنده برقریه‌در .

دوشنبه .— قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده علائیه قضاسنه ملحق ۵۱ قریه‌لی بر ناحیه‌در .

دوغان. جزیره حوالیسنده بر بیوك ومشهور قریه‌نك اسمیدر.

دومة الجندل.— مدینهٔ منوره‌دن اون بش وشام شریفدن بش قوناق بعد ومسافه‌ده واقع برقصبه اولوب اطرافی سورمتین ایله محاط ایدی.

غزوات جلیلهٔ پیغمبریدن بریسی دخی بوراده وقوعبولمشدر.

بوقصبه الیوم خراب اولوب زمان تأسیسی پك قدیمدر.

روایته كوره اولاد اسماعیلدن دومی نامنده بریسنك اثر بناسی ایمش الجزیره‌ده كوفه قربنده كی دومة حیره بعد ارتحال النبی ارتداد ایدن حاكم بلده اكیدربن عبدالله الكندی طرفندن دومة الجندله بدل اوله‌رق انشا قلنمشدر.

دومنك.— (Domenitza) مناستر ولایتنك سرفیجه سنجاغنده آلاصونیه قضاسنه تابع ناحیه مركزی برقصبه اولوب كوستم توابعندن اكسریا دره‌سی كنارنده وآلاصونیه‌نك غرب جنوبیسنده واقعدر ناحیه‌سی ١٦ قریه‌دن مركبدر.

دونه. وارنه قربنده ووارنه لیماننه متصل ومتداخل بركول اولوب وارنه - روسجق شمندوفر خطی بوكولك اوستندن كچر.

دوول.— (Deol) اوروپای عثمانیده مناستر ویانیه ولایتلرنده جاری برنهر اولوب طول مجراسی ١٩٥ كیلو متره‌در.

نهر مذكور مناستر ولایتنده كوریجه سنجاغنده غرانوس طاغندن نبعان ایده‌رك ونترون كولنك ایاغنی اخذ وبراز دها ایلریده مالك واسو برینه كوللرینی قطع ایلر.

ایلبصان قربنده اشقومنی نهرینه تقرب ایده‌رك بعده بردنبره تبدیل استقامت ایله یانیه ولایتنده كائن موزاكیه اووه‌سنده برات نهرینی آلور.

ومذكور اووه‌یی صولادقدن صكره برخیلی بطاقلقلر حصوله كتوره‌رك ادریاتیك دكزینه قاریشور.

دوول ناحیه‌سی نهر مذكورك منبعی جوارنده كائن برقصبه‌نك اسمیدر.

دهروط.— مصر علیاده بهنسا قربنده نیلك غرب ساحلنده برقصبه‌نك قدیم اسمیدر.

دهشور.— خطهٔ مصریه‌ده جیزه اعمالندن بر بیوك قریه‌نك اسمیدر.

دهوك.— موصل ولایتنده قضا مركزی برقصبه اولوب آثور اقوامنه منسوب بر چوق آثار عتیقه‌یی جامعدر.

دهوك قضاسی: مروزی نامنده برناحیه ایله ٢١١ قریه‌دن مركب اولوب اهالیسی اكثریتله كرد ومسلمدر.

دیاربكر.— اناطولیٔ شاهانه‌نك كردستان قطعه‌سنده قدیمدنبرو مركزیتی محافظه ایتمش والیوم همنامی بولنان ولایته مركز

اولمش اولان برشهر قدیم وجسیم
اولوب دجله نهرینك ساحل یمیننده
ونهردن یارم ساعت قدر اوزاقده
٣٧ درجه ٢٥ دقیقه ٦٠ ثانیه
عرض شمالی ایله ٣٧ درجه ایکی دقیقه
طول شرقیده حذای بحردن ٦٢٦
متره مرتفع برمحلده واقعدر .

شهرك ایکی مرتفع سوری ایله آثار
عتیقه دن معدود برده ایچ قلعه سی
واردر .

کرك سور وکرك خانه لری قره
طاشدن بنا اولنمشدر .

طشره دن کورینشی کوزل ایسه ده
سوقاقلرك طار وطولامباجلی وخانه لری
قسوت انکیزدر .

شهرك یقیننده جسیم برکوپریسی
خلفای امویه دن هشامه نسبت اولنیور

شهرك هواسی ایام صیفده غایت
صیجاق وقیشین بالعکس زیاده صغوق
اولور

وسورك ارتفاعی جریان هوایه مانع
اولدیغندن نظافت جهتنه اعتنا اولنمز
ایسه ده جیادت هوا بالسهوله مختل
اولور .

دیار بکر اسکی برشهر اولدیغندن
پك چوق آثار عتیقه سی وار ایسه ده
تحری یه محتاجدر بناء علیه رومالیلره
عائد اولوب الیوم بری سلاحخانه یه
ودیکری جامع اتخاذ اولنان معبد نادر
الامثال مبانئ قدیمه دن معدوددرلر .

شهرك مکمل واوسعتی اورته لی بر-
چارشوسی بر باب ملکی اعدادی
ورشدیه سی و ٢٠ قدر مکاتب صبیانیه
ایله برابتدائی مکتبی ٣٢٣٢ جلد
کتب متنوعه یی محتوی درت عدد
کتبخانه سی ٦٠ قدر جوامع ومساجدی
٨ باب حمامی ومشتملات سائره سی
واردر

دیار بکرك ٣٥ بیکی متجاوز اولان
سکنه سی ترك عرب کرد ارمنی یهودی اولوب
بونلر اسلام وخرستیان سریانی کلدانی
یعقوبی مذهبنده بولنیورلر .

السنهٔ محلیه ترکجه ایسه ده عرب
ارمنی سریانی زازا لسانلری دخی تکلم
واستعمال اولنمقده در .

دیار بکرك زمان تأسیسی حقنده
اساسلی برمعلومات یوقسه ده آمید
اسمی پك اسکی اولوب بونکده اولاد
ابراهیمدن مدین بن امدالبلندی نام ذاته
نسبتله تسمیه قلندیغی سورك ابنیه سنی
تشکیل ایدن طاشلرك سیاهلغی شهره
قره امید نامنی ویردیکی اقوال موجوده
میاننده بردرجه یه قدر شایان قبول
اوله بیلور .

قبل الهجره اورلرده اسکان ایدن
بنی ربیعه قبیله سنك رئیسی بولنان بکر
ابن وائل نام ذات دخی شهر وحوالیسنه
کندی اسمنی اولدیغی احوالك تاریخیه
دندر .

دیار بکر ایرانیلرله روملر بیننده
برخیلی زمان مدار حرب ووغا اولوب
دفعاتله شرق ایمپراطورلرینه کچمش

ومشهور اولان سورینی قیصرلر بنا واکمال ایتمشلردر .

شوکت اسلامیه‌نك درجۀ قصوایه واصل اولدیغی زمانکه ایام خلافت جناب فاروق اعظمده جزیره فاتحی اولان عیاضی ابن غنم (ر) حضرتلری ایله سیف الله خالد بن ولید (ر) طرفلرنده هجرتك اون برنجی سالنده فتح وتسخیر قلنمشدر .

حکومات اسلامیه‌دن دیار بکرده آل بویه آل حمدان آل مروان واق وقره قیونلیلر اجرای حکومت ایتدکدن صکره اسماعیل صفوی زماننده ایرانیلره کچمش وفاتح اقلیم عرب وعجم اولان یاوز سلطان سلیم خان عثمانی زماننده چالدران غالبیتی نتیجه‌سی اوله‌رق ید عثمانیانه انتقال ایتمشدر .

دیار بکر.– الجزیره دنیلان مزوپوتامیا قطعه سنك قسم شمالیسنده عبارت اولوب شمالاً ارضروم شمال شرقی جهتنده بتلیس ووان جنوب جهتندن حاصل ولایتلری جنوبا زور سنجاغی غرب جنوبیده حلب ولایتی غرب جنوبیده معمورة العزیز ولایتله محاط ومحدوددر

مساحۀ سطحیه ۳۸٦۰ مربع کیلو متره اولوب بونك ۲٦۴۹۴ کیلو متره محلی غیر قابل زراعت و ۱۷۳۲ کیلو متره‌لك محلی دخی اورمانلقدر

ولایتك اراضیسی علی العموم طاغلق وسنکستان اولوب انجق جزیره‌دن محدود اولان ماردین سنجاغنك قسم جنوبیسی چوللردن عبارتدر .

ولایتك طاغلری سمت شمالیسنده کائن اق طاغ وشعباتی ایله جنوب جهتده کائن قره‌جه طاغ وشرق جنوبیده واقع طور عابدین سلسله‌لری اولوب بونلرك فروغ وشعباتی ولایتی معارضه‌لی بر حاله قویمشدر .

ولایتك الك مهم انهاری دجله ایله فرات وبونلره ملاقی اولان بر خیلی توابعدن عبارتدر .

ولایتك تجارت نقطۀ نظرنده اهمیتی زیاده ایسه‌ده وسائط نقلیه فقدانی واسکله‌لرك بعدیتی حسبیله استعداد تجاریه‌سی نسبتنده ترقی ایده‌مامشدر .

احوال تجاریه‌سی حقنده بر فکر اجمالی حاصل ایتمك اوزره ولایتك ۱۳۰۹ سنه‌سی اخراجات وادخالاتی حقنده ولایت سالنامه سنده کوریلان ایستاتستیق بر وجه زیر درج وتحریر قلنمشدر :

اخراجات

ممالك اجنبیه	لیرای عثمانی
بیاغی	٦۲۰۰۰
فیلك	٦٦۹۵
مازی	۱۲۷۵۰
ضمغ	۲۹۰۰
جلود	۲۸۷۵
ایپك قوزه‌سی وقایجی باشی	۸۵۰
کورك اعمالنه صالح حیوان پوستی	۳٦۵۰
یکون	۹۱۷۲۰

١٢٠٤٥	ليراى عثمانى ولايت سائره يه
١٦٧٠	بادم
٦٦٠	اشياى متنوعه
٩٤٠٥٠	يكون
٣٨٨٠٠	قيون وكچى
١٨٧٥٠	ياغ
٣٣٠	اينك واوكوز
١٠٢٤٠	باقير
١٤٣٠٠	پرنج
١٤٣٠٠	كچى دريسى
٢٢١٠	اقمشه
١١٠٠	كراسته
٢٢٠٠٠	بغداى
٧٧٠٠	اشياى متنوعه
٢٢٣٧٨	مجموع اخراجات

ادخالات

ليراى عثمانى	ممالك اجنبيه دن
٥٠٠٠٠	ايپليك
١٣٩٧٠	بز
٥٠٠٠	باصمه
٢٤٧٥	قلاى ونشادر
٤٤٠٠	چيويد
١٣٠٠	جاموس دريسى
٩٩٠٠	پترول غازى
٩٠٠٠٠	قهوه
٩٠٠٠	شكر
٨٨٠٠	چوخه وسائره
٢٢٠٠	كبريت
٢٢٠٠	كاغد
٩١٧٢٠	يكون

دیار بکر ولایتی

١٢٠٠٤٥	ايراىٔ عثمانى
٢٤٠٠	قوندره كراسته
٢١٠٠	فس
٢٢٠٠	دميرچيوى
٢٧٥٠	باقير
٧٠٠	يازمه
٥٠٠	فانيله
١١٠٠	مجوهرات
٢٤٢٠	امتعهٔ ايرانيه
١٥٤٠٠	اشياى متنوعه
١٩٤٦١٥	يكون

ولايات سائره دن

٦٠٠٠	صابون ـ حلب ولايتندن
٤٤٠٠	مانيسا ـ حلب ومعمورة العزيز ولايتلرندن
٧٧٠٠	اغنام ـ ارضروم وبتليس ولايتلرندن
١٠٠٠٠	طوز ـ بتليسدن
٦٦٠٠	اشياى متنوعه
١٨٤٣١٥!	مجموع يكون

دياربكر ولايتى بروجه آتى قضا ونواحى يه منقسمدر :

اسامئ لوا	اسامئ قضا	اسامئ نواحى
دياربكر	(١) دياربكر	شرق
		غرب
		بهرامكى
		بشيرى
	(٢) سيوه رك	قره كچى
		بجاق
		يكيشهر
	(٣) ليجه	هانى
	(٤) سيلوان	حضرو
	(٥) ديرك	محل متينان
ماردين	(٦) ماردين	
	(٧) جزره	
	(٨) نصيبين	حباب
		اليات
	(٩) مديات	كربوران
		باصبرين
		مستكف
		قصر
	(١٠) عونيه	
معدن	(١١) مركز	ارغنى
	بالو	قره بيكار
	(١٣) چرميك	چونكش

ولايتك ذكر اولنان نواحيدن ماعدا اصول جديده اوزره برچوق نواحيسى دها وار ايسه ده مركزدن اداره اولندقلرندن ايروجه مدير يوقدر.

ولايتك نفوسى موجوده سنك مليت نقطهٔ نظرنده صورت توزيعى جدول آتيده ارائه اولنمشدر.

اقوام	يكون	اناث	ذكور
اسلام	٢٩٨٧٨٥	١٤١٦٦٥	١٧٢٨٥٥
ارمنى	٤٦٢٣٧	٢١٦٠١	٢٤٦٣٦
ارمنى قتوليكى	٦٤٢٧	٣١٠٤	٣٣٢٣
روم	١٢٠٣	٥٤٩	٦٥٤
روم قتوليكى	٦٧	٣٩	٢٨
سريانئ قديم	١٧٨٤٣	٨٥٨٨	٩٢٥٥
سريانى قتوليكى	١٥٦١	٧٦٩	٨٩٢
پروتستان	٤٥١٢	٢١٨٥	٢٣٣٧
يهودى	١٢٣٤	٦٠٨	٦٢٦
كلدانى	١٣٦٢	٦١٩	٧٤٣
يزيدى	٣٥٢٠	٨٥١	٢٦٦٩
قبطى	٧٩	٤١	٢٨
يكون	٤٨٢٩٤٠		

دياربكر سنجاغى : دياربكر، سيورك، ليجه قضالردن مركبدر.

ديار ربيعه.— الجزيره نك قسم شرقيسنه ويريلان اسم اولوب قبل الاسلام بنى ربيعه قبيله سنك اقامتى سبب تسميه سى اولمشيدى بو اسم بعضاً ديار بكره دخى تعميم اولنور وديار بكره ديار بكر نامنك سبب تسميه سى اولان بكر ابن وائل دخى مار الذكر بنى ربيعه قبيله سنك رئيسى ايدى .

ديار نضر.— الجزيره نك قسم غربيسى وخابور ايله فرات بيننده كى پارچه سيدر .

بوراسنى دخى بنى مطر قبيله سى اقامت ايلمشيدى .

دير.— زور سنجاغنك مركز اداره سيدر .

بونك اسمى دير (رمان) ايسه ده زور سنجاغنه نسبتله دير زور دينلمشدر .

قصبه فرات نهرى اوزرنده ونهرك ساحل غربيسنده وخابور منصبنك درت ساعت غرب شماليسنده واقع اولوب بيك نفوس وبر قاچبيك خانه يى ٣ جامع ٢ كليسا بر عسكرى خسته خانه سى ١ حمام ٣٠٠ دكانى و ٤ خانى شاملدر .

بغداد ايله شام آراسنده وعشاير عربانك جولانگاهى اولان چوللك اورته سنده اولديغندن عشاير بوراده مركزلنور فراتك اورته سنده كاش احويجه اطه سنه بر كوپرى ايله متصلدر .

دير اسمنك اضافتيله ممالك شاهانه نك اكثر جهاتنده برچوق قرا وساره واردر .

دير القمر.— جبل لبنان مستقل متصرفلغك مركزى اولوب بيروت ايله صيدا اراسنده وبيروتك ٣٠ كيلومتره بعدنده ووادى القاضى نام نهرك اوزرنده وطاغلق بر محلده واقع اولوب اوچبيك قدر اهاليسى درزى ومارونيدر .

كليسا و مناسترلرى ومنتظم باغچه لرى واردر .

Deir Barmaus

دير باراموس.— خطهٔ مصريه ده قاهره نك غربنده وقرص ايله طرابلس غرب طريقى اوزرنده ووادئ ناخردن داخلنده واقع برموقعنك اسميدر . دير غول كردستان قطعه سنده جزيره نك شمال شرقيسنده وبوهتان اراضيسى داخلنده دجله نك صول طرف توابعندن برى اوزرنده واقع برقريهٔ معمه نك اسميدر .

دير دت.— مصرده ونيلك رشيد قولى اوزرنده بركوچك قصبه در .

ديريك.— ديار بكر ولايت وسنجاغنده قضا مركزى برقصبه اولوب مشهور قره جه طاغك اتكنده وخابور حوضه سنده واقعدر .

٣٠٠٠ قدر اهاليسى برجامع شريفى اونبش خان ودكانى واردر .

هواسی غایت کوزل میوه‌سی مبذولدر .
قضاسی : دیاربکر ، سیورك قضالری
وماردین وزور سنجاقلریله محاط اولوب
قسماً طاغلق وطاشلقدر .
خابوره تابع جرجب نام صوایله اسقا
اولنور مرعالری کنیش اولدیغندن
حیواناتدن پك کلی استفاده اولنور .
زراعته اولقدر اهتمام اولنه‌مامقله
برابر خارجدن ذخیره جلبنه لزوم کورلمز
وغایت نفیس یاغ وپینر اعمال اولنور .

دیدان . — حجازك قصبات قدیمهٔ مشهوره‌سندن ایکن الیوم خرابدر .

دیبور . — جزره قربنده برقریه ایدی .

حرف الذال

ذات الحج. — سوریه ولایتنده معان سنجاغی داخلنده مواقف حجدن طاشلق وچاقللق برمحل اولوب هجر واشمه‌لردخی دیرلر جقماندن ١٤ وعاصی خرمادن ٢٥ ساعت مسافه‌ده در .

سلطان سلیمان بناسی برقلعه وبر برکه‌سی واردر . درون قلعه‌ده کی قیودن صوچکوب خارج قلعه‌ده اولان برکه‌یی طولدیررلر بوراده بنی سلیم طائفه‌سی مسکوندر .

ذباب. — مدینهٔ منوره‌ده مشهور برطاغك اسمیدر .

ذبیان. — تبیان وزننده بلغاسمتنده برقبیله وبوقبیله‌نك اسمیله مسمی برقصبه‌نك اسمیدر .

ذمار. — یمن ولایتنده صنعا مضا فاتندن قضا مرکزی بر قصبه‌در صنعایه مسافه‌سی ١٥ ساعتدر .

ذمار قضاسی : صنعا ، یریم ، ریمه قضالری واراضیٔ غیر مضبوطه ایله محدود طاغلق براولوب قیونلری چوقدر

ذوالقدریه. — مرعش وحوالیسنده اجرای حکومت ایدر وتاریخ عثمانیمزه مناسبتی اولان برترکمان حکومتنك حکم سوردیکی محللر اولوب مرعش سنجاغی ایله ابلستان وملاطیه بوقطعه‌ده داخل ایدی .

حکومت ذوالقدریه ٧٨٠ تاریخندن ٨٨٥ تاریخنه قدر دوام ایدرك ٩ نفر حاکملری کلمشدر .

ذی شراق. — یمنده تعز سنجاق وقضاسنده ٣٨ قریه‌دن مرکب برناحیه‌در .

ذوالحجفه. — رابغك نام دیکری اولوب رابغه اشمه‌سی دخی دیرلر . مقدما اسمی فهیعه اولدیغی حالده سیل کلوب اهلنی استیصال وجمله‌سنی هلاك ایتمکله جحفه تسمیه اولنمشدر .

تفصیلات ایچون رابغ کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

ذوالنون. — منازل حج شریفدن اولوب شامدن بش ساعت اوزاقدر بونك نام دیکری ترخانه خانیدر قدیماً ترخانه طبع اولنوب حجاجه توزیع اولنور ایمش بومحله کتیبه دخی دیرلر خراب برخانی الان باقیدر .

ذوالحلیفه. — حاجی وبیار علی ناملریله دخی مسمیدر . مدینه‌یه اوچ ساعتدر بین الحرمین منازل حجدندر .

حرف الرا

رابا .— (آقروپولیس) (رباط معاب) سوریه‌ده بلقا سنجاغنده وقدس شریفك اون بش ساعت اوزاغنده بر خرابه اولوب قدیماً معابیلره مرکز ایدی .

رابغ .— خطهٔ مبارکهٔ حجازیه‌ده جده سنجاغنده لیث قضاسنه مضاف بر ناحیه مرکزی اولوب جده‌نك بحراً یدی میل وبراً اوتوز ساعت قدر شمالنده وبحر احمره بر ساعت مسافه‌ده واقعدر .

مصر وشام محملرینك راستنده بولنوب میقات احرامدر . جواری غایت اینجه قومسال وجزئی قازلسه زمیندن صو چیقار خرما بستانلری قاون وقاربوزی مشهوردر . « دم اخوین » یعنی قرداش‌قانی دینلان اجزا دخی کثرتله بولنور . ذات الجحفه ، رابعه اشمه‌سی دخی دیرلر قصبه‌ده بر قلعه یدی قپو اون صهریج ١١٦ خانه ٥ جامع ٢٠ دکان ٣٦٩ نفوس موجوددر .

قلعه‌سنده‌کی جسیم ذخیره انبارلرنده مدخر اولان ذخائر آیاب وذهابده محملره توزیع اولنور .

راجب .— سوریه ولایتنك بلقا سنجاغنده نابلسك شرقی شمالنده وادیٔ زرقه قربنده بر قریه‌در .

راچتما .— صربیه‌ده جاری اولان طونه توابعندن موراوه‌یه دوکیلان ویکی باراردن کچن کوچوك بر صویك اسمی درکه موراوه‌یه صر - بستانده واقع راچقاده قاریشور .

راحت‌طاغی .— قونیه ولایتنده بوردور سنجا - غنده کولحصار ارك شرقنده اوجبیك متره مرتفع بر طاغك اسمیدر .

راخیله .— بغداد ولایتنده کربلا سنجاغنده وکربلانك شمال غربنده چولده بر موقعك اسمیدر .

راخوفچه .— قوصوه ولایتنك پرزرین سنجاغنده مرکزه تابع ١٣٤ قریه‌لی بر ناحیه‌نك اسمیدر .

راخوه .— بلغارستنده وطونه ساحلنده صوفیه‌نك ١٤٩ کیلومتره بعدنده بلغارستانك قضا مرکزی وایشلك بر اسکله‌سی اولوب ٤٠٠٠ قدر سکنه‌سی وخیلی تجارتی واردر .

راخوه قضاسی ، ٧٠٠٠٠ قدر نفوس وایکی یوز قرایی مشتملدر .

رادومير .— بلغارستانك كوستنديل سنجاغنده ويطوش طاغی اتكنده ایكی اوچبیك نفوسلی برقصبه‌در .

رادويشته .— قوصوه ولايتنك اسكوب سنجاغنده قضا مركزی برقصبه در . اسكوبه مسافه‌سی يكرمی درت ساعتدر .

درون قصبه‌ده يدی سكز بيك نفوس ٦ جامع و مسجد بر مدرسه بر كتبخانه بر كليسا يدی رشديه اولمق اوزره درت مكتب بر چالار ساعت يدی خان يوز اللی دكان واردر .

رادويشته قضاسی : ولايتك شرق جنوبيسنده وبلغارستان حدودنده اولوب اشتيب ، قوچان قضالری وسلانيك ولايتيله محدوددر . آراضيسی طاغلق وعارضه‌لی ايسه‌ده منبت اووه‌لری وكوزل واديلری دخی واردر . حاصلاتی پاموق ، آفيون ، كتان ، پرنج ايله حبوباتدن عبارتدر خيواناتی چوق اولمغله اخراجاتی اولدقجه رواجليدر . سكنه‌سی يكرمی بيكه قريبدر . مشتملاتی ٥٩ قريه‌دن عبارتدر .

بو اسمده مناستر ولايتنده دخی برقريه واردر .

رازلق .— سلانيك ولايتنك سيروز لواسنه ملحق برقضادر . اشبو قضا بلغارستان حدودنده وطاغلق برمحلده اولوب ٤٠٠٠٠ دونمی متجاوز ترلا ٥٢ بيك دونم چاير ٣٥٠٠ دونم باغچه‌يی حاويدر .

محصولاتی پاتاتس فصوليه وسائره ومعمولاتی كايم شياق كبه ويرلی بزی وآلاجه‌دن عبارت .

سنوی نسج اولنان شياق يوزبيك آرشونی تجاوز ايدر .

اعمالات نسجيه ايچون داخل قضاده يوك يیقامغه مخصوص بطاق تعبير اولنور برچوق طوقماق وكچی دريسی احضاری ايچون ملحقاتنده يكرمی قدر دباغخانه موجوددر .

قضاده احضار اولنان جلود ومشينلر هم داخلاً وهمده اوستريا وآمريقا ارسال اولنور .

مركز قضا سيروزك شمال شرقيسنده ويكرمی سكز ساعت اوزاقده واقع ، مهوميه ، نامنده اولان برقصبه‌در .

رأس العين .— الجزيره ده زور سنجاغنه تابع برقضا اولوب لوانك سمت شماليسنده وچولده واقعدر اهاليسی عشاير عربياندر .

مركز قضا اولان رأس العين قصبه‌

سی ماردین ایله حاران اراسنده ومهم برنقطه‌ده واقعدر .

(زور ماده‌سنه نظر اولنه)

راشیا .— سوریه ولایتنده مرکزه مضاف برقضا مرکزینك اسمی‌در مرکز ولایت اولان شام‌شریفه مسافه‌سی قرق کیلومتره‌در : قصبه وادئ یتیم اعلاده واقع اولوب سطح بحردن اوجبیك‌اوجیوز اللی‌متره مرتفع بولنان جبل‌الشیخ نام طاغ قصبه‌نك شرق‌جنوبیسنده ویقین برمسافه‌ده‌در .

راشیا قضاسی : عمومی دینه‌جك درجه‌ده طاغلق‌اولوب زراعتی محدود . قضانك ملحقاتی ۱٦ قریه‌در .

راقوص .— ارضروم ولایت‌ولوا سنك‌اسپیر قضاسنده برناحیه‌در .

رامه .— بیروت ولایتنك عکا سنجاغنده وعکانك شرق وتخمیناً اوتوز کیلومتره بعد ومسافه‌ده واقع برقریهٔ مشهوره‌نك اسمی‌در .

رانیا .— موصل ولایتنده کرکوك سنجاغنه تابع ٤٥ قریه‌لی برقضا اولوب ۰۰۰، قدر نفوسی مشتملدر . رانیه‌ده برمحکمه‌واردر اهالیسی زراعت وحیوان بسلمك ایله تعیش ایدر .

راونه‌ریقه .— قوصوه ولایتنك یکی‌پازار سنجاغنده قولاشین قصاسنه تابع ۱۳ قریه‌لی بر ناحیه‌در .

قضانك سائر ناحیه‌لری : مویقواج وپرانش‌در .

رایان .— مصرده ومدینة‌الفیوم ملحقاتندن چولده کائن برموقعك اسمی اولوب‌مدینهٔ‌مزبوره‌یه برطریق ایله متصلدر .

رتمو .— Réthymo. (رتمو) کرید اطه‌سنده رتمو سنجاغنك مرکز اداره‌سیدر .

قدیمدن بری نامنی محافظه ایتمش اولان رتمو قصبه‌سی اطه‌نك اهمیتجه ایکنجی بلده‌سی غایت منبت‌براووه‌نك مدخلنده کائن قومسلی بر محلده وایکی کوچك صویك اراسنده واقع اولوب ایدا طاغنك صونك پایه‌لری مذکور اووه‌یه منتهی اولور .

لیمانه حاکم اولان‌قلعه‌سی ایله بعض مبانئ عظیمه‌سی وطرق منظمه‌سی وندیکلیلر زماننده برو حسن محافظه اولنمشدر (نفوسی ۹۰۰۰) قضیه‌ده روم واسلاملره‌مخصوص مکاتب‌متنوعه واردر لیمانی محافظه‌لیدر قصبه‌ده سکز جامع بش درگاه بش‌روم کلیساسی بر قتولیك‌کلیساسی ایکی‌قشله‌بری عسکری اولمق اوزره ایکی‌خسته خانه‌برحکومت قوناغی برکمرك دائره‌سی ایکی حمام

بر اوتل بر مطبعه واردر .

رتمو سنجاغی اطه‌نك شرق قسمنده واقع اولوب اون التی بیکی مسلم وقصوری روم وملل سائره‌دن عبارت اوله‌رق ٤٩٠٩١ نفوسی جامعدر.

سنجاغك باشلوجه مصنوعاتی صا-بون وزیتون یاغی استحضاری درکه سموده یدی باب صابونخانه واردر ؛ بوندن ماعدا اوزوم پینیر کتان تخمی بال وبالموی دخی حاصلات لوامیانده مهمدر .

سنجاغك تجارتی ٦٢٢٥٣١٥ قرانغه بالغ اولوب بونك (٢٦٩٤٠٢٥) سی اخراجات و (٣٢٨١٢٩٠) ادخالاتی تشکیل ایدر .

یالکز سنوی فرانسه یه ادخال اولنان رسمو یاغنك بالغ اولدیغی مقدار (١٠٣٩٢٥) فرانق واوستریا ومجا- رستانه ادخالاتنك قیمتی دخی (٤٠٠٠٠) فرانقدر.

رسمو لیمانه ادارهٔ مخصوصه وکرجی واپورلریله بر چوق سفن تجاریه اوغرار بونلر میاننده عثمانلو سنجاغی حامل اولان سفائنك یوز اون دردی واپور واوچیوز قرق طقوزی یلکنلی اوله‌رق عددی درتیوز التمش اوچه بالغ اولورکه بونلرك حمولهٔ مجموعه‌لری ٨٠ بیك طونوبی متجاوزدر .

رسمو ایله جواری و٨٧ عدد قریه رتمو قضاسنی تشکیل ایدر .

رتمو لواسنك ٨٧ قریه ایله مرکزی شامل اولان رتمو ویوز قریه‌لی میلوپوتاموس وقرق بش قریه‌لی آماری نامنده اوچ قضاسی واردر .

رجال المع .— یمنده عسیر سنجاغنك برقضاسیدر .

رجن .— بغداد ولایتنده کربلا سنجاغنده نجف اشرف قضاسنك برناحیه‌سیدر .

رحمانلو .— شرقی روم ایلی ولایتنده ومریج نهرینك صول طرف توابعدن بری اوزرنده وبالقان سلسله‌سی اتکارنده کائن برقصبه‌جقدر .

رحمانیه .— مصر اسفلده نیلك رشید قولی اوزرنده دسوق بلده‌سنك قارشوسنده ودمنهوردن آیریلان شمندوفر خطی شعبه‌سنك اوزرنده کائن مدیریت مرکزی بر قصبهٔ مشهوره‌در .

رداع .— یمن ولایتنك صنعا لواسنده بر قضا اسمی در .

ردوب .— (Rhodope) یاخود دوسپاط « دسپوط » روم ایلیده بلقان سلسلهٔ مشهوره‌سندن ریلو طاغندن اعتباراً تشعب ایدرك بلغارستان وشرق روم ایلی ایالتلرینك

قسماً حدودینی تشکیل ومریچ حوضه‌سنی قره‌صو حوضه‌سندن تفریق ایلر رودوبك امتدادی ۲۹۵ کیلومتره واڭ مرتفع تپه‌سی ماساله نامیله (۳۱۰۹) متره قدردر.

رودوبدن ایریلان وقره بلقان نامیله شهرت شعار اولان شعبه‌سی شرق شمالی‌یه وقره‌اوغلان، قارلق، طوقاجق قوجه یایلا شعبه‌لری شرق جنوبی‌یه طوغری ممتد اولور.

ردوب سلسلهٔ اصلیه‌سی روم ایلیٔ شاهانه‌نك تقسیمات قدیمه‌سندن اولان تراکیا ایله ماکدونیا مملکتلری اراسنده حد فاصل اعتبار اولنور ایدی بوسلسله‌دن برچوق نهرلر نبعان ایدر واتکارنده بولنان جسیم اورمانلردن استفاده ایدیلور.

ردوب اتکارنده بولنان قریه‌لرده شجاعت وبسالتله مشتهر اولان پوماقلر اسکان ایدر.

ردوس اطه‌سی — (L,ile De rhodes) جزایر بحرسفید ایچنده قبریس ومدللیدن صکره جسامتجه برنجی اولان ردوس اطه‌سی جزایر بحرسفید ولایتی وجوده کتورن الویهٔ اربعه‌نك بریسی اولوب بیضی الشکل وامتدادی شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغریدر.

موقع جغرافیسی: جزیره ۳َ ۵۰۵۳ : ۲۷َ ـ ۳٦ عرض شمالی ایله ۲۳َ ـ ۲۵ : ۵٦َ ـ ٦۰ طول شرقیده (بارسی نصف النهارینه کوره) واقعدر.

اطه‌نك طول اعظمیسی ۳۸ کیلو متره ومساحهٔ سطحیه‌سی ٥١ ـ ٩٠٥٤ دونمدر.

ذاتاً اناطولی‌یه منسوب برسلسلهٔ متمادیه‌نك مهم برتپه‌سی عد اولنان اطه استقامت طولانیسنه نظراً برسلسله ایله قطع اولنمشدرکه مذکور سلسله‌نك فروغ وشعباتی اولان عوارض مختلفه جزیره‌یی خیلیدن خیلی‌یه عارضه لندرمشدر بو سلسله‌نك اڭ یوکسك نقطه‌لری قدیماً (Ataprius) آتاریبیوس دینلان آتایرو Atairo (۱۲٤۰ متره) وآقرامیتی Akramitay (۸۲٤ متره) وایلیا (۷۹٤ متره) تپه‌لریدر. اطه‌نك باشلوجه آقار صوبی اسکی ردولیلرك فیزوس (Physeus) دیدکلری فیسقا (Fiska) نهریدر بوندن ماعدا برچوق ماءجاری دها وار ایسه‌ده بالنسبه اهمیتلری آزدر.

ردوس اورمانلری ازمنهٔ قدیمه‌ده کرك یاقیق وکرك انشاآت ایچون پك کلیتلی کراسته واودون اخراج ایدرلر

ایدی الیوم اشـا آت ایچون اطرافه
کراسته ارسالنه دوام اولنمقده‌در .
اقلیمنك وطوپراغنك مساعده‌سی
نسبتنده زراعته اهتمام اولنمدیغندن
ردوسك محصولاتی حبوبات جهتیله انجق
محلانه کفایت ایده بیله جك درجه‌ده ایسه‌ده
میوه‌سی علی الخصوص لیمون پورتقال
واوزوم ایله زیتون محصولی پك برکتلیدر.
ردوسك طوغله وچوملکجیلك صنعتی
قدیماً پك مترقی وعادتا بورایه مخصوص

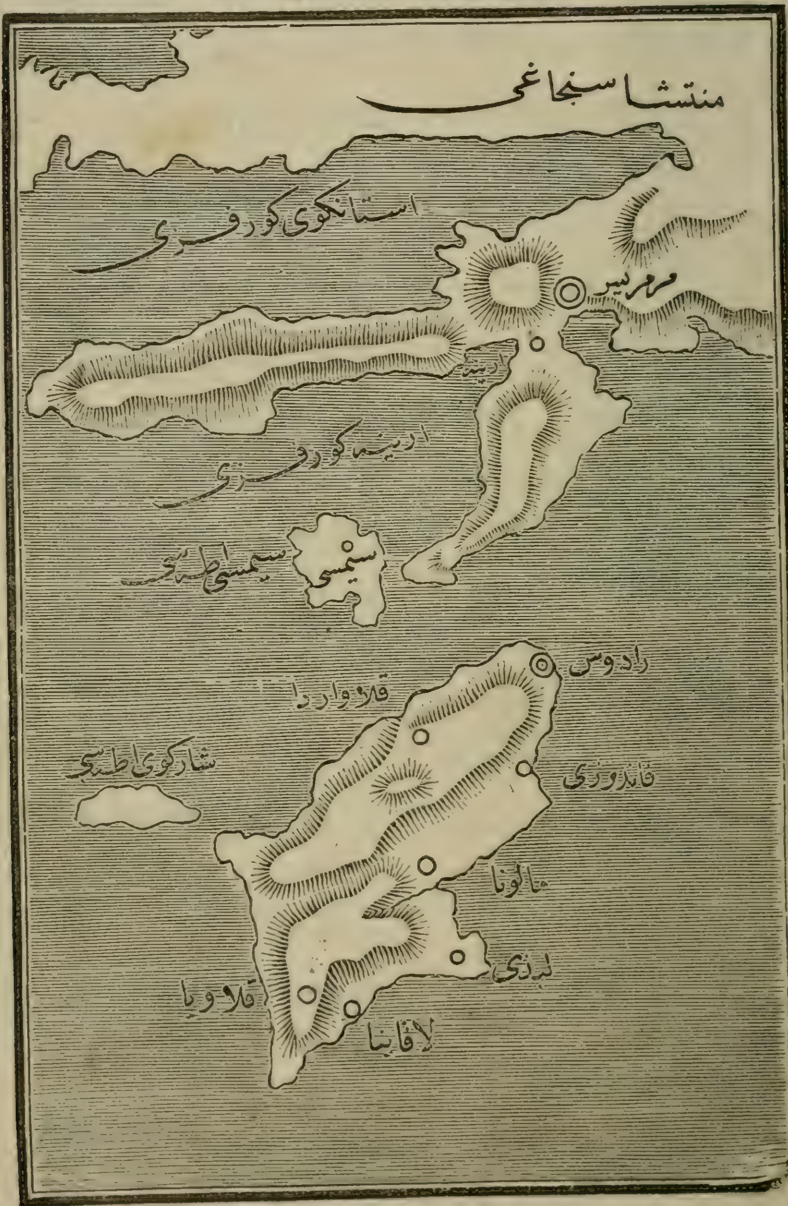

ردوس خریطه‌سی

برصنعت ایدی ایمپراطور ژوستینیانی مشهور آیاصوفیه انشاسنده ردوس صنعتکارانی طرفندن اعمال وتدارك اولنان طوغلهلری استعمال ایلدیکی محققات تاریخیه دندر .

تقسیمات ملکیه : ردوس سنجاغی ردوس سیمی ، قازوس ، قارپاتوس ، قاستللو ریزو نامیله بش قضا ایله تیلو ، شرقی ناحیهلرینی مشتملدر .

سکنهسی : قسم اعظمی روم ویدی بیکی مسلم ومتباقیسی ملل مختلفه اولهرق ٢٩١٤٨ نفوسدن عبارتدر .

معارف جهتی هنوز پك ایلری کتمامش ایسهده ینه اطهده بری عالیه اولمق اوزره اوچ باب اسلام واوچ باب روم ورباب قتولیك برباب اسرائیلی که جمعاً سکز باب مکتب واردر .

ردوس شهری .– جزیرهنك مرکزی والینك مقری اولوب ساحلده مکمل برلیمانه مالکدر .

سنوی ردوس لیماننه کلوب کیدن سفاین ١٧٥٠٥٦٤ طونه استیعابنده در.

رزافه .– زور سنجاغی حوالیسنده رقه شهری مقابلنده ودرت یولك برلشدیکی محلده واقع خرابه برمحلك اسمی در .

رفاهیه .– (قضاسی) ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنه مربوط قضاسیدر مذکور قضا ارزنجان قضاسنك غرب شمالیسنده واقع اولوب شرقاً ارزنجان قضاسی شمالاً طربزون ولایتی غرباً سیواس ولایتی جنوباً قوری چای قضاسیله محاط ومحدوددر اراضیسی فراتك صاغ طرف توابعیله صولاتور طوپراغی برنجی درجهده منبتدر .

اوچ ناحیه ایله (١٧٦) قریهیی وبونلرده جمعاً (٣٣٧٦) خانهیی محتویدر . یکرمی اوچبیکی اسلام باقیسی ملل سائرهدن عبارت اولمق اوزره اهالیء قضا (٢٤٩٢٧) نفوسدر .

دائرهء قضاده علوم عربیه وشرعیه تحصیله مخصوص ٦ مدرسه و ١٢ مکاتب ابتدائیه اونبش جامع شریف بش باب کلیسا واردر .

مرکز قضا اولان کرجانیس (ملك شریف) قصبهسی فرات توابعندن بیوجك برصو اوزرنده واقعدر .

محصولاتی حبوبات متنوعه داخلاً خرق واستهلاك اولنان منسوبات محلیه وعادیهدن عبارتدر

رسنه . — مناستر ولایت ولواسنه مربوط برناحیه‌در .

رفیدة الیمن . — یمن ولایتنك عسیر سنجاغنده ناحیه اسمیدر .

قه . — حلب ولایت وسنجاغنده قضا کزی بر قصبه درکه حلبدن ۲۲۰ او مترو اوزاقده و « نیسه‌فوریوم ابه‌سنده وفرات ایله بلیك نهرلرینك تقاسنده کائن « ۲٤۰۰ » خانه‌یی معدر .

قصبه‌نك تأسیسنی اسکندره نسبت ییورلر .

رقه قضاسی : شمالاً اورفه سنجاغی یج قضاسی شرقاً وجنوباً زور سنجاغی باً الباب قضاسیله محاط ومحدوددر. ابی تشکیل ایدن اراضی الجزیره‌دن ود وغایت منبت وواسع بر اووه عبارتدر. باشلوجه محصولی خرمادر. ن بش بیك قدر تخمین اولنان نه‌سنك قسم اعظمی یعنی یتمش بیك ی خیمه نشین بدویلر اولوب غایت یل اولان آت ودوه‌لرنی بوقیمتدار ده بسلرلر. سکنهٔ غیرمسکونه‌سندن ن عنزه، حدیدی، ناوالی قبیله‌لری بیك چادره بالغ اولوب بونلر غایت ع ومرتبات بمیدیه‌لرنی منتظماً ادا وایفا ایدرلر. نهر فرات ایله بلیك نهرلری قضایی اروا واسقا ایدرلر .

رقه‌لر . — مناستر ولایتنك دبره سنجاغنده بر قضا اسمیدر نفوسی « ۱۰۱۹۸ »

رقیصون . — طرابلس غرب ولایتنده قول اوغلی باش اغالغنه مربوط برناحیه‌در .

رماهیه . — بغداد ولایتنده دیوانیه سنجاغنده ودیوانیه‌نك غرب جنوبیسنده واقع برخرابه‌در .

رمته . — سوریه‌ده حوران سنجاغنده دمشق الشامدن معانه کیدن طریق اوزرنده برقریه‌نك اسمیدر .

رامله . — قدس شریف سنجاغنده وسنجاغك اسکله سی اولان یافه ایله قدس طریقنده بعض معابدی مشتمل برقصبه‌در .

ابو الفدانك روایتنه نظراً بوراسی خلفای امویه‌دن سلیمان بن عبد الملك طرفندن (۷۱٦) تاریخ میلادیسنده تأسیس اولنمشدر .

بوراده قدس زوارینك استراحت واقامتنه مخصوص اواق اوزره ارض مقدس رهبانك مناسترلری موجود اولوب تأسیسلرینی بورغونیا دوقه‌سی (فلیب اوبون) ه نسبت ایدرلر یافه طریق اوزرنده شهیدلر قز قله‌سی

نامیله شهر تشعار اولوب الیوم خراب برجامعك مناره‌سی اولان قله پك اسکی برمناسترك تفرعاتندن ایمش .

رندنیا .— اورفانی کورفزینك نام دیکریدر ؟

رواندز .— موصل ولایتنده سلیمانیه سنجاغنده وحدود ایرانیه‌ده کائن قضا مرکزی برقصبه‌در اهالیسی کردلردن عبارت اولوب سکز بیك قدر نفوسی مشتملدر .

روبجوز .— ادرنه ولایتنك کوملجنه سنجاغنه تابع بر قضا اسمی‌در .

روبجور قضاسی : ولایتك غرب شمالیسنده واقع اولوب سلانیك وشرقی روم ایلی ایالتی وآخی چلبی قضاسیله محدوددر .

اراضیسی رودوب سلسلهٔ جبالندن عبارت اولمغله طاغلق وزیاده عارضه‌لی‌در اهالیسی کاملا اسلام وشجاعت وجسارتله معروف اولمق اوزره ۱٤۰۰۰ نفوسدن عبارتدر .

قضانك مشتملاتی یکرمی آلتی قریه وایکیبیك یدییوز قرق ایکی خانه‌در مرکز قضا « دولن » اسمنده برقریه اولوب بر قشله ایله بر تلغرافخانه‌یی محتویدر .

قضایه مربوط «طمراش» «دوسپاط» «تریفراد» نامیله اوچ عدد ناحیه واردر .

دوسپاط ناحیه‌سنده برحکومت قونا- ناغیله تلغرافخانه ورسومات اداره‌سی طمراشده برقشله وتلغرافخانه اوچ مدرسه آلتمش چشمه اونبر عبا دولابی اوتوز تخته بیچقیسی واردر .

رودونه .— ارنبودلقده کائن شار طاغی سلسله‌سنك برشعبه‌سی اولوب قالقاندلن قصبه‌سنك غرب جهتنده واقعدر .

ردوستو .— تکفور طاغی ماده- سنه نظر اولنه .

روسجق .— بلغارستانده طونه کنارنده پك مه- ومستحکم بربلده اولوب دوائر ملکیه وعسکریه ایچون بر مرکز درنفوسی ۱٥ بیك بحرسیاهده مشهور بر اسکله اولان وارنه لیمانیه برتیمور یول خطیله مربوطدر .

روم ایلی فناری
روم ایلی قواغی .— بوغازایچنك روم ایلی یقه‌سنده برر موقعدرلر .

روضه .— مصر بحریده جیز- مدیریتنه ملحق برجزیر- اولوب خلفای عباسیه زماننده بونك برجهتنه نیلك درجهٔ طغیانی اشعار ایتمك اوزره برمقیاس رکز اولنمش ایدی .

خلفاو ملوك اسلاميه دوزلرنده بو.
...يره‌ده باغ وبغچه وسراى وقلعه
...رسانه‌لر تأسيس اولنمش ايدى كه
...وم آثارى مرئى ومشهوردر .
... مصرك اثناى تسخيرنده ياوزسلطان
...يم خانك بومقياس اوسته‌نده تأسيس
...ش اولديغى قصرك تاريخ مايزه
...قى واردر .

روم ايلى شرقى .— اوروپاى عثما...نيه‌ده دولت
...يه تابع مختاريت اداره‌يى حائز بر
...يتدر. مذكور ولايت بالقانلرك
...ونبده واقع اولوب شمالاً بلغارستان
...رتى شرقاً بحرسياه غرباً سلانيك
...نى جنوباً ادرنه ولايتى ايله محاط
...دود اولوب ٣٦ بيك مربع كيلو.
...ه وسعتنده وتخميناً برمليون قدر
...سى محتويدر .

سواحل : ولايت مذكوره‌نك بحر.
...ياه ايله محاط اولان سواحلنده
...نلرك منتهاسى بولنان امينه برونى
...فورطنه‌لى هوالرده كميلر ايچون بر
...ه اولان برغوس كورفزى واردر.
...كور كورفز منتهاسنده اطه كولى
...نى كوى دره‌سنى وطاش تپه‌صوينى
...ايدن واياكوى كولى ودهااشاغيده
...ره دره‌سى وحواجه‌لر صولرينى
...نذ ايدن آقروياكولى مثلاو كوللر
موجود وبورغاز ليمان وچنكانه اسكله.
سى كبى ليمانلرى شامدر كورفزك جنوب
ساحلنده شيطان طاغنك دكزه قدر ممتد
اولان پايه‌لرينك اوچلرى بولنان چوقه،
سوارى، قره‌بورون، نيقوله، سوزه.
بول، باغلر آلتى، آياستفانوس .. الخ
برونلر ايله قاوامد ليمانى، مناستراسكله‌سى
ودها اشاغيده ولايتك حدود جنوبيه.
سنك ابتدا ايتديكى آت ليمانى واقعدر.

سلسلهٔ جبال : ولايتك هواسى على
العموم لطيف واراضيسى منبت ومحصو.
لدار وكل باغى وشيافلرى ايله شهرتشعار
اولوب يالكز سمت شماليسى قوجه
بلقان دنيلان سلسلهٔ مشهوره ايله
عارضه‌ليدر .

قوجه بلقان سلسله‌سى جهت غربيه‌ده
كاش قپولى دربندندن قره‌دكز ساحلنده
بولنان امينه برونه قدر امتداد ايلر.

اشبو سلسلهٔ جبالك ارتفاع وسطى
(١٠٠٠) متره واك يوكسك نقطه‌لرى
١٥٠٠ : ١٨٠٠ متره‌در.

بلقان سلسله‌سى اورمانلق اولوب
وسطنده شيبقه ونام ديكرله غابرووه
وبوكچيدك شرقنده بش التى ساعت قدر
بش ومسافه‌ده خاش بوغازى وتيمور
قپو كچيدلرى ونادردربندى كبى متعدد
كچيد محللرى واردر .

نهرلر ولايتك اك مشهور اقار صويى

مريجدر .

نهر مذكور بالقان شعباتندن چادر تپه نام محلدن اخذ منبع ايدرك تاتار بازارجغى نام محله قدر وسعتسز اوله‌رق جريان وموقع مذكورده دار بر واديدن كچدكدن صكره صولدن (لوده بانه) وصاغدن قريجه‌ده دره‌لرينى آلور. بعده برنج تارلالرينى صولايه‌رق فلبه شهرينه واصل اولوركه بو پرنچلكلر سببيله كچديكى اراضينك هواسى غايت اغير ومضر صحتدر .

فلبه جوارنده دخى نهره صولطرفدن قوملى دره سرمه صوبى وصاغطرفدن دكرمن دره ودرين دره ودها بونلره مماثل بر چوق صولر قاريشور.

تيمور يول خطى وادرنه طريقنك نقطهٔ التصاق اولان باپازلى قصبه‌سنده ايناپان بالقانندن اينان بر دره‌يى صاغدن ودها ايلريده كول دره وچرپان دره‌لرينى صولدن اخذ ايدر .

اوزونجه اووه‌ده اولو دره‌يى صاغدن وسيمنلى قربنده سازلى دره‌يى صولدن آلدقدن صكره جسر مصطفى پاشا يقيننده ادرنه ولايتنه داخل اولور .

مريچ توابعندن اولان طونجه نهرينك دخى قسم اعظمى ولايت داخلنده اولوب بوده اصمق دره‌سى باپازكويى دره‌سى مثللو بللى باشلى صولرله كسب جسامت ايلر .

مريجك اشاغى طرفى آرتق ادرنه ولايتنه عائد اوله‌رق دوام ايلر .

مريجدن ماعدا ولايتك باشلوجه انهارى بوقسمده بحر سياهه دوكيلان بر خيلى قصير المجرا دره‌لرى شاملدر .

تقسيمات : شرقى روم ايلى ولايتى ادارهٔ ملكيه‌جه بر وجه آتى اوايه منقسمدر :

(١) فلبه سنجاغى اولوب نفس فلبه قارلوه - كليسوار - استانيماقه قضالرينى شاملدر .

(٢) تاتار بازارجغى قضاسى دركه تاتار بازارجغى - اهتمان - اوتلق كوى بانيا قضالرينى محتويدر .

(٣) زغرهٔ عتيق سنجاغى اولوب زغره - قزانلق - چرپان - زغرهٔ جديد - قره بيكار قضالرينى مشتملدر .

(٤) خصكوى سنجاغى اولوب خصكوى، - خرمنلى - قياجق قضالرندن عبارتدر .

(٥) برغوس سنجاغى اولوب برغوس سوزه بولى - آخيولى - ميسورى - آيدوس قضالرينى شاملدر .

(٦) اسليميه سنجاغى اولوب اسليميه - قزل آغاج - قرين آباد قضالرينى حاويدر .

مركزاداره: شرقى روم ايلينك مركز اداره‌سى مريچ نهرى اوزرنده ودرسعادت شمندوفرينك كذركاهنده كائن فلبه

شهریدر . نفوسی (٦٠٠٠٠)
شهر مذكورك اهميت موقعيه وتجاريه‌سی زياده اولديغی كبی جوارنده قزل حصار نام موقعده غايت مشهور . وعلل واسقامه شفابخشا براليجه واردر (تفصيلی ايچون فلبه كلمه‌سنه مراجعت بويوريله) .

روم ايلی حصاری .- بوغاز ايچنك روم ايلی ياقه‌سنده وببك ايله ميركون اراسنده واقع برقلعهٔ قديمه‌نك وبوقلعه سببيله جوارينك اسم مخصوصی اولوب قارشوسنده اناطولی حصاری واقعدر

اشبو حصارلر اراسی بوغازك اك طار محلی اولوب عرضی (٨٠٠) متره‌دن زياده دكلدر .

روم ايلی حصارينك انشاكالی فاتح مرحومك اسمی اولان محمد رسمنده اولوب وقتيله پك متين وبوغازك محافظه‌سنه كافی ايمش انجق اسلحهٔ جديده‌نك تأثيرات مخربه‌سنه نظراً شمديلرده اهميتی قالمامشدر .

روم قلعه .- حلب ولايتنك اورفه سنجاغی اولوب اورفه‌نك غرب شمالنده واقعدر .

قضايه نامنی تعميم ايدن روم قلعه آلتون طاش ايله برابر قضا داخلنده عتيق برقلعه اولوب زمان قديمده اقاميا ناميله متعارف ايدی .

داخل قضاده واقع قره طاغ ايله مرزمان اسمنده كی ايكی طاغده غايت جسيم اورمانلر واردر قره صو ايله مرزمان صويی قضانی بعدالاسقا فراته دوكيلورلر .

داخل قضاده هرنوع حبوبات ايله اثمار وكليتلو فستق حاصل اولور .

مركز قضا حلبه ١٨ ساعت مسافه‌ده وفرات قييسنده كائن (١٤٨٥) نفوسی جامع (خلقتی) قريه سيدر . قضاده (٢٧٦٩٦) نفوسی واردر .

روم قلعه برناحيه ايله (١٨٠) قريه‌يی مشتملدر .

روندوان .- (Rudvan) بتليس ولايتنده سعرد سنجاغنه مضاف قضاسنك مركز حكومتی اولان بر قصبه‌دز موقعی دجله‌نك اون كيلو متره قدر شمالنده وسعرد قصبه‌سندن اوتوزايكی كيلو متره قدر غرب جنوبيده ومركز ولايت اولان بتليسدن سكسان كيلو متره اوزاقده وموردن ٩١ كيلو متره بعد ومسافه‌ده واقعدر . رونضوان اسمی باشلوجه لسان كرديده كوزل معناسنی اشعار ايدن روند ايله موقع ديمك اولان واندن مركب اولوب كوزل موقع ديمكدر .

روندوان قضاسی : سعرد لواسنك

جنوب غربیسنده واقع اولوب شمالاً غزران دهازد قضالری شرقاً اروح وسعرد قضالری غرباً وجنوباً دیاربکر ولایتی ایله محاط ومحدوددر .

قضای : مزبور ۱۱۱ قریه وسکز بیکی مسلم اوله‌رق اونبر بیك نفوسی محتویدر . اراضیسی طاغلق وجسیم اورمانلری مشتمل اولوب اهالیسی کرك احتطاب وکرك احتراق ایچون بواورمانلردن کلی استفاده ایدر .

رودوب .— روم ایلیده دوسپاط سلسله سنك نام دیکریدر .

باشلوجه طاغلری اولقدر مشهور ومتعارف اولمیان چنغان وغوردیلان طاغلری‌در. دجله نهری قضایی جنوباً دیار بکر ولایتندن تفریق ایتمك اوزره غربدن شرقه طوغری جریان ایدر وبتلیس وبولنان وغرزن صولری دخی دائرهٔ قضایی ارواء واشباع ایلر.

اراضیسنده اوزوم وحبوبات متنوعه ایله انواع فواکه یتشور وسنوی ۱۳۰۰۰ کیلوغرام قدر شراب اعمال اولنور. وباغلرنده یتشان اوزومك مقداری دخی ۳۰۰۰۰ کیلوغرامه بالغ اولور.

روهیبه .— ارض فلسطینده غزه مضافاتندن قدس شریفدن قلعة النخله کیدن طریقك کذرکاهنده واقع خراب بربلده‌نك اسمی‌در .

ریان .— بصره ولایتنده وبصره‌نك راز یوقاریسنده وشط العرب نام نهر عظیمك ساحل یسارنده واقع برقریه‌در .

ریحانه .— حلب ولایتنده حارم قضاسنك برناحیه‌سیدر.

ریف .— کرید ولایتنده قندیه سنجاغنده برناحیه اسمیدر

ریزان .— موصل ولایتنك شهرزور سنجاغنده زاب الاعلی وزاب الاکبر نام صویك ساحلنده واقع برقریه‌نك اسمیدر .

ریزه .— طربزون ولایتنده لازستان سنجاغنك مرکز اداره‌سی اولان برقصبه اولوب طربزونك یتمش کیلومتره قدر شرقنده وساحل بحر سیاهده اطرافی طاغلرله محاط برقویك ایچنده واقعدر. نفوسی اوچبیك قدردر ریزه‌ده کتان بزندن اعلا کوملك اعمال اولنوب عربستان وسائر ممالك حاریه سوق واخراج ایدیلور.

قصبه‌نك هر جهتی لیمون وپورتقال باغچه‌لری ایله محاط ومزین دردروننده حکومت قوناغی حبسخانه خسته خانه دپوی قیشله مثللو ابنیهٔ میریه ایله برقاچ جامع شریف ویوز قدر دکاندن عبارت چارشو وبر دارالمعلمین ایله رشدیه ولزومی قدر

صبیان مکتبلری وبش التیوز جلد کتابی برکتبخانه وساڑه واردر .

قصبه اهالیسنك صنعتلری بالقجیلق باقرجیلق وبونلره مماثل شیلردر.

یونس بالغندن چیقاردقلری یاغ دخی کلی تجارت ویرر .

ریزه قضاسی .— سنجاغك غربنده اولوب شمالاً قره دکز شرقاً آتنه قضاسی غرباً اوف قضاسیله وجنوباً دخی ارضروم ولایتیله محدوددر .

قضانك اراضیسی منبت ومحصولدار اولوب کلیتلی فندق وپرنج ایله میوه وحبوبات متنوعه یتیشور ، اهالیسی قسم اعظمی لازلر اوله رق (۷۵۰۰۰) نفوسدر .

قضا مپاوری قره دره وقرای سبعه نامليله اوچ ناحیه و (۲۲۶) قریه ومحله دن مرکبدر .

ریزوقارپاسوس .— قبریس جزیره سنك اسکندرون کورفزینه طوغری اوزامش اولان سنت آندره نام برونله منتهی شبه جزیره اوزرنده کائن بر قصبه در.

ریوا .— « قلعه سی » درسعادت قربنده وبحرسیاه بوغازینك براز شرقنده ساحل بحرسیاهده واقع خراب بر قلعه یی حاوی بر موقعك اسمی در.

ریوا دره سی : مذکور موقعده بحرسیاهه دوکیلان برکوچك صودر .

حرف الزاء

زاب الصغیر .— « cadrus » دجله‌نك صول طرفدن آلدیغی بیوجك برتابع اولوب ایران حدودینه قریب تپه‌لردن نبعان ایدر .

زاب الکبیر .— بیوك زاب . زاب الاعلا . « Izcus » دجله‌نك الك مشهور برتابعی اولوب استقامتی شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغریدر بونهر اوربایجان حدودنده طاغلق برناحیه‌ده نبعان ودی سنجاق حدود جنوبیه‌سنی قطع ایتدكدن صكره موصل ولایتنه دخول وباشلوجه‌سی حضرصوبی اولان برتابعی آلوب دجله‌یه دوکیلور .

زاخو .— «zakho» موصل ولایت ولواسنه تابع قضا مرکزی ایکیبیك بشیوز نفوسلی بربیوك قریه اولوب کوچك خابورصوبی داخلنده واقع براطه اوزرنده درکه مذکور صوبك ایکی ساحلی پرنج ، اربه ، بغدای پاموق مزروعاتیله مزیندر .

زاخویه قریب برموقعده قدیماً پك مشهور بر قلعه خرابه‌سی واردر .

زاخو قضاسی : ولایتك غرب شمالیسنده واقع اولوب سلوان ناحیه‌سیله ۹۵ قریه‌یی محتویدر .

اراضی پك منبت واعماره مستعد اولوب کثیر المقدارایه ، پرنج پاموق زرع اولنور میوه‌سی غایت مبذول وباغلرنده اوزوم کلیتلیدر .

هربول طاغلرنده کمور معدنی واردر نوح علیه السلامك سفینه سنك محل نزولی اولان جودی طاغی بوجوارك آراراتی حکمنده اولوب قضایی ستر واحاطه ایتمشدر .

اهالیسی کرد وکلدانی وسریانی اوله‌رق ۱۲۲۳۰ نفوسدن عبارتدر قضاده عربجه کردجه وکلدانی لسانلری تکلم اولنمقده‌در .

زادریمه .— اشقودره ولایت وسنجاغنك لش قضاسنه مربوط ناحیه‌در .

زاویه .— طرابلس غربده مرکزه تابع برناحیه‌در .

زاویه .— جبل لبنانك بترون قضاسنده برناحیه‌در .

زاغور .— zahor یانیه ولایت ولواسنده مرکزه ملحق ٤٦ قریه‌لی برناحیه اولوب اشاغی زاغور ویوقاری زاغور نامله باشلوجه ایکی قسمه منقسمدر . اهالیسی روملر طاغلق محللرده مسکون اولاحلر اولوب وسائط معیشتلرینی محال سائره‌ده تدارك ایتمك اوزره اختیار غربت ایدرلر .

زاغور نهری .- ارنبودلغك چاملق سمتنده بحر ازه منصب اولان کوچك برصوبك اسمیدر .

زباد .- تونسده محدثیندن مالك بن جبرالزبادینك مسقط رأسی اولان قصبه‌نك اسمیدر .

زباله .- مکه ایله بصره ارا سنده برقصبهٔ معمور اولوب یوم زباله نامیله معروف اولان ایام جاهلیه عربیه‌دن اولان وقوعاتك محل جریانیدر .

زبده .- اناطولیده زمان صحابه‌ده فتح اولنمش اولان بر موقعك اسمی اولدیغی کتب فتوحده مذکوردر .

زبرا .- بادیهٔ شامده برموقعدر .

زبرکی .- وان ولایتنك حکاری سنجاغنده بیت الشباب قضاسنده برناحیه‌در .

زبید .- یمن ولایتنك حدیده سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب تهامه سمتنده وغایت منبت وادیده واقعدر . وقتیله پك مشهور اولدیغی حالده شهرتی شمدی زائلمش ایسه‌ده اپیجه تجارتی واردر . قضاسی تهامه‌ده واقع اولوب شمالا حدیده قضاسی شرقا تعز سنجاغی جنوبا تعز مضافاتندن مخا قضاسی غربا بحراحمرله محاط ومحدوددر . باشلوجه محصولی داری ، چوید ، باقلا ، توتون ، فصولیه ایله قارپوز وسائره‌در اهالیسی تخمینا اللی بشبیك راده‌سنده‌در .

زبیر .- بصره ولایتنده عماره سنجاغنه ملحق برقضا اسمیدر .

زحله .- جبل لبنانده قضا مرکزی اولوب اون بیك نفوسی حاویدر .

زراب .- بتوك طریقنده برقریه‌درکه مفخر موجودات علیه التحیات افندمز حضرتلری بتوك غزوه‌سنه اثنای عزیمتلرنده بورایه‌دخی تشریف بیوررق برمسجد بنا بیورمشلر ایدی .

زراعه .- ارض فلسطین وجزیرهٔ مابین النهرینده بواسمده برچوق مواقعه تصادف اولنور .

زراعین .- « زرائیل » فلسطین قصباتندن اولوب قازارت ، جنین طریقنده وبو شهردن ایکی ساعت اوزاقده وجلبوئی طاغنك نهایت میللرینه مربوط اولان برتپه‌ده واقعدر . زرائل ، آخاب وزرائل حکومتلرینه پای تخت اولمش ایدی . نابوت . ژروام ، ژزائل بوراده وفات ایلمشلردر

زردفا.ـ حلب مضافاتندن وقتیله معمور برقریه ایدی .

زشتوی.ـ «Zistovo» بلغارستانده طونه سواحلنده سنجاق مرکزی برقصبه اولوب اونبشبیك نفوسی جامعدر .

زغابه.ـ حدیث شریفده مذکور مواقع حجازیه دندر .

زغفرانبولی.ـ «صفرانبولی» قسطمونی ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی برقصبه در . موقعی ایکی طاغ اراسنده اولوب هواسی یازین غایت صیجاق اولدیغندن اهالیسی صیفیه یه نقل ایتمکه مجبور اولورلر . قسطمونی یه بعدی ۸۵ کیلو متره در فیلیبوس توابعندن اولان صوغانلی صویی قصبه دن مرور ایدر نفوسی مسلم اوله رق سکز بیك مقدارنده در .

چارشیسی بر قاچ جامعی رشدیه وابتدائی مکتبلری فرنکی علتیله معلول اولانلره مخصوص خسته خانه سی وسائره سی واردر .

قضاسی : قسطمونی سنجاغنك قسم غربیسندن عبارت اولوب اراس وطاشکوپری وجیده قضالری وبولی وکنغری لوالریله محاطدر .

اراضیسی طاغلق اولوب اورمانلری ۲۶۱ کیلو متره وسعتنده در بارطن توابعی ارلان اووه چایی وصوغانلی چای ایله اراج صویی قضایی شق وارو[ر] ایلر محصولات ارضیه سی ارپه بغدای وامثالی حبوبات ایله میوه وسبزه پاموق توتون زغفران صوغان مصنوعاتی کاو الهٔ دیرلی کرباس دبزدن عبارتدر اورمانلرندن قطع واعمال اولنان چمشیر وکراسته اسکله لره نقل ایله خارجه ارسال وچمشیر اغاجی اوروپایه قدر کوندریلور قیون وکچی وصغیر حیواناتی دخی چوق اولدیغندن سوریلرله مر[عا]لرنده بسلنور .

بارطین اسکله سندن زغفرانبولی یه قدر انشا اولنمش شوسه اخراجات ایچون بك زیاده منفعتبخش اولمقده در .

قضا : داخلنده ۳۰ قدر جامع ومسجد ۲ کتبخانه ۱۲ مدرسه ۱۳ تکیه ۱ رشدیه مکتبی ۲۰۰ قدر مکاتب صبیانیه ۲ کلیسا ۳۳ خان ۱۱ حمام ۹٤۵ دکان ٤۰ دکرمن ٦۱ صو حرازی ۸٤ دباغخانه ۱۰۷ چشمه واردر .

زغوا.ـ فرات ساحلنده وبیره جك قربنده برخرابه در فرات اوزرنده کی کوپریسی آثاری باقیدر .

زاغوا.ـ بیره جك قربنده وفرات ساحلنده عظیم بر کوپری‌یی حاوی برقصبهٔ قدیمه ایدی .

زغوان.- تونسده بر طاغك اسمی در .

زفتار.- مصرده قسطاط قربنده برقصبه ایدی .

زفیره.- « زفره » Zèphyrius « زفیرییوس » طربزون ولایت ولواسنده بحر سیاه ساحلنده تیره‌بولی‌یه ۱۸ کیلو بعد مسافه‌ده واقع برقریهٔ قدیمه اسمی در .

زکتی.- بتلیس ولایتنك کنج سنجاغنده مرکز لوا ملحقاتندن برناحیه اولوب ٤٥ قریه‌یی مشتملدر حدود حاضره‌سی شمالاً چباقچور شرقاً قلب غرباً پالو قضالری وجنوباً پیچار ناحیه‌سیله محاط ومحدوددر .

یدی سکز بیك کشیدن عبارت اولان اهالیسنك قسم اعظمی کردلردر اراضیسی منبت واوزمانلری اولدقجه واسع‌در میوه‌نك انواعی وحبوباتی احتیاجات محلیه‌یه کافی صورتده یتشور . قیش پك شدید وسورکلی‌در . طاغلرنده حیوانات وحشیه ومرعالرنده دواب ومواشیسی چوقدر .

معادنی دخی وار ایسه‌ده هنوز اخراج اولنمامقده‌در .

مرکز اداره‌سی اولان قصبه‌جق دخی عین اسمی حائز اولوب مرکز لوانك طقوز ساعت بعد ومسافه‌سنده‌در .

زلحوه.- سلانیك ولایتنده سیروز سنجاغنه تابع زیخنه قضاسنك مرکز اداره‌سی اولوب سیروزك درت ساعت قدر شرقده واقعدر .

درونده ۲٤۱۱ نفوس ٥٣٥ خانه ۸۰ خان ۹۰ دکان ۳ جامع ۱ مدرسه ۱ تکیه ۱ کلیسا ۳ مکتب بر باب حکومت بر تلغرافخانه بر قشلهٔ همایون واردر .

زله.- طرابلس غربده فزان سنجاغنك ناحیه‌سیدر .

زمار.- یمن ولایتنك مرکز سنجاغنده بوجك برقضا اسمی در .

زمرد قلعه‌سی.- شامشریف ایله حجاز آراسنده‌کی مراحل حج شریفدن اولوب شهاب احمر دخی دیرلر بیار غنمدن اون ساعت مسافه‌در . قلعه‌سی ملوك شامدن ملك اسماعیلك والده‌سی بنا ایتمشدر . قوزی قولاغی ، ابوجهل قارپوزی چوقدر .

زمرین.- بیروت ولایت لازقیه سنجاغنده مرقب قضاسی ناحیه‌سیدر .

زمزم قیوسی.- مکهٔ مکرمه‌ده واقع برمبارك قیو اولوب حضرت ابراهیمك زوجه‌سی هاجر ویا اوغلی اسماعیل علیه السلام حفر ویاکشف ایتمش وبرمدت صکره املا اولنه‌رق جد نبی عبد المطلب

طرفندن کشف وتطهیر وصویی حجاجه تبرکاً توزیع اولنمش ایدی کرك زمان جاهلیه‌ده وکرك بعد الاسلام تقدیس اولنمش اولوب الیوم حجاج طرفندن ممالك بعیده‌یه نقل اولنور .

زنباقیه .- انتاکیه‌دن یدی ساعت قدر اوزاقده عاص نهری قربنده برموقعدر براسمی‌ده نامیه‌در .

زنك آباد .- موصلده وموصل ولایتله بغداد ولایتلری حدودنده دجله یه قاریشان دیاله چایی اوزرنده بر کوچك قصبه اولوب قدیماً ناحیه مرکزی اتخاذ قلنمش ایدی .

زنکنه .- موصلده سلیمانیه قراسندندر .

زواره .- طرابلس غرب مرکز لواسنه ملحق ناحیه‌در .

زور .- الجزیره ایله فرات سوریه اراسنده وفرات وادیسنده بر مستقل سنجاغك اسمیدر .

بو سنجاق سوریه ایله عراق وجزیرة العرب ایله اناطولی اراسنده بولندیغی جهتیله موقعاً پك مهمدر .

اراضیسی فرات وبوکا تابع خابور، بلیخ جاغجاغ وسائره ایله صولانور طاغلری بالنسبه آز وهمان دوز اووه‌دن عبارت صاییلور .

طوپراغی منبت ایسه ده محصولی محلنه کفایت درجه‌ده یتشدیریلور وسائط نقلیه‌سی اولسه وفراتدن استفاده ایدلسه پك مهم واردات تشکیل ایده بیلور .

سکنه‌سی عربان وعشایر اولدیغندن نفوسی یکده معین دکلدر .

بونلرك یکانه مدار معیشتلری حیوان بسلمك ویتشدیرمك اولدیغندن حیوانات اهلیه‌سی چوقدر مرکز اداره‌سی دیر زور دنیلان فرات اوزرنده بر مهم کارنسرایدر دیرك تجارتی کوندن کونه زیاده‌لشمکده‌در .

بغداده منتهی اولان عراق اسکندرون جاده‌سی دیردن کچر .

بو سنجاق : دیر ، عشاره ، رأس العین، البوکمال قضالریله سبخه ، تدمر کوکب ، بصیره ، ناحیه‌لرینی و ۱۴۸ قدر قرایی محتویدر .

زوزان .- وان ولایتنك حکاری سنجاغنده شمدینان قضاسی ناحیه‌سیدر .

زیبار .- Zibar موصل ولایت وسنجاغنده برقضا اسمیدر

بوقضا شمالاً حکاری سنجاغی شرقاً رواندز جنوباً عقره غرباً عمادیه قضالریله محاط ومحدوددر .

قضایی زاب کبیر صویی اسقا ایدر وباشلوجه طاغلری عقرارقوشی، صاری لیرانی ، صاری میزقا وسائره‌در ،

اهالیسی بشبیك ایکیوز اللیسی مسلم کردلر اولمق اوزره اللی بیك نفوسدن

زیاده‌در .

قضا شیروان ناحیه‌سیله ٣٦ قریه‌یی مشتملدر . هرنقدر آرپه بغدای ومصر کبی حبوبات حاصل اولور ایسه‌ده احتیاجی تأمین ایده‌مز انجق الما آرمود اوزوم وسائر میوه‌سی کلیتلیدر .

مرکز اداره‌سی کردجه سرآکیر دینلان (بیکار باشی) قریه سیدر .

زوغی . — سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنده مرزیفون قضاسنك ناحیه‌سیدر .

زوق . — جبل لبنان متصرفلغنك کسروان قضاسنده بر ناحیه اسمی‌در .

زهران . — یمن ولایت وعسیر سنجاق وقضاسنك ناحیه سیدر .

زهره . — یمن ولایتنك حدیده سنجاغنده‌لجه قضاسنك ناحیه‌سیدر .

زیباری . — دیار بکر ولایتنك ماردین سنجاغنده جزره قضاسنه ملحق برناحیه‌در .

زیتون . — حلب ولایت ومرعش سنجاغنده قضامرکزی بر قصبه اولوب ١٠٠٠ قدر خانه‌سی وبشبیك قدر سکنه‌سی واردر .

زیتون قصبه‌سی همنامی اولان طاغك اوزرنده اولوب اطرافی زیتون اغاجلرله مستوردر .

مرکز لوا اولان مرعشه مسافه‌سی ٤٩ کیلو متره قدردر .

قضاسی شمالاً البستان شرقاً مرعش جنوباً آندرین قضالری وغرباً اطه ولایتیله محدوددر . اراضیسی طاغلق وطاشلق وغایت صرب محللری جامع اولدیغندن اهالیسی وسائط معیشتلرینی تدارك ایچون اختیارله غربت مجبوریتنده‌درلر .

صنایع وتجارت ومعارف جهتی هنوز ایلرولیه مامشدر .

بر ناحیه ایله ٣٩ قریه‌یی مشتمل اولوب سکنه‌سی سکز بیکی مسلم وقصوری ملل مختلفه‌دن عبارتدر .

اراضیسی یکثر صویی وخرما صویی کبی جیهان توابعیله صولانور باشلوجه طاغلری زیتون طاغیله قوری طاغ دیکثر طاغیدر . محصولاتی حبوبات ایله زیتوندن عبارتدر دمیرجیلك صنعتی بر از مترقیدر .

زیخك . — ارضروم ولایت ولواسنك تورتوم قضاسنده بر ناحیه‌در .

زیخنه . — سلانیك ولایت وسیروز سنجاغنه تابع بر قضا اولوب سیروز مرکز قضاسی ودرامه سنجاغی وتخیانوس کولی وقره

صو نام نهر ایله محاط ومحدوددر .

اهالیسی ثلثندن زیادهسی مسلم وقصوری بلغار روم قبطی اسرائیلی واقوام سائره اولهرق ۳۷ بیك نفوسی متجاوزدر .

اراضیسی اووهلق وقسماً بطاقلق اولوب تخیانوس کولی فیضان ایله اکثر یرلری استیلا ایلر اورمانلری غایت کنیش اولوب قره کورکن وقاین اغاجلرینی حاویدر .

باشلوجه محصولی پاموق اولهرق سنوی مقداری بر بچق میلیون قیهیی متجاوزدر . بو مقدارك قسم اعظمی اوروپایه وقصوری سلانیك ایپلك فابریقهلرینه ارسال اولنور .

محصولات سائرهسنك مقدارینه کلنجه سنوی ٤ میلیون قیه بغدای بر میلیون قیه مصر ۲۰۰ بیك قیه چودار ایکی میلیون قیه شعیر اللی بیك قیه اناسون وبورچاق فصولیه بر محصر صوغان وسائره اعمال اولنور شرابك مقداری بر میلیون قیهیی تجاوز ایدر.

زیتون قضاسی خریطهسی

قضـاده ٢٥ جامع ٨ مسجـد ١ مدرسه ١ درگاه ٤٤ كليسا بررشديه اولمق اوزره ١٨ اسـلام مكتبی ٢٢ روم مكتبی ٤٦٧ دكان ٢٠ خان ٣ حمام ٦٦ مغـازه ١٠٢ دكرمن ١٥ فرون ومتعدد پاموق تصنيعه‌سی ايچون ماكنه وبر بيوك فابريقه واردر ،

قضـانك واردات سـنويه سی ٣٤٨٤١٨١ غروشـدر . قضـابی وجوده كتورن قرا وجفتلكاتك مجموعی ٤٣ در .

زيديه . — يمن ولايتنك حديده لواسنده بر قضادر .

زيرمك . — ارضروم ولايتنك كيغی قضاسنده بر ناحيه‌در .

زير قضاسی . — انقره يه تابع قضالردن بری اولوب آنقره ، آياش حايمانه ، چوربا قضالری آراسنده‌در .

قضانك وسعتی طولاً ١٢٠ عرضاً ٦٠ كيلو متره اوله رق بونك ثلثی مزروع وثلثـانی غير مزروع چاير ومرعادن عبارتدر .

سقاريا توابعندن آنقره صويی ايله ديكر بر دره قضايی اسـقا وآنقره صويی ساحلی تعقيب ايليـان اسكدار ـ انقره تيمور يولی ايكی‌يه افراز ايدر .

داخل قضاده تيمور وكمور معادنی ايله اويوز علتنـه نافع ايليجه واهاليسـنك حصير اعمـال ايتدكلری قاميشلق ايله كولجـك وآثار عتيقـه‌دن مغـاره وخيرتبخش عقول زير زمين اوطه‌لری وسائره واردر ،

اهاليسی اوچ درت يوزی غيرمسلم اولمق اوزره مجموعی ١٤٧٥٠ نفوسدن عبارتدر .

قضانك محصولاتی بغدای ، اربه ، پرنج ، چودار ، بورچاق ، مرجمك ، نخود اوزوم ، الما ، ارمود ، زردالی ، اريك ويشنه ، طوت ، شفتالی ، آيوه ، قاوون ، قاربوز ومصنوعاتی انقره صوفی ناميله مشهور جهـان اولان صوف وشـالی مثللو منسوجات نفيسه‌يه منحصردر .

قضـاده ٧٣٩٩٣ تفتيـك كچی ٥١١٥٦ قيون ، ٥٥٨ قيل كچی ، ٨٠٠ مانده ، ١٦٠٠ قره صغـير ، ٤٠٠ اسب ، ٦٠ استر موجود اولوب سنوی ٥٠٠٠٠ قيه تفتيك ١٥٠٠٠ قيه يـاغی ، ٥٠٠ قيـه قيل حاصل اولور .

قضانك مشتملاتی ١١٠ قريه اولوب

مجموعنده ٦ جامع ١٢ مسجد بر مدرسه ٢٩ دکرمن ایکی کوپری ، ١٥ صنوف دستکاهی ٦٦ دکان واردر .

مرکز قضااولان استانوس ایچون استانوس کلمه‌سنه مراجعت بیوریله .

زیله . — «Zileh» سیواس ولایتنده توقاد سنجاغنده بر قضا مرکزیدر .

قصبه بر تپه جکک اتکنده وسطح بحردن ٧٨٠ متره یوکسك بر موقعده توقاده ٥٥ وتور خاله ٤٤ کیلو متره مسافه‌ده واقع اولوب خانه‌لری طاغك اطرافنه طوغری ممتد اولمشدر .

زیله قلعهٔ قدیمه‌سنك خرابه‌لری جوار قصبه‌ده مشهور اولمقده‌در .

زیله‌ده ١٥٧٠٠ مسلم ٤٣٠٠ غیر مسلم اهالی واردر . بوندن ماعدا قصبه‌ده ٣٠ جامع ٧ مدرسه ٢ کلیسا ٢٠ مکتب موجوددر مکاتبك بریسی ملکیه رشدیه‌سی اولوب یوزی متجاوز طلبه‌سی واردر زیله‌نك تاریخ نظرنده شهرتی واردر استرابون بوشهرك بناسینده سمیرامیس نام حاکمه‌یه نسبت ایدییور . قصبه ازمنهٔ قدیمه‌ده برچوق وقایع تاریخیه‌نك محل جریانی اولدقدن صکره تیمورلنك طرفندن دخی تسخیر قلنمش ایدی .

زیله قضاسی : توقاد لواسنك غرب جنوبیسنده اولوب شمالاً اماسیه جنوباً سیواس سنجاقلری شرقاً توقاد مرکز قضاسی غرباً انقره ولایتیله محاطدر . قضا ٦٠٠ قریه و ٧ ناحیه‌یی مشتملدر . اهالیسی ٤٢ بیکی مسلم اولمق اوزره ٥٧٢٠٠ نفوسدن عبارتدر قضانك اقلیمی لطیف واراضیسی منبت اولوب بالخاصه توتون محصولی برکتلیدر یشیل ایرمغك برمهم قولنی وجوده کتورن چکه‌رك چایی قضا دائره‌سنده بردور حاصل ایده‌رك اراضی‌یی صولار . دوه‌جی طاغی نامیله معروف اولان سلسله‌جك دخی حدود قضایی بعدالقطع مرکز قضاسنه داخل اولور . قضانك حیواناتی ٢٤٦٦٦ قیون ٦٢٤٩٨ کچی ٨٠٦٢ تفتیك کچیسی که جمعاً یکون ٩٥٢٦١ رأسدن عبارتدر .

حرف السين

سابسطیه. — « ساماریا » « شومرون » « سباست » نابلس قربنده برقریه در . شمر طاغنك تحتنده وبراز شرقنده بریایلا اوزرنده كائن برقریه اولوب وقتیله دولت اسرائیلیه نك پای تختی ایسه ده شمدیکی حالده انجق یوز قدر خانه سی واردر . تاریخ تأسیسی قبل المیلاد ۹۲۵ تاریخنه مصادفدر . بر ارالق دولت اثوریه نك مهاجماتنه دوچار اولمش ویهود تواریخنده حائز شهرت بولنمشدر .

ساحل. — بیروت ولایت وعکا سنجاق وقضاسنده ۱۸ قریه لی وولایت مزبوره نك لازقیه سنجاق وقضاسنده ۵۸ قریه لی وطرابلس غربنده مرکزه تابع برناحیه نك اسامیء مشترکه سیدر .

سارانیقه. — اشقودره ولایتنك دراج لواسنده جاری ارزن صوینك کوچوك بر تابعنك اسمیدر .

سارت. — « سادرس » شمدیکی حالده سارت دینلان سارد شهری آیدین ولایتنك صاروخان سنجاغنده صالحلی قضاسنده قصبه آلاشهر تیمور یول خطی کذرکاهنده کوزل براووه ده واقع اولوب قدیم لیدیا خطه سنك مرکزی اولان ساردس شهری خرابه سی اوزرنده مؤسسدر .

معموریت وشهرتی تواریخ قدیمه صحیفه لرینی اشغال ایدن بو شهرك تاریخ تأسیسی غیر معلوم ایسه ده هر حالده تروواشهرندن اول اولمسی محققدر .

برزمان آسیانك برقسم مهمنی استیلا ایدن سیمه رثلر بوشهری دخی استیلا ایتمشلردر ایران حکمداری کیخسرو لیدیا قرالی قره زوسی تیمبره محاربه سنده مغلوب ایتدکدنصکره ساردس شهری فارسلیلره کچه رك برنجی ساترابلغك مرکزی اتخاذ قلندی . برارالق یونانلیلر طرفندن احراق اولنمش وغرانیك محاربه سنی متعاقب اسکندرك ید غالبانه کچمشدر . اسکندر شهرك اهمیتنی بالتقدیر برژوپیتر وبرده دیانه معبدی انشاسنی امر ایتمشدر . اسکندرك ارتحالنده آنتیغونه وبعده سلفکوسه ونهایت رومالیلره انتقال ایلدی روما ایمپراطورلرندن تیبر زماننده غایت دهشتلی برحرکت ارض شهرك مبانیء مشهوره سنی خاك ایله یکسان ایتمش ایسه ده قسماً تجدید

زیاده‌در .

قضا شیروان ناحیه‌سیله ۳۶ قریه‌یی مشتملدر . هرنقدر آربه بغدای ومصر کبی حبوبات حاصل اولور ایسه‌ده احتیاجی تأمین ایده‌مز انجق الما آرمود اوزوم وسائر میوه‌سی کلیتلیدر .

مرکز اداره‌سی کردجه سرآکیر دینلان (بیکار باشی) قریه سیدر .

زوغی . — سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنده مرزیفون قضاسنك ناحیه‌سیدر .

زوق . — جبل لبنان متصرفلغنك کسروان قضاسنده بر ناحیه اسمی‌در .

زهران . — یمن ولایت وعسیر سنجاق وقضاسنك ناحیه‌سیدر .

زهره . — یمن ولایتنك حدیده سنجاغنده لجه قضاسنك ناحیه‌سیدر .

زیباری . — دیار بکر ولایتنك ماردین سنجاغنده جزره قضاسنه ملحق برناحیه‌در .

زیتون . — حلب ولایت ومرعش سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب ۱۰۰۰ قدر خانه‌سی وبشبیك قدر سکنه‌سی واردر .

زیتون قصبه‌سی همنامی اولان طاغك اوزرنده اولوب اطرافی زیتون اغاجلر له مستوردر .

مرکز لوا اولان مرعشه مسافه‌سی ۴۹ کیلو متره قدردر .

قضاسی شمالاً البستان شرقاً مرعش جنوباً آندرین قضالری وغرباً آطه ولایتیله محدوددر. اراضیسی طاغلق وطاشلق وغایت صرب محللری جامع اولدیغندن اهالیسی وسائط معیشتلرنی تدارك ایچون اختیاریله غربت مجبوریتنده‌درلر .

صنایع وتجارت ومعارف جهتی هنوز ایلرولیه مامشدر .

بر ناحیه ایله ۲۹ قریه‌یی مشتمل اولوب سکنه‌سی سکز بیکی مسلم وقصوری ملل مختلفه‌دن عبارتدر.

اراضیسی یکثر صویی وخرما صویی کبی جیهان توابعیله صولانور باشلوجه طاغلری زیتون طاغیله قوری طاغ دیکثر طاغیدر . محصولاتی حبوبات ایله زیتوندن عبارتدر دمیرجیلك صنعتی بر از مترقیدر .

زیخك . — ارضروم ولایت ولواسنك تورتوم قضاسنده بر ناحیه‌در .

زیخنه . — سلانیك ولایت وسیروز سنجاغنه تابع بر قضا اولوب سیروز مرکز قضاسی ودرامه سنجاغی وتخیانوس کولی وقره‌

اولنمشدر .

دردنجی عصر میلادیده ساردس شهری غوتلرك اداره‌سنه کچدی و آلتنجی عصرده سلجوقیلرك ملکی دائره‌سنه دخول ایلدی .

اون‌دردنجی عصر میلادی بدایتنده یدغالبهٔ عثمانیه‌یه کچمش اولان ساردس شهری تیمورك سیلابهٔ هجومنه اوغرامش وبوندن صکره اعمار اولنه‌مامشدر .

ساردسك مبانیٔ مشهوره‌سی میاننده سیبل معبدی شهرتکیر جهان ایدی که تعاقب زمان الیوم ایکی جسیم ستوندن غیر براثرینی براقامشدر .

ساروس اطه‌سی . — صاروس اطه‌سی ماده‌سنه نظر اولنه .

ساروس کورفزی . — صاروس ماده‌سنه نظر اولنه .

سازاق طاغی . — آیدین ولایتنده سرای کوی قصبه‌سنك شمال شرقیسنده واقع برطاغك اسمیدر .

سازلی دره . — مریجك کذا صول طرفدن آلدیغی چایلردن اولوب قره‌جه طاغدن نبعان واورلمش دره ، سکودلی‌دره ، قوبان احمق‌دره مثللو متعدد صولرکه کسب جسامت ایده‌رك حرمنلی قربنده نهره واصل اولور .

بونامده تکفور طاغنده برقریه دها واردر .

سازلی دره . — ادرنه ولایتنده جاری مریج نهرینك صول طرفدن آلدیغی برتابع اولوب قره‌مردره ، کوی دره‌سی ، کبی برقاچ چایلرك اجتماعندن حاصل اولوب اطه اووه‌سنك صول ساحلنده نهره قاریشور .

سازلی مالقوچ دره‌سی

ادرنه ولایتنده ارکنه نهرینه قاریشان برصو اولوب ملتقاسنده سازلی‌مالقوچ اسمنده برقریه واردر .

ساقز . — اطه‌لر دکزنده ساقز جزیره‌سنك مرکزیدر .

ساقز اطه‌سی « پتیوزا » « خیو » « ماقری » اطه‌لر دکزینك الك لطیف والك کوزل اطه‌سی اولوب جزایر بحر سفید ولایتك برسنجاغیدر . بو اطه سیسام ایله مدللی اراسنده واناطولی ساحلی قربنده ودار برقنال ایله قطعه‌دن تفریق اولنمشدر .

اطه‌نك امتدادی شمالدن جنوبه طوغری اولوب سطح بحردن غایت

يوكسكدر . باشلوجه درت عدد ليمانى اولوب اك مكملى ساحل جنوبنده كائن دلفينودر . اطه‌نك هواسى لطيف طوپراغى منبتدر .

باشلوجه محصولى ساقز اولديغندن عثمانليلر بو اطه‌يه ساقز اسمنى ويرمشلردر

سالت . — السالته‌يه باق

سالميديس . — قره دكز ساحلنده كائن ميديه‌نك نام عتيقيدر «Selmydemes»

سالياقوم . — ايدين ولايتنده دروسا شهرى قربنده كائن بوزطاغك اسمى ديكريدر « ٢٣٠٠ ارتفاع »

سالينس . — ازمير كورفزى داخلنده وجنوب جهتى ساحلنده باتانيا برونك جنوبنده بر برونددر .

سامرا . — « سرمن راى » « سرمن را» ماده‌سنه نظر اولنه

سبهه . — طرابلس ولايتنك قزان سنجاغنده برناحيه‌در .

ستاوك . — ارضروم ولايت ولواسنده ناحيه‌در .

ستورك . — سيواس ولايتنك دارنده قضاسنده بر ناحيه‌در .

سچشته . — مناستر ولايتنك سرفيجه سنجاغنده بر ناحيه‌در .

سرا . — (جبال سراة) جزيرة العرب نام شبه جزيره‌نك سمت غربيسنده ساحله موازى اوله‌رق شمالدن جنوبه قدر بالامتداد عدنده نهايت بولان سلسلهٔ جبال اولوب غرب اتكلرى ساحله قدر ممتد اولميه‌رق تهامه ديلان وساحل ايله سلسله اراسنده قلان منحط وغايت صيجاق اووه‌ده وشرق اتكلرى عربستانك محرق چوللرنده نهايت بولور .

سلسلهٔ سراتك ارتفاعى ٢٠٠٠ : ٣٠٠٠ متره قدر اولوب شرقه طوغرى اينان سيللرى چوللرده غائب وغربه طوغرى اينان مياه جاريه‌سى دكزه قدر ممتد اولور .

جبال سراتك برچوق شعبه‌لرى واردر خصوصيله يمنده بولنانلرى غايت قاريشيق بر منظره تشكيل ايدرلر جزيره‌نك چول وتهامه جهتلرى غايت محرق بر حرارت عرض ايتديكلرى حالده جبال سراتك اوزرى معتدل وصغوق اقليمى واردر .

سرالباق . — وان ولايتنك حكارى سنجاغنده الباق قضاسنك ناحيه‌سيدر .

سرالواحى . — آيدين ولايتنك منتشا سنجاغنده بودروم قضاسنه ملحق برناحيه اولوب

بودورومك قسم جنوبیسندن متشكلدر مشتملاتی ٢٢ قریه ٩٤٧ ؛ نفوس ومركزی مسكی قریه‌سیدر .

سرار . — صنعانك داخلندن كچن وادینك اسمیدر .

سراندوز . — یانیه‌ولایتنك اكری سنجاغنده دلونیه قضاسنك ناحیه‌سیدر .

سرای . — ادرنه ولایتنده قرق كلیسا سنجاغنك ویزه قضاسنده بر ناحیه‌در .

سرای كوی . — آیدن ولایت ولوا سنده قضا مركزی اولوب آیدین قصبه سندن تیموریول خطیله ٤ ساعت بعد ومسافه‌ده ٣٧ درجه ٥٥ دقیقه عرض شمالی و ٢٦ درجه ٢٤ دقیقه طول شرقیده واقع اووه‌ده مبنیدر .

قصبه‌ده ١١٤٧ اماكن و٢٣٦٦ ذكور و ١١٦٥ اناث كه جمعاً ٢٣٤١ نفوسی موجوددر .

قصبه‌ده ایكی باب جامع شریف آلتی مسجد ایكیسی نقشی وایكیسی عشاق اوله رق درت درگاه ٣ كرمید خانه سكز دكرمان ١٥٣ عرصه آلتی فرون درت خانه اون یدی قهوه خانه قرق مغازه یوز اون بر دكان سكز یوز اللی خانه یدی اسلام برخرستیان مكتبی بر روم كلیساسی بر حكومت قوناغی بر تلغرافخانه بر حبسخانه بر شمندوفر موقعی واردر .

سرای كوی قضاسی : شمالاً بولدان شرقاً چال ودكزلی قضالری جنوباً دكزلی وطواس غرباً نازللی قضالریله محدوددر .

اراضیسی منبت ومحصولداردر .

مشهور سازاق طاغی داخل قضاده واقعدر .

قاضی كوی اسمنده بر ناحیه ایله برابر ٥٤ قریه‌یی مشتملدر .

قضانك نفوسی بر وجه آتیدر .

	ذكور	اناث	یكون
مسلم	٩٢٠٥	٨٦٧١	١٧٨٧٦
غیرمسلم	٣٤٢	٢٧١	٦١٤
	٩٥٤٨	٨٩٤٢	١٨٤٩٠

ایستاتستیق .

قضانك وسعتی تربیعاً ٦١٦ كیلو متره‌در .

قضانك واردات عمومیه‌سی ٩٣٧٠٥١ غروشدر. قضاده ٩٩٧٠ قیون ٧٨٤٥ كچی ٥٦٢ باركیر ١٠٤٣ استر ١١٣٧ مركب ١٦٨ دوه ٩٨٩ اوكوز ٧٥٢ اینك ١٢٨٤ مانده واردر .

اماكن مختلفه‌سی : ١٨ مسجد ٣

جامع ٧ درگاه ٤ كره ميت خانه ٢١ مكاتب صبيانيه ٥٣ چشمه وسبيل ٤٤٢٠ خانه ١٥٢ دكان ٤٠ مغازه ٢٥ قهوه خانه ٧ خان ١٠ فرون ٨١٢ اوطه ١٤٢٣ آخور ٢٩٣ عرصه ٤٣ دكرمان وسائره‌در .

سرای ويزه .- ادرنه ولايتنده قرق كليسا سنجاغنك ويزه قضاسنه تابع ٢١ قريه‌لی برناحيه اولوب مركز اداره‌سی ويزه‌يه درت ساعت بعدومسافه‌ده كائن سرای قصبه‌سيدر .

سِرت .- طرابلس غرب ولايتنده طرابلس ايله برقه حطه‌سی اراسنده اسمنه منسوب كورفزی ساحلنده پك قديم برقصبه اولوب محدثيندن پك چوق زواتك مسقط رأس ايدی بو- قصبه‌يه نسبتله اليوم طرابلس غرب ولايتنك خمس سنجاغنده برقضا تأسيس قلنمشدر .

سرت كورفزی .- بحر سفيدك افريقا شمالنده حصوله كتورمش اولديغی بيوك بركرتی اولوب آنف البيان سرت قصبه‌سنه نسبتله توسيم قلنمش وتونسك شرق جنوبی سواحلنده وبوكا متناظر اولان قابس كورفزينه‌ده سرت كورفزی ديلدكده هرايكيسی تفريق ايچون بوكا سرت كبير ديكرينه سرت صغير ديرلر .

سخان .- يمن ولايتنده مركز نواحيسندندر .

سرجه .- نصيبين وسميصاد وحلب قربنده بر قريهٔ قديمه اولوب برنجينك روماليلردن قالمه متين برقلعه‌سی وار ايمش .

سرستاد .- قونيه‌يه تابع بوزقير قضاسنك مركز اداره‌سيدر . قصبه معموراولماديغندن منتظم ابنيه سی يوقدر . چارشمه چايی قصبه‌يی صولار صويی آجيدر سختيان عبا چوال اعمال اولنور .

سرفند .- فسلطين «ساربتا» «زارفات» قراسندن اولوب صور ايله صيدا اراسنده وساحل بحرقربنده يوكسك برتپه اوزرنده‌در . حضرت الياس عليه السلامك اقامتيله مشهوردر .

سرفيچه .- «Serueia» مناستر ولايتنده سنجاق مركزی بر قصبه اولوب مناستره ١٤٠ كيلو متره بعيد واينجه قره صو نام نهر توابعندن كوچك بر دره اوزرنده واقعدر . «نفوسی ٣٥٠٠» درون قصبه ده ٢ حمام ٩ خان

١٥٠ دكان ١ درگاه ٤ جامع ١ مدرسه ٢ رشدیه مکتبی ١ ابتدائی مکتبی ٤ کلیسا واردر .

قصبه‌نك هواسی ایام صیفده صیجاق وایام شتاده راطبدر .

قصبه ٣٢ قریه ولندوس نامنده بر ناحیه‌دن مرکب اولان سرفیچه قضاسی بشبیك قدری مسلم ومتباقیسی اولاح روم وسائره اوله‌رق یکرمی بیکی متجاوزدر .

حدود حاضره‌سی سلانیك ولایتی وآلاصونیه وقوزانه قضالری ایله حصوله کلمشدر اراضیسی طاغلق ، واورمانلق ایسه‌ده منبت محللری دخی چوقدر .

حاصلاتی حبوبات ایله میوه‌در سرفیچه اریکی نامیله شهرتشعار اولان اریك هر یرده مقبول ومعتبردر . باغلرنده یتشان اوزومدن پك اعلا شراب اعمال اولنور .

سرفیچه سنجاغی : مناستر ولایتی ترکیب ایلیان شش لوانك بریسی اولوب حدود یونانیه‌ده واقعدر حدودی، مناستر وکوریجه سنجاقلری ویانیه وسلانیك ولایتلریله حصوله کلمشدر .

اراضیسی طاغلق واورمانلری واسعدر . کوستم صویله اینجه قره صو واوستروه کولی اوانك صولرینی طوپلارلر .

سکنه‌سی اوچده بری مسلم قصوری ملل مختلفه ولمق اوزره ایکی یوز بیك نفوسه قریبدر .

سرفیچه سنجاغنك اوزومی ، شرابی سختیانی مشهور اولوب هر جنس حبوبات دخی یتیشور .

مصنوعاتی عبا کلیم یرلی بزی وسختیاندر . لوانك جسیم مراعلرنده لایعد قیون وصغیر سوریلری بسلنور اورمانلری احتیاجات محلیه‌یه کافی مقدارده کراسته ، کمور یتشدیرر .

السنهٔ محلیه ترکجه رومجه آرنودجه ایسه‌ده اولاحلر بینده اولاح لسانی دخی تکلم اولنمقده‌در .

لوا ٤٠٧ قریه ٩ ناحیه ٦ قضادن مرکبدر .

تقسیماتی شویله‌در :

سرفیچه	قضاسی لندوس	ناحیه‌سی
قوزانه	« ونچه	»
جمعه	« صاریحانلر ، قطرنجه	ناحیه‌لرینی
ناسلیچ	« سچشته ، ژوپان	»
کرهنیه	«	
آلاصونیه	« لیوادی ، دومنك ، دیشقاط	ناحیه‌لرینی شاملدر .

« سُرَّ مَنْ رَأَی » عربجه کورن

سوينير معناسنی مفيد اولان بو كلمه بغدادك شمالنده كائن سامرا ناحيه‌سيله مشهور اولان قصبه‌نك اسم ديكری اولوب تزيين وتوسيعنه سبب اولان خليفهٔ عباسی معتصم طرفندن ويرلمشدر .

سر قنطى . – اطنه ولايتنده مركزه تابع نواحيدندر .

سرقنطئ بالا . – ولايت من. بوروه نك قوزان سنجاغنده بر ناحيه‌در .

سركه . – كديزچايى اوزرنده بر ناحيه مركزى در . نفوسى « ٢٣٣ » ناحيه مغنيسا سنجاغنده اشمه قضاسنه ملحقدر عدد قرى « ١٨ » نفوسى « ٣١٣٦ »

سركه سراى . – قره مان قراسندندر

سرميت . – حلب ولايت ولواسنك ادليب قضاسنده بر ناحيه‌در .

سرمين . – حلبك جنوبنده اسكى بر قصبه اولوب صهرنجلر ومسكن بشر ظن اولنان مغاره وقغوقلرى حاويدر .

سروج . – حلب ولايتنده اورفه سنجاغنده اورفه‌نك ١٤ وحلبك ٢٨ ساعت اوزاغنده قضا مركزى بر قصبه‌جقدر بوراسى قديماً معمور اولديغى حالده تيمورك سيلابهٔ تخريبنه اوغراشمش وصكره‌لرى آرتق اعمار اولنه‌مامشدر .

سروج قضاسى لوانك جنوب جهتنده واقع مستطيل الشكل اولوب شمالاً اورفه قضاسى غرباً بيره‌جك جنوباً حلبه تابع منبيج قضالرى شرقاً زور سنجاغى ايله محاط ومحدوددر .

طوپراغى منبت اولديغندن كثرت اوزره حبوبات حاصل اولور وحالى روسجاده وكليم وعشايرك قوللاندقلرى قيل چادر نسج واعمال ايديلور .

مشهور هاران قصبه‌سى داخل قضاده اولديغى كبى ارسلان طاش قريه سنده درت ارشون طول وايكى ارشون عرضنده ايكى سياه عمود اوزرنده بر ارسلان رسمى محكوكدر .

سكنه سى : ٢٠٤٨٨ نفوسى اولوب بونك اون بر بيك اللى يديسى ترك آلتى بيك ايكى يوز آلتمش دردى كرديك آلتى يوز قرق اقوام مختلفه‌دن عبارت اوله‌رق مسلم وقصورى غير مسلمدر .

قضا : ١ ناحيه ايله ٣١٨ قريه‌يى محتويدر .

سروجك . – موصل ولايتنده سليمانيه سنجاغنده كلعنبر قضاسنك ناحيه‌سيدر .

سروى . — بلغارستانده يانطره نهرى اوزرنده بر قصبه‌در .

سريك . — قونيه ولايتنده انطاليه سنجاغنده بر ناحيه‌در .

سعرد . — بتليس ولايتنده سنجاق مركزى برقصبه‌اولوب ٣٩ درجه ٢٣ دقيقه طول شرقى و ٣٨ درجه عرض شماليده بتليسك ٥٠ كيلو متره جنوب غربيسنده وموشك ٨٥ كيلومتره شرق جنوبيسنده وبوهتان صويله متشكل وادى داخلنده وبتلس چايى اوزرنده‌واقعدر نفوسى (١٥٠٠٠) در

قصبه غايت كوزل تپه‌لر ارانسده وباغلق وبغچه‌لرله محاط لطيف‌المنظر اولوب خانه وابنيه‌لرى بياض رنكده‌در كه بويله زمردين يشيلكلر اراسنده ابنيه‌لرينك بياض كورينشى اوزاقدن شهره پك كوزل برمنظره‌ويرمشدر .

درون قصبه‌ده برباب قشله بش باب جامع‌شريف اللى قدرمسجد درت كليسا برقلعه اوچبيك خانه‌بشيوز دكان ومغازه وسائره موجوددر . منبع صولرى چوق اولميوب اك مهم اولانى عين صائبدر .

سعرد قصبه‌سنك زمان‌تأسيسى پك قديم اولوب اسكندر كبيره ويا بعد الطوفان تشكيل اولنان مدت خمسه‌دن برى اولمق اوزره اولاد نوحه اسناد ايدلمكده‌در .

سعرد نامنك عبرانيجه شهرمعناسنه اولان قارت وياسريانيجه ينه‌اول‌معنايى مفيد اولان قاآرتادن محرف اولمسى مظنوندر .

سعرد ايله ٣٧ قدرقراى متجاوره وباشيل اسمنده برناحيه‌دن سعردمركز قضاسى‌تشكيل ايدر . نفوسى اونبشبيكى مسلم اولمق اوزره ٢٥٣٢٠ مقدارينه بالغ اولور .

سعرد : سنجاغى بتليس ولايتنك جنوبنده واقع اولوب ٣٨٣٣ : ٤٠٩١٦ ايله ٣٧٢٠ : ٣٨٣٠ اراسنده‌در .

مذكور سنجاق : شمالاً بتليس وكنج سنجاقلرى شرقاً وجنوباً وان وغرباً وجنوباً ديار بكر ولايتلرى ايله محاط ومحدوددر .

نفوس موجوده‌سى يتمش بيك قدرى مسلم وقصورى ملل مختلفه‌دن عبارت اوله‌رق ١٠٥٠٠٠ مقدارنده‌در .

سنجاغك هواسى عموميتله معتدل اولوب قيشك شدتلى صفوقلر ويازين درجه‌سز صيجاقلر اولمز ايسه‌ده‌طاغلق

ـمتلرنده قار اوزون مدت دوام ایدر .

سنجاغك حبوبات محصولی سنوی ۲۲۸۰۰۰ كیله بغدای ۲۳۱۰۰۰ كیله آرپه ۲۷۳۰۰۰ كیله حبوبات سائره‌دن عبارت اوله‌رق جمعاً یكون ۷٤۲۰۰۰ كیله‌یه بالغ اولمقده‌در .

حیوانات اهلیه‌سی ۱۰۵۰۰ رأس اوكوز ۵۵۰۰ رأس آت ۸۱۲۷۳ رأس قیون ۷۹۲۸۹ رأس كچی كه مجموعی ۱۸۱۵٦۲ رأسه بالغ اولیور. قیون وكچیدن سنوی ۲۸۵۲٤ قیه یپاغی حاصل اولور .

تقسیمات سعرد سنجاغنك تقسیماتی بروجه آتی‌در:

اسامی قضا	مركز قضا	نواحی ملحقه	قرای ملحقه
سعرد مركز قضا	سعرد	۱	٥٦
روندوان	روندوان	«	۱۱۱
شیروان	كفره	۱	۲۰۷
اردهه	د	۱	٦۱
غرزان	روغكت	«	۱۳۸
پرواری	غوغار	«	۷۲
هازو	هازو	«	٥۹

سعیدایلی.— قونیه‌یه تابع برناحیه‌در ۱۳ قریه ۲٤۱۱ خانه‌ده ۱۳٤٥۲ نفوسی مشتملدر .

ناحیه مركزی اولان قادین خانی قصبه‌سی درسعادت جاده‌سنده و مركز قضانك ۱۲ ساعت بعدنده‌در .

سفریحصار.— یاخود « سیوری‌حصار » آنقره ولایت ولواسنده قضا مركزی بر قصبه‌در قصبهٔ مزبوره انقره‌نك یكرمی درت ساعت مسافه‌سنده وكونش طاغنك بریماجنده ومشهور بسینونت Pessinunte « خرابه‌سی قربنده (۳ ساعت) ۳۱۰۰ باب خانه و (۱۲۲۱۱) نفوسی جامع لطیف الهوا وماءلذیذ منبعلری محتویدر .

قصبه اناطولی تیمور یول خطی كذركاهنده بولندیغندن صوك زمانلرده تجارتی فوق العاده ترقی ایتمشدر .

قضاسی شمالاً آیاش، بكپازاری شرقاً حایمانه غرباً خداوندكار ولایتنه ملحق اسكی شهر قضالریله چفته‌لر چفتلكی جنوباً اقشهر وعزیزیه قضالریله محدوددر .

اراضیسی منبت اولوب كوتاهیه صویی وسقاریا ایرمغیله اروا اولنوركه مذكور صولر قصبه‌نك سكز ساعت اوزاغنده كاش صاجبلر قریه‌سی جوارنده تلاقی ایدرلر .

قضانك نفوس عمومیه‌سی ۳٤۹۰۱ كشی اولوب ٦۳۲٤ خانه ٦۰ دكان ٤ حمام ٦ خان ۳۰ قهوه خانه ۱۲۸ جامع ومسجد ۳۳ درگاه بری رشدیه

اولق اوزره ۱۰۹ مکتب ۱۸ مدرسه ۱ کلیسا وسائره‌یی حاویدر .

بوندن ماعدا داخل قضاده برچوق اعزهٔ کرامك مراق مقدسه‌لری اولوب زیارتگاه مسلمیندر داخل قضاده امراض جلدیه‌یه نافع چار طاق حمامی نامنده بر ایلیجه واردر .

مصنوعاتی : کلیم ، سجاده وآلتون وکومشدن تل ایشی‌یله زیك ونحاسدن معمول اداتی ایله ملون پوست وحیوان کچه‌لری وبوکا مماثل شیلردر .

محصولاتی : سنوی ۲۰۰۰۰۰ کیله بغدای یوز بیك کیله آرپه یوز اللی بیك قیه یباغی یوز بیك قیه تفتیك وانواع فواکه وسبزه دن عبارتدر .

حیوانات اهلیه دن قضاده : ۱۸۵۰۴۵ قیون ۱۳۷۲٤۹ تفتیك کچی ۲۹۰۰ قیل کچی ۲۰۰۰۰ صیغیر ۳۹۰۰ مانده ۱۰۰۰ مرکب ۱۸۰۰ اسب ۱۱۰ استر ۵۰ دوه واردر .

سفریحصار . — آیدین ولایتنده مرکز لوایه ملحق بر قضا مرکزیدر .

قصبه ازمیرك جنوب غربیسنده وساحلدن بر از کیریده وصیغه جق قصبه‌سی بقیننده ۳۸ درجه ۳۰ دقیقه عرض شمالی و ۱٤ درجه ۳۰ دقیقه طول شرقیده ۳۰۹۲ نفوسی و۹۱۳ اماکنی جامعدر .

قضاسی : شمالاً ازمیر واورله شرقاً قوش اطه‌سنه تابع ایالوغ ناحیه‌سی جنوباً قوش اطه‌سی کورفزی وصیغه‌جق لیمانی غرباً چشمه قضالریله محاطدر .

۱۳ قریه ایله ٦۹۲۱ نفوسی محتویدر .

واردات سنویه‌سی ۸٦٦۰۰ غروشدر .

داخل قضاده تقریباً ٦٤ کیلو متره اورمان واردر .

سقاریا . — « سانغاریوس » اناطولیده بحرسیاهه منصب اولان بیوك بر نهر اولوب بری بیاد یایلادن دیکری بیاد یایلاسی موراد طاغنه ایصال ایدن بیغندن اوزره ایکی قولدن ظهور ایدر وبندر ارکلی جوارنده دکزه قاریشور .

باشلوجه تابعلری چیق چایی ، امیر ویا کرمیر چایی ، پورساق صویی وسائره‌در .

سکود . — خداوندکار ولایتنك ارطغرل سنجاغنده قضا مرکزیدر « نفوسی ۵۵۰۰۷ » سکود قصبه‌سنك تاریخ ملیزه

تعلقی واردر : مجدد بنیان دولت عثمان خانك پدری ارطغرل غازی سلطان سلجوقی طرفندن ایلك دفعه ویریلان شهر سکوددر .

ارطغرل غازی قصبه‌نك خارجنده مدفون وجوارنده مخدومی ساوجی بکله زوجه‌لری غنودهٔ بستر غفراندر .

درون قصبه ده درت باب جوامع شریفه، ۱ کتبخانه ۲ مدرسه بر رشدیه وبر ابتدائیه مکتبی بر قاچ ایپك فابریقه‌سی واردر .

قونیه جادهٔ مشهوره‌سی درون قصبه‌دن مرور ایدر .

قضاسی : قسطمونی ولایتی بیله‌جك قضاسی دومانیچ ناحیه‌سی کوتاهیه سنجاغیله محدود اولوب یالکز بش بیك قدری غیر مسلم اولمق اوزره (٤٣٩٨٢) نفوسی جامعدر .

اراضیسی طاغلق واووه‌لق اولوب هر نوع محصول یتیشور باغ وبغچه‌لری دخی چوقدر یکمز بولامه قوری اوزوم کثرتله چیقار ایپك قوزه‌سی یتشدیرلمسی دخی پك اعتنالی درجه‌در .

٩٢ قریه ایله میخالغازی ـ بوز ویوك اینی اوکی نامنده اوچ ناحیه‌یی محتویدر .

سکود اوزی ٠ ـ سیواس ولایت وتو. قاد سنجاغنده زیله قضاسنه مربوط بر ناحیه‌در .

سکود طاغلری ٠ ـ خداوند. کار ولایتنده کائن آنحی یاخود آهو طاغندن تشعب ایله اینی اوکی وبوز اویوك جهتلرنده مرور ایدرك اسکی شهره واصل اولان بر شعبهٔ جبالدر .

سکیلو ٠ ـ انقره ولایتنده یوزغاده اللی ومجیدیه‌یه اون بش کیلو متره مسافه ده کائن بر محله اولوب تخمینا اوچیوز بیك کیلو متره وسعتی حائزدر . بو محله‌ده غاله‌ری مغاره‌لری واسطه‌سیله طوز اخراج ایدلمکده اولوب سنوی بر میلیون قیه طوز چیقاریلور مصارف اخراجیه‌سی ١٠ بیك غروش وواردات صافیه‌سی ٣٥٠ بیك غروشدر .

بو محله‌نك طوزی قسماً یوزغاد سنجاغی داخلنده صرف واستهلاك اولنمقده‌در .

سلانیك « Sélanik » ٠ ـ (تسالونیقه)، (Therme) (Thesalonica) (ترما) (سالونیك) (Salonique) اطه‌لر دکزنده تشعب ایتمش اولان سلانیك کورفزینك شمال شرقیده جنوبه متوجه اوله‌رق تأسیس اولنمش برشهر اولوب اسمنه منسوب اولان ولایتك مرکز اداره‌سیدر .

بو شهر روم ایلی ده کائن ممالك عثمانیه نك درسعادتدن صکره برنجی بلده سی اولوب موقعنك اهمیتی وتجارته اولان استعداد طبیعیسی جهتیله

وندن کونه رغبات عمومیه یه مظهر اولمغله انتظام ومعموریتی متزاید وهله درسعادت ومناستر واوروپا شمندوفر خطوطنه ربط والصاقی جهتیله اهمیتی دها زیاده ارتمغله اوروپای وسطی وروم ایلیء شاهانه نك اك مکمل مخرج تجارتی حکمنه کیرمشدر . هندستان طریقنك برندیزدن دها زیاده کدرمه - سی سلانیك یولی بولنمسنه نظراً هند پوسته سنك بورادن ورودی شهرك توسیع تجارتنه مدار اعظم اولدیغی ازادهء شك وارتیابدر .

سلانیك درسعادتدن ٤٧٥ کیلو متره بعد ومسافه ده ودرسعادته نظراً ٦ درجه ١٠ دقیقه طول شرقی و ٤٠ درجه ٣٨ دقیقه عرض شمالیده وخورتاج سلسلهء جبلیه سنك منتهاسی اولان طاغك جنوب مائله سی اوزرنده در . شهرك مسافهء طولی ٧ ومسافهء عرضی ٢ کیلو متره اولوب تربیعاً ٩ کیلو مترهلك بر محلی اشغال ایلمشدر .

قدیماً سوقاقلری غایت طار وخانه لری بر برینه ملاصق اولدیغی حالده سورك دکز جهتی هدم ودکز املا اولنمق خارج سوره خانه ومحلات انشا قلنمق صورتیله شهر توسیع ایدلمشدر.

شهر الیوم یتمش بش محله یه منقسم اولوب بو محلاتك قرق آلتیسی اسلام اون آلتیسی یهودی اون ایکیسی روم بریسی فرنك محله سیدر. محلات مزبوره ده مسکون اولان طقسان بیك نفوسك اوتوز بیکی اسلام محلاتنده قرق بش بیکی یهودی محله سنده ومتباقیسی دخی روم وفرنك محلاتنده اسکان ایدرلر.

شهر غاز ، صو ، ترامواي مثللو مؤسسات مهمه سایه سنده فوق العاده کسب انتظام ایتدیکی جابجا اچیلان کنیش جاده لر ایله مبانیء جسیمه بر قاتده زینت ومعموریتی تزیید ایتمشدر .

شهرده اماکن امیریه اوله رق بر باب حکومت قوناغیله اوچ ادارهء عسکریه بر کمرك بر قرانتنه خانه بر خسته خانه بر خبزخانه ایکی قشله بر طوبخانه ایکی قلعه بر بلدیه بر مکتب اعدادیء ملکی بر زراء [illegible] بر مکتب صنایع بر رشدیهء عسکریه وملکیه رشدیه سی ٣١ مکاتب غیر رسمیه ٥٦ جامع یکرمی اوچ تکه یدی مدرسه وکتبخانه بش مطبعه اون التی کلیسا یکرمی بر سناغو بر بدستان اونبش هوتل یکرمی یدی فابریقه وبر تیاترو موجوددر .

مبانئ مشهوره میاننده قدم وزینت
نقطهٔ نظرنده حائز اهمیت اوله رق
درونده حواریونه منسوب بر کرسئ
خطابت بولنان وصنایع سی معماریه
الآن خیرتبخش عقول ناظرین اولان
خورتاج جامعشریفی ایله آیا صوفیه
وقاسمیه جامعشریفلری وبیوك قسطنطینك
تبریك قدومی یله بنا اولنان طاق
ظفری ذکر ایدرز .

خورتاج جامعشریفی قبل المیلاد
بیك تاریخنده پوت پرستلر معرفتیله
بنا وروملرك النه کچدکده آپوس
یورکیوس نامیله بر کلیسا حالنه تحول
اولنمش ایدی .

شهرك هواسی معتدلدر قیشن
ترمومترو (ره) درجه یی نادرا ارائه
ایلر قیشی سورکلی دکلدر قار یاغار
ایسه‌ده چابق اریر اسن روزکارلر

سلانیك ولایتی خریطه سی

شمال ووارداو روز کاری دینلان شمال شرقی روزکاریدر شمال روزکارلری رطوبتلی ایسه ده واردار روزکاری قوری اسر وشهرك هواسنی جیادتلندیرر .

صیجاقی ۲۸ درجه یی بولور ویازین صیقجه اسن امباط روزکاری هوایه سرینلك بخش ایلر نادراً وزن اولان غربی روزکارلر فورطنه کتوروب لیمانده کی مراکب بحریه یه ایقاع خسارات ایدر .

سلانیك یاخود ترم شهری پك اسکی اولوب پلو پونس محاربه سی نتیجه سی اوله رق آتنه لیلره کچمش وبالاخره پردیقاسه اعاده اولنوب ۳۱۵ تاریخنده پوزانیاس طرفندن ضبط ایدلمشدر .

قساندر شهری تکرار بنا واعمار ایدرك فاملیاسی اولان اسکندرك همشیره سی تسا لونیقه نك نامیله توسیم ایلدی .

پیدنا محاربه سندن صکره شهر روما اداره سنه کچه رك بتون ماکدونیا ایچون مرکز اتخاذ قلنمشدر .

بعده بر چوق انقلاباته دوچار اولدقدن صکره بر آرالق مونته فررا خاندانه انتقال ایلدی که اولوقتلر مذکور خاندان بوراده بر قراللق هیئتنده ایدی .

قسطنطینیه قیصرلری شهری وندیکلیلره ترك ایتدکاری حالده ۷٤۳ ده مرقوملردن عثمانلیلر ضبط وتسخیر ایلمشلردر .

سلانیك ولایتی : روم ایلی شاهانه نك اطه لر دکزی ساحلنده واقع اولوب ماکدونیا خطه سنده در .

شمالا بلغارستان امارتی وقوصوه ولایتی شرقاً شرقی روم ایلی وادرنه ولایتلری جنوباً اطه لر دکزی غرباً مناستر ولایتی ایله محاط ومحدوددر .

مساحهٔ سطحیه سی تربیعاً ۳۱ بیك کیلو متره اولوب تخمیناً بر میلیوندن زیاده نفوس بسلمکده در که مذکور مقدارك قسم اعظمی اسلاملر صکره روم وبلغار واولاحلر واجنبیلر تشکیل ایلر .

سلانیك ولایتنك ساحلی اطه لر دکزینه در بو دکز ایله محاط اولان ولایتك اقسام جنوبیه سنده آنیورز، لونغوس، کسندیره کورفزلرینی احداث ایدن خالکیدیك ویا خالسیدیك شبه جزیره سی تشکل ایتمشدر .

مشهور خالکیدیك شبه جزیره سنك طرفیننده اورفانو ویا رندینا وسلانیك کورفزلری واقعدر .

سلانیك کورفزینك منتهاسنده بیوك وکوچوك قره برونلر ایله سلانیك شهری ورندینا کورفزنده دخی قواله شهری ایله قره صو منصبی واردر .

مار الذکر کورفزلردن ماعدا

كسندره كورفزی اطرافنده دخی بورنو، قوفو ويرويری، آيا ديمتری، روملیا، پیجا قیا اسمنده آلتی عدد لیمان ایله خالکیدیك شبه جزیره سنك نقاط مختلفه سنده پلاتی، کیلانداری، آینو-روس، ريخو، دره پافوق، پالیووری، کسندره بورنلری موجوددر .

طاغلر : سلانیکك طاغلری بلقان سلسله سنك جنوبه طوغری ممتد اولان فروغ وشعباتی اولوب داخل ولایتده اوته یه بریه طاغیله رق مهم بیغنلر وجوده کتورمشلردر .

بو نلرك اك يوكسك نقطه سی یونان حدودنده واقع اولجب طاغی اولوب نقطهٔ مرتفعه سی (٢٩٧٥) متره یه بالغ اولور .

قوجه بلقان شعباتنك اك مشهوری ردوب ويا دسپوط سلسله سیدرکه سیروز سنجاغنك شمالنده ادرنه ولا-يتنه داخل ومرمره سواحلنده منتهی اولمق اوزره تکفور طاغنه واصل اولور بو سلسله نك اك مرتفع نقطه سی ٢٠٠٠ متره ارتفاعی حائز اولان چادر تپه در . بو سلسله نك منسوباتندن اولان بريم ودرامه ایله نوره قوپ اراسنده نور طاغی وسیروزك شمالنده کائن وسلانیکه قدر ممتد اولان خورناج طاغی دخی وسطی ارتفاعنده تپه لری حاویدر .

ولایتك انهار موجوده سی اطه لر دکزینه وسلانیك کورفزینه دوکیلور. مشهور نهرلری شونلردر .

واردار نهری : سلانیك ولایتنده جاری نهرلرك اك جسیمی اولوب طول مجراسی ٣٦٠ کیلو متره در . مجراسی هر نه قدر بطاقلق وبر چوق کولجکلرله اتصالی جهتیله سیر سفاینه حالاً الویرشلی دکلسه ده تطهیر اولنه-جق اولور ایسه بحق استفاده اولنمق ممکندر .

نهرك منبعی جهتی ضعیف ایسه ده اشاغیلره طوغری کلدکجه میلنك تزایدی وصاغدن صولدن بر چوق صولرك التصاقی سببیله کسب وسعت وجریانی شدت پیدا ایلر .

نهر مذکورك توابعی ینیجه واردار کولنك ایاغی اولوب منصبنه یقین بر محلده اخذ ایتمش اولدیغی درونده بعض اوفاق تفك مراکب بحریه بولنان قره ایرماق ایله طوپالقه، بانوم قره صو وسائره دن عبارتدر .

استرومه قره صو نهری : ٢٥٠ کیله متره طولنده اولوب بلغارستان داخلندن نبعان ایله بر چوق صولر آلوب بوطقوه وتخیانوس کوللرینی بعد التشکیل اورفانو ویاخود رندینا اسمنده کی کورفزه قاریشور .

مستناقره صو نهری : رازلق داخلنده منبعی آلوب برقاچ بیوجك صولرله کسب جسامت ایتدکدن صکره ادرنه ولایتی حدودی جوارنده طاشوس کورفزینه دوکیلور .

اینجه صو نهری : مناستر ولایتی داخلندن ظهور ایله لبانوه قریه‌سی جوارنده سلانیك کورفزینه قاریشور .

موبکر ولایتك بیوجك نهرلری اولوب دها بر خیلی صولروار ایسه‌ده بالنسبه کوجك واهمیتلری آزدر .

کوللر : سلانیك ولایتنده کوللر چوقدر وا کثرینك انهار مشهوره ایام ارتباطی واردر . اك مشهورلری استروما نهرینك صولریله حاصل اولان تخیانوس (١٥ کیلو متره عرض و ٢٥ کیلو متره طولنده) وبشبیك (٣٠ کیلومتره طول ٧ کیلومتره عرضنده) دبشبیك کولیله اشتراك ایدن ایواسیل کولی (١٠ طول ٥ عرض) رواردار ه الغنان ایدن خرجان کولی وبوکا متصل اولان طوپراق کولی وپکچه کولی وسائره‌در .

بوکوللرك هپسنده غایت کثیر ولذیذ بالقلر چیقار ازجمله ایواسیل کولنده سکز اون نوع وتخیانوس کولنده غایت کثرتلی بالقلر صید اولنور .

طوپراق کولنك صویی دخی غایت لذیذ وبراق اولوب برمجرای مخصوص ایله خرجان کولنه قاریشور . ٢١٠ کیلو مترهٔ سطحنده اولان استروده کولی بکچه کولی واسطه‌سیله دکزه آقار .

تقسیمات ملکیه :

سلانیك ولایتی : سلانیك ، سیروز درامهٔ نامیله اوچ لوایه وبونلرك اوچی دخی بروجه آتی قضا ونواحی‌یه تقسیم اولنمشدر .

سلانيك سنجاغى	قضا	نواحى	عدد قرا وچفتلكات
١	سلانيك		١٠٠
٢	استروجه		٦٥
٣	آینورز		
٤	عورتحصارى	قره‌طاغ	١٤١
٦	طوپران		٨٣
٧	قترين	اغستوس	٧١
٩	كوپريلى	كاندير ولتحول	٨٩
١٠	كوكيلى		٥٨
١١	كسندره	كسندره	١٤٧
١٢	پكچه‌واردار	قره‌جه‌آباد	٨٩
١٣	دودينه	ودينه قره‌جه آباد استرووه	٦٥
١٤	لنغظه		٩٩

سیروز سنجاغی

قضا	نواحی	قرا وچفتلكات
سیروز		٢٦٨
پتریچ		٧١
تیمور حصار		٨٠
جمعهٔ بالا		٣١
رازلق		١٢
ریخنه		٤٣
منلك		٤٨
نوره‌قوپ		١٢٨

درامه سنجاغی

قضاسی	نواحی	قری وچفتلکات
	پرسپچان	١٠٦
	چچ	
واله		٢٥
ساری شعبان		٦٠
ه وشته	لفتره	

سلانیك سنجاغی : ولایتك غرب
سلو جنوب قسملرینی محتوی اولوب
یتك اك کوزل مواقعنی شاملدر .
ناحیه ایله ١٤ قضایی مرکبدر .

سلانیك قضاسی : شهر ایله برابر
قدر قریه وچفتلکاتی شاملدر .
دات عمومیه سنوی ٩١١٠٠٨١٩ ٩،١١
شه بالغ اولور .
قضا واردات عمومیه سنك جنس
عی جدول آتیده مندرجدر :

٢٦١٢٤٣	املاك ویرکوسی
٨٠٥١٩	تمتع ویرکوسی
١٤٣٥٥٦	بدلات عسکریه
١٠٧٣٢٣	اعشار
١١٥٣٣	اغنام رسومی
٨٤	جنوار »
٧٠٠	اورمان حاصلاتی
٣٦٩	معادن حاصلاتی
٥٣٠	طابو »
١٣٣٨	محاکم »
٣٦٦	املاك امیریه »

٣٣٦٥٠	رسوم متنوعه
٤٣٦٨٧٣	حاصلات متفرقه
٢٤٥٧٠٦٨	معارف حصه اعانه سی
٩١١٠٨١٩	یکون

سلانیك ولایتنك

حاصلات ارضیه سی

اورمانلر : ولایت اورمان خصوصنده برنجی درجه ولایتلردن معدود ایسه ده هنوز اورمانلرك جهت استفاده سی حقیله تعیین ایده مامش اولدیغندن لایقیله اخراجات اجرا اولنه مامقده در .

سلانیك ولایتنده بولنان اورمانلرك مساحهٔ سطحیه سی بر بچق میلیون تخریب اولوب اك مهم اورمانلری اولچپ سلسله سنك سزن ورسانی اوزرنده در .

اشجارك اجناسی سواحله قریب محلارنده قوجه یمش یبانی زیتون وامثالی اشجار حسیسه دن عبارت اولوب ایچرو طرفلرده قزل داق میشه کستانه قاین قره چام صاری چام آردیج قواق سندیان شمشیر وسائره در .

اورمانلرك حاصلاتی باشلوجه کورو اولوب کراسته اخراجاتی پك جزئیدر .

بعض مواقعده اورمان داخلنده منتظم

مستاقره صو نهری : رازنق داخلنده منبعی آلوب برقاچ بیوجك صولرله کسب جسامت ایتدکدن صکره ادرنه ولایتی حدودی جوارنده طاشوس کورفزینه دوکیلور .

اینجه صو نهری : مناستر ولایتی داخلندن ظهور ایله لبانوه قریه‌سی جوارنده سلانیك کورفزینه قاریشور .

موبکر ولایتك بیوجك نهرلری اولوب دها بر خیلی صولروار ایسه‌ده بالنسبه کوجك واهمیتلری آزدر .

کوللر : سلانیك ولایتنده کوللر چوقدر واکثرینك انهار مشهوره ایام ارتباطی واردر . اك مشهورلری استروما نهرینك صولریله حاصل اولان تخیانوس (١٥ کیلو مترهعرض و ٢٥ کیلو متره طولنده) وبشبیك (٣٠ کیلومتره طول ٧ کیلومتره عرضنده) دبشبیك کولیله اشتراك ایدن ایواسیل کولی (١٠ طول ٥ عرض) رواردار الغنان ایدن خرجان کولی وبوکا متصل اولان طوبراق کولی وپکجه کولی وسائره‌در .

بوکوللرك هپسنده غایت کثیر ولذیذ بالقلر چیقار ازجمله ایواسیل کولنده سکز اوننوع وتخیانوس کولنده غایت کثرتل بالقلر صید اولنور .

طوبراق کولنك صویی دخی غایت لذیذ وبراق اولوب برمجرای مخصوص ایله خرجان کولنه قاریشور . ٢١٠ کیلو متره سطحنده اولان استرودمه کولی بکجه کولی واسطه‌سیله دکزه آقار .

تقسیمات ملکیه :

سلانیك ولایتی : سلانیك ، سیروز دراما نامیله اوچ لوایه وبونلرك اوچی دخی بروجه آتی قضا ونواحی‌یه تقسیم اولنمشدر .

سلانیك سنجاغی	قضا	نواحی	عدد قرا وچفتلكات
١	سلانیك		١٠٠
٢	استروجه		٦٥
٣	آینوروز		
٤	عورتحصاری	قره‌طاغ	١٤١
٦	طوپران		٨٣
٧	قتزین	اغستوس	٧١
٩	کوپریلی	کامندیر ولتحول	٨٩
١٠	کوکیلی		٥٨
١١	کسندره	کسندوره	١٤٧
١٢	پکجه‌واردار	قره‌جه‌آباد	٨٩
١٣	دودینه	ودینه قره‌جه آباد استرووه	٦٥
١٤	لنغظه		٩٩

سیروز سنجاغی

قضا	نواحی	قرا وچفتلكات
سیروز		٢٦٨
پتریچ		٧١
تیمور حصار		٨٠
جمعهٔ بالا		٣١
رازلق		١٢
ربخنه		٤٣
منلك		٤٨
نوره‌قوپ		١٢٨

درامه سنجاغی

درامه قضاسی نواحی	قری وچفتلكات
پرسچان / چچ	۱۰۶
قواله	۲۵
صاری شعبان	۶۰
پره وشته لفتره	

سلانیك سنجاغی : ولایتك غرب وسلو جنوب قسملرینی محتوی اولوب ولایتك اك كوزل مواقعنی شاملدر . ۱۰ ناحیه ایله ۱٤ قضایی مركبدر .

سلانیك قضاسی : شهر ایله برابر وز قدر قریه وچفتلكاتی شاملدر . واردات عمومیه سنوی ۹۱۱۰۸۱۹ غروشه بالغ اولور .

قضا واردات عمومیه سنك جنس ونوعی جدول آتیده مندرجدر :

۲۶۱۲٤۳۱	املاك ویركوسی
۸۰۵۱۹۵	تمتع ویركوسی
۱٤۳۵۵۶۹	بدلات عسكریه
۱۰۷۳۲۳۵	اعشار
۱۱۵۳۳۵	اغنام رسومی
۸٤۵۰	جنوار «
۷۰۰٤۰	اورمان حاصلاتی
۳۶۹۶	معادن حاصلاتی
۵۳۰۳۱	طاپو «
۱۳۳۸٤۶	محاكم «
۳۶۶۰۰	املاك امیریه «
۳۳۶۵۰	رسوم متنوعه
٤۳۶۸۷۳	حاصلات متفرقه
۲٤۵۷۶۸	معارف حصه اعانه سی
۹۱۱۰۸۱۹	یكون

سلانیك ولایتنك

حاصلات ارضیه سی

اورمانلر : ولایت اورمان خصوصنده برنجی درجه ولایتلردن معدود ایسه ده هنوز اورمانلرك جهت استفاده سی حقیله تعیین ایده مامش اولدیغندن لایقیله اخراجات اجرا اولنه مامقده در .

سلانیك ولایتنده بولنان اورمانلرك مساحهٔ سطحیه سی بر بچق میلیون تخریب اولوب اك مهم اورمانلری اولچپ سلسله سنك سزن ورسانی اوزرنده در .

اشجارك اجناسی سواحله قریب محللرنده قوجه یمش یبانی زیتون وامثالی اشجار حسیسه دن عبارت اولوب ایچرو طرفلرده قزل داق میشه كستانه قاین قره چام صاری چام آردیج قواق سندیات شمشیر وسائره در .

اورمانلرك حاصلاتی باشلوجه كورولوب كراسته اخراجاتی یك جزئیدر .

بعض مواقعده اورمان داخلنده منتظم

يوللر وار ايسه‌ده اكثر محالده يو-
لسزلق يوزندن نقليات سكته‌دار
اوليور .

اوچنجى درجه‌ده اورمانلردن
ايديلان استفاده اعمالات دركه بوده
قاشيق تكنه وچقت ادواتى كبى شيلره
منحصردر .

كرك كمور وكرك كراسته وادوات
داخل ولايت صرف واستهلال ايلد-
كدن صكره نهرلر وشمندوفر خطلرى
واسطه‌سيله سواحله ايصال اولنه‌رق
يونانستانه ودرسعادته وعربستانك موا-
قع متعدده‌سنه كوندريلور ودوسپاط
وتراعراد ايرمقلريله شرقى روم ايلى
ولايتنه دخى كلى اخراجات وقوعبو-
لمقده‌در .

معادن ولايتنده قروم وسيملى
قورشون منغانه چنقو آنتيموان معد-
نلرى واردر بونلرك بعضيلرى ايشلد-
لمكده وبعضيلرينك دخى اوته‌دنبرو
ايشلديكنه آثار موجوده‌لرى دلالت
ايتمكده‌در .

معادندن استفاده يوللرك ووسائط
نقليه‌نك انتظامى اولديغندن قريباً
ولايتك بوجهتجه اولان نواقصى اعمال
اكمال اولنه‌رق معادنجه دخى الڭ زنكين
ولايت صره‌سنده بولنه‌جغى شبهه‌سزدر .

زراعت : ولايت اراضيسنك قوهٔ

وغيرتى سايه‌سنده ابوكون ولايا
شاهانه‌تك برنجيلرى صره‌سند
بولنمقده‌در اكثر مواقعده اصول
جديده‌نك اردنده زراعت اجرا اولد
يغندن بره اون اون بشه‌دك باقي
نسبتده حاصلات آلنمقده ومحلى ادار
ايتدكدن ماعداسى خارجه دخى سوق
اولنه‌رق زراعت محصوص سم
وغيرتلرى مشاهده اولنمقده‌در .

اربه بغداى وسائره كبى حبوبات
متنوعه ايله سبزه وميوه‌نك انواع
ملحقاتدن سواحله ايندريلور واوراد
خارجه سوق اولنور ،

توتون محصولى درامه وحوال
شرقيه‌ده پك اعلا صورتده نشو و
بوله‌رق كليتله اوروپايه سوق ايديلور
محصولاتنك كثرتيله مشهور اولا
جهت ولايتك مركز سنجاغى اولو
بوراده‌كى محصولاتك بشنده دردى
اخراجاتدر .

معمولات : سلانيكك حول طاقلر
ودرامه سنجاغنك چورابى واداتى سي
وتل ايشى كموش ادواتى ايله اسلح
وبوكا امثال اعمالات هريرده مقبولدر

سلانيك كورفزى .- ترمكو سينوس

اطه‌لر دكزينك برشعبه‌سى اولو
خالكيك شبن جزيره‌سى واسطه‌سي

سلبوكن . — ادرنه ولايتنده جسر مصطفى پاشا قضاسنه تابع ۲۹ قريه‌يى مشتمل بر ناحيه اولوب مركزى اولان سلبوكن قصبه‌سى مركز قضايه ۷ ساعت قدر بعد ومسافه‌ده واقعدر .

سلستره . — Curostorum · Corostena ‘Cristra طونه ساحلنده بلغارستانك قلاع متينه ومواقع مستحكمه‌سندن اولوب ساحلك دوز بر محلنده وكوچك بر تپه آلتنده‌در . نفوسى ۲۰،۰۰۰ .

سلط . — بيروت ولايتنك بلقا سنجاغنده برقضا اولوب مركز قضانك بلقايه مسافه‌سى ۱۰ ساعتدر .

سلطان خانى . — قونيه نك نيكده سنجاغنده بر ناحيه‌در .

سلطانحصار . — ايدين ولايت ولواسنك نازللى قضاسنده بر ناحيه‌در .

سلطان قره‌سى . — سيواس ولايت ولواسنك شنوسى قضاسنده برناحيه اسمى‌در .

سلفكه . — « سلوسيا » اطنه ولايتنك ايچ ايل سنجاغنده لوا مركزى بر قصبه اولوب نامى اسكندر كبيرك امراسندن سلقوسه منسوب اولديغى محققدر قصبه نك اوكندن كوكصو نام ايرمق جريان ايدر .

سلفكه قصبه سى داخلنده يكرمى اوتوز آرشون طولنده كسمه قيادن مصنع كاركير كمرلى بر صو حوضى اولوب تكفورانبارى ناميله مشهوردر. بوندن ماعدا ابنيه انقاضى آثارعتيقه‌دن بر چوق خرابه لرله صو كمرلرى رنكا رنك طاشلر قصبه‌نك معموريت قديمه‌سنه دلالت ايلر .

سلفكه قضاسى : ايچ سنجاغنك مركز قضاسى اولوب غايت منبت ومحصولداردر محصولاتى محلى اداره ايتدكدن صكره فضله‌سى خارجه دخى كوندريلور معمولاتى كليم چوال مثللو شيلردر .

طاغلق شمتنده‌كى اهالى حيوان بسلمك واووه‌لرده كيلر زراعت ايله تعيش ايدرلر .

قضانك بولاجه‌لى ، ياغده ، آياش نامنده اوچ ناحيه‌سى واردر. نفوسى (۲٤۸٦۰) در بونك بيك اوتوز ايكيسى خرستيان متباقيسى اسلامدر

سلنتى . — آيدين ولايتنده صارو خان سنجاغنده قوله قضاسى ملحقاتندن ۲۱ قريه ۵۰۱٤ نفوسلى

برناحیه‌در. ناحیه مرکز اولان سلنتی قصبه‌جغی کدوس چایی اوزرنده واقع اولوب ۸۷۲ نفوسی جامعدر.

سلنتی. — اطنه ولایتنده ایچ ایل سنجاغنده آنامور قضاسنده برناحیه‌ومرکزینك اسمی‌در.

سلندی. — سلنتی‌یه مراجعت اولنه.

سلندر. — ارضروم ولایت ولواسنده خنس قضاسنك ناحیه‌سیدر.

سلوان. — مفارقین ماده‌سنه باق.

سلیوری. — « سلیمبریا » « Sélybria » چتالجه سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه ولیمان محلی اولوب مرمره دکزی ساحلنده واقعدر. « ۳۰۰۰ نفوسی »

سلّه. — قونیه نواحیسندن صو درهمه ناحیه‌سنك مرکز اداره‌سی اولوب قونیه‌نك غرب جهتنده وایکی طاغ اراسنده‌واقع هواسی لطیف وصویی لذیذدر کوب ودستی کبی شیلر اعمال اولنور وقونیه‌نك ارباب مذاقی صویی بورادن جلب ایدر. قصبه‌نك ابنیه‌لری دخی منتظمدر.

سلیمانیه. — (Suleimaniçh) موصل ولایتنده سلیمانیه سنجاغنك مرکز اداره‌سی اولان قصبه‌نك اسمی‌در. نفوسی: اون اوچبیك سکز یوز یکرمی بش مسلم یوز یتمش بشی کلدانی بیکی موسوی اولمق اوزره اونبش بیك راده‌سنده‌در.

قصبه بر اووه‌ده اولوب کرکوکدن کانلره یشیلك اغاجلر اراسنده اوله‌رق غایت لطیف برمنظره ارائه ایلر. وقصبه‌نك بولندیغی اووه ایکی سلسله اراسنده توسع وامتداد ایتمشدر هواسی یازین لطیف وصویی مبذول اولوب همان هر برخانه‌نك متعدد واشجار ایله مزین باغچه‌لری واردر صولری یکدیکرینه مربوط ومتصل اولان قیولر واسطه‌سیله تحصل ایتمشدرکه بومثللو قیولره محلی اصطلاحنده کاریز تعبیر اولنور. سلیمانیه یکی تأسیس ایتمش اولدیغندن آثار عتیقه نظرنده حائز اهمیت ابنیه‌سی یوقدر موقعی اقتضاسی ایران ایله ممالك عثمانیه اراسنده بر تجارت دپوسی حکمنده‌در. قصبه‌ده نساجلق بویاجیلق صنعتی وتفنك اعمالاتی ترقی ایتمشدر. تکلم اولنان لسان کردجه ایسه‌ده عربجه وکلدانی لسانیله ترکجه دخی سویلنور.

قضاسی : سنجاغك اورته‌سنده اولوب شاه‌باز ، کلعنبر، بازیان قضالری وکرکوك لواسی وایران ایله محاطبدر . دجله توابعندن اولان دیاله صویی منبعی داخل قضاده آلور باشلوجه طاغلری جبل هزمیر ایله قره طاغ سلسله‌لرندن عبارتدر درت ناحیه ایله ۱۰۴ قریه‌دن متشکلدر . مرکز دخی داخل اولدیغی حالده نفوس موجوده‌سی یکرمی آلتی بیکه بالغ اولور .

اراضیسی قسماً طاغلق ومنبت ومحصولدار در آنجق برچوق محلی زراعتدن محرومدر محصولاتی آرپه بغدای ، پرنج ، مصر وطاغلق مواقعده اوزوم لیمون وسائره دخی یتشدیریلور اقلیمی صغوق اولمغله برابر غایت لطیف وهواسی صافدر .

سلیمانیه سنجاغی : ایران ایله شهر زور سنجاغی آراسنده اولوب سلیمانیه پابازن ، کلعنبر ، شهر بازار ، مارغه نامیله بش قضا و ۱۱ ناحیه‌و ۳۵۳ قریه‌یی محتویدر .

سکنه‌سی : قرق سکز بیك آلتی یوزی مسلم طقوز یوزی عیسوی ایکی بیك یوزی موسوی اوله‌رق اللی بر بیك آلتیوز نفوسدن عبارتدر .

دجله‌یه دوکیلان دیاله ایله زاب الصغیرك اقسام عالیه‌سی داخل لواده‌در اراضی طاغلق اولوب مشهورلری قره طاغ وجبل هزمیر ایله پیره‌عی وسائره‌دن عبارتدر .

سلیجه صویی . — ارنبودلقده جاری دوول صوینك صول طرف توابعندن اولوب سیلوواط طاغندن نبعان ایدر .

سلینه . — کربد ولایتنده خانیه‌یه مضاف بر قضادر .

سلمنلر . — ادرنه‌نك قرجه علی قضاسنده بر ناحیه اسمیدر . دیکر نواحیسی عثمان میشه‌لر خواجه‌لر، بچیالی، قراغیلر ، سغبان ، قوریجه ویران در .

سلمیه . — (سالامینیاس) سوریه ولایتنده حما سنجاغنه تابع شرق جنوبیسنده بر قاج یولك نقطهٔ تلاقیسنده پك اسکی بر قصبه اولوب قضا مرکزی اتخاذ قلنمشدر .

قصبه یونانیلر وقتنده پك مهم واشهر مدن عالمدن اولدیغی حالده کیت کیده خرابه یوز طوتمش اولدیغی حالده اولاد سیدنا عباسدن صالح واحفادی طرفندن اعمارینه چالیشیلمش وبوجهتله بو جهتله بر چوق مشاهیر یتشمشدر .

جواری پك منبت وارا ضیسی قابلیتلی اولمغله ۳۰۰ تاریخنده بر قضا تشکیل واطرافدن اهالی جمع ایدیله‌رك

اعمارینه همت اولنمقده بولنمشدر .

سلیس . — سیواس ولایتنده توقاد سنجاغنده زیله قضاسنك ناحیه‌سیدر .

سلیفا . — موصل ولایت ولواسنده زاخو قضاسنه مربوط ناحیه‌در .

سلوپی . — دیار بکر ولایت ومار دین لواسنده جزیره قضاسی ناحیه‌سیدر .

سلوك . — مستقل بنغازی سنجاغنك ناحیه‌سیدر .

سلفیه . — یمن ولایت وحدیده سنجاغنده جبل ریمه قضاسنده بر ناحیه در .

سلمان پاك . — بغداده ملحق عزیزیه قضاسنك ناحیه‌سیدر .

سلمانلی . — انقره ولایتنك قیرشهر سنجاغنده کسکین قضاسنه ملحق ناحیه‌در .

سماوه . — بغدادك ٢٣٥ کیلو متره اوزاغنده ولایت مزبوره‌نك حله سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب فراته قاریشان شطر عطشان اوزرنده واقعدر .

اهالیسی قسم اعظمی شیعی اوله‌رق درتبیك نفوسدن عبارتدر . خانه‌لری طوپراقدن انشا اولنمشدر .

سماوه قضاسی چولدن عبارت کنیش بر اراضی یی مشتمل اولوب سکنه‌سی ابو چوارير ودراجی ناحیه‌لرندن ماعداسی خیمه نشین اوله‌رق سکسان بشبیك نفوسی مح اولنور .

بونلر شیعی المذهب ایسه‌لرده ایچلرنده سنی اولانلری دخی واردر .

حیوانات اهلیه‌سی کثیر وزراعتی پك برکتلیدر انجق بعضاً هندیه قنالی قیرلمقله صولر اراضی یی استیلا ایدرك زراعك اللری بوکرلرنده قالور .

قبائل عربان بش التی یوز بیکی متجاوز حیواناته مالك اولوب کلیتلی آرپه وبغدای یتشدیررلر .

سمادرك . — » ساموتراکی اطه‌لر دکزنده امروزك شمال غربنده ولمنی اطه‌سنك شمال شرقنده ادرنه ولایتی مقابلنده ومریچ اغزینك قارشوسنده کوچك بر جزیره‌در .

اطه‌نك محیطی ٤٨ کیلو متره مکمل لیمانلری شاملدر . نرواحکومتنك مؤسسی اولان دار دانوس بواطه‌ده طوغمشدر اهالئ اصلیه‌سی پلاشرلر اولوب موخراً یونانیلره انتقال ایلمشدر الیوم ادرنه ولایتنك دده اغاج لواسنه ملحق برناحیه‌در .

سمر . — بصره ایله واسطه اراسنده اسکی بر شهرك

سمت قبله . — بیروت ولایتنده لاذقیه سنجاغنده جبله قضاسنده بر ناحیه‌در .

سمز اوزی . — انقره ولایتنده بك بازاری قضاسنك بر ناحیه‌سیدر .

سمنو . — طرابلس غربك فزانه تابع بر ناحیه‌سیدر .

سمیستان . — بیروت ولایتنك لاذقیه سنجاغنده جبله قضاسنه مربوط ناحیه‌در .

سمیصاد . — «صامصات» ماده‌سنه باق .

سنجار . — «Sinhsar» مزوپوتامیاده براووه ایله بر طاغك وبونلره نسبتله موصل ولایتنه تابع برقضانك اسم مشترکیدر.

سنجار قضاسی موصل سنجاغنك غربنده مشهور سنجاغی ایله اووه‌سنده شامل اولان قطعهٔ اراضیده اولوب دیار بکر ولایتی وزور سنجاغی ودجله نهری آراسنده‌در .

بو قضانك عفار نامنده بر ناحیه ایله ۷۲ قریه‌یی مشتمل اولوب قابل اسکان محلی مرکز قضا اولان بلاط قریه‌سیدر .

مذکور قریه سنجار تپه‌سی اتکنده وغایت منبت براووه‌نك کنارنده اولوب غایت صولاق برموقعدر .

اهالیسی بشیوزی یزیدی وبوزی اسلام اوله‌رق آلتی یوز نفوسدن عبارتدر .

بلاط قریه‌سنده بر حکومت قوناغی ایله برقشله واردر .

قضانك نفوسی ایکی‌بیك سکز یوز اللیسی کرد آلتی بیك بشیوزی ترکمان وسکز بیکی یزیدی، اوله‌رق ۱۷۳۵۰ مقدارنده‌در .

یزیدیلر سنجار طاغنده وبلاط قریه‌سنده مسکون اولوب ترکمنلر تل عفار ناحیه‌سنده اقامت ایدرلر.

سنجاغك هواسی غایت صاف واقلیمی معتدلدر .

سنجاغی فرات توابعندن اولان خابور چاینه قاریشان ومنبعی سنجار طاغنده اخذ ایدن سنجار صوییله تاتار چایی ارووا ایلر .

ترکملر قضانك زراع قسمی اولوب اربه بغدای، پاموق پرنج زرع ایدرلر ویزیدیلر بغچه وانلاق ومیوه اغاجلری یتشدیررلر .

سنجار طاغی وصحراسی بر چوق وقایع مشهوره‌یه محل ظهور اولدیغندن تاریخ نقطهٔ نظرنده قیمتداردر عربلر طرفندن نصف النهارك مساحه‌سی عملیاتی دخی سنجار صحراسنده اجرا ایدلمشدر .

سنجاق . – بروسه یه مربوط بر ناحیه‌در .

سنسان نهری . – دیار بکر ولایتنده جاری فرات نهرینه دوکیلان بر صویك اسمی در .

چرمیك قصبه سنك ارقه طرفنده‌کی طاغلردن نبعان واشاغی یه طوغری جریان ایله فراته قاریشور .

سنغورلو . – انقره ولایتنده چورم سنجاغنه ملحق برقضا اسمی در .

سنغورلوقضاسی : شمالاً قزل ایرمق ایله قسطمونی ولایتندن وغرباً وجنوباً قزل ایرمق توابعندن اولان دلیجه ایرمق ایله قیر شهر قضاسندن آیرلمش وسائر جهتلردن یوزغاد سنجاغی وچورم قضا یله تحدید اولنمشدر .

قضانك وسعتی ۹۰۰۰۰۰ دونم اولوب بونك ۳۵ بیك دونمی مزروع وقصوری اراضی خالیه‌دن عبارتدر .

قضانك غرب شمالی جهتی وچوروم قضاسی حدودی طاغلق اولوب اورلو طاغ ایله ابقیر نامیله مشهور اولان اورمانلرندن کلی کراسته ومحروقات تدارك واستحضار اولنمقده‌در . حدود شمالیه‌ده اولان قزل ایرمق غرب حدودینی تشکیل ایدن دلیجه ایرمق وطاغلردن ایثان بعض اوفق تفك دره وچایلر قضایی اروا ایلر .

قضاده‌یك آزی غیرمسلم اولەرق ۲۹۶۷۰ نفوس واردر .

سلمانلو اسمنده برناحیه ایله برابر ۱۱ قرایی محتوی اولوب مع قصبه ۶۷۶٤ خانه ۱۵۶ جامع ۱۷۱ مکتب ۳ کتبخانه ۱ مدرسه ۳ کلیسا ۳ ملل غیر مسلمه‌یه مخصوص مکاتب ۳۱۰ چشمه ۱٤ کوپری ۳ خان سکزفرون ۱۹٤ دکانی محتویدر .

باشلوجه محصولی بغدای ، اربه ، بولاف ، مصر ، داری ، نحود ، بورچاق ، مرجمك الما ارمود وانواع فواکه ایله پاموق وسائره‌دن عبارتدر سنوی حاصل اولان بغدایك مقداری ۵۳۰ بیك کیله واربه‌نك مقداری ۳۶۰ بیك کیله قدر تخمین اولنور .

مصنوعاتی سجاده ، کلیم ، پاموق بزی ایله عبادر .

قضانك حیواناتاهلیه‌سی ۶٤۹۰۲ رأس قیون ۲۹۷۳۳ رأس قیل ۵٤۸۳۱ تفتیك کچی ۱۸۲٤٤ قره صغیر ۱۸۲۳ مانده ٤۹۵۸ مرکب ۱۳۲۹ اسب ۱۸۰ استر ۵۵۱ دوه‌دن عبارتدر .

قیون وکچیلردن سنوی ۶۳۹۵۰ قیه یاپاغی ۳۸۲۵ قیه‌تفتیك ۲۸۵۰۰ قیه‌قیل استحصال اولنور .

مركز قضا اولان سنغورلي قصبه‌سی انقره‌یه ۳۹ و یوزغاده ۱۲ ساعت مسافه‌ده و انکوری ، یوزغاد ، الاجه ، چانغری‌دن کلان یوللرك نقطهٔ اتصالنده اولوب ۵۲۱۰ نفوسی جامعدر .

سنکل . — سلانیك ولایتنده ایستریجه توابعی اوزرنده بر قریه‌در .

سواریه . — یمن ولایتنده صنعا سنجاغنك رداع قضاسنده بر ناحیه‌در .

سواری برونی . — قره‌دکزك روم ایلی ساحلنده و برغوس کورفزینك جنوبنده چوفه و آقره برونلری اراسنده واقع بر برونك اسمی‌در .

سوافیه . — مدینهٔ منوره قضالرندندر .

سوچانیچه . — بوسنه ولایتنده بنالوقه قراسندندر .

سورجی . — موصل ولایت وسنجاغنك عقره قضاسنده بر ناحیه‌در .

سورطاش . — موصل ولایتنك سلیمانیه سنجاغنده مرکه قضاسنه تابع برناحیه‌در .

سورکی . — دیاربکر ولایتنده سیوره‌ك مضافاتندن بر قریه‌نك اسمی‌در .

سورکچی . — دیاربکر ولایتنك ماردین سنجاغنده عونیه قضاسنك بر ناحیه‌سیدر .

سوریه . — « Syrie » آسیای عثمانینك منقسم اولدیغی اقسام اصلیه‌دن بر خطهٔ عظیمه اولوب مرعش سنجاغندن غیری حلب و شمدیکی سوریه ولایتندن متشکل اولان مواقعدن عبارت ایدی .

ازمنهٔ قدیمه‌ده فینکه دینلان بیروت ولایتیله جبل لبنان متصرفلغی و فلسطین دخی سوریه اسمی تحتنده بولنورایدی

سوریه ولایتی : سوریه خطه‌سنك بر قسمندن عبارت اولوب مرکزی اولان شام شریف بلدهٔ مشهوره‌سنه نسبتله مقدما شام ایالتی نامیله یاد اولنمشدر .

مذکور ولایت شرقاً زور سنجاغی وبادیه اراضیسی شمالا حلب ولایتی غرباً بیروت ولایتی جنوباً قدس شریف مستقل سنجاغی ایله محاط و محدوددر .

ولایت مزبوره‌نك سمت غربیسی انتی لبنان سلسله‌سیله عارضه‌لی وطرف شرقیسی دوز ایسه‌ده بر طاقم منفرد تپه‌لرله مملو اولوب بونلرك اراسنده غایت منبت وادیلر دخی واردر ولایتك اك مهم طاغلری ۲۶۶۰ متره ارتفاعنده اولان جبل الشیخ ایله وسط شرقیسنده واقع حوارن طاغی و جبل عجلوندر .

کرك بونلر وکرك سلسلهٔ شرقیه نك
فروغ وشعباتی اولان خفیف بر طاقم
تلال دخی ولایتك میلنك تعیین وتقسیمنه
خدمت ایدر .

انهار : ولایتك اك مشهور نهرلری
بقاعدن نبعان ایله حما سنجاغنی اروا
ایتدکدن صکره حلب ولایتنه داخل
اولان عاصی نهری ایله جبل الشیخدن
ظهور ایدرك طبریه کولنی بعد القطع
بحر لوطه قاریشان اردن ویا شریعه
نهری در .

بونلر بر چوق تابعلری آلدقلری
کبی جبل الشیخ وجبل حوارندن اینوب
دکزلره قدر واصل اولهمیهرق قو-
ملرده وکولجکلرده غائب اولان برخیلی
صولر دخی ولایتی صولامقده در لر بو
مثللو صولرك اك مشهوری شاملك
ایچندن کچن برده نام چایدر .

اقلیم وهوا : سوریه ولایتی ومواقع
حارهدن معدود ایسه ده پك چوق
مرتفع اقلیمی واردرکه سواحلده
رهئومور میزان الحرارهسی ۲۵ : ۲۹
درجهیی ارائه ایدر ایکن اراضیٔ
مرتفعهیه بر از چیقیویرمکله در حال
۲۰ و ۲۱ درجهیه تنزل ایلر. وقیش
موسمنده قار مواقع مرتفعهیی کاملاً
ستر ایلر الحاصل طبیعتك فصول
مختلفهسی اشبو قطعهده هرزمان بشقه
بشقه اجرای احکام ایدر .

اورمان ومعادن : ولایتك هر
جهتنده اورمان اولمیوب آنجق عجلون،
جبل کلبیه، بعلبك، حاصبیا، راشیا،
...لط قضالرنده اولدقجه جسیم اورما
نلر موجوددر .

آغاجلرینك جنس ونوعی قواق
سکود، چام، میشه، صبر آغاجلریدر
ازمنهٔ سالفهده جبل لبنان ار...
لبنان تعبیر اولنور پیغمبر اغاج...
اورمانلریله مستور اولدیغی حالد...
شمدی اولحوالیده مذکور اغاجد...
ر قاچیوز عدد قاله بیلمشدر .

معادن : معدنیاته کلنجه حمردنیلا...
قاره ساقز ایله آلچی، کوکرد، تیور...
طوزدن بشقه معدنیات یوق ایدر .
التون وکموش کبی معادن ذی ق...
ایسه همان غیرموجود حکمندهدر.

حیوانات : حیواناتجه سوریه ...
زنکین اولوب جاموسدن ماعدا آ...
صغیر کچی وبلدی تعبیر اولنان بر نو...
ایری مرکب کثرتله بولنور .

بالق جنسی بحر لوطهده یوق ایسه...
نهر الشریعه ایله طبریه وحوله کولار...
بالیغك انواعی بولنور وبونلرك ر...

...يديه‌سى كليتلى بر مبالغه بالغ اولور .
حيوانات وحشيه‌دن آيو قورد ...رسلان قپلان صرتلان وامثالى حيوانلره ...نا دف اولنه مز يالكز جنوب ...متلرنده بعض كوريله بيلان آرسلانلر ...ولدن كلمه درلر .

تقسيمات ملكيه : سوريه ولايتى بروجه ...ر الويه وقضا ونواحيدن مركبدر .

١) شام شريف سنجاغى :

قضا	نواحى	قرا
شام		
بعلبك		٧٦
بقاع العزيز		٥٩
وادى العجم	بقاع شرق	٨٦
دوما		٨٢
نبك		٢٠
خاصبيا		١٩
راشيا		١٦

٢) حما سنجاغى

حما		
حمص	ايكى قپولى قصبه	١٠٦
حميديه		
سلميه		

٣) حوران سنجاغى :

حوران	غواغب، جاسم، شمسكين
بصرالحرير	
درعا	
جبل دروز	بصيره، عاهره، سلخد، عرمان، ساله، مجدل، شهبا، اسليم

(٤) معان سنجاغى :

قنطيره	مجدل شمس
عجلون	
سلط	جيزه
كرك	
طفيله	

ولايتك اكثر جهاتى بالخاصه حوران بقاع حما سلط حواليسى برنجى درجه‌ده محصولدار اولوب باشلوجه حاصلاتى بغداى اربه مصر مرجمك نحود دارى سيسام قايصى اوزوم ليمون پورتقال شكر قاميشى پاموق وهر نوع ميوه وسبزه‌دن عبارتدر .

شو عديم الامثال فيض وبركته قارشو بعض سنه‌لرده چكركه بلاى مدهشى برطرز استيلا كارانه‌ده مسلط اوله‌رق مزروعاتى محو وافنا ايتمكده‌در .

تجارت وصناعت : سوريه‌نك يكانه تجارتى ذخيره‌ياغى اقمشه پاموق اولوب يون وپاموق طوقومه‌جيلق قماشجيلق قيوجيلق سراحلق اويمه‌جيلق ايكنه

ايشجيلكى قوندره‌جيلق خرده كارى وصدفكارى مرانغوزلق وسائره‌در .

اهالى ونفوسى : سوريه اهاليسى نوع بشرك سيميتك جنسنه منسوب لطيف البنيه وبولندقلرى مواقعه وحال بدويت ومدنيته كوره مختلف اللون وامزجه‌اولوب ذكا وقابليت طبيعيه ايله موصوفدرلر .

هنوز تحرير نفوس تماميله اجرا اولنميان حوران ومعان سنجاقلرى مستثنااولمق اوزره‌حماوشام سنجاقلرنده ٤٠٧٧١٢ نفوس موجوددر .

اهالىء مزبوره‌دن سكنهٔ بلادوقرا ويا افراد عشاير غير مسكونه‌دن عبارت اولان قسم اعظمى مسلم ومقدار جزئيسى درزى نصيرى اسماعيلى متوالى شيعى مذهبى افراديله موسوى مارونى قاتوليك پروتستان كلدانى سريانى مثللو ملل واقوام غير مسلمه‌دن مركبدر . وجمله‌سى لسان عربى ايله تكلم ايتمكده درلر .

سورى كيسه . — سيواس ولايتنده

اماسيه سنجاغنك حوضه قضاسنه تابع بر ناحيه‌در .

سوق الشيوخ . — بصره ولايتنك منتفك

سنجاغنده قضا مركزى بر قصبه اولوب فرات نهرينك صاغ ياقه‌سنده بصره‌نك ١٤٠ ومنتفك سنجاغنك مركزى اولان ناصريه قصبه‌سنك ٤٠ كيلو متره اوزاغنده فراتدن منحدث بطاقلقلر اراسنده اولدقجه تجارتى ايشلك چارشيسى بازارى واهاليسنك سنى شيعى وصابعى اولمسنه نظراً ملل مذكوره‌يه مخصوص متعدد معابد ومكاتبى حاويدر .

سكز اون بيك مقدارنده اولان اولان سكنه‌سنك قسم اعظمى شيعى واوچبيك قدرى سنى‌در .

صابئيلره مخصوص رئيس روحانى دخى بو قصبه‌ده مقيمدر .

منتفك سنجاغى همان عشاير عربان ايله مملو اولديغندن قبائلك اخذ واعطالرى بو قصبه‌ده بيوك بر تجارت حصوله كتورر .

قضاسى : سنجاغك شرق جنوبى قسمندن عبارت اولوب شمالاً عماره سنجاغى شرقاً بصره سنجاغى غرباً ناصريه قضاسى جنوباً باديه ايله محاطدر .

اللى بيك قدر اولان اهاليسنك قسم اعظمى شيعى وبرمقدارده موسوى وصابئى اولوب همان عشايردن عبارتدر .

قضانك اراضيسى بر طاقم هورلرله مملو اولديغندن زراعته يكده الويرشلى اولمامغله برابر صتمه خسته‌لغى توليد

ایدر . انجق قصبه نك جواری ایله بعض محلده بغچه‌لر وخرما لقلر اولوب کثرتلی خرما ومیوه یتشدیریلور .

سوق وادئ برده « آبیلیا » شامشریفك بر از شمالنده وبقاع داخلنده کائن برقصبهٔ قدیمه‌در .

بوراسی میلاد عیسادن ٤٠ سنه اقدم خالکیس قرالی ماتوسك اوغلی لیزاسی حکومتنه پای تخت اولوب بالاخره فلیب تتراك واغریپا طرفندن اداره اولنمشدر .

٦٣٤ تاریخنده ساراز نلر طرفندن استیلا اولنمشدر .

سوکه . — ایدین ولایت ولواسنده قضا مرکزی اولوب آیدین تیمور یول خطنك بر شعبهٔ مخصوصه سی اوزرنده آیدیندن بر ساعت قرق بش دقیقه وازمیردن ٥ ساعت مسافه‌ده واقعدر . نفوسی « ٥٤٤٥ » عدد خانه « ١٢٤٠ » قضاسی : آیدین، قوش اطهٔ، چینه میلاسی، قوش اطه‌سی اطه‌لر دکزی ایله محاطدر .

سوکنه . — طرابلس غرب ولایتنده فزان لواسنه مربوط قضا مرکزی اولوب طرابلسدن ٤٧٠ کیلو متره اوزاقده وجبال السودان نام طاغلرك اتکنده‌در سودان قافله سی بورادن مرور ایدر وعشایز عربان دخی بو قصبه ده مرکزلنور .

سولیاص . — یانیه ولایتنده بر قریه‌در .

سولی . — روم ایلیده ایپر سمتنده قالاماصوبی اوزرنده سولیوتلر ایله تپه دلنلی علی پاشا بیننده‌کی وقایع حربیه ایله شهرت بولمش بر موقعدر .

سولیم . — « Sunam » سونام فلسطینده نابلس حوالیسنده « جبل الداهی » ورسانلری اوزرنده مبنی برقریه‌در . تاریخ قدیمده بونك اهمیتی واردر .

سونام . — سولیم ماده‌سنه باق .

سونکرلی . — اسلمیه قراسندن‌در

سویجك . — ادرنه ولایت کوملنجه لواسنك اخی چلبی قضاسنه مضاف بر ناحیه‌سیدر .

سویده . — سوریه ولایتنك حوران سنجاغنده جبل دروز قضاسنه ملحق برناحیه‌در .

سویدیه . — Seleucix pieria حلبده عاصی نهرینك اغزینه قریب بر موقعده اولوب حلب وسوریه‌نك اسکله‌سی‌در .

« سلوسیا پیریا » سلفقوس نیقتاتور

طرفندن تأسیس اولنمشدر .

بوشهر تتره‌پول سلوسیدك درت شهرلرندن بریسی ایدی . پومبه‌ئی بوراده برسربست شهربنا ایتمشیدی .

سویر . — سیواس ولایت ولواسنك دیوریکی قضاسنده برناحیه اسمی در .

سویش . — (Suez) (قلزو . باتریس) خطهٔ مصریه‌نك بحر احمر ساحلنده و بحر مذکورك شمال غربیسنده واقع سویش کورفزینك منتهاسنده وسویش قنالی دینلان جدولك بحر احمر جهتنده کی مدخلنده کائن اون ایکی بیك نفوسلی برقصبه اولوب تجارت بحریه‌سی ایشلك‌در .

قنالك حفرندن مقدم اقصای شرقیه ایچون مصرك مهم اسکله‌سی اولدیغی کبی بر خیلی زمانلر دخی بحر محیط هندیده سطوت انداز جلادت اولان عثمانلی دونمه‌سی ایچون مرکز اولمش ایدی قصبه‌نك نام قدیمی آسینوئه‌در .

سویش قنالی . — بحر سفید ایله بحر احمر اراسنده آچیلمش برطریق بحری اولوب آفریقا قطعه‌سیله آسیا قطعه‌سنی یکدیکرینه ربط ایلیان سویش برزخینك حفریله حصوله کلمشدر .

قنالك بر اوجنده یعنی بحر سفید جهتنده کی اغزنده پورت سعید وشاب

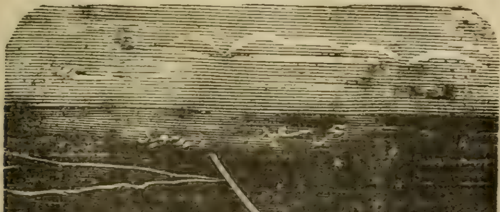

(قنالك رسمی)

دكزنده‌كی مدخلنده سويش قصبه‌لری واردر .

قنالك طولی ١٦٠ كيلو متره وعرضی ١١ متره ودرينلكی ٨ متره اولديغندن هرجنس سفاينك مرورينه مساعددر .

بوجدول سويش برزخی اوزرنده كائن كوللردن مرور ايتديكی جهتله شمديكی مجری الك قيصه وانشاآته سهولت بخش اولانيدر .

مجر قنالده واقع تمساح كولی قنالك برموقعی اولوب اسماعيل قصبه‌سی اخيراً تأسيس اولنمشدر .

سويش برزخينك حفر وكشادی فكری پك اسكی اولوب فراعنهٔ مصريه زماننده موقع تذكره وضع اولنمش انجق موقع واستقامتی شمديكی كبی اولميوب مصرك شرق يولنی تعقيب ايله بعده سويشه منتهی ايدی . فراعنه‌نك اخلافی وايرانيلرله روماليلر دخی بوفكری تعقيب ايتمشلردر .

زمان فاروق اعظميده عمرابن العاص طرفندن بر خيلی زماندنبری متروك اولان قنالك تطهير وتجديدی نظر اعتباره آلنه‌رق اولجه طوتلمش قنال يكيدن كشاد اولنمش وانجق اسكی مجراسی ترك ايله فسطاطدن امرار ايدلمش وبوجهتله طولی ٢٠٠ كيلو متره‌دن ٢٢٠ كيلو متره‌يه ابلاغ ايدلمش ايدی بوجدولك آثاری اليوم باقيدر .

سلاطين عظام عثمانيه‌دن فاتح مصر ياوز سلطان سليم خان حضرتلری دخی خريطهٔ عالمه نكاه انداز جلادت اولدقلرنده سويش برزخينك حفروكشادی لزومنی درپيش بيورمش اولدقلری كتب تواريخده مسطور درزمانمزده سويش قنالنك اقطار شرقيه ايله ممالك غربيه اراسنده الك كسدرمه برطريق تجارت اولمسی وسفاين تجاريه‌يی اميد برونی طولاشمق كبی اوزون ومخاطره‌لی سفرلردن قورتارمسی كبی فوائد عظيمه‌سی دركاردر .

بوقنالك سايه‌سنده اوستراليا واسيای شرقيه‌يه كيده‌جك اولان تجار كميلری مدت سفريه‌لرينك بشده دردينی قزانمقده‌درلر قنالك تاريخ كشادی ١٨٦٩ سنهٔ ميلاديه‌سی تشرين ثانيسنك يكرمنجی كونی‌در .

سويش كورفزی .— بحراحمرك شمال غربيسندن منشعب بر شعبهٔ بحر اولوب اسمنه منسوب اولان شهر مذكور كورفزك منتهاسنده واقعدر .

سيدغازی .— خداوندكار ولايت كوتاهيه لواسنده اسكی شهر قضاسنه مربوط برناحيه مركزی‌در .

قصبهٔ مزبوره اسکی شهره طقوز ساعت بعد ومسافه‌ده وکوتاهیه ایله سوریحصار آراسنده‌کی جاده اوزرنده اولوب سقاریا توابعندن بریسی اوزرنده واقعدر شهرده مشرف برمحلده بطال غازی دیه شهرتشعار اولان ابوالحسین الانطاکی حضرتلرینك سلطان علاءالدین سلجوقی والده‌سنك اثر بناسی اولان تربه سلطان سلیمان بناسی برجامع شریف واردر . تربه قربنده‌کی حجرانده بکتاشیه رهبانی ساکن اولور .

سیدکان .— موصل ولایتنده زاب الاعلا اوزرنده رواندز ملحقاتندن برقریه‌درکه بعضاً ناحیه مرکزی اتخاذ اولنمشدر .

سیدی شهری .— قونیه‌یه تابع قضا مرکزی‌در . کوپه‌طاغی اتکنده صولی وبغچه‌لی وهواسی لطیف برقصبه اولوب ردیف مرکزیدر . قضاسی : (١٦٨٢٠) نفوس ٣٨١٨ خانه‌یی مشتمل ٤٣ پاره قریه‌دن مرکبدر . منسوجاتی کلیم وبزکبی شیلردر محصولاتنك فضله‌سی جوار قضالره اخراج اولنور .

سیدی کوی .— ازمیرك جهت جنوبیسنده ازمیره تابع ٣٣ قریه‌لی برناحیه مرکزی اولوب ٣٠٣٥ نفوسی جامعدر. ناحیه‌نك نفوسی ١٠٤٤٩

سیروز .— « سه‌رس » سلانیك ولایتنی ترکیب ایدن اوچ لوادن همنامی اولان سنجاغك مرکز اداره‌سی اولوب دوسپاط شعباتندن چایرلی بلقانك جنوبی پایه‌لرینك منتهی اولدیغی غایت منبت براووه‌نك کنارنده وتاکینوس کولنه دوکیلان آیانیه صوینك احمد پاشا چایی نام تابعی اوزرنده واقعدر .

شهر ٤ درجه ٦٥ دقیقه طول شرقی ایله ٤١ درجه عرض شمالیده‌در . مرکز ولایت اولان سلانیکه بعدومسافه‌سی ١٦ ساعت قدردر .

شهرك هواسی لطیف وچای کنارنده واووه اتکنده کوزل باغچه‌لری حاوی ایسه‌ده تاکینوس کولنك سواحلنك بطاقلقلری سببیله صحته حسته‌لغی اکسیك دکلدر .

دروننده ١١٠٢٧ ذکور ١٠٥٧٥ اناث که جمعاً یکون ٢١٦٠٢ نفوس ٤٣٨٦ خانه ٤٣ خان ١١١٥ دکان ٣٩ جامع ١٥ درکاه ١١ مدرسه ٢٣ باب مکاتب مسلمه وغیر مسلمه برباب کتبخانه ٢١ کلیسا ٢ حاوره ١٠٠ قدر حاولی نسجی ایچون دستگاه بر باب بخارله تحریك اولنور باموق فابریقه‌سی واردر بهرسنه شباط آینده قوریلور کاربان پناتوری نامیله شهرتشعار

اولان پناری غایت رواجلیدر .

دده اغاج - سلانیك شمندوفر خطی سیروزدن کچدیکی جهتله ذاتاً جوارنده کی منبت اوونك ذخیره سنی ادخار ایتمش شهرك تجارت وشهرت ومعموریتنی تزیید ایتمشدر .

سیروز شهریله ۱۶۸ قدر قرا وچفتلکاندن ترکب ایدن سیروز قضاسی تاکینوس کولنك شرق شمالنده کائن اوونك قسم اعظمندن مرکب اولوب قره صویك غربنده کائن نکریطه ناحیه سی دخی مشتملدر . شمالاً نوره قوب وتیمور حصار قضالری شرقاً زیخنه قضالری ودرامه سنجاغی غرباً سلانیك سنجاغی جنوباً اطه لر دکزیله محاط ومحدوددر .

اراضی منبت اولوب هرنوع حبوبات واوزوم یتشور . ٤ رشدیه ٢ اعدادی (بریسی روم) ١٠٠ قدر مکاتب ابتدائیه وصبیانیه موجوددر نفوسی ٩٠٠٠٠ قدردر .

قضانك محصولاتی بروجه زیردر .

آرپه	٥١٠٠٠	دونم اراضیدن مزروعدر
بغدای	٤٧٠٠٠	» » »
مصر	٣٢٥٠٠	» » »
پاموق	٢٠٠٠٠	» » »
سیسام	٠٦٥٠٠	» » »
چاودار	٢٨٧٠٠	» » »
یولاف	٠٢٥٠٠	» » »
داری	٠١٦٠٠	» » »
توتون	٠١٦٠٠	» » »
افیون	٣٠٠٠	» » »
برنج	٤٠٠٠	» » »
پاتاتس	٢٣٠٠	» » »
فاصولیه	١٠٤٠	» » »

قضانك حیوانات اهلیه سی بروجه زیردر .

٩٠٦٩٠	رأس	صغیر
٥٣٠٠	»	آت
٢٤٦٠٠	»	قیون
١٨١٠٠٠	»	کچی
٤٧٠٠	»	استر
٦٣٠٠	»	مرکب
١٥٠	»	دوه
١٥٠٠	»	خنزیر

سیروز سنجاغی : سلانیك ولایتنی ترکیب ایلیان اوچ لوانك بریسی اولوب شمالا بلغارستان امارتی شرقاً درامه سنجاغی وشرق روم ایلی جنوباً اطه لر دکزی وسلانیك سنجاغی غرباً قوصوه ولایتی وسلانیك سنجاغی ایله محدوددر .

اراضیسی عمومیتله طاغلق اولوب بالقان شعباتندن ردوب مالش بریم سلسله لریله بونلره متفرع بلش، قورشاو رندوس لشیك وسائره جبالیله قطع اولنمشدر .

قصبهٔ مزبوره اسکی شهره طقوز ساعت بعد ومسافه‌ده وکوتاهیه ایله سوریحصار آراسنده‌کی جاده اوزرنده اولوب سقاریا توابعندن بریسی اوزرنده واقعدر شهرده مشرف برمحلده بطال غازی دیه شهرتشعار اولان ابوالحسین الانطاکی حضرتلرینك سلطان علاءالدین سلجوقی والده‌سنك اثربناسی اولان تربه سلطان سلیمان بناسی برجامع شریف واردر . تربه قربنده‌کی حجرانده بکتاشیه رهبانی ساکن اولور .

سیدکان .— موصل ولایتنده زاب الاعلا اوزرنده رواندز ملحقاتندن برقریه‌در که بعضاً ناحیه مرکزی اتخاذ اولنمشدر .

سیدی شهری .— قونیه‌یه تابع قضا مرکزی در . کوپه طاغی اتکنده صولی وبغچه‌لی وهواسی لطیف برقصبه اولوب ردیف مرکزیدر . قضاسی : (١٦٨٢٠) نفوس ٣٨١٨ خانه‌یی مشتمل ٤٣ پاره قریه‌دن مرکبدر . منسوجاتی کلیم وبز کبی شیلردر محصولاتنك فضله‌سی جوار قضالره اخراج اولنور .

سیدی کوی .— ازمیرك جهت جنوبیسنده ازمیره تابع ٣٣ قریه‌لی برناحیه مرکزی اولوب ٣٠٣٥ نفوسی جامعدر . ناحیه‌نك نفوسی ١٠٤٤٩

سیروز .— « سه‌رس » سلانیك ولایتنی ترکیب ایدن اوچ لوادن همنامی اولان سنجاغك مرکز اداره‌سی اولوب دوسپاط شعباتندن چایرلی بلقانك جنوبی پایه‌لرینك منتهی اولدیغی غایت منبت براووه‌نك کنارنده وتاکینوس کولنه دوکیلان آیانیه صوینك احمد پاشاچایی نام تابعی اوزرنده واقعدر .

شهر ٤ درجه ٦٥ دقیقه طول شرقی ایله ٤١ درجه عرض شمالیده‌در . مرکز ولایت اولان سلانیکه بعدومسافه‌سی ١٦ ساعت قدردر .

شهرك هواسی لطیف وچای کنارنده واووه اتکنده کوزل باغچه‌لری حاوی ایسه‌ده تاکینوس کولنك سواحلنك بطاقلقلری سببیله صحته حسته‌انی اکسیك دکلدر .

درونده ١١٠٢٧ ذکور ١٠٥٧٥ اناث که جمعاً یکون ٢١٦٠٢ نفوس ٤٣٨٦ خانه ٤٣ خان ١١١٥ دکان ٣٩ جامع ١٥ درکاه ١١ مدرسه ٢٣ باب مکاتب مسلمه وغیرمسلمه برباب کتبخانه ٢١ کلیسا ٢ حاوره ١٠٠ قدر حاولی نسجی ایچون دستکاه بر باب بخارله تحریك اولنور باموق فابریقه‌سی واردر هرسنه شباط آینده قوریلور کاربان پناثوی نامیله شهرتشعار

اولان پناری غایت رواجلیدر .

دده اغاج ـ سلانیك شمندوفر خطی سیروزدن کچدیکی جهتله ذاتاً جوارنده کی منبت اووه‌نك ذخیره‌سنی ادخار ایتمش شهرك تجارت وشهرت ومعموریتنی تزیید ایتمشدر .

سیروز شهریله ۱۶۸ قدر قرا وچفتلکاتدن ترکب ایدن سیروز قضاسی تاکینوس کولنك شرق شمالنده کائن اووه‌نك قسم اعظمندن مرکب اولوب قره صویك غربنده کائن نکریطه ناحیه‌سی دخی مشتملدر . شمالاً نوره قوب وتیمور حصار قضالری شرقاً زیخنه قضالری ودرامه سنجاغی غرباً سلانیك سنجاغی جنوباً اطه‌لر دکزیله محاط ومحدوددر .

اراضی منبت اولوب هرنوع حبوبات واوزوم یتشور . ٤ رشدیه ۲ اعدادی (بریسی روم) ۱۰۰ قدر مکاتب ابتدائیه وصبیانیه موجوددر نفوسی ۹۰۰۰۰ قدردر .

قضانك محصولاتی بروجه زیردر .

آرپه	۵۱۰۰۰	دونم اراضیدن مزروعدر		
بغدای	٤٧٠٠٠	»	»	»
مصر	۳۲۵۰۰	»	»	»
پاموق	۲۰۰۰۰	»	»	»
سیسام	۰۶۵۰۰	»	»	»
چاودار	۲۸۷۰۰	»	»	»
یولاف	۰۲۵۰۰	»	»	»
داری	۰۱۶۰۰	»	»	»
توتون	۰۱۶۰۰	»	»	»
افیون	۳۰۰۰۰	»	»	»
برنج	٤٠٠٠٠	»	»	»
پاتاتس	۲۳۰۰۰	»	»	»
فاصولیه	۱۰٤٠٠	»	»	»

قضانك حیوانات اهلیه‌سی بروجه زیردر .

۹۰٦۸۰	رأس	صغیر
٥۳۰۰	»	آت
۲٤٦۰۰	»	قیون
۱۸۱۰۰۰	»	کچی
٤٧٠٠	»	استر
٦۳۰۰	»	مرکب
۱٥۰	»	دوه
۱٥۰۰	»	خنزیر

سیروز سنجاغی : سلانیك ولایتی ترکیب ایلیان اوچ لوانك بریسی اولوب شمالا بلغارستان امارتی شرقاً درامه سنجاغی وشرقی روم ایلی جنوباً اطه‌لر دکزی وسلانیك سنجاغی غرباً قوصوه ولایتی وسلانیك سنجاغی ایله محدوددر .

اراضیسی عمومیتله طاغلق اولوب بالقان شعباتندن ردوب مالش بریم سلسله لریله بونلره متفرع بلش، قورشاو رندوس لشیك وسائره جبالیله قطع اولنمشدر .

باشلوجه میاه جاریه‌سی استروما ومتا قره صولرندن عبارتدر .

بونلرله اروا اولنان سیروزاووه‌سی حاصلات ترابیه‌جه دنیانك برنجیسی اولوب انجق بعضاً طغیان وقوعیله مزروعات محو وهبا اولمقده‌در .

تاکینوس وبوتقووه کوللریله پریم سلسله‌سی اوزرنده کائن باباس کولی سنجاغك مشهور کوللریدر . سیروز سنجاغی غایت زنکیندر . یالکز اورمانلری ۷۰۰٫۰۶۴۹۵ دونم اولوب کاینلی کراسته وکمور چیقارلمقده‌در .

نفوسی ۲۲۵ کشی‌زاده‌سنده نصفندن زیاده‌سی مسلمدر .

سنجاق بروجه آتی قضا ونواحی‌یه منقسمدر :

قضا	ناحیه	مقدار قرا
سیروز	تکریطه	۱۶۸
زیخنه		٤۷
تیمورحصار		۷۷
پتریچ		۷۰
منلك		۵۰
جمعة		۵۰
زارلق		۱۲

نوره‌قوب { ستار جسته، ترلیش، جیج، اورته‌قول، ارنید، میشه‌قولی }

اطنه ولایتنك قوزان

سیس .— سنجاغنده لوا مرکزی اولوب اطنه‌دن اون سکز ساعت وطاربون دینمکله معروف اولان بر قلعه‌نك شرق جهتنده واقعدر .

قصبه‌نك هواسی لطیف وصویی لذیذدر . درون قصبه‌ده ۱۰۰ زراع طول ٦ زراع عرضنده بر کوپری واردر . قضاسی سرقنطی ناحیه‌سیله ۸۰ قریه‌دن مرکبدر . محصولاتی محلنه کافی اولدقدن بشقه خارجه دخی کوندریلور منسوجاتی اعلا کلیم وقبا بساطدر نفوسی « ۲۰۵۲۳ »

سیسام .— «Samos» اطه‌لر دکزنده واقع اسپوراد شرقی جزایرندن بریسی اولوب بکلك صورتیله اداره اولنمقده‌در .

مذکور اطه آیدین ولایتنك قارشوسنده ولایت مزبوره‌نك منتهای غربی نقطه‌سی اولان قونوریچایه Rounouritza بروتندن همان برمیل بحری آچیقلغنده اولان برطاربوغازایله متفرق اولوب اڭ یوکسك نقطه‌سی اولان کرکی طاغنه نظراً ۴۸″ ۴۳′ ۳۷° عرض شمالی و ۶″ ۱۸′ ۲٤° طول شرقیده واقعدر .

جزیره‌نك طولی ٤۲ وعرضی ۲۱ کیلو متره ومساحهٔ سطحیه‌سی تقریباً ۵۰۰ : ٦۰۰ کیلو متره‌در هواسی

عمومیتله لطیف وبر قاچ نقطه‌سی مستثنا اولمق اوزره‌هر جهتی صحته خسته‌لغندن سالم اولوب آنجق یتغانی قولوناکبی جهات جنوبیه‌سنده کائن مواقعده‌جوار بطاقلقلر سببیله صحته ظهور ایدر .

یازین میزان‌الحراره ۳۰ درجه‌یی بولورایسه‌ده صیجاغنده شدت یوقدر ایام‌شتاده ایسه ۱ : ۲ درجه‌یی نادراً تجاوز ایلر .

جزیره طاغلق اولوب اك مرتفع تپه‌لری (۱۵۷۰) متره ارتفاعنده اولان کرکی و (۱۲۰۰) متره‌مرتفع آمپللوس طاغلریدر . ذکر اولنان طاغلرده شایان دقت ولطیف المنظر مغاره‌لر موجودر .

باشلوجه‌میاه جاریه‌سی آمفیلیوس ، ایبه‌ت Ibtele وسائره‌در .

اطه‌نك اورمان اطلاقنه شان واسع اغاجلقلری یوقسه‌ده چام کولکن وسائره ایله طوت اریك الی آخر اغاجلری چوقدر .

سیماو چایی . — خداوندکار ولایتی‌داخلنده جاری بر صو اولوب منبعی اسعدلر قریه‌سی جوارنده‌اخذ وشابخانه‌واکری کوز وطاوشانلی وسیماو موقعلرندن بالمرور سیماوکولنی تشکیل ایلیوب بعده بیغادیچ وبالیکسر جوارنده وکبسوط وفرط ناحیه‌لرندن کچه‌رك قره صو ایله بالاتحاد مخالیچ نهرینه واصل اولور .

کله ، چتنخور ، اوزوبجی ، حطب چایلری سیماو صوینك توابعندندرلر .

سیماو کولی . — خداوندکارولایتنده سیماو قضاسی داخلنده یکی ظهور ایتمش بر کول اولوب ۲ کیلو متره عرضی و ۱۰ کیلو متره طولنده‌در .

سینوب . — « Coloniaj ubá aujustasinoq » بحر سیاه ساحلنده یوزتیه نام برونه منتهی شبه جزیره جکك اوزرنده برزحی اوزرنده لیمانی طوپخانه وترسانه‌یی وسفاین تجاریه یی اعمالاتخانه‌لرینی شامل برشهر اولوب قسطمونی ولایتی ترکیب ایدن دورت لوانك بریتك مرکز اداره‌سیدر .

درون شهرده برباب رشدیه مکتبی وملکیه اعدادیه‌سی وصبیان مکاتبی ایله علل افرنجیه ایله معلول اولنلرك تداویسنه مخصوص برخسته خانه وسائره واردر .

نفوس موجوده‌سی ۹ بیك راده‌سنده اولوب صنایع محلیه قیوجیلق وطابیسرلك وبوکا مماثل شیلردن عبارتدر سینوب ساحلده اولمغله برابر تجارتی موقعیله متناسب درجه‌ده دکلدر .

سینوب قره دکزده یونان قولونیلر-

ینك الك مهمی ایدی شهرك قدیم اولوب میلت مهاجرلری ، افسلیلر ، آتنه‌لیلر طرفندن ضبط اولنمش (۱۲۸ قبل المیلاد) واولتاریخدن بری پای تختلری حکمنه کیرمشیدی فارناس مغلوبیتندن صکره سزارق تحت حمایه‌سنه کچمشدی قرون وسطاده طربزون ایمپراطورلغنه ۱٤۷۰ تاریخ میلادیسنده فاتح سلطان حضرتلرینك یدغالبانه‌لرینه انتقال ایلمشدر . مشهور کلبیوندن دیوژن سینوبده تولد ایتمشدر .

سینوب شهریله کرزه ناحیه‌سی و ۱٤۳ قدر قرادن مرکب اولان سینوب قضاسی بحرسیاه وبوی آباد وعیانجق قضالری وطربزون ولایتنه مربوط جانیك لواسیله محاط ومحدود اولوب اراضیسی منبت اورمانلری واسعدر .

حبوبات ومیوه‌نك اعلاسیله اورمانلرندن قطع اولنان اغاجلردن موجود حرازلرده کراسته اعمال اولنه‌رق خارجه سوق اولنمقده‌در .

توتون وکتان تخمی محصولی دخی بولنده‌در .

قضانك سکنهٔ موجوده‌سی ٤۳ بیك قدر اولوب بو مقدارك اونده بریسی غیر مسلمدر .

دائرهٔ قضاده ۷ جامع ومسجد ۳ مدرسه ۷ تکه ٥ کلیسا سکسان قدر مکتب ۱٤۳ صودکرمنی ۱٥ حراز واردر .

سینوب سنجاغی : ولایتك شرق شمالی قسمندن عبارت اولوب سواحل بحرسیاهك نقطهٔ شمالیسی اولان اینجه برونی حاویدر .

سنجاق بحرسیاه وجانیك وقسطمونی وسیواس ولایتنه عائد اماسیه سنجاقلریله محدود اولوب ۱۲٤۱۰۷ نفوسی محتویدر . اراضیسی طاغلق وطاغلری اورمانلقدر باشلوجه اخراجاتی کراسته‌در مارال وقطران طاغلری اوانی شق ایدرلر باشلوجه نهری قزل ایرمق توابعندن کوك ایرمقدر بعض کوچك چایلر دخی بحر سیاهه دوکیلورلر .

ملحق قضالری : کرزه ناحیه‌سیله ۱٤۳ قریه‌یی جامع سینوب وچاکلی ناحیه‌سیله ۱۳۱ قریه‌دن مرکب عیانجق و ۲۰۸ قریه‌ایله طوراغان ناحیه‌سندن مرکب بوی‌اباد قضالریدر .

سیواس — آناطولیده اسمنه منسوب اولان ولایتك مرکز اداره‌سیدر مذکور شهر ۳٤ درجه ٤۰ دقیقه طول شرقی و ۳۹ درجه ٤٥ دقیقه عرض شمالیده ومره‌کوم نام طاغك اتکنده وقزل ایرمغك ساحل یمیننده ۲ کیلو متره قدر بعد

بر مسافه‌ده وسطح بحردن ۱۳۰۲ متره مرتفع برموقعده‌در .

شهرسكودوقواق اغاجلری ارالرنده چاری لا یعد مجرالرله قطع اولنمش دركه مجاریء مزبوره اراضینك میل طبیعیسنه تبعیتله اشاغی‌یه طوغری جریان ایله قزل ایرمغه قاریشور .

شهرك برازاوزاغنده واقع ایكی عدد اون بشر كوزلی كوپریلردن بری بغداد جاده‌سنده دیكری قیصری طریقنده اولوب قزل ایرمق سواحلنی ربط وتوصیل ایدرلر مذكور كوپریلر عثمانلیلر طرفندن بنا اولنمش اولوب توقاد بولنده بر اوچنجی واون كوزلو كوپری دخی روما آثارندن اولمسی مظنوندر شهرك طولی شمالدن جنوبه طوغری اولوب محیطی یدی كیلومتره امتداد ایدر خانه‌لری سیاه كرپیجدن واوستلری طوپراق اولوب سوقاقلری دار وچامورلو اولمغله منظره‌سی قوتلیدر . یالكز حكومت قوناغی ، قشله وحبسخانه‌سی كاركیردر لغملری میدانده ویازین توزی وقیشك چاموری زیاده اولدیغندن هواسی ایو دكاسه‌ده شهرك ارتفاعی سایه‌سنده وخامت هوا ازاله اولنمشدر .

سیواسده ٤٣١٢٢ نفوس موجود اولوب بونك ۳۳ بیكی مسلمدر شهرده ۳۰ جامع یدی كلیسا واردر جامعلرك الك مشهوری اولو جامع دینلان معبد عالیدر بوندن ماعدا برمولوی خانه ایكی دركاه برمدرسه بری عسكری دیكری ملكی اوله‌رق ایكی رشدیه مكتبی بر دارالمعلمین ۳۰ قدرده صبیان مكتبی ایله بش ابتدائی مكتبی واردر اشبو مكاتب اسلامیه‌دن بشقه یكرمی قدر درجات متعدده‌ذكور واناث خرستیان مكتبلری دخی موجوددر .

مدرسهٔ شفائیه‌ده غازی نامدار ارطغرل ابن یلدیرم خانك مرقد منوری زیارتگاه ارباب ابتصاردر شهید مومی الیه تیمور سیواسی استیلاسنده محافظ بلده اولمغله مدافعهٔ دشمن اوغورنده جام شهادتی نوش ایتمش ایدی .

وقایع تاریخیه‌سی : سیواس بك اسكی زمانلرده قبیره نامیله مشهور و(من قارناق)اسمنده برآلهه‌یه مخصوص معبدی حاوی ایدی انجق اول وقتكی شهر شمدیكی سیواسك سكز كیلو متره قدر اوزاغنده وغورار قریه‌سی موقعنده ایدی .

سیواسك اسمی روما حمایه‌سنده بولنان یتیو دوریسی نام حاكم طرفندن قیصر آغستوسك نامنه نسبتله تسمیه ایلدیكی سباشیا اسمندن مأخوذدركه بواسم اغستوسك رومجه اسمیدر قیلا

صره‌دن یوتینیانوس قلعه وسورلرینی انشا وتعمیر ایتمشیدی .

دولت عباسیه دورنده حکومت دانشمندیه‌یه وعزالدین قلیج ارسلان واسطه‌سیله سلجوقیلره بالانتقال برارالقـده مرکز حکومت سلجوقیـان اولمش ایدی .

سلاجقه دورنده سیواسك معموریتی درجهٔ قصوایه وارمشدر . یالکز شهرده یوزیکرمی بیکی متجاوز نفوس وار ایمش شهرك مؤسسات علیه‌سی اوزمانلر شهرتکیر عالمیان ایدی سلجوقیلردن صکره آل چنکیزه وصکره جلایریه حکومتنه وعلمادن قاضی برهان الدین تصرفنه کچمشدر .

ید غالبهٔ عثمانیه‌یه انتقالی زمان جلادتنشان یلدیرم خان غازیده‌در مشار الیهك اواخر سلطنتلرنده تیمورك سیلابهٔ تخریباتنه اوغرامغله عمارت سابقه‌سی تنزل ایلمش واولتاریخدن صکره اسکی حالنی کسب ایده‌مامشدر .

سیواس ولایتی : اناطولی شاهانه‌نك شمال شرقیسنده وپارس نصف النهارینه نظراً ۳۲ درجه : ۲٦ درجه ۳٦ دقیقه طول شرقی و ۳۸ درجه : ٤١ درجه ۲٤ دقیقه عرض شمالیده واقعدر شمالاً قسطمونی وطربزون شرقاً ارضروم ومعمورة العزیز جنوباً حلب وآطنه غرباً انقره وقسطمونی ولایتلریله محاط ومحدود اولوب تربیعاً ۸۳۷۰۰ کیلومتره وسعتنده‌در ولایتك نفوس ۸۳۹۵۱٤ مسلم ومتباقیسی ملل مختلفه اولمق اوزره ۱۰۸٦۰۱۵ مقدارنده‌در .

اقلیم : سیواس ولایتنك وسعت وجسامتنه نظراً جهات مختلفه‌سی اقالیم متعدده‌نك تحت تأثیرنده‌در شمال وشرق جهتلرنده و ۱۵۰۰ متره مرتفع یایلالرنده قیش موسمی امتدادلی وشدید وبالعکس صیف موسمی غایت قیصه اولور اثنای صیفده بو سمتلرده میزان الحراره سانتیغراد حسابیله ۱۲ : ۱٦ درجه وبعضاً ۲۵ درجه‌یه قدر تنزل ایدر اثنای صیفده ایسه حرارت وسطیه ۲۵ نهایت ۳۵ درجه‌یی کچر غرب وجنوبك اووه جهتلرینك درجهٔ حرارتی قیشك ٦ : ۱۰ درجه اولوب موسم صیفك ایسه غایت شدیداوله‌رق اجرای احکام ایلر اماسیه قصبه‌سنده کولکه‌ده یازین درجهٔ حرارت ۳۸ ه قدر ترفع ایدر شرق وشمال سمتلرنده تشرین ثانی نهایتلرنده قار یاغمه‌یه باشلایوب مایس غایه‌سنه قدر نقاط مرتفعه‌ده قالور

جبال : سیواس ولایتنك جبال مشهوره‌سی باشلوجه ایکی سلسله‌یه منسوبدر بونلردن بریسی ولایتك جهت

جنوبیسنده یایلغه باشلیوب شماله طوغری امتداد ایدر آتی طوروس سلسلهٔ اصلیه سنك ایکنجیسی دخی حدود شمالیه ده واقع پونت جبالی منظومه سیدر اشبو ایکی منظومهٔ جبلیه‌دن داخل ولایتده تفرع وتشعب ایدن جبال ولایتك عزیزیه قضاسی اطنه ولایتندن فصل وتفریق ایلیان صوغان طاغی ، بیك بوغا طاغی ، کچی طاغی ، کوکجه لی طاغ وکچی طاغنك امتدادی اولان خنزیر طاغی وبیك بوغا طاغنك پایه سی اولان صوغورلو طاغ ومعمورة‌العزیز ولایتی حدودنده کائن یاغمورلی طاغ وسیواس ایله توقاد اراسنده کائن ارتفاعی ٢٥٠٠ مترهیی متجاوز اولان چاملی بل وقره بل طاغی ایله ییلانلی طاغ ودوه‌جی وآق طاغ وطربزون حدودنده واقع طاوشان طاغی ایله قره طاغ وقزل طاغ وایغدیر طاغی کوسه طاغی صاری چیچك طاغی وسائردن عبارتدر .

انهار : ولایت اراضیسی بحر سفید وبصره کورفزی (فرات واسطه سیله) وبحر سیاه مائله سنده ایسه‌ده اساساً ولایتی صولایان باشلوجه بحر سیاهه جاری یشیل ایرمق ایله قزل ایرمقدر قزل ایرمق دیکرندن دها جسیم ایسه‌ده یشیل ایرمغك متعدد قوللری داخل ولایتده جاری وبالعکس قزل ایرمغك ٤٥٠ کیلو مترهقدر محلی یعنی نصفندن آزی ولایت دائره سنده بولنمغله یشیل ایرمق دها مهم صایلمقده‌در لادیق کولی وترحال کولی مثللو یازین کوجیلوب قیشك توسع ایدن میاه راکده‌دن ماعدا حقیقةً کول اطلاقنه حسبان محللر یوقدر .

محصولات صنایعی حالی سیواس ولایتنك صنایعی اناطولینك جهات سائره‌سی درجه‌سنده اولوب انجق بعض مستثنا صنایع ترقی ایتمشدر .

از جمله یوك چوراب ، کلیم ، هکبه کبی شیلر اعمالنده ولایت بك ایلرو کیتمشدر . یالکز سیواس شهری سنوی ٥٠٠٠٠ چفت جوراب موصل ، حلب ، خربوط ولایتلرینه کوندررکه بونك قیمتی ٣٤٠٠٠ فرانغه بالغ اولور

ایران وخراسان کاری کلیملری دخی پك مقبول اولوب برقاچیوز بیك فرانقلق فروخت ایدلمکده‌در . بونلردن ماعدا بز ، شالی کبی منسوجات دخی صرفیات محلیه‌یه کفایت ایلر .

بچاق چاقی والات خارجه اعمالاتی دخی مشهوردر سیواسده طوقومه جیلق صنعتی دخی ایجه مترقی اولوب پاموقدن چیزکلی الاجه‌لر نسج واعمال اولنه‌رق

سنوی ۱۰۰۰۰ بالیه قدر اخراجات وقوع بولورکه بونك مجموع قیمتی ایکی ملیون فرانغی متجاوزدر .

بو صنعتك باشلوجه ایکی مرکزی اولوب بری مرزیفون دیکری اماسیه‌در اشبو ایکی شهرده ۵۵۰۰ قدر دستکاه موجوددر .

معدنجیلك : آرغنی معدنندن چیقاریلان جوهر نحاس طوقادده کائن فرونلرده قلع واذابه اولنمقده بولندیغندن بو صنعتك اربابی دخی دائرهٔ ولایتده خیلیجه چوقدر . طوقاد قالخانه‌سنده ۳ : ٤ یوز عمله کل یوم چالیشوب سنوی بر ملیون قیهٔ عتیق قدر باقر میدانه کتوررلر .

محصولات ارضیه : ولایتك محصولات ارضیه‌سنك جنس ومقداری آتیده‌کی جدولدن معلوم اولور :

بغدای	قیه	١٤٢٠٤٩١٣٥
آرپه	«	٥٣٩٢١٦٠٠
چاودار	«	١٢١٣٧٥٠٠
یولاف	«	٦٧٠٠٣٥
قوقوروس	«	١٩٠٢٠٣١٠
داری	«	٨٤٢٩٥٤٠
پرنج	«	٤٤٠٠٠٠
بقله	«	١٧٣٠٠٠
فاصولیه	«	٣٤٥٥٠٠٠
مرجمك	«	٣٦١٤١٧٠
نحود	«	٥٤٥٠٠٠٠
بامیه	قیه	٢٤٢٥٠٠٠
اوزوم	«	٧٤٥٠٣٠٠
الما وآرمود	«	١٣٩٠٠٠٠٠
سائر میوه	«	١٣٩٥٠٥٠٠
کتیره ضمغی	«	١١٨٠٠٠
سحلاب	«	٠٣١٠٠٠
توتون	«	١٠٦٢٧٠٠
آناسون	«	٠٠٢٨٠٠
افیون	«	٨٠٠
حشحاش تخمی	«	٢٠٠٠٠٠
کنویر	«	١٠٠٠٠٠
بالمومی	«	٠١٩٤٠٠
بال	«	٣٠٠٢٠٠
تفتیك	قیه	١٣٩٥٠٠
پکمز	«	٤١٤٤٠٠٠
قوری اوزوم	«	١٩١٥٠٠٠
بادم	«	١٩٢٠٠٠٠
محلب	«	٤٠٠٠
شراب	«	٢٥٥٠٠٠
یکون	«	٣٠١٬٥٠٤٬٠١٠

حیوانات : سیواس ولایتی داخلنده ١٠٢٥٨٣ رأس صغیر ٥١٠٥٣٦ رأس آت ٢٣٦٢٠ رأس مرکب ٢١٧٤١٠٠ رأس قیون وکچی موجوددر .

تجارت : ولایتك طبیعی وصنعی محصولات ومعمولاتندن مرکب اولان اخراجاتی ١٢٦٥٠٠٥ فرانقی وپرنج

دمیر صابون باقرزیتون یاغی غاز شکر قهوه چوقه فس اسپرطو ساقز کاغد وبونلره مماثل مواددن عبارت بولنان ادخالات سنویه سی ٥٢٧٦٠٢٧ فرانغه بالغ اولور .

اخراجات	١٢٦٥٢٠٠٥
ادخالات	٥٢٧٦٠٢٧
فضله اخراجات	٧٣٧٥٩٧٨
مقدار تجارت	١٧٩٢٨٠٣٢

تقسیمات ملکیه : سیواس ولایتی بروجه آتی ٤ سنجاق ، ٢٦ قضا ٢٥٧ ناحیه ٤٧٦١ قریه‌یی محتویدر .

سیواس سنجاغی

اسامی قضا	نواحی ملحقه	عدد قرا
سیواس	١٦	١٧١
قوچکیری	١٦	٢٤٨
دیوریکی	٩	١٢٥
طونس	١٥	١٢٣
کورون	٥	٣٨
دارنده	٦	٢٠
هافیك	١٦	١٧٥
یلدز	١٠	١٢٣
عزیزیه	٣٠	٢٨٢

توقات سنجاغی

طوقات	٢٠	٣٥٠
اربعه	٧	١٢٥
زیله	٩	٦٠٠
ینکسار	٩	٨٠

اماسیه سنجاغی

اماسیه	١٢	٢٥١
مرزیفون	٤	١٦٥
وزیرکوپری	٨	١٢٥
عثمانجق	٥	١٠٠
کمش حاجی کوی	٦	٨٠
لادیق	٥	١٩٥
حوضه	٤	١٤٠
مجیداوزی	٧	١٣٥

قره‌حصار شرقی سنجاغی

قره‌حصار شرقی	٦	٣٦٥
حمیدیه	١٠	٢٧٣
قویلحصار	١٠	١٦١
صوشهری	٦	١٦٠
الوجرا	٦	١٣٠

معارف عمومیه : سیواس ولایتی داخلنده ٣٥٩٥ باب مؤسسات علمیه موجود اولوب بونلرك کافه‌سنده اللی بیك قدر ذکور وآلتی‌یدی بیك قدرده اناث شاکرد بولنمقده‌در .

ولایت مکاتبی حقنده برمعلومات استحصال ایدلمك اوزره آتیده‌کی جدول نظر مطالعه‌یه النمق ایجاب ایدر .

سيواس سنجاغى

	مكاتب ابتدائيه اناث			مكاتب ابتدائيه ذكور			مكاتب رشديه			دار المعلمين			مدرسه		
	مكتب	تلميذ	معلم	مكتب	تلميذ	معلم	مكتب	تلميذ	معلم	مكتب	تلميذ	معلم	مدرسه	تلميذ	مدرس
مسلم	١٠٢	٣٨٧١	١٠٢	٤٨٥	١٤٣٦٢	٤٨٥	١٥	٤٤٣	٢	١	٦٠	١	٥٠	٤١٠	٣٢
ارمنى	٢٣	٨٧٣	٢٣	٤٥	٤٣١٩	٤٥	«	«	«	«	«	«	«	«	«
قاتوليك	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«
پروتستان	١	٣٧	١	٣٠	٦٨٩	١٩	«	«	«	«	«	«	«	«	«
روم	«	«	«	١٥	٢٦٠	١٥	«	«	«	«	«	«	«	«	«
لاتين	«	«	«	٣٠	٢٠٠	١	«	«	«	«	«	«	«	«	«
	٥	٤٧٨١	١٢٦	٥٧٨	١٩٨٣٠	٥٦٥	١٥	٤٤٣	٢	١٠	٦	١	٥٠	٤١٠	٣٢

(توقاد سنجاغى)

اسلام	٥	٣٣٠	٥	٥٠٦	٥٥٥٠	٥٠٦	١٥	٣٦٠	٣	«	«	«	٢٠	٢٨٠	١٤
ارمنى	٣	١٥	١	١٠٢	٨٩٠	١٠٢	«	«	«	«	«	«	«	«	«
قاوليك	٢	٥٠	١	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«
پروتستان	«	«	«	٢	١٣٠	١	«	«	«	«	«	«	«	«	«
روم	«	«	«	٨١	٥٥٠	٨١	«	«	«	«	«	«	«	«	«
لاتين	«	«	«	٤	١٣٠	١	«	«	«	«	«	«	«	«	«
موسوى	«	«	«	٢	٥٠	١	«	«	«	«	«	«	«	«	«
	١٠	٥٣٠	٧	٦٩٧	٧٢ ٠	٦٩٢	١٥	٣٦٠	٣	«	«	«	٢٠	٢٨٠	١٤

(اماسيه سنجاغى)

اسلام	١٠	٦٦٠	١٠	٦١٠	٥٥٠	٦١٠	٨	٢٤٠	٢	«	«	«	٣	٥٠	١
ارمنى	٣	١٨٠	٢	٣٠٠	١٠٠٠	٣٠٠	«	«	«	«	«	«	«	«	«
قتوليك	«	٥	«	٥	٢٤٠	١	«	«	«	«	«	«	«	«	«
پروتستان	٢	«	«	١٠	٣٧٠	٩	«	«	«	«	«	«	«	«	«
روم	«	«	«	٣٠	٣١٠	٣٠	«	«	«	«	«	«	«	«	«
لاتين	«	«	«	٣	٢٨٠	٢	«	«	«	«	«	«	«	«	«
	١٤	٩٤٠	١٣	٩٥٨	٧٧٠٠	٩٥٢	٨	٢٤٠	٢	«	«	«	٣	٥٠	١

(قره حصار شرق سنجاغى)

اسلام	٦	٦٩	٦	٦٠٠	٦٧٠٠	٦٠٠	٥	١٥٠	١	«	«	«	٥	٥	٣
ارمنى	«	«	«	٥٠٠	٢٠٠٠	٥٠٠	«	«	«	«	«	«	«	«	«
قتوليك	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«	«
پروتستان	«	«	«	٣	٦٠	٣	«	«	«	«	«	«	«	«	«
روم	«	«	«	٧٠	٥٠٠	٧٠	«	«	«	«	«	«	«	«	«
لاتين	«	«	«	٢	٣٠٠	٣	«	«	«	«	«	«	«	«	«
	٦	٦٩	٦	١٨٩	٩٥٦	١٧٥	٥	١٥٠	٣	«	«	«	٥	٩٠	٣

سیواس سنجاغی : ولایتی ترکیب ایلیان الویهٔ اربعه‌دن بری اولوب ولایتك شرق جنوبیسنده واقع اوله‌رق شمالاً اماسیه ـ توقاد ـ قره حصار سنجاقلری شرقاً معمورة العزیز وارضروم وطربزون ولایتلری جنوباً اطنه وحلب غرباً انقره ولایتلریله محدوددر .

مساحهٔ سطحیه‌سی ۲۱٤۵۰ کیلو مترو ونفوسی اوچ ربعی مسلم اولمق اوزره « ٥٤٧٠١٥ » مقدارنده‌در .

لوایی تشکیل ایدن ۹ قضا ۱۲۳ ناحیه ۱۳۰۵ قریه بروجه آتی جدول مخصوص ایله اشعار اولنمشدر .

قرا	نواحی	قضا
۱۷۱	قزغال قره‌کول کونش دایکطاش قانلی حیرانلی بدرلی حوض دیشلك الاجه‌خان چالی آیلی قاغیق مسجدلی البیلی میروفا	سیواس مرکز قضاسی
۲٤۸	قاپو یاججی قره‌بوغاز سیده‌لی سیدیر بابسو دیبسزکول الاحاجی دورجن طورله کرتر طاشاق پازارجق بجه شیخ مازیوان	قوچکیری
۱۲٥	آرشوستجان طوغود وازیلدان جویر اورنك قورنه یاغیصان پنغیان کسمه	دیوریکی
۱۲٥	کمرك قزل‌قشله شارقشله ماصودلی اکرجی قلعه‌جك چینی اورته‌کوی چایشیك قاضی‌کوی تونوس خردال لسانلی باقراوزی دلی‌الیاس	تونس
۱۲۳	تللن قره‌طوروق کوی‌ویران طاشجیر قولاق	کورون
۳۸	مزکدان یکیجه آشود وانق سترق کریمدر	دارنده
۱۷٥	اشین یکیجه اوغووید قوروخان طاوشانلی قره‌یوك طورخصار مواوج صولام اولاش غودرن ایوب ایسیله ده‌ریر حصارجق کسه‌رك	حافیك

١٢٣ { يكى خان بدل كريم نومش ارغاله / آدى پلجيك شيخ خليل سكتهسى / چبوق قرهكن } يلدز ايلى

٢٨٢ { آشاغى قزلجق كوموركونه كمرجيان صارمساقلى ايكدهجك / پالاس كول ويران فنيك خان قرهجه پازارويران / چايشان مسعوديه قزانجق قواققيو آلتى كوشك / پازارصو پرزك قرهپيكار كوپرى امير اوشاق / قرهمانلى آكرك الياس فيرونكوز طوقلى / طوزحصار صارى اوغلان اق قشله قوزى كوددلى } عزيزيه

زراعت: مركز لواسنك حاصلات زرعيه سنك مقدار سنويسى ٩٤،٥٧١،٠٠٠ اوقهيه بالغ اولوربو سنجاق اراضيسنك جنسى هر جهتنده بر اولميوب بعض محلدهاووهواراضىء ثالثه تشكلاتندن وبعض محلنده آللوويوندن متشكلدر .

طوپراغك قوتى دخى سنجاغك حاوى اولديغى قضالرده بر درجهده اولميوب الك آزى بره بش والك چوغى بره اون نسبتندهدر .

شو جدول سيواس سنجاغنى تشكيل ايدن قضالرك طوپراغنك درجهسنى ارائه ايلر .

٥ × ١	سيواس قضاسى	
٧ × ١	قوچكيرى	
٨ × ١	ديوريكى	
٥ × ٣	قونيى	
١٠ × ١	كورون	
٥ × ١	دارنده	
٥ × ١	حافيك	
٥ × ١	يلدز ايلى	

اراضىء مزروعهنك جنسى ونوعنه كانجه سنجاقده ٣٣٥٣٢٠ هكتار اراضى ٤٦١١٩٨ تارلا ١٢١١٢ چاير ١٩٥٣٣ بغچه ٣٥٥ باغ ٥٨٣ مرعا موجوددر .

حيوانات : سيواس سنجاغنده ٣٠٢٥٠ رأس صغير ١٥٢٤٠ آت ٧٦٢٠ رأس مركب ٧٤٣٧٨٠ رأس قيون وكچى موجوددر .

يوللر : سيواس سنجاغى داخلنده برنجى وايكنجى واوچنجى درجهدن

اولق اوزره ٧٧١٣٨٧ کیلو متره طریق موجود اولوب جنس و مقدارلری بر وجه آتیدر .

درجه		متره	کیلومتره
(١)	نجی سیواسدن صامسونه قدر	٧٥٢	٧٢
(٢)	« « خرپوته «	١٠٦	١٦٢
(١)	« « اردویه «	٣١٥	٢١٣
(١)	« « قیصریه‌یه «	٦٧٩	١٤٨
(٢)	« « دارنده‌یه «	٢٨٧	١٣١
(٢)	« « قره‌حصاره «	٠٠٠	٧٦
(٣)	« زرادن دیوریکی‌یه «	٤٩٠	١٠٨
(٣)	« دیوریکیدن عربکیره «	١٨٠	٤٧
(٢)	« ینکیخاندن یوزغاده «	٥٦٨	٤٨
		٣٨٧	٩٧١

تجارت : سنجاغك تجارتی بر وجه آتیدر :

٢، ٠٢٨٠١٠	اخراجات
٢، ١١٨٠٧٠	ادخالات
٩٠، ٠٦٠	فضلهٔ ادخالات
٤ ١٤٦ ٠٨٠	مجموع معاملات

سیواس قضاسی : سیواس قضاسی مرکز لوانك وسطنده اولوب ١٦ ناحیه ایله ١٧١ قریه‌یه منقسمدر .

سیواس شهری داخل اولدیغی حالده قضانك نفوسی ١١١٧١٩ اولوب بو مقدارك ٨٦١٧١ قدری مسلمدر .

سیواس قضاسنده ١٣٣ قدر مؤسسات علمیه موجود اولوب بونك التیسی مدرسه ١٦٥ اسلام مکاتب ابتدائیه‌سی ٢٠ قدر مکاتب خرستیانیه واردرکه مکاتب مزبوره‌یه مداوم شاکردانك عددی ٥٣٠١ کشیدر قضا داخلنده ١٠٤٧٣٥ اکیلمش تارلا ١٣٩٦ چایرلق ٢١٣٥ باغچه ١٧٤ مرعی واردر قضانك طوپراغك درجه‌سی بره بش نسبتنده‌در .

سیوط . — خدویت مصریه داخلنده و مصر علیاده قاهره‌نك ٢٢٠ کیلومتره قدر جنوبنده نیلك صول طرفنده ١٤َ ١٠َ ٢٧° عرض شمالی ایله ٤٩َ ٤٨َ ٢٨° طول شرقیده واقع مدیریت مرکزی پك قدیم بر شهر اولوب سودان کاربانلرینك مبدأ حرکتیدر نیل ساحلنده کی اسکله‌سی الحمراء قریه‌سینه ١٠ میل قدر اوزاقدر سیوطك پك مشهور تجارتی واردر .

ازمنهٔ قدیمه‌ده برابر الق لیقوپولیس شهری بونك شهرتنی غیب ایتدرمش ایسه‌ده بر مدت صکره ینه سیوط اسکی رواجنی بولمشدر ،

٣١٣٠٠ نفوسی ١٥ قدر جامع

شریفی برقچ چارشوسی ابراهیم پاشایه منسوب برسرایی وجوارنده پك چوق مبانیٔ قدیمه انقاض وخرابه‌لری واردر علامهٔ شهیر جلال الدین سیوطی ودها سائر ذوات بوشهرده نشونما بولمشلردر سیوط مدیریتی سکز قضا ۵۵۰۰۰۰ قدر نفوسی محتویدر .

سیورك . ــ دیار بکر ولایت سنجاغنده مرکز قضا قصبه‌در قصبهٔ مزبوره برتپه‌جکك اطرافنده وفراته تابع بر کوچك دره اوزرنده واقع اولوب باغلری چوق وحاب جاده‌سی اوزرنده بولندیغندن تجارتی ایشلکدر باغلرندن اعلا شراب چیقارلیر ۱۰۰۰۰ قدر اهالیسی بش آلتی جامع شریف ومسجدی ایکی حمام واللی التمش دکانی واردر .

اون بیك نفوسنك آلتی بیکی مسلم قصوری خرستیان ویعقوبی وسائره‌در حلبدن دیاربکره کیدن طریقده بولند. یغی جهتله آیاب ذهابی زیاده‌در . بغداده کیدن سیاحین دیار بکردن حلبکه کیتمك آرزو ایتدکلرنده بوشهر . دن کچمکه مجبور اولمقده‌در .

قضاسی : سنجاغك تحت جنوبیسندن عبارت اولوب شرقاً دیاربکر مرکز قضاسی ایله دیرك شمالاً : ارغنی معدنی سنجاغی جهات ــ ثره‌دن حلب ، معمورة لعزیز ولایتلریله محاطدر قضانك مساحهٔ سطحیه‌سیله اراضینك جنس ومقداری بروجه آتیدر .

	مربع کیلومتره
اراضیٔ حالیه	۸۰۸
اورمانلق	۲۸٦
قابل زراعت	۳۱۱۷
یکون	٤۳۱۱

قضانك نفوسی بروجه آتیدر :

۲۷۰۰۰	ترك کرد چرکس عرب
۱۰۰۰	یزیدی
۱۰۰۰	یعقوبی
۷۰۰۰	خرستیان
۳٦۰۰۰	

تقسیماتی :

نواحی ملحقه

(۱) بوچاق

(۲) هوشین

(۳) بورهان

(٤) شهر

(٥) جمه

(٦) عرب

(٧) قره‌كچی

(٨) قره‌جه‌طاغ

محصولاتی : حبوبات متنوعه، میوه سبزه ، كتان مصنوعاتی : بز الاجه ویرلی كرپاسی وسائره.

سیوان .- دیاربكر ولایتنده مار-دین سنجاغنده مدیاته تابع بر ناحیه‌در .

سیوان .- ولایت مزبوره‌نك ار-غنی سنجاغنده پالو قضا-سنه مربوط بر ناحیه‌در .

سیوان .- وان ولایتنده مركزه مربوط بر ناحیه‌در .

حرف الشين

شاب دكزى.— بحراحمر ماده . «بحر قلزم» سنه نظر اولنه :

شابخانه.— ادرنه ولايتنده كو . ملجنه سنجاغنده برنا . حيه‌در .

شابخانه طاغى.— اناطو لينك جهت غربيسنده طروس شعباتندن برطاغك اسميدر .

شاتشتا.— ماكدونيا سمتنده مناستر ملحقاتندن ١٥٠٠ خانه‌لى برقصبه‌در (سجسته يه باق)

شارطاغى.— «ياخود چارطاغى» ارنبودلقده رومايلينك وسطنده برسلسلهٔ جبال اولوب شمال شرقيده فچانيك كچيدنده قره طاغ سلسله‌سندن تفريق اولنور .

بوسلسله برچوق فروع وشعباتى حاوى اولوب برطرفدن بلقان سلسله‌سنه ديكر طرفدن قره طاغ واسطه‌سيله بوسنه ودنياويك الياسنه وجنوباً بندوس وهله‌نيك سلسله‌لرى ايله يونان طاغلرينه وجنوب شرق جهتندن ردوب وصالكديك طاغلرينه اتصال ايتمكله بالقان شبه جزيره‌سنك عقده‌سى ورابطهٔ جبالى عد اولنمقده‌در .

سلسله‌نك امتدادى ١٠٠ كيلو متره الليوكسك نقطه‌سى ٣٠٥٠ متره ارتفاعى حائز اولان پرزرنيك شرقنده واقع ليوبازين تپه‌سيدر . سلسلهٔ مزبوره‌نك شرق ورسانى چاير ومر . عالرى وانهار متعدده ايله قطع اولنمش اورمانلرى حاوى ايسه‌ده غرب ورسانى ديك وصرب وكچيدلرى مفقوددر .

سلسله‌دن اينان برچوق صولر ميانه‌ده واردار نهرى شايان اهميتدر اورزى همان سنه‌نك قسم اعظمنده ثلج دائمى ايله مستور اولوب بوثلجلك اريمسندن متعدد مياه جاريه مجرالرى سينوب صولرى تزايد ايدر .

شاطر.— سلانيك ولايتنك منلك جهتنده كائن يايلانك ومذكور يايلادن نبعان ايله استرومه قره صوينه دوكيلان بردره‌نك اسمى مشتركاريدر .

شاطى.— طرابلس غرب ولايتنده فزان سنجاغنه مربوط برقضا اولوب مركزى اولان ايدرى قصبه‌سى مركز لوا اولان مزرعه‌يه يتمش ساعت قدر بعد ومسافه‌ده واقعدر شاطى قضاسى صولاق واوتلاق محل اولوب داخل قضاده برارشون عرض

ویارم آرشون عمقنده جریان ایدر ماء لذیذ واردر .

شاعور .- بیروت ولایتنده عکا نواحیسندندر .

شامشریف .- سوریه ولایتنك وعموم سوریه حوالیسنك مرکزی اولان شهر عظیمدر .

شامك اصل اسمی دمشق واجنبیلر بیننده داماس « Damas » اواوب شام اسمی بتون حوالینك نام مخصوصیدر .

شهر ۳۳ درجه ۳۲ دقیقه ۲۷ ثانیه عرض شمالیده ۳۳ درجه ٥۹ دقیقه ٤۷ ثانیه طول شرقیده واقعدر سطح بحردن ٦۹٦ متره مرتفع واطرافی باغ وباغچه‌لرله محاط اوله‌رق مشهور غوطه اووه‌سنك بر کنارنده وقاسیون طاغیله جبل الشیخك پایه‌لری آتنده در .

جبل قاسیوندن اینان برده صویی بر چوق ساقیه‌لره تقسیم اولدیغی حالده باغ وبساتینی اروا ایله شهرك اورته‌سندن مرور ایدر .

شهرك بچمی مستطیل اولوب اطرافنی محیط اولان؛ حراب سورك خارجنه طوغری توسع ایتمشدرکه صالحیه وعماره ومیدان محلاتی خارج سورده واقع وشهرك مشتملاتندندرلر .

شهرك منظرهٔ خارجیه‌سی کرچه اطاوتدن عاری وسوقاقلری چامورلی وقسوت انکیز ایسه‌ده خانه‌لرك داخلا انتظامی وتقسیمات عمومیه‌لری وهله هر برده موجود بولنان میاه جاریه‌سنك حلاوتی وبر طاقم فواره وحوض ومرمرله مفروش حولیلری وامثالی تزییناتی همان هیچ بر شهره قیاس قبول ایتمز صورتده در .

اهالی : شامشریفده یوزاللی بیکدن زیاده نفوسی واردر .

بو مقدارك یوز اوتوز بیکی مسلم اون بش بیکی خرستیان بش بیکی یهودیدر .

لسان : شامده عربجه تکلم اولونور شام عربجه‌سی فصیح دکلسه ده حوالیسنده تکلم اولنان عربجه‌یه نسبةً دها طوغریدر .

جوامع : شامشریفده بیوك وکوچوك ۲۰۰ قدر جامع واردر . الك مشهوری اموی ایله سننانیه سلطان سلیمان مراد پاشا جامعیدر .

جامع اموی : قدیماً معبد اولدیغی حالده کلیسایه تحویل اولنمش و ٦۹ تاریخ هجریسنده خلفای امویه‌دن ولید ابن عبد الملك طرفندن تجدید صورتیله بنا اولنمشدر .

جامع مزبور غایت مزین اولدیغی حالده ٤٦٠ تاریخنده ظهوره کلان حریق سببیله حسننه خلل کلمشدر جامع شریفك طولی شرقدن غربه قدر ٥٤٨ قدم وعرض باب حرمدن محرابه دکین ١٥٠ قدمدر .

اورته سنده اوچ قات شادروان واطرافی مرمر ستونلر ایله محاط وقبه‌لر وتحتنده صفه وخارج صفه مدارسدر حرم جامعده بربئرماواردر صویی غایت لذیذدر . شادروان قپوسی خارجنده طرف شرقیده حوض میانده برفواره واردرکه صویی برمزراق بویی فوران ایدرکه اکا بین العوام قارپوز قالدیران نامی ویریلور .

جامع اموینك باب عنبران باب شمیساطی ویاناطفین ویاخود باب سلسله وباب برید وباب جیرون نامیله درت قدیم وباب کلاسه ودیکر ایکی کوچك اولق اوزره اوچ محدث قپولری واردر .

جامعك مناره شرقیه مناره غربیه ومادنیه العروس نامیله اوچ مناره‌سی واردر .

مناره غربیه‌یه مناره بیضاومناره عیسی دخی دیرلر جناب یسوعك نزولی بکلنیلان مناره‌در .

جامع سنانیه : مشهور قوجه سنان پاشا طرفندن طرز رومده بنا اولنمشدر

جامع سلیمانیه : سلطان سلیمان خانك روم اصول معمارینده وایکی مناره‌لی اولەرق انشا بیوردقلری جامع مشهوردر .

مراقد وزیارتکاهلر : شام شریفده انبیا وصحابه واولیا ومظنهٔ کرامدن بر چوق ذواتك مراقد منورلری واردر مراقد مزبوره ایله بولندقلری سمت وجهتلر بروجه آتیدر :

مرقد رأس یحیی علیه السلام رأس عالی جناب حسین مجتبا	جامع امویده
مرقد سلطان صلاح الدین	جامع اموی جوارنده
مقام ذوالکفل وهود علیهما السلام ابو الوفا	قایسون طاغنده
زین العابدین اویس ابن اوس فخر ابن عساکر منصور سلمی اویس القرنی کعب الاحبار بلال حبشی سعد ابن عاصی زوجات مطهراتدن ام کلثوم رقیه زینب سکینه	باب الصغیره قبره سنده

...الدرداء — شام قلعه سنده
...ابن عدله — مسجد الاقصابده
...لانا ذی مخیر / ...ابن عبد العزیز } قنواتده
...ب ابن عمر — صوفیه مقبره سنده
...رت معاویه — جامع جراحده
...محی الدین العربی / ... الغنی النابلس / ...دده / ...لانا خالد } صالحیه ده
...طان نور الدین الشهید / ...ی العبد } حیاطین چارشوسنده

...بونلردن ماعدا دها برچوق ذوات ...ه‌نك مراقد محترمه‌لری اولوب ...رتكاه صغار وكبار دراسواق وپازاره ... شهر من القدیم بلدهٔ معموره‌دن اولمغله متعدد ومكلف اسواق واردر .

بونلردن جامع امویه‌نك دیوار قبلیسنده سوق الذراع دیوار غربیسنده سوق مراد پاشا قلعه قربنده شمسی پاشا بناسی سپاه ، سوق بروزیه ، سوق جقمق سوق سودجه وسائره مشهوردر

مكاتب ومدارسی وكتبخانه وسائره :

شام شریفك جسیم ومكلف بر باب حكومت قوناغیله بر باب عسكری اعدادی ورشدیه‌سی وملكیه رشدیه واعدادیلری برقاچ قشله‌سی وبربیوك كتبخانه‌سی واردر كتبخانه مزبورك ٢٤٦٥ جلد كتابی شامل اولوب علوم متعدده‌دن حاوی كتب بروجه زیردر .

عدد		عدد		عدد	
	قران كریم	٢٢	علم فرائض	٧	جغرافیا
	علم قرائت	٦٧	« توحید	٤٤	طب
[illegible]	علم تفسیر	١٦٧	« تصوف	١	كیمیا
[illegible]	علم حدیث	٦٠	« لغت	٢	حكمت طبیعیه
[illegible]	مجامع	١٧١	« صرف ونحو	٨	حساب
[illegible]	فقه سادات حنفیه	٣٣	« بدیع بیان معانی	٢	هیئت
[illegible]	« « شافعیه	٢٤	« منطق وادب	٣	هندسه
[illegible]	« « حنبلیه	٥٧	« سیرهٔ نبویه	٢	زراعت
[illegible]	« « مالكیه	٩٠	« تاریخ	٢٤٦٥	یكون
[illegible]	اصول فقه	١٢١	« ادبیات منثوره		
		٩٣	« « منظومه		

صنعت وتجارت : شامشریف عراق جزیرة العرب هندستان ، جهت غربیه اراسنده بولنمسی سببیله موقعك اهمیت من القدیم معلوم اولدیغی کبی اهالیسنك صنعتکار وچالشقان وذکی اولمسندن شام چارشولری شرقك متاعی وغربك معمولاتیله طولودر معهذا یرلی قاش وایپکلی منسوجاتی ایله کثیفه‌لری ومشخلری وباغ وباغچه‌لرنده حاصل اولان بی نظیر قیصی وشفتالو واوزملری سایه‌سنده شامده پك بیوك بر تجارت اجرا اولنور .

شامك قلنج واسلحهٔ خارجه معمولاتی تیمورك سیلابهٔ هجومیله محو اولوب کیتمشدر تیمورك بو متللو ارباب صنایعی عودتنده آسیای وسطی‌یه برلکده آلوب کتورمشدر .

الحاصل امتعهٔ شرقیه منسوجات غربیه ایله شامده مبادله اولندیغی کبی معمولات داخلیه‌سی دخی حوالیٔ متجاوره‌یه ایصال قلنمقده‌در .

شامشریف بو مرکز تجارت حالنی اوته‌دنبرو محافظه ایتمشیدی حتی عصر عالی جناب نبویده ودها اقدملری جزیرة العربك وبالخاصه قریشك جسیم کاربانلری دائما شامه کیدوب کله‌رك حجاز تجارتی یوزندن کلی استفاده ایدردی . شامك زمانمزده اخراجاتی بیروت لیمانی واسطه‌سیله اجرا اولنمقده بولندیغندن شام ایله بیروت اراسنده مکمل صورتده داثیرانمی ویونعربه‌لری ایشلمکده‌در .

شامشریفك اکثر مواصفی قرآن کریم واحادیث شریفه‌ده مسطور اولدیغی جهتله بین الاسلام دخی پك بیوك اهمیتی وار ایدی .

عصر کزین رسالتده اشرف مخلوقات افندمز حضرتلری قبل النبوه ایکی کره شامه تشریفی ارزو بیوردقلری حالده لحکمة شهره دخول بیورمامشلردر .

شام اسمنك حجازه نظراً یمنك صاغده وشامك صولده بولنمسی جهتله ویرلدیکی وبتون حطه‌نك اسمی شام اولوب شهری نام اصلیسی دمشق اولدیغی وکیت کیده حطه‌نك اسمی شهره ویرلدیکی مرویدر .

دمشق نامنك دخی اولادسامدن اولوب سوربلده‌یی بنا ایدن دمشاق نام شخصه نسبتله ایدوکی بهجةالمنازل نام کتابده مسطوردر .

بعضیلر شام اسمی سام بن نوح علیه السلامه نسبتدن ایلرو کلدیکنی وسین حرفنك عبرانیجه شین صورتنده تلفظ اولنمسندن نشأت ایلدیکنی بیان ایدرلر

هرنه اولور ایسه اولسون شام
ریف پك اسكی زمانلردهحتی ابراهیم
لیه السلام وقتنده دخی موجودایدی
بطك دمشقده مدت حكومتلری بنی
سرائیل برخیلی زمان دوام ایتدیكی
داودنی عصرنده ارض مقدسه‌یه برابر
مشقده یهودیلر النده بولندیغی
بالاخره آثوریلره وآنلرك ملكیله
ارایرانیلره انتقال ایلدیكی روایتكرده
ورخیندر .

اسكندركبیردنصكره ماكدونیالیلره
كره رومالیلره ورومانك انقسامنده
رق ایمپراطورلرینه كچدی .

خلافت جلیلهٔ اسلامیه‌نك شعشهٔ
بالنك كماله ایردیكی عصركه عهدخلا-
ت فاروق اعظمیدر جزیرة العرب
وحاتی اكمال قلندقدنصكره شرق
مپراطورلریله مناسبات حربیه‌یه ابتدار
دیلسنده شجعان خاصهٔ كرامدن خالد
ولید عبیده بن جراح ویزیدبن ابی
فیان معرفتیله قبضهٔ تصرف اسلامیه‌یه
نتقال ایلدی .

شامك یداسلامیانه كچدیكی تاریخدن
تباراً توسیع وتزیینه برقات دها
تمام اولنمغله ٤٠ تاریخنده باشلایان
ولت امویه‌نك مركز اوله‌رق دار-
لافه اتخاذ قلنمش ودور عباسیانده
دار الخلافتك بغداده انتقالنده براز
اهمیتدن قالمش ایسه‌ده ینه بلاد
اسلامیه ایچنده بغداددن صكره بر-
نجیلكی محافظه ایلمش ایدی .

برارالق هولاكو وتیمورك تخریبا-
تنه دوچار اولدیسه‌ده ینه عمارت
سابقه‌سنی اكتساب ایلمش ایدی .

ملوك طوائفدن بعضیلرك النده
ونهایت چراكسهٔ مصریه‌ده بولنه‌رق
٩٢٢ تاریخنده یاوزسلطان سلیم خان
عثمانی معرفتیله ید غالبهٔ عثمانیه‌یه انتقال
ایلدی عثمانلیلر زماننده شامك معمو-
ریتی برقاتدها ارتمش وهله صرهٔ همایون
ایچون اس الحركات اولدیغندن براً
قوافل حجاجیه برمركز عمومی حالنی
اكتساب ایلمش ایدی .

صرهٔ همایونك بحراً بیروت واسطه-
سیله كیتدیكی تاریخنه قدر درسعادتدن
حركتله ٣٣٣ ساعت صكره شامه
واریلور ایدی الیوم صرهٔ همایون
ینه شام طریقیله عزیمت وعودت
ایتمكده‌در .

شامدن بلده‌تین مباركتینه قدر
مراحل حجاج ایله یكدیكرینه اولان
بعد ومسافه‌لرك بروجه آتیدر .

قوناق	ساعت	مراحل
١	٤	خان مزروعه
٢	٨	کیشیه
٣	٩	مزیرب
٤	٥	رمثه
٥	٦	مفرق
٦	١٠	زرقاء
٧	١٦	بلقا
٨	١٤	قطران
٩	١٣	حسا
١٠	١٣	عنیزة
١١	١٠	معان
١٢	١٨	عقبه
١٣	١٢	مدوره
١٤	٨	ذات الحج
١٥	١٣	قاع الصغیر
١٦	١٢	عاصی
١٧	١٨	احضر
١٨	١٤	معظم
١٩	١٦	دار الحجره
٢٠	١٨	مداین صالح
٢١	١٠	بیار غنم
٢٢	١٦	بئر الزمرد
٢٣	٨	بئر الجدید
٢٤	١٨	هدیه
٢٥	١٨	فخلتین
٢٦	١٠	بیار نصیف
٢٧	١	مدینهٔ منوره

مدینهٔ منوره‌دن مکهٔ مکرمه‌یه قدر عزیمت مرحله‌لری

قوناق	ساعت	ومراحل
١	٣	بیار علی
٢	٦	بئر ماش
٣	٨	عزیز
٤	١٠	الریان
٥	١٢	ام الضباح
٦	١٤	ظهر العقبه
٧	٧	رابغ
٨	١٣	قضیمه
٩	١٣	عصفان
١٠	٢٠	مکهٔ مکرمه

کربلا سنجاغی دجله وسماوه قضالریله محدوددر .

اراضیسی غایت واسع وفوق العاده محصولداردر مساحهٔ سطحیه‌سی ٤٥٠٠٠ مربع کیلو متره قدر اولمغله اوروپاده بلجیقا وفلمنك واسویچره‌دن زیاده وسعته مالکدر نفوسی التمش ایله یتمش بیك اراسنده اوله‌رق شیعی المذهبدرلر مرکز قضا ام پردر اسمنده برقریه‌در قضاده فوق العاده پرنج حاصل اولور بویوزدن هواسی وخیمدر ـ ١ میلیون قیه بغدای ـ ٣ میلیون قیه آرپه ١٠ میلیون قیه پرنج یتشور ایکی یوز بیك قدر حیوانات اهلیه‌سی واردر ثمر

شامیه.ـــ بغداد ولایتنده دیوانیه سنجاغنده برقضا اولوب

شیرتی عزین قضا یا الاقلرنده حیوانلرینی
عی ایدرلر .

شاه .— دیار بکر ولایتنك ماردین سنجاغنده جزره قضاسنه
لحق برناحیه‌در .

شاه بسندبالا .— ولایت مزبوره‌نك ماردین
نجاغنك جزره‌یه مضاف برناحیه‌سیدر .

شاه بسندزیر .— کذا ولایت مذکوره‌نك
ین لوا وقضاسنك ناحیه‌سیدر .

شاهین .— ادرنه ولایتنده کوملجنه سنجاغنك داری دره
ضاسنك برناحیه‌سیدر .

شاهینلر .— ادرنه‌نك دده اغاج لواسنده مرکز نوا-
یسندندر .

شباب .— یمن ولایتنده مرکزه ملحق کوکبان قضاسنك
حیه‌سیدر .

شتاق .— وان لواسنه منسوب قضالردن اولوب لوانك
ت جنوبیسنده واقعدر .

قضا : مزبوره شمالاً کیوس قضا-
ی شرقاً وجنوباً حکاری سنجاغی غرباً
ش قضاسیله محاط ومحدوددر .

شتاق قضاسی : یرقو ، شیوه‌ریك
ولته‌کن ، قاجیق ، از دینام نامیله
ی ناحیه و ٨٦ قدر قرایی مشتملدر .

نصفندن زیاده‌سی کرد ومسلم اولمق اوزره ١٣٦٣٠ نفوسی جامعدر .

نفوس مزبوره میاننده خلیلانلی یزیدانلی عزه‌ورانلی کبی عشایرا کرد داخل دکلدر داخل قضاده اعلا عبا نسج اولنور .

شتور .— ارضروم ولایت ولواسنك بایبورد قضاسنه ملحق برناحیه‌در .

شروان .— بتلیس ولایتنده سعرد سنجاغنه تابع بر قضادر .

مذکور قضا لوانك براز شرقنده اولوب شمالاً بتلیس مرکز سنجاغی شرقاً پرواری قضاسی غرباً غرزان قضاسیله محاط ومحدوددر .

قضا داخلنده اون بش بیك قدر نفوسی موجوددر که بو مقدارك اون بیکی مسلم کردلر ومتباقیسی خرستیان ویعقوبی مذهبی اربابیدر .

اراضیسی طاغلق اولوب هرنه قدر طاغلری شایان شهرت درجه‌ده مرتفع دکلسه ده تپه‌لری سراپا اورمانلرله مستور واووه‌لره تقرب اولندقجه میللری زمرد نام یشیلکلر وباغچه وباغلر مملودر .

انهار مشهوره دجله توابعندن بوهستان چایی ایله بوکا قاریشان بتلیس ایرمغی وسائره‌دن عبارتدر .

قضانك درجهٔ انباتیه‌سی پك مکمل

اولوب باغلرندن فوق العاده شراب اعمال اولنور وهله میوه اغاجلرینك حاصلاتی وان وبتلیس وسعرد بازارلرینك مكانیسه سرمایه‌لرینی وجوده كتورور .

مركز قضا اولان كفره قریه‌سی سعرددن یكرمی ایكی كیلو متره قدر اوزاقده وقضا دائره سنك مركزنده بولنوب جوارنده متروك التون وكموش وباقر وكوكرد معدنی واردر .

معدن شمدیكی حالده متروك ایسه ده وقتیله خیلجه حاصلات الندیغی وكال كرمیتله ایشلتدیرلدیكی آثار حاضره سندن استدلال اولنمقده‌در .

مركز ناحیه اولان مینارا قریه‌سی قربنده بر مملحه واردر .

شروان قضاسی مناره ناحیه سیله برابر ۲۰۷ قریه‌دن مركبدر .

شروان قلعه خرابه‌سی بتلیسدن سعرده كیدن طریق اوزرنده‌در .

موصل نواحیسندن برینك اسمی دخی شرواندر .

شط العرب . — دجله ایله فرات نهرلرینك قرنه‌ده اجتماعندن صكره منصبه دكین آلدیغی اسم اولوب استقامتی شمال غربیسندن جنوب شرقی‌یه طوغری ومجراسی دولا مباجل وسواحلنده بطاقلقلر تولید ایتمشدر .

بونلرك طولی ۱۵۰ كیلو متره اولوب بصره‌یه قدر بیوك كمیلر وبغداده دكین اوفاق واپورلر سیر وسفر ایدرلر .

سرعت جریانی خفیف ایسه ده منصبنه بهر ثانیه ده ٤۰۰۰۰ مكعب متره صو دوكر منصبنه یقین بر قاچ قوله ایریلور ایسه‌ده اك مهمی حدود ایرانیه ایله حدود عثمانیه اراسنده‌در .

منصبنده كاش قاو اسكله سی غایت مهم ودولت علیه‌یه عائددر .

ایراندن كلان كارون نهرینی منصبنه قریب بر محلده اخذ ایلر .

بصره جوارنده لا بعد خرمالقلر صولادقدن صكره بصره كورفزینه قاریشور .

شطر نامی فرات ودجله یه دخی ویرلمكده‌در .

شط الحمیه شط العطشان . .. الخ نامنده دجله ایله فرات اراسنده بر چوق قناللر واردر .

تونسده دخی بر طاقم كوللره شطر اسمی ویرلمشدر شط الجرید ، شط المروان كبی .

شطره .- بصره ولايتنك عماره سنجاغنده قضا مر…
…كزى بر قصبه اولوب عماره‌نك ٢٠ …كيلو متره جهت جنوبيسنده وقلعهٔ …صالح نام محلده تأسيس اولنمشدر.

… جوارى باغ وبغچه‌لك اولوب …دجله دن تفرق ايدن قنال ايله صو…لانور .

… ايكى بيكى متجاوز سكنه‌سى (١٦٠٠ …مسلم) درت مكتبى بر جامعى … ٦٥٠ خانه‌سى ٧٠٠ قدر قوح دنيلان …به‌سى واردر .

… اهاليسى ميانده موسوى وصابئى …مذهب دخى واردر .

… شطره قضاسى : سنجاغك سمت …جنوبيسنده اولوب كامله شمى اوله‌رق …رق اللى بيك نفوسى حاويدر .

… محصولاتى برنج سيسام دارى مصر …ه سبزه ونوا كهدن عبارتدر. ميوه‌لرى …وقدر .

… حيوانات اهليه‌سى ١٨٠٠٠ صيغير … ١٠٠ اسب ٣٠٠٠ مركب ٥٠٠ …ه ٣٠٠٠٠ قيون تعداد اولنور.

شطره .- بصره ولايتنك منتفك سنجاغنده ومركزلوا…لان ناصريه‌نك شمالنده وشطر الحى …يلان قولك اوزرنده قضا مركزى … قصبه اولوب ديكرندن تفريق ايچون بوكا شطرة المنتفك ديكرينه شطرة العماره ديرلر .

قصبه‌ده درت بشبيك اهالى ٢ چارشو ١ حمام ٤ خان واردر .

اهاليسنك ايكى يوزدن ماعداسى تبعيدر .

قضاسى ديكر شطره قضاسنه متصل و ٦٥ بيك نفوسى محتويدر .

محصولاتى ديكرينك محصولنك عينى كبيدر .

شعبان .- ادرنه ولايت وقره جه على قضاسنده برناحيه‌در .

شعبان اوزى .- قسطمونى ولايتنك كنغرى سنجاغنده برناحيه‌در .

شعراويهٔ شرقيه .- بيروت ولايتنك بلقا سنجاغنده جنين قضاسنك برناحيه‌سيدر

شعراى غربيه .- ولايت مزبوره‌نك بنى صعب قضاسنه مضاف برناحيه‌در .

شفاعمرو .- بيروت ولايتنك عكا سنجاغنده مركز نواحيسندندر .

شقاتيه .- بغداد ولايتنده كربلا سنجاغنده ناحيه‌در .

شقارقيا .- ادرنه ولايتنك كومولجنه سنجاغنده اسكجه قضاسنه ملحق برناحيه‌در .

شقاغی.- حلب ولایتنك كلیس سنجاغنده برناحیه اسمیدر .

شقادیه.- یمن ولایتنك حجه قضاسنك ناحیه سیدر .

شقیف.- بیروت ولایتنك صیدا سنجاغنده برناحیه‌در .

شكرادیه.- حلبك مرعش سنجاغنده برناحیه‌در .

شكرلی.- ارضروم ولایت ولواسنك تورتوم قضاسنده برناحیه‌در .

شكفتی.- وان ولایتنك حكاری سنجاغنده آلباق قضاسنده ملحق برناحیه‌در .

شمدینان.- وان ولایتنده حكاری سنجاغنه ملحق بر قضادر مذكور قضا سنجاغك شرق جنوبیسنده اولوب شمالاً گوار قضاسی شرقاً ایران مملكتی جنوباً موصل ولایتی غرباً عمادیه وعورامار قضالریله محاط ومحدوددر . اهالیسی ٣٠٠٠ قدر نسطوری و ٢٠٠ اسرائیلی و ١٥٠٠٠ مسلم كرد ترك اولمق اوزره ١٨٤٧٠ نفوسدن عبارتدر .

اراضی قضا طاغلق اولوب اناطولینك اك یوكسك تپه‌لری همان بو قضاده كبیدر .

مشهور اولنلری قوره ومیرغوتی درکه بونلرك ارتفاعلری ٣٩٠٠ متره‌یی تجاوز ایدر طاغلری همان كافه‌سی غایت ضیق اورمانلرله مستور اولوب باشلوجه جنسلری چام واجناس متعدده‌ده اغاجلردر هله میوه آغاجلرینك یبانیلری مثلا یبانی كراز ارمود الما اغاجلری سراپا طاغلری احاطه ایتمشلردر .

قضانك حیوانات اهلیه‌سنه گلنجه قاطر وكچی جنسی چوق ایسه‌ده اوكوز واینك كبی حیوانلر انجق هر قریه‌ده برقاچ چفت قدر بولنه بیلور .

قضاده اربه بغدای مصر كبی حبوبات چیقار ایسه‌ده اك مهم محصول توتوندر هله برقاچ نواحی واردركه اوراده یتشدیریلان توتونلر ایرانه سوق اولنه‌رق كللی استفاده اولنور .

قضا مركزی اولان نهری قریه‌سی زاب كبیر توابعندن نهیل چایی اوزرنده ٢٠٠ كیلو متره وان شهرینك جنوب شرقیسنده كائندر .

قضا درت ناحیه ایله ١٤٠ قریه‌دن متشكلدر .

شمران.- یمن ولایتنك عسیر سنجاغنده غامد قضاسنك ناحیه سیدر .

شمسكار .- جبل لبنان سنجاغنك كسروان قضاسنده
ناحيه اسميدر .

شمسيكى عشيرتى .- وان ولا . يتنك حكا.
ى سنجاغنده محمودى قضاسنه منسوب
ناحيه صورتنده اداره اولنور بركرد
شيرتى اولوب خيمه نشين حالنده درلر
عشيرت ١٥٠٠ قدر نفوسدن
ارت اولوب قبائل سائره كبى شجاعت
جسارت وجنديكله مشتهردر .

شمنى .- «Chumla» بلغارستانك مركز الويه سندن اولوب
لقانك شمالى اتكرنده وارنه ـ روسجق
ندوفركذر كاهنده متانت ورصانتله
شهوردر شمنى تجارتكاه اولمغله برابر
چوق يوللرك نقطۀ ملاقيسنده اولد ـ
ندن اهميتى زياده در وقتيله عثمانلى
دولرينك مشتاسى ايدى يكرمى بش
ك قدر نفوسى واردر .

شوان .- موصل ولايتنده كرك نواحيسندندر .

شوربا .- انقره ولايت وسنجاغنده بيان آباد قضاسنك مر.
ز اداره سى اولان برقريه اولوب
نقره نك شمالنده وطقوز ساعت قدر
عد ومسافه ده واقع ٣١٨ ذكور و
٣٤٢ اناث كه جمعاً ٦٦١ نفوسى
شتملدر .

قريه ده هفته ده بردفعه جمعه كونلرى
قوريلور برپازار اولوب جوار قرادن
برچوق اهالى كله رك خيليجه اخذ واعطا
وقوعه كلور .

شوشار .- ارضروم ولايت ولوا ـ سنك خنس قضاسنده
برناحيه در .

شوفين .- جبل لبنان سنجاغنك شوف قضاسى نوا ـ
حيسندندر .

شومر .- بيروت ولايتنك صيدا قضاسى نواحيسندندر .

شويد .- جبلى ولبنانك متن قضاسى نواحيسندندر .

شويلى .- وان نواحيسندندر .

شهر .- ديار بكرك سيوه رك قضاسى ملحقاتندن برناحيه در .

شهران .- يمن ولايتنك عسير سنجاغنده برناحيه در .

شهربان .- بغداد ولايتنك خراسان قضاسنده برناحيه در .

شهرزور .- (Suriazuaos) شهرفيروز ـ سليمانيه
سنجاغنك كلعنبر قضاسنده خرابه حالنده
برشهر اولوب قديم كردستانك مركزى
ايدى اولوقت شهره مؤسس بولنان
خاندان ساسانيان قبادين فيروزه نسبتله
شهر فيروز دنيلور ايدى .
بوشهرك تحت مدافعه سنده بولنان

بوغازك منتهاسنده برمغاره وارایمش‌که مذکورمغاره‌یه ماثی‌سحر باز مغاره‌سی دینلور ایمش بومغاره‌ده واقع‌سیوری برقیانك اوزرنده مشهور. سلیم علی قلعه‌سی نامیله برده استحکام موجود بولنور ایمش .

شهرك جوارنده بولنان خراب بر . قبه‌نك اسکندر کبیره منسوب اثاردن ایدوکی متواتردر شهرزورك نامی بر . ارالق منسوب اولدیغی سنجاغه تعمیم اولمش ایدیسه‌ده‌مستقلاً اداره اولنان زور سنجاغیله شهرزور سنجاغی بعض یاکاشلقلره سبب اولمغله ذکر اولنان سنجاغك نامی اخیراً سلیمانیه‌یه تحویل ایدلمشدر .

شهرغات.— موصلك ۹۰ کیلو متره قدر جنوبنده ودجله نهرینك صاغطرفده ۴۰°۰۵ طول شرقی و ۳۰°۳۵ عرض شمالیده واقع برهرمی‌الشکل تپه‌جکك اوزرنده مربع الشکل برخرابه اولوب آثور حکمدا . راندن قبل‌المیلاد ۱۱۰۰ تاریخنده حکمران اولان برنجی ناغلاتقلا سره عائد وقایع تاریخیه‌دن باحث مرقومك افاده‌سنی حاوی آثار نادره وفنون تاریخیه‌یه متعلق غایت قیمتدارکتابه‌لری حاویدر اثوریلره عائد برمعبد اولان مذکور خرابه‌نك درت صنامنده منشوری الشکل پشکین طوپراق الواحه خط قدیم اثوری ایله یازلمش اولان مارالبیان کتابه‌دن ماعدا بری برسناثوتك قاعده دیکری اسطوانی کتابه‌ده اولمق اوزره ایکی کتابه دها کشف اولنمشدر .

شیاق.— اشقودره ولایتنك دراج سنجاغنده وسنجاغك غرب شمالیسنده برقضا اولوب‌ادریاتیك دکزی واشقودره سنجاغی وتیران ودراج قضالریله محاطدر ایکی‌ناحیه ایله ۵۶ قریه‌دن مرکب اولوب آرژن وایشیم صولری قضایی صولار بوایکی نهر اراسنده کائن برتپه‌سلسله‌سی دکزه طوغری اوزانه‌رق ردوق برونی وجوده کتورر .

دکز سواحلی بطاقلق‌ایسه‌ده‌ساثر یرلری پك منبتدر انجق اهالیسنده چالیشمغه همت یوقدر اورمانلری چوق اولدیغندن وساحله یقین بولندقلرندن اودون کمیلر ایله آفریقا ساحلنه نقل اولنور .

شیخان.— بواسمده بری موصل ولایت ولواسنده دیکری دیار بکر ولایتنده ماردین سنجاغنده هوینه قضاسنده ایکی ناحیه واردر .

شیخ اسماعیل طائفه‌سی.—

موصل ولايتنده سليمانيه سنجاغنك كلعنبر قضاسنده برناحيه‌در .

شيخ بزنلى .ـ انقره ولايتنده حيمانه‌ده متوطن اكراد عشايرندن برينك اسمى اولوب برناحيه صورتنده اداره اولنمقده‌در .

شيخ جمعه .ـ ادرنه ولايتنك كو. ملجنه سنجاغنده مر. زلوايه ملحق برناحيه‌در .

شيخ خليل .ـ سيواس ولايتنك يلديزايلى قضاسنده برناحيه‌در .

شيخلر .ـ ازميد صنجاغنده قندره قضاسنه تابع ٤٦ قريه‌لى برناحيه‌در .

شيخلو .ـ خداوندكار ولايتنك قره حصار صاحب سنجاغنده سندقلى قضاسنده ٥٦ قريه‌لى برناحيه اولوب ١٧ بيك نفوس ٦٠ جامع ٤ مدرسه ٥٤ مكتب ٤٣ دكان ٢ خان ٢ حمامى مشتملدر .

اراضيسى اووه وقسماً اق طاغدن مركب فوق العاده منبت ومحصولداردر آو حيوانلرى وحيوانات وحشيه‌سى چوقدر ناحيه مركزى ايشيقلو قريه‌سى‌در .

شيخ كوم .ـ وان نواحيسندندر .

شيخ مرزبان .ـ سيواس ولايت ولواسنك قوچ كبرى قضاسنده برناحيه اسمى‌در .

شيورش .ـ وان ولايتنك شتاق قضاسنده برناحيه‌در

شيله .ـ شهر امانتنه ملحق برقضا اولوب ٨٤ قريه‌دن متشكلدر مركزى اولان شيله قصبه‌سى اسكدارك شرق شماليسنده وبحر سياه ساحلنده كوچك بردره‌نك افزنده واقعدر .

شيوه‌لان .ـ ولايت مزبوره‌نك حكارى آلباق قضاسنك برناحيه‌سنك اسميدر .

حرف الصاد

صارسيق . — قيصريه قراسندن اولوب قيصريه نك شرقنده كائندر .

صاری چای . — آيدين ولايتنك منتشا سنجاغنده ميلاس قضاسی داخلنده جاری برصو اولوب ميلاس قصبه سنك درت ساعت اشاغيسنده برنشان ايكی چايدن ترکب ايدرك غربه طوغری جريان ايله مند اليا كورفزينه دوكيلور .

صاروخان . — آيدين ولايتنه ملحق برسنجاق اسميدر .

مذكور سنجاق شمالاً وشرقاً خدا . وندكار ولايتی جنوباً آيدين ولايتنك الويهٔ سائره سی اولان دكزلی، آيدين، ازمير سنجاقلری غرباً ازمير سنجاغيله محدود اولوب تربيعاً ١١٨١٥ كيلو متره وسعته مالكدر . بوزطاغی ايله تيمورجی طاغلری وبونلرك جنوبه طوغری يايیلان قوللری سنجاق اراضيسنی عارضه لی برحاله افراغ ايتمشلردر .

مذكور طاغلرك شعباتی اراسنده تحدث ايليان غايت لطيف واوليلر سنجاغی شرق واروا ايدن كديز چاينه قاريشمق اوزره جريان ايدن چای ودره لری حاويدرلر .

صاروخان سنجاغی اراضيسنك ٦٠١١ كيلو متره لك محلی طاغلق ٧٠٣ كيلو متره لك محلی اورمانلق ٣٨١٥ كيلو متره محلی اراضئ مزروعه و١٢٨٤ كيلو متره لك محلی چايرلقدر.

اوانك اهاليسی ترك ، روم ، يهودی وسائره اوله رق اوچيوز اللی بيك راده سنده اولوب بونك اوچيوز بيكه قريب مقداری مسلمدر .

سنجاغك طوپراغی پك منبت ومحصو. لدار اولوب حبوبات متنوعه ايله پاموق آفيون ، توتون ، اوزوم قاون قاربوز وسبزه نك اعلا جنسلری حاصل اولمقده در.

اورمانلری ومعدنی مياهی دخی واردر .

ازميردن كلان ايكی قول تيمور يول خطی اوانك تجارتنی احيا ايتمشدر . صنعته كلنجه اعلا كليملر وبزلر اعمال اولنه رق بويوزدن اهالينك النه سنوی كلی مبلغ كچر .

ايستاتستيق . — داخل لواده موجود بولنان اماكن مشهوره ايله حيوانات اهليه وسائره بروجه آتيدر :

مكاتب اسلاميه	٢٣٩	{ اون اوچی رشديه در بری اعدادئ ملكيه در }
روم مكتبی	٦٢	
ارمنی مكتبی	٩	
يهودی مكتبی	٨	
قتوليك «	٣	

جامع	٣١٠	
مساجد	٣٧٠	
مدرسه	٥٨	
كليسا	٦٠	
حاوره	٢	
كتبخانه	٢٥	
خسته خانه	٦	٨٣١
صغير	١٠٥٣٣٢	
آت	٢٣٨٧٦	
مركب واستر	٣٣٨٤٩	
دوه	٥١٢٧	
قيون	٣٩٠١٣٢	
كچي	٣٨٨٨٢٥	٩٤٧١٤١

تقسيمات : لو ١١ قضا ١٢ ناحيه ٩٦٦ قرايى جامعدر .

قضا	ناحيه	قريه	
مغنيسا	املاك	١٦	
	بلك	٩٦	
	مونداغى	٨٨	
	پلاموط	٢٩	٢٢٩
قرق اغاج	كليسا	١٩	
	—	٤	٢٣
صومو	—	٥٦	
آقحصار	—	٤٦	
	مرمرهجك	١٢	٥٨
قصبه	—	١٠	
	ايليجه	١٥	
	طاغ مرمره	٨	٣٣
صالحلو	—	٢٧	
	اطله	٥٩	٨٦
آلاشهر	—	٤٤	
	اينه كول	٢٠	٦٤
قوله	—	٤١	
	سلندى	٢٠	٨٥

اشمه	كوده مع مركه ٣٨ — ٤١	٧٩
تيمورجى		١٢٨
كردوس		١٢٥

صاروخان سنجاغى قديم ليديا خطه‌سنك برقسمى اولوب مئونيان سلاله‌سى اداره‌سنده بولنمش وهركول نسلندن اولان قره‌زوس نام حكمدار زماننده ايرانيلره وبالآخره عموم ايران ايله برابر بيوك اسكندرك يد عاليانه‌سنه انتقال ايتمشيدى . اسكندرك ارتحالنده سلفكيان النه بعده برغمه قراللرينه كچدكدن روما دولتى اداره‌سنه كچدى . رومانك انقسامنده سزن ايمپراطورلرى النده بولنوب ٧٠٠ تاريخنده سلجوقيلر طرفندن ضبط ايله امرادن صاروخان اسمى بوندن ايلرو كلور .

ادارهٔ عثمانيه‌يه انتقالى سلطان اورخان ومراد اول زمانلرنده اولوب اولتاريخدن برو اسم قديمنى محافظه ايله كاه ايالت وكاه سنجاق حالنده اداره اولنمقده‌در .

مركز اداره‌سى مغنيسا شهرى اولوب تفصيلات ايچون مغنيسا ماده‌سنه مراجعت اولنه .

صارى خانلر . — مناستر ولايتنده سرفيجه سنجاغنده جمعه قضاسنك بولنديغى صارى كول بقعه‌سنده برناحيه اولوب آلتى يدى بيك مقدارنده بولنان اهاليسنك همان كافه‌سى ترك ومسلمدر .

دائرهٔ ناحيه‌ده ١٦٣٢٢ دونم تارلا ١٢ مرعى ٤ اورمان ٢٠ باغچه ٢٠٠ باغ ١ خان ٣ دكان ٦ جامع واردر .

صارى شعبان . — سلانيك ولايتنك درامه سنجاغنده وسنجاغك جهت شرقيه‌سنده برقضادر .

حدود حاضره‌سى كوملجنه سنجاغى . درامه وقواله قضالرى واطه‌لر دكزى ايله حصوله كلمشدر .

اراضيسى دوز ايسه ده حدود جهتلرنده عارضه‌لى‌در . مستاقره صويى قضايى شمالدن جنوبه طوغرى شق ايلر وساحله طوغرى برقاچ عدد كوللردخى واردر .

اراضيسى فوق العاده محصولدار اولوب ارپه بغداى چاودار بولاف مصر فاصوليه وحبوبات سائره‌دن عبارتدر .

توتونك فوق العاده‌سى نيسور سيسام وپاموق دخى بركتلى صورتده نشو ونما بولور .

آرى قوغانلرى چوق اولديغندن بال وبالمومى تجارتى خيلىجه مقداره بالغ اولمقده‌در مرعالرى پك واسع اولديغندن ١٠٥٦٠ رأس صغير ٦٩٥٠ رأس آت ومركب ١٠٠٠٠ رأس قدر قيون ٦٠٠٠٠ رأس كچى مذكور مرعالر بسلنور .

سكنهٔ قضا يكرمی بيكه قريب اولوب بونك برقاچ يوزندن غيريسی كاملاً اسلامدر . ۸۵ قدر مكتب وبونلره مداوم ايكی بيكی متجاوز طلبه واردر .

منسوجات جهتنه كلنجه احتياجات محليه‌يه كافی درجه‌ده بز وبعض اقمشه ايله چورابدن عبارتدر .

قضا مركزی اولان خانلركره ميتلی نام اسكله‌نك اوچ ساعت داخلنده ومركز لوا اولان درامه‌نك اون ايكی ساعت بعد ومسافه‌سنده واقعدر .

بورانك اهاليسی مأمورين ايله يبانجی اصنافدن عبارت ايسه‌ده آز زمان ايچنده كسب عمران ايده‌جكی شبهه‌سزدر .

صاری قواق . — اطنه ولايتنده ايچ ايل سنجاغنده سلفكه چايی اوزرنده برقريه‌در .

صار كول . — روم ايلی‌ده سرفيجه سنجاغنده قيالر قضاسنده بريقعه اولوب صاری خانلر ناحيه‌سيله جوارينی محتويدر .

بوراسی فوق العاده منبت واهاليسی اناطوليدن مهاجرت ايتمش تركلر اولمغله الآن اخلاق وعادات وشيوهٔ لسانلرينی محافظه ايتمكده‌درلر .

صاری كز . — زبانزدی صاری كوزلدر . درسعادتك برسمت ومحله‌سی اولوب سلطان بايزيد ثانی علماسندن قاضيعسكر نورالدين افندی‌يه منسوبدر .

صاری يار . — بوغاز ايچنك روم ايلی ياقه‌سنده برقريه اولوب موقعی صيقنتيلی ايسه‌ده جوارنده‌كی صولر و مسيره‌لر سببيله استانبول اغنياسنك جالب رغبتلری اولمقده‌در .

صاسون . — بتليس ولايتنك موش سنجاغنده برقضا اولوب سنجاغك جهت غربيه‌سنده واقعدر .

شمالاً موش قضاسی شرقاً وجنوباً بتليس سنجاغی غرباً كنج سنجاغيله محاط ومحدوددر .

۱۱۸ قريه و ۲۰۱۰۱ نفوسی محتويدر . نفوس مزبوره‌دن اون بيك اوچ يوز يتمش مسلم اوچيوز يتمش ايكيسی قبطی طقوز يوز يتمش يدی قصوری خرستياندر .

قضا اراضيسی پك آز منبت اولديغندن حبوباتی احتياج محليه‌يه غير كافيدر . صاسون طاغنك واسع مرعالرنده قضانك حسابسز قيون وكچی واستر ومركب وآتلر بسلنور .

اشبو حيوانات يوزندن وقوعه كلان استفاده اهالينك تأمين احتياجنه كفايت ايلر .

صافيتا . — بيروت ولايتنك طرابلس شام سنجاغنده وسنجاغك سمت شماليسنده برقضا اولوب ابريش نهريله صولانور .

شمالا لاذقیه سنجاغی شرقاً خض ـ الاکراد جنوباً عکار قضـالریله غرباً بحر سفید ایله محاطدر . محصـولاتی اربه بغدای داری مصر نحود مرجمك توتون زیتوندن عبارت اولوب محلی اداره ایتدکدنصکره فضلهسی ومنسوجات داخلیهسی اولان سجاده خالی وسائره خارجه اخراج اولنمقدهدر .

قضاده ٦٠٠ قدر صغیر ٥٠ بارکیر ١٥٠٠٠ قیون ٣٠٠٠٠ کچی ٥٠ استر ١٠٠ دوه ٦٠٠ مرکب واردر .

قضـانك تجارتی خیلی ایشلکدر .

آثار عتیقهسی پك چوقدر .

اهالیسی اوتوز بیکی متجاوز جملهسی عربجه تکلم ایدر .

مشتملاتی ٣٠٢ قریهدر .

قضا مرکزی طرابلسدن اون ایکی سـاعت اوزاقده واقع بر مانه اسمنده برقریهدر .

صالحیه .ـ شامشریفك برمحلهسی وصیفیهسی حکمنده اولوب جبل قسیونك اتکنده واقعدر . جوامع و مسـاجد و حمام و اسـواقی مشتملدر . دمشق باغچهلریله صـالحیه باغچهلری یکدیکرینه ملاصقدر لرسلطان سلیمان خان بناسی بر جامع وقربنـده حضرت شیخ اکبر محی الدین عربی تربهسی وعبدالغنی النابلسی حضرتلرینـك مفرح تکیهسی و درونـنـده مرقدی زیار ـ تکاهدر .

جبل قسیونده انبیا کرام آثارلی وقرقلر مقامی ذوالکفل علیهالسلامك مرقد لطیفی وقربنده قاضیعسکر داماد زاده مدفنی ایله جسیم برمغارهده ابن آدم علیهالسلام هابل شهیدك مقامی اولوب زیارتکاهدر .

مذکورمغارهده الیاس علیهالسلام اون سنه اختفا بیوردیغی ویحیی علیه ـ السلام والدهسیله برلکده قرق سنه عمر کچیردیکی وجناب یسوعك حواریون ایله نماز قیلدقلری مرویدر .

بغـداد ولایتنك هیت قصـبهسی قربنده دیرطریقی اوزرنده برقریهنك اسمی دخی صالحیهدر .

صامسـون .ـ «آمیسـوس» «Amissus» طربزون ولایتنده جانیـك سنجاغنك مرکز ادارهسی اولان قصبهدر .

قصبه بحر سـیاه ساحلنده ویشیل ایرمق ایله قزل ایرمق منصبلری ارا ـ سنده سـاحلك کسب ایتمش اولدیغی بر قسمك وسطنده وسـاحله طوغری انیان بر تپهنك میلنده قات قات انشا اولنمش اولان ابنیهلرله مزین اولوب قدیم آمیسوس شهرینك اوچ کیلومتره قدر شرق جنوبیسنـدهدر . آمیسوس شهر قدیمنك خرابهلری الان موجود در . آمیسـوس شهری قپادوسیایی اشغال ایدن ملزیلر طرفنـدن تأسیس اولنهرق آتنه قولونیلریله اسکان اولنمش و متیریدات معرفتیله توسیع وتزیین قلنمش ایدی .

برآرالق لوکوللوس طرفندن تحت محاصره‌یه الندیسه‌ده شهرك مدافعلری معرفتیله احراق اولنمسیله شهر کاملاً برحال خرابی اخذ ایلمشدر.

آمیسوس شهری بالآخره شمدیکی صامسون شهرینك یرنده تکرار بنا واعمار اولنوب بزانسلر و رومالیلر اداره‌سنده مدت مدیده اکتساب ثروت ایلمش وبوساحلك بلاد متعینه‌سی صره‌سنده بولنمشدر.

سلچوقی ترکلری اداره‌سنده بولندیغی زمان آمیسوس دن محرف اولق اوزره نامی صامسونه تحول ایله یلدیرم بایزید طرفندن ضبطیله بلاد عثمانیه صره‌سنه کچمشدر.

بعض مؤلفین صامسون شهرینك سام بن نوح معرفتیله بنا اولنمسنه وبو جهتله صامسون اسمنك تسمیه‌سنه ذاهب اولمشلر ایسه‌ده بو روایت صحته پکده قریب اولمامق لازمکلور.

هر نه اولور ایسه اولسون شهر حال حاضری جهتیله اناطولیده برقاچ ولایتك اسکله‌سی اولوب بحر سیاه ساحلنده وروسیه ممالك جنوبیه‌سندن قریم کبی اك معمور برخطه‌نك مقابلنده بولندیغی حالده تجارت فوق العاده‌سیله کسب شهرت ایتدیکی وهله اناطولینك اك معمور ومحصولدار قطعه‌لرینی طولاشه‌رق طوغریجه بحر سیاهه جاری اولان قزل ایرمق ویشیل ایرمق مثللو میاه جاریه اراسنده وبونلردن انجق ٥٠ : ٦٠ کیلومتره بعد و مسافه‌ده بولنه‌رق قطعات مزبوره‌نك ثروت محلیه‌سنی سواحله تقریبه واسطهٔ یکانه اولان ایکی جسیم نهره قریبتی حسبیله تجارت نقطهٔ نظرنده پك بیوك بر اهمیت اکتساب ایتمکده‌در.

متصور اولان بغداد خط کبیرینك بر شعبه‌سنك دخی صامسونه ایصالی حالنده اهمیت موجوده‌سنك بر قات دها آرته‌جغی شبهه‌دن وارسته‌در.

قصبه‌نك اطراف وحوالیسی اغاج ویشیللکدن عاری اولوب دائمی صورتده سیس ورطوبت حکمفرما اولدیغی کبی کورفزك امتدادنجه سواحل علی العموم بطاقلق اولدیغندن صتمه وروماتیزمه خسته‌لقلری بلدی امراضی حکمنده‌در.

هواسی کرچه براز معتدل ایسه‌ده صغوغی بر ایدن براز زیاده دوام ایله برابر میزان الحراره ٥ درجه‌یی نادراً تجاوز ایدر. یازین ایسه غایت صیجاق اولوب شدت حرارتی شرق شمالی روزکارلرله تعدل ایلر.

کوندزك صیجاغنه مقابل کیجه‌لری زیاده‌سیله رطوبتلیدر.

هوانك رطوبتی وسوقاقلرینك چامورلی اولمسی وعلی الخصوص یغمور اثناسنده عربه تکرلکارینك ایزلری سببیله شهر پك فنا برمنظره اکتساب ایتمشدر.

خانه‌لری اخشاب اولمغله برابر اصوله انشالرینك یولنده اولمامسی جهتیله پك

جزئی بریغموره مقاومت ایده بیلمکده در. حرکت ارضی نادر و حریق همان یوق کبیدر.

سامسونده ٣٠٠٠ اسلام ٥٠٠٠ روم ومتباقیسی ملل مختلفه اوله رق ١١٠٠٠ نفوسی موجوددر.

ایکیسی کوجك وبری بیوك اولمق اوزره ایکی باب جامع شریف ایله درت کلیسا وبر چوق مؤسسات سائره واردر.

تجارت: سامسون شهرینك تجارتی حقنده برفکر اجمالی حاصل ایتمك ایچون شهر مزبورك بش سنه‌لك ادخالات واخراجاتی مبین اولان جداول آتیه‌یه نظر ایتمك کفایت ایدر.

اخراجات

١٢٣٤٧٠٨٦	فرانق	١٧٦٢٠٤٠٣	کیلوغرام	١٨٨٤	سنه‌سی
١٤٧٩٧٦٠٥	»	٣٦٢٦٣٧٠٦	»	١٨٨٥	»
١٥٣٢٠٩٩٠	»	٤٧١٠٨٠٠٠	»	١٨٨٦	»
١٧٢٤٦٥٤٠	»	٢٤٣١٢٠٠٠	»	١٨٨٧	»
١٣٠١٥١٥١	»	١٨٩٣٦٢٥٨	»	١٨٨٨	»
١٤٥٤٠٥٤٨٤	»	٢٨٨٤٨٠٧٣		مقدار وسطی سنویسی	

ادخالات

١٥,٣٠٣,٨١٩	فرانق	٨,٤١٥,٤٠٥	کیلوغرام	١٨٨٤	سنه‌سی
١٥,٣٢٥,٦٨٥	»	١١,٣٤١,٤٥٣	»	١٨٨٥	»
١٥,٨١٩,٨٦٠	»	١١,٢١٧,٠٠٠	»	١٧٨٦	»
١٢,٩١٥,١٠٠	»	١٥,٦٩٠,٤٥٠	»	١٨٨٧	»
١٦,٨٩٦,٩٢٢	»	٢٥,٠٠٨,٦٢٨	»	١٨٨٨	»
١٥,٢٢٢,٢٧٧	»	١٤,٣٤٥,٨٦٧	»	مقدار وسطی سنویسی	

کلان

یکون		یلکن		واپور		باندیره
طونه	عدد	طونه	عدد	طونه	عدد	
٤٦١٥	٦			٥٦١٥	٦	انکلیز
٩٩٣٤٥	١٠٢			٩٩٤٤٥	٢٠٢	اوستریا
١٤٦٢٠٧	١٠١			١٤٦٢٠٧	١٠١	فرانسز
٥٠١٦٦	٦٥	٣٧١٤	١٢	٤٦٤٥٢	٥٣	یونان
١١١٨٦	١٤			١١١٨٦	١٤	ایتالیان
١٣٨٤٠١	١٢٧١	٨٥٦٣	١١١٧	١٢٩٨٥٨	١٥٤	عثمانلی
٩٤٦٨٨	١١٤	٣٠٧	٦	٩٤٣٨١	١٠٨	روس
١٢	١	١٢	١			سیسام
٥٣٩٧٢١	١٦٧٤	١٢٥٩٩	١١٣٧	٥٢٧١٢٦	٥٣٨	یکون

چیقانلر

يكون طونه	يكون عدد	يلكن طونه	يلكن عدد	وابور طونه	وابور عدد
٥٦١٥	٦			٥٦١٥	٦
٩٢١٣٠	١٠١			٩٢١٣٠	١٠١
١٤٨٦٥٤	١٠٣			١٤٨٦٥٤	١٠٣
٥١٠٩٤	٦٦	٢٧١٤	١٢	٤٧٣٨٠	٥٤
١١١٨٦	١٤			١١١٨٦	١١٤
١٣٨٠٧٤	١١٦٦	٨٢٣٦	١١١	١٢٩٨٣٨	١٥٤
٩٥٤٢٢	١١٥	٣٠٧	٦	٩٥١١١٥	١٩٩
١٢	١	١٢	١		
٥٤٢١٨٧	١٦٧٢	١٢٢٦٩	١١٣١	٥٢٩٩٨١	٥٤١

صامسون قضاسی: جانیك سنجاغنك مركز قضاسی اولوب شمالاً قره دكیز غرباً بافره شرقاً چهارشمبه قضالری جنوباً اماسیه سنجاغیله محاطدر.

قواق اسمنده بر ناحیه ایله ١٨٢ قریه‌دن مركب اولوب یكرمی بیكه قریب نفوسی جامعدر. اراضیسنك جهت جنوبیه‌سی عارضه‌لی وسواحلی منحط وبطاقلق اولوب میاه جاریه‌سی قصبه‌ده بحره منصب اولان مرد ایرمق ایله بو ایرمغه دوكیلان میاه صغیره‌دن عبارتدر. موقع مرتفعه‌نك هواسی سرین ایسه‌ده الچاق محللری صیجاق ووخیم الهوادر.

محصولاتی حبوبات متنوعه ایله غایت اعلا توتوندن عبارتدر.

مرعالری كنیش اولوب حیوانات اهلیه‌سی غایت چوقدر. معادنی دخی وار ایسه‌ده حال حاضرده متروكدر. اورمانلری كنیش واغاجلرینك جنسی چام كوركن میشه و سائره‌در. صامسوندن ایچرولره طوغری منتظم شوسه اولوب عربه‌لر كیدوب كلورلر.

صاوا .— طونه‌نك صاغ طرف توابعندن اولوب قسماً بوسنه اوستریا ومجارستان حدودینی تشكیل ایلر. وبوسنه داخلندن كلان پاتیچه، ورباس بوسنه صولرینی اخذ ایلر. طونه‌یه ثانیه‌ده ٥٧٠ متره‌مكعبی صوویرر. مجراسی سیر سفاینه صالحدر.

صاویا .— بغداد ولایتنده فرات كنارنده هیت ایله رمادیه اراسنده برموقعك اسمیدر.

صاری قامش .— قزل ایرمق حوضه‌سنده كوسه طاغنك اتكنده برقریه‌در.

صبيا . — يمن ولايتنك عسير سنجاغنده مركز قضا بر قصبه اولوب جبل سراة اتكنده وتهامه كنارنده واقعدر.

قضاسی: شمالاً عسيره تابع رجال الما شرقاً ابها قضالری جنوباً حديده سنجاغی غرباً بحر احمرله محدود اولوب قسماً جبالی و قسماً تهامه‌ده اولمغله اووه‌لقدر. جبل سراتدن اينان واديلر قيشين دكزه قدر جريان ايدر. ايسه‌ده اثنای صيفده قوريیوب مجرالرنده صودن اثر بولنمز اهاليسی جبالی وتهامه‌وی اولمق اوزره ايكی قسم اولوب عموماً وهابی المذهبدرلر.

جبال سرات سكنه‌سی اووه‌يه نظراً دها زياده صحيح الوجود وقوی البنيه اولوب تهامه اهاليسی اكثريا كميجيلك ايله تعيش ايدرلر.

قرق بيكه قريب اوله‌رق تخمين اولنان اهالينك زراع قسمی توتون، دوره، سيسام، ليمون، چيويت زرع ايدرلر.

صخيرات . — ياخود «صخيران السجام» عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرينك بدر كبری غزوهٔ جليله‌سنی هنكام عزيمتلرنده اوغرادقلری منازل مشهوره‌دن بريسيدر.

صير سرای . — سيواس ولايتی داخلنده وزير كوپريسی قربنده قزل ايرمق ايله طوشان طاغی اراسنده ومذكور ايرمق كنارنده برقريه‌در.

صالمانلو . — قسطمونی ولايتنده وقسطمونينك شمال غربيسنده كرهٔ نحاسك جنوبنده وابنه‌بولی طريقنده برقريه‌در.

صرعون . — ياخود «صورغون» موصل جوارنده بر خرابه اسمی در. بونك موقعی نينوا انك شرق جنوبيسنده وشط قربنده ايدوكی ملحوظدر.

صعيد . — مصرك اعلا دنيلان قسمنه ويريلان اسم اولوب بر چوق قرا و قصبات ايله قدمای مصريونك متروكات مدنيه‌سنی جامعدر.

آراضی غايت واسع ايسه‌ده معمور مواقعی نيل واديسيدر.

صفار . — بغداد ايله جلولا اراسنده ونهر دياله قربنده برمحلدر.

صفرا . — مدينهٔ منوره قربنده و مدينه ايله بدر اراسنده بر قريه اولوب جوارنده صحرا وحسنيه اسمنده ديكر ايكی قريه دها واردر.

وادیٔ حفر تسميه قلنان بو اوچ قريه‌ده اعلا حرما و حنا چيقار وصفراده‌كی مسجدده حارث ابن عبد المطلب بدرغزاسندن مجروحاً عودتده ارتحال ايتمكله اوراده دفن اولنمشدر.

صلاح . — مكهٔ مكرمه‌نك اسامیٔ جلیله‌سندندر .

صلاحیه . — مصر اسفلده و شام جهتنده آلتی بیك نفوسلی بر قصبه‌در .

صلاحیه . — «یاخود کیفری» موصل ولایتنك شهر زور سنجاغنده برقضا اولوب جنوباً بغداد ولایتی جهات سائره‌دن کرك قضاسی وسلیمانیه سنجاغیله محاطدر.

اراضیسی فوق العاده منبت اولوب پورتقال لیمون اربه بغدای محصولی پك برکتلیدر .

نفوسی کاملاً مسلم اولمق اوزره ۱٤۰۰۰ کشیدر .

قضا ۱۵۸ قریه ایله کرم تپه اسمنده برده ناحیه‌یی جامعدر .

صنجا . — جزیره‌ده بر نهرك اسمیدر .

صنعا . — دمشق الشام قربنده‌ پك اسکی بر قریه ایدی .

صنعا . — یمن ولایتنك و یدنجی اردوی همایونك مرکز اداره‌لریدر.

اسکی اسمی ازال اولان بو شهر یمنك طاغلق سمتنده وغایت مرتفع برمحلده واقع اولوب اسکله‌سی اولان حدیده‌نك ۱٤۲ کیلومتره قدر شرق شمالیسنده‌در. اطرافی سور ایله محاط ابنیه‌لری برقاچ قات یوکسك چارشیسی جامعلری عسکری خسته‌خانه‌سی بر قاچ قشله‌سی باغچه‌لری واردر.

نفوسی ۳۰ بیکی متجاوز اولوب هواسی بولندیغی قطعه‌یه نظراً معتدلدر صولر انجماد ایدر انجق صیجاق ایله صغوق بیننده اولان نسبتسزلك بعض خسته‌لقلرك تولیدینه خدمت ایدر.

صنعا سنجاغی : ولایتنك مرکز سنجاغیدر. شمال غرب، غرب جنوبی جهتلری عسیر، حدیده، تعز سنجاقلری و سائر جهتلرینی جزیره‌نك اقسام مستقله‌سی وعدن خطه‌سی تحدید ایتمشدر اراضیسی کاملاً طاغلق وجبل سراة اتکلری اولوب صولری دخی چوق اولمغله فوق العاده محصولداردر محصولاتی قهوه داری توتون بغدای و انواع فواکه‌دن عبارتدر نفوس عشایر مستثنا اولمق اوزره ۲۵۰۰۰۰ تخمین اولنور

صنعا سنجاغی: ادارهٔ ملکیه‌جه عمران، رداع، یریم، زمار، حجه، انس، کوکبان، جبل حراز صنعا نامیله ۹ قضا ومجموعی ۹۰۰ قدر قرا و ۲۵ نواحی‌یه تقسیم اولنمشدر .

صفا . — مکهٔ معظمه‌ده کعبة الله علیانك حجر الاسودك بولندیغی کوشه‌سنك مقابلنده بر تپه اولوب حذاسنده مروه اسمنده بر تپه دها واردر.

صفا ایله مروه تپه‌لری مکه زیارتکاهلرندن اولوب مناسك حج شریف کتابلرنده بر چوق فضائلی مروی وقرآن کریمده ذکری سبقت ایتمشدر.

حجاج صفا ایله مروه اراسنده

سعی ایدر وبوسعی کیفیتی جناب ابراهیم علیه السلامدن قالمشدر حسن بصریدن روایت اولندیغنه کوره بین الصفا والمروه سعی ایدن کمسنه‌یه یتمش قول ازاد ایتمش ثواب اعطا اولنور.

صندرغی . — خداوندکار ولا . یتنك قره سی سنجاغنه تابع قضا مرکزی اولوب مرکز لوا اولان بالیکسرك شرق جنوبیسنده سماوچای اوزرنده واقعدر.

قصبه صولاق واولدقچه کوزل اولوب ١٦٠٠ قدر سکنه‌سی جامع ومدرسه ومکتبلری التمش یتمش قدر دکان ایله اوچ خان برحمامی محتویدر .

اهالیسی میاننده پك جزئی روم واردر انلرده ترکجه ایله تکلم ایدرلر .

قضاسی : سنجاغك سمت جنوبیسنده وایدین ولایتی حدودنده اولوب کوتاهیه وبروسه سنجاقلری وبیغادیچ وبالیکسر قضالریله محدوددر .

اراضیسی منبت اولوب طاغلق واووه‌لق سمتلری دخی جامعدر .

حبوبات ایله افیون پتاتس زرع اولنور بعض مواقعنده سجاده کلیم وصیرمه‌لی وایپکلی شیلر نسج اولنور .

اهالیسی ٢٣١٤٠ نفوس اولوب یدی سکز یوزندن غیریسی مسلم وترکدر. قضاده یتمش اوچ قریه وبونلرده بر رشدیه اوتوز قدر مکاتب سائره ٢ مدرسه ٦٠ جامع برباب کلیساواردر.

صندقلی . — « آبامیا کیوو- توس » خداوندکار ولایتنك قره حصار صاحب لواسنده قضا مرکزی برقصبه اولوب مرکز لوایه ٤٥ کیلو متره اوزاقدر .

قصبه غایت یوکسك بریایلا اوزرنده وطاغلر اراسنده واقع اولمغله هواسی صاغلام وصویی لذیذ وباغچه‌لری کثیردر .

قصبه‌نك آلتی یدی بیك اهالیسی ٣ جامعی ٤ مدرسه وبررشدیه مکتبی وبرقاچ مکاتب ابتدائیه وصبیانیه‌سی واردر .

قصبه کیووتوس شهر قدیمنك بولندیغی محلده اولوب اسمنك رومجه صندق معناسنه اولان کیووتوس لفظندن نشأت ایتدیکی شبهه‌سزدر .

قضاسی : خداوندکار ولایتنك غرب جنوبی اوجندن عبارت غایت واسع برقضا اولوب ایدین وقونیه ولایتلری حدودنده واقع وشمال شرقی جهتندن قره حصار وشمال غربی جهتندن عشاق قضاسیله محاط ومحدوددر .

اراضیسی غایت واسع واورمانلری کثیر اولوب بعض جهتلری دوز اووه وبعض سمتلری طاغلقدر .

طاغلردن اتیان صولری بیوك مندرس نهرینه طوپلانه‌رق مذکور نهری حصوله کتورمکده‌درلر جنوب غربی جهتنده وقونیه ولایتی حد درونده

طاغلر اراسنده آجی کول اسمنده بر ده
کولی واردر .

محصولاتی حبوبات ایله آفیون و میوه
دن عبارتدر .

اهالیسی کاملاً اسلام اوله‌رق
٧٥٠٠٠ نفوسدر .

شیخلو ، کانه‌قیر ، کیکلر اسمنده اوچ
احیه ایله ٢١٥ قریه‌یی جامعدر .

صودرهمی . – قونیـه ولایت وسنجاغنده مرکز
ضایه تابع بر ناحیه اولوب مرکزی
ولان صو درهمی قصبه‌سی قونیه‌نك
یکی ساعت قدر اوزاغنده واقعدر .

ناحیه ١٦ قریه و ١٥ محله ایله ٥٤٥٣
انه و ١٧٠٤٠ نفوسی جامعدر ،

صور . – « تیر Tir » بیروت ولایت وصیدا لواسنده
ضا مرکزی بر قصبه اولوب ساحل
ر سفیدده واقع و درتبیك نفوسی
شتملدر . قصبه حال حاضرده پکده
عمور دکلسه‌ده قرون اولاده فنیکه‌
لك مراکز مدنیه‌سندن بریسی ایدو
ندن پك معمور مدن قدیمه‌دن ایدی .
قصبه‌نك قسم اعظمی وقتیله قره‌یه
تصل بر برون اوزرنده اولدیغی حالده
مدیکی حالده یالکز بر قلعه‌سی قالمشدر
رك درون شهرده و کرك لیمانده
وجود اولان جسیم عمودلر قصبه‌نك
مارت قدیمه‌سنه دلالت ایدر .

شهرك صورت تأسیسی حقنده
یخ بر آز معلومات ویره‌بیلور . هر
وته کوره شهر هرکول معبدینك
زمان انشاسنه تصادف ایدرکه میلاددن
٢٣٠٠ سنه اقدمدر . یوسف علیه
السلام دورنده (١٤٥٠) قبل المیلاد
تیر شهری بر موقع مستحکم حالنده
ایدی . سیدونك عسقلان قرالی طرفندن
ضبطندنصکره (ترووا محاربه‌سندن بر
عصر اقدم) تیر شهری فنیکه‌لیلرك
برنجی درجه شهرلرندن بریسی ایدی .
هیرام نام حکمدار تیر حکومتنه معبد
سلیمانك انشاسندن براز اقدم صعود
ایلمش ایدی . (٩٦٩)

شلمناصر شهری محاصره آلتنه
آلوب قره طرفی ضبط ایتمش ایسه‌ده
اطه‌یی بلا فائده بش سنه قدر تحت
تضییقده بولندرمشدر . بوندن برچوق
صکره (نابوشو دونوزور) تیری او
توز سنه قدر محاصره ایلمشدر .
اسکندر کبیر شهری یدی آی محاصره
دنصکره ضبط ایدرك قسم بریسنی
اطه‌یه غایت کنیش بر شوسه ایله ربط
ایتمشدر . اولوقت شهر نصفاً تخریب
اولنمش ایسه‌ده مؤخراً انقاضیله یکیدن
اعمار قلنمش ایدی .

استرابون کندی زماننده تیری
پك بیوك بر تجارتکاه اولمق اوزره
تخطر ایدییور .

شهرك ید اسلامه انتقالی (١٢٩١)
سنهٔ میلادیه‌سنه تصادف ایلر .

صوشهری . – « یاخود آنده‌رس » سیواس
ولایتنك قره‌حصار شرقی سنجاغنه تابع
بر قضادر حدود حاضره‌سی شمالا

الوجره ، قره‌حصار شرق ، قضالری
شرقاً ارضروم ولایتی جنوباً سیواس
لواسنك قوچكری قضاسی غرباً
قویلحصار قضاسیله محاط ومحدود در .
قضانك نفوس مرکز قضا داخل
اولدیغی حالده ١٤٩٢١ اولوب بو
مقدارك یدی‌بیکی مسلم اوچبیك یدی
یوز اللی بری روم قصوری ملل
مختلفه‌دن عبارتدر .
قضا مرکزی ایکبیك نفوسی حاوی
اندره‌س شهریدر .
قضانك ارضروم ولایتی حدودنده
صوشهری یایلاسنده واقع قانلی طاش
نام محلده غایت ایشلك بر بنایر قورولمقده
وجسیم اخذ واعطا وقوعه کلمکده‌در .
متیرپداده منسوب اولان نیقوپولیس
شهرقدیمی دخی بوقضا داخلنده اولوب
بوکا دلالت ایدن بعض آثاره تصادف
اولنمشدر .
قضا ١٧٠ قریه‌یی جامعدر .

صوصغیرلغی .— «صوصورلو» خداوندکار
ولایتنده جاری بر نهرك وبو نهر
اوزرنده کائن بر قریه‌نك اسملریدر
صو صغیرلغی نهری : سماو صویی
نامیله سماو کولندن ظهور ایله قره‌سی
سنجاغینك صندرغی قضاسنه دخول
ایدر اوراده کوتاهیه‌دن کلان قره نهری
اخذ ایله بیغادیچ وبالیکسر قضالرینی
قطع ایلرمذکور قضالرك مرکزی اولان
بالیکسر قصبه‌سی بو نهرك بر تابعی
اوزرنده‌در بعده صاغدن میخالیچ
وصولدن مانیاس کوللرینك ایاقلرینی
ودها اشاغیده بروسه‌دن کچن نیلوفری
اخذ ایله مرمره دکزینه قاریشور .
مجراسی سیرسفاینه الویرشلی اولوب
مقدما میخالیچ نهریله التصاق ایتدیکی
مواقعه قدر کمیلر ایشلر ایکن قوملر
نهرك یتاغنی طولدرمشدر .

صوغله .— قونیه ولایتنك بوز قیر قضاسنده بر
کوچرك کول اولوب قضله‌ء میاهی
یکشهر کولنه آقار .

صوفیه .— (tria dutza). (ulpia sardica) Sofia ممالك عثمانیه‌نك اجزای
مهمه‌سندن اولان بلغارستان امارتنك
مرکز اداره‌سیدر .
موقعی بلغارستان قطعه‌سنك غرب
جنوبیسنده وویطوش طاغنك شرق
شمالی اتکنده وسطح بحردن ٥٢٢
متره مرتفع بر اووه‌نك کنارنده
واپسکر نهری توابعندن اولان اوچ
دره‌نك اوزرنده ٤٢°٤١′٥٧″ عرض
شمالی ایله ٢٠°٥٩′٢٣″ طول شرقیده
واقعدر .
اهالیسی ٤٥٠٠٠ راده‌سنده‌در .
مکمل بر دار الفنون ایله متعدد
اعدادی مکاتب ومنسوجات مختلفه
واقمشهٔ متنوعه فابریقه ودستکاهلرینی

وبش اون بيك كتابى شامل كتبخانه ايله برده موزه‌يى حاويدر.

درسعادتدن اوروپايه كيدن شمندوفر خطنك كذركاهنده بولنديغى وداخل امارته منتظم شوسه‌لرله مربوط بولنديغى جهتله خارجاً وداخلاً تجارتى فوق العاده شهر برى شرق وديكرى غربده اوله‌رق ايكى قسم اولوب قسم شرقيسى اصول جديده اوزره انشا اولنمقده‌در.

هواسى يازين صيجاق وقيشين ايسه غايتله صغوقدر.

بر قاچ جوامع شريفه ايله پرنسك اقامتكاهى اولان سراى مبانىٔ مشهوره‌سندندر. شهرك اسكى اسمى سرديچ وسرديقه اولوب ژوستينيانينك زوجه‌سنه نسبتله صوفيه تسميه اولنمشدر.

ادارهٔ عثمانيه‌يه دخولى ١٣٨٢ سنهٔ ميلاديه‌سيدر.

صونغورلر. — انقره ولايتنده قزل ايرمق حوضه‌سنده برقريه‌در.

صونغورلو. — ولايت مزبوره‌نك دنك معدنى قضاسنه تابع يوزغادك غربنده برموقعك اسميدر.

صيغه‌جق. — آيدين ولايت وازمير لواسنك سفرى‌حصار قضاسنه تابع بر ناحيه اولوب سفرى‌حصارك غرب جنوبيسنده وكترى ليمانك مدخلنده شمالاً سفرى‌حصار وجنوباً كترى ليمانيله محاطدر.

ناحيه‌ده هيئت مديريه اولمديغى كبى قراى ملحقه دخى يوقدر.

ناحيه مركزى اولان صيغه‌جق ليمان مدخلنده و١٢٢ اماكن ٧١٢ نفوسى محتويدر.

صورتان. — وان ولايتنك حكارى سنجاغنده آلياق قضاسنه ملحق بر ناحيه‌در.

صورتكين. — ولايت مزبوره‌نك مركز لواسنده بر ناحيه اسميدر.

صورغون. — آنقره ولايتنده يوزغاد لواسنده بر ناحيه اسميدر.

صوفيز. — سيواس ولايتنده توقاد سنجاغنده زيله قضاسى نواحيسندندر.

صوفيلو. — ادرنه ولايتنك دده‌اغاج سنجاغنده قضا مركزى بر قصبه‌جق اولوب ولايتك غرب جنوبيسنده و تيموريول خطنك كذركاهنده يتمش كيلو متره بعد ومسافه‌ده و مريجك صاغ ياقه‌سنده واقعدر.

قصبه‌نك محلى بر بچق عصر اول خالى ايكن يكى تأسسه باشلامشدر.

صوفيلو قضاسى: شمالاً ادرنه غرباً كوملجنه شرقاً تكفور طاغى سنجاقلرى جنوباً دده‌اغاج و اينوز قضالريله محدود اولوب تربيعاً ١٦٠٠ كيلومتره اتساعنده‌در.

قضاده ٩٢٥٢ خانه و ٤٢١٢٣ نفوس موجوددر. نفوس مزبوره

میاننده ٢٥٥٨٨ مسلم ١٦٥٤٥ غیر مسلم اهالی واردر.

اهالیٔ غیر مسلمه‌نك اوچده ایکیسی روم متباقیسی بلغار وقبطی وسائره‌در.

قضا طاغلق ایسه‌ده اعلا منبت و محصولدار اووه و وادیلری دخی واردر.

حبوبات متنوعه ایله توتون شراب ایپك محصولی آشی بویاسی دکرمن وابنیه‌طاشلری کبه کلیم سجاده مصنوعاتی رواجلیدر.

شمندوفر حطنك ٤٠ کیلو متره‌سی قضا داخلنده‌در.

مرکزدن اداره اولنان آلتی ناحیه ایله مؤظف بر مدیر ایله اداره اولنان ایصاله ناحیه‌سی ایله ١١٦ پاره قریه‌یی جامعدر ایستاتستیق :

اراضیٔ مزروعه وغیرمزروعه

	دونم	٦٩١٢٧٤
خانه	باب	٩٢٥٢
دکان ومغازه	»	٦٢٨
فرون	»	٢١
خان	»	٨
دکرمن	»	١٩٤
اوطه	»	٥١
انبار	»	٢٩٢
چفتلك	»	١٤
باغ	دونم	٢٣٤٥٣
دوتلق	»	١٩٥٦٠
تارلا	»	٣٢٠١٩٠
مرعا	»	٨٣١٠٢
چایر	»	٨٢٥٨
پالطه‌لق	»	٢٣٦٥٦٢
عرصه	»	٧٣٧
مکتب	باب	٧٥
جامع	»	٧٩
تکیه	»	١١
عمارت	»	١
چشمه وسبیل	»	٣٤٧
کلیسا	»	٢٢

اموال عمومیه غروش[١] ٣٦١٨١٤٤

صولیجه . — ادرنه ولایت کلیبولی سنجاغنه تابع کشان قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

مرکز ناحیه‌نك کشانه اولان بعد ومسافه‌سی بش ساعت چکر.

صومه . — آیدین ولایت صاروخان سنجاغنده و مغنیسانك اللی درت کیلومتره اوزاغنده باقرچایی کنارنده بر قضا مرکزی بر قصبه اولوب اسکی اسمی کرمه‌در.

مغنیسا حطنك بر شعبه‌سی بورایه ممتد اولمغله کوندن کونه ترقی ایتمکده‌در.

نفوسی ٩٠٠ خانه‌ده آلتی بیکی متجاوزدر.

قصبه ١٧٨ متره ارتفاعنده وبر طاغك اتکنده اولوب اوکنده کوزل براووه امتداد ایدر.

قضاسی : صاروخان لواسنك غرب شمالی کوشه‌سی اولوب غرباً ازمیر سنجاغی جنوباً مغنیسا سنجاغی شمالاً

[١] ٣٠٧ سنه‌سی

خداوندكار ولايتى شرقاً قرق اغاج قضاسيله محدوددر.

اراضيسى غايت منبت ومحصولاتى كثيردر. هر نوع ذخيره ايله توتون پالاموط زيتون حاصل اولور. قضاده چيقاريلان بر نوع معدنى كمورى اهاليسى كمال سهولتله احراق ايدرلر.

نفوسنك اون آلتيده بريسى غير مسلم اولمق اوزره عددى ٢٤٠٠٠ دن زياده‌در.

وسعت اراضيسى ٢٧٢ كيلومتره‌دن زياده اولوب بونك نصفى اراضىٔ مزروعه ٢٢ كيلومتره‌سى اورمان ٩٠ كيلومتره‌سى مرعادن عبارتدر.

صونسه. — سيواس ولايتينك توقاد لواسنده اربعه قضاسنه مضاف بر ناحيه اسميدر.

صويولى. — شهر امانتنه ملحق چكمجه قضاسنك بر ناحيه‌سيدر. مركزى كوچك كويدر.

صوبيجه. — آيدين ولايت ولواسنه ملحق نواحيدندر.

صهيون. — ياخود سيون قدس شريفى وجوده كتورن درت بيوك تپه‌لردن بريسنك اسميدر. بيروت ولايتنك لازقيه سنجاغنده قضا مركزى بر قصبه‌نك اسمى دخى صهيوندر.

صيحنه. — مستقل زور سنجاغنى مضاف بر ناحيه‌در.

صيدا. — بيروت ولايتنك مركز قضالرندن بريسى اولوب فنيكه‌ليلر زماننده كسب اهميت ايتمش بر قصبهٔ قديمه‌در.

موقعى بيروتك ٣٩ كيلومتره شمال غربيسنده كائن بر برون اولوب برى قپالى اوله‌رق ايكى ليمان و ايكى عتيق قلعه‌يه و برچوق آثار عتيقه‌يه مالكدر. صيداده تحت التراب قالمش اولان قيمتدار مزار والواح بوكون موزه‌مزك اهميتنى ارتديرمشدر.

قصبه‌نك اطرافى ليمون و پورتقال بغچه‌لريله محاط اولوب نهرالاولى‌دن قصبه‌يه تحت التراب بريول واسطه‌سيله صو كلور.

اون بيك‌دن زياده اولان اهاليسنك ربعى قدرى ملل غير مسلمه‌دن عبارت اوله‌رق جمله‌سى عربجه تكلم ايدر.

صيدا ايك اسكيدر. فنيكه‌ليلرك مركز حكومتى اولان بو شهر بر اراليق صيدون اسميله تسميه ايدلمش و مركزك صوره نقلنده تجارتنى محافظه ايلمشيدى. ايرانيلر، اسكندر كبير، سلكوسلر، روماليلر متعاقباً تحت اداره‌لرينه آلمشلر وبراراليق كسب استقلال دخى ايتمشيدى. شامك ضبطى صره‌سنده يد اسلاميانه كچديكى حالده صليبيون دورنده اهل صليب اداره‌سنه ومؤخراً ينه اسلاملره كچديكى حالده فاتح اقليم عرب ياوز سلطان سليم خان عثمانى حضرتلرى واسطه‌سيله ايادىٔ عثمانيانه انتقال ايلمشدر.

عثمانلو دورنده ولايت مركزى حالنده

بولندیغی و زلزلهٔ عظیمه ایله خراب اولنیشه دکین بو مرکزیتی محافظه ایلدیکی حالده اخیراً قضا مرکزی اتخاذ قلنمشدر.

صیدا قضاسی: بحر سفید ساحلنده واقع اولوب شمالاً جبل لبنان سنجاغی شرقاً مرجیعون جنوباً صور قضالریله محاطدر.

اراضیسی عارضه‌لی ایسه‌ده درجهٔ انباتیه‌سی فوق‌العاده‌در. محصولاتی حبوبات متنوعه ایله پاموق توتون زیتون انجیر بال لیمون پورتقال ایپك زیتون باغی و سائره‌در.

اهالیسی اسلام مارونی درزی روم موسوی ارمنی اوله‌رق ٤٥ بیك راده‌سنده در.

قضادائره‌سنده قیون کچی دوه بیکر استر مرکبك مقدار مجموعی اللی بیکی متجاوز در.

١٥٠ جامع و مسجد بری رشدیه اولمق اوزره ٣٠ مکاتب مختلفه واردر.

حرف الضاد

ضنین. — بیروت ولایتنده طرابلس شام نواحیسندندر

حروف الطاء

طابیه. — طرابلس غرب ولایتنك خمس سنجاغنده مسلاته قضاسنه مربوط بر ناحیه‌در.

طاتلر. — آنی الییان طاتلر صویی اوزرنده بر قریه‌در.

طاتلر صویی. — قزل ایرمق توابعندن اولوب سیوری حصار قصبه‌سی جوارندن نبعان ایدر.

طارطوس. — طرسوس ماده‌سنه مراجعت اولنه.

طازقیری. — خداوندکار ولایتنك قره حصار صاحب سنجاغنده صندقلی قضاسنه مضاف بر ناحیه در.

٢٣ قریه و ١٢٠٠٠ نفوسی مشتمل اولوب ٣٠ جامع ٤٥ مکتب ٥٠ دکان وسائره‌سی واردر.

طاش ایلی. — ایچ ایل سنجاغنك نام قدیمیدر.

طاشلق. — سیواس ولایتنك قوچکری قضاسنده برناحیه‌در.

طاشلی. — ادرنه ولایت کوملجنه سنجاغنده سلطان یری قضاسنه مضاف برناحیه‌در.

طاشلی چای. — ارضروم ولایتنك بایزید سنجاق قره کلیسا قضاسنه ملحق نواحیدندر.

طاشوس. — (Tassos) (Odonis) (Aeria) (Aethria) (Ogygie) (Ghrysa) (Thasos) (Thasus) (Thasso) روم ایلیٔ شاهانه ساحلی قربنده وقره صو نام نهرك مقابلنده وساحل ایله اراسنده ایکی میل قدر آچیق بر بوغازی حاوی بر جزیره اولوب ١٥ میل امتدادنده وقرق میل محیطنده‌در.

مذکور جزیره قدیماً طوپراغنك قوهٔ انباتیه‌سی وآلتون معادنی ایله شهرتشعار ایدی. میلاد عیسی علیه السلامدن ١٦ عصر مقدم بر فنیکه قولونیس طرفندن اعمار اولنمش وایرانیلر اتنه‌لیلرك تحت اداره‌لرینه‌دخی کچمشدر. ادارهٔ عثمانیه‌یه انتقالی ١٤٦٢ تاریخ میلادیسی اولوب طرف اولنان مصر خدیولرینه مالکانه صورتیله احسان بیورلمشدر.

طاش کوپری. — قسطمونی ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی برقصبه‌در. مرکز ولایته ٤٤ کیلومتره بعد ومسافه‌ده وقزل ایرمق توابعندن کول ایرمغك کنارنده واقع اوله‌رق درت بش بیك نفوسی ١٥ جامع ومسجدی درت یوزه قریب دکان ١٢ خان ٣ تکه ٢ مدرسه بر باب کتبخانه ایله اون‌قدر مکاتبی (بری رشدیه) حاویدر.

دباغت ودميرجيلك صنعتلرى اجرا اولنور.

بطاقلق برمحلده اولمغله هواسى ايو دكلدر.

قصبه روماليلرعصرنده (پومپيوس) ناميله معروف ايدى.

قضاسى: سينوب سنجاغى، اينه بولى، قسطمونى، طوسيه قضالريله محاط اولوب كوكجه اغاج ناحيه‌سيله برابر ٤٦ قريه ٤٢٠٠٠ نفوسى مشتملدر.

اراضيسى منبت ايسه‌ده زراعت اصول قديمه اوزره اولديغندن طوپراغك درجهٔ استعدادينه كوره محصولات آلنه‌ميور بونكله برابرحبوباتدن احتياج محليه كفايت ايتدكدن ماعدا سنوى ١٠-١٥٠٠٠ كيله قدر خارجه اخراج اولنور.

اورمانلرى دخى چوق اولوب باشلوجه جنسلرى قاين، كوركن، چام، ميشه وسائره‌در.

حبوباتك باشلوجه جنسلرى اربه، بغداى، مصر، دارى، بوزچاق، فاصوليه، نحود ايله سبزه ميان كوكى كتن وبونلره مماثل شيلردر.

معمولات محليه ايپ، يوك هكبه، يرلى بزى سختياندن عبارتدر.

طاشليجه. — (Plevlie) قوصوه ولايتنده مركز لوا بر قصبه‌در.

قصبه اطرافى طاغلرله محاط غايت لطيف بر اووه‌ده مبنى اولوب درينه نهرينك بر اياغى اولان (چهوتينه Tschiotina) صوينك برنچه نام قولى اوزرنده واقع اوله‌رق اوچبيك قدرنفوسى يدى باب جامع شريف ايله برقاچ مناستروكليسايى وبر باب رشديه مكتبنى محتويدر.

قصبه‌نك تجارت وعسكرلك نقطهٔ نظرنده اهميتى واردر.

قضاسى ٥٣ قريه ويكرمى بش بيكه قريب نفوسى جامعدر.

سنجاغى: يكى بازار حطه‌سنك غرب شمالى اوجنده اولوب ايكى قضا ايله ٧٣ قريه‌دن مركبدر ٤٠ بيك قدر قدر نفوسنك ٣٠ بيكى اسلامدر.

اراضيسى غايت عارضه‌لى ايسه‌ده زراعت ايجه مترقى در. اورمانلرى چوق حيوانات اهليه‌سى طاغلرك كوزل مرعالرنده بسلنور.

طاطاى. — زيانزوى واداى‌در قسطمونى ولايت و سنجاغنه تابع قضانك اسمى اولوب قسطمونى مركز قضاسى ايله اينه بولى زغفرانبولى، اراج قضالريله محدوددر.

١٦٢ قريه‌ايله ازطواى اسمنده بر ناحيه‌دن مركب اولوب كاملاً مسلم ٤٠ بيك اهاليسى ١٠٠ قدر جامع ١٣٠ مكتب (برى رشديه مركز قضاده) ٥٠ صو طرازى ٩٠ دكانى دخى واردر.

حبوبات متنوعه حاصل اولوب غايت
...كنيش اولان اورمانلرندن كراسته
...قطران استحصال اولنمقده‌در.

مركز قضا اولان پازار محلنده
...ر رشديه ايكى صبيان مكتبله بعض
...وفاق تفك دكاندن غيرى مؤسسات
...منه بر شئ يوق ايسه‌ده كيت كيده
...سب عمران ايتمسى مأمولدر.

طاغلى. — (دانغلى) يانيه ولايت و اركرى لواسنده
...ره‌مد قضاسنك برناحيه‌سى اولوب ٦٠
...در قريه‌دن مركبدر.

مركزى فراشر اسمنده برقريه‌در.

طاغ مرمريسى. — آيدين ولايتنك
...ساروخان سنجاغنده قصبه قضاسنه
...ابع ٥ قريه‌لى بر ناحيه اسمى‌در.

مذكور ناحيه قضانك جنوب
...شرقيسنده اولوب ٢٨٧١ نفوسى
...جامعدر.

مركز ناحيه ٣٢٣ نفوسى ٧٥
...ماكنى محتوى اولان قره‌كوى قريه‌
...سيدر.

طاغ آردى. — خداوندكارولا- يتنده كوتاهيه
...سنجاغى نواحيسندندر.

طاغ كنارى. — اشقودره ولا- يتنده مركزه
...ملحق برناحيه‌در.

طاولسون. — قيصريه‌يه تابع قرادن بريسيدر

طالمن چايى. — (Dalaman) (Kallis).
اناطولئ شاهانه‌ده وآيدين ولايتنده
صاپه‌ى بر نهر اولوب منبعى قره‌كون
طاغنك شمالى اتكارندن آله‌رق اولا
پرناز صويى ناميله جريان ايدر. بعده
قره يوك پازارى اووه‌سنى جنوب
شرقيدن شمال غربى‌يه طوغرى كره‌نيش
ناميله قطع ايلر. بورادن اعتباراً طالمن
نامنى الوب مرمريس ايله مكرى اراسنده
دكزه دوكيلور.

طانطوره. — وقتيله دور ودورا ناميله پك مهم ومتين
برشهر اولديغى حالده اليوم فلسطينك
قراى مندره‌سندن معدوددر.

موقعى كرمل طاغيله يافه اراسى اولوب
كوزل خرابه‌لرى حاويدر.

بوراسى فنيكه‌ليلر طرفندن تأسيس
اولنوب روماليلر اداره‌سنده دخى
بولندقدن صكره خراب اولمشدر.

طاوورغه. — تاورغه‌يه باق.

طاوكير. — ارضروم ولايت ار- زنجان لواسنده كاح
نواحيسندندر.

طاوق. — كرك قراسندندر.

طاوشان اطه‌سى. — (Calydnes)(lagnosae)
چناق قلعه بوغازينك مدخلنده وبوزجه
اطه‌نك شمالنده بر كوجك ومخط مجمع
جزايرك اسمى‌در.

طاوشانلی. — خداوندکار ولایت وکوتاحیه سنجاغنده مرکزه تابع ناحیه بر قصبه‌جق اولوب کشیش طاغنك پایه‌لرندن برینك اتکنده واطره‌نوس چاینك اوزرنده واقعدر. ناحیه‌سی ۳۲ قریه ۱۳۰۰۰ اهالی‌یی محتویدر.

اراضیسی طاغلق وطاشلق ایسه‌ده اراضیء مزروعه‌سی اورمانلری آنتیمون وقروم معدنلری ایله ایلجه‌یی جامعدر. حبوبات متنوعه حاصل اولور ایسه‌ده میوه وسبزه‌سی پك آزدر.

قرق‌بش جامع شریف ایله بر باب کلیسا ۱۵ تکیه ٥٤٧ دکان بر خیلی حمام وخان وسائره‌سی واردر.

طبانلی. — آنقره‌نك بالا قضاسی ناحیه‌لرندندر.

طبرق. — بنغازی ولایتنك درنه قضاسنه مضاف بر ناحیه‌سیدر.

طبرقه. — تونسك ساحل شمالیسنده وقتیله معمور والیوم برقاچ یوز سکنه‌لی بر قریه واسکله‌نك اسمیدر.

جوارنده‌کی خربه‌نك وسعتنه نظراً اسکیدن پك بیوك بر شهر اولدیغی اکلاشیلمقده‌در.

قارقاژ دوری و روما عصرنده تجارتی زیاده ایدی.

طبریه. — ارض فلسطینده بیروت وسوریه ولایتلری سرحدنده کائن برکولك وبول ساحلنده واقع برقصبه‌نك اسم مشترکیدر.

کولك امتداد اعظمیسی ۲۱ واصغریسی ۸ کیلومتره اولوب نهر الشریعه بر اوجندن دخول ودیکر اوجندن خروج ایدر.

کولك سطحی حذای بحردن ۲۳۰ متره منحط ایسه‌ده بر ساحلی کاملاً طاغلق ویوکسکدر.

وقتیله کولك سطحنك حذای بحرله مساوی اولدیغنه وبناءً علیه ساحهٔ بحره‌نك غایت جسیم اولوب ایچنده بیوجك کمیلر ایشلدیکنه دلالت ایدر امارات بوکونه موجود بولنمقده‌در. نهر الشریعه‌دن بشقه برکوله عین الزیتون ووادیء السمال اسمنده دیکر صولر دخی دوکیلور.

طبریه قصبه‌سی. — بیروت ولایتنك عکا سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب همنامی اولان کولك شرق ساحلنده مبنیدر.

اهالیسی اوچ درتبیك راده‌سنده اولوب ثلثانی یهودیدر. بر حاوره‌سی برقاچ جامی خراب برسور وقلعه‌سی الآن باقیدر.

قصبه دار بر اووه‌نك شمالنده واقع اولوب هرنوع میوه وسبزه حاصل اولور ایسه‌ده هواسی غایت صیجاق واقلیمی مضر صحتدر. قصبه‌نك بانیسی اولان هرود بعد الاتمام حکومتنه

ی تخت اتخاذ ایتمش واسمنی تعظیماً
پراطور تیبرك نامنه اولەرق تسمیه
لش ایدی.

بو وجهله طبریەنك تیبرك معربی
ولدیغنه شبهه یوقدر. هرود قصبەیی
ا ایتدکدن صکره اطرافدن برچوق
ر یهودیلری وکویلولری جلب وآنلره
اضی واسعه ومساعدات وامتیازات
سیه احسان ایتمك صورتیله اعمارینه
ت وغیرت ایلمش ایدی.

طبریه قصبەسی ایکنجی هرودك
ـقورتەیه نقلنه قدر مرکز حکومت
رفنی محافظه ایتمشدر.

قدس شریفك تخریبندن صکره
ض مقدسی ترك ایتمك ایستمیان برچوق
ود علماسی طبریەده اختیار اقامت ایدرك
رابی مرکز علوم وفنون یهود اولمش
توراتك تفسیری ایله کتب یهودك
ضیلرینك شرحلری بوراده یازلمشدر.

بیوك قسطنطین زماننده بوراده
سیم برکلیسا بنا اولنەرق بر اپسقپوسلق
مرکزی اتخاذ اولنمش وبوحال سوریەیی
س بلرك ضبطنه قدر دوام ایلمشدر.

طبریەنك ید عثمانیانه کچمسیله عطا
اسنه الحاق اولنمغله یکیدن تحکیم
ترمیم اولنەرق اطرافنه بر سور
کلمش وآنجق یکی شهر اولکندن
کوچك اولەرق یاپیلمشدر.

١٨٣٧ سنەسی شباطك برنجی کونی
قوعبولان زلزلهٔ مدهشه قصبەیی همان
اك ایله یکسان ایتمشدر.

طحطا. - مصر علیاده جرجه مدیرلکنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب نیلك ساحل غربیسنده واقع ١٤ نفوسی جامعدر.

طحطا قضاسی قبطی لسانینك الیوم محافظه اولندیغی بر محل اولوب ١٣٠ بیك نفوسی مشتملدر.

طحا. - صعید مصرك شمالنده ونیلك غربنده برخطەنك اسمیدر.

طرابلس شام. - Tripoli deSyrie بیروت ولایتنه تابع مرکز لوا برشهر اولوب بیروتك ٦٥ کیلومتره شمال شرقیسنده ونهر ابوعلی اوزرنده ونهر مزبورك منصبندن اوچ کیلومتره قدر یوقاریده واقعدر.

٢٤٠٠٠ نفوسی متعدد ایپك فابریقەلری برمکتب اعدادیسی چارشو وبازاری ورباغخانەسی قلعەسی و١٧ جامع شریفی جوارندەکی جسیم لیمون وپورتقال بغچەلرنده یتیشان چیچکلردن تقطیر اولنان چیچك صویله مخصوص انبیقلری وسائرەیی محتویدر.

طرابلس شام سوریه خطەسنك سمت شمالیسنك اسکلەسی اولمغله تجارتی پك ایشلکدر.

اعلا قوشاق وچارشافلقلری دنیانك هرطرفنده مقبولدر.

شهر پك اسکی اولوب صور وصیدا وارواد مهاجرینی اسکان ایتمش وبو

جهتله اوچ محله اوله‌رق تأسس ایلمکله اوچ شهر معناسنه اولان تریپولیس نامیله توسیم قلنمشیدی.

دور اسلامیانده شهرك ثروتی پك زیاده ترقی ایتمش وغایت جسیم اولان کتبخانه‌سی اهل صلیب طرفندن یاقیلمشدر.

بر ارالق جام فابریقه‌لری ایپك دستگاهلری دخی ایلرولیه‌رك اوروپا شهرلرینه رقابت درجه‌سنی بولمش ایدی.

اهل صلیبك النه کچدکده ملك قلاوون طرفندن استرداد اولنمشدر.

ید اسلامیانه انتقالی یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری دورنده‌در.

شهرك قسم غربیسی ایله بر مقدار اراضی ٩١ قریه و ٤٠ بیك نفوسی مرکز قضاسی و طرابلس قضاسیله عکا - صافیتا حصن الاکراد قضالری مجموعی وبونلرده موجود ١٢٠ بیك اهالی طرابلس شام لواسنی وجوده کتورورلر.

داخل لواده بیکلرجه حیوانات اهلیه واردر.

محصولاتی حبوبات لیمون پورتقال توتون بال زیتون یاغی وامثالی شیلردر.

معمولاتنك اك اعلاسی ایپك منسوجاتیدر.

Tripoli de barbari — **طرابلس غرب**. وایه. وایات، اویاء بناره.

آفریقای عثمانینك بیوك شهری واسمنه منسوب ولایتك مرکزاداره‌سی اولوب بحر سفید ساحلنده وقابس کورفزینك کریسنده واقع تجارتگاه بر بلدهٔ عظیمه‌در.

شهر مزبوره بربریلر وایه‌ رومالیلر ویا عربلر نباره اسمنی ویرمشلردی تریپولیس اسمی دخی اولجه ولایتك بولندیغی خطه‌یه ویرلمش ایدی. درسعادتك ١٦٠٠ کیلومتره بعد ومسافه‌سنده و مالطه‌نك ١٦٠ میل اوزاغنده اوله‌رق اوروپا ایله افریقا اراسنده پك مهم بر مبادله‌گاه تجارتدر.

سوداندن غدامس طریقله کلان کاربانلر ساحله اك یقین بو شهری بولدقلرندن بالنسبه مناسب اولان تونس و جزایر طریقنه ترجیح ایدرلر.

شهرك اطرافنده غایت مکمل لیمون پورتقال اغاجلری و خرمالقلر واردر.

قلعه‌سی نو اصول طوپلرله مجهز استحکاماتی و محافظه‌سی غایت قولای لیمانی شایان اهمیتدر.

اهالیسی ٣٥ بیك راده‌سنده اولوب بونك بش آلتی بیکی اجنبی روم مالطز و سائره‌در.

نهنك دریا قپودان طورغود پاشایه منسوب اولوب موی الیهك تربه‌سنی حاوی جامع شریف ایله برچوق اماکن خیریه و امیریه و عسکری قشله‌سی رشدیهٔ عسکریه و مکاتب سائره‌سی دخی واردر.

خانه‌لری کارکیر و سوقاقلری طار و

خانه‌لرك پنجره‌لری داخلده واقع میدانجقلره کشاده در.

طرابلسده حصیر احرام وسائر قماشه نسیج اولندیغی کبی کموش و التوندن ایله زیك و کوردانلقلر و یوزك حلقه‌لری اعمال اولنور ولایتده خلفا اوتی نامیله منشان نبات قیمتدار کلیته اوروپایه اخراج اولنوب بو یوزدن سنوی مملکته کلی پاره داخل اولمقده‌در. هواسی هر نقدر صیجاق ایسه‌ده نهایت درجه‌ده صاغلامدر. ید اسلامیانه ۲۳ تاریخ هجریسی و حوزهٔ عثمانیه‌یه ادخالی طورغود پاشا واسطه‌سیله ۹۵۷ سنه‌سیدر

طرابلس غرب ولایتی تونس ایله مصر و بحر سفید ایله صحرای کبیر اراسنده و تربیعاً بر میلیون کیلومتره وسعتنده بر خطهٔ جسیمه اولوب بر میلیونی متجاوز نفوس ایله مسکوندر.

طرابلس غرب ولایتی شرقده برقه غربده طرابلس جنوبده فزان نامیله طبعاً اوچ بیوك منفرد قطعه‌دن مرکب اولوب هر بر قطعه یکدیکرندن همان نهایتسز چوللرله آیرلمشدر.

اراضی هرنقدر عمومیتله دوز اعتبار اولنور ایسه‌ده ۱۰۰۰ متره ارتفاعنده طاغلر و بوکا مماثل دره و وادیلری حاویدر تونسدن ساحهٔ اوقیانوسه قدر امتداد ایدن اطلس سلسلهٔ جبالی بو قطعه‌یه داخل اولدیغندن اورمانلری بوقدر آنجق موجود اولان تلال تپه‌لری چپلاق اتکاری نبات ایله مزین وولقل تپه‌لر صورتنده مرئیدرلر.

افریقای شمالینك سائر جهتلری کبی بوراده دخی دائمی الجریان انهار عظیمه‌یه تصادف اولنه‌مز موجود اولان صولر یغمور موسملرنده قباریر سیللر اولوب یازین قوراق اولان وادیلری تعقیب ایدرلر.

قوراق زمانلرده مارالذکر وادیلر کاربانلرك تعیین جهات واستقامتلرنجه فوائد کلیه ابراز ایدرلر.

صولر بعضاً دکزه قدر دوام ایدرلر ایسه‌ده اکثریا چقور یرلره طولمق و قوملره کومملك صورتلریله دوام ایده‌مزلر.

ولایتده بولنان مشهور وادیلر: وادیٔ مقله وادیٔ ابیض وادیٔ الاثل ام السیل ... الخ در.

ولایتك قوراق و حار اولان چوللری هر نقدر قابل سکنا دکلسه‌ده بعضاً اوته‌ده بریده بولنه‌کلان صولاق و اوتلاق واحلر یولجیلر ایچون پك قیمتلی ملجاء اولورلر.

ولایتك هواسی بعض محلده فرانه سمتی کبی غایت صیجاق و یاز ایله قیش بیننده‌کی فرق زیاده و بعض مواقعنده برقه خطه‌سی کبی اورمانلری وبوجهتله یغموری چوق اوله‌رق اوروپای جنوبی هواسنه معادل و طرابلس غرب قسمنك ایسه یازی لطیف قیشی خفیف و همان

حضارت دائمه التنده بولنمغله اقالیم معتدله نك اك ایو محللری درجه سنده در.

فرانده کوندزلری ٤٥ : ٥٠ درجه حرارته قارشو کیجه لری میزان الحراره نك

بش آلتی درجه یه اینمسی کبی اطرادسزلق سببیله وخامت یوز کوستر.

نباتات جهتنه کلنجه طرابلس غرب ولایتنده لیمون پورتقال خرما زیتون اغاجلری غایت چوق و میوه لری برکتلیدر.

لیمون وپورتقال چیچك ویاپراقلرندن استحصال اولنان چیچك صویی ایله زیتون یاغی غایت نفیس اولور. قینه پاموق موی صفران کوك بویا دخی آز مقدارده دکلدر.

چول جهتی ایله طاغلرك اتکارنده بر نوع دیکندن غیری نباتات یتشمز کبیدر.

فرانه وغات ایله نفس طرابلسده محضا صولامق سببیله قاوون قارپوز وسائر میوه دخی یتشدیریلور.

خلفا اوتی یوزندن دخی کلیتلو ثروت جلب اولنور.

حیوانات وحشیه دن ارسلان ایله قپلان یوق کبی ایسه ده عقرب ییلان کبی سمدار حیوانلر چوقدر. دوه قوشلری شمدی آزالمشدر.

حیوانات اهلیه سی کفایت مقدارنده در آتلری یله سی دوشکون ومرکبلری ایسه قوتلی وغایت ایری اولور دوه نك پك مکملی واردر فرانه پوستهسنی سیر سریع ایله اجرا ایدن هجینلری غایت مقبول وقیمتداردر.

قیونلری اوزون بیونلو وایری قویروقلی اولوب کچیلرینك سودی ایسه قوتلی وکثرتلیدر.

طرابلس غرب اهالیسی حطه نك سکنۀ اصلیه سی اولان بربرلوله فاتحی اولان عربلرك اتحادندن حاصل اولمش بر قوم ایسه ده عربلرك کثرتی ودین جلیل اسلامك نشری سببیله اسان بربری اورته دن قالقه رق اهالی عمومیتله عربجه تکلم ایدر مع هذا فصاحت وبلاغت جهتی نقصان اولوب عربجه لرینه بعض مرتبه اصطلاحات بربریه دخی قاریشمشدر، چوللرده وبعض هجری محللرده اقامت ایدن قبائل بیننده بربری لسانیله تکلم ایدنلر دخی واردر.

طرابلسلیلر عمومیتله اسلام ومالکی المذهبدر. غرب سمتلرنده مذهب عبادی دخی حکم سورر.

قول اوغللری نامیله اولاد ترکدن بر نسل دخی طرابلسده جوار بش ناحیه ده مقیم اولوب بونلره بعض مرتبه امتیازات وخدمات دخی کوسترلمشدر

ادارۀ ملکیه جه ولایت بروجه آتی لوا و قضا ونواحی یه منقسمدر:

لوا	قضا	نواحی
طرابلس غرب	طرابلس غرب	جفاره
		زواره
		جنزور
		عزيزيه
		ذو الجواری
		تاجوره
	باش آغالق	منشيه
		ساحل
		رقيعات
		علاونه
		جواری
طرابلس غرب	غريان	
	اورفله	
	ترهونه	
	زاويه	
	عجيلات	
خمس	خمس	
	مصراطه	
	ظلتين	
	مسلاته	
	سرت	طابيه
		طاورغه
جبل غربيه	جبل	ککله
		مزده
	نالوت	
	فساطو	
	حوضی	
	غدامس	

لوا	قضا	نواحی
		سين
	تواريق	سمنعه
		هون
		زله
فزان	غات	قطرون
	هفار	وادیٔ غربی
	شاطی	« شرق
		حفرهٔ شرقيه

طرليس . — سلانيك ولايت سيروز لوا نوره قوب قضاسنده بر ناحيه اسمی در .

طرنوی . — ادرنه ولايتنك قرق كليسا لواسنده قضا مركزی اوچبيك نفوسلی بر قصبه اولوب قرق كليسانك ۹ ساعت شمال شرقيسنده واقعدر .

قصبه‌ده بر باب جامع شريف ايله بر باب اسلام و بلغار اورتودوقسی وقتوليك ذكور واناث مكاتبی واردر .

قضاسی : غرامتك درهٔ جديد دكز اوبا چفناخور ناحيه‌لريله ۲٤ قريه‌دن متشكل وطولاً يتمش بش عرضاً آلتمش كيلومتره امتداد اتساعنده در اهاليسی اسلام بلغار روم اوله‌رق ۱۶۰۰۰ كشيدر .

قضاده ٤٤٢٢٨٣ دونم اراضیٔ مزروعه ۲۷۲۶ خانه ۷٤۸ قلبه ۲۸۲ دكان ۱۹ خان ۱۲ طوغله وكره‌ميت خانه ٤٤۳ عرصه ۱۶۶ دوم چاير ۸ جامع ۱۱۹۰ صمانلق وانبار ۵۵٤ آخور ۲۹ كليسا ۱ حكومت قوناغی ۱ قشله ۱ خسته‌خانه ۱ حمام موجود در .

حيوانات اهليه‌سی چوقدر اورمانلرندن كور وكراسته اخراج اولنور.

واردات قضا ۱,۲۱۷,۲۹۰ غروشدر.

طربزون . — قره دكز كنارنده ولايت مركزی بر شهر واسكله‌در .

Trapizus طرابيزوس نام عتيقيله شهرتشعار اولان بو شهر پك اسكی بر تجارتكاه اولوب متعاقباً پونت قراللری و روما قيصرلری اداره‌سنه كچمش وبونلر بر چوق آثار عتيقه براقمشلردر

از جمله اورته حصار دنيلان جامع ايله اوچنجی علكسی قومنين نام طربزون حكمدارينه منسوب اياصوفيه معبدی وشهرك سوری و سائره‌سی مبانیٔ مشهورهٔ قديمه‌دندرلر. شهرك نفوس موجوده‌سی ٤٢,۳۶۲ مقدارنده اولوب بونك نصفی قدری مسلم ومتباقيسی ملل سائره‌دن عبارتدر .

طربزونده بر باب عسكری رشديه‌سيله

ملكيه اعدادیسی دارالمعلمین ورشدیهٔ اناث وبرخیلی صبیان وابتدائی مکتبلریله ۱۹ جامع شریف ۱۰ کلیسا و خستەخانه ومؤسسات نافعهٔ سائره واردر.

لیمانی و یکی انشا اولنان ریختمی شایان ذکردر.

لیمان هر نقدر کوچك ایسەده موقعاً پك مهمدر. کثیر العدد اولان سفائن و اردەسی فورطنەلی هوالرده پولتخانه لیماننده تجمع ایدرلر.

طربزون شهری شرق ایله غرب بیننده پك مهم بر بندر تجارت اولمغله هله ایران ترانسیت تجارتی ایچون شایان حیرت درجەده تجارت ایلدیکی آتیده کوستریلان جداول اربعه ایله میدان بداهته ایصال اولنور:

طربزون اسکلەسندن اخراجات (۱۸۸۸)

	اشیاء متنوعه	دنك	کیلوغرام	فرانق
حاصلات غذائیه	دقیق و بغدای	٤٨٩٠	٤٥٢٠٠٠	٧٤٨٤٠
	کراسته	٤٥٠	٤٦٤٤٠٠	٣٣٢٦١
	میوه و سبزه	١ ٤٦٤	١٠٠٣٦٠٠	١٩١٤٤٠
	ضمغ و مازی	٥٩٣	٤٨٨٠٠	٨٩٧٩٢
	کتان تخمی	١٧٥٠٠	١٦٣٧٠٠٠	٣ ١١٥٧
	فصولیه	٢٠٤٤٥	١٢٤٤٤٠٠	٤١٢٩٥٥
	جویز تخمەسی	٩٨٠	٢٣٧٠٠٠	٢١٦٧٢١
	فندق	١٨٣٧٠	١٨٣٢٥٠٠	٢ ٢٢٦١
	مصر	٤٢٠٤٢	٣٣٨٦٥٠٠	١١٤٦٢٨٠
	آربه چاودار	٦٤٠٦	٥٦١٧٠٠	٥١٦٦٢
	توتون	١٣٥٧٣	١٠٠٣٥٠٠	٦٩١٧١٠
	نشاسته	٢٨٥٠	٢١٥٨ ٠	٦٩٤٨٧
	سائره (افیون، بویا)	٧٥٥	٦٣٠٠٠	٤٦٨٣٨
معادن وحیوانات	اوکوز وتره یاغی	٢٨٥٦	٥٠٧٨ ٠	٤٦٨٠ ٤
	حیوانات	٥٤٥١٤	٢٩٥٠٠٠٠	١٠٨٥٦ ٠
	کیریش	٢٠٤	٢٧٢٠٠	٥٥٠٥٢
	بالمومی	٢١٩	١٩٠٠٠	٣٤٩٦٠
	بوینوز، کمیك	٨٥٣	٨٤ ٠٠	٩٢٧٢
	بالق یاغی	٢٧٦٠	٤ ٢٥ ٠	١١١٠٩٠
	مانغانز	١	٣٣٠ ٠٠	١٥١٨٠
	پیاغی	٨٢١	٧١٠٠٠	٦٥٢٢٠
	پاصدرمه	٣٦٥٨	٢٨٣٤ ٠	٢٥١٥٢٨
	جلود	٣٨٥٠	٢٨٤٧٠٠	٣٩٢٨٨٦
	ذخیره	٨٠٣	٧٠٧٠٠	٣٢٥٢٢
	تفتیك	٢٠٧	١٩٠٠٠	٣٤٩٦٠
	سائره	٨٦٠	٣٩٨٠٠	٢٧٤١٠
مصنوعات محلیه	باقر و یمنی	٥٤٠	٥٧٤٠٠	١٣٢٠٢٠
	ایپلك پاموق بزی	٥٧٠	٦٦٥ ٠	٢٤٤٧٢٠
	ادوات صناعیه	٣٣٢	٢٣٦٠٠	٤٣٤٢٤
مصنوعات اجنبیه	چای قهوه شکر	٤٧٣	٣٤٩٠٠	٣٢١٠٨
	بوش چوال	٧٨٢	٩٦٨٠٠	٢٦٧١٦٨
	ادوات کیمیویه	٣٧١	٢٣٤٠٠	١٢٠٩٨
	صندق وتهی واریل	١٣٥٢	١٦٠٠٠	٣٦٨٠
	معادن	٨٤٢	١٥٠٠٠	٦٩٠٠
	البسه	٨٧٢	٥١٣٠٠	٩٤٣٩٢
	سائره	٣٢٤٢	٢٣٠٣٠٠	٢١١٨٧٦
	۱۸۸۸ سنەسی	٢١٨٩٠	١٨٨٤٥٤٠٠	٧١٦٠٤٣٢

طربزون اسكله‌سنه ادخالات ١٨٨٨

اشياء متنوعه	دنك	كيلوغرام	فرانق
اسپرتو روم	٧٤٠	٣٢٠٩٠٠	١٠١٦١٤
بيرا	٧١٨	٥٦٧٠٠	٢٥٩٤٤
قهوه	٤٠٩٣	٢٥٥٧٠٠	٤٧٠٤٨٨
بيبر دارچين	٢١٩	١٣٧٠٠	٢٥٢٠٨
دقيق	٢٣٣١٩	١٨٤٢١٠٠	٣٣٨٩٤٦
ميوه سبزه	٨٤٠	٢٢٦٠٠	٤١٥٨
قورى يمش	١١٤٠	٧٥٠٠٠	٢٧٦٠٠
زيتون ياغى	٢٥٤٥	٤٩٦٠٠٠	٣١٩٤٢٤
مقارنه پكسماد	١٩٩٤	٦٥٩٠٠	٤٢٤٢٩
مصر آرپه بغداى	٢٦٣٣	٢٩١٠٠٠	٢٦٧٧٢
زيتون	٧٠١	١٢٥٨٠٠	٤٦٢٩٤
ليمون پورتقال	٤٤٠١	١٩٣٣٠٠	٣٥٥٦٧
پرنج	٣٢٢٥	٣١٣٥٠٠	٨٦٥٢٦
شكر	١٦٥١٨	١٨٦٥٢٠٠	٨٣٣٠٠٥
چاى	١٠٧٨	١٠٦٨٠٠	٢٩٤٧٦٨
شراب	٢٩٦٢	٢٣٥٩٠٠	١٤٤٤٠٣
سائره	١٠٥٢	٧١٩٠٠	١٠٨٥٦٠
پاموق	١٤٧	١٧٣٠٠	١٥٩١٦
روم	٢٤٠	١٤٨٠٠	٨١٧٠
باقر	٧٨٠	١٠٣٣٠٠	٩٥٠٣٦
سيسام وبزورات	١٣٨	١٣٧٠٠	٧٥٦١
سودا	١١١٣	١٢٢٠٠٠	١١٢٢٤
حرير	٢٢	١٢٠٠	٢٥٧٦٠
دخان	٢٠١١	١٥٩٠٠٠	٢٩٢٥٦٠
سائره	٤٢٠	٢٩٩٠٠	١١٠٠٣
	٣٨٦	٥٣٥٠٠	٤١٥٥٢
ايپلك	١٠٢٥	١٠٨٣٠٠	٢٧٠٩٨٥
ابدسه	٨٤٥	١٠٠٦٠٠	١١٢٩٣٩٢
فس	٦٠	٧٨٠٠	٧١٧٦٠
صرمه شريت	٤٩	٨٠٠	١٨٩٥٢
اقمشۀ قطنيه	٢٢٥	٢٢١٠	١٣٤٥٩٦
حلب قماشى	١١٣٤٠	١٧٢٤٩٠٠	٤٧٧٢٨٢٢
بوش چوال	٧٧١	٧١١٠٠	٢٢٨٩٤٢
اقمشۀ حريريه	٤٦٤	٤٠١٠٠	٢٦١٣٧٢
سائره	١٣٠٠	٢٩٠٩٠٠	٢٣٦٠٧٢
	١٦١	١٣٨٠٠	٢٦٠٣٦٠
يكون	٩٠٦٧٥	٩١٤٧٣٠٠	١٠٨٢٥٧٥٣

ادخالاتك متباقیسی

اشیاء متنوعه	دنك	کیلوغرام	فرانق
نقل یکون	٩٠٦٧٥	٩١٤٧٣٠٠	١٠٨٢٥٧٥٣
مشمع	٤٨	١٣٠٠٠	٥٩٨٠
چاليك	٩٨٠	٦٦٠٠٠	٢٩٥١٤
چیوی	٦٧٣٠	٢٦٠٣٠٠	٧١٨٥٢
باقر	٨٩	١٠٠٠٠	١٨٤٠٠
قلای	١٨٨	٢٢٣٠٠	٦١٥٤٨
تیمور	٢٩٤١٠	٨٧٨٠٠٠	١٨٣١٢٦
تشکه	٢٦٠	١٥٠٠٠	٤٨٣٠
ادوات حدیدیه	٢٣٢	١٨٩٠٠٠	١٧٣٨٨
تیمور تل	١٦٦	١٧١٠٠	٣١٤٦٤
دیکیش ماکنه‌سی	٢١٧	٤٢٢٠٠	٥٩٢٠٢
قورشون وصاچه	٢٨٣	٢٨٣٠٠	١٠٤١٤
خردوات	٢٨٧٧	٢٨٤٨٠٠	١٨٣٧٢٤
توتیا	٣٤	٨٨٠٠	٤٠٤٨
شمعه‌لی کبریت	٧٣١	٦٣٠٠٠	٣٢٢٠٠
آرسنیق، امونیاق	٦١	٧٠٠٠	٦٤٤٠
تام آغاجی وسائره	١٣٨	٨٦٠٠	١٩٧٨
موم	٤٠٤٢	٣٩٥٠٠	٤٣٦٠٨
طوغله	٨٠٨٦	١٢٩٠٠٠	١١٨٦٨
چوید	١٢٢	١١٥٠٠	٣١٧٤٠
اجزای متعدده	٣٨٠	٣٠١٠٠	٧٤٠٦٠
آینیه	٨٢	٩٨٠٠	١٥٣١٨
کتب	١٨٤٣	٢٥١٦٠٠	١١٤٤٤٨
زیوت	٦٣٥	٤٧٥٠٠	٤٨١١٦
پترول	١١٢٤	٣٧٦٠٠	٥١٨٩
صابون	١١٨٦	٨٥٢٠٠	٤٧٢١٤
پورسلن وشیشه	١٠١٤	٤٧٣٠٠	٥٨١٠٧
سائره	٢٠١٢	٤٧٥٠٠	٢٧٧٣٨
نی چووال وفوچی	٣٦٧	١٢٠٦٠٠	٣٩٥٦٠
اورغان	٣٢٥	٣١٠٠٠	١٧٨٢٠٤
حام باقر	٣٢	٥٨٠٠	٢٨٥٢٠
البسه	٩٥٦	١٤٠٠	٣٩٥٢٣
عطرياب	٥٢٨	٧١٦٠٠	١٧٨٢٠٤
کتب متنوعه	٤٦٠	٥٠٤٠٠	٨٦٤٨٠
تحته	٣٢٢	٣٥٠٠٠	٣٣٨١٠
سائره	٢٢٥	٢٥٩٠٠	٢٣٠٠٠
	٣٢٠	١٦٥٠٠	٣٦٨٠
	٣٥٤٠	٨٠٠٠	٣٣٥٦١٦
جمعاً یکون	١٦٠٧٢٠	١٢٣٤٠٠٠٠	١٢٧٩٤٩٩٢

١٨٨٨ سنه‌سی ایران ایچون طربزوندن ترانسیت طریقیله امرار اولنان اشیا

جنس اشیا	انكلیز	عثمانلی و مصر	اوستریا و المانیا	فرانسه	روسیه	اسویچره وایتالیا	بلجیقه واسوج	یونان و امریقا	رومانیا و بلغارستان			
كبریت	٦٢٢٨	»	١٠٤٨٨٠	»	»	١٨٤٠	»	»	»	٢٦٩٣	١٩٨٠٠٠	١١٢٩٤٤
پاموق ایپلكی	٢٣٠٠٠	»	١٣٨٠٠	»	»	٦٣٤٨	»	»	»	١٨٠	١٧٣٠٠	٤٣١٤٨
اياق قابی ومشین	٥٥٢٠	٧٣٦٠	١٤٧٢٠	٦٥٧٨٠	»	»	»	٧٣٦٠	»	٢١٥	٢٣٥٠٠	١٠٠٧٤٠
چوقه ویوك معمولاتی	١١٥٠٠٠	»	١٠٦٩٩٦٠	١١٩٥٠٠	»	»	٩٢٠٠٠	»	»	١٤١٣	١٤٠٣٠٠	١٢٩٦٤٦٠
تل وغالون	»	٥٥٢٠	٢٢٠٨٠	٧٣٦٠	»	»	»	»	»	٣١	١٢٠٠	٤٩٦٠
اقمشهٔ قطنیه	٨٩١١٣٤٠	٣٩٤٤٠	٤٦٦٩٠	٤٩٨١٢	»	٣٠١٧٦	»	»	»	٢٨٣٣٣	٣٠٩١١٠٠	٩٩٦٦٩٥٨
حریر وعطریات	٥٢٢٠	٢٧٦٠	٦٩٠٠٠	٥٧٩٦٠	»	»	»	»	»	٤٥١٠	١٦٦٣٠٠	٢٢٩٠٩٤
معادن	١١٠٠٠	»	٢٧٦٠٠	٤١٤٠٠	»	»	٤٨٣٠٠	١٧٩٤	»	٥٣٢	٤٩٠٠٠	١٣٤٩٤٠
كتب وكاغد	١٨٩٠٦	٩٦٦٠	٢٠٢٤٠	٨٢٨٠	»	١٨٤٠	»	»	»	٦٦٠	٥٠٧٠٠	٥٨٩٢٦
پورسلن ومعمولات خارجیه	١٤٧٢٠	»	٧٠٣٦٢	٣٣١٢٠	»	١٣٨٠٠	٥٥٢٠	»	»	١٦٧٣	١٥٥٦٠٠	١٣٧٥٢٢
خرده‌وات	٣٨٦٤٠	٥٥٢٠	١٢٠٨٨٨	٢٢٠٨٠	»	»	١٩٣٢٠	١٨٤٠	»	٢٤٥٠	٢٤٠٠٠٠	٢٠٨٢٨٨
اقمشهٔ حریریه	١٨٤٠٠	٥٥٢٠	٦٢٥٦٠	٦٩٠٠٠	»	٤٦٠٠٠	»	»	»	١٣٠	٩١٠٠	٢٠١٤٨٠
شكر	»	»	»	٢١٠٩٧٤	»	»	»	»	»	٤٤١٠	٤٤١٠٠٠	٢١٠٩٧٤
چای	١٦٦١٥٢٠	»	»	»	»	»	»	»	»	٦٢٩٦	٦٠٢٠٠٠	١٦٦١٥٢٠
آینه وجام	»	»	٤٤١٦	٣٦٨٨	»	»	١٤٦٢٨	»	»	٩١٠	٦٣٠٠٠	٢٢٧٢٤
سائره	١٤٠٧٦	٢٠٧٠٠	٧٣٦٠	٩٢٠٠	٥٥٤٠	٤١٤٠	١٨٤٠	٤١٤٠	٩٢٠	٤٤	٥٨٢٠٠	٦٧٨٩٦
	١١٨٤٢٥٦٦	٨٦٤٨٠	١٦٥٤٥٥٦	٦٩٧٦٤٦	٥٥٢٠	١٠٤٤٤٤	١٨١٦٠٨	١٥١٣٤	٩٢٠	٥٤٨٧٦	٥٣٠٦٢٠٠	١٤٥٨٨٥٧٤

طربزون طریقیله ١٨٨٨ سنه‌سی ایراندن ترانسیت صورتیله احراج اولنان اشیا

شال، ایپك قماش	»	٨٠٩٦٠٠	»	»	»	»	»	»	»	٢٢٥	٢٢٠٠٠	٨٠٩٦٠
قوری یمش	»	٨٤١٨	»	٩٥٢٢	»	»	»	»	»	١٣٣	١٣٠٠٠	١٧٩٤٠
یوك	١١٩٦٠	»	»	٦٤٤٠	»	»	»	»	»	٢٣	٢٠٠٠٠	١٨٤٠
ایران منسوجات قطبیه‌سی	»	٤٨٧٦٠	»	»	»	»	»	»	»	٨٢	٥٣٠٠	٤٨٧٦٠
ضمغ	٤٠٤٨٠	»	»	١٤٣٥٢	»	»	»	»	»	٤١٨	٢٩٨٠٠	٥٤٨٣٢
باموق	»	»	١٢٧٨٨	»	»	»	»	»	»	١٤٦	١٣٩٠٠	١٢٧٨٨
یکی دریسی	»	١٥١٨٠	»	٥٩٣٤٠	»	»	»	»	»	٥٢٦	٥٤٠٠٠	٧٤٥٢٠
قوری اوزوم	٣١٥٥٦	٦٤٤	٢٧٨٢٠	٧٥٩٩	»	»	»	»	»	١١٦٨	١٠٥٠٠	٦٧٦١٩
قوزه، افیون	٨٢٨٠	١٣٢٤٨٠	»	٥٥٢٠٠	»	»	»	»	١٦٠٠٨	٢٠٤	١٥٦٠	٤٣٠٥٦٠
خالی	٢٨٣٣٦٠	٧٣٦٠٠٠	١٨٧٦٨٠	٨٨٧٨٠	»	٩٢٠٠٠	١٢٨٠	»	٤٦٠٠	٢٨٦٢	٢٨٥٠٠٠	١٣١١٠٠٠
تومبکی	»	٢١٢٩٩٨٤	٢٥٧٦	»	»	٩٢٠٠	»	»	٢١٨٠٤٠	١٢٩٧٢	١٢٨٢٥٠٠	٢٣٥٩٨٠٠
سائره (قلم، پرنج)	١٨٤٠٠	٩٥٨٦٤	١٤٩٩٦	١١٩٦٠	١١٠٤٠	١١٠٤	٩٢٠	»	٢٧٦٠	١٨١٤	١٣٧٥٠	
١٨٨٨ سنه‌سی	٢٦٨٥٥٦	٣٩٧٦٩٣٠	٢٤٥٨٠٠	٢٥٣١٩٣	١١٠٤٠	١١٠٤٠	٢٣٠	»	٣٨٥٤٨٠	٢٠٧٩٠	١٩٨٣٦٠٠	٥٣٦٢٨٦٣

طربزون لیمانینه بر سنه ظرفنده ١٠٧٩١ طونه جسامتنده اون ایکی ١٢ انکلیز واپوری ٩١٦٩٢ طونه جسامتنده ١٠٠ اوستریا واپوری ١١٦٩٣ طونه جسامتنده ١٠ دانیمارقه واپوری ١٤٨٧١٨ طونه جسامتنده ١٠٣ فرانسز بایراغنی حامل واپور ٤٥٣٠٥ طونه ثقلتنده ٥٤ یونان باندیره‌لی سفاین ١٢٠٠٠ طونه جسامتنده ١٨ ایتالیان سفاینی ١٦٥١٠٤ طونه حموله‌لی ٨٢٣٤ عثمانلی مراکب بحریه‌سی ٩٢٤٦٠ طونه ثقلتنده ١٤١ روس سفاینی ورود ایدوب سفاین وارده‌نك مجموعی ٨٦٧٣ ومجموع طونه‌لری ٥٧٨٥٨٠ مقدارینه بالغ اولور.

لیمان مزبوره‌دن چیقانلر ایسه ٥٧٩٥٣٩ طونه جسامتنده ٨٥٦٩ سفائن مختلفه اولوب بونلر میاننده ٨١٢٩ عددی عثمانلی باندیره‌سی آلتنده‌در.

طربزون ولایتی: بحر سیاه ساحلنك قرق برنجی درجهٔ عرض شمالیسنی ارائه ایدن دائرهٔ متوازیه تحتنده و ٣٣:٤٠ درجه طول شرقیده واقع اوله‌رق شمالاً بحر سیاه شرقاً روسیه مملکتی قسماً ارضروم ولایتی جنوباً ارضروم وسیواس غرباً قسطمونی ولایتی ایله محاط ومحدوددر مساحهٔ سطحیه‌سی ٣٨٤٠٣١٠٢ دونم یاخود تربیعاً ٣١٣٠٠ کیلومتره وسعتنده در.

ولایتك طولی عرضندن زیاده اولوب طولاً ٤٣٤ وعرضاً ٧٤ کیلومتره امتداد ایلر.

نفوس: ولایتك وسعت وجسامتنه نظراً اهالیسی چوق اولوب ولایات شاهانه‌نك اك زیاده غلبه‌لکلیسی عد و اعتبار اولنور.

اك صحیح حساباته نظراً ولایتك اهالئ موجوده‌سی ١،٤٧٧،٧٠٠ نفوس اولوب بونك ٦٣٦٧٠٠ قدری مسلم ١٩٣ بیکی روم (٤٤١٠٠) ی ارمنی متباقیسی ملل سائره‌در.

نفوس عمومیه اراضی‌یه تقسیم ایدلدکده هر کیلومتره باشنه ٧٨ نفوس اصابت ایدر ایسه‌ده بو حساب هر جهته قابل تطبیق دکلدر مثلا طربزون سنجاغنده کیلومتره باشنه ١٧٠ نفوس تقدیر اولنور.

طاغلر: ولایتك هر جهتنه یایلمش اولان پونتیك سلسله‌سی بروجه آتی فروع وشعباته منقسمدر:

(١) جیل طاغی که لازستان سنجاغنك حدودینی تشکیل ایتمشدر.

(٢) قولات طاغی (٨١٣٠ قدم) آیا پاولی، ریغ‌انا، قره‌غاچام، ارمز، قزان قیا، چال طاغی، قره‌کول طاغی، شاشامان تپه، قاچ بل طاغی (٤٧٠٠ قدم) کبی تپه‌لری حاوی اولوب طربزون سنجاغی حدودنده درلر.

(٣) طاطان طاغی و کومبت طاغی قره‌حصار شرقی سرحدنده درلر.

(٤) قره طاغ صامسون اراضیسی حدودنده کائندر.

انهار: ولایتی صولایان نهرواِیرمقلر غربدن شرقه طوغری اولمق اوزره شونلردن عبارتدر:

(١) قزل ایرمق که سیواس ولایتی داخلندن نبعان ایتدکدن صکره حدود ولایته دخول ایتدیکی نقطه‌دن اعتباراً بافره‌یه قدر اللی بش کیلومتره قطع ایتدکدن صکره موقع مزبورك ٢٠ کیلومتره شرقنده دکزه دوکیلور.

(٢) مرد ایرمق قره‌طاغ ییغیننددن ظهور ایدرك همان آلتمش کیلومتره قدر مسافه قطع ایتدکدن صکره بحرسیاهه دوکیلور.

(٣) یشیل ایرمق‌در بونلرك ایکی عدد منبعی واردر بریسی کلکیت قضاسندن دیکری توقاد حوالیسندن کلور و ایکیسیده اولا یکدیکرندن غایت بعید اولدقلری حالده بالاخره حدودولایتك ١٠ کیلومتره کریسنده بربرینه قاووشورلر.

نهر اورادن اعتباراً یشیل ایرمق نامنی الەرق غایت محصولدار اولان چارشمبه اووه‌سنی اسقا و مجراسنك آلتمش کیلومتره محلی داخل ولایتی طولاشدقدن صکره متعدد اغزلرله قره‌دکزه دوکیلورکه بواوچ اغزك اوچیده سیر سفائنه الویرشلیدر.

(٤) ترمه چایی ایکی نقطه‌دن نبعان بوحدودولایته قدر ٦٠ کیلومتره مسافه قطع و بعده حدودی آشه‌رق اولا غربه وصکره شماله طوغری تبدیل استقامتله ترمه قصبه‌سندن بالمرور دکزه دوکیلور.

(٥) خارشید چایی کمشخانه لواسنی کاملاً اسقا و مجراسنك قسم اعظمی غیر قابل التقرب قیالقلر اراسنده‌کی بوغازلردن مرور ایدر.

بونلردن بشقه دکرمن دره قره‌دره اوف چایی کبی صولر وار ایسه‌ده بالنسبه اهمیتدن عاریدرلر.

ولایتده بری بافره ایله آلاچام اراسنده دیکری چارشمبه قربنده ایکی عدد کول وار ایسه‌ده هر ایکیسنك دخی اهمیتلری یوقدر.

سواحل: ولایتك سواحلنده مکمل لیمان همان یوق کبیدر. بناءً علیه فورطنه‌لی هوالرده کمیلره ملجاء اوله‌بیلان مواقع شونلردر:

وونا — پلاتانا — زفیره

پلاتانا لیمانی یروس وزیتون برونلریله محافظه‌لی اولندیغندن فورطنه‌لی هوالرده طربزونه امد شد ایدن سفائن ایچون یکانه ملجاء در.

زفیره کره‌سون ایله تیره‌بولی اراسنده بولنه‌رق بالخاصه یلکن کمیلرینك بارنملرینه مخصوصدر.

سواحلده‌کی فنار مواقعی غربدن شرقه طوغری: حوپا، ریزه، طربزون، یروس، کره‌سون، وونا، چالتی، صامسون موقعلریدر.

محصولات: ولایتده مصر بغدایی فقرای اهالی ایله حیوانات اهلیه‌نك یگانه مدار تعیشی اولمغله کثرتله زرع اولنور.

فندق جوز ولایتدن روسیه واوروپایه کلیتله اخراج اولنور.

فاصولیه بوکرلجه فرانسه‌ده کلیتله صرف واستهلاك اولنمقده‌در.

توتونك اعلاسی صامسون سنجاغنده یتشور.

میوه ایله سبزه کمش خانه‌ده بولنوب خارجه کلی اخراجات وقوعبولور.

آصمه زراعتی مقدما پك مهم ایدیسه ده فیلوقسرا قورقوسی شمدیلرده بوزراعتی گیری براقمشدر.

آربه علف صامسون لواسنده برکتلی اولوب فرانسه‌نك بر بیوك قسمنده صرف اولنور.

معمولات: سواحلك امتدادی واورمانلرك کثرتی داخلنه نظراً زیاده اولدیغندن بوجهت اهالیسنك باشلوجه صنعتی بالقجیلق وکراسته اعمالیدر.

سواحلده کراسته اعمالاتی قدیم اولوب رواج وصرفیاتی زیاده اولان تخته ایله دیرکار قطع واعمال اولنمقده‌در.

وطربزون سنجاغنده متعدد ومکمل قادینلره مخصوص ایپکلی ورنکلی غایت ظریف طوقومه و پشتمال وچارشاف وحمام طاقملری وارزنجان وحلب وازمیر کاری اقمشهٔ متنوعه و رنکلی آلاجه سجاقلی کیفیه و قوشاق دستگاهلری موجوددر.

چارشافلرك بیاضی ۳۰۰، ۳۵۰ وپشتماللرله کیفیه‌لر ۴۰ـ۵۰ غروشه صاتیلور.

طربزون قیومجیلرینك کمشدن تلکاری ایش ایشلمك وصواتلی کمش آوانی اعمال ایتمکده مهارت نامه‌لری واردر.

یقین وقتده طربزونده ایکی عدد صابون فابریقه‌سی کشاد اولنه‌رق غایت نفیس صابون اعمال ایتمکده و دباغ وقوندره‌جی مغازه‌لرنده مشین ویرلی کچی دریسندن احتیاجات محلیه‌یه کافی یمنی، قالوش ومست کبی شیلر یاپیلمقده در.

ریزه‌نك آلتون باش وکتان بزی دنیلان منسوجی پك مشهوردر.

گیره‌سونده اولدیغی کبی ریزه‌ده دخی مکمل قایق وصندللر انشا اولنوب طوغله وکره‌مید ایچون متعدد دستگاهلر موجوددر.

حیوانات: چارپا حیوانات وحشیه‌دن آیو، طوموز، کیك وطیوراندن قرتال آق بابا بلدرجین و سائره‌یه تصادف اولنور.

حیوانات اهلیه‌یه گلنجه ۴۰۰۰۰ اینك واوکوز ۸۰۰۰۰ قیون وکچی ۵۰۰۰۰ آت وقاطر موجوددر.

اورمان ومعادن: اورمانلر ولایتك

...نده برنی قاپلامشدر . اك زیاده
...رمانلغه سمت طربزون کرەسون
...امسون قضالری اولوب بونلردەکی
...اجلرك باشلوجه جنسلری قره اغاج
...ستانه قاین کولکن قزلجق چام
...سائرەدر.

... جانیك سنجاغنك اورمانلری میشه
...ستانه قره آغاج دیشبوداق قزلجق
...نوردر .

...کمش خانه اورمانلرنده ایسه قزلجق
...ستانه قاین کولکن چامدن عبارتدر.

... ولایتك معدنلری مقدما اهالینك
...لوجه معیشتنی تشکیل ایدر ایدی.

ولایتده ۱۲۰ عدد معدن موجود اولوب جملەسنده پونت سلسلەلری اوزرندەدر.

بونلردن طربزون سنجاغی داخلنده ۲۱ سیملی قورشون ۳٤ باقر ۳ باقر مع قورشون ۲ مانغانز ۱۰ تیمور ۲ کموركمش خانه سنجاغنده ۳۷ سیملی قورشون ٦ باقر جانیك سنجاغنده بر سیملی قورشون برعدد مانغانز معدنلری واردر .

ولایت بروجه آتی اقسام ملکیەیی حاویدر :

	قضا	نواحی
طربزون سنجاغی	طربزون	ماچقه، بومورا، شارلی، طونیا
	سورمنه	
	اقچه آباد	
	وقف کبیر	
	کورەله	
	تیرەبولی	
	کیرەسون	برازیس، کشاب، اق کوی، اینال، بولانجق
	اردو	پرشنبه، اولو بك، بولومان، قایزامان، دایباسی

صامسون سنجاغی	صامسون	قواقق
		قره‌قوش
		آلاچام
	اونیه	
	بافره	
	فاتسه	
	ترمه	
	چارشمبه	
لازستان	ریزه	قره‌دره، میاوری، وقف
	اوف	
	حوپه	آرخوی
	آتنه	همشین
کمشخانه	کمشخانه	یحوندره، قوساغ
	طرول	فورتوق
	شیران	
	کلکیت	

معارف : ولایتده ۲۸۹۱ باب مکاتب ومدارس وبونلرده ۳۰۶۱ معلم موجود اولوب مصارفات سنویه‌سی ۵۰ بیك لیرایی متجاوزدر.

هر سنجاقده مختلف اولمق اوزره عموم ولایت سکنه‌سنك طقوز بچقده بریسی اوقویوب یازمق بیلور. اڭ زیاده معارفی ترقی ایدن سنجاق طربزون سنجاغیدر .

طرسوس .– Tarse. اطنه ولایتنك مرسین سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در.

مرسین اسکله‌سی ایله اطنه اراسنده بولنان شمندوفر خطنك و طرسوس چاینك اوزرنده و ۳۰ کیلومتره مسافه‌ده واقع اولوب اونبش یکرمی بیك قدر اهالیسی ۳۱ قدر جامعشریف ۴۳ مکتب و مدرسه ۵ کلیسا پاموق فابریقه‌سی بزستان و سائره‌یی محتوی اولوب اهالینك متمولانی یازین حرارتدن یایلالره کیدرلر.

وقتیله دکزه نهر واسطه‌سیله مربوط و مراکب بحریه کیدنوس دنیلان طرسوس چاینده اجرای سیر و سفر ایتدکلرندن عادتا بر اسکله حکمنده و تجارتنك ترقیسی سببیله اسکندریه‌یه رقابت درجه‌سنه قدر وارمش ایدی شهر پك اسکی اولوب ملل مختلفه النه کچدیکندن اطراف و حوالیسی آثار عتیقه و انقاض ایله مملودر.

طرسوس قربنده اصحاب کهفك غار مشهوری واردر.

خلفای عباسیه‌دن مأمون خلیفه‌نك
قدی و جناب دانیـال نبینك مقامی
رتکاه موحدینه‌در.

طرسوس قضاسی : قوصـون،
شتیور جانب‌شهر نمرون اولاش
لك تکه‌لر نامنده یدی ناحیه ۱۶۱
یه ۴۰۴۱۰ نفوسی مشتمل اولوب
رمانی وتوت اغاجلری باغ وباغچه‌لری
یدر.

توت اغاجلری یوزندن سنوی قوزه
صلاتی اوتبش یکرمی بیك قیه‌یی بولور
انك اورمانلغی ۲۵ ساعت طولی
۳۰ ساعت عرضنده‌اولوب باشلوجه
جلری میشه پنار قطران صندال
دیج یبانی زیتوندن عبارتدر.

نواحیء محققه‌دن نمرون ناحیه‌سی ۱۵
یه ۲۹۱۰ اهالی‌یی محتوی اولوب
کزك اسکی لامیرون در.

اولاش ناحیه‌سی ۲۲ قریه ۲۰۶۵
سی جامعدر.

کولك ناحیه‌سی ۸ قریه ۱۸۵۰
نه‌یی جامعدر.

کولك بوغازی دنیلان کدیك متقد
ك کلکیا قپولری دیدکاری معبر
وب طرسـوسك برکون اوزاغنده
ع و بیراملر و بیوك قسـطنطنیه
ناد اولنان برطاق ظفره منتهیدر.

اشبو بوغاز غایت اهمیتلی اولوب
کندر کبیرك دارایی مغلوب و اسیر
یله مشهوردر.

طرسوس چایی .— «کیدنوس» طول مجرا ۱۰۰ کیلومتره وسعت حوضه تربیعاً ۱۴۰۰ کیلومتره.

اطنه ولایتنده جاری برصواولوب بوغا طاغلرندن نبعان ایله شرق جنوبی‌یه طوغری جریان ایدر وکولك بوغازندن کلان برتابعی آلدقدن صکره طرسوسك باغچه‌لرینی اروا و برآزاشاغیده یایله‌رق سیهانك غربنده دکزه قاریشور.

بو صـویك قسم اعـلاسی جهنم دره‌سی دنیلان صرپ برواديده جریان وطرسوسك اشـاغیسنده قدیماً دکزه قاریشه‌رق طرسوسی بر اسکله حالنده بولندردیغی حالده نهرك کتوردیـکی چامورلردن ساحل ایلرولیه‌رك شهری دکزدن تبعید ایتمشدر.

طرطوس .— بیروت ولایتنك طرابلس شام لواسنك مرکز نواحیسندن اولوب طرابلسك اون ساعت قدر شمالنده واراد اطه‌سی قرشوسنده واقعدر وقتیله پك معمور و فنیکه دورنده تجارتی حددن افزون ایدی.

ناحیه‌سی درت قرا ۳۵۰۰ نفوسی محتوی در.

طرنوی .— بلغارستان داخلنده صوفیه‌نك شمـال شرقیسنده یانتره صویی اوزرنده سنجاق مرکزیدر. نفوسی ۱۵۰۰۰

طرول .— طرابزون ولایتنده کمش خانه لواسنه مضاف برقضانك اسمی در.

نصفندن زیاده‌سی مسلم اوله‌رق ٣٧ بیك نفوسی مشتمل وکورتین ناحیه‌سیله برابر ٩٤ قریه‌یی جامعدر .

اراضی قولات وقومبت طاغلرینك قوللریله عارضه‌لی وقوۀ انباتیه‌سی آزدر حارشید چایی قضایی اروا ایدر .

محصولاتی احتیاجات محلیه‌یه غیر کافی درجه‌ده حبوبات ایله پتاتسدن عبارتدر اورمانلری یوقدر محروقاتی چالیلره منحصردر . معدنیاتی چوق ایسه‌ده هنوز استفاده ایدلمیور . حیوانات اهلیه‌سی سائر قضالره نسبة مفقود حکمنده‌در انجق میوه اغاجلری کثیر و الماسی پك معتبردر . مرکزی اردسه قاریه‌سی درکه حارشید چایی قربنده در .

طفیله .- سوریه ولایتنك معان سنجاغنده برقضا اسمی در.

طمراش .- ادرنه ولایت کو. ملجنه لواسنده رو. بحوز قضاسنه مضاف بر ناحیه‌در.

طوائف .- موصل ولایتنك سلیمانیه لواسنده بر ناحیه در.

— **طواش .-** آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب دکزلینك ٢٠ کیلومتره قدر کریسنده خوناس طاغنك بر شعبه‌سی اتکنده و بیوك مندرس توابعندن آق چایك یقیننده ٣٧ درجه ٣٨ دقیقه عرض شمالی و ٢٦ درجه ٣٥ دقیقه طول شرقیده واقعدر.

اهالیسنك درتیوز قدری رو[illegible] متباقیسی مسلم اوله‌رق ١٠١٣٢ واماکن[illegible] ٢١٣٦ مقدارنده‌در.

قصبه‌ده بری رشدیه اولمق اوزر[illegible] اوچ مکتب درت باب جامع شریف[illegible] ٦ مسجد برمدرسه ١٠٥ دکان ٢ خا[illegible] برحمام و بر بازآری واردر.

هواسی معتدل صویی آزاطرافنده با[illegible] وبغچه‌لرو بزاعمالنه مخصوص دستگاهلر[illegible] حاویدر.

طواس قضاسی: شمالا سرای کوی[illegible] و دکزلی شرقاً غربی قره‌اغاج قضالری[illegible] جنوباً منتشا غرباً آیدین سنجاقلری[illegible] محدوددر.

مساحۀ سطحیه‌سی ٢٦٢٩ مربع[illegible] کیلومتره اولوب بونك درتیوز کیلومتره‌سی[illegible] اورمان ایکی یوز کیلومتره‌سی مراعد[illegible] عبارتدر.

آق چای حوضه‌سنده‌کی اوو[illegible] و وادیلر مستثنا اولمق اوزره اراضی[illegible] کاملاً سنکستان وعارضه‌لیدر.

حبوبات ایله اوزومی کثرتلی اولو[illegible] سائر محصولی یوق کبیدر.

مصنوعاتی برنوع بزدن عبارتدر.

نفوسی ٥٢٧٧٦ کشیدر.

قضاده بروجه آتی اماکن مختلفه واردر[illegible]

٣٢ جامع
١٢٩ مسجد
١٦ تکیه
٧٨ مکتب

۲۵ کتبخانه
۱ حکومت قوناغی
۱ عسکری دوبوی
۱ حبسخانه
۱ تلغرافخانه
۳۰۰ چشمه و سبیل
۱۲۲۵ حیوان طامی
۷۸۰ صمان طامی
۳ اعمالات نسجیه کارخانه‌سی
۱۲۳۵۰ خانه
۲۵۹ دکان
۲۵ مغازه
۳۱ قهوه
۱۰ خان
۱۲ فرون
۶۵۱ آخور

طوباقلی.— انقره نواحیسندندر.

طوپراق قلعه.— ارضروم ولایت بایزید سنجاغنده الشکرد قضاسنك مرکز اداره‌سی اولوب ارضرومدن ۱۲۶ و بایزیددن ۱۳۷ کیلومتره اوزاقدر روسیه حدودینه ۱۱ کیلومتره بعید مورات حوضه‌سنده قوزه طاغی اتکنده واقعدر.

۳۰۰۰ قدر اهالیسی و ایران جاده‌سی اتصالنده اولمغله ایجه تجارتی واردر.

بو اسمده برده اطنه ولایتنك جبل برکت سنجاغنده عثمانیه قضاسنده بر قصبه دها موجوددر.

طوتاق.— ارضروم ولایتنك بایزید سنجاغنده بر ناحیه اولوب دیکر اسمی عنتاب‌در.

طودرغه.— سیواس ولایتنك اماسیه سنجاغنده عثمانجق قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

طوراغان.— قسطمونی ولایت سینوب سنجاغنده بوی آباد قضاسنه مضاف بر ناحیه‌در.

طور.— لسان نبطیده طاغ معناسنه اولوب ممالك شاهانه‌نك جهات مختلفه‌سنده یالکز و یا دیکر اسملره اضافتله بر چوق طاغ و مواقع واردر ازجمله طورسینا طور زیتا طور عابدین طور وسائره کبی.

طوربالی.— کونیك ماده‌سنه نظر اولنه.

طورخون.— سیواس ولایتنك حافیك قضاسنده بر ناحیه‌در.

طورطوم.— تورتوم ماده‌سنه باق.

طورغودلی.— قصبه ماده‌سنه باق.

طورغودلی قصبه.— آنف البیان قصبه قضاسنك مرکزی اولوب ازمیردن آلاشهره کیدن تیمور یول حطك اوزرنده وبوز طاغنك اتکنده کدیز چاینك صول طراف توابعندن بری اوزرنده واقعدر.

مغنیسادن شمندوفرله اوزاقلغی بر ساعت چکر.

اهالیسی ١٤٧٠١ نفوس واماکنی ٣٦٧٥ مقدارندهدر. قصبه مادهسنه دخی مراجعت بیوریله.

طوز. — اشقودره ولایتنك مرکز لواسنه ملحق برقضانك اسمیدر.

طوز کولی. — نام دیکر قوچ حصار کولی. قونیه ولایتنده اقسرای واسبکشان قضالری ازاسنده وقونیهنك یکرمی ساعت قدر شمال غربیسنده واقع اولوب ساحلنده قوچ حصار نام قصبه بولنغله قوچ حصار نامی دخی ویرلمشدر.

کولك دورهسی ٣٥ ساعت قدر ممتد اولوب قیشن درینلکی ٦٠ـ٧٠ سانتیمتره قدردر.

بر قاچ کوچك چای ایله صوبی تزاید ایدرایسهده یازك تبخر دنطولایی صوبی کاملا محو اولهرق کولك سطحی ٤ـ٦ سانتیمتره تحتنده برطوز طبقهسی تحصل ایدرکه مذکور طوز غایت براق اولوب مقداری ٢٠ میلیون کیلوغرامی تجاوز ایلر.

مذکور طوز دولتك برنجی درجه زنکین مملحهسی اولوب ولایتی اداره ایتدکدن صکره انقره ولایتنك جنوب جهتلرینه دخی سوق اولنمقدهدر.

طوزکولنك اورتهسنده اوچی شمال اوچی شماله قریب اولهرق آلتی عدد اطهجق موجوددر بونلرك الك بیوکی اوزرنده یکرمی قدر خانه بر کلیسایی وبر طاتلی صو قیوسنی حاوی برقصبه خرابهسی موجوددر. دیکرلری ایسه خالی وغیر مسکوندر.

تبخرات مایسدهباشلیوب حس اولنور درجهده تزاید ایدر وبو اثناده کولك دورهسی تناقصه باشلار تشرین اولده تبخرات ختامهرسیده اولهرق چیراجیق جهتندن ماعداسی کاملا انجماد ایلر.

طوز برون. — ادرنه ولایتنك کوملجنه لواسنك آخی چایی قضاسنده بر ناحیهدر.

طوزحصار. — سیواس ولایتنده عزیزیه قضاسنده و ولایت مزبورهنك حافیك قضاسنده بر ر ناحیهدر.

طوزخورماتو. — موصل ولایتنك کرکوك لواسنده بر ناحیهدر.

طوزله. — قبریسده وجزیرهنك جنوب شرقیسنده لفقوشهنك اسکلهسی اولان برقصبهدر. مذکور اسکله غایت ایشلك اولوب سفائن تجاریه ایله پوسته واپورلرینك اوغراغیدر.

جوارنده جسیم بر مملحه واردر.

طوزله. — بوسنه ولایتنده بوسنه نهری توابعندن یالته درهسیله ایکیه آیریلور ایکی قصبه اولوب برینه طوزلهٔ بالا دیکرینه طوزلهٔ زبر دیرلر.

طوزله . — درسعادتده اسکدار انقره خطی کذرکاهنده موقفدن یارم ساعت مسافهده بر قریهٔ جسیم اولوب توتون، زیتون باغی سبزه محصولاتی رواجلیدر.

طوزله کوزی . — سیواس ولایتنك قوچکیری قضاسنده بر ناحیه‌در .

طوسقه . — ممالك شاهانه‌نك ارنبودلقده مسکون قومنك بر قسمی اولوب ارنبودلغك سمت جنوبیسنده وآنی البیان طوسقه لق قطعه‌سنده مسکوندرلر . طوسقه لغك شمالنده مسکون اولنلره کیغه درلر.

هر ایکی قسمك اخلاق وعاداتی بر ایسه‌ده تفرعاتده فرقلری ولسانلرك صورت تلفظلرنده اختلافلری واردر .

طوسقه‌لرك اونده بریسی خرستیان واورتودوقس اولوب جسارت وشجاعت وثبات ومتانت ومقام خلافت معظمه‌یه کمال صدق وعبودیتله متصفدرلر .

طوسقه‌لق . — طوسقه‌لرك مسکون بولندقلری اراضی اولوب ایبر جهتنده جاری اشقومبی نهری مجراسی کیغه‌لق ایله ارالرینی تحدید ایتمشدر .

طوسقه‌لغك بر قسمنه چاملق ودیکرینه لاپلق نامنی ویرلر .

یانیه ولایتی ایله کوریجه سنجاغی ومناستر وایلبصان سنجاقلرینك برر قسمی طوسقه‌لق خطه‌سی اعتبار اولنور.

طوسیه . — قسطمونی ولایت وسنجاغنده طوسیه قضاسنك مرکزی اولوب ولایت مرکزندن ٥٠ کیلومتره بعد ومسافه‌ده وقزل ایرمق توابعندن دورز چایی قربنده ومذکور چایدن یارم ساعت مسافه‌ده الغاز طاغنك اتکنده واقعدر.

اطرافی باغلق باغچه‌لك هواسی متعدل ومیوه‌سی کثیر اولوب اهالیسی یازین باغچه‌لره طاغیلور واورالرده اقامت ایدرلر .

قصبه‌ده یدی بیك قدر اهالی بش باب جامعشریف ٣١ مسجد ٢ مدرسه برباب کتبخانه برباب ملکیه رشدیه‌سی برقاچ باب ابتدائی مکاتبی خان دباغخانه بدستان ایله ٧٥٠ قدر دکان وسائره موجوددر .

مذکور قصبه محرر فقیرك اجدادینك نشو ونما بولدیغی موقع اولوب بیوك پدرمز قضاتدن مرحوم رشید افندینك مسقط رأسیدر ، قضاسی : شرقاً سیواس ولایتی شمالاً قسطمونی وطاش کوپری قضالری غرباً وجنوباً کنغری سنجاغیله محاط ومحدوددر .

اراضیسی الغاز وکوسه طاغلری اتکاریله مذکور سلسله‌لر اراسنده کائن دورز وادیسندن عبارتدر .

طوپراغی فوق العاده منبت وقابلیتلی اولوب پرنج پاموق کتان توتون زرع اولنور .

صویی چوق اولدیغی جهتله زراعت کمال امنیتله اجرا اولنمقده‌در .

معمولاتی چوراب قوشاق چوال وامثالی شیلردر

اورمانلری فوق العاده کنیش وباشلوجه اغاجلری چامك انواعیله کولکن میشه قایندن عبارتدر .

اغاجلر محروقات وانشاآتده قوللانیلمق اوزره تدارك اولنور .

حزارلرده اعلا کراسته اعمال اولنوب خارجه سوق ایدیلور پك آزی خرستیان اولمق اوزره نفوسی ۳۵ بیك مقدارنده در .

مجموع قراسی قارغی ناحیه‌سیله برابر ۷۳ قدردر .

قضاده یوزدن زیاده جامع ومسجد اون بر درگاه اوچ مدرسه بر کلیسا ۳۵ مکتب بش خان درت حمام اوزفرون اوچیوزه قریب دکرمن وخزار یدی یوزی متجاوز دکان ومغازه واردر .

طوغانحصار . — بو اسمده بری قونیه ولایتنك اقشهر قضاسنده دیگری ادرنه ولایتنك کوملجنه سنجاق اکری‌دره قضاسنده اولمق اوزره ایکی ناحیه واردر .

طوقلر . — سیواس ولایتنده عزیزیه قضاسنده بر ناحیه اسمی‌در .

طوقلیان . — ارضروم ولایت ولواسنك کیغی قضاسنده بر ناحیه‌در .

طولاشدیر . — ادرنه ولایتنك کوملجنه سنجاغنك اکری دره قضاسنده بر ناحیه اسمی‌در

طومانیج . — «زبانزدی دومانیجدر» اناطولیده خداوندکار ولایتی داخلنده برطاغك اسمی‌در .

بو طاغك اوزری اورمانلر وواسع یایلاقلر ومرعالرله مزین اولوب تاریخ ملیزده اهمیت مخصوصه‌یی حائزدر .

غازیء نامدار ارطغرل بن سلیمان شاه حضرتلری خطهٔ رومی تشریف ایله سلطان علاء الدین مرحومدن اقامتگاه تحری بیوردقلری و سلجوقیلره معاونت علوجنابانه‌ده بولندقلری صره‌ده کندیسیله معیتی افرادینه دومانیج سمتی یایلاق تخصیص بیورلمش ایدی . الیوم ترکمن عشایرینك یازین جولانگاهی وحیوانات سوریلرینك اقامتگاهیدر . دومانیج ناحیه‌سی اینه کول قضاسنه تابع اولوب ۳۷ قریه‌دن مرکبدر اهالیسی ۸۰۰۰ نفوسدن عبارتدر .

طومور . — اپیر سمتنده وبرات قربنده برطاغ اولوب نقطهٔ مرتفعه‌سی ۲۴۱۳ متره‌در.

بو طاغ حقنده اهالی بیننده اسکیدن قالمه بعض اعتقادات کاذبه واردر.

طومور یچه . — تیموریچه‌یه مراجعت بیوریله.

طونجه.- شرق روم ایلی ایله بلغارستان حدودنده واقع قوجه بلقاندن نبعان ایدرك اوتوز اوچ ساعتلك مسافه قطع ایتدكدن صكره ادرنه شهرینك آلت طرفنده ارده نهرینه قاریشور.

حاضرصره‌سی كلمشكن یوقاریده خطای ترتیب اوله‌رق الف حرفی صره‌سنده اونودلمش اولان ادرنه ماده‌سی حقنده كتابك بمنه الكریم ختامندن صكره یازلمسی اقتضا ایدن ذیلده معلومات مكمله اعطا قلنه‌جغی وعد اولنور.

طونه.- اوروپاده بر قاچ دولت اراضیسنی صولایان ۲۷۰۰ كیلومتره امتدادنده جسیم بر نهرك اسمی اولوب المانیا مملكتی داخلندن ظهور ایله بحرسیاهه قاریشور.

بونك دولت علیه‌یه متعلق اولان قسمی تیموق منصبدن اعتباراً سلستره‌نك شرقنه قدر دوام ایدن قسمیدر.

بو قسم بلغارستان امارتنی رومانیادن تفریق ایدر.

و بو قسمده تیموق یانطره ایسكر الخ ... كبی تابعلری اخذ ایدر.

طویران.- سلانیك ولایتی و لواسنده وسلانیكك اللی كیلومتره شمالنده اسمنه منسوب كول ساحلنده قضا مركزی برقصبه‌در.

اهالیسی نصفندن زیاده‌سی مسلم اوله‌رق بشبیك نفوس اولوب ۹۶۷ خانه ۲۷۰ دكان اون باب جامعشریف ایله مساجد ایكی كلیسا بر باب حكومت قوناغی یدی سكز مكتب واردر.

سلانیك دده اغاج شمندوفر خطی بورادن كچدیكی جهتله معموریتی تزاید ایتمكده‌در.

طویران قضاسی: عورتحصاری، تیكوش، استرومچه، تیمورحصار قضالریله محدود اولوب ۸۳ قدر قرا و چفتلكاندن مركبدر.

نفوسی قسم اعظمی مسلم ومتباقیسی بلغار روم قبطی یهودی اوله‌رق یكرمی یدی بیك كشیدر.

اراضیسی برقاچ فوق العاده منبت اووه‌دن بشقه مزروع اوله‌رق اورمان طاغ وسائره‌در.

قضاده حنطه صاتقه چاودار شعیر علف سیسام پرنج وسائره یتشدیرلمكده‌در

باغلری فوق العاده اولوب سنوی درت یوز بیك قیه قدر شراب اعمال اولنور.

قوزه محصولیله بالی دخی مقبول و معتبردر.

واردات سنویه‌سی ازغیر مصارف ۱,۸۳۵,۰۲۷ غروشدر.

طویران كولی.- آنف البیان طویران قصبه‌سی پیشكاهنده اولوب آلتی كیلومتره طولنده بش كیلومتره عرضنده‌در.

كولك صوبی غايت لذيذ و براق اولوب اوفاق برمجرا ايله خرجان كولنه دوكيلور بوكولده بالق ودريسی مقبول بر نوع صو قوشی صيد اولنوب داليانلرده مستعمل بر جنس قامش دخی يتيشور.

طی.— دياربكر ولايتنده ماردين لواسنك نصيبين قضاسنده بر ناحيه اولوب اهاليسی جزيرة العربده بولنمش اولان طی قبيله سنك برشعبه سيدر بوده طی اسميله بنامدر.

طيفور.— ادرنه ولايتنك كليبولی سنجاغنده بر ناحيه اسمی در.

حرف الظاء

ظاطا. — سيواس ولايتنك قوچكيرى قضاسنده برناحيه اسمىدر.

ظفار. — يمنده صنعا قربنده بك قديم بر شهردر. وقتيله آل حميرك پاى تختى اولديغى اوحالده اليوم حال خرابيه‌ده‌در.

ظلتين. — طرابلس غرب ولايتنده خمس لواسنك برقضاسنك مركزى اولوب ساحل بحرسفيدده واقع هواسى لطيف وصاغلام برقصبه‌در.

ظور. — ارضروم ولايت ولواسنك كسكيم قضاسنده بر ناحيه‌در.

ظهرالعربى. — بيروت ولايتنك لازقيه سنجاغنده مرقب قضاسنه ملحق بر ناحيه‌در.

ظهرالعنيزه. — شامدن حرمينه كيدن طريق كذركاهنده مراحل حجدن اولوب معانه اون ايكى ساعت اوزاقدر.

بوكا خيره دخى ديرلر.

يول طاشلق ومدور قيالرله مملودر.

ظهرالعقبه. — بوكا عقبه باشى و عبادان دخى ديرلر. حجاج بيننده‌كى اسمى شام عقبه‌سيدر.

بو دخى مراحل حجدن اولوب معاندن اون اوچ ساعت اوزاقدر. يوللر هپ چاقمق طاشى اولوب غايت جسيم برده عقبه‌سى واردر. حجاج بوراده محفه‌لرندن اينوب ماشياً يوريمكه مجبور اولورلرمش عثمان پاشا بناكرده‌سى برقلعه ايله برده بركه‌سى واردر.

حرف العين

عادلجواز. — مركزه تابع بر قضا وان ولايتنده اولوب ولايتك شمال غربيسنده واقعدر. شمالا ارضروم ولايتی شرقاً آرجيش قضاسی جنوباً وان كولی غرباً بتليس ولايتی ايله محدوددر.

بش ناحيه ايله ٤٤ قريه‌دن مركب اولوب ١٢٦٩٧ نفوسی محتويدر. اهالينك باشلوجه معيشتی زراعت وكاربانجيلق در.

مركز قضا اولان آرجيغه قريه‌سی وان كولنك شمال ساحلنده وولايت مركزندن ١٦٥ كيلومتره بعدومسافه‌ده واقعدر.

مركز قضاده نصفندن زياده‌سی اسلام اولمق اوزره ٢٤٥٧ نفوسی موجود بولنمقده‌در. قريه اسكی ويكی اعتباريله ايكی قسمدر.

برنجی قسمده اسلاملر مسكون اولوب اونبرنجی عصر ميلادی اواخرنده طوغری سلجوقيلرك مؤسسی بولنان طغرل بك طرفندن ضبط اولنمش اولمغله اول وقته عائد بر جامع خرابه‌سی الان موجود بولنمقده‌در.

ايكنجی قسم ده ايسه اهالیء خرستيانيه مسكوندر.

عازريه. — «بتانی» قدس شريف قربنده بر قريه اولوب انجيليده وقايع مشهوره ايله مذكوردر.

عاصی. — بين الحرمين ايكی واديك اسمی در.

عاصی. — «نهر العاصی» اورونت سوريه خطه‌سنك باشلوجه نهری اولوب منبعی آنتی لبنان سلسله‌سندن بعلبك جوارنده اخذ ايله شماله طوغری جريان وقاده‌سی كولنی تشكيل وحمص ايله حمای بعد الاسقا دار برقنال واسطه‌سيله انتاكيه كولنك صولرنی آلوب وانتاكيه شهرنی احاطه ايدوب ٦٠ فرسخ قدر بر امتداد پيدا ايتدكدن صكره بحر سفيده سويديه‌نك آلت طرفنده ملاقی ومنصب اولور.

عاليشار. — سيواس ولايتنده قره حصار شرقی سنجاغی نواحيسندندر.

عاليه. — سمت حجازك تهامه‌نك عكسی اولان جهات مرتفعه وشرقيه‌سنه ويريلان اسمدر.

عاهره. — سوريه ولايتنك حوران سنجاغنده جبل دروز قضاسنه مضاف بر ناحيه‌در.

عاهم. — يمن ولايتنده حديده سنجاغنده حجور قضاسنك بر ناحيه‌سيدر.

عبادان. — شط العرب دلتاسی قربنده بصره‌دن ٥٥ كيلومتره مسافه‌ده مقام مرتفیء بی حاوی بر قصبه‌در.

ظهر العقيه‌نك اسمی نص عباداتدر.

عبده . — اسکی اسمی Abdé « Oboda » در . ارض فلسطینده حبرون ایله سینا اراسنده بر موقف اولوب الخلاصه نك اون ساعت قدر غرب جنوبیسنده واقعدر .

بر کلیسا خرابه سیله بعض ابنیه انقاضی الان موجوددر .

عبس . — خطهٔ یمانیه نك حدیده سنجاغنده حجور قضاسنده بر ناحیه اسمی در .

عثلیت . — فلسطین قراسندن اولوب بحر سفید ساحلنده وقارملدن اوچ ساعت بعد ومسافه ده ویافه طریقی اوزرنده واقعدر.

بو موقعك اون اوچنجی عصر میلادی یه قدر اولان وقایع تاریخیه سی مجهول قالمشدر .

عثمان بازاری . — بلغارستان امارتنك طرنوی سنجاغنده بلقانلرك شمالی مائله سنده یوکسك بر یایلا اوزرنده واقعدر نفوسی ۴۰۰۰

عثمان پاشالر . — ادرنه ولایتنك قیرجه علی قضاسنده بر ناحیه در .

عثمانجق . — سیواس ولایتنك اماسیه سنجاغنده اماسیه نك اون ساعت قدر اوزاغنده قزل ایرمق کنارنده قضا مرکزی بر قصبه در .

قصبه اماسیه دن طوسیه یه کیدن جاده اوزرنده در . اهالیسی بیکی مسلم متباقیسی خرستیان اولمق اوزره ۸۹۲۰ نفوسدر بر قاچ جامعی سلطان بایزید ثانی بناسی کارکیر اونبش کوزلو بر کوپری خراب بر قلعه یی حاویدر عثمانجقده مکلف بر بازار قوریلور .

قضاسی : سنجاغك سمت غربیسی اولوب انقره وقسطمونی ولایتلری وکوپری کومش حاجی کوی مرزیفون قضالریله محاط ومحدوددر .

اراضی پك منبت اولوب قزل ایرمغك غایت طولامباجلی اولان مجراسی ایله صولانور .

محصولاتی حبوبات ایله سبزه میوه فوری اوزومدر .

معمولاتی کچه ایله سختیاندن عبارتدر .

اهالیء قضا نصفاً اسلام ونصفاً خرستیان وسائره دن عبارت اولمق اوزره ۲۸۹۴۰ نفوسدر .

عثمانیه . — اطنه ولایتنده جبل بره کت سنجاغنده بر قضا در سکز طقوز بیك نفوس وبش ناحیه ایله ۲۵ قریه دن مرکبدر اراضی فوق العاده طاغلق و عارضه لی واورمانلی اولدیغندن اهالینك باشلوجه معیشتلرینی اودونجیلق دولکرلك وکراسته اعمالاتی تأمین ایدر .

قضا داخلنده جیحان توابعندن حمص صویی مرجین صویی نامـلریله بیوجك چایلر جریان ایدرلر .

مركز قضا اولان رضائیه قریه‌سی یازین وخامت هوا ایله مشهور اولوب اهالیسی یازین یایلاقلره کیدرلر .

قضاده بر جامع ٥ خان ٢ فرون ٣٠ دکان ٢ مکتب ٧ دکرمن ٣ دینك موجوددر .

قضاده انجق ١٠٠ قدر خرستیان واردر .

بو اسمده قوصوه ولایتنك ایکوب لواسنده دخی بر قضا واردر مالیش ماده‌سنه مراجعت اولنه .

عثمه . — یمنده آنسی قضاسنده بر ناحیه در .

عجلون ، — (جبل —) سوریه‌ده حوران خطه‌سنده بر طاغدر .

عجلون . — سوریه‌ده حوران سنجاغنه تابع بر قضا اولوب اردن نهرینك بر یاقه‌سنده متشکلدر .

بش ناحیه ایله ١٢٠ قریه‌یی مشتمل اولوب مرکزی نهرالشریعه‌یه قاریشان عجلون چایی اوزرنده کائن قلعةاربد موقعیدر .

بو قلعه سلطان صلاح الدین ایوبی طرفندن تعمیر اولنمشدر .

عجیلات . — طرابلس غرب ولایتنه ملحق مرکز قضالرندن اولوب ٢٠٠٠٠ قدر اهالیسی واردر .

عدین . — یمن ولایتنده تعز لواسنه مضاف مرکز قضا اولان بر اوفاق قریه‌نك اسمیدر.

قضاسی : تعز اب زبید قضالریله محدود جبل سراة اتکارندن عبارتدر.

محصولاتی توتون قهوه حشحاش پاموق بقله سیسام بغدای آرپه فاصولیه مائی بویا قرمزی بویا وسائره‌در .

عر . — خطۀ یمانیه‌ده تعز سنجاغنده جبل حراز قضاسنه ملحق بر ناحیه در.

ناحیه منبت ومحصولاتی حبوباتدن عبارتدر.

عرابه . — سوریه‌ده عکا مضافاتندن بر ناحیه اولوب بعض علمانك مسقط رأسیدر.

عرام . — ولایت مذکوره‌نك عسیر سنجاغنده بنی شهر قضاسی نواحیسندندر.

عراق . — آسیای عثمانینك بر خطۀ جسیمه‌سی اولوب الجزیره ایران عربستان و بر الشام جوارلری وبحر فارسی دخی دنیلان بصره کورفزی ارasنده متواسعدر.

ایرانده‌کی عراق عجمه نظراً بوکا عراق عربیه دیرلر .

جزیره‌دن بحر فارسه قدر امتداد ایدن طول اعظمیسی ٧-٨ یوز وعرضی ١٢٠-٢٨٠ کیلومتره وجسامت ووسعتی تربیعاً ٢٠٠ بیك کیلومتره قدردر.

عراق اراضیسی عمومیتله دوز

وعارضه‌سز اولوب ارتفاعلری پك جزئی تپه‌لره نادراً تصادف اولنمقده‌در .

فرات ایله دجله حوضه‌سی بو جهتك ایکی شریان حیاتی حکمنده اولوب طبعاً صیجاق اولان اراضی اسقا و فیضان انتظامکارانه‌لری سایه‌سنده طوپراغك قوهٔ نمونی تزیید ایلر .

مذکور نهرلرك مایس حزیران ایلرنده صولری تزایدایدرك براقدقلری اوزلو چامورلری نباتاته کوبره خدمتی ایفا ایدر .

انهارك فیضانی بعضاً طغیان درجه‌سنی بولمغله اطرافی استیلا ایله بر چوق خساره سبب اولمقده ایدوکندن بو طغیانك اوکنی المق وحسارات واقعه‌یی تهوین ایتمك اوزره مخصوصاً سدّه‌لر انشاسنه مجبوریت کورلمکده‌در .

عراق اراضیسی چولدن عبارت ایسه‌ده نهر کنارلری دائم الخضرا دینه‌جك مرتبه‌ده خرما اغاجلری ایله مستورولایعد عشایرعربان سوریلرینی بسلیان مرعالرله مزیّن‌در .

طوپراغك بوحالنی نظر دقته اله‌رق اوائل دوراسلامیه‌ده نهرین مذکورین بر چوق قناللرله یکدیکرینه ربط وتوصیل قلنه‌رق وبو قناللر اراسنده بغچه‌لر و معموره‌لر طرح وتأسیس اولنه‌رق اسباب عمرانه همت اولنمش ایدوکنه بو کون مشهور چشم عبرتمز اولان آثار موجوده کفایت ایدر .

ابنای بشرك مهد حقیقیسی وملل واقوام متمدنه‌نك محل ترقیسی عراق سمتی اولمسنه نظراً وقایع تاریخیه‌سی موجود صحیفه‌لر طولیسی جلدلر تشکیل ایده‌جکی ازادهٔ شك وکماندر .

عراق معموره‌لری قبل الاسلام خرابیته یوز طوتمش و او شعشعه‌لی دورلرك یادکاری اولان بابللر نینوالر ادوار اسلامیه‌ده مراکز بوم وغراب حاله کلمش ایسه‌ده تیمورلرك هولاکولرك جنکیزلرك سیلابهٔ استیلالری دخی عراق معموره‌لرینی سپوروب کتورمشدر

بو کون عراق دیدیکمز محلده بغدادوبصره ولایتلری تأسس ایتدیکی جهتله السنهٔ رسمیه‌ده عراق لفظی قوللانیلیوب آنجق ولایات شاهانه‌نك تعیین سمت وجهاتی خصوصنده استعمال اولنمقده‌در .

عربستانك سکنه‌سی

عرب . — اولوب عرب عاربه، بائده، مستعربه، مستعجمه اعتباریله درت قسمه منقسمدر .

عرب بائده طبقه‌سی حضرت نوح علیه السلامدن صکره جمیع اقوامك اقدمی وشعوب کثیره‌یه انقسام ایدن قبائل عربك اولی‌در .

بوطبقه‌یی تشکیل ایدن قبائل عربانك کیملردن عبارت اولدیغی پکده معلوم دکل ایسه‌ده لاود ایله برادری ارم بن سام بن نوح علیه السلامك احفادی اولان عاداول ثمود عمالقه طسم جدیس

امیم بنو جرهم اول حضره موت قبائلنك بائده عربانی اولمسی مظنوندر.

لاودك احفادی عوص بن ارمدن تفرع ایدرك الاحقاف نام محلده توطن و بالاخره مظهر قهر الٓهی اولەرق جملةً هلاك اولمشلر بونلردن صكره عادثانیه طائفەسی ظهور ایتمشدر.

قوم ثمود جار بن ارم نسلندن اولوب شام ایله حجاز اراسنده کائن وادی القری‌ده توطن ایدرك بونلرده غضب ایله هلاك اولدیلرکه قورتیلانلرك رس نام محلی وطن اتخاذ و اوراده یشامغه باشلادقلری صره‌ده قوم ثمود کبی مظهر قهر کبریا اولدقلری متواتردر.

عمالقه عمليق بن لاو بن سامك نسلی اولوب عمليقك ارزق طغار لف بدیل راحل هزان ارقم جاسم نام اوغللری تناسل ایدرك جماعتی تشکیل ایتدیلر.

بونلر حجاز نجد یثرب تیماء جهتلرنده توطن ایتدیلر.

طسم لاودك احفادینك علم مخصوصیدر.

جديس ارم بن سامك اوغلی اولوب بونك نسلی یمامه‌ده متوطن ایدی.

امیم نبی وبار شعوبنك باباسیدر.

امیمك نسلی وباردن تفرع و قبائل معلومەسی اکا منتهیدر.

نبو جرهم جرهم اول و ثانیه اعتباریله ایکی طبقه‌دن عبارتدر.

نبو جرهم قحطان بن ارفخشد بن سام بن نوح علیه السلامه منتهی اولور.

قحطان قبل الهجره ٣٠٩٥ سنه‌سی یمنده حکومت ایتمش و بونك قبائلنه جرهم اول نامی ویرلمشدر.

قحطانك ارتحالیله اوغلی یعرب برادری جرهمی حجازه کوندرمکله مرقوم حجازده مستقلاً اجرای حکومت ایلمشدرکه بوندن تفرع ایدن قبیله‌یه جرهم ثانیه دیرلر.

حضر موت دخی قحطانك اوغلی اولوب بوده برادری یعرب واسطه‌سیله بلاد شحر جبالنه حاکم تعیین اولنمشدر.

اشبو قبائل بنی حامدن فرار ایله جزيرة العربك صحاری واسعه‌سنده اتخاذ مسکن و برااق طریق مدنیته دخول ایله بیوجك برحکومت وجوده کتورمشلر و حتی اقلیم مصر و شامه دخی مستولی اولمشلر ایدی.

امم سالفه‌نك الك اسکیسی بونلر اولوب لسان عربی دخی کندیلرینه خاص ایدی.

عاربه عربلری: نسلاً قحطان بن عابه بن شالخ بن ارفخشد بن سامه منتهی اولور.

عاربه عربلری بائده افرادیله اختلاط و لسان عربیی آنلردن اخذ و تلقی ایتدکلرندن کندیلری عاربه نامنی آلدیلر.

یمنده بر دولت عظیمه تأسیس ایدن یعرب ایله بنی سبا قبائلی عرب عاربه بطوننددر.

سبانك اوغللرى اولان حمير كهلان
زيدان اشعر عامله دخى برر قبيلهٔ
مستعارقه‌نك مبدائى اولوب آلان خطهٔ
يمانيه‌ده اسكان ايتمكده درلر.

عرب مستعربه طبقه‌سى حضرت
اسماعيل عليه السلامك نسلى اولان
قبائلك عرب عاربه افراديله اختلاطلرندن
تحصل ايتمشدر .

بنو جرهم قبائلنك كعبهٔ معظمه
جوارنده اقامت ايتدكلرى اثناده حضرت
اسماعيلى كنديلره داماد ايدنمشلر ايدى.
يعنى مشاراليه بنو جرهم ايله حسب-
التعلق اختلاط ولسان اصليلرى اولان
عبرانيجه‌يى ترك ايدرك لسان عربى ايله
تكلمى اعتياد ايتملرى حسبيله كنديلرندن
تشعب ايدن قبائل مستعربه عنوانيله
ياد اولنمشدر .

اولاد اسماعيلك تكثرله فروغ
شعبات پيدا ايتدكلرى صره‌ده ايچلرندن
عدنان ايله قحطان نامنده ايكى جسيم
قبيله شعوب وقبائل عربك عمومنى احاطه
ايتمشدر .

عدنانيلر حجازى قحطانيلر يمن
ممتنى اتخاذ وطن ايلمشلردر .

عدنانيلرله قحطانيلردن بر چوق
قبائل ظهور وهر برى جد اوللنك
اسم وشهرتلريله ياد اولنه‌كلمشلردر .

قحطانيلر ادوار جاهليه‌ده برر
مملكت رياستنده بولنه‌رق عدنانيلرى
تحت نفوذلرنده بولندرمشلردر .

عرب مستعجمه : طبقه‌سى مستعربه
عربانك اجانب ايله اختلاطى سببيله
لسانلرنده تحدث ايدن غلطن ظاهر
اولمشدر .

زيرا ظهور اسلامده عربلر اعلاى
كلمة الله ايچون جزيرة العربده استيلا
ايلدكلرى ممالكه يايله‌رق ممالك مزبوره
اهاليسيله كسب انسيت ايتمشلر ايدى كه
بو سايه‌ده بالطبع لسان فصاحت بيان
مصرى‌يه لسان اجانبدن لغات كثيره
قاريشمغله بلاغت لسان عرب تغير
ايلمشدر .

ايشته قطر حجازده دها طوغريسى
جزيرة العربده متوطن قبائل عربانك
جمله‌سى عرب مستعجمه طبقه‌سنه منسوب
اولمغله فصاحت قديمه‌لرى تناقص ايلمشدر.

قبائل عربان اولاً جهالت و ثانياً
اسلاميت حالنده بولنوب هر ايكى
حالده اهل مدن وباديه نشين اوله‌رق
ياشامشلردر .

اوان جاهليه‌ده قبائلك جمله‌سى
اديان مختلفه‌يه تابع اولوب بونلردن
حميريلر شمسه لخميلر مشترى‌يه كنده
عربانى قمره پرستش وسائرلرى عبدهٔ
اوثان ايدى .

صكره‌لرى كيمى يهودى كيمى مجوسى
كيمده نصرانى اولديلر بر طاقيده
قريشلر كبى زنديقيده قالديلر.

وقتاكه شمس عالمتاب محمدى افق
حجازه اشعه نثار هدايت اولدى قبائل

عربانك جمله‌سی راه مستقیم اسلامیته داخل و شرع مبین احمدی‌یه اتباع ایله منزل سعادته واصل اوله‌رق تحصیل رضای خدا ایچون عالم اسلامیتی توسیع و نشره و بو سایه‌ده بر چوق یرلری قبضهٔ تسخیره تشمیرساق اهتمام ایتدیلر.

عربلرك اهل مدن یعنی شهریلری تجارت و زراعت و بو سایه‌ده تزیید ثروت و تدارك معیشته بذل غیرت ایدرلر.

بادیه‌نشینلر صحاری و بیابانده چادر و یا کلبه التنده مقیم اولوب غایت ساده بر حالده یشارلر.

معیشتلری حیوانلرینه منحصردر.

بونلرك ارکك و قادینلری اوزون بر کوملك کیوب چوجقلری چپلاق گزرلر.

ایچلرنده شیخ نامیله یاد ایتدکلری بیوکلرینه اطاعت ایدرلر شیخلك پدردن موروثدر.

بدویلر جاهل اولدقلرندن عندلرنده غصب و غارت کندیلرینی هر درلو مشاقه تحمله جبر ایتمکله بونلرك شجاعت و جسارتلری بالطبع اهل قرا وامصاره نسبتله زیاده‌در.

قبائل عربانك نفوس موجوده‌سی پك معین دکلسه‌ده جزیرة العربده ١٥ میلیوندن زیاده عربان بولندیغی صحیحه قریب بر تخمین ایله قبول ایدیله‌بیلور.

عربستان. — قدیمدنبری عربلرك اسکان ایتمکده بولندیغی بیوك بر شبه جزیره اولوب جزیرة العرب اسمیله دخی مسمادر.

عربستان نامی بعضاً سوریه وعراق جهتلرینه قدر تعمیم اولنمقده ایسه‌ده بو اسم اقوام عربدن بعضیلرینك اورالره یایلمسیله لسان وعادات عربك اورالرده دخی نشر وتعمیمندن ایلرو کلدیکی وارستهٔ قید وبیاندر.

عربستان شبه جزیره‌سی شمالاً بر الشام وجزیره چولی وشرقاً بصره کورفزی جنوباً بحر محیط هندی غرباً بحر احمر وباب المندب ایله محاطدر.

شمالدن جنوبه قدر امتداد اعظمیسی ٢٥٠٠ وشرقدن غربه قدر عرضی ٢٠٠٠ کیلومتره و مساحهٔ تربیعه‌سی ٣١٥٦٠٠٠ کیلومترهیه بالغ اولمقده در.

فرانسه‌نك بش آلتی مثلی جسامتنده اولان بوقطعه‌نك انجق اون اون‌بش میلیون اهالی بسلمه‌سی نظردقته آلنور ایسه‌پك چوق یرلرینك غیر قابل زراعت اولدیغی اکلاشیلمقده‌در.

قطعه‌نك داخلی غایت حار وقوملی چوللری و طاشلق چپلاق زروه‌لرله مزین سلاسل تلال و جبالی حاویدر سراة دینیلن طاغلر شمالدن جنوبه طوغری ساحل بحر احمری متوازیاً تعقیب ایتمك اوزره دوام ایدرکه ساحل

اراسنده قلان طولانی منطقه‌یه تهامه دیرلر .

تهامه حجازیه ویمانیه اعتباریله ایکی قسمدر بورالرده صیجاق فوق العاده حکم ایدر ایسه‌ده سمت جبالی‌یه طوغری چیقلدقجه حس اولنه‌جق درجه‌ده شدتی تناقص ایلر .

بوندن ماعدا عربستانک جهات متعدده‌سنده اراضیء مرتفعه دخی موجود اولوب آنجق اراضیء مزبوره چوللردن مرکب بر دائره داخلنده‌در .

عربستان چوللرندن شرق وغرب وجنوب جهتلرنده‌کیلر قوملق وشمال طرفنده بولنانلر ایسه طاشلقدر .

عربستانک ثلثانی قابل زراعت ایسه‌ده صویک ندرتی ونباتات صولانمسی موسم یاغمورلریله قیو صولرینه انحصار ایتمسی حسبیله محصولات کوچ یتشدیرلمکده‌در .

یاغمور یاغمدیغی زمانلر محصولات داخلیه درجهٔ کفایه‌ده اولمدیغی کبی جبال وصحاری دخی اوت بتوره‌جک قابلیتی اکتساب ایده‌میه‌جکندن حیوانات دخی مضایقه‌یه کرفتار اولور .

تهامه‌ده وبعض طاغلرک یایلالرنده صولری مبذول طوپراغی منبت یرلر وار ایسه‌ده اهالینک احتیاجات عمومیه‌سی خارجاً تأمین اولنور .

بو قطعه‌ده خورما پلسنک یاغی ضمغ عربی سنامکی قنا شفتالو اریک الما قایصی ارمود طوت آیوه عناب انجیر جویز تمرهندی بادم اوزوم موز قاون قارپوز پورتقال لیمون و انواع سبزه یتشور .

حیواناتدن دوه کچی آت مرکب قیصراق استر اینک هجین اوکوز وحیوانات وحشیه‌دن یبان مرکبی یبان کچیسی قورت میمون صرتلان تلکی و طیوراتدن هدهد آق‌بابا چیل اوردک والخ بولنمقده‌در .

سواحلده بالق دخی چیقار ساحلی حجاز اهالیسی بالقله تعیش ایدرلر .

عربستانک بلاد معظمه‌سی مدینهٔ منوره مکهٔ مکرمه جده ، حدیده صنعا طائف وسائره در .

عربان . — بری زور سنجاغنده قضا ودیکری وان ولایتنده حکاری سنجاغنده معمورة الحمید قضاسنده اوچنجیسی حلب ولایتک اورفه سنجاغنک روم قلعه قضاسنده بر ناحیه اولمق اوزره عربان اسمنده اوچ عدد موقع واردر .

عربسون . — قونیه ولایتنک نیکده سنجاغنده قضا مرکزی اوچ بیك نفوسلی برقصبه اولوب ولایتک منتهای شرق شمالیسنده وقزل ایرمق کنارنده نیکده‌دن ۹۰ وقیصریه‌دن ۷۰ کیلومتره بعد ومسافه‌ده واقعدر .

قصبه باغلق وباغچه‌لك اولوب جامع ومدرسه ورشدیه مکتبی قره وزیر

نامیله شهرتشعار اولان قره محمد
پاشانك اثر احیاسی اولان کتبخانه
وسائره‌یی محتویدر .

قضاسی : انقره ولایتنك قیصریه
وقیرشهیر اق سرای اورکوب نیکده
قضالریله محاطدر .

قزل ایرمق حدود شمالیه‌سنی
تشکیل ایتمشدر .

نفوسی یکرمی بیکی متجاوزومجموع
قراسی ۳۸ اولوب بونلرده اوچ بیکه
قریب خانه واردر .

اهالی میانده بولنان اوچ بیك
قدرروم ترکجه تکلم ایدرلر .

قضاده اللی‌دن زیاده جامع ومسجد
و۱۸ دباغخانه یوزی متجاوز چشمه
وسبیل موجوددر .

حبوبات متنوعه ایله سبزه حاصل
اولمقده وجهری نام بویا دخی اپیجه
تجارت براقمقده‌در .

بو قضاده غایت چوق دوه وار
در. نقلیات بونلر واسطه‌سیله اولور.
معمولاتی آلاجه کلیم بز دوشمه‌لك
بکجه وبختیانه منحصردر .

عربحصار ... آیدین ولایتنده جاری
بیوك مندرس توابعندن چنار چایی
اوزرنده قدیم هارباسه خرابه‌سنده
مؤسسدر .

عربکر .— معمورة العزیز ولایتنك محتوی
اولدیغی قضالردن همنامی اولان
قضانك مرکز اداره‌سی اولوب فراتك
باشلوجه قولی اولان قره‌صویك بش
ساعت غربنده معمورة العزیزك اون بش
ساعت اوزاغنده واقعدر .

مملکت عارضه‌لی برموقعده ایسه‌ده
ابنیه‌لری سیرك وجسیم باغچه‌لرله محاط
اولمغله منظره‌سی پك لطیفدر .

قصبه‌نك موقعنده ملوك فرس قدیم
مبانیسی وبو میانده پك صنعتلی بر
جامعشریف آلان موجود بولنمقده‌در.

یکرمی بیکدن زیاده اهالیسی متعدد
جامع ومدرسه ومکاتب متنوعه‌سی
خرستیان کلیسالری دباغخانه ومنسوجات
کارخانه‌سی وسائره‌سی واردر ،

اولرده بز، آلاجه نسج واعمال
اولنور .

عربکرده شمدی‌یه قدر پك چوق
علما ووزرا یتشمش وازجمله مصرلی
کامل پاشا مرحوم ایله ارکان حربیه
مشیران عظامندن معیت سنیه ارکان
حربیه مشیری دولتلو شاکرپاشا حضر
تلری بو بلدهٔ دلنیشه منسوب بو-
لنمشلردر .

عربکر قضاسی: اولانك غرب شمالی
قسمنده وسیواس ولایتی حدودنده
اوله‌رق مذکور ولایت ایله درسم
وملاطیه سنجاقلری وکبان معدنی واکین
قضالریله محاط ومحدوددر .

قضا سنکستان اولوب محصولاتی
اوزوم ایله سبزه‌یه منحصردر .

آقار صوبی قره صو ایله بوکا
قاریشان برچوق دره‌لردر .

صاری چیچك طاغلری غایت کوزل زمردین یایلالری حاوی اولمغله بر قاچ قضانك حیوانلری بوراده بسلنور و بونلرك سودلرندن استحصال اولنان تره یاغی رایحه وطعمی جهتیله امثالسز عداولنور .

٨٨ قریه‌یی جامع اولوب ٢٨ مکتب ٤ مدرسه ٤ حمام ٥٠٠ قدر دکان ٣٥ جامع ومسجد واردر .

عرفات .— مکهٔ مکرمه شرفها الله تعالی الی یوم القیامه‌نك قارشوسنده مبارك ومقدس بر طاغدرکه حجاج کرام قربان بایرامنك عرفه‌سی اولان اذی الحجه‌نك طقوزنجی کونی وقفه‌یه طوررلر .

بو طاغه عرفات دنیلمسی حقنده مختلف روایتلر واردر .

حضرت جبریل امین جناب ابراهیم علیه السلامه نازل اوله‌رق مناسك حجی ارائه ایلدکده بنی مشارالیهك عرفت عرفت دیه جواب ویرمسی ویا خود حضرت ادم ایله حوا جنتدن چیقدقلرنده یکدیکره بو طاغده ملاقی اوله‌رق بربرینی طانیملریله عرفات تسمیه قلندیغی روایتکردهٔ مورخیندر .

جبل عرفات حقنده پك چوق احادیث وارد اولمشدر .

یوم عرفه‌ده اهل جهنمدن یتمش بیك کشی ازاد اولور .

جبل عرفاتده ماء جاری واردر .

طاغك تپه‌سنده مطبخ آدم نامیله بر قبه وبونك قربنده جناب فخرالمرسلینك نماز قیلدقلری محل شریف واردرکه حجاج تبرکاً نماز قیلارلر .

عرقوب اعلا
عرقوب شمالی
عرقوب جنوبی
} جبل لبنان متصرفلغنك شوف قضاسنده اوچ ناحیه درلر.

عرمان .— سوریه ولایتنك حوران سنجاغنده جبل دروز ناحیه‌لرندندر .

عرقاس .— دیاربکر ولایتنده ماردین سنجاغنده مدیات قضاسنده بر ناحیه در .

عزار ترکمان
عزار فلاح
} حلب ولایتنده کلیس قضاسنده ایکی ناحیه‌در .

عزیزیه .— طرابلوس غرب ولایتنده مرکزه ملحق بر ناحیه‌در .

عزیزیه .— خداوندکار ولایتنك قره حصار صاحب لواسنه تابع بر قضا اولوب شمالاً وغرباً کوتاهیه سنجاغی وقره حصار قضاسی شرقاً وجنوباً انقره ولایتی ایله بولیوادین قضاسی ایله محدوددر .

اراضی فوق العاده منبت اورمان

ومرعالری چوق اولوب حبوبات ایله آفیون پلاموط بال مومی ایپك قوزه‌سی باشلوجه حاصلاتیدر تجارتی باشلوجه ازمیر لیمانی واسطه‌سیله وقوعبولور .

ایکی ناحیه ایله اللی‌بش قریه‌دن مرکب ونفوسی جمله‌سی مسلم اوله‌رق ۳۱۰۰۰ کشیدر .

مرکز قضا اولان موصیلجه قریه‌سی اسکی شهره ۱۸ ساعت اوزاقدر

عزیزیه . — سیواس ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی برقصبه‌در مذکور قصبه آنتی طروس سلسلهٔ جبالنك پایه‌لرندن تحصل ایدن بر ییغنك اورته‌سنده وضمانتی وکوکصویك منبعلری یقیننده اولوب سیواسه ۱۲۵ وقیصریه ۳۰ کیلومتره مسافه‌ده در.

اهالیسی ٤٠٠ ی غیر مسلم اوله‌رق ۱٦٠٠ مقدارنده‌در.

درون قصبه‌ده بر باب قشله ایله ۲ جامع شریف بر رشدیه مکتبی ۲ خان بر حمام واردر.

عزیزیه قضاسی: سیواس سنجاغنك غرب جنوبیسنده‌در. شمالاً سیواس سنجاغنك تنوس شرقاً سیواس وکورون قضالری جنوباً اطنه وحلب غرباً آنقره ولایتلریله محاط ومحدوددر.

اهالیسی ۹۲۳۰۳ نفوس اولوب بونك طقسان بیکدن زیاده‌سی مسلم متباقیسی غیر مسلمدر .

۳۱ ناحیه ایله ۲۸۲ قریه‌دن مرکبدر.

قضا طاغلق وموقعاً غایت یوکسك اولوب بیك بوغاصوغان طاغی کچی طاغی خنزیر طاغی کبی سلسله‌لرله مملودر قزل ایرمق غربنی ضمانتی وکوك صو جنوبنی وفرات توابعندن بر قاچ چایلر شرقنی صولارلر. اراضی فوق العاده منبت ومحصولداردر.

حبوبات محصولی برنجی درجه‌ده‌در آنجق نقلیات کوج اولدیغندن اخراجات لایقیله ممکن اوله‌مامقده‌در طوپراغك قوتی بره بش نسبتنده‌در.

اراضیٔ مزروعه‌نك وسعتی ٦١٠٦٩ هکتار اولوب حبوبات زرعته مخصوص اولان تارلالرك عددی ۷۳٦۲۸ مقدارینه بالغ اولمقده‌در.

قضاده ۸٦ باب مکاتب اولوب بونلره ۲۳۷۰ شاکرد دوام ایدرکه اوچبیکی ارکك ۳۷۱ ی طالباتدر.

عزیزیه اسمنده بغداد ولایتنده دخی بر قضا تشکیل اولنمشدر.

عسی . — ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنده بر ناحیه‌در.

عسیر . — خطهٔ یمانیه‌ده یمن ایله حجاز بیننده بر قطعه اولوب ادارهٔ یمن ولایتنه تابع برمتصرفلقدر.

عسیر قطعه‌سی طبیعت اراضی جهتیله یمنه واهالی وسکنه‌سی جهتیله‌ده حجازه

مشابه اولوب حجازدن لیث بلده‌سی جوارندن تفریق اولنمقده‌در.

هر نه اولور ایسه اولسون بوكون سیاسة یمن ولایتی مضافاتندندر. ١٧ درجه‌الی ٢٠ درجه عرض شمالی اراسنده شمالا اقلیم حجاز جنوبا خطهٔ یمانیه غرباً بحر احمرله محدود وشرقا اراضیء غیر مضبوطه‌یه قدر دوام ایدر.

جبال سراوات بو قطعه‌یی دخی شمالدن جنوبه طوغری قطع ایله قطعه‌یی سمت جبال وتهامهٔ عسیر اعتباریله ایكی‌یه تفریق ایلر تهامهٔ عسیر سائرلری كبی صیجاق ومنحط اولوب طاغلرك صاغه وصوله اولان میللرینی حصوله كتورن پایه‌لری زمرد رنك اغاجلر ایله مزین‌در

سواحلده قنفده حلی شهود شقیق بی مواقع ایله مقابلنده اطه‌جقلر موجوددر.

حجازك خلافنه اوله‌رق عسیرده آقار صولر چوق ایسه‌ده طاغلردن ایندكدن صكره یاتهامه‌یه و یاخود ایچرولره طوغری جریان ایله قوملرده نهان اولورلر ویاخود یابیله‌رق چوقور-لرده كولجكلر حصوله كتورورلر .

بو صولرك جواری مزروعات ایله مملو وهله بیشه وادیسی لایعد حرما اورمانلریله مزیندر.

زیتون اغاجلری دخی چوق هله قهوه‌سی بیوك بر مقدار تشكیل ایدر.

عسیرده قبائل عربان وسائره اوله‌رق ٣٥٠٠٠٠ نفوس تخمین اولنور .

بونلرك جمله‌سی اسلام وبرازی شافعی المذهب وبر طاقمیده وهابیدر بونلر فوق العاده جسور وجنكاورلكله مشتهر اولوب زراعت و حیوانات بسلمك ودوه‌جیلك وساحلده بولنان مراكب بحریه خدمتلری وبالق صیدی ایله تعیش ایدرلر.

محصولاتی بیاض صاری قزل‌دره ایله آرپه سیسام مرجمك پاموق قهوه صمغ تمرهندی سنامكی و انواع سبزه ومیوه‌دن عبارتدر.

حرماسیله زیتونی دخی چوقدر.

حیواناتدن هوركوجلی اوكوز بیاض وسیاه مركب ایله انواع طیورات بولنور

عسیر قطعه‌سی بوندن اوتوز قرق سنه اول قبائل شیخلرینك اداره‌ء مستبدانه-سی التنده بولنمقده ایدی.

محمد بن عائضی جمله‌یه تفوق ایله ابهایی قرارگاه اتخاذ ایتمش ایدی.

دولت عسكر سوق و مهمات جسیمه صرفیله قطعه‌یی ضبط ایله یمن ولایتنه الحاق ایتمشدر.

عسیر سنجاغی شمدیكی حالده: ابها - صبیا - بنی‌شهر - غامد - قنفده - مهائل - رجال‌المع نامرلیه یدی قضایه تقسیم اولنمشدر.

مركزی ابها قصبه‌سیدر.

ابها ماده‌سنه مراجعت اولنه.

عشار. — مستقلاً اداره اولنان زور سنجاغنك قضا-

لرندن اولوب مرکزی (   ) قصبه‌سیدر.

عشاق. — خداوندکار ولایتنك کوتاهیه سنجاغنده قضا مرکزیدر.

اونبش بیك سکنه‌یی مشتمل اولان بو قصبه مزروعاتله مزین بر اوونك کنارنده و طاغ اتکنده اولوب گدیز صویی قوللرندن عشاق جبالی اورته‌سندن کچر. ونباز چایی دخی عشاق دستگاهلرینه صو ویرر.

خانه‌لری بغچه‌لی و منتظم یوللری کنیش اولوب حریق اخیردن صکره طرز جدیدده یاپلمشدر.

عشاقك خالیسی پیاسه‌ده برنجی درجه‌ده مقبول اولوب سنوی ۱۵۰ بیك متره اعمال اولنوب ازمیر طریقیله اوروپا پیاسه‌لرینه سوق اولنمقده‌در.

قضا: سنجاغك منتهای غرب جنوبیسنده اولوب گدوس کوتاهیه قضالری وقره‌حصار صاحب سنجاغی و آیدین ولایتیله محدوددر.

اراضیسی عارضه‌لی اولوب مراط طاغ قزل و بلنلر وآخور طاغلری وبو طاغلردن اینان چایلری حاویدر که مذکور چایلری مندری وگدیس ایرماقلری اخذ ایدر.

اورمانلری چوق ایسه‌ده خارجه سوق اولنمز آمیانت معدنی ایله کوکردلی ایلیجه‌لری دخی واردر.

صنایعك اك مهمی خالیجیلق اولوب دباغت ایپکجیلك بچاقچیلق دخی مترقیدر.

بوقضا ثروتجه برنجی درجه‌ده‌در. یالکز خالی وسجاده یوزندن برقاچ بیك لیرا تمتع اولنور.

یتمش‌یدی بیك قدر اهالیسی میاننده اولان ٤ بیك قدر خرستیانلر ترکجه لسانله تکلم ایدرلر.

نباز و تمدیك نامنده ایکی ناحیه ایله ۱۵۸ قدر قریه‌یی محتویدر.

عشایر سبعه. — موصل ولایتنده مرکز نواحیسندندر.

عفریاد. — قونیه ولایتنده قرمان نواحیسندندر.

ناحیه ۱۰ قریه و ۱۱۸٤ خانه‌ده ۵۵٦۷ نفوسی حاویدر.

ناحیه‌ده ٦۵ منده . ۳۵ اینك ۱۹۲۳ اوکوز ۷۵ دوه ۸۵۰ مرکب ۳۵ استر ۲۷ بارکیر ٤۰ بیك قدر کچی ۲٤ بیك قیون ۲۰۰ اوکوز عربه‌سی واردر.

عقبه. — مکهٔ مکرمه‌نك ایکی میل اوزاغنده بر موقع اولوب تاریخ اسلامده بر بیوك اهمیت قزانمشدر.

مدینهٔ منوره‌ده انتشار اسلام عقبه بیعتلریله ابتدا ایدر.

عقبة المصریه. — بحر احمرك منتهای شمالیسنده کائن عقبه کورفزینك نهایتنده و سویشدن کلان طریقك دکزه اتصال ایتدیکی نقطه‌ده واقع اولوب طریق

حمایك محافظه‌سی ایچون بنا اولنمش بر
قلعه‌یی حاویدر.

حضرت سلیمان علیه السلام زماننده تجارت بحریه‌نك مركزی اولان ایلات شهری بو جوارده ایدی.

عقبة الشام. — عقبة المصریه‌نك شرق جهتنده وشامدن حجازه كیدن طریقك اوزرنده معان ایله ذات الحج اراسنده‌در.

عقبه طاغ یولی معناسنه اولوب بو یولده بر چوق مواقعه دها تصادف اولنمقده‌در.

عقبه كورفزی. — بحر احمرده رأس محمد ایله نهایتلنان طورسینا شبه جزیره‌سنك شرق جهتنده واقع طار و طولانی بر كورفز اولوب استقامتی جنوب غربیدن شمال شرقی‌یه طوغری‌در. كورفزك مدخلنده جزیرهٔ تیران ومنتهاسنده قلعهٔ عقبه موجوددر.

ایكی طرف ساحلی طور سینا وجبل تیه اتكارلریله جبل طوران میلاریله عارضه‌لیدر.

درینلكی ٤٠ : ٥٧٠ متره‌یه قدر متخالفدر.

شمال شرقیدن اسن روزكارلر شدید فورطنه‌لر احداث ایتدكلرندن موسمندن غیری سیر سفاین تهلكه‌لی عد اولنور كورفزك استقامتی وادی العربه ایله بحر اوطه قدر امتداد ایدر.

«accaron» «ekron»

عقر. — فلسطین قرای قدیمه‌سندن اولوب رمله ایله غزه اراسنده ورمله‌دن بر ساعت اوزاقده‌در.

بنی اسرائیل و یهود حكومتی دورنده بك مهم برشهر ایدی.

عقره. — موصل ولایتنك مركز لوایه تابع قضالرندن همنامی اولان قضانك مركزی اولوب شندار طاغنك تپه‌سنده واقع اطرافی اقار صولرله نشو ونما بولمش بغچه‌لرله مستوردر.

اهالیسی ٤٧٠٠ كشی اولوب بونك درت بیك یوز اللیسی مسلمان ایكی یوز اللیسی كلدانی و یعقوبی اوچیوزی موسویدر.

اوچ باب مكتبدن ایكیسی اسلام و دیكر بری كلدانی قومنه منسوبدر.

قضا: اون بیكی مسلم اوله‌رق اونبر بیك نفوسی جامعدر اقلیمی مختلفدر.

اهالینك همان جمله‌سی زرع اولوب آنجق شهرده اولنلر تجارتله مشغول اولورلر.

غومال وادیسنده‌كی نوكز اووه‌سنی كچدكدن صكره موجود اولان طاغده میسوری نام كرد عشایری اقامت ایدركه مذكور طاغ غایت لطیف وادیلرله قطع و اطرافی صرب قیالرله محاط اورمانلری حاوی میوه اغاجلری وآرپه و بغدای تارلالری ایله مزیندر.

مذكورتلالرده برنج توتون پاموق ودها مملكته مقتضى حبوبات مزروعدر.

قضايه ملحق عشائر سبعه ناحيه سی سكنه سی دخی حبوبات متنوعه زراعتيله تعيش ايدرلر.

بارداباش اسمنده كی قريه بوناحيه نك مركزی در.

قضا ١٨ قريه ايله بر ناحيه دن مركبدر.

عكا. — عققو، پتولمايس، سن ژان داقر. بيروت ولايتنك متشكل اولديغی الويه دن همنامی اولان سنجاغك مركز اداره سيدر.

قصبه بيروتك ١٢٠ كيلومتره جنوبنده و كرمل برونك وجوده كتورديكی قويك شمالنده دكزه طوغری كيرمش اولان برونك اوزرنده اولوب اطرافی سور ايله محاطدر.

ليمانی كرچه قومله طولمش ايسه ده بالسهوله تطهير اولنه بيلور.

قصبه سكز طقوز بيك نفوسلی اولوب مشهور جزارپاشا طرفندن انشا اولنمش برباب جسيم جامع شريف دها بر خيلی معابد و مدارسی حاويدر.

قصبه قديم بر فنيكه معموره سی اولوب پطولمايس نامی بطليموسلردن بری طرفندن ويرلمش اولديغنده شبهه يوقدر.

ايمپراطور قلود زماننده روما قولونيلری صره سنده بولنمشدر.

خرستيانلغك ايلك سنه لرنده عكا انتاكيه پطريقلكنه مربوط بر رئيس روحانی مركزی اتخاذ قلنمشيدی.

ايمپراطور هراقليوس زماننده عربلرك اداره سنه كچدی.

ايلك اهل صليب دورنده عكاده تكميل فلسطين ايله برابر ملوك مصريه اداره سنده ايكن قدس قرالی برنجی بودوين طرفندن ضبط اولنمشدر.

بو دورده اهل صليبك ساحله بناشمسی وارزاق و مهمات وسائره نك نقلنی ايمان واسطه سيله تسهيل ايتمسی يوزندن عكا پك مهم بر موقع عسكری حالنی اكتساب ايتمشيدی.

١١٧٨ تاريخ ميلاديسنده سلطان صلاح الدين ايوبی طرفندن استرداد اولنديغی حالده تكرار ١١٩١ ده ارسلان يوركلی ريشارد و فليپ اوغوست معرفتيله ضبط اولنمشدر.

عكا بو تاريخدن اعتباراً سن ژان شواليه لری الندە بولندقدن صكره ١٢٩١ تاريخ ميلاديسنده ملك اشرف معرفتيله مصر حكومتنه الحاق اولنديغی حالده ١٥١٧ ده فاتح عربستان ياوز سلطان سليم خان طرفندن سوريه خطه سی فتح اولنديغی صره ممالك عثمانيه يه ادخال قلنمشدر.

عثمانليلر اداره سنده شهرك اعمارينه غيرت اولنه رق جزار پاشا دورنده بو سواحلك برنجی بلده سی حالنی اكتساب ايتمش وهله ناپوليونه مقاومتی اهميتنی بر قاندها تزييد ايلمش ايدی.

مصرلی ابراهیم پاشا‌یه قرشو انکلتره دوننماسی طرفندن بومباردمان آتشیله خیلیجه رخنه‌دار اولدیسه‌ده سکره تکرار ینه اعمار اولنمشدر .

شهرك اطرافنی محیط اولان سکز فرسخ طول ایکی فرسخ عرضنده‌کی اووه پاموق بغدای ترلالریله مملواولوب طوپراغك فیض وبرکتی دخی بولنده اولمغله شهر زخیره وپاموق و ایپك تجارتندن خیلی مستفید اولمقده وعموم حوران قطعه‌سی اخراجاتی بو لیمانه حصرایتدیکی جهتله اخذ واعطاده کرمیء تام مشاهده قلنمقده‌در . قصبه‌نك اطرافنده‌کی اراضی عارضه‌لی اولدیغی جهتله قیشن یاغان یاغمورلر چوقورلره پریکدرك تشکل ایدن بطاقلقلر وخامت هواسنی منتج اولمقده‌در .

عکا قضاسی : سنجاغك مرکز قضاسی اولوب غرباً بحر سفید شمالا بیروت ولایتی شمال شرقیدن صفد قضاسی شرقاً ناصره وطبریه قضالری جنوبا حیفا قضاسیله محاطدر .

اراضی فوق العاده منبت اولدیغندن اهالینك قسم اعظمی زراعتله مألوفدر .

کلیته‌له اربه بغدای پاموق انجیر اوزوم زیتون حاصل اولور .

نفوسی ٢٨٠٠٠ کشی اولوب یکرمی بیکدن زیاده‌سی مسلم قصوری یهودی وخرستیاندر .

حیوانات اهلیه‌سی دخی چوقدر .

شفا عمر ساحل شاغور ناحیه‌لری دخی قضاده داخلدر .

عکا سنجاغی : بیروت ولایتنه تابع اولوب بیروت سنجاغی سوریه ولایتی بلقا سنجاغی بحرسفید ایله محدود ٢٢٥ قریه‌دن متشکلدر شرق حدودینی شریعه وادیسی تحدید ایدر .

سوریه جبالی غربه طوغری ایصال ایتدکلری قوللری واسطه‌سیله لوا اراضیسی قسماً عارضه‌لیدر .

مذکور طاغلردن اینان صولرله ریان اولوب فوق العاده قوهٔ انباتیه‌یه مالکدر .

حبوباتك انواعی ایله پاموق توتون ایپك میوه محصولی کلیتله خارجه سوق اولنمقده‌در .

حیوانات اهلیه‌سی غایت چوق هله کچیلری هپسندن زیاده‌در .

عشائر مستثنا اوله‌رق نفوسی یوز بیکه قریب اولوب انجق بو مقدارك ربعی خرستیان ویهودیدر .

قضالری صفد عکا ناصره طبریه حیفا نامیله بشه بالغ اولور .

٦٤ جامع ١١٤ مکتب ومدرسه ٩٦ کلیسا ومناستر ٥ حمام ٥٠ خان ٩ فابریقه ٤١ باغخانه ١١٨٧ دکان ٤١٠ مغازه واردر .

عکار . — بیروت ولایتنك طرابلس شام سنجاغنده بر قضا اولوب شمالا صافیتا وحصن الاکراد قضالری شرقاً سوریه ولایتنك حمص

سنجاغی جنوبا جبل لبنان ونفس طرابلس
قضاسی غربا بحر سفید ایله محدوددر.
اراضیسی طاغلق ایسه‌ده منبت
وادیلری واردر.

شعره نامیله غایت جسیم بر اورمان
ولایتنك اك جسیم اورمانیدر. متعدد
میاه جاریه قضایی اسقا ایدر.

محصولات عادیه‌دن ماعدا پاتاتس
توتون صوغان زیتون یاغی ایپك
قوزه‌سی دخی یتشدیریلور.

نصفیت اولمق اوزره اهالیسی ۳۰
بیکه قریبدر.

بعض قراده طولی ایکی زراعدن
اون زراعه قدر سجاده اعمال اولنور
ایسه‌ده عرض درجهٔ کفایه‌ده اولمد.
یغندن لون ونسجی جهتیله آیدین
ولایتنه رقابت ایدر ایسه‌ده عرضی
جهتیله اولقدر مقبول اوله‌مامقده‌در.
محصولات ومعمولات جهتندن اخراجات
وقوعبولور.

عرفه نام قریه‌ده اسکندر یونانینك
هیکل زهره عنوانیله انشا ایتدیردیکی
بنانك خرابه‌سی الان موجوددر.

روما ایمپراطورلرندن تیتوس قدسی
آلدقده شکرانه اولمق اوزره مذکور
بناده قربانلر ذبح ایتدیردیکی وایمپراطور
سفیروس دخی بو قریه‌ده طوغدیغی
محققدر.

قضانك جهات متعدده‌سنده فنیکه
وروما دورینه عائد آثار عتیقه واردر
مرکز قضا حلبه اسمنده بر قصبه‌در.

عکار. — مذکور قضا داخلنده
طرابلس شامك ۳۲
کیلومتره شرقنده کوچك بر قریه‌در.

عکاظ. — « سوق عکاظ » مکهٔ
مکرمه‌یه اوچ قوناق
مسافه‌ده خرما اغاجلریله مزین قیالق
بر وادی اولوب ایام جاهلیه‌ده شوال
آینده برماه امتدادایتمك اوزره بوراده
بر پنایر قوریلور وبرچوق آلیش ویریش
اجرا اولنمق اوزره اطرافدن قبائل
عرب اورایه تجمع ایدر ایدی.

اخذ واعطالر اولنور شعرا وفصحا
طرفندن شعرلر خطبه‌لر ایراد اولنور
ایدی.

بوراده ایراد اولنان خطبه‌نك فصاحت
وبلاغت وحقیقت جهتیله اك مکمل قسمی
ابن ساعده‌نك خطبهٔ مشهوره‌سی ایدیکه
او اثناده علیه الصلاة والسلام افندمز
ایله جناب صدیق اکبر دخی سوق
مذکورده بولنمش وظیفه‌یی استماع
ایلمشلر ایدی.

قبائلك بورایه اسباب تجمعی اثر
جهالت اوله‌رق اوراده‌کی قیالری طواف
خصوصی اولمغله بعد الاسلام بالطبع
سوق مذکور ابطال قلنمشدر.

قس ابن ساعده‌نك خطبهٔ مشهوره‌
سی بر وجه آتیدر :

خطبه

ای ناس کلیکز دکله‌ییکز بالله بیکز
عبرت آلکز. یاشایان اولور اولن فنا

بولور اوله‌جق اولور . یاغمور یاغار اوتلر بتر چوجقلر طوغار انالرینك بابالرینك یرینی طوتار صكره هپسی محو اولوب كیدر . وقوعاتك آردی آره‌سی كسلمز همان بر برینی ولی ایدر . قولاق طوتكز دقت ایدیكز كوكده خبر وار یرده عبرت آله‌جق شیلر وار . یر یوزی بر فرش ایوان كوك یوزی بر یوكسك طوان ییلدزلر یورر دكزلر طورر كلان قالماز كیدن كلمز عجبا واردقلری یردن خشنود اولوبده می قالیورلر یوخسه اوراده براغیلوبده اویقویه‌می طالیورلر . یمین ایدرم الهك عندنده بر دین واردركه شمدی بولندیغكز دیندن دها سوكیلو در والهك بر كله‌جك پیغمبری وار دركه كلمه‌سی یك یقین اولدی كولكه‌سی باشكز اوستنه كلدی نه موطاو اول كیمسه‌یه كه اكا ایمان ایدوبده اودخی اكا هدایت ایلیه ، وای او بدبخته كیم اكا عصیان ومخالفت ایلیه . یازقلر اولسون عمرلری غفلت ایله كچن امتلره . ای جماعات ایاد قنی آبا واجداد قنی مزین كاشانه‌لر وطاشدن خانه‌لر یاپان عاد وثمود قنی دنیا وارلغنه مغرور اولوبده قومنه‌بن سزك الك بیوك ربكزم دیین فرعون ایله نمرود . انلر سزه نسبتله دها زنكین وقوت وقدرتجه سزدن افزون دكلمیدیلر . بوزانلری دكرمننده اوكوتدی توز ایتدی طاغتدی كیكاری بیله چوریوب طاغلدی اولری ییقلوب ایصسز قالدی یرلرینی یوردلرینی شمدی كوپكلر شنلندیریور صاقین انلر كبی غفلت ایتمیك انلرك یولنه كیتمیك هر شی فانیدر باقی انجق جناب حقدركه بردر شریك ونظیری یوقدر طایه‌جق انجق اودر طوغمامش وطوغورمامشدر . اول كلوب كچنلرده بزه عبرت آله‌جق شیلر چوقدر . اولوم ایرماغنك كیره‌جك یرلری وار اما چیقه‌جق یری یوقدر بیوك كچوك هپ كچوب كیده‌یور كیدن كیرو كلمیور جزم ایتدم كه عامه‌یه اولان بكاده اوله‌جقدر .

عُكبَرا .— سمت عراقده مقر علما بر قصبهٔ قدیمه ایدی .

علائیه .— قوراسسیوم Coracessium قونیه ولایتنده تكه سنجاغنك قضالرندن همنامی بولنانك مركز اداره‌سیدر .

قصبه‌نك مركزی قونیه‌نك ١٤٧ كیلومتره شرقیسنده وساحل بحر دكزه طوغری دخول ایتمش اولان برونك شرق جهتنده اولوب بش بیك قدر اهالیسی متعدد جامع ومسجد ومدرسه‌یی بش كلیسا ایله بر رشدیه وبرصبیان مكتبی وعسكری قشله‌سیله جنوب غربی روزكارینه اچیق بر لیمانی حاویدر .

خانه‌لری بر سطح مائل اوزرنده اولوب خارجاً منظره‌سی دلنشین ایسه ده سوقاقلری طار وطولامباجلی وصو

سنجاغی جنوبا جبل لبنان ونفس طرابلس قضاسی غربا بحر سفید ایله محدوددر.

اراضیسی طاغلق ایسه‌ده منبت وادیلری واردر.

شعره نامیله غایت جسیم بر اورمان ولایتنك اك جسیم اورمانیدر. متعدد میاه جاریه قضایی اسقا ایدر.

محصولات عادیه‌دن ماعدا پتاتس توتون صوغان زیتون یاغی ایپك قوزه‌سی دخی یتشدیریلور.

نصفیت اولمق اوزره اهالیسی ٣٠ بیکه قریبدر.

بعض قراده طولی ایکی زراعدن اون زراعه قدر سجاده اعمال اولنور ایسه‌ده عرض درجهٔ کفایه‌ده اولمد. یغندن لون ونسجی جهتیله آیدین ولایتنه رقابت ایدر ایسه‌ده عرضی جهتیله اولقدر مقبول اوله‌مامقده‌در. محصولات ومعمولات جهتندن اخراجات وقوعبولور.

عرفه نام قریه‌ده اسکندر یونانینك هیکل زهره عنوانیله انشا ایتدیردیکی بنانك خرابه‌سی الان موجوددر.

روما ایمپراطورلرندن تیتوس قدسی آلدقده شکرانه اولمق اوزره مذکور بناده قربانلر ذبح ایتدیردیکی وایمپراطور سفیروس دخی بو قریه‌ده طوغدیغی محققدر.

قضانك جهات متعدده‌سنده فنیکه وروما دورینه عائد آثار عتیقه واردر مرکز قضا حلبه اسمنده بر قصبه‌در.

عکار. — مذکور قضا داخلنده طرابلس شامك ٣٢ کیلومتره شرقنده کوچك بر قریه‌در.

عکاظ. — «سوق عکاظ» مکهٔ مکرمه‌یه اوچ قوناق مسافه‌ده خرما اغاجلریله مزین قیالق بر وادی اولوب ایام جاهلیه‌ده شوال آینده برماه امتداد ایتمك اوزره بوراده بر پنایر قوریلور وبرچوق آلیش ویریش اجرا اولنمق اوزره اطرافدن قبائل عرب اورایه تجمع ایدر ایدی.

اخذ واعطالر اولنور شعرا وفصحا طرفندن شعرلر خطبه‌لر ایراد اولنور ایدی.

بوراده ایراد اولنان خطبه‌نك فصاحت وبلاغت وحقیقت جهتیله اك مکمل قسمی ابن ساعده‌نك خطبهٔ مشهوره‌سی ایدیکه او اثناده علیه الصلاة والسلام افندمز ایله جناب صدیق اکبر دخی سوق مذکورده بولنمش وظیفه‌یی استماع ایلمشلر ایدی.

قبائلك بورایه اسباب تجمعی اثر جهالت اوله‌رق اوراده‌کی قیالری طواف خصوصی اولمغله بعد الاسلام بالطبع سوق مذکور ابطال قلنمشدر.

قس ابن ساعده‌نك خطبهٔ مشهوره‌سی بر وجه آتیدر:

خطبه

ای ناس کلیکز دکله‌یکز بلله‌یکز عبرت آلکز. یاشایان اولور اولن فنا

ولور اوله‌جق اولور . یاغمور یاغار وتلر بتر چوجقلر طوغار انالرینك باباليرينك يريني طوتار صكره هپسی محو اولوب كيدر . وقوعاتك آردی آره‌سی كسلمز همان بر برینی ولی ایدر . قولاق طوتكز دقت ایدیكز كوكده خبر وار يرده عبرت آله‌جق شيلر وار . بر يوزی بر فرش ايوان كوك يوزی بر يوكسك طوان يلدزلر يورر دكزلر طورر كلان قالماز كيدن كلمز عجبا واردقلری یردن خشنود اولوبده ی قاليورلر يوخسه اوراده براغيلوبده وبقويه‌می طاليورلر . يمين ايدرم الهك عندنده بر دين واردركه شمدی بولند. غكز دیندن دها سوكيلو در والهك ر كله‌جك پيغمبری وار دركه كلمه‌سی ك يقين اولدی كولكه‌سی باشكز وستنه كلدی نه موطاو اول كيمسه‌يه ه اكا ايمان ايدوبده اودخی اكا هدايت يليه ، وای او بدبخته كيم اكا عصيان مخالفت ايليه . يازقلر اولسون عمرلری غفلت ايله كچن امتلره . ای جماعات اد قنی آبا واجداد قنی مزين كاشانه‌لر طاشدن خانه‌لر ياپان عاد وثمود قنی نيا وارلغنه مغرور اولوبده قومنه‌بن زك اك بيوك ربكزم دين فرعون له نمرود . انلر سزه نسبتله دها زنكين قوت وقدرتجه سزدن افزون دكليدیلر . یرانلری دكرمننده اوكوتدی توز تدی طاغتدی كيكاری بيله چوريوب طاغلدی اولری ییقلوب ایصسز قالدی يرلرینی يوردلرینی شمدی كوپكلر شنلند. ییور صاقین انلر كبی غفلت ایتمیك انلرك يولنه كيتميك هر شی فانيدر باقی انجق جناب حقدركه بردر شريك و نظيری يوقدر طايه‌جق انجق اودر طوغمامش وطوغورمامشدر . اول كاوب كچنلرده بزه عبرت آله‌جق شيلر چوقدر . اولوم ايرماغنك كيره‌جك يرلری وار اما چيقه‌جق يری يوقدر بيوك كچوك هب كچوب كيده‌يور كيدن كيرو كلميور جزم ايتدم كه عامه‌يه اولان بكاده اوله‌جقدر .

عُكبَرا . — سمت عراقده مقر علما بر قصبهٔ قديمه ايدی .

علائيه . — قوراسسيوم Coracessium قونيه ولايتنده تكه سنجاغنك قضالرندن همنامی بولنانك مركز اداره‌سی در .

قصبه‌نك مركزی قونيه‌نك ١٤٧ كيلومتره شرقيسنده وساحل بحر دكزه طوغری دخول ايتمش اولان برونك شرق جهتنده اولوب بش بيك قدر اهاليسی متعدد جامع ومسجد ومدرسه‌يی بش كليسا ايله بر رشديه وبر صبيان مكتبی وعسكری قشله‌سيله جنوب غربی روزكارينه اچيق بر ليمانی حاويدر .

خانه‌لری بر سطح مائل اوزرنده اولوب خارجاً منظره‌سی دلنشين ايسه ده سوقاقلری طار وطولاباجلی وصو

ترى يوق حكمنده اولوب اهالى ايچه‌جك صويى صهرنجلرده صاقلمغه مجبور اولورلر .

قصبه‌نك اوست طرفنده قورصانلر طرفندن بنا اولنمش بر قلعه ايله جوارده بعض مغاره‌لر موجود اولوب بونلره اشياى مغصوبه صاقلارلرمش .

روما سردارلرندن پومپئوس شهرى تخريب ايتديكى حالده سلطان علاالدين سلجوقى كندى نامنه نسبتله شهرى يكيدن تأسيس ايتمش واعمار وترقياتنه فوق‌الحد اعتنا كوسترمشدر . دور سليم ثالثده نظام جديد مروجلرندن قاضى عبدالرحمن پاشا بوشهره منسوبدر .

قضاسى : تكه سنجاغنك شرق قسمى اولوب اطنه وقونيه ولايتلرى واقسكى قضاسى وبحر سفيد ايله محاطدر .

قضا مزوغاد اسمنده بر ناحيه ايله ١٨٥ قريه و٣٧ بيك نفوسى مشتملدر .

نفوسك درت بنك قدر لسان تركى ايله متكلم روم قصورى تركدر .

اراضى طاغلق واورمانلرى واسع اولمغله كراسته اعمال واخراجاتى واردر .

هر نوع حبوباتدن ماعدا پاموق توتون وليمون پورتقال دخى يتشديرلمكده در .

علاونه . — طرابلس غرب ولايتنده قول اوغلى چاش اغالغنه مربوط بر ناحيه‌در .

علوان
عليكان
عليكان
} بو اوچ ناحيه‌دن ايكى اولكيلر دياربكر ولايتنده ماردين سنجاق جزيره قضاسنده وصوكنجيسى مديات قضاسنده در .

عماديه . — وان ولايتنك حكارى سنجاغنده مركز ولايتك ١٥٠ كيلو متره قدر جنوبنده ومنبت بر باغ وباغچه‌لك بروادينك اورته‌سنده تخميناً ٤٠٠ متره مرتفع بر تپه‌نك اوزرنده واقع نصفى مسلم وكردلردن عبارت بشبيك نفوسى جامع برقضا مركزى در .

مكمل چارشوسى وعماد الدين زنكى بناسى بر قلعه‌سى واردر .

قضا : حكارى سنجاغنك جنوبنده اولوب شمالا چال واورامر شرقاً شمدنيان قضالرى جنوباً موصل ولايتى غرباً بيت الشباب قضاسيله محاط ومحدوددر .

بش عدد ناحيه و ٢٦٦ قريه‌يى محتوى اولوب اهاليسى بروجه آتيدر :

٨٦٠	عثمانلى ترك
١٣٦٨٠	كرد
٣٠٠٠	نسطورى
٣٠٠٠	كلدانى
١٩٠٠	اسرائيلى
١٥٠٠	يزيدى
٢٣٩٤٠	يكون

اراضى قسماً منبت وصولاق اووه

وقسماً کوزل وواسع اورمانلرله مستور طاغلردن متشکل اولمغله زراعتی فوق العاده صورتده‌در .

قوری اوزوم قوری انجیر توتون پرنج آرپه مصر الخ ایله میوه وسبزه‌نك اعلاسی یتشدیریله‌رك صاتیلق اوزره کاربانلر واسطه‌سیله باش قلعه‌یه ایصال وسوق اولنمقده‌در .

ایران وروسیه‌یه دخی کلیتلی مقدار اخراجات وقوعبولمقده‌در .

عماران . — دیاربکر ولایتنك ماردین سنجاغنده جزره قضاسنه ملحق بر ناحیه‌نك اسمی در.

عماره . — بصره ولایتی وجوده کتورن برلوانك وبو لوانك مرکزاداره‌سی اولان قصبه‌نك اسمی در.

بصره ایله بغداد اراسنده دجله‌نك صاغ ساحلنده اولوب بصره‌یه ١٧٠ بغداده ٣٠٠ قورنه‌یه ١٠٠ کیلومتره مسافه‌ده‌در.

قصبه عشایر عربانك جولانکاهنك مرکزنده اولدیغندن اوللری قصبه‌نك محلنده ابنیه یوق ایدی. اخیراً موقعك اهمیتی نظر دقته النه‌رق اولجه بر قشله انشا وکیت کیده جمعیت پیدا ایدرك بو حالی اکتساب ایتمشدر.

قصبه‌ده اون بیك قدر اهالی واردر بو میانده ١٠٠٠ قدر صابتی ٩٠٠ یهودی ٦٠٠ قتولیك موجوددر.

اهالئ اسلامیه‌نك بر قسمی سنی وقسم دیکری شیعیدر.

قضاسی : علی شرقی علی غربی ناحیه‌لریله ٤٠ بیك نفوسی محتوی اولمق اوزره دجله‌نك ایکی جهتی ایله ایران حدودنده واقعدر .

اهالیسی میاننده شیعی المذهب بر چوق نفوس موجوددر .

اهالی مزبوره‌نك اك جمعیتلیسی بنی لام عشایریدر .

عماره سنجاغی : ولایتك شمال شرقی کوشه‌سی اولوب دجله نهری ایکی‌یه افراز ایدر .

حدود ایرانیه‌یی تشکیل ایدن طاغلردن اینان صولرله غرباً فرات دجله‌یه توصیل ایدن قناللرله ریان اولان اراضیده غایت اعلا ذخیره وپرنج وسائره یتیشور .

برقاچ طوزله‌دن ماعدا معدن یوقدر موجود بطاقلق وقامشلقلر جودت هوایی اخلال ایتمکده‌در . مع هذا بوقامشلقلردن اعلا حصیر وسپتلر اعمال ایدرلر .

اهالیسی ١٠٠٠٠٠ دن زیاده اولوب عشایر وقبائل عربان‌در باشلوجه قبیله‌لر : بنی لام البو دراج البو محمد السودان ... الخ‌در .

قبائل اسکان ایدلمش ایسه‌ده ینه تبدیل مکانه مجبور اولورلر .

بوقبائلك حیواناتی غایت چوق اولمغله

سود تره یاغی یغورت پك مبذولدر .
بیاغیلری احراجاتی تشکیل ایدر .
عشایر قسماً شیمی در .
شطره — عماره — زبیر —
ودوبریج قضالرینی محتویدر .

عمالقه . — حجازك شمالنده ساکن اقوام قدیمهٔ عربیه‌دن اولوب بنی اسرائیل ایله بینلرنده مباینت عظیمه وار ایدی .
مصری بر اراالق استیلا ایدن هیکسوسلر دخی عمالقه قومی اولمسی احتمالات تاریخیه‌دندر .

عماق . — سوریه‌ده بلقا سنجاغی سنجاغی داخلنده عموق اسم قدیمی ایله مسمی و الیوم خراب بر بلده‌درکه وقتیله بلقانك مرکزی ایدی .
آثاروخرابه‌سی مشهور وموجوددر .
رومالیلر بونی فیلادلفیا اسمیله تسمیه ایتمشلر ایدی .
عماق چایی دخی بو خرابه‌لری صولایه‌رق جریان ایدر .

عمتا . — انف البیان فیلادلفیادن اون ایکی فرسخ مسافه‌ده واقع بر قریه اولوب عشرهٔ مبشره‌دن ابوعبیدة بن الجراحك تربه‌سنی حاویدر .

عمران . — یمنده صنعا ملحقاتندن بر قضادر . مرکزی اولان عمران قصبه‌سی صنعایه ٥٠ کیلومتره بعیددراراضی طاغلق وزراعتی آز هواسی معتدلدر .

عمواس . — قدس شریف یولنده بر قریه اولوب عهد جناب فاروق اعظمیده ١٨ نجی سال هجریده ظهور ایله ٢٥٠٠٠ عساکر اسلامیه وبرچوق کبار صحابهٔ کرامك وفاتنه سببیت ویرن طاعون مدهش ابتدا بوقریه‌دن ظهور ایتمکله تاریخده طاعون عمواسی نامیله شهرتشعار در .

عمیق اووه‌سی . — حلب ولایتنده عمیق کولی جوارنده بر چوق قرایی مشتمل بر اووه‌در .

عمرکان ⎫ دیاربکر ولایتنده اوچ
عمرکان ⎬ ناحیه اولوب برنجیسی مرکزه ایکنجیسی ماردین
عمرکان ⎭ سنجاغنده جزیره‌یه اوچنجیسی عونیه قضاسنه مربوطدر .

عمیق کولی . — اق دکز وبحیرهٔ انتاکیه دخی دیرلر . حلب سنجاغی داخلنده وانتاکیه‌نك شمالنده واقع اولوب جنوب غربیدن شمال شرقی‌یه قدر ٢٠ میل و جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه قدر ٧ میل امتداد وشمالا قره صو و جنوبا عفرین نهرلرینك صولرینی اخذ ایدر .

عنزه . — عربستان جهتنك نجد وسوریه‌نك زوروجزیره سمتلرنده و بر الشامده کشت وکذار ایدن جسیم برقبیله اولوب عموماً فرق وشعباتی داخل اولدیغی حالده مقدارلری ٥٠٠٠٠٠ نفوسه بالغ اولور .

بونلر کثیر المقدار حیوانلریله تعیش ایدرك شمر عشایریله حال مخاصمه‌ده بولنورلر .

یازین عراق وبر الشام سمتلرنده کشت وکذار قیش شام حلب مدینه‌لرینه تقرب ایدرلر .

عنه . — بغداد ولایت وسنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در بغدادك ٢٤٨ کیلومتره شمال غربیسنده وفرات سواحلنده طولانی برزوقاغك طرفینده مؤسس بغچه‌لی خانه‌لری اوچ بیك اهالی اون قدر جامعی محتوی‌در .

فرات اورته‌سنده‌کی جزیره‌ده اسکی بر قلعه واردر .

قضاسی : زور سنجاغی دلیم قضاسی موصل ولایتی وچول ایله محاط اولوب فرات وادیسی اورته‌سندن شق ایدر .

اراضیسی فرات صویی ایله ریان اولوب ناعور دنیلان طولابلر نهردن صو اخراج ایدر .

زراعت وحیوانات اهلیه‌سی بولنه‌ده‌در نفوسی تخمیناً یکرمی بیکه قریبدر .

عواصم . — حلبده انتاکیه حوالیسنده بر خطهٔ عالمدر .

عورتا . — عزیر علیه السلام و ٧٠ قبور نبی‌یی حاوی نابلسده بر قریه اسمیدر .

عورت حصاری . — سلانیك قضالرندن اولوب سیروز سنجاغی ولنقطه تیمورحصار طوپران یکیجه واردر سلانیك قضالریله تحدید اولنمشدر . قره‌طاغ ناحیه‌سیله ١٤١ قریه‌دن مرکب اولوب ٣٨ بیك نفوسی حاویدر .

بو قضا عموماً قوریشه بلقانیله عارضه‌لنمشدر .

آرچون واکشی ایله غالیك دره‌سی قضانك صولرینی جمع ایدرلر . غرب قسمنده کائن آماتوه کولی ایلك اولدکی صولری اخذ ایلر . واردار صویی قضانك غرب حدودینی تشکیل ایدر .

مرکز قضا ولایت مرکزینه سکز ساعت بعد و مسافه‌ده واقع قلقمش قصبه‌سیدر .

قضا طاغلق اولمغله برابر منبت ومحصولدار اولمغله کلیته بغدای صاتقا آربه چاودار علف بوزچاق داری مصر سیسام یاموق آفیون خشخاش پرنج اناصون نخود فاصولیه اوزوم سبزه ومیوه‌نك انواعی حصوله کلور .

نفاست وخلاوتی وقبوغنك اینجه‌لکیله مشهور اولان چرنال اوزومی همان کاملاً خارجه کوندرلمکده‌در .

لچه کلیم آلاجه کوملك ویلکن بزلری حاولی چوراب اعمالاتی یوزندن اهالی خیلی تمتع ایدر .

صرفیات داخلیه مستثنا اولدیغی حالده معمولات ومحصولات یوزندن سنوی ٢٠٠٠٠٠ لیرای عثمانی قضا داخلنده قالور .

عیانجق . — نام دیکر استفان استفان ماده‌سنه مراجعت اولنه .

عیان سریح . — یمن ولایت ولواسنك عمران قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در .

عین البقر . — عکاقرای مندرسه‌سندن اولوب حضرت آدم علیه السلامه متعلق وقایع ابتدائیه‌نك محل وقوعی اولدیغندن اسلام وخرستیان ویهودیلرجه تقدیس اولنمش بر موقعدر .

عین التمر . — کوفه اعمالندن بر قریهٔ مندرسه‌در .

عین التین . — ارض فلسطینده طبریه کولی کنارنده برموقع اولوب قدیم کفر ناعوم خرابه‌سی اوزرنده مؤسس ایدوکی مظنوندر .

عین الجالوت . — فلسطین قرای مشهوره‌سندن سلطان صلاح الدین ایوبی ایله صلیبیون بیننده وقوعه کلان بر محاربهٔ مشهوره ایله شهرتشعاردر .

عین زبیده . — مکهٔ مکرمه‌نك ماء جاریسی اولوب ست زبیده‌یه نسبت اولنمقده‌در .

عین زرقا . بودخی مدینهٔ منوره‌ده جاری ماء لذیذك اسمی‌در .

عین زرقا . — طریق حجده واقع مغرق ایله بلقا اراسنده ومغراقدن اون ایکی ساعت و بلقادن اون ایکی ساعت بعد ومسافه‌ده کائن صولاق بالغی وتی قامشی کثیر زقوم آغاجلرینی جاویدر . ایکی طاغ اراسی اولمغله صرپ وبلقایه کیدن طریق اکری بوکریدر مدینهٔ منوره‌ده جاری اولان عین زرقانك بو محلده خارجه چیقدیغی حقنده بر روایت واردر .

عین اسمنه مضاف پك چوق مواقع ومجاری‌یه تصادف اولنمقده ایسه‌ده الك معروفلری بونلردر .

عین الشمس . — مصرده قاهره قربنده هلیپولیس شهرقدیمنك اسمی اولوب بوراده شمسك عبادتنه مخصوص بر معبد جسیم واردر .

عینتاب . — حلب ولایتنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب حلبك ۱۳۲ کیلومتره شمال شرقیسنده اطرافی اغاجلق ویشیللك بر تپه‌نك اوزرنده واقع غایت لطیف المنظر بر موقعدر .

صاجور صویی قصبه‌دن مرور وباغ وبوستانلرینی اروا ایدر عینتابك اهمیت تجاریه‌سی پك بیوکدر حلب اخراجات وادخالاتی ایچون بو قصبه اهمیتنی الان محافظه ایتمکده‌در .

۴۳۱۵۰ قدر اولان اهالیسنك قومیت نقطهٔ نظرنده مقادیری بر وجه آتی‌در :

اسلام	۳۰۴۸۶
سریانی	۵۱۶۷
اورتودوقس	۱۵۰۰
قتولیك ملکیت	۵۰۰
ارمنی	۲۰۴۶
ارمنی قتولیکی	۲۰۰۰
پروتستان	۵۹۴
اسرائیلی	۵۵۷
یکون	۴۳۱۵۰

قضاسی : شمالا مرعش لواسی

شرقاً اورفه سنجاغی جنوباً منبج وكليس قضالری غرباً اطنه ولايتی ايله محاطدر . ۹ ناحيه و ۳٤٦ قريه‌دن متشكلدر .

آلتمش التی بيكی اسلام اوله‌رق نفوسی ۸۶۹۸۸ در . اراضيسی عضرين وساجور چايلريله ريانددر رسمی لسان مركز قضاده تركجه‌در . عربجه دخی تكلم اولنور .

تجارتی مرتفع اولوب اخراجاتی حبوبات قوری اوزوم توتون جويز بويا يوك كچی قيلی مثين ومنسوجاتی قطنيه‌دن عبارتدر .

ادخالات باشلوجه قهوه شكر غاز تيمور باقر قلای جام شيشه ايپلك چوخه واقمشهٔ افرنجيه‌دن عبارتدر .

قضاده ۳٦ جامع ۳۷ مسجد ۲۱ مدرسه ٤ تكه ٥ كليسا ۱ سيناغو متعدد قشله وابنيهٔ اميريه بر خسته‌خانه ۳۱ فرون ۱۹٦٥ دكان ۳۸۱٥ دستگاه نسجيه ٤۰ بوياجی دكانی ٦٥۰۰ خانه موجوددر .

عيندور . — فلسطين قراسندن نازارته ۳ ساعت مسافه‌ده طابور طاغيله هرمون بيننده كی اووه‌ده واقعدر .

حرف الغين

غابه .— مدينهٔ طاهرهٔ جناب نبویه‌یه برمنزل بعید بر محلك اسمی اولوب صحابهٔ کرامدن بعضیلرینك املاکنی حاوی ایدی .

غات .— طرابلس غرب ولایتنه تابع فزان سنجاغنه ملحق بر قضا مرکزی اولوب فزانك مرکزی اولان مرزوقدن ٤٠٠ کیلو مترو قدر جنوبنده واقعدر .

غایت مدهش صحرای کبیر چوللرینك اورته‌سنده پك مکمل بر واح اولوب بوجهتلرده امثالی نادر اولان وقرت میاهیله شهرتشعاردر .

فزان خطه‌سنده ویوللرده قیولر یتمش سکسان قولاج درینلکنده اولدیغی حالده غاتده بر ایکی قولاجده درحال صو چیقار خرما اغاجلری آقاسیا وسبزه دخی پك کثرتلیدر .

غاتده سکز اون بیك نفوس و بر قاچ جامع وسائره واردر غاتك موقعی سودان ایله بربرستان اراسنده بولندیغندن پك معمور بونجه امکارله وجوده کلان سودان کاربانلری بوراده تجمع ایله جهات متعدده‌یه توجه ایتمکده‌درلر .

غات روضه‌سیله اطرافده واقع بر چوق واحات بر قضا تشکیل وسین ـ سمنو ـ هون ـ زله ـ قطرون ـ الصفرة ـ الوادئ الشرقی ـ الوادئ الغربی ـ الشرقیه ناحیه‌لری دخی قضاده داخلدرلر .

غاتك موقعی سودانداخلیه صاحب اولمغی تسهیل ایدر اهالی تواریقلردن عبارت اولوب بربری لسانی وطوماشق لسانی تکلم اولنمقده‌در .

غازی .— سیواس ولایتنده بر ناحیه در .

غان .— عسیرسنجاغی قضالرندن سراسلسله‌سی اوزرنده واقع اولوب وادی مجازه ایله‌ریاندر .

هواسی معتدل وصاف اهالیسی بز ثقیف عربانیدرکاثفدن صنعایه کیدن صاده غان اراضیسندن مرور ایدر .

اهالیسی یتمش سکسان بیك قدر تخمین اولنور .

قهوه‌سی سبزه‌سی خرماسی مبذولدر .

غانوس .— مرمره دکزی ساحلنده ومرفته قائمقاملغی داخلنده ایکی قریه‌لی برناحیه نك مرکزی اولوب قدیماً پك جسیم اولدیغی شمدی خرابه‌سی ولایتله اکلاشلمقده در

غالیك .— سلانیك ولایتنده عورتحصاری قضاسنده جاری برنهر اولوب قره طاغ ناحیه‌سی جوارنده‌کی طاغلردن تراکم ایدر یازین قورر ایسه‌ده قیش غایت صورتده جریان ایلر .

غبابت .— سوریه‌ده حوران خطه‌سنده برناحیه‌در

غبروه .- بلغارستان امارتنده شبقه چكیدی مخر-
جنده یانطره صویی اوزرنده ٦٠٠٠
نفوسلی بر قصبه در ایچنده تجارتی
ومؤسسات علیه‌سی واردر .

غبروه .- ادرنه ولایت قرجه علی قضاسنده بر
ناحیه در .

غدامس .- طرابلس غرب ولایتنك جبل غربیه سنجاغنده
قضا مركزی بر قصبهٔ مهمه اولوب
طرابلس غربك ٥٠٠ كیلومتره كر-
یسنده وایكی كیلومتره اتساعنده اولان
واحك اورته‌سنده واقع اون سكزبیك
نفوسی حاویدر .

اطرافی خرما باغلری و سبزه
باغچه‌لریله محاط اولوب چارشیسی قپالی
وقراكاق وایكی قاتدر.

طبقه‌نك بری یعنی آلتده‌كی ارككاره
واوست قات قادینلره مخصوص اولوب
بوقاتده خانه‌لره كشاده قپولرواردر.

شهرك اطرافی بش آلتی كیلومتره
قدر اهمیتسز بر سور ایله محاطدر.

اهالیسی عربلرله بربریلر وسوداندن
كلمش زنجیلر اولوب همان جمله‌سی
شافعی المذهبدرلر.

هپسی وعلی الخصوص متفذان تجار
سوداندن وصحرانك نقاط متعدده‌سنه
كاربانلر ایشلدوب افریقا تجارتنی اوروپا
ایله امتزاج وسوداندن امتعه‌سنی اوروپا
امتعه‌سیله مبادله ایتدررلر.

طرابلس ایله سوداك تجارتنی احیا
وتسهیل ایدن برنجی درجه غدامسی
ایكنجی مرتبه‌ده غاتدر .

غدامس جزائر حدودینه دخی
قریب اولمغله اول سمت تجاری دخی
غدامسه اوغرامق و بو طریقی ترجیح
ایتمك مجبوریتنده درلر.

قصبه‌ده ایلیق بر صو تبعان ایله
روماليلر طرفندن انشا اولنمش اولان
جسیم بر حوضه تراكم واورادن شهرك
نقاط متعدده‌سنه توزیع اولنور.

بغچه‌لری دخی بو صویك فضله‌سی
اروا ایلر.

سوداك تجارتنی جزایره چكمك
وكاربانلری اول طریقه توجیه ایلمك
فكریله داخله طوغری فرانسزلر تیمور
یوللری تمدید ایتمش ایسه‌ده امنیت طریق
ومبذولیت میاه جهتیله غدامسی تجارلر
بر درلو ترك ایده‌میورلر.

صحرانك جهات مختلفه‌سنده بولنان
توواریقلر تدارك مالزمه خصوصنده
غدامسه كلوب كیتمكده و قوریلان
بازارده قرق اللی بیك كشی اخذواعطا
ایلمكده درلر .

غدامسده برچوق یوللر اتحاد ایدر.
زنجیلر غدامسه زیلع نامنی ویررلر.
محافظه‌سی ایچون طرابلس غرب
فرقه‌سنه منسوب بر عساكر شاهانه
مفرزه‌سی دخی اقامت ایدر .

غرامتك .- ادرنه ولایتنك قرق كلیسا

سنجاغنده طرنوه قضاسنده برناحیه‌در.

غرامسن. — مناستر ولایتنك ایلبصان سنجاغنده برقضا مرکزی اولوب ایلبصانك شرق جنوبیسنده مرکز لوایه ۸ ومرکز ولایتنه ۳۸ ساعت مسافه‌ده واقع بر قاچیوز نفوسی حاویدر.

اهالیسی ارنودلردر.

قضا: لوانك غربنده واقعدر. چرتیقه واستیاط اسمنده ایکی ناحیه‌یی دخی محتویدر.

غراموس. — مناستر ولایتنده بر سلسلهٔ جبال اولوب کوریجه‌دن بدأ ایله جنوب‌شرقی‌یه طوغری امتداد ایله پندوس سلسلهٔ اصلیه‌سیله اتحاد ایدر.

اشبو سلسله اینجه قره صو ایله دیوسا وادیسی اراسنده اولوب اك نقطه‌سی ۴۵۰۰ قدمدن زیاده‌در.

غرب / **غرب** — دیاربکر ولایتنده برر ناحیه‌در. بری مرکزه دیکری سیورك قضاسنه مربوطدر.

غرب اعلا. — جبل لبنانك شوق قضاسنده بر ناحیه‌در.

غرب اقصی. — جبل لبنانك مذکور قضاسنده بر ناحیه‌در.

غرب شمالی. — مذکور قضاده بر ناحیه‌در.

غربیه. — بغداد ولایتنك کوت الاماره قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

غربیه. — مصر اسفل مدیرلکلرندن بری اولوب دمیاط ورشید قوللری اراسنده‌کی اراضیده یعنی دلتاده متشکلدر.

بر ملیون نفوسی ۱۵۰۰ قریه ۱۱ مرکزی مشتمل اولوب زراعتی تجارتی وسائط نقلیه‌سی فوق العاده‌در.

مصرك اك معمور محلی اولمغله سنوی اوچ میلیون قدر واردات ویرر.

مرکزی طنطا شهریدر.

غربی. — وادی الغربی، قران ناحیه‌لرندن بر وادیٔ صو ایله خرماالقلرله مملودر.

بك چوق آثار عتیقه‌سی واردر.

اهالیسی توارکار ایله عربلردر.

غربی قره آغاج. — آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنه تابع بر قضا اولوب جنوباً منتشا سنجاغی غرباً طواس ودکزلی شمالاً چال قضاسی وخداوندکار وقونیه ولایتلریله محدوددر.

ایرله ناحیه‌سی و۸۶ قریه‌دن مرکب اولوب کافه‌سی مسلم اوله‌رق ۲۷۵۱۷ نفوسی مشتملدر.

مرکز قضا ۲۲۷ اماکن و ۱۱۱۰ نفوسی حاوی اجی بادم قریه‌سیدر.

غرابوس. — ایدین ولایتنده ماندالیا نامیله مذکور اولان طاغك اسم دیکری اولوب میلاس شهرینك شرق و شرق جنوبیسندن غرب شمالی‌یه طوغری دوام ایدر ارتفاعی سطح بحردن اعتباراً ۱۰۵۳ مترودر.

غرامبوسا برونی. — کرید اطه‌سنك غرب شمالیسنده وکیسامو کورفزینك طرفینده کائن ایکی برونك غرب جهتنده بولنانك اسمی در.

غرزان. — بتلیس ولایتنده سعرد سنجاغنده وسنجاغك غرب شمالیسنده بر قضا اولوب شمالاً بتلیس مرکز سنجاغی شرقاً وان ولایتی جنوباً اروح قضاسی غرباً شیران قضاسیله محاطدر.

۷۲ قریه وسکز بیکی کرداوله‌رق ۱۲ بیك نفوسی جامعدر.

مرکز اداره‌سی اولان زوغ ویا زوغکت قریه‌سی ۱۵۰ قدر خانه‌یی شاملدر.

مذکورقریه وان وبتلیس ولایتلری حدودنده اولوب مرکز لوانك ٦٥ ومرکز ولایتك ۷٥ کیلومتره مسافه‌سنده اطرافی اورمانلی تپه‌لرله محاط کوچك بر وادیده واقعدرکه مذکور تپه‌لرك ورسانلری باغلرله مزیندر . واتکاری بوهتان چاییله ریاندر .

اراضی استعداد طبعیسنی محافظه ایتمش وغرزان اووه‌سی زراعته صالح ایسه‌ده صویك فقدانی سببیله حقیله اکیله میور قضاده ملکیشان پوران‌غو آزان نامنده‌کی عشایر اکراد ویسل القرنی قربنده اسکان ایتمشلردر .

بونلردن‌ماعدا ٤۰۰ چادرلی بانجینار و ۳۰۰ چادرلی راجغوتان اساعلجان نام عشایر دخی بو قضایه مربوطدر بانجینار عشیرتی یازین موش حوالیسنه عزیمت ایدر.

علنجان عشیرتی کثیرالعدد اولوب غرزاندا ۳۰ چادر ترك‌ایله یازی‌موش مرعالرنده امرار ایدرلر.

راجغوتان عشیرتی دخی یازی داروده امرار ایدرلر.

غره‌بوئه. — ادرنه ولایتنده کلیبولی سنجاغنك کشان قضاسنده بر ناحیه‌درر.

غرودە. — اشقودره‌ده مالیسیا ناحیه‌لرندن اولوب قره‌طاغ حدودنده واقعدر.

اهالیسی اسلام و قتولیك اوله‌رق اون بیك‌دن زیاده‌در. بونلرده سائر مالیسیه‌لرکبی شجاعت وحماسته معروفدرلر.

غرون. — اطنه‌ولایتنده مرسین سنجاغنك طرسوس قضاسنه مضاف بر ناحیه‌در.

غریان. — طرابلس غرب قضالرندن اولوب مرکز ولایتك غرب جنوبیسنده و طونس حدودی قربنده‌در اراضیسی برطاغك

ایکی ورسانی اوزرنده ومنبت و محصو-
لات ویرمکه صالح ایسه‌ده زراعته
اهالیسی چندان اعتنا ایتمزلر.

حاصلاتی اربه زیتون پاموق
زعفران‌دن عبارتدر،

مرکز اداره‌سی طرابلسك ۸۵
کیلومتره جنوبنده واقع قصر غریان
موقعیدر.

غریان طاغی.ـ آنف البیان قضابی شق
ایدن ۱۰۰۰ متره ارتفاعنده مرتفع
برطاغ اولوب ورسانلری غریان قضا-
سنی حصوله کتورر.

غزه.ـ ارض فلسطینده خطهٔ کنعانیه‌نك نهایتنده بحر
سفید ساحلندن بش کیلومتره کریده
الیوم مرکز قضا برقصبه اولوب اون
بش بیکدن زیاده اهالیسی واردر.

قصبه قومدن متشکل ایکی تپه
اراسنده و اوچ متفرق محله‌دن عبارت
اولوب بو اوچ محله برتپه‌نك اطرافنده
مجتمعدر.

پك مصنع برمناره‌لی جامعی وجوارنده
آلان موجود اولان شهر انقاضی
و بقایاسی میانده‌کی مشتری هیکلی
پك قیمتداردر.

غزه پك اسکی اولوب حضرت
ابراهیمدن اول موجود اولوب ارض
فلسطینك بش بیوك بلادندن بریسی
ایدی.

اسکندرکبیر مصره توجهنده محا-
صره‌سیله درت آی اوغراشمش ومجبر
وحتیله ختام بولان محاربات نتیجه‌سنده
ضبط ایده‌بیلمشیدی.

بطالسه ایله سلفقوسلر اراسنده‌کی
حروب و وغاده بالدفعات خراب
اولدیغی حالده ینه اعمار اولنمش ایدی
٦٣٤ عربلر طرفندن ضبط و اهل
صلیب دورنده دفعاتله خرستیانلره
کچمش ایدی.

غستوار.ـ قوصوه ولایتنك پرزرین سنجاغنده
قالقاندلن قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

غلام / **غلام** } سیواس ولایتنده ایکی
ناحیه اولوب بریسی
حافیك دیکری کوبری
قضاسنه تابعدر.

غورش.ـ دیاربکر ولایتنك عوینه قضاسنده بر
ناحیه‌در.

غلاطیه.ـ اسیای صغرانك منقسم اولدیغی تقسیمات
قدیمهٔ تاریخه‌دن بری اولوب شمدیکی
انقره یوزغاد کنغری سنجاقلری ارا-
ضیسندن عبارت ایدی.

اولا مرکزی انکوری اولدیغی
حالده ایکی‌یه انقسامنده بر قسمنك
مرکزی‌ده پسنونته ایدی.

غلطه.ـ استانبول ماده‌سنه مراجعت.

غور.ـ چقور یرلره دینور.
غور التهامه غور ارون .. الخ کبی

غوردیوم — اناطولیده فریکیا خطه‌سنك مشهور شهری اولوب سقاریا کنارنده ایدی .

بوراده مشتری عبادتنه مخصوص برمعبد وار ایدی .

فریکیانك حکمداری اولان غور-دیوسك اوغلی بو معبده شکرانهٔ حکو-مت اوله‌رق چفت عربه‌سنی وقف ایتمش وانی حلی مشکل بر دوکوم ایله ربط ایتدیکی حالده کیمسه اول دوکومی حل ایده‌مامش ایدی .

حتی اسکندر کبیر دخی حلی ایچون چوق اوغراشه‌رق موفق اوله‌مامغله حدتله قلیج ایله اوره‌رق اول دوکومی قطع ایتمش ایمش .

غوره — ارنبودلقده کوریجه قصبه‌سنك شمال غربیسنده برمحلك اسمی اولوب الماسی مشهوردر .

غوسینه — قوصوه ولایتنك ایپك سنجاغنك قره-طاغ حدودنده قضا مرکزی بر قصبه‌در .

مرکز لوایه ۳۰ کیلومتره واشقود رهیه ٦٥ کیلومتره مسافه‌ده‌در .

٤٠٠٠ اهالیسی ایکی جامعی ٥٠ قدر دکانی واردر .

خانه‌لری باغچه‌لرله محاط واوکنده لیم چایی جاریدر .

قضاسی : قره‌طاغ حدودنده او-لوب اشقودره ولایتی برزرین وایپك وبرانه قضالریله محاطدر .

اراضی طاغلق ولیم صویله ریاندر .

کوزل ومنبت وادیلری چایرو مرعا-لری چوق اولدیغندن زراعتی اداره ایدر وکندی حیواناتندن بشقه مرعالری جوار قضالرك حیوانلرینی دخی بسلر پسوه ایله برابر ۹ قریه‌دن مرکبدر و

یکرمی بیکه قریب اولان اهالیسی شجیع وبهادر ارناودلردر .

غوسنجقه — یانیه ولایتنك برات سنجاغنده بر ناحیه‌در .

غوسکا — جبل لبنان سنجاغنك کسروان قضاسنده بر ناحیه‌در .

غوموره — Gomorrhe ارض فلسطینده بحرلوطك بولندیغی محلده واقع پك قدیم بر شهر اولدیغی حالده اهالیسنك مساوئ احوالندن طولایی آلتی اوستنه کلمش اولان سدوم آداما سبویم ایله برابر محو اولمش ایدی بونلرك یرنده بحر لوط میدانه چیقمش در .

حرف الفاء

فاتسه .- Phatisane طربزون ولایتنك جانیك سنجاغنده صامسونك ۱۱۰ کیلومتره شرقنده وطربزونك ۲۰۰ کیلومتره غربنده قره دکز کنارنده قضا مرکزی برقصبه اولوب ۳۰۰۰ نفوس ایکی باب جامع شریف ایله بر قاچ اسلام وایکی باب روم مکتبی ایله بر حمام برقاچ چشمه‌یی محتویدر .

جواری بطاقلق اولدیغندن هواسی آغر اطرافنده باغ وباغچه‌لری دخی واردر.

قصبه‌نك اخراجاتی هر نوع حبوبات وادخالاتی منسوجات ایله روسیه‌دن کلان پترول وسائره‌دن عبارتدر.

قصبه‌یه منتظم واپورلر امد شد ایتمز ایسه‌ده امتعهٔ تجاریه نقلیاتی اره صره اکسیك دکلدر .

سنه‌ده احتیاجات محلیه ایچون ایکی یلکن سفینه‌سیله طوز کاور .

فاتسه قضاسی : شمالاً بحر سیاه شرقاً اردو غرباً اونیه قضالری جنوباً سیواس ولایتی ایله محاط اوله‌رق قرق کیلومتره عرضی واوتوز کیلومتره طوله مالکدر .

اهالیسی ۲۸۲۰۰ نفوسدن عبارتدر .

اراضی جنوباً طاغلق اولوب مائلهٔ شمالیه‌سی دکزه طوغری الچه‌له‌رق دوام ایلر . برقاچ چای جنوبدن شماله طوغری جریان وایچلرنده بولامان دره‌سی اهمیتلیدر .

تجارتی اولدقجه مهم اولوب ۱۸۸۹ سنه‌سی اخراجاتی مقدار آتی‌یی حصوله کتورمشدر :

۱۴۰۰۰۰	کیله	مصر
۱۷۰۰۰۰	قیه	کنویر
۲۵۰۰۰	قیه	کتان تخمی
۲۰۰۰۰	»	فاصولیه
۸۰۰	»	صاری بالمومی
۴۰۰۰۰	»	بولامه
۷ : ۸ یوز	طوبره	فندق وجویز
۱۰۰۰۰۰۰	عدد	یمورطه

ادخالات پك جزئی اولوب قهوه شکر کبی شیلرله غاز وآلاجه‌دن عبارتدر .

فاروس .- عجائب سبعهٔ عالمدن اولان اسکندریه فنار کبیرینك بولندیغی اطه‌نك اسمی اولوب شمدی قره‌یه مربوطدر.

فاو .- بصره‌نك یتمش بش کیلومتره جنوب شرقیسنده شط العربك منبعی قربنده و نهرك صاغ کنارنده واقع ناحیه مرکزی اولوب ۲۲ قریه ایله قرق اللی بیك نفوسی جامعدر.

فاوك عسکرلك و تجارت نقطهٔ نظرنده اهمیتی زیاده‌در نهرك مدخلی

عراقك بحراً مفتاحی حكمنده اولدیغندن صورت منتظمه‌ده تحكیم و ترصیننه اهتمام اولنمشدر.

صیجاغی شدید و جواری بطاقلق اولدیغندن هواسی پك وخیمدر.

فایا.— حلب قرای قدیمه‌سندن باغ و بغچه‌لری حاوی بر محل ایدی.

فتوح .— جبل لبنان سنجاغنك كسروان قضاسنده بر ناحیه‌در.

فرات «Euphrate».— شط العرب نام نهر عظیمی تشكیل ایدن انهار جسیمه‌نك بریسی وشرق جهتنده اولانی اولوب ارضروم قربنده‌كی طاغلردن نبعان ایدرك قورنه‌ده دجله ایله اتحاد ایدر.

منبعندن شرقی فرات دخی دنیلان موراد چاییله برلشدیكی كبان معدنی قصبه‌سنه قدر غایت ضعیف اوله‌رق قره‌صو نامیله جریان و ارضرومك شمالندن و ارزنجانك جنوبندن مرور ومعمورة العزیز ولایتی داخلنده صاغدن چالتا صوینی آلور و بر از اشاغیده صولطرفدن كلان مورادچاییله برلشور.

مورادچایی بایزید سنجاغنده ماسیس سلسله‌سی طاغلرندن نبعان ایله اولا غربه و بعده جنوب غربه تمایل ایدرك بتلیس ولایتنك موش وكنج سنجاقلرینی شرقدن غربه طوغری قطع ایله خربوطك شمالندن كچه‌رك كبان معدن قصبه‌سنك براز یوقاریسنده قره‌صوایله اتحادایلر.

اشبو ایكی صو بعدالاتحاد فرات نامنی اله‌رق معمورة العزیز و دیاربكر ولایتلری اراسنده جنوبه طوغری جریان و متعاقباً حلب ولایتی و زور سنجاغنی شق ایله صول طرفدن خابور صوینی اخذ ایدر.

بعده بغداد ولایتنه دخول ایله ولایت مزبوره‌نك حله وكربلا سنجاقلرینی بعدالتفریق دجله‌یه تقرب ایتدكدن صكره بصره ولایتنه داخل اولور كه بوراده متعدد قناللر واسطه‌سیله دجله ایرمغیله اتحاد ایلر.

اشبو جدوللر بین النهرین اراضی‌یی اسقا ایتمك اوزره متقدمین طرفندن اچیلمش و عربلر اعدادینی تكثیر و موجودلرینی توسیع و اصلاح ایتمشلر ایدی.

نهایت قورنه موقعنده دجله نهریله برلشه‌رك شط العرب نامنی اخذ ایدر.

طول مجراسی ۲۷۰۰ كیلومتره و ثانیهٔ واحده ظرفنده بوشالتدیغی صویك مقداری ۲۰۶۵ مكعب متره قدر در.

صویك سرعت جریانی خفیف اولوب مارتدن مایسه‌قدر فیضانه دوام ونهایت فیضانده حال اصلیسندن درت متره قدر یوكسلور. واطرافی استیلا ایلر یغمور مواسمنده بر ایكنجی فیضانی دها واردر.

مسكنه‌يه قدر محلى سير سفاينه مساعد ايسه‌ده بعض عوارضدن ماعدا اطرافنده سقى اراضى ايچون مستعمل ناعوردنيلان طولابلردن هروقت كميلر ايشله‌ممكده‌در. تطهير اولنسه آسياى عثمانيده پك مكمل برنهر يولى حصوله كتوره‌جكدر.

فراشر. — يانيه ولايتنك اكرى سنجاغنه تابع پرمد قضاسنك بر ناحيه‌سى و بو ناحيه‌نك مركزى اولان كوچك بر قصبه‌در. خانه‌لرى سيرك و بغچه‌لرله محاط اولديغندن قصبه‌نك دائره‌سى بيوكدر انجق ١٥٠٠ قدر سكنه‌سى واردر. ناحيه‌سى طاغلق اولوب ٢٨ قريه‌دن مركبدر زراعتى يوق حكمنده‌در.

فرانقيا. — سيواس ولايتنك توقاد سنجاغنده‌زيله قضاسنك ناحيه‌سيدر.

فراء جديد. — ادرنه ولايتنك كوملجنه سنجاغى نواحيسندندر.

فرتك. — قونيه‌ولايتنده نيكده سنجاغنده‌بر ناحيه‌در.

فرط. — خداوندكار ولايتنك قره‌سى سنجاغنده بر ناحيه‌در.

فره‌جك. — ادرنه‌ولايتنده‌دده اغاج سنجاغنده بر ناحيه‌در.

فك. — آفك «Aphec» ارض فلسطينده طبريه كولى قربنده قراى قديمه‌دندر.

فكه. — اطنه ولايتنك قوزان سنجاغنده قضا مركزى اولوب ٨٠٠ اهاليسى استحكامات ايله قشله وخسته‌خانه‌يى حاويدر. سطح بحردن ١١٩٠ متره ارتفاعنده اولوب جوارنده بعض خرابه‌لر واردر.
قضاسى: حاچين قارص سيس قضالرى وقونيه ولايتى ايله محاطدر. اريقلى منصورلى روملى اسمنده اوچ ناحيه ايله ٨٦ قريه‌دن مركب و٢٠٤٢٤ نفوسى محتويدر. اراضى كوكصو وضمانتى ايرمقلريله صولانور.
داخل قضاده تيمور و قورشون معدنلريله برده ايليجه واردر. معدنلردن قورشون معدنى وسائطك فقدانى طرفك انتظامسزلغى واراضينك مساعده‌سزلكى سببيله استفاده براقيور. مركز قضاده بر جامع ٢٠ دكان ١ حمام وملحقده بر قاچ مكتب ايله جامع ومدرسه چشمه‌لر واردر.

فلبه. — «اوموليپاس» «پاتروپوليس» «تريمونيتوم» «فليپوپولى» بلوودى». روم ايلئ شرقينك مركزاداره‌سى اولوب مريچ نهرى اوچ تپه اوزرنده‌در. تريمونيتوم نامى دخى اوچ تپه اوزرنده بولنديغى ايچون ويرلمشدر. يتمش بيك نفوسى حاوى اولوب

مؤسسات فنيه عسكريه وصناعيه‌سی تجارتی کوندن کونه ترقی ایتمکده‌در .

درسعادتدن اوروپایه کیدن تیمور یول خطی فلبه‌دن کچر .

فلسطین – فلسطین Palestine قدیماً بنی اسرائیلك اتخاذ مسکن ایتدکاری بر قسم اراضی اولوب بوکون قدس شریف سنجاغی ایله بیروت وسوریه ولایتلرینك بر قسمندن عبارتدر. ٣١–٣٣ درجه عرض شمالی ایله ٣٢–٣٥ درجه طول شرقی اراسنده واقع و تربیعاً ١٣٠٠ فرسخ جسامتنده در.

کتب عبرانیه‌ده بعض مرتبه اهمیت ووسعت ویرلمك اوزره ارض فلسطینی واسع اعتبار ایتمشلر ایدیسه‌ده بورالرده مدت مدیده سیاحت اجرا ایتمش اولان بر سیاح اثرنده فلسطین خطه‌سنك شمالدن جنوبه قدر امتدادینی ١٦٠ روما میلی یعنی ٥٥ فرسخ اوله‌رق کوسترمشدر.

فلسطین نامنك جهت تسمیه‌سنه کلنجه روم مورخلرندن بزه بو یولده دور اولنان بر کلمه‌نك مملکتك جهت جنوب غربیه‌سنی اشعار ایتمك اوزره عبرانیجه بلاشتدن مشتق اولدیغنی قبول ایتمك اقتضا ایدرکه شمدی اصل فلسطین دیدیکمز قسمدر.

فلسطینك کتب قدیمهٔ عبرانیه‌ده اك اسکی اسمی ارض کنعان اوله‌رق مسطور ایسه‌ده ارض کنعان اصل ژوردان وادیسیله بحر سفید اراسی اولوب انجق فنیکه و فلسطینی دخی احتوا ایدرك استعمال اولندیغنه الیوم موجود اولان فنیکه سکه‌لری دلالت ایدر.

سنت اوکوستن کندی زماننده افریقاده قارتاژ حوالیسی کویلیلرینك فنیکه‌لیلری کنعانی دیه یاد ایتدکلرینی افاده ایتمشدر.

عبرانیلر داخل اولدقدن صکره فلسطین ارض عبرانی ارض اسرائیلی نامامریله یاد اولنمشدر.

بابل اسارتندن صکره ارض یود تسمیه قلنمش و ذکریا پیغمبر بوراسنه ارض مقدس نامنی ویرمش ایدی.

ارض موعود اسمی دخی کتب عهد جدیده‌ده تصریح اولنمقده‌در.

متعاقب ادوار واعصار ایله تحولات وتبدلاته دوچار اولدیغی جهتله فلسطین خطه‌سنك حدودی حقنده صحیحاً بیان مطالعه ایتمك کوجدر.

ژه‌نسه کوره ارض کنعان بحر سفید ساحلنده صیدادن بدأ ایله غزه‌یه قدر امتداد واورادن شرقه طوغری بحر لوط ساحلنده کائن قدیم سدوم وغومور طریقیله لاسایه قدر دوام ایدر.

حدود شرقیه‌سنه کلنجه ژوردان وادیسی شبهه‌لی اوله‌رق کوستریلیور.

حدود شمالیه‌سی ایسه موسی الیه طرفندن بیان ایدلمامشدر.

ارض اسرائیل ایسه ارض کنعانك عینی اولمیوب حدود شرقیه‌سی ژوردان وادیسندن دها پك چوق شرقه طوغری امتداد ایدن عبرانی مستملکاتنی احتوا ایدر ایدی .

ژوردان داخلنده‌کی ممالکك حدودلری دخی حقیقةً حضرت موسی علیه السلامك عبرانیلره تعیین ایتدیکنك عینی دکل ایدی .

داود و سلیمان علیهما السلام دورلرنده دخی معمورهٔ اسرائیلیه فرات وادیلرینه طوغری توسع ایتمشدی .

لبنان سلسله‌لرندن ایریلان ایکی صره طاغلر شمالدن جنوبه طوغری امتداد وهورب وسینا طاغلری ایله اتصال ایتمك اوزره دوام ایدرلرکه بونلرك اراسنده ژوردان وادیسی بولنور .

اشبو سلسله‌لر اوته‌ده بریده اووه و وادیلرله قطع اولنمشلردر .

یوقاری جهتلرده‌کی طاغلر اورمانلرله مستور ویشللکلرله مزین اولدیغی حالده جنوبده‌کیلر بالعکس چپلاق واوه‌لر غیر مسکون صحرالردر .

تشکلات ژئولوژیه‌یه نظراً فلسطین قطعه‌سی قالکر طبقه‌لرینی حاوی و اره صره باز آلتی اندفاعاته متأثر و شمال شرقی جهتی علی الخصوص آسفالتت کولی جوارنده علائم وولقانیه مشاهده اولنمقده‌در .

غرب جنوبی جهتی دوز و یازین صودن محروم ایسه‌ده ینه طوپراق سیاه ویاغلیدر .

شمالده بولنان طاغلردن لبنان طاغی که عبرانیجه‌سی لوبانون اولوب آق طاغ معناسنی افاده ایدر و بو اسم شرق قسمنك قارله مستور اولمسندن نشأت ایتمشدر . انتی لبنان ایله برابر سوریه‌یی ارض کنعاندن تفریق ایدر بونلر لبنان و آنتی لبنان نامیله ایکی قسمدر .

بونلردن یالکز آنتی لبنا سلسله‌سنك جنوب اتکاری فلسطینه داخل اولوب وبونك ژوردان منبعنك شرقنده‌کی یوکسك نقطه‌سی هرمون نامیله توراتده ذکر اولنمشدر . بوکونکی اسمی جبل الشیخدر .

جبل الشیخه اوزرنده‌کی ثلج دائمی‌یه نسبتله جبل الثلج دخی دیرلر بوندن بشقه جبل نافتال دخی دنیلان جبل صفد و بحر سفیدده یوکسك بر بورون تشکیل و اوزری اغاجلرله مزین کرمل طاغی دخی ارض فلسطین داخلنده درلر .

قارمل طاغنك آلتی یدی فرسخ قدر شرق جنوبیسنده مخروطی الشکل طابور طاغی بولنور .

بو طاغك ذروه‌سی دوز ومدور بر یایلا اولوب اتکاری چالیلر ویبانی فستق اغاجلریله مزیندر .

بو طاغك عربلر بیننده‌کی اسمی طوردر .

تپه‌سنده‌كی دوزلكده بر قلعه خرابه‌سیله كثیف بر دیوار و غرب جهتنده قبه‌لی بر قپو موجوددر.

طابور طاغنك جنوبنده صحرای تیهه قدر دوام ایدن افرایم و یودا سلسله‌لری امتداد ایدر.

ارض فلسطین قدیماً افرائم اورمانلری وهارةت اورمانلری كبی جسیم مشجره لری حاوی اولدیغی حالده بو كون همان اورماندن محروم حكمنده‌در.

ارض فلسطینده شهرلردن بشقه بللی باشلی انهار یوقسه‌ده مذكور وادینك غربنده بولنان بر قاچ صولر دخی ذكره شایاندرلر بونلرك برنجیسی بلوس ویا نهرالجالوت دركه عكا اووه‌سنی صقی ایله شهر مذكور جوارنده دكزه دوكیلور.

بونهر اسكیدن دخی مشهور اولوب فنیكه‌لیلر بونك ساحلنده جام اعماله موفق اولمشلردی.

ایكنجیسی قیشون و یا نهرالحیفادر كه طابورطاغندن نبعان ایله اسدره‌لون اووه‌سنی قطع وكرملك شمالندن كچه‌رك حیفا جوارنده دكزه قاریشور.

(۳) قانا صوبی اولوب چزاره ایله حیفا اراسنده اق دكزه قاریشور.

(۴) بسور (۵) وادی العریشدر.

ژوردان نهری ماده مخصوصه‌سنده ذكر اولندیغندن تفصیلندن صرف نظر ایدلمشدر.

فلسطین خطه‌سنه عائد جغرافیای عمرانی مباحثی دخی قدس شریف سنجاغی ماده‌سنه ترك اولنمشدر.

تقسیمات: فلسطین خطه‌سی ژوردان وادیسیله بری شرقی دیكری غربی اوله‌رق ایكی قسم طبیعی‌یه منقسمدر.

عبرانیلر دخی اسباط اثنی عشر مقدارنجه فلسطینده اون ایكی قسم تأسیس ایتمشلردی.

اون قسمی حضرت سلیمانك اوغلی رحبعامه دیكر ایكیسی یهودا نامیله داود علیه السلام نسلنه منحصر ایدی.

بو وجهله ارض فلسطین سیاسةً دخی ایكی حكومته افراز اولندی ماقابه‌لردن قدسك تیتوس طرفندن تخریبنه قدر ارض فلسطینده ساماری غالیله یهودا پره نامیله درت تقسیمات موجود ایدی.

تقسیمات مزبوره مملكتك تقسیمات طبیعیه وتاریخیه‌سنه دخی موافق اولمغله طپوغرافیا وتاریخ نقطۀ نظرنده اساس اعتبار اولنمشدر.

غالیله عبرانیجه دائره ناحیه معناسنه قوللانیلور،

بو قسم غایت منبت و محصولدار واهالیسی ۱۰۰ بیكی متجاوز ایدی.

غالیله ناحیه‌سنده بولنان بلاد مشهوره:

بانیاسك درت میل اوزاغنده وفلسطینك حدود شمالیه‌سنده كائن داق وكفر ناثم طبریه صفد صفوریه نازارات اخزیب وسائره ایدی.

ساماری ناحیه‌سی دیکرلرینه نظراً کوچك اولوب حدود شمالیه‌سی غالیله‌یه وسرحد شرقیسی نهر الشریعه ومنتهای جنوبیسیله غرب جهتی یهودایه متصلدر.

بوراده توتون بغدای پاموق ایپك قوزه‌سی چیقار شمدیکی نابلس قطعه‌سی اولوب کوزل زراعت اولنمشدر.

بوقسمده‌ده مشهور اوله‌رق بیزان سالومیا جنین اسدره‌لون ساماری سیلو بلده‌لری واردی یهوداده غالغاله سوغار شهرلری وار ایدی.

فلوجه. — فرات نهری ساحلنده وبغدادولایتی داخلنده بر قریه‌در.

بغدادك غربنده ونهر کنعانیه ایله فراتك اتحاد ایتدکلری نقطه‌ده خراب بر قلعه‌سی قارشوسنده کنعانیه موقعی واردر.

فنار. — یانیه ولایتنك پروزه سنجاغنده مارغلیچ قضاسنك ناحیه‌سیدر.

فندقلی. — بو اسمده بری ماردین حوالیسنده دیکری شرقی روم ایلیده طونجه کنارنده اوچنجیسی درسعادتده طوپخانه ایله قباطاش اراسنده بر محله اوله‌رق اوچ موقع واردر.

فنك. — سیواس ولایت ولواسنك دارنده قضاسنده بر ناحیه‌در.

فنکه. — قونیه ولایتنك انطالیه سنجاغنده الالو قضاسنك ناحیه‌سیدر.

فوچتین. — آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده برقضا اولوب شمالا جاندارلی کورفزی شرقاً منمن قضاسی جنوباً ازمیر کورفزی غرباً اطه‌لر دکزی ایله محدوددر.

اراضی طاغلق اولوب دکزه طوغری دوزاووه‌لر دخی واردر. کدیز ایرمغی داخل قضاده دکزه قاریشور.

وسعت وجسامتی ٢٣٤ کیلومتره اولوب آلتی کیلومتره جسامتنده اورمانلری حاویدر.

فوچهٔ جدید ناحیه‌سی و ١١ پارچه قرایی مشتملدر.

اهالیسی علی‌الاکثر جوار اطه‌لردن کله‌رك بوراده توطن ایتمش اولدیغندن ١٤٥٤٩ نفوسك درت بشبیك قدری مسلم قصوری غیر مسلمدر.

فوچهٔ عتیق. — فوچتین قضاسنك مرکزی اولوب ازمیردن یکرمی آلتی میل شمال غربی جهتنده وواپورلرله اوچ بچق ساعت مسافه‌ده لب دریاده واقعدر.

مذکور قصبه ٣٧ ـ ٣٨ عرض شمالی و ٢٤ـ٢٦ طول شرقیده ١٣١٣ اماکن ٦٣٩٧ نفوسی محتویدر.

قصبه‌نك خانه‌لری عمومیتله کارکیردر.

فوچهٔ جدید. — فوچتین قضاسنك ناحیه‌سی

ب فوچه قصبه سنك شمال شرقیسنده
ع بش قریه (٦٠٠٠) نفوسی
الدر .

فوچهٔ جدید ناحیه سنك مركزی
به نك ٨ میل بعدنده ١١٢٠ اماكن
٥١ نفوسی محتوی یكی فوچه
سیدر .

فوچه شهرلرینك ایكیسنك دخی
نجه اهمیتی واردر .

جهٔ عتیق دامون وفیلوژن اسمنده
آتنه لی رئیسك تحت اداره سنده
رق یونانستانده فوچه دن كلان
جرین معرفتیله تأسیس اولنمش
ی وایپونیا شهرلری صره سنه ادخال
ی .

از زمان ظرفنده ترقی ایدن فوچه
سیاحات بحریه اجراسنه و اللی
كلی كمیلر انشاسیله ابحار بعیده یه
لاشمغه باشلامشلردی .

یكی فوچه جوارنده كی زنكین بر
ین معدنی سببیله تأسیس اولنمشدر .
وشهر ٦٠٠٠ دوقه التونی مقابلنده
ه لیلر النده بولنمقده وفوچه جمهوریتی
لی عسكرینی حین اقتضاده كمیلریله
ایدرلر ایدی .

یر . — برات سنجاغنك لوشنه قضاسنده بر ناحیه در .

یلات . — یانیه ولایتو لوا سنده یانیه نك اون
ساعت قدر اوزاغنده قضا مركزی

اولوب بر قاچ بیك چام جنسندن
ارناود اهالی یی بر ایكی جامعی بر قلعه یی
حاویدر .

سطح بحردن ١٥٠ متره قدر
ارتفاعنده اوله رق درسعادت مبداء
طولنه نظراً ٨,٣٧ طول غربی
٢٩,٢٨ عرض شمالیده واقعدر .

قصبه وقضانك فیلات اسمی وقتیله
بورالرده فیلو نامنده متنفذاتدن بر
ذاتك بولنمسندن نشأ ایتدیكی مرویدر .

٨٣٧ تاریخ هجریسندن ضمیمهٔ
ملك عثمانی قلنمشدر .

فیلات قضاسی : یانیه پوغون مار-
غلیچ آیدوناد اركری قضالری وآدریا
تیك دكزی ایله محاطدر .

اراضی طاغلق اولوب قالاما وشالش
نهرلری وبرات وفیلات فنیك ودها
سائر چایلر ایله اسقا اولنمقده در .
طاغلری اورمانلق اولمغله حیوانات
وحشیه صیدی ایچون صیاده اسكله سی
واسطه سیله چوق اجانب كله رك كمال
امنیتله دائرهٔ قضاده اجرای صید
وشكار ایدرلر .

قضا داخلنده صیاده مملحه سندن
سنوی ٨٠٠٠٠٠ قیه طوز چیقا-
ریلور .

محصولاتی روغن عسل یاغی
اوزوم كوك بویا مازو پالاموط حنطه
شعیر چاودار مصر داری بورچاق نحود
مرجمك زیتون وسواحل سمتلرنده
لیمون پورطقال میوه وسبزه دن عبارتدر .

طوپراغك قوتى بره بش نسبتنده‌در معمولاتى محليه كليم چوراب چوال كبى شيلردر .

بونلردن وقوعبولان جزئى اخراجاته بدل درسعادت وقورفو وتريسته‌دن قهوه شكر صابون وملبوساته متعلق اشيا جلب اولنمقده در .

فيلات چايى .— آتى الذكر قلامه نهرينه فيلات اوكنده صاغطرفدن انصباب ايدن كوچك بر صودر .

فيلياس .— قسطمونى ولايت ولواسنده بارطن وحميديه قضالرينى تفريق ايدن فيلياس چايى اغزنده وصاغ ساحلنده بحر سياه كنارنده بر قاچ بالقچى كلبه‌لرينى حاوى بر قريه‌در. كراسته اخراجاتى بولنده‌در.

فيلياس چايى.— قسطمونى ولايتنده جارى برچايدر. ١٤٠ كيلومتره

بوچاى منبعى بولى سنجاغنده كائن آلا طاغ سلسله‌سنه منسوب بولى و سمن طاغلرى اراسنده كائن كوناى قريه‌سى قربنده اخذايله جنوب غربيدن شمال شرقى‌يه طوغرى مذكور سلسله‌نك كثيف اورمانلرى اراسنده جريان ايدرك بولى قصبه‌سندن بعده حميديه قضاسنك مركزى اولان دورز قصبه‌سندن كچر. بعده صاغطرفدن همان كندى طولنه قريب بر مجرا تشكيل ايدن و حماملى صويله كسب جسامت ايليان صوغانلى و يا اراج صوينى اخذ ايله بارطين قضاسنك غرب حدودينى تشكيل ا
فلياس قصبه‌سنده بحرسياهه قاريشو

بيللوس نام عتيقيله ياد اولنان مذكو
چاى بتينيانك اك كنيش و سريع الجري
بر نهرى اولوب منصبنده شمديكى فليا
قريه‌سى محلنده اسكى تيوم um
قصبه‌سى وار ايدى .

فيلورينه .— مناستر ولايت ولو
سنده و مناستر
آلتى ساعت مسافه‌سنده نرچنستا
سلسلهٔ جبالنك شمالى اتكلرنده و
اووه‌يه ناظر موقعده قضا مركزى
قصبه اولوب سلانيك-مناستر تيموريو
خطى كذركاهنده و فامهريته استمند
بر دره كنارنده واقعدر.

قصبه‌ده ١٢٧٤ خانه و ١٥٤
نفوس موجوددر

قضا رودوينك و توسقه ناحيه‌لر
٧٦ قريه‌يى جاملى اولمق اوزره طاغل
ايسه‌ده منبت اووه و بايرلرى د
شاملدر.

فيلورينه دره‌سيله دها برقاچ صولر
اسقا اولنور.

اهاليسى اسلام وخرستيان اوله‌ر
اوتوز بيك نفوسه قريبدر وشمندو
خطنك انشاسندن طولايى قضاده آث
ترقى مشاهده اولنمقده‌در.

يتمش التى قريه‌نك قرق سكز
مركزه اون سكزى رودونيكه او
توسقه‌يه ملحقدر.

فيوم .— مدينة الفيوم ماده‌سـ
مراجعت.

حرف القاف

...بی .— سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنده مجید اوزی قضا ناحیه سیدر .

...چد .— وان ولایت ولواسنك شتاق قضاسی ناحیه سیدر

...دس .— فلسطین قرای مندرسه سندن غالیله ...سنده اولوب بحرالحوله قربنده ...یدن تخمیناً آلتی ساعت اوزاغنده ... ایدی جوارنده اهمیتلی خرابه لر ... .

... Cydoess نامیله بنی اسرائیل ...ده معموریت حالنده ایدی .

...دینا .— نیکده ماده سنه مراجعت اولنه .

...دین خانی .— قونیا ولایت ولواسنده سعید ...حیه سنك مرکز اداره سی اولوب ...عادت جاده سی اوزرنده مرتفع ...ده واقع لطیف الهوا برموقعدر . ...اضیسی غایت منبت حنطه سی ...ر .

...قاتنده حالی سجاده هکبه نسج ... .

...ید ایلی ماده سنه دخی مراجعت ... .

...الیتیس .— بك شهری کو. لنك اسم قدیمیدر بکشهری کولی ماده سنه مراجعت اولنه .

قارپاس .— قارپاسیا. قارپاسیوم. قارپاسوس قبریس اطه سنده قرمان سواحلی مقابلنده کائن سنت آندره برونك قربنده بر قریه اولوب ابتدا صور قرالی پیغمالیون ومؤخراً قبریس حکمداری طرفندن بنا اولنمشدر.

قارپاطوس .— جزایر بحرسفید ولایت وردوس سنجاغنه تابع بر قضا حالنده اداره اولنور بر اطه اولوب ردوسك غربندن ۲۵ وکریدك شرقندن ۳۷ میل بحری مسافه ده واقع اولوب تربیعاً ٤۰۰ کیلو متره وسعتنده در.

اقلیمی لطیف صیجاغی معتدل اولوب تیمور معدنی ومرمر اوجاقلرینی شاملدر. سواحلنده مرجان چیقار.

اهالیسی ۸۰۰۰ نفوسی اولوب مرکزی اسقارپانطو قریه سیدر .

قارپوزچایی .— اناطولیده کوك طاغك غربی شعبه لرندن ظهور ایله آدالیه کورفزینه دوکیلان بر صودر.

طوپراغك قوتی بره بش نسبتنده‌در
معمولاتی محلیه کلیم چوراب چوال
کبی شیلردر .

بونلردن وقوعبولان جزئی
اخراجاته بدل درسعادت وقورفو
وتریسته‌دن قهوه شکر صابون وملبو-
ساته متعلق اشیا جلب اولنمقده در .

فیلات چایی .— آنی الذکر قلامه نهرینه
فیلات اوکنده صاغطرفدن انصباب
ایدن کوچك بر صودر .

فیلیاس .— قسطمونی ولایت ولواسنده بارطن
وحمیدیه قضالرینی تفریق ایدن فیلیاس
چایی اغزنده وصاغ ساحلنده بحر
سیاه کنارنده بر قاچ بالقجی کلبه‌لرینی
حاوی بر قریه‌در. کراسته اخراجاتی
بولنده‌در.

فیلیاس چایی .— ١٤٠ کیلومتره قسطمونی ولا-
یتنده جاری برچایدر.

بوچای منبعنی بولی سنجاغنده کاش
آلا طاغ سلسله‌سنه منسوب بولی
و سمن طاغلری اراسنده کاش کونای
قریه‌سی قربنده اخذایله جنوب غربیدن
شمال شرقی‌یه طوغری مذکورسلسله‌نك
کشف اورمانلری اراسنده جریان‌ایدرك
بولی قصبه‌سندن بعده حمیدیه قضاسنك
مرکزی اولان دورز قصبه‌سندن کچر.
بعده صاغطرفدن همان کندی طولنه
قریب بر مجرا تشکیل ایدن و حاملی
صوییله کسب جسامت ایلیان صوغانلی
و یا اراج صوینی اخذ ایله بارطین

قضاسنك غرب حدودینی تشکیل
فلیاس قصبه‌سنده بحرسیاهه قاریشو
بیللوس نام‌عتیقیله یاداولنان مذ
چای بتینیانك اڭ کنیش و سریع‌الجر
بر نهری‌اولوب منصبنده شمدیکی‌فلی
قریه‌سی محلنده اسکی تیوم m
قصبه‌سی وار ایدی.

فیلورینه .— مناسترولایت و
سنده و مناس
آلتی ساعت مسافه‌سنده نرچنس
سلسلهٔ جبالنك شمالی اتکلرنده
اووه‌یه ناظر موقعده قضا مرکز
قصبه اولوب سلانیك-مناستر تیمور
خطی کذرکاهنده و فامهریته ا
بر دره کنارنده واقعدر.

قصبه‌ده ١٢٧٤ خانه و ٤
نفوس موجوددر

قضا رودونیك و توسقه ناحی
٧٦ قریه‌یی حاملی اولمق‌اوزره ط
ایسه‌ده منبت اووه و بایرلری
شاملدر.

فیلورینه‌دره‌سیله دها برقاچ ص
اسقا اولنور.

اهالیسی اسلام وخرستیان او
اوتوز بیك نفوسه قریبدر و شمـ
خطنك انشاسندن‌طولایی‌قضاده
ترقی مشاهده اولنمقده‌در.

یتمش التی قریه‌نك قرق س
مرکزه اون سکزی رودونیکه
توسقه‌یه ملحقدر.

فیوم .— مدینة الفیوم ماده
مراجعت.

حرف القاف

...ابی .— سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنده مجید اوزی قضا... ناحیه سیدر .

...اچد .— وان ولایت ولواسنك شتاق قضاسی ناحیه سیدر

...ادس .— فلسطین قرای مندرسه سندن غالیله ...سنده اولوب بحرالحوله قربنده ...اسدن تخمیناً آلتی ساعت اوزاغنده ... ایدی جوارنده اهمیتلی خرابه لر ...ر . Cydoessa نامیله بنی اسرائیل ...نده معموریت حالنده ایدی .

...ادینا .— نیکده ماده سنه مراجعت اولنه .

...ادن خانی .— قونیا ولایت ولواسنده سعید ... ناحیه سنك مرکز اداره سی اولوب ...سعادت جاده سی اوزرنده مرتفع ...طه ده واقع لطیف الهوا بر موقعدر . ...راضیسی غایت منبت حنطه سی ...لدر . ...لحقاتنده حالی سجاده هکبه نسج ...ر . ...سعید ایلی ماده سنه دخی مراجعت ...

...رالیتیس .— بك شهری کولنك اسم قدیمیدر بکشهری کولی ماده سنه مراجعت اولنه .

قارپاس .— قارپاسیا . قارپاسیوم . قارپاسوس قبریس اطه سنده قرمان سواحلی مقابلنده کائن سنت آندره برونك قربنده بر قریه اولوب ابتدا صور قرالی پیغمالیون ومؤخراً قبریس حکمداری طرفندن بنا اولنمشدر .

قارپاطوس .— جزایر بحرسفید ولایت وردوس سنجاغنه تابع بر قضا حالنده اداره اولنور بر اطه اولوب ردوسك غربندن ۲۵ وکریدك شرقندن ۲۷ میل بحری مسافه ده واقع اولوب تربیعاً ۴۰۰ کیلو متره وسعتنده در .

اقلیمی لطیف صحاغی معتدل اولوب تیمور معدنی ومرمر اوجاقلرینی شاملدر . سواحلنده مرجان چیقار .

اهالیسی ۸۰۰۰ نفوسی اولوب مرکزی اسقارپانطو قریه سی در .

قارپوزچایی .— اناطولیده کوك طاغك غربی شعبه لرندن ظهور ایله آدالیه کورفزینه دوکیلان بر صودر .

قارپوزلی .— آیدین قراسنه ندر.

قارتال .— قرتال ماده سنه مراجعت اولنه .

قارچیغان .— وان ولایت ولواسنده بر قضا اولوب لوانك شمال غربیسنده واقعدر.

بو قضا شمالاً وان کولی شرقاً کواش جنوباً موق قضالری غرباً بتلیس ولایتی ایله محاط ومحدود در.

اراضی کول ساحلی ایله محاط ووسط غرب جنوبی جهتلرنده طاغلرله عارضه لیدر.

کسان الان کوار پرتو دری نامنده بش عدد ناحیه ایله ۷۹ قرایی حاویدر.

اهالیسی بشبیك بشیوزی اسلام کرد ویوزسکسانی ترك آلتیوزی قبطی اوله رق ۱۴۳۳۹ نفوسدر.

زراعتی حیوانات اهلیه سی بولنده در.

مرکز اداره سی اولان قندرانق قریه سی واندن ۷۹ کیلو متره غرب جنوبیده ووان کولنك جنوب ساحلنده واقع اولوب جوارنده کی اورمانلردن اهالیسی کراسته واودون وکومور اعمال ایدرك کوچرك یلکن قایقلریله وانه وسائر جهتلره سوق ایدرلر.

نفوسی « ۴۰۶۴ »

قارشیلی .— ادرنه ولایتنك کوملجنه سنجاق وآخی چلبی قضاسنده بر ناحیه در .

قارشومیز .— کرکسیه یه مراجعت اولنه .

قارص ذوالقدریه .— و...
یت وقوزان سنجاغنده بر قضا اولو...
شمالاً حاچین و فکه غرباً سـ...
قضالری جنوباً جبل برکت سنجا...
شرقاً حلب ولایتی ایله محاطدر .

بوزطغان اسمنده بر ناحیه ایله بر...
۳۶ قریه دن عبارتدر مرکزی پا...
نام محلدر .

محصولاتی وصنایعی بولوا قضالر...
نسبتله اولدقجه زیاده در .

حنطه برنج آربه مثللو محصولا...
ارضیه اظنه ومحال سائره بازارلر...
سوق اولنمقده در

اورمانلغی سکز ساعت قدر امت...
ایدر .

اغاجلرینك جنسی چام آردیج قط...
وسائره در .

کشیش صو بناسی کسله صول...
قضایی سقی ایدرلر قضانك نفوسی...
درتبیك یوز طقوزی اسلام یدی...
یکرمیسی خرستیان اولمق او...
۱۴۸۲۹ قدردر .

مرکز قضاده انجق ۱۸۰۰
اهالی واردر .

قرصده بر جامع ۱ مدرسـ...
رشدیه مکتبی ۲ صبیان مکتبی ...
دکان ۱ کلیسا ۲ فابریقه ۱۱ دک...
موجوددر . وقتیله بو حوالی...
ذوالقدرك حکومت مهمه سی آل...
بولندیغندن قرص ذوالقدریه نامی...

...يادا اولنمقده وبو جهتله ديكر قرصـدن تفريق ايدلمكده در .

قارغى . — قسطمونى ولايتنك طوسيه قضاسنه ملحق بر ناحيه‌در.

قارنى بازارى . — انقره‌نك بوزون خطه‌سنده بر قريه‌در.

قارصندى . — اطنه ولايتى مر كزنوا-يسندندر ناحيه شمالده واقع سنكستان بر محل اولوب اهـاليسى كندى يـه‌جكارينى انجق تدارك ايده‌بيلورلر .

اهالى اسلام وخرستيان اوله‌رق جسيم طاغلرندن كراسته قطع ايله سيحان ايرمغنه براغوب اطنه‌يه ايصال ايدرلر .

موجـود تيمور معدننـدن جوهر اخراج ايله حقيت تيمـورى نقل ومخ[...]ى لوازم اعمال وفروخت ايدرلر .

بو ناحيـه‌ده حدشه علتنه نافع بر كول واردر .

قارىشديران . — (بيوك —) ادرنه ولايت[...]رق كليسا سنجاغنـده لوله برغوس قضاسـنك بر ناحيه مركزى اولوب ناحيه‌سى بش عدد قريه‌يى محتويدر.

قارا . — يمـن ولا ت حديده لواسنك حجور قضاسنه ملحق ناحيه‌سيدر .

قارقار . — وان ولايتنك حكارى سنجاغنه مربوط ناحيه‌سيدر .

قاريوط . — نيقاريا. جزائر بحر سفيدك بريسى اولوب ساقز سنجاغنه مربوطدر.

مـذكور اطه سـاقزك ۳۰ ميل جنوب وسيسـام اطه‌سـنك ۱۰ ميل غربنده واقع اوله‌رق امتداد اعظميسى ٤٤ وعرضى ۱۸ كيلومتره در.

اهاليسى اون بيك دن زياده وهمان چوغى روم تبعهٔ شاهانه‌سيدر. اطه‌نك موقعى لطيف هواسى صـاف صـويى لذيذ اولمغـله اهاليسى كمال تندرسـتى وصحتده يشـار وايچلرنده يوز ياشـنى بولمش وكچمش بر چوق اشخاصه تصادف اولنمقده در.

اطه‌يى بويدن بويه قاپلامش اولان سلسـله‌نك اوزرى اورمانلرله مستور اولوب بر خيلى صغوق صـولر دخى بو سلسـله‌دن اخذ منبع ايتـدكلرندن مملكتى ايوجه اسقا ايدرلر.

اراضينك منبت اولمامسنه نظراً ينه جزيره‌ده انجير حاصلاتى بولنده اولوب بوندن ماعدا اهالى قيون وكچى بسلرلر.

اورمانلردن تخته واودون قطع ايله قايق اعمال وخارجه سوق ايدرلر. بال وبالمومى دخى مقبولدر.

قاز آباد . — سيواس ولايت توقاد سنجاغنده برناحيه‌در.

قاز طاغى . — «ايدا» آناطولينك غربنده كوچك بر سلسلهٔ جبال اولوب ادرميد كورفزندن مرمره دكزينه قدر ممتد اولور.

قازطاغی صویی .— اناطولینك بر Acsopus
کوچك صویی اولوب متعدد منبعلرله
تحدث ایدرك مانیاس کولنك بش فرسخ
قدر غربنده مرمره‌یه قاریشور بوچایك
منبعلرینك اك مهمی : آجی اولدیرن
نام طاغدن ظهور ایدن باش کوی چایی ،
قوآلی صویی ، آت‌قیاسی صوییدر .
اشبو صولك صو آت‌قیاسی طاغندن
نبعان ایلر .

قاز طاغی بازاری .— ازینه . نك نام
دیکریدر .

قاستللو ریزو .— ردوس‌ك یتمش میل
بحری آچیغنده کوچك بر اطه اولوب
ردوس سنجاغنه ملحق برقضا صورتنده
اداره اولنمقده در .
اطه ۷٫۸ کیلومتره وسعتنده اولوب
همان بر فیلو دونما استیعابنه کافی
اولان لیماننده ایچیله‌جك طاتلی صو
بولنمغله کمیجیلرك اعتبارینی قزانمشدر .
اهالیسی ۸۰۰۰ نفوسدن عبارت
اولوب یکانه صنعت ومشغولیتلری
سونکرجیلکدر .
یقین وقتلرده لیمان ترانسیت تجا-
رتی دخی اجرایه باشلامشدر .
لیماننه سنوی بیکی متجاوز سفاین
کلوب کیدرك فنار رسومی ۱۴۲۱۹
غروشه بالغ اولمشدر .
(۱۸۹۰)

وان نواحیسندندر .

قاسم اوغلی .—

قاش .— Kach . قونیا ولا-
یتنك تکه سنجاغنده
قضا مرکزی بر قصبه اولوب
آنطالیه‌نك ۶۲ کیلومتره غرب جنو-
بیسنده واطرافی اورمانلرله مزین تپه-
لری حاوی بر اووه‌نك اورته‌سنده
واقع ۲۰۰۰ نفوسی حاویدر .
قصبه‌ده ۱۰ جامع ۱۰ حمام برقاچ
تربه ۴ مدرسه ۴ مکتب واردر .
قصبه‌نك اورته‌سندن جریان ایدن
دمیر چایی تمره اسکله‌سنده دکزه
قاریشور .
قاش قضاسی : ولایتك و لوانك
منتهای جنوب غربیسنده وآیدین ولا-
یتی حدودنده اولوب جنوباً بحر سفید
غرباً آیدین ولایتی سائر جهتدن لواء
مربورك المالی قضاسیله محاط ومحدوددر .
اوتوزبش بیکی مسلم اولمق اوزره
۳۹ بیك نفوسی و۶۵ قریه‌یه مشتملدر .
قضانك اراضیسی ۶۵٫۷۴ هکتار
اولوب بونك نصفی مزروع ودیکر
نصفی متروکدر .
محصولاتی محدود وباشلوجه‌سی
نحود مصر میان کوکی اوزومدن
عبارتدر .
احتیاجات محلیه‌دن فضله‌سی قالیماکی
ومیرا اسکله‌لری واسطه خارجه سوق
اولنور .
ادخالات تیمور پترول صابون کبی
شیلر در .

٣١ مكتب ١٨ مدرسه ١٣ مسجد ٧٥ جامع وسائر مؤسسات واردر .

قضانك محصولات وحيوانات اهليه سنك مقدارى بروجه آتيدر .

	كيله
نحود	١٦٠٠
سيسام	٢٤٠٠
مصر	٦٤٠٠٠
دارى	١٢٠٠٠
ملز	١٦٠٠٠
اربه	٦٤٠٠٠
بغداى	١٠٤٠٠٠
	قيه
پاموق	٢٠٠٠
فصوليه	٨٠٠
مرجمك	١٦٠٠
	رأس
باركير	٤٠
استر	١
مركب	٦٠
دوه	٤٠
اوكوز	٦٩
اينك	٥٠

قضا اهاليسى مياننده صارى كچيلى حساملى طاغلى نامنده اوچ عشاير واردر .

اورمانلرى چوق اولمغله اهالى كمور وكراسته جيلك دخى اجرا ايدرلر .

قاشوط . — «قاسوس» جزاير بحر سفيد ولايتنك ردوس سنجاغنه تابع بر اطه اولوب قضا حالنده اداره اولنور.

مذكور اطه ٣٥ درجه ١٥ دقيقه عرض شمالى ٢٤ : ٢٥ درجه طول شرقيده وكريدده كائن سيدره‌رو برو- نندن ٢٦ ميل وقارپاطوس اطه‌سندن ٣ ميل غرب جنوبيده واقع اوله‌رق وسعتى جنوب غربيدن شمال شرقيه طوغرى ٢٠ طول وبش كيلو متره عرضنده واقع و مساحهٔ سطحيه‌سى تربيعاً ١٠٠ كيلو متره در.

اهاليسى ٨٤٠٠ نفوسى اولوب بونك يوز قدرى مسلمدر.

بو اطه وقتيله غير معمور و ليمانى قياجقلرله مستور اولديغى حالده بر اراليق قورصانلره ملجأ اولمش ايدى.

قاص شهرى . — سيواس ولا- يتنك توقاد سنجاغنك زيله قضاسنده بر ناحيه اسمى در.

قاضى كوى . — خالكدون . وخالكدونيا. درسعات اقسامندن اناطولى ساحلنده واسكدارك يارم ساعت قدر اوزاغنده پك اسكى و معمور بر قصبه اولوب اعتدال هواسى وسائط نقليه‌نك سهولتى حسيله پك آز زمان ايچنده فوق العاده اعمار اولنمش در.

بو شهر مغاره‌ليلر طرفندن ٦٧٦ سنه‌سى استانبولدن اون يدى سنه اقدم بنا اولنمشدر. و اول وقتلر پروكراستى اسمنى اخذ ايلشدى.

بر آرالق بالجمله بوسفور سواحلنه حاکم اولان بر کوچك حکومتك مرکز اداره‌سی اوله‌رق کسب شهرت ایلمشیدی خالکدونیا دارانك سیقتلر علیهنه مهاجماتندن بحملرك النه وبعده بیتنیا حکومتی اداره‌سنه انتقال ایلدی.

شهر نیقدمدك وصیتی موجبنجه روماایلره بحدیسه‌ده متبدات واسطه‌سیله استرداد اولنمشدر.

خالکدونیاده ٤٥٠ ده بر مجلس روحانی تشکل ایدرك اوتیشه‌نك ابطال الحادینه قرار ویرلمشدر.

قاضی چایی. — اناطولیده‌جاری کوچك بر صودرکه مکری قصبه‌سنك ایکی فرسخ قدر شرق شمالیسنده اق دکزه قاریشور.

قاطع. — جبل لبنان نواحیسندندر.

قاقیس | سیواس ولایتنده ایکی ناحیه‌درلر.

قاکلیمی | برنجیسی یلدزایلی ایکنجیسی کموش حاجی کویی قضاسنه ملحقدر.

قالقاندان. — قوصوه ‌وپرزرین ماده‌لرینه مراجعت اولنه.

قالونیه. — مدللی ماده‌سنه مراجعت اولنه.

قالیمنوس. — بوکا قالیمنا وقالیدنا وشوواليه عصرنده قلامو دخی دیرلر ایدی.

ساقز اطه‌سنك برنجی صنف قضالرندن اولان اطه لروس اطه‌سنك بر میل قدر جنوبنده وساقزك ماستیقو بروننـدن یتمش آلتی میل قـدر شرق جنوبیده و استانکوی ساحلندن اون میل آچیقده واقعدر.

طولی ٢٥ وعرضی ١٥ کیلو متره امتدادنده اوله‌رق بوجوارده‌کی جزائرك بیوکیدر.

ردوس فتحنی متعاقب سلطان سلیمان خان قانونی طرفنـدن ١٥٢٣ سنۀ میلادیه‌سنده ضبط اولنمشدر.

جوار اطه‌لرده اولدیغی کبی بواطه‌نك بالی دخی قدیمدنبری مشهور ومقبولدر.

قالپس. — قوصوه ولایتنـده پرزرین سنجاغنـده لوله قضاسی ملحقاتندن بر ناحیه در.

قانا. — بیروت ولایتنـك صور قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در.

قاندره. — ازمید سنجاغنه تابع قاندره قضاسنك مرکز اداره‌سی اولوب ازمیرك خط مستقیم اوزره قرق کیلومترو شمال شرقیسنده وکثیف اورمانلرله مستور اولان تپه‌لری بعدالاسقا طوغریجه بحر سیاهه دوکیلان بردره‌نك یقیننده وبحر سیاه سواحلندن بش کیلو متره قدر کریده واقع سکز بیك اهالی‌یی جامعدر.

اوائل تأسس عثمانیه ده بو قصبه پك مهم برموقع وقصبه حالنی اکتساب ایتمشدی الیوم ٢٩ قدر جامع ٢٢٠ چشمه ١ حمام ٤ خان ١٢ فرون ١١٥ دکان ١٦٠٠ خانه‌یی مشتملدر.

اهالینك همان قسم اعظمی زراع ایسه‌ده انجق حوالیده بر ایکی چفتلك ایله ایکی باب دکرمن موجوددر .

قضاسی : ازمید متصرفلغنك شمال جهتنده واقع اوله‌رق شمالاً بحر سیاه شرقاً قسطمونی ولایتی جنوباً اطه‌بازاری وازمید قضالری غرباً شهراماتی ایله محاطدر .

مساحهٔ سطحیه‌سی ۳۵۰۰ کیلو متره تربیعنده اوله‌رق شیخلر — قیماس — قاره صو — آغاجلی یاخود انجیرلی آق اباد نامنده بش ناحیه وجمله‌سنده موجود قرای محتویدر

قضاده ۴۹۸۲۹ نفوس موجود اولوب بونك اوتوز سکز بیك درتیوز اللی ایکیسی مسلم آلتی بیك ایکی یوز یتمش التیسی روم بشبیك یوز بری ارمنی در .

برایکی بیك کیلو متره قدر محلی دائره قضاده اولان اغاج دکزی نام اورمان قسطمونی اورمانلریله ملاصق ومتحد اوله‌رق شرقه طوغری دوام ایدر .

قضانك صولایان باشلوجه نهرلر سقاریا ایله حدود شرقیه‌ده شهرك درت کیلومتره محلنی تحدید ایدن میلان صویی و غرب حدودینی شیله قضاسندن تفریق ایلیان اغوا صویی در .

سقاریانك اون کیلومتره مجراسی قاندره قضاسنی اطه بازاری قضاسندن تفریق ایدر .

قضانك شمالنده آق کوی وقره‌صو اسمنده ایکی کول موجوددر .

آق کول اون ایکی کیلومترو اتساعنده اولوب طار وطبیعی بر قنال ایله ساقاریه ایرمغنه قاریشور .

بطاق قریه‌سنده دخی بر بطاقلق موجود اولوب بطاق صویی بورادن ظهور ایدر .

معدنیاتدن کمور الچی وکرج طاشی ایله قره صو جهتنده کموشلی قورشون معدنلری بولنور .

محصولات قضا بروجه آتی جدولده کوسترلمشدر :

	هکتولیتره
بغدای	۱۳۰۰۰۰
آربه	۴۵۰۰۰
یولاف	۷۰۰۰۰
چاودار	۲۰۰۰۰
مصر	۳۲۵۰۰۰
ملز	۲۵۰۰۰
قبلوجه	۳۵۰۰۰
پرنج	۷۲۰۰۰
سائره	۳۰۰۰
	کیلو غرام
کتن تخمی	۱۵۱۱۳۷
بقله	۱۳۸۰۰
نخود	۱۸۳۰۰
بوکرلجه	۲۰۰۰
فاصولیه	۱۵۰۰۰۰
مرجمك	۷۵۰۰۰
سیسام	۴۸۹۰

بادم	١٠ ٠٠٠
جوز	١١٥ ٠٠٠
كستانه	١٠٥ ٠٠٠
اوزوم	١٥٠ ٠٠٠
ميوهٔ سائره	٧٩٢ ٠٠٠
صوغان	٣٧٥ ٠٠٠
پتاتس	٥٠٠ ٠٠٠
سبزه	٣٧٩ ٠٠٠
باموق	٢٥ ٠٠٠
بالمومى	١٣ ٠٠٠
بال	١٠٤ ٠٠٠

حيوانات اهليه دخى بروجه آتيدر:

	رأس
اوكوز واينك	٨٣ ٩٠٠
مانده	١ ٥٦٥
باركير واستر	٢٠ ٠٠٠
قيون	٥٥ ٦٦٥
عادى كچى	٣٤ ٩٦٠
تفتيك كچى	٣٢ ٢٠٠
دوه	٣٥٠
يكون	٢٢٨ ٦٤٠

بروجه بالا ارائه اولنان اشيا وسائره دن ماعدا قضاده كليتلو كمور كراسته اودون تدارك اولنه‌رق اشجار، كريه وسائر مواقعدن قايقلر واسطه‌سيله درسعادته وجوار مواقعه ارسال اولنور.

استوبو حلاط ويلكن بزى يوزندن پك بيوك برتمتع حصوله كلمكده‌در.

نواحىء ملحقه‌دن شيخلر ناحيه‌سى ٤٦ قريه ١٣٨٩٥ نفوسى شامل اولوب مركز اداره‌سى اولان شيخلر قريه‌سى مركز قضا اولان قندره‌نك اون بش كيلو متره شرق جنوبيسنده وازميدك ٥٠ كيلومتره شمال شرقيسنده واطه بازارينك ٣٠ كيلو متره شمالنده واقعدر.

بوقريه اوللرى اولدقجه مهم برموقع ايكن حال حاضرده ١٨٠٠ نفوسى ١٨ جامع ٦ مسجد ٦ خان ٤٣ دكانى حاويدر.

ناحيه‌ده ٢٢ چفتلك ايله اولقدار دكرمن ٣٣ مكاتب واردر.

تجارت واخراجاتنك باشلوجه‌سى كتان وليف امثاليدر.

قيماس ناحيه‌سى: ازميد وقاندره قضالرى اراسنده اولوب ٣٤ قريه و١٠٧٧٢ اهاليبى جامعدر.

مركز ناحيه اولان قيماس قريه‌سنده ١٣ جامع ومسجد ايكى روم وايكى ارمنى كليساسى ايله برقاچ مكاتب متنوعه واردر.

قره صو ناحيه‌سى، ٢١ قريه ايله ٤٩٠٠ سكنه‌يى جامعدر ٢٤ مكتب ١٠ جامع ٨ كليسا ٧ چفتلك ٨ دكرمن ٥ فرون ٥ چشمه ٢٢ خان ٤٣ دكان موجوددر.

اهالىء قرانك برازى زراعت وسواحل سكنه‌سى بالقچيلق وكمور نقلياتى ايله تعيش ايدرلر.

مركز ناحيه اولان قره صوقريه‌سى بحر سياه ساحلنده ميلان وسقاريا

اره‌سنده ازمید سنجاغیله قسطمونی ولایتی حدودندن ۱۵ غربده اطه‌بازارندن ۴۵ کیلو متره شرق شمالیده قاندره‌دن اللی کیلو متره قدر جهت شمالیده واقعدر .

اهالیسی ۱۹۰۰ کشی در .

آغاجلی ویا انجیرلی ناحیه‌سی . یدی قریه ایله ۱۴۷۶ نفوسی مشتمل اولوب مرکز اداره‌سی اولان انجیرلی قریه‌سی تلغراف مرکزی اولوب قره صودن سکز کیلومتره مسافه‌ده واقعدر . اهالیسی کمورجی وبالقجی‌در .

آق آباد ناحیه‌سی ۲۵ قریه ۶۲۸۸ اهالیی و ۵ جامع ۲۰ چشمه ۹ دکان ۲۱ مکتب وسائره‌یی جامعدر .

قبالی . — سیواسك قره‌حصار شرقی سنجاغنك حمیدیه قضاسنده بر ناحیه‌در .

قبر ابراهیم . — خلیل الرحمن ماده‌سنه مراجعت اولنه .

قبه . — بنغازی نواحیسندندر .

قبطیره . — یمن ولایتنده حجیر نواحیسندندر .

Cypern.Chipre

قبریس . — بحر سفیدك قسم شرقیسنده آسیای صغیر ایله سوریه وخطهٔ مصریه اراسنده بر جزیرهٔ عظیمه‌در .

مساحهٔ سطحیه‌سی ۸۲۰۰ مربع کیلومتره ونفوسی یوزبیکدن زیاده‌در .

سواحلنده اندریا وبوبراز غواطه ارناودبورونلری ایله فاماغوسته لیماسون اومورفو کورفزلرینی شاملدر جزیره اوزرنده غایت یوکسک استاروو وثروس یاخود اولیمپوس طاغلری واشبو جبال ایله ساحل شمالی اراسنده مسالیا اووه‌سی بولنورکه مذکور اووه‌ده پیدیاس نام نهر غربدن شرقه طوغری جریان ایلر .

اطه‌نك طوپراغی غایت منبت ومحصولدار اولوب بغدای اربه پاموق توتون کوك بویا یاغ انجیر وسائرمیوه وعلی الخصوص راقی وشراب حاصل اولور . قومانداریادنیلان شرابی نفاستی جهتیله مشهوردر .

قبریسده‌وقتیله آلتون کموش وباقر معدنلری پك زیاده حاصلات ویرر ایدی . الیوم قبریس طاشی نامیله بر جنس طاشدن یوزك مهرکبی شیلر اعمال اولنمقده‌در .

جزیره‌نك مرکز اداره‌سی مسالیا اووه‌سنك اورته‌سنده کائن لفقوشه بلده‌سیدر . دیکر بلاد مشهوره‌سی لفقوشه‌نك اسکله‌سی اولان طوزله وساحل شرقیده ماغوسه جنوبده لمسون غربده باف وشمالده چرنیه قصبه‌لریدر .

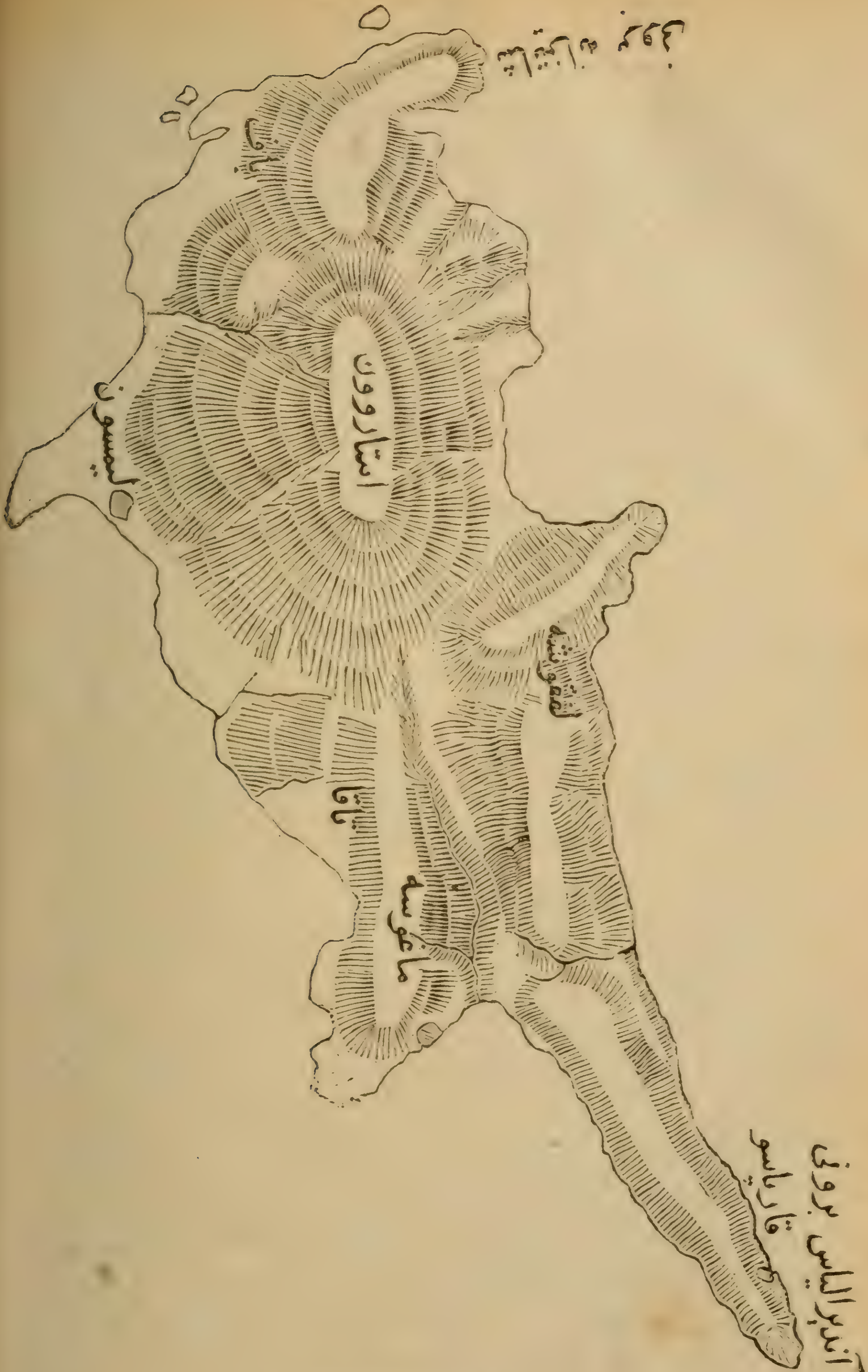

(قبریس خریطه‌سی)

قپو آغزی. – سیواس ولایت نوقاد لواسنك نیکسار قضاسنه ملحق نواحیدندر.

قپو طاغی. – «سیزیقوس» اناطولیٔ شاهانه ده مرمره دکزنده برشبه جزیره اولوب خداوندکار ولایتنه مربوط بر ناحیه صورتیله اداره اولنمقده‌در.

سیزیك اوللری قره‌یه کوپری ایله مربوط بر آطه حالنده اولدیغی حالده یواش یواش مذکور کوپری بربرزخ حالنه تحول ایلدی.

بوراسی ابتدا بلاسترنسلندن اولان دوریالیلروبعده تسالیا وميلت مهاجرلریله مسکون اولدیغی ومؤخراً ایرانیلره ومتعاقباً لاقادومونیالیلره وآتنه‌لیلره انتقال ایلدی غرانیق محاربانی نتیجه‌سی اوله‌رق اسکندر کبیرك ید غالبانه‌سنه بکدیکی زمان ذکر اولنان اتصال مسئله‌سی وجوده کلدیکی مرویدر.

هردل وستیقت وغوط اقوامی دخی متوالیاً نهب ویغما ایتمشلردی.

بیوك قسطنطین بیزانسی تزین ایتمك اوزره بوراده‌کی مواقعك انقاضنی استعمال ایلمشدر.

قپولی دربند. – پورت دوتراژان قدیم تراکیا ایله بلغارستان اراسنده بلقانلرك حصوله کتورمش اولدیغی بر بکیدر.

قترین. – سلانیك ولایت ولواسنه ملحق بر قضامرکزیدر موقعی ساحل بحره بر ساعت قدر اوزاقده و اولیمپ طاغلری اتکارنده اولوب براً سلانیکه ۱۸ ساعت وبحراً ۳۲ میل بحریدر.

قصبه سکز محله‌یه منقسم اولوب ۶۸۴ خانه ۲۵۶ دکان ۲۸۳۶ نفوسی جامعدر.

برباب حکومت قوناغی ایله عسکری خسته‌خانه‌سی ایکی باب جامعشریف بر تکیه ۲ کلیسا ۲ مکاتب موجوددر.

قترین قضاسی: ولایتك غرب جنوبیسنده اولوب حکنویر و لفتحور ناحیه‌لرینی و۳۶ قدر قرا وچفتلکاتی حاویدر. درت بیکی متجاوز اهالیسی شرابجیاق ایپکجیلك و زراعتله تعیش ایدر.

باشلوجه محصولات طبعیه‌سی بغدای مصر شعیر اولوب حبوبات سائره دخی حصوله کلمکده‌در.

محصولاتك همان قسم اعظمی داخلاً صرف واستهلاك اولنمقده‌در.

حاصلات ارضیه میاننده اوزومیله بوستانی شایان اهمیتدر.

قتله. – اشقودره ده اقحصار نواحیسندن اولوب شمندوفر خطی اوزرنده‌در.

قچانیك. – اسکوب قراسندن اولوب شمندوفرکذر کاهنده‌در.

قحطان. – یمن ولایت عسیر لواسنك بنی شهر قضاسنه مضاف بر ناحیه‌سیدر.

قدس شریف. – ارض فلسطینده مستقلاً اداره اولنان برسنجاق مرکزیدر.

«ژه‌روزالم» «یروزالم» نامی

ویریلان بوشهر قدیم ۳۱ درجه ۴۷ دقیقه عرض شمالی و ۳۳ درجه طول شرقیده واقعدر .

شهرك اسكی حالی بودا وبنیامین اراضیلری اراسنده واك مرتفع برمحلده اولوب شرق غرب جنوب جهتلری شهره حاكم اولان تپه‌لری حاوی اولوب اشبو تپه‌لر عمیق وادیلر حاصل ایتمك اوزره برطاقم میللرله شماله طوغری انحطاط پیدا ایدرلر .

بونلرك ایلروسنده بولنان تپه‌لردخی اوزاقدن شهری كوسترمكه مانع اولور .

اشبو تپه‌لرك برنجیسی واك جسیمی سیون ایكنجیسی وبوندن دها كوچوكی دخی بونك شرق شمالیسنده ایدی .

اشبوتپه‌لرك برنجیسی شهرك یوقاری قسمی ایكنجیسنه آقره نامیله اشاغی قسمی تشكیل ایدرایدی .

بونلرك اراسنی فروماژه‌ر وادیسی تفریق ایدر ایدی .

مذكور وادی سیلونه چشمه‌سی واسطه‌سیله كیدرون اوه‌سنه قدر دوام ایلر ایدی .

اوچنجی تپه موریا نامیله موسوم اولوب آقره‌نك شرق جنوبیسنده ایدی كه بونك اوزرنده معبد مشهور تأسیس اولنمش ایدی .

اشبوتپه دخی آقره تپه‌سندن كنیش بروادی ایله تفریق اولنمش ایكن پرنس سیمون ایتوخسك یاپدیغی قلعه‌یی هدم وایكی تپه‌یده دوز بر حاله قویدقدن صكره بتكرار یوكسكله‌رك بر تپه حالنه قویمش ایدی .

شو ذكر اولنان اوچ تپه حضرت داود و سلیمان علیهما السلامدن بری قدسك موقعنی تشكیل ایدر ایدی .

موریا طاغنك عدم انتظامی ومعبدك تفرعاتنك اتساعنه مساعده‌سزلكی جهتیله حضرت سلیمان وادی جهتنه ۴۰۰ قوده‌س ارتفاعنده بر دیوار انشا و چقور قلان محلی طوپراق املاسیله تسویه ایتمش ایدی .

موریانك شمال جهتنده كائن بر دردنجی تپه دخی برنجی آغریپا معرفتیله شهره‌ادخال وبوراده تأسس ایدن محله‌یه یكی شهر نامنی اشعار ایتمك اوزره « بزه‌تا » اسمی ویرلمش ایدی .

بوجهت شهرك عارضهٔ طبیعیه‌دن محروم قسمی اولوب قدسك محاصره‌سی هر زمان شمال جهتندن نتیجه پذیر اولمشدی .

توالیٔ ازمنه ایله قدسك محلاتی برر سور ایله احاطه اولنمشدی .

ایلك اول انشا اولنان دیوار پك قدیم اولوب سیون طاغی ایله موریانك بر قسمنی محیط اولمق اوزره شهرك قسم اعلاسنی قسم سفلاسندن تفریق ایدر ایدی .

اشبوسورلر مائلا انشا ومازغاللرله تحكیم اولندیغی و نقاط مهمه‌سنه قله‌لر علاوه ایدلدیكی جهتله عادتا برباسیتون تشكیل ایدر ایدی .

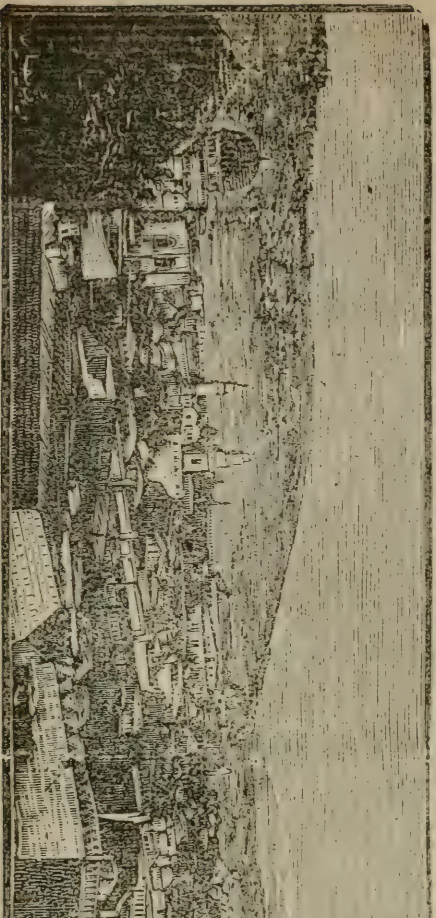

(« قدس شريف » ك رسمى)

شهرك متعدد قپولرى دخى بووجهله قلهلرله ترصين ايدلمش ايدى .

قدس شريفك قپولرينك موقعنى بوكون حقيله تعيين ايتمك ممكن دكلدر آنجق معروف اولنلرك اسملرى : باب العتيق باب افرايم ، باب الوادى پيكار قپوسى باب المياه باب الفرس باب السمك ... الخ در .

قدسك جسامتنه كلنجه محيط دائرهسى اوچنجى سور انشا اولندقدن صكره ۳۳ ستاد ايدى .

اهالىسى حقندهكى مبالغهدن قطع نظرله يالكز اسكندر كبير دورنده قدسده ۱۲۰۰۰۰ نفوس مسكون اولديغى بعض آثارده كورلمشدر .

اسكى قدسده مبانىٔ مشهوره : زينت و معمورتى دللرده داستان اولان مسجد سليمان كه موريا طاغى اوزنده ايدى .

ايكنجيسى سيون قلعهسى اوچنجى حضرت سليمانك سرايى ايدى . اشبو سراى شهرك اك يوكسك موقعى اولان سيون طاغنك جنوب قسمى اوزرنده انشا اولنمش ايدى .

بونلرك اوچيده بابل مهاجمهسنده احراق اولنمشلردى .

مؤخراً تكرار انشا وشمال غربيسنده باريز اسمنده برقلهٔ مستحكمه وجوده كلمشيدى .

هرود بو قلعه‌یی تحکیم و ترصین ایدرك
کندی حامیسی و دوستی اولان مارق
آنتوآن نامنه نسبتله انطونیا اسمنی
تخصیص ایلمشیدی .

مذکور قلعه مربع الشکل اوله‌رق
هر بر ضلعی بر یارم ستاد طولنده و
وسطنده اطرافی قله‌لی مستحکم بر سور
ایله محفوظ بر سرایی حاوی ایدی .

بونلردن ماعدا قدسده دها پك
چوق آثار و مبانیٔ عالیه موجود ایدیسه‌ده
محل و موقعی حقنده معلومات تامه
موجود دکلدر .

قدسك بدایت تأسسی حقنده دخی
کتب قدیمه‌ده برقید تاریخی‌یه تصادف
اولنه‌میور .

انجق بعض مورخین قدسك «صالم»
نام شهر قدیم محلنده اولدیغنه قانع
اولمشلردر .

ابراهیم علیه السلام زماننده بوراده
ملکیسه‌دك و دها صکره آدوتیزه‌دك
اسملرنده حکمدارلر بولنمشلردر .

حضرت سلیمان عصرنده قدس اسرا-
ئیل قومیتنك مرکزی حالنده ایدی
بعد الاعتزال یودا حکومتنك مرکزی
حالنده قالدی .

رحبعامك بشنجی سنه‌سی مصر
حکمداری سزاق طرفندن استیلا یورام
زماننده فلسطین و عربستان بدویلری
شهری یغما واهالیسنی قید اسره کرفتار
ایتدیلر .

اشعیا علیه السلام زماننده آثوریلر
و ۱۳۰ سنه صکره کلدانیلر طرفندن
ضبط اولنان شهر بسبتون خراب
اولمشیدی بعد الانشا برارالق اسکندر
کبیرك اداره‌سنه وانك ارتحالنده بطلیمو-
سلره انتقال ایلدی .

سوریه حکمداری ایپفان شهری
یکیدن یغما و مسجد اقصایه ژوپیترك
هیکلنی وضع ایله حرمتسزلك اظهار
ایتمشیدی (قبل المیلاد ۱۷۰)

برقاچ سنه حال اسوده‌کیده بولند-
قدن صکره قبل المیلاد ۶۳ سنه‌سی
پومپه شهره مظفرانه دخول ایتدی
وبراز صکره مسجد عالی بنه قره‌زوس
طرفندن یغما ایدلمشدر .

هرود شهری مبانیٔ عالیه ایله تزیین
و اعمار ایتمش ایسه‌ده یهودا جزئی زمان
صکره روما مستملکه‌سی حالنی اکتساب
ایلدی .

۷۱ سنه‌سنه یهودیلرك بر اختلال
عظیمنده شهر کاملا خراب اولمشدر .

برقاچ قله ایله براز ابنیه‌سی باقی قالدیغی
حالده امپراطور الیوس قدسك اسمنی
دخی اورته‌دن قالدیرمق اوزره بسبتون
تخریب و یرینه مشتری‌یه منسوب اوله‌رق
آلیا قاپیتولینا نامیله بر شهر بنا
ایتمشدر .

خرستیانلغك قیاصره تختنه ارتقاسنده
یکی یکی ابنیه‌لر میدانه کلدیسه‌ده کنج
خسرو طرفندن ضبط و ۶۲۷ ده
هراقلیوس معرفتیله استرداد اولنمشدر .

اسلامك شعشعهٔ انواری جزیرة العربك

النه‌طوغری نشر انوار هدایت ایتدیکی
انلرکه ایام خلافت جناب فاروق
ظمیدر .

عساکر اسلامیه قدس شریفی استیلا
شدر . قدس مؤخراً دول اسلامیه‌دن
طمیه ایوبیه سلجوقیه حکومتلری
اره‌سنده بولنمش و برارالق اهل صلیب
رفندن دخی ضبط اولنمشدر .

۱۱۸۷ سنه‌سی سلطان صلاح الدین
رفندن ضبط ایله اوراده تأسس
ش اولان فرنك حکومتی ختام بولدقد
کره ملك کامل طرفندن تکرار
نکاره اعاده اولنمش وصکره ۱۲٤٤
نه‌سی اسلاملر طرفندن استرداد
نمشدر .

قدسك ید غالبهٔ عثمانیانه انتقالی
۱۵۱ سنهٔ میلادیسنده‌در .

قدسك حال حاضری اولدرجه
لابه دوچار اولمشدرکه شهرك اماکن
عه‌سنك محللرینی تعیین ایتمك همان
ممکندر : مواقع مرتفعه‌نك ارتفاعلری
قص ایتمش تیروپون وادیسی یوکسله‌رك
خفیف آثاری باقی قالمش شهرك
امی تبدل ایتمش ازجمله سیون طاغنك
سم اعظمی شهرك خارجنده قالمشدر .
بونکله برابر قدسك ازمنهٔ متوسطه
ی حالنی تعریف و توصیف ایدن
رخین مشهوره نقاط مهمه حقنده‌کی
یفاتی زمانمز سیاحینك اشعاراتنه
ا توافق ایدییور .

جغرافیون عربدن ادریسینك
بو بابده‌کی مطالعاتندن بعض مواد
مستخرجه بروجه زیر بیان اولنور :

« بیت المقدس آثار عتیقه ایله مملو
شرقدن غربه طوغری ممتد بر طاغك
اوزرنده ایلیا نامنی حائز بلده‌در .

غرب جهتنده باب المحراب و بونك
التنده قبهٔ داود بولنور .

شرقده کائن باب الرحمه مسدود
اولوب آنجق بایرامده کشاده‌در .

جنوبده سیون قپوسی شمالنده
عمود الغراب واردر .

باب المحرابدن شهره دخول اولندقده
کنیش بر جاده شرقه طوغری امتداد
ایده‌رك قمامه دنیلان کلیسایه ایصال ایلر
مذکور معبددن شرقه طوغری طاتلی
بر میل ایله انیله‌رك حبسخانه‌یه تصادف
اولنور .

بونك شرقنه طوغری کیدلدکده
مسجد اقصا دنیلان و حضرت سلیمانك
اثر عالیسی اولان بنای عالی‌یه تصادف
اولنمقده‌در .

ادریسیدن یکرمی سنه صکره براثر
یازمش اولان بنژامن اثرنده باب ابراهیم
باب داود باب سیون باب ژوزفا نامیله
درت قپو یازمشدرکه یهودیلر بیننده
بونلرك دها زیاده مستعمل اولدیغی
شبهه‌سزدر .

شهری محیط اولان سور سلطان
سلیمانك اثری اولوب ۱۵۳٤ تاریخ
میلادیسنده بنا اولنمشدر .

سورك ارتفاعی ٤٠ وعرضی ۳

قدم اولوب ۱۲۰ قدر برجلرله تحکیم ایدلمش وایکیسی متروك اولەرق یدی محتوبدر .

سورك شمال جهتنده ایکی قپو واردرکه غربه طوغری اولان شام قپوسی وعربلر بیننده باب العمود نامیله موسوم اولوب نابلس نازارت عکا وشامه ایصال ایدر .

شرقه طوغری اولان باب ذکریا دنیلان هرود قپوسیدر .

سورك قسم شرقیسنده دخی ایکی قپو اولوب شمالده‌کی سنت آتین یعنی ست مریم وجوبنده‌کی دوره قپوسیدر . برنجیسی تربهٔ مریم علیهما السلامه ایصال ایدر ایکنجیسی معبدك حوالیسنه ناظر اولمغله مسدوددر .

سورك جنوبنده دخی کذلك ایکی قپو اولوب بونك شرق جهتنده بولنان باب المغاربه و غرب جهتنده وسیون طاغنده بولنان دخی سیون قپوسی ویاخود باب النبی داود دیرلر . بونك خارجنده وطاغك تپه‌سنده برمعبد ایله قبهٔ داود اولمسی مظنون اولان محلك اوزرنده بنا اولنمش برجامع وبرعثمانلی خسته خانه‌سی و خرستیان قبرستانی واردر .

سورك غرب جهتنده باب الخلیل دنیلان بیت اللحم قپوسی بولنور .

بورادن بیت اللحمه هیرونه کیدیلور .

بوقپونك قربنده دخی بیزان شاطوسی وبرج داود واردر .

سورك امتدادی قدم حسابیله بروجه آتی‌در :

۴۰۰	بیت اللحم قپوسندن آنقل قپوسنه قدر
۶۸۰	انقل قپوسندن شام » »
۳۸۰	شام » هرود » »
۱۵۰	زرمی جبه‌خانه‌سنه قدر
۲۲۵	اوادن آنغله قدر شمال شرقی
۳۸۵	» سنت اتین‌ه قدر
۲۴۰	» دوره قپوسنه قدر
۴۸۰	» انغله قدر جنوب شرقی‌یه
۴۷۰	» اوردور قپوسنه »
۶۰۵	» سیون » »
۲۱۵	» انغله » جنوب غربی‌یه
۵۰۰	» بیت لحمه قدر
۴۶۳۰	قدم یکون

شو حساب بزه شهرك نسبتی یك
کوزل ارائه‌یه کافیدر :

یعنی شمالاً ۱۴۳۵ قدم جنو
امتدادی ۱۲۹۰ قدم شرقاً ۵۰۰
قدم غرباً ۹۰۰ قدم اولمق لازمکلور
بوکیفیت شهرك برمستطیل غیرمنتظ
شکلنی حائز اولمسنی ایجاب ایتمک
ادریسینك امتداد بلده‌یی شرقدن غر
طوغری دیه یاد ایتمسی بوندن ایلر
کلدیکی نزادهٔ بیاندر .

شهرك سوقاقلرینه کلنجه باشلو
اوج طریق کبیری حرات باب العمو
سوق الکبیر ، حرات الالم نامیله
اولنورکه برنجیسی شهری شمالدن جنو
ایکنجیسی غربدن شرقه قطع ایدر

ديكر كوچك طريقلرى دخى حرات
لين حرات النصارا حرات اليهود
ق الارمنى، سوق المغاربه وسائره‌ر
ر على العموم طار وغيرمنتظم اولوب
قالديرم مفروشدر .

خانه‌لرى الجاق وكيللى طوپراق ويا
ـدن معمول اولوب پنجره‌لرى آز
ت قانده اوله‌رق قفسلى‌در .

قدس شريفده مسكون اولان
ينك مقدار صحيحى ١٥ : ٢٠
ك راده‌سنده اولوب بونك ثلثنى
ديلر تشكيل ايدر .

شهرك مبانى ومعابد سائره‌سنه كلنجه
جه آتيدر : شهرك غرب شماليسنده
قبر مقدس كليساسى كه ١٨٠٨
خنده تشرين اولك اون برنجى كيجه‌سى
قده يانمش ومؤخراً ياپلمشدر .

ـن سالوادور زاويه‌سى بيت لحم
م قپولرى اراسنده‌در .

روم كليساسى قبر مقدس كليساسى
نده‌در .

رمنى كليساسى سيون طاغى
نده‌در .

جامع عمرى موريا طاغى اوزرنده
ب سياحين بوراده قديم سورك
ضنى كشف ايتمشلردر.

قدس شريفده حرم شريف داخلنده
وق مقامات مبروكه ايله قبر داود
ائر انبياء عظام زيارتكاه خواص
وامدر .

قدس شريف سنجاغى : اهميتنه بناء مستقلا اداره اولنمقدردر.

اراضيسى بيروت وسوريه ولايتلرى وصحراى تيه ايله محدود بحرلوط حوضه‌سندن عبارت اوله‌رق غرباً بحرسفيده ساحلدر.

شرقاً بحرلوط ايله محاط اولان قسم شرقيسى طاغلق ايسه‌ده سمت غربيسى دوز وسواحله طوغرى قوملق اراضى ايله منتهيدر .

١٣٠٠٠٠ قدر نفوسى و ١٩٤٠٠ اماكنى جامعدر .

باشلوجه صنايعى صدفكارى معمولاتدن عبارتدر .

مذكور سنجاق بروجه آتى قضا وناحيه‌يه منقسمدر :

(١) نفس قدس شريف قضاسى اولوب مولد جناب عيسى عليه السلام اولان بيت لحم نام ناحيه ايله برابر قرا ومزارعى حاويدر .

(٢) يافه قضاسى اولوب لود مع رامله ناحيه‌سيله قرايى جامعدر .

يافه ماده‌سنه مراجعت اولنه.

(٣) خليل الرحمن قضاسى دركه — انبياء اولو العزمدن ابراهيم خليل اللهك « عليه السلام » تربۀ معطره‌سنى شاملدر .

(٤) غزه قضاسيدر .

قرداحه . — سوريه‌ده نهرالريس اوزرنده بر اسكى قريه‌در .

قرتال .- شهر امانتنه ملحق قضالردن برینك مركزی اولوب اسكدارك شرق جهتنده ودرت ساعت قدر بعد ومسافه‌ده دكز كنارنده وشمندوفر خطی كذرگاهنده واقعدر.

ایکی اوچ بیك نفوسی ایکی جامع شریفی ایله خان حمام وسائر مشتملاتی حاویدر.

قرتالك اوزومی شرابی مشهوردر.

قضاسی: ککبوزه شیله قضالری اسكدار مرمره ایله محدود اولوب بندك مدیریتی ایله ٢٨ قدر قرایی جامعدر.

قرق چکید صویی .- اناطولینك جهت غربیسنده مرمره‌یه دوکیلان برچای اولوب منبعی برونیوم طاغنك شمالی ورسانلرندن اخذ ایدر.

قرق عزیزلر .- آیاسرانده‌یه مراجعت اولنه

قرقلر طاغی .- دمشق الشامده صالحیه قربنده مقامات مبارکه‌یی حاوی برتپه‌نك اسمیدر.

قرجه صالح .- ادرنه ولایت وسنجاغنك حوصه قضاسنده برناحیه‌در.

قرچوه .- مناستر ماده‌سنه مراجعت اولنه.

قرشوه .- مناستر نواحیسندندر.

قروبه .- بوسنه ولایت وبهكه سنجاغنده اوتا صویی اوزرنده ناحیه مركزی برقصبه‌در.

قرق آغاج .- آیدین ولایتنده صاروخان سنجاغنده قضا مركزی برقصبه اولوب قصبه حطنك كذرگاهنده و شمندوفرله مغنیسادن ایکی ساعت بعد ومسافه‌ده وسطح بحردن ١٩٠ متره مرتفع بر موقعده ٣٩ درجه عرض شمالی و ٢٥ درجه ٢١ دقیقه طول شرقیده واقع ١٠٦١٩ نفوس و ٢٥٧٠ اماكنی جامعدر.

یارم ساعت قدر مسافه‌ده كائن باقر قصبه‌سی قدیماً جغرافیوندن لئونك اقرازی وهیه‌روقاس دیه یاد ایتدیکی موقعدر.

قضاسی: شمالاً خداوندكار ولایتی وصومه قضاسی شرقاً اقحصار جنوباً اقحصار ومغنیسا قضالریله پالاموط ناحیه‌سی غرباً صومه قضاسیله محدودر.

اراضیسی ٤٨٠ کیلومتره اتساعنده اولوب قسماً طاغلق وباقرچاینك قسم اعلاسیله صولانمقده‌در.

کابنه نامیله برناحیه و٢٦ پاره قرایی محتویدر.

٢٠٣٣٦ نفوسك اون یدی بیکی اسلام ایکیبیك التیوزی روم متباقیسی ملل سائره‌در.

قضاده ٢٣ جامع ٢٥ مسجد ٢٦ مدرسه ٦ درگاه ١٩ مکتب ٣ کلیسا ١٣٧ چشمه و سبیل ١٦ ٢٥٠ عرصه ٥٠٩٨ خانه ٦٦١ دكان ٥ مغازه ٣٤ قهوه ١١ خانه

٢ فرون ١٦٥ اوطه ٥ لوقانطه
باموق فابریقه‌سی ٢ حمام وسائره
ردر .

قرق دلیم طاغی .- انقره ولا- یتنده برطاغ
ب قزل ایرمق قوچ طاغی ایله بونك
سنده طار بروادیده جریان ایدر .
روم قصبه‌سی بوطاغك اتکنده‌در.
ل ایرمغك برقولی منبعی بوطاغدن
. ایلر .

قرق کلیسا .- Saranda ecclissés
نه ولایتنده لوا مرکزی برقصبه
ب استرانجه طاغلرینك غربی
رنده وبرچیدك مقابلنده پك مهم
وقع عسکریدر.
درون قصبه‌ده سکز جامع شریف
ایکی درکاه وشیاق وفانیله وچول
ـوال اعمالنه مخصوص ٤٥ قدر
نکاه موجود اوله‌رق بونلر سنوی،
٤١ زراع شیاق وفانیله ٦٣٦٠
چوال وچول اعمال ایدرلر.
قصبه‌ده شرابجیلق دخی فوق‌العاده
ق اولوب ٣٦١١ نفر شرابجی
فندن سنوی آلتی یدی میلیون
شراب و ٥٠٠ بیك قیه قدر راقی
ل اوله‌رق اوروپایه علی‌الخصوص
ـه‌نك بلاد متعینه‌سنه سوق او-
ـرق بو یوزدن کلی پاره مملکته
اولنور.
قصبه ایله پیکار حصار قوزجغاز
قلی قویوه اسکوب پولوس ترزی

دره نامنده ایکیسی موظف دردی فخری مدیرلرله اداره اولنور آلتی ناحیه ٧١ قریه‌دن مرکز قضاسی تشکل ایدرکه بونلرك جمله‌سنده ١١٩٦٦ خانه ٦٥٩٨ نفوسی موجوددر.

سنجاق: قرق کلیسا سنجاغی ادرنه ولایتنك شرق شمالیسندن عبارت اولوب شمالاً شرقی روم ایلی غرباً ادرنه جنوباً تکفور طاغی لوالری شرقاً بحر سیاه وچتالجه لواسیله محدوددر.

لوا اراضیسی قسماً بالقان و قسماً اووه‌لق اولوب بالطبع بالقانلر زراعته غیر مساعد ایسه‌ده کثرتله چاودار زرع اولنمقده‌در . اووه‌لرده قزلجه حنطه چودار مصر شعیر کنویر یتشدیریلور.

اورمانلری غایت واسع اولمغله کراسته واودون قطع وکمور احراق اوله‌رق بحر سیاه اسکله‌لری وشمندوفر ایله درسعادته ومحال سائره‌یه سوق اولنور.

حیوانات اهلیه‌دن لواده ٥٧٦٣١٣ رأس قیون ١٧٥٩٤٧ رأس کچی ١٧٤٦٠ جنوار ٥٠٠٠ قره صیغر ٣٠٠٠ مرکب ٧٣٤٦ مانده ٢٤٣٨٦ اوکوز ٢٠٣ استر ٨٧١ بارکیر موجود ایدوکی رسمی ایستاتستیقدن نمایان اولمشدر.

قضانك صولرینی ارکنه نهری جمع ایدرك مریچ واسطه‌سیله اطه‌لر دکزینه دوکیلور.

لوانك معمولاتی کلیم شیاق حالی وبز ایله ایپك شراب وسائره‌در.

لوا بروجه آتی قضا ونواحی‌یه منقسمدر :

قضا	نواحی	قرا	عددخانه	عدد نفوس
طرنوه	٤	٢٦	٣٧٢٦	١٢٦٠٥
لوله برغوس	٢	٤٠	٢٨٢٩	١٥٣١٣
آخته‌بولی	١	١٥	٢٣٢٥	٨٥٧٠
ویزه	٤	٤٧	٣٨٤٥	٣٣٩٨٦
مدیه	١	٦	١٣٧٠	٧١٨٠
بابای عتیق	٣	٣٤	٣٤٦٨	١٤١٠٤
قرق کلیسا	٧	٧١	١١٩٦٦	٥٦٩٨٢
یکون	٢٢	٢٤١	٢٩٥٢٩	١٣٨٦٧٨

لوانك اراضی ومسقفات مجموعه‌سی آتیده کیلردر:

٣٣٠٩٠٩٩	دونم	اراضیء مزروعه وغیر مزروعه
٢٩٥٢٣٩	باب	خانه
٣١٩٧	»	دکان
١٠٧	»	فرون
١٦٧	»	خان
٣١٣	»	دکرمن
٩	»	فابریقه
٣١٨٠	»	انبار
٥٧	باب	چفتلك
٢٧٨٠٨	دونم	باغ
٢٠٦٠	»	باغچه
٢٦٤٦٧	»	تارلا
٤٩٣٣	»	چایر
٦٢٧٤٦	»	مرعه
٣٦٢١٤٨	»	اورمان
١٣٧	باب	مکتب
١٢٨	»	کلیسا ومناستر
٣	»	حاوره
٨٣	»	جامع ومسجد
٢٣	»	تربه تکه مدرسه
٨	»	حمام
١٠٥	»	چشمه وسبیل
٦٦٩	»	آخور
١٢٥	»	عرصه
٣١	»	طوغله وکرمید خانه
٩٨٩	»	خرمن یری
١٣	»	عبا وشیاق دو لابی
١٧	»	طالیان
٣٦٢	»	قشلاق
١	»	باغخانه
٦	»	تخته بیچقیسی
٢٩	»	اوطه
٢	»	قشله
٦٧٠٦٠	»	بالطه‌لق
١	»	سلحخانه
٤	»	قایقخانه
٤٨	»	دستکاه
١٥٢٠	»	یایلاق
٧٤٨	»	قلبه

» دبوى

» حکومت قوناغی

» محبس

» خسته خانه

قرجه علی.- زبانزدی قرجه لی در. ادرنه ولایت و لوا-
سنده قضا مرکزی بر قریه و یا کوچك
قصبه در.

قرجه علی ادرنه نك غربنده و بلدهٔ
بوره دن یکرمی درت ساعت قدر بعد
مسافه ده اولوب خاقان خلد آشیان
خداوندکار غازی حضرتلری دلاوران
شجعان غزاتندن قرجه علی نام ذاتك
بناسیدر. مشارالیهك تربه سی دخی
رون قصبه ده در.

قرجه علی مقدما شرق روم ایلی
لایتنه مربوط حصکوی ملحقاتندن
کسان خانه لی بر قریه اولوب قضا
مرکزی اتخاذ ایدلدیکی حالده اهالیسنك
ملاً اسلام اولمسنه نظراً ادرنه ولایت
لیله سنه بارادهٔ شاهانه ربط اولنمشدر،
بو تاریخدن اعتباراً اسباب ترقی
معموریتی تزاید ایدرك ابنیه لرینك
دی درت بشیوزه بالغ اولمش در.

قصبه ده برباب رشدیه مکتبی ایله
کور و اناثه مخصوص برر باب مکاتب
تدائیه وبرباب غایت مزین جامع شریف
مشتملات سائره واردر.

قضا: شمالا حاصکوی حرمنلی
اجی الیاس غرباً اخی چلبی اکری دره

جنوباً سلطان یری کوملجنه شرقاً اورته
کوی قضالریله محدوددر.

اراضی طاغلق و صرپ اولوب بو
طاغلر اورمانلرله مستوردر.

قضاده کی اورمانلرك مساحه سی
۳۵٦۰۰ دونمدر.

اهالی احتیاجات ضروریه لرینی بو
اورماندن استحصال ایدرلر.

ارده نهری قضایی سقی ایدر.

اهالیسی کاملاً اسلام وصلابت دینیه
ایله متصف شجیع وجسوراولمق اوزره
۳۵ بیك نفوسدن عبارتدر.

اراضی اورته درجه ده منبت اولوب
باشلوجه حاصلاتی توتون در.

توتونك نفاستی و مقدارینك کثرتی
بر خیلی سنه لر قضایه کلی پاره لر جلب
ایتمش ایسه ده اخیراً اهالینك توتون
زراعتنی یواش یواش ترك ایتملری بوزندن
بو محصول تناقصه یوز طوتمشدر.

محصولات سائره سی حنطه شعیر
قزلجه چاودار مصر اوزوم بورچاق
فصولیه مرجمك صوغان کراز ارمود
الما قایصی عیوه در.

۳۰۸ سنه سی ظرفنده ۳۰۹۸۷٦۰
حنطه ۸۹۸۳۰ کیله قزلجه ۱٦٤۳٤٦۰
کیله شعیر ۱۸۵۰۰ کیله چاودار ۵۰۰۰
کیله مصر ۱۵۰۰ کیله بورچاق ۱۵۰۰۰
قیه فصولیه ۷۰۰۰ قیه نحود ٦۵۰۰۰
قیه مرجمك ۳۰۰۰۰ قیه صوغان
حاصل اولمشدر.

قضانك حیوانات اهلیه سی ۱۸۲۰٦

رأس قيون ٣٠٩٩٨ رأس كچی ٢٥١٨ اوكوز ١٠٦ مانده ٥١ باركير ١٥٨ استر ٣٥٠٠ اينك ٩٠٠ اركك وديشی طانه ١١٠ رأس مانده اينكی‌در.

مع قصبه قضاده ١٢٣ باب مكتب ٣١٤٠ خانه ١٦٥ دكان ١١ فرون ١١ خان ١٦٨ دكرمن ٢٠٥ انبار ١ حمام ١ خسته‌خانه ٧ قشله ٥٠ چشمه ٢٥٠٤٢٨ دونم اراضئ مزروعه ٦٥٠٠ خانه ١٤٦٨٩ دونم اوزوم باغی آلتی باغچه واردر.

باغلرندن سنوی يديوز بيك قيئه عتيق اوزوم حاصل اولور ايسه‌ده اهالی صرف اسلام اولديغندن شراب اعماله رغبت ايتميه‌رك داخل قضاده صرف و استهلاك اولنان ماعداسنی پكمز اعمال ايدرلر.

معدنياتدن جوار قصبه‌ده بيوك دره‌ده غار وكور و بك قريه‌سنده غاز و نافت و زفت و سائر قراده آنتيموان سيملی قورشون باقر بوراسيت كشف اولنمش ايسه‌ده هنوز اخراجنه تشبث ايدلمامشدر.

قضا فخری مديرلكارله اداره اولنور سلملر عثمان پاشه‌لر خواجه‌لر يحيالی فراغيلر شعبان غيروه قوريجه ويران ناحيه‌لرينی ويوزايكی پاره قريه‌يی مشتملدر.

قره ارسلان صوبی. — قونيه ولايتی داخلنده كائن اكردير نام كوله دوكيلان برصويك اسمی اولوب سلطان طاغندن اينان برقاچ دره‌دن تشكل ايتمشدر.

قره آغاج كولحصار. — قسطمونی ولايتنده وقسطمونينك غرب شماليسنده فلياس توابعندن كوچك برچای اوزرنده واقع برقريه‌در.

قره آغاج يلواج. — قونيه ولايت وحميد آباد لواسنده قضا مركزی اولوب قونيه‌نك ٢٧ ساعت قدر غربنده و مركز لوانك ٢٤ ساعت بعد ومسافه‌سنده واقعدر.

قصبه‌نك خانه‌لری منتظمه چارشوسی و تجارتی اولدقچه ايشلكدر.

ايپلكدن و كتاندن بز نسج اولنور.

اهاليسی سكز بيكه قريبدر.

قصبه‌ده ١٤ مكتب ١ مدرسه ٥ مسجد ٢٠ جامع ٨ دباغخانه ٢٥ ياغخانه ٤٠ دكرمن ٢ حمام ٨ فرون ٢ خان ٩ قهوه ٢ ١٥٢ دكان ١٥٠٨ خانه ١ كتبخانه ٢ تربه ١ حكومت قوناغی ١ حبسخانه ١ تلغرافخانه واردر.

قضاسی: حميد آباد سنجاغنك شرقنده و بكشهری كولنك ساحلنده اولوب منبت و محصولدار اراضيی محتويدر. شمالاً يلواج جنوباً اكردير شرقاً قونيه سنجاغی غرباً اولو بورلو قضالريله محاطدر.

قضا بكشهری و اكردير كوللری اراسنده واقع اراضی اولوب كوللر سببيله هواسی لطافتدن عاريدر.

اشبو قضا افشار اسمنده بر ناحیه
٤٨ قریه‌دن مرکبدر .

٤٣١ خانه‌ده ١٩٦٨٣ نفوسی جامع
لوب بونلرك جمله‌سی اسلامدر .
٤ مکاتب اسلامیه ٨ مدرسه ٣٠
جد ٤١ جامع ١٢ دباغخانه ٤٦ باغ
ه ٧٧ دکرمن ٣ حمام ٩ فرون ٤
ن ١٠ قهوه‌خانه ١٨١ دکان ٤٢٤٤
ه ٨ چفتلك ١ رژی اداره‌سی ١
ون عمومیه اداره‌سی و سائر مشتملاتی
ویدر .

محصولاتنه گلنجه افشار ناحیه‌سی
رج حساب عدایدلدیکی حالده قضاده
وی ٣٠٠ کیله نحود ١١٧٥٠ کیله
ودار ٦٦٠ کیله یولاف ٥٦٥ کیله
ری ٥٨٦١ کیله ملز ٩٧٦١ کیله
یه ٢٥٨٦٥ کیله بغدای ٩٧٥٠
آفیون ١٢٠٠ کیله فیك ١٥٢
ه فصولیه ١٢٥ کیله مرجمك حاصل
لقده‌در .

حیوانات ووسائط نقلیه‌سی ٣١٨ مانده
٢٢٩ اینك ١٢٢٩ اوکوز ٧٢ دوه
٢٧ مرکب ٢٥ استر ٣٤٠ بارکیر
٣٢ تفتیك کچی ١٢٧٠٠ قره کچی
٧٢٠ قیون ١٢٢٩ اوکوز عربه‌سی
درت تکرلکلی ٢٠ ایکی تکرلکلی
یه‌دن عبارتدر .

قره اغاج .- (غربی —)
بی قره‌اغاج ماده‌سنه مراجعت اولنه .

قره اووه صوبی - « آغوس پوتاموس »

روم ایلی شاهانه‌نك ادرنه ولایتی داخلنده
جریان ایدرك چناق قلعه بوغازینه
لاپسکی مقابلنده دوکیلان بر نهر اولوب
پلوپونس محاربه‌سنی ختامه ایصال ایدن
لیساندرك آتنه‌لیلره قارشی اکتساب
ایتدیکی مظفریت بو نهر ساحلنده
وقوعه کلمشیدی .

قره آغاج .- سیواس ولایتنده توقاد سنجاغنك
اربعه قضاسنه مضاف بر ناحیه‌در .

بو اسمده اناطولی و روم ایلینك
مواقع متعدده‌سنده بر چوق قرایه
تصادف اولنور .

قره بیرون .- آیدین ولایتنده ازمیر سنجاق و
قضاسنه ملحق بر ناحیه اولوب ازمیرك
جنوب غربیسنده واقع وشماله طوغری
اوزامش اولان شبه جزیره‌دن عبارت
اوله‌رق جنوباً چشمه قضاسی وجهات
سائره‌دن دکزله محاطدر .

اهالیسی ١٠٧٠٦ نفوسدن وقراسی
٢٥ پارچه‌دن عبارتدر .

مرکز اداره‌سی ٨٠٠ نفوس ٣١٢
خانه‌لی جامع مرطفان قریه‌سیدر .

قره یغا .- مستقل قلعهٔ سلطانیه سنجاغنك یغا قضا-
سنه تابع بر ناحیه‌سیدر .

قره حور .- دیاربکر ولایتنك ارغنی اراسنده پالو
قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در .

قره‌جه آباد | سلانیك ولایت و لواسنده بری وودینه و دیکری یکیجه قضاسنده
قره‌جه آباد |

ایکی ناحیه‌دریلر .

قره‌جه‌خلیل .– ادرنه ولایتنده دیمتوقه‌قضاسنده بر ناحیه اسمی‌در .

قره‌جه‌صو .– آیدین ولایتنك نازللی قضاسنده و قضانك جهت جنوبیه‌سنده بر ناحیه اولوب ۱٦۷٤۸ نفوس و ۲۲ پاره قرایی مشتمل بر قریه‌در .

قریه مرکزی اولان قره‌جه صو قصبه‌سی ٦٤٥۷ نفوس و ۲۳٦٦ اماکنی جامعدر .

قره‌پیکار .– قونیه‌ولایت وسنجاغنده و قونیه‌نك جانب‌شرقیسنده ودوز برمحلده وچقور بر اراضیده کائن بر مملحه‌نك مدخلنده کائن قضا مرکزی بر قصبه‌در . خانه و چارشو وبازاری پك‌اهمیتلی‌دکاسه‌ده یاوز سلطان سلیم خان غازی‌یه منسوب اولان ایکی مناره‌لی جامعشریفی پك دلنشیندر قره‌پیکار مملحه‌سی سنوی ۲۰۰ بیك قیه طوز اعطا ایدر .

قضاسی : نیکده سنجاغی‌وقوچحصار قونیه قرمان ارکلی قضالری اراسنده دوز و عارضه‌سز بر اراضی اولوب ۳٤ قریه و سکز محله‌یی حاویدر .

محصولات اراضیه‌سی حنطه شعیر چاودار جهری بورچاق کمیون و بوکا مماثل شیلردر .

ملحقاتنده تویلی دوه وبك چوق قیون یتیشور وبونلردن استحصال اولنان ساده یاغی پك نفیس اولمغله اهالیسی بویوزدن خیلی تمتع ایدر . قضاده ۳٦٦٦ خانه ۱۳۸۱۳ نفوس ۸٤ جامع و مسجد ۲ دکرمن ۲ حمام ۱ فرون ۲ خان ۳٤ دکان ٥۰ مکتب برمدرسه موجوددر .

قره‌پیکار .– ایدین ولایت ولواسنه‌تابع برناحیه‌در .

قره‌پیکار | سیواس ولایت ولواسنده بواسمده ایکی ناحیه واردر بری عزیزیه دیکری
قره‌بیکار |

تنوس قضاسنه تابعدر .

بو اسمده ممالك شاهانه‌ده برقاچ مواقعه دها تصادف اولنمقده‌در .

قره‌جه‌طاغ .– دیاربکر ولایت ولواسنك سیوه‌رك قضاسنه ملحق بر ناحیه و بو ناحیه حوالیسنده کائن بر طاغك اسمی‌در . مشهور خابور نهری منبعنی بو طاغدن اخذ ایلر .

قره‌جه‌فقیه .– ازمیرکورفزینك شرقی نهایتنده وازمیرك غرب شمالیسنده بر قصبهٔ قدیمه اولوب فوسیدلیلر طرفندن تأسیس وقولوینلرله اعمار اولنمش ایدی .

قره‌جه‌لر .– قسطمونی ولایت و کنغری لواسی داخلنده اولو صویی اوزرنده برقریه اسمی‌در .

قره جه ویران .- ارضروم ولایت و سنجاغنك رجان قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در. بو اسمده سنغری سنجاغنده بر ناحیه دها واردر.

قره چوبان .- ارضروم ولایت ولواسنك خنس ضاسنه ملحق بر ناحیه‌در.

قره حسن .- موصل ولایت وشهرزور سنجاغی مضافاتندن بر قریه‌در.

قره حصار بهرام .- آنقره ولایت بوزغاد لواسنك معدن قضاسنده بر ناحیه سمی‌در.

قره حصار بیغا .- آیدنجق ماده‌سنه مراجعت بیوریله.

قره حصار تکه .- سریك ماده‌سنه مراجعت اولنه.

قره حصار شرقی .- بوکا شبین قره حصاری دخی دیرلر.

سیواس مراکز الویه‌سندن اولوب بونت طاغلری ایله عارضه‌لی اولان بر اراضیده و ۱۵۰۰ متره ارتفاعنده بولنان کنیش بر یایلا اوزرنده ۴۰ درجه ۱۲ دقیقه عرض شمالی ایله ۳۶ درجه ۶ دقیقه طول شرقیده واقعدر.

اسکله‌سی اولان کره‌سونه ۸۲ کیلومتره امتدادنده بر شوسه ایله مربوطدر.

سور و برصرب قیا اوزرنده اولان ایچ قلعه‌سی فوق العاده حائز متانتدر قومنن دورینه منسوب اولوب قپوسی اوزرنده حکمداره مخصوص قرنال قوشی محکوکدر.

اهالیسی ۱۱۷۰۰ نفوس اولوب بونك بشبیکی اسلام ایکیبیك بشیوزی شیعی المذهب بیك یدیوزی ارمنی یدیوز اللیسی پروتستان اوچیوزی ارمنی قتولیکی بیك آلتی یوز اللیسی اورتودوقسدر.

قصبه‌نك ابنیه‌لری الچاق و طاغلرك بوکرلرینه مستنداً بنا اولنه‌رق چاتیلری باصیلمش طوپراقلرله مستور ویکدیکری اوزرینه بنا اولنمشلردر. قسم اعظمی دفعاتله حریقلردن خراب اولدیغی حالده تکرار اعمار اولنمش وشمال شرقی‌یه طوغری توسع ایلمشدر.

بو شهر پومپه‌ئی طرفندن شکرانهٔ مظفریت اوله‌رق بنا اولنمش ایسه‌ده نیقوپولیس نامیله تسمیه‌سنده‌کی شبهه لایقیله حل اولنه‌مامشدر.

قضاسی : سنجاغنك شرق شمالیسنده واقع اوله‌رق آلتی ناحیه ایله ۳۶۵ قریه‌دن مرکبدر.

نفوسی ۱۸۸۰۰ اولوب نصفی اسلام ودیکر نصفی ملل سائره‌در.

سنجاغی : سیواس ولایتنك شرق

شمالیسنده اولوب شمالاً طربزون ولایتی شرقاً مذکور ولایت ایله ارضروم ولایتی جنوباً سیواس وتوقاد سنجاقلری وغرباً ینه طوقاد لواسی ایله محاطدر .

موقع جغرافیسی ٥٦ ، ٣ : ٣٦ ، ٣٦ طول شرقی و ٤ ، ٠ ، ٤ : ٤٩ عرض شمالیدر.

مساحهٔ سطحیه‌سی ٩٨٠٠ مربع کیلومتره‌در .

اهالیسی ٣٩ بیکی اسلام اونبر بیکی ارمنی آلتی بیکی پروتستان بیکی قاتولیك متباقیسی روم اولمق اوزره یتمش یدی بیك نفوسدن عبارتدر .

طاغلری طربزون ولایتی حدودنده کائن پونت سلسله‌سنه منسوب قره‌بل طاغنك امتدادی اولان صاری چیچك واکری بل طاغلری‌که اك مرتفع نقطه‌سی ٢٦٠٠ متره‌یی تجاوز ایدر قزل‌ایرمغه منبع ویرن قزل طاغ سلسله‌سی سنجاغك صوشهری قضاسنی قوچکری‌دن تفریق ایدر .

صوشهری بو سلسله‌نك اك مرتفع «٢٣٠٠ متره مرتفع» اولان یایلالرینك بری اوزرنده‌در .

کوسه طاغی دخی سنجاغك غرب جنوبیسنده وایکدیر طاغی حمیدیه قضاسی سرحدنده واقعدر اشبو طاغلرك جمله‌سی اوزوغرافی نقطهٔ نظرنده پونت سلسله‌سی منسوباتندن عد واعتبار اولنورلر .

کالیت صوینك ١٠٢ کیلومتره محلی ایله ملت ایرمق وآقصوچایلری سنجاغی اروا ایدرلر .

اقلیمی عمومیتله صاغلام وهواسی اقالیم مرتفعه‌یه و طاغلرك ورسانلرنده جهات و استقامته کوره مخالفدر .

طاغلرك یاز وقیشی شدتلی ایسه‌ده پونت طاغلرینك عمیق وادیلرنده علی العموم برلطافت هوا حکمفرمادر .

حاصلات : سنجاغك وسطی اوله‌رق محصولات سنویه‌سی بروجه آتیدر :

	قیمه
بغدای	٢٠٠٠٠٠٠
آرپه	٥٠٠٠٠٠
چودار	٧١٥٠٠٠
یولاف	٥٨٠٠٠
مصر	١٠٠٠٠
بقله	٤٠٠٠٠
فاصولیه	٢٠٥٠٠٠
مرجمك	٨٥٠٠٠٠
نخود	٩٥٠٠٠٠
بامیه	١١٥٠٠٠
اوزوم	٩٥٠٠٠
الما وارمود	٩٠٠٠٠٠
میوهٔ سائره	٩٥٠٠٠
صاری بویا	٩٥٠٠٠
کتره ضمغی	٣١٥٠٠
سخلب	١٠٠٠
توتون	١٢٠٠
آناسون	٥٠٠
بال مومی	١٩٠٠

بال	٥٠٠
تفتيك	٢١٠٠٠
بادم	٢٠٠٠٠
قورى اوزوم	١٥٠٠٠
شراب	٢٧٠٠٠٠
پكمز	٦٢٥٠٠٠
يكون	٣٢٨٠٢٦٠٠

اورمان : لوانك اورمانلرى پك واسعدر قره حصاردن كره سونه منتهى طريقك كذركاهنده بولنان طاغلر ووادیلر غايت اعلا نوروج چاملرى وسائر اشجار ايله مزيندر .

مصنوعات : لوانك مصنوعاتى بر نوع چبوقلى پاموق منسوجاتندن عبارتدر. بو منسوجات وقتيله همان اهالينك يكانه مدار معيشتى اولوب داخلاً صرفياتندن بشقه اخراجات كليه سى سببيله سنجاغه پك كلى برپاره داخل اولمقده ايدى .

شمدى ٤٥٠ فرانق قدر برمبلغ حصوله كلور .

معدنيات : قره حصارده معادن مختلفه طمارلرى موجود ايسه ده برچوغى هنوز اخراج اولنمامشدر. آنجق شاب معدنى اولقدر كثرتليدر. حتى سنجاغك مركزى اولان قصبه يه شبين قره حصارى نامى اعطا اولنمشدر.

بوندن ماعدا لينييت قيا طوزى باقر مع سيم قورشون معدنلرى دخى واردر.

حيوانات اهليه : لواده ٣٤٠٠٠ اوكوز ١٧١٢٠ باركير ٨٠٠٠ مركب. برمليونى متجاوز قيون وكچى واردر.

مكاتب : داخل لواده ٦١٠ باب اسلام ٧٥ ملل سائره مكاتبى بونلردن اوچى برنجى برى ايكنجى درجه ده سائرلرى ابتدائيه طرزنده در.

تجارت : لوانك محصولات ومعمولات متنوعه دن عبارت اولان اخراجاتى سنوى ١٦٦٩٣٠٥ فرانق وصابون قهوه شكر چوقه جام پترول موم فس وسائره دن مركب اولان ادخالاتى ٤٦٤١٨٠ فرانغه بالغ اولمقده در.

تقسيمات ملكيه : قره حصار شرق لواسى ٥ قضا ٣٨ ناحيه ١١٠٠٠ قرايى محتويدر :

قرا	نواحى	قضا
	قزيق	مركز قضاسى
	قنيق	
٢٦٥	تامزره	
	كولوه	
	غاليشان	
	اسقونه	
	لاغوز	حميديه
	چودور	
	باسدورا	
	حاتونا	
٢٧٤	باش آغرى	
	كمعه	
	ياوشان	
	ارمنى	

قرا	نواحی	قضا
	حسن شیخ	
	قپاللی	
	موشار	قزیلحصار
	قلعهٔ بالا	
١٦٠	موسا	
	فیروز	
	چورکی	
	بغچه	
	اکس	
	حاییلی	
	قلعه	
	قوواجق	
	آندرن	صو شهره
	قارتانوز	
	ازبیدر	
١٧٠	آوشار	
	دومیج	
	آوغانیز	
	قره بورك	الوجره
	کاللی	
١٣٠	زیل	
	میزمیل	
	اوراق	
	نشدیك	
١١٠٠	٣٨	٥

قره حاجیلو . — اطنه ولایت ولواسنده بر عشیرت اولوب ناحیه صورتنده اداره اولنمقده‌در.

بو عشیرتك مسکنی اولان قره حاجیلو قریه‌سی اطنه‌نك شمالنده واقعدر.

اهالیسنك یکانه مدار معیشتی مرکز ولایته اودون کتورمك وحیوان بسلمك کبی شیلردر.

قره عیسالو . — اطنه ولایت ولواسنه مربوط بر قضا اولوب سکنه‌سی ١٠٤٠٦ نفوسدن عبارتدر.

داخل قضاده ٢٧ جامع ١٠ مسجد ٤ مدرسه ١٢ خان ٢٠ دکان ٣٠ صبیان مکتبی ٣ باغچه ١ کلیسا ٤٥ دکرمن ٥ فرون ٥٠٠ باغ واردر.

مرکز قضا اطنه‌نك ١٠ ساعت شمالنده کائن چیچه‌لی قریه‌سیدر.

اهالی زراعت وکراسته اعمالیله کچنورلر. پاموق سیسام زیاده یتشور. ملبوساته اولان احتیاجلرینی کندی اعمال ایتدکاری بز وآلاجه ایله تأمین ایدرلر. داخل قضاده کائن قزل طاغ نام یایلاق حکومت واهالینك یازلاغیدر.

نواحیٔ ملحقه‌سی منه‌منجی یوقاری واشاغی دیندار نامیله ٣ عدددر.

قره دپه . — موصل قراسندندر.

قره دیویت . — آیدین ولایتی جبالندن اولوب قوله قصبه‌سنك جهت شمالیسنده واقعدر.

قره دکز . — قره دکزك ممالك عثمانیه‌یی محیط اولان قسمی ساحل جنوبیسی اولوب حویا

قصبه‌سندن بداء ایله منقالییه‌نك شمال ه
قدر امتداد ایلر.

بو قسم اطه و بر قاج لیمان مستثنا اولمق اوزره لیماندن خالی‌در.

قره‌دكزك فورطنه‌سی شدید وجریانی بوسفور واسطه‌سیله‌در.

قره‌سی . — خداوندكار ولایتی تشكیل ایدن الویه‌دن بریسی اولوب بیغا سنجاغی و مرمره واطه‌لر دكزی وقره‌حصار وبروسه الویه‌له محاطدر. بوراسی متقدمینك میزیا دیدكلری خطه اولوب اوائل تأسس دولت علیه‌ده قره‌سی اوغللری اداره‌سنده ایدی.

بر آرالق ولایت اتخاذ اولنمشدر.

مركز اداره‌سی بالیكسر قصبه‌سیدر.

لوا ٤٠٩ قریه ١٤ ناحیه ٩ قضایه منقسمدر. نفوسی ١٢٦,٢٧٨ مقدارنده اولوب بونك آنجق بش آلتی بیك قدر روم وارمنی قصوری كاملاً اسلامدر.

مكاتب صبیانیه ورشدیه واعدادیه‌نك مجموعی سكز یوزه بالغ اولور.

قره‌حصار دوه‌لو . — انقره ولایت قیصریه لواسنده دوه‌لو قضاسنك قرای مشهوره‌سندن اولوب زنجبار نامنده غایت محكم بر قلعه‌یی حاویدر.

قره‌حصار صاحب . — خداوندكار ولایتنده لوا مركزی بر قصبه اولوب بر طاغ اتكنده واقعدر.

قره صو . — طرسوس چاینه مراجعت اولنه.

قره صو . — «نوئستوس» noes-tus روم ایلیده‌ردوب طاغلرندن ظهور ایدرك اطه‌لر دكزینه دوكیلان بر چایك اسمیدر.

قره‌صو . — سقاریا توابعندن بری اولوب منبعنی سكود جوارندن اخذ ایلر.

قره‌صو . — «ملاس» قزل ایرمق توابعندن بریسی اولوب قیصریه‌نك بش فرسخ قدر شمال غربیسنده نهره ملاقی اولور.

قره صو . — استروما ماده‌سنه مراجعت اولنه.

قره صو . — فرات نهرینك منبعندن مورادنهریله برلشجه‌یه قدر آلدیغی اسمدر.

بو اسمده ممالك شاهانه‌نك بر چوق مواقعنده بر چوق انهاره تصادف اولنور.

قره‌صو یكیجه‌سی . — یكیجه ماده‌سنه مراجعت اولنه.

قره صو . — قاندره ماده‌سنه مراجعت اولنه.

قره‌طاش . — اطنه ولایت و لواسنده ناحیه مركزی و اسكله موقعی اولوب سیحان نهری منبعنده واقعدر.

اطنه‌یه ون ایكی ساعت بعد ومسافه‌ده واقع ٧٢ قریه‌یی جامعدر.

تجارتی بولنده زراعتی مطلوب

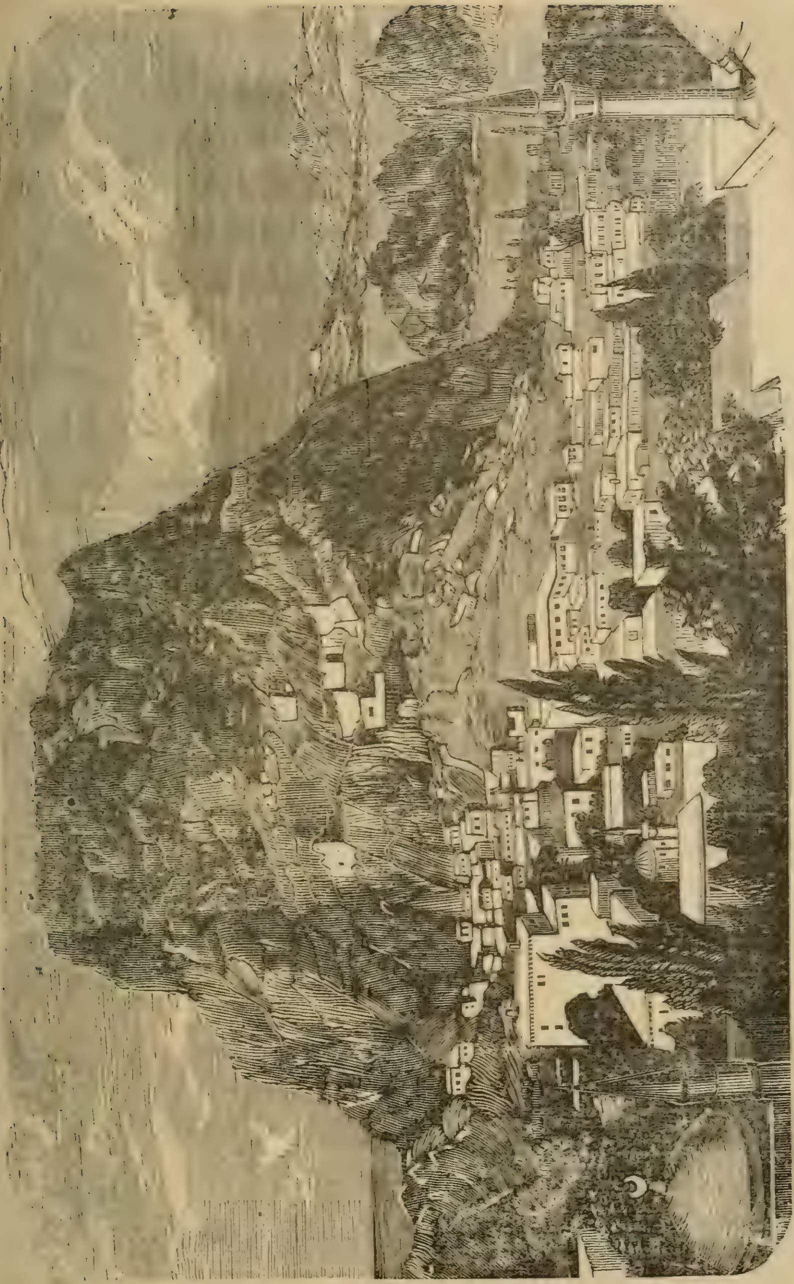

قره حصار صاحب (آفیون قره حصاری)

درجه‌ده‌در لوانك قسماً اخراجاتی بو اسكله‌یه منحصردر .

قره طاش برونی .— «مغار-سوس» اسكندرون كورفزینك غرب شمالی اوجنی خصوله كتورن بر بروندر.

قره طوه .— قوصوه ولایت و لواسنده قضا مركزی اولوب یالكز غربه طوغری اچیق بر وادینك منهاسنده و بر دره ایله قطع اولنمشدر.

نفوسی ٦٠٠٠ در.

قره‌طووه قضاسی طاغلق بر موقع اولوب ٤٢ قرایه مشتملدر.

قره فریه .— «ایرانو پولیس» «Beroea» سلانیك ولایت ولواسنده قضا مركزیدر.

قصبه سلانیكك غرب جنوبیسنده واون‌ایكی ساعت قدر بعدومسافه‌ده‌در.

٨٤٨٩ اهالی ٢١٠٢ خانه ٣٦٩ دكان ١٩ جامع ومسجد و یالكز بشی اجرای آینه منحصر اولمق اوزره ٦٠ قدر كلیسا بر باب رشدیه مكتبی آلتیسی اسلام و بشی خرستیانلره مخصوص اونبر باب ابتدائیه مكتبی ایله ایكی قشله برخسته خانه‌یی وبرحكومت قوناغنی محتویدر.

قضاسی : سلانیكك محصولدار قسملرندن اولوب باشلوجه حاصلاتی بغدای شعیر مصر علف سیسام بورچاق نحود چلتك پاموقدن عبارتدر.

صنایعی حاولو پشكیر حمام طاقمی و بوكا مماثل شیلر ایسه‌ده بوده اوتوز قرق سنه اقدمنه نظراً حال تدنیده‌در.

انجق ایپكجیلك و قوزه محصولی فوق‌العاده رواجلی بر صنعت حالنی اكتساب ایتدیكی جهتله دوت اغاجی یتشدرمك اوزره قضانك هر جهتنده خصوصاً اغستوس ناحیه‌سنده كمال كرمی ایله چالشیلمقده‌در.

شراب سنوی برچوق ملیون وراقیسی یوزاللی بیك قیه‌یه بالغ اولور.

اغستوس ناحیه‌سنك شرابی هریرده معتبردر.

اولاح فامیلالری طرفندن چوراب و شیاق نسج اولنه‌رق داخلاً صرف و استهلاك اولناندن بشقه خارجه دخی سوق و اخراج اولنمقده‌در.

قصبه‌ده آیاندون پنایری نامیله كشاد اولنان بازارده سنوی اوچ بیك لیرا قدر اخذ و اعطا وقوعبولور.

قضا اغستوس ناحیه‌سیله ٧١ قدر قرا و چفتلكاتی محتویدر.

قصبه‌ده و اغستوس ناحیه‌سنده ایپلك فابریقه‌لری ولایت و جوارینك بو یوزدن اولان احتیاجاتنی تأمین ایتمكده‌در.

قره‌قیاصویی .— اناطولیده كوجك مندرس نهری توابعندن بری اولوب مذكور نهرك منصبندن بش فرسخ یوقاریده نهره ملاقی اولور.

قره کلیسا / **قره کلیسا** } بری ارضروم ولایتنك پاسینلر قضاسنده دیکری ادرنه ولایتنك دیمتوقه قضاسنده اولمق اوزره ایکی ناحیه اسمیدر .

برنجی ۱۸ ایکنجی ۱۱ قریه‌دن مرکبدر .

قره کلیسا .— ارضروم ولایتنك بایزید سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه‌در .

موقعی طربزون ارضروم واسطه‌سیله ایران وروس حدودینه منتهی اولان طریقده وارضرومدن ۱۶۵ کیلومتره بعد ومسافه‌ده ودیادن قصبه‌سنك ۶۶ کیلومتره شمال شرقیسنده وبایزیددن ۹۹ کیلومتره اوزاقده واقعدر .

شرقی فرات صوینك برکوچك تابعی قصبه‌دن بالمرور برقاچ کیلومتره اشاغیده نهره قاریشور .

قضاسی : بایزید لواسنك مرکزنده اولوب آلشکرد ودیادن قضالری وروسیه ممالکیله محدوددر .

اهالیسنك بش بیکی مسلم وایکیبیکی ارمنی قصوری ملل سائره اوله‌رق ۶۹۳۸ نفوسدن عبارتدر .

قضا ۳ ناحیه ۳۸ قریه بیك اوچیوز سکز خانه‌یی مشتملدر .

ایکی مکتب برقاچ جامع وکلیسا ۸۳ دکان ۴۲ خان برفرون ۳۰ دکرمن موجوددر .

قره کوپری .— ارضروم ولایت ولواسنك خنس قضاسنده ۱۲ قریه‌لی برناحیه‌در .

قره کول .— کول باشی ماده‌سنه مراجعت اولنه .

قره‌کی .— هرکیت ماده‌سنه مراجعت اولنه .

قره‌مان .— قونیه ولایت ولواسنه مربوط مرکز قضادر قونیه‌نك یکرمی ساعت جنوب شرقیسنده مرسین وسلفکه اسکله‌لرینه اوتوز آلتیشر ساعت بعد ومسافه‌ده وبسیط برموقعده‌در .

موقعی ایجابنجه هواسی لطافتدن عاری وصولری عادیدر . انجق اطرافی مزرعه ومرعه‌لری شامل والاطاغدن اینان لطیف برصو برقاچ ساعت قدر ایلریدن مرور ایتدیکی جهتله اهالیسنك هواجه استفاده‌لری تأمین اولنه بیلور .

قره‌مان وقتیله پك جسیم برشهر حالنده هله قرمان اوغللری زماننده انلرك مقر حکومتلری اولدیغندن آثار قدیمه‌سی واردر .

قصبه‌نك ۲۰۰۰ قدر خانه‌سی واون بیك نفوسی ۱۰۵ مسجد ۲۱ جامع ۴ تکیه‌سی ۵۱۵ دکان ۳۰ مغازه ۹ قهوه‌خانه ۴ خان ۱۴ فرون ۷ حمام ۵ دکرمن ۱ دبوی ۱ بزیرخانه ۱۱۰ چشمه ۱ قشله ۱ روم مکتبی ۱۵ اسلام مکتبی ۲۱ مدرسه وسائره‌سی واردر .

قضا : ولایتك سمت جنوبیسنده
شرقا ارکلی شمالا قونیه وقره پیکار
غرباً بوزقیر وخادم قضالری جنوباً
[...]طنه ولایتی ایله محاطدر .

اراضی منبت اولوب جنوب جهتی
طوروس سلسله‌سی اتکاریله عارضه‌
[...]نمشدر .

قره‌مانده هر نوع حبوبات ایله میوه
[...]یاموق کوك بویا جهری آفیون اوزوم
[...]زیر سیسام یتشدیریلوب محلی اداره
[...]ایتدکدن صکره فضله‌سی مرسین وسلفکه
اسکله‌لری واسطه‌سیله خارجه سوق
اولنور .

آلا طاغ وعفریاد ناحیه‌لریله برابر
[...]٨٤ قریه‌دن مرکبدر .

قره‌مانك نام دیکری لارنده‌در .

آلاطاغ ٣٥ عفریاد ١٠ قریه‌یی
جامعدر .

قضانك نفوس عمومیه‌سی اوتوز بیکی
تجاوز ایدر .

حیوانات اهلیه‌سنه کلنجه : آلاطاغ
وعفریاد ناحیه‌لری خارج اولدیغی حالده
١٢٥[...] مانده ٩١١ اینك ٣٠٢٤
[...]وکوز ٢١٩ دوه ١٧١٥ مرکب
١٢[...] استر ٦٧٥ بارکیر ١٧٩٣٤
[...]قتیك کچیسی ٢٣٦٩٦ قره کچی
٢٦٨٥[...] قیون ٩٦٧ اوکوز عربه‌سی
[...] درت تکرلکلی ٥٠ ایکی تکرلکلی
عربه موجوددر .

قره‌مانلی .— سیواس ولایت و لواسنك عزیزیه
قضاسنك ٣٠ قریه‌لی بر ناحیه‌سیدر .

قره‌مرسل .— ازمید سنجاغنده قضا مرکزی
اولوب ازمیدك ١٥ میل بحری شرق
جنوبیسنده و درسعادتك ٣٤ میل
جنوب شرقیسنده وساحل بحرده کوچك
بر لیمانجقدر .

اهالیسی طقوزیوزی اسلام آلتیوزی
روم بشیوزی ارمنی اوله‌رق ٢٠٠٠
نفوسدن عبارتدر .

قضا: سنجاغك جنوب غربیسنده
اولوب شمالاً مرمره دکزی شرقاً
ازمید و کیوه قضالری جنوباً و غرباً
خداوندکار ولایتی ایله محاطدر .

مساحهٔ سطحیه‌سی ٢١٢٥ مربع
کیلومتره‌در .

یالوه ناحیه‌سیله برابر ٦٠ قرایی
جامعدر .

قرای مزبورك (٣٣) چی قضایه
(٢٧) سی ناحیه‌یه عائددر .

اون بیکی اسلام و متباقیسی ملل سائره
اوله‌رق یکرمی درت بیك نفوس مشتملدر .

قره‌مرسل وحوالیسنده ١٦ جامع
شریف ٧ کلیسا ١ مناستر ١ دبوی
٥ حمام ٢ آشجی دکانی ٢٠ دکرمن
٥٦ چشمه ٩٩ خان ١٠٠ دکان ٦٦٦
خانه ٣ باغ فابریقه‌سی ٢٠ چفتلك
١٥ مکتب موجوددر .

قضانك محصولی حبوبات سبزه
یومورطه پینر و بوکا مماثل شیلر اولوب
درسعادته کلیتله اخراجات وقوعبولور .

محصول قضا حقنده بر فکر حاصل ایتمك ایچون جدول آتی‌یه مراجعت کفایت ایلر :

	هکتولیتره
بغدای	٣٧٢٠٠
آرپه	١٢٠٠٠
یولاف	١٩٢٠٠
چاودار	٧٠٠٠
مصر	٩٥٠٠٠
ماش	٧٢٠٠
قپلوجه	٩٦٠٠
پرنج	١٥٠٠٠
سائره	٣٩٣٠٠
	کیلوغرام
پمبوق	٢٢٠٥١
بال مومی	١٠٠٠٠
بال	٨٠٠٠٠
قوزه	٤٩٤١١
پینیر	٤٥٠٠٠
باقله	١١١٠٠
نخود	١٠٠٠٠
بوکریجه	٩٠٠
فصولیه	٢٠٠٠٠
مرجمك	٨٠٠٠
سیسام	٢٠٠٠
بادم	٥٨٠٠
جویز	٨٠٠٠٠
کستانه	٣٥٠٠٠
یاش اوزوم	٥٠٠٠٠٠
میوهٔ سائره	٩٠٠٠٠٠
صوغان	٢٥٥٠٠٠
پتاتس	٥٠٠٠٠
یاش سبزه	٢٧٠٠٠
	رأس
اینك } اوکوز }	٢٩٨٣١
مانده	١١٣٥
آت وقاطر	٧٥٠٠
قیون	٣٠٠٠٠
کچی	١٩٨٠٠
دوه	٢١٥

قره‌موط. — حلب ولایت ولواسنك انطاکیه قضاسنده ٥٥ قریه‌یی محتوی بر ناحیه دره.

قره ویران. — سیواس ولایت وسنجاغنه تابع بر ناحیه‌در.

بو اسمده قونیه ولایتنده سیدی شهرك شرقنده بر قریه دها واردر.

قره ویران کولی. — قونیه‌ده بکشهری کولنك شرق جنوبیسنده وقونیه‌نك جنوب غربیسنده کوچك بر کول اولوب بکشهر کولندن چیقان بر صومنذ کور کوله دوکلدیکی کبی شرق جهتندن برصو دخی بو کوله‌قاریشور وصولرك تزایدنده سطحی شیشه‌رك قونیه اووه‌سنی استیلا ایدر.

قره یعقوب. — سیواس ولایت واماسیه سنجاغنك مجید اوزی قضاسنده برناحیه‌در

قره یکیت . — اطنه ولایتنك جبل برکت سنجا...
...ده مرکزه مربوط ۵ قریه‌لی بر ناحیه...
...سیدر .

قره یوك . — سیواس ولایت ولواسنك حافیق...
...اسنه ملحق بر ناحیه‌سیدر .
مذکور ناحیه ۹ عدد قرایی جامعدر

قره یوك پازاری . — آیدین ولایتنك ...زلی سنجاغنده و دکزلی قصبه‌سنك ...ق جنوبیسنده ایکی تپه اره‌سنده ...ك بر قریه ویا کوچك بر قصبه‌در .

قرین آباد . — بلغارستانده بلقانلرك جنوبنده ...لیمه‌نك شرق جهتنده ۵۰۰۰ نفوسلی قصبه اولوب طونجه توابعندن آصمق ...ه‌نك بر کوچك تابعی قصبه‌دن مرور ...ر . قرین آبادك قویرجق قیونلری مقبول وکثیردر

قزانلق . — بلغارستانده بلقانلرك اغزنده وستیقه چیدی ...خلنده وطونجه کنارنده اون بیك ...سلی بر قصبه‌در .

قزل ایرمق . — «آلیس halys» طول مجرا ۱۰۵۰ ...متره منبعی جبین بلی طاغندن ... ایدن مذکور نهر دولامباجلی بر ...انی حاوی وشرقه طوغری جسیم ...نحنی تشکیل ایدر هنکام فیضانده ...ینك رنکی قیو صاری ویا غنده

یازین صویی غایت الغایه ازالور . یتاغی کنیش و سواحلی مرتفعدر .

بو نهر مقدما آثور صنایع و السنه وادیانی غره‌ق صنعت ولسان وادیانندن تفریق ایدر بر حد طبیعی اتخاذ اولنمش ایدی .

نهر سیواسدن مرور واتی طوروس ایله ارجیاس طاغلرینی احاطه ایدرك بعضاً سرعتله جریان و بعض محلده جریانی بطائت کسب ایلر .

الحاصل قیرشهری صاغنده وقیصریه‌یی صولنده ترك ومغاره وحجرات قدیمه‌یی حاوی قیالرك الچاغنی صولادقدن صکره بطاقلق ومنحط بر دلتا ایله بحر سیاه منصب اولور .

نهر مزبورك باشلوجه تابعلری : صاغ طرفده خان صویی ، دلیجه چای و صول طرفده قیصریه‌دن کچن صاروم‌ساق چایی طوسیه‌دن مرور ایدن دورنك چایی والغاز طاغندن اینه‌رك قسطمونی شهرینی صولایان وقره‌دره‌یی اخذ ایدن کوك ایرمق وسائره‌دن عبارتدر .

قزل اطه‌لر . — مرمره دکزنده وازمید کورفزی اغزنده کائن دردی مسکون وقصوری غیر مسکون اولان کوچك بر جزایر مجتمعه‌در .

مسکون اوللری : بیوك اطه ، هکیبه‌لی ه . قنالی ، بورغازدر .

بو اطه‌لر شهر امانتنه ملحق بر قضا حالنده اداره اولنورلر .

محصول قضا حقنده بر فكر حاصل ايتمك ايچون جدول آتی يه مراجعت كفايت ايلر :

	هكتوليتره
بغدای	٣٧٢٠٠
آرپه	١٢٠٠٠
يولاف	١٩٢٠٠
چودار	٧٠٠٠
مصر	٩٥٠٠٠
..ايز	٧٢٠٠
قپلوجه	٩٦٠٠
پرنج	١٥٠٠٠
سائره	٣٩٣٠٠
	كيلوغرام
پموق	٢٢١٥١
.. موی	١٠٠٠٠
..	٨٠٠٠٠
..وزه	٤٩٤١١
پينر	٤٥٠٠٠
قهوه	١١١٠٠
..ود	١٠٠٠٠
..كرنجه	٩٠٠
..صوليه	٢٠٠٠٠
..رجمك	٨٠٠٠
سيسام	٢٠٠٠
..دم	٥٨٠٠
جوز	٨٠٠٠٠
..ستانه	٣٥٠٠٠
..ش وزوم	٥٠٠٠٠٠
ميوهٔ سائره	٩٠٠٠٠٠
..وغان	٢٥٥٠٠٠
پتاتس	٥٠٠٠٠
ياش سبزه	٢٧٠٠٠
	رأس
اينك اوكوز	٢٩٨٣١
مانده	١١٣٥
آت وقاطر	٧٥٠٠
قيون	٣٠٠٠٠
كچی	١٩٨٠٠
دوه	٢١٥

قره موط . — حلب ولايت ولواسنك انتاكيه قضاسنده ٥٥ قريه يی محتوی برناحيه در .

قره ويران . — سيواس ولايت وسنجاغنه تابع بر ناحيه در .

بو اسمده قونيه ولايتنده سيدی شهرك شرقنده بر قريه دها واردر .

قره ويران كولی . — قونيه ده بكشهری كولنك شرق جنوبيسنده وقونيه نك جنوب غربيسنده كوچك بر كول اولوب بكشهر كولندن چيقان بر صو مذكور كوله دوكلديكی كبی شرق جهتندن برصو دخی بو كوله قاريشور وصولرك تزايدنده سطحی شيشه رك قونيه اووه سنی استيلا ايدر .

قره يعقوب . — سيواس ولايت واماسيه سنجاغنك مجيد اوزی قضاسنده برناحيه در

قره یکیت . — اطنه ولایتنك جبل برکت سنجاغنده مرکزه مربوط ده قریه‌لی بر ناحیه اسمیدر .

قره یوك . — سیواس ولایت ولواسنك حافیق قضاسنه ملحق بر ناحیه‌سیدر .

مذکور ناحیه ۹ عدد قرایی جامعدر

قره یوك بازاری . — آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنده و دکزلی قصبه‌سنك شرق جنوبیسنده ایکی تپه ارەسنده بیوك بر قریه ویا کوچك برقصبه‌در .

قرین آباد . — بلغارستانده بلقانلرك جنوبنده واسلیه‌نك شرق جهتنده ۵۰۰۰ نفوسلی بر قصبه اولوب طوبجه توابعندن اصمق درەنك بر کوچك تابعی قصبه‌دن مرور ایدر . قرین آبادك قویرجق قیونلری پك مقبول وکثیردر

قزانلق . — بلغارستانده بلقانلرك اغزنده وستبقه چیدی مدخلنده وطونجه کنارنده اون بیك نفوسلی بر قصبه‌در .

قزل ایرمق . — «آلیس halys» طول مجرا ۱۰۵۰ کیلومتره منبعی جبن بلی طاغندن اخذ ایدن مذکور نهر دولامباجلی بر مجرایی حاوی وشرقه طوغری جسیم بر منحنی تشکیل ایدر هنکام فیضانده صوینك رنکی قیو صاری ویتاغنده یازین صویی غایت‌الغایه ازالور. یتاغی کنیش و سواحلی مرتفعدر .

بونهر مقدما آثور صنایع و السنه وادیلرینی غرەق صنعت ولسان‌وادیلرندن تفریق ایدر برحد طبیعی اتخاذاولنمش ایدی .

نهر سیواسدن مرور واتی طوروس ایله ارجیاس طاغلرینی احاطه ایدرك بعضاً سرعتله جریان و بعض محلده جریانی بطائت کسب ایلر .

الحاصل قیرشهری صاغنده وقیصریه‌یی صولنده ترك ومغاره وحجرات قدیمه‌یی حاوی قیالرك الچاغنی صولادقدن صکره بطاقلق ومنحط بردلتا ایله بحرسیاه منصب اولور .

نهر مزبورك باشلوجه تابعلری : صاغ طرفده خان صویی ، دلیجه چای و صول طرفده قیصریه‌دن کچن صاروساق چایی طوسیه‌دن مرور ایدن دورنك چایی والغازطاغندن اینه‌رك قسطمونی شهرنی صولایان وقره‌دره‌یی اخذ ایدن کوك ایرمق وسائره‌دن عبارتدر .

قزل اطه‌لر . — مرمره دکزنده وازمید کورفزی اغزنده کائن دردی مسکون وقصوری غیر مسکون اولان کوچك بر جزایر مجتمعه‌در .

مسکون اوللری : بیوك اطه ، هکیبه‌لی ، قنالی ، بورغازدر .

بو اطه‌لر شهر امانتنه ملحق بر قضا حالنده اداره اولنورلر .

متمولین درسعادتك صیفیه‌سی حکمنده اولدقلرندن کل یوم واپورلر امد شد ایدرلر .

قیاصره دورنده دخی بونلرك مهم مواقعدن بولندقلرینه آثارموجوده‌لری دلالت ایدر .

قزلجه طوزله .— ایواجغك نام دیکریدر.

قزلحصار .— حلب ولایت ولواسنك عینتاب قضاسنده ١٤ پاره قریه‌دن مرکب برناحیه‌در .

قزق .— ولایت ولوا و قضای مسعوقه‌ده ١٣ قریه‌لی بر ناحیه‌در .

قزل تپه .— سیواس ولایتنك عثمانیه قضاسنده ٧ قریه‌یی حاوی برناحیه‌در .

قزل جولك .— سیواس ولایتنده عزیزیه قضاسنده ١٠ قریه‌لی برناحیه‌در .

قزلجه .— موصل ولایتنك سلیمانیه سنجاغنك کلعنبر قضاسنده ١٠٦ قریه‌لی برناحیه‌در .

قزلرباط .— بغدادولایت ولواسنك خانقین قضاسنده بر ناحیه‌در .

قزلسرای .— آنقره ولایت وسنجاغنك بك پازاری قضاسنده برناحیه‌در .

قزل طاش .— وان ملحقاتندن برناحیه‌در .

قزل قوجه .— آنقره ولایتنك یوزغادلواسنده برناحیه‌در .

قزل کیسه .— سیواس ولایتك اماسیه سنجاغنك کوپری قضاسنده ٨ قریه‌لی برناحیه‌در .

قزل .— سیواس ولایتنك توقاد سنجاغنده بر ناحیه‌در .

قزل قیا .— قونیه ولایتنك انطالیه نواحیسندندر

قزل طاغ .— آیدین ولایتنده و ازمیرك براز کیریسنده بر جبل اولوب رأسنده جنویز بنامی بر قلعه‌سی واردر .

قزل کلیسا .— معمورة العزیز ولایتنك درسم سنجاغنده همنامی اولان قضانك مرکز اداره‌سی اولوب مازکردك شرقنده واقعدر .

قضاسی ١١٦ قرایی محتویدر .

اهالیسی میاننده بر چوق عشایر اکراد واردر .

لیجیخ صویی قزل کلیسادن مرور وبری قضاسنه جریان ایله پری صویی نامنی اخذ ایدر .

قزل دلی چایی .— مریجك صاغ طرف توابعندن اولوب دسپوط بلقانك شرقی پایه‌لرندن ظهور ایدر دیمتوقه‌نك جنوبندن کچر و بو شهر قربنده مریجه قاریشور .

قستللوریزو .— «Castello-rizo» جزائر

بحر سفیددن بری اولوب ردوس اطه‌سنك ٧٠ میل بحری شرقنده واناطولی ساحلندن بر میل اوزاقده کائندر.

طولی ٧ عرضی ٣-٤ کیلومتره وجسامتی تربیعاً ٢٨ کیلومتره‌در.

اشبو اطه رودوسه تابع بر قضا صورتنده اداره اولنمقده‌در.

قاستللو ریزو قصبه‌سی قرون وسطا اصولی اوزره مستحکم بر قلعه‌یی حاوی اولوب لیمانی بر فیلو دونما استیعابنه الویرشلی وطاتلی صویی مبذولدر.

بوراسی ردوس فتحی اثناسنده عثمانلولر طرفندن سربست براغیله‌رق اهالیسی تجارت بحریه‌جه خیلی ترقی ایتمش وقلعه‌سنك محافظه‌سی یرلی اهالی‌یه تودیع قلنمش ایدی آنجق ونديكلر طرفندن خیلی تخریباته اوغرامسی اوزرینه قلعه‌سی تحت محافظه‌یه آلنمشدر.

بو کون تجارت محلیه سونکر جیلکه منحصر ایسه‌ده کراسته پاموق وسائر شیلرك ترانسیت صورتیله تجارتنه الویرشلی اولمغله لیمانی خیلی ایشلکدر.

قسطمونی.— آناطولیده بر ولایت مرکزی اولوب ٤١ درجه ٢٢ دقیقه عرض شمالی و ٢١ درجه ٢٩ دقیقه طول شرقیده و اسکله‌سی اولان اینه‌بولی‌یه ٩٠ کیلومتره قدر اوزاقده و اتکاری طاطای چایی ایله اسقا اولنان برتپه‌نك سکز یوز متره مرتفع میلنده واقعدر.

شهره حاکم اولان برقیانك اوزرنده مشاهده اولنان بر قلعه خرابه‌سی حرمایقه و پولیس شهر قدیمی اولمسی وقومتك اثربناسی اولدیغی مظنوندر.

شهرك اوائل حالی معلوم اوله‌میوب وقایع تاریخیه‌سی اون برنجی عصردن بدأ ایدر.

اڭ اسکی مبانیسی سلجوق ترکاری طرفندن انشا اولنان جامعلردرکه بونلر میاننده صنایع معماریه و تزیینات جهتیله حائز اهمیت اولان نصرالله غازی سنان بك اسماعیل بك طوبجی اوغلی جوامعی در

اهالیسی ١٣٢٠٠ اسلام ١٧٩٥ روم ٥٧٢ ارمنی که جمعاً ١٥٥٦٧ نفوسدر.

درون شهرده بر باب حکومت قوناغی ایکی باب قشله برعسکری دپوی آلتمش اوچ جامع اون التی مدرسه ایکی عمارت بر درکاه اوتوز تربه بر ارمنی بر روم کلیساسی علت افرنجیه خسته‌خانه‌سی بر خسته‌خانه بر تلغرافخانه بر ژاندارمه قغوشی بر مطبعه ١١ کتبخانه اون بش حمام یوز اون ایکی چشمه درت فسقیه اون ایکی کوپری ٣٤٧٨ خانه ١٧٥١ دکان سکسان مغازه قرق ایکی خان اوتوز قهوه بش دکرمن یکرمی بش فرون واردر.

شهرك هواسی عمومیتله لطیف اولوب اڭ صیجاق آیلرده ترمومتره + ٢٥ : + ٣٠ درجه‌یی ارائه ایدر. انجق قیشك صغوغی براز شدتلی اولوب

١٨٩٢ سنه‌سی ٣٠ كانون‌اولده ترمو-
مترو — ٣٠ درجه‌یی بولمشدر.

قضاسی: قسطمونی مركز قضاسی نفس شهر ایله ٤ ناحیه ٨٢ قریه‌دن مركبدر.

نواحیء آق قیا — قوزبقا — مع صورغون كول — دوركانی اسملریله معروفدر.

قضای مزبور مركز سنجاغنك شرق جنوبیسنده واقع اوله‌رق شمالاً اینه‌بولی شرقاً طاش كوپری جنوباً طوسیه قضالریله غرب جنوبی جهتلرندن كنغری سنجاغی غرباً اراج قضاسیله محاطدر.

اهالیسی ٢٤٠٥٩ نفوسدن عبارت اولوب بو مقدارك ایكی بیكی غیرمسلم قصوری اسلامدر.

اراضی عارضه‌لی ایسه‌ده اك یوكسك نقطه‌سی سكزیوز متره‌یی كچمز.

طاطای چاینك ٤٦ كیلومتره قدر محلی قضایی شق واروا و برچوق صولر دها اخذ ایدر.

قضاده سكز قطعه اورمان موجود اولوب مساحه‌لری ٤٥١ كیلومتره‌دن عبارتدر.

بونلرن سنوی یتمش بیك قطعه اغاج قطع اوله‌رق انشاآت و كمور احراقیچون استعمال اولنه‌رق سنوی دولته ١٦٠ بیك غروش قدر بررسم اعطا اولنور.

قضانك محصولاتی باشوجه حبوبات متنوعه میوه سبزه آفیون توتون پالاموط مازی یوك كچی قیلی ایشلنمامش جلود بال و بال‌مومی وبونلره مماثل موادن عبارتدر.

قسطمونی سنجاغی: قسطمونی سنجاغی ولایتك شمال جهتنده و ١َ، ٤٠°: ٢٧َ، ٣٢° طول شرق و ٢٥َ، ٤٠°: ١َ، ٤٢° عرض شمالی آراسنده واقع اوله‌رق شمالاً بحر سیاه شرقاً سینوب سنجاغی وسیواس ولایتی جنوباً كنغری سنجاغی و انقره ولایتی غرباً بولی سنجاغی ایله محاط ومساحهٔ سطحیه‌سی ٢٠٣٠٠ مربع كیلومتره‌یه مساویدر.

اراضیسی طاغلق و طاغلری فوق العاده اورمانلرله مستور و مزین ایسه‌ده غایت منبت و قیمتدار وادی و بایرلری دخی شاملدر.

اناطولینك شمالنده بحر سیاهه موازی دوام ایدن سلسلهٔ جبالك بر شعبه‌سی شرقدن غربه قدر سنجاغی سنجاغی قطع ایدركه باشلوجه اقسامی بروجه آتی‌در:

	متره ارتفاعی
الالی طاغ	٢٦٠٠
كوسه طاغی	٢٢٠٠
الغاز طاغ	١٦٠٠
یارالی كوز طاغی	١٤٠٠
قورد طاغی	١١٠٠
كورن طاغی	٧٠٨
الاطاغ	٢٥٠٠
دره فندق طاغ	١٥٠٠
ارن طاغ	١٠٠٠

سنجاغی صولایان انهار مشهورەدن قزل‌ایرمق سنجاغك ایکی نقطه‌سنده حدودی تشکیل‌ایدر اولا انقره‌ولایتی اسکلیب- قضاسندن تفریق ایتدکدن صکره شرقه توجه ایله اماسیه سنجاغنه داخل اولور و برازصکره ینه طوسیه قضاسنك قارغی ناحیه‌سنی شرقاً اسقا ایلرکه بوراده اك‌مهم تابعلرندن اولان دورك چایی آلیر.

بوچای دخی مرکز سنجاغنه طوسیه قضاسندن دخول ایله شرق و غربه طوغری اراضی‌یی صولایه‌رق قزل ایرمغه قاریشور.

قزل‌ایرمغك کوك‌ایرمق ویا طاطای چایی دنیلان شعبه‌سنده دخی ۷۸ کیلو. متره‌قدرمحلی سنجاق داخلنده دولاشیر.

فیلیاس‌چاینك برقولی اولان صوغانلی صو ویاخود اراج‌چایی و بوکا قاریشان اولو چای دخی سنجاغی صولارلر بو صویك ۲۳ کیلومتره مجراسی قسطمونی لواسی داخلنده جاریدر .

اشبو میاه‌جاریه‌ده بالق غایت‌چوق ایسه‌ده بویوزدن استفاده هنوز تعمم ایده‌مدیکی کبی سیر سفاین و نقلیات خصوصنده‌دخی آقار صولردن استفاده اولنه‌مامشدر.

سنجاقده موجود شوسه یوللرك مجموع طولی ٤٦٤ کیلومتره ۲۲۲ متره‌یه بالغ اولورکه‌بونلرك جهات‌واستقامتلری بروجه زیردر :

کیلومتره	
٤٤	قسطمونی-طاشکوپری
۹۰	« - اینه‌بولی
٦۰	« - طوسیه
۱۳٥	« - جیده
٥۰،۲۲۲	« - کنغری (مرکز سنجاغی داخلنده‌کی قسمی)
۷٥	« - بارطن (مرکز سنجاغی داخلنده‌کی قسمی)
۱۰	زغفرانبولی - اماسیه (مرکز سنجاغی داخلنده‌کی قسمی)
٤٦٤ ۲۲۲	

اهالی: سنجاغك مقدار نفوسی ۳۸٦٤۰٦ مقدارنده اولوب بونك (۳۷٦۹۸٤)دی اسلام (۸۱٦۰)شی روم (۱۲٦۲) سی ارمنی‌در.

محصولات‌جهتنه کلنجه جدول آتی‌یه مراجعت اولنه‌رق سنجاغك سنوی یتشدردیکی موادزرعیه حقنده بر فکر حقیقی حاصل اولور :

هکتولیتره	
٤۱٥۹۱۰	بغدای
۳۰۰۰۰۰	اربه
٤٥۰۱۰۱	یولاف
٦۰۰۰۰	چودار
۱۸۹۲۱۰	مصر
۱۹٦۰۳	فصولیه
۳٥۰۰۰	مرجمك
۱۱۹۰۳٥	نخود
۳۰۰۰۰	کتان‌تخمی

کیلوغرام

٧٦٩	آفیون
٩٥٠٠٠	پاموق
٦٠٠٠٠	توتون
٢٧٠٠٠	کیتره ضمغی
٥٥٠٠	صاری بویا
٩٠٠٠٠٠	مازی
٢٤٠٠٠٠٠	بادم
٨٠٠٠٠	بال
١٣٣٠٠٠	بالمومی
٥٠٠٠٠	سعلب
١٥٠٠٠٠	شراب
٢٠٠٠٠	بالق یاغی
٣٥٠٠٠٠	یوك
٢٠٠٠٠٠	کچی قلی
٢٥٠٠٠٠	تفتیك
١٠٩٠٠٠	عدد جلود مختلفه
٢٠٠٠٠	لیرای عثمانی میوه قیمتی

لوانك اورمانلری اراضیسنك اوچده برینی استیعاب ایتمك اوزره تربیعاً ٣٢٥٤ کیلومتره مقدارندهدر .

بواورمانلر محافظهٔ رسمیه تحتنده اولهرق ١٧٧ ادارهیه منقسمدر .

سنوی قطع اولنان اشجار ٣٦٢٥٠٠ عددنده وحاصلات ٨٥٠ بیك غروش مقدارندهدر .

حیوانات اهلیه : لوادہ ٨٠٠٠٠ اوکوز ٢٦٠٠٠ اینك ٨٠٠٠ مانده ١٦٩٧٠٤ قیون ١٠١١٩٨ عادی ٢٨٣٣٥٩ تفتیك کچی موجوددر .

تجارت : لوانك محصولات ومصنوعات ومعمولات داخلیهسی یوزندن حاصل اولان تجارت سنویهسی ٥٨٠٩٥٠ لیرای عثمانی اولوب بونك ٢٩٧٥٠٠ لیراسی اخراجات و ٢٨٣٤٥٠ ادخالاتدر .

معارف عمومه : لوادائرهسی داخلنده ٩١٥ عدد مکاتب موجود اولوب بونك قرق آلتیسی برنجی اونبری ایکنجی سکزیوز اللی سکزی ابتدائی درجهسندهدر .

مکاتب مزبورهیه مداوم اولان ٢٠٥٤٦ طلبهدن (١٨٨٨٦) سی ارکك (١٦٦٦) سی اناثدر .

تقسیمات : قسطمونی سنجاغی بروجه آتی قضا ونواحی وقرایی مشتملدر :

قرا	نوحی	قضا
٧٢	دورکانی مع صورغون کول قوزیقا آق قیا	قسطمونی
٧٠	کوره آباله	اینه بولی
٧٣	آق طاش افلانی اولاش	زغفرانبولی
٣٠	قارغی	طوسیه
٥	..	اسکلیب
٦٢	مرکوزه آلدیر	اراج
٤٦	کوجه اغاج	طاشکوپری

٦١	ازطوای	طاطای
٣٦	کوک‌الای	جیده
٤٦٥	١٥	٩

قسطمونی ولایتی : اناطولینك شمالنده وبحر سیاه ساحلنده ٢٨°،٢٠′ : ٣٣°،٧′ طول شرقی و ٢٩°.٥٨′ ٤٢°،٨′ عرض شمالی اراسنده واقعدر جوانب اربعه‌سی بحر سیاه طربزون و سیواس آنقره ولایتلری و ازمید سنجاغی ایله محدوددر.

اراضی طاغلق وطاغلری اورمانلق اولمغله برابر غایب منبت مواقعی ولطیف وادیلری دخی شاملدر.

طاغلری بوسفوری وازمید سنجاغنی قطع ایله طربزون ولایتی طاغلرینه مربوط اولمق اوزره شرقه وجنوبه طوغری دوام ایدن و « اولغاسوس» نام عتیقیله یاد اولنان سلسله‌لردن عبارت اولوب مذکور سلسله‌لرك فروغ شعباتی وباشلوجه نقاطی بروجه زیردر :

جنوب غربیده غومال طاغی وبونك شرق شمالیسنده بولی طاغی (٨٨٠ متره) وسمین طاغی که بونلرك اراسنده فیلیاس وادیسی موجوددر .

بعده ارن طاغی (١٣٠٠ متره) وشماله طوغری کونیك طاغی وارکلی اووه‌سنه حاکم بولنان اووه طاغی وجنوبه طوغری قنطارطاغی صاری طاغ دره فندن طاغی موجوددر .

ولایتی صولایان انهار باشلوجه قزیل ایرمق وفیلیاس چایلری ایله بونلرك توابعی اولوب آنجق بارطین صویی ودورکانی وسائره کبی میاه جاریه دخی شایان ذکر وبیاندرلر.

اشبو صولره عائد تفصیلات ماده مخصوصه‌لرنده بیان اولنمغله اول ماده‌لره مراجعت اقتضا ایدر .

ولایتك هواسی علی العموم صاغلام ایسه‌ده بوی آباد قضاسی صتمه خسته لغنه معروضدر .

چونکه بوقضاده پرنج زراعتی اجرا اولنمغله صتمه عادتا مرض بلدی صورتیله حکمفرمادر .

طاغلق مواقع اورمانلرله مستور اولمغله بومثللو مواقعده صفوت وجیادت هوا امثالسزدر .

بالنسبه الچاق اولان اووه ووادیلر ایسه قیشلك اسکانه الویرشلی محللردن عبارت قالور .

اراضیء مرتفعه نك ایام صیفده درجهٔ حرارتی اك شدید مواسمده ٢٦ : ٣٠ درجه‌یی تجاوز ایتمز قیش موسمی ایسه بالعکس سرت وزیاده امتداد ایلر .

قیش ایامی بومثللو مواقعده تشرین ثانی نهایتندن اول دخول ایله مارت غایه‌سنه‌قدر دوام ایدر ایسه‌ده اك شدید صغوقلرك اجرای احکام ایتدیکی آیلر کانون اول اونبشندن کانون ثانی اون بشنه قدردر .

بو زمانلر ترمومترو ـ ١٥ : ٢٠ درجه‌یی اشعار ایلر .

١٨٩١ سنه‌سی کانون اولنك یکرمنجی کونی میزان الحراره قسطمونیده - ٣٠ درجه‌یی بولمش وقارلر فوق العاده صورتده یاغمشدی‌که بو اثناده یوللر کاملاً منقطع اولدیغی کبی جیده قضاسی برماه‌قدر اتصالاتدن محروم قالمشدی.

اهالی : قسطمونی ولایتنده (١,٠١٨٩١٢) نفوس موجود اولوب بونلرك جنس ومذهبلریله ولایتی ترکیب ایدن الویهٔ اربعه‌یه صورت توزیع و تقسیمی جدول آتیده مندرجدر :

سنجاق	اسلام		روم	
	ذکور	اناث	ذکور	اناث
قسطمونی	١٩٤٥٤٣	١٨٢٤٤١	٤١٧٦	٣٩٧٤
بولی	١٦٥٩٤٧	١٥٥٦٩٨	٢٠٧٠	١٤٧٤
چانغری	٨٤٩٧٠	٨٠٧٣٠	٥٧٠	٣٩٩
سینوب	٦٦٣٠٦	٦٢٠٤٤	٤٥٣٥	٤٢٩٩
	٥١١٧٦٦	٤٨٠٩١٣	١١٣٥١	١٠١٥٦

	ارمنی		ارمنی قتولیکی		قبطی	
	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث
قسطمونی	٦٨٢	٥٨٠	—	—	—	—
بولی	٨١	—	٣٠	—	—	—
چانغری	٥٤٤	٤١٦	—	—	—	—
سینوب	١٧٣	١٤١	—	—	١٠٨٦	٩٩٣
	١٤٨٠	١١٣٧	٣٠	—	١٠٨٦	٩٩٣

مکاتب: ولایتده درجات متعدده‌ده ٢٠٨٥ عدد مکاتب موجود وبونلره مداوم طالب وطالباتك عددی ٧٧٣ ٤٣ مقدارنده‌در.

بو مقدارك (٤١٨٧٥) شی ذکور (١٨٧٨) زی اناثدر.

ولایتك محصولاتی حبوبات توتون افیون پاموق سبزه وبزوراتدن عبارتدر

ولایتده باقر تیمور نیکل ماغنزیوم سیملی قورشون معدنلری وار ایسه‌ده اك مهم معادنی ارکلی کمور طمارلری‌در.

ارکلی کمور معادنی دولتك کمور احتیاجاتنی تماماً تسویه ایتدیکی کبی غایت زنکین اولان ساحهٔ وسیعه‌سی ایشلدلمك لازمکلسه بوکون دنیانك اك جسیم معدنلریله رقابت ایده‌بیلور.

(قسطمونی ولایتنك خریطه‌سیدر)

بو معدنك باشلوجه قوزلو وزونغولداق قریه‌لری مركزلری اولوب هر ایكیسیده بحرسیاه ساحلنده‌درلر بو معدن كموری انكلیز كومورلرینه نسبتله بروجه آتی موادی محتویدر.

انكلیز كموری	اركلی كموری	
٥،٨١٩	٦،٠٢٦	قوق
٤،٠٣٩	٣،٠٩٠	مواد
٤،٠٩٤	٠،٦٩٤	كول
آثار	٠،٠٩٤	مركبات كبریتیه

ولایتك اوچده بریسی اورمانلرله مستور اولوب بولی سنجاغی جهتی اورمانلرینك كثرتندن كنایه اولمق اوزره اغاج دكزی نامنی قزانمشدر.

اشبو اورمانلره دولتجه مأمورین موظفه تعیین اولنه‌رق قطع اشجار ماده‌سی برقاعدهٔ منتظمه تحته آلنمش اولمغله اناطولینك اكثر مواقعنده اولدیغی كبی اورمانلرك حساردن وقایه‌سی تحت تأمینه ادخال قلنمشدر.

برسنه ظرفنده ٨٢٦٢ كیلومتره تربیعنده اولان ٢٣٣ عدد اورماندن ٧٤٥٥٠٠ عدد اغاج قطع اولنه‌رق دولته ١،٧٥٠٠٠٠ غروش حاصلات براقمشدر.

حیوانات اهلیه‌دن ولایتده : ٢٤٥٠٠٠ رأس اوكوز ٨١٠٠٠ اینك ٢٧٠٠٠ مانده ٥٦٩٧٦٥ قیون ٢٢٧٨٧٨ عادی كچی ٥٧٤٢٤١ نفتیك كچی موجوددر.

یوللر: ولایتده باشلوجه اون بر طریق موجود اولوب مجموع طوللری ١٠٢٣ كیلو مترویه بالغدر.

ولایتك اخراجات سنویه‌سی ٥٠٠ ٤٨٩ و ادخالاتی ٣٩٦٣٠٠ عثمانلی التونه بالغ اولور.

ولایتك سینوب اینه‌بولی اماصره بارطین لیمانه سنوی واپور ویلكن سفائنی اوله‌رق ٥٣٠٩ عدد سفائن ورود ایدرك بونلرك مجموع طونه‌سی (٧٢٢٩٥٨) زه بالغ اوله‌رق ٣٠٨٤٧ غروش رسم لیمان استحصال اولنور .

تقسیمات : قسطمونی ولایتی بروجه زیر قضا ونواحی وقرایی جامعدر :

قرا	نواحی	مراكز	قضا	سنجاق
	٤	قسطمونی	قسطمونی	قسطمونی
	٢	اینه‌بولی	اینه‌بولی	
	٣	زغفرانبولی	زغفرانبولی	
	١	طوسیه	طوسیه	
٤٦٥	٠	اسكلیب	اسكلیب	
	٢	اراج	اراج	
	١	طاشكوپری	طاشكوپری	
	١	طاطای	طاطای	
	١	جیده	جیده	

قرا	نواحی	مراکز	قضا	سنجاق
	»	ارکلی	ارکلی	
١٣١١	١	بارطین	بارطین	
	»	کونیك	کونیك	
	١	کره‌ده	کره‌ده	
	١	دوزجه	دوزجه	
	٥	مدرنی	مدرنی	
	١	دورك	حمیدیه	
	٣	کنغری	کنغری	کنغری
٧١٤	٣	قلعه‌جك	قلعه‌جك	
	٣	چرکش	چرکش	
	١	سینوب	سینوب	سینوب
٢٠٤	١	بوی آباد	بوی آباد	
	١	استفان	استفان	
٢٥١٤	٣٠		٢٣	٤

قشله‌جق . — سیواس ولایتنك اماسیه سنجاغنده مجیداوزی قضاسنده بر ناحیه‌در.

قشاقلی . — بکشهر کولی ساحلنده کائن قرادندر.

قصبه . — آیدین ولایتنده صارو خان لواسنك بر قضاسی‌در حدودی شمالاً مغنیسا واقحصار شرقاً صالحلی جنوباً اوده‌مش وبایندر قضالری غرباً نیف ناحیه‌سیله محدوددر.

اراضی بوز طاغلریله جنوباً صرپ وعارضه‌لی ایسه‌ده قضایی شرقدن غربه طوغری شق ایدن کدیز نهری وادیسی ایله مذکور طاغدن نهر مرقومه اینان چایلرك کچدیکی اراضی منبت ومحصولداردر.

ایلجه وطاغ مرمریسی نامیله ایکی ناحیه وجمعاً ٤٨ قریه‌یی مشتملدر.

قضانك نفوسی «٢٥٤٥٩» اولوب بونك یکرمی ایکیبیکی مسلم وقصوری غیر مسلمدر.

قصبه خطی نامیله بر قول شمندوفر خطی قضایی قطع ایدر. مرکزی طورغود قصبه‌سیدر.

قضاده: ٥٢ مسجد ٨ جامع شریف ٤ درگاه ٤٦ مکتب ٢ کلیسا ٢٢٥ حیوان طامی ٢٥٥ صمانلق ٨ کرمید خانه ٢٥ چشمه وسبیل ٥٨٠٧ خانه ١١٠٥ دکان ٩٢ مغازه ٧٢ قهوه‌خانه ١٢ خان ٤٨ فرون ٢٤٦ اوطه ١٠ اوقانطه ٤ پاموق فابریقه‌سی ٢ حکومت قوناغی ١ قشله ١ حبسخانه ١ پوسته خانه ١ تلغرافخانه موجوددر.

قصیر . — حلب ولایت ولواسنك انطاکیه قضاسنده ٧٢ قریه‌لی بر ناحیه‌در.

قصير .— حطهٔ مصریه‌ده بحراحمر ساحلنده ۲۶ درجه عرض شمالی ودرسعادته نظراً ۲۹،۵ طول شرقیده کائن بر اسکله‌در.

قصروق .— موصل ولایتنده سلیمانیه قراسندندر.

قطرانجه .— مناستر ولایتنك سرفیجه سنجاغنده جمعه قضاسنه تابع ۸ قریه‌لی برناحیه‌در.

قطرون .— طرابلس غرب ولایتنك فزان سنجاغنده بر ناحیه‌در.

قطیف .— بصره ولایتنده احسا سنجاغنه تابع بر قضا مرکزی اولوب عموماً احسا خطه‌سنك اسکله‌سی واو جهتك تجارتنك مخرجیدر.

ساحلك جزایر بحرینی استیعاب ایتمك اوزره بیوجك بر کرینتی پیدا ایتمش اولدیغی محلك شمالنده ورأس تنور نام برونله تحصل ایتمش و درونده ایکی کوچك اطه‌جغی محتوی بولنمش اولان قویك نهایتنده هواسی وصوینك فنالغی ایله مشتهردر.

قطیف اسکله‌سی وقتیله پك بیوك بر تجارت انباری حکمنی آلدیغنه تاریخ قدیم صحیفه‌لری دلالت ایدییور.

قطیفك اهمیتی مقابلنده بولنان بحرین اطه‌لرینك علی‌الخصوص مغاص لؤلؤنك بولنمسندندر.

بحرین اطه‌لرنده الك اعلا انجو صید اولنمقده‌در. بونلرك الك بیوکی جزیرهٔ سماقدر.

قضاسی ۱۶ قدر قرا و قصبادن متشکلدر.

نفوسی: یتمش سکسان بیك راده‌سنده تخمین اولنور.

قعطبه .— خطهٔ یمانیه‌ده تعز سنجاغی قضالرندن برینك مرکزی اولوب صنعانك جنوبنده وصنعا ایله عدن شهرلرینك نقطهٔ متوسطه‌سنده برطاغ اتکنده واقعدر

قضاسی : عدنه حدود ویریم واب قضالری ارسنده‌در .

جبل مریس نادره حشا اسمنده اوچ ناحیه ایله اللی ایکی قدر قرایی حاویدر قهوه دره وحبوبات سائره زرع اولنور .

اراضیسی جبالی اولدیغندن هواسی لطیفدر .

یمن ماده‌سنه دخی مراجعت اولنه

قلاموط .— جزایر بحر سفید ولایتنده ساقز سنجاغی ملحقاتندن برناحیه اولوب ۲۱ قریه‌دن مرکبدر .

قلب .— بتلس ولایت وکنج سنجاغنده و سنجاغنك جهت جنوبیسنده برقضا اولوب شمالا کنج مرکز قضاسی شرقا بتلیس وموش جنوبا و غربا دیاربکر ولایتلری ایله محدوددر .

۱۷٤٦٥ اسلام ٦۹۹ ارمنی

٨٣٦ يزيدى‌دن عبارت اولان نفوسى ١٩٠٠٠ مقدارنده‌در .

مركز اداره‌سى اولان باسور قريه‌سى ٢٥ خانه‌لى بركويدر .

اراضيسى طاغلق اولوب صاسون جبالنك باشلوجه نقطه‌لرى قضا داخلنده اولوب فروع وشعباتى فراتك صول طرفنده چپاقچور اووه‌سنه قدر دوام ايدر .

بطمان صويى قضايى بعد الاسقا سعرد سنجاغنه و اورادن ديار بكر ولايتنه جريان ايدر .

مملكت منبت اولوب هر نوع حبوبات ايله ميوه سبزه على الخصوص كثير المقدار باميه يتشديريله‌رك داخلا صرفياتدن ماعدا جوار قضالره وديار بكر وارضروم لايتلرينه‌ده سوق اولنور .

قضانك حيوانات اهليه‌سى سيما قيون وكچيلرى غايت كثير اولوب صاسون طاغنده بسلنورلر حلب وشامدن مخصوصاً تجارلر كله‌رك كلى مقدار قيون مبايعه ايدرلر صنايعى كليم و سجاده وهكبه كبى شيلر اولوب كرك صورت نسجى وكرك بوياسنك خالصيتى جهتيله اوته‌دنبرى شهرت بولمشدر .

قلعهٔ بالا .ـ سيواس ولايتنك قره حصار شرقى سنجاغنده قويلحصار قضاسنك ناحيه‌سى اولوب ايكى قريه‌دن مركبدر .

قلعه‌جك .ـ انقره ولايت ولواسنده مركز قضا بر قصبه اولوب انقره‌نك شرق جهتنده وانقره‌يه اون ايكى ساعت بعد ومسافه‌ده واقعدر .

قصبه‌ده ٤٦٧٧ نفوس موجود اولوب بونك انجق بشيوزى ارمنى وقصورى كاملا اسلام وتركدر .

قصبه‌ده بش جامع شريف اون ايكى مسجد وبر ابتدائى و رشدى و ٤٠ قدر صبيان مكاتبى درت مدرسه اوچ شادروان يتمش بش چشمه ايكى خان ايكى بوزدكان ايكى حمام بركاركير كوپرى اوتوز دكرمن بر تلغراف خانه بر حكومت قوناغى بر كليسا واردر .

كبار اوليا اللهدن بابا نخاس شيخ داود شيخ هامون حضراتنك مراقدى زيارتكاه مؤمنيندر .

قصبه قديم اولمغله روما عصرينه منسوب مشراق اسمنده بر قلعه خرابه‌سنى محتوى وبو قلعه درونده بر قيو وبر زندان وقلعه‌دن كچى چاينه ممتد اولور مصنع بر صو يولى موجود بولنمقده‌در .

قضاسى : شمالا صونغورلو شرقا كسكين غربا قسطمونى ولايتنه ملحق كنغرى سنجاغنك اسكيب قضاسى جنوبا بالا قضالرى ايله محاط و محدوددر .

اهاليسى ٢٥١٦٢ نفوسدن عبارتدر مشتملاتى ١٤٩ قريه ٣٧٨٠ خانه‌در. قزل ايرمق نهرى قضادن جريان وباغ وبساتيننى ريان ايدر .

اقليمی لطيف هواسی صاف ومعتدلدر باغ وباغچه‌لری وتارلالری مزروع اوزوم و ويشنه‌سی عيوه‌سی ارمودی پك مقبولدر .

محصولات سائره‌سی حنطه شعير كيتره پاموق كونك بويا افيون جهری معمولاتی دوشمه‌لك الاجه حولی ويرلی بزندن عبارتدر .

دائرهٔ قضاده آثار عتيقه‌دن برچوق خراب قلعه ومغاره‌لره تصادف اولنور .

ازجمله مار الذكر مشران قلعه‌سيله بوكا درت ساعت اوزاق يك پاره طاشدن معمول ودرونی اوطه طرزنده كنيش وصاغ طرفنده طوغله‌دن ياپلمش ديوارلرله محاط عميق برمغاره جالب حيرتدر .

قلعهٔ زير . — سيواس ولايت و قره حصار سنجاغنك قويلحصار قضاسنده ٥ قريه‌لی برناحيه‌در .

قلعة الرمادی . — بغداد ولايتنك دليم قضاسنده فرات نهری كنارنده وصاغ ياقه‌سنده هيت ايله كنعانيه قصبه‌لری اراسنده بر موقعدر .

قلعة السايزار . — «ياخود السابر» « لاريسا » سوريه قراسندن اولوب اورونت نهری اوزرنده واقعدر .

سلفقوسلردن نيقاتور طرفندن بنا ايدلمشدر .

قلعة النجم . — منبج ماده‌سنه مراجعت اولنه .

قلعهٔ سلطانيه . — بيغا ماده‌سنه مراجعت اولنه .

قلعهٔ سلطانيه بوغازی . —

مرمره ايله اطه‌لر دكزی اراسنده كائن داردانل وهلسپون دخی دنيلان بر بوغاز اولوب كرك امتداد كرك اتساع وكركسه وضعيت طبيعيه‌سی جهتلريله دنيانك اك برنجی بوغازی دينمكه سزاواردر.

بوغازك استقامتی غرب جنوبيدن شرق شماليه طوغری اولوب ٦٧ كيلو متره قدر امتداد ايلر عرضی اك طار محلنده‌كه چناق قلعه ايله كليدالبحر مابينيدر ١٥٠٠ واك كنيش محلی ٨٠٠٠ متره قدردر.

بوغازی تشكيل ايدن آجه اووه شبه جزيره‌سنك اك طار محلی سكز كيلومتره قدردر.

بوغازك طولنجه ليمانلرك وجودی وتشديد مدافعه‌سنی موجب اولان انحنالرك كثرتی جريانك سرعتی پك مكمل بر كچيد حالنی اكتساب ايتديرمشدر.

سواحلنك ايكی جهتنه ونقاط مهمهٔ عسكريه‌يه غايت متين ورصين استحكامات وطابيه‌لر تأسيس اولنمشدر.

بوغازك مدخلی كليبولی ولاپسكی ايله بدأ ايدر ومخرجی سدالبحر وقوم قلعه ايله نهايت بولور.

قلعهٔ مضیق .— «افامیا» سوریه‌نك نقاط مستحکمه ومواقع مشهوره‌سندن اولوب نهرالعاصینك صاغ طرفنده وبر کوچك کول قربنده جبل نصیرینك شرقنده کائن بر قلعه‌در.

سلفقوسی نیقاتورك تأسیس کرده‌سی اولان قصباتدن بریسی اولدیغی صلیبیون عصرنده کسب اهمیت ایتمش ایدی.

الان شرق شمالیسنده مهم خرابه‌لره تصادف اولنمقده‌در.

قلمون .— طرابلس شام قربنده ساحل بحرده برقریه‌در.

قمبول .— بلغارستانده ویدین قراسندندر.

قمغراد .— بوسنه ولایتنده بهکه قراسندندر.

قنا نهری .— فلسطین میاه جاریه‌سندن بریسی اولوب منصبی یافه ایله قیصریه اراسنده‌در.

بو نهر مقدما مناسا ایله افرایم خطه‌لری اراسنده حدود تشکیل ایدردی.

قنا .— «الیوم کفرقنا» فلسطین قرای قدیمه‌سندن اولوب نازارتك ایکی ساعت قدر اوزاغنده وطاشلق بر تپه‌نك یماجنده وصفوریه‌نك ایکی میل قدر شرق جنوبیسنده واقعدر.

جناب یسوعك ایلك معجزه‌سنی اظهار ایتدیکی اعتقادیله تاریخ خرستیانیه‌ده شهرتی واردر. اهالیسی خرستیان زوارینه حضرت مسیحك اظهار معجزه بیوردیغی خانه‌یی ارائه ایدرلر. ایمپراطوریچه هلنه‌نك اثر بناسی اولان کلیساسنك خرابه‌لری الآن مشهوددر.

وادی بطایحك غربنده وعکا ایله نازارتك اراسنده کائن «قناةالجلیل»ك بو قنا موقعی اولمسی ومعجزهٔ مسیحك محل وقوعی بوراسی اولمسی حقنده دخی بر روایت واردر.

قندیللی .— «Rofusa» «نیقوپولیس» بوغازایچنده اناطولی ساحلنده وانی کویی ایله اناطولی حصاری اراسنده برقریه اولوب اکابر درسعادتك یالیلری وصیفیه‌لریله مزین‌در.

قندیه .— کریدجزیره‌سنده مراکز الویه‌دن همنامی اولان سنجاغك مرکز اداره‌سی اولوب جزیره‌نك شمالنده وتریتون نام نهرك منصبی یقیننده وطاغلرك اتکلرینه قدر امتداد ایدن بر اووه‌نك ساحل بحرایله نهایت بولان کنارنده واقع مهم ومستحکم بربلده‌در.

شهرك موقعنده اسکی هراقلیون بلده‌سی بولندیغی اجلدن مذکور شهره هراقلیون واجنبیلر بیننده مغالوپولیس وونديکلیلر بیننده قاندیا وروملر بیننده قاستروم دنیلور ایسه‌ده اصل قندیا اسمی عربلر طرفندن ویریلان الخندق نامنك محرفی اولدیغنده شبهه یوقدر.

فی الحقیقه ۸۲۵ سنهٔ میلادیه سنده
شجعان اسلامیه نك بیزانس اردولرینی
تارومار ایتدکاری صره ده کریدی
دخی فتح واستیلا ایله ساحل شمالیسنده
اك مساعد بر موقع عسکری اولمق
اوزره شهرك موقعنی انتخاب واطرافنه
خندق حفریله تحکیم وترصیننه اعتنا
ایله اوراسنی بر مستحکم اردوگاه حالنه
افراغ ایتمشلردی که بالآخره مذکور
استحکاماتك داخلنده تأسیس ایدیلان
شهر معهود خندقه نسبتله الخندق نامنی
اخذ ایتمش والخندق نامی بالآخره
قندیه صورتنه تحول ایلمشدر.

شهر تأسیسی تاریخندن ۱۸۵۵
تاریخنه قدر اطه نك مرکزی اوله رق
بولنمشدر.

۸۲۵:۹۶۰ تاریخنه قدر ۱۲۵
سنه عربلرك اداره سنده بولندقدن
صکره نیسوفور قوقاس طرفندن اون
ماه محاصره دن وغایت کثیر تلفات
مقابلنده اخذ ایله وندیکلیلرك النه کچمش
و مرقوملرك بحر سفیدده اك مهم قولونیسی
صره سنده بولنمشدی.

وندیك اداره سنده بولندیغی مدت
ظرفنده قندیه فوق العاده توسیع واعمار
واستحکامات عدیده ایله تحکیم وترصین
اولنمش ایدی.

۱۶۶۹ سنه سی یکرمی آلتی سنه
قدر حصر وتضییق وفوق العاده اقدا-
مات سایه سنده اطه نك سائر جهتلرینی
ضبط وتسخیره کچیرمش اولان عثمانلیلر
بو شهری دخی ضمیمهٔ بلاد عثمانیه
ایلمشلردر.

قندیه محاربانده وزیر نامدار حسین
پاشای غازینك شجاعت وغیرت وبسالتی
وفاتحی اولان کوپریلی زاده فاضل
احمد پاشانك تدابیر وهمتی صحایف
تواریخ عثمانیه نك بر موقع عالی احراز
ایتمشدر.

شهری محیط اولان سور وندیکلیلر
طرفندن ٤ کیلومتره امتدادنده اوله رق
انشا وعمیق خندقلرله اسباب مدافعه سی
تشدید اولنمش وبحراً خندقك عمقی آز
اولمغله بیوك کمیلرك تقربی مشکل بر
حاله گلور ایدی.

لکن اهالینك تزایدی اوزرینه
سور بالآخره توسیع اولنمشدر.

شهرك صویه اولان احتیاجاتنی
تسهیل ایتمك اوزره مصر والیسی محمد علی
پاشا مرحوم زماننده مکمل بر صو
بندی انشا وشهرك اورته سنده جنویز
دوری بقایاسندن اولان چشمه یه ماء
لذیذ اساله ایدلمشدر.

قندیه ده اون یدی بیك مسلمان
یدی بیك بشیوز روم اللی قتولیك
اللی موسوی اولمق اوزره یکرمی درت
بیك آلتی یوز اهالی موجوددر.

اهالیء مسلمیه مخصوص بش باب
مکتبك بریسی اعدادیه اوچی ابتدائیه
بری اناث مکتبی اولوب روملره مخصوص
بر ژیمناس ایکی ایکنجی درجه بر ابتدائیه

ایکی اناث که جمعاً آلتی باب مکتبی واردر.

قندیه‌ده ۲۱ جامع‌شریف ۱۳ درگاه ایکیسی روملره بریسی قتولیکلره مخصوص اوچ باب کلیسا بر سیناغو ۷ حمام بر هوتل ۱۵ صابون اعمالاتخانه‌سی برقاچ دقیق فابریقه‌سی ادارهٔ مخصوصه، لوید، کرجی قومپانیه‌لرینك آجنته‌سی وبونکا مماثل مؤسسات تجاریه واردر.

قندیه‌نك صنایعی صابونیله زیتون یاغیدر.

قندیه صابوننك نفاستی عموم پیاسه‌ده تصدیق اولنمشدر.

قندیه‌نك صابون زیتون وزیتون یاغی حروب بادم وسائره محصولاتی اولمق اوزره اخراجاتی ۵۲۸۵۰۰۰ فرانق و ادخالاتی ۵۰۸۹۵۰۰ فرانقدر.

قندیه لیماننك ادخالات واخراجاتی حقنده بر فکر صحیح حاصل ایدلمك اوزره بروجه آتی ایکی جدوله مراجعت کفایت ایدر.

﴿ جدول ۱ ﴾

	فرانق
بادم	۳۶۰۰۰۰
حروب	۱۱۴۶۰۰۰
زیتون یاغی	۲۹۵۰۰۰۰
صابون	۱۱۲۰۰۰۰
قوری اوزوم	۱۰۲۰۰۰۰
شراب	۸۵۰۰۰۰
اودون	۱۱۰۰۰۰
قوزه	۶۰۰۰۰
خام ایپك	۱۰۵۰۰۰
جلود	۷۰۰۰۰
پچاوره وکمیك	۳۵۰۰۰
پینر	۳۷۰۰۰
رسوب خمر	۱۸۰۰۰
یوك	۳۰۰۰۰
لادن	۳۰۰۰۰
بال وبال مومی	۳۳۰۰۰
بیلکو طاشی	۳۰۰۰۰
سائره	۱۴۲۰۰۰
یکون اخراجات	۸۱۱۶۰۰۰

﴿ جدول ۲ ﴾

	فرانق
اسپرطو	۸۷۰۰۰
کراسته	۵۵۰۰۰۰
مجوهرات وساعت	۴۱۰۰۰
مشین	۳۴۰۰۰۰
صوبا وپترول	۱۵۰۰۰۰
قهوه	۲۵۰۰۰۰
چوخه ومنسوجات	۱۸۶۸۰۰۰
تیمور وبچاق	۱۲۰۲۰۰۰
دقیق	۷۴۰۰۰
خردوات وعطریات	۱۲۸۰۹۰
موده	۲۸۰۰۰
طاش کموری	۳۵۰۰۰
حریر وصوف	۳۸۰۰۰
معالجات	۷۸۰۰۰
پورسلن وزجاجیه	۱۱۵۰۰۰
اغذیهٔ مستملکیه	۱۳۵۰۰۰
کوکرد وسوده	۱۳۶۰۰۰

فرانق	
٨٣٠٠٠٠	سيغاره كاغدى وكاغد
٢٠٠٠٠٠	پرنج
١٠٥٠٠٠	بويا وخلاط
٣٢٠٠٠٠	شكر
١٠٠٠٠	اسقامبيل كاغدى
٥٢٠٠٠	چوال
٨٠٠٠	صارى وبياض بالمومى
١٠٠٠٠	اسلحه
٧٥٠٠٠٠	توتون
٢١٦٠٠٠	سائره
٧٠١١٠٠٠	يكون ادخالات

ليمان مورداتى : سنوى قنديه ليماننه ١٨٦٤٠٧ طونه استيعابنده ٢٨١ وابور ٢٣٠٩١ طونه استيعابنده ٩٨٦ يلكن كميسى كه جمعاً ٢٠٩٤٩٨ طونه ثقلتنده ١٢٦٧ سفائن مختلفه ورود ايدرك ١٦٠٧٧ غروش رسم ليمان استحصال اولنمشدر .

سنجاق: قنديه سنجاغى جزيره‌نك وسط شرقيسنده وبحرسفيد ايله رسمو ولاشيد سنجاقلرى اراسنده واقع اولوب اهاليسى ٩٣١١٥ نفوسدن عبارتدركه بو ميانده قرق بيك اهالئ اسلاميه موجوددر.

سنجاغك حاصلاتى زراعت وتجارتى يولنده‌در.

سنجاق بروجه آتى قضا وقرايى محتويدر:

عدد قرا	قضا
٨٥	پديادا
١١٤	مونوفاچى
٦٠	ماله‌ويزى
٧٥	پيرغوليچا (قنوريو)
٣٣٤	

قنغال . — سيواس ولايت وسنجاغنده مركز قضاسنه ملحق ١٤ نواحينك بريسى اولوب ٢٣ قريه‌دن مركبدر.

قنفده . — يمن ولايتنده عسير سنجاغنك قضا مركزلرندن اولوب ساحل بحراحمرده بر اسكله موقعى وبتون عسير قطعه‌سنك مخرج تجارتيدر.

قضاسى تهامه قسمنده اولمغله دوز ومنحط اراضيدن عبارتدر.

اهاليسى وهابى المذهب اولمق اوزره قايقجيلق وبالقجيلق ايله تعيش ايتمكده درلر. دوف وحلى اسمنده ايكى ناحيه ايله ٥٠ قدر قرايى مشتملدر.

قنميس . — قدس شريف نواحيسندندر.

قنيطره . — سوريه ولايتنك حوران سنجاغنده بر قضا اولوب فوق العاده محصولدار بر اراضيى حاويدر.

محصولنك بر قسمى داخلاً صرف اولندقدن صكره بر قسم عظيمى ده خارجه سوق اولنور.

مركز اداره‌سى اولان قنيطره

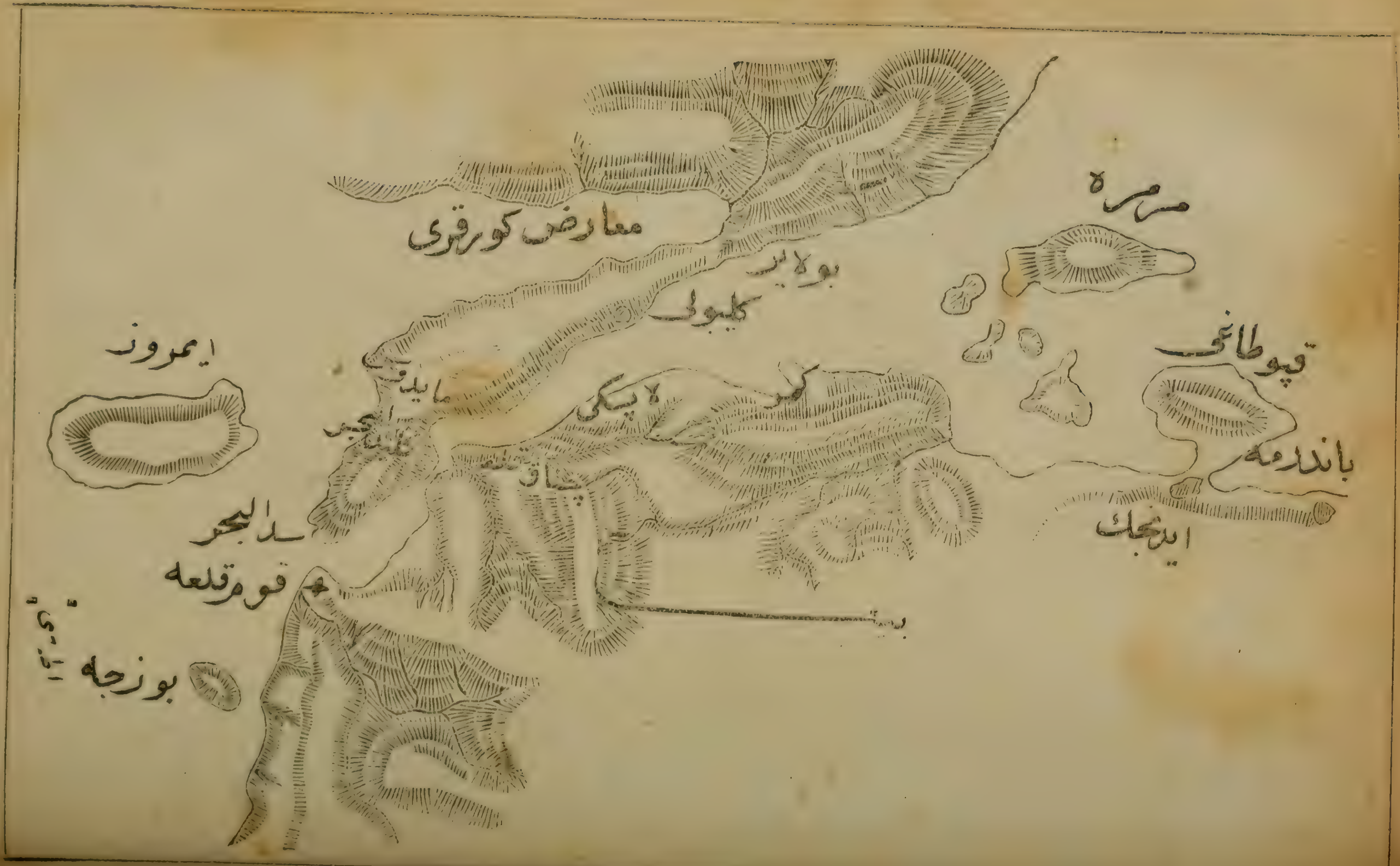

مرمره
معارض کورفزی
بولایر
کلیبولی
ایمروز
مایدوس
لاپسکی
کوم
چناق قلعه
سد البحر
قوم قلعه
بوزجه آطه سی
قپوطاغی
باندرمه
ایدنجك

قصبه‌سی مرکز لوایه سکز و مرکز ولایته اون‌ایکی ساعت قدر اوزاقده‌در. ٥١ قدر مزارع و ١٤ قرایی محتویدر.

مرکز قضا کرچه جسیم ومکلف بر قصبه دکلسه‌ده مهاجرین چراکسه طرفندن اعمارینه همت اولنمقده‌در.

قرون وسطده کسب اهمیت ایدن بانیاس شهری مرکز قضایه انجق بش آلتی کیلومتره بعد ومسافه‌ده واقعدر.

قنه .— « قانئون » « قانئوپولیس » « نئاپولیس » خدیویت مصریه‌ده مصرعلیا مدیریتلرندن برینك مرکز اداره‌سی اولوب نیل نهرینك صاغ ساحلنده واقعدر.

ملحقاتی ابریم اسنه ادفو فوس قصیر در.

اهالیسی ٢١٠ بیك راده‌سنده اولوب زراعت وفلاحتله متعیشدرلر.

اخراجاتی نهر نیل و بحر احمر ساحلنده اولان قصیر اسکله‌سیله‌در.

قواجق .— سیواس ولایتنك قره حصارشرقی سنجاغنده قویلحصار قضاسنه ملحق یدی قریه‌لی بر ناحیه‌در.

قوارنه .— بلغارستانك وارنه سنجاغنده بالچیق قضاسی نواحیسندن اولوب وارنه قربنده وساحل بحر سیاهده واقعدر.

قواق .— طربزون ولایتنده جانیك سنجاغنده مرکز لوایه مربوط نواحیدن همنامی بولنان ناحیه‌نك مرکز اداره‌سی اولوب مرد ایرمق اوزرنده ومذکور ایرمق وادیسنك مهم بر نقطه‌سنده وصامسوندن وزیر کوپریسنه کیدن جادهٔ کبیر اوزرنده واقعدر.

— ناحیه‌سی ٩٠ پاره قریه دن متشکلدر.

قواق .— خداوندکار ولایتنده ایدنجق قصبه‌سنك جنوبنده برقریه اسمیدر.

درسعادتك ملحقاتندن بوغازك طرفیننده دخی بو اسمده ایکی موقع واردرکه بولندقلری قطعه‌لره نظراً برینه اناطولی قواغی دیکرینه روم‌ایلی قواغی دیرلر.

قواقلی .— ادرمیدك ٢٧ کیلو متره اوزاغنده‌وغایت لطیف برواديده کائن برقریه‌در.

قواله .— سلانیك‌ولایتنك درامه سنجاغنده درامه‌نك التی ساعت قدر سمت جنوبیسنده اطه‌لر دکزی ساحلنده کوچك برلیمانی حاوی برقصبه اولوب همنامی اولان قضانك مرکز اداره‌سیدر.

قصبه دکزه طوغری ایلرولمش اولان پانجه طاغنك بر پایه‌سی اوزرنده واقع و اسکی بر قلعه ایله بر سوری حاویدر.

خانه‌لری داخل سورده ایسه‌ده شمدیلرده خارج سورده دخی ابنیه‌لر انشا اولنمغله قصبه کوندن کونه توسع ایدییور.

داخل قصبه‌ده ٥٣٥٧ نفوس ١٦٢٧ خانه ٣٧٤ دکان ٢٢١ مغازه

٢٩ قهوه ٢٩ فرون ٣ هوتل ٦ جامع ٣ درگاه ٥ مدرسه ٣ کلیسا ١ حاوره ٢ ١٢ مکتب واردر .

مصر والیء اسبق محمد علی پاشا مرحومك وطنی اولمغله مشارالیه طرفندن برمهندسخانه برمدرسهٔ خیریه برکتبخانه انشا و بونلرك مداومینی اطعام ایچون الیوم معمور بر عمارت انشا قلنمشدر .

ایکی ساعتلك مسافه‌دن کوپری وکمرلرله کتورلمش اولان صویك مجراسی شایان حیرت آثار نفیسه‌دندر .

قضاسی: سنجاغك شرق جنوبیسنده و ساحل بحرده واقع اوله‌رق شرقاً صاری شعبان غرباً پراوشته شمالا درامه قضالریله محدوددر .

اراضیسی طاغلق و انجق برکتلی بطاقلغی جهتی دوز ومضر صحتدر .

برکتلی بطاقلغنه قاریشان بر دره ایله آجی صو نام چای قضانیی صولار باشلوجه محصولی حنطه شعیر چاودار مصر پاموق علف توتون سبزه‌دن عبارتدر .

صنایع وتجارت باشلوجه قصبه‌ده‌در .

قرانك بعضلرنده توتون بوغچه‌سی بندینه مخصوص کیرپا نسج اولنور .

اهالینك سرمایه‌دارانی توتون طوز امتعه تجارتیله مألوفدرلر .

اهالینك برقسمی رژی فابریقه‌سنده دنکیجیلك بوغچه‌جیلق یاپراقچیلق ایله کچینورلر .

برقسم اهالینك مدار معیشتی دخی قایقچیلق بالقچیلقدر .

قضا ٢٥ قدر قرا وچفتلکاتی محتویدر .

نفوسی ١٥٧٢٣ در .

قواله .- (اسکی-) . قواله‌نك غرب جنوبیسنده ولفتره لیمانی محافظه ایدن بر برونك اوزرنده برقریه‌در .

قواله‌نك شمالنده دخی بو اسمده بر قریه واردر .

قوایه .- اشقودره ولایتنك دراج سنجاغنده ولچینجه صوبی اوزرنده آدریاتیك دکزندن ٢ ساعت قدر کریده قضا مرکزی برقصبه اولوب ٣٠٠٠ نفوسی محتوی و قضاسی ٥٠ قریه‌یی مشتملدر .

قوپط .- قوبتوس. مصرعلیانك بلاد قدیمه ومهمه‌سندن اولوب قنه داخلنده وقنه‌نك شرقنده ونیل قربنده واقعدر .

بطالسه وایلك روما ایمپراطورلری زماننده بو شهر برنیز طریقیله اجرا اولنان بحرهند تجارتنك مخزنی حکمنده ایدی .

برنیز بحراحمر ساحلنده رأس الانف واسطه‌سیله تشکل ایدن سافون کور-

قزی اوزرنده وسافون موقعنك شمالنده اولوب قوبط بلده‌سنه غدس موقعنده ایکی‌یه ایریلان طریق ایله مربوطدر.

اوچنجی عصر اواخرینه طوغری ایمپراطور دیو قلتین طرفندن یغما وتخریب ایدلمشدر.

قوبلاط . — ارضروم ولایت ولواسنك اسپیر قضاسنده ۲۰ قریه‌لی بر ناحیه‌در.

قوجه علی . — ادرنه ولایتنك دده اغاج سنجاغنده اینوز قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

قوجه چای . — «اقسانتوس» آناطولیده بحر سفیده دوکیلان انهاردن بری اولوب چاکیلر طاغدن ظهور دیکری قرتال طاغنك جنوبی پایه‌لرنده نبعان ایدن ایکی قولدن متشکلدر.

قوجه چای . — «غرانیکوس» بیغا سنجاغی داخلنده جریان وقاز طاغی صوینك آلتی فرسخ قدر غرب شمالیسنده بحره منصب اولان بر صو اولوب بری نوروز قریه‌سی حوالیسندن کلان قرق اغاج چایی دیکری آجی طاغدن اینان اصل قوجه‌چای اوچنجیسی الجی چایی اولمق اوزره باشلوجه اوچ قولدن مرکبدر.

قوچحصار . — قسطمونی ولایتنك کنغری سنجاغنده بر ناحیه مرکزی اولوب الغاز طاغنك جنوبی پایه‌لرینك برینك اتکنده و قزل ایرمق توابعندن کوك ایرمق اوزرنده واقعدر.

ناحیه ٦٤ قریه‌دن متشکلدر.

قوچحصار . — قونیه ولایت و لواسنده قضا مرکزیدر. قصبه قونیه‌نك سمت شمالیسنده بسیط بر موقعده باغلی و باغچه‌لی آب و هواسی لطیف اولوب سبزه‌سی مبذولدر.

قضاسی: ولایتك شمالنده و انقره ولایتی حدودنده اولوب شمالاً ولایت مزبوره شرقاً نیکده سنجاغی جنوباً قره پیکار قونیه و غرباً قونیه و اقشهر قضالریله محاط ومحدوددر.

مشتملاتی ۸۰ قدر قریه اولوب ۱۹۸۲۵ نفوسدن عبارتدر.

طاغلری قره‌جه طاغ قوچ طاغی وحدودده کائن پاشا طاغنه وبونلره مماثل سلسله‌جکاردر.

جبالنده کوروآلچی وسائرمعادن آثاری مشاهده اولنمقده‌در.

اطرافی ٦٤ ساعتده طولاشیلان مشهور طوزکولی نام مملحه داخل قضاده‌در.

«طوزکولی ماده‌سنه مراجعت اولنه».

مصنوعاتی سجاده کلیم کبی شیلردر.

قوچحصار . — دیاربکر ولایتنك ماردین لواسنده بر ناحیه‌در.

قوچحصار کولی . — طوز کولی ماده‌سنه مراجعت اولنه .

قوچحصار . — سیواس ولایتنده حافیك قضاسنك مرکزی اولوب قزل ایرمغك صاغ ساحلنده وسیواسك ٣٤ کیلومتره شرق شمالیسنده و ١٣٣٦ متره مرتفع برمحلده واقعدر .

برنجی صنفدن برشوسه یولی ایله سیواس وزارایه وبونلر واسطه‌سیله ساحل بحر سیاهده کائن کره‌سون صامسون اردو اسکله‌لرینه واناطولینك مراکز تجاریه‌سنه مربوطدر .

قوچحصارده قدیم برسور خرابه‌سی موجود اولوب بونك برقپوسی الآن موجوددر .

قوچکیری . — سیواس ولایتنده مرکزه مربوط بر قضادر .

سنجاغك شرق شمالیسنده واقع اوله‌رق شمالاً قره‌حصار شرقی سنجاغی غرباً حافیك جنوباً دیوریکی قضالری شرقاً ارضروم ولایتی ایله محاطدر .

قزل ایرمق منبعنی داخل قضادن اخذ ایتدیکی مثللو ییلانلی طاغ ودلی طاغك دخی شعبه‌لری قضایه طوغری دخول ایتمشدر .

نفوس : ٤١٠٧٤ اسلام ٧٥٠٠ ارمنی ٢٥٠٠ پروتستان ١٢٥٠ قتولیك ٥٦٢٩ روم که جمعاً ٥٧٩٥٣ اهالیدن عبارتدر .

مرکز قضا اولان زارا قصبه‌سی سیواسدن ٦٠ کیلومتره بعد ومسافه‌ده وسطح بحردن ١٣٨٥ متره مرتفع بر موقعده واقع اولوب ١٥٠٠ نفوسی جامعدر .

اشبو قصبه سیواس وقویلحصار وقره‌حصار شرقی وعربکیر وخرپوطه وبونلر واسطه‌سیله ساحل بحرسیاهده صامسون اردو کره‌سون لیمانلرینه غایت کوزل شوسه یوللریله مربوط اولدیغی مثللو الجزیره وسوریه وعراقك بلاد مشهوره‌سیله اتصالات دائمه‌یی حائزدر .

قضاده ایکی مدرسه اوتوز مکتب موجود اولوب بونلره ٥٠٩ ذکور ٩٧ اناث طالب وطالبات دوام ایتمکده‌در .

مکاتب مزبوره‌دن اون التیسی اسلام اون‌دردی روم ایکیسی ارمنیلره منسوبدر .

قضاده ٥٥٨٩١ هکتار اراضیٔ مزروعه ٥٩٥٥٩ ترلا ١٩٨٠ چایر ١١٤٧ میوه باغچه‌سی ٤٢ باغ ٣ مرعه موجوددر .

طوپراغنك قوتی برەبش نسبتنده‌در .

Koudessi
قودسی . — یانیه قراسندندر .

قورس . — حلب ولایتی داخلنده عینتاب قراسندندر .

قوس . — «اسكی اسمی Koûds Apollinopolis» مصر علیا قصبات قدیمه سندن اولوب قنه مدیریتی داخلنده ونیلك شرق ساحلنده واقعدر .

قورنیه . — Gornia بوسنه ولایتنده ازوورنیق سنجاغنده برقصبه‌در .

قوریٔ همایون . — انقره ولایت وسنجاغنك میخالیججیق قضاسنك بر ناحیه‌سی اولوب نام دیکری آق کوپریدر .

قوری چای . — ارضروم ولایتنده ارزنجان سنجاغنك برقضاسی وبوقضانك مرکزی اولان قصبه‌نك اسمی در .

قوری چای قصبه‌سی ارزنجان بلده‌سنك ۷۷ کیلومتره غربنده وهمنامی اولان فرات توابعندن برصویك اوزرنده ونهر مزبور ایله اولان ملتقاسنك قربنده واقعدر .

قضاسی : لوانك وولایتك منتهای غربیسنده کائن اولوب شمالاً رفاهیه شرقاً ارزنجان جنوباً کاح قضالری ومعمورة العزیز ولایتی غرباً سیواس ولایتی ایله محدوددر .

اراضیٔ قضا اولدقجه منبت اولوب هر نوع حبوبات حاصل اولمقده‌در .

مصنوعاتی مرکز قضاده اعمال اولنان قبا منسوجات ایله بروجکه مشابه بر نوع یوکدن معمول اینجه شیألردن عبارتدر .

قپو پرده‌سی وخانه‌ده فرش اولنمق اوزره کچه دخی اعمال اولنمقده‌در .

اون بیك آلتیوز یتمشی اسلام ایکی بیك آلتی یوز اونی ارمنی ایکیوز اوچی اجنبی اوله‌رق قضاده اون اوچ بیك درتیوز سکسان اوچ نفوسی واردر .

اون بیك یدیسی اسلام سکزی ارمنی مکاتبی اوله‌رق قضاده اون بش مکتب موجود اولوب مکاتب اسلامیه‌نك بریسی مدرسه اون آلتیسی ابتدائیه‌در .

قضا ٦١ قریه بش ناحیه ۱۷۹۹ خانه‌دن متشکلدر .

نواحیٔ ملحقه‌سی : آرمودان ، آشامی ، قوز قشله ، قوجه قاری ، خرویش‌در .

قورولش . — یانیه ولایتنك ارکری سنجاغنده برقضا اولوب شمالاً تپه دلن شرقاً ارکری غرباً اولونیه قضالری جنوباً ادریاتیك دکزی ایله محاطدر .

اهالیسی آرنبودلغك لاپ قومنه منسوب اولمق اوزره یکرمی بیکه قریبدر .

اراضیسی طاغلق اولمغله برابرکوزل وادی وبایرلری دخی شاملدر .

اقلیمی لطیف وانجق اراضیٔ مرتفعه‌دن عبارت اولمغله صغوغی شدید وکانون

اولدن مارته قدر قار نزولی متمادیدر.

طوپراغنك قوهٔ انباتیه‌سی بره‌بش آلتی نسبتنده وموسم حصاد تموزدن اغستوس اواخرینه قدر امتداد ایلر.

محصولاتی حنطه شعیر یولاف چودار مصر پلاموط فاصولیه یوك پیاغی روغن و پکمزدن ومصنوعاتی کلیم کچه کبه کبی شیلردن عبارتدر.

اخراجاتی پلاموط کچی دریسی پیاغی وادخالاتی قهوه شکر صابون وملبوساتدر.

حیوانات اهلیه‌دن چوقجه بارکیر قصراق استر مرکب اوکوز قیون کچی بسلنور.

قضا مرکزی ارکری‌یه اون ویانیه‌یه یکرمی آلتی ساعت بعد ومسافه‌ده و ۹ درجه ٦ دقیقه طول شرقی ٤٠ درجه ٨ دقیقه عرض شمالیده واقع قوچ قریه‌سیدر.

مرکز قضاده قدیم بر جامع‌شریف واردر.

اشبو جامعدن بشقه عموم قضاده ١٤ مساجد ٨ تکه وچهاره ناحیه‌سنده ١٢ کلیسا ٤ مناستر موجوددر.

قوز قشله. — ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنده قوری چای قضاسنك ناحیه‌سیدر.

قوزلو. — ولایت مزبوره‌نك خنس قضاسی ناحیه‌سیدر.

قوزان. — آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنك برغمه قضاسنده بر ناحیه‌نك اسمی قضا قوزاندر.

قوزانه. — مناستر ولایتنك سرفیجه سنجاغنده برقضادر.

مناستر وسرفیجه ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.

قوزیغا. — قسطمونی مرکز نواحیسندندر.

قوزارچه. — «قوزاراج» «Kozaratz» بوسنه ولایتنك بهکه سنجاغنده وهمنامی اولان طاغك اتکنده وغومبینیچا اوزرنده بر ناحیه مرکزیدر.

قوزاق. — خداوندکار ولایتنك قره‌سی سنجاغنده بروادیده وقاییقلی طاغك اتکنده واقع بر قریه‌در.

قوزلیجه. — بلغارستانده وارنه ملحقاتندن بر قریه‌در.

قوزی چایی. — Cogamus آیدین ولایتنده جاری کدیز چاینك بر تابعیدر.

قوزانی. — «قوچانی» یاخود قوچانه. مناستر ماده‌سنه مراجعت.

قوزان. — اطنه ولایتنده و ولایتك سمت شمالیسنده بر سنجاقدر.

شمالاً انقره ، قونیه ، سیواس شرقاً حلب ولایتلری جنوباً جبل برکت سنجاغی غرباً اطنه سنجاغی ایله محاطدر.

اهالیسی بروجه آتی اقوامدن مرکبدر.

٣٢٠٠٠ اسلام
٢٠٥٠٠ ارمنی
٧٥٨١ ارمنی قتولیك وپروتستانی

٦٠٠٨١ یکون

لوا اراضیسی فوق العاده طاغلق وطاغلرنده آب وهواسی لطیف پك چوق موقعلر واشجار کونا کون ایله مزین اورمانلری وانواع معدن طمارلرینی حاویدر.

اووه‌لری پك واسع ومنبت ایسه‌ده اهالینك ازلغیله برابر یقین وقته قدر کوچبه حالنده یشاملری اکثر محللرینك زراعتسز قالمسنه سبب اولمشدر.

لوانك اورمانلرینك وسعتی حاوی اولدیغی قضاء اربعه‌یه نظراً بروجه آتیدر:

هکتار	
١٠٦٤٥	سیس قضاسی
١٢٧٢٥	قارص »
١٤٠٠٠	حاجین »
١٤٠٤٠	فکه »
٥١٤١٠	

جیحون وسیحان توابعندن اولوب قوزان طاغلرندن نبعان ایدن میاه جاریه اراضی‌یی اسقا ایدرلر.

مرکز لوا سیس قصبه‌سیدر.

سیس ماده‌سنه مراجعت اولنه.

لوانك متشکل اولدیغی درت قضا ایله هربرنده بولنان نفوس واماکن جدول آتیده مندرجدر:

	خانه	قهوه خانه	حمام	دکان وخان ومغازه	کلیسا	مدرسه ومکتب	جامع ومسجد	نفوس غیر مسلمه	نفوس مسلمه
سیس قضاسی	٨٢٠	٣	٦	٢٨٦	٢	٤	٥	٢١٨٥	١٨٢٣٨
» حاجین	٢٥٦٥	٦	١	٢٠٣	٧	٢٣	٨	١١٠٣١	١٣٠٢٦
» فکه	—	—	١	٢٣	—	٢	١	٣١٢٣	٩٧٩٦
» قارص	—	٢	—	٢٠٠	١	٤	١	٧٢٠	١٤١٠٩

مذکور قضالر ٣٢٤ پاره قرایی مشتملدرلر.

قضالره عائد تفصیلات ایچون ماده مخصوصه‌لرینه مراجعت بیوریله.

قوستانیچه. — بوسنه ولایتنك بیهکه سنجاغنده بر قریه‌نك اسمیدر.

قوش اطه‌سی. — ایسقلانووا Scalannova

آیدین ولایت وازمیر سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب چشمه قصبه‌سندن ٦٧ میل بعد مسافه‌ده ٣٧ درجه ٥١ دقیقه عرض شمالی و ٢٤ درجه ٥٧ دقیقه طول شرقیده واقع ١٦٢٥ خانه و ٦٧٠٠ نفوسی حاویدر.

قضاسی : شمالاً طوربالی ناحیه‌سی شرقاً یتره آیدین وسوکه قضالری جنوباً سوکه قضاسی والدار دکزینك سیسامك تیغانی بوغازی مخرجی غرباً قوش اطه‌سی کورفزی وسیسامك تیغانی بوغازیله محدوددر.

اراضیسی قسماً طاغلق وسواحل جهتی دوزدر.

کوچك مندرس چایی دکزه بو قضا داخلنده قاریشور.

نفوس قضا ١٥٢٦٥ ومحتوی اولدیغی قرا ٢٩ پاره قریه ایله ایاثلوغ نامنده برناحیه‌در.

ایاثلوغ ماده‌سنه مراجعت اولنه.

قوش اطه‌سی ایسقالانووه نامیله مشهور اولوب بوکا مقدمین یکی افس یعنی نه آپولیس اسمنی ویرمشلردی.

بیژل شهر قدیمی دخی قضا داخلنده‌در.

قوش اطه‌ی قضاسنه دائر وقایع تاریخیه‌نك اك مهمی افس یعنی ایاثلوغ شهرینه متعلقدر.

ایاثلوغ وافس ماده‌لرینه مراجعت اولنه.

قوش اوغلان کویی . — بلغارستان داخلنده طرنوی قراسندندر.

قوشمشار . — ارضروم ولایتنك اسپیرقضاسنده بر ناحیه‌در.

قوصوه . — روم‌ایلی‌شاهانه‌ده بر ولایتك اسمیدر.

پارس مبداء طولنه نظراً اون یدی درجه اوچ دقیقه : یکرمی درجه سکز دقیقه طول شرقی وقرق بردرجه التی دقیقه : قرق اوچ درجه یکرمی سکز دقیقه عرض شمالی بیننده واقع اولوب شرقاً بلغارستان غرباً اشقودره ولایتی ایله قره طاغ وبوسنه جنوباً مناستر وسلانیك ولایتلری شمالاً صربستان ایله محدوددر.

مساحهٔ سطحیه‌سی یکرمی سکز بیك کیلومتره تربیعنده ونفوس عمومه‌سی ٨٥٠ بیك مقدارنده‌در.

ولایتك طاغلری آلپلرك قسم شرقیسی اولوب بوسنه ودینارلك طاغلرندن بالتشعب قره طاغ ییغنیله اتحاد ایتدکدن صکره ولایتك جنوب جهتنده روغووا وغوسینه طاغلری ارتباطیله مشهور شار طاغلرینه التحاق ایلر.

شار طاغلری روم ایلی ویا تعبیر

دیکرله بالقان شبه جزیره‌سی طاغلر-
ینك رابطه‌سی اوله‌رق الك یوکسك
تپه‌سی پرزرین قربنده واقع سطح
بحردن ۳۰۵۰ متره مرتفع لیوباترین
تپه‌سیدر .

سلسلهٔ مذکوره‌نك شعباتی ولا-
یتك جنوب قسمنده وسلانیك ولایتی
حدودنده پلاچقه‌ویچه ومنتهای شر-
قیسنده دو اینجه بالقانلریله مصطفی
اووه‌سی ومذکور اووه‌نك شمال طر-
فنده قوشیاق بالقانی بولنور .

وسط طرفلرنده قره طاغ سلسله-
سی و بو سلسله‌نك شمالنده قوصوه
اووه‌سی صرتلری بولنور .

بواووه‌نك غربنده چیچاویچه وغو-
لیوش وبونك دخی سمت غرب شما-
لیسنده روغوسنا وبوزور وباروت
وقره طاغ بکلکی حدودنده موقره
بالقانلری وولایتك استارا ولاشقا
غیلیوا استوزه‌ر زلاقار بابینا ومنتهای
غرب شمالیسنده واردا یاوور قوواج
بالقانلری موجوددر .

ولایتك انهار موجوده‌سی طونه
ووارداردر توابعی اولق اوزره ایکی
طاقمدر .

طونه توابعی قره طاغ سلسله‌سندن
انیان موراوا وموقره شعباتندن
حصوله کلان ایبار وغوسینه طاغلرندن
ظهور ایله پلاوه کولجکنی بعدالتشکیل
قره‌طاغ اولکاسنه دخول ایدن وعو-
واج صوییله برلشان لیم صولرندن
عبارتدرکه مارالذکر ایبار صویی
قوصوه وادیلرنی اروا وصربستان
داخلنده موراوا صوییله اتحاد ایدرك
طونه‌یه قاریشور لیم صویی دخی راشین
وادیلرنی بعدالاسقا بوسنه قطعه‌سنده
وریتا صوییله برلشوب اوواسطه ایله
صاوه‌یه قاریشور .

محصولات ولایت باشلوجه حنطه
چودار شعیر مصر علف بتاتس داری
کبی ذخائردر . لیمون پورتقال انجیر
حورمه کبی اراضیٔ حاره میوه‌سندن
ماعدا یمشك هر جنسی حاصل اولور.

برایکی قضاسنده سنوی کلیتلووجنوه
پرنجندن قیمتلی پرنج حاصل اولور .

توتونی دخی اولدقجه نفیس وکثیر
اولوب خارج ولایته دخی سوق
اولنور .

بونلردن ماعدا یاغ بیاغی آفیون
دخی ایجه مقدارده خارجه اخراج
اولنمقده‌در .

معمولاتنه کلنجه علی‌العموم داخلاً
البسه اعمالی ایچون صرف واستهلاك
اولنان عبا وقالین شیاق ایپك ویاقوه
جهتلرنده اعمال اولنان سیم‌کاری طبانجه
وهرنوع ادوات ایله اینجه وظریف
ایبکلی چارشاف وکوملك بزلری
ومصنوعات دباغیه وسائره‌دن عبارتدر.

مکاتب ومدارس ودالکتب :

ممالك شاهانه‌نك هر برجهتنده

اولدیغی کبی قوصوه ولایتنده دخی معارف عمومیه جلوس میامن مأنوس جناب پادشاهیدن برو فوق العاده بر سرعتله ترقی یه باشلامش وبوجهتله قدیمده موجود اولان مکتبلردن بر قاچ مثلی ولایتك جهات ونقاط مختلفه سنده تأسیس بیورلمشدر .

آتیده‌کی جدول ولایتده موجود مکاتب ایله بونلره مداوم طالباتك مقدارینی ارائه واشعار ایدر :

	عدد	کتب موجوده	معلم و مدرس	طلبه	طالبات
کتبخانه	۷	۱۱۰۵	—	—	—
مدارس	۳۵	—	۳۴	۱۰۲۸	—
مکاتب ابتدائیه (ذکوره مخصوص)	۳۴۲	--	۲۷۱	۱۴۳۹۰	—
اناثه مخصوص ابتدائیه مکتبی	۴۶	—	۴۵	—	۴۳۵۴
ذکوره مخصوص رشدیه مکتبی	۲۲	—	۵۷	۱۵۵۷	—
اناثه مخصوص رشدیه	۱	—	۳	—	۱۲۰

قوصوه ولایتی : اسکوب پرشتنه پرزرین یکی پازار طاشلیجه ایپك ناملریله التی سنجاغه تقسیم اولنمشدر .

اسکوب سنجاغی ولایتك شرق جنوبی قسمنی تشکیل ایدرك مرکز اداره‌سی ولایت مرکزی اولان واردار نهری کنارنده وشمندوفر خطی کذر کاهنده کائن اسکوب شهریدر اسکوب ماده‌سنه مراجعت بیوریله .

لوائی تشکیل ایدن قضالر بروجه آتیدر :

نفس اسکوب قضاسی محصولدار ولطیف الهوادر . نفوس موجوده‌سی :

	ذکور	اناث
اسلام	۱۷۷۵۷	۱۷۱۰۶
روم	۳۰۷۶	۳۲۳۱
بلغار	۱۰۹۴۷	۱۰۳۱۸
یهودی	۴۱۶	۳۰۸
لاتین	۱۲	۱۲
قبطی	۸۱	۶۷
یکون		

(۲) اشتب قضاسی اولوب مالش جهتندن کلان برەغالتینچا واورلا صولریله اروا اولنمقده‌در .

نفوس ۴۲۲۴۷ اولوب بونك ۳۵ بیکی مسلمدر .

(۳) اکری پلانغه قضاسی اولوب بلغارستان سرحدنده‌در .

نفوس ۲۲۷۲۵ کشیدر .

(۴) رادوویشته (۵) قره‌طوه قضاسیدر .

قره‌طوه عارضه‌لی فوق العاده طاغلق بر محلدر .

نفوس ۱۰۵۳۳ کشیدر .

(۶) قومانوه قضاسی اولوب اسکوبك شمال جهتنده‌در .

قضاده ١١٨٩ ، نفوس ١ رشدیه مکتبی ٣ ابتدائیه مکتبی ١ مدرسه موجوددر .

(٧ ، قوچانه (٨) قیچانیك (٩) مالش قضالریدر .

قوچانه‌ده ٢٨٠٣٠ نفوس قیچانیکده ٦٦٤٩ نفوس مالشده ٢٤٠٦٢ نفوس موجوددر .

مرکز اداره‌سی پهچووا قریه‌سیدر

برشتنه سنجاغی بروجه‌آتی قضالری جامعدر .

(١) نفس برشتنه قضاسی (٢) ولجترین قضاسیدر .

(٣) کبلان (٤) برهشووه (٥) متروبچه .

برزرین سنجاغی : نفس برزرین لومه قالقاندلن قضالرینی شاملدر .

قالقاندلن قضاسنك غستوار اسمنده وپرزرینك راخوفچه نامنده برناحیه‌لری واردر .

یکی بازار سنجاغی : سیتچه یکی بازار اقوه یکی واروش قولاشین قضالرینی جامعدر .

طاشلیجه سنجاغی : طاشلیجه مع ناحیهٔ بریبوی برهبوی قضالرینی محتویدر .

ایپك سنجاغی : ایپك یاقوه ترغوبشته برانه‌غوسیته نامنده بش قضایی شاملدر .

داخل ولایتده سلانیکدن کله‌رك زه‌لینقووده داخل ولایت اوله‌رق متروبچه‌یه واسکوبدن اوروپا حطوطیله برلشمك اوزره زیبفچه‌یه قدر ممتد شمندوفر حطوطی واردر .

زه‌لینقو ایله اسکوب بیننی ٢٢,٦ کیلومتره‌دور .

اسکوبدن زیبفچه‌یه کیدن یولده آچارلر قومانوه تابانوفچه برشوه بوفاردفچه بویانوفچه موقفلری واردر. تکمیل یوخط ٨١٫٤٠ کیلومتره‌در.

اسکوبدن متروبچه‌یه کیدن تیمور یول حطی دخی ١١٩٫٦ کیلومتره اولوب ارالرده الیاس خانی قیچانیك فیروز بك لیپیان برشته ولجترین استاسیونلری واردر .

قوقله . — Kauklia «بافوس» Palap-pophos

قبریس اطه‌سنك ساحل جنوبیسنده ویوکسك برموقعده مبنی بر قصبه‌اولوب فنیکه‌لی کتیروس طرفندن تأسیس اولنمشدر .

بر حرکت ارض اثناسنده خراب اولدیغی حالده تکرار وسپاسین طرفندن بنا اولنمشدی .

پافوس غایت کوزل بر لیمانی حاوی اولوب آیریامی نام قرالك اثر بناسی اولمق اوزره وه‌نوس شرفنه اوله‌رق عسقالون طرز انشاسنده برده معبدی محتوی ایدی .

قوقانو . — قوقینو . افسـتیا . لیمنی اطه‌سی بلاد مشهوره‌سندن اولوب غایت کوزل برده لیمانی واردر .

قوکورس . — ارضروم ولایتنده بایبورد قضاسی بر ناحیه‌سیدر .

قولاشین . — قوصووه ماده‌سنه مراجعت اولنه .

قولاقیه . — سلانیك قراسندندر .

قوله . — آیدین ولایتنك مغنیسا سنجاغنده قضا مرکزی اولوب یدییوز متره مرتفع بر نقطه‌ده ۲۰۵۱ انا کن و ۱۰۴۱ نفوسی جامعدر .

قضاسی شمالاً خداوندکار ولایتی وکوردوس قضاسی شرقاً اشمه قضاسی جنوباً الاشهر غرباً صالحلی کوردوس ودمیرجی قضالریله محدوددر .

قضا سلندی ناحیه‌سیله ۸۶ پاره قریه‌دن مرکب اوله‌رق ۲۹۱۱۱ نفوسی مشتملدر .

اراضیسی کدیز چاییله صولانور .

قوله طاغی نام طاغ قسم وسطیسنی عارضه‌لندرمشدر . محصولاتی حبوبات وذخائر ایله افیون خشخاش ومصنوعاتی محلی منسوجاتی ایله سجاده کلیم کبی شیلردر .

قضاده : ۱۰۴۵ مانده ۲۸۳۸ اینك ۲۷۶۹ اوکوز ۴۹۴ دوه ۲۲۵۹ مرکب ۸ قنطره ۱۴۰۸ بارکیر ۱۴۹ استر ۳۲۰۰۰ کچی ۲۴۰۰۰ قیون ۱۰۰۰ مختلف طرزده عربه واردر .

قوچانووه . — Oegligovo قوصووه ولایتنك اسکوب سنجاغنده قضا مرکزی برقصبه اولوب «ولیقاریه‌فا» نام صویك غرب ساحلنده واقعدر «نفوسی ۵۰۰۰» .

قوصووه ماده‌سنه مراجعت اولنه .

قوم قلعه . — قلعهٔ سلطانیه بوغازینك آناطولی ساحلنده وبوغازك بحر سفید مدخلنده فوق‌العاده مهم ومستحکم بر نقطه‌در .

قوندوس . — یانیه ولایتنده قالاماصوبی اوزرنده بر قریه‌در .

قونیچه . — نام دیکر بلغرادجق . هرسك سنجاغی بر قصبه‌در .

قونیچه . — یانیه ولایت وسنجاغنده مرکز قضا بر قصبه اولوب یانیه‌یه اون ایکی ساعت بعد ومسافه‌ده وسطح بحردن ۶۰۲ متره مرتفع بر نقطه‌ده و درسعادت نصف النهاری مبدأ طول اولدیغنه نظراً ۸ درجه ۱۱ دقیقه طول غربی و ۴۰ درجه ۳ دقیقه عرض شمالیده واقعدر .

قصبه ازمنهٔ قدیمه‌ده قونسیوس نامنده بر ذاتك مقر اداره واقامتکاهی

اولمسی حسبیله فونسیه اسمنی آلمش و س ایله چه حرفلرینك قرب مخرجلری جهتیله قونیچه نامیله زبانزد اولمشدر.

قصبه ارنود امراسنك من القدیم مراکزی اولمق حسبیله حائز اهمیت اولوب عصرکزین سلیمان خان قانوننده داخل دائرهٔ سلطنت عثمانیه قلنمش ونام قانونی‌یه نسبةً برده محله تأسیس اولنه‌رق بر جامعشریف دخی وجوده کتورلمش ایدی.

الیوم قصبه‌ده ایکی جامع درت تکه ایکی کلیسا بر قاچ مکاتب واردر.

قصبه‌نك برآز یقیننده بر تپه‌ده بر قلعه خرابه‌سی موجود اولوب قلعه‌دن تا جبلك اتکنه قدر بر صنعت خارق العاده‌ایله انشااولنمش صو یولی مشهود اولوب وقتیله بو یول واسطه‌سیله دره‌دن صو جلب اولنورمش وتپه‌ده منظره‌سی الماس منظره‌سنی اندیران بر نوع مجلا طاش دخی بولنمقده‌در.

قضاسی: مرکز ولایتك شمالنده شمالاً قولونیه غرباً اسقوپك وبوغون شرقاً کره‌نبه جنوباً مرکز قضاسی وزاغور ناحیه‌سیله محاطدر.

دوراً ٥٤ ساعت چکر.

قضانك جواری مجوه کره‌نبه قولونیه طاغلریله محدود بونلردن نبعان ایله ۱۵۰ : ٤۰۰ کیلومتره طول مجرایه مالك اولان دره‌لر قضایی صولادقدن صکره ویبوسه نهرینه قاریشورلر.

اورمانلری یوق ایسه‌ده برناللق واوفاق اغاجلقلردن اختطاب اولنور.

حیوانات وحشیه‌دن قورد آیو چقال امثالی بولنور.

محصولاتی سبزه میوه بکمز اوزوم بادم پینر روغن یوك کبی شیلردر.

مصنوعاتی کلیم کبه شیاق چوراپ چوال ومفروشاته دائر بعض منسوجاتدن عبارتدر.

اهالیسی ارنود قومی اوله‌رق یکرمی بش بیك راده‌سنده‌در.

قونیه. — اناطولیده بر ولایت اولوب ۳٦ : ۳۹ درجه طول شرقی ۲۷ : ۳۳۰ درجه عرض شمالیده واقع اولوب شمالاً خداوندکار وانقره شرقاً آنقره واطنه ولایتی غرباً آیدین ولایتی جنوباً اطنه ولایتی وبحرسفیدایله محاط ومحدوددر.

اراضیسی ۹۱٦۰۰ کیلومتره اولوب ۱،۰۸۸۰۰۰ نفوس حاویدر.

نفوس مزبوره بروجه آتی اقوامه منقسمدر:

۹۸۹۲۰۰	اسلام
۷۳۰۰۰	روم
۹۷۰۰	ارمنی
٤۰۰	قتولیك قبطی
۱۰۰	پروتستان
۵۰۰	یهودی
۱۵۰۰۰	چنکانه

اقلیم وطبیعت اراضی: قونیه‌ولایتی طوروس وآنتی طوروس سلسلهٔ

جبالی وبونلرك تفرعات وشعباتی اراسنه
صقیشمش چوراق بر اووه اولوب
اوزرنده یکرمی بشی متجاوز بیوك
وکوچك کوللر موجود ومذکور
سلسله‌لردن حاصل اوله‌رق بعضیسی
طاغلردن آچدقلری کدکلر واسطه‌سیله
دکزه قدر اینوب اکثریسی دخی
کوللرده نهان اولان برچوق انهار ایله
صولانمقده‌در .

قونیه‌نك اطرافنی محیط اولان
دیوار کبی سلسله‌لر سببیله روزکارلر
توقیف ورطوبتلرینی یازین مذکور
طاغلرده ترکه مجبور اولملرندن طولایی
صیجاغی شدید و بالعکس قیشیده
...رتدر .

انهار موجوده‌سی سیر سفاینه
مساعد دکلسه‌ده طاغلردن کسیلان
کراسته وحطب ییغنلری صال باغلنه‌رق
سواحله قدر بوواسطه‌لرله سوق
اولنور .

کوللری دخی صولری اکثریسنك
اولدرجه آجی‌درکه تصادف ایتدیکی
اراضیده نباتاتك کوکنی قوریدور
وبعضیلریده ازآن جمله اك بیوکی اولان
طوز کولی کبی برملحه‌دن عبارتدر .

اورمانلری فوق‌العاده واسع
وباشلوجه اغاجلری میشه ویشیل میشه
ایله چمشیر وجویز اولوب بونلردن
بك کلیتلی اودون وکراسته ومیشه
قبوغی تدارك واحضار اولنه‌رق خارجه
سوق واخراج اولنمقده‌در .

حیوانات اهلیه‌سی قیون کچی وتفتیك
کچیسی اوکوز مانده دوه بارکیر مرکب
واستردن عبارتدر .

داخل ولایتده درجات مختلفه‌ده
۲٦۸ مکتب موجود بونلره ۱۰۹۱۵
ذکور ۵۸۵ اناث طالب وطالبات
دوام ایدر .

قونیه‌نك زراعت وتجارتی وصنایعی
اولدقجه مترقی اولوب انجق بوترقی
کیفیتی شمندوفر خطنك قونیه‌یه ایصا-
لیله تزاید ایتمشدر .

ولایتك اخراجاتی ومرسین وانطالیه
لیمانلرینه منحصر ایکن اشبو
شمندوفر سایه‌سنده درسعادته تحول
ایتمشدر .

اداره ملکیه‌جه قونیه ولایتی
بروجه آتی لوا وقضا ونواحی‌یه تقسیم
اولنمشدر .

قرا	نواحی	قضا	نفوس	لوا
۸٦	این اوی . خاتون سرای . صو شهری . سعیدایلی . این اوی	قونیه	۲۲۲۰۰۰	قونیه
۹۰	طوغانحصار . جهان بکلی	اقشهر		»
۷٦	کران ایلی	بکشهری		»

قرا	نواحی	قضا	نفوس	لوا
٤٣		سیدی شهری		»
٤٣		ایلغین		»
٩١		بوزقیر		»
٨٤	الاطاغ. قفریاد	قرمان		»
١٨		خادم		»
٦٢	ویوله	ارکلی		»
٣٤		قره پکار		»
٨٠		قوچحصار		»
٩١	مسلی. فرتك	نیکده	١٩٣٠٠٠	نیکده
٣٤		نوشهر		»
٢٨		اورکوب		»
١٦٠		اقسرای		»
٢٢		بور		»
٣٤		معدن		»
١٤		عربسون		»
٧٦		بوردور	١٥٠٠٠	بوردور
٥٣	کولحصار	تفنی		»
٤٦		حمید آباد	١٩٢٠٠٠	حمید آباد
١١		اولوبورلو		»
٦٣	یازله	اکردیر		»
٤٦	اوشاد	قره اغاج		»
٣٣		یالوواچ		»
١٦٣	استانوس. سربك میللی. قزل قیا	انطالیه	٢٢٤٠٠٠	انطالیه
٧٥	فنکه. اغدیر	الماللی		»
١٨٦	دورشنبه. منوقات	علائیه		»
٦٠	ابرادی	اقسکی		»
٦٥		قاش		»
١٩٦٧	٢٤	٣٠		٥

قونیه : ولایت مرکزی اولوب قوراق واطرافی طاشلق ومرتفع طاغلرله محاط ۱۶۰۰ متره مرتفع بر یایلا اوزرنده واقعدر .

اهالیسی ۳۹۳۰۰ اسلام ۱۵۰۰ روم ۳۰۰۰ ارمنی ۵۰ پروتستان ۱۵۰ قتولیك قبطی که جمعاً ۵٤۰۰۰ نفوسدن عبارتدر .

شهرك خانه لری مبانیٔ امیریه وخصوصیه سی مستثنا اوله رق جمله سی طوبراق والچاق ومقسیدر. هر خانه ده جزئی کلی باغچه واردر .

سوقاقلری کنیش ایسه ده قالدیر-مسز وچامورلیدر .

چارشوسی اولدقجه منتظم وایشلکدر

هر بر قومك آیری آیری محله سی واردر .

قونیه ده ٤٤ جامع شریف وپیر طریقت مولوی جلال الدین رومی حضرتلرینك خانقاه وتربهٔ معطره سی ٤٢ مدرسه بر روم کلیساسی بر ارمنی کلیسا بر قتولیك ژامیه سی ٦٨ مکتب وسائره واردر .

قونیه ایقا اونیا قولوینلری طرفندن تأسیس اولنه رق مرکز حکومت اتخاذ اولنمش ومؤخراً دانائیا نامنی اخذ ایتمش ایسه ده بو زمانکی وقایع اساطیر ایله مملو اولدیغندن شایان اهمیت دکلدر .

قونیه نك اهمیتی سلجوقیلرله بداء ایتمشدر .

حقیقةً روم دولت سلجوقیه سنك مهد حقیقیسی اولان شهری علاء الدین اول سور تحتنه الهرق اطرافنی خندقلر وقله لر تحکیم ایتمش ایدی بونلرك انقاضی الیوم قسماً موجود ومشهوددر .

بونك اخلافی دخی برچوق مبانیٔ مشهوره تأسیس ایتدکلری بقایاسی دلالتیله مثبتدر.

سکز کیلو متره وسعتنده وایکی اوچلره طوغری سیورلمك اوزره شمالدن جنوبه طوغری طولانی وبر بالق شکلنده اولوب وسطنده مرتفع بر محلده ایچ قلعه خرابه سی اولوب بونك داخلنده حکمداران سرایی وار ایدیکه الیوم بو خرابه دن برچوق طاشلر اخراج ایدیله رك انشاآت امیریه ده قوللا-نلمقده در .

سلطان علاء الدینه منسوب اولان سرایك قپوسی مذهب اولوب ایران طرز معماریسی آندرمقده در .

شهر ایله صو دژهمی خاتون سرایی سیدی شهری سعید ایلی این اوی نام نواحی ۸٦ قرا ٦١۰۲۸ نفوس مرکز قضاسی واونبر قضا ایله ۱۰ ناحیه ۳۲٤۰۰۰ نفوس ۷۰۷ قریه قونیه سنجاغنی تشکیل ایدر .

سنجاغی تشکیل ایدن اراضینك طبیعتی قوراق اولوب قیشك شدتی میزان الحراره یی — ۸ درجه یه قدر

تنزیل ایدرسه‌ده ایام صیفده نادراً ٢٤ درجه تجاوز ایلر .

خاتون سرای بوزقیر اق شهر بکشهری کوللری سنجاق داخلنده درلر .

حاصلاتی بغدای آرپه مصر پاموق تفتیك وسائره‌در .

مصنوعاتی برنوع الاجه‌دن عبارتدر . کهرجله فابریقه‌لرندن طوپخانهٔ عامره‌یه کلیتلی کهرجله ارسال اولنه‌رق باروت اعمالنده استعمال اولنور .

سنجاغك اخراجاتی تفتیك الاجه پاموق ذخیره افیون اوله‌رق سنوی ٢٥ میلیون فرانغه بالغ اولمقده‌در . صابون قهوه ملبوسات پترول و سائره‌دن عبارت ادخالاتی ١٢ میلیون فرانقدر .

Kovtschât **قووچات** . — ادرنه ولایتنده تکه دره‌سی اوزرنده برقریه‌در .

قوله‌لی برغوس . — ادرنه ولایتنك دیمتوقه قضاسنده برناحیه‌در .

قویلع . — جبل لبنان نواحی‌سندندر .

قویلحصار . — سیواس ولایتنده قره حصار شرقی سنجاغنده مرکز قضا بر کوچك قصبه ویابیوك برقریه‌در .

مذکور قصبه ضرب برتپه‌ده وکلکیت ایرمغنك ساحل یمیننده‌ن ایکی کیلو متره قدر بعد ومسافه‌ده وکلکیت توابعندن کوچك بردره قربنده واقعدر .

قره حصار شرقیدن طوغریدن طوغری‌یه ٤٣ کیلو متره قدر اوزاقده اولوب موقعی سطح بحردن ١١٦٦ متره مرتفعدر .

اسکله‌سی اولان ساحل بحرسیاهده کائن اردویه ١٠٧ کیلو متره قدر اوزاقدر .

قصبه‌ده ١٧٠٩ نفوس موجود اولوب بونك طقوز یوز بش اسلام آلتی یوز درددی روم اوچیوزی ارمنیدر .

قویلحصار اسکی قولونئا شهر مستحکمی اولوب بیزانس حکومتنه منسوب ایدی .

وقره حصار شرقی قصبه‌سی اولوقتلر قولونئا حکومتنك بلاد مشهوره‌سندن ایدی .

قولونئا نامنی ترکلر طرفندن قویلایه تحویل ایدلدیکی مظنوندر .

قضاسی سنجاغك شمالنده اولوب ١٠ ناحیه ١٦١ قریه‌یی جامعدر .

نصفندن زیاده‌سی مسلم اولمق اوزره اهالیسی ١٤٤٩٣ نفوسدر .

اراضیسی طاغلق وعارضه‌لی اولوب باشلوجه سلسله‌لری صاری چیچك طاغی ایفدیر طاغی وکوسه طاغیدر .

طاغلری جسیم اورمانلرله مستور ویماجلری زمردین چایر ومرعه‌لری حاوی درکه بورالرده میلیونلرله قیون

...فتيك كچى سوزيلرى موسمنك ...تدادنجه رعى اولنورسه اهاليسنك ...شلوجه معيشتلرى دخى حيوان بسلمك ...يتيشدرمكه منحصردر .

قضانك آثار عتيقه‌سى چوقدر ...كميل طاغلرك صرتلرنده ومواقع ...بيعيه‌ده بيزانس دورينه عائد قلعه ...رابه‌لرينه تصادف اولنمقده‌در .

قويوه . — ادرنه‌نك قرق كليسا سنجاغنده برناحيه‌در

قيا اغاج آرناود . — ادرنه ولايت ...سنجاغنك اورته كوى قضاسنده بر ...ناحيه‌در .

قياحيدر . — حلب ولايتنك اورفه سنجاغنده ... ناحيه‌در .

قيالر . — مناستر ولايتنده سرفيچه سنجاغنده برقضا ...ولوب نام ديكرى جمعه‌در .

قيالى . — سيواس ولايت وسنجاغنك حافيك قضاسنده ...رناحيه‌در .

قيپاق . — اطنه ولايتنك جبل بركت سنجاغنده بر ...احيه‌در .

قيرايلى . — قونيه ولايتنده بكشهرى قضا...سنده برناحيه‌در .

قيرايلى كولى . — بكشهرى كولى ماده...سنه مراجعت اولنه .

قيرچووه . — مناسترقراسندن اولوب برقلعه‌سى و ٣٠٠٠ قدر سكنه‌سى واردر .

قيرشهر . — انقره ولايتنده وانقره‌نك اوتوز اوچ ساعت قدراوزاغنده لوامركزى برقصبه‌در .

قصبه موقعاً بسيط وغايت واسع باغ وباغچه‌لك برموقع اولوب طولاً ١٥ وعرضاً بش كيلو متره امتداد ايدر .

بنالرى باغچه‌لر اراسنده طاغنيق برصورتده بولنمغله اوزاقدن شهرك منظره‌سى باغچه‌لرى محافظه ايچون انشا اولنمش كابه‌لرله مملو براراضى هيئتى ارائه ايدر .

قصبه‌يى احاطه ايدن باغلردن شمال جهتنده بولنانلره اوز وغرب باغلرينه چقور چاير جنوبده كيلره دكيك شرقده كيلره قندام تعبير اولنور .

بونلرده اثمار وفواكهك انواعى على الخصوص اوزومك انفسى ادراك ايتمكده‌در .

قصبه‌ده ٨٤٥٢ نفوس مسلمه ٢٧٨ ارمنى اهالى ١٦٠٣ خانه ١٠ خان ٦٠٠ دكان ٦ قهوه و ٠ دكانى حاوى كاركير بر بدستان ٨٥ چشمه ١ ديوى ١ قشله ١ جبخانه ٢٥ جامع ١٩ مسجد ٤ مدرسه بر مكتب اعدادىء ملكى بر رشديه ايكى ابتدائيه ٢٥ صبيان مكتبى بركليسا موجوددر .

کبار اولیاء اللهدن عاشق پاشا اخی اوران شیخ سلیمان حضراتی دفین خاك عطر ناکدر .

قصبه‌یه برچاریك مسافه‌ده ترمه حمامی و ایکی ساعت اوزاقده قره قدرت حمامی نامنده دیکر بر ایلیجه موجود اولوب صولری امراض جلدیه وعوارض داخلیه‌یه منفعتبخشدرلر .

قیر شهرده ایکی ساعت مسافه‌ده جریان ایدن قزل ایرمق اوزرنده اون اوچ کوزلی کارکیر برکوپری موجود اولوب جوارنده مارین وعابرینك استراحتی ایچون برخان وکیقباده منسوب برده جامع واردر .

قصبه‌ده یوکدن وتفتیکدن سجاده‌لر وایران منسوجاتنه فائق صورتده قالیچه‌لر اوطه دوشمه‌لری پرده‌لکار چیچکلی کلیملر هکبه‌لر وجویز اغاجندن صندالیه وقولتوق ودولابلر اعمال اولنمقده‌در .

قیر شهر لواسی : قیصریه یوزغاد انقره سنجاقلری قونیه قسطمونی ولا- یتلریله محاطدر .

قیر شهر لواسی داخلنده یوکسك طاغ یوقدر مع هذا شهر مذکور جوارنده ۲۲ کیلو متره امتدادنده بارانی طاغ نامنده برتپه سلسله‌سی امتداد ایدرك قورت بلی نام محلده منقطع اولور .

التی کیلو متره محیطنده و ۱۵۰ متره ارتفاعنده بولنان علی کورلو نام تپه‌ده دکرمن طاشی اخراج اولنور ورأسنده غایت لذیذ برپیکارموجوددر .

آقار صولر : سنجاغك الڭ مهم صویی قزل ایرمق اولوب سنجاغك غرب حدودینی تشکیل ایدر .

بونلردن بشقه دها برچوق صولر دها وار ایسه‌ده بالنسبه اهمیتلری یوقدر مع مافیه بعضیلری یوچوکوچك دره‌لرله برلشوب دکرمن چویره بیله- جك قوتی حاصل ایتملریله اراضی ایچون فائده عظیمه‌سی واردر .

بونلرك الڭ مشهوری قیر شهردن بچن و ایرمق نامندن بشقه اسمی اولمیان صو اولوب معدن قضاسی داخلنده چفتلك بالا قریه‌سی قربنده قزل ایرمغه دوکیلور .

مجیدیه قضاسنده ینار اوغلی قریه‌سی قربنده ینار کولی نامیله مسما برکوجك موجود اولوب سطحی ٥٤٠٠ مربع کیلو متره وعمقی غیر معیندر .

قیر شهره غایت یقین اولان دیکر برکوله دخی قعرینك بولنه‌مامسندن طولایی دیبسز کول دیرلر . بونلرك هر ایکیسنده دخی کثرتله بالق موجوددر .

دیبسز کولك صویی اینجه بر دره- جك ایله قزل ایرمغه قاریشور .

نفوس : قیرشهرسنجاغنی ۱۱٦۹۹۹ اسلام ۱۷۹٤ روم ۳٤٦ ارمنی‌که جمعاً ۱۱۹۱۳۹ نفوس جامعدر .

مكاتب : داخل لواده ١٠٠ قدر محله مكتبي برباب رشديه مكتبي اوچ باب ارمني برباب روم مكتبي موجوددر.

مكاتب مزبوره‌نك معلمينى مكتبلرك اعدادى وترقئ معارفك اهميتى نسبتنده‌در

لواده ٧ : ١٥ ياشلرينه قدر اولان شادانك عددى ٥٤٢٠ نفوسه بالغ وسكنهٔ موجوده‌سى ميانده اوقيوب يازمق بيلنلر $\frac{1}{5}$ نسبتنده‌در .

محصولات : سنجاغك قابليت زرعيه‌سى يولنده ايسه‌ده اراضينك قسم اعظمى زراعتدن محرومدر.

كرك محصولات ارضيه وكرك حيوانات اهليه‌سى ايچون جدول آتى برفكر مخصوص اعطا ايدر .

(١)

	بغداى كيله	ارپه كيله	چاودار كيله	سائره كيله	يكون كيله
نفس قيرشهر قضاسى	٥٠٠٠٠٠	٣٠٠٠٠٠	٥٠٠٠	١٥٠٠٠	٨٢٠٠٠٠
كسكين »	٢٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠	»	١٠٠٠٠	٣١٠٠٠٠
مجيديه »	٥٠٠٠٠	٢٥٠٠٠	»	٥٠٠٠	٨٠٠٠٠
يكون	٧٥٠٠٠٠	٤٢٥٠٠٠	٥٠٠٠	٣٠٠٠٠	١,٢١٠٠٠٠

(٢)

	قيون رأس	تفتك رأس	عادى كچى رأس
قيرشهر مجور حاجى بكتاش	١٢١٠٠٠	٥١٨٨٠	٣٠٨٦٦
كسكين	٨٣٩٦٠	٩٦٩٤٤	٣١٢٥١
مجيديه	٨٥١٥٢	٥١١٥٩	١٨٥٣٠
رأس يكون عمومى		٥٧٠٧٤٢	

يوللر : ممالك محروسه‌نك هر جهتنده اولديغى كبى قيرشهر سنجاغنده دخى شوسه يوللرى براهميت فوق العاده ايله انشا قلنمقده‌در .

باشلوجه يوللر ٣٠ كيلو متره طولنده انقره‌دن وقيصريه‌دن كلان طرق ايله شوسه‌سى هنوز اكمال ايديلان ٩٠ كيلو متره طولنده معدن طريقى وقزل ايرمغى بر كوبرى ايله كچه‌رك نوشهره منتهى اولان طريقدر نقلياتده عربه ودوه قوللانيلمقده‌در .

تقسيمات : قيرشهر سنجاغى نفس قيرشهر كسكين مجيديه قضالرينى مشتملدر .

قيصريه . — « Mazacco » « Cesarée »

«٧٢٠٠٠» (٤٥٠٠٠ اسلام ٩٦٠٠ ارمنى ١٤٤٠٠ روم ٨٠٠ قتوليك ١٢٠٠ پروتستان) .

انقره ولايتنده سنجاق مركزى
اولوب اناطولينڭ نامدار شهرلرندن
وتجارتگاه بلده‌لرندن بريسيدر .

ولايت مركزينڭ جهت جنوبيسنده
والتمش بش ساعت قدر مسافه‌ده
وارتفاع وعظمت جهتيله اناطولى
طاغلرى مياننده شهرتشعار اولان
ارجكز طاغنڭ اتكنده‌واقع براووه‌ده
مبنى در .

قيصريه‌نڭ تاريخ تأسيسى مختلف
فيه برمسئله اولوب بعضيلرى مؤسسى
مژاق نام ذات اولمق اوزره بيان
وحتى مژاقيه اسمنى بوجهتله آلديغنى
اثبات ايديورلر .

هرحالده شمديكى اسمنى اولان
قيصريه‌يى روما قيصرلرندن تيبرقپادونيايى
استيلاسيله پاى تخت حكومت اوله‌رق
قيصريه‌سنى انتخاب ايتمسندن صكره اخذ
ايتديكى متفق فيهدر .

حكمدار مزبور قيصريه‌يى فوق
العاده تزيين ودرونده برده ضربخانه
تأسيس ايلمش ايدى .

بالآخره شهر برزلزلهٔ مدهشه‌ده
خراب اولمش ايسه‌ده ينه معموريت
قديمه‌سنى اكتساب ايلمشدر .

شهرڭ اطرافى باغ وباغچه‌لرله محاط
وارجكزدن اينان خفيف وبراق
صولرله ريان اولمغله اهالئ بلده يازڭ
صيجاغنى بوباغلرده امرارايتمكده‌درلر.

شهرڭ موقعى ارجكز طاغنڭ
اتكندن اعتباراً ١٠٠٠ متره قدر
مرتفع اولوب تبدلات وتحولات
هوائيه‌يه زياده‌سيله معروضدر .

ايام صيفده ٣٣ درجه‌يى بولديغى
وبعضاً + ٢٠ درجه‌دن اوچ بش
كون ظرفنده ميزان الحراره — ١٠
درجه‌يى اشعار ايتديكى مسبوقدر .

نفس قيصريه‌ده ٨٣٧٢ دكان ١١٥
فرون ٣٠ خان ١١ حمام ١٥٠ جامع
٥٨ مكتب ٣٩ مدرسه ١٢٩٠ جلد
كتابى حاوى ايكى كتبخانه ٣١ تكه
٨ كليسا برقشله بردپوى برغرباخسته‌
خانه‌سى برغازينو وكهرچله اعمالنه
مخصوص فابريقه يوز يكرمى اوچ چشمه
اللى انبار وصمانلق ١٠٠ عرصهٔ حاليه
٦٠٦٨ باغ ١٦٧٥ باغچه ٤٤٨٤
ترلا ٥٤ چاير وسائره موجوددر .

مظنهٔ كرامدن ابراهيم تنوزى
نجم الدين كبرى ملك غازى اميرسلطان
وتاج الدين ايله سبط نبى جناب حسين
شهيدڭ نجل نجيلى حضرت زين العابد-
ينڭ تربهٔ معطره‌سى زيارتگاه خواص
وعوامدر .

قيصريه قضاسى : نفس شهر ايله
١٣٢ قريه قيصريه قضاسنى تشكيل
ايدر .

قيصريه سنجاغى : شمالاً يوزغاد
سنجاغى شرقاً سيواس جنوباً قونيه
ولايتلرى غرباً قونيه ولايتى ايله قير
شهر سنجاغى ايله محدوددر .

اهاليسى ١٣٦٥٩٠ اسلام ٢٥٤٤٩
روم متباقيس ارمنى قتوليك پروتستان

اوله‌رق ٢١٠ بيك نفوسدن عبارتدر. اراضيسی وولقانی وبازاليتك قياله متصل وطوپراغی بو قيالر اوزرنده اينجه برطبقه تشكيل ايتمشدر.

مشهود اولان لاولر ارجكزك وقتيله حال اندفاعده بولنديغنی ارائه ايدر.

ارجكز طاغی اناطولينك اك يوكسك بريبغی اولوب ١٠ ميريا مترو تربيعنده برمحل استيعاب ايتمشدر.

ارتفاعی ٣٩٦١ متره‌در اوزرنده آثار وولقانيه مشهوددر.

وقتيله اورمانلرله مستور اولديغی حالده بوكون اورماندن اثربيله يوقدر.

قزل ايرمق ايله قره صو دنيلان ملاس چايی لوايی سقی ايدر.

قزل ايرمق اوزرنده وقيصريه‌يه التی ساعت مسافه‌ده واقع تك كوز نام جسر عتيق متانت ورصانت جهتيله امثالسز دينه بيلور.

سنجاغك قضا ونواحيسی بروجه آتيدر:

قرا	نواحی	قيصريه قضاسی
١٣٢	قره‌حصار	اينجه صو
٣٨	كستره	دوولو

لوانك محصولات ومصنوعاتی فوق العاده وهله حيوانات اهليه‌سی بر مقدار عظيمه بالغ اولور.

قيصريه .— Césarea-palestine «استرا. تونيكيا» ارض فلسطينده سامارساحلنده آرسوت ايله تنتوره اراسنده برشهر قديم اولوب بيوك هرود طرفندن قبل الميلاد ٢٥ تاريخنده قيصر اوغوستك شرفنه اوله‌رق تأسيس اولنمشدر. وسپاسين بوشهره Golonie primer flavia نامنی ويرمش ايدی.

عصر عالیٔ جناب فاروق اعظميده ابو عبيدة الجراح طرفندن قبضهٔ تسخيره كچيرلمش وبرنجی بودوئن طرفندن الندبغی حالده ١١٨٧ صلاح الدين ايوبی واسطه‌سيله استرداد اولنمشدر. بالآخره ١١٩٠ ده اهل صليبه ١١١٩ ده تكرار يد اسلاميانه انتقال ايلدی.

ملك بيبرس ١٣٦٥ ده و ملك اشرف ١٢٩١ ده شهری كاملاً تخريب ايتمشلردر.

قيماس .— ازميد سنجاغنك قندره قضاسنده بر ناحيه‌در.

قيوجق .— سيواس ولايتنك توقاد سنجاق ونيكسار قضاسنده برناحيه‌در.

قيومحمود .— ولايت مزبوره‌نك قوچكيری قضاسنده بر ناحيه‌در.

قيون اغيلی .— انقره ولايتنك مجا ليججيق قضاسنده برناحيه‌در.

قيی .— اطنه ولايتنك جبل بركت سنجاغنك عثمانيه قضاسنده بر ناحيه‌در.

(زور سنجاغی خریطه‌سی)

انقره ولايتی
خداوندكار ولايتی
اقشهر كولی
اكرديركولی
بوردور
الماللی
انطاليه
انطاليه كورفزی
علائيه
قونيه
قره طاغ
اق كول
اركلی
نغده
آدنه ولايتی
اقسرای
نوشهر

(مدینهٔ منوره و حوالیسی خریطه‌سی)

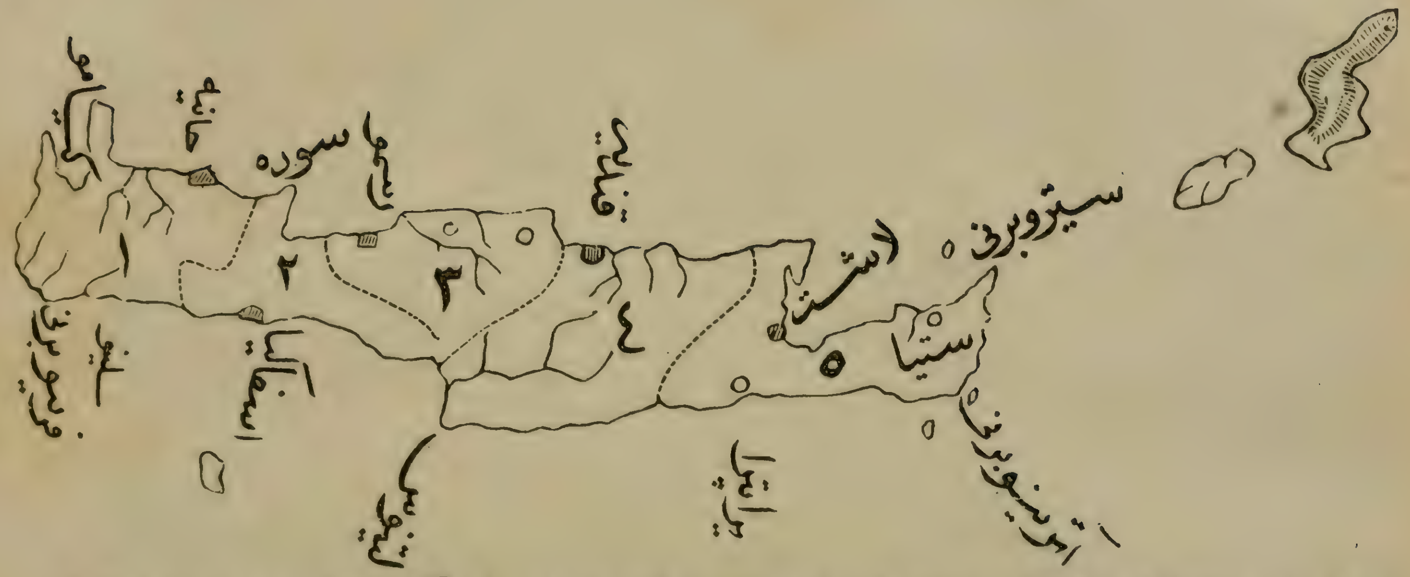

(٥) لاشيد سنجاغى (٤) قنديه سنجاغى (٣) رسمو سنجاغى (٢) اسفاكيا سنجاغى (١) حانيه سنجاغى

كريد ولايتى

(قیصری شهری)

(جده ليمانى)

(مكهٔ مكرمه‌نك پلانی)

(طرابلس غرب ولایتی خریطه‌سی)

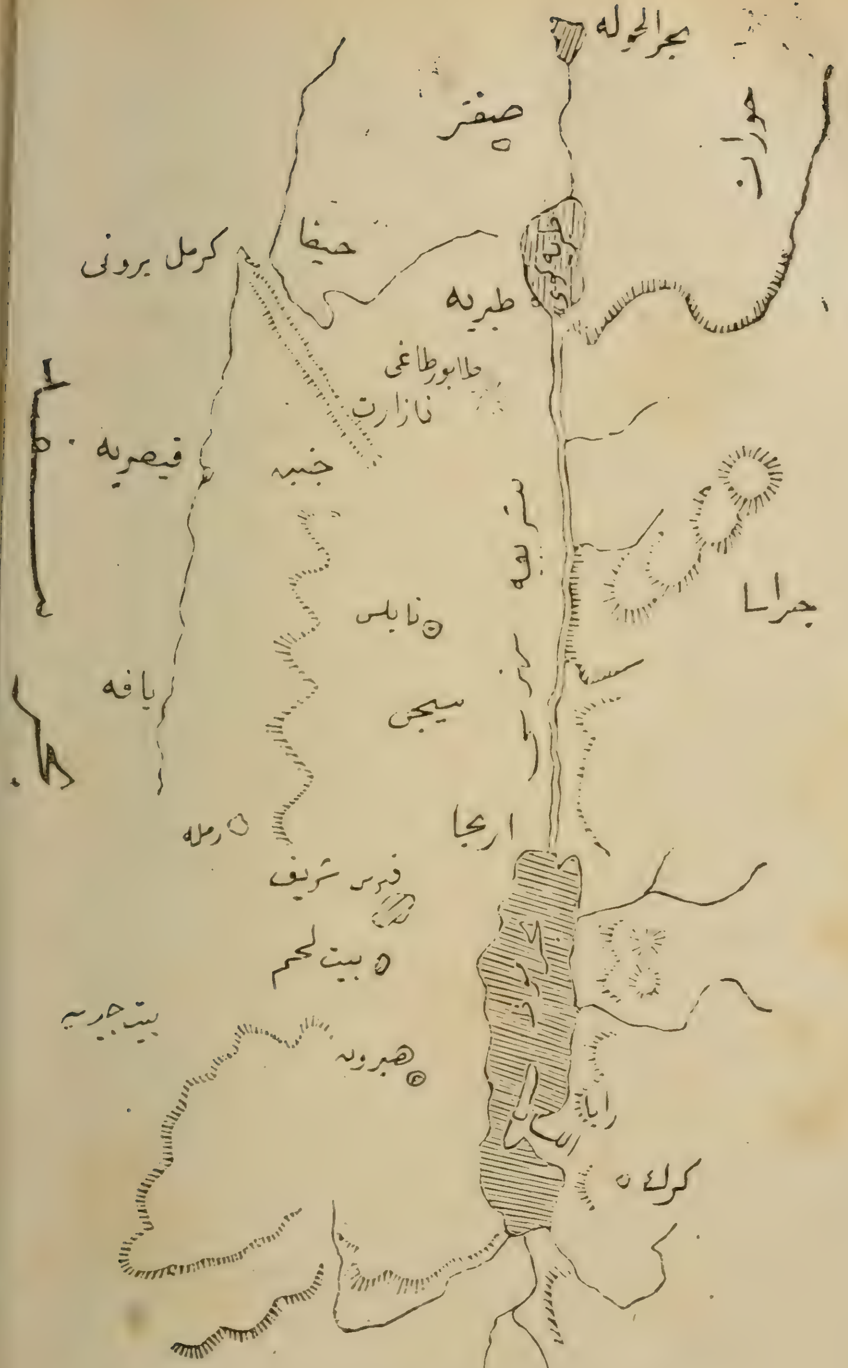

(قدس شریف سنجاغی و ارض فلسطین)

(عربستان شبه جزیره‌سی خریطه‌سی)

ممالك عثمانیه‌نك
تاریخ
و
جغرافیا لغاتی

اثر

طوپطاشی عسکری رشدی واسکدار مکتب اعدادیٔ ملکیسی

جغرافیا معلمی قول اغاسی

علی جواد

(قسم اول لغات جغرافیه)

جلد ثالث و ذیل

عموم مکاتب عسکریه‌یه قبولنه مجلس معارف عسکریه طرفندن قرار ویرلمشدر.

معارف نظارت جلیله‌سنك ۱۵۲ نومرو و ۱۸ مایس سنه ۳۱۲ تاریخلی
رخصتنامه‌سیله طبع اولنمشدر

استانبول

(قصبار مطبعه‌سی) باب عالی جاده‌سنده نومرو ۲۵

۱۳۱٤

حرف الكاف

كاخته. — معمورة العزيز ولايتنده ملاطيه سنجاغنده قضا مركزی بر قصبه اولوب ملاطيه‌نك ١٢ ساعت اوزاغنده وفرات نهری كنارنده وبرجبل اوجنده واقعدر.

كاخته قضاسی: سنجاغك جنوب شرقيسنده واقع اولوب بشبيك قدر اهالی‌يی جامعدر.

مشهور الما طاغی داخل قضاده‌در. قضا فرات حوضه‌سنده اولوب نهر مزبور توابعندن اولان بولام نام نهر ايله ارروا اولنمقده در. عشاير اكراددن جهانبكلی پوسكلان كركر زركان نحودلو قبيله‌لری مسكوندرلر.

كارير. — ارضروم ولايت ولواسنك كيغی سنجاغنده بر ناحيه‌در.

كاظميه. — بغداد ولايت ولواسنه مربوط بر قضادر.

مركز قضا اولان كاظميه قصبه‌سی بغداده بر بچق ساعت مسافه‌ده ودجله كنارنده اولوب ائمه اثنی عشردن «موسى الكاظم» حضرتلرينك مرقدينی حاويدر.

بغداد ايله كاظميه اراسنده دجله سواحلنی تعقيب ايتمك اوزره بر طرمواي خطی موجوددر.

كاوورطاغی. — امانوس سلسله‌سی منسوباتندن اولوب ٣٢٣٣ متره ارتفاعنده‌در.

جبل بركت ماده‌سنه مراجعت اولنه.

كاهكك. — سيواس ولايت ولواسنده بر ناحيه‌در.

كبان معدن. — معمورة العزيز ولايتنك مركز سنجاغنده و سنجاغك غرب شماسنده بر قضا اولوب مركزی اولان معدن قصبه‌سی مركز ولايته ١٠ ساعت بعد ومسافه‌ده وفرات نهرينك شرق ساحلنده مبنيدر.

معدنده ايكی جسيم مغاره موجود اولوب برنده كبريت رصاص ديكرنده قاربون رصاص جوهری استحصال اولنور.

بو مغاره‌لرده قالخانه‌نك لغوندن اقدم بهر سنه ايكی بيك قوغه قدر جوهر چيقارلمقده ايدی.

ارغوان ناحيه‌سيله برابر قضاده ١٥٠٠٠ نفوس موجود اولوب بو ميانده ترميكان و دربجان اسمنده ايكی ده كرد عشيرتی واردر.

كبسود. — خداوندكار ولايت قره‌سی سنجاغنده بر ناحيه مركزی اولوب صو صيغيرلغی نام چای اوزرنده واقعدر.

كبيسه. — بغدادولايت ولواسنده وفرات نهری اشاغيسنده چولده بر موقع اولوب شام و حجاز سمتلرينه كلان طريقلر بوراده تلاقی ايدرلر.

كتانبولی. — ادرنه ولايتنك تكفور طاغی سنجاغنده برناحيه‌در.

كچی بورلو. — قونيه ولايت وحميد اباد لواسنده بر قريه‌در.

كدغره. — وزيركوپريسی ماده سنه مراجعت اولنه.

كدوس. — «كديس» «قادی»، كدوس قصبه‌سی قديم قادی شهرينك محلنده مؤسس اولوب هرموس دنيلان كديس چاينك منبعی جهتنده وبر اوچروم نهايتنده‌در شهرك محصولات ومعمولاتی شهر مزبور ايله ازمير وداها سائر بلاد متيعنه ايله توصيل ايدلمش اولديغندن شهرك اهميتی بو سايه‌ده فوق العاده تزايد ايتمشدر.

قصبه‌نك طوبراغی سياه وخانه‌لری سياه كيل ايله ملون واوزرلری طوبراق ايله مستور اولمغله يوكسك بر محلدن قصبه‌يه باقلدقده غايت قسوت انكيز برمنظره ارائه ايدركه بو منظره ولون هيچ بر شهر وقصبه‌ده مرئی دكلدر.

مبانيسی ميانده ياالكز برجامعشريف نظرربا برحالده‌در.

بونك زمان بناسی اسكی دكلسه‌ده طرز انشاسی استانبول جامعلرينی انديرر.

وقصبه‌ده واقع مبانیٔ عتيقه انقاضيله انشا اولنديغنه دلالت ايده‌جك اماره‌لر موجوددر.

خانه‌لری قيالرك تپه‌لرنده مبنی اولوب بينلرنده‌كی وسائط مواصله اكری بوكری چيغيرلردن عبارتدر.

شهره حاكم اولان سيوری بر تپه اوزرنده‌كی قلعه‌سی پك قديم اولوب اليوم قيا اوزرنده محكوك نردبانلرينك اثاری كورلمكده‌در.

قادی قصبه‌سی اسكی ماكدونيا مهاجرلری طرفندن اسكان اولنمغله ماكدونياليلره بعض مؤرخين طرفندن قادی سكنه‌سی نامی ويرلمسی بوندن ايلرو كلمشدر. هرموس نهری اوزرنده‌كی كوپری اهاليسی نزدنده برقديم اثر اولمق اوزره تلقی ايدلمكده ايسه‌ده صور انشائيه‌سنه نظراً قرون وسطی مالی اولديغی مقوس كمرندن اكلاشيلمقده‌در.

كدوزچايی. — خداوندكار ولايتنده مراد طاغندن بنعان ايله عشاق قصبه‌سنك جهت غربيسنده آيدين ولايتی حدودينه دخول ايدر.

ولايت مزبوره داخلنده شرقدن غربه طوغری بر وضعيتله جريان وقپلان آلان طاغلری اراسنده وقوله وصالحلی

ومغنيسا قصبه‌لرینك شمالندن وبقیننده‌ن كچه‌رك جسیم مغنیسا اووه‌سنی اسقا ایلر .

صاغندن و صولدن بر چوق تابعلر آلدقدن صكره اخیراً حفر اولنان مجرا واسطه‌سیله ازمیر كورفزینه دوكیلور .

اشبو نهر منمن قضاسنده پك چوق اراضی‌یه مضرت ایراث ایتمكله حكومت بر طاقم سدلرله خسارات واقعه‌نك اوكنی آلمشدر .

كربلا . — بغداد ولایتنده كربلا سنجاغنك مركزی اولوب سنجاغك وسطنده وشامیه چولنه قریب بر موقعده واقع آلتی بیك خانه واوتوز بیك نفوسی حاویدر .

نهر فراتدن ایریلان حسینیه قنالی لوادن بر چوق اراضی سقی ایدرك كربلایه منتهی اولور . مكاتب ابتدائیه هنوز تشكل ایتمدیكندن موجود مكتبلر صبیان مكتبی طرزنده‌در .

اهالینك باشلوجه صنعتلری زراعت تجارت وصنایع سائره ایله متعیشدرلر .

سبط نبی جناب حسین ابن علینك مشهد سعادتی واول كلبن باغ اصالتك تربهٔ معطره‌سنی حاوی اولدیغی جهتله ایران وسائر سمت وجهاتدن سنوی برچوق زوار كله‌رك اهالیسی بویوزدن كلی مستفید اولمقده‌در .

كربلاده نجف طاشلری وتسبیح وكهربا كردنلك وبیلازیكلر اعمال اولنه‌رق زواره فروخت اولنور .

كربلانك براز اوزاغنده كسرویلر زماننده‌ن قالمه ضیفر نامنده برقلعهٔ متینه موجود اولوب نعمان ابن المنذر ابن ماءالسما طرفندن انشا اولنمش واراده‌ن ایكیبیك سنه‌یه قریب بر زمان كچدیكی حالده الآن علی اصله قائم اولمسی متانت ورصانتنك درجه‌سنی ارائه‌یه كفایت ایدر .

كربلا سنجاغی : ولایتك جنوب غربیسنده‌ن عبارت اوله‌رق طولاً ۳۰ وعرضاً ۲۳ ساعت امتداد ایدر .

اهالیسی قسماً عشایر عربانده‌ن عبارت اوله‌رق ایكی یوز بیكه قریبدر .

كربلا عشایری اون قسمه منقسم اولوب جمله‌سی زراعت وفلاحت وحیوان بسلمك ویتشدرمك ایله مشغولدرلر .

السنهٔ متكلمه‌سی تركجه عربجه وفارسجه و مذهبلری سنی شیعی .

اراضیسی هر درلو زراعته مساعد وهله فراتدن ایریلان هندیه وحسینیه كبی جدوللرله ایوجه اسقا اولندیغندن محصولاتی پك بركتلی‌در .

لوانك طاغ واورمانی یوق ایسه‌ده شفاثیه ناحیه‌سیله كربلا اراسنده غایت جسیم بر مملحه موجود وبوندن سنوی ۱۰۰۰۰۰ قیه قدر طوز استخراج ایدیلور . لوانك طرق ومعابری قره ونهر وجدوللردن وبونلرك وسائط نقلیه‌سی اوفاق تفك سفائن وقایقلردن عبارتدر .

سفائن هریره بالسهوله یناشدقلری جهتله مخصوصاً اسكله‌لری یوقدر .

محصولاتی پاموق سیسام عراق وهندی جنسندن تنباکو افیون حنطه شعیر پرنج ماش مرجمك دخن داری بوکرلجه باقله کبی مزروعاتدن عبارتدر. لواده حاصل اولان پرنج هندیه قضاسنده اولوب مصره رقابت ایده‌بیلور. تجارتی مناسب ومهم بر راده‌ده اوله‌رق هندستان طرفلرینه خرما یکمز عبا اخراج وخارجدن بز بصمه چوقه ایله عطاریه ادویه توتون تنباکو شکر قهوه چای کبی شیلر ادخال اولنمقده‌در.

ادخالات اخراجاتك یوزده ایکیسی نسبتنده‌در.

حیوانات اهلیه‌سی آت قیصراق دوه مرکب اوکوز اینك مانده قیون کچی اولوب حیوانات وحشیه‌سی آزدر.

لوا اراضیسی خطهٔ عراقیه‌نك تاریخ اسلام نقطهٔ نظرنده حائز اهمیت بر قسمی ووقایع مشهوره‌نك محل وقوعی اولدیغی کبی مشتاقین آل رسول کبریا اولان عشاقك زیارتگاه مقدسنی حاوی برخطهٔ مبارکه‌در.

مظنه‌دن مؤمن بابا ایله سلطان شعرا اطلاقنه سزا اولان فضولی بغدادی دخی کربلاء معلاده ارامکزین استراحت ایدیدر.

سنجاق نفس کربلا ایله مرکزی طویریج قصبه‌سی اولان والی بیك قدر کوه تعبیر اولنور حصر قلبه‌لرده مسکون اهالیی جامع بولنان هندیه ومرکزی تربهٔ معطرهٔ حیدر کراری محتوی نجف اشرف قصبه‌سی اولان نجف قضالرینی مشتملدر.

کربه. — قارباطوس ماده‌سنه مراجعت اولنه.

کرچوس. — دیاربکر ولایتنك ماردین سنجاغنده مدیات قضاسنده بر ناحیه‌در.

کرد عشیرتی. — مورطنه ماده سنه مراجعت.

کرد قچاغی. — ارضروم ولایتنده برناحیه‌در.

کرد نوحی. — سیواس ولایت قره حصارشرقی سنجاغنده صو شهری قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

کردو. — وان ولایتنده حکاری سنجاغنده شمدینان قضاسنك برناحیه‌سیدر.

کرده. — قسطمونی ولایتنده بولی سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب بولینك ٥٠ کیلومتره شرقنده وارن طاغنك ورساننده و درسعادتدن ایران حدودینه منتهی اولان جادهٔ کبیره اوزرنده درکه مذکور جاده‌نك بولیدن کرده یه قدر قسمی کاه یشیللکلر واورمانلقلرله مستور وضیای شمسه حائل اوله‌جق درجه‌ده ساقلری یکدیکره ملاصیق محللردن وکاه زمردین چایرلقلر وکوناکون میوه اغاجلریله مزین وادیلردن مرورایتدیکی

جهتله منظره‌سی نظرلره غایت دلربا بر صورتده عکس انداز اولمقده‌در .

قصبه‌نك اطرافی میوه اغاجلریله محاط بغچه‌لر اولوب اقلیمنك مساعده سنه كوره اشجار میوه‌دار فوق العاده صورتده نشوونما بوله‌رق دنیانك میوه جهتله‌ك برنجی اقلیمی صره‌سنده تعداده سزاواردر .

كره‌ده‌نك اسكی اسمی قراتیا اولوب كره‌ده اسمنك بوندن مأخوذ اولمسی شبهه‌سزدر .

فلاویوپولیس اسمی دخی بوندن صكره‌در .

بطلیموس هرایكی اسمنی دخی بیان ایتدیكی كبی اسكی سكه‌لرده دخی موجوددر .

بیزانس دورنده بو شهر مركز رومان وبو حوالینك بلاد مشهوره‌سی میاننده بولندیغی حالده قسطنطنیه پطریقلكی اداره‌سنه ادخال قلنمش ایدی

قراتیا راهبی اولان ایپفان افس مجلس روحانیسنده حاضر بولنمش ایدی .

كره‌ده قضاسی : بولی سنجاغنك جنوب شرقیسنده كنغری سنجاغنك غربنده واقع اولوب شمالاً حمیدیه قضاسی شرقاً كنغری سنجاغی جنوباً انقره ولایتی غرباً بولی مركز قضاسیله محاطدر .

اهالیسی ٤٥٢١٨ نفوسدن عبارت اولوب جمله‌سی اهل اسلامدر .

اراضیسی الغاز . ارن . الاطاغ ایله عارضه‌لی اولوب مذكور طاغلر آراسنده غایت قیمتدار وادیلر موجوددر .

اولو چایك ایكی عدد منبعی قضا داخلنده اولوب بریسی كره‌ده جوارنده ارن طاغنده دیكری الاطاغ سمتنده چاوشلر موقعنده در .

قضاده طوزله كولی وقره كول اسمنده ایكی كوچك وفقط جوارنده آثار عتیقه‌یی حاوی اولدیغی جهتله تاریخ نظرنده اهمیتلی باشلوجه ایكی كوچك كول واردر .

محصولاتی باشلوجه میوه‌در .

بولی سنجاغنك میوه‌سنك قسم اعظمی كره‌ده قضاسی حاصل ایدر قضاده سنوی ٥٠٠٠٠ لیره‌لق میوه چیقار ودرسعادت ایله بلاد سائره‌ده صرف اولنور .

حیوانات اهلیه‌سی ٢٠٣٦٤٧ رأسدر مصنوعاتی یرلی بزی ایله جلوددر .

كرك . — سوریه ولایتنده معان سنجاغنك مركزی‌در .

بورانسی یكی مركز حالنی اكتساب ایتمكله اسباب عمرانی ناقصدر .

كركوك سنجاغی . — شهر زور ماده‌سنه مراجعت اولنه .

كركوك . — موصل ولایتنه تابع شهر زور سنجاغنك مركز اداره‌سی وهمنامی اولان قضانك مقری اولوب اسكی اسمی قوركورادر .

اهالیسی یکرمی سکز بیکی مسلم
رتیوزی کلدانی بیك آلتیوزی اسرائیلی
ولمق اوزره اوتوز بیك نفوسدن
بارتدر.

قصبه‌ده متعدد مدارس ومکاتب
سلامیه ایله بر باب کلدانی خرستیانلرینه
خصوص آیروجه مکتب واردر.

قصبه‌ده ٤٧٣٠ خانه ١٢ خان
١١٨ مغازه و دکان ١٢٨٤ ترلا
٣٠ وقف اراضی ١٨٠ باغچه ٣٢
امع و مسجد ١٠ درکاه ١٨ مکتب
حمام ٣ فورون ٦٤ دکرمن ١ قشله
١ باب قره‌غولخانه موجوددر.

کرکوك قدیم شهرزور شهری
یدر مذکور شهرك خرابه‌لری الآن
لیمانیه قصبه‌سنك جنوبنده مشاهده
لنمقده‌در.

کرکوك قصبه‌سی غیر طبیعی بر تپه
زرنده اولوب بو ارتفاع بالطبع
رافه حاکمیت فکریله ویرلمشدر.

قصبه کرچه ایوجه بنا اولنمامش
سه‌ده ینه لطافتدن عاری دکلدر.
ی ایچ قلعه‌یی حاوی اولان یوقاری
کری اشاغی اولمق اوزره ایکی
ندر.

صوینك چوقلغی باغچه‌لری احیا
وب هر نوع میوه یتشور.
لیمون پورتقال خرما اغاجلری کبی
اقع حاره‌یه مخصوص اشجاری حاوی
چه‌لردن کلیتلی حاصلات آلنور.

پورتقال و لیمون چیچکلرندن بر نوع
چیچك صویی استحصال ایدیلور.

کرکوك قضاسی: شهرزور سنجاغنك
مرکز قضاسی اولوب بش ناحیه ایله
٣١٠ قریه‌دن مرکبدر.

بو قضا فوق‌العاده صولاق ومحصو-
لدادر. جبل حمرین ایله قره چوق
طاغلری باشلوجه طاغلریدر. قضا
داخلنده غایت زنکین نفت قیولری
واردرکه اهالی بونلری کیجه‌لری موم
وغاز یرینه استعمال ایدرلر.

قصبه‌نك بر آز اوزاغنده باباغورغور
نام محلده طوپراغك یاریقلرندن مائمی
علولرك چیقدیغنی مشاهده اولنمقده‌در.

کرکمیه. ـ «Carchemis» «Circesium»
خابور چاینك فراته قاریشدیغی محلده
برقریه‌در.

کرمانلی کول. ـ اناطولیده بر کول اسمیدر.
محیطی ـ ٢ فرسخدر.

کرمپه برونی. ـ بحر سیاه ساحلنده و
قره اغاج برونك التی فرسخ شرق
شمالیسنده واقع بر بروندر.

کرمل. ـ جبل قارمل ماده‌سنه مراجعت.

کرمیلی چایی. ـ یشیل ایرمغك مهم برتابعنك
اسمی در.

کرنیه. ـ «Ciuyria» «Cér-aunia» قبریس اطه-

... شمال ... ساحلنه قريب بر
موقعده‌در.

گرمه — آيدين ولايتنده منتشا
سنجاغنده ميلاس قضا
سنك بر ناحيه‌سيدر.

١٠ قريه ٢٥٥١ نفوسي جامع
اولوب مركزي ٤٤١ نفوس ٢٥
خانه‌لي عثماني بر قريه‌سيدر.

گره‌سون — طربزون ولايت
ولايتنده اوچ سنجاقدن بريدر.
شمالاً بحر سياه شرقاً طربزون
غرباً اوردو قضالري جنوباً سيواس
ولايتنه تابع قره‌حصار شرقي سنجاغيله
محدوددر.

اهاليسي:

اسلام	٥٦٧٦٤
روم	٦٨٤٤
ارمني	٩٢٥
يكون	٦٤٥٣٦

مجموعدر.

قضا ٦٤٤ قريه‌دن مركب ولايتك
اك كشف موقعلري اولان الكوي
بر حرارتده ... ٣ ناحيه‌يي
محتويدر.

اراضيسي دگزه قريب وطاغلق
واورمانلق مستور وانجق حاله
محافظه اتصال ايتمشدر.

ميزان الحراره ... ٢٨ وقيشين
٣ درجه‌يي ارقه ايلر. ميوه جاريه‌سي
وكثرت طاغلردن ايندكلري دگزه نصب

ايدلكي صو ... ... صو ... كتيب
... ... جهته ... ...
... اورمانلري ثابت كيشي بو
... حالي ... ...
ايتمش ... ... كرل ... ...
بولنور.

قضاده:

جامع	٩٥٦
درگاه	١
مكتب	١١١٧٩
...	٤
حمام	٣٠
دگرمن	١٥٠
فرون	١٩٣

موجوددر.

قضا ... ساحل ... ...
وبحر ... ... بحري ...
... ...
... مشهور اولان ... ايله ...
ولايتك ... ...
٥٠ كيلومتره ... ...
... معدن كشف اولنمشدر.

... وقورقلق ... ...
... رنكلي ... ...

ولايتك ... ...
معدنلري ... ... قضانك ...
لات ... روجه آتيدر:

فندق	٢٥٠٠٠٠٠	كيلوغرام
مصر	٢٥٠٠٠٠	كيلو استانبول
فصول	١٠٠٠٠٠٠	قيه
برنج	٥٥٠٠٠٠	«

۰۰۰ ۱۲ اقچه‌لق اكثری قهوه‌لی قماش میوه
۰۰۰ ۳۰ تیه شراب

مركز قضا اولان كرهسون قصبه‌سی صاحلده واقع اولوب ۴۴۴۰ نفوسی جامعدر.

قصبه‌ده ۱۴۰۰ خانه ۴۰۰ دكان ۲۵ خان ۳۰ فرون ۵ حمام ۱۵ دكرمن ۱۱ جامع ۱ دركاه ۹ كلیسا ۲ قشله واردر.

ایچلی كوچه‌ده اسكله صالاری قومپانیه‌سی ایله اداره مخصوصه واپورلری ولوید وكرجی قومپانیه‌لری واپورلری ایلد شد ایدرلر.

كرهسون قدیم Cerasus قصبه‌سنك محلنده مؤسس اولوب بو اسم قصبه‌یی محیط اولان كراز اغاجلرینك رائحه وكوزللكندن ایلرو كلمشدر. شهری یكیدن بنا ایدن میتریداتك پسری بدری فارناس كندی اسمی بو شهره اعطا ایدرك فارناسیا تسمیه ایتمشیدی.

لوكولوس رومه‌یه بورادن كراز اغاجی نقل ایتدكده فارناسیا اسمی اونوتدورارق Cerasus وبونك جزئی تغییریله كراسون نامی تعمیم ایتمشدر.

قصبه‌یی محیط اولق اوزره تپه‌دن اشاغی طوغری وساحل بویجه امتداد ایلیان سور فارناس قصبه‌سنك آثارندن اولدیغنه شبهه یوقدر.

تپه‌نك اوزرنده بر برج وقله‌لری حاوی خراب بر قلعه ایله برقیو وبرلر اوزاقده بر آمفیتاتر وبر مغاره وبراز

اشبو ده كبیش وصولی خالص شیره صالح ركبو موجوددر.

قصبه‌نك اطرافنده موجود اولان اشجار یك چوقلی بر مصرف ایله زرع اولنان حاصلات توزیع اولنمه‌یوركه بو حالده كرهسون قره دكزده یك عالی بر لیمان واسكله حالی اكتساب ایدر.

ولیانك اشاغی جانبنده اولان سیواس توقاد جهتلری ایچ ولی كه كرهسونه بر طریق ساز اسكله‌لردن زیاده كرهسون واسطه‌سیله محصولی كچه‌جكدر.

كرهسوندن ۲۲ كیلومتره غربنده اره‌تیاس نام قطعه‌یه یك اولان وبوكونكی كرهسون اطه‌سی دنیلان جزیره موجوددر.

بو نقطه‌ده بر سور خرابه‌سی ومناستر ابنیه واقاضی كی آثاره تصادف اولنمقده‌در.

Atria. macrasnessus. Dolichae. — كرید. — idéa. chtonia. curetis. candie. créta. telchinia. crète.

بحر سفیدده بر جزیره عظیمه اولوب ۳۴: ۳۵ درجه عرض شمالی و ۲۱: ۲۴ درجه طول شرقیده واقعدر.

قدیماً ۱۰۰ قدر شهری شامل اولمسنه نظراً هقتوپولیس اسمیه مسمی ایدی.

ساحهٔ بحر سفیدنك قسم شرقیسنده بولنه‌رق اوروپا قطعه‌سنك اك جنوبی

سنده شمال ساحلنده ساحله قریب بر موقعدر.

کرمه .— آیدین ولایتنده منتشا سنجاغنده میلاس قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

١٦ قریه ٢٢٨١ نفوسی جامع اولوب مرکزی ١٤١ نفوسی ٢٥ خانه‌یی محتوی دره قریه‌سیدر.

«Kérassunde»

کره‌سون .— طربزون ولایت ولواسنده اڭ مهم قضالردن بریسیدر.

شمالاً بحر سیاه شرقاً تیره‌بولی غرباً اردو قضالری جنوباً سیواس ولایتنه تابع قره‌حصار شرقی سنجاغیله محدوددر.

اهالیسی:

اسلام	٥١٧٦٤
روم	١١٨٨٤
ارمنی	٩٣٨
یکون	٦٤٥٢٦

نفوسدر.

قضا ١٤٦ قریه ومرکزی بولانجق ایدال کشاب موقعلری اولان اق‌کوی پیر عزیز عورجا نامنده ٣ ناحیه‌یی محتویدر.

اراضیسی دکزه قریب وطاغلق واورمانلرله مستور بولندیغی حالده محافظهٔ اعتدال ایتمشدر.

میزان الحراره یازین ٢٨ وقیشین ٣ درجه‌یی ارائه ایلر. میاه جاریه‌سی یوکسك طاغلردن اینه‌رك دکزه انصباب ایدن آق صو — بازار صو — کشاب دره — بوزاجق دره بطلمه صولرندن عبارتدر. اورمانلری غایت کنیش اولوب همان مملکتك نصفنی استیعاب ایتمشدر. اشجار مثمره‌دن کراز اغاجلری چوقدر.

قضاده:

جامع	١٥٧
درکاه	١
خانه	١١١٧٩
دکان	٧٤
خان	٢٠
دکرمن	١٥٠
فرون	١٩٣

موجوددر.

قضا سکنه‌سنك ساحلی قسمی بالقجی وایچریلرده‌کیلر معدنجی یعنی معدن اخراجیله تعیش ایدرلر ایدی‌که بوکیفیت الیوم مشهود اولان آثار ایله مثبتدر.

بولانجق قریه‌سی قربنده وساحلدن ١٥ کیلومتره قدر کریده سیملی بر قورشون معدنی کشف اولنمشدر.

ارباب وقوفك تخمیننه نظراً بومعدن بك زنکین طبقه‌لری حاویدر.

بوندن ماعدا تیمور باقر انتیموان معدنلری دخی بولنور. قضانك محصولات سنویه‌سی بروجه آتیدر:

فندق	٢٥٠٠٠٠	کیلوغرام
مصر	٣٥٠٠٠٠	کیل استانبولی
فاصولیه	١٠٠٠٠٠٠	قیه
برنج	٨٥٠٠٠٠	»

۱۲۰۰۰ عثمانلی التونی مقدارنده میوه
۵۲۰۰۰ قیه شراب

مرکز قضا اولان کره‌سون قصبه‌سی ساحلده واقع اولوب ۸۴۴۰ نفوسی جامعدر.

قصبه‌ده ۱۵۰۰ خانه ۵۰۰ دکان ۱۵ خان ۳۰ فرون ۴ حمام ٤ دکرمن ۱۱ جامع ۱ درکاه ۹ کلیسا ۱ قشله واردر.

اونبش کونده برکره مسازری قومپانیاسی ایله ادارهٔ مخصوصه روس ولوید وکرجی قومپانیه‌لری واپورلری امد شد ایدرلر.

کره‌سون قدیم Cérasus قصبه‌سنك محلنده مؤسس اولوب بو اسم قصبه‌یی محیط اولان کراز اغاجلرینك رایحه وکثرتندن ایلروکلمشدر. شهری یکیدن بنا ایدن میتریدادك بیوك پدری فارناس کندی اسمنی بو شهره اعطا ایدرك فارناسیا تسمیه ایتمشیدی.

لوکوللوس رومایه بورادن کراز اغاجی نقل ایتدکده فارناسیا اسمی اونودوله‌رق Cerasus وبونك جزئی تغییریله کراسون نامی تعمیم ایتمشدر.

قصبه‌یی محیط اولمق اوزره تپه‌دن اشاغی طوغری وساحل بوینجه امتداد ایلیان سور فارناس قصبه‌سنك اثارندن اولدیغنه شبهه یوقدر.

تپه‌نك اوزرنده بروج وقلعه‌لری حاوی خراب بر قلعه ایله برقیو وبراز اوزاقده برآمفیتاتر وبر مغاره وبراز اشاغیده کنیش وصویی خالص وشربه صالح برقیو موجوددر.

قصبه‌نك شمالنده موجود اولان انقاض پك جزئی برمصرف ایله برلیمان حالنه افراغ اولنه‌بیلورکه بو حالده کره‌سون قره دکزده پك مکمل بر لیمان واسکله حالنی اکتساب ایدر.

بولیمانك انشاسی حالنده ارزنجان سیواس توقاد جهتلری ایچون الك کسدرمه بر طریق سائر اسکله‌لردن زیاده کره‌سون واسطه‌سیله حصوله کله‌جکدر.

کره‌سوندن ۲۲ کیلومتره شرقده آره‌تیاس نام عتیقیله یاد اولنان وبوکون کره‌سون اطه‌سی دنیلان جزیره موجوددر.

بو اطه‌ده برسور خرابه‌سی ومناستر ابنیه و انقاضی کبی آثاره تصادف اولنمقده‌در.

کرید. — Aïria. macraonessos. Doliche. idéa. chtonia. curétis. candie. crêta. telchinia. crête.

بحر سفیدده بر جزیرهٔ عظیمهٔ عثمانیه اولوب ۳٤ : ۳۵ درجه عرض شمالی و ۲۱ : ٤۲ درجه طول شرقیده واقعدر.

قدیماً ۱۰۰ قدر شهری شامل اولمسنه نظراً هقاتوبولیس اسمیله مسمی ایدی.

ساحهٔ بحر سفیدك قسم شرقیسنده بولنه‌رق اوروپا قطعه‌سنك الك جنوبی

قسمی وجزایر بحر سفید شرقینك اك بیوك جزیره‌سیدر.

شمالی محیط اولان قسم بحری‌یه کرید دکزی جنوبنی احاطه ایلیان دکز قطعه‌سنه دخی لیبی دکزی نامی ویرلمشدر.

طولانی الشکل اولان جزیره منتهای غربیه‌سی اولان بوزا برونندن نهایت حدود شرقیه‌سی اولان سیده‌رو برونه قدر امتداد اعظمیسی ۲٤ کیلو متره واك زیاده عرضی ایدا طاغی حوالیسنده لیانو برونندن لیتینوس برونه دکین ۶۰ کیلومتره‌در جزیره آرمیرو و میرابللا کورفزلرنده ۲۰ و ۱۰ کیلومتره قدر طارلشه‌رق بو جهتله اوج قسم طبیعی‌یه افراز اولنور

اطه‌نك مساحهٔ سطحیه‌سی ۸۰۰۰ کیلومتره اولوب شمال غربیسنده واقع اسپاتا برونیله اوروپاده کائن مالیا برونی اراسی ۹۱ میل بحری وافریقای شمالی‌ده بوکا قریب مقدار بعید اولمغله جزیرهٔ مزبوره بحر سفیدك حوضهٔ شرقیه‌سنك وبالخاصه بر عتیقك نقطهٔ مرکزیه‌سنده وغایت مهم بر موقعده بولنمقده‌در.

نفوسی: کرید اطه‌سیله بوکا مربوط اولان جزایر سواحلیه‌سی ۲۹۲ بیك نفوسی محتویدر.

نفوس مزبوره‌نك جنس و نوعی بروجه آتی‌ در:

۱۲۸٤۹۰	اهالیٔ اسلامیه
۱۶۲۰۰۰	روم اهالی
۱۰۰۰	یهودی
۸۰۰	قتولیك وپروتستان
۲۹۲۲۹۰	یکون

اقلیم وهواسی: کریدك هواسی عمومیتله صاف وهله اووه‌لرده ودکزه قریب مواقعده یازین میزان الحراره ۳۲ درجه‌یی تجاوز ایتمز.

بویله موقعده قیش دخی معتدل اولوب ترمومترو - ۸ درجه‌ده توقف ایدر.

یاغمورلر یازین یاغماز ایسه‌ده صوك بهار وقیشده غایت شدتلی وسیللر حصوله کتوره‌جك درجه‌ده‌در.

طاغلرده قار تشرین اولك نهایتنده یاغمه‌یه باشلیوب نقاط مرتفعه‌سنده نیسان اواخرینه قدر دورر.

مواقع بسیطه ومنحطه‌نك قیشی ایکی آیدن زیاده دوام ایتمز قیشی کانون اول وثانی آیلرینه منحصر اولوب شباطده اغاجلر چیچك اچار واراضی ازهار کونا کون ایله زینتبخش انظار اولور.

طاغلر: کرید جزیره‌سنی بویدن بویه بر سلسلهٔ جبال قطع ایتمشدر. مذکور سلسله اوزرنده اوج مهم نقطهٔ مرتفعه ایلك نظرده کوزه چارپمقده‌درکه بونلر دیکر کثیرالعدد نقاط مرتفعه‌یه نظراً جزیره‌نك نقاط ثلثهٔ حاکمه‌سی مقامنده تلقی اولنمقده‌در.

مذکور نقطه‌لرك هر بری جزیره‌نك

لثهٔ طبیعیه‌سنك بهرینه حاکم
ونلرده غربده اق طاغ یعنی
ونا وسطده ایدا ویاخود
ی شرقده دیقتا ویا لاشید
خود سیتیا اسملریله مسمادرلر.

ووونا یعنی حصوله کتورن
تفاعی ۲۳۷٤ متره ارتفاعی
ب باشلوجه تپه‌لری شمال
ایت بولان قوریقوس واسپاتا
ام بولان ویقتینیوس وقرییو
نهایت بولان تی‌تیروس دن

طاغلر غایت صرپ وادیلری
رور کچیدلری حاویدرلر.

بالی جزیره‌نك وسطنی و اك
لنی استیعاب ایدر.

۲ متره ارتفاعی حائز اولان
اغ نصفه قدر جنوبه وشماله
غربه طوغری امتداد ایدن
غ و شعباتی حاوی اولدیغی
فندن یوقاری‌یه طوغری
رق ترقع ایتمشدر.

ذروه‌سنده دائما قار موجود
افه طوغری باقیلور ایسه
سفید دن ردوس و سائر
آسیا و اوروپا سواحلنك
اطی مشاهده اولنمقده‌در.

قسم اولان لاشید جبالی
ی قسم مهمه تفریق اولندیغی

حالده ارتفاعی دیکر اقسامه نظراً دوندر.

بونك اك یوکسك نقطه‌سی ۲۱٥٤ متره‌یی تجاوز ایتمز لاشید جبالنك برنجی قسمی جزیره‌نك شرق جنوبیسنده کائن یه‌راپتراده و ایکنجی قسمی شرق ساحلنده کائن سیده‌رو سالومون آترینوقاقو برونلرنده ختام بولور.

کرید جبالنده بر طاقم جسیم وخارق العاده مغاره‌لر موجود درکه مشهور اولنلری آقروتیری‌ده قاتولیقو قاندیه‌نك غرب‌جنوبیسنده سارقو ومیلو پوطامو جوارنده ملیدونی وسائره‌دن عبارتدر.

بونلردن ملیدونی مغاره‌سی غرابت وجسامت جهتیله آنتی‌باروسی مغاره‌سیله مقایسه اولنه‌بیله‌جکی کبی لابرینت دخی وقتیله بر مرمر اوجاغی اولوب بوندن چیقاریلان طاشلرله (غورتین) ك خانه‌لری انشا اولندیغی متواتردر.

انهار : کرید سلسلهٔ جبالی اطه‌یی شمالی وجنوبی اوله‌رق ایکی مائله‌یه تقسیم ایتمشدر.

مائلهٔ شمالیه کرید دکزینه منسوب اولوب پلاتانیا، قلادیسو، استاوزومنر (رسمو پلاتانیاس)، میلوپوتامو تریتوز، اسقلاوونیا نهرلری جریان ایدر.

مائلهٔ جنوبیه لیبی دکزینه متعلق نهرلری حاویدر.

انهار مزبوره ایدا طاغندن حاصل اوله‌رق ریزو وادیسنی صولایان آنا بوداری وکذا ایدا طاغنك برچوق

محاللرندن نبعان ایدن مغا بوتاموس
ویاخود متروبولیپوتاموس ایله آق طاغدن
ظهور ایله آیا واسیلی وادیلرینی صولایان
برچوق اهمیتسز صولردن عبارتدر.

کریدك سوده ، ارمیرو استیلوکبی
نقاط مخططه سنده بولنان بطاقلقلر وار ایسه
ده کول اطلاقنه شایان اولان ایکی
کیلومتره طولنده و بر کیلومتره عرضنده
ارمیرویه اوچ کیلومتره قریب رسمویه ۲۰
کیلومتره اوزاقده کائن خورمه کولی در.

سواحل: جزیره نك سواحلنده بردور
اجرا ایدلدیکی حالده بوزا ، اسپاتا ،
ڤیانو . یاناحنیا ، یانی ، سیده ری ،
سالمون ، آترینو ، طاقو لیتینوس .
ملیسا ، وقریبو برونلریله حانیه ،
آرمیرو ، مغالو قاسترون یاخود قندیه
میرابللا ومسارا کورفزلرینه تصادف
اولنمقده در.

کیسامو وسوده موقعلری کوزل
لیماندرلر.

سواحلك تیمور آتمغه مساعد اولان
مرسالری بروجه آتی در :

(۱) بوزا برونی قربنده کائن
غرامبوزا موقعی اولوب غایت مساعد
ایسه ده ایشلك دکلدر.

(۲) کیسامو قویی نهایتنده واقع کیسامو
قاستللی در که. ایام صیفده پك امین بر ملجاء
اولوب مراکب بحریه بورادن صوغان
زیتون یاغی کستانه کمور شراب تحمیل
ایدرلر.

(۳) حانیه لیمانیدر که غایت
ولوب هر مملکتدن برچوق
کمکده درلر.

(٤) اسکی سوده

(٥) سوده لیمانیدر .
لیمان هر نوع سفاین حربیه
سفائن تجاریه نك محافظه سنه
اولوب اطه نك الك برنجی لیمانید

(٦) قالیوه لیمانیدر . بو
قومپانیه سی واپورلری او
حروب تحمیل ایدرلر.

(۷) رسمو (۸) یالی
یالی لیماننده یازین سفائن صغی
روزکارلردن محافظه اولنور

(۹) قندیه لیمانی (۱۰)
(۱۱) اسپینالونغه لیمانلریدر

(۱۲) اسپینالونغه شبه جزیره
ایکی طبیعی لیمان دخی واردر

(۱۳) بورو لیمانی اولوب
دونمانك محافظه سنه الویرشلی

(۱٤) سن نیقولا لیمانید
قومپانیه سی واپورلری ه
اوغرادقلری کبی مراکب صغ
دخی صوغان الما حروب المو
اجتماع ایدرلر .

(۱۵) (۱٦) (۱۷)
ستیا ، آیوس ژوهانیس والی
لیمانلریدر .

(۱۹) یره پترا لیمانیدر که
سفائنك اوغراغی اولوب فو
محافظه لیدر .

قالومنیوته (٢١) ماتالادر.
کورفزنده کائن ماتالا لیمانی
لرنك اك ایشلك لیمانی اولوب
بورادہ ذخیره ایله اودون مبادله

اسفاکیا واوترو (٢٣)
تللی (٢٤) قابوئیو (٢٥)
(٢٦) آقثه قوینده (٢٧)
طه‌سنده (٢٨) قادودس
ه واقعدرلر.

منسوب جزایر صغیره: کرید
تعلق باشلوجه جزایر صغیره
غرابوزا، پونیتقونیسس،
س، بوزا برونندن غربیو
در. غاودوبولون وغاودوس
ت جنوبیده وملیسا برونیله
برونلری اراسنده کائن
، قوفونیس، خایدورونیس
سیدرو برونی ایله بوزا برونی
واقع جیانجاده‌سی جزایر
میرابللا کورفزنده پیژیژا
ا وسائره‌دن عبارتدر.

رافی وژئولوژی: کرید اطه
رفزلری تعمق سببیله اوچ قسم
راز اولندیغی بالاده سویلنمش
ام ثلثهٔ مزبوره جزیره‌یی بویدن
ایدن سلسله‌یه مربوط بولنان
مرتفعه‌نك فروغ وشعباتی ایله
غش ونقاط مرقومه جهات
برطاقم وادیلر وصرتلر افراغ

ایندیکی کبی شایان اهمیت یایلالری
دخی جامعدرلر.

مذکور یایلالر میاننده وبقتا طاغی
اوزرنده کائن لاشید وجهت غربیده
آسپروونا اوزرنده واقع غومالوس
یایلالری حائز اهمیتدرلر.

بونلردن ماعدا جزیره اوزرنده
غایت کوزل وواسع اووه‌لر دخی
موجوددر.

باشلیجه‌لری: لاقونیا، قتالون،
قالیقراطیا، عومفالیا وهله مسارا
وکیدونیا اووه‌لری بری شمالی دیکری
جنوبی ورسانده غایت کنیش وشایان
ذکر وبیاندرلر.

کرید اراضیسی مختلف الطبیعه
اراضیدن متشکلدر.

اراضینك یکرمیده بریسی حانیه
رتمو قندیه اطرافیله مسارا اووه‌سی
اللوبیون واراضی رسوبیه‌دن بربهی
اراضیٔ ثالثهٔ بلیسونیه‌دن نصفی سیاه
قالکردن و اقسام سائره‌سی شیست
واحجار ناریهٔ قدیمه‌دن مرکب اراضیٔ
انقلابیه‌دن تشکل ایتمشدر.

محصولات: جزیره‌نك حاصلات
ارضیه‌سی میاننده برنجی درجه‌یی
زیتون اغاجلری اکتساب ایتمشدر.

فی‌الحقیقه بوشجر مبارك کریدنك
جهانك پیاسه‌لرنده معتبر اولان صابونیله
زیتون یاغی وزیتون دانه‌سی یوزندن
شایان حرمتدر.

کچی بوینوزیله قوری اوزوم وشراب

محللرندن نبعان ایدن مغا پوتاموس
ویاخود مترو پولیپوتاموس ایله آنی طاغدن
ظهور ایله آیا واسیلی وادیلرینی صولایان
برچوق اهمیتسز صولردن عبارتدر.

کریدك سوده ، ارمیرو استیلو کبی
نقاط مختلفه سنده بولنان بطاقلقلر وارایسه
ده کول اطلاقنه شایان اولان ایکی
کیلومتره طولنده وبر کیلومتره عرضنده
ارمیرویه اوچ کیلومتره قریب رسمویه ۲۰
کیلومتره اوزاقده کائن خورمه کولیدر.

سواحل: جزیره نك سواحلنده بردور
اجرا ایدلدیکی حالده بوزا ، اسپاتا ،
لیانو ، یاناحنیا ، یانی ، سیده رو ،
سالمون ، آرینو ، طاقو لیتینوس .
ملیسا ، وقریبو برونلریله حانیه ،
آرمیرو ، مغالو قاسترون یاخود قندیه
میرابلا ومسارا کورفزلرینه تصادف
اولنمقده در.

کیسامو وسوده موقعلری کوزل
لیماندرلر.

سواحلك تیمور آتمغه مساعد اولان
مرسالری بروجه آتیدر :

(۱) بوزا برونی قربنده کائن
غرامبوزا موقعی اولوب غایت مساعد
ایسه ده ایشلك دکلدر.

(۲) کیسامو قوینی نهایتنده واقع کیسامو
قاستللی درکه ایام صیفده پك امین بر ملجاء
اولوب مراکب بحریه بورادن صوغان
زیتون یاغی کستانه کور شراب تحمیل
ایدرلر.

(۳) حانیه لیمانیدرکه غایت این[...]
اولوب هر مملکتدن برچوق واپو[...]
کلمکده درلر.

(٤) اسکی سوده

(٥) سوده لیمانیدر . مذ[...]
لیمان هرنوع سفاین حربیه فیلول[...]
سفائن تجاریه نك محافظه سنه الویر[...]
اولوب اطه نك اك برنجی لیمانیدر .

(٦) قالیوه لیمانیدر . بولیمانه لد[...]
قومپانیه سی واپورلری اوغراد[...]
حروب تحمیل ایدرلر.

(۷) رسمو (۸) یالی لیمانلر[...]
یالی لیماننده یازین سفائن صغیره ش[...]
روزکارلرندن محافظه اولنورلر.

(۹) قندیه لیمانی (۱۰) س[...]
(۱۱) اسپنیالونغه لیمانلریدر .

(۱۲) اسپنیالونغه شبه جزیره سن[...]
ایکی طبیعی لیمان دخی واردر.

(۱۳) پورو لیمانی اولوب پر[...]
دونمانك محافظه سنه الویرشلیدر.

(۱٤) سن نیقولا لیمانیدرلر لد[...]
قومپانیه سی واپورلری هر هفته[...]
اوغرادقلری کبی مراکب صغیره بحریه[...]
دخی صوغان الما حروب الماق اوزم[...]
اجتماع ایدرلر .

(۱٥) (۱٦) (۱۷) (۸)
ستیا ، آیوس ژوهانیس والی وقوره[...]
لیمانلریدر .

(۱۹) یره پترا لیمانیدرکه برچو[...]
سفائنك اوغراغی اولوب فوق العا[...]
محافظه لیدر .

(٢٠) قالومنیوته (٢١) ماتالادر. مسارا کورفزنده کائن. ماتالا لیمانی سفاکیالیلرك اك ایشلك لیمانی اولوب قوملر بوراده ذخیره ایله اودون مبادله یدرلر.

(٢٢) اسفاکیا ولوترو (٢٣) لینو قاستللی (٢٤) قاب ویثیو (٢٥) سپنیاری، (٢٦) آقثه قوینده (٢٧) ستاندیا اطهسنده (٢٨) قادودس زیرهسنده واقعدرلر.

کریده منسوب جزایر صغیره: کرید طهسنه متعلق باشلوجه جزایر صغیره غریبا، غرابوزا، پونیتقونیسس، لافونیسس، بوزا برونندن غربیو رونه قدر غاودوبولون وغاودوس کذا جهت جنوبیهده وملیسا برونیله تینوس برونلری اراسنده کائن قسیماتیا، قوفونیس، خایدورونیس الحاصل سیدرو برونی ایله بوزا برونی راسنده واقع جیانجادهسی جزایر تمعهسیله میرابللا کورفزنده پیژیژا پنیالونغا وسائرهدن عبارتدر.

طپوغرافی وژئولوژی: کرید اطه نك کورفزلری تعمق سببیله اوچ قسم بمیه افراز اولندیغنی بالاده سویلنمش دك اقسام ثلثهٔ مزبوره جزیرهیی بویدن یه قطع ایدن سلسلهیه مربوط بولنان چ نقطهٔ مرتفعهنك فروغ وشعباتی ایله ستر اولنمش ونقاط مرقومه جهات مدهیه برطاقم وادیلر وصرتلر افراغ ایتدیکی کبی شایان اهمیت یایلالری دخی جامعدرلر.

مذکور یایلالر میاننده وبقتا طاغی اوزرنده کائن لاشید وجهت غربیهده آسیرووونا اوزرنده واقع غومالوس یایلالری حائز اهمیتدرلر.

بونلردن ماعدا جزیره اوزرنده غایت کوزل وواسع اووهلر دخی موجوددر.

باشلیجهلری: لاقونیا، قتالون، قالیقراطیا، عومفالیا وهله مسارا وکیدونیا اووهلری بری شمالی دیکری جنوبی ورسانده غایت کنیش وشایان ذکر وبیاندرلر.

کرید اراضیسی مختلف الطبیعه اراضیدن متشکلدر.

اراضینك یکرمیده بریسی خانیه رتمو قندیه اطرافیله مسارا اووهسی اللوییون واراضی رسوبیهدن بردهمی اراضیء ثالثهٔ بلیسونیهدن نصفی سیاه قالکردن و اقسام سائرهسی شیست واحجار ناریهٔ قدیمهدن مرکب اراضیء انقلابیهدن تشکل ایتمشدر.

محصولات: جزیرهنك حاصلات ارضیهسی میاننده برنجی درجهیی زیتون اغاجلری اکتساب ایتمشدر.

فی الحقیقه بوشجر مبارك کریدك جهانك پیاسهلرنده معتبر اولان صابونیله زیتون یاغی وزیتون دانهسی یوزندن شایان حرمتدر.

کچی بوینوزیله قوری اوزوم وشراب

و حبوبات دخی پك اعلا صورتده نشوونما بولمقده‌در.

حبوباتدن كریدده زرع اولنان اربه بغدای چاودار یولاف اولوب پرنج زراعتی ایله بوكا مماثل برقاچ محصولك زراعتی عادت اولمامشدر.

صنایع: كریدده باشلوجه صنعت صابون اعمالیله زیتون یاغی استحصالیدر. كرید صابوننك نفاستی مشهور اولوب هله قندیه‌ده اعمال اولنان صابون بتون شرقده كلیتله استهلاك اولنمقده ایدوكندن قندیه و حانیه و رسموده ۲۹ قدر فابریقه موجوددر.

بوندن ماعدا كریدك بطانیه وحمام طاقیله چارشاف وحولولری وكاوساله‌سی بیوك برتجارت تأمین ایدر.

تجارت: كریدك ادخالات واخراجات یكونی ۵۵ میلیون فرانغه بالغ اولور.

اخراجات: اطه‌نك ۱۸۹۰ سنه‌سی اخراجاتی بروجه آتیدر:

	فرانق
زیتون یاغی	١٣٠٠٠٠٠
كچی بوینوزی	١٦٠٠٠٠٠
شراب	١٧٠٠٠٠٠
صابون	١٨٠٠٠٠٠
جلود	١٠٥٠٠٠٠
پینر	٢٠٠٠٠٠
بادم	٢٣٠٠٠٠
پورتقال	٥٠٠٠٠٠
قوری اوزوم	٣٠٠٠٠٠
خام ایپك	٣٠٠٠٠٠
ترتیر	٤٠٠٠٠
بیلكو طاشی	٣٥٠٠٠
لادن	٦٠٠٠٠
قوزه	٢٨٠٠٠
كرید اوتی	٤٠٠٠
چام قبوغی	٥٠٠٠٠
میان اوتی	٦٠٠٠
كمیك	٣٠٠٠٠
بطانیه	٦٠٠٠٠
سائره	٢٠٠٠٠٠

ادخالات: كریده خارجدن ادخ
اولنان اشیا اربه بغدای دقیق بر
قهوه تیمور ومعادن شیشه جام البس
مشروبات ومأكولات متنوعه ایله طو
واپور كموری حطب چلیك باقر كا
وسائره‌دن عبارتدر.

تقسیمات: كرید بش سنجاق او
قضا ۱۳ ناحیه ۱۰۸٦ قرایی جامعدر
جدول آتی ولایتك تقسیمات ملكیه
سنی اشعار ایدر:

سنجاق	قضا	نواحی	قرا	
حانیه	كدونیا	پالیوخورا. قاندیانو. كدانو	٤٨	
١	كیسامو		١٦٥	٢٨١
	سلینو	لاقوس. آلكیا. پرولیا	٦٩	

	قرا	نواحی	قضا	سنجاق
	٨٥		پدیادا	قندیه
٣٣٤	١١٤		منوقاچی	٢
	٦٠		ماله‌ویزی	
	٧٥		پیرغولیچا	
	٨٧		رتمو	رتمو
٢٣٢	١٠٠		میاموپوطمو	٣
	٤٥		آماری	
	٣٥		میرابلا	لاشید
١٢٩	١٦		هیراپترا	٤
	٦٢		سیتیا	
	١٦		ویانو	
	٦١	آلتوس. فیره. ماسه	آپوقرونا	اسفاکیا
١٠٩	٢٤	پتروس آپی. یالی	اسفاکیا	٥
	٢٤	کنیقا. لامپیس	آیا واسیل	
١٠٨٦	قرا	١٣ نواحی	١٧ قضا	٥ لوا

مقر ولایت حانیه شهریدر.

تفصیلات ایچون حانیه ماده‌سنه مراجعت بیوریله.

کرون. — سیواس ولایت ولواسنك منسوباتندن قضا. مرکزی کوچك برقصبه اولوب سیواسده ١٢٠ کیلومترو جنوبنده وشهر مذبوره اوچنجی صنفدن بر شوسه ایله مربوطدر.

اهالیسنك سکز یوزی اسلام ایکیوز اللیسی ارمنی یوز اللیسی پروتستان اوله‌رق مقداری بیك ایکی یوز نفوسه بالغدر قضاسی: سیواس سنجاغنك جنوبنده واقع اوله‌رق جنوباً حلب ولایتی شرقاً دارنده شمالاً سیواس مرکز قضاسی غرباً عزیزیه قضالریله محاطدر اهالیسی شووجهله‌در:

اسلام	٢١٠٠٠
ارمنی	٢٥٠٠
پروتستان	٨٥٩
قتولیك	٤٢٩
روم	١٩٣٢
یکون	٢٦٧٢٢

اراضیسی طاغلق اولوب باشلوجه
سلسلهسی سنقورلو طاغیدر .

طرخمه صویی توابعی مملکتی اسقا
ایدر .

طوپراغنك قوتده برمسكز نسبتندهدر

قضاده ۸۷۳۱ هکتار اراضیٔ
مزروعه موجود اولوب ۱۲۱۰۸ عدد
ترلا ۳۳۷ چایر ۱۲۵۰ باغچه یوز
یدیسی باغ وسائرهدر .

قضادهپك كثرتلی صورتده طوماتس
پاطلیجان خیار یتشدیریلور .

قاوون قارپوز جویز دخی چوقدر .
معمولاتی شالی دینلان بر نوع
قماشدن عبارتدر .

قضاده ۴۲ مكتب وبونلره مداوم
۱۰۲۵ طالب واردر كورون قضاسی
۳۸ قریه و ۳ ناحیهیی مشتملدر .

کورون صویی . — فرات نهری توابعندن
اولان طوخمه صوینك برطابعی اولوب
سنقورلو طاغندن نبعان ایله كورون
قصبهسندن بعدالمرور دارنده قضاسی
داخلنده مذكور ایرمغه قاریشور .

کرماستی . — خداوندكار ولایتنده بروسه لواسنه ملحق
قضا مركزلرندندر .

بروسهیه مسافهسی ۱۲ ساعتدر
هواسی كوزل صولری كشیش طاغندن
اینان آدرناس چایی ایله قیولره منحصردر .

اهالیسی رنجبر وچفتجیلك ایله تعیش
ایدر .

بوندن بشقه حریر قوزهسی دخی
جیقاررلر .

قضاسی : بروسهیه ملحق اولوب
سنجان اسمنده برده ناحیهسی واردر .

اورناس چایی قضایی اسقا ایلر .
قضانك نفوسی ۲۲۰۷۳ کشیدر .

کستل . — نازللویه مراجعت .

کستل . — قونیه ولایتنك تكه سنجاغنده بر كول
كنارنده بر قریهدر .

کستلك . — خداوندكار ولایتنده بروسه حوالیسنده
برقریه اولوب ابتدای تأسس عثمانیهده
كسب اهمیت ایتمشدی .

کسكیم . — ارضروم ولایت وسنجاغنك قضا
مركزلرندن بریسی اولوب ارضرومدن
۸۲ كیلومتره مسافهده واقع وجوروخ
نهری اوزرنده كائندر .

قضاسی شمال شرقی جهتندن روسیه
جنوب شرقیدن طورطوم غرب جنو-
بیدن ایسپیر قضالری غرب شمالیدن
طربزون ولایتی ایله محاطدر .

۱۲ ناحیه ۶۱ قریه ۲۹۹۵۱ نفو-
سی محتویدر .

قضا منبت ومحصولدار اولوب باغ
بغچهلری و مزروع ترلالری حاویدر
انجق حوقورچور دینلان غرب قسمی

طاشلق وبطاقلق اولمغله اهالیسی اداره ایده‌مدیکندن تدارك معیشت ضمننده اهالیسی ولایات متجاوره‌یه کیتمکه مجبور اولورلر .

محصولاتی آرپه بغدای صاری‌باش فاصولیه وسائره‌دن ومعمولاتی سابون بزی شال کبی شیلردن عبارتدر .

کرزه . — قسطمونی ولایتنده سینوب لواو قضاسنده بر ناحیه‌در .

کسانه . — سیواس ولایتنك حافیك قضاسنك نواحیسندندر .

کستل کولی . — قونیه ولایتنده تکه سنجاغی داخلنده درت فرسخ محیطنده بر کولك اسمیدر .

کسرلی . — ادرنه ولایتنك کوملجنه سنجاغنه تابع بر ناحیه‌سیدر .

کسراون . — جبل لبنان قضالرندن برینك اسمی در .

کسریه . — (قاستوریا) (قاسبرون) (سلتروم) Celetrum

مناستر ولایتنك ایلبصان سنجاغنده بر قضا مرکزی اولوب همنامی اولان کولك کنارنده واقعدر .

نفوسی : ٨٠٠٠

قضاسی ولایتك منبت و محصولدار بر سمتی اولوب یکرمی بیك قدر سکنه‌سی و حیوانات اهلیه‌سی واردر .

طاغلری غایت کوزل مرعالری جامعدر .

قضا داخلنده اعلاکبه و ولانسه دنیلان بطانیه‌لر اعمال اولنمقده‌در .

کسکین . — انقره ولایتنك قیر شهری سنجاغنده برقضادر .

قضانك محتوی اولدیغی قرانك کافه‌سنده بك چوق باغ وبغچه وبوبغچه‌لر و باغلرده اشجار مثمره وغیر مثمره‌نك انواعی وپك نفیس صورتده اوزومك متعدد جنس ونوعلری مبذول صورتده یتشمکده واهالی محصولات مذکوره‌یی ولایات والویهٔ متجاوره‌یه نقل وسوق ایله بو یوزدن کلی استفاده ایتمکده در .

دائرهٔ قضاده اعزهٔ کرامدن حیدر سلطان حسن دده قوجی بابا قره بابا بالی شیخ شیخ شامیٔ عاویٔ کبیر وصغیر نام ذواتك مراقدی موجود اولوب زیارتکاه صغار وکباردر .

قضاده آت دوه استر مرکب مانده اوکوز کبی حیوانات ومواشی احتیاجات محلیه نسبتنده موجود اوله‌رق ٦٦٦٢٠ تفتیك ٤٤٢٥ قیل کچی ٥٢٨٤٣ رأس قیون بولنمقده وسنوی بونلردن ٥٣٥٠٠ قیه تفتیك ٤٣٢٠ قیه قیل ٢١٠٠٠ قیه یپاغی استحصال واستحضار ایدلمکده‌در .

قضاده ٧٥٦٢ خانه ٤٠٤٨٩ نفوس موجوددر .

مركز اداره‌سی اولان معدن قصبه‌سی انكوری‌یه اون سكز قیر شهرینه اون درت ساعت بعد ومسافه‌ده واوفاق برتپه‌نك سطوح مائله‌سنده واقعدر .

۸۰۰ خانه ۱۲۰ دكان ٥ خان ۸ قهوه‌خانه ۱۲ جامع شریف ۳ كلیسا برحمام برتلغرافخانه (۲۱٥٦) نفوسی محتوی بولنور .

نفوس مزبوره‌نك (۱۲۳۰) ذی اسلام ۷۹٦ روم متباقیسی ملل سائره‌در .

قضاء مزبوره ۷٤۲ خانه ۳۸۳۸ نفوسی مجور و ۳۱۱ خانه ۱٥۱۹ نفوسی جامع حاجی بكتاش ناحیه‌لری ملحقدر .

كسمه . — یمن ولایتنك حدیده سنجاغنده جبل ریمه قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در . بو اسمده سیواس ولایت و لواسنك دیوریكی قضاسنده بر ناحیه دها واردر .

كسندره . — سلانیك ولایت و لواسنه ملحق برقضادر خالكیدیك شبه جزیره‌سنك قسم اعظمنی استیعاب ایتمش شمالاً لنقطه غرباً سلانیك قضالری وجهات سائره‌دن دكز وآینه‌روز قضاسیله محاط طاغلق برقطعهٔ اراضیدن عبارتدر .

مشهور اینه‌روز كورفزیله كسندره كورفزو ولونغوز وكسندره شبه جزیره‌لری قضایه مربوطدر . اراضی طاغلق وصولری مذكور كورفزلره دوكیلان اوفاق تفك دره‌لردر .

كسندره شبه جزیره‌سندن عبارت اولان كسندره ناحیه‌سیله ۱٤۷ قدر قرا وچفتلكاتی شامل ومجموع نفوسی قرق بیكه بالغدر .

محصولات ارضیه‌سی بغدای آرپه علف چودار بورچاق مصر سیسام پاموقدن عبارت اولوب سنوی آلتمش بیك لیرا قدر خارجه سوق اولنور .

زیتون محصولنك كثرتنه نظراً اخراجاتی اهمیتلی دكلدر .

اهالینك ایپكچیلكه هوسی زیاده اولدیغندن بوصنعت سنه بسنه ترقی ایدییور .

معمولاتی : قادینلر طرفندن اعمال اولنان ییاغی وقیل كلیملر حقیقةً ظریف شیلردر .

مركز قضا اولان پولیروز قصبه‌سی سلانیكه اون درت ساعت اوزاق اولوب ٤۲۰ خانه ۲۱۰۰ نفوسی مشتملدر .

كسندره . — خالكیدیك شبه جزیره‌سنك منتهی اولدیغی اوچ شبه جزیره‌دن بریسیدر بو اسمده برده كورفز واردر .

كشان . — تورحاله مراجعت اولنه .

كشان . — ادرنه ولایتنده كلیبولی سنجاغنده مركز قضا مشهورجه برقصبه اولوب مركز لوانك سمت شمالیسنده واقعدر .

نفوسی ۹۰۰۰ در.

قصبه‌ده درت جامع ودرت مسجد ایله اعزهٔ کرامدن سلیمان ذاتی ورستم بابا کبی ذواتك مراقدی واردر.

قضاسی: اطه‌لر دکزی جسرار کنه معلقره ایبصاله وکاییولی قضالریله محدود اولوب ٥٨٥٤ خانه و ٢٤٨٩٤ اهالی‌یی جامعدر.

٣ ناحیه ایله ٥٣ قریه‌یه جامعدر. ناحیه‌لری پاشا یکیت – غره‌بونه – صولیجه‌درقرانك اونی کشانه یکرمی‌بری صولیجه‌یه آلتیسی پاشا یکیده مربوطدر

داخل قضاده ١٤٨٦٣٩ مزروع و غیر مزروع تارلا ٥٨٥٤ خانه ٥٠٢ دکان ٦٠ مخزن ١ فابریقه ١١٧ یل دکرمنی ١١ کره‌میت طوغله ودستی اعمالخانه‌سی ٥ دباغخانه ٨ سلخ خانه ٨ چفتلك ابنیه‌سی ٧٥ عرصه ٢١٢٥ چایر ٤٣ سبزه باغچه‌سی ٧ طاش وکیرج اوجاغی ٢٥ کلیسا واردر.

Olimpe **کشیش طاغی** . – خداوندکار ولایتنده برطاغ بیغینی اولوب طوروس سلسلهٔ مشهوره‌سی آناطولینك غربنده بو بیغین ایله نهایت بولور.

مرمره دکزنده سیاحت ایدنلر بیتنی ساحلنه تقرب ایتدکلرنده بو بیغینك منظرهٔ عظمتنماسنی ایلك دفعه اوله‌رق مشاهده ایدرلر.

مذکور بیغینك اوزری سنه‌نك قسم عظیمنده قار ایله مستور و غایت صیق اورمانلری حاوی اوله‌رق اطراف و حوالیسنده‌کی قرا وقصباته استناد ایتمش بر هیکل جسیم منظره‌سی عرض ایدر دکز جهتی یعنی شمال طرفندن مشاهده‌سی ایکی قات اولوب غایت جسیم ظن اولنان ارتفاعی ٢٢٣٥ متره‌دن زیاده دکلدر.

و رسانلرندن بری اوزرنده اولان بروسه شهرینك بولندیغی یایلا سطح بحردن ٣٠٥ متره مرتفع اولدیغنه کوره رأس جبلك شهردن اولان یوکسکلکی ١٩٣٠ متره اولمش اولور. جنوب ورسانی تشکیل ایدن یایلالر سکز یوز متره‌یه قدر ترفع ایتمشلردر.

بوندن استدلال اولنورکه کشیش بیغنی قاطرلی و ایدا طاغلرینه اتصال ایتمك اوزره شرق و غربه طوغری فروغ وشعباتی امتداد ایلدکجه منظرهٔ مدهشه‌سنی ضایع ایتمکده‌در.

کشیش اتکلرندن نبعان ایدن میاه حاره‌نك وجودی بو بیغنك تشکلات طبعیه‌سنك و ولقانی اولدیغنه حکم ایتدیرمك طبیعیدر.

کشیشده باشلوجه غرانیت ومرمر ودها سائر فلدسپات قیالری مشاهده اولنور.

طاغك شکل طبوغرافیسنه کلنجه قاعده‌سی بیضی بر هرم اولوب اطرافی تپه‌جکلرله مزیندر.

جهت جنوبیه‌یه طوغری مستویلشه‌رك

ایکی شهر ایله برقاچ کول تشکیل ایتمك اوزره کنیش کنیش یایلالر وجـوده کتورمشدر .

طاغك بو جهتده‌کی عارضهٔ زمینی رأس جبالدن اووه‌یه طوغری خفیف میللرله دوام واقسام طبیعیه‌سی اراسنده یعنی کشیش طاغنك ثلج دائمیسی اثری اولان لایعد دائمی الجریان دره‌لری حاویدر .

اغاجلرینك کوزللکی وحاوی اولد- قلری تخم و قشرلرینك مقبولیت وزنکینلکی نقطهٔ نظرنده کشیش طاغی اورمانلرینه پك آز اورمانلر رقابت ایده‌بیلور .

بو اورمانلرده میشه وقاین اغاجلری وهله کستانه اغاجلری شایان حیرت بر درجه‌ده تکثر ایدر .

طاغك اتکنده بولنان بروسه شهرندن زروهٔ جبله چیقمق ایچون مطلقا شهری شرق جهتنده ایکی‌یه تفریق ایدن کوك دره وادیسنی تعقیب ایتمك لازمدر.

وادیٔ مزبور یارم ساعت قدر یورینلدکده عظمتلی ودهشتلی قیالردن متشکل وهر بری عصردیده کستانه جویز میشه اغاجلرینك یکدیکرینه چتیشمش داللری التنده کائن طبیعی بر موقع لطیفه تصادف اولنور.

بورادن اعتباراً یول کوك دره‌نك وخیم و خوفناك اولان وهله قارلرك ازیدکاری زمان اوکنه کلان قیا وکو- کارندن سوکلمش اغاجلری سوریوب کلان سیللره مجرا اولان کوك دره‌نك قسم اعلا و مبدأنی بیلانقاوی اوله‌رق تعقیب ایدر.

برساعت قدرده بووجهله چقلدقدن صکره اوچ جهتی آچیق وجنوباً نهایتسز برقیا سوریله تحکیم اولنمش بریایلایه واصل اولنور .

بونقطه‌ده شعاع بصر کوك دره وادیسی وسلسله‌نك حسابسز پایه‌لریله ساحهٔ دریایی احاطه ایلر .

کشیش یایلالرنده یوروك نامی ویریلان عشایر ترکمانیه مسکون اولوب کثیرالعدد اولان دواب ومواشیلریله ایام صیفی بورالرده امرار ایله قیشن اراضیٔ منحطه‌یه اینمکده درلر .

عشایرك اسکانه الویرشلی محلار کشیشك معتدل یایلالری اولوب اسکانه مساعد قسملری کوللکن اورمانلرندن چام اورمانلرینه قدر امتداد ایلیان مواقعدر .

چام اورمانلرینی حاوی اولان قطعه‌دن صکره چایرلقلرکاورکه بورالری قارلرك اریمسیله تحصل ایدن یوزلرجه ایرمقجقلرله قطع اولنمشدرکه بو سمته عشایر قرق پوکار اسمنی ویرمشلردر.

بوارتقاعده قار ایام صیفك قسم عظیمنده قاتیلاشمش برحالده یعنی جمودیه صورتنده بولنمقده‌در .

طاغك صوك تپه‌جکنك بدأ ایتدیکی

یعنی اطرافنده‌كی تپه‌لردن تجردله ترفعه باشلادیغی نقطه‌یه قدر طریق تهلكه‌دن عاریدر . وجمله چقورلری قاپلاشمش اولان قارلر املا ایتمشدر .

بوموقعد طاغك انظاره عظمتفرما اولان هیئت وجسامتی بورایه صعود ایچون چكیلان مزاحم ومشقتی اونوتدرمغه كفایت ایدر . وتمام رأسنه وصول ایچون بر ساعت قدر دها طرمانمق اقتضا ایلر .

كشیشك رأسی غایت جسیم بر یایلایی محتوی ایكی قسمدر .

شرق قسمنده طاشدن بنا اولنمش بر مناستر خرابه‌سی موجود ایسه‌ده قنغی عصرمالی اولدیغنه دلالت ایده‌جك آثاره هنوز تصادف اولنه‌مامشدر .

كفات . — یمن ولایتنك عسیر سنجاغنك بنی شهر قضاسنده بر ناحیه‌در .

كفرتاب . — سوریه‌ده حما قراسندندر .

كفرصبا . — « آنتی پاطری » فلسطین قرای قدیمه‌سندن اولوب آرسوفك ایكی ساعت قدر شرقنده واقعدر .

« آنتی پاتری » بیوك هرود طرفندن قدیم قافار صبانك محلنده بنا اولنمشدر .

كفرطود . — « قاستراموروروم » كردستانده ماردین قراسندندر .

كفرقنا . — قنایه مراجعت اولنه .

كفرمندا . — « آزمه شیس » عكا اعمالندن بر قریه اولوب نازارت قربنده واقعدر .

كفری . — خطهٔ عراقیه‌ده زنكاباد حوالیسنده وقتیله لوا مركزی اتخاذ اولنمش بر قصبه‌در . صلاحیه ماده‌سنه مراجعت اولنه .

ككبوزه . — شهر آمانته تابع بر قضا مركزی اولوب اناطولی تیمور یولی كذركاهنده واقعدر .

بونك اسم قدیمی لیبسا اولوب ككبوزه اسمنك بونك محرفی اولمسی ملحوظدر .

ككبوزه‌نك تاریخ قدیمده شهرتی واردر مشهور انیبال بوراده وفات ایتمش و مزاری آلان معلومدر .

انیبال روما تعقیباتندن قورتلق اوزره بورایه التجا ایتدكده خانه‌سی رومالیلر طرفندن محاصره ایدلنكله كندیسنی تسمیم ایتدیكی و بو بابده اوكوز قانی استعمال ایلدیكی بعض آثارده كورلمشدر انجق اوكوز قاننك تسمیمده استعمالی معلوم اوله‌مدیغندن هروقت نزدنده صاقلدیغی بر نوع سمی استعمال ایتدیكی دها زیاده موافق صحتدر .

پلوتارك : اولتاریخده ایساده شو یولده بر بیت هاتقانه منتشر اولدیغی بیان ایدییور .

Terre lybissie engloutira le corps!
d'Annibal quand l'âme en sera hors!

بو کون انیبالك مزاری اولمق اوزره مروی بولنان تپه‌جك براوبوك اولوب اوزری چمنلرله مستور و هیچ برمبانی یوقدر شمدیکی ککبوزه شهری اصل لیبسانك دکز کنارنده و یاخود دها بر از بریده بولندیغی و شهر قدیمدن انجق انیبالك مزاری باقی قالدیغی مورخینك افادات متوالیه ومتبانیه‌لریله منفهم اولیور .

ککبوزه قصبه‌سی سلطان اورخانك فتحکرده‌سی اولوب سلطان سلیمان اول زماننده چوبان مصطفی پاشا طرفندن بر جامع بینظیر انشا ایدلمش و اناطولی ایله درسعادت جاده‌سی اوزرنده بولنمسی سببیله اهمیتی و معموریتی یوماً فیوماً تزاید ایلمش ایدی.

روایته نظراً ککبوزه‌ده قرق بیك نفوس مسکون ایمش .

خانلر حمام و قهوه و دکانلرك خرابه‌سی الان موجوددر.

شمندوفر طریقنك انشاسی ککبوزه‌نك اهمیتنی بردرجه تنقیص ایتمشدر.

دور تأسس عثمانیه‌ده خدمات مهمهٔ سیاسیه‌ده بولنمش اولان فضل‌اه پاشا ککبوزه‌ده مدفوندر.

کلاس . — آیدین ولایتنك ازمیر لواسنده اوده‌مش قضاسنده بر ناحیه‌در .

شمالاً صالحلی قضاسی شرقاً وجنوباً بالیامبولی ناحیه‌سی غرباً اوده‌مش ایله محدوددر.

ناحیهٔ مزبوره ۲۹ پاره قریه ۸۰۳۲۱ نفوسی مشتمل اولوب مرکز ناحیه اولان کلاس قریه‌سی ۸۷ قریه قریه و ۳۶۲ نفوسی جامعدر.

کلاندوز . — قونیه ولایتنده اکردیر کولی قربنده بر قریه‌در .

کلبنه . — آیدین ولایتنك صاروخان سنجاغنده قرق اغاج قضاسنك ناحیه‌سیدر.

کلدکلان . — سیواس ولایتنك آماسیه سنجاغنده بر ناحیه اسمیدر.

کلدانستان و کلدانیلر . —

متقدمینه کوره کلدانستان دنیلان اراضی جنوبی بابلستان و عربستان صحراسنی حاوی اولمق اوزره بصره کورفزینه قدر امتداد و توسع ایدر ایدی .

توراتده کلدانی اسمی قازدیم نامیله مذکور اولوب بو اسم بابل وبابلستان سکنه‌سنك مترادفی اولمغله بابلستانه دخی قازدیم ممالکی و یاخود ساده‌جه قازدیم دنیلمشدر.

استرابون اسکی کلدانیلری عربلره وبصره کورفزینه قریب اولان بابلستانك بر ناحیه‌سنده مسکون اولمق اوزره قید ایتمشدر .

بطلمیوس کلدانستانی بابلستانك عربستان حالیه مجاور بولنان قسمی اوله‌رق قبول ایدییور .

بوكون موقعی حقیله معین اوله میان اور «wr» شهری کلدانستانده داخل و بوکاده کلدانستان نامی اعطا اولنور ایدی‌که ایسائینك تحقیقنه کوره منحط و فیضانه معروض بر موقعده و ساحل بحرده ایدی‌که شمدیکی عراق عربی دنیلان خطه در.

توراتده مذکور اولان دیکر بابلستان ویا کلدانستان شهرلری بروجه آتی درلر.

(۱) قالته و یاخود قالنو اولوب بونك محلنده بالاخره سیته‌زیفون شهری انشا اولنمش ایدوکی مظنوندر. (۲) ارەق «Erekh» که الجزیره‌ده ادەس و یا دجله ساحلنده آردریقا اولمسی مأمولدر (۳) عاقوددر . اشبو شهرلرك مواقعنده قنغی شهرلر بولنورسه بولنسون کلدانستان قدیمك کردستان خطه‌سنك سمت جنوبیسنده اولان کلدانستان جدیددن پك اوزاق اولدیغی واصل مرتبهٔ تحقیقدر.

هرەدوته کوره اسکی کلدانیلر کهانت وعلم نجومده فوق العاده صاحب مهارت ایدیلر.

بونلرك حقنده بر مؤلف شو یولده بسط افکار ایدییور :

کلدانیلر الك اسکی بابلیلر اولوب مصرده‌کی کهنه کبی مملکتده بونلرده ایروجه بر صنف تشکیل ایدرلر.

مدت حیاتیه‌لرینی عبادات و طاعات و مسائل فیلوسوفیه‌یه حصر ایتمکله علم هیئتده بر مهارت وشهرت عظیمه اکتساب ایدرلر. بالخصوص کهانت وغائبدن اخبار فنه دخی وقوف پیدا ایدرلر.

خیری اکتساب وشری دفع وتحویل ایتمك ید اقتدارلرنده اولوب بونلری کرك تطهیر و کرك قربان و سحر و افسون ایله اجرا ایدرلر.

رؤیا و بوکا مماثل وقایع خارقه‌یی تعبیر و تأویل ایلرلر، و قربانلرك معاینهٔ امعاسی ایله استخراج حقایق ایدرلر.

کلدانیلرك فیلوروفیسی فامیلیادن منتقل اولوب پدرینه وارث اولان بر چوجق تکالیف عمومیه‌دن ازاده‌در.

کلدانیلر کائناتك طبعاً دوامنه قائل و بدایتی متصور اولمدیغی ایچون نهایتنك عدم وجودینه معتقددرلر . انتظام موجودات معبودلرك قدرت بالغهٔ فعالانه‌لرینه و سماده کوریلان اشیا کیف مایشا اولمیوب کافهٔ موجودات ارادات و ارزوی الهانه دائره‌سنده اجرای فعل وظائف ایلدکارینه قانعدرلر.

کلدانیلر عندنده علومك الك مهمی کلدانیلرك مفخر و معبد نامنی اعطا ایتدکاری سیارات دنیلان اجرام خمسه‌نك حرکاتنه متعلق واجرام مرقومه‌نك الك جسیم و نفوذی موثر اولانی یونانیلرك عرقانوس دیدکاری زخلدرکه بوکا کلدانیلر هلوس «Hélus» دیرلر ایدی .

دیکر درت سیاره‌یه زمانمزده دنیلدیکی کبی عطارد زهره مریخ مشتری نامنی اعطا ایدرلردی.

كلدانيلرك سياراتى مفسر ناميله تسميه اتملرينه سبب اجرام ثوابتده بولنميوب سياراته منحصر اولان حركات انتظامكارانه استقبالده كى وقايعى ومعبودلرك بنى بشره اولان الطاف مروتكاريسنى اخباره واسطه اولمسيدر.

زيرا ماهر راصدلر اجرامك طلوع و غروب و لوننددن تفأل ايدرك بورا و فورطنه و ياغمور و شدتلى صيجاقلر اوله جغنى اعلان ايدرلردى.

خسوف و كسوف و زلزله لر وبوكا مماثل علامات جويه نك ظهورى مملكت واهالى ايچون بر بيوك فلاكت ويا سعادتك حدوثنه علامت اولمق اوزوه تلقى ايدلمكده ايدى .

اشبو اجرام خمسه نك تحتنده اوتوز قدر اجرام دها موجود اولوب بونلر مشاور الهه ناميله موسومدرلر.

بونلرك بر نصفى سطح ارضده كى مواقعه نظارت ايدرلر.

مشاور الهينك وظائفى دائما انسانلر اراسنده كى و سماده كى وقايعى تفتيش و معاينه دن عبارتدر .

هر اون كونده بونلرك بريسى اجرامك مخبرى اولمق اوزره اقاليم علويه دن مواقع سفليه يه كوندريلوب ديكرى بالعكس اقليم عاليه يه صعود ايدر .

اشبو حركات ومتناوبه دائما بر قاعدهٔ معينه ومحدوده اوزره هر زمان وقوع بولور. الهه مشاوره نك اون ايكيسى رئيسلرى اولوب بونلردن بهرى سنه نك بر آينه و اون ايكى برجك بريسنه حاكمدر شمس قمر وسيارات مذكور برجلردن كچرلر .

شمس بر سنه ظرفنده قمر بر ماه مدتنده دورينى اجرا ايدر.

هر سياره نك خصوصى حركتى اولوب يكديكرندن سرعت و مدت حركتلريله تفريق اولنورلر.

سياره لرك تولدات بشريه دخى دخل كليسى واردر.

نوزادك طالع واقبالنك ايو ويا كوتو اولمسنه حكم ايدرلر.

كلنار .— اطنه ولايتنك ايچ ايل سنجاغنده بر قضادر.

كلنار ، بوزاغاج ، زينه ، بوركان نامنده درت ناحيه ايله ٥٢ قريه يى مشتملدر.

اهاليسى ١٨١٢٠ نفوسدن عبارت اولوب همان جمله سى كوچبه حالنده بولنمقده در.

بو اهالينك اوچيوز قدرى روم اولوب متباقيسى كاملاً اسلامدر.

قضانك طاغلرى طاشلق و قيالق اولوب بونلردن بعض اوفاق تفك اهميتسز صولر جريان و نبعان ايدر.

اورمانلرى اولدقجه واسع وجمله سى ٣٤٩٣٦ هقتار وسعتنده در.

اهاليسى چفتجيلك قيونجيلق باغجيلق و كراسته جيلك ايله مشغولدر.

هر نوع محصولاتی مقدار کفایه‌ده اولدقدن بشقه پك چوق اوزوم و پكمز یتشوب فضلهٔ محصولاتی کلندره اوواجق چاغلان بابادل اسکله‌لرندن خارجه سوق اولنمقده‌در.

طاغلردن کسیلان کراسته‌لر کوکصو اوزرنده صال باغلنوب ساحله قدر ایصال اولنور.

قضاده ۲ جامع و مسجد ۱ تکیه ۱ مکتب صبیان ۱۹۵۰ باغ ۱۰۰ باغچه موجوددر.

مرکز قضا کلندره اسکله‌سیدر.

کلزمان. — آیاسفید ماده‌سنه مراجعت اولنه.

کلعنبر. — موصل ولایتنده سلیمانیه سنجاغنه تابع بر قضادر. ۷۰۰۰ نفوسی حاوی اولوب حالپاشا قریه‌سی مرکز قضادر. اهالی همان اسلام اوله‌رق زراعت ایله تعیش ایدرلر.

بو قضا داخلنده شهر زور (سیازوروس) خرابه‌لری موجوددر.

بوشهر بوخطه‌نك قدیم دارالحکومتی اولوب قباد بن فیروزك اثر بناسیدر.

کلعنبر قلعه‌سی سلطان سلیمان بن سلیم خان اولك اثر بناسیدر.

کلقره. — آنقره ولایتنده مرکز نواحیسندندر.

کلکیت. — طربزون ولایتنك کمشخانه سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در.

کلکیج. — سلانیك ولایتنده وسلانیكك آلتی ساعت قدر اوزاغنده غالیقو اووه‌سنده ۳۵۰ خانه‌لی بر قریه‌در.

کللی. — ارضروم ولایت و سنجاغنك پاسینلر قضاسنده بر ناحیه‌در.

کللی. — وان نواحیسندندر.

کلندر. — سلانیك ولایتنك قترین قضاسنده بر ناحیه اسمیدر.

گلندره. — «Kilindria» ‹Celenderis, کلنار قضاسنك مرکزی و بو جوارك کوزل بر اسکله‌سی اولوب فنیکه دورینه متعلق اولان سلاندری شهرینك موقعنده‌در.

مذکور اسکله سلفکه‌نك ۶۲ کیلومتره غرب جنوبیسنده و انامورك ۳۷ کیلومتره شرقنده واوچ عدد قیالرله مسدود و تقریبی مشکل بر لیمانجغی حاویدر.

اهالیسی ۲۵۰ کشی قدر اولوب بونلرده قبریس وعلائیه مهاجرینیدر.

باشلوجه تجارتی اودون و کراسته وپنیر و تره‌یاغی کبی شیلردن عبارتدر.

کلندره‌نك ایکی میل قدر شمالنده کائن برخرابه «آرسینوئی» شهرقدیمی اولمسی مظنوندر.

کلکیا. — «Cilici» منوعات یعنی اسکی ملاس

نهرینی آشار آشمز قوراق و اغاجسز بر قطعه‌یه تصادف اولنورکه مذکور قطعه‌ده پامفلیانك هر بر نقطه‌سندن اختلافات مشاهده اولنور.

بلاد سواحلیه‌سی بر قاچ خانه‌لرله محاط عادتا برقلعه اولوب مذکورقلعه‌لر حکومات متعدده‌نك تعقیبات متوالیه‌لرندن قاچان قورصانلرك ملجای ایدی.

کلکیانك بوکونکی حالی اسکیسندن فرقلی دکلدر.

متقدمین کلکیایی خالی و معموره اوله‌رق ایکی‌یه تقسیم ایتمشلردی.

قسم خالی شرق جهتی اولوب طرسوس واطنه‌یی حاوی اولدیغی حالده پیراموس نام نهر حدود شرقیه‌سنی تشکیل ایدر ایدی.

کلور. — سیواس ولایتنده توقاد سنجاغنده بر ناحیه‌در.

کلیبولی. — ادرنه ولایتنده لوا مرکزی بر قصبهٔ مشهوره اولوب مرمره دکزی ساحلنده و قلعهٔ سلطانیه بوغازینك مدخلنده ومذکور بوغازدن اون ایکی میل قدر بعد ومسافه‌ده واقعدر.

لدوسه قارشو ایکی صنعی وپویرازه ناظر برطبیعی لیمانه مالك اولمغله اهمیت موقعیه‌سی ازادهٔ تعریف و بیاندر.

عثمانلیلرك روم ایلی فتحنه بسمله‌کش ابتدار اولدقلری زمان مجاهدین شجاعتقرینك اس الحرکاتی کلیبولی قصبه‌سی اولدیغی کبی ایلك دولت عثمانیه قوهٔ بحریه‌سی دخی کلیبولی لیمانلرنده انشا اولنمش ایدی.

متانت موقعیه ومناعت موقعیه‌سیله مشهور اولان شهرك قلعه‌سنك بوکون پك جزئی آثاری باقیدر.

قصبه‌ده غازی نامدار سلیمان پاشا حضرتلری نامنه برادر عالیکهرلری خداوندکار حضرتلری طرفندن انشا قلنمش اولان جامع شریف ایله فاتح دوری وزراسندن مسیح پاشا جامعی ایله دها برچوق جوامع ومساجد ایله یازیجی اوغلی محمد افندی وبرادری احمد بیجان وزین العرب واغا زاده شیخ محمد وقطب عمر ایله داماد سنان پاشا ایله دها بر چوق اعزهٔ کرامك زوایا و مقابری زیارتکاه پیرو جواندر.

کلیبولیده بر اعدادیٔ ملکی اوچ باب ابتدائی مکاتبی ایله بر ارمنی ایکی روم بر یهودی مکتبی واردر.

نفس قصبه‌ده اون بیکی متجاوز نفوس واردر.

کلیبولی لیماننه بر سنه ظرفنده (۳۰۷ سنه‌سی)
۴۷۴۲ عثمانلی واپور ویلکن سفائنی
۴۳۱۳ طونه‌لق ۶ المانیا ۱۹۴۹۳
طونیلاته‌لق ۹۱ انکلیز ۱۱۳۷۲۶
طونیلاته‌لق ۱۰۱ اوستریا ۱۰۵۷
طونیلاته‌لق ۱ نانیمارقه ۵۷۷۹۷
طونیلاته‌لق ۵۱ فرانسز ۳۴۸۴۹
طونیلاته‌لق ۲۲۷ یونان ۵۰۵۰
طونیلاته‌لق ۱۰ ایتالیا ۱۶۶۴ طو-

نیلاته‌لق ٢ مصر ٩٠١ طونیلاته‌لق
٢٩ سیسام ٤٥ طه‌نه‌لق ١ رومانیا
١٩٨٨ طونیلاته‌لق ٥ روسیه‌که جمعاً
٤٩١٦٧٠ طونیلاته‌لق ٥٢٦٦ عدد
واپور ویلکن سفینه‌سی ورود ایدوب
جمله‌سندن ٦٢٣٠٢ بچق غروش رسم
استحصال اولنمشدر .

نفس کلیبولی ایله ٤٨ قریه واروشه
و طیفور و بولایر نامنده اوچ عدد
ناحیه‌دن کلیبولی قضاسی و مرکز قضا
ایله آجه آباد، کشان، مرفته، شارکوی
قضالرندن کلیبولی سنجاغی تشکل وتأسس
ایتمشدرکه مذکور سنجاقده ٩ ناحیه
ایله ١٦٠ قریه ٩٩٩٠٠ قدر نفوسی
واردر .

داخل لواده میلان طاغی نامیله
موجود اولان محللرده اورمانلق وار
ایسه‌ده کراسته اعماله الویرشلی اغاجلر
یوقدر .

لوانك انهاری ایسه برقاچ کوچك
دره وچایلره منحصردر .

لوانك هواسی همان هر یرده معتدل
اولوب یازین میزان الحراره ٢٥ الی
٣٠ درجه‌یی تجاوز ایتمز.

لوانك محصولاتی : حنطه، شعیر،
قوش یمی بورچاق علف پاموق آناسون
اوزوم میوه قاوون ومعمولاتی طوغله
کره‌مید الاجه یلکن بزی چوال کلیم
بکمز صوجق شراب وعرقدر .

نفس قصبه‌ده ١٤ دستکاه و١٢
فابریقه موجود اولوب دستکاهلرك
آلتیسی الاجه و سکزی یلکن بزی
نسج ایدرلر.

عموماً لوا دائره‌سنده ٦٧ جامع
١٢٠ مسجد ١٣٨ مکتب ١٢٩
تکه وتربه ١ عمارت ٢ مدرسه ٤٥٨
چشمه وسبیل ١ خسته‌خانه ٢ حاورا
١٠٧ کلیسا ومناستر ١ ساعت قله‌سی
١١٩١٥١٧ اراضیٔ مزروعه و غیر
مزروعه ٢١٩٤٧ خانه ٤١٥٨ دکان
ومغازه ٣٢٧ فرون ٦٣ خان ٤٦٢
یل دکرمنی ٢١ صو دکرمنی ٥٧
چفتلك ٨٤٥٤٩ دونم باغ ٩٦٤
بغچه ٣١٢٥ چایر ٤٧٦٢٤ مرعه
٧٢٨٢٦ اورمان ٢٠٥٨ قطعه عرصه
١٨ حمام ٤ فابریقه ٥ پاموق فابریقه‌سی
٨٧٤ آخور مع صمانلق ١٣٦ اوطه
١٨٠٠ دونم قوری ٢٢١ زیتونلق
٢٥ پلاموطلق ١٨ قطعه سلحخانه ٦
اجزاخانه ١ غاز خانه ٢ قرائتخانه ٢
فنار بزیرخانه ٣ هوتلی ٧ قره‌غول
١ لیمان اوطه‌سی ٣ بالقخانه ٨ طاش
اوجاغی ١ محاکمه وار در.

سنجاقده : ١٣٥٤ رأس بارکیر
١٦٦٦ رأس استر ٧٢١٢ رأس
اوکوز ١٩٩٤ مانده ٦٠٦ رأس دوه
١٠٠٠٠٠ رأس قیون ١٠٤٠٠٠
رأس کچی موجوددر .

کلمریه . — سلانیك ولایتنده مرکزه تابع بر
ناحیه‌در.

کلیسا حصار. — کونش حصار ماده‌سنه مراجعت اولنه.

کلیسا. — مناستر ولایتنك کوریجه سنجاغنده کسریه قضاسنك بر ناحیه‌سی‌در.

کلیسورا. — یانیه ولایتنده دیبوسا نهری اوزرنده بر قریه‌در.

کلییوچ. — بوسنه ولایتنده بهکه سنجاغنده بر ناحیه مرکزی‌در.

کلیس. — حلب ولایتنده مرکزه تابع بر قضا مرکزی‌در.

حلبك ٦٦ کیلومتره شمالنده و عینتابك ٦٩ کیلومتره بعد ومسافه‌سنده‌در.

کلیسده ۲۰۰۰۰ نفوس موجود اولوب بونك اون بشبیکی مسلم بیك درییوز آلتیسی سریانی بیك بشیوزقرق یدیسی ارمنی بیك اوچیوزی قتولیك یدی‌یوز قرق یدیسی اسرائیلی‌در.

اهالیٔ اسلامیه میاننده بر چوق ترك موجود اولوب ترکجه بالترجیح تکلم اولنور.

اهالیسی صنعت وتجارت ایله توغل ایدرلر.

باشلوجه صنایع نساجلق‌در.

بوندن ماعدا شهر زراعت ایچون دخی بر موقع ممتاز قزانمشدر.

ادخالاتی غایت از اولدیغی حالده اخراجاتی بالنسبه زیاده‌در.

ادخالات اسکندرون و اخراجاتی عینتاب واسطه‌سیله‌در.

قصبه‌ده بر باب حکومت قوناغیله ٤٧ جامع ١٢ مسجد ٤ درکاه ٢٤ مدرسه ٣ کلیسا ٥ حمام ٧ خان ٧٤٠ دکان ١١ فرون ١٢٠ منسوجات مختلفه دستکاهی ١٥ قهوه ١ اجزاجی دکانی ٤١٠٠ خانه و اطرافده ٢ صابونخانه ٢٠ دکرمن و زیتون‌یاغی استحصالی ایچون برچوق معصره و سائره واردر.

قضاسی: شمالاً عینتاب شرقاً منبج وباب قضالری غرباً اطنه ولایتی وبیلان قضاسی جنوباً جبل سمعان قضاسیله محدوددر.

اهالیسی :

٧٣٥٢٠	اسلام
٩٦٧١	خرستیان
٧٤٧	یهودی
٨٣٨٨٨	

مقدارنده‌در.

کلیسده یکرمی دردی عدی بری رشدیه قرق صبیانیه مکاتبی اوله‌رق ٦٥ مؤسسات علمیهٔ اسلامیه و یدی باب مکاتب خرستیانیه موجوددر.

اراضی فوق‌العاده قوهٔ انباتیه‌یه مالك اولوب مرعالری دخی کنیشدر.

فرات توابعیله اسقا اولنان چایرلرنده اوچیوز بیك رأسه قریب حیوانات اهلیه‌سی بسلنور.

عفرین نهری دخی قضایی شمالدن جنوبه طوغری شق ایلر.

محصولات قضا بروجه آتی در:

٥٨٤٥٠٠	کیله	بغدای
٩٥٤٠٠٠	»	آرپه
١٨٠٠	»	مصر
١٦٧٥٠	»	
٤٢٠٠٠	»	
٣٠٠٠٠	»	سیسام
٣٥٠٠	»	پرنج
٢٠٠٠	»	بقله
٢٥٠٠	»	فاصولیه
١٥٠٠٠	»	نحود
١٦٦٩٩٦٠	کیله	یکون
٣٥٠٠٠٠	قیه	پاموق
٩٢٦٣	»	توتون
١٧٥٠٠٠	»	میان کوکی
١٠٠٠٠	»	جهری
٣٠٠	»	آناصون
٣٠٠٠٠	»	پلاموط
٢٥٠٠٠	»	انجیر
٤٢٠٠٠	»	جویز
٣٦٧٠	»	بادم
٦٠٠٠	»	فستق
١٥٦٠٠	»	نار
١٠٥٠٠٠	»	قاون و قارپوز
١٢٥٠٠	»	الما = ارمود و سائر
١٢٥٠٠٠	»	صوغان
٣٥٠٠٠٠٠	»	زیتون
٩٥٠٠٠٠	»	اوزوم
٣٦٦٠	»	سماق
١٧٥٠	»	کیمون
٥٣٨٣٣٤٣	قیه	یکون

قضانك حیواناتی جدول آتیده مندرجدر:

٦١٨٦٥	رأس	قیون
١١٩١٩٤	»	عادی کچی
١٩٨٤	»	تفتیك کچی
١٢٠٠٠	»	اوکوز
٤٦٥	»	بوغا
٣٩٦٠	»	اینك
٢٦٥٠	»	بارکیر
٨٦٠	»	استر
٥٩٠٠	»	مرکب
٤٠٠	»	دوه
١١٥٠٠	»	اری قوانی
٢٩٨٩٩١	رأس	یکون

کماخ. — ارضروم ولایتنده ارزنجان سنجاغنه ملحق قضا مرکزی بر قصبه اولوب ارضرومدن ارزنجانه کیدن طریق اوزرنده و سیواس جهتنده واقعدر.

ارضرومه بعد و مسافه‌سی ـ ٢١٤ وارزنجانه مسافه‌سی ـ ٣٨ کیلومتره‌در.

فرات نهری قصبه‌دن مرور ایدر.

کماحده بر حکومت قوناغی بر رشدیه مکتبی واردر.

قضاسی: لوانك غرب جنوبیسنده واقع اوله‌رق شمال غربی جهتندن قوری

چای شرق شمالی جهتندن ارزنجان قضالری و جهات سائره‌دن معمورة العزیز ولایتی ایله محاطدر.

٤ ناحیه ٨٦ قریه‌یی محتوی اولوب بونلرده ٣٠٧٦ نفوس ٢٠١٨٨ نفوس موجوددر. قضاده ٣٢ مکتب ١٠ جامع و مدرسه ١٣ کلیسا (١٠ ارمنی کلیسا و مناستری ٣ روم کلیساسی) بر حمام واردر.

محصولاتی حبوبات سبزه میوه، معمولاتی دباغت کبی شیلردر.

کماللی. — سیواس ولایتنك قره حصار شرقی لواسنده الوجره قضاسنه ملحق برناحیه‌در.

کمر. — خداوندکار ولایتنك قره‌سی سنجاغنده برهانیه قضاسنك مرکزی اولوب ادرمیدك ایکی ساعت قدر شرقنده بولنان کمرادرمید نامیله شهرتشاردر.

کمرز. — سیواس ولایتنك قوچکیری قضاسنده برناحیه‌در.

کمرك. — ولایت مزبوره‌نك دارنده قضاسنده وقزل ایرمق اوزرنده برناحیه مرکزی‌در.

کملك صویی. — کملك قصبه‌سندن مرور ایدن کوچك بر چایدر.

کموکان. — سیواس ولایت ولواسنك مرکزنده ملحق نواحیدندر.

کمش. — خداوندکار ولایتنده کوتاهیه لواسنده بر بر ناحیه‌در.

کمش کون. — سیواس ولایت ولواسنك عزیزیه قضاسنده بر ناحیه‌در.

کمشخانه. — طربزون ولایتنده لوا مرکزی بر بلده‌در.

بوراسی قاینر نامیله پك اسکی بر قصبه اولوب ایکی طاغك یماجنده مبنی و اورته‌سندن قانیرچایی مرور ایدر.

قسم اعظمی روم اوله‌رق ٣٠٠٠ نفوس و ٥٠٠ خانه‌یی محتویدر.

کمشخانه سنجاغی: شمالاً طربزون سنجاغی شرقاً تیره‌بولی قضاسی جنوباً ارضروم ولایتی غرباً سیواس ولایتی ایله محاطدر.

لوا کمشخانه ـ صداروك ـ کلکیت ـ شیران نامیله درت قضایه منقسمدر.

لوا پونت طاغلری و بونلرك شعبانی اوزرنده‌در. مواقع مرتفعه‌نك هواسی سرت ایسه‌ده صحت بخشدر وادیلرده اعتدال هوا حکم سورر.

پونت طاغلرینك نقاط مشهوره‌سی شرقده: قاسقانا ـ سن‌بول ـ تپه‌بویون ـ موراط طاغی ـ جنوبده چمن طاغی، غربده: کاوورطاغی ـ نادربابا. شمالده قولان طاغی‌در.

مملکت اولدرجه طاغلقدرکه ٥٠٠٠ متره‌دن زیاده برواردی‌یه تصادف اولنه‌مز

خارشيد چايى ايله كلكيت ايرمغى سنجاغى اسقا ايدولر.

لوانك زراعتى يولنده دكلدر. انجق ميوه اغاجلرى على الخصوص الماسى پك شهرتليدر. حيوانات و صناعتى كفايت درجه‌دن دوندر.

نفوسى ۱۳۰۰۰۰

كمشخانه قصاسى : مركز قصاسى اولوب بروجه‌آتى اماكن و مبانى‌يى محتويدر.

۱	قشله
۹۵	كليسا
۳	دركاه
۸۰	مدرسه
۹۷	مكتب
۱۳۱	جامع
۱۸۷۳	اورمان و بالطه‌لق
۴۹	چاير
۵۱۱	اكلمامش ترلا
۶۷۵۲۹	مزروع ترلا
۲۶۳۲	بغچه
۶۹۲	دكرمن
۲	حمام
۲۷۰	خان
۱۶۰	اشجى دكانى
۷۰۴	مغازه
۱۰۹۷۵	خانه
۱۰۳	چشمه

كملك. — «Ghio» . «Cius» خداوندكار ولايت‌ولوا سنده قضا مركزى بر قصبه‌در.

قصبهٔ مزبوره مدانيه كورفزى منتهاسنده و قاطرلى طاغلرى شعباتندن بر تپه‌نك اتكنده مبنى اولوب قات‌قات بنا اولنمش اولان خانه‌لرى مدانيه كورفزينك كبود رنك امواجيله ريان اولمقده‌در.

بو قصبه بو جوارده كائن بلاد و امصارك قدم جهتيله اك اسكيسى اولوب اسكى اسمى كيوس‌در.

قصبه‌نك حال حاضرى كيوسك بر قسم صغيرنده مبنى اولوب غايت مكمل اولان ليمانى املا ايديله‌رك قسماً بغچه‌يه تحويل اولنمشدر.

قصبه‌نك موقعى اسقانيوس كولنى دكزه ربط ايدن نهرك محافظه‌لى بر كورفز حالنى اكتساب ايدن محلنده‌در.

قصبه‌نك تاريخ قديمنه دائر پك آز معلومات واردر.

ديمتريوسك اوغلى فيليپ كيوس ايله بوكا قريب اولان ميرلايى تخريب ايتدكدن صكره زه‌لاسك اوغلى پرو- سياسه ويرمش و مرقوم پروسياس طرفندن تكرار اعمار اولنه‌رق كندى اسمى ايله تسميه قلنمشيدى.

بو يكى بروسه‌يى كشيش طاغى اتكنده كائن بروسه‌دن تفريق ايچون بوكا ساحلى بروسه نامى ويرلمشيدى.

بونكله برابر cius اسمى دها زياده مستعمل و موجود و بروسه‌يه مرجح قالمشدر.

حتى الحالة هذه روملر بيننده مستعمل اولان Ghio نامى «Kios»ك محرفى اولديغنده شبهه يوقدر.

اهل صليب اسيايه بو ليماندن عزيمت ايتدكلرى جهتله سرقومين طرفندن سيوتيو Civuto ناميله ياد اولنور ايدى.

شمديكى اسمى اولان كملك بروسه‌ده اعمال اولنوب بو قصبه‌دن ترانسيت طريقيله نقل اولنان ايپك كوملكلر سببيله تسميه قلنديغى مشهور تكسيه‌نك جملهٔ تحقيقاتندندر.

قصبه‌يه حاكم اولان آرغانتونيوس نام طاغ اساطيرده موجود و هپلاس افسانه‌سيله مشهوردر.

اليوم كملك اهاليسى هپلاس حكايه‌سنه مستند اولمق اوزره بر كيجه يورطيسى اجرا ايتمكده‌درلر.

كملك قضاسى: ٢١٠٠٠ نفوس و برخيلى قرايى مشتملدر.

كنج — بتليس ولايتنده بر سنجاغك اسميدر.

كنج سنجاغى ٣٨ درجه ٣٠ دقيقه: ٣٩ درجه ٢٠ دقيقه عرض شماليده واقع اوله‌رق شمالا ارضروم ولايتى شرقاً موش سنجاغى جنوباً و غرباً ديار بكر ولايتى ايله محدوددر.

اهاليسى ٦٦١٩٧ نفوس اولوب بونك (٥٢٣٩٧) سى مسلم (١٢٩٦٤) دى ارمنى (٨٣٦) يزيديدر.

سنجاغك هواسى لطيف اولوب امراض ساريه و بلديه‌دن عارى وقيشى براز شدتلى ايسه‌ده يازى غايت لطيفدر.

سمت جبالى اولان شمال و جنوب جهتلرنده قار بش آلتى آى قدر قالور.

ارضروم ولايتندن كلان بنكول طاغى شعباتى شمال شرقيدن سنجاغه دخول ايله جنوب غربي‌يه طوغرى بالامتداد ديار بكر ولايتنه داخل اولور جنوب طرفنده بولنان حاسون طاغلرى دخى موش سنجاغندن اعتباراً غرب جنوبى‌يه طوغرى دوام ايلر.

اشبو طاغلرك كافه‌سى اورمانلرله مستور وحبوبات تارلالريله مزين يايلالر وباغ وبغچه‌لرى حاوى وادى وورسانلرى و انهار كبيره‌يه دوكيلان اينجه اينجه دره‌لرله اروا اولنان چايرلرى شاملدر.

سنجاغك باشلوجه آقار صولرى: شرقى فرات قوناق صويى ايله بطمان چايى وبونلرك حسابسز تابعلرى اولان مياه صغيره‌دن عبارتدر.

محصولاتى انواع حبوبات ايله پنير پكمز شراب زيتون ياغى ميوه جويز مازى كوك بويا و مصنوعاتى شياق طوبره سجاده كبى شيلردر.

حيوانات اهليه‌سى على الخصوص قيون وكچيلرى غايت چوق اولوب سوريه حلب اورفه و جهات سائره‌دن بهر سنه كليتلى حيوانات اشترا ايتمك اوزره جلبلر كلورلر.

مركز لوا كرنيك قصبه‌سيدر . كرنيك ماده‌سنه مراجعت اولنه .

سنجاق بروجه آتی قضا ونواحی وقرايی جامعدر :

	ناحيه	قرا
كنج قضاسی	زكنی . بيجار	١٩١
چپاقچور «	. .	٨٠
قلب «	. .	٨٩
٣ قضا	٢ ناحيه	٣٦٠ قريه

كنج قضاسی .— مار اليان كنج سنجاغنك مركز قضاسی اولوب سنجاغك غرب شماليسنده واقع اوله‌رق شمالا ارضروم ولايتی شرقاً موش سنجاغی جنوباً قلب قضاسی غرباً چپاقچور قضاسيله محاط ومحدوددر .

اون طقوز بيك اسلام يدی بيك ارمنيدن مركب اولان اهاليسی يكرمی التی بيك اوچيوز طقسان يدی نفوسدر .

بنكول طاغلری قضايی ستر واحاطه ايتمشدر .

شرق فراتك تابعی اولان كنج صويی برقاچ كوچوك چايلرله اسقا اولنور .

طاغلری فوق‌العاده چام اورمانلريله مستوردر .

١٩١ قريه ايله ايكی ناحيه‌يه شاملدر ،

مركز اداره‌سی مركز لوا اولان كرنيق قصبه‌سيدر .

كرنيق .— كنج سنجاغنك مركز اداره‌سی اولوب كنج چايی اوزرنده وموشك ٨٠ كيلومتره غرب شمالنده وبتليسك ١٤٥ كيلومتره كذا شمال غربيسنده واقعدر .

موقع مزبور اللی خانه ٢٠ دكان ١ فرونی حاوی برقريه‌دن بشقه برشیء دكلدر .

كنزين .— بوسنه ولايتنده ازدوتيق سنجاغنده بر قريه در .

كنغری .— « چانغری » قسطمونی ولايتنده لوا مركزی بربلده اولوب ٣١°٢٠' طول شرقی و ٤٠°٣٤' عرض شماليده وبرتپه‌جكك ايكی ورسانی اوزرنده واقعدر .

تپه‌ده حاكم برنقطه‌ده اولان قلعه‌سی ٩٠٠ متره ارتفاعی حائزدر .

قصبه‌نك اطرافنده‌كی اراضی حضارت دائمه‌ده وآجی صو كبی بر ايكی نهرجك ايله اسقا اولنور .

كنغری واديسی شرق وغربه طوغری اولغاسوس سلسله‌سنك مرتفع طاغلرينه اتصال ايدن تپه‌لرله محاط اوله‌رق بعضيلری مزروع تلالر اراسنده و ديكرلری طاغك صرتنده‌كی خدايی نابت چمنزار و باغ و باغچه‌لرك اورته‌سنده

بولنان قریه‌لر ایله غایت لطیف برمنظره تشکیل ایدر .

شهرك اطرافنك بو لطافتنه نظراً کندیسنی محیط اولان سوری وخانه‌لرینك قره‌قره تقفلری سببیله منظره‌سی قسقوت انکیز برحالده‌در .

اهالیسی ۱٦۰۰۰ نفوسدن عبارت وبونك اون درت بیك بش یوزی مسلمدر .

کنغری قدیم غانغری شهری اولوب پافلاغونیانك مرکزی ایدی .

بعده پونت قراللغنه صکره غالاتیایه انتقال ایلدی .

رومایه التحاقنده شرق ایمپراطورلغنه کچمشدر. ۱۳۹۷ تاریخنده بایزید اول طرفندن ضبط وتسخیر اولندیغی حالده تیمور وقعه‌سنده مشارالیهه وصکره ینه عثمانلیلره انتقال ایلمشدر .(۱۰٤۲)

قصبه‌ده ۱۱ جامع شریف موجود وبونلر میاننده عمارت جامعی مشهوردر.

۱٦ مسجد ۱۳ مدرسه ۱ تربه ۲ کلیسا ۱ قشله ۱ هوتل ۱ حکومت قوناغی ۱ چارشی ۷۱٤ دکان ٥ خان ٦ حمام ۱۰ چشمه ۲ کتبخانه ٥ کوپری ۳۲٥۷ خانه واردر .

کنغری قضاسی : همنامی اولان سنجاغك شرقنده وولایتك جنوبنده‌در. شمال وشمال شرقیدن قسطمونی سنجاغی جنوب شرقی وجنوب غربیدن انقره ولایتی شمال غربیدن چرکش قضاسیله محاطدر .

قضا سکنه‌سی بروجه آتیدر:

	ذکور	اناث	یکون
اسلام	٤٦٣۳۹	٤۲٦۷۳	۸۹۰۱۲
روم	٤۷۳	۳۸۷	۸٦۰
ارمنی	۱۹۲	۱٥۳	۳٤٥
یکون	٤۷۰۰٤	٤۳۲۱۳	۹۰۲۱۷

کنغری سنجاغنده ۱۳ مدرسه ۲ رشدیه مکتبی ۱۰۲ ابتدائیه وصبیان مکاتبی اوله‌رق ۱۱۷ مکتب موجود اولوب بونلره مداوم طلاب ۲٦٤۰ مقدارینه بالغدر .

مکاتب مزبوره‌دن ایکیسی خرستیانلره مخصوصدر .

قضانك محصولاتی جوار قضالره مشابه ومعمولاتی ایپ ، ایپلك ، کچه، طوبره‌یه مماثل شیلردر .

حیوانات اهلیه‌سنك یکونی (۲۲۸۲٦۹) زه بالغ اولور .

قضاء مزبور قوچحصار شعبان اوزی طوغات نامنده اوچ ناحیه ایله ۲٥٤ قریه‌یی محتویدر .

قوچحصار ناحیه‌سنك مرکزی اولان قوچحصار قصبه‌سی کنغرینك

٤٠ كيلومتره قدر سمت شماليسنده وكنغريدن قسطمونى واينه بولى يه كيدن شوسه ا.زرنده و ازميد جاده سنده ٢١١٨ نفوسى شاملدر .

اهاليسى زراع و رنجبر وحيوان بسلمك واوفاق تفك تجارت ايتمك كبى صنعتلرله رعلى الخصوص ايپ اعماليله متميزدرلر .

شعبان اورى ناحيه سى مشتملاتى اولان ٥٥ عدد قريه ايله برابر كنغرينك جنوب جهتنده اولوب اهاليسى زراعت وحيوان بسلمك ايله كچينورلر .

بو ناحيه داخلنده اوچ عدد اسكى قلعه خرابه لرى اولوب الك مشهورى اوطه قلعه سى ناميله مسمادر طوحت ناحيه سنك مركزى اولان توخت قريه سى مركز لوايه ٢٥ كيلو متره بعيد اولوب ٢٥٠٠ قدر اهاليسى واردر .

بو ناحيه اهاليسى زراع و تجار اولوب سنه ده بركره المالى طاغنك پايه لرندن برى اوزرنده قوريلان ياپراقلى پنايرنده كليتلى اخذ واعطا وقوعه كلور .

ناحيه نك و نواحئ متجاوره نك كاملاً محصولى بو پنايرده صرف اولنور .

كنغرى سنجاغى : ولايتك جنوبنده ٣٠ درجه : ٣١°,٤٥َ طول شرقى و ٤١°,٥َ : ٣٩°,٥٦َ عرض شماليده در .

شمال و شرق شماليسنده مركز سنجاغى جنوبنده انقرى ولايتى غربنده بولى سنجاغى واردر .

اراضينك وسعتى ١٣٥٠٠ كيلو متره در .

٣ قضا ٧ ناحيه ٧١٤ قريه يه تقسيم اولنمشدر.

اهاليسى بروجه زيردر :

	ذكور	اناث	يكون
مسلمان	٨٤٩٩٠	٨٠٧٣٠	١٦٥٧٠٠
روم	٥٧٠	٣٩٩	٩٣٩
ارمنى	٥٤٤	٤١٦	٦٩٠
يكون	٨٦٠٨٤	٨١٥٤٥	١٦٧٦٢٩

سنجاقده ١٩ مدرسه ٥ رشديه ١٤٤ صبيان مكتبى دخرستيانلره مخصوص ٣ باب مكتب كه جمعاً يكون ١٧١ مكاتب مختلفه وبونلره ٤١٧٠ طلبه وشاكرد مداومدر .

سنجاغك هواسى غايت صاف وصاغلامدر.

كوللر وبطاقلقلر كبى مياسما منبعى اولان محالك فقدانى طاغلردن اينان لطيف الجريان صولرك كثرتى اورمانلرك وسعتى بو اراضى يى امراض بلديه و ساريه دن معاف بر حاله ايصال ايتمشدر .

انجق قيش غايت شديد وصغوغى

سرت اولوب قارلر یاغدیغی زمان یوللر قپانور وایاب ذهاب معطل برحاله کاور.

طاغ ونهرلر : اولغاسوس نام قدیمیله مشهور اولان سلسله‌نك فروع وشعباتی سنجاق داخلنده ترفع ایدرلر اراضی‌یی عارضه‌لی بر حاله ایصال ایتمشلردر.

مذکور طاغلرك شعباتی قوزان طاغی ایشیق طاغی (١١٢٠ متره) قنطارطاغی صاری‌طاغ نامليله معروف اولورلر.

قزل ایرماغك یتمش کیلومتره قدر محلی سنجاغی انقره ولایتندن تفریق ایله صولطرفنده برچوق تابعلر اخذ ایدر.

توابع مذکوره میاننده دوه‌رز صویی ایله اولو چای شایان تذکاردر.

یوللر :

سنجاقده هنوز انشا اولنان بر شوسه موجود اولوب سائرلری، اسکی کاربان طریقلریدر.

اشبو طریق جدید انقره ایله کنغری و قسطمونی شهرلرینی واینه بولی‌یی یکدیکرینه ربط وتوصیل ایتمشدر.

نقلیات حیوان دوه واسطه‌سیله اجرا اولنور.

احمال واشیای تجاریه یکرمی درت ساعت ایچون بهر قیهٔ عتیقنه یکرمی پاره حسابیله‌در.

سنجاغك اورمانلری غایت واسع وزنکین ومعادن طبقاتی استفاده‌بخش برحالده‌در. کنغری قربنده برمعدن کوری کشف اولنمشدر.

سنجاغك محصولاتی جدول آتیده مندرجدر :

	هکتولیتره
اربه	٢٩٧٨٥٠
بغدای	٢١٩٦٨٠
یولاف	١١١٠
چاودار	١٨٣٦٠
مصر	١٨٨٥٠
فاصولیه	٤٢٣٤٠
مرجمك	١٠٠٠٠
نحود	٧٠٦٧٠
	قیه
پرنج	٤٢٦٠٠
آفیون	١٢٨
پاموق	١٢١٠٠٠
توتون	٣٣٠٠٠
ضمغ	٢٥٠٠٠
صاری‌بویا	٦٠٠٠
جویز	١١٠٠٠٠
پلاموط	٤٠٠٠٠٠
بال	٥٠٠٠٠
بالمومی	٨٥٠٠
سحلب	٤٠٠٠٠
شراب	١٧٠٠٠٠
کتان	٢٨٠٠٠٠
کچی قیلی	٢٨٠٠٠
تفتیك	٢٣٠٠٠٠

عدد

٤٩٤٠٠ جلود

٣١٠٠٠ قیمت لیرای عثمانی میوه

ادخالات واخراجات :

لوانك ادخالات سنویه‌سی ٥٦٥٠٠ واخراجاتی ٥٣٥٠٠ عثمانلی التوننه بالغ اولور .

کنغری سنجاغنك قضالری :

کنغری ، قلعه‌جك ، چرکش ، قضالریدر .

کواش .— وان ولایتنك حکاری سنجاغنده بر قضا اسمیدر.

شمالاً وان کولی جنوباً شتاق قضاسی شرقاً وان غرباً قارجیغان قضالریله محاطدر.

اهالیسی ١٢١٦٤ نفوسدر :

اسلام	ترك	١٣٠	٨١٣٠
	کرد	٨٠٠٠	
غیرمسلم	ارمنی	٤٨٠٠	٥٩٧٠
	قتولیك	٥٠	
	یهودی	٥٩	
	یزیدی	١٢٥	

مرکز قضا واستان قصبه‌سیدر.

واستان ماده‌سنه مراجعت بیوریله.

قضا ٥٩ قریه ایله وستان ناریك تورخیو طحماس خطخات ناملریله بش ناحیه‌یی مشتملدر.

کلبنه .— ایدین ولایت وصاروخان لواسنك قرق‌اغاج قضاسنده بر ناحیه اولوب ٣٠٠٩ نفوسی ٢٠ قریه‌یی جامعدر.

مرکز ناحیه اولان کلنبه قریه‌سی ٢١٤٧ نفوسی ٤٠٠ مساکنی جامعدر.

کوپرن چایی .— قونیه ولایتنده بوردور کولنه دوکیلان بر دره اولوب منبعنی اکلان طاغندن اخذ ایلر .

کوپری .— بوکا وزیر کوپریسی دخی دینور. سیواس ولایتنك اماسیه سنجاغی قضالرندن همنامی بولنان قضانك مرکزاداره‌سیدر صامسونه بر شوسه ایله مربوطدر.

نفوسی ٨٦٠٠ کشیدر.

قضاسی لوانك شمالنده‌در.

قزل ایرمق غرب شمالی و شمال سرحدینی تشکیل ایتمشدر.

٨ ناحیه ١٣٥ قریه‌یی ٢٤١٢٦ نفوسی محتویدر.

نفوسنك یکرمی بیکدن زیاده‌سی مسلمدر.

کوپری صویی .— Eurymedon (اوریمدون) اناطولیده دسپویراز طاغندن ظهور ایدرك ادالیه کورفزینه قاریشان برچایدر .

کوپری صویی .— قزل ایرمق توابعندن اولوب طاوشان طاغندن ظهور ایله وزیر کوپریسنك اون فرسخ قدر شرق شمالیسنده نهره قاریشور .

کوپلی .— خداوندکار ولایتنده ارطغول سنجاغنده بر ناحیه‌در.

كوپريلى . — سلانيك ولايت وسنجاغنده مركز قضا بر قصبه‌در.

سلانيك شهرينه ٣٢ ساعت بعد ومسافه‌ده اولوب ٣٧٣٠ خانه ٧٢٠ دكان ١٦٧٢٩ اهالى‌يى شاملدر.

داخل قصبه‌ده ٩ جامع شريف ٢ مسجد ٧ تكه ٣ كليسا ١ مناستر بر باب رشدى ٣ باب ابتدائى ٢ صبيان اوله‌رق ٦ مكاتب اسلاميه و ٦ باب روم وبلغار مكاتبى ٣٢ خان ١ حمام ٢٠ دكرمن بر حكومت قوناغى بر تلغرافخانه ١ قشله ٣ سوارى‌اخورى وبر بطاريه‌نك محافظه‌سنه مخصوص متعدد حيات بر رديف دپوسى وبر اعشار انبارى واردر.

قضاسى : ولايتك منتهاى غرب شماليسنده وقوصوه ومناستر ولايتلرى حدودنده اولوب نيقوديم اسمنده بر ناحيه ايله ٨٩ قرا و چفتلكاتى و ٤٥٠٠٠ قدر اهالى‌يى محتويدر.

واردار نهرى ايله بو نهرى تعقيب ايدن شمندوفر خطى قضايى شق ايدر.

محصولاتى : قرمزى وبياض حنطه وچودار وشعير وعلف ومصر چلتك بورچاق دارى داريجان نجود مرجمك افيون اوزوم وبونلره مماثل شيلردر.

مصنوعاتى بو جوار قضالرينك عينى‌در.

تجارتى ذخيره آفيون شراب يوزندن اولوب سنوى سكسان بيك ليره‌يه بالغ اولور.

قضاده هر سنه مايسك سكزنجى كونى كشاد اولنان پنايرده حيوانات دادوستادى وقوعبوله‌رق ١٠٠٠٠ ليره‌لق آليش وريش ايديلور.

كوتاهيه . — « Cotyœum » قوتيوم نام قديمى كوتاهيه اسميله پك جزئى فرقى حاوى اولديغى جهتله بيوك بر تغيراته اوغرامامشدر. استرابون طرفندن ذكر اولنمش وقبل‌الميلاد آلتنجى عصرده اورپيدك وطنى بولنمسنه نظراً شهرك پك قديم اولديغى شبهه‌سزدر.

شمديكى شهرده جالب دقت وشايان اهميت مبانىٔ قديمه قالمامش ايدوكندن كوتاهيه‌نك قدم واحوال تاريخيه‌سنى ميدانه چيقاران بروجه بالا معلوماتدن عبارت قالمشدر.

بونكله برابر شهر اوته‌دنبرى بلاد متعينه ميانده‌بولنوب شمديكى معموريتى اسكى عظمت وكثرت نفوسنه نظراً پك دون مرتبه‌ده قالور.

١٣٩٠ تاريخ ميلاديسنده وسلطان بايزيد دورنده كوتاهيه بلده‌سى فريكيا خطه‌سنك پاى تختى حكمنده اولوب ١٤٠٢ ده انقره محاربهٔ مشهوره‌سنى متعاقب تيمورك سيلابهٔ هجومنه اوغرامش واهاليسى قيد اسره كرفتار اولمشدر.

بیزانس حکمدارانی عصرنده شهر بر موقع مستحکم حالنه افراغ ایدلمك اوزره شهرك هر جهتنی محافظه ایده‌بیله‌جك صورتده بر تپه‌نك اوزرینه بر قلعه انشا وبرج وقله‌لرله وسائط تحکیمه‌سی اکمال قلنمشدر.

مذکور قلعه شبه‌سز شهرك اول وقتکی جسامتنی اشعار ایدر.

فی‌الحقیقه بلاد قدیمه‌نك قسم اعظمی بویله مواقع مرتفعه‌ده بنا اولنورلردی بوندن بشقه قلعه‌نك اطرافنده‌کی محله‌ده سائر محلاتدن زیاده بلدهٔ قدیمه‌نك انقاضی اولان دیرك باشلقلریله عمودلره کثرتله تصادف اولنمقده‌در.

قلعه جوارنده اوچلری قرلمش بر مرمر ارسلان صورتنك موجودیتی کوزل بر عصر احطار ایدرکه بورادن اعتباراً مرمر ارسلانلی بر اقلیمه دخول اولنور. مذکور اقلیم قونیه‌نك بر آز ایلریسنه وشمالاً انقره‌یه قدر امتداد ایلر بو خطه‌ده بو حیوان اشکالنك بولنمدیغی شهرلر پك آز وبلکه هیچ یوق کبیدر.

قلعه‌نك اورته یرنده تصاویر موجوده‌سی بیله فرق اولنه‌میه‌جق درجه‌ده خراب بر کلیسا موجود اولوب بونك مخزننده بعض اکابر مدفوندر. کوتاهیه کرمیان اوغللری زماننده دخی بر غلبه‌لك اولوب یدی سکز قدر جامع واولقدر حمام ومبانیٔ سائره وجوده کتورلمشدر. حماملرك میاننده بالقلی حمام دینیلان حمام پك مشهوردر.

کوتاهیه‌نك کرمیان اوغللری واسطه‌سیله وجوده کتوریلان ابنیه‌سی سلجوق دوری صنایع معماریه‌سی ایسه‌ده قونیه‌ده موجود اولان صنایع معماریه‌نك پك دوننده بولنمقده‌در.

خانه‌لری قسماً اخشاب وقسماً طوغله اولوب اوزرلری کرمیت ایله مستوردر.

اهالیسی ١٥ بيك نفوس اولوب بونك ایکی ثلثی اسلامدر.

کوة‌العماره.— بغداد ولایت و سنجاغنده بر قضادر. کوة اسکله دیمك اولوب بغداد و بصره ولایتلرنده بو اسمله بر چوق مواقع واردر کوة‌الحی کبی.

کوتور.— ارضروم ولواسنك ترجان قضاسنده ناحیه‌در.

کوچك ویران.— ادرنه ولایتنك کوملجنه سنجاغنده‌داری‌دره قضاسنك ناحیه‌سی‌در

کوچك چکمجه.— Ponte piceolo مرمره دکزندن تحصل ایتمش بر کولجکدر.

کوچك سقاریا.— سقاریا توابعندندر.

کوچك مندرس.— مندرس ماده‌سنه مراجعت.

کوچك مندرس. — تحولوس طاغلرندن ظهور ایله آیدین ولایتنده شرق شمالیدن غرب جنوبی‌یه قدر ممتد اولان برونلر اولوب قوش آطه‌سی کورفزینه دوکیلور.

کوچیکان. — دیاربکیر ولایتنك ماردین سنجاغنده بر ناحیه‌در.

کودوك. — آیدین ولایتنده صارو خان سنجاغنده اقحصار قضاسنك بر ناحیه‌سی اولوب ۳۶ قریه ۹۳۴۵ نفوسی جامعدر.

مرکز ناحیه ۶۸۰ نفوسی ۱۸۸ اماکنی جامع مدر قریه‌سیدر.

گودل. — آنقره ولایتنده آیاش قضاسنده بر ناحیه اولوب ۶۲ قدر قریه‌دن مرکبدر.

کورال. — وان ولایتنده حکاری سنجاغنده بیت الشباب قضاسنك ناحیه‌سیدر.

کوریان. — وان ولایتنك حکاری سنجاغنده بیت الشباب قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

کوردوس. — زیانزدی «کوردس»در. آیدین ولایت وصارو خان سنجاغنده بر قضا اولوب شمالاً خداوندکار ولایتی ودمیرجی قضاسی شرقاً دمیرجی وقوله قضالری جنوباً قوله صالحلی اقحصار قضالری غرباً ینه اقحصار قضاسیله محدوددر. بورلو وقیاجق اسمنده ایکی ناحیه ایله ۹۶ پاره قریه ۳۱۴٤٤ نفوسی مشتملدر.

مرکز قضا اولان کوردوس قصبه‌سی مغنیسانك شمال شرقیسنده وسطح بحردن ۵۵۵ متره مرتفع بر محلده ۳۸ درجه ۵۵ دقیقه عرض شمالی و ۲۶ درجه ۸ دقیقه طول شرقیسنده واقع ۳۵۹۱ نفوسی ۹۷۵ اماکنی جامعدر.

قضانك یکانه مصنوعاتی اولان خالیلر تجارتده پك معتبردر.

کوره. — جبل لبنان مستقل سنجاغنك قضاسیدر.

کوره. — آیدین ولایت صارو خان لواسنده صون قضاسنه ملحق ۲۹۳۸ نفوسی ۱۶ قریه‌یی حاوی بر ناحیه اولوب مرکزی ۱۰۲ اماکن ٤۱۵ نفوسی مشتمل کوره قریه‌سیدر.

کورلك. — ایدین ولایتنده کرنیز چایی اوزرنده بر قریه‌در.

گور. — یاخود کواز. وان ولایتنك حکاری سنجاغنده بر قضا اولوب سنجاغك شرق جهتنده واقعدر.

قضاء مزبوره شمالاً الباق قضاسی شرقاً ایران مملکتی جنوب شرقی وجنوب غربی جهتنده شمدنیان قضاسی غرباً اورامارو چوله‌مریك قضالریله محاطدر.

اهالیسی ۱۶۲۰۰ نفوسی اولوب

...بونك اون آلتی بیکی مسلم و کردلردر.

مرکز قضا دیزه قصبه‌سیدر.

قصبه‌یی محیط اولان طاغلر جلو اسمنده اولوب انك مرتفع تپه‌سی اولان قله‌نو ۴۰۰۰ متره یوکسکدر.

بو طاغلر میاننده ۴۰ کیلو متره طول ۲۰ کیلو متره عرضنده غایت جسیم بر اووه ممتد اولورکه مذکور اووه زاب صویی تابعلریله اسقا اولنور.

اراضی فوق العاده مزروع حاصلاتلی اولوب حیوانات اهلیه‌سی دخی چوقدر.

داخل قضاده ۳ مکتب واردر.

گوره‌له. — طربزون ولایت وسنجاغنده قضادر.

مذکور قضا شمالاً بحر سیاه جنوباً طورول شرقاً وقف کبیر غرباً تیره‌بولی قضالریله محاط وار وطولانی بر قطعهٔ اراضی اولوب ۳۰۰۰۰ بیك نفوسی حاویدر.

مرکز قضا بحر سیاه ساحلنده کائن ئله‌ئو « éleau » اسمنده بر قریه‌در.

قضانك ۵۶ قدر قراسی واردر.

محصولاتی فاصولیه فندق بغدای ...صر اولوب احتیاجات محلیه‌یی تأمین ایلر.

گورهٔ شمالیه. — آنف البیان قضاسنك ناحیه‌سی در

گورهٔ وسطی. — مذکور قضانك دیکر بر ناحیه‌سیدر.

کور بجه. — مناستر ولایتنده بر لوا مرکزی اولوب تفصیلات ایچون مناستر ماده‌سنه مراجعت اولنه.

کوزل طاغ. — آسیای عثمانیه‌ده کائن آمانوس سلسلهٔ مشهوره‌سی مضافاتندن ۲۰۰۰ متره ارتفاعنده بر سلسله‌نك اسمیدر.

کوزو چایی. — بالیانبولی جوارندن کله‌رك الا شهر قربندن بالمرور صالحو جهتلرنده کزیر چاینه قاریشور.

کوزلحصار آیدین. — اسکی ترال شهری اولوب مندرس شهرینك وادیٔ علیاسنده و مسوژیس نام طاغك ورسانلرینك بریسی اوزرنده ایدی.

بو شهر اخیراً کوزلحصاره تبدل ایدلدی. شهر طاغك یماجنده و شکل مخروطیده اولوب قلعه‌سی اصول تحکیمیه‌یه موافق صورتده تنظیم و انشا اولمش ایدی.

اودون صویی شهرك دیوارلرینی اسقا ایدوب تبایس اسمنده‌کی بر پیکار دخی شهرك داخلنده جاری ایدی.

موقعنك افس شهریله بلاد داخلیه اراسنده بولنمسی ترانسیت تجارتی ایچون پك زیاده الشویرشلی ایدی که اهالیسی بویوزدن پك زیاده کسب ثروت ایتمشیدی.

پیتودور نامنده برینك ثروتی

استرابون ایکی بیك تالانت اولمق اوزره تقدیر ایتمشدر؟

فارسال محاربه‌سندن صکره مرقومك ثروتی سزارك نظر طمعنی جلب ایتمکله مصادره‌یه کرفتار اولمشدر.

مرقوم بالاخره ینه اکتساب ثروت ایتمکله تکمیل مالکی اولادلرینه انتقال ایتمشدرکه تیبر زماننده برحیات اولان پونت قرالیچه‌سی پیتودوریس مرقومك قیزی ایدی.

ترال سکنه‌سندن منودور نامنده ژوپیتر خدمه‌سندن بر دیکری دخی حرکت عصیانیه ایله اتهام اوله‌رق آنوباربوس طرفندن قتل ایدلمشدر.

سزار مورخلری تراله عائد برغریبه یازمشلردر.

معبد ظفرده سزاره عائد براستاتو دکز اولنمش ایدی. بدنك قاعده‌سی مرمر ایله مفروش اولدیغی حالده بردنبره بر خرما اغاجی ترفع ایدرك استاتونك قاعده‌سنی تکمیل احاطه ایتمش ایمش.

ترال اراضیسی بو حوالی بلادینك همان جمله‌سنده اولدیغی کبی برکاتی الطبیعه اولمغله حرکات ارضیه‌یه معروض اولوب صیقجه صیقجه وقوعبولان زلزله‌لرله ابنیه‌لر کاملاً خراب اولور ایدی انجق اهالیسی بر غیرت کامله ایله تکرار انشا ایدرلردی. برکره یانغین و حرکت ارضیه ایله شهر خراب اولدیغی حالده ایمپراطور اندرونیقوس بالوتولوغ یکیدن

اعمار و طاغلمش اولان اهالیسنی جلب ایتمشیدی.

وقتاکه سلجوقیلر قبادوسیایی استیلا ایدیلر دکزلرله اتصالاته مالك اولمق اوزره اسیای غربیه طرفندن ایلرولدیلر ترال شهری دخی قبضهٔ تسخیرلرینه کچمکله ایدین بك نامنده بر امیر قونیه سلطانندن بوراسنی مالکانه اولمق اوزره اخذ ایدرك کندی اسمنی اکاده تخصیص ایلدی.

شهرك مشهود اولان رصانت و لطافتی جهتله کوزل حصار اسمنی دخی اکتساب ایتمکله اولتاریخدن اعتباراً کوزل حصار ایدین دنیلمکه باشلادی.

کوستره.— آنقره ولایتنك قیصری سنجاغنده دوه‌لو قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

کوستره‌للك.— سیواس ولایتنك توقاد سنجاغنده زیله قضاسی نواحیسندندر.

کوستندیل.— ulpianum «اولپیانوم» بلغارستانده اوستروما صوینی قربنده ٦٠٠٠ نفوسلی بر بلده‌نك اسمیدر.

کسکین.— انقره ولایتنك قیرشهری سنجاغنده بر قضادر.

بو قضا لوانك اك جسیم بر قضاسی اولوب ٤٠٥٠٠ نفوسی و ٧٥٦٢ خانه‌یی جامعدر.

قضانك حاوی اولدیغی قرانك مجمو-

ده باغ وبغچه موجود چوقدر . بو
ـه‌لرده اشجار ثمره و غیر مثمره‌نك
امی باغلرده اوزومك بر قاچ جنسی
ك نفیس مبذول برصورتده یتشمكده
هالی محصولات مذكوره‌یی یوزغاد،
نغری كبی جوار ممالكه نقل ایله بر
لی انتفاع ایتمكده‌در .

داخل قضاده واقع دنك طاغنده
م میشه آردیج اورمانلری موجود
وب اهالی بونلردن محروقات وسائر
یاجاتی تدارك ایدر .

اعزهٔ بنامدن حیدر سلطان حسن
ه قوجی بابا قره بابا بالی شیخ حضرت
خ شیخ سامیٔ علویٔ كبیر وصغیر كبی
اتك مراقدی موجوددر .

قضاء مذكورده آت دوه مانده
ر اوكوز كبی حیوانات ومواشی
یاجات محلیه نسبتنده موجود اولوب
٦٦٦ تفتیك و ٤٤٢٥ قیل كچی
٥٢٨ قیون بولنمقده و سنوی
لردن ٥٣٥٠٠ قیه تفتیك ٤٣٢٠
قیل ٢١٠٠٠ قیه یاغی حاصل
قده‌در .

مركز قضا دنك معدنی نام قصبه‌در .

كوشك . — آیدین نواحیسندندر

كوفه . — بغداد ولایتنده كربلا سنجاغنك نجیف الشرف
اسنده بر ناحیه مركزی اولوب
رعالیٔ جناب فاروق اعظمیده ایران
ری اثناسنده حركات عسكریه‌نك

استنادگاهی اولمق اوزره بصره ایله برابر تأسیس اولنمش ایدی .

كوكصو . — ارضروم ولایت ولواسنك خنس قضاسنده بر ناحیه‌در .

بو اسمده بوسفوره جاری بر صو ایله بو صویه نسبتله مغروقی برده مسیره واردر .

كوكصو . — اطنه ولایتنده جاری بر نهر اولوب آلا طاغك جنوب اتكلرندن نبعان ایله موط جوارنده بحر سفیده منصب اولور .

كوك طاش . — ارضروم ولایت ولواسنك ترجان قضاسنده بر ناحیه اسمیدر .

كوكب . — زور سنجاغنك نواحیسندندر .

كوچه آغاج . — قسطمونی ولایتنك طاشكوپری قضاسنده برناحیه‌در .

كوچه طاغ . — خداوندكار ولایتنده بروسه‌یه مضاف اطراتوس قضاسنك ناحیه‌سیدر .

كوك ایرمق . — قزل ایرمق توابعندن اولوب منبعی ایلغار طاغنك غربی پایه‌سندن اخذ ایدرك مجرای علیاسنده قره صو اسمیله جریان ایدر . و بك كوی جوارنده نهره قاریشور .

بو اسمده آناطولیده بر قاچ صو دها واردر .

کوکبان . — خطهٔ یمانیه‌ده صنعایه مضاف بر قضا مرکزی اولوب مناعت موقعیه‌سیله شهر تشماردر.

کوکرجینلك . — بیغا سنجاغنده دیمتوقه چایی اوزرنده بر موقعك اسمیدر.

کوکدره . — دیاربکیر ولایتنده ارغنی معدنی سنجاغنده پالو قضاسنده بر ناحیه‌در.

کوکدین . — سیواس ولایت ولواسنده حاقیك قضاسنده بر ناحیه‌در.

کوکوس . — مناستر ولایتنده کورجه سنجاغنده استاروه قضاسنك ناحیه‌سیدر.

کوکسون . — حلب ولایتنده مرعش سنجاغنده آندرین قضاسنك ناحیه‌سیدر.

کوکیلی . — سلانیك ولایت وسنجاغنه تابع بر قضا مرکزیدر.

سلانیکه براً اون ایکی وشمندوفرله اوچ ساعت بعد ومسافه‌ده واقع اوله‌رق ٦٠٨ خانه ٢٤٨ دکان ٢٢ مغازه ٨ خان و ٢٠٠٠ نفوسی محتویدر.

قصبه‌ده ٢ جامع بر مدرسه وایکیشر باب اسلام وروم وبلغارکه جمعاً ٦ باب مکتب وغایت منتظم بر باب حکومت قوناغی واردر.

کوکیلی قضاسی: تیکوش، طوبران، یکیجهٔ واردار، وودینه قضالریله محدود اولوب واردار نهری قضانك شمالدن جنوبه طوغری شق ایلر.

اهالیسی نفوسی اولوب ٥٨ قدر قرا وچفتلکاتی شاملدر.

محصولاتی بغدای صاتقا مصر شعیر علف سیسام پاموق وحبوبات سائره‌در.

معمولات محلیه توتونجیلك عباجیلق ایپکجیلکدر.

سنوی ٣٠٠٠٠ قیه قوزه ١٠٠٠٠٠ قیه توتون ٧٠٠٠٠ متره عبا حصوله کلور.

قضانك تجارتی کوندن کونه ترقی ایتمکده‌در.

واردات عمومیه‌سی: ٢٩١٧٨٦٦ غروشدر.

کول . — سیواس ولایتنك اماسیه سنجاغنك کوپری قضاسنده بر ناحیه‌در.

کول . — قسطمونی ولایتنده مرکزه ملحق نواحیدندر.

کول باشی . — اناطولیده قره‌دی قربنده بر کولدر.

کولپازاری . — خداوندکار ولایتنك ارطغرل سنجاغنده بر ناحیه‌در.

کولحصاری . — قونیه ولایتنده بوردور سنجاغنك تفنی قضاسنده بر ناحیه‌در.

کولحصار . — بوسنه ولایتنده تراونیك سنجاغنده ورباس چایی اوزرنده بر قصبه‌در.

كولحصار كولى . — قونيه ولايتنده بوردور
سنده همتامى بولنان قصبه‌نك پيشكا
ده ۳۱ فرسخ محيطنده بر كولدر .

كوللى . — سلانيك قراسندن اولوب قولاقيه ناميله
نى مشهوردر .

كول شهر . — عربسونك نام ديكريدر .

كولكان . — دياربكر ولايتنك ماردين سنجاغنده
يات قضاسنك ناحيه‌سيدر .

كولك بوغازى . — «كلكيا قپو لرى» اطنه
ونيه ولايتلرى اراسنده بلغارطاغى
زرنده پك مهم بر كچيد اولوب
رسوس — اركلى طريقى اوزرنده
قعدر .

بو كچيد قديماً پك مهم اولوب
SəlΛP » پيل ناميله مشهور ايدى .
كندر كبيرك دارانك اسارتيله نتيجه
ر اولان مظفريى بو كچيد سايه‌سنده
قوعبولمشدر .

كچيدك حالى شو وجهله تصوير
لنور :

طرسوسدن بر كونلك مسافه قطع
اندقدن صكره كچيده تصادف
لنور .

روماليره منسوب بر اسكى يول
راملديه و قسطنطين كبيره متعلق بر
اق طفره ايصال ايدر . براز اوزاقده
بر قيا اوزرنده مارق آورلك نامى
محكوكدر .

بورادن اعتباراً طريق طاغلر ارا
سنه صيقشمش اوله‌رق ودارلشه‌رق
وخراب بر قلعه‌دن مرور ايدرك دوام
ايدركه يولك بو قسمى محمد على پاشا
عسكرى طرفندن انشا قلنمشدر .

الحاصل كچيده ابتدا ينه‌كده شايان
حيرت صورتده استحكامات جسيمه ايله
تحت مدافعه‌يه آلنديغى وانجق استحكامات
موجوده‌سى كاملاً خراب بر حالده
بولنديغى مشاهده اولنور .

عصر حاضر اوائلنده برچوق حيدود
چته‌لرى بوراده يرلشه‌رك مارسين
وعابرينى تهديد ايدرلر ايدى .

استحكامات مرور اولندقده كچيد
بردنبره ايكى چيلاق و سيورى قيا
اراسنده دارلشوركه اسكندر كبيرك
دارايى بولدقده اسير ايتمشدر .

محمد على پاشا زاده ابراهيم پاشا
كچيدك يارم ساعت قدر ايلروسنده بر
طاقم استحكامات انشا ايتمشدركه بوكون
خراب بر حالده اوله‌رق بر قله ايله بر
بلوقهاوس وبش قدر طابيه موجوددر .

كولك بوغازى . — طرسوس قضاسنه
تابع ۸ قريه و ۱۸۵۰ نفوسى حاوى
بر ناحيه‌در .

كولك نامنه كلنجه روايات مختلفه
وار ايسه‌ده اك ايوسى كلكيادن غليط
اوله‌رق كولك دينلمش اولمسى‌در .

كول مرمره. — ايدين ولايتنده صاروخان سنجاغنده اقحصار قضاسنك بر ناحيه‌سى اولوب ٤١٣٣ نفوس ١٢ قريه‌يى جامعدر.

مركزى ١٨٨٤ نفوسى ٣٨٢ اماكنى جامع كول مرمره جك قصبه‌سيدر.

كوللى ويران. — سيواس ولايتنك عزيزيه قضاسنك ناحيه‌سيدر.

كولوه. — سيواس ولايتنده قره حصار شرقى نواحيسندندر.

كومار. — وان ولايتنك آرجيش قضاسنده بر ناحيه‌در.

كرمش طاغى. — انقره ولايتنده وانكورى واديسنده بر طاغ اولوب اوزرنده كرمش قلعه‌سى نام قلعه واردر.

واتكنده انكورى‌چايى جاريدر.

بو چاى يازين غايت اينجه وطوزلو بر آقنتى حالنده ايسه‌ده ايام‌شتا وايلك بهارده عادتا كچيد ويرمز درجه‌ده‌در.

طاغك شمالى ورسانده بر معدنى صيجاق صويى نبعان ايدركه بو صودن روما بناسى بر قبه‌لى اينجه حمام اداره اولنور وشهرك ايچندن دخى كچر.

كرمش قلعه‌سى دخى روما دورينه منسوب اولوب ظن غالبه كوره حمام ايله برلكده بنا اولنمشدر.

بو طاغ ايله جرما نهرى اراسنده برمناسبت مهم اولديغنه اسملرى دلالت ايديور. بو ايكى اسمك اصلى كرما اولوب لسان سانسقريتده صيجاق معناسنه‌در.

گوم گوم. — فرات توابعندن بتليس ولايتى داخلنده جارى بر صويك اسمى‌در.

گوم گوم. — بتليس ولايتنك موش سنجاغنده وارطو قضاسنك مركز اداره‌سى اولان بر قريه اولوب كوم‌كوم‌صويى اوزرنده وموشك ٥٠ كيلومتره شمالنده واقعدر. قريه‌ده ١٣٠ خانه ١٢ دكان موجود اولوب ٤٨٠ قدر اهاليسى واردر.

ابنيه‌سنك اك مكملى حكومت قوناغيدر.

كومش حاجى كوى. — سيواس ولايتنده اماسيه لواسنده و سنجاغك غرب جهتنده كائن بر قضادر.

٦ ناحيه ٨٠ قدر قراىى مشتمل و اون‌يدى، بيكى اسلام اوله‌رق يكرمى درت‌بيك نفوسى محتوى قضايه قزل ايرمق قرق‌دليم كچيدندن دخول وبر چوق‌ده دره‌لر اعانه‌سيله اراضى حقيله اسقا اولنمقده‌در.

لوانك سائر قضالرى كبى بو دخى فوق‌العاده منبت و محصولدار اولوب حبوبات و سائر محصولات پك بركتلى صورتده نما بولور.

مركز قضا اولان حاجى كوى

قصبه‌سی اماسیه—طوسیه جاده‌سنده اولوب مارسیواندن ۲۲ کیلومتره آماسیه‌دن ۶۰ و قره‌کویدن ۶ کیلومترد مسافه‌ده واقعدر.

بوکا کموش حاجی کوی دینمسی جوارنده‌کی کموش معدننه نسبتله‌در.

نفوسی اون ایکیبیکی مسلم اوله‌رق ۱۳۸۰۰ کشیدر.

کوملجنه. — ادرنه ولایتنی تشکیل ایدن الویه‌دن همنامی اولان سنجاغك مرکز اداره‌سی اولان بر قصبه اولوب ولایت مرکزی اولان ادرنه شهرینك جهت جنوبیه‌سنده وبحر سفید ساحلنك درت ساعت قدر ایچروسنده ودده آغاج اسکله‌سیله اسکچه اراسنده کائندر.

بو قصبه قضا مرکزی حالنده ایکن معموریتدن خالی بر حالده اولدیغی حالده اخیراً لوا مرکزی اتخاذندن بری کوندن کونه کسب معموریت ایتمش والیوم ۲۴۳۵ خانه و ۱۱۳۵۶ نفوسی حاوی بولنمشدر.

قصبه‌نك اطراف و حوالیسی باغ وباغچه‌لرله مستور ومحاط اولدیغندن میوه‌سی مبذول وتوتون وحریر محصولی برکتلیدر.

درون قصبه‌ده اسکی جامعشریف ایله قبالی قره‌جه محمد وباغخانه عمارت ویکی جامعشریف امثالی جامعلر ایله محلات اراسنده ۱۵ قدر مساجد وبر قاچ مدرسه ایله ایکی باب درکاه وبر کتبخانه بر غربا خسته خانه‌سی وحکومت قوناغی واعدادیٔ ملکی مکتبی وزراعت بانق شعبه‌سی دیون عمومیه دائره‌سی پوسته و تلغراف اداره‌سی عدلیه دائره‌سی وحبسخانه وسائر مؤسسات موجوددر.

سلانیك ـ دده آغاج شمندوفرینك انشاسندن بری قصبه‌نك اهمیتی فوق‌العاده صورتده تزاید ایتمشدر.

شعشعهٔ اقبالی ازمنهٔ قدیمه‌ده زبور السنهٔ مورخین اولان مارونیا شهرقدیمی کوملجنه قصبه‌سنك یارم ساعت قدر بعد ومسافه‌سنده اولدیغی کبی اسکی کوملجنه دینلان بر بلدهٔ قدیمه خرابه‌سی الآن موجود بولنمقده‌در.

کوملجنه قضاسی: لوانك مرکز قضاسی اولوب بحر سفید ساحلنده ودده آغاج اورته کوی سلطان یری اسکچه اراسنده واقعدر.

قضاء مزبوره شهر ایله مارونیا شابخانه یصی قرای جدید شیخ جمعه‌سی کرلی چقال نامنده سکز ناحیه ایله ۲۶۲ پاره قریه‌دن مرکب ومتشکلدر.

لواسی: ولایتك منتهای غربنده وسلانیك ولایتی حدودنده واقع اولوب شمالاً روم ایلیٔ شرقی ولایتی شرقاً دده آغاج سنجاغی جنوباً بحر سفید ایله محدوددر.

لوایی تشکیل ایدن اراضی قسماً اووه وقسماً ردوب سلسلهٔ جبالی اولوب اووه‌لق سمتلر هواجه معتدل وطاغلق

مملكتلر فوق العاده جیادت هوایه مالك ایسه‌ده دکز کنارلری علی الخصوص کوپری کولی جواری هواجه وخیمدر.

لوا داخلنده جریان ایدن صولر اوفاق تفك شیلردن عبارت اولوب آنجق سلانیك ولایتی حدودنده کائن قره صو نام نهرك پك جزئی محلی داخل لواده جریان ایلر.

لوا اراضیسی فوق العاده منبت و محصولدار اولوب باغ و باغچه‌لرنده کراز زردالی قایصی شفتالو الما موشموله اریك وامثالی میوه‌لرله سبزه‌نك انواعی یتشدیرلمکده‌در.

اوزوملرندن سنوی ٥٠٠٠٠٠ کیلو شراب اعمال اولنور. لوانك محصولات متنوعه‌سی بروجه آتی‌در:

	کیله
٥٠٠٠٠٠	سرت بغدای
٥٠٠٠٠٠	شعیر
١٦٠٠٠	یولاف
٤٠٠٠٠٠	چاودار
٧٥٠٠٠٠	مصر
٢٠٠٠٠	داری
٣٠٠٠	بورچاق
٥٠٠	سیسام
١٠٠	فیلوجه
	قیه
٣٠٠٠٠٠	فاصولیه
١٧٥٠٠٠	نحود
٢٠٠٠٠	مرجمك
١٠٠٠٠	بقله
١٠٠٠	بزلیه
٢٠٠٠٠٠	پتاتس
٢٥٠٠٠٠٠	توتون
٦٠٠٠	پاموق
٢١٨٩٦٠٠	کیله یکون ٢٨١٦٠٠٠

لوا داخلنده موجود حیوانات بروجه آتیدر:

	رأس
٢٢٥٠٠	چفت اوکوزی
٤٤٠٠	« مانده‌سی
٧٥	مانده بوغاسی
٤٥٠٠	مانده اینکی
١٦٠٠	مالاق
٦٥٠	صیغیر بوغاسی
٣٠٠٠٠	اینك
١٥٠٠٠	طانه
٨٠٠٠	بارکیر
٤٤٤٦٣٥	قیون
٣٣٢٥٥٨	کچی
٩٥٠٠	استر
٧٥٠	دوه
٥٠٠٠	حرکاه
٦٠٠٠	مرکب

لوا داخلنده بروجه آتی جنس ومقدارده اراضی ومسقفات وسائره موجوددر:

	دونم
١٥٠٣٢٢٥	تارلا واراضی

عدد	
٧٥٧	عرصه
٦٣٣٠٦	چایر
٤٢٦٣٠	مرعه
١٠٠٠	يايلا
١٧٧٩٧٤	قيشلاق
٢١٠	دوتلق
٦	سازكولى
٤٩٠٣٠	خانه
٧١٦	مكتب
٧٣	كليسا ٢ مناستر ٢ حورا
١٤٦	خان وهوتل
٢٧٨٨	دكان ومغازه
٨	فابريقه
١٠٨٩	دكرمن
٢٨	طوغله وكره‌ميت اوجاغى
٢	دباغخانه
٢	قصابخانه
٧٨	چفتلك
١٦	داليان
٢	يل دكرمنى
٨٠	صو ترازوسى
٧١٣	قبرستان
٩	حكومت قوناغى
٩	تلغرافخانه
٦	قشله ورديف دپوى
٢	ساعت قله‌سى
١١٢	قهوه‌خانه
١١٩	فرون
٢٦٠	اوطه
٩٣٥٥	آخور
١٤	قره‌غولخانه
٢	متره‌پوليدخانه
١	عمارت
١	تمليحه
١٦	صابونخانه
١٠١	تخته بچقيسى
٦	حمام
٦٨	كوپرى
٥١٣٩	چشمه وسبيل
٣٢٨٤	قيو
٥٧٥	جامع
٥٠	مدرسه
٣٥٤	مسجد

معادن : لوا داخلنده رخصت رسميه‌سى اخذ اولنمش بر چوق معادن واردر.

مذكور معدنلر باقر آنتيموان قورشون منغانز قورم وامثالى‌در.

اورمانلر : لوانك اورمانلرى ٦١ قطعه‌ده ١٩٨٢٦٥ دونم وسعتنده اولوب جنسلرى ميشه قاين چام كولكن ديشبوداق قره آغاجدر.

بو اغاجلردن اهالئ قرا احتطاب ايتديكى كبى تخته و انشاآتده مستعمل سائر نوع كراسته‌دخى اعمال اولنور.

معمولات: لواده كبه كليم قوشاق دوشمه ياصدق سجاده فانيلا سختيان اعمال اولنمقده‌در.

نفوس وتقسيمات : كوملجنه لواسى بروجه آتى قضا و نواحى‌يى مشتملدر.

	نفوسی	عدد قری	عدد نواحی
(١) کوملجنه قضاسی	٦٧٢١٨	٢٦٢	٧
(٢) اسکجه «	٣٠٧٩٦	٩٣	٦
(٣) اخی چلبی	٢٨١٦٢	٤٢	
(٤) سلطان یری	٤٩٨١٦	١٤٦	٤
(٥) اکری دره	٣٢٤٨٥	٧١	٥
(٦) روپچور	١٣٩٩٦	٢٦	٣
(٧) داری دره	٢٠٥٩٩	٣٠	٢
یکون	٢٤٥٠٧٢	٦٧٠	٤١

نفوس لوانك قومیت نقطهٔ نظرنده مقداری بروجه آتیدر:

٢٠٦٩١٤	اسلام
١٥٢٤١	روم
٢٠٦٧١	بلغار
٣٦٠	ارمنی
٧٣٩	یهودی
٩١٢	قبطی
٢٣٥	اجنبی

کوبج. — خداوندکار ولایتنك ادرمید قضاسنده بر ناحیه‌در. بالیله مشهوردر.

کومشخانه. — کمشخانه‌یه مراجعت اولنه.

کومه‌صور. — ارضروم ولایتنك پاسینلر قضاسنده بر ناحیه‌در.

کونان. — خداوندکار ولایتنده قره‌سی لواسنده قضا مرکزی اولوب قضاسی اولدقجه منبت و هواجرین چراکسه ایله مسکوندر.

کونان اسمنده حوبران کولی جوارنده بر قصبه دها واردر.

کونش. — سیواس نواحیسندندر.

کونش طاغ صویی. — سقاریا توابعندن اولوب کونش طاغندن ظهور ونبعان ایلر.

کونش حصار. — «تیانا» «Tyana» قونیه ولایتنك نیکده سنجاغنده و نیکده‌نك اوچ میل قدر جنوبنده بر بلدهٔ قدیمه اولوب الیوم خرابه‌در.

بو بلدهٔ قدیمه اوته‌دنبری ایکنجی صنف بلاد مستحکمه صره‌سنده بولنوب اسکیلکی ژوپیتر دورینه قدر چیقاریلور.

جغرافیای قدیمه‌ده بر مسئلهٔ مهمه حالنی اکتساب ایتمش اولان دانا بلده‌سی شبهه‌سز بو تیانا شهری اولوب موقعی دخی بوکا دلالت ایدر.

دانا اسمی سیقت حکمدارلرندن طوعاس نامنده اولان بر ذاته منسوب و مرقوم طرفندن تأسیس اولنان شهره طوعانا دینلمش اولمسندن ایلرو کلمشدر.

شمدیکی حالده تیانانك محلنده کلیسا حصار یاخود کونش حصار و یا کش

حصار دنیلان قریه ایله « فیتیانقاس » موجود وبونلرده آثار عتیقه‌دن بعض خرابه‌لر و باخصوص فیتانقاسده تیانا نامنه تصادف اولنمقده‌در .

شهرقالکری برتپه‌نك شمال ورسانیله بوتپه‌یه متصل اولان اووه‌نك برقسمنده بنا اولنمش و بعض سوز آثاریله شهره صو اساله‌سی ایچون انشا اولنمش کمرلری الان موجود وحیرت افزادر.

کونك .— آیدین ولایتنده اقسانتوس قربنده برقریه اولوب خرابه‌سی قیمتداردر.

کونیه .— طربزون ولایتنده لازستان قراسندندر . بو اسمده بری خداوندکار دیکری آیدین ولایتلرنده برر موقع واردر.

کون یازی .— انقره‌ولایت‌وسنجاغنك سیوریحصار قضاسنه تابع بر ناحیه‌درکه ٨٦ قریه‌یی مشتملدر .

کونای .— آیدین ولایت وصاروخان لواسنده اشمه قضاسنده بر ناحیه اولوب ١٧ قریه ٥٤٠٧ نفوسی جامعدر.

مرکز ناحیه ١٠٠٠ قدر اهالی و ٢٣٣ اماکنی محتوی کونای قصبه‌سیدر.

کونای .— آیدین‌ولایتنده دکزلی سنجاغنده ١٥ قریه ١٣٨٦٨ نفوسی محتوی بر ناحیه اولوب مرکزی ٧٢ خانه ٣٤٧ نفوسی مشتمل یکی کوی قریه‌سیدر.

کوه .— ادرنه ولایتنده کوملجنه سنجاغنده سلطان یری قضاسنك ناحیه‌سیدر .

کویت .— شط العرب اغزنده و بصره کورفزی ساحلنده بر قصبه‌در .

کوی پری .— سیواس ولایتنده عزیزیه سنجاغنده بر ناحیه‌در .

کویجکز ایمانی .— ایدین‌ولایتنده ومرمریسك شرق شمالیسنده ومغله‌نك شرق جنوبیسنده بر کول اولوب قایقلرك سیر وحرکتنه مساعد بر قنال ایله دکزه مربوطدر.

بو کول دکزك چکلمسیله تحصل ایتمش اولدیغندن صویی طوزلودر.

کویجکز .— آیدین‌ولایتنك منتشا سنجاغنده برقضادر.

بو قضا شمالاً طواس شرقاً مکری قضالری جنوباً اشن ناحیه‌سی وآطه‌لر دکزی غرباً مرمریس ومغله قضالریله محدوددر.

کلجان نامنده بر ناحیه ایله ٦٩ قریه‌دن مرکب ومتشکل‌اولوب اهالیسی همان صرف اسلام اوله‌رق ٢١٣٤٨ نفوسدر.

قضا مرکزی ٦٥ خانه و ٣٠٠ نفوسلی یوکسك قوم قریه‌سی اولوب

کوچجکز کولنك ساحل شرقیسنده واقعدر.

کوی سنجاق. — موصل ولایتنك شهر زور سنجاغنده بر قضادر.

موقعی اربیل اووه‌سنك شرقنده اولوب بر ناحیه ایله ٢٥٢ قریه‌دن مرکبدر.

قضانك سکنه‌سی ١٨٠٠٠ کشیدرکه بونك اون‌یدی بیك درتیوز قرقی مسلم کردلر وبشیوزی کلدانی خرستیانلری آلتمشی اسرائیلیدر.

قضا مرکزی بولنان کوی سنجاق قصبه‌سی بر اووه‌نك نهایتنده وبر قلعه‌جك اتکنده اولوب هواسی مضر صحتدر.

نفوس قضانك اون بیکی قصبه‌ده بولنور.

اهالیسی خیمه‌نشین کردلردر. بونلر متفرق عشیرت صورتنده یشارلر.

فرق مختلفه‌سی میاننده میرماهمالی میرآسونی پاشتاغی وسائره قبائلی موجوددر.

اراضیسی هر نقدر مساعد ومنبت ایسه‌ده زراعتی انجق اهالیسنی اداره ایده‌بیله‌جك مقدارده‌در. میوه‌اغاجلری دخی چوقدر.

اووه‌لرده پاموق توتون پرنج زرع ایدیلور.

شاقلاوه نامنده‌کی ناحیه‌سی ١٥٠ نفوسی جامع اولوب اربیلك اون ایکی ساعت شرقنده‌در.

بو ناحیه‌ده اعلا اوزوم یتیشور.

کوینك. — « Geuïnék » بوکا طوربالی دخی دیرلر.

قسطمونی ولایتنده بولی سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب ازمیددن انکوری‌یه منتهی اولان یولك کذرکاهنده و قوم‌صال برطاغنك اتکنده واقعدر.

بك اسکی بر طریق عسکری بو قصبه‌دن مرور ایدر ایدیکه مذکور طریقك الآن خرابه‌سی بعض مواقعده مشهوددر.

اهالیسنك یالکز اون‌آلتیسی روم اولمق اوزره مقداری ایکی‌بیك نفوسه بالغ اولور.

بو مقدارك (٩٣٧) ی ذکور (١٠٦٣) چی اناثدر.

کوینك قضاسی : بولی سنجاغنك غرب جنوبیسنده اولوب شمالاً مدرنی قضاسی غرباً ازمید متصرفلغی جنوباً انقره ولایتی ایله محدوددر.

اهالیسی ١٨٥٧٥ نفوسی اولوب بونك اون‌آلتیسی روم قصوری کاملاً مسلمدر.

کوینك قضاسنده بری رشدیه ایکیسی مدرسه اوله‌رق ١٨٦ عدد مؤسسات علمیه موجود اولوب بونلره ٣٤٧٥ طلبه دوام ایدر.

قضاده ١٨٠ جامع شریف ٦٥

دكرمن بر چارشی ١٩٥ دكان ١٦ كوپری ٨ حراز ٢٧١٥ خانه ٤ خان واردر.

اورمانلرندن سنوی ١٢٦٥٠ فرانقلق اشجار قطع اولنه‌رق بوندن دولت ٥٥٠٠٠ غروش رسم استحصال ایدر.

حيوانات اهليه‌سی دخی چوق اولوب:

٧٠٠٠	اوكوز
٢٣٠٠	اینك
٨٥٠	مانده
١٤٠٩٠	قيون
٣٤٤٢٢	عادی كچی
٤٧٤٨	تفتيك كچی

اولمق اوزره مجموعی ٦٣٤١٠ مقدارنده‌در.

كی. — ارضروم ولايتنك ارزنجان سنجاغنده بر ناحيه‌در.

كيجه بورون. — سيواس ولايتنده قوچكيری قضاسی نواحيسندندر.

كيدونيا. — كريد ولايت وخانيه سنجاغنده ٤٨ قريه واوچ ناحيه‌يی حاوی بر قضادر.

نواحيسی: پاليوخورا، قانليانو، كدانودر.

كيسامو. — كريد ولايت وخانيه لواسنك بر قضاسی اولوب ١٦٥ قريه‌دن مركبدر.

كريد ماده‌سنه دخی مراجعت اولنه.

كيسوه. — شام حواليسنده نهر العجوه اوزرنده بر قريه‌در.

كيفری. — صلاحيه ماده‌سنه مراجعت اولنه.

كيغيك. — ارضروم ولايت ولواسنك تورتوم قضاسنك ناحيه‌سيدر.

كيغی. — ارضروم ولايت ولواسنده قضا مركزی بر قصبه اولوب ارضرومك ١٣٢ كيلومتره غرب جنوبيسنده وفرات توابعندن بيك كول صويی اوزرنده واقعدر.

قصبه‌نك اطرافی جسيم جويز اغاجلری واشجار سائره ايله محاطدر.

درونده بر جامع ايكی كليسا بر رشديه مكتبی بر چوق خان ودكان موجوددر.

قصبه‌نك تجارت وصنعتی رواجليدر.

قضاسی ارضرومك جنوب غربيسنده اولوب ١٠ ناحيه ٢١٧ قريه ٤١٢٢٥ نفوسی مشتملدر.

محصولاتی حبوبات متنوعه معمولاتی كتان بزی يرلی بزی وسائره‌در.

كيكار. — خداوندكار ولايت وقره حصار صاحب لواسنده صندقلی قضاسنك ناحيه‌سيدر.

كيل. — موصل ولايتنك كركوك سنجاغی ناحيه‌سيدر.

كيلان. — قوصوه ولايتنده پرشتنه لواسنك قضاسيدر.

کیلی . — دیاربکر نواحیسندندر.

کین آوات . — ارض فلسطینده ماورای نهر اردنده بوزرا طریقی اوزرنده برقریه اولوب اسکی اسمی قناتادر.

کینولی . — آبانه‌نك نام دیکریدر.

کیوانك . — ارضروم ولایتنده پاسینلر قضاسنك ناحیه‌سیدر.

کیوه . — ازمید متصرفلغنك قضالرندن بری وبو قضانك مرکز اداره‌سی اولان قصبه‌نك اسمیدر.

قصبه انقره تیمور یولی کذرکاهنده ۲۶ درجه طول شرقی ۴۰°,۳۰′ عرض شمالیده وسقاریه‌نك صاغ یاقه‌سنده اولوب بایزید ثانی طرفندن بنا اولنمش آلتی کوزلو جسیم برکوپری قربنده‌در. وادی بو موقعده درت کیلو متره قدر توسع ایتمشدر.

قصبه‌نك اطرافی باغ بغچه‌لر واراضیٔ مزروعه ایله محاطدر.

قصبه قدیماً پك معمور ومهم اولدیغی حالده ۱۶۴۰ تاریخنده سقاریه‌نك دهشتلی بر طغیانیله خراب اولمشدی.

اهالیسنك بالآخره نقل واسکان ایدرلر قصبه‌نك برر واروش حالنی اخذ ایدن اورته کوی و سراجلی قریه‌سی داخل حساب ایدلدیکی حالده مقداری ۵۸۹۴ نفوسه بالغ اولورکه بونك درتیوز اونی کیوه‌ده در.

کیوه‌ده مع واروش ۵۱ باب مکتب وبونلره مداوم ۱۰۲۴ طلبه وطالبات موجود اولوب بو مکاتبك ایکیسی رشدیه بشی ابتدائیه متباقیسی مکاتب صبیانیه‌دن عبارتدر.

کیوه قضاسی : سنجاغك شرق جنوبیسنده واقع اولوب شمالاً ازمید وآطه پازاری قضالری شرقاً قسطمونی ولایتی جنوباً خداوندکار ولایتی غرباً قره‌مرسل قضاسیله محاطدر.

مساحهٔ سطحیه‌سی ۳۰۰۰۰ مربع کیلومتره ونفوسنك یکرمی بربیکی اسلام اولمق اوزره مقداری ۳۵ بیکدر.
طراقلی وآقحصار ناحیه‌لریله برابر ۱۰۸ قدر قریه وقصباتی جامعدر.

محصولاتی بولنده وحیوانات اهلیه‌سی ۲۲۰۷۸۸ مقدارنده‌در.

حرف اللام

لابراندا.- آیدین ولایتی داخلنده کائن بلاد قدیمه‌دن بریسیدر موقعی میلاسدن ٦٠ ستاد مسافه‌ده اولوب مشتری‌یه مخصوص بر معبدی شامل ایدی.

میلاسدن لابراندایه قدر بر مرمر قالدیرم موجود ایدی.

ژوپیتر آلهنه اهدا قلنمش اولان بو اسم لسیدیا لساننده قاریا لسانه منقول اولوب اغزلی بالطه معناسنی اشعار ایدرمش.

لابراندا معبدینك راهبی الك مشهور فامیلیالردن انتخاب ایدلمك قواعد مرعیه‌دن ایدی.

لاپسکی.- بیغا مستقل لواسنده قضا مرکزی برقصبه اولوب قلعهٔ سلطانیه بوغازینك مدخلنده وروم ایلی یاقه‌سنده کائن کلیبولی قصبه‌سنك قارشوسنده واقع اولوب قاوونی ایله مشهور در.

لاپسکی اسکی بر قصبه اولوب نام عتیقی (لامپساکوس Lampsacus) در.

قضاسی مرکزه مضاف ٣٩ وبرغوس ناحیه‌سنه ملحق ٣٢ وچارطاق ناحیه‌سنه مربوط ١٥ قریه‌که جمعاً ٢ ناحیه و٨٦ قریه‌دن متشکلدر.

نفوسی قسم اعظمی مسلم اوله‌رق اون آلتی بیك کشی اولوب زراعت و فلاحتله مألوفدرلر.

لاتموس.- «Latmus» آیدین ولایتی داخلنده بر طاغك اسمی در.

باباطاغندن غربه طوغری طاطلی میللرله دوام ایدرك مندرس، آرباز و چینه چایلریله بونلره مماثل میاه جاریه‌نك توابعنی تشکیل ایدن متعدد وادیلره منبع اولان چقورلر وجوده کتورر.

بوسلسله آرپاس نامیله غربه طوغری کسب انحطاط ایتمك اوزره دوام ایدرك بش پارمق طاغلریله نهایت بولور که اصل اسکی لاتموس بو قسمدن عبارتدر.

بو طاغ کاملاً برکانی و فلسپاط قیالرندن متشکل اولوب بو اراضینك الك قدیم تشکلاتنه منسوب و تمولوس ایله معاصر صاییلور.

الیوم لاتموسك رأسی اوفاباقی نامیله مشهور کول ایله مستور اولوب بو کولك صویی آجی اولدیغی حالده یاغمورلرله تعدیل اولنور.

مندرس نهرینك کورفز اغزنده انصباب ایتدیکندن بری مذکور کولده کفال و سائر جنس بالقلر موجود اولمغه باشلامشدر.

لاتموس طاغی اساطیرده مشهور

اولان بر اورمان منطقه‌سیله احاطه اولنمشدر.

اوراده بر دره قربنده‌كی مغاره‌ده آندیمیونك تربه‌سی واردر.

طاغك رأسی نباتاتدن خالی و بش عدد سیوری وبركانی تپه‌جكارله متشكل اولوب بش پارمق نامنی بو بش پیطوندن ناشی اكتساب ایتمشدر.

بو قسم سلسله‌نك الك مرتفع نقطه‌سی ایسه‌ده ایلك بهارده قارلرك سرعتله اریمسنه نظراً ارتفاعنك ١٥٠٠ متره‌یی تجاوز ایتمدیكی شبهه‌سزدر.

كولك دیكر جهتندن دیكر بر ایكنجی سلسله دوام ایدركه مقدمامیلاث كورفزینك غرب ساحلنی حصوله كتوررر ایدی.

بو طاغلر غرییوس دنیلان قازقلی طاغ دركه تپه‌لری كثیف اورمانلرله مستوردر.

غرییوس طاغلری شیت وصوماكی قیالریله متشكل اولمغله ایلك دوره تشكله منسوب عد ایدیلور.

بو سلسله منداليایه قدر دوام وماندالیه ایله میلاس اراسنده‌كی مرمراوجاقلرنده ختام بولور.

لادیق. — سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنه مربوط بر قضا مركزی اولوب اماسیه‌نك ٣٠ كیلومتره شرق شمالیسنده و بحر سیاه اسكله‌لرندن صامسونك ٥٥ كیلومتره غرب جنوبیسنده واقع اولوب مذكور اسكله‌یه منتظم بر شوسه ایله متصلدر.

اهالیسی ١٥٠٠ نفوسدن عبارت اولوب بونك بشیوزی مسلم طقوزیوزی روم و قصوری ملل سائره‌در.

قضاسی: شمالاً طربزون ولایتی شرقاً اربعه جنوباً اماسیه مركز قضاسی غرباً حوضه قضالریله محدوددر. اراضیسی طاغلق و طاغلری اورمانلرله مستوردر.

یشیل ایرمق قضانك حدود شرقیه‌سی داخلنده جریان ایتدیكی كبی ترس اقان صویی دخی داخل قضاده واقع لادیق كولندن ظهور ایله یكیجه و حوضه موقعلرندن مرور ایله شرقه طوغری دونه‌رك اماسیه‌ده نهره قاریشور.

قضا ٤٢٤١٥ نفوس محتوی اولوب ١٩٥ قریه و بش ناحیه‌دن مركبدر. اهالیء قضانك اقوام متعدده‌یه صورت توزیعی بروجه آتیدر:

مسلم سنی	٢١ ٣٣٠
مسلم شیعی	١٠ ٦٦٥
ارمنی	٧ ٣٣٠
ارمنی پروتستان	٩٣٠
ارمنی قتولیك	١٦٠
روم اورتودوقس	٢ ٠٠٠
	٤٢ ٤١٥

قضادائره‌سنده ٧٩٩١ رأس قیون ٦٦٩٠ رأس كچی ٥٣ تفتیق كچی كه جمعاً ١٤٧٣٤ رأس حیوانات موجوددر.

لادیق کولی. — یاخود استفان کولی. لادیق قصبه‌سنك طقوز کیلومتره شرق شمالیسنده واماسیه قضاسندن ۳۹ کیلومتره بعد ومسافه‌سنده برکول اولوب یازین کوچیلوب قیشن کسب وسعت ایلر.

قارلرك اریمسیله طولاً ۱۱ کیلومتره قدر بیور ایسه‌ده یازك حرارتلی زمانلرنده قورومغله انجق ۳ کیلومتره قدر قالور.

کولك قوریمسیله تحصل ایدن بطاقلقلر یعنی کول ایله حاجی بل طاغی اراسنده قلان قسم اراضی‌ده غایت کثیف برچایر تحصل ایدرکه بوچایرلرده جوار حیواناتی بسلنور کولده اعلا طورنه بالغی چیقار. وقامیشلقلر اراسنده نیکجلر بولنور.

لادیق اسمنده ینه سیواس ولایتنك توقاد لواسنده نیکسار قضاسنه ملحق نواحیدن برناحیه دها واردرکه موجود قراسی سکزدر.

لاریسا. — حصار معناسنه اولان بو اسم آیدین ولایتنك منمن قضاسنده زمانزده بورنوجه دنیلان قریه‌نك اسمی‌در.

لازستان. — طربزون ولایتنی ترکیب ایدن الویه‌دن بریسی اولوب ولایتك سمت شرقیسنده وروسیه حدودنده واقعدر. لوانك ساحلی ۱۰۰ : ۱۲۰ کیلومتره قدر امتداد ایتمك اوزره سورمنه‌دن روسیه سرحدینه قدر دوام ایدر. عرضی بحر سیاهدن ارضروم ولایتنه دکین ۲۵ : ۳۰ کیلومتره توسع ایتمشدر.

ارضروم ولایتی سرحدنده اولان طاغلرك شعباتی لوا داخلنه یاییله‌رق لازستان طاغلری نامنده اخذ ایتمشدر. بونلرك اك مشهور و متعارف اولانی جمیل طاغی دنیلان تیغدن عبارتدر.

لوانك میاه جاریه‌سی طاغلردن تحصل ایله سیل طرزنده اوله‌رق بحر سیاهه دوکیلان کثیر العدد صولردرکه بونلر ایلك بهار و قیش موسملرنده جریان ویازین قوریوب محو اولورلر.

بوقسمك اك مهم صویی قالوپوتاموس دنیلان دره‌دن عبارتدر.

ولایتك بو حوالیسنده هر نقدر چفتجیلك ایلرویه‌مامش سه‌ده ینه اهالی کندی احتیاجاتنی تأمین وحتی خارجه دخی بعض مرتبه اخراجات اجرا ایدرلر. فاصولیه، فندق وپرنج کلیتله حاصل اولور.

معمولاتی غایت انجه‌ربزه‌بزی دنیلان وتخمیناً ۲۵ : ۳۰ سانتیمتره عرضی و ۱۰ متره طولنده اوله‌رق نسج اولنان کتان کوملکلك ایله قایق و صندال انشاسندن عبارتدر.

اشبو بزلر بغداد و مصر جهتلرینه کلیتله اخراج اولنور. لازلرك انشا ایتدکلری صندالل ایله معاملات وتجارت بحریه‌یی تأمین ایدرلر.

لازستان سنجاغنك اهالیسی بروجه آتی جنس ومقداردن عبارتدر.

١٣٨,٨٢٠	اسلام
١٦,٠٠٠	روم
٥,٠٠٠	ارمنی
١٠٠	قاتولیك
٤٠	قاتولیك لاتین
٤٠	موسوی
١٦٠,٠٠٠	یکون

لواء مزبور: حوپا، ریزه، آتنه، اوف نامیله درت قضایه وهمشین، قره دره، مپاوری، وقف، قورایس، سبالی ویچه، آرخودی نامیله ٨ ناحیه‌یه تقسیم اولنمشدر.

مرکز لواء ریزه قصبه‌سیدرکه تفصیلات ایچون ریزه ماده‌سنه مراجعت اولنه.

لاژینا.ـ شمدی لاقنه دنیلان قصبهٔ صغیره‌نك موقعنده اولان اسکی بر شهر اولوب لاعودیسا داخلنده ایدی.

بو قصبه‌نك هقات یاخود تریوتیا نام معبدی مشهور ایدی.

لاعودیسه.ـ «Laodicée» آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنده لیقوس نهری اوزرنده کائن اسکی حصار نامیله یاد اولنان قصبه‌جغك اسکی اسمیدر.

بو شهری سوریه حکمداری آنتیموس سوتر تأسیس ایله ذوجه‌سنك نامیله توسیم ایتمش ایدی.

شهر ابتدای امرده حائز اهمیت اوله‌مامش ایسه‌ده اراضیسنك فوق العاده‌لکی و اهالیسنك صنعت وتجارته اولان انهماکی سایه‌سنده‌ازوقت ایچنده کسب ثروت و معموریت ایله ایمپراطور تیبرك زمان سلطنت و اداره‌سنده فریکیانك برنجی درجه‌ده‌کی شهرلری صره‌سنه کچمش و میتریدات محاربه‌سی زمانی دوچار حصار اولمش ایدی. ١٠٩٤ ده سلجوقیلرك وبالآخره ژان قومنك تحت اداره‌سنه انتقال ایلدی.

ژان قومنه بو کره شهرك سورلرینی تعمیر و ترمیم ایتدرمشدر بر عصر مدت متعدد محارباته معروض اولدقدن صکره دولت عثمانیه‌نك ایادیٔ غالبیتنده تقرر ایلمشدر.

دکزلی ماده‌سنه مراجعت اولنه.

لانارق.ـ قبریس اطه‌سنده و جزیره‌نك ساحل جنوبیسنده دکز کنارندن بر میل قدر ایچروده کائن بر بلده‌در. بعض مورخین شهردن ایکی ساعت اوزاقده واقع کیتی قصبه‌سنك برنده مبنی اولدیغی سیتوم شهری محلنده اولدیغنی افاده ایدرلر.

لبنان.ـ سوریه‌ده شمالدن جنوبه طوغری ساحله موازی اوله‌رق ممتد اولان بر سلسله اولوب آنتی لبنان نام سلسله دخی بو سلسله‌یه موازیدر و ایکیسی اراسنده البقاع نامنده بر وادی واردر.

ليتا.ـ قبريس اطه‌سنده واطه‌نك ساحل شماليسنده وكرينايه ايكى فرسخ قدر بعد و مسافه‌ده كائن قديماً معمور بر قصبه‌در.

ليپسا.ـ «Lipsos» جزاير بحر سفيد اطه‌لرندن كوچك بر جزيره‌نك اسمى در.

لجا.ـ اللجا ماده‌سنه مراجعت اولنه.

لجون.ـ «لدشون» ماده‌سنه مراجعت اولنه.

لحيه.ـ يمنده ساحل بحر احمرده قضا مركزى بر قصبه اولوب ساحل بحرده وقماران اطه‌سنك مقابلنده واقعدر.

لدشون.ـ «اژيپو» ارض فلسطينده نازارتك غرب جنوبيسنده قديم سمارينده كائن بلاد قديمهٔ مشهوره‌دندر.

ليروز.ـ «Leros» جزاير بحر سفيد ولايتى وجوده كتورن اطه‌لردن ساقزه مضاف بر قضا حالنده اداره اولنان برجزيره‌در.

مذكور اطه ٢٤ الى ٢٥ درجه طول شرقى و ٣٧ درجه عرض شماليده ساقزدن ٦٧ ميل بحرى شرق جنوبيده و ماندليا كورفزى قارشوسنده و بودروم شبه جزيره‌سندن ١٠ ميل اوزاقده واقعدر.

مسافهٔ طولى ١٥ كيلومتره وعرضى ١٢ كيلو متره و محيطى يدى فرسخ مقدارنده‌در.

اطه چبلاق ايسه‌ده اوته‌سنده برينده بياض مرمر اوجاقلرى بولنمقده‌در.

شرق ساحلنده ترراقو دينلان بر كورفز موجود اولوب مذكور كورفزك مدخلنده سپيدا اطه‌جغى واردر.

اطه‌نك ساحلنده متعدد تيمور مجللرى مشاهده اولنور پاطنوز ناحيه‌سيله برابر ساقزه مربوط برقضادر.

نفوسى قرق اللى قدرى اسلام متباقيسى روم اولمق اوزره يدى بيك كشى‌در.

ذكر اولنان پاطنوز ناحيه‌سيله برابر يدى قريه‌يى محتويدر.

ليروز اطه‌سى قديماً ميلس مهاجرينيله مسكون ايدى. ردوس شواليه‌لرى دورنده اطه اهميت كسب ايتمش ومكمل ومستحكم برقلعه‌يى حاوى ايديكه مذكور قلعه مركز جزيره‌يه وليمانه حاكم ايدى ردوس فتحندن اقدم عثمانليلر اطه‌يه مهاجم ايدرلر ايدى.

١٥٢٣ تاريخ ميلاديسنده يد غالبهٔ عثمانيه‌يه انتقال ايلمشدر.

لسقوپك.ـ يانيه ولايتنك مركز لوايه مربوط قضالرندن بريسى و بو قضانك مركز اداره‌سيدر.

قصبه درسعادته نظراً ٨ درجه ١٧ دقيقه طول غربى و ٢٠ درجه

١٢ دقیقه عرض شمالیده و سطح بحردن تقریباً ١٤٠٠ متره ارتفاعنده‌در.

مرکز ولایته اولان بعد ومسافه‌سی درت ساعتدر.

لسقوپك اسمی بلغارجه فنون معناسنه لسقوایله محل دیر معناسنی اشعار ایدن ویسقودن مرکب لسقودیقو اولوب بونك کثرت تلفظ ایله لسقوپك یعنی فندق یری معناسنه اولمسی ملحوظدر.

قصبه‌نك آب و هواسی لطیف وقیشی یازینه غالب اولوب یازین میزان الحراره ٣٧ درجه‌یی بولدیغی حالده ایام شتاده تحت الصفر سکز درجه‌یه قدر اینر.

اهالیسی ارنبودلرك طوسقه صنفیدر.

قصبه ٨٣٥ تاریخ هجریسنده یانیه و حوالیسنك فتحی صره‌سنده داخل ملك عثمانی قلنمش و بر اراالق لوا مرکزی اتخاذ ایدلدیکی حالده ٣٠٤ سنه‌سنده حسب الایجاب قضا مرکزی حالنه تحویل قلنمشدر. قصبه‌یه اوچ ساعت قدر اوزاقده وشمدیکی مسارپا و ویپالیجه قریه‌لرینك بولندیغی مواقعده بر جسیم شهرك خرابه و انقاضی موجود ایسه‌ده نام و شهرتی حقنده معلومات مکمله‌یه موفق اولنه‌مامشدر.

و ینه او موقعده اطرافی سور و اوزری قورشونلرله مستور صهریجلر ایله اونبجی عصر میلادی‌یه متعلق بر بر معبد عظیم خرابه‌سی موجوددر.

قصبه‌نك شمالنده کائن میلیش قریه‌سی جوارندن میلیش طاغنك رأسنه قدر چیقیلور بر تونل واردر.

قصبه‌ده موجود جوامع ومساجددن ماعدا مظنهٔ کرامدن شیخ سلیمان وشیخ یحیا و شیخ عثمان ومحمد افندیلرك تربه‌لری زیارتکاهدر.

قضاسی: ولایتك شمالنده وارنودلق قطعه‌سنك سمت جنوبیسنده اولوب شمالاً و غرباً برمدی شرقاً و جنوباً قونیچه و پوغون قضالریله محدوددر.

اراضیسی زراعته غیرمساعد اولمغله برابر اهالیسی چاپه و قازمه مثللو الات و ادوات بسیطه ایله زراعت ایدرلر موقعك مساعده‌سی نسبتده باغ وباغچه یتشدرمکه‌ده هوس ایدرلر.

قضانك شمالنی اسقا ایدن و یوسه نهرنده قضاجه استفاده اوله‌مامقده‌در.

قضانك اراضیسی برکانی‌در. بوجهتله زلزله اکسیك اولمز.

قضانك طاغی ملسین طاغیدر. بوطاغ اوزرنده سلحدار الیاسك بناسی برخرابه واردر. نفوسی اوتوز اوتوز بشبیك راده‌لرنده اولوب طوسقه ارنودلرندن عبارتدر.

محصولاتی: حنطه، شعیر، یولاف مصر، سبزه، میوه و امثالی شیلر

اولوب سنوی ١٧٥٦٤٦١ غروش مقدارندەدر.

٢٥٠٠٠٠ غروشلق عسل روغن سادە، بكمز، پینر و سائره دخی یتشدیریلور.

معمولاتی كبه، كچه، كلیم و امثالی منسوجات بسیطەدن عبارت اولمق اوزره همان بشیوز بیك غروش مقدارندەدر.

لش. — alessio (Lissus) metave, اشقودره ولایتنده قضا مركزی برقصبه اولوب درین نهری اوزرنده اوچبیك نفوسی شاملدر.

— ارنبودلق خاندانندن مشهور اسكندر بكك تربەسی بو قصبادەدر.

لفكه. — خداوندكار ولایتنده ارطغرل سنجاغنده ناحیه مركزی بر قصبەجق اولوب شمندوفر خطی كذركاهنده واقعدر. جامع خان وبیوتی واسكندرپاشابناسی برجامعی محتویدر. عثمان غازی طرفندن (٨٠٨) تاریخده تسخیر اولنمشدر. ...ر سقاریه یقیننددن مرور ایدر.

لفقوشه. — « Nicosie » قبریس اطەسنده مركز جزیره اولان بلدۀ مشهورەدركه ساحلدن بر كونلك بعد و مسافەده هواء لطیفه ایله اسقا اولنمش مزروع ومنبت بر یایلانك اورتەسنده واقعدر،

قصبەنك اوائل حالنه دائر معلومات مفقود اولوب انجق دردنجی عصر میلادیدن اعتباراً احوال تاریخیەسی بیلنمكدەدر.

هیەروقلس بو شهری ایلك دفعه اولەرق لوقوزیا Leucosia نامیله یاد ایتمشدر.

میلادك ١٥٧٠ سنەسنده سلیم خان ثانی حضرتلری زمان سلطنتلرنده ید غالبۀ عثمانیەیه انتقال ایلمشدر.

انقطه. — سلانیك ولایت وسنجاغنده قضا مركزی بر قصبه اولوب سلانیكك جهت شمالیسنده ودرت ساعت بعد ومسافەده واقعدر.

بو قصبه یقین وقتده مركز قضا حالنه تحول ایتدیكی ایچون هنوز دها مطلوب درجەده كسب اهمیت وعمارت ایدەمیوب الیوم دردیوز طقوز خانه وبیك یدییوز اون آلتی نفوسی وبر باب جامع شریف ایله بر مسجد و مدرسه ودرت باب ابتدائیه مكتبی وبر كلیسا ١٦٤ دكان اون درت خان اون مغازه وبر دقیق فابریقەسنی محتویدر.

قصبەیه یكرمی دقیقه قدر اوزاقده واقع بر ایلیجەیه بهرسنه برای تداوی بر چوق مرضا لاجل الشفاء كلمكده وبو جهتله قصبەده بر غلبەلك حكمفرما اولمقدەدر.

قضاسی: شمالاً نیکریتا ناحیه‌سی عورتحصاری قضاسی غرباً عورتحصاری وسلانیك قضالری جنوباً کسندره قضاسی شرقاً اورمانی کورفزی ایله محاط ومحدوددر.

بشیك وصورباح طاغلری قضانك حدودلرنده‌در. بشیك وایواصیل کوللری داخل قضاده‌در.

اللی اللی بشبیك راده‌لرنده اولان اهالیسی عمومیتله چفتجی اولدقلرندن زراعتله تأمین معیشت ایدرلر.

داخل قضاده سنوی اوتوز بیك دونم حنطه واولقدار شعیر یکرمی بیك دونم چاودار اون بشبیك دونم علف اون بیك دونم مصر درت بشبیك دونم داری و باموق بشیوز دونم توتون زرع اولنمقده‌در.

طوپراغنك قوتی بره اون نسبتنده‌در.

قضاده یوز بیك دنم قدرده باغ واردر.

اوزومدن سنوی یدی سکز یوز بیك قیه شراب حاصل اوله‌رق سلانیك وباسائر قضالره نقل وفروخت اولنور.

ایپکبجیلك و قوزه محصولی دخی بولنمقده‌در.

مرکز قضاده بهر هفته قوریلان بازارده خیلی حیوان اخذ واعطاسی وقوعه کلور.

قضانك واردات عمومیه‌سی سنوی (٤٤٠٧٧١٧) غروشدر.

قضایه مربوط اوله‌رق ٩٩ قدر قرا وچفتلکات واردر.

لوله برغوس. — ادرنه ولایتنده قرق کلیسا سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب درسعادت ایله ادرنه اراسنده تیمور یولنه بر ساعت و درسعادته ٣٠ وادرنه‌یه ١٤ قرق کلیسایه سکز تکفور طاغی اسکله‌سنه اون ساعت بعد ومسافه‌ده واقعدر. قصبه‌ده اوچ بیکه قریب نفوسی واردر.

موجود جامعلردن بریسی واك مکملی شهیدسعید صوقوللو محمد پاشانك معمار سنانه یاپدرمش اولدیغی معبد لطیفدرکه منبر قپوسی بالاسنده کموش چارچوبه ایچنده حجرالاسوددن بر پارچه تبرکاً موضوعدر.

قضاسی: قریشدیران کبیر واحمد بك نامنده ایکی ناحیه ایله اوتوز ایکی قریه ومستقل یدی چفتلکدن مرکبدر.

قضانك اهالیسی ١٠٣١٠٣ نفوسدن عبارت اولوب بو مقدارك (٧٠٧٩)ی اسلام (٦٤٥) روم (٦٣٠) بلغار (٢٢٠)ی یهودی (٥٠٢) قبطی‌در.

معارف خیلیجه مترقیدر. داخل ٣٣ مکتب موجود اولوب بونك یکرمی دردی اسلام سکزی روم بری یهودی مکتبیدر.

دائرهٔ قضاده ١٠٧٣٤١١ دونم مزروع وغیر مزروع اراضی ٢٨٢٩

خانه ۳۰۰ دکان و مغازه ۲۵ فرون ۸ خان بر حمام ۲۲ دکرمن ٤٦ انبار وصماناق ۲۲ چفتلك ١٦٥٣ باغ ۳۹ باغچه ۲۲۳۵۹ تارلا ٥٢٤ چایر ٤١ مرعه ۲۰۰ عرصه ۲۹ جامع ومسجد اون یدی اوطه‌دن مرکب بر مدرسه بر درگاه یدی کلیسا بر حوزه برقشله اون یدی چشمه وسبیل موجوددر.

لوروس. — یانیه ولایتنده پره‌وزه سنجاغنه ملحق برقضا مرکزیدر.

لوروس شهری اوزرنده وسطح بحردن ۳۰۰ متره ارتفاعنده ۸ درجه ۱۳ دقیقه طول غربیده و ۳۹ درجه ۱۲ دقیقه عرض شمالیده واقعدر.

موقعی اعتدالی ایسه صیجاغی صغوغنه غالبدر.

قضاسی: شرقاً یونانستان غرباً آیدونات ومارغلیچ قضالری شمالاً یانیه جنوباً پره‌وزه قضاسیله محاطدر.

قضاده شایان ذکر و بیان طاغ یوقسه‌ده زیروماوری نامنده اوفاق کوللر ولاقه دره‌سیله لوروس نهری اراضی‌یی صولار.

طوپراغی منبت اولوب مصر محصولی بره آلتمش وسائرلری بره ۱۰ : ۱۲ درجه‌سنده‌در.

محصولاتك قضایی اداره ایدندن غیریسی خارجه سوق اولنمقده واخراجات صلحوره وکوپری باشی اسکله‌لری واسطه‌سیله وقوعه کلور.

قضایه مربوط قرای متعدده‌دن بشقه اووه لاقه جرنیك کروانسرای نامنده درت‌ده ناحیه‌سی واردر.

لوفچه. — «Lovatz» بلغارستانده ویدین دائره‌سنده اوصما صوینك طرفینده کائن اون بش بیك نفوسلی بر قصبه‌در.

لیث. — حجاز ولایت جلیله‌سنده جده سنجاغنه تابع برقضا ومرکز قضانك اسمیدر.

لیث قصبه‌سی جده‌نك سمت جنوبیسنده و اوچ کونلك مسافه‌ده واقع اوله‌رق ساحله مسافه‌سی یارم ساعت قدر چکر.

درون قصبه‌ده بر باب جامع شریف ایله بر حکومت قوناغی اللی باب دکان ٥٥٠ خانه و ایکی بیك قدر اهالی موجوددر.

لیثك اسکله‌سنده برکمرك اداره‌سیله بر قرانتنه‌خانه واردر. بورانك قابلیت تجاریه‌سی زیاده اولدیغندن اولدقجه مهم ادخالات و اخراجاتی واردر.

لیدیا. — «Lydie» اناطولینك تقسیمات عتیقه‌سندن اولوب شمدیکی آیدین ولایتی داخلنده ومندرس وادیسنده ایدی حطهٔ مزبوره ایپونیا خطه‌سنك فوقنده اولوب شرقاً فریکیا شمالاً میزیا جنوباً قاریا ایله محدود ایدی.

قدیماً مئونیا دنیلان حطه تمولوس طاغی ایله قطع اولمش و مسوژیس

طاغی تمولوسه موازی اوله‌رق مذکور خطه‌نك اقسامندن عد اولنمش ایدی.

نیزا مغنیسا ترال بلده‌لرینی حاوی لیدیا خطه‌سی شرقدن غربه طوغری هیالوس نهرینی اخذ ایدن هرموز وادیسیله قطع اولنمشدر.

لیدیا اراضیسنك بركت وطوپراغنك قوهٔ انباتیه‌سی اوته‌دنبری مشهوردر.

مندرس وادیسنده یتیشان ازمیر انجیری نامیله دنیانك هر جهتنده مقبولدر. تمولوسك اوزملری وقوری اوزمی جسیم براخراجات یكونی تشكیل ایدر.

قرق‌اغاجك پاموغی ایله سیسام زیتون یاغی مخصوص ازمیر شهرینی شرقك اك مكمل برتجارت بلده‌سی حالنه افراغ ایدر.

لیسیا.— اناطولینك غرب جنوبینده و ساحل بحر سفیده واقع بر خطهٔ قدیمه اولوب شمدیكی انطالیه سنجاغنك بر قسمندن عبارت ایدی.

لیسیا تاریخی دور یونانی ایله ابتدا ایدر.

لیسیالیلری آسیا مدنیتنك ایلك دورنده تروالیلر ایله متفق كوریرز. تب و لیرنسوس كبی تروادە موجود شهر و نهر وقهرمان اسملرینی لیسیاده دخی مشاهده ایده‌جكز.

تلوس و یا تروس كندی اسمنه منسوب بر شهر تأسیس ایدر و اقسانتوسك صاری صولری لیسیا اووه‌لرینی سقی ایدر ایلیون صحرالرینی اسقا ایدن دیكر اقسانتوس كبی.

سارپدون، پانداروس، بللوروفون كبی كسب نام ایتمش لیسیا قهرمانلری پریام اردوسنده محاربه ایتمشلردر.

هیچ برمورخ عروقنده قاریا وله‌لژ قانی جاری اولان اهالیدن ماعدا لیسیاده بردیكر قوم ذكر ایتمیورلر.

فنیكه‌لیلر لیسیایه داخل اوله‌رق اوراده كندی خصوصی نسللرینی و لسان قومیلرینی محافظه ایدن برقوم تأسیس ایتمشلردركه بونلرده سولیملردن عبارتدر.

لیسیا ایله تروا متحدالمنشا ایكی مملكتدر.

ژوپیتر و اپولون كبی عین آلهه‌یه و پانداروس كبی بر قهرمانی تقدیس ایدرلر. طاغ و نهرلرینك اسامیسی یكدیكرینك عینیدر. اهالیسنه نظراً ترواناك برقسمی لیسیانامی ایله مسمی ایدی.

ایصا.— «Lissa» سلانیك ولایتنده سیروز ملحقاتندن بر قریه‌در.

لیقاعونیا.— «Lycaonie» اناطولیده قونیه وحوالیسنك متشكل اولدیغی بر خطه‌نك اسمی در.

ایزوریا ایله برابر بو خطه نك اهالیسی برچوق عصرلر آتوریلر و ایرانلیلرك تحت تابعیتلرنده بولنمش و اسیاده تأسیس مستعمرات فکریله مهاجرت ایدن روملرك اداره‌لرینه کچمش ایدی.

استرابون عصرنده بو ایکی خطه بر حکومت و اداره داخلنده بولنمش ایدی. هر ایکیسنك جنوبی طوروس سلسله‌سی تحدید ایتدیکی کبی شمالاً غالاتیا و قپادوسیایه قدر نهایتسز اووه‌لرله دوام ایدر یالکز لیقاعونیا شرقاً تیانیتیش ولایتنی و شمالاً غالاتیا ایله هم حدود اولوب جنوباً ایزوریایی دخی احتوا ایلر ایدی.

لیقاعونیالیلر تاریخده ایزوریالیلره مشابه برشهرت براقامشلردر.

حقیقی زمین عارضه‌لریله عارضه‌لی اولان ونباتاتدن محروم اولان مملکتلری قطعی بر حکومت تأسیسنه مساعد اولمدیغندن لیقاعونیالیلر رعی اغنام ایله مشغول اولمغه مجبور اولمشلردی.

مؤرخین لیقاعونیا نامنك منشائی حقنده بیهوده یره اوغراشمشلردر. بعضیلر لیقاعون نامنك لیکوس‌دن (برنهر) آلنمش اولمسنی بعضیلر دخی بو حوالی‌یه مهاجرین سوق ایدن آرقادیالی لیقاعوندن مأخوذ اولمسنی قبول ایدییورلر

لیقاعونیاده موجود ایکی بیوك کوللردن بریسی قورالیس دیکری تروژیتیس نام عتیقیله مسما اولوب برنجیسی اسکی اسمنی محافظه ایدرك کرمی دیکری ایسه سیدی شهر کولی نامیله موسومدر.

لیقاعونیا شرقاً قپادوسیایه شمال و شمال غربیدن غالاتیا و فریکیایه متصلدر.

حدود شرقیه‌سی درب و لارنده شهرلرینك یعنی شمدیکی قرمان خطه‌سنك بولندیغی محلده طوروس سلسله‌سنه ملاقی اولوره

باشلوجه بلده‌سی اولان ایقونیوم شهری مستحکم بر بلده ایسه‌ده بو استحکاماتی روملرك تأسیسیله بداء ایدر یوقسه قدیماً یالکز بر استحکامی مهم ایدی.

بو مملکت صنایع و تأسیس مبانی‌یه تقربدن محروم ایدی.

قپادوسیالیلر کندی طاغلرینك یومشاق قیالرنده اویولمش خانه‌لر بولمش و ابنیه‌لرینی معدن اوجاقلرنده تأسیسه قرار ویرمشلر ایدی.

لیقاعونیالیلرك قیالری کورك وچوروك قالکردن عبارت اولمسی جهتیله ایشلنمکه غیرقابل اولدیغندن بونلر بالطبع احشاب و یا طوغله‌دن بسیط خانه‌لر وجوده کتورمشلر ایدی آنجق بوکبی انشاآت اهمیتدن عاری اولوب اهالیء مسلمه‌نك بابل و ایران جهتلرنده کسب الفت ایتدکاری صنایعی بورایه دخی تطبیق ایدرك اوکوزلم قبه‌لری و الوان متعدده و میناکاری آثاری وجوده کتورمشلردر.

قبا اولمغه برابر غایت کثیر اولان

بوكلری لیقاءونیالیلر ایچون فوق العاده بر ثروت تأمین ایدر ایدی آنجق بونلر میاننده بوكدن قماش نسج ایتمك صنعتنك وجودینه اینانیله‌مز.

اهالی اكثریتله خیمه‌نشین و راعی ایدی ومحصولاتنی محافظه ایچون جابجا قلعه‌لر بناسنه اهتمام ایدرلر ایدی .

لمنی . — لیمنوز «lemnos» آطه‌لر دكزنده كائن جزایر بحر سفید ولایتنی وجوده كتورن آطه‌لردن بریسی و جزایر مزبوره‌نك بیوكلرندن اولوب تنه‌دوس یعنی بوزجه اطه ایله آتوس طاغی اراسنده كائندر.

جزیرۀ مزبوره‌نك شرقدن غربه قدر اولان مسافۀ طولی اون بش و عرضی یعنی شمالدن جنوبه قدر اولان امتدادی ٥:٦ فرسخدر.

اطه‌نك ایكی‌عدد مرتفع تپه‌سی وار درکه بریسی شعرای قدیمه طرفندن ذكر اولنان Mosyclale در.

لیمنی اطه‌سنده قاسترو، سنت‌انطونیو، قوندیا، جنت لیمانلری شایان ذكر و بیاندر.

قاسترو لیمانی بیوجك كمیلرك محافظه‌سنه الویریشلی ایسه‌ده طولا ١٢ عرضاً ٥ كیلومتره ممتد اولان سنت آنطونیو لیمانك مدخلی كنیش وجنوب و جنوب شرقی روزكارلرینه آچیق بولندیغندن داخل لیمانده شدتله اجرای حكم ایدن فورطنه‌لر كمیلرك بیننده مذكور لیمانك اعتبارینی تنزیل ایتمشدر.

لیمنینك هواسی صاغلام و امراض بلدیه‌دن ازاده‌در. یازین درجۀ حرارت یكرمی سكزی تجاوز ایتمدیكی كبی قیشین دخی میزان الحراره صفردن اشاغی‌یه اینمز.

لیمنی اطه‌سی ادارۀ ملكیه‌جه : لیمنوس، امروز، بوزجه اطه نام اوچ عدد قضا ایله موندروس، بوز بابا، صوموطراكی نام اوچ ناحیه‌یه تقسیم اولنمشدر.

اهالیسی ٢٧٠٧٩ نفوسدن عبارتدركه مذكورمقدارك ایكیبیك بشیوز قرقی اسلام متباقیسی رومدر.

اطه‌ده اسلام و خرستیان اوله‌رق ٢٣ مكتب وبونلرده ١٥٠٠ شاكرد موجوددر.

داخل لواده ٦٠ بیك رأس قیون سكز بیك كچی ٤ بیك اوكوز ٣٥٠٠ جنوار ٢٠٠٠ مركب ٥٠٠ آت ٢٠٠ استر موجوددر.

لوانك دها طوغریسی جزیره‌نك اربه، بغدای، سیسام، پینر، پیاغیدن عبارت اولان اخراجاتی ٣٩٥٠٠٠ كیلوغرامه بالغ اولمقده و واردات عمومیۀ سنویه‌سی ١٩٣٠٠٠٠ غروشه بالغ اولور .

لیمنی قضاسی : مركز لوا اولان

ليمنوس و يا قاستro ايله برابر ٢٥ قريه و ايكى ناحيه‌دن مركبدر.

ليمنى ويا قاسترو: مركز لوا و قضا اولان بو قصبه قديماً ليميو واستاليمن ناملريله مسمى ايدى.

قصبه بر تپه‌جك اوزرنده واطرافى خراب برسور ايله محاط و بر ايچ قلعه ايله مدافعه اولنمشدر.

اشبو تپه‌نك اطرافى بر طاقم ايكنجى درجه‌ده كوچك كوچك تپه‌جكارله محدود ومذكور تپه‌جكار آصمه كتوكاريله مستوردر.

قصبه‌نك سوقاقلرى غير منتظم و ابنيه‌لرى غير مكمله‌لدر. يدى باب جامعشريف ١٦٤ كليسا ايله كمرك و تلغراف و پوسته دائره‌لريله قبل الميلاد ٥١٠ تاريخنده ميلتيادطرفندن ضبط و متعاقباً عجملره اتنه‌ليلره و ماكدونياليلره كچمش و ١٦٥٧ ده دولت عليهٔ عثمانيه طرفندن فتح و تسخير قلنمشدر.

ليمسون. — «Limassol» ليماسول» قبرس اطه‌سنده ليمان و قصبه اولوب آماتونت شهر قديمى خربه‌سندن آلتى كيلومتره اوزاقده واقعدر.

اطه‌نك فاتحى بولنان عثمانليلر حين فتحده بوشهردن قريه عسكردوكمشلر ايدى (١٥٧١) ميلاد.

ليوبيتى. — بوسنه ولايتنده ايزوورنيق سنجاغنده بر قريه‌در.

ليوبوشقه. — بوسنه و هرسك ولايتنده traglina صوبى اوزرنده بر قريه‌در.

ماچقه . — طربزون ولايتنده مركز نواحيسندندر نام ديكرى جويزلك در.

طربزون - ارضروم جادهٔ كبيرى بورادن مرور ايدر.

ماچيقووه . — سلانيك ولايتنده كوكيلى قضاسنده برقريه اسميدر.

مارانه . — «Marané» وان ولايتنك مشتمل اولديغى الويه‌دن حكارى سنجاغنك نوردوز قضاسنك مركز اداره‌سيدر. موقع مزبور غايت كوجك بر قريه اولوب محتوى اولديغى درتيوز قدر اهالينك مأموريندن ماعداسى نسطورى مذهبنده بولنورلر.

مارچيان . — «ياخود ماچيان» قونيه ولايتنده اوركوب قراى مشهوره‌سندندر بو قريه موقعنك و يوللرينك اهميت وانتظامى جهتيله بو سمتلرده معروف اولديغى كبى وولقانى وقرمزى طوپراغك حدودنده بولنمسى دخى شايان دقتدر.

قريه‌نك صولنده كائن واريمش لاودن مركب ينه يكديكرندن قيالرينك چوكمسيله تحصل ايتمش برياريق واسطه‌سيله آيرلمش ايكى كتله‌دن متشكلدر.

قريه‌ده بعض سارقوفاژلر بولنمشدر.

ماردين . — «Mardin» ديار بكر ولايتنده اولوا مركزى بر قصبه‌در. ماسيوس طاغنك جنوبى مائله‌سنده وغير قابل التقرب بر قيا اوزرنده مبنى اولوب مذكور طاغك يوكسكلكى ١١٠٠ متره‌در. قصبه‌نك مبنى بولنديغى قيادن متعدد پيكارلر جريان ونبعان ايتمكده‌در.

شهرك يوكسك محلى ناقابل التسخير عد وتخمين اولنان قوهٔ بصريه‌نك منتهاسنه قدر شهرك پيشكاهنده توسع وامتداد ايليان الجزيرهٔ سفلا صحراسنه حاكم بولنان برقلعه ايله مدافعه اولنمشدر. قسم اسفلى ايسه طاغك ميللرينه كوره قات قات تنظيم اولنمش اولان خانه‌لريله دوام ايلر.

نفوسى: ماردين قصبه‌سنده ٢٥٠٠٠ قدر اهالى موجود اولوب اقوام اعتباريله بروجه آتى در:

اسلام: ١٥٧٠٠	١٠٠٠٠	ترك
	٤٠٠٠	كرد
	١٧٠٠	عرب

خرستیان : ٩٢٧٠	٤٣٣٠	ارمنی
	١٢٠٠	قتولیك
	١٧٠٠	پروتستان
	٥٨٠	كلدانی قتولیكی
	٧٠	سریانی
	٨١٠	یعقوبی
اسرائیلی :	٥٨٠	یهودی

ماردین قصبه‌سی دیاربكرك ٨١ كیلومتره شرق جنوبیسنده ودجله نهرینك ساحل یمیننده ٥٠ كیلومتره اوزاقده وخضارت دائمه‌ده بولنان تپه‌لر اراسنده ومزوپوتامیانك منبت اووه‌لرندن برینك وسطنده یوكسك بر نقطه‌ده واقعدركه اطرافی احاطه ایدن اراضی میوه باغچه‌لری واوزوم باغلریله مستور بولنمقده‌در.

صوینك لذت وكثرتی هراسنك صحته منفعتنی تأمین ایتمشدر.

نقاط مرتفعه‌سنك هواسی قیشین اولقدر صغوق دكلسه‌ده ایام صیفده نقاط منحطه‌سنده پك شدید حرارت موجود بولنمقده‌در.

قصبه مارده ویا میریده شهر قدیمی موقعنده بنا اولنمش اسكی بر بلده‌در. درونده یكرمی جامع ٤٥ مسجد اوچ مدرسه متعدد معابد خرستیانیه ٤٩٩١ خانه بر عسكری خسته‌خانه‌سی ٨ حمام ٧٠٠ دكان ومغازه وبر چوق دستگاه واعمالاتخانه وسائره موجوددر.

ماردین چالدران مظفریتنی متعاقب عصر سلیم خان اولده بو حوالی ایله برابر ١٥٧٤ تاریخ میلادیسنده قبضهٔ تصرف آل عثمانه انتقال ایتمشدر.

سنجاغی : دیاربكر ولایتنك شرق جنوبیسنده ٢٣ درجه: ١٥°, ٤٠ طول شرق و ٣٦°, ٤٠ : ٣٧°, ٤٠ عرض شمالیده اوله‌رق شمالاً بتلیس ولایتی شرقاً وان جنوباً موصل ولایتی وزور سنجاغی غرباً دیاربكر مركز متصرفلغی ایله محاط ومحدوددر.

سنجاغك اهالیٔ موجوده‌سی بروجه آتیدر :

٣٨٧٨١	ترك
٧٦١٢٧	كرد وتركمان
٣٣١٢	چركس
٣٣٠٢	عرب
١٢١٥٢٢	اسلام
٥٨٠	اسرائیلی
١٥٠٠	یزیدی
١٥٠٠	قبطی
١٢٥١٠٢	

۱۲۵۱۰۲	نقل یکون
۱۱٦۰٦	ارمنی
۸۰۰۰	« قتولیکی
۹۰۰۰	« پروتستانی
۵۵۰۰	روم
۱۳۰	« قتولیکی
۱٤۸۲۰	کلدانی قتولیکی
۱۷٤۱۵۸	

۱۷٤۱۵۸	نقل یکون
٤۰۰۰	سریانی
۱۳۷۵٤	یعقوبی
۱۹۱۹۱۲	یکون

تقسیمات : ماردین لواسی جدوله مخصوصنده کورلدیکی اوزره ۵ قضا ٤ ؛ ۳ ناحیه ۱۰٦۲ قرایه منقسمدر.

عدد قری	نواحی	قضا
۱۰۵		مرکز قضاسی
۲٤۰	نفس نصیبین — بکار علی — بولسور — آزناور — ایلیان — چرموان — صوفیان وطای .	نصیبین
۲۱۰	نفس جرزه — خسنان — مهران — شاه عروس شه‌پنان — زیروساوپی .	جرزه
٤۱۰	۲۱	مدیات
۹۷	عمرکان — سوەر — غورو — سورکچی وشیوان	عوینه
۱۰٦۲		

وسعت وجسامت : لوانك اراضیسی تربیعاً ۲۰۷٤۰ کیلومتره اتساعنده اولوب طوپراغك جنس ونوع ومقداری بروجه‌آتی‌در:

بهر قضانك وسعتی مربع کیلو	اورمانلق مربع کیلو	طاغلق مربع کیلو	اراضیٔ مزروعه مربع کیلومتر.	قضا
٦٤۱۱	۱٤۵	۸٦٤	۳٦۰۲	ماردین
٦۱٦۰	«	۸۸۱	۵۲۷۹	نصیبین
٤٦۹۹	۲٤۰	۱۱۵۵	۳۲۰٤	جرزه
۳۱۹٤	۱۰۰	۵۹۸	۲٤۹٦	مدیات
۲۰۷٦	٦٦	۳۹۰	۱٦۲۰	عوینه
۲۰۷٤۰	٦۵۱	۳۸۸۸	۱٦۲۰۱	یکون

مکاتب ومدارس : لوا دائره‌سنده ٦۹۲ باب مکاتب متعدده موجوددر.

مكاتب موجوده‌نك عدد ومقدارى ايله شاكرد ومعلمينك اعدادى آتيده‌كى جدولدن مستبان اولور:

اناث			ذكور			رشديه			مدرسه			
معلمه	طالبات	مكاتب	معلم	شاكرد	مكاتب	معلم	شاكرد	مكتب	معلم	طالب	عدد	
٤	٦٥	٢	٦٢٥	٢١١٨٢	٦٢٥	٧	١٠٠	١	٥	١١٠	٣	اسلام
			١٦	٥٤٠	١٢							ارمنى قتوليكى
٢	١٠٠	١	٤	١٢٠	٢							پروتستان
			٢٣	١١٠٠	٢٢							كلدانى
			٦	٢٠٠	٤							سريانى قتوليك
			٢٠	١٠٨٠	١٨							يعقوبى
٦	٢١٠	١	٤	١٧٠	١							لاتين
١٢	٢٧٥	٤	٦٩٧	٢٤٣٩٢	٨٤	٧	١٠٠	١	٥	١١٠	٣	يكون

— . معلم ٨٢١ — . شاكرد ٢٤٩٧٧ — . ٦٩٢ مكتب يكون عمومى

محصولات: سنجاغك بر سنه‌لك حاصلات زراعيه‌سى جدول آتيدن نمايان اولمقده‌در:

صرفيات عموميه		حاصلات عموميه	جنس محصولات
اخراجات	صرفيات محليه		
كيله	كيله	كيله	
٠	١٢٦٠٠٠٠	١٢٦٠٠٠٠	بغداى
٠	٥٦٧٠٠٠	٥٦٧٠٠٠	آرپه
٠	٥٤٠٠٠٠	٥٤٠٠٠٠	فصوليه مرجك وسائره
٠	٢٣٦٧٠٠٠	٢٣٦٧٠٠٠	يكون
قيه	قيه	قيه	
٠	٦٦٠٠٠	٦٦٠٠٠	پرنج
٢٢٠٠٠٠	٤٤٠٠٠٠	٦٦٠٠٠٠	صوصام
٧٠.٠٠	١١٠٠٠	١٨٠٠٠	بادم
١١٠٠٠٠	٤٤٠٠٠	١٥٤٠٠٠	زيتون
١١٠٠٠٠	١١٠٠٠٠	٢٢٠٠٠٠	قورى اوزوم
	٦٠٠٠٠	٦٠٠٠٠	قورى وياش ميوه
١٦٥٠٠٠	١٦٥٠٠٠	٣٣٠٠٠٠	قايصى
٢٦٠٠٠	٩٠٠٠٠	١١٦٠٠٠	خام پاموق

تفتیك	٢٣٠٠٠٠	٤٥٠٠٠	١٨٥٠٠٠
خام یوك	٩٤٠٠٠	٣٩٠٠٠	٥٥٠٠٠
مازو	١٣٢٠٠٠	٢٢٠٠٠	١١١٠٠٠
—	١٦٥٠٠	١٦٥٠٠	
—	١٧٠٠٠	١٧٠٠٠	
نار	٢٢٠٠٠	٢٢٠٠٠	
صوماق	١١٠٠٠٠	٦٦٠٠٠	٤٤٠٠٠
یشیل قبوقلی فستیق	١٧٥٠٠٠	١١٠٠٠٠	١٦٥٠٠٠
توتون	٩٨٠٠٠	٦٦٠٠٠	٢٢٠٠٠
بال	٣٥٠٠٠	٢٠٠٠٠	١٥٠٠٠
فستیق یاغی	٥٠٠٠	٣٠٠٠	٢٠٠٠
یاغ	٤٥٠٠٠	٤٥٠٠٠	
تره یاغی	٦٦٠٠٠	٦٦٠٠٠	
پینر	٨٦٠٠٠	٨٦٠٠٠	
پكمز	٧٧٠٠٠	٦٦٠٠٠	١١٠٠٠
شروب	٢٠٠٠	٢٠٠٠	
شراب	١٥٠٠٠٠	٩٥٠٠٠	٥٥٠٠٠
راقی	٨٠٠٠٠	٤٠٠٠٠	٤٠٠٠٠
پكمزلی صوجوق	٢٠٠٠٠٠	٩٠١٠٠	١١٠٠٠٠
چبیق اعمالنه مخصوص آغاج	٢٨٦٠٠٠	٦٦٠٠٠	٢٢٠٠٠٠
یكون	٢٥٥٠٥٠٠	١٩٦٨٦٠٠	١٧٣٦٠٠٠

لوانك حیوانات اهلیه‌سنی مشعر جدولدر :

	رأس	یكون
اوكوز واینك	٧٥٠٠	
مانده	٢٧٤٠	
یكون		١٠٢٤٠
باركیر	١٣٣١٤	
مركب	١٦٥٣٤	
استر	١٧٠٠	
یكون		٣١٥٤٨

دوه	١١٠٠	
قيون	٦١٦٩٨٤	
كچی	٩٩١١٠	
يكون		٧١٧١٩٤
يكون عمومی		٧٥٨٩٨٢

مصنوعات

	حاصلات	صرفيات	اخراج اولنان
قيل غيطان	٢٣٠٠	٢٢٠٠	١١٠٠
ايشلنمش جاموس جلدی	٢٢٠٠٠	١٦٠٠٠	٦٠٠٠
ايشلنمش طوغ	٤٢٠٠	٢٢٠٠	٢٠٠٠
ايشلنمش تيمور	٥٥٠٠٠	٢٢٠٠٠	٣٣٠٠٠
ايشلنمش سيم	١٦٥	١١٥	٥٠
قرمزی ايپلك	٦٠٠٠	٤٥٠٠	١٥٠٠
بياض ايپلك	٨٠٠٠	٥٨٠٠	٢٢٠٠
تيمور تل	٥٥٠٠	٢٢٠٠	٣٣٠٠
صابون	٢٢٠٠	١٦٠٠	٦٠٠
كچه كليم	٥٥٠٠	٥٥٠٠	
يكون	١١١٨٦٥	٦٢١١٥	٤٩٧٥٠

	محصولات	محلنده صرف اولنان	اخراج اولنان
	پارچه	پارچه	پارچه
ايشلنمش و بويالی دری	١٣٠٠٠	٥٠٠٠	٨٠٠٠
مشين	٣٠٠٠٠	٢٠٠٠٠	١٠٠٠٠
قوندره	٨٠٠٠٠	٦٠٠٠٠	٢٠٠٠٠
شال (عبا)	١٠٠٠٠	١٥٠٠	٨٥٠٠
كچه كلاه	٥٠٠٠	٥٠٠٠	
منديل	١٠٠٠٠	١٠٠٠٠	
قرمزی بز	٨٠٠٠٠	٦٠٠٠	٢٠٠٠
بياض بز	١٦٠٠٠	١٢٠٠٠	٤٠٠٠
ايپكلی قماش	٢٠٠٠٠	١٠٠٠٠	١٠٠٠٠
چبق لوله سی	٢٨٠٠٠٠	٨٠٠٠٠	٢٠٠٠٠٠
يكون	٥٤٤٠٠٠	٢٠٩٥٠٠	٢٦٢٥٠٠

مارسیاس .— اناطولیده‌مندرس نهری توابعندن برکوچك دره‌نك اسمی اولوب همان ٢٥ قدم قدر عرضی حائزدر.

منصبی آپامه‌یه اون میل اوزاقده ایدی که مذکور آپامه مندرس ایله مارسیاس نهرلرك ملتقاسنده ایدی.

مارغاریتیس .— کرید ولایتنده رسمو سنجاغنده میلوپوطمو قضاسنه مربوط برناحیه‌در.

مارغه .— «یاخود مارقا» «مرکه» موصل ولایتنده سلیمانیه سنجاغنده بر قضا اولوب ایکی ناحیه وآلتمش قدر قریه‌دن مرکبدر.

اراضیسی طاغلق وعارضه‌لی ایسه‌ده منبت و محصولدار محللری دخی واردر.

اهالیسی (٦٦٠٠) قدر نفوسدن عبارتدر.

محصولاتی آرپه پرنج بغدای کبی مواده منحصردر. باغجیلق دخی خیلیجه مترقیدر.

مارغلیچ .— یانیه ولایتنده پره‌وزه سنجاغنك قضالرندن بریسی وبوقضانك مرکز اداره‌سی اولان قصبه‌نك اسمی‌در .

قصبه درسعادته نظراً ٨ درجه ٣ دقیقه طول غربی ایله ٢٩ درجه ٢٢ دقیقه عرض شمالیده ویانیه ایله لوا مرکزی اولان پره‌وزه‌یه اون التیشر ساعت بعد ومسافه‌ده واقعدر.

قصبه درونده برقلعه خرابه‌سی وسلطان بایزید وتپه دلنلی علی پاشانك بناسی ایکی قلعه موجود اولوب الیوم طوبجی قشله‌سی اتخاذ اولنمشدر .

بوندن بشقه جوامع شریفه ومساجد ایله مکاتب وسائر مبانی ومؤسسات امیریه موجود اولمقده‌در .

قضاسی : شرقاً پره‌وزه وآیدونات غرباً آورپانك دکزی شمالاً فیلات وآیدونات جنوباً ادریاتیك دکزی ایله محاط ومحدوددر ،

قضانك دائره‌سی ٣٥ ساعت امتداد ایدر اراضیسی قسماً منبت ومحصولدار ایسه‌ده اکثر محللری سنکستان ونباتاتدن عاری‌در .

اهالیسی ارنود و چام قبیله‌سنه منسوبدر

طاغلری بوژور ولیغورات نامیله معروف وسطح دریادن ٨٠٠ متره مرتفع اولان تپه‌لردرکه قار یاغدیغی وقتلر مذکور طاغلر اوزرنده دخی دوام وامتداد ایتمز .

هواسی صیجاق اولمغله برابر میزان الحراره ٣٦ و ٣٧ درجه‌یی بولدیغی واردر .

ادریاتیق دکزینه دوکیلان فیلات ایله غلیکی وموجیقا نهرلری قضایی اروا ایتمکده‌درلر .

زراعت اصول عتیقه اوزره اجرا اولنور .

محصولاتی حنطه چاودار مصرپرنج

كتان شعير علف روغن بال اوزوم كتره پلاموط يباغى وسبزه‌دن معمولاتى كليم كچه چوال چوراب وسائره‌دن عبارتدر .

حيوانات اهليه‌سى اوكوز مانده قيون كچى باركير قيصراق ايله طيور اهليه‌نك انواعنه منحصردر .

اقمشۀ متنوعه ايله مواد زجاجيه شكر قهوه صابون كبى شيلر خارجدن ادخال اولنمقده‌در .

قضا پارغه و فنار نامنده ايكى ناحيه ايله مركز قضادن مركبدر .

مارميت صويى . — بوكا قره صو دخى ديرلر .

منصبى حكارى طاغندن اخذ ايدرك شرق غربه طوغرى ٤٥ كيلو متره قدر قطع مسافه ايتدكدن صكره وان كولنه قاريشور .

بو صويه اسمى اعطا ايتمش اولان مارميت نام قريه مذكور صويك كذركاهنده‌در .

بالغى كثير اولديغندن سنوى بالق رسومى يوزندن ديون عموميه‌يه ١٥٠٠٠ غروش قدر بر مبلغ ادخال اولنمقده‌در .

مارونى . — سوريه قطعه‌سنده مسكون بر قومك اسمى وبو قومك اعتقاد ايتديكى خصوصى آيين‌در .

بونلرك شمالنده نصيريلر وجنوبنده درزيلر اولمق اوزره لبنان و آنتى لبنان طاغلرنده مسكوندرلر .

كسروان دينلان قضانك تمامنى اشغال ايدرلر . ٤٠٠ بيك قدر نفوسلرى اولوب كمال سربستى اوزره يشارلر .

ظهورلرى ٦٢٤ ميلاديسى ١٣ هجرت تاريخنه چيقار شويله كه بو اثناده عربلر سوريه‌يى استيلا ايدوب يوسف اسمنده جبله‌لى برامير تبعه‌سيله برلكده شمديكى مارونيلرك مسكون بولندقلرى لبنان طاغلرينه التجا ايتمشدى .

مارونى مذهبنك مؤسسى مارون اسمنده بر راهبه عطف اولنيوركه مرقوم بعضيلره كوره بشنجى وبعضيلره كوره يدنجى عصر ميلاديده بورايه التجا ايتمشدر ديكر بر روايته كوره مارونى اسمى اليوم خراب اولان مارونيه اسمنده اسكى بر قصبه‌يه منسوبدر . هرنقدر بويله ايسه‌ده مارونيلر عثمانليلره مطيعدر ورئيس مذهب اولمق اوزره بر شخصى محافظه ايتمكده‌درلر .

مارونيلر اول امرده مونوتليزم دينلان الوهيت يسوعه قائل بر آيينه معتقد ايكن صكره‌لرى روما كليساسنه تابع اولمشلر فقط سريانى اعتقاداتنه متعلق حاللرى محافظه ايتمشلردر .

رئيسلرينه آنتاكيه پطريقى نامى ويريلوب دائرهٔ روحانيه‌سى صور طرابلس شام حلب شام ولفقوشه‌يه قدر امتداد ايلر پطريق برچوق زمان فتونين‌ده اقامت ايتمشيدى. هرنقدر مارونيلر روما كليساسنه تابع اولديلر ايسه‌ده اعتقاداته متعلق بعض شيلرده آنلردن اختلاف ايديورلر ايدى فقط پاپا اون اوچنجى غره‌غوار زماننده بو اختلاف تماماً برطرف اولمشدر پاپا اون ايكنجى فيرمان ١٧٣٦ سنهٔ ميلاديه‌سنده اوتوزلر مجلس روحانيسنك مقرراتى آنلره قبول ايتديرمشدر اون اوچنجى غره‌غوار زماننده برى مارونيلرك رومادە بر مكتب روحانيلرى بولنوب بورادن برچوق معروف ذوات يتشمشدر على‌الخصوص ابراهام غوريل سيونيتا آسه‌مانيلر بورادن نشأت ايتمشلردر مارونيلر سوريه‌ده درزيلره صورت دائمه عداوت اوزره بولنوب ١٨٩٠ اختلاف تاريخنده بيوك برقتله سببيت ويرمشدى.

مارونيا. — ادرنه ولايتنده كوملجنه سنجاغنده ومذكور سنجاغك ملحقاتندن ناحيه مركزى برقصبهٔ قديمه اولوب كوملجه‌يه بش ساعت بعد ومسافه‌ده وبحر سفيد ساحلنده اوچيوز قدر خانه‌يى مشتمل برقريه‌در.

مارونيا شهر قديمى شهرت فوق‌العاده‌يى حائز ايسه‌ده وقوعات ماضيه‌سى اعصار سالفه و متقدمه‌نك اسرارى آلتنده نهان اولمشدر. شهرك موقعى قصبه‌نك بولنديغى محلده اولديغى مشكوك اولوب مارونيا خرابه‌سى شمديكى قريه‌نك اوچ درت كيلومتره قدر بعد و مسافه‌سنده اولمسى مظنوندر.

مارونيا خرابه‌لرنده آثار قديمه‌دن بعض محكوكات موجوددر.

مازكرد. — معمورة‌العزيز ولايتنك درسم سنجاغنده قضا مركزى برقصبه‌در.

معمورة‌العزيز ماده‌سنه دخى مراجعت اولنه.

ماسستوس. — صو صغيرلغى چاينك اسم قديميدر.

مالش. — نام ديكرى «بعجود» در.

قوصوه ولايتنك اسكوب سنجاغنده قوچانه قضاسنه مربوط بر ناحيه مركزيدر.

ماقرى. — مكرى ماده‌سنه مراجعت اولنه.

ماقرى كورفزى. — مكرى كورفز ماده‌سنه مراجعت اولنه.

ماكدونيا. — «Macedoine» روم ايليده جنوباً اطه‌لر دكزى وتساليا قطعه‌سى شرقاً تراكيا غرباً ايلاريا ايله محدود برخطهٔ قديمه‌در.

خطهٔ مذكورەنك حدود طبيعه‌سى جنوباً اوليمپ وقامبوتين غرباً برميه‌ن وپندوس شمالاً اسقاردوس شرقاً

اشتوسنه قدر دوام و امتداد ایتمك اوزره استریمونت طاغلریله محاط ایدی.

ماکدونیا بش بیوك قسمه منقسمدر: ماکدونیای سفلا ماکدونیای علیا غربی ویاخود ایللریا شرقی ویا تراکیا ماکدونیاسی وخالکیدیك نام اقسام خمسهٔ مذکوره‌دن عبارتدر.

اقسام مذبوره بر طاقم ولایتلری حاوی ایدی: ئه‌ماتی - میقه‌دونی - بوتیه - آنته‌ماسیا - پیه‌ری - شرقده ئه‌لیمبوتیه - اورستید - داساره‌تی - لنستید - پنستید.. الخ.

ادهس وپللا شهرلری متعقباً بالجمله ماکدونیاخطه‌سنك مرکزی اولمشلردر. آلیاقون ولودیاس آلکسیوس استریمون باشلوجه شهرلری ایدی لیمانلری کثیر و آلتون معادنی برکتلی ایدی.

اهالیسی فیلیپه کلنجه‌یه قدر وحشت حالنده ایدیسه‌ده یونانیلر علی‌العموم باربارلقله توصیف ایدرلر ایدی.

قبل‌المیلاد ۷۹۶ ده هراقلیدقراقوس اماتی‌ده برقولونی تأسیس ایتمش وادهس شهرینی بنا ایلمش ایدی.

بونك اخلافی یوقاری و آشاغی ماکدونیا ایله قالکیدیایی توحید ایلمشلردر.

۹۲ ؛ تاریخنده (قبل‌المیلاد) ماکدو- نیا دارانك جنراللری طرفندن استیلا اولنه‌رق ایران اتفاقنه ادخال قلنمشدر.

آرخیلائوسدن صکره بعض مرتبه‌ده اویغونسزلقلر تولد ایدرك ایکنجی فیلیپك حکومتنه قعودینه قدر دوام ایتمش ایسه‌ده مومی‌الیه قاعد صندالیٔ حکمداری اولدقده بو اویغونسزلغك اوکنی آلدیغی کبی بر چوق ممالکی دخی ضمیمهٔ ملکی ایتمشدر رومالردخی بونك حرجکذاری ایدی. (۳۶۰) (قبل المیلاد).

فیلیپك افکاری ایران ایله حرب ایتمك ایدی حتی تدارکات حربیه‌یی احضار ایله مشغول اولدیغی اثناده وفات ایتمشدر. (۳۳۶)

اوغلی اسکندر کبیر پدرینك فکرینی تماماً میدان فعله ایصال ایتمکه همت و غیرت ایتمش ایسه‌ده آنك‌ده وفاتیله ماکدونیا متعاقباً: آنتیپاتر پولیسپرشون پیروس لیزیماق بطلموسه کچمش وروما استیلاسنه قدر انتیقون اخلاقی النده بولنمشدر.

رومالیلر پك کوجلکله ماکدونیایه صاحب اوله‌بیلدیلر. دردنجی عصر میلادی‌ده رومانك شرق و غرب ایمپراطورلقلرینه انقسامنده ماکدونیا شرق ایمپراطورلغی اداره‌سنه کچمشدر.

شرق ایمپراطورلغی زماننده ماکدونیا آلتی ولایته انقسام ایتمش ایدی: (۱) اصل ماکدونیا مرکزی سلانیك ایدی (۲) یکی اپیر مرکزی دراخیوم (۳) اسکی اپیر مرکزی نیهٔوپولیس (٤) تسالیا مرکزی

یکیشهر (٥) اقریطش مرکزی غورتین (٦) آخائی مرکزی قورنت.

اون اوچنجی عصر میلادیده صلیبیون روم حکومتنه صاحب اولدقلرنده ماکدونیاده بونیقه‌لی فرار ایچون بر حکومت تأسیس ایدرك سلانیکی مرکز اتخاذ ایلدیلر.

اون بشنجی عصر میلادی هنکامنده سیوف جهانکیرانه‌لرینی اوروپا قطعه‌سنك بالقان شبه جزیره‌سنده پارلاتان شجعان عثمانیان طرفندن ضبط اولنمشدر.

مالاطیه. — اسکی اسمی «ملیتن Melitène در» معمورة العزیز ولایتنده سنجاق مرکزی برقصبهٔ جسیمه‌در. ملتیا دخی دنیلان بوقصبه سمیرامیس طرفندن فراته قریب برموقعده تأسیس اولنمشدر.

ایمپراطور ترازان دورینه قدر مالاطیه مرکز ولایت حالنی احراز ایتمشدر.

ایمپراطور موری الیه بوقصبه‌یه بر فرقه روما عسکری اقامه ایتمش ایدی بونلر میاننده قرقلر نامیله مشهور اولان اشخاصك بوکونه قدر قرب حوالیسنده‌کی برکوچك کلیساده نامارینه اجرای احترام اولنمقده‌در.

ایمپراتور ژوستینیانی ممالکك سرحداتنی تحکیم وترصین ایتمکله تشبث ایتدکده بو شهرك دخی شکلنی تبدیل وتحکیم ایتمش ایدی.

بوکون قصبه‌ده روما دورینه عائد هیچ برمبانی وآثار مشاهده اولنه‌مز آنجق بعض مبانیٔ موجوده قدیمه‌سی سلجوق عصرینه منسوبدر.

مالاطیه عربلر وپونت قراللری وایمپراطور قسطنطین متعاقباً قبضهٔ تصرفلرینه چکیرمشلردر وقسطنطینیه‌نك اعماری ایچون اهالیسی جملهٔ استانبوله نقل ایدلمش ایدی.

خلیفهٔ عباس المنصور عبدالرحمن ابن ابراهیم قوماندا سیله مالاطیه‌یی لاجل استرداد یتمش بیك قدر عسکرله روملر اوزرینه کوندرمش وضبطنه موفق اولدی ایسه‌ده بتکرار قصبه روملره چکمشدر وتاقونیه سلجوقیلری طرفندن فتح اولنجه‌یه قدر روملرده بولنمش ایدی.

شرق پرنسلری بورایی پای تخت اتخاذ ایلمك اوزره پك چوق چالشمشلر ایسه‌ده مساعیٔ واقعه‌لری ثمره بخش اوله‌مامشدی.

١٢٣٥ تاریخ میلادیسنده مالاطیه مغول حکمدارانی نفوذینه کچمش و ١٢٩٦ ده یلدرم بایزید خانك قره‌مان اوغللرینه غلبه‌سندن صکره ضمیمهٔ ممالك عثمانیه قلنمشیدی.

١٤٠١ ده تیمورلنکك سیلابهٔ هجومه واستیلاسنه اوغرامغله شهرك بقایاسی الفاظی احراق اولنمشدر.

خاقان خلد آشیان یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری اناطولنك بو قسمنی ضمیمهٔ سلطنت عثمانیه ایتمكه موفق اولدقلری زمان مالاطیه بركتلهٔ انقاضدن بشقه برشی دكل ایدی، بوندن بویله معموریت قدیمه‌سنی اكتساب ایده‌مامشدر .

مالاطیه‌نك موقعنك آنتربو حكمنده اولمسی وطوقمه صوینك برتابعی اولان سلطان صویله بالاسقا اراضیسنك درجهٔ نهایه‌ده منبت بولنمسی خلافنه اولمق اوزره عشایر وقبائل غیرمتمدنه‌یه قربیتی حسبیله عمارت سالفه‌سنی اكتساب ایده‌مامشدر .

شهرك برفرسخ قدر جنوبنده‌كی تپه‌لردن متشكل اولان وادیده نیسان ایله برصورت مهارتكارانه‌ده سوق واداره اولنان صولر مالاطیه‌نك من‌القدیم شهر تكسیر آفاق اولان میوه بغچه‌لرینی اسقا ایدرلر .

اوزوملرینك صالقملرینك جسامتی هیچ برمملكتده مشاهده اولنمامشدر كه استرابونك توصف ایتدیكی Monarite شرابلری بواوزمدن اعمال اولندیغی شبهه‌سزدر .

زردالو آغاجلری بوراده فوق العاده صورتده ثمره دار اولور ایسه‌ده اقلیمنك لطافتی خلافنه اوله‌رق زیتون اغاجلری اهمیتسزدر غالبا بو كیفیت مملكتك ارتفاعندن ایلرو كلمكده‌در.

هرنقدر متقدمین سمیرامیسك اقامتگاهی اولان بو بلده‌نك تزیینات مخصوصه‌سنده اولان میوه‌دار اشجار میاننده زیتون اغاجلرینی ذكر ایتمشلر ایسه‌ده بو ذكرلری اصلسزدر.

قصبه‌نك اهالیسنه كلنجه مأمورین عساكر داخل اولدیغی حالده ۳۰۰۰۰ قدر تخمین اولنمقده‌كی بونك ثلثنه قریب مقداری خرستیاندر .

مالاقاصره .ـ (بالا وزیر) یانیه ولایتنده برات سنجاغنده برر ناحیه درلر.

مالتپه .ـ خداوندكار ولایتنده قره‌سی سنجاغنده باندرمه قضاسنك ناحیه مركزی برقصبه‌در.

ماللوس .ـ پیراموس نهری منصبنده وقره‌طاش برونی جوارنده بر اسكی شهر اولوب ثروا محاصره‌سندن صكره موپسوس وآمفیلون طرفندن بنا وتأسیس اولنمشدی.

شهرك موقعی برتپه اوزرنده اولوب الیوم خرابه‌سی موجوددر.

ماللوس قرون وسطاده بك مهم بر بلده استحكامات متینه ایله تحكیم وترهین اولمشیدی كه الیوم مذكور استحكاماتك خرابه‌سی قره‌طاش برونی جوارنده كورلمكده‌در.

ماندالیا .ـ «یاخود عاصم كورفزی» آیدین ولایتنده اطه‌لر دكزندن تشعب ایتمش

برکورفز اولوب استانکوی اطه سنك قارشوسنده کی شبه جزیره نك شمالنده کائن قریق قیادن اعتباراً شرق جهتنه ۱۸ میل قدر امتداد ایلر و نهایتنده اوفاق بر دیل اوزرنده عاصم قلعه خرابه لری موجود وقامهٔ مزبوره نك قارشوسنده کوللك دینلان قریه ایله اوفاق لیمانی واقعدر.

کورفزك شمال بوغازینی تشکیل ایدن «نی جه کل» برونی قره یل جهتنه ۵ میل مسافه ده و بوراده واقع مافسرونیس یعنی اوزون اطه ایله ایکی عدد اطه جقلرك اراسنده کی صولر سکزدن اون قولاجه قدر درینلکده در.

مانستراکی. — کرید ولایتنده رسمو سنجاغنده میلو پوطامو قضاسنده بر ناحیه در.

مانیاس. — «Manyas» خداوندکار ولایتی داخلنده کائن قضا مرکزی اولان بو شهر اسکی پومانیوس شهرك محلنده اولمسی مأمول قویدر.

شهر قدیمك آقروپولی بر تپه ده موجوددرکه مذکور تپه جوار اولان دیکر بر تپه یه مستحکم بر بیون ایله متصلدر.

بیزانس دورندن پکده اسکی اولمیان برقوی سور شهره جهت جنوبیه دن تجاوزی منع وشهری بو جهتدن مدافعه ایدر. سور لایق دیرك باشلیغی (قاعده) کبی انقاض وبطایادن مرکبدر.

تپه ده اولدیغی کبی ستونلر عموداً دیواره موضوعدر.

بو حال شهری بیزانسلرك نه درجه مستحکم بر حاله افراغ ایتدکارینه دلالت ایدر.

غایت مکلف اولان اسکولاب معبدی شهرك اك معتاب ابنیه سی ایدی.

سلطان عثمان خان اول زماننده قره سی امارتی ملحقاتندن اولوب او زماندن قالمه بر جامع ایله برده تکیه الان حال خرابده اوله رق موجوددر.

مانووغات چایی. — قونیه ولایتنده تکه سنجاغنده جاری بر صویك اسمی در.

بو چایك اسکی اسمی اوریمدون (Eurimédon) در. بو صو ده لرنده ایرانیلره قارشو محاربه اثناسنده اوریمدون غرق اولمشیدی. منصبی انطالیه نك یکرمی بش کیلومتره قدر شرق جهتنده در.

ماوت. — موصل ولایتنك سلیمانیه سنجاغنده شهربازار قضاسنه منسوب بر ناحیه در.

ماوروون. — یانیه قراسندندر.

مبارك . — سمت عراقده بغداد ایله واسط آراسنده دجله نهری کنارنده بر کوچك شهردر.

میاوری . — طربزون ولایتنده لازستان سنجاغنده مرکز لوا اولان ریزه‌یه مربوط بر ناحیه مرکزی اولوب قره‌دکز یالیسنده واقعدر.

ناحیه‌سی ۳۱ قریه‌دن متشکلدر.

مبرز . — بصره ولایتنه ملحق احسا سنجاغنده بر ناحیه‌در.

متن . — جبل لبنان سنجاغنده برقضا اسمیدر.

متن اعلا بوقضایه ملحق برناحیه‌در.

متوالی . — سوریه اقوامندن اولوب صیداجوارنده مقیمدرلر.

متوح . — خطه یمانیه‌ده صنعا لواسنك جبل حراز قضاسنه ملحق برناحیه‌در.

متوفاج . — کرید ولایتنك قندیه سنجاغنده بر قضا اسمیدر.

متروبچه . «mitrovitza» — روم ایلیء شاهانه وقوصوه ولایتنك مرکب اولدیغی الویه‌دن پرشتنه سنجاغنك قضالرندن همنامی بولنان قضانك مرکز اداره‌سی اولوب ایبار صویی اوزرنده و مرکز لوانك درت ساعت ومرکز ولایتك یکرمی ایکی ساعت قدر بعد ومسافه‌سنده واقعدر.

سلانیکدن اسکوب طریقیله ممتد اولان تیمور یولك منتهاسی متروبچه قصبه‌سی اولدیغندن اهمیت موقعیه وتجاریه‌سی واردر.

بر باب رشدیهٔ ملکیه مکتبی موجوددر.

اهالیسی مسلم وبلغاردن مرکبدر.

سلانیك ایله متروبچه اراسنده‌کی مسافهٔ حدیدیه ۳۶۲ کیلومتره اولوب شمندوفر موقعلریله یکدیکرینه اولان بعد ومسافه‌لری بروجه آتیدر:

	کیلومتره مسافه‌سی سلانیکه	کیلومتره مسافه‌سی یکدیکره
سلانیك	—	—
طوبجی	۲۲,٤	۲۲,٤
احمدلی	٤۲,۹	۲۰,٥
قره‌صولی	٥٦,۱	۱۳,۲
کومنیجه	٦۰,۱	٤,۰
کوکلی	۷۸,٥	۱۸,٤
میروفچه	۱۰۰,۸	۲۲,۳
استرومیچه	۱۰۳,٦	۲,۸
دمیرقپو	۱۲۳,٤	۱۹,۸
قروولاق	۱٤٤,۷	۲۱,۳
غراجقو	۱٦٦,۰	۲۱,۳
کوپریلی	۱۹۳,٤	۲۷,٤
زلینقوه	۲۱۹,۸	۲٦,٤
اسکوب	۲٤۲,٤	۲۲,٦

	اسکوبه	یکدیکره
الیاس‌خانی	٢٤,٥	٢٤,٥
قچانیك	٣٦,٣	١١,٨
فریزویك	٥٤,٧	١٨,٤
لیپان	٧٤,٣	١٩,٥
پرشتنه	٩٣,٥	١٩,٢
ولچترین	١١٢,٤	١٨,٩
مترویچه	١١٩,٦	٧,٢

مترویچه قضاسی : ١٧٠ قدر قرادن مرکب و متشکل اولوب اسلام وبلغار اوله‌رق ٨٣٤٤ نفوسی حاویدرکه مذکور نفوسك (٤٠٧٤) ی مسلم قصوری بلغاردن عبارتدر.

دائرهٔ قضاده اللی موجودلی بر رشدیه و ١٤٥ موجودلی درت صبیان مکتبی وبرده اناث مکتبی موجوددر.

اراضیسی اولدقچه منبت ایسه‌ده طاغلقدر حیواناتی زراعت وفلاحتدن زیاده استفاده بخشدر.

مثلو . — قونیه ولایتنه مربوط نیکده سنجاغی نواحیسندندر.

مجار . — استانبول بوغازی مواقع عسکریه‌سندندر.

مجتکر سفلی . — وان نواحیسندندر.

مجدل . — « migdalgad » . «magdala» فلسطین قرای مشهوره‌سندن بری اولوب تاریخ قدیمده شهرتی و ذکری مسبوقدر. الیوم سوریه ولایتنك حوران سنجاغنده جبل دروز قضاسی نواحیسندن یدی عدد قرایی مشتملدر.

مجر کبیر . — بصره ولایتنده عماره نواحیسندندر.

مجور . — « mocissus » « موسیسوس » آنقره ولایتنك قیر شهری سنجاغنده مرکزه ملحق نواحیدن ١٢ قریه‌یی جامع اولان بر ناحیه مرکزی اولوب درت بیك قدر اهالیسی واردر.

بوراسی روماللیلر وقتنده موقع مستحکم اولوب ژوستینیانی طرفندن اولا تخریب وبعده اعمار اولنمشدر.

مجیدیه . — آنقره ولایتنك قیر شهر سنجاغنه مضاف بر قضا اولوب ٢٠١٤ خانه وجمله‌سی مسلمان اولمق اوزره ١٠١٧٨ نفوسی مشتملدر.

اهالیسنك قسم اعظمی کردلردن عبارتدر.

باشلوجه صنایعی بالخاصه قادینلر طرفندن اعمال اولنان کلیم وسجاده‌لردن عبارتدر.

قضانك محتوی اولدیغی ٧٣ پاره قریه‌دن اك چوغی ٧٥ خانه‌لیدر.

محصولاتی حبوبات واثمار وفواکه وبالخاصه قاوون وقاربوز وامثالیدر.

حیوانات و مواشیدن آت استر وکلیت اوزره دوه وقره صغیر وماندہ بولنور. ٨٥١٥١ رأس‌قیون ٥١١٥٩ تفتیك ١٨٥٣٠ عادی کچی موجود

اولوب سنوی ۷۳۵۵۳ قیه یاپاغی ۱۵۶۲۰ قیه قیل ۱۸۳۲۵ قیه تفتیك حاصل اولنقده‌در.

مجیداوزی. «médjid-euzu» — سیواس ولایتنده آماسیه سنجاغنه تابع قضا مرکزی بر قصبه اولوب قزل طاغنك ورسانلری اتکنده و همنامی اولان صویك کنارنده اماسیه - چوروم طریقی کذرکاهنده واقعدر.

آماسیه‌دن اولان بعد ومسافه‌سی ۴۵ و چورمه اولان اوزاقلغی ۴۰ کیلومتره قدردر.

درون قصبه‌ده ۲۳۰۰ اسلام ۴۰۰ روم ۷۱۰ ارمنی ۱۰۲ قتولیك که جمعاً ۳۵۱۲ نفوس موجوددر.

قضاسی: مجیداوزی قضاسی آماسیه‌یه تابع اولوب لوانك قسم جنوبیسنی حصوله کتورمشدر.

اهالیٔ قضا: سنی و شیعی المذهب اوله‌رق ۱۸۷۰۰ اسلام ۲۰۰۰ ارمنی ۴۵۰ پروتستان ۱۱۸ قتولیك ۹۲۰ روم که جمعاً ۲۲۱۸۸ نفوسدن عبارتدر.

قضای چکرك وطوزانلی وهرایکیسندن متشکل آماسیه چایی اسقا ایتمکده‌در.

قزلر وقضا طاغلری داخل قضاده‌در.

اراضیسی منبت ومحصولدار اولوب اربه بغدای یولاف قوقوروز وهر جنس میوه وسبزه حاصل اولمقده‌در.

طاغلرك ورسانلری ایله وادیلرده قیون سوریلری بسلنور بال وبال‌مومی حاصلاتی دخی اهمیتلیدر.

مجیداوزی قضاسی: صاری سلیمان قابی الوان‌چلبی قشلاجق یکی‌قشله قره یعقوب نامنده یدی ناحیه ایله ۱۳۷ قریه‌دن مرکبدر.

مجیداوزی صویی. — اماسیه چایی نوابعندن اولوب طول مجراسی ۴۶ کیلومتره‌در.

بو چای، منبعی مجیداوزی قصبه‌سنك ۱۵ کیلومتره قدر جنوب غربیسنده کائن قوروجاق قریه‌سی جوارنده قزلر طاغندن اخذ ایله جنوب غربیدن شمال شرقی‌یه طوغری جریان ومجیداوزی، بییوق، قلعه‌جك قصبه‌لرندن مرور ایلر.

مجوه. — یانیه ولایت ولواسنده قضا مرکزی برقصبه‌در. مذکور قصبه درسعادتك یدی درجه ۴۷ دقیقه غربنده وخط استوانك ۳۹ درجه ۴۶ دقیقه شمالنده واقع اوله‌رق مرکز ولایته اون ایکی ساعت بعد ومسافه‌ده‌در.

موقعی سطح بحردن ۱۱۴۵ متره مرتفع برنقطه‌ده اولدیغندن فصل شتاسی ایام سائره‌سنه غالبدر.

اهالیسی اولاح قومندن وارنبودلردن عبارتدر.

۸۳۵ تاریخ هجریسنده حوزهٔ حکومت عادلهٔ عثمانیه‌یه انتقال ایلمشدر.

قضاسی شرق و شمال شرقیدن

کره‌بنه‌ه غرب جنوبی و جنوب جهتی یونانستان غربی یانیه شمالی زاغور ایله محاطدر .

قضانك اورمانلری اولدقجه واسع اولوب بونلرده هر جنس حیوانات وحشیه بولنور .

وصولرنده اعلا بالقلر چیقار .

محصولاتی انواع حبوبات سبزه میوه و معمولاتی ظریف و طیانقلی اوطه دوشه‌مه‌سی ایله کلیم چوراپ کبه شیاق و کوموشدن کمر کوپه یوزك قوردون و آغاجدن فوجی و قولتق صندالیه‌لری کبی شیلره منحصردر .

محاویل . — بغداد ولایتنك حله سنجاغنده وحله ایله بغداد اراسنده بر مرحلهٔ طریق‌در.

محل . — دیاربکر ولایتنده دیرك قضاسی نواحیسندندر.

محمودی . — وان ولایتنده حکاری سنجاغنك مرکب اولدیغی قضالردن بریسی اولوب حکاری سنجاغنك شمالنده واقعدر.

شمال وغرب شمالی جهتندن وان سنجاغی شرقاً ایران مملکتی جنوباً الباق ومعمورة الحمید قضالریله محدوددر.

قضانك سکنه‌سی : اون ایکی بیکی میلان موقوری تاقوری شمسبیکی نام عشایره عائد اولمق و یالکز یکرمی اوچبیکك ایکی یوزی کرد و ایکی بیك درتیوز سکسانی ترك متباقیسی ارمنی نسطوری یزیدی اولمق اوزره (۳۱۶۸۰) نفوسدن عبارتدر .

مرکز قضا ایران حدودندن اون کیلومتره غربده ومرکز ولایت اولان وانك ۹۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده کائن اوچبیك نفوسی شامل سرای قصبه‌سیدر.

نفوسی (۲۰۰۰ اسلام ۱۰۰۰ نسطوری = ۳۰۰۰) واردر.

قضاء مزبوره کاملاً اووده اولدیغندن زراعتی حبوباته منحصر وقیون وصغیر حیواناتی کثیردر. هیچ بربیوجك نهری یوقسه‌ده اوفاق تفك دره‌لرله اراضی صولانمقده‌در. اهالیسنك یکانه تجارتی اولان قیون تجارتی کلی ثروت تأمین ایتدیکندن ایچلرنده غایت زنکین کمسنه‌لرده تصادف اولنمقده‌در.

محمودی قضاسی بش ناحیه ایله ۹۱ قدر قرایه جامعدر.

محمودیه . — بغداده تابع کاظمیه قضاسی ناحیه‌سیدر.

محمودلی . — ادرنه ولایتنك اورته کوی قضاسی نواحیسندندر.

محمادلر . — سیواس ولایتنده اماسیه نواحیسندندر.

محنایم . — «mahnaïm» فلسطین قرای قدیمه‌سندن اولوب

جزاره‌نك غرب جنوبیسنده ومناسه-
غاد حدودی اوزرنده و Yabook
نام صویك ساحل شمالیسی قربنده
كائن ایدی.

«كتاب تكوین» ده جناب یعقوبك
بو موقعده ملائكهٔ كرام ایله ملاقی
اولدیغی و بری كندیسنه و دیكری
انلره مخصوص اوله‌رق ایكی چادر
ركز ایلدیكی مذكوردر.

محیریجه. — بصره ولایتنده منتفك سنجاغنده
حما قضاسنده بر ناحیه اسمیدر.

مخا. — یمن ولایتنده تعز لواسنه مربوط ۳ قریه‌لی بر قضا
اولوب مركزی اولان مخا قصبه‌سی
ساحل بحرده كائن وقهوه اخراجیله
مشتهر ایدی.

مخا نامنك «مخ الیمن» دن مأخوذ
اولمسی مظنوندر.

مخا اسكله‌سی حدیده‌دن اول غایت
ایشلك ایدی.

مخادر. — یمن ولایتنده تعز سنجاغنده اب قضاسنه
تابع ۱۳ قریه‌دن مركب بر ناحیه‌در.

محویت. — یمن ولایتنك كوكبان قضاسنه مربوط ۱۸
قریه‌یی جامع بر ناحیه‌در.

مدانیه. — « Moudania » خداوندكار ولایت
وبروسه سنجاغنه تابع قضا مركزی
بر قصبه‌اولوب مرمره دكزی ساحلنده
وكملك ویا اینجیر لیمانی كنارنده‌در
بروسه‌نك اسكله‌سی وبوجهتك اخراجات
موقعیدر. نفوسی

مدانیه قصبه‌سی قدیم آپامه خرابه-
سنده‌مؤسسدر. ابنیه‌لری بیاض واطرافی
زیتون باغچه‌لری واوزوم باغلریله محاط
اولوب بر طاغك مائله‌سی اوزرنده
واقعدر.

قصبه‌ده آثار عتیقه‌دن همان هیچ
برشی كورلمز. قدیم لیمانی دخی خراب
اولمشدر.

قصبه درسعادت ایله بروسه‌ارەسنده
ترانسیت تجارتی ایچون ایشلیان سفاین
بحریه‌نك اسكله‌سیدر. بوقصبه كملكه
ترجیح اولنمقده‌در سببی ده بولنك
انتظامی وشمندوفر خطنك وجودیدر.
باشلوجه اخراجات وحاصلاتی میوه
زیتون یاغی بغدای دن عبارت اولوب
صنایع یوق حكمنده‌در.

سفاین تجاریه وپوسته‌لر منتظماً
اجرای سفر ایدرلر. قصبه‌نك بولندیغی
كملك كورفزینك اسملری «Cús»
«Myrléa» اولوب ازمنهٔ متوسطه‌ده
دخی «Polimeur» نامنی اخذایتمش
ایدی.

اسامیٔ مزبوره‌نك نره‌دن تولد
ایتدیكی نامعلومدر. زیرا بواسمده
بوجوارده برشهر وقصبه‌نك وجودی
مفقوددر.

مدانیه‌قضاسی ترلیه ناحیه‌سیله‌برابر
۱۸ قریه‌دن مركبدر.

اهالیسی ۳۵۰۰۰ نفوسه بالغ اولوب بونك ۲۵ بیکی اسلام متباقیسی خرستیاندر.

مداین.- «ctesiphon» ملوك اکاسره‌یه منسوب یدی شهر اولوب عصر عالیٔ فاروق اعظمی‌یه قدر ملوك مزبوره بونلرده ساکن اولدقلری و عصر مذکورده بصره کوفه و واسط شهرلرینك تأسیسنده خلقك بونلره انتقال ایلدیکی کاتب چلبینك تحقیقاتیله اکلاشیلمشدر.

عربلرك مداین اسمنی ویردکلری سیته زیفون شهری پارتلر طرفندن تأسیس وحکومتلرینه مقر اتخاذ قلنمش ایدی. شهر مزبور بابل و سلفکیه شهرلرینك خرابیته دوچار اولدقلری اثناده هنوز معمور واباداں بر حالده ایدی. شهری بنا ایدن ذات واردان نامنده اولوب بر مدت صکره قرال پاقور تحکیم وترصیننه اعتناایله سورینی انشا ایتمش وبلاد فرسك اك معتنا شهرلری صره‌سنه ادخال ایلمش ایدی.

بالجمله سیاحین طاق کسرانك انقاضنه سیته زیفونك خرابه‌سی نظریله باقمقده درلر.

الیوم خرابی عظمت سابقه‌سنه دلالت ایتمکده بولنان طاق کسرانك بانیسی حقنده اقوال وروایات مختلفه موجود وولادت باهرالسعادت محمدیه‌یی اخبار ایدن کنکره‌سنك آثار منهدمه‌سی مشهود بولنمقده‌در.

طاق کسرا ویاخود ایوان کسرا آثار مدینه‌دن عظمتلی بر بنا اولوب دجله ساحلندن ربع فرسخ قدر مسافه‌ده واقعدر.

کاملاً طوغله‌دن انشا اولنمش وشرقاً وجهی ۲۷۰ وارتفاعی ۹۰ قدمدر.

وسط بناده یتمش آلتی قدم کنیشلکنده و سکسان بش قدم یوکسکلکنده و۱۴۸ قدم درینلکنده جسیم برقبه‌یی حاویدر. قبه‌نك دیوارلرینك ثخنی ۲۳ وجبهه دیوارلرینك ثخنی دخی ۱۸ قدمدر. بنانك آلت قاتنده آلتی عدد پنجره کبی مدخلی اولوب ایکیسی آچیقدر.

پنجره‌لری درت صره اولوب بهری دیکرینه غایت یقین وعادتا حجره دنیله‌جك درجه‌ده‌در. وبرنجی قات پنجره‌لری دیکرلرندن کوچکدر.

ایوان کسرا علی الاکثر شمسه مخصوص برمعبد اولدیغی ادعا اولنمش ایسه‌ده بونك پارت قراللرینه مخصوص برسرای اولمسی ومرقوم قراللر بوقطعه‌یه صاحب اولدقلری مدتجه مذکور سرایده اقامت ایتدکلری ومؤخراً سنه‌نك بر قسمنی سوز وبابیل‌ده قسم دیکرینی اقباتاتده

امرار ایدن عجملر دخی بونلری تقلید ایتدکاری مرتبهٔ تحقیقه وارمشدر.

وسط ابنیه‌ده‌کی همان حالی اوزره باقی و صاغلام اوله‌رق قالمش اولان قبه‌لی محلك سرایك صالونی اولمسی واقلیمك درجهٔ شدت وحرارتندن بورایه التجا ایدلمکده بولنمسی مظنوندر.

دیوارلرك قالینلغی و زمیندن برقاچ متره چقورلغی وموقعنك شرقه متوجه بولنمسی بغداد اهالیسنك صیجاق موسملرده التجا ایلدکاری سردابلر کبی بونك‌ده یازین اقامته مخصوص اولمسی اقتضا ایدر.

طاق کسرایه یقین برمسافه‌ده صحابهٔ کرامدن سلمان فارسینك مدفن مبارکاری زیارتکاه موحدین‌در.

مداین صالح . — بوکا قرایٔ صالح وحجر وعدال دخی دیرلر. دمشق الشام ایله مدینهٔ منوره آراسنده کائن منازل حجدن بریسی اولوب دارالحمرا ایله علا اراسنده ودارالحمرادن اون ایکی وعلادن طقوز ساعت بعد و مسافه‌ده واقعدر.

بوراسی دیار ثموددن اولوب بعد الطوفان ۸۷۹ سنه‌سی قوم مرقوم صیحهٔ جبریل امین ایله هلاك اولمشلردر. اویمه‌لی طاشدن اولان قوم ثمودك ابنیه‌لری الآن باقی وغیرمسکوندر.

قلعه وبرکه‌سی ودرون قلعه‌ده بیوك بر قیوسی اولوب برکه‌یی اول قیودن طولدیررلر.

خلیل الرحمن وعلادن طاتلی لیمون طورونج و بالچیق خرماسی کتیروب حجاجه بیع ایدرلر.

قوم عقبه‌لری کچیلدکده قوم صالحك متمکن اولدقلری بنالر مشاهده اولنور.

قیولری چوقدر فقط ایچلمسی منهیدر.

رسول محترم حضرتلری «صلی الله علیه وسلم» غزوهٔ تبوکه حین تشریفلرنده بورادن سرعتله مروری امر بیور-دقلری مرویدر.

بنالرینه اثالیب دیرلر و انان تعبیر اولنور برده جبل واردر وبر مرتفع محلده طاشدن اویولمش بر صفه واردرکه بونك حضرت صالحك مسجدی اولدیغی روایت اولنور.

مدرنی . — یاخود مودورلو «maudourlau» قسطمونی ولایتنده بولی سنجاغی مضا-فاتندن همنامی اولان قضانك مرکز اداره‌سی اولان برقصبه‌در.

مذکور قصبه لوانك جبال ووادیلرینی ستر واحاطه ایدن و اشجار میوه‌دار ایله مستور اوله‌رق انظاره برقالیچهٔ زمردین عرض ایلیان آغاجلقلرك وسطنده واسمنه منسوب اولان بر کوچك نهرك اوزرنده واقعدر.

اهالیسی کاملاً اسلام اوله‌رق

۲۱۹۹ اناث و ۲۰۹۷ ذکور اولمق اوزره ۴۲۸۶ نفوسدن عبارتدر ه مدرنی پك اسکی بر قصبه اولوب نام قدیمی بیوك شهر معناسنه اولان modreae در .

کرچه رومار زماننده اپسقپوسلق مرکزی ایدیسه ده بوکون آثار عتیقه‌دن اولەرق بر کلیسا خرابه‌سنه تصادف اولەمامقده واهالیسی میاننده خرستیان بولنمامقده‌در .

قضاسی : قسطمونی ولایتی وبولی سنجاغنك منتهای غرب جنوبیسنده واقع اولەرق شمالاً دوزجه و شرق شمالی جهتندن بولی مرکز قضاسی شرق جنوبیسندن آنقره ولایتی غرب جنوبیسندن کوینك قضاسی غرباً ازمید مستقل متصرفلغی ایله محاط و محدوددر .

اهالیسی کاملاً مسلم اولەرق ۳۰۴۶۱ نفوس اولوب بونك ۱۵۱۱۹ زی ارکك ۱۵۳۱۲ سی قادیندر .

اراضیسی اولدقجه منبت و محصولدار اولوب باشلوجه محصولی حبوبات متنوعه ایله میوه واورمان محصولی بال بال مومی ویوك وسائره‌دن عبارتدر.

قضانك اورمانلری طقوز قطعه‌ده ۸۹۰ کیلومتره تربیعنده‌در. بونلردن سنوی قطع اولنان اشجارك عددی ۸۴۰۰۰ پارچه‌یه بالغ اولمقده‌در.

مدرنی قضاسنده : ۱۲,۰۰۰ اوکوز ۴۷۰ اینك ۱۵۵۵ مانده ۲۵۱۴۳ قیون ۲۸۱۴۳ عادی کچی ۲۷۰۵۲ تفتیك کچیسی که جمعاً ۹۹۵۹۳ رأس حیوانات اهلیه موجوددر .

دائرهٔ قضاده : بر باب حکومت قوناغی و محکمهٔ نظامیه اون آلتی باب جامعشریف سکز مدرسه ایکی مکتب ایکی حمام آلتی خان بر چارشو ۴۴۸ دکان بش فرون اللی ایکی دکرمان ۴۸ حزار ۶۰۹۲ خانه (۸۵۹ نفس قصبه‌ده) واردر .

مدق . — حماتوابعندن عاصی صویی اوزرنده بیوت عدیده وقلعه‌یی حاوی کوچك بر قصبه‌در . حمایه مسافه‌سی اون وشعوره اون ایکی ساعت قدردر.

قصبه‌نك اتصالنده بر کول واردرکه کثرتله بالق صید اولنور.

مدق ایله حما ارەسنده تسخیر نام بر منزل وشجر اسمنده برده قلعه واردر.

مدللو اطه‌سی . — جزایر بحر سفید ولایتنی تشکیل ایدن بیوك اطه‌لرك بریسی اولوب ادرمید کورفزی مدخلنده واقع اولەرق ۳۹ درجه ۱۰ دقیقه عرض شمالی ایله ۲۴ درجه طول شرقیده وآیدین ولایتنه عائد اولان آسیای غربی ساحلنده کائن ایوالقدن ۱۴ میل قدر بعد ومسافه‌ده وشمالا

بوزجه اطه وجنوباً ساقزدن ۳۰ میل قدر اوزاقده واقعدر.

مسافهٔ طول اعظمیسی شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه قدر یتمش بش کیلومتره ومسافهٔ عرض اعظمیسی شرق شمالیدن غرب جنوبی‌یه قدر ۵۵ کیلومتره اولوب مساحهٔ سطحیه‌سی تقریباً اوچبیك بش یوز کیلومتره‌در. اطه‌نك اقلیمی غایت لطیف وهواسی صحته نافعدر.

هله ایلك وصوك بهار مواسمی بر اعتدال کامله ایچنده مرور ایدر.

تموزك برقاچ کونی استثنا ایدیلور ایسه یازین دخی هواسی پك لطیفدر ایام مذکوره‌ده ترمومترو ۳۵ : ۳۸ درجه‌یی اشعار ایدر. قیشین اك شدید زمانلرنده ۸,۵۰ درجه‌یی بولدیغی نادردر.

قار انجق طاغلرك رأسنده بولنوب اوده برماه قدر دوام ایدر. اطه‌نك طاغلری غرب شمال وجنوب جهتلرنده اولوب اك مرتفع نقطه‌لری شونلردر:

جنوبده: اولیمپوس ارتفاعی ۳۰۸۰ قدم.

غرب شمالیده: اوپیتنوس ویا لیپیتنوس قریبو سقوپوس ارتفاع ۲۷۵۰ قدم.

جنوبده: پتروولی ارتفاع ۲۴۲۵ قدم.

غربده: ادر دیمنوس ارتفاع ۱۷۸۳ قدم..

اطه‌نك باشلوجه نهرلری: قریبو سقوپوس طاغی قربندن ظهور ایله یدی کیلومتره قدر تمدید مجرا ایتدکدن صکره سمت غربیده صغیری یقیننده دکزه دوکیلان کیکیوداس. واپیتنوس طاغندن نبعان ایدرك ۱۴ کیلومتره‌لك برمجرا تشکیل ایتدکدن صکره اطه‌نك اك بیوك لیمانی اولان تلوباده دکزه دوکیلان اپیتنوس ومنبعی آیاصونك جنوبندن اخذ ایدن قاور پوطاموس وبونلردن ماعدا ایدا و وولاریس وسائره‌دن عبارتدرلر.

اطه‌نك سواحلنده پك مهم لیمانلر واردر:

یه‌را، مولووا، قالونیا کبی.

اورمانلری ۲۲ کیلومتره تربیعنده اولوب اعلا انشاآت ایچون کراسته تدارك واحضار اولنمقده‌در.

مدللونك طوپراغی غایت منبت وقوتلی اولوب فوق‌العاده صورتده محصول ویرمکه استعدادی واردر.

هله بغدای محصولی وقتیله دخی غایت مشهور ایدی.

اوزوملری فوق العاده ولذیذدر. بوجهتله مدللونك شرابنی متقدمیندن برچوغی علی‌الخصوص شاعر آرکستران مدح وثنا ایتمشدی.

مدللی اطه‌سی سنوی درت میلیون قیه قدر شراب اخراج ایدر.

زیتون محصولی دخی پك برکتلی اولور همان سنوی مدللو زیتونلقلری ٢٥ میلیون کیلوغرام قدر محصول ویرر.

زیتونلردن استحصال اولنان یاغ داخلی وخارجی بریوك تجارت تأمین ایتمشدر.

انجیر محصولی ١٥٠٠٠٠٠ قیه قدر طوتار.

حیواناته‌گلنجه مدللوده غایت‌چوبك وفقط چشه‌سز بارکیرلر که بوکا مدللو نامی ویریلور عادتا وحشی‌اوله‌رق‌کشت وگذار ایدرلر.

بوندن ماعده ماندا قیون صغیر بکجی دخی چوقدر.

صنایع: زیتون یاغی استحصالنه مخصوص ٢٩٧ عدد ماکنه موجود اولوب بونك طقسان یدیسی بخار قوتیله (١٩٨) ی مانتر ایله‌در.

١٤ دباغخانه وار درکه سنوی ١٠٠٠٠٠ کیلوغرام مشین استحصار ایدر.

شرابك مقداری ١٧٠٠٠٠٠ کیلوغرامدر.

صابونخانه‌لرده سنوی ٤ ملیون قیه صابون اعمال اولنور.

٢٦٨ دکرمن برسنه ظرفنده ١٠ ملیون قیه دقیق وجوده کتورر.

اطه‌نك اخراجات سنویه‌سی:

قیه	
١٠٠٠٠٠٠٠	زیتون یاغی
٣٨٠٠٠٠٠	صابون
٢٠٠٠٠٠	انجیر
٥٠٠٠٠	ساردن
٣٥٠٠٠٠٠	شراب
١٥٠٠٠٠٠	مشین
٢٠٠٠٠٠	زیتون‌چکردکی یاغی

بونلرك قیمتی ٦٨:٧٠ ملیون‌فرانغه بالغدر.

پرنج، دمیر، قلای، تنکه، قهوه، اسپرطو، چای، پترول وساژه‌دن عبارت اوله‌رق ادخالات سنویه‌سی مجموعی ١٤:١٥ ملیون فرانغه بالغ اولور.

مدللو اطه‌سی ایله جوارنده کائن اولجه جزیره‌دن ایکن بالاخره حرکات ارضیه ایله تقرن ایتمش اولدقلری مظنون اطه‌جقلر جزائر بحر سفید ولایتنك برلواسنی تشکیل ایدرلر.

مدللو سنجاغی بروجه‌آتی قضایه منقسم اولوب مذکور قضالرك حاوی اولدیغی نفوسك عددی جدول‌آتیده محکیدر:

مدللو سنجاغی بروجه آتی ٤قضایه منقسم اولوب مذکور قضالرك حاوی

اولدیغی نفوسك عددی جدول آتیده محكیدر :

	نفوس	
مدللو	٤٩٠٨٨	قضاسی
مونووه	٢٧١٣٧	»
پولوماریا	٢٣٦٦٠	»
موسقدیتس	٥٥٠٠	»
یكون	١٠٧٢٨٣	

مدینهٔ منوره.- خطهٔ حجازیه‌نك ایكنجی بلده‌سی و اول قطعه‌ده كائن بلاد منتظمه ومهمه‌نك بریسی اولوب خاتم الانبیا وكزیدهٔ اصفیا افندمز حضرتلرینك هجرتسرای سامیلری وتربهٔ معطره‌لرینی محتوی برشهر شهیردر.

شهر مزبور غایت دوز ویوكسك بروادیٔ مبارك اوزرنده ٢٥ درجه ٢٠ دقیقه عرض شمالی ایله ٣٧ درجه ٣ دقیقه طول شرقی بیننده و جبل احد ایله طیری طاغی آراسنده مكهٔ معظمه‌نك ١٢ قوناق اوزاغنده وساحل بحر احمرك ١٠٠ كیلومتره شرقنده واقعدر.

جهات اربعه‌سی قطع ناقص شكلنده برسور ایله محاطدركه مذكور سورك دوری ١٤٠٠٠ ذراع وارتفاعی ٢٠ ذراع وثخنی اون ذراعه قریبدر.

شهرك درب الصغیر درب الشامی درب السوارقیه درب البقیع نامنده بش عدد قپوسی و ایچ حصار نامیله برده اسكی ومتین برقلعه‌سی واردر.

شهرك هواسی ایام شتاده صغوجق ویاز كونلرنده مكه حرارتنه یقین درجه‌ده صیجاقدر.

قیش موسمنده نزول ایدن باران وسط وادیده بریكه‌رك شهرك خارجنی دریا مثال استیلا ایلر.

مدینهٔ منوره برطاقم جبال متسلسله بیننده و بر وادی داخلنده بولنمش اولدیغندن درجهٔ حرارت و برودتی مساوی دكلدر.

اك صیجاق موسملردن معدود اولان حزیران وتموز آیلرنده هوالرك حرارتی علی الدوام اشتداد واغستوس ابتدالرنده درجه درجه تناقصه ابتدار ایله كانون اول غایه‌سنه دكین امتداد ایدر.

كانون ثانی اوائلنده ینه آرتمغه باشلایوب ترمومترو ٣٢ درجه‌یی اشعار ایلر.

رؤمور میزان الحراره‌سنه نظراً مدینهٔ طاهره‌نك برسنه ظرفنده‌كه درجهٔ حرارت وبرودتی بروجه آتی جدولده اشعار اولنمشدر:

اسامیٔ شهور	درجهٔ حرارت	اسامیٔ شهور	درجهٔ حرارت
مارت	١٩:١٧	ایلول	٢٥:٢٤
نیسان	٢٩:٢٨	تشرین اول	٢٣:٢١
مایس	٢٩:٢٨	تشرین ثانی	١٣:١١
حزیران	٣٢:٣٠	كانون اول	١١:١٠
تموز	٣٢:٣٢	كانون ثانی	١٢:١١
اغستوس	٢٨:٣٧	شباط	١٥:١٢

مدینه اهالیسی صیجاق كونلرده

خانه‌لرینك اوست قاتلرینه چیقار وزنكین اولانلر باغ وبستانلره نقل ایله ایام صیفك حرارتلی زمانلرینی اورالرده امرار ایدرلر.

مدینهٔ منوره محلات داخل سور خارج سور اولمق اوزره اوچ قسمه منقسمدر.

سورك داخل وخارجنده تقریباً اون بیك قدر خانه موجود اولوب بونلرك همان كافه‌سی كارگیر ومنتظم وفوقانی برطرزده تأسیس ایدلمشدر. استانبول اولری كبی پنجره وشهنیشلیلری دخی واردر.

سوقاقلری منتظم و جاده‌لری كافی درجه‌ده اولمغله برابر بر طاقم طار وصقنتیلی یوللری و قالدرمسز محللری دخی واردر.

مدینهٔ منوره‌ده مع مشتملات ٣٠٠٠٠ نفوس متوطندر.

مدینه‌نك احد عیر اسمنده ایكی مشهور طاغی قناة بطحان عقیق الاكبر عقیق الاصغر نامنده درت وادیسی واردر.

بوطاغلرده بر طاقم عجیب الشكل حیوانلر موجوددر.

شهرك بر ساعت اوزاغنده عیون باغچه‌لری دینلان بش آلتی یوز پارچه باغچه موجود اولوب بونلرده انواع خرما و سبزه و سائر میوه حاصل اولمقده‌در. مدینه‌ده لحنه قرین بهار پراصه و انكناردن غیری هرجنس سبزه یتشدیریلور وقاوون، قاربوز، شفتالو، انجیر، لیمون، لیم، اوزوم، الما، موز، خرماسی پك مشهوردر.

مدینه‌ده خرمانك اولقدر نوع وجنسی واردركه هرنوعندن بربرچكردك طوپلانسه همان درت بش قیه‌یه قدر بالغ اولور.

مدینه اهالیسی بیننده اوزان واكیال متنوعه اولمدیغندن پرنج ایله خرمایی كیله ایله یاغی كوز حبوبات سائره‌یی اردب سبزه‌یی بطمان ایله آلوب ویررلر.

پرنجك كیله‌سی ٢٠٠ درهم خرما-نك كیله‌سی بر بچق قیه كوز اون بر واون ایكی قیه اردب ١٢٠ قیه بطمان ٢٠٠ درهم اعتبار اولنمشدر.

مدینهٔ منوره‌نك طقسان یدی قدر اسامیٔ شریفه‌سی تعداد اولنمقده ایسه‌ده عندالعلما متفق علیه اولانلری آلتمش یدی عدددر.

اسامیٔ مذكوره‌نك مشهورلری شونلردر:

اثرب ویا یثرب (بو اسم عموم مدینه جوارینك ویاخود ناحیه‌سنك اسمیدر) ارض اسا، ارض الهجره، اكالة البلدان، اكالة القری، الایمان، البارة، برة، بحره، بحره، بحیره، بلاط بلد، بیت رسول، تندد، تندر، جابره، جبار، جباره، جباره جزیرة العرب، الجنة، حبیبه.

مسجد شریف شهر مباركك اورته-سنه مصادف اولان بر نقطه‌ده وباعث ازدیاد شرف و سعادت اولان حجرهٔ

معطره دخی معبد مقدسك صفهٔ اصحاب صفه اطلاق اولنان موقعك قارشوسنده كائن روضهٔ مطهره نك اتصال شرقيسنده در .

مسجد شريفك طولی ٢٠٠ وعرضی ١٥٠ زراع و روضهٔ مطهرهٔ سيد الانامك طولی ٣٥ عرضی ٢٠ ارشون روضهٔ شريفه نك طولی ١٢ عرضی ١٠ زراع اولمق اوزره مضبوطدر.

مسجد سعادتك باب السلام باب الرحمه باب جبريل باب النساء باب التوسل ناميله بش قپوسی وروزنهٔ جبريل روزنهٔ مواجهه اسمنده ايكی پنجره محراب النبی محراب عثمان محراب سليمانی محراب تهجد محراب النساء نامنده درت ده محرابی بش عدد مناره سی ٤٢٣ ديركيله ٢٤٢ قبه سی ١٧٩١ قنديلی ٢٥ شمعدان اوزه سی واردر .

مرقد سعادت مسجد شريفك قبله ديوارينك طرف غربيسنه يقين بر يرده روضهٔ مطهره دخی حجرهٔ منيفه ايله منبرك آره يرنده و مزار جناب فاطمه دخی حجرهٔ معطره نك منتهای شماليسنده واقعدر.

حجرهٔ سعادتك اطرافی دائراً مدار تيموردن معمول بر شبكه ايله محاطدر.

منبر منير ايله سرسعادت افسر رسالت پناهی آراسنه روضهٔ مطهره وقبر سعادتك صاغ جهتنه مواجههٔ شريفه وقبر جليل پيغمبرينك صول طرفنه دكه وقبر شريف مربعه سی داخلنه حجرهٔ معطره دينور.

شيخين مكرمين افنديلرحضرتلرينك مرقد شريفلری دخی حجرهٔ معطره داخلنده و قبر سعادب و پوشيدهٔ مصری آلتنده در.

حرم شريف نبوينك ٤٦ خطيبی ٣٧ ائمه سی ١٤٩ تقيا وسائره سيله ٣٩ رؤسا ٢٦ مايخی ١١ بوابی ١٠ سقاسی ١٧ مشيدنی ٦٢٨ خدامی وسائره اولوب جمله سی مؤظفدرلر.

چارشو وبازارلری: مدينهٔ منوره نك چارشولری شونلردر :

سوق الحبابه: حيوانات اخذ واعطاسنه منحصر اولان بو چارشو مدينه چارشولرينك الك منتظمی اولوب دكانلری ايكی طرفلی صالاشدن عبارتدر.

سوق الخاره : حبوبات فروختنه مخصوصدر.

سوق السمانه : ياغجيلر چارشو باچاجيلر چارشوسی اولان سوق الرواسه ايله برچارشو عد اولنمقده در.

سوق الفليته : ده اوت سختيان وايپ كبی شيلر صاتيلمقده در.

سوق الحزاره: قصابلره مخصوصدر.

سوق العطاره: اجزای عطاريه ايله اقمشه توتون تنباكو كبی شيلر بوراده فروخت اولنور.

سوق البياطر: آت پازاری اولوب باقره دائر مواد دخی بوراده صاتیلور.
سوق البرسیم: یونجه اوتنه مخصوصدر.
سوق الفطارین: بورکجی و آشجیلر بوراده بولنور.
سوق الدلال و الخروجیه: بات پازاریدر.
مدینهٔ منوره‌ده برچوق قیولر واردر رسول‌الله حضرتلرینه منسوب اولنلری بروجه آتیدر:
بئر اریس: مسجد قبانك غرب طرفنده اولوب مظهر التفات پیغمبری اولمش وبئر اریسدن صوایچنلر برعمره ثوابنه نائل اولور بیورمشلردی.
مشهور نخل متکلم بئر مزبورك غرب طرفنده واقع خرما باغچه‌سنده‌در.
بئر الاعوات: صدقات نبویه‌دن اولوب عصر سعادتده بوقیودن حضرت رسول ابدست آلمشلر وماء مستعملك سیلان ایتدیکی محللر کسب حفرت ایتدیکندن الان اول حالده بولنمقده‌در.
بئر انس ابن مالك بئر اهاب بئر البصه بئر البصاعه بئر جاسوم بئر جمل بئر حاء بئر حلوه بئر روم بئر سقیا بئر العقبه بئر العهن بئر غرسی بئر العراصه بئر القریصه بئر البریسه بئر مزروعه بئر صقبه بئر البویره بئر عباسه وسائره.
مدینهٔ طاهره‌ده بر نوع قیولر دها واردرکه تحت البحر یکدیکرینه مجرالر واسطه‌سیله مربوط اولدیغندن عادتا برآلتنده برنهر دیمکدر.
اسلاف اهالئ مدینه صویه درکار اولان احتیاجاتی تأمین ایچون یوکسك محللرده قیولر آچوب بویله جدوللر ایله مدینه‌یه صولری اساله ایدرك باغ وباغچه‌لرینی صولارلر ایدی. اهالی چوغالدقجه صویه اولان احتیاجده او نسبتده تزاید ایتدیکنده بویولده قیولر آچوب مجرالر ایله یکدیکرینه الصاق ایتمکده‌درلر بونلره عیون اطلاق اولنور.
عیون مشهوره: عین کهف حرام عین الحیف عین الارزن عین النبی مسیر العین عین الوادی و سائره‌دن عبارتدر.
بونلردن ماعده بر چوقده آجی صولر واردرکه کرك حرم سعادتك بلاعه‌لرینی تطهیر وکرك باغچه وبساتینی اروایه خدمت ایدرلر.
تربه و زیارت محللری: مدینهٔ منوره‌نك مزارستانی بقیع الغرقد اولوب مظهر توجه پیغمبری اولمش ایدی.
جنت بقیعده اون بیك صحابهٔ کرام مدفون اولدقلری مرویدر.
حضرت عثمان حضرت عباس ونجل رسول ابراهیم عبدالرحمن بن عوف سعد ابن ابی وقاص عبدالله بن مسعود وجنس بن حذافه اسعد بن زراره عثمان بن مظعون ابو سفیان بن حارث

حسن بن علی المرتضی زین‌العابدین محمد باقر جعفر صادق نبات طاهراتدن رقیه ام کلثوم زینب فاطمه بنت اسعد و زوجات طاهراتدن حضرت عایشه و ام حبیبه سعد وابن سعید الخدری عقیل وکبار تابعیندن بر چوق ذوات جنت بقیعده مدفوندر.

مدینهٔ منوره‌یه قریب اولان احد معرکه کاهنده بولنان شهدای احد مدینهٔ منوره زیارتکاهلرندن اولوب بونلر سیدنا حمزه عبدالله بن جحش مصعب بن عمیر عبدالله بن جبیر وبونلره مماثل یتمش قدر ذوات شریفه‌دن عبارتدرلر.

مساجد شریفه: مسجد قباء مدینه‌یه بر ساعت بعد و مسافه‌ده اولان قبا قریه‌سنده رسول اکرم حضرتلری ابتدای هجرتلری اون کون قدر اقامتله بعد مدینه‌یه داخل اولدقلرندن اول مدت ظرفنده مسجد قبایی تأسیس وتمل طاشنی مبارك اللریله وضع ایلدیلر.

بئر اریس ایله نخل متکلم دخی قبا جوارنده‌درلر.

رسول محترم حضرتلری هنکام حیاتلرنده هفته‌ده برکون مسجد قبایه تشریف بیوررلر ایدی. بو مسجدده نماز قیلمق حقنده‌کی اجر و مثوبات بر قول ازاد ایتمك و نافله حج ایلمك درجه‌سنده اولدیغنی حدیث شریفله مثبتدر.

حضرت عمرالفاروق ایام خلافتلرنده سنت سنیه‌یه شدتله اتباع ایتمك اوزره بهر هفته پنجشنبه وپازار ایرتسی کونلری مسجد قبایی تشریف ایله بالذات ایفای خدمت ایلر ایدی. حتی برکون جماعت بوله‌مدقلرنده پك آشوری تأسف ایتمشلردر.

مسجد الجمعه: مدینهٔ طاهره ایله قبا قریه‌سی آراسنده ووادیٔ رانوناده اولوب علیه الصلوة والسلام افندمزك ایلك جمعه نمازینی ادا بیوردقلری مسجددر.

مسجد فضیخ: قبا قریه‌سنك طرف شرقیسنده ودره کنارنده واقع اولوب شرابك حرمتی حقنده اولان آیات بوموقعده سرد منزول ایتمش ایدی. بوکا مسجد الشمس دخی دیرلر.

مسجد القبلتین: جبل سلعك بئر عثمان جهتنده اولوب بری بیت‌المقدسه ودیکری میزاب کعبه‌یه متوجه اوله‌رق ایکی محرابی واردر.

بوایکی محرابك اسبابی ایسه قبله‌نك بیت المقدسدن کعبه‌یه اثنای نمازده توجیهی حقنده‌کی فرمان الهینك ورودیدر.

بونلردن ماعدا مسجدالاصفیا مسجد الوادی مسجد جبل احد مسجدالسافله مسجد البقیع مسجد بنی قریضه مسجد مشربهٔ ابراهیم وسائره دخی واردر.

مدینهٔ منوره‌ده ۸ درکاه ۱۷ مدرسه ۱ قلعه ۱ حکومت قوناغی ۱ مکتب رشدیه ۱۱ صبیان مکاتبی

٢١ سبیل ١ خستەخانە ١ موقتخانە ٤٠٠٠ خانە ٩٣٢ دکان ومغازە ١٨ فرون ٢٦ قهوه خانه ٤ خان ٢ حمام ١٠٨ رباط ١٠ قرەغولخانە ٤٨٥ خرما باغچەسی ١٢ کتبخانە ٤ بویەخانە واردر.

مدینۀ منوره قبل الاسلام ملوك تبع طرفندن بنا اولنمش ایسەده بدایت معموریتی دار الهجرۀ سید الانبیا اولدیغی تاریخندندر.

قبر نبیء محترمی محتوی اولدیغندن اعتباراً ایسه شرف و مزیتی واصل درجۀ اقصا اولوب نوردیده وکیلۀ ثانیه اسلام اولمشدر.

مدینۀ منوره الحالة هذه حجاز ولایت جلیلەسنه تابع همنامی اولان بولوانك مرکزی اولوب جبر ناحیەسیله ینبغ البحر و الوجه قضالرندن مرکبدر.

مدین. — حجازده ساحل بحر قلزمدن آلتی مرحله قدر اوزاقده برشهر قدیم اولوب الیوم خرابه حالنده بولنمقدەدر.

بوشهرك تاریخ بنی اسرائیلده ذکری مسبوقدر. حضرت شعیبك جدی مدین بن ابراهیمك اثر بناسی اولوب حضرت موسی علیه السلام بنی شعیبك قیولرینی صولامق اوزره صو چکدیکی معهود قیو بوشهرده ایدی.

مدینۀ مصیاف. — حما قصبەسنك بر کونلك مسافەسنده جبل لبنان اتکنده برقریەدر.

مدیه. — ادرنه ولایت قرقکلیسا سنجاغنده و ساحل بحر سیاهده مرکز قضا کوچك بر قصبه اولوب درسعادتك غرب شمالیسنده واقع ٣٠٠ خانه و سکز طقوز یوز نفوسی محتویدر.

قصبەیه یارم ساعت مسافەده کائن یکپاره طاشدن عبارت اولان آیانیقوله مناستریله قصبەنك درونندە اوچ جامەشریف اولوب بونك بریسی قصبەنك فاتحی اولان یاوز سلطان سلیم خانك اثر بناسی اولدیغی مرویدر.

قصبەنك اطرافی آثار عتیقەدن اولان بر سور ایله چویرلمشدر.

قضاسی: قرق کلیسا سنجاغنك وولایتك منتهای شرق شمالیسی اولوب بحر سیاه وشرقی روم ایلی ولایتی ایله محدوددر.

قضایی صحافوجق ناحیەسیله بش قریه وبر باب چفتلك تشکیل ایتمشدر.

داخل قضاده بروجه آتی اراضی ومسقفات موجوددر:

اراضیء غیرمزروعه	١٣٥٢
خانه	١٣٧٠
دکان ومغازه	١٩١
فرون	٨
خان	٧
دکرمان	٢٦
چفتلك	٧

باغ	٣٢٩٥ دونم
باغچه	١٣٨ »
اراضى	٥٣٥٧ »
چاير	١٢٤ »
مزرعه	٤١٢٠ »
بالطه‌لق	١٧٠٦٠ »
خصوصى اورمان	١٥٤٥٦٠ »
عرصه	١١٣
مكتب	٤
كليسا ومناستر	٩
قيشلاق	١٠١
جامع شريف	٢
تربه	١
خراب حمام	١
خرمن يرى	٢٥٥
طوغله وكره ميتخانه	١١
سلخخانه	١
قايقخانه	٤
يايلاق	١٥٢٠
معادن	١

مديات — «médéat» ديار بكر ولايتنده ماردين سنجاغنده قضا مركزى بر قصبه اولوب غايت گوزل بر اووه‌نك اورته‌سنده در كه اطرافده‌كى جبال و تلالك ورسانلرى لطيف ميللرله مذكور اووه‌ده هر جهتدن نهايت بولورلر.

مملكتك بو موقعى اهاليسنه باغچيلق صنعتنك ترقيسنه خيلى خدمت ايتمشدر. يعنى تكميل بايرلرده باغ و اوزوم يتشديرلديكندن بو سايه‌ده مدياتده غايت نفيس وكايتلوقورى اوزوم وشراب وراقى تدارك و اعمال اولنمقده‌در. واووه‌نك حبوبات حاصلاتى دخى مهم بر مقدار تشكيل ايدر.

اوچده ايكى مسلم ايكيده‌كى روم متباقيسى ملل سائره اوله‌رق مدياتده التى بيك نفوس موجوددر.

مديات قصبه‌سيده نصيبين كبى پك قديم ايسه‌ده ماكدونيا خاندان حكمدارليسى عصرنده بعض مرتبه كسب اهميت ايتمش وآنجق بونلره عائد هيچ بر آثار قالمامشدر.

زيرا ماكدونياليلردن صكره درحال بو جهتلره صاحب اولان ساسانيلر اسكندر كبير واسطه‌سيله تأسس ايتمش اولان ماكدونيا حكومتى آثارينى كلياً تخريب ايتمشلردر.

مدياتك ١٧ كيلومتره قدر غربنده صعب بر قياده اويولمش وديرالعمر نامى ويرلمش اولان جسيم زينتلى بر مناستر يكديكرينه مربوط وملتصق قرق قدر جسيم اوطه‌يى شاملدر.

مديات قضاسى : ماردين سنجاغنك شرق شماليسنده اولوب شمالاً بتليس ولايتى شرقاً وان ولايتى وجرزه قضاسى جنوباً نصيبين وماردين قضالرى غرباً عونيه قضاسيله محاط ومحدوددر.

مزبور قضا ٢١ ناحيه ٤١٠ قريه‌دن مركبدر. اراضىٔ قضا ٣١٩٤ كيلو متره تربيعنده اولوب ايكيبيك درتيوز

طقسان آلتیسی مزروع بشیوز طقسان سکزی طاغلق یوزی اورمانلقدر.

اهالیسی ٤٥٨٧٤ نفوسدن عبارت اولوب قومیت جهتیله مقدارلری بروجه آتی در:

٢١٠٤٢	کرد ترکمن چرکس عرب
٢٤٠٠	یزیدی وقبطی
٢٢٤٣٢	خرستیان واقوام سائره
٤٥٨٧٤	یکون

مدیات قضاسنك محتوی اولدیغی نواحی بروجه زیردر:

محلمی
لزیزح
اربعه
علیکان
حباب
درمهکان
دوماتان
باصبرین
حسنکیف
درهامز
سیوان
باسقلی
تراتر
جلیك
کرچوی
حصار
جزنی
کوالکان
عرناس
دمان
مدیات

مراد طاغی. — آناطولی طاغلرندن اولوب سقاریا نهرینك منبعی جوارنده کائن و نهر مزبور وساطتیله اطه‌لر دکزینه دوکیلان انهارك مائله‌لرینی شاملدر.

بو طاغك اسکی اسمی «Dydi-mene»در.

«دیدیمن» نك منظره‌سی بر لوحهٔ اختلافکارانه عرض ایدر: عارضه‌لی وصرپ اولان تپه‌لری منتهای افقده بر تماشای غریب ارائه ایلر.

واسع اورمانلری، عمیق وادیلری قبائل متعدده‌نك ایام صیفده ملجائی اولوب بورالری یایلا نامیله موسوم ولطافت آب وهوا ایله شهرتشعاردر.

سطح بحردن ١١٠٠ متره مرتفع اولان جسیم یایلا شرقدن غربه طوغری ممتد برسد حالنده اوله‌رق انظار تماشاکرانه معروضدر.

کدیز یوکسکلرندن مراد طاغنك ذروه‌لری رؤیت اولنمقده‌در.

مرتوان. — حلب قراسندندر.

مرد ایرمق. — طربزون ولایتی داخلنده جاری بر نهر اولوب منصبی وزیرکوپریسی قصبه‌سنك اون ایکی کیلومتره قدر

شرق جهتندن اخذ ایدرك صامسون قصبه‌سنك یقیننده بحر سیاهه قاریشیور.

مرزوق. — طرابلس غرب ولایتنه تابع فزان سنجاغنك مركز اداره‌سی اولوب طرابلس غربك ۲۳۵ ساعت اوزاغنده وبشبیك قدر اهالی ایله مسكوندر.

قصبهٔ مزبوره ۲۵,۵۳ عرض شمالی و ۱۱,۴۹ طول شرقیده واقع اوله‌رق موسم صیفده حرارت ۳۵ : ۴۰ سانتیغراد درجه‌سنه قدر صعود ایلر. آیده بر وبعضاً ایكی دفعه اسن وبهر دفعه‌سنده ایكی اوچ كون دوام ایلیان جنوب روزكاری عادتا بر فرونك صیجاغندن فرقی یوقدر. آنجق بو روزكار صاغلام اولدیغندن موجب تهلكه دكلدر وبلكه صولری صغودور. فزانده یغمور آز یاغار ویاغدیغی زمانلر بیله یری ایصلاتمیه‌جق صورتده‌در. خانه‌لری طوزله قاریشیق چاموردن اعمال وانشا ایدلمش اولدیغندن اهالیسی خانه‌لری ایصلانوبده ییقلماق ایچون یاغمورك یاغمسنه دعا ایدرلر.

ایچه‌جك وبغچه‌لری صولایه‌جق صولری قیولره منحصردر.

قیولرك عمقی درت بش قولاجدر.

مرزیفون. — زبانزدی «مارسیوان» در. سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنه تابع قضا مركزلرندن بریسیدر. جنوبه طوغری غایت واسع بر اووه ایله منتهی اولان طاوشان طاغنك ورسانی اوزرنده واماسیه ایله صامسون اراسنده كائن برشوسه‌نك كذركاهنده واقع اوله‌رق صامسونه ۲۷ واماسیه‌یه ۱۰۵ كیلومتره قدر بعدومسافه‌ده‌در.

قصبه‌نك اطرافی باغ وغایت وسیع‌السایه جویز اغاجلریله مزین باغچه‌لرله محاطدر. اهالیسنك اون بش بیكی اسلام اولمق اوزره مقداری یكرمی بیكی متجاوزدر.

مرزیفون قضاسی: سنجاغنك اورته‌سنده اولوب شمالاً حوضه غرباً حاجی كوی جنوباً مجید اوزنی شرقاً اماسیه قضالریله محاطدر.

قضانك نفوس موجوده‌سی بروجه آتیدر:

اسلام	مسلم	۱۶۰۰۰
	شیعی	۸۰۰۰
	ارمنی	۵۸۲۰
	روم	۱۲۰۰
	یكون	۳۱۰۲۰

قضاء مزبور مرزیفون وترس آقان چایله ریاندر. اراضیسی برنجی درجه‌ده منبت اولوب سرت بغدای وحبوبات سائره ایله اعلا میوه واوزوم وسائره یتیشور. پاتاتس زراعتنه اخیراً رغبت اولنغه باشلامشدر.

نباتات لونیه‌سی وخشخاش محصولی دخی بولنده‌در.

معمولاتی برنوع قماش والاجه‌دن عبارتدر.

مرزیفون قضاسی ٤ ناحیه ایله ١٦٥ قریه‌یی جامعدر.

مرسین — اطنه ولایتنه تابع لوا مرکزندن اولوب بحر سفیددن منشعب برکنیش لیمانك منتهاسنده مبنی طرسوسك ٦٧ کیلومتره غرب جنوبیسنده واقعدر.

طوروسك برف ایله مستور اولان تپه‌لری دکزه موازی اولمق اوزره دوام ایله شهره برحاکمیت کوسترمکده‌در.

خانه‌لری یونمه طاشدن و برقات اوله‌رق انشا اولنمش وزوقاقلری طاردر.

اطنه جاده‌سنك مبدائی بولنان طریق کبیر واسعجه اولوب اطرافی دکانلرله مزین‌در.

یقین زمانلره قدر یعنی بوندن ٣٠ سنه اقدمنه قدر مرسینك اهمیتی یوق حکمنده ایدی. بحر سفید لیمانلری میاننده بولنیشی شو صوك سنه‌لر ظرفنده‌در.

مرسیندن اطنه‌یه منتهی اولان شمندوفر خطی شهرك اهمیتنی فوق‌الغایه تزیید ایتمشدر.

مرسینك مبانی مشهوره‌سی مساژری قومپانیه‌سنك اداره‌خانه‌سی ایله فنار وکوپریسی شمندوفر ایستاسیونی وروم کلیساسندن عبارت کبیدر.

اهالیسنه کلنجه بشبیکی اسلام اولمق اوزره همان طقوزبیك راده‌سنده‌در. آنجق براً وبحراً برچوق نفوس مرسینه کلوب کیتدیکی وولایات داخلیه‌یه کیتمك اوزره کلان یولجیلرك عددی بعضاً بیکلرجه نفوسه بالغ اولمقده‌در.

مرسینه بر چوق واپور قومپانیه‌لرینك پوسته‌لری اوغرامقده‌در.

مرسینك تجارتی حقنده بر فکر اجمالی حاصل ایتمك ایچون آتیده‌کی جدوللره مراجعت کافیدر:

جدول

اخراجات (١٨٩٠) سنه‌سی

	فرانق
ممالك عثمانیه‌یه	١٥٧٩٠٠٠
روسیه‌یه	٥٢٠٠٠٠
ایتالیایه	٩٤٤٠٠٠
یونانستانه	٥٠٢٠٠٠
فرانسه‌یه	٧٤٨٢٠٠٠
اسپانیایه	٥٩٠٠٠٠
مصره	٥٤٦٠٠٠
آوستریایه	٩٩٠٠٠٠
انکلتره‌یه	٩١٣٠٠٠
جزایر وتونسه	٢٦٧٠٠٠
ممالك سائره‌یه	٨٩٧٠٠٠
یکون	١٥٢٣٠٠٠٠

لیمان مزبورك اخراجاتی اربه، بغدای، بولاف، کراسته، پاموق، بالمومی، پاموق تخمی، میوه، حیوانات، طوزلو ات وسائره‌دن عبارتدر.

ادخالات (١٨٩٠) سنه‌سی

فرانق

١٨٨٥٠٠٠	ممالك عثمانیه‌دن
١٦٢٠٠٠	روسیه‌دن
٣٥٤٠٠٠	ایتالیادن
٧٥٠٠٠	یونانستاندن
١٣٧٤٠٠٠	فرانسه‌دن
١٥٩٢٠٠٠	آوستریادن
٢٤٧٠٠٠٠	انکلتره‌دن
٧١٠٠٠	آمریقادن
٣٣٥٠٠٠	آلمانیادن
٢١٠٠٠٠	ممالك سائره‌دن
٨٥٢٨٠٠٠	یکون

ادخالات: معادن متعدده، مشروبات کیؤله ، قهوه ، پترول ، شکر ، صابون، توتون، تونباکی ، پرنج و بوکا مماثل شیلردر؟

لیمانك بر سنه‌لك مواردداتی بروجه آتیدر:

قنار رسمی	طون: یکون	طون: یلکن	طون: واپور	عدد سفائن: یکون	عدد سفائن: یلکن	عدد سفائن: واپور	
	٣٩١٩٨	—	٣٩١٩٨	٩٦	—	٩٦	انکلیز
	٤٨٣٤	—	٤٨٣٤	٥	—	٥	آوستریا
	٤٠٧٨	—	٤٠٧٨	٥	—	٥	اسپانیا
	١١١٨٥٦	—	١١١٨٥٦	٦٨	—	٦٨	فرانسز
	١١٩١٢	٣١٠٣٨	٨٧٦٤	٣٨	١٣	٢٠	یونان
١٢٥٠٣	٤٠٣	٤٢٣	—	١٤	١٤	—	
	٦٩٠	٦٠٩	—	٢	—	—	ایتالیان
	٤١٢٨٧	١١٨٢٤	٢٩٤٥٣	٥٩٥	٥٦٠	٣٥	عثمانلی
	٤٩٦٧٥	—	٤٩٦٧٥	٥٣	—	٥٣	مصر
	٣٠٨٨١	—	٣٠٨٨١	٥٣	—	٢٣	روسیه
١٣٥٠٣	٢٩٤٨٣٤	١٥٩٩٤	٢٧٨٧٣٩	٩٢٩	٥٨٧	٣١٠	یکون

مرعش. — حلب ولایتنه تابع سنجاق مرکزی بر قصبه‌در.

موقعی حلبك ٤٤ ساعت جهت شمالیه‌سنده وآخور طاغنك اتکنده اوتوز بیك نفوسی حاوی اولوب ابنیه‌لری کرپجدندر. بو کونلرده استانبول کاری یارم کارکیر خانه وکوزل کوزل ابنیه‌لر دخی انشا اولنه‌رق شهره بر منظرهٔ لطیفه اعطا قلنمقده‌در.

درون قصبه‌ده بر باب حکومت قوناغی وبر باب ردیف دبویی بر قلعه ایله ٣٧ جامع ١٤ مسجد ١٢ کلیسا ١٩٣٧ دکان ١٣٧ چشمه بر بدستان یدی خانه ١١ فرون ٢٨١ قماش دستکاهی ٥٩٤١ خانه ١١ حمام ٣

کتبخانه ٤ اجزاخانه بر خسته خانه ٢ صابونخانه موجوددر.

قصبه‌نك هواسی پك لطیفدر. اعلا آت طاقمی وصیرمه‌لی معمولات سراجیه الاجه اوروپا تقلیدی پانطوتلق طوقومه‌لر عبا مشلح بز وغایت تمیز سختیان کاوساله جویز وچناردن اوروپا تقلیدی یاپلی اسکمله‌لر ماصه‌لر یاپیلور.

میوه باغچه‌لری و اوزوم باغلری سنوی کلیتله میوه واوزوم یتشدرمکده‌در.

مرعش پك اسکی بر شهردر. اسکی اسمی جرمانیسیا و مرازی اولوب شمدیکی موقعنك درت ساعت قدر جهت شرقیه سنده وارکنن نهری کنارنده هجرتدن اوچیبك سنه مقدم آثوریلر طرفندن بنا اولنمش ایدوکی ابنیه وآثار قدیمه‌سی انقاضی اوزرنده منقوش اولان خطوط و نقوشدن منفهم اولمقده‌در.

مرعش دردنجی عصرهجری اوا. سطنده شرقی روما دولتی طرفندن تخریب ایدلدیکندن دولت حمدانیه حکمدارانندن سیف الدوله طرفندن شمدیکی موقعنك بر ساعت قدر سمت شرقیسنده قره مرعش دنیلان محلده مجدداً بنا ایدلمش ایدی.

اونجی عصر هجری ابتدالرنده ذوالقدریه حاکمی علاء الدوله مرعش شهرینی موقع حاضرینه نقل ایلمشدر. سیف الدوله‌نك مرعش بناسنه دائر شاعر مشهور متنبینك پك رعنا بر قصیده‌سی واردر.

مرعش قضاسی: ٧ ناحیه و ١١٤ قرادن مرکب اولوب ٣٢٠٠٠ نفوسی مشتملدر.

مرعش سنجاغی: ولایتك جهت شمالیه‌سنده واقع اوله‌رق غرباً وجنوباً اطنه وانقره ولایتلری شمالاً سیواس ودیاربکر ولایتلری شرقاً عینتاب قضاسیله محاط ومحدوددر.

اراضیسی قسماً طاغلق وقسماً کثیر المیاه اووه‌لقلردن مرکبدر.

میاه مشهوره‌سی دلی چای آقچای ارکنز صولری برقاچ دها میاه صغیره‌دن عبارتدر.

شکر اوبه نامنده برده سلوك کولی واردر.

اهالیسی ٤٩٠٠٠ نفوسدن عبارتدر.

نفس مرعش قضاسیله البستان زیتون آندرین بازارجق قضالرینی جامعدر.

محصولات ارضیه‌سی: کلیتلی اوزوم میوه ایله پرنج بغدای اربه داری مرجمك کوك بویا پاموق سیسامدن ومصنوعاتی الاجه و اقمشهٔ سائره ایله سختیان جویز وچناردن هرنوع اسکمله وماصه وبونلره مماثل شیلردن عبارتدر.

مرفته.— ادرنه ولایتنده کلیبولی سنجاغنه تابع قضا مرکزی ومرمره ساحلنده مهم براسکله

اولوب كليبولى يه اون ايكى ساعت بعد ومسافه ده واقعدر .

قصبه نك آب و هواسى لطيف ومنظره سى غايت دلنشين اولوب باغ وبغچه لرى غايت معمور وانواع ميوه وشكوفه لرى مشهوردر .

حتى قصبه نك اسمى اولان مرفته ميريوفيتون اسم يونانيسندن مقتبس اولوب چيچكلى وميوه سى بول معناسنى افاده ايدر.

اهاليسى باغجيلق شرابجيلق وراقجيلق وكميجيلك صنعتلريله مشغولدر.

مرفته نك باغلرنده كى اوزومك كثرت ونفاستى جهتيله راقى و شراب اخراجاتى زياده در. مرفته نك راقى وشرابى هريرده مقبول اولوب درسعادته واوروپايه كليتله ارسال اولنور باغچه لرنده يتيشان ايوا شفتالو و آرمودك نفاستى هيچ بريره مقيس دكلدر .

مرفته باغلرنده يابنجق و قره لحنه ناميله ايكى جنس اوزوم يتشور. قره لحنه نك اكلى اولقدر لذيذ دكلسه ده سياه شرابى غايت نفيس اولور.

مرفته نك تاريخ فتحى مضبوط دكل ايسه ده كليبولى يه قربيتى جهتيله غازئ نامدار سليمان پاشا ابن اورخان غازينك روم ايلى فتوحاتى اثناسنده داخل بلاد عثمانيه قلنمش اوله جغى ملحوظدر.

مرفته قضاسى : جنوباً مرمره دكزى وجهات سائره دن تكفور طاغى سنجاغى معلقره قضاسى و شاركوى قضاسيله محاطدر.

اهاليسى: ١٢٥٥ اسلام ٤٦ قبطى ١٦٢٢١ روم ١٣ ارمنى ٩ يهودى كه جمعاً ١٧٥٤٤ نفوسدن عبارتدر .

اراضيسى منبت ايسه ده زراعت جهتى باغ وباغچه لره منحصر اولديغندن حبوبات زراعتنه اولقدر رغبت اولنماـ مقده در.

مرفته نك باغلرى پك مشهوراولوب خرستيانلر اوزومدن نفيس شراب ومرفته دوزى ساكيله كسب شهرت ايدن راقيلرى اعمال ايدرلر.

سنوى مرفته قضاسنده ٤٧٥٤٦٩٤ كيلو شراب و ٤٩٩٨٧٧ كيلو مرفته دوزى اعمال اولنور.

حرير وبالق وتوتون دخى باشلوجه تجارتى ميانه داخلدر .

مصنوعاتى ياصدق ومندر يوزى ايله البسهٔ محليه تشكيل ايدن بزدن عبارتدر.

داخل قضاده ٤٤٣٦ باب خانه ١٥٧٠ دكان و مغازه ١٥٧ فرون ٣ خان ١٢٣ دكرمن ١ فابريقه ١٨٠ آنبار وصمانلق ٢ جامعشريف ٥ مسجد ٢٥ مكتب ١٥ كليسا ٤ مناستر ٢ دسپوتخانه ١ حمام ١٢٤ كره ميد وچوملكجى كارخانه سى ١٥٠ چشمه ٣٥٨٧٥ دونم غير مزروع اراضى ٧٥٠٠ تارلا ٧٢٠٤٧ باغ ٣٥٠ باغچه ٥٠٠ چاير واردر.

مرفته قرانتنه خانه سنه برسنه طرفنده ورودایدن سفائن مختلفه بروجه آتیدر:

سفاین	عدد	طون
دولت علیه	١٣٠٥	٤٧٢٠٠
آلمانیا	١	٦٢١
انکلیز	٣٠	١٤٢٤٨
ایتالیا	٣	١٩٢٠
فرانسز	١٣	١٤٩٧٦
یونان	٣١٠	٢٢٩٦٥
سیسام	١	٤
یکون	١٦٦٣	١٠١٩٣٤

[illegible]

مرفته قضاسی ٩ خرستیان و ٥ اسلام که جمعاً ١٤ قریه و غانوز وکستانبولی نامنده ایکیده ناحیه‌دن مرکب ومتشکلدر.

قضانك اموال عمومیه‌سی ١٢٩٥٦٠٩ غروشدر.

مرقب. — بیروت ولایتنك لازقیه سنجاغنه تابع قضا ایله بو قضانك مرکز اداره‌سی اولان قصبه‌نك اسمیدر.

سطح بحردن بیك متره مرتفع بر جبلك قربنده اولوب لازقیه‌نك سکز ساعت وشامشریفك آلتمش بر ساعت قدر بعد ومسافه‌سنده واقعدر.

سکز اون بیك قدر نفوسی اوچ رشدیه مکتبنی وبرقاچ صبیان مکاتبنی محتویدر.

قصبه‌نك قربنده واقع طاغك اوزرنده کائن قلعه‌سی هجرتك درتیوز اللی درت سنه‌سی اهل اسلام طرفندن بنا اولنمشدر.

بو قلعه‌نك درونده متعدد قیولر ومحزنلر وسزاوار تماشا انشاآت متعارفه موجوددر.

قلعه‌نك قربنده کائن خرابه مشهور بنیاس شهر قدیمنك خرابه‌سیدرکه فنیکه‌لیلر زماننده غایت معمور ایدی.

قضاسی: ٢٥٨ قدر قریه‌دن مرکب اولوب اراضیسی آلش مرقبه بانیاس حصین چایلریله اسقا اولنمقده‌در.

حاصلاتی اوچنجی درجه‌ده مزروع اولوب محصولاتی محلنه آنجق کفایت ایده‌بیلور.

نفوسی یکرمی بیکی متجاوزدر.

مرمریس. — آیدین ولایتنك منتشا سنجاغنه تابع قضا مرکزی بر قصبه اولوب بودرومدن ٩٢ و مکریدن ٥١ بچق میل مسافه‌ده وکوجك قوی مدخلنده مبنی ٣٦ درجه ٥١ دقیقه عرض شمالی و٢٦ درجه طول شرقیده واقعدر.

اسکی بر قلعه‌سی ٢٢٦٣ اهالیسی ٤٦٠ قدر مساکن واماکنی جامعدر.

مرمریس قضاسی: شمالاً مغله قضاسی شرقاً کوجکز قضاسی جنوباً ردوس آچیقلری اولان اطه‌لر دکزی غرباً استانکوی کورفزی ایله محدوددر.

یکرمی اوچ پاره قریه ایله دادیه نامنده برناحیه‌دن مرکب و متشکلدر.

اهالیٔ موجوده‌سی: بشیوز اللی

ایکیسی غیرمسلم وقصوری مسلم اولمق اوزره اون اوچبیك نفوسدن عبارتدر.

دادیه ناحیه‌سی اون قریه ٤٨٩٤ نفوسی جامع اوله‌رق مرکزی یدی سکز یوز نفوسلی آلاکی اسمنده بر قریه‌در.

مرمریس قضاسنده ٢ باب مدرسه ١٨ جامع ٩ مسجد ٨ مکاتب اسلامیه ٢٥ چشمه وسبیل واردر.

مرمره اطه‌سی. — «Procon-nesos» «Celaphonnesos» «Servarum insula» مرمره دکزنده کائن مرمر اوجاقلرینی حاوی بر اطه اولوب زیاده‌سیله طاغلق ودرت عدد لیمانی شاملدر.

قبل المیلاد یدنجی عصرده پروقونسوس اطه‌سی میلاس مهاجرینی ایله مسکون ایدی بعده آتنه‌لیلره چوب مؤخراً فنیکه‌لیلر طرفندن ضبط واحراق اولنمش ومدیا محارباتندنصکره آتنه حکومتنه انتقال ایلمش ایدی.

بو اطه‌نك مرمرلری درسعادت وبلاد سائره‌ده انشا اولنان مبانیٔ عالیه‌ده استعمال اولنمشدر.

مرمره دکزی. — قلعهٔ سلطانیه وبوسفور نام بوغازلرك آراسنده کائن بحر سفیدك برشعبه‌سی اولوب پروپونتیس نام قدیمیله مسمی‌در.

اشبو دکز قلعهٔ سلطانیه بوغازیله بحر سفیده وبوسفور ایله بحر سیاهه متصلدر.

مرمره کولی. — آیدین ولایتنده بر کولك اسمیدر. سطحاً ٣ فرسخ ومحیطاً ٧ فرسخدر.

مرمره‌جك. — انف البیان کولك قربنده ناحیه مرکزی برقصبه‌در.

مریچ. — Maritza ٤٠٠ کیلومتره. بالقان شبه جزیره‌سنده جاری بر نهر اولوب بالقان طاغلرندن نبعان ایدرك اولا جنوب شرقیه طوغری جریان ایله تاتار بازارجغندن مرور ایلر.

تاتاربازارجغی (١٠٠٠٠) نفوسلی بر قصبه اولوب بالقان چیدلرندن ایکیسنك اغزنده کائندر.

تاتار بازارجغندن صکره نهر دوز و کنیش بر وادیده جریان ایله صول طرفدن لوده‌بانه صویی وصاغ طرفدن قاضی‌کوی جوارنده استاره صوینی آلیر بعده فلبه شهرندن کچر.

فلبه شهری ٤٠٠٠٠ نفوس شامل وشرقی روم ایلینك مرکز اداره‌سی و تجارتگاه بر بلده‌در. فلبه یقیننده نهر صاغدن دکرمن دره‌یی وصولدن قوملی دره ایله برقاچ کوچوك چایلری الدقدن صکره پاپازلی استاسیونی صاغنده و سیمنلی‌یی صولنده ترك ایلر.

مریج نهری صول طرفدن اخذ ایتدیكی سازلی دره صوینی آلنجه‌یه قدر استقامتنی شرقه طوغری تمدید ایله سازلی دره ملتقاسندن اعتباراً جنوب شرقی‌یه طوغری تمایل ایدر.

بو استقامتده دخی صاغدن اولو دره‌سی ایله فندقلی صوینی وصولندن بیكار چاییله برقاچ كوچك صولری الوب جسر مصطفی‌یه وارمازدن اقدم شرقی روم ایلی حدودندن ادرنه ولایتنه دخول ایدر.

بوراده دخی جسر مصطفی قصبه‌سی اوكندن كچوب تیمورخانلی چایی صولدن آلوب چرمن موقعنی صاغده ترك ایدر. ودها برقاچ صولری صاغدن وصولدن اخذ ایله ادرنه شهری اوكنده اولا صاغندن اردا وصولندن قوجه بلقاندن اینن طونجه صولرینی اخذ ایدرك جنوبه طوغری تبدیل استقامت ایدر. وبورادن اعتباراً ارتق اطه‌لر اووه‌سی كبی لاینقطع بطاقلقلر تشكیل ودیمتوقه جوارنده قزل دلی چایی صاغطرفدن واوزون كوپریدن مرور ایدن اركنه‌یی صولدن آلوب بطقلقلر احداثیله بوری كولی جوارنده ایكی اغزله اطه‌لر دكزینه منصب اولور.

مزح واسط. — غوطهٔ دمشقدن بر موضعك اسمیدر.

مزده. — طرابلس غرب ولایتنده جبل غربیه لواسنك جبل قضاسنه تابع برناحیه‌در.

مزرعه. — معمورة العزیز ولایتنك مركز اداره‌سی اولوب خربوط قربنده اغوات مزرعه‌سی نامیله بنام اولدیغی حالده ولایت مركز اتخاذ قلنمش والیوم ۶۰۰ بیوتی و ۲۵۰ دكانی ایكی منسوجات فابریقه‌سی ۱ دباغخانه ۱۰ مسافرخانه ۴ حمام ۳ خان ۴ جامعشریف ۵ مسلم وغیر مسلم مكاتب صبیانیه‌یی حاویدر.

بیروت ولایتنك لاذقیه سنجاغنده مركزه ملحق نواحیدن ریسنك اسمی دخی مزرعه‌در.

مزمه خوریوق. — جزایر بحر سفید ولایتنده ردوس سنجاغی ملحقاتندن كربه قضاسنك مركز اداره‌سی‌در.

مزوری. — موصل ولایت وسنجاغنده دهوك قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در.

مستانلی. — ادرنه ولایتنك كوملجنه سنجاغنده جبل قضاسنه منسوب بر ناحیه‌در.

مسجد. — سیواس ولایت وسنجاغنده قوچكیری قضاسنك بر ناحیه‌سی اولوب ۱۵ قریه‌دن مركبدر.

مسجدلی . — سیواس ولایت وسنجاغنده مرکزه تابع ۱۵ قریه‌لی بر ناحیه‌در.

مسلاطه . — «مسلطه» طرابلس غرب ولایتنك خمس لواسنه تابع بر قضا مرکزی اولوب خمسك درت ساعت اوزاغنده‌در .

قضاسی طابیه وطاورغه اسمنده ایکی ناحیه‌دن مرکبدر.

مسور . — یمن ولایتنك صنعا لواسنده حجه قضاسنه تابع ۱۰ قریه‌لی بر ناحیه‌در.

مسیب . — بغداد ولایتنك کربلا سنجاغنده مرکزه ملحق نواحیدندر.

مسیس . — اطنه ولایتنده مرکز نواحیسندندر.

مرکز ناحیه اولان تأسیس ویاخود مصیصه نامنده اولان شهرجسیم وقدیمك شنلندیرلمش اولان بر جزئی اولوب قلعه خان حمام جامع مثللو ابنیهٔ عتیقه‌سیله برچوق خرابه ومقبره‌سی اولدیغی ایچون کورنلری بر خیلی فکر وعبرته طالدیره‌جق حال وهیئتده‌در.

مشقللو . — ادرنه ولایتنك کوملجنه سنجاغنده اکری دره قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

مصاد . — ارضروم ولایت وسنجاغنك بایبورد قضاسنده بر ناحیه‌در.

مصاف . — سوریه ولایتنده حما سنجاغنه تابع جبل کلبیه قضاسنك مرکز اداره‌سی اولان بیوجك برقریه اولوب اسکی بر قلعه خرابه‌سنی محتویدر.

مصراطه . — طرابلس غرب ولایتنك خمس سنجاغنده قضا مرکزیدر.

مرکزلوایه مسافه‌سی ۱۲ ساعتدر.

قضانك حالیلری وسجاده‌لری مصراطه حالیسی نامیله هر یرده مقبول ومرغوبدر.

مصر . — «ام دنیا» افریقانك شرق شمالیسنده وبحر احمر ایله بحر سفید ساحلنجه ممتد اولان ممالك وسیعه اولوب دولت علیهٔ عثمانیه‌نك ادارهٔ عادله‌سنده بر ولایت ممتازه وخدیویتدر.

شمالاً بحر سفید غرباً برقه ولیبی چولی وودای حکومتی ونیام‌نیام مملکتی شرقاً بحراحمر وعدن کورفزی وعقبه کورفزندن العریش موقعنه قدر بادیة التیه ایله جنوباً افریقای داخلی قبائلی اراضیسی ایله محاطدر.

مصر خدیویتی بری شمالده مصر اصلی دیکری سودان مصری نامیله باشلوجه ایکی قسمدن عبارتدر.

مصر اصلی : ۲۲,۲۲ : ۳۱,۳۷ عرض شمالی و ۲۲,۱۰ : ۲۳,۲۱ طول شرقیده واقع غایت منبت ومشهور

اراضیدن عبارت اولوب اوروپا آسیا وآفریقا قطعه‌لری میانننده رشتهٔ ارتباط ومرکز تجارت اولمق و بحر سفیدی بحراحمره ربط ایدن سویش قنالنی حاوی بولنمق جهتیله امریقادن ماعدا قطعات جهانی یکدیکرینه ربط وتوصیل وتجارت بحریه‌یی تأمین ایلمك کبی اهمیت موقعیه‌سی جهتیله دنیانك برنجی موقعی عد اولنمقده‌در.

مصر اصلینك مساحهٔ سطحیه‌سی تربیعاً ۲۹۸۷۰۰ کیلو متره ایسه‌ده بونك قابل استفاده محلی انجق یکرمی بشبیك کیلومتره قدردر.

اهالیسی بش ملیون راده‌سنده‌در.

سودان مصری ملحقاتی دخی علاوه ایدر ایسه‌ك مساحهٔ سطحیه‌سی ۳ ملیون ونفوسی ۱۰ : ۱۵ میلیونه وارر.

مصرك سبب حیاتی نیل مبارك دنیلان نهر عظیمدر.

چونکه بویله صیجاق وچوللردن عبارت بر خطه‌ده غایت صویی مبذول وطاتلی ومنتظماً فیضان ایدر بر نهرك اهمیتی معلومدر.

نهر نیل مصر قطعه‌سنی جنوبدن شماله طوغری قطع ایدر. و دمیاط ورشید نامنده‌کی قوللری اراسنده ذالیه ویا مثلث النیل دخی دنیلان اراضیٔ منبته‌یی تشکیل ایلر.

رشید قولی غربده دمیاط قولی شرقده‌در.

ذالیهٔ نیل ساحلدن ۱۶۰ کیلومتره مسافه‌ده بدأ ایدر.

نیل ساحلندن اوزاقلشدقجه وغربه طوغری تباعد اولندقجه اراضی چول وبیابان ایسه‌ده الواح کبیر واح صغیر سیواه نام روضه‌لر مستثنادرلر.

نیل باشلوجه نیل ارزق نیل ابیض نامنده ایکی قولدن عبارتدر.

نیلك منبعی جهتنه یاغان منطقهٔ حاره یغمورلریله نیل حزیران آینده فیضانه باشلایه‌رق بو حال بتون ذالیه ووادی صویه غرق اولور.

فیضانك مدتی تساوی لیل ونهار موسمنه یعنی ایلوله دکین ممتد اوله‌رق مؤخراً صولر ازار ازار تنزل ایلسیله اراضیٔ مغروقه اوزرنده غایت منبت ومحصولدار بر چامور باقی قالور.

نهر نیلك فیضانی طغیان درجه‌سنی بولدقده ویا فیضان درجه‌سندن آز اولدقده زراع ایچون موجب تهلکه بر حال تولید ایدر.

درجهٔ فیضان مقیاس النیل دنیلان بر ستون ایله اکلاشیلور.

مصرك هواسی اختلاف فصول ایله تخلف ایدر. یعنی نیلك فیضانی هنکامنده رطوبتلی وکانون اولدن مارته قدر بر مقدار بارد اولوب مارتدن فیضان نیله قدر حرارت شدید اولمغله امراض وبائیه ویا عینیه تولد وتحصل ایده‌بیلور.

یاغمور همان انجق سواحله مخصوص

کبیدر. سواحلدن ماعدا محالده یاغمورلر نادراً نزول ایدرلر.

مصرك خرماسی واشجار سائره‌سی لیمون پورتقال قایصی موز تمرهندی حنا آقاسیا دفنه سکود اغاجلری دخی چوقدر.

داری سیسام خردال زعفران پاموق کتان ایپك توتون شکر قامشی چوید پرنج محصولی غایت برکتلیدر.

قاون ، قاربوز وسبزه کبی شیلر درسعادته وقتندن چوق اول ارسال اولنه‌رق کلی استفاده استحصال اولنور.

احوال سیاسیه : مصر سلطنت جانب عالیسندن منصوب وخدیو عنوان وصدرت پایه‌سنی حائز بروزیر اداره‌سنده اولوب ولایت وخدیویتی بافرمان عالی محمد علی پاشا خانه‌نه مودوعدر.

طرف دولته سنوی یدییوز اللی بیك لیرادن عبارت بر ویرکوی معین اعطا ایدر.

مصرك مرکز اداره‌سی ۳۰°, ۲′ عرض شمالی ۲۸°, ۵۵′ طول شرقیده نیلك شرق ساحلنه قریب بر موقعده وادالیه‌نك رأس قربنده مبنی القاهره ویا مصر القاهره‌در . ۳۷۰ بیك نفوس »

متعدد سرایلر و قصرلری و جامع الازهر ومحمد علی پاشا جامعی کبی متعدد جوامع شریفه‌یی ودوائر علیه ومکاتب متنوعه وجسیم اوتللری و اوزبکیه باغچه‌سی وشوبرا دینلان صیفه‌لری حاوی غایت منتظم بربلده‌در.

شهرك شمال غربیسنده ونیل کنارنده کائن بولاق قاهره‌نك اسکله‌سی وشمندوفرلرك نقطهٔ التصاقنده‌در.

بولاق مطبعهٔ مشهوره‌سنك مطبوعات اسلامیه‌جه خدمتی مسبوقدر.

جسیم برکتبخانه ومشهور بر موزه ایله غایت جسیم برکوپری‌یی حاویدر.

مشهور اهرام سلسله‌سی قاهره قربنده وجیزه‌نك جنوب غربیسنده‌در.

مصر اصلینك مصر بحری ویا سفلا ومصر وسطی ومصر علیا ویاخود صعید نامیله اوچ مهم قسمی تعداد اولنور.

سودان مصری: اصل مصر قطعه‌سنك جنوبنده اوله‌رق بلاد نوبه سنار کوردوفان نیل علیا سودان شرق قسملرندن مرکبدر.

سودان مصری صعید مصر حدودندن بداء ایله جنوبه طوغری درجه درجه یوکسلور وهر طرفده برطاقم وادیلردن وشرقه‌وغربه‌طوغری نیل سواحلندن تباعد اولندقجه مقیم وقومسال اراضیدن عبارتدر.

هواسی غایت صیجاق ایسه‌ده صیجاغی مؤثر دکلدر. وچیچك خسته‌لغندن ماعدا خسته‌لق همان غیرموجود کبیدر.

یاغمور موسمی حزیران آیی اولوب

نيلك بولنديغى واديده حرارت پك شديد اولور.

خرما آنوس ايلمنين سنامكى اغاجلرى ايله حبوبات متنوعه اوزوم پاموق توتون دخى بولنقده‌در.

حيوانلردن آت قيون كچى تمساح فيل ظرافه كيك صرتلان جيلان ككلك وانواع حيوانات دخى واردر.

مركز اداره‌سى نيل ازرق ايله نيل ابيضك برلشديكلرى محلنده كائن خرطوم قصبه‌سيدر.

مصر قطعه‌سى ٩ محافظلق ١٦ مديريته وسودان مركزى ٢ محافظلق ١١ مديرلكه منقسمدر.

محافظلقلر قاهره اسكندريه رشيد دمياط اسماعيليه پورسعيد سويش قصير العريش.

سودان مصريده سواكه ومصوع‌دن عبارتدر.

مديريتلر بروجه زير درلر:

الوجه البحرى مديرلكلرى

مديريت	مركز اداره‌سى	
قليوبيه	بنها الاصل	نيل شرقيمك شرقنده
شرقيه	زقازيق	
دقهليه	منصوره	
غربيه	طنطا	ذاليه‌ده
منوفيه	شبين الكوم	
بحيره	دمنهور	
جيزه	جيزه	

الوجه القبلى مديرلكلرى

مديريت	مركز اداره‌سى	
بنى سويف	سويف	مصر وسطيده
اطفهيه	اطغهيه	
فيوم	مدينهٔ فيوم	
مينيه	مينيه	صعيد مصرده
اسيوط	اسيوط	
جرجا	صماح	
قنه	قنه	
اسنا	اسنا	
اصوان	اصوان	

سودان مصرى مديريتلرى

مديريت	مركزى
خرطوم	خرطوم
دونغالا	دونغالا
بربر	در
طاقه	كساله
سنار	سنار
بحر الابيض	توفيقيه (فاشوده)
نيل عليا	ابراهيميه (لادو)
كوردوفان	العبيد
دارفور	فاشر
بحر الغزال	مشراه الرك
حرار	حرار

معان — بيروت داخلنده و شام شريفدن حجازه كيدن طريق عام اوزرنده وبلقادن يتمش بش ساعت قدر اوزاقده اولوب ايكى قلعه‌سى ومتعدد ابنيه‌لرى واردر. اعلا نارى ايواسى انجيرى كثير اولوب صويى دخى چوقدر.

بوراسى مقدما عادى برقريه حالنده ايكن اهميت موقعيه‌سنه بناءً مركزلوا حالنى اكتساب ايلمشدر.

بوجوارده معنيلان چوقدر.

معان برسنجاق اتخاذ اولنمشدر.

مركز اداره‌سى كرك قصبه‌سيدر.

معدن .— دنك معدنى ماده سنه مراجعت اولنه

معدن .— ارغنى معدنى ماده سنه نظر بيوريله

معدن سيم .— كموش حاجى كويى ماده سنه نظر اولنه

معره .— « معرة النعمان » حلب ولايت ولواسنده قضا مركزى برقصبه اولوب حلبك ٨٤ كيلو متره اوزاغنده ومذكور شهرك سمت غرب جنوبيسنده واقعدر.

اهاليسى ايكيوز قدرى غير مسلم ومتباقيسى اهل اسلام اولمق اوزره بشبيك طقوز يوز نفوسدن عبارتدر.

درون قصبه ده برباب حكومت قوناغى ايله عسكرى ديوبى وبر اسكى قلعه ١١٨٠ خانه ١٦ جامع ١٥ مسجد ٢ مدرسهٔ اسلاميه ٤ حمام ١ خان ٣٠٠ دكان ٤ فرون ١٠ بويه خانه موجوددر.

بو قصبه شاعر مشهور ابو العلاء معرينك مسقط رأسى اولوب قبرى دخى بوراده بولنمقده در.

معره قضاسى : شمالاً ادليب شرقاً الباب غرباً جسر شغور قضالرى وجنوباً سوريه ولايتى ايله محدوددر.

قضا : سرقوبره ايله ١٤٠ پاره قريه دن مركب اولوب ايكى يوز قدرى غير مسلم اولمق اوزره ١٢٠٣٢ نفوسى جامعدر.

دائرهٔ قضاده اوچيوز اللى آلتى مركزى حاوى اوتوز اوچ مكتب موجود اولوب بونلرك ايكيسى مدرسهٔ اسلاميه برى رشديهٔ ملكيه يكرمى طقوزى مكاتب صبيانيه اولمق اوزره اهالىٔ اسلاميه يه برى دخى خرستيانلره مخصوصدر.

قراى مشتمله سى مديك كولنك اطرافنده مؤسسدر.

السنهٔ مستعمله بو قضاده عربجه در.

معلقه .— سوريه ولايت وشام شريف سنجاغنه تابع بقاع قضاسنك مركز اداره سى اولوب شام شريفدن قرق كيلو متره مسافه ده وجبل جين سلسله نك اتكنده واقعدر.

شام ايله قصبهٔ مزبوره بيننده هركونا يوك عربه لرى ويولجى عربه لرى امد شد ايدرلر.

معلقه قصبه سى جبل لبنان داخلنده كائن قائممقاملق مركزى بولنان زحله يه پك قريب اولوب زحله ايله اراسنده مشهور نهر ليطانى جريان ايلر.

معلقره .— ادرنه ولايت وتكفور طاغى سنجاغنده قضا مركزى برقصبه اولوب تكفور طاغنك غربنده وادرنه نك شرق جنوبيسنده ومريجه قاريشان اركنه چايى توابعندن پوچسا دره سى اياقلرندن بريسنك قربنده ومهم بر نقطه ده واقعدر.

قصبه پك قديم اولوب غازى نامدار سليمان پاشا ابن اورخان خانك روم ايلى فتوحاتى صره سنده آجه بك وغازى

فاضل بکار قومانداسنده بولنان عسکر طرفنـدن ضبط وتسخیر اولنمش وپك چوق انقلابانه اوغرادقدن صکره حال حاضرنده قالمشدر.

قصـبه‌نك اسـکی اسمی بیوك قریه معناسنه اولان مغلوخورا اولوب معلقره نامنك بو اسمدن مقتبس ومحرف اولدیغی شبهه‌سزدر.

درون قصـبه‌ده یدی جامع شریف وبر مسجد وبر خراب مدرسه ایله ایکی قادری درکاهی وغازی عمر بك ومحمود بك و یکان رئیس و قره احمد وکل بابا واحمد کتخدانك تربه‌لری موجوددر.

محمود بك نامنه اولان جامع ایله بر حمام الآن معمور وباقیدر.

معلقره قضاسی: لوانك غرب جنو-بیسـنده اولوب اینـه‌جك ناحیه‌سی خیره‌بولی جـزارکنه قضالری ایپصاله ناحیه‌سی کشان‌وادرشه ناحیه‌سی شار کوی ومرفته قضالری ایله محاطدر.

قضاده: ٣١٩١٦٥ دونم مزروع اراضی ٨٠٧٣ خانه ودکان ٧ مغازه ١٨ فرون ٨ خان ١٨٩ یل دکرمنی ٢٧٤١ انبـار وصمانلق ١٩ چفتلك ١٨٩٣ باغ ٤٧ بغچه ٨٣٠٠٠ تارلا ٩١٧ چایر ٢٢ مرعی ١٢٣ عرصه ٦١ مکـتب ٢٢ کلیسـا ومناسـتر ٢ قره‌غولخانه ١ متره‌پولیدخانه ٣ حمام ٨٨ چشمه که جمعاً ١٢٤٨٨ باب مسقفات موجوددر.

معلقره قضـاسی درت ناحیه یعنی قوز وهمت وهرکه و ازغار نام نواحی ایله التمش بش قریه و یدی محـله‌یی حاویدر.

قضانك اموال عمومیه‌سی ٢٣٨٦١٩٠ غروشدن عبارتدر.

معمورة الحمید. — وان ولایتنده حکاری سنجاغنده بر قضانك اسمیدر.

قضاء مزبوره لوانك غرب شمالیسنده واقع اولوب غرباً وان سنجاغی جنوباً نور دوز شرقاً آلبـاق شمالاً محمودی قضالریله محدوددر.

حاوی اولدیغی قرا ایکی ناحیه ایله یتمش قدر قریه‌دن عبارتدر.

اهالیسی آلتیوز آلتمشی ترك اون اوچبیك یوز سـکسانی کرد متباقیسی غیرمسلم اولمق اوزره ١٦٨٤٠ نفوسدن عبارتدر.

١٣٥٠٠ انکلیز قدمی یعنی ٤٠٠٠ متره قدر ارتفاعی حائز اولان مشهور باحیت طاغی قضانك جهت غربیه‌سنده‌در.

وان ایله باش قلعه اراسنده مشهور چوغ کدیکی بوسلسله اوزرنده اولوب کدیکك امتدادی ایام صیفده اوچ ساعت قدر سورر.

چوغ طـاغنك کثرت برقی جهتیله کاربانلر یاز و قیش ایچـون ایکی یول تعقیبنه مجبور اولمشلردر.

برنجیسی یعنی طریق صیفی طـاغك یمـاجنك اورته‌سـندن بجرکه کدیکدن عبارتدر.

دیکری صرتی تعقیب ایلرکه الك یوکسك نقطه‌سی ۲۶۰۰ متره‌یی بولور.

مارین وعابرینك محافظه‌سی مقصدیله کدیکك وسطنده برقره‌غولخانه تأسیس اولنمشدر.

چوغ کدیکنك باش قلعه جهتنده‌کی مدخلنده اعلا واپور کوری طبقه‌لری واردر.

چوغ کدیکنه موازی اوله‌رق عین استقامتده کوزل دره نام کدیك مرعا وچنلرینك کثرتی ایله مشهور اولوب کثیرالعدد قیون سوریلرینه مسکن اولدیغندن بوسببله کاربانلر بوطریقی ترك ایتمشلردر. ایشته چوغ صویی منبعی بوکدیکدن اخذ ایدرك باش قلعه‌نك اشاغیسنده زاب اعلایه منصب اولدیغی کبی خوشاب صویی دخی دیکر جهتندن نبعان ایدرك یولی تعقیب ایله‌وان کولنه قاریشمقده‌در.

قضانك اراضیسی غایت منبت وخوشاب صوییله اروا اولنیور ایسه‌ده اهالیسی صرفیات محلیه‌یه کافی درجه‌ده بیله حبوبات زراعتنه رغبت ایتمیوب آنجق لطافت هوا ووسعت مرعالرندن طولایی قیون بسلمك ایله تعیش ایدرلر.

مرکز قضا خوشاب قصبه‌سیدر.

- قضانك مشتملاتی ۲ ناحیه ویتمش قدر قریه‌دن عبارتدر.

مرکز قضا وان شهرینك ٤٥ کیلو متره شرق جنوبیسنده وباش قلعه‌نك ۲٦ کیلومتره غرب شمالیسنده وبو ایکی شهر آراسنده‌کی طریقده وخوشاب چایی اوزرنده واقعدر.

ایران حدودینه مسافه‌سی ٥٥ کیلومتره قدردر.

نفوسی آنجق بشیوز مقدارنده‌در.

معمورة الحمید. — لیت قضاسنك نام دیکری اولوب لیت ماده‌سنه مراجعت اولنه.

معمورة العزیز. — اناطولی شاهانه‌نك وسطنده بر ولایت اولوب شمالاً ارضروم شرقاً دیاربکر جنوب وغرب جنوبی جهتلرندن حلب وغرباً سیواس ولایتی ایله محدوددر.

مساحهٔ سطحیه‌سی ۳۰ بیك مربع کیلومتره‌دن ومقدار سکنه‌سی ۳۸٤ بیك نفوسدن عبارت اولوب هرمربع کیلومتره‌یه ١٤ نفوس اصابت ایتمکده‌در.

اراضیسی فرات مائله‌سندن عبارت اولمق اوزره طاغلق ومنبت ومحصولداردر.

فرات نهری ارضروم ترجان ارزنجان اووه‌لرندن بعدالمرور شرقندن مراد یاخود شرق فرات دنیلان بر جسیم ایرمقله کسب جسامت ایتدکدن صکره داخل ولایتده شمالدن جنوبه طوغری یلانقاوی برحالده جریان ایلر واناطولی

شبه جزیره سیله جزیره قطعه سنی یکدیگرندن فصل وتفریق ایدر.

اشبو نهره داخل ولایتده غربدن سیواس ولایتندن کلان چالتا قوری وطوخمه چایلری دخی التحاق ایتمکده‌در.

ولایت پك منبت ومحصولدار اولوب حنطه شعیر پاموق و بعض محللرنده پرنج وحبوباتدن مرجمك زکرك بورلجه نخود بقله فیك داری و صوغان صارمساق یر الماسی فاصولیه وپتاتس حاصل اولور.

هر طرفنده اوزوم باغلری وقیصی وطوت والما باغچه‌لری زیاده محصول ویرر وبونلردن صجوق وپکمز ورچل اعمال اولنه‌رق فضله‌سی قوریدیلور. الما ارمود قیصی اریك ایوا نار قزلجق شفتالو قاوون قاربوز وامثالی دخی پك مبذول بولنقده‌در.

آری قوغانلرندن کلیتلی بال استحصال اولنوب شکر محلنده داخل ولایتده استعمال اولنه‌رق شکره اولقدر رغبت کوسترلمز. یقین زمانلرده آفیون زراعتی دخی ایلرولمکده بولندیغندن بو دخی ولایتك حاصلاتی میاننده مهم بریکون حاصل ایده‌جکی مأمولدر.

مرعالرنده حیوان سوریلری بسلانور وآت وصغیر دخی یتشدیریلور.

تقسیمات : ولایت مزبوره معمورة العزیز ملاطیه درسم نامنده اوچ لوایه تقسیم اولنمشدر.

الویهٔ مزبوره‌دن معمورة العزیز (خربوط) لواسی اون یدی ناحیه ایله ۳۲۰ قریه‌دن و ۵ ناحیه ۸۴ قریه‌دن مرکب عربکیر و ۵ ناحیه ۱۱۴ قریه‌دن مرکب معدن و ۶ ناحیه‌یی حاوی اکین قضالرندن عبارتدر.

ملاطیه سنجاغی مرکزه مضاف ۲ ناحیه ۸۹ قریه ایله یدی ناحیه ۲۱۰ قریه‌دن مرکب حصن منصور و ۵ ناحیه ۱۶۶ قریه‌دن مرکب بهسنی ۷ ناحیه ۱۶۲ قریه‌دن مرکب اقچه‌طاغ قضالرینی جامعدر.

درسم سنجاغی: دخی مرکزه مربوط ۱۲۱ قریه ایله ۹۷ قریه‌لی اووه‌جق وچمشکزك و ۱۲۲ قریه‌لی چارسنجاق و ۱۵۲ قریه‌لی مازکرد وسکسان سکز قریه‌یی محتوی قوزیجان نام دیکر بولومر و ۱۱۶ قریه‌دن مرکب قزل کلیسا و ۱۰۱ قریه‌لی پاخ قضالرینی محتویدر.

معمورة العزیز سنجاغی : ولایتك مرکز سنجاغی اولوب قدیماً مرکز ولایت اولان خربوط ایله الیوم ولایت مرکزی اولان مزرعه قصبه‌سنی دخی شاملدر.

مزرعه ماده‌سنه مراجعت اولنه.

مغنیسا. — آیدین ولایتنك صاروخان لواسنده سنجاق مرکزی بر قصبه اولوب یمانلر طاغنك شماله متوجه اتکنده وغایت لطیف و منبت بر اووه‌یه ناظر وسطح

بحردن ٥٢ متره مرتفع برمحلده مبنی
اوله‌رق ٤٢ً ٣٤َ ٣٨ْ عرض شمالی
و ٣٢ً ٤َ ٢٥ْ طول شرقیده واقعدر.

اهالیسی اونبشبیك ایکیسی اناث
واونبشبیك بشیوز اوتوز بری ذکور
اوله‌رق ٣٠٨٣٣ نفوسدن عبارتدر.

شهرك ابنیه‌لری اون بیکه قریب
اولوب ایچلرنده پك منتظملری دخی
واردر.

مبانیٔ امیریه علی‌الخصوص خسته
خانه اعدادیٔ ملکی ایله جوامع شریفه‌سی
حقیقةً پك فاخردر.

اولدقجه منتظم وکنیش سوقاقلری
دخی واردر.

شهرده ٩٥٦٢ خانه ١٧١٠ دکان
١٩ خان ١٥٣ مغازه ٩٨ قهوه‌خانه
٥٧ فرون ٣٥٠ اوطه ١٧٥ آخور
١١ لوقانطه ٩١ بهودخانه ٩ روغنخانه
٢ دقیق فابریقه‌سی ٢٦٥ قوله ١٠
١٨ قولتق ٣٥٠ عرصه ٧٩ دکرمن
١٤ یاغخانه ٢٠ دباغخانه ٨ اعمالات
نسیجه کارخانه‌سی ١٧ میخانه ٢ هوتل
٢٥١ صمان طامی ٢٢ یاراقه ٩ کیره‌
میت خانه ١٨ عربه احوری ٤ غازینو
٤ قره‌غولخانه ١٨ درکاه ٢٥ جامع
شریف ٢٧ مسجد ٢٥ مدرسه ١٠
مکاتب اسلامیه ٢ روم مکتبی ٢ ارمنی
١ یهودی مکاتبی ١٨ روم کلیساسی
١ ارمنی کلیساسی ١ قتولیك کلیساسی
٢١ کتبخانه ٦٥ تربه ١ متره‌بولیدخانه
٣ خسته‌خانه ١ حکومت قوناغی ١
قشله ١ حبسخانه ١ تلغرافخانه ١ شمندوفر
موقعی ١ سلخانه ٢٢٥ سبیل وچشمه
١ لونجه ٥ سناغو واردر.

ازمیر ـ قصبه تیمور یولی شهری
ازمیره ایکی بچق ساعته قدر تقریب
ایتمشدر اکسپرس قطاری اللی دقیقه‌ده
قطع ایدر. حیوان ایله یدی ساعتلقدر.

استاسیون ایله قصبه آراسنده
٢٥٠ قدر عربه ولاندو بولنور.

مغنیسا: تولیالیلرك مهاجرتی اثنا-
سنده دیکر یونان قبائلی آسیا سواحلنك
یاباجیسی اولدقلرندن مستعمره تأسیس
ایتمشلردی.

بونلر میاننده بولنان مانیوتلر پرو-
توئی سرزوایه سوق اولندقلرندن
عودتده کریده و اورادن‌ده آسیایه
کچه‌رك مندرس نهری اوزرنده مغنیسایی
تأسیس ایتدیلر.

بونلرك برقسمی دها شماله طوغری
کیدوب سیپیل طاغی اراضیسنده
یرلشمشلردرکه سیپیل مانیوتلری نامنی
اخذ ایلدیلر.

سیپیل مغنیساسی اسکندرك وفاتندن
صکره کسب شهرت ایتمکه باشلادیغی
وجغرافیون طرفندن هیچ بر مبانیٔ
جسیمه و مآثر مشهوره‌سی حقنده
اشعارات وقوع بولمدیغندن اختیار سکوت
ایتمشلردر.

•

لوکیوس سپیونك سوریه حکمداری
انتیوخس علیهنه اکتساب ایتدیکی غلبه
اوزرینه انتیوخس تروسك داخلنده‌کی

مغله قضاسی : شمالاً بوزطغان وجینه شرقاً طواس وکویجکز جنوباً کویجکز ومرمریس قضالری وکوك آباد کورفزی غرباً بودروم ومیلاس قضالریله محدوددر.

بوز اویوك واوله نامنده ٢ ناحیه ایله ٦٨ قریه‌یی مشتملدر.

اهالیسی ٤٣٥٦٠ نفوسدن عبارت اولوب بونك قرق ایکیبیك درتیوز اون ایکیسی مسلم و (١١٥٢) سی رومدر.

قضانك اراضیسی ٢٠٥٠ کیلومترە تربیعندەاولوب بونك ٤٢٨ کیلومترەسی اورمانلقدن عبارتدر.

قضانك نواحیسندن بوز اویوك‌دە کبریتیت سود ومغنزی وحامض کبریتی حاوی ورئهٔ مزمنه‌یه نافع بر معدنی صو ایله کوك بل قریه‌سنده والس معدن صوینه مشابه قلوی صو امراض هظمیه‌یه نافعدر.

قضانك مرعه‌لرنده کثیر العدد حیوان سوریلری بسلنور داخل قضاده ٥٢ مانده ١٤٨٠ اینك ١٩٠٨ اوکوز ٦٦٠ دوه ١٢٨٢ مرکب ١١٠ استر ٩١٩ بارکیر ٧٨٨٢٠ کچی ٢٠١٠٣ قیون موجوددر.

مغله قضاسنده ٧٣ جامعشریف ٨٣ مسجد ٥ درکاه ٢ قرەغولخانه ٢ غازینو ١٤١١ حیوان طامی ١٢ میخانه ١ لیمان اوطه‌سی ١ تلغرافخانه ١ قشله ٤٩ مکتب وسائرە واردر.

مغله قضاسی داخلنده اثار عتیقه‌دن اولدقجه قیمتدار شیلره تصادف اولنمقده‌در ازجمله مغله‌نك یقیننده کائن اسکی حصار دینلان استراتونیسیا خرابه‌سی فن آثار عتیقه نقطهٔ نظرندن قیمتلی بربلده اوله‌رق طانیلور.

استراتونکیایه مراجعت اولنه.

مغلای . — بوسنه ولایتنده ازوورنیق قرای جسیمه‌سندن اولوب بوسنه صوینك ساحل یميننده واقعدر.

مغیس . — ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنده مرکز نواحیسندندر.

مفارقین . — میافارقین ماده‌سنه مراجعت اولنه.

مقاطره . — خطهٔ یمانیه‌ده تعز سنجاغی مضافاتندن حجریه قضاسنه ملحق برناحیه‌در.

مقلوب . — نهرالعاصی‌یه مراجعت اولنه.

مقری کوی . — درسعادت جوارنده ودرسعادتك صیفیه‌لرندن ومرمره ساحلنده کائن بر قریهٔ منتظمه اولوب چتالجه سنجاغنك چکمجهٔ صغیر قضاسنه مرکز اتخاذ اولنمشدر.

روم ایلی تیموریولی مقری کویندن مرور ایدر.

مقصودلی . — سیواس ولایت ولواسنك تنوس قضاسنه ملحق نواحیدندر.

مقطعه. — طرابلس غرب قرا- سندندر.

مقوی. — وان ولایتنده حکاری سنجاغی داخلنده محمودیه قضاسنه مربوط عشایر اکرادندندر.

مقینه. — یمن ولایتنده تعزه مربوط نواحیدندر.

مکانده. — «المکانده» مصر بحری قرای مشهو- رهسندن اولوب نیلك غربی قولی اوزرنده ومنفیس قربنده واقعدر.

مکیچه. — ازمید مستقل متصرفلغنك کیوه قضاسنده کائن بر قریه وشمندوفر موقفیدر.

مکری. — ادرنه ولایتنده دده اغاج قصبه‌سنه ایکی ساعت قدر مسافهٔ غربیه‌ده وساحل بحرده پك اسکی برقصبه‌در.

بونك ایکی بیك سنه اولکی اسمی سرییون آقری ایدی.

آغناطیوس جاده‌سی یعنی موره قالدیرمی بورادن کچدیکی وبرطرفی دکز وبرطرفی طاغ بولندیغی جهتله اسکندر کبیر دورنده پك مهم برموقع عسکری ایدی. وبدایت استیلای عثمانیانده غازی اورنوس بك بو قصبه‌نك اهمیت عسکریه‌سنی تقدیر ایله آرنبودلق سفرینی تسهیل ایچون فتح وتسخیرینه اهتمام ایلدیکی واولوقتلر قصبه‌ده اوتوز بیك نفوس و درتبیك بشیوز خانه اولدیغی محققدر.

برآرالق اهالینك کثرتی وموقعنك عدم مساعده‌سنه بناءً اهالینك برقسمی آناطولی‌یه هجرت ایله اوراده برشهر بنا ایدرك بو قصبه‌نك اسمیله توسیم ایتمش و بوراده‌کی املاکارینی چفتلك صورتیله اداره ایلمشلردر.

الیوم قصبه‌نك زیتون محصولی زیاده ونفیس اولدیغندن بهر سنه لااقل ایکی یوز بیك قیه زیتون یاغی استحصال قلنمقده‌در.

مکریده سلطان بایزیدك انشا کرده‌سی برجامع شریف ایله دها بر قاچ جوامع ومسجد واردر.

مکری. — آیدین ولایت ومنتشا سنجاغنده و ساحل بحر سفیدده اسمنه منسوب کورفزك مدخلنده مبنی قضا مرکزی بر قصبه اولوب ١٨٠٠ خانه و ٦٨٦١ نفوسی محتویدر.

مکری «ماقری» غایت واسع بر لیمان اولوب اسکیدن ردوس شوالیه- لرینك النده ایدی.

مذکور لیمانك مدخلی روزکار وامواج بحاره قارشو برچوق اطه‌لرله محافظه اولنمشدر.

الحالة هذه شوالیه اطه‌سی دینلان جزیره طویله لیمانی ایکی حوضه‌یه تفریق ایتمشدرکه بونلرك قرمیه‌طوغری ایلرولمش اولان و اسکیدن غلوکوس

سینوس تامیله معروف اولان‌نك ساحلنده تلمیسوس شهر قدیمی موجود ایدی .

بوراده آللوویونلرك شكل دیكرده صورت وقوعی مشهود انظار اولمقده‌در . یعنی یالكز قره‌لرده برچوق كیلومتره‌لر ممتد اولان وادیلر آللوویونلردن مملو اولمیوب آنجق تربه ومغاره كبی مبانیٔ قدیمه اولجه ساحلده بولندیغی حالده بوكون دكز صولری آلتنده وقعر بحرده كورلمكده‌در .

بوعلائم صولرك مهاجمات واستیلاسنه عطف ایلمك خطادر زیرا بتون ساحلده آثاری كورلمك لازمدر . آنجق ساحلك محلی اولان برچوكونتیسندن ایلرو كلدیكنی قبول ایتمك لازمدر .

مكری قضاسی : شمالاً طواس قضاسی وقونیه ولایتی وكوجكز قضاسی شرقا قونیه ولایتی جنوباً اطه‌لر دكزی غرباً مكری كورفزی ایله محدوددر .

اهالیسی ۲۵۰۰۰ نفوس اولوب بومقدارك درتبیكی غیر مسلم متباقیسی اسلامدر .

قضانك حیوانات اهلیه ووسائط نقلیه‌سی بروجه زیردر :

رأس		رأس	
۳۷٤۰	اینك	۲۰٦٦	بارگیر
۲۵٦۳	اوكوز	٦٤٦۲٦	كچی
۱۱٦۱	دوه	۳٤۲۳۳	قیون
۱٦۰۰	مركب	۲	جنور
۲۱	استر		

قضانك اماكن موجوده‌سی آتیده اشعار اولنمشدر :

عدد		عدد	
٦۰	جامع شریف	۱۹۹	مغازه
٤	مسجد	۱۰	خان
۲	دركاه	۷	كراسته فابریقه‌سی
٦	غازینو	۲	حمام
۲٦۰	صمان طامی	۲۰	عرصه
٦۳۵	حیوان [illegible]	۳۷	دكرمن
٦	میخانه	٤۸	مكاتب
۷۲۱۸	خانه		
۱۳۳	دكان		

مكس . — وان ولایتك مركز سنجاغنه ملحق قضا مركزی برقصبه اولوب طاغلق وعارضه‌لی برناحیه داخلنده درتبیك قدر نفوسی حاوی ووانك ۹۹ كیلومتره غرب جنوبنده واقعدر .

قضاسی : وان سنجاغنك غرب جنوبیسنده واقع اوله‌رق شرقاً شتاق قضاسی جنوباً حكاری سنجاغی شمالاً قاردیقان قضاسی غرباً بتلیس ولایتی ایله محاطدر .

اهالیسی ۱۲۵۱٤ نفوسدن عبارتدر .

اراضیسی علی الاكثر مرعا وچایراق اولدیغندن قیون سوریلری بسلنور وسوری صاحبلری اولان كردلر قیونلرینی ولایات متجاوره‌یه سوق ایدرلر .

ابراهام طاغنده و سائر مواقعنده تیمور معدنی طبقه‌لری موجود وبونلرك ایام سابقه‌ده پك كلی حاصلات ویردكاری تواریخ قدیمه‌ده مضبوطدر .

داخل قضاده بعض مناستر وكلیسا كبی مبانیٔ عتیقه موجوددر .

قضـاء مزبوره ٦٣ قريه و تانيز و تينز و دهلام نامنده ٣ ناحيه‌دن مركبدر.

مكهٔ مكرمه . — خطهٔ مباركهٔ حجازيه‌ده قبله‌گاه مسلمين اولان بر بلدهٔ مسعوده اولوب كعبهٔ معظمه‌يى محتويدر.

بلدهٔ مزبوره ساحل بحر احمرده اسكله‌سى اولان جده‌دن ٣٠ ميل قدر اوزاقده يعنى دوه آياغيله اون سكز ساعت بعدنده‌در.

مكهٔ مفخمه طولانى بر واديده مؤسس اولوب طولاً ٤٢٧٢ ذراع و جزل طرفى اتكندن جبل ابى قبيسك نصفنه قدر اولان عرضى دخى ٢١٨٦ ذراعدر.

شهر مكهٔ مكرمه حارة الباب شبيكه جياد مسفله مدعا معلى شعب على مولدالنبى كشاشيه مسعى شاميه جبل قبيس جبل عمر سليمانيه نام محله‌لردن مركب اولوب محلات مزبوره يوللرى وسعت مطلوبه‌ده دكل ايسه‌ده كاركير ابنيه‌لرى غايت الغايه رصين ومتين صورتده‌درلر.

شهر مزبورى حامل اولان واديك مبدئى مقبرهٔ معلى منتهالرى شيخ محمود و مسجد حمزه‌دن عبارتدر.

مزبور واديك جوانبى بر طاقم قره طاشدن عبارت اولان جبال متسلسله ايله محاطدر.

اهالىٔ مكهٔ مكرمه يتمش بيك راده‌سنده اولوب قسم اعظمى حضرموت يمن هند سند شام مصر ديار مغرب بلاد روم و ممالك سائره‌دن كلوب مجاورت طريقيله اقامت ايتمش اولان مجاورين سلاله‌سندن عبارت اولوب سادات كرام ايله ابناى بنى زبير و بنى مخزوم و بنى شيبه‌دن غيريسى اصلاً مكه‌لى دكلدر.

مكهٔ مكرمه غايت صيجاق اولوب جوار وحواليسنه ياغمور اندر اوله‌رق ياغديغندن اهاليسنك زراعته رغبتلرى يوق ايسه‌ده سنوى يوز بيكلرجه جهانك هر جهتدن كلان حجاج ذوى‌الابتهاج نقود موجوده‌سنى بوراده صرف ايتدكلرندن پك بيوك بر اخذ و اعطا محلى اولوب وطرف دولتدن سنوى كليتلى اعانه وهديه‌لرله اهالىٔ محترمه‌سى ترفيه قيلنور.

مكهٔ معظمه‌نك متعدد اسامى والقاب شريفه‌سى واردركه بروجه آتى بيان اولنور:

مكه بكه بلد قريه ام القرى بلده بلد الامين صلاح باسه بساسه ناسه نساسه حاطمه رأس كوثى عرش عريش قادس قادسيه سبوحه حرام بلد الحرام مسجد الحرام معطشه بره رتاج ام رحم ام الرحمه ام كوثى امينه ام الصفا مرويه ام المشاعر متحفه بلده المزروقه تهامه حجاز طيبه مدينة الرب عاقر فاران.

و القاب جليله‌سی مشرفـه مكرمه مفخمـه مهابه والده نادزه جامعـه مباركه‌در.

مكهٔ مكرمه‌ده شفتالی قيصی اينجير عيوه ارمود الـما اريك تيمورهنـدی اوزوم حرما بادم جويز توت عنـاب قاوون قاربوز پورتقـال ليمون ليم نار موز خيـار عجور نام ميوه‌لرله هنـدبا انكنـار باميه كره‌ويز تازه فصـوليه يازی جزار يمـانی طوماتيس بادنجـان قوری فصـوليه بوكرلجه قوری بقـله نحـود طورپ دره اوتی معـده‌نواز صارمسـاق كيمون پراصـه قرين‌بهار لحنه كبی شيلر موجوددر.

مكهٔ مكرمه شهری چقورجـه بر محلده اولوب اطرافی بر طـاقم جبـال متسلسله ومرتفعه ايله محدود اولديغندن شدت حرارت آلتی يدی آی متوالياً ممتـد و تأثير سخونتی درت ماه قـدر ساعت بساعت مشتد اولور.

صيجاقلر رؤمور ميزان‌الحراره‌سی حكمنجـه شهر حزيرانده ٢٩ تموزده ـ ٢٩ اغستوسـده ٣٠ واك صيجاق كونلرنده ٣٥ : ٣٦ درجه‌يه رسـيده اولور.

اغستوسـدن صكره يواش يواش تنزله باشـلايوب ايلولده ٢٨ تشرين اولده ٢٥ درجه‌يه اينـه‌رك هوالری تبريد ايدر.

تشرين‌ثانی ابتدالرنده حرارت ٢٤ اون يشـنـدن صكره ٢٢ كانون اولده ٢١ ويكرمی‌بشندن صكره ١٩ درجه‌يه قدر تنزل واو حالده تقرر ايدر ايسه‌ده نادراتدن اوله‌رق ١٧ درجـه‌يه قدر نزولی دخی مرويدر.

كانون‌ثانينك يكرمی بشندن صكره صباحلری ١٨ واويله وقتی ايكی درجه قدر ترفع ايدر.

شباطده ٢٠ مارتده ٢٣ نيسانده ٢٤ مايسده ٢٧ : ٢٩ درجه‌يی بولور.

اهـالیٔ مكه صيجـاق موسملرده كوندزلری ابنيه التنده وكيجه‌لری سطحلرده بيتوتت ايدرلر وبو محللرده صيجاغك مقداری آچيقده‌كندن دائما درت درجه نقصاندر.

مكهٔ مكرمه‌يی ابتدا تأسيس ايدن ذات قصی بن كلاب در.

چونكه مكه‌يی استيلا ايتمش اولان بنو حزاعه بيت مكرمی تعظيم ايچـون حدود حرم‌الله داخلنده ارام واقامتدن تحاشی ومجانبت ايدرك كوندزلری بيت خدانك اطرافنـده اقامت وكيجه‌لری خارج حـدودده چيقوب بيتوتت ايله حرم محترم داخلنـده ارتكاب مناهی وجناتی حرام مطلق بيلورلر. بناءً عليه بيت‌اللهك اطرافنده تأسيس‌بيوته جرأت ايده‌مزلر ايدی.

قصی ابن كلاب مكه حكومتنه صعود ايتدكده بيت شريفك جوانب اربعه‌سنی قريشـه تقسيم وكندی دارالندوه‌يی بنـا وافراد قبـائل دخی خانه‌لر بنيـاد

...یده‌رك قپولرینی بیت مکرمه قارشـو
...چـدیلر و بیت مکرم ایله خانه‌لر بیننی
...آچیق براقدیلرکه مطاف سعادتدر.

وهر ایکی خانه اراسنه بیت شریفه
...یتمك ایچون بر واسع طریق براقدیلر.

ابن کلاب دورنده بنا اولنان مکهٔ
...کرمه حال سابق اوزره زمان خلافت
...اروق اعظمی‌یه قـدر قالمش وفاروق
...عظم حضرتلری بونلرك کافه‌سنی ییقد.
...وب عرصه‌لرینی مسجدالحرامه ادخال
...اخلاف عظـامی دخی حرم محترم
...ائره‌سنی توسیع ایله شمدیکی هیئت
...طبوعه راده‌سنه ایصال ایلمشلردر.

بیت معظم وکعبهٔ محـترم که قبله‌گاه
...سلامدر. ابتدا ملائکهٔ کرام واسطه‌
...یله بنا بیورلمش و متعاقباً ادم وشیت
...دردنجی دفعه اوله‌رق خلیل الله تجدید
...مشلردر. وبئر زمزم دخی جبریل امین
...اسطه‌سیله میدانه چیقارلمشدر.

بیت شریف وسـط شهرده واقع
...لوب زمیندن ارتفاعی یکرمی ذراعدر.
...جرالاسوددن رکن عراقی‌یه دکین طولی
...کرمی درت کذلك رکن شامیدن رکن
...راقی‌یه دکین یکرمی درت زراعـدر.
...کن حجرالاسوددن رکن یمانی‌یه دکین
...رضی یکرمی اوچ زراعدر.

...عرض جداری ایکی طول باب کعبه
...تی ذراع اون برمقدر. عرضی اوچ
...رع اون سکز برمقدر.

باب شریف جدار شرقیده واقعدر.

عتبهٔ علیه‌سنك ارضدن ارتفاعی درت
ذراع اوچ برمقدر.

داخل بیت شریفك حائط غربیسی
جانبنده بر جزعه واردزکه سواد بیاض
ایله معاً مختلطدر. طول وعرضی اون
ایکی زراعدر.

حجری ولی ایدن جدارك وسطنده
سـقف شریف برابرنده میزاب الرحمـه
دنیلان آلتون اولوق واردر.

حجرالاسـود ایله مقام ابراهیم اولان
حجرك ایکیسی دخی جنتدن چیقمشدر.
وابوالبشر ایله برلکده روی زمینه
اینمشدر. اطراف کعبهٔ مکرمه‌ده مذاهب
اربعه‌یه مخصوص درت مقام واردر.

بئر زمزمك خلفندن قبهٔ فراشـین
انك خلفندن قبهٔ سقایة العباس واقعدر.

حرم شریفك طولی باب السـلامدن
باب عمره‌یه قدر ٤٠٠ ذراع وعرضی
حرم شریف باب صـفادن باب ترویه
قدر ٣٠٤ زراعدر.

جدار اربعه‌ده ١٩ قپو واردر.

قپولرك اسملری شونلردر:

جدار شرقیده کیلر

باب السلام بوکا باب بنی‌شیبه دخی دینور
باب النبی « « جنایز « «
باب عباس « « « « «
باب علی « « بنی هاشم دخی دیرلر.

جدار جنوبیده کیلر

باب بازان
« الحیاطین

باب صفا
« مخزوم
« الرحمه
« مدرسهٔ شریف عجلان
« امهانی

جدار غربیده کیلر

باب الوداع
« ابراهیم
« عمره

جدار شمالیده کیلر

باب عمر ابن العاصی
« عجاله
« الندوه
« زیادهٔ دارالندوه
« دریة الندوه

٤٦٢ ستون ومتعدد صفه‌لر وقبه‌لر ویدی مناره واردر.

جبال متبارکه‌دن جبل حرا وجبل ثور جبل ثبیر وجبل صفدن وجبل ابی‌قبیس اطراف مکه‌ده واقع درلر.

مکهٔ مکرمه‌نك مقبره‌سی معلا قبرستانیدر بونده صحابهٔ کرامدن برچوق ذوات مدفوندر. مکهٔ مکرمه‌یه ایکی ساعت مسافه‌ده مکنف ابنیه‌لی منا نام محل واردر. وادیٔ محسر دنیلان واصحاب فیلك محل هلاکی اولان محل بورایه قریبدر.

منایه ایکی ساعت اوزاقده مزدلفه نام محلده مسجد آدم و مشعرالحرام واردرکه بوراده حضرت آدم ایله حوا ملاقی اولمشلردی.

مزدلفه‌یه ایکی ساعت مسافه‌ده جبل عرفات واقعدر.

عرفات بر محل مبارك اولوب حجاج کرام ذی‌الحجه‌نك طقوزنده بوراده تجمع ایدرك وقفه‌یه طوررلر.

مکهٔ مکرمه‌ده‌کی مأثر شریفه اولا شعب بنی‌هاشم‌ده‌کی مولد سعادت رسالتپناهی. ثانیاً مولد حیدر کرار. ثالثاً زقاق الحجرده واقع سعادتخانهٔ خدیجة الکبری. رابعاً خانهٔ صدیق اکبر. خامساً مسفله محله‌سنده‌کی ولادتگاهلری. سادساً مولد سیدالشهدا حمزه. سابعاً صفا جهتنده‌کی دارالخیزران. ثامناً حجر متکامدر.

مساجد شریفه: داخل مکه‌ده وعرفات ومناده برچوق مساجد شریفه واردر:

مساجد مزبوره شونلردر:

١ مسجد الرایه
٢ مسجد الجین
٣ مسجد الاجابه
٤ مسجد البیعه
٥ مسجد الکبش
٦ مسجد الخیف
٧ مشعر الحرام
٨ مسجد ابراهیم
٩ مسجد النعیم
١٠ مسجد ذی طوی
١١ مسجد جعرانه
١٢ مسجد حدیبه

١٣ مناره حجره‌لر اراسنده‌در

١٤ منارك جنوبنده واقعدر.

بين الحرمين موجود اوچ طريقك [بر]يسی شرق ايكنجيسی فرعی اوچنجيسی [س]لطانيدر.

طريق شرق منزللری

١ مضيق
٢ ضريبه
٣ حاده
٤ ضيحه
٥ سويرقيه
٦ سفينه
٧ حجريه
٨ غراب
٩ عذيز
١٠ قنطره

طريق فرعی منزلی

١ وادیٔ فاطمه
٢ عسفان
٣ خليص
٤ قضيمه
٥ رابغ
٦ بئر شيوح
٧ الماش

طريق سلطانينك منزللری

١ وادیٔ فاطمه
٢ عسفان
٣ خليص
٤ بئر قضيمه
٥ رابغ
٦ مستوره
٧ بدر
٨ صفره
٩ بئر عباس
١٠ بئر شريوفی

مكهٔ مكرمه امارت جليله وولايتك مركز ومقری ايسه‌ده يازين صيجاق مناسبتيله كبار طاقمی ايله ولايت جليله مقر صيفی اولان طائفه نقل ايدرلر.

طائف : نام ديكر وادیٔ عباس. مكهٔ مكرمه‌نك اون سكز ساعت جانب شرقيسنده ١٥٠٠ متره ارتفاعنده بولنان غزوانك اتكنده واقع ناحيه مركزی برقصبه‌در.

طائف بلده‌سی درتيوز قدر خانه ايله تخميناً ايكيبيك نفوسی محتوی اولوب درت طابورلق برباب قشلهٔ همايون ٧ مسجد وآلتی جامع شريف برمدرسه درت صبيان مكتبی برمدير قوناغی بر ولايت دائره‌سی متعدد صيفيه ٢٠٠ دكان ٩ فرون برحمام ٣ صوفی وسائره واردر.

طائفك زمينی مكهٔ معظمه‌دن يوكسك اولمغله حرارتنك درجه‌سی دخی اول بلدهٔ مباركه‌دن يدی درجه قدر نقصان اولمغله موسم صيفك اك شديد حرارتلی وقتلرنده مكه اهالیٔ متحولاتی صيجاغك آرقه‌سی آلنجه‌يه قدر طائفده اقامت ايتمكه مجبور اولورلر.

نيسانده صباحلين درجهٔ حرارت

آقشـام وقتی ١٧ و مایس ابتـدالرنده صباحلری ١٩ بچق اویله اوزری ٢٣: ٢٤ درجه‌اولوب کیجه‌لری اولقـدر سرینلك اولورکه آچیق محلارده کورك ویا قالین چوقـه وعبا کبی البسـه‌سز یاتمق امکان خارجنده‌در.

الحاصل اقطار حجازیه‌ده طائفدن صغوق محل یوقدر.

طائفك اطرافی باغلو باغچه‌لو اولمغله میوه‌نك هر درلوسی علی الخصـوص اوزومك انواعی و چاوش اوزومنك فوق‌العاده‌سی حاصل اولور.

شفتالی، طوت، فرنك انجیری، زردالی، اریك، خرما، لیمون، ناردخی مبذولیتله یتشدیرلمکده‌در.

صولری ایسه پك خفیف‌ولذیذدر. صویك اعلاسی ماء سـلام دینلان صو ایدیسه بونك یوللری بوزلمش‌اولدیغندن اهالی عجلان قیـوسی ایله ابن عبـاس مسجدی جوارنده‌کی قیونك صـولرینی ایچرلر.

طائفده عبدالله ابن عباس ایله مخادیم حضرت پیغمبر بدن طیب وطاهر حضراتنك مراقد مبارکه‌سی وخارج سورده کاتب نبوی زید بن ثابت وحاد نام محلده سیدنا عکرمه رضی الله عنهم حضراتنك مدفنلریله مسجد العداس مطمح الغزال بشقه ماثر جلیله واردر.

طائفك اسم قدیمی وج اولوب بو اسم قوم عمالقه‌دن برقبیله‌نك بوراده توطن ایتمسیله تخصیص قلندیغی مروی ایسه‌ده وج نامی طـائفك بولنـدیغی اراضی‌یه دخی تعمیم ایدلمشدر معهذا اصل وج نامی محترق‌واصحدین جبللرینك آراسنده کائن وادینك اسم مخصوصی اولوب بوراسی طرف جلیـل نبویدن تحریم ایدلمش ایدی.

مسجد شقوفك دخی بوراده‌اولمسی مظنوندر.

طائفدن ماعدا جوار حوالیٔ مکهٔ مکرمه‌ده حسینیه‌ووادیٔ‌فاطمه‌وبونلره مماثل بعض قریه‌لر ولطیف مسـیره‌لر دها واردر.

حسینیه: مکه‌نك یمن طریقنده و٢ ساعت بعدنده بولنان جبل ثورك آرقه‌سنده بش آلتی پارچـه منبت باغچه‌یی شامل برمحل دلارا اولوب اطرافنـده بولنان میاه جاریه سایه‌سـنده قاربوز لیمون و هر نوع سـبزه ایله یونجـه اوتی خرما کبی حاصـلات مرغـوبه یتشدیرلمکده‌در.

وادیٔ فاطمه: مکه‌نك بش آلتی ساعت مدینهٔ منوره جهتنده اولوب بر قاچ محصـولدار باغچه وچند پاره قریه ایله اوتوز قدر میاه جاریه‌سی واردرکه بونلرك الك خفیفی ماء هنیـه و الك بطئ الهضمی ماء النجوم‌در. بوصولرسایه‌سنده وادیٔ فاطمه باغچه‌لرنده قاون قاربوز

سبزهٔ متنوعه ایله خرما وقنا کبی شیلر
حاصل اولور مکه‌یه سکز اون ساعت
سافه‌ده ویکدیکرینه بر بچق ساعت
قین اولان سویله و مضیق مواقعنك
والری پك کوزلدر وهر جنس میوه
حاصل اولمقده‌در.

میقات حرم شریف شرق جهتندن
آلتی غرب جهتندن اون سکز شمال
جهتندن اون ایکی جنوب جهتندن
کرمی درت میلدر. بناءً علیه یمنلیلر
المم شامیلر جهتندن مصریلر وسائر
ریادن عزیمت بیت خدا ایدنلر ایچون
ابغ طاغلری بغداد وبصره‌لیلر ایچون
ات قرن قریه‌سنده اطرمیذ اولمق
لازمدر.

کسوة بیت اللهی ابتدا وضع ایدن
قلیم یمنده حکمفرما اولان ملوك
حمیریه‌دن کسرب ابن اسعددر.

مؤخراً کسوة سعادتك رنك
میعادی مختلف صورتده جریان ایلدی
حتی مأمون خلیفه سنه‌ده اوچ دفعه
بدیل کسوه ایندررمش بیت خدایه
رفه کونی دیبای حمرا رجبك برنجی
ونی قبای قباطی عید فطرك ده
دیبای بیضا آصیلور ایسه‌ده اخلافی
طرفندن بوقاعده‌یه رعایت اولنمدیغندن
سنه‌ده برکره دکشدیرلك اوزره سیاه
کسوه اکسا ایدیلور ایدی.

بن ناصر ٧٥٠ سنهٔ هجریه‌سنده
قلیوبیه جهتنده اوچ قریه اشترا ایله
کسوة سعادتك تدارك و تجدیدینه
دقت ایتمشدر.

اولوقتده دخی کسوهٔ سعادت
سیاه رنك ایدی وسنه‌ده برکره تجدید
اولنور ایدی.

خاقان خلد آشیان سلیم خان قدیم
حضرتلری مصری فتح بیوردقلرنده
ستارهٔ شریفه‌نك ینه سیاه رنکده
اوله‌رق سنه‌ده برکره تبدیلی شریطه‌سنی
ابقا ایتمشلردر.

مرور دهور وایام ایله قراء موقوفه خراب اولمغله قانونی سلطان سلیمان
حضرتلری آنلره الحاقاً یدی پاره
قریه دها اشترا و اعمال کسوهٔ بیت
خدایه حصر وتخصیص ووفا ایتمدیکی
صورتده اوسط طرفنك خزینهٔ مصریه‌دن
صرفنی اراده بیورمشلردی.

الیوم ستارهٔ شریفه بهر سنه محمل
شریف ایله کوندریلور و ٤٠٠٠ لیرایه
مال اولور.

ستارهٔ کعبه‌نك اوسط طرفنده
وبرآرشون بش ربع عرضنده برقوشاق
وار درکه اوزرنده دائراً مادار «انا
فتحنالك» سورهٔ جلیله‌سیله بعض آیات
کریمه وکلمات طیبه محرردر.

ملازکرد. — «malazguerd»
بتلیس ولایتنده موش

سنجاغنه ملحق قضا مركزی بر قصبه اولوب موشك ۹۹ كیلو متره شرق شمالیسنده و مركز ولایت اولان بتلیسك ۹۳ كیلو متره شمالنده ۱٤,٤۰ طول شرقی ۳۹,۷ عرض شمالیده واقعدر.

بو موقع بر كوچك قصبه ویا بیوك بر قریه اولوب غایت جسیم واسكی بر شهر خرابه‌سی وسطنه مبنی‌در.

حكمداران سلجوقیه‌دن آلپ ارسلان طرفندن ضبط اولنمش و اولتاریخه قدر بر چوق مهاجماته مدافعه ایتمش ایدی.

اولتاریخدن صكره اهالیٔ قصبه تاتار وموغول و ایرانیلرك مهاجمات متوالیه‌لریله محو واتلاف اولنمشلردر.

ملازكرد قضاسی: موش سنجاغنك شرق شمالیسنده واقع اوله‌رق شمالاً ارضروم شرقاً وان ولایتلری جنوباً بولانیق غرباً وارطو قضالریله محاطدر.

قضاء مزبوره ۵۰ و ۲۱۰۰۰ نفوسدن مركبدر.

بو مقدار اهالینك اون ایكی بیكی مسلماندر.

قرانك شرق قولی بوقضانك حدود شرقیه‌سندن اعتباراً بتلیس ولایتنه دخول ایله شرقه غربه طوغری قضایی قطع ایدر.

قضا اورمانلق اولوب همان قرق قدر قریه اورمانلقده مؤسسدر.

مذكور اورمانلرده حیوانات وحشیه موجوددر.

اهالیسی كلیم سجاده نسجنده ایلرویه وارمشلردر. بونلرنك ولونجه‌یك مقبولدر.

ملاطو. — معمورة العزیز ولایت و لواسنده مركزه ملحق بر ناحیه‌در.

ملاطیه. — ملاطیه ماده‌سنه مراجعت اولنه.

ملا كندی. — معمورة العزیز ولایت و لواسنده مركز نوحیسندندر.

ملا قاسم. — وان ولایتنه تابع ناحیه‌در.

ملحه. — موصل ولایتنك شهر زور سنجاغنده برناحیه‌نك اسمیدر.

ناحیه یكرمی یدی قریه‌دن مركب ومتشكلدر.

ملس صوبی. — آناطولیده قزل طاغنك «Paqus» جنوبی مائله‌سندن نبعان ایله ازمیر كورفزینه قاریشان بر صویك اسمیدر.

ملك شرف. — ارضروم ولا- یتنك ارزنجان سنجاغنده رفاهیه قضاسنه تابع بر ناحیه‌در.

ناحیه ۱۱ قریه‌دن متشكلدر.

ملوج. — سیواس ولایت وسنجا- غنك حافیك قضاسنه تابع بش قریه‌لی برناحیه‌در.

ملەکویی .— انقره ولایت ولواسنده نوشهر قراسندندر .

ملیذونی .— کریدولایتورسمو سنجاغنده میلوپوطمو قضاسنك ناحیەسیدر.

مماخاتون .— ماما خاتون مادەسنه مراجعت اولنه .

مناحه .— مدینهٔ طاهرەده بر وادیٔ مبارك وسطنده کائن برمیدانك اسمیدر .

مناستر .— اوروپای عثمانیده کائن ولایات شاهانەدن بریسنك اسمیدر.

ولایت مزبوره ماکدونیا خطەسنك طرف غربیسنده و آرنبودلغك قسم شرقیسندن متشکل اولەرق جنوباً یونانستان وشرقاً سلانیك ولایتی وشمالاً قوصوه وغرباً یانیه واشقودره ولایتلریله محاط ومحدوددر.

مساحهٔ سطحیەسی ٢٣ بیك کیلومتره ونفوس موجودەسی یدییوزبیك مقدارنده اولوب بهر مربع کیلومترەیه یکرمی یدی اهالی اصابت ایتمکدەدر.

اراضیسی علی العموم طاغلق واکثر مواقعی اورمانلق اولەرق وسطنده متعدد کوللر وچمنلك وچایرلق موقعلر دخی بولنور.

بلقان شبه جزیرەسنك هلەنیك نام سلسلهٔ معروفەسی شار طاغندن اعتباراً داخل ولایتده برچوق شعبەلر تولید ودرجهٔ ثانیەده سلسلەلر احداث ایتمشدر.

شعبات مزبورەدن ولایتك قسم شمالیسنده وشار طاغنك شمال غربیسنده قوریتنیق وباستریق بالقانلریله جنوب طرفنده رودوقا وقوراب وسوخاغورا وقره‌چیچه و یابونا و دوریتا بلقانلری وسلانیك ولایتی حدودنده غولشیچا سلسلەلری بولنور.

وسط قسمنده پریستری تپەلری وشرق شمالیسنده سلچا و قوشوف ونیجه بالقانلریله آرالرندەکی موریخ اووەسی دینلان قرەصو وادیسی وجنوبیسنده نرچقا وویچی وطرف غربیسنده اوخری کولنك شرقنده غالشیچا وپرسبا کولنك جنوب جهتنده سوباغورا بالقانلری واقعدر.

ولایتك قسم جنوبیسنده سینچنیق وبورونو اسقوپوس آماریس وبونلرك سمت شرقیسنده وخیررا وفلانبورس واولیمپوس طاغلری بولنور.

ولایتك غرب حدودنده یابلانیچا وپولیش و ولاتوس و جنوب غربی حدودنده اوستروا ویچا وقیاری وغراموس ورووسو لوزی واسمولیقا وواسیلیچه طاغلری موجود بولنمقدەدر.

ولایتك انهاری : واردار نهرینك

کوچك قره اسمنده‌کی قولی ایله درین و ارنبودلغك طوسقه و کیغا قبیله‌لری بیننده خط فاصل طبیعی اعتبار اولنان اشقومبی و اینجه قره صو نام نهرلرك قسم اعلاسی مناستر ولایتنی ارواواسقا ایلر.

برسبا و انتروق و قره‌درین واسطه‌سیله ادریاتیك دکزینه جریان ایدن اوخری و دوول صویی ایله دکره قاریشان صو ورنیا، مالك واینجه قره صو نهریله سلانیك کورفزینه دوکیلان کسریه کوللری ولایتك شایان اهمیته میاه راکده‌سنی تشکیل ایدرکه اثنای طغیانده وانتروق و برسبا کوللری یکدیکریله براشورلر.

محصولات: ولایت مزبوره اراضیسی سنکستان و طاغلق اولدیغندن محصولاتی اولقدر مهم درجه‌ده دکلسه‌ده حبوبات متنوعه ایله افیون ایپك توتون کثرتله حاصل اولقده‌در.

معمولاتی چارشف کلیم کتان کبی کموشلی و کموشسز اسلحه تلکاری سیم طبقه‌لر و ظرفلر و حویزدن معمول ماصه و قنپه کبی شیلر نجور و صنوعاتندن عبارتدر.

تقسیمات: ولایت مزبوره بروجه آتی الویه و قضا و نواحی‌یه منقسمدر:

	قضا	مرکز اداره
١ مناستر سنجاغی	مناستر	»
	پرلپه	»
	فلورینه	»
	قره چوه	»
	اوخری	»

	قضا	مرکز اداره
٢ دبره سنجاغی	مات	یورغایت
	دبرهٔ زیر	پسقپویه
	رقه‌لر	زیرتاپنچه

	قضا	مرکز اداره
٣ ایلبصان سنجاغی	غرامش	»
	پکلین	»
٤ کوریجه سنجاغی	کوریجه	»
	کسریه	»
	استاوره	»
	قولونیه	ارسك

	قضا	مرکز اداره
٥ سرفیجه سنجاغی	سرفیجه	»
	قوزانه	»
	جمعه قیالر	»
	ناسلیج	»
	کره‌بنه	»
	الاصونیه	»

مناستر: «بیتولیا» ولایتك مرکز اداره‌سی اولوب واردار توابعندن کوچك قره ایرمغه مازیستان دراخور چاینك اوزرنده و سلانیکك ٢٩ ساعت شمال غربیسنده کائندر. شهرك اورته‌سندن کچن دراخور چاینك طرفیننه انشا اولنان ریختملرده مغروس اشجار کوناکون شهره بر منظرهٔ دیکر اعطا ایتمکده‌در.

شهرك هواسی معتدل و ایام صیفی غایت لطافتلیدر.

داخل شهرده اعمال اولنان کموش اوانی ویرلی قامشندن یاپیلان حاصری ولایتده صرف اولور.

شهره اوچ ساعت مسافه‌ده اکشی نام صو غایت هاضمدر.

مناستر قضاسی: ١٣٥ قریه و ٩٠ بیك نفوسی مشتمل اولوب رسنه پرسپه قره‌جوه ناحیه‌لرینی دخی محتویدر.

لوا وقضا مرکزلری اولان قصبات مشهوره: کوریجه، مقر ولایتك ١٨ ساعت جنوب غربیسنده وبرقاج جاده‌نك براشدکاری محلده‌در.

کوریجه‌ده شاياق عبا قالیچه خالص یوکدن چوراب نسج واعمال اولنور.

ارنبود پینیری دینلان پینیرینك نفاستیله مشهوردر.

ایلبصان: لوا مرکزی اولوب غراب طاغی اتکنده واشقومبی نهری کنارنده اورمانلری واسع براووه‌ده ومناستره انقودره طریقی اوزرنده‌در.

هزارن نامیله نسج اولنان بزلری اوروپا امتعه‌سنه مرجحدر.

هواسی لطیف صویی لذیذومبذولدر. سلانیکدن مناستره قدر ممتد بر تیمور یول خطی موجوددر.

منبج . — «یاخود ممبیج» حلب ولایتنه تابع قضا مرکزی بر اسکی قصبه اولوب حلبك ١١٠ کیلومتره شمال شرقیسنده و فرات نهرینك ٣٣ کیلومتره غربنده وحلبدن فراتك شرق ساحلیله ختام بولان تپه جکلره قدر امتداد ایدن بر اووه‌نك نهایتنده واقعدر.

اهالیسی کاملاً مهاجرین چراکسه‌دن عبارت اوله‌رق بیك بشیوز نفوس قدردر. قصبه‌نك هواسی لطیفدر.

درون قصبه‌ده ٢ جامع ١ تربه ٣٧ دکان ١ خان ١ فرون ٢٦٧ خانه ١ قلعه موجوددر.

بو قصبه دولت عباسیه و ایوبیه زمانلرنده زیاده‌سیله معمور و مشهور ایکن ٤ ٨ تاریخنده تیمورلنكك سیلابهٔ تخریباتنه اوغرامش و ٩٥ تاریخ هجریسنه قدر خرابیتی دوام ایلمش ایدی.

تاریخ مزبورده مذکور قصبه‌یه مهاجرین چراکسه اسکان و بعض آثار مدنیه طرح و تأسیس قلنمغله بو کون اسکی حالندن زیاده کسب عمران ایلمشدر.

قضاسی: شمالاً اورفه سنجاغی شرقاً مذکور سنجاق ایله رقه قضاسی جنوباً ینه رقه قضاسیله غرباً باب و عینتاب قضالریله محاط و محدوددر.

اهالیسی ١٥٠٠ چرکس ٥٥٠٠ سوریه‌لی عرب ١٥٨ خرستیاندن مرکب اوله‌رق ٧١٥٨ نفوسدن عبارتدر.

قضانك هواسی و صویی غایت صاغلام و لطیفدر.

قضا داخلنده جریان ایدن ساجور صویی قصبه‌نك اورته‌سندن مرور ایدر ونهر فرات دخی قصبانی اورفه سنجاغی ورقه قضاسندن فصل و تفریق ایلر.

جرابولس شهر قدیمیله قلعة النجم کبی بعض مبانی قدیمه قضا داخلنده

اولوب برنجیسی قصبه‌نك بكرمی درت كیلومتره قدر شمالنده‌در.

بالیس و یا مسكنه قصبه‌سی دخی فرات ساحلنده و نهر اوزرنده عراقك اسكله‌سیدر.

منتشا. — آیدین ولایتنك بر سنجاغی اولوب ولایتك سمت جنوبیسنده واقعدر.

لواء مزبوره شمالاً آیدین ودكزلی سنجاقلریله قونیه ولایتی شرقاً قونیه ولایتی جنوباً وغرباً اطه‌لر دكزی ایله محاطدر.

اهالیسی: ١٤٥٥٤٤ نفوس اولوب بونك (١٤٤٤٢٤) ی یرلی و (١١١٠) ی بیانجیدر.

اهالیٔ مزبوره‌نك (١٣٤٧٥٧) ی اسلام و (١٠١٣٦) روم و بلغار (٥١٠) ی یهودی (١٠٧) سی مشكوك التابعه‌در.

منتشا ساحلی كیریشلی و چیقیشلی و غیر منتظم اولوب بودروم ومرمریس شبه جزیره‌لری باشلوجه چیقنتیسی واستانكوی كورفزی مهم كرنتیسیدر.

سنجاغك اراضیسی ولایتك اڭ زیاده عارضه‌لی قسمی اولوب اویله باشلوجه اووه‌لری یوق ایسه‌ده منتشا طاغلری نام عمومیسیله معروف اولان جمله‌ٔ جبالی اق طاغده ٣٠٠٠ متره قدر ارتفاع پیدا ایدر.

اشبو طاغلرده اوفاق اوفاق اووه‌لر موجود و بعضیلرنده تحت البحر مجرالر اوله‌رق صولری بونلر واسطه‌سیله دكزه قاریشورلر.

چنیه چایی ایله دالمان و نوجه و امثالی صولر میاه جاریه‌سنی تشكیل ایتمشلردر.

لوانك وسعت وجسامتی ١٣٢٣٩ مربع كیلومتره اولوب بو مقدارك لوبی تشكیل ایدن آلتی قضایه صورت تقسیمی بروجه آتیدر:

اسامی قضا	مربع كیلومتره
منتشا	٢٠٥٠
میلاس	١٨٦٣
بودروم	٧٨٧
مرمریس	١٢٩٠
كویجكز	٢٦٦٠
مكری	٤٤٨٩
یكون	١٣١٢٩

مركز لوا مغله قصبه‌سیدر كه تفصیلات ایچون مغله ماده‌سنه مراجعت بیوریله.

احوال تاریخیه‌سنه كلنجه منتشا اراضیسی لیدیا وقاریا قسملرندن متشكلدر.

مذكور لوانك احوال تاریخیه‌سی ایچون متركب اولدیغی قضالره مراجعت لازمدر.

منتفك. — بصره ولایتنه تابع بر سنجاقدر.

مذكور سنجاق ولایتك شمال قسمنی تشكیل ایدوب شمالاً حله و عماره

شرقاً بصره جنوباً احسا لوالری و غرباً شامیه چولیله محاطدر.

اراضیسی دوز و مستوی اولوب شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه طوغری فرات نهریله اسقا اولنور.

اراضیده هر نوع محصولات یتشمکه استعدادتام وارایسه‌ده شمدیلك حنطه شعیر چاتك وامثالی حبوبات ایله میوه و سبزه حاصل اولمقده‌در.

لوانك اهالیٔ موجوده‌سی قبائل و عشائر عربانیه‌دن عبارت اوله‌رق بونلر اعلا آتلر و دوه‌لرله قیون‌وکچی و طاوق کبی حیوانات بسلرلر.

مرکز دائره‌سی نهر فراتك شرق ساحلنده کائن ناصریه بلده‌سیدر.

ناصریه ماده‌سنه‌دخی مراجعت‌اولنه.

منتفك سنجاغنه بروجه آتی قضا و ناحیه‌لر مربوطدرلر.

(١) نفس ناصریه قضاسی اولوب جبیله لظیا بنی سعید نامنده اوچ‌عدد ناحیه‌سی واردر.

(٢) سوق‌الشیوخ قضاسی اولوب مرکز سوق الشیوخ نام قصبه‌در.

(٣) شطره قضاسی‌درکه مرکز قضا شطره قریه‌سیدر.

(٤) حی ویا کوت‌الحی قضاسی اولوب مشهور شط‌الحی نام جدول بو قضادن مرور ایدر.

مرکزقضا حی اسمنده برقصبه‌در.

منداليا. — «یاخود ماندالیا» آیدین ولایتنك منتشا سنجاغنه تابع میلاس قضاسنك برناحیه‌سی اولوب ٣٠ قریه و ٦٨٦٥ نفوسی مشتملدر.

ناحیه‌نك مرکزی ١١٢٤ نفوسلی قزلجه قریه‌سیدر.

منداليا كورفزى. — عاصم‌کورفزی ماده‌سنه مراجعت اولنه.

مندان. — کردستانده زاب‌الاعلی صوبی کنارنده واقع بر قریه‌در.

مندرس. — «بیوك ـ» آیدین ولایتنك اوزون نهری اولوب منبعی دنیار جوارنده طاغلردن کلان برچوق دره‌لر واسطه‌سیله بالتشکیل اخذ ایدرك قیا پازاری جوارنده ولایتك حدودینه داخل اولور.

داخل حدود ولایت اولمازدن اقدم استقامتی شرق جنوبیدن غرب شمالی‌یه طوغری اولوب ولایت دائره‌سنده شرق جنوبیدن غرب شمالی‌یه طوغری تحویل استقامت ومجرا ایدر.

نهر مزبور صاغندن وصولندن بر خیلی تابعلر آلدقدن و نازللی و سوکه وآیدین اووه‌لرندن کچدکدنصکره میلت خرابه‌سی قربنده اطه‌لرد کزینه قاریشور.

مندرس. — «کوچك ـ» کذا آیدین ولایتی میاه جاریه‌سندن اولوب تمولوس طاغلرندن نبعان ایتدکدن صکره شرق شمالیدن غرب جنوبی‌یه طوغری جریان ایدر.

وباليانبولی جوارندن وتیره‌نك شما-
لندن وقوش اطه‌سنك یقیننندن بعد المرور
قوش اطه‌سی كورفزینه قاریشور.

مندلی. — بغداد ولایتنده نفس بغداده مضاف بر قضا
مركزی اولوب بغدادك شرق شمالیسنده
ودیاله توابعندن كوچك بر صویك
قربنده واقعدر.

منده‌خورا. — آیدین ولایتنده صاروخان لوا-
سنده الاشهره مربوط بر ناحیه‌در.

منصوریه. — سمت عراقده دجله نهری اوزرنده اسكی
بر قریه‌نك اسمیدركه وقتیله زمان
خلافت عباسیه‌ده غایت معمور ایدی.

منصوره. — خدیویت مصریه‌نك منقسم اولدیغی مدیر-
یتلردن بریسی اولوب شیللوین محله
ودمته منزله میت غمر وادی نام ناحیه-
لری شاملدر.

منكور. — سلیمانیه سنجاغی داخلنده وحدود ایرانیه‌ده
متمكن كرد عشیرتلرندن بریسی اولوب
۵۰۰ خانه‌لی كادرویش و ۷۰۰ خانه‌لی
روزی نامنده باشلوجه ایكی فرقه‌یه
منقسمدر.

بو عشایر یازین ایران داخلنده
صغوق بلاغ حوالیسندن نیش تكسر
نام محلده وقیشین بشدر وكوی سنجاق
طرفلرنده یایلایوب قیشلامقده‌درلر.

منكسر. — ارضروم ولایت وبایزید سنجاغنك قره كلیسا
قضاسنه تابع بر ناحیه‌در.

منكن. — قسطمونی ولایتنده بولی سنجاغی مضافاتندن
كرده قضاسنه تابع بر ناحیه‌در.

منلاكوی. — قونیه قرای مشهوره‌سندندر.

منلك. — «molenicum» سلانیك ولایتنك سیروز سنجاغنده
قضا مركزی بر قصبه اولوب مركز
لوا اولان سیروزك اون ایكی ساعت
قدر غرب شمالیسنده ۲۲۷۲ نفوسی
۶۸۵ خانه ۱۹۰ دكان ۲ جامع ۲۲
كلیسا ۱۰ قدر مكاتب متنوعه وبر بیوك
چالار ساعت ایله بر حكومت قوناغی
وبر قشله‌یی حاویدر.

قضاسی: ۴۸ قدر قریه وچفتلكاتدن
و ۱۶۵۵۴ نفوسدن عبارتدر.

اهالیسی عموماً چفتچیلك وباغچیلق
ایله مألوف اولوب اعلا شراب دخی
اعمال ایدرلر.

داخل قضاده حنطه شعیر چودار
علف اق‌داری قوم‌داری وبوكا مماثل
حبوبات حصوله كلور.

چوراب شیاق یاموق بزی كبی
شیلر دخی احتیاجات اهالی قدر اعمال
اولنور.

واردات سنویه‌سی شونلردن عبارتدر:

٦٦٩٨٦٦	مع بدل ویرکو مرتباتی
٢٨٣٢١٠	اغنام
٥١٧٤٥٠	مع حصهٔ اعانه اعشار
١١٤٢٥	جنوار
١١٠٠٠	رسوم متنوعه
١٣٠٠٠	آفیون و حشحاش عشری
٩٤١٧٠	واردات متفرقه
٣٩٨٣٤٧	دیون عمومیه وارداتی
١٩٩٨٤٦٨	یکون

منمن . — آیدین ولایتنده ازمیر قضالرندن همنامی اولان قضانك مرکز اداره‌سی اولوب ازمیرك سمت شمال غربیسنده و تیمور یولیله بر بچق ساعت مسافه‌ده ٣٨ درجه ٣٦ دقیقه عرض شمالی ٢٤ درجه ١٩ دقیقه طول شرقیده و سطح بحردن ١٠ متره مرتفع بر اللوییون کتله‌سی اوزرنده‌در.

قصبه‌نك سکنهٔ موجوده‌سی ٥١٤١ نفوسی اولوب بونك اوچبیك اللی بدیسی ذکور ایکی بیك سکسان دردی اناثدن عبارتدر.

منمن قصبه‌سنك مساکن عمومیه و اماکن خصوصیه‌سی ١٣٧٥ مقدارنده‌در.

منمن قضاسی: شمالاً برغمه شرقاً مغنیسا غرباً چاندارلی کورفزی وقوجه قضاسی جنوباً ازمیر کورفزی ایله محاط و محدوددر.

اهالیٔ قضا ١٩٢٨٧ نفوسی اولوب بونك اون درتبیك بشیوز اوتوزی مسلم درتبیك یدیوز اللی یدیسی جماعات غیر مسلمه‌دن عبارتدر.

کدیز نهر مشهوری قضانك اورته‌سندن شق ایله شمالی وجنوبی ایکی قسمه افراز ایتمشدر.

یمانلر طاغی قضانك شرق جنوبیسنده بایه‌لریله اراضی‌یی عارضه‌لی بر حاله قویمشدر.

قضانك اماکن و مساکن عمومیه وخصوصیه‌سی بروجه زیردر:

٣٢	جامع شریف
٢٢	مساجد
٥	مکاتب
١	دباغخانه
٥	یاغخانه
١٥	دکرمن
٢٥	عرصه
٢٠	قولتق
٤٧٢٢	خانه
٣٢٦	دکان
٤٥	مغازه
٢٠	قهوه‌خانه
٦	خان
١٥	فرون
٩٠	اوطه
٦٨	آخور

منوغات . — مانوغات ماده‌سنه مراجعت اولنه.

منوغات چایی . — مانوغات ماده‌سنه نظر اولنه.

«Momemphis»

منوف . – مصر سفلاده منوفیه مدیریتی داخلنده برشهرك اسمیدر.

منه منجی . – اطنه ولایتنك قره‌عیسالو قضاسنك حاوی اولدیغی درت ناحیه‌نك بریسیدر.

منیطره . – جبل لبنان سنجاغنك کسروان قضاسنده بر ناحیه اسمیدر.

موجور . – مجور ماده‌سنه مراجعت اولنه.

مورطو . – یانیه ولایتنك پره وزه سنجاغنده مارغلیچ قضاسنك ناحیه‌سیدر.

موریخوه . – «یاخود موریخ اووه‌سی» مناستر ولایتنده پرلبه قضاسنك ناحیه‌سیدر.

موسی فروز . – سواس ولایتنده قره حصار شرقی سنجاغنده قویلحصارك بر ناحیه‌سیدر.

مورطنه . – قونیه ولایتنك تکه سنجاغنده وآقصو قربنده ناحیه مرکزی اولمش برقریهٔ عظیمه جوارنده مشهور آنت خربه‌سی واردر.

موستار . – هرسك سنجاغنك مرکز اداره‌سی اولان اون بیك نفوسلی بر قصبه اولوب نارانتا نهرینك ایکی ساحلی اوزرنده واطرافی طاشلق اولان بر چیده واقعدر.

موش . – بتلیس ولایتنده سنجاق مرکزی بر بلده‌در.

بوشهر ارضرومك ۱۷۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده وسعرد قصبه‌سنك ۸۵ کیلومتره غرب شمالیسنده ومرکز ولایت اولان بتلیس شهرینك ۶۵ کیلومتره اوزاغنده واقعدر.

موشك موقعی سنجاغك منتهای جنوبیسنده وعین اسمده‌کی اووه ایله سنجاغك حدودنده کائن بر تپه‌نك ورسانی اوزرنده‌در.

اکثر اخشاب اولان خانه‌لرك تپه‌سی یوقاریدن آشاغی‌یه طوغری تزین اتمش اولان باغلر آراسنده اولان موشك اوزاقدن منظره‌سی پك لطیفدر.

متانت ورصانتی مشهور اولان قلعه‌سی پك قدیمدر.

۳۰ کیلومتره عرضنده سکسان کیلومتره طولنده اولان موش اووه‌سنك منظره‌سی قصبه‌دن دلکشا بر صورتده کوزه چارپار.

موشده موجود یکرمی یدی بیك اهالینك قسم اعظمی مسلماندر.

موشده حکومت قوناغی عسکری قشله‌سی دپوی ودیون عمومیه دائره‌سی محکمه مثللو مبانیٔ رسمیه‌دن ماعدا اوچ بیوك جامع اون مسجد آلتی مدرسه درت کلیسا ۲۵۰۰ خانه ۱۵۰

مغازه ٣ خان درت حمام بر قرائتخانه
٢٠ قدر قهوه‌خانه واردر.

موش اووه‌سی: موش اووه‌سنده کائن ٢١٣ قدر قرا مرکز ملحقاتندن برناحیه تشکیل ایتمشدر.

موش سنجاغی: شمالاً ارضروم ولایتی شرقاً وان ولایتی جنوباً بتلیس سنجاغی غرباً کنج سنجاغیله محاطدر.

موش سنجاغنک سکنهٔ عمومیه‌سی یتمش بیك قدر مسلمان ومتباقیسی ملل مختلفه اوله‌رق ١٢٣٤٥٩ کشیدر.

لوانك معارف عمومیه‌سی موقعنه کوره اولدقجه مهمدر.

درجهٔ اولی وثانیه وثالثه‌ده اوله‌رق ٤٦ مکتب موجود اولوب بونلرده اللی بش معلم ومعلمه واوچبیك قدرده طالب وشاکرد واردر.

سنجاغك اقلیمی غایت لطیف هواسی صاف وامراض بلدیه‌دن عاری اولدیغندن اهالیسی کمال صحت وتندرستی ایله امرار حیات ایتمکده‌درلر.

هواسی ارضروم ولایتنه نظراً قیش معتدل صایلور سانتغراد میزان الحراره‌سی شهرده ١٦ ونواحیده ١٤ درجه‌یی تجاوز ایتمز.

یازین درجهٔ حرارت دخی ٢٩ و٢٦ درجه‌ده‌در.

طاغلری: موش صاسونی دینلان طاغلر سنجاغك جنوب جهتنده اولوب ٢٦٠٠ متره مرتفع تپه‌لری حاویدر. بونك ارتفاعی ١٢٣٠ متره اولان موش اووه‌سندن یوکسکلکی ١٢٧٠ متره‌در.

وان ولایتی سرحدنده کائن سیپان ویا سبحان طاغی تقریباً ١٠٠ کیلومتره برمحلی استیعاب ایتمشدر بو طاغك ارتفاعی ٣٦٠٠ متره‌در.

شرقی فرات ویا موراط ایرمغی سنجاغك قسم شمالیسندن شرقه طوغری جریان ایدر.

وبونك توابع ولواحق موش سنجاغنی بالخصه قوهٔ انباتیه‌سیله شهرتکیر اولان موش اووه‌سنی اروا ایلر.

لوانك باشلیجه کولی وان کولنك شمالنده واقع بولانیق کولیدر. بو کول اسمنی همجوار اولان قضایه تعمیم ایتمشدر.

بوکولدن ماعدا داخل لواده متعدد بطاقلقلر دخی موجوددر.

موش سنجاغی طوپراغنده تیموز معدنی طمارلری اولدیغی قدیمدنبری معلوم اولوب یقیننده قورشون وکومور معدنلری وبعض ابنیه‌ده مستعمل طاش اوجاقلری دخی بولنمشدر.

سنجاغك اورمانلری بولانیق وارطو وصاسون قضالری داخلنده‌در.

حاصلات: ٢٠ کیلومتره عرضنده و٨٠ کیلومتره طولنده اولان موش اووه‌سی کاملاً مزروع تارلالر وباغچه‌لر وباغلر ایله مزیندر.

قریه‌لرك جوانب اربعه‌سنی تزین

ایدن باغچه‌لرده هرنوع میوه و سبزه حاصل اولور.

تارلالرده آرپه بغدای نحود وچوودار کبی حبوبات زرع اولنمشدر.

اووه‌یی تحدید ایتمش اولان تپه‌لرك اتکاری لوانك یوزینی‌کولدیرن اوزوم باغلری و توتون محصولی ایله تزین اولنمشدر.

موش سنجاغی سنوی ۴۰۰۰۰ کیلوغرام شراب و ۱۰۰۰۰۰ کیلوغرامدن زیاده توتون یتشدیرمکده‌در.

حیوانات اهلیه‌سی بروجه زیردر:

۲۰۰۰۰۰	صغیر
۸۰۰۰۰۰	قیون وکچی
۱۲۰۰۰۰	مرکب
۳۰۰۰۰	آت
۲۰۰۰	قاطر
۱۱۵۲۰۰۰	یکون

تقسیمات: موش سنجاغی بش قضا ایله ۵۹۰ قریه‌یی محتویدر:

قضالر	مرکزاداره‌لری	عدد قرا
موش	موش	۱۹۴
بولانیق	غوب	۱۳۵
ملازکرد	ملازکرد قلعه	۵۰
وارطو	کوم‌کوم	۹۳
صاسون	حاصکوی	۱۱۸
یکون		۵۹۰ قریه

موش علی قلعه‌سی. — آنقره ولایتك یوزغاد سنجاغنده برقریهٔ مهمه‌در.

موصل. — آسیای عثمانینك سمت شرقیسنده ودجله حوضه‌سنده برولایتدر.

مذکور ولایت ۳۹،۳ : ۴۴،۳ درجه طول شرقی و ۳۴،۱۵ : ۳۷،۱۵ عرض شمالیده واقع اوله‌رق شمالاً دیاربکر ووان ولایتلری شرقاً ایران مملکتی جنوباً بغداد ولایتی غرباً زور سنجاغی ایله محدوددر.

وسعت وجسامتی تقریباً ۷۵۷۰۰ کیلومتره‌در.

ولایت مذکوره اهالیسی اوچیوز بیك ایکیوز سکسان نفوسدن عبارت اولوب قومیت جهتیله بروجه آتیدر:

اسلام	سوریه‌لی عرب	۸۰۰۰۰
	عشایر عربان	۹۳۰۰۰
	کرد	۴۶۱۸۰
	ترکمان	۱۶۰۰۰
	شاباق	۱۲۲۰۰
	هموند	۱۰۰۰
خرستیان	کلدانی	۱۸۰۰۰
	سریانی قتولیکی	۷۰۰۰
	یعقوبی	۵۰۰۰
ملل سائره	اسرائیلی	۶۰۰۰
	یزیدی	۱۴۹۰۰
	سائره	۱۰۰۰
	یکون	۳۰۰۲۸۰

سریانی عرب: اشبو اهالیء اصلیه‌نك قسم اعظمی سلفکیلرك تحت اطاعتنه ادخال اولنان قدیم سریانیلرك نسلی اولوب بونلر عمله و زراع صنفلرینك قسم اعظمنی دخی حاوی اولمق اوزره

...هالى اصليه‌يى تشكيل ايدرلر. فاتحان ...ملكتك احفادى اولمق اوزره موجود ...ولنان اهالئ اسلاميه نسل عربدن ...وله‌رق بو قسمده داخلدر. بونلر ...ملكتك زراع وتجار صنفلرى واراضى ...صاحبلرى اولوب حكومت مأموريتلرنده ...دخى استخدام اولنورلر.

جبور هاديدن ابو بدران آغيدان ...ام درت عدد عشاير عربان اوتوز ...سنه‌دنبرى دجله‌نك ساحل غربيسنده ...سكان ايتمشلردر.

قبائل و عشاير عربان: عشايرك ...جدادى حضرت سليمانه منتهى اولديغى ...بول اولنمش برمسئله كبيدر.

بونلرك حياتلرى بدويت عالمنده ...كذران ايدر.

موصل حواليسنده كشت وكذار ...يدن قبائلك باشلوجه‌لرى قبيلهٔ طى ...يله شماردركه بونلر كثيرالعدد حيوا- ...تيله صورت دائمه‌ده اقامت ايتمامك ...وزره طولاشورلر.

طى قبائل جسيمه‌سى قبائل يمانيه‌دن ...ولوب دجله‌نك آشاغى طرفندن بغداده ...قدر يايلورلر.

شمار ايسه عشاير نجديه‌دن اولوب ...كوكدن زوره قدر امتداد ايدن ...اضيده طولاشورلر.

شمار عشايرينك موصل حواليسنه ...خولى پك قديم اولميوب آنجق ٨٠ ...سنه‌لك برزماندن عبارتدر.

كردلر: موصل ولايتنده ساكن اولان كردلر يرلى اهالينك بر قسم مهمنى وجوده كتورورلر.

بوولايتده ساكن اولان كردلرك برقسمى خيمه نشين ايسه‌ده قسم اعظمى حبوبات وميوه وپاموق وتوتون زراعتى ايله تعيش ايدرلر.

تركمنلر: دجله‌نك سمت شرقيسنده متمكن اولوب زراعت و حبوبات يتشدرمك ايله كچينورلر.

بونلر فى الاصل تركستان اهاليسى اولوب سلجوقيلر و عثمانليلر متعاقباً اناطولى ومزوپوتاميايه هجرت ايتمشلردر.

لسانلرى، تركجه‌در. انسانلرى مليح‌الوجه قناعتكار و چالشقان اولوب خانه‌لرى كرپجدن معمولدر.

هموند طائفه‌سى: عن اصل جنوبى ايراندن كلمه كرد قومنه منسوب اوله‌رق بونلر آته بينمك و سلاح قوللانمق خصوصلرنده مهارتلرى واردر.

ولايتك طاغلرى: موصل ولايتنك باشلوجه طاغلرى شمالده وعقره قضاسنده عطروش وماروزيه شرقده وشهرزور سنجاغنده قوديل وسليمانيه سنجاغنده آرمير وقره طاغلر جنوبده جبل حمرين غربنده سنجار طاغندن عبارتدركه سنجار طاغنده يزيدى طائفه‌سى مسكوندر.

وسطده دخى جبل محلوب و قره چون طاغلرى واردر.

انهار : موصل ولایتنك انهار موجوده‌سی اوچدر:

برنجیسی جنوب غربیدن شمال شرقی‌یه طوغری جریان ایدن دجله اولوب منبعنی دیاربکرك شمالنده کائن طاغلردن اخذ ایدر. ودیاربکر جزره موصل تکریت بغداد شهرلرندن کچه‌رك قورنه‌ده فرات ایله التحاق ایلر وصکره بصره کورفزینه منصب اولور.

اشبو نهر درت ولایت اراضیسنی صولایوب ۱۰۰۰ کیلومتره قدر مجراسنی تحدید ایلر.

ایکنجیسی زاب کبیر ویا زاب الاعلی دنیلان نهر اولوب بوکا یونانیلر ورومالیلر لیکوس نامنی ویرمشلردی. منبعنی آذربایجان حدودنده کائن بر ناحیهٔ ایرانیه‌ده اخذ ایله شرق شمالیدن غرب جنوبی‌یه طوغری جریان ایدر. بونهر دجله‌نك اڭ مشهور قولیدر.

اوچنجیسی زاب اعلایه متوازیاً جاری اولان و حدودده بر نقطه‌دن نبعان ایدن کوچك زاب اسفل اولوب بو دخی دجله‌یه منصب اولور.

بونلردن بشقه ولایتی روا و اسقا ایدن انهار صغیره هزل وکوچك خابور وقوق وسائره‌دن عبارتدر.

اقلیم : ولایتك هواسی عمومیتله دنیله‌جك صورتده صاف و لطیفدر.. خصوصیله دجله نهری بویی صویه قربیت وهوانك جریانی وتبدلی سببیله دها ایودر.

انجق طاغلره یاقلاشدقجه بعض منحط وبطاقلق محللر نهرلردن آیریله‌رق تزلالری صولامق اوزره موجود اولان طبیعی وصنعی مجرالرك رکودتی سببیله میاسما تولند ایتمکده‌در.

مواسم اربعه‌دن یاز موسمی بوراده حکمنی شدیداً اجرا ایدر. قیشی یاغمورلیدر. سنه‌نك بعض زمانلرنده طولو ونادر اوله‌رق قار یاغار.

سمت شمالیده کائن طاغلرده قار اپیجه مدت طورر. بورالرده ایلك بهار موسمنك مبدئی نیسانك ایلك کونیدر. حالبوکه اووه‌ده شباط غایه‌سنده باشلار.

مارتده حرارت وسطیه + ۱۰ درجه‌در.

ایلولك نصف دیکرنده حصاده ابتداء اولنور.

مایسده حرارت باشلایوب تموزه قدر درجه درجه تزاید ایتمك اوزره اغستوسك اون بشنه قدر + ۴۲ درجه‌یی بولور.

سنه‌نك اڭ صیجاق مواسمنده بعضاً صام روزکارلری اسرکه عادتا بروزوندن چیقان آتشدن فرق یوقدر وبعضاً ده انسانی دفعةً هلاك ایدر.

صام یلی سطح ارضدن بر متره قدر یوکسکدن کچدیکی وقرمزمسی برشعاع ایله پیدا ایلدیکی جهتله بونك انسان یوزی قیون طوپراغه یاتمق صورتیله تهلکه‌دن مصون اولور

داخل ولایتده مرعی الاحکام اولان
راض حمای تیفوئیدی فرنکی وهر
وع روماتیزمه‌در.

زراعت: ولایتك طوپراغی غایت نبت و محصولدار ایسه‌ده آلات و ادوات زراعیه‌نك هنوز ترقیات حاضره دائره‌سنده اجرا اوله‌مامسندن طوپراغك استعدادی نسبتنده استفاده ولنه‌یور.

ولایتك اك قوتلی طوپراغه مالك ولان قسمی دجله‌نك شرق قسمیدر.

کلدانیلر ویزیدیلر زراعته فوق العاده تهماك ایدرلر.

ولایتك محصولات سنویه‌سی بروجه زیردر:

	کیلوغرام
بغدای	۳۰,۰۰۰,۰۰۰
آرپه	۳۵,۰۰۰,۰۰۰
پرنج	۶۰۰,۰۰۰
مرجمك	۲۰۰,۰۰۰
نخود	۱۵ ,۰۰۰
فصولیه	۶۵۰,۰۰۰
مصر	۲۸۰,۰۰۰
حلواجی قباغی	۱,۰۰۰,۰۰۰
قاوون وقاربوز	۱,۸۳۰, ۰۰
پاطلیجان	۸۷۵,۰۰۰
بامیه	۱۶۰,۰۰۰
پتاتس	۲۸۰,۰۰۰
زیتون	۶۶۰,۰۰۰
فیسدیق	۲۲۰,۰۰۰
نار	۸۰۰,۰۰۰
کراز	۳۷۵,۰۰۰
اریك	۴۴۰,۰۰۰
انجیر	۸۶۰,۰۰۰
قایصی	۲۴۰, ۰۰
جویز	۱۳۰,۰۰۰
فندق	۳۶۰,۰۰۰
بادم	۲۶۰,۰۰۰
خرما	۶۲۰,۰۰۰
اوزوم	۱,۸۰۰,۰۰۰
پورتقال	۱,۸۰۰,۰۰۰

حیوانات: موصل ولایتی ثروتنك قسم اعظمی حیوانات اهلیه تأمین اولنور.

حیوانات اهلیه‌دن قیونلر ایکی جنسدر برنجیسی قویروقلی دیکرلری عادیدر.

کچیلرده کذلك عادی و تفتیك اوله‌رق ایکی نوعدر.

مرکبلری غایت ایری و قوتلی و اوکوزلری دخی قسماً ایری و قوی و قسماً چته‌سزدر.

موصل ولایتنده موجود حیوانات اهلیه‌نك جنس و مقداری جدول آتیده مندرجدر.

قیون و کچی	۱,۶۰۰,۰۰۰
اینك ماندە اوکوز	۵۰۰,۰۰۰
ات	۲۶۰,۰۰۰
دوه	۹۰,۰۰۰
قاطر	۱۶,۰۰۰
اشك	۶,۰۰۰
یکون	۲,۴۷۲,۰۰۰

تجارت، اخراجات: موصل ولایتنك

اخراجاتی اولدقجه مهم بر یکون تشکیل ایدر.

بونلرك باشلوجه‌سی ارپه بغدای مرجمك نحود بالاموط و سائره کبی حبوبات ومواد غذائیه‌دن عبارتدر.

قوری میوه کراسته مرمر آلچی طاشی جلود متنوعه حیوانات و سائره مواد دخی خارجه واوروپایه کوندریلور.

بغداددن اودون کومور وهرنوع احجاره اولان احتیاجاتی شط اوزرنده‌کی کلکلر واسطه‌سیله موصلدن کوندریلور.

ولایتك اخراجات سنویه‌سی جدول آتی‌یه مراجعتله بسهولة اکلاشیلور:

اخراجات متنوعه	اعداد
مصر	۱۹۰,۰۰۰
سیسام	۱۶۰,۰۰۰
مرجمك	۷۵,۰۰۰
نحود	۶۵,۰۰۰
بقله	۳,۰۰۰
پتانس	۴۵,۰۰۰
جودار	۱۳,۰۰۰
ماش	۲۵,۰۰۰
بزلیا	۳۰,۰۰۰
قوری میوه	۴۵,۰۰۰

اخراجات بغداد وبصره کورفزی واسطه‌سیله سوق اولنور.

اخراجاتك مجموع یکونی سنوی ۴۰۰,۰۰۰ لیرای عثمانی ویاخود ۹,۲۰۰,۰۰۰ فرانغه بالغدر.

اخراجات متنوعه	کیلوغرام	اعداد
یوك	۱۹۵۰۰۰۰	
مازی	۱۶۰۰۰۰۰	
پاموق	۸۰۰۰۰۰	
تفتیك	۵۰۰۰۰	
کتیره ضمغی	۸۰۰۰۰	
زیتون یاغی	۲۲۰۰۰	
صابون	۲۸۰۰۰	
بالمومی	۳۰۰۰	
آفیون	۴۵۰	
قیون		۶۰۰۰۰۰
صغیر		۶۰۰۰۰
دوه		۲۸۰۰۰
استر		۹۰۰۰
مرکب		۲۰۰۰
آت		۱۰۰۰
کچی دریسی		۲۰۰۰۰۰
...اینك وماند... ادریسی		۱۶۰۰۰
...سکسار ...دریسی		۲۰۰۰
		۳۰۰۰
		۱۶۰۰۰۰
		۳۰۰۰
		۲۰۰۰۰
		۲۰۰۰۰
		۱۵۰۰۰۰
		۱۲۰۰۰
بغدای	۶۰۰۰۰۰۰	
آرپه	۶۰۰۰۰۰۰	
پرنج	۱۵۰۰۰۰	

ادخالات: ولایتك ادخالاتی هرنو...

مالیغوطره ایله اجزای کیمیویه و قهوه
شکر صابون امثالی شیلردر.
آتیده‌کی جدولده بر سنه ظرفنده

موصل ولایتنه ممالك مختلفه‌دن ادخال
اولنان اشیانك جنس ومقداری اشعار
اولنمشدر:

لیرای عثمانی	اخراج ایدن ممالك	انواع ادخالات
۱٤۰۰۰	درسعادت وایران	پاموق ایپلکی وقلبدان
٦۰۰	تریسته وبلچیقا	ایشلنمش تیمور
۲۰۰	اسوج	چلیك
٦۰۰	فرانسه ودرسعادت	محصولات کیمیویه
٤۰۰	فرانسه	احضار اولنمش مشین
۲۰۰۰	اوستریا والمانیا	چوقه
	انکلتره والمانیا	اقمشهٔ متنوعهٔ صوفیه
۳۰۰۰۰	انکلتره	اقمشهٔ قطنیه
٤۰۰۰	استانبول	فس
[illegible]۰۰۰۰	فرانسه وحلب ولایتی	ایپلکلی قماش
۱۰۰۰	تریسته	کاغد
۵۰۰	استانبول	مواد مغذیه
۱۲۰۰۰	استانبول وارضروم	خردوات ومواد زجاجیه
۱۵۰	مارسلیا تریسته	موم
٦۰۰	روسیه	پترول
۲۰۰۰	استانبول	عطریات
٦٤۰۰	فرانسه وانکلتره	تنکه وچینقو
۲۲۰۰	بغداد	شکر
۲۰۰۰	—	قهوه
۸۰۰	استانبول	چقولات
۸۰۰۰	ممالك مختلفه	سائره
۱۱۰٤۵۰		

معادن: موصل ولایتنده اهمیتلی
طوزله‌لر موجود اولوب باشلوجه‌لری
بروجه زیر بیان اولنور:

(۱) بعوارا مملحه‌سی اولوب حاوی
اولدیغی طوز اعلا جنسندندر.
(۲) آزقار مملحه‌سی درکه موصله

اوتوز ساعت اوزاقده‌در. یازین طوز بولنور.

بونلردن بشقه برچوق مملحه‌لر دها وارایسه‌ده طوزلری حیواناتی اداره‌یه کافی صورتده‌در.

دجله‌نك غرب ساحلنده طوز اخراجنه مخصوص بیك عدد قیو موجوددر.

میاه معدنیه: موصلك شمالنده عین کبریت اسمنده صویی کبریتی بر معدنی صو موجود اولوب مذکور صو بر کیلومتره قدر قطع مسافه ایتدکدن صکره دجله‌یه قاریشور.

کذلك شهر مذکوردن درت کیلو متره قدر اوزاقده عین الدیر نامنده‌کی معدنی‌صو برکلدانی مناسترینه قریبدر.

اشبو ایکی صو دخی صیجاق دکلدرلر.

حمام علی حمام خلیل نامیله دجله‌نك صاغ ساحلنده کائن صیجاق صو منبعلری ایام صیفده غایت ایشلك وغلبه‌لك اولوب بغداد تکریت موصلدن و حتی عجمدن دخی کلیتلی مرضا کلیکده‌در.

بومنبع غایت مبذول صویی حاوی اوله‌رق درجهٔ حرارتی + ٣٤ درجه‌در بوصویك یقیننده بر (اویوك) موجود اولوب اویوكك اتکنده برکلیسا خرابه‌سی کشف اولنمشدر.

حوالئ ولایتده دها برچوق معدنی صو منبعلری واردر.

مکاتب: موصل ولایتنده موجود اولان مکاتبك جنس عدد ونوعنی مبین جدولدر:

	شاکرد	مکتب
مکاتب اسلامیه	٤١٩٠	١٧٥
لاتین مکاتبی	٧٤٠	٣
کلدانی »	٨٢٠	١٧
سریانی »	٦٢٥	١٠
پروتستان »	٩٠	٢
یعقوبی »	١٨٠	٣
اسرائیلی »	٤٠	١
یکون	٦٦٨٥	٢١١

تقسیمات ملکیه: موصل ولایتی ٣ سنجاق ١٧ قضا ٢٨ ناحیه ٢٣١٤ قریه‌یه منقسمدر:

سنجاق	قضا	نواحی	قرا
موصل	موصل مرکز قضاسی	١	
	دهوك	١	
	زاهو	١	٨١١
	زیبار (مرکزی ساراکوی)	١	
	سنجار (مرکزی بلاط)	١	
	عقره	١	

شهر زور	کرکوك (مرکز قضاسی)	٤	
	اربیل	٢	
	راتیه		
	رواندز	٣	١١٥٠
	کوی سنجاق	١	
	صلاحیه یاخود کیفری	١	
سلیمانیه	سلیمانیه (مرکز قضاسی)	٤	
	بازیان مرکزی چاموهامان	٢	٣٥٣
	کلعنبر « هالپشا	٢	
	شاهبازار (شیوق)	١	
	مرکه	٢	
٣	١٧	٢٨	٢٣١٤

یوللر: داخل ولایتده منتظم یوللر و قالدیرملی جاده‌لر اولمیوب اکثر کاربانلرك تعقیب ایتمکده بولندقلری طبیعی یوللر واردر.

ولایت داخلنده کاربان جاده‌لری اولان طرقك نقاط مهمه‌دن اعتباراً یکدیکرینه اولان مسافه‌لری بروجه زیر در.

١

حدود ولایت وکوچك خابور توا. بعندن اولان هزلدن.

ساعت

٢٩ غرب شمالیدن موصله قدر

١٦ موصلدن اربیله

١٢ اربیلدن التون کوپری‌یه

١٠ التون کوپریدن کرکوکه

٣٢ کرکوکدن حدودولایت اولان دلی عباسه

٢

موصلدن غربه طوغری

٢٤ موصلدن تجارت مرکزی اولان بلاطه قدر

٢٥ بلاطدن حدوده قدر

٣

شماله طوغری

١٨ موصلدن عقره‌یه قدر

٦ عقره‌دن ساراکوی‌یه

١٥ ساراکویدن حکاری سنجاغی حدودینه قدر.

٤

شرقه طوغری

٢٥ کرکوکدن سلیمانیه قدر

١٥ سلیمانیه‌دن ایران حدودینه قدر کاربان ممری

١

موصلدن كوی سنجاغه :

١٦ موصلدن اربیله
٤ اربیلدن بولاق
٦ بولاخدن شاقلاوه
٥ شاقلاوه‌دن قولاخ نهرینه قدر
٣ قولاخدن كوی سنجاغه

٢

غرب شمالی حدودندن موصله قدر كاربان ممری

٣ هزلدن بیداردیه قدر
٤ بیدارددن كرشیایه
١ كرشیدادن زاخو بوغازینه
١ بوغازدن كرمشه
١ كرشدن كرفیلایه
٣ كرفیلادن سحله
٨ سلحدن حطاره
٢ حطاردن تلسقوفه
١ ١/٤ تلسقوفدن باطنایه
٠ ٣/٤ باطنایدن تل كفه
٣ تل كفدن موصله

٣

موصلدن كركوك

ساعت

٨ موصلدن غازیره (زاب كبیر تابعی)
٢ غازیردن زاب كبیره (زاب صوبی زاخونك قارشوسندن كچیلور)
٥ ١/٣ زاخودن عین قادایه
١ عین قادادن اربیله

١٢ اربیلدن آلتون كوپری یه
١ ١/٢ آلتون كوپریدن قاجار صوینه قدر
٢ قاجاردن قره تپه یه (بورادن اتصالی قیولر كوریلور)
١ قره تپه دن بیبانی یه
١ ١/٢ بیبانیدن طاغ تپه سنده كی خانه
١ ١/٢ خاندن نفت منبعلرینه
٢ نفت دن كركوكه

٤

كركوكدن طوز خورماتویه

١/٢ كركوكدن تسیندن
٣ تسینندن تازه خورماطو
١ طوز خورماتودن صقال طوتان (هموند مركزی)
٤ صقال طوتاندن واقوقه
١ واقوقدن طاوق چایی
١ طاوق چایندن قافطاقار
٤ ١/٢ قافطاقاردن بابیلان، باسساس، لانغیدایه
١/٢ بو قریه‌لردن طوز خرماطویه

٥

كركوكدن شرقه طوغری غیل ناحیه‌سی طریقیله

ساعت

١ ١/٢ كركوكدن صاری تپه‌لر
١/٢ صاری تپه‌لردن طوقاقلی
١ طوقاقلیدن قره‌لو
١ قره‌لودن ترجل
١ ترجلدن تركشخان
١ تركش خاندن بیاوا

دقیقه

۱۰ بهاوادن لیلان

ساعت

۱ لیلاندن تپه‌لو

۱ تپه‌لودن باداوه

۲ ۱/۲ باداوه‌دن طاوق چایی

موصل سنجاغی : ولایتك شمال شرقیسندن وهمان نصفندن متشکل اولوب شمالاً دیاربکر ووان ولایتلری شرقاً شهرزور سنجاغی جنوباً بغداد ولایتی غرباً زورسنجاغی ایله محدوددر.

مذکور سنجاق بروجه آتی جدولده کورلدیکی وجهله سکز قضا واولقدر نواحی ایله ۸۱۱ قریه‌یی محتویدر:

قریه	ناحیه	قضا	درجه
۳۶۰	شیخ‌خان	موصل	برنجی درجه
۱۶۷	مروس	دقوق	۲ «
۹۵	سلوان	زاخو	۳ «
۳۶	شروان	زیبار	۳ «
۷۲	تل‌عفار	سنجار	۳ «
۸۱	عشایرالسبعه	عقره	۳ «
۸۱۱	۶	۶	

اهالیء لوا ۱۵۹۶۸۰ نفوسی اولوب قضالره نظراً مقداری بروجه‌زیردر:

۹۷,۵۰۰	موصلده
۱۵,۶۰۰	وهوکده
۱۲,۲۳۰	زاخوده
۶,۰۰۰	زیبارده
۱۷,۳۵۰	سنجارده
۱۱,۰۰۰	عقره‌ده
۱۵۹,۶۸۰	

مرکز ولایت اولان موصل وحوالیسی ایله برابر لوا ولایتك کرك اراضی وکرك اهالیجه اك مهم قسمیدر.

کردستان طاغلرینك اتکنده اولوب دجله زاب اعلا وحضر صولریله اسقا اولنور.

اشبو اراضی جبل محلوب ایله ایکی بیوك اووه‌یه منقسمدر.

محلوب داخلنده‌کنه موصل اووه‌سی وخارجنده‌کنه ماوکر اووه‌سی دینور.

دجله‌نك هر ایکی ساحلیده مزروعدر.

بوراده‌کی آرپه بغدای مرجمك باموق تارلالری کلی محصول ویرر.

شمالده کائن صولاق وبطاقلق مواقعده پرنج زراعتی مترقیدر.

طاغك ورسانلری میوه آغاجلری اوزوم باغلری وتوتون فدانلریله مزیندر.

بالذات موصلده باغچه نادر ایسه‌ده ساحل جنوبیده فستق وطوت اغاجلری وبالخاصه اینجیر یتشدیریلور.

لوانك فراته قریب اولان مواقعنده عربانك حیواناتی رعی اولنمقده‌در.

موصل قضاسی: آتی‌البیان موصل شهریله شیخان اسمنده بر ناحیه ۸۱۱ قریه و ۹۷۵۰۰ نفوسی حاویدر.

موصل شهری: ولایتك مرکزی اولان موصل شهری دجله‌نك صاغ یقه‌سنده ومشهور نینوا شهری خرابه‌سی قارشوسنده وبغدادك ۳۷۰ کیلومتره غرب شمالیسنده واقعدر.

شهر طابیه‌وی بر سپر ایله محاط وغایت کنیش بر خندق حاویدر.

اراضینك تموجات متعدده سنه تبعیتله
انشا اولنان سوری جهتله انظار دفعةً
احاطه ایتدیکی وهله نهر جهتنده کی
محدبلکك زیاده لکی جهتله عرب مور-
خلری طرفندن الحدبه نامی ویرلدیکی
مرویدر.

موصل شهری متعدد جسیم ابنیه لری
حاویدر. هله جامع کبیر و امثالی بر قاچ
جامع شریف ایله یعقوبی وسریانی وکلدانی
معابدی واستانبول طرزنده انشا اولنان
بر قاچ منتظم خانه لری شهرك اکثری
اولرنده اولدیغی کبی پنجره سزلکدن
وسائره دنطولایی انظاره چارپان تماشای
قسوت انکیزینی تعدیله خدمت ایتمکده در.

موصلده ۲۹ جامع و تکه ۲۲
مدرسه ۳ قشله ومتعدد مبانیٔ امیریه
بر لاتین ٥ کلدانی ۳ سریانی ۳ یعقوبی
کلیساسی ۲۳ خان ۲ مطبعه ۱۳٥
دقیق طحنه مخصوص دکرمن ۷۲ بغدای
مغازه سی ٦۰ اوقانطه و قهوه ۱۸
کتابجی دکانی وبر چوق مکاتب صنایع
وبر رشدیه وسائره موجوددر.

موصل نامی اسکی بر شیٔ اولمیوب
هله میلاددن اول ذکر اولنمامشدر.

عجملر موصلك تأسیسنی طهمورثه
اسناد ایدییورلر.

عربلرده حرف تعریف ایله الموصل
دیه قوللانیلورکه فرانسزلرك la ro-
chelle و le havre دیدکاری کبی
نقطهٔ التصاق واسکله معناسنه دور.

موصل رومالیلر اداره سنده ده
بولندی ایسه بعد اسلامیانه کچدیکی
تاریخدن اعتباراً اکتساب معموریته
باشلامشدر.

بر مدت بنی حمدان و مؤخراً بنی
عقیل (۹۹۳ میلاد) و صکره بنی
مروان اداره سنده بولنمشدر.

بونلرك رؤساسی علوم و فنونه
فوق الغایه خدمت ایتدیلر.

۱۰۷۳-۱۰۹۳ جلال الدین ملك
شاه موصلی تجدید و بغداده رقابة
مدرسه وانجمن دانش تأسیسله اعمارینه
همت ایلدی.

۱۱٤٤ ده موصل اتابکلرینه
پای تخت اتخاذ قلندی.

حلب وشمالی سوریه ده نام جلادتی
کمال احترام ایله یاد اولنان نورالدین
شهید موصلده اجرای حکومت ایله
مشهور جامع کبیری بنا ایتمشدر.

اخلافندن سلطان صلاح الدین
موصلی بعدالمحاصره ضبط ایتمشدر.

اون اوچنجی عصر میلادی اوا-
سطنده موصل هولاکونك یدضبطنه
کچمشدر.

هولاکو نسطوریلری حمایه
ایلدی.

اون بشنجی عصرده ترکمنلره اون
آلتنجی عصرده شاه اسماعیل صفوی یه
انتقال ایلمشدر. ۱۵۱٦ تاریخنده
سلیم اول زماننده دیاربکر والیسی
بولنان محمد پاشا طرفندن احراق
اولندیغی حالده شاه اسماعیلی طرفندن

بتکرار تنظیم واعمار اولنمش وسلطان محمود اول وقتنده نادر شاه طرفندن محاصره آلتنه آلدیغی حالده محافظی حاجی حسین پاشانك شدتلی مقابله‌سنه قارشو برایش کوره‌مامش ایدی.

موصلده تولدایتمش اولان اعاظم: موصل‌ده پك چوق علما و مؤلفین یتشمشدر.

بونلردن اڭ‌زیاده متعارف اولانلری ابن خلکان و ابن اثیر وبهاء الدین‌در.

بهاءالدین سلطان صلاح الدین ایوبینك ندیمی اولوب سلطان مشارالیهك ترجمهٔ حالنه دائر برمقبول اثر یازمش واهل صلیب محارباتنك صلاح الدینه عائد قسمنی تحریر ایلمشدر.

ابن اثیر ١١٦٠ تاریخنده موصلده طوغمشدر. اصل اسمی عزالدین علی اولوب برمدت نزد اتابکده بر مأموریتده بولنان پدریله برابر موصلده قالمشدر.

اتابکلرك مکمل بر تاریخنی قلمه آلدی.

ابن خلکان: ١٢١١ ده اربیلده طوغمشدر اصل اسمی شمس الدین ابو العباس احمد اولوب مولانا بهاءالدیندن اخذ علوم ایلمشدر.

بونلردن بشقه طوماس ماغرا، ایساق، هانتا، ابراهیم الموصلی، قطب الموصلی وامثالی اعاظم دخی موصله منسوبدر.

موط . — اطنه ولایتنك ایچایل سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب طوروس یایلالرندن ٢٥٣ متره ارتفاعنده بولنان یوکسك بر محلده واقعدر. «٨٦٥ نفوس»

موطده سلجوق دورینه عائد بعض خان حمام جامع کبی ابنیه واردر.

بو مبانی میاننده اسمی قره‌مان قطعه‌سنه تعمیم ایدن قره‌مان اوغلی امیرك تربه‌سی شایان تذکاردر.

موط جوارنده غایت جسیم برشهر خرابه‌سی کوریلورکه بوخرابه‌یی بعضیلر قلوبیوپولیس وبعضیلری دخی اولیایه اسناد ایتمکده‌درلر.

اولیا لوشرك اوغلی اژاقنی طرفندن تأسیس اولنمشدر. بو شهره ژوپیتر معبدی بر اهمیت عظیمه بخش ایتمش ومارق انطوان زماننده بومعبدك رهابینی بتون کالکیایه حاکمیت درجه‌سنده کسب نفوذ ایلمشلر ایدی.

موطك استحکاماتی بوکون خراب بر حالده‌در.

درون قصبه‌ده ١ جامع ٦ مکتب ٢ خان بر مدرسه و اطراف قصبه‌ده ١٩٠٠ قدر باغ واردر.

موط قضاسی سلفکه سنجاغنك غرب شمالیسنده اولوب ١٥٣٦٨ نفوسی جامع و ٧٤ قریه‌دن مرکبدر. محصولاتی باشلوجه اوزوم وزیتوندر. اعلا زیتون یاغی اعمال اولنور.

موطیکی . — بتلیس ولایت و لواسنده بر قضادر.

مذکور قضا بتلیس سنجاغنك غربندن متشکل اولوب شمالاً موش سنجاغی شرقاً بتلیس مرکز قضاسی جنوباً و غرباً سعرد سنجاغی ایله محدوددر.

قضاء مزبوره: چقور وقیوت نامیله ایکی ناحیه ایله ١٢٩ قریه‌یی جامعدر.

اهالئ قضا: ٢٢٦١٢ نفوسدن عبارت اولوب بونك (١٥٥٤٦) سی اسلام(٥٧١٠)ی ارمنی (١٠٧١) ی سریانئ یعقوبی (٢٩٥) ی یزیدیدر.

مرکز قضا خاندوق طاغنك مائلهٔ جنوبیه‌سنده اوتوز خانه‌لی میسی نامنده بر کویدر بو کویك موقعی اوزوم یتشدرمکه و حیوان وآری بسلمکه مساعددر.

باشلوجه محصولاتی اربه بغدای مرجمك بال بالمومی مازی پالاموط اولوب قیون وکچی سوریلری دخی چوقدر.

آتیده‌کی جدول محصولاتك جنس ونوعنی ارائه‌یه کفایت ایدر:

١٤٠٠٠٠	کیلوغرام	اوزوم
٧٠٠٠٠	»	شراب
٩٠٠٠٠	»	داری
٧٠٠٠٠	»	بغدای
٧٥٠٠٠	»	توتون
٣٠٠٠	»	بال
٣٠٠٠	»	بالمومی
٦٠٠٠	»	مازی
٥٠٠٠	»	پلاموط
٤٦٢٠٠٠	یکون	

راس

٩٠٠٠٠	قیون
٥٠٠٠٠	کچی

موق . — وان ولایتنده مکس قضاسنك مرکزیدر.

واندن ٩٩ کیلو متره اوزاقده وطاغلق بر ناحیه داخلنده واقع اوله‌رق ٣٨٥٧ نفوسی ایله مسکوندر.

قضاسی ایچون مکس ماده‌سنه مراجعت اولنه.

« Méthymne »

مولوه . — جزایر بحرسفید ولایتنه مربوط مدللی آطه‌سنك منتهای شمالی ساحلنده ومدللیدن ٤٥ کیلو متره غرب شمالیده وآناطولی ساحلندن بش میل بحری اوزاقده واقعدر.

قصبهٔ مزبوره‌نك بولندیغی دکز کناری بازالت قیالرندن متشکل بر موقعدر.

مولوه قضاسی: اریسو وقالوش نامیله ایکی ناحیه‌یی و ٣٧١٣٧ نفوسی محتویدر.

داخل قضاده ٧٥ مکتب موجود اولوب بونلره مداوم شاکرد ٣٩١٩ نفردر.

قضاده ٢٧ جامع ٢ مسجد ١ تکه ٤٧ کلیسا ٤ مناستر ایکی قلعه ١٧

کوپری ١٢٦ چشمه ١٧ حمام ٢ اجزا خانه وبر حکومت قوناغی واردر.

بونلردن ماعدا ١٢٧ دکرمن ٧٣ باغ باصقیسی ٣ صابونخانه ٥ بویا کارخانه‌سی موجوددر.

موندوروس .- جزایر بحر سفید ولایتنده لمنی یه مربوط بر ناحیه‌در.

مویقواج .- (مرقویچ) قوصوه ولایتنده یکی بازار سنجاغنده قولاشین قضاسی ناحیه سیدر.

مهاجرین .- اطنه ولایت وسنجاغنده نواحی ملحقه‌دندر.

ناحیه‌سی قریم محاربه‌سی عقیبنده کلان مهاجرینك اسکانیله تأسس ایتمش اولدیغندن بو اسمله توسیم قلنمشدر. مرکز ناحیه یارصوات اسمنده بر قریه‌در.

مهامیه .- یاخود «مهومیه» سلانیك ولایتنده سیروز سنجاغنده رازلق قضاسنك مرکز اداره‌سیدر.

قصبهٔ مزبوره سیروزك ٢٨ ساعت شمال شرقیسنده اوله‌رق ابنیهٔ امیریه‌سی بر حکومت قوناغی وقشلهٔ همایون ایله خسته خانه وتلغرافخانه ومکتب صبیانیه‌سی واردر.

رازلق قضاسی ایچون رازلق ماده‌سنه مراجعت بیوریله.

میادین .- مستقل زور سنجاغنك قضاسی اولان عشاره قضاسنك نام دیکریدر.

میخائیل .- مخائل ماده‌سنه مراجعت اولنه.

میخال غازی .- خداوندکار ولایتنده ارطغرل سنجاغنده سکود قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در.

میخالیج .- «Miletopolis» خداوندکار ولایتنده بروسه سنجاغنه ملحق قضا مرکزی بر قصبه‌در.

مذکور صو صغیرلغی نهرینه قریب برتپه جکده مبنی لطیف الهوا بر موقع اولوب صنایع وتجارتی یولنده‌در.

قصبه‌ده ١٥٠٠ خانه وسکز طقوز بیك سکنه واردر. بونلرك قسم اعظمی اسلام متباقیسی روم و ارمنی وسائره‌در.

متعدد جوامع ودکاکین ومزارستان وایك چارشیسی واردر.

میخالیجده آثار عتیقه‌دن بر شیء کوریلمز چونکه لوپادیومك انشا آتنده مستعمل احجار وسائره اطراف قصبه‌ده موجود بلاد قدیمه‌دن نقل اولنمشدر.

اطرافی میوه اغاجلری و اوزوم باغلری ومزارلق ایله مستور اولدیغندن اوزاقدن شرقه مخصوص برشهر اولدیغنی اثبات ایدر.

خانه‌لری قرمزی و صاری ویا سیاهه بویانمشدر.

قضاسی ۸۱ قریه و ۳۶۰۰۰ نفوسی حاویدر.

اراضیسی منبت ومحصولدار اولوب حیوانات اهلیه‌سی چوقدر.

داخل قضاده بر رشدیه (میخالیچده) ومتعدد صبیان مکتبلری واردر.

میخالیچ قضاسنك نفوس موجوده‌سنك جنس ومقداری بروجه آتیدر:

یکون	اناث	ذکور	
۲۶۴۳۳	۱۲۵۱۹	۱۳۹۱۴	اسلام
۷۹۵۳	۳۷۹۴	۴۱۵۹	روم
۸۶۰	۴۵۱	۴۰۹	ارمنی
۵۸	۲۷	۳۱	پروتستان
۳۳	۱۸	۱۵	بلغار
۹۲	۴۱	۵۱	یهودی
۵۱	۳۰	۲۲۱	ملل سائره
۳۵۴۸۰	۱۶۸۸۰	۱۸۸۰۰	یکون

میخالیچ چایی. — «Rhindacus» بروسه ولایتنده جاری و مرمره دکزینه قاریشان برصویك اسمیدر.

مذکور چای باشلوجه درت بیوك صودن ترکب وتشکل ایتمشدر:

برنجیسی نیلوفر چاییدرکه کشیش طاغنك شمال اتکلرندن نبعان ایله بروسه اووه‌سنی اسقا وبروسه‌نك شمالندن جریان وبعده غربه طوغری توجه ایله صغیر قویروغی قریه‌سی جوارنده میخالیچ صوینه قاریشور.

بو نهر اورخان غازینك حرمی نیلوفر خاتونك یاپدیرمش اولدیغی کوپریدن طولایی نیلوفر اسمنی آلمشدر.

ایکنجیسی اطرانوس چایی اولوب دومانیچ طاغلرینك غربندن نبعان وطوشانلی خرمنجق اطرانوس قصبه‌لرندن بالمرور صول طرفدن یالان ایرمغی آله‌رق کرماستی قصبه‌سنك وسطندن و قره اوغلاق جوارندن مرور ایله ابولیوند کولنه آقار.

اوچنجیسی سماو چاییدرکه اسعدلر قریه‌سی جوارندن نبعان ایله شابخانه اکریکوز کره‌کی طاوشانلی سماو موقعلرندن کچه‌رك وسماو کولنی وجوده کتوره‌رك بیغادیج وبالیکسری جوارندن وکبسود و فرط ناحیه‌لرندن مرور ایله قره صو ایله بعدا اختلاط میخالیچ نهرینه برلشور.

دردنجیسی قره صواولوب مادراس طاغلرندن آت قیاسی طاغندن نبعان ایله شماله بالتوجه مانیاس کولنه واصل اولور وبعده مذکور کولدن چیقه‌رق وسماو چاییله برلشه‌رك میخالیچ صوینه قاریشور.

بعده میخالیچ نهری اولوباد قریه‌سی پیشکاهنده ابولیونت کولندن ظهور وآلدیغی صولرله کسب جسامت ایلیه‌رك

عربلر چفتلکی قریه‌سی اوکنده وسازلی قهوه نام محلده مرمره دکزینه دوکیلور.

میخالیج بوغازندن اوفاق واپورلر دخول ایله ۴۰ میل یوقارویه قدر کیدرك قصبه‌یه برچاریك مسافه‌ده کائن اسکله‌یه یناشمقده و میخالیچدن یوقاری صو صغیرلغه قدر دخی زورقچه‌لر وصاللر چیقمقده اولدیغی حالده اخیراً مجراسنك طولمسی یوزندن امد شد کوچك قایقلره منحصر اولمشدر.

اولوباد قریه‌سنده انشا اولنان کوپرینك آچیلور قپانور اولمسی بیوك قایقلرك ابولیوند کولنه دخولنه سبب اولیور.

میخالججق .— آنقره ولایت و لواسنه تابع بر قضادر.

قضای مزبوره شرقاً نعللو خان شمالاً بکبازاری جنوباً سیوری حصار غرباً خداوندکار ولایتنه ملحق اسکیشهر قضالریله محدوددر.

قضا مرکزی اولان قویوجق قصبه‌سی مرکز ولایته یکرمی بش ساعت بعد و مسافه‌ده واقعدر.

قویوجق ماده‌سنه نظر اولنه (ذیل).

قضانك ۱۶۸۵۲۰ دونم اراضیسی اولوب بو مقدارك اوچده بریسی مزروعدر. ۱۶۲۵ غنچه ۲۱۲۵ باغ ۲۶۸۵ چایر ۳۵۷۰ خانه ۵۶ قریه ۴۹ جامع ۴۰ مسجد ۴ مدرسه بر حکومت قوناغی بر تلغرافخانه بر بلدیه دائره‌سی ۶۰ مکتب ۵ قهوه‌خانه ۶۸ دکان ۲ چفتلك ۲ خان موجوددر.

نفوسی ۱۸ بیکی متجاوزدر.

شارصویی کرمیر الاطاغ نهرلرینه انضمام ایدرك اسکیشهر جهتنه سیلان و سقاریا نهرینه منصب اولان کوتاهیه نهری اراضیی اروا ایله و اهالی بوندن متنوع صورتده استفاده ایدر.

قضاده چام میشه قواق اشجارینی حاوی یکرمی درت ساعت دوره‌سنده بر اورمان موجود اولوب خداوندکار ولایتی داخلنده‌کی اسکیشهر اورمانلرینه التصاق ایلر.

میخالیججق قضاسنك مرکزی اولان قویوجق قصبه‌سنك بر بچق ساعت بعدنده یارقجی حمامی نامیله معروف قابلوجه‌ده صویی کوکرتلی اولدیغندن یل و ضیحه کبی امراضه نافعدر.

بوندن بشقه برده کیل معدنی اولوب سنوی دولت ۱۵۰۰۰ لیرا راده‌سنده بر رسم آلور.

برده کموش معدنی وار ایسه‌ده متروکدر.

محصولاتی: پرنج بغدای یولاف ارپه مصر داریسی قوم داری نحود بورچاق مرجمك سیسام پاموق الما ارمود کراز ویشنه شفتالو زردالی

و سائره‌دن عبارت اولوب سنوی
مقدارلری ۱۳۰۰۰۰ کیل بغدای
۶۰۰۰۰ آرپه ۳۵۰۰ صومتر
۲۰۰۰ قوم داری ۷۰۰ بورچاق
۵۰۰ نحود ۱۲۰۰۰۰ قیه پرنجدر.

حیواناتدن قضاده ۳۲۰۰ اوکوز
و مانده ۶۰ اسب ۶۰ استر ۴۰۰
مرکب ۱۵۰۰۰ قره صغیر اینکی ایله
۲۶۴۸۲ قیون ۵۰۸۷۸ کچی موجود
اولوب اغنامدن سنوی ۴۰۰۰۰ قیه
تفتیك ۲۵۰۰۰ قیه یپاغی ۱۴۰۰۰
قیه قیل استحصال ایدیلور.

معمولاتی بعض قراده اعمال اولنان
کلیم سجاده چوال هکبه‌کبی قالی‌سرای
قربه‌سنده نسج اولنان قرشهر تقلیدی
حالیلردن عبارتدر.

قضانك واردات سنویه‌سی ۳۰۰۲۹۱
غروش املاك وعقار وتمتعات ویرکوسی
۲۵۲۸۷۸ غروش معافیون اعشار
ولایتی واردر.

میر علی . — امرالی ماده‌سنه مراجعت اولنه.

میرکون . — امیرکون ماده‌سنه مراجعت اولنه.

میس . — قاستللو ریزو ماده‌سنه مراجعت اولنه.

میسیا . — «Mysie» آسیای غربینك تقسیمات عتیقه‌سندن بریدر.

روماليلر دورنده میزیا نامنی الان
قطعه استریمون ساحلندن آناطولیده
تأسیس مستعمره فکریله کلان میزیا
قبیله‌لرینك منشائنده اکتساب اولنان
قطعهٔ اراضینك برجزء صغیری ایدی.

سرخسك سفری وسیمرین وسیقتلرك
استیلاسی و تروواناك تأسسندن اول
توقریلرله متفقاً بوسفوردن اوروپایه
کچه‌رك تراسلری تحت اطاعته آلدقدن
صکره ایبونیا دکزینه وجنوبه طوغری
پهنه نهرینه قدر ایلرولیان میزیالیلرك
تشبثاتی حقنده‌کی هره‌دوتك فقره‌سی
مهاجرت اقوام عصرینه دائر بر فکر
مخصوص ویرمکه کفایت ایدر .

ایشته بو وجهله تراسدن آسیاده
توطن ایتمك اوزره عزیمت ایدن براهالی
آز زمان ظرفنده کسب قدرت وقوت
ایدرك کری‌یه عودت ایله ترك ایتمش
اولدقلری مملکتلری ضبط ایتمشلردرکه
بو حادثه تروا محاربه‌سندن چوق اول
وقوعه کلدی .

آسیایه کچن وتینیالیلر نامنی آلان
واستریمونیا نهری ساحلندن کلنلری
ایچون آرزوی مخصوصه‌لری موجبنجه
استریمونیالی دخی دینلان تراسلر
توقریلر ومیرتیالیلر معرفتیله کندی
مملکتلرندن طرد اولنمشلر ایدی .

اشبو میزیالیلر بیتی و آزقانیایه
صاحب اولدقلری کبی کشیش طاغنك
بالجمله مائله‌لری تحت تصرفلرنده ایدی
وقفی کوبی ایله بیزانس آراسنده

کائن بوغازه دخی اولوقت بوسفور دومیرنیا دینلور ایدی.

میشاذ.— سیواس ولایتنده قره حصار شرقی سنجاغنده قویلحصار قضاسنك مرکزاداره‌سیدر.

میلاس.— آیدین ولایتنك منتشا سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در.

موقعی کوللك اسکله‌سندن بش ساعت و مغله‌دن اون‌ایکی ساعت مسافه‌ده و مرتفع بر محلده ۳۷,۱۸ عرض شمالی ۲۵,۲۸ طول شرقیده واقعدر.

درون قصبه‌ده ٦٣٥ خانه ٥٦٣٧ اهالی واردر.

میلاس پك اسکی بر قصبه اولوب زمان‌قدیمده دخی بواسمله مسمی ایدی. مدت مدیده قاریه خطه‌سنك مرکزی اولدیغی حالده هالیقارناسنك فتحینه قدر حکمداران بوراده اقامت ایدرلرایدی.

شهرك اورته‌سنده کسمه طاشلردن معمول ۱۰:۲۰ متره ارتفاعنده بلوقلر موجود اولوب بو بلوقلر قاریا حکمدارانك سرای ومعابدی تملری اولمسی مظنوندر.

شهرك جنوبنده بر تپه اوزرنده بر بنای قدیم خرابه‌سی مشاهده اولنور بو بنا حقنده روایات چوق ایسه‌ده الك طوغریسی موزه‌لك مزارینه تقلیداً مزار اوله‌رق اعمال اولندیغی شبهه‌سزدر.

میلاس قضاسی: شمالاً چینه‌وسوکه شرقاً فعله جنوباً بودروم قضالری غرباً ماندالیا کورفزی و آچیقلرله محدوددر.

اهالیسی ۲۸۸۳۳ اولوب بونك ۲٦٥۲۸ مسلم وقصوری غیرمسلمدر.

کرمه و ماندالیا ناحیه‌لریله ۹٥ قریه‌دن مرکبدر.

اراضیسی تربیعاً ۱۸٦۳ کیلومتره اولوب بونك درتیوزی مزروع ایکی یوزی قابل‌زرع اولدیغی حالده متروك سکز یوز طقسان التیسی غیر قابل زراعت‌اوچیوز آلتمش‌بدیسی اورماندر.

قضاده میلاسك جهت غربیه‌سنده صو دره نامنده کبریت سودی مغنزی حاوی بر ایچمه صویی اولوب مسهل اولمغله اهالی اغستوس ایلرنده اجتماع ایدرلر.

میلاس‌قضاسنده ٥۳ جامع ۹ مسجد ۲۰ دکرمن ۱۱ یاغخانه ٦۹٦٥ خانه ٤۱۱ دکان ۹۷ مغازه ۲۱ قهوه ٥ خان ۲۰ فرون ٦۰ اوطه ٤ اسلام ۲ روم مکتبی.

حیوانات موجوده‌سی ۱۰۰ مانده ۲۰ جنوار ٦۰۰۰ اینك ۳٥۰۰ اوکوز ٥۹٦ دوه ۳۰۰۰ مرکب ٥۰۰ استر ۱٦۳۰ بارکیر ۲۷۱٦۸ کچی ٦۰٦۱۱ قیون و سائره‌در.

میلان. — قسطمونی ولایتی داخلنده ساحل بحر سیاهده میلان صویی منصبنده برقریه‌در.

میلان صویی. — «Hippius» بولی طاغندن بولی قصبه‌سنك اوچ فرسخ غربنده کائن بر نقطه‌دن ظهور و انجه شهرك ایکی فرسخ اوزاغنده میلان قریه‌سی قربنده بحر سیاهه قاریشور.

میلان عشیرتی. — وان ولایتی داخلنده حکاری سنجاغنده محمودیه قضاسنده ناحیه طرزنده اداره اولور برعشیرتدر.

میلوپوطمو. — کریدده رسمو سنجاغی قضاسیدر

میللو. — تکه سنجاغی نواحیسندندر.

میا طاغی. — سلانیك ولایتنده کوکیلی قضاسنك بر ناحیه‌سیدر. عباسیج و اعمالیله شهرتکیردر.

حرف النون

نائب . — ادرنه ولایتنك تكفور صاغی سنجاغنده بر ناحیه اولوب ۳۰ قدر قریه‌دن مركبدر.

نائم . — «Naïm» فلسطین قرای مندرسه سندن اولوب ازدره‌لون اووه‌سنده آندور یقیننده ایدی. مارتی نامنده‌كی مدقق بوراده بر شهر خرابه‌سی كشف ایتمشدر.

بو شهر لوقانك كتابنده مذكوردر. جناب یسوع بوراده بر كنجی بعدالوفات احیا ایلمش ایدی.

نابلس . — «Sichem» سیخم Néapolis نئاپولیس بیروت ولایتنده بلقا سنجاغنك مركز اداره‌سی اولان بر شهر اولوب جبل عیبال ایله جبل غارزیم واسطه‌سیله تشكل ایتمش اولان بر وادیده و ساماریدن ۲ فرسخ قدر بعد ومسافه‌ده واقعدر.

نهرالقارعه نامیله معروف اولان ماء جاری اللی فدان وسعتنده اراضی‌یی صولامقده‌در. نفس قصبه‌ده اون بیك قدر اهالی طرابلس وقدس معمولاتنه فائق صورتده صابون اعمالنه مخصوص یكرمی اوتوز قدر فابریقه ایله سیسام تعصیری ایچون ایكی معصره و اون اوچ عدد دكرمن واردر.

مظنهٔ كرامدن و اكابر مشایخین عظامدن علوم الهیه‌ده احاطهٔ كلیه‌سیله شهرتكیر اولان عبدالغنی النابلسی حضرتلری درون قصبه‌ده مدفون اولوب تربه‌سنك اطرافی حدائق وبساتین ایله مزین ومحاطدر.

سیخم بلاد قدیمهٔ كنعانیه‌دن اولوب توراتده مذكوردر.

حضرت ابراهیم علیه‌السلام عصرنده سیخمده بر ترهمنتین اورمانی موجود اولوب زمان یعقوب علیه‌السلامده هامور نام پرنس بو حوالیده حكمفرما ایدی‌كه بونك سیخم نامنده‌كی اوغلی نامنه قصبه تأسیس اولنمغله بو اسمله تسمیه قلندی.

عبرانیلرك فتحندن صكره سیخم افرایم ناحیه‌سنه عائد اولمق اوزره لاوی بر قصبه حالنی اكتساب ایلمشدر. و حضرت یوسفك نعشی اورایه نقل اولنمش ایدی.

سیخمینلرك حركات غیر لایقه‌لری اوزرینه حاكم عبیماق طرفندن شهر تخریب ایدلدی.

بوندن صكره‌كی وقایع عصر دواده عائد اوله‌رق كتب مقدسه‌ده مذكوردر.

حضرت سلیمانك وفاتندن صكره سیخمده اون عدد اسباط طرفندن بر مجلس عمومی تأسیس اولنمش ایدی.

حكومت اسرائیلیه‌نك برنجی حكمداری اولان یوربعام شهری تزیین و اعمار ایله اقامتنه تخصیص ایلمشدر.

ایرانیلر عصرنده سیخم سارمانیلرك مركز ملیسی اولمش وصرقوملر جبل عاریزمده برده معبد انشا ایلمشلرایدی.
بو معبد ایکی یوز سنه قدر حالی اوزره قالدقدن صکره ژازه ٔ رتقان معرفتیله هدم ایدلمشدر.
سیخم انجیلده سیخار نامیله ذکر اولنمشدر.
شهرك قربنده کائن بئر یعقوب نام قیونك یقیننده سامدیه طائفه‌سیله جناب یسوع مصاحبت ایلمش ایدی. امپراطور وسپاسیه‌ن بوراده فلادیا نئاپولیس نامیله بر تولوتی تأسیس ایتمش اولمغله اولنار بخدن اعتباراً شهرك اسکی اسمی یواش یواش اونودیله‌رق نئاپولیس دیو یاد اولنمغه باشلامش وعربلر بو نئاپولیس اسمنی نابلسه تحویل ایلمشلردر.
الحاصل نابلس اهل صلیب دورنده احراق اولنمش و ١٢٩٣ ده تکرار بنا واعمار قلنمش ایدی.
سیخان ایچون حوران ماده‌سنه مراجعت اولنه.

نادره. — خطهٔ یمانیه‌ده تعز سنجاغنك قعطبه قضاسنده بر ناحیه اسمیدر.

نارلی. — ادرمید کورفزی ساحلنده کائن بر محلات اسمیدر.

ناریك. — وان ولایت ولواسنده کواش قضاسی نواحیسندندر.

نازللی. — آیدن ولایت ولواسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب آیدن قصبه‌سندن شمندوفر خطی ایله بر ساعت اوزاقده وسطی بحردن ٨٦ متره یوکسك بر اووه‌ده ٣٧ درجه ٤٥ دقیقه عرض شمالی ٢٦ درجه ٣٢ دقیقه طول شرقیده ٥٩٦٠ نفوسی ١٤٦٤ اماکنی جامعدر.
قصبه‌یی شمندوفر خطی یوقاری واشاغی اعتباریله ایکی قسمه آییرمشدر.
نازللیده ٦ مدرسه ٨ مسجد ٤ جامع ٢ درکاه ١ یاغخانه ٢ صابونخانه ٢ حمام سکز اون قدر مکتب (بری رشدیه) ١٢٦٨ خانه ٦٢٥ دکان ٦٨ قهوه ٨ خان واردر.
نازللی انجیری غایت معتبر ومقبولدر.
نازللی قضاسی: شمالاً الاشهر واوده‌مش شرقاً بولدان وسرای کوی وطواس جنوباً طواس وبوز طغان قضالری غرباً نفس آیدین قضاسیله محدوددر.
اهالیسی ٦٢٤٧٥ نفوسی اولوب بونك (٢٢٥١٩) ی غیرمسلم متباقیسی اهل اسلامدر.
داللیجه آتچه قیوجق سلطانحصار قره‌جه‌صو ناحیه‌لریله ١٠٠ قریه‌یی جامعدر.
اراضیسی ٢٠٤٩ کیلومتره تربیعنده اولوب بونك ٢٠٠ کیلو متره‌سی اورمانلقدر.
مندرس نهری قضایی شرقدن غربه

طوغری شق ایده‌رك الدیغی تابعلرله ترلالر ومزرعه‌لر اسقا اولنورلر .

شمندوفر خطی مندرس بوینجه قضایی شق ایتمش اولدیغندن پك بیوك استفاده‌یی تأمین ایتمشدر .

قضا دائره‌سی سرابا آثار عتیقه وبلاد قدیمه خرابه‌لریله مملو اولدیغندن آدیم باشنه قیمتدار یادکاره تصادف اولنمقده‌در .

قدیم تیزا شهری که یونانیٔ شهیر استرابون بورانك مکاتبنده معلملك ایتمشدر . بو شهر ایله ماسترا رانیتوخ آفرووزیاس فاراسا توروپولیس خرابه‌لری قضا داخلنده‌در .

نارده صویی .- « آراقتوس » اوروپای عثمانی ایله یونانستان اراسنده قسماً خط فاصل اولان کوچك برصو اولوب ارنبودلق سلسله‌لرندن نبعان نارده کورفزینه منصب اولور .

ناسلیچ .- «لبسشته» «Lepsischta» «آناسلیچه» Anaséli'za مناستر ولایتنك سرفیجه سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه‌در .

موقعی مرکز لوانك غرب شمالنده و (   ) ساعت بعد و مسافه‌ده و اینجه قره صو وادیسنده و نهر مزبورك صاغ طرفنده اولوب غراموس سلسلهٔ مشهوره‌سی میللرینك اووه‌یه طوغری ایندکجه لطافت پیدا ایلدیکی اراضیده واقعدر .

کسریه ایله غره ینه اراسنده‌کی حادثهٔ کبیره ناسلیچدن مرور ایدر .

ناصره .- « Nazareth » فلسطین قصبات قدیمه و مشهوره‌سندن و بالخاصه انجیلده ذکری کثرتله مسبوق مواقع معروفه‌دن بریسیدر .

ملت مسیحیه‌یه نصارا نامی جناب یسوعك ناصره‌ده اقامتی جهتیله ویرلمشدر .

نالوت .- طرابلس غرب ولایتنده وجبل غربیه سنجاغنده قضا و مرکز قضانك اسمی‌در .

نالوت لوا مرکزینك ٢٥ ساعت غربنده واقعدر .

نامروان .- ارضروم ولایت و سنجاغنك طورطوم قضاسنده بر ناحیه‌در .

نبك .- سوریه ولایتنده شامه ملحق بر قضادر .

مرکز قضانك هواسی غایت لطیف وجبادتله مشهور و یوکسك برموقعده اولمغله شعرای عربك مدح و ثناسنه مظهر اولمشدر .

چول ایله معموره اراسنده و شام ایله تدمر بیننده‌کی طریقك کذرکاهنده و مرکز ولایته سکز ساعت مسافه‌ده واقعدر .

قضا برنجی درجه‌ده منبت ومحصولدار اولوب و جوز رویس شاطی شیخ علی جیرود رحیبه ضمیر معضیه قطیفه

عين‌التينه رأی‌عين بيرد نهرلريله اسقا اولنور.

داخل قضاده کائن معلولا مقاطعه‌سی غايت مشهور و معروفدر.

قضا مرکزينه بر ساعت اوزاقده ١٠ کيلومتره طول ٥ کيلومتره عرضنده غايت جسيم بر مملحه واردر که هر سنه انجماد طوز شام وحوالیسنی اداره‌يه کفايت ايدر.

زراعت و ملاحت پك ايلرويه کتورلمش اولمغله سنوی يارم مليون کيله‌يه قريب حبوبات يتشديريلور.

آثار عتيقه‌سی دخی چوقدر. هله معلولا مقاطعه‌سنك شمال شرقيسنده کائن يبرد قريه‌سی متعدد آثار عتيقه ايله مملودر.

معمولاتی احتياجات محليه‌يه کافی اولان عبا ايله بر نوع پاموق بزندن عبارتدر.

قضانك اهاليسی يتمش سکسان بيك رادەسنده‌در.

نجد.— احسا ماده‌سنه مراجعت اولنه.

نجف.— (— اشرف). ياخود مشهد علی.

نجف اشرف.— «ياخود مشهد علی» بغداد ولايتنك کربلا سنجاغنده حله‌نك سکز فرسخ جنوبنده و آلتی فرسخ دجله‌نك صاغ طرف ساحلندن بعيد برمسافه‌ده واقع کوچك بر قصبه‌در.

نجفك اهميتی درونده‌کی جامع شريف ايله قبر جناب مرتضی اولمق اوزره مروی بولنان تربهٔ لطيفه سببيله‌در.

شيعه مذهبی اربابی نجفی حد و تعريفدن زياده تقديس ايتدکلرندن جوار ممالکدن و ايران و هندستاندن بيله بورايه لاجل‌التبرك نقل اجساد اولنور.

نجف قراندن‌اوزاق صوسزوچيلاق بر چولده بولنديغندن يمك پشورمك وچماشور ييقامق ايچون مقتضی‌اولان صويی تحت‌التراب موجود اولان بر مجرادن کاور و ايچيله‌جك صو دخی اوچ ساعتلك بر مسافه‌دن مرکبلر واسطه‌سيله نقل اولنور.

اراضی قالکری و قومسالدر قصبه‌نك ديکر جهتنده غايت واسع ومنحط طوزايله مستور براووه‌واردر.

اهالينك بر قسمی سنی قسم‌ديکری شيعی المذهبدر.

نجفك‌منظره‌سی قدس‌شريفه بکزر و جامعی‌ده همان اولقدردر:

مشهد علينك (جامعك) قبه‌سنی نادرشاه بنا ايتمشدر.

قبه‌سی يالدزلی باقردن معمولدر و يالدزی غايت قالين و قبه مرتفع ايدوکندن شمشك شعاعاتی عکس‌انداز اولدقچه يدی سکز ميل اوزاقدن بر طوپ زرين شکلنی ارائه ايدر.

جامعك اتصالنده آچيق بر محل

موجود اولوب بوراده بعض اشیا فروخت اولنور.

جامعك اطرافی خدمه‌کانه مخصوص ابنیه‌لر ایله محاطدر.

نجیب. — سیواس ولایتنك طوقاد سنجاغنده مرکز ملحقاتندن بر ناحیه‌در.

نرجیکی. — بتلیس ولایتنك کنج سنجاغنده قلب قضاسنك مرکزی اتخاذ اولنمش بر قصبه‌در.

نخاخ. — ارضروم ولایت وسنجاغنده طورطوم قضاسنك مرکز اداره‌سی اولان بر قصبه‌جق اولوب ارضرومك ۵۰ کیلومتره شرق شمالیسنده و روس حدودندن ۱۱ کیلومتره کیریده‌در.

اونجی عصر میلادیده سرزده ظهور اولان اسیا محارباتنده قلعه‌سنك متانتی ایله کسب شهرت ایتمش ایدی.

نرکب. — ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنده کماخ قصبه‌سنك بر ناحیه‌سیدر.

نزیب. — حلب ولایتنده اورفه سنجاغنده بیره‌جك قصبه‌سنك بر ساعت اوزاغنده بلقیس شهری خرابه‌سنك سمت غربیسنده بر موقع مهم اولوب ایکی معرکهٔ عظیمه‌نك موقعیدر.

بریسی هجرتدن ۲۷۶ سنه اقدم ملوك ساسانیاندن شاپور ثانی ایله روما ایمپراطوری ایکنجی قوستاس بیننده دیکریده ۱۲۴۶ تاریخنده مصرلی ابراهیم پاشا ایله عساکر عثمانیه اراسنده وقوعبولمشدر نزیب قصبه‌سنده ۲۱۷۹ قدر اهالی موجوددر.

نسقادوس. — «نیسیروس» «پورفیروس» جزایر بحرسفیددن بریسی اولوب ساقز اطه‌سنك ایکی فرسخ شرقنده واقعدر.

استراپونه نظراً جزیره‌نك محیطی ۸۰ ستاددر.

بعضیلرك ادعاسنه کوره سیقلاد اطه‌لرندن و بر طاقلرینه نظراً دخی اسپورادن معدوددر.

مقدما اطه‌ده زحله مخصوص بر معبد موجود ایدی.

لیماندن عاری ایسه‌ده شمال ساحلنده بر کوچك کورفزی واردر.

شاعر یونانی هومر بو اطه‌دن بر آثارنده بحث ایتمشدر.

نشوه. — بصره ولایتنده قورنه قضاسی نواحیسندندر.

نصیبین. — « Nisibis » (Antiochia migdonic nesibis) دیاربکر ولایتنك ماردین سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبهٔ قدیمه‌در.

نصیبین پك اسکی بر شهر اولوب مزوبوتامیا قطعه‌سنده غایت مهم وقایع تاریخیه‌نك محل جریانی اولمشدر.

نصیبینده بعض آثار عتیقه الآن موجوددر. بوراده کاملاً خراب اولمش

بر طاق ظفر ایله روما طرز معماریسنده اوله رق اولدقجه محافظه اولنمش مربع الشکل بر معبد مشاهده اولنیور.

بو معبدیرلی خرستیانلرینك اعتقادینه نظراً نصیبینده اجرای آیین رهبانیه ایتمش اولان «سن ژاق» نامنه اوله رق دردنجی عصر میلادیده بنا اولنمش ایمش.

آنجق بو فرضیات شایان قبول دکلدر.

بو معبدك روماليلر طرفندن بنا اولنوب خرستیانلق بورالرده انتشار ایلدکده کلیسایه قلب وتحویل اولنمش اولدیغی زهابی دها طوغریدر.

بو معبدده زیر زمینده بیاض مرمردن مصنوع غایت کوزل محافظه اولنمش قپاغیله برلکده بر سارقوفاژ (لحد) موجوددر.

بونك براز اوته طرفنده الآن قائماً موضوع بر قاچ ستون واردرکه بونك اوچ دانه‌سی باشلقلری میدانده ونصفی انقاضی ایچنده کوملشدر.

براز دها اوته‌ده مرمردن معمول کول رنکنده کوملش بر بلوق مشاهده اولنورکه اوزرنده لاتین لسانیله محرر اولان یازیلردن انجق vicoria stadü...currus... کله‌لری اوقونه‌بیلمشدر.

نصیبین یونانیلر ورومالیلر عصرنده پك مهم بر شهر ایدی. موقعی سیدونیوس ویاخود صاعوقوراس دنیلان ومنبعی جوار طاغلرندن اخذ ایله کرکسیه قربنده فراته منصب اولان نهرك غربنده ایدی.

واسع وفوق‌الغایه محصولدار بر اووه ومارونیك مؤسس اولدیغی سلسله‌نك بر قاچ فرسخ جنوبنده تأسیس اولنمش ایدی.

نصیبین سلچوقیلر دورنده «An-tioche» نامنی اخذ ایله مزوپوتامیانك غربنده‌کی ولایاتدن مقیدونیانك مرکزی اتخاذ اولنمش ایدی.

مؤخراً تیغران ومتیربدانی دفعاتله مغلوب ایتدکدن صکره لوکوللوسه انتقال ایلدی.

ایمپراطور تراژان مزوپوتامیا ایله دجله‌نك اوته طرفنده کائن ممالکی روما ایمپراطورلغنه الحاق ایلدیکی اثناده بوراسی پارتلرك حکومتی اجزاسندن معدود ایدی.

(ژولین) ك خلفی اولان ژوین اسلافنك آثارنی آز زمان ظرفنده کاملاً محو وتخریب ایلدی. وپارت حکمداری شاپور ثانیدن نصیبین ایله بونك شرقنده کائن ممالکك ترکیله طلب مصالحه ایتمکله اولوجهله عقدصلحه موفق اولمشدر.

قصبه حال حاضرده بیك قدر نفوسی محتوی کوچك بر موقع اولوب اهالئ موجوده‌سی کرد وعربلرله بر قاچ یعقوبیدن عبارتدر.

شمدیکی موقعی اسکی بلده‌نك موقعی اوزرنده وشهره پك قریب بر محله‌دور.

یوللری غایت طار و غیر منتظم وقالدیرمسزدر.

ابنیه‌لری الچاق ومناسبتسز واصول انشالری غیرمنتظمدر.

زمین قاتلری طوغله وطاش دوشمه‌سندن عاریدر.

دیوارلری کرپیجدن وسقفلری اوت ایله مستور اولوب بونك اوزری قیلمش اوت ایله قاریشیق کثیف بر چامور طبقه‌سی ایله اورتولمشدرکه مذکور طبقه بنایی یاغموردن محافظه ایلر.

اهالینك باشلوجه مدار معیشتی حیوان بسلمك وزراعت ایلمکه منحصردر.

پرنج زراعتنه رغبت ایدنلری دخی واردر.

قضاسی ١٠٠ دن زیاده قریه وناحیه‌یی مشتملدر.

«Nally-Khan»

نعللو خان. — آنقره ولایت ولواسنده قضا مرکزی بر قصبه‌در.

شمدیکی قصبه‌نك موقعی پك اسکی بر شهردر.

بر نوع قدسیت استناد اولنان بو شهر قدیم غوردیوم نامیله معنون اوله‌رق متعاقباً بتینا و فریکیا داخلنده بولنمشدر.

غوردیوم اسکندر روماليلرك بیتنی قرالی علیهنه وقوعه کلان محاربات متوالیه‌لری اثناسنده خراب اولمغله اهالیسی طرفندن ترك ایدلمش ایدی.

بر آرالق قله‌ثون نامیله یرنده یکی شهر تأسیس اولندی و مؤخراً اسمی ژولیوپولیسه تحویل قلندی و اولوقت اناطولینك داخلندن بیتنی‌یه اخراج اولنان اشیای تجاریه ایچون دپو اتخاذ قلندی.

اصل غوردیوم خرابه‌لری شهرك برقاچ کیلومتره غرب جنوبیسنده واقعدر.

بو خرابه‌ده اطرافی چیلاق اراضی ایله محاط بر قاچ خانه ایله اوفاق تفك بر ایکی چام و میشه اغاجلری ایله محاطدر.

شمدیکی نعللو خان قصبه‌سی انقره‌یه یکرمی‌درت ساعت بعد و مسافه‌ده و درسعادت جاده‌سنده و ایکی طاغ اراسنده اولوب نعللو خان چایی اراضی و مزراعی و باغچه‌لرینی اسقا ایلر.

هواسی اولقدر ایو دکلسه‌ده اخیراً خارجدن جلب اولنان صو سایه‌سنده امراض بلدیه‌نك اوکی آلنه بیلمشدر.

اهالیسی ١٤٩١ کشیدر.

قضاسی: شمالاً قسطمونی ولایتنه ملحق کوینك شرقاً بکبازاری غرباً خداوندکار ولایتنه مربوط اسکی شهر جنوباً میخالیجق قضالریله محاط ومحدوددر.

اهالیسی بش آلتی یوزدن ماعداسی کاملاً مسلم اوله‌رق اون سکز بیك نفوسدن عبارتدر.

دونمدن عبارت اوله‌رق بونك یوز اوچ بیك اللی طقوزی مزروع ۱۲۰۸۰۰ دونمی غیرمزروع ۱۵۱۵ باغ ۱۲۶۷ باغچه ۲۱۵ طوتلق ٦۰ قریه ۳۰۳۸ خان بر حکومت قوناغی بر تلغرافخانه ۱۰۹ دکان ۱۱ قهوه‌خانه ۱۰ خان ۲ حمام ۱ چشمه ۳ شادروان ٤۰ جامع‌شریف ۲۷ مسجد ۲ تربه ۲ مدرسه ۲۵ صو دکرمنی ۱۰ پرنج دنیکی بر رشدیه مکتبی ٦٥ صبیان مکتبی ۸ فرون ۱ کره‌میدخانه ٦ کوپری ۱ ارمنی مکتبی ۱ کلیسا ۱ حبسخانه‌یی حاملدر.

سقاریا توابعندن اولان نعللو خان نهری قضایی صولار. آلا طاغ صویی اوزرنده ٥۰ متره طولنده برکوپری ایله ایمیر قریه‌سنده اون التیشر متره طولنده دیکر ایکی عدد کوپری دخی موجوددر.

باشلوجه محصولاتی: اربه بغدای ایزه یولاف پورچاق داری سیسام مرجك فیك آفیون پاموق پاتاتس حشخاش بقله فاصولیه حریر قوزه‌سی انواع میوه پرنجدن عبارتدر.

بر سنه ظرفنده ۱٥٤ بیك قیه پرنج ۲۲٥۰۰ استانبول کیله‌سی بغدای یوز یکرمی بیك اوزوم ۱۰٦۹ کیله سیسام ٤٥۰۰ آفیون ۷۳۱۰ پاموق ٤۰۰۰ قیه حشحاش حاصل اولور.

واردات

۲٥۹ ۳۹٤	املاك وتمتع ویرکوسی
۱٥ ۷٦۸	بدلات عسکریه
۳۰۷ ۳۸۸	اعشار
٤۳۲ ۲٥٤	اغنام
۱,۰٥۲,۷٦٦	یکون

نکریطه. — سلانیك ولایتنك سیروز سنجاغنده مرکزه ملحق بر ناحیه‌در. ناحیه مرکزی اولان قصبه ۳۹۲ خانه و ۱٥٥٦ اهالی‌یی مشتملدر.

نمرون. — اطنه ولایتنك مرسین سنجاغنده طرسوس قضاسی مضاقاتندن برناحیه‌در.

نمرود. — الیوم خرابه حالنده بر شهر اولوب فرنویچ رصدخانه‌سنه نظراً ۳٦ درجه عرض شمالی ٤۳ درجه ۲۷ دقیقه طول شرقیده دجله نهرینك صول طرفنده و نهره ایکی اوچ کیلومتره اوزاقده و ابو سلمانك صاغ یاقه‌سنه کذا عین مسافه‌ده و ابوسلمان (زاب‌کبیر) ایله دجله‌نك برلشدکاری محلده متشکل زاویه‌نك رأسنده واقعدر.

بو خرابه‌نك موصله اوزاقلغی ۹ و خورساباده مسافه‌سی ۱٥ فرسخدر (یکرمی‌بش فرسخ بر عرض درجه‌سی اعتبار اولنمشدر).

نواحی برغمه. — آیدین ولایتنك ازمیر سنجاغنده برغمه قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

مذكور ناحيه برغمه‌نك جهت جنو-
بيه‌سندن متشكل اوله‌رق شمالاً نفس
برغمه ناحيه‌سى شرقاً صومه قضاسى
جنوباً ايلجهٔ برغمه ناحيه‌سى غرباً ينه
برغمه ايله محدوددر.

قراى مشتمله‌سى ٣٧ پاره كويدر.

نفوس موجوده‌سى ١٤٠٤٦ اولوب
بونك يدى بيك اوتوز آلتيسى اناث يدى
بيك يوز اونى ذكوردن عبارتدر.

ناحيه مركزى قنق كوينه برچاريك
مسافه‌ده ٣٩ درجه ٢ دقيقه عرض
شماليده ٢٤ درجه ٥٤ دقيقه طول
شرقيده واقع ٦٦٤١ نفوس ٥٩٧
خانه‌يى مشتمل پوبراجق قريه‌سيدر.

نوردوز. — وان ولايتنك حكارى سنجاغنده برقضا اولوب
سنجاغك غرب شماليسنده واقعدر.

قضاى مزبوره شمالاً معمورة الحميد
و شمال شرقيدن الباق قضالرى شرق
جنوبيدن جوله‌مرك و غرباً چال قضا-
لرى و وان مركز سنجاغى ايله محدوددر

نوردوز قضاسى ايكى ناحيه ايله
سكسان قدر قريه‌يى جامعدر.

اهاليسى بيك ترك اونبر بيك كرد
اوچبيك نسطورى متباقيسى ملل سائره
اوله‌رق ١٧٦٠٠ نفوسدر.

مركز اداره‌سى مارانه اسمنده
كوچك برقصبه اولوب همان درت بشيوز
نفوسى مشتملدركه نفوس مزبوره كاملاً
نسطوريلردن عبارتدر؛

كردلر ميانده درتبيك نفوسلى
شيدان و بر قاچ بيك نفوسدن عبارت
ه‌لوانو عشائرى موجود اولوب بو
ايكيسى دخى هارطوشيس عشيرت
جسيمه‌سندن تشعب ايتمشلردر.

قضا پك آز طاغلقدر اورمانلرى يوق
كبيدر زراعت اولدقجه ايلرويه كتورلمشدر
باشلوجه محصولى آرپه بغداى كتان
اولوب كليتلى اوكوز و اينك و قيون
و كچى دخى بسلنور.

نوره‌قوب. — سلانيك ولايتنك سيروز سنجاغنده
قضا مركزى اولوب سيروزك شمال
شرقيسنده واون آلتى ساعت بعد
ومسافه‌ده كوزل بر واديده مبنى باغ
وباغچه‌لرله محاطدر.

نفس قصبه يكرمى محله‌يه تقسيم
اولنوب ٥٦٣٦ نفوس و ١٤٣٤
خانه‌يى ٥٩٨ دكانى ٢١ خانى شاملدر.

قصبه‌ده اون ايكى جامع شريف
يدى دركاه ايكى كليسا يديسى اسلام
ايكيسى غير مسلم مكاتب ايله برحكومت
قوناغى برقشلهٔ همايونى ايكى خسته‌خانه
برجبخانه وبردبوى واردر.

قضاسى ولايتك شمال شرقيسنده
و شرق روم ايلى حدودنده اولوب
قره‌صو نهريله اروا واسقا اولنور.

مشهور دوسباط طاغلرينك پايه
وشعباتى قضايه قدر ايتمشدر.

اراضيسى منبت ومحصولدار اوله‌رق
حنطه شعير علف چاودار مصر حبو-

بات و سائره وتوتون و الما وآرمود وسائر میوه‌لرله سبزه‌لر حاصل اولور.

توتونلری پك نفیس اولوب سنوی اون بیك لیرا قدر برتجارت براقیورلر.

شرابجیلق وایپکجیلك تجارتی دخی وارایسه‌ده اولقدر اهمیتلی دکلدر.

داخل قضاده بشیوز قدر ال دستکاهی موجوداولوب سنوی تخمیناً اون بیك طوپ مقداری، پاموق بزی نسج اولنه‌رق هر طوپی ۱۲ غروشدن ۲۰ غروشه قدر صاتیلور.

اون بیك آرشون عبا ودرتبیك مترو کبه اعمال اولنه‌رق عبانك هر آرشونی بشدن اون غروشه وکبه‌نك هر متروسی ۳۰ : ٤٠ غروشه قدر فروخت اولنمقده‌در.

کذا سنوی ۳۰۰۰۰ قدر دستکاه طراغی اعمال اولنه‌رق هری ایکی غروشدن سکز غروشه قدر صاتیلور.

اشبو منسوجاتك قسم اعظمی خارجه کوندریلوب بر قسم جزئیسی داخل ولایتده صرف و استهلاك ایدیلور.

قضا داخلنده سنه‌ده اوج دفعه پنایر کشاد اولنور: بری اغستوسك یکرمی بشنجی کونی کشاد اولنه‌رق قصبه‌نك درون و خارجنده اون بش کونه قدر دوام ایدر. بوپنایرده سکز بیك لیرالق قدر بر تجارت حاصل اولنور. ایکنجیسی حرالیس پنایری درکه قصبه‌یه آلتی ساعت مسافه‌سی واردر بو پنایر تشرین اولك سکزنده کشاد اولنوب برهفته سورر واوچبیك لیرالق بر اخذ و اعطا وقوعبولور. اوچنجیسی لوزه‌فویه اون ایکی ساعت مسافه‌ده دره پنایری درکه تشرین اولك یکرمی آلتیسنده باشلایوب درت کون دوام ایدرك بیك بشیوز لیرالق اخذ واعطا وقوعبولور.

نوقصه. — مناستر ولایت وسنجاغنك فلونیا قضاسنه ملحق برناحیه‌سیدر.

قضا مرکزی اولان فیلورنیایه ایکی بچق ساعت قدر اوزاقدر.

مذکورناحیه مرکزنده یوز یکرمی قدر خانه واردر.

نوشهر. — قونیه ولایتنك نیکده سنجاغنده قضامرکزی برمهم قصبه‌در.

مذکور قصبه قونیه‌نك جانب شرقیسنده صوبی و باغچه‌سی چوق خانه‌لری کارکیر ومنتظم اب و هواسی لطیف و منظره‌سی دلنشین اولوب داخل ولایتده کائن قصبات وبلداتك الك مشهورلرندندر.

اهالیسی علی الاکثر روم وتجارتله مشغول اوله‌رق ثروت محلیه‌سی سائر بلدانه قیاس ایتمیه‌جك درجه‌ده‌در. چارشو وبازارلری دخی مکملدر.

صدر اسبق مشهور ابراهیم پاشا بوشهرده برجامع بنا ایتمشدرکه الحق شهره زینتبخش اولور.

جامعك رسم وشکلی درسعادتده‌کی سلطان سلیم جامعنه مشابهدر.

مشارالیه ابراهیم پاشا برده عمارت ومدرسه‌سی وسائر خیرات و حسناتی دخی واردر.

قصبه جوارنده کائن برآلچی‌طاشی معدنی اولوب بومعدن ابنیه وسائره‌ده استعمال اولنور.

قصبه‌نك اصل اسمی نیسسا اولوب نوشهر اسمی عثمانلیلر طرفندن وضع اولنمشدر.

قضاسی ۳۸ قریه‌دن مرکب اولوب ۳۸۱۹۱ نفوسی شاملدر.

نفوس مزبوره‌نك ۲۹۱۴۰ ی اسلام، ۸۵۲۸ ی روم و ۴۶۸ ی ارمنیدر.

قضاده عموماً ۷۴۸۹ خانه ۳۵ قریه ۱۶ محله ٥٤ مکتب ۲ مدرسه ٦ مسجد ٥٧ جامع ۳٥ دکرمن ۱ فرون ٥ خان ٤ قهوه ٤۱ دکان ٤۳٦۱ خانه. ونفس قصبه‌ده ۲۲ جامع ۸ مدرسه ۱ مسجد ۹ دکرمن ۲ حمام ۹ فرون ۹ خان ۲۱ قهوه ۱۰٥۰ دکان ۳٤۰۱ خانه موجوددر.

قضاده سنوی ۱۰۰۰ کیله نحود ٥۰۰۰۰ کیله چودار ۷۰۰۰۰ کیله آربه ۷۰۰۰۰ کیله بغدای ٤۰۰۰ کیله فاصولیه ٥۰۰ کیله بورجاق ٥۰۰ کیله فیك چیقار.

حیواناتدن قضاده ۱۳۰۰ اینك ٦٤ مانده ۷۲۱ اوکوز ۲٥٤ دوه ۱٦۰ مرکب ۳۱ استر ۲۹٥ بارکیر ٤۰۰۰۰ قیون ۱۰۰۰۰ کچی درت بشیوز عربه واردر.

نوه‌برده. – «Novaberda» « Novobrdo » سینیچه ایرمنی اوزرنده اسکوب قراسندندر.

نوه‌سیل. – « Novoselo » بوسنه ولایتنده بهکه سنجاغنده برقصبه‌در.

نوه‌سین. – هرسك قطعه‌سنده نارانتا توابعندن عین اسمده‌کی نهر اوزرنده بر بلده‌نك اسمیدر.

نوین. – «Novi» بوسنه قطعه‌سنده بهکه نواحیسندن برینك مرکزی اولوب سنا واونا صولرینك ملتقاسنده‌در.

نهر ابراهیم. – سوریه انهارندن بریسنك اسمیدر.

نهرالعاصی. – عاص نهری ماده‌سنه مراجعت اولنه.

نهرالمقلوب. – نهر العاصی‌یه مراجعت اولنه.

نهر فرات . — فرات مادهسنه مراجعت اولنه .

نهر مرايح . — مريج مادهسنه مراجعت اولنه .

نهم . — يمن ولايتنده صنعايه ملحق نواحيدن بريسيدر .

نيعاديس . — يانيه قرای مشهوره سندندر .

نيف . — آيدين ولايتنك ازمير لواسنده ناحيه مركزى اولوب ازميرك شرقنده ودرت ساعت بعد ومسافهده ٣٨ درجه ٢٦ دقيقه عرض شمالى ٢٥ درجه ٨ دقيقه طول شرقيده ٢٦٠٠ نفوسى ٨٢٥ اماكنى جامعدر .

نيف ناحيهسى : ازمير قضاسنك جهت شرقيهسندن عبارت اولهرق شمالاً مغنيسا شرقاً قصبه جنوباً بايندر غرباً ازمير قضالريله محدوددر .

١٦٦٩٧ نفوسى و ٣٦ پاره قرايى محتويدر .

نيف چايى . — كديز نهرى توابعندن اولوب مغنيسا ايله آتالا اراسنده نهره ملاقى اولور .

نيف طاغى . — «Olympe de phrygie» صاروخان سنجاغى داخلنده بر طاغدر .

نيقوطين . — سلانيك ولايتنده نيكوش قراسندندر .

نيقوديم . — ولايت مزبورهده كوپريلى قراسندندر .

نيكبولى . — « Nicopolis ad istrim » بلغارستانده مواقع مهمۀ عسكريهدن اولوب طونه نهرى كنارنده وطونهيه منصب اولان اوصما صويى ملتقاسنده ١٠٠٠٠ نفوسى حاويدر .

بعض مورخينه كوره نيقوبوليس استرم شهر قديمى بلغارستانده كائن طرنوى شهرينه اوچ ساعت بعد ومسافهده كائن واسكى نيقوبوليس دنيلان محلده اولمسى مظنوندر .

نيكسار . — « Néocesaria » سيواس ولايتنده طوقاد سنجاغى داخلنده قضا مركزى بر قصبهدر .

قصبۀ مزبوره كلكيت ايرمغك شرق ساحلندن بش كيلومتره اوزاقده طوقادك ٤٤ كيلومتره غرب شماليسنده اولوب طوقات ايله اراسنده ساحل بحرسياهده كائن اونيهيه منتهى ايكنجى صنفدن بر شوسه موجوددر . درت بيك نفوسى حاويدركه بونك اوچيبكى اسلامدر .

١٠ جامع شريف ٦ مكتب وبونلره مداوم شاكردانك عددى ٣٧٠ در .

نيكسار هرنقدر طوقادك شمالنده ايسهده سطح بحردن ارتفاعى ٣٦٠ مترهدن زياده اولمديغندن غايت لطيف بر اقليمه مالكدر .

قصبهيه حاكم بولنان بر تپهنك

اوزرنده واقع قرن وسطی اصولی اوزره بنا اولنمش اولان قلعه‌سی بو کون خرابه حالنده‌در.

نیکسارده روما دورینه عائد بر خیلی آثار کوریلیور.

نئوسزاره‌نك تیبرك اثر بناسی اولدیغی پلین نام ذات طرفندن مذکوردر.

کلکیت چایی اوزرنده ٦ : ٧ یوز متره امتدادنده بولنان کوپرینك ایاقلری الیوم مشهوددر.

نیکسار سلجوقیلرك فتوحاتیله برابر شرق ایمپراطورلغی اداره‌سندن چیقد.یغنده نیکسار نامنی آلمشدر.

عثمانلولره انتقالی ١٣٩٧ تاریخ میلادیسیدر.

قضاسی: طوقاد سنجاغنك شرق شمالیسنده اوله‌رق ٩ ناحیه ٨٠ قدر قریه‌یه تقسیم اولنمشدر.

اهالیسی اون آلتی بیك اسلام اوچ بیکی ارمنی قصوری ملل سائره اوله‌رق یکرمی بیك طقوز یوز نفوسدن عبارتدر.

اراضیسی متقدمینك فاناره دیدکاری والیوم طاش اووه نامی ویریلان مشهور اووه اولوب غایت کثیر بغدای آرپه شراب زیتون یاغی حاصل اولدیغی کبی جویز کستانه انجیر زیتون آغاجلری عادتا اورمان حالنی المشدر.

نیکده. — قادینا « Cadyna » قونیه ولایتنده نیکده سنجاغنك مرکز اداره‌سی اولوب قونیه‌نك ٢٣٢ کیلومتره شرقنده‌در.

نیکده یکدیکری فوقنده اولمق ویربرندن غایت لطیف باغچه‌لرله آیرلمق اوزره اوچ محله‌یه منقسمدر.

اشته یکدیکری اوزرینه موضوع اولان محلات ثلاثه غایت کوزل بر یایلانك اوزرنده مؤسس بر آمفتیاتر حالنی اخذ ایتمشدر.

محلات ثلاثهٔ مسروده قیاباشی، شهر آلتی، تپه‌ویرانهناملریله مشهوردرلر.

خانه‌لری طاشدن واصول جدیده اوزره اولوب برر قاتلیدرلر.

خانه‌لر بغچه‌لرله محاط وبغچه‌لر ارا.سنده جوار طاغلردن سیلان ایدن دره‌جکلرله ریاندرلر.

شهرك اطرافی ١٤٦٠ تاریخنده قرمان والیسی اولان وزرای فاتحدن اسحق پاشانك اثر بناسی اولان بر سور ایله احاطه اولنمش واستحکاماتی بوکون کاملاً منهدمدر.

نیکده‌نك صنایع معماریه‌سی حیر.تبخش متأخرین اولان بر چوق مبانی واردر. از جمله ١٦٢٠ ده ارتحال ایدن ایران پرنسسلرندن فاطمه خانمك تربه‌سی وبعض مدرسه‌لر وسلجوقی دورینه عائد ابنیه‌لر عرب و عجم طرز معماریسنك بدایعندندرلر.

نیکده‌ده بیوك وکوچك ٨٤ جامع

٣٦ مدرسه ١ کتبخانه ٦ حمام ٢ کلیسا ٤ هوتل واردر.

نیکده سنجاغی : قونیه ولایتنك منتهای شرقیسنده شمالاً آنقره ولایتی جنوباً وشرقاً اطنه ولایتی غرباً قونیه سنجاغی ایله احاطه وتحدید اولنمشدر.

اهالیسی : ١٩٣,٠٠٠ نفوسدن عبارت اولوب بونك یوز یتمش درت بیك یوز آلتمش سکزی اسلام اون سکز بیکی روم یدییوز اللی اوچی ارمنی اوتوز سکزی پروتستان قرق بری یهودیدر.

مکاتب سنجاقده ٢٣ قدر مکاتب ومدارس موجوددر.

اسلام

١٢٠٠٠ شاکرد		٢	اعدادیه
١٢٠ طالبات		١	رشدیه
		٢٦	ابتدائیه
		١	اناث

روم

٢٥٦	«	١	اركك
١٢٥	«	١	اناث

ارمنی

٧٠		١	اركك
١٧٨١		٣٣	یکون

اقلیم : اطنه حدودنده بعض بطاقلقلی محللر مستثنا اوله‌رق سنجاغك اقلیمی عمومیتله صاغلام ولطیفدر.

ایام صیفده صجاغی سانتیغراد حسابیله + ٣٠ درجه‌یی تجاوز ایتمدیکی کبی سمت جبالده ـ ٥ درجه‌دن اشاغی اینمز طوپراغك قوت وبرکتنه نظراً محصولی پك کیریده‌در.

اصول زراعت اسکی طرز اوزره‌در.

باشلوجه محصولاتی حبوبات افیون پاموقدر.

حیوانات اهلیه‌سی دخی درجهٔ کفایه‌ده‌در.

قیون صایمندن سنوی دولت یالکز بو سنجاقدن ٢٥٠٠٠ لیره اخذ ایدر.

سنجاغك جهت جنوبیه‌سنده واطنه ولایتی حدودنده کائن بلغار طاغنده قورشون ایله قاریشیق التون وکمش جوهری استحصال اولنان مشهور بر معدن واردر.

بوندن مقدم اخراجاته بش قیه آلتون و ٨ : ٩ یوز قیه کمش و ١٠٠ بیك قیه قورشون استخراج اولنور ایدی.

اولزماندن اعتباراً اخراجات ١٠ قیه آلتون و ١,٥٠٠ قیه کمش و ٢٠٠,٠٠٠ قیه قورشونه قدر چیقارلمشدر.

بوکا قریب اولان وبره‌کتلو معدن دنیلان معدنلره دخی سنوی ٢٠٠٠٠ قیه قورشون چیقاریلور.

نیکده‌یه بش کیلو متره مسافه‌ده کائن مرمر اوجاقلرندن سیاه مائی بیاض

مرمر چیقاریله‌رق نقلیاتك صعوبتی جهتیله یالکز صرفیات محلیه‌ده استعمال اولنمقده‌در.

سنجاغك اعمالاتی معمولات نسجیه‌یه منحصردر.

ادخالاتی اوروپا امتعه‌سی شکر قهوه صابون واخراجاتی افیون صابون زخیره تفتیك کبی شیلردر.

سنوی اخراجات ایله ادخالات مجموعی ۹۰۰۰۰۰ لیره‌یه بالغ اولور.

نیکوب .– نیکبولی‌یه مراجعت اولنه.

نیل مبارك .– دنیانك انهار عظیمه‌سندن بری اولوب افریقا قطعه‌سنك وسط شرقیسنی احیا واروا ایدن بیوك بر صویك اسمیدر.

بونهر وسطی افریقانك بیوك کوللری اولان واونیاموئزی وکه‌نیا وکلیمانجارو طاغلرینك صولریله حاصل اولمش بولنان ویقتوریانیانزا کوللرندن ظهور ایدر.

مذکور کوللر سطح بحردن ۱۰۰۰ متره مرتفع بریایلا اوزرنده واقعدرلر.

ویقتوریا کولندن ماژی‌نامیله ظهور وغرب شماله جریان ومجراسنده ریپان ومورشیسون اسمنده ایکی شلاله تشکیل ایتدکدن صکره آلبرتنانزا کولنه دخول ایلر.

مذکور کوللرك شمالندن غایت جسیم بر مجرا حالنده چیقه‌رق وسطی یایلانك نو کولنك بولندیغی شمالی مائله‌سنه قدر اراضیٔ مرتفعه اراسنده سرعتلی اوله‌رق جاری اولور.

محل مذکورده صاغدن ساباتوصولدن بحرالغزال نام صولری اخذ ایتدکدنصکره بحرالابیض نامنی آلیر.

اصل نیل اسمنی آلدقدن صکره شماله طوغری جریان وبر چوق صولر ایله کسب جسامت ایدرك سودان مصرینك مرکزی اولان خرطوم قصبه‌سندن مرور ایدر.

خرطومدنصکره حبشستان طاغلرندن ظهور ایله تانا کولنی بعدالقطع نیلك مهم بر شعبه‌سنی حاصل ایدن نیل ارزق یعنی مائی نیل ودها اشاغیده ینه جنسدن اقان وبر چوق صولرله کسب جسامت ایدن آتباره یاخود تقاضا چاینی اخذ ایدر.

آتباره صویی نیلك صوك تابعی اولوب بونی آلدقدن صکره غایت طار طاشلقلر وقیالقلر اراسنه صقیشه‌رق وبالتدریج کسب سرعت ایدرك متعدد شلاله‌لردن آتلامغه مجبور اولور. وبرنجی شلاله‌ده ومصر ایله اسوان اراسنده غرب جبالی‌یه طوغری بر انحنا پیدا ایتدیکی حالده براز صکره ینه استقامت اصلیه‌سنی اخذ ایلر.

بوراده نهرك عرضی ۱۲۰۰ مترهدر. بعده مجرای بیلانقاوی بر وضعیت اخذ وغایت منبت بر اراضیدن مرور ایدرك اولوجهله مصرك مرکز حکومتی اولان قاهره‌یه واصل اولور.

شهر مذکورده نهرك کنیشلکی ۶۰۰ مترهدر.

قاهره دلتانك رأسنده اولوب بورادن اعتباراً دمياط ورشيد نامليله باشلوجه ایکی مهم قوله افراز اولنور.

دلتا مصرك الك منبت محلی اولوب بحرسفید ایله محاط بولنان قسمی ماریوط منزله بورلوس نامنده ذکر ایله مناسبتده بولنان اوچ کولی حاویدر.

نيلك سائر تفصيلاتی ایچون مصر ماده‌سنه دخی مراجعت اولنه.

نيلك طول مجراسی ۶۳۰۰ کیلو مترهدر.

نیل اسمنده بغداد ولایتنده حله سنجاغنده برده ناحیه واردر.

حرف الواو

وادی العجم .- سوریه ولایتنك شام شریف سنجاغنده بر قضادر.

مذكور قضا شامشریفك سمت جنوبیسنده اولوب اعوج وبرده نهرلری ایله اسقا وارروا اولنور. زراعتی غایت ایودر قوتلی بر طوپراغه مالك اولدیغندن اهالیسنك مدار معیشتی زراعت یولنده ارامىلری مجبوریدر.

بناءً علیه یاغجیلق صنعتی مترقیدر علی الخصوص شامك مشهور ولذیذ اولان اوزومی بو قضانك داریا نامنده‌كی قریه‌سنده یتشدیریلور.

مزروعات فیض وبركتك حكمفرما اولدیغی سنه‌لرده سنوی مقداری ایكی بچق میلیون استانبول كیله‌سی قدر اولور.

قضانك نفوسی یتمش سكسان بیك راده‌سنه وارر.

حاوی اولدیغی قرا ٨٦ در.

مركز اداره اولان قطنا قصبه‌سی مقرولایته ١٦ كیلومتره بعد ومسافه‌ده اولوب شام ایله اراسنده بر عربه یولی واردر.

وادی الشرقی / **وادی الغربی** } بو ایكی اسم طرابلس غرب ولایتنك فزان سنجاغنده برر ناحیه تشكیل ایدرلر.

وادی عتبه .- كذا ولایت ولوای مذكورك بر ناحیه‌سیدر.

وادی العقیق .- مدینهٔ منوره دره‌لرندن بریسنك اسمیدر.

مذكور وادی قصر مراحل موقعندن بقیعه وزغابه منزلندن قصر منبوره قدر امتداد ایلر.

عقیق دره‌سی حجاز وادیلرینك الك جسیمی اولوب طائفدن بدأ ایدرك مدینهٔ منوره‌دن بالمرور بحراحمره ملاقی اولور.

وادی عقیقك اسم قدیمی وار ایسه‌ده رنكنك قرمزی اولمسی سبب تسمیه‌سی اولدیغی ملحوظدر.

نبی آخرالزمان (صلعم) افندمز حضرتلری وادی عقیق معاطقهٔ حضرت بلال حبشی‌یه احسان بیورمش ایدی. وفات فاروقده متروك بر حالده بولنمغله جناب فاروق اعظم ای بلال اعمار ایتمیه‌جكسن اخرینه اقطاع ایده‌یم دیمش ومخالف بر جواب آلدیغنده بر قسمنی عهدهٔ بلالده براقوب سائر محلنی بشقه‌سنه ویرمش ایدی.

اوائل دور اسلامده وادی عقیقك فضل ومزیتی و لطافتی تقدیر اولنه‌رق حقنده نیجه نیجه شعرا ثنا خوان اولمش

وطرف عالئ نبویدن تقدیر قیمت ومزیتی خصوصنده بر چوق احادیث روایت اولنمقده بولنمشدر.

وادئ بطحان. — بو وادی محلات مدینه‌نك اورته‌سنده اولوب صویی حرهٔ یمانیه طرفندن آقه‌رق جفاف دنیلان موقعه بعده بنی حطمه صحراسنه کیدر وبورادن دونوب رغابه اچقلرینه قدر دوام ایلر.

بو وادی مدینهٔ منوره‌نك یدی میل اوزاغنده واقع حلائتین‌دن بدأ ایله مسجد قبانك جهت شرقیه‌سنده بولنان جفاف دره‌سنه منتهی اولورکه مبدئی ساجشونیه قربنده و منتهای مساجد فتحك جانب غربیسنده اوله‌رق مصلای عیدك طرف قبلیسنده‌کی رانوناء دره‌سیله برلشور.

وادئ رانوناء. — بو دره‌دخی مدینهٔ منوره وادیلرندن اولوب رانون نامیله معروفدر.

بو دره‌نك سیلی جبل عیرك جهت یمانیسنده واقع مقمن طاغندن و حرهٔ شرقیه‌ده واقع حیرش جبالندن نزول ایدوب قرین الضرطه دینلان واورادن عبدالله بن عمر بن عثمانك سدعنتر نامیله متعارف اولان سدینه وبورادنده صفاصف منزلنه اوغرایوب عصبه موقعندن مرور وقبا قریه‌سنك صاغ جهتندن عبور ایدرك حوسایه و بعده بطن وادئ حصب دینلان یره آقار.

بوراده ذی حصب و صره طرفلرندن وارد اولان سیله برلشوب ذی صلب طریقیله بنی بیاضه حوضی قعرندن کچه‌رك ایکی‌یه انقسام ایله بر قسمی بنی بیاضه یوردنده بولنان بئر چشمه وبو طریقله وادی بطحانه آقار.

قسم دیکری ایسه طوغریدن طوغری‌یه وادئ بطحانه جریان ایلر.

وادئ قناة. — اودیهٔ مدینه‌دن بریسی اولوب بونك نام قدیمی شظاة ایدی.

تبع حمیری بونك مجراسنه قوندقده «بوراسی قناة الارضدر» دیمسیله او اسمله یاد اولنمشدر.

وادئ قناتك مبدئی طائف اولوب طوغریجه ارخصیه طاغلری آراسندن مزقرة الکدره سیلان بورادن بئر معاویه‌یه بعده قدوم یعنی احد شهدای موقعندن کچه‌رك زغابه صحراسنده انهار سائره سیلابنك برلشدیکی محله جریان ایلر. بووادی وادئ عقیقدن صکره مدینه دره‌لرینك اك بیوکیدر.

وادئ مذنیب. — بطحان دره‌سنك برشعبه‌سیدر.

وادئ مهزور. — مدینه بستانلرینی اروا ایدر.

وادئ القرا. — نام دیکر وادی القرخ و دار القری. بین الحرین منازل حجدن اولوب

تخلیتندن اون بش ساعتدر. مقدما معمور ایدی بر متین قلعه ایله حمام ومسجد و بستانلری وار ایدی . طاغ آراسی و صویی آزدر .

مسجدك محرابنده تکلم ایدن بر قوزینك عظمی آصیلمش ایمش حضرت فخر کائنات مسجدده نماز قیلمشدر. بنی کلب قبیله‌سنك مکانلری اولان عتیق صحراسی دخی بوراده‌در.

طاعونك مدینه‌یه عدم دخولی سوزی بورادن معتبردر.

وادیٔ فاطمه . — مکهٔ معظمه قرای مجاوره‌سندن اولوب مکه‌یه بش آلتی ساعت مسافه‌ده واقعدر.

برقاچ محصولدار باغچه‌سی چندپاره قریه‌سی و اوتوز قدر میاه جاریه‌سی واردرکه ایچلرنده ماء هنیئه دینلان صو غایت لطیف و خفیف و سهیل الهضمدر.

میاه مذکوره‌نك اطرافنده یتشدرلمش اولان بغچه‌لرده قاون قارپوز وسبزهٔ متنوعه ایله خورما وقنا کبی شیلر حصوله کلمکده ومجرالری واسع اولان صولرده کلیتلو سلوك بولندیغندن صیدینی اعتیاد ایدن قرای متجاوره اهالیسی طوتدقلری سلوکلری مکه‌یه کتوروب صاتارلر.

وادیه . — قدس شریف سنجاغنده بر ناحیه‌در.

واردار . — ٣٦٠ کیلو متره سلانیك کورفزینه دوکیلان بربیوك نهرك اسمی‌در .

مذکور نهر شار طاغنك قالقاندلن قضاسی داخلنده کائن غوستوار ناحیه‌سنك بریچق ساعت مسافه‌سنده‌بولنان ویرطون قریه‌سنده‌کی اتکلرندن نبعان ایدر .

منبعی جهتنده کرچه صویی غایت ضعیف ایسه‌ده آشاغی ایندکچه اطرافدن آلدیغی صولرك کثرتی جهتیله اشاغیلرده صویی فوق‌العاده تزاید ایلر .

نهر مذکور قالقاندلنك برقاچ ساعت مسافه‌سنده حسین پاشا قریه‌سنده قره‌طوه قضاسندن کلان طوسقه نهری ایله فجانیك طریقیله پرشتنه قضالرندن کلان لپانچه ایرمقلرنی اخذ ایدر. وبعده اسکوبدن مرور ایلر.

اسکوبدن چیقدقدن صکره مارقو سردوظلنجه ایختنه دره‌لرنی آلوب کوپریلیدن مرور ایدر.

کوپریلیدن صکره دخی منصبه‌قدر طوپالقه بانوم قره‌صو نهرلرنی ومنصبی جوارنده قره آزماق دره‌سنی اخذ ایدر.

واردار . — سلانیك ولایتنده مرکزه مربوط بر ناحیه‌نك اسمی در.

وارطو . — بتلیس ولایتنده موش سنجاغنده بر قضادر.

مرکز قضا موش سنجاغنك غرب

شمالیسنده اولوب شمالاً ارضروم ولایتی شرقاً ملازکرد و بولانیق قضالری جنوباً موش قضاسی غرباً کنج سنجاغیله محدود در.

۳۹ قریه‌دن مرکبدر.

اهالیسنك طقوز بیکی مسلم قصوری غیرمسلم اوله‌رق ۱۶۹٤٤ نفوسدر.

قضای شرقی فرات ایله مرات توابعندن کوم‌کوم و جباقجور صولری اروا ایدر.

مذکور فرات شمالدن جنوبه و شرقدن غربه طوغری قضانك سر حداسنی تشکیل و تأسیس ایلر.

ارضروم ولایتنده کائن بیککول طاغنك جنوبی پایه‌لری قضایه قدر اینمشدر.

باشلوجه محصولی اربه بغدای مرجمك نحود چودار و چای کبی بر نوع نباتدر.

معمولاتی هر جنس کلیم وفالجه‌در که جبرانلی عشایری بونلرك الك علاسنی اعمال ایدرك خارجه کمال رغبتله ارسال ایدرلر.

بو قضاده حیوانات اهلیه غایت چوقدر جبرانلی عشایرینك بسلدکاری حیوانات سوریلرینی یازین بیککول یایلاسنده بسلیوب قیشین حلب سوریه و حتی مصر جهتلرینه کوندررلر.

مرکز قضا کوم کوم قریه‌سیدر.

کوم‌کوم ماده‌سنه مراجعت اوله.

وارطو قریه‌سی بیککول یایلاسنك مائلهٔ جنوبیه‌سنده وجبرانلی عشیرتك اقامت ایتدکلری محلده‌در.

وارنه. — «Odessus» «Odissus» اوروپای عثمانیده بلغارستان امارتی داخلنده ساحل بحر سیاهده واقع امارتك الك مهم اسکله‌سی ومنتظم شهرلرندن بریسی اولوب لیمانی غایت کوزل واهالیسی ۳۰ بیکی متجاوزدر.

وارنه ایله روسچق اراسنده بر شمندوفر خطی موجوددر.

بیزانس مورخلری وارنه ایله اوده‌سسوسك یکدیکرینه غایت قریب آیری آیری بر شهر اولدقلرینی سویلورلرکه الیوم وارنه جوارنده بر چوق خرابیلرك بولنمسیده بونی تأمین ایتمکده‌در.

واروش. — بوسنه قطعه‌سنده مرکزه مربوط بر ناحیه‌در.

واسکرو. — ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنده بر ناحیه‌در.

واسیلیقوزلر. — ادرنه ولایتنده قرق‌کلیسا سنجاغنده آجته‌بولی قضاسنك مرکز اداره‌سیدر.

مقدما مرکز و قضا آخته‌بولی قریه‌سی اولدیغی حالده معلوم اولان وخامت آب وهواسنه بناء قضا مرکزی بالارادهٔ سنیه جناب شهریاری ساحل

بحر سیاهده کائن واسیلیقوزلر قریه‌سنه تحویل قلنمشدر.

ذکر اولنان قریه عتیق و جدید واسیلیقوز نامیله باشلوجه ایکی محله‌دن مرکب اولوب هر ایکیسنده ۳۸۰ خانه و ۱۲۶ مسلم و ۱٤۱۵ غیرمسلم که جمعاً ۱۵٤۱ نفوس واردر ۸۵ ذکور و ۱۰ اناث طالب و طالباتی جامع واسیلیقوزلرده ایکی ابتدائی مکتبی بر جامع شریف موجوددر.

واسیلقه. — سلانیك قراسندندر.

والطه. — سلانیك ولایتی داخلنده کسندره یارم اطه‌سنده بر قریهٔ مشهوره‌در.

واظلدان. — سیواس ولایت ولواسنك دیوریکی قضاسنده بر ناحیه‌در.

وان. — «Artemita» «Van» آسیای عثمانیده واقع بر ولایتك مرکز اداره‌سی اولان بر شهرك اسمیدر.

شهر مذکور وان کولنك شرق جنوبی ساحلنده ٤۱ درجه عرض و ۳۸,۲۷ طول شرقیده کول سطحندن ۸۰ وسطح بحردن ۱۷۳۰ متره ارتفاعنده دیك بر قیانك تپه‌سنده اولوب مذکور قیانك اوزرنده اولان واسع ومستحکم قلعه‌سی غایت مشهوردر.

اصل شهرك اتکنده اونبر قدر محله موجود اولوب بونلر باغچه‌لر نامیله یاد اولنورلر. فی‌الحقیقه خانه‌لری باغچه وباغلر اراسنده طاغنیق بر صورتده اولوب کثیرالعدد میوه اغاجلری ویشیللکاری شهرك منظره‌سنی لطیف بر حالده کوسترمکده‌در.

ایشته وانك مشهور اولان شرابلری بو باغلرده یتشان اوزوملردن وجوده کلور.

ذکر اولنان اونبر محله: شاهمران آلتی، هایقادانغ، پشوربوغان، نورشتق علیا، آکربی، اوکوستر، آررك، کاورتاغ، نوراشان، آراروچناع، سعکه کوی نامریله متعارفدرلر.

شهر ایله باغچه‌لر داخل اولدیغی حالده طولی ۳۰۰۰ وعرضی ۹۰۰ متره اولوب یالکز قیااوزرنده مؤسس اولان اصل شهر طولاً ٦۰۰ وعرضاً ۳۰۰ متره امتداد ایلر.

وانك سکنهٔ موجوده‌سی ٦۰۰۰۰ نفوس اولوب بو مقدارك اون آلتی بیکی مسلم کردلردر. ومتباقیسی کلدانی قتولیك پروتستان لاتین واسرائیلی وسائره‌دن عبارتدر.

وان شهری مشهور سمیرامیسك خاطرهٔ ظفر اولمق اوزره تأسیس ایتمش اولدیغی بر بلده اولوب مومی‌الیها بوکا شاهمران کرد نامنی ویرمش ایدی.

بو اسم قرال واحه‌نك پدری وان طرفندن شهرك بنا اولنمسنه قدر دوام ایتمشدرکه مرقوم وان اسکندر کبیر طرفندن مغلوب اولمش ایدی.

بو جهتله شهر مذكور ماكدونياليلره ومؤخراً روماليلره دخی انتقال ايلمشدر.

وان ٩٨٠ : ١١٢٢ تاريخنه قدر دارالحكومت حالنده بولنمشدر.

قلعه‌نك تملنی تشكل ايدن احجار اوزرنده خط منحنی ايله محرر كتابه‌لر موجود اولوب بونلر الآن حقيله اوقونه‌مامش ايسه‌ده بعضاً اوچ لسان ايله محرر اولان كتابه‌لردن استنباط اولنان معلوماته نظراً شهرك وجودی سميراميس دورينی دخی گچمكده‌در.

آثار قديمهٔ بلده ميانده سور دخی شايان حيرت ودقتدر.

سور جهت شرقی وجنوبيده ايكی قات اولوب برده قراغول يولنی حاويدر.

سورك درت قپوسی شهره دخول ايچون اولوب شمال غربيده دخی آيروجه قلعه‌يه مخصوص بر بشنجی قپو واردر.

ابواب مزبوره شرقده: تبريز قپوسی، يكی قپو، اورته قپو. وغربده: اسكله قپوسی‌دركه بو قپو گولك مدخلنی تشكيل ايدر.

درون قلعه‌ده بر قشلهٔ همايون ايله دپوی وجبخانه وبر جامع وبرده خراب كليسا موجوددر.

جوف صخره‌يه اويولمش اولان قپو داخلنده منبعی معلوم اوله‌ميان بر قره ساقز ايله مملودر.

قلعه‌ده دخی خط منحنی ايله منقوش بر چوق كتابه والواحه تصادف اولنمقده‌در.

قلعه‌نك تملنده سرت قيايه غايت منتظم صورتده اويولمش درت عدد اوطه موجوددركه بونلره خارجاً موجود اولان بر قپودن دخول اولنوب ديگر اوچ عدد قپولردن دخی سائر اوطه‌لره گريلمكده‌در.

بو مثللو اوطه‌لره سائر محللرده دخی تصادف اولنور ازجمله شهرك يوقاريسنده و قلعه‌نك آلتنده دخی بولنوب قپولری خط منحنی ايله منقش كتابه‌لرله مزيندر.

بو كتابه‌لر ايله سور وقلعه‌نك تاريخی بيننده عظيم بر فرق گوريليور.

وانده موجود ١٢ كليسانك يديسی قلعه‌ده بشی خارجده اولديغی كبی اونبر جامع شريفك دخی آلتيسی قلعه داخلده بشی خارجده‌در.

جوامع مزبوره ميانده معمار سنانك اثر بناسی اولان سنانيه جامعی اوستاد مومی اليهك حيرتبخش عقول اولان آثار مشهوره‌سندندر.

اولو جامع خسرو پاشا جامعی دخی شايان تذكار آثاردندرلر.

وانده ٢٤٣ عدد طريق اولوب بونك ٩٥ ی اصل شهرده ١٤٨ ی باغچه‌لرده‌در.

خانه‌لرك موجودی دخی ٥٠٠٠ دن زیاده‌در.

والینك اقامتنه مخصوص دائره یكی‌قپو قربنده‌در.

مبانیٔ امیریه‌سی بروجه‌بالا حكومت قوناغی ایله زراعت بانقه‌سی مكتب رشدیه وایكی باب قشلهٔ همایون دیون عمومیه دائره‌سی حبسخانه پوسته خانه وسائره‌دن عبارتدر.

شهرك درتده اوچنی تشكیل ایدن باغچه‌لر شاهمران صوینك قنالیزاسیون صورتیله توزیع اولنان صوییله اروا اولنورلر.

وانك زلزله‌سی ضیق وشدید اولور. اوته‌دنبری كرك وانده وكرك جوارده وقوعه كلان حركات ارضیه خسارات كلیه ایقاع ایلمشدر.

وان ولایتی: آسیای عثمانینك سرحد شرقیسنده اولوب ٤٠ ,٣٩° : ٢٠ ,٤٢° طول شرقی و ٠١ ,٣٦° : ٠٢ ,٣٩° عرض شمالیده‌در.

شمالاً ارضروم ولایتی شرقاً ایران جنوباً موصل ودیاربكر ولایتلری غرباً بتلیس ولایتی ایله محدوددر.

مساحهٔ سطحیه‌سی ٤٧٧٠٠ مربع كیلومتره اولوب بونك (٢١٥٣٠) ی مزروع (١٤٣٤٦)سی چیلاق‌طاغلق (٦٣٥٠)سی اورمانلق یكرمیسی بطاقلق (٥٤٥٤) دی كولدر.

ولایت مزبوره مقدما ارضروم ولایتنه مربوط بر لوا حالنده ایكن كوریلان لزوم اوزرینه حكاری سنجاغنك دخی علاوه الحاقیله ولایت حالنه افراغ اولنمشدر.

الیوم وان ولایتی بروجه آتی ایكی سنجاق ١٩ قضا ١٠٣ ناحیه ٢٢٧٩ قرایی محتویدر.

سنجاق	قضا	مراكز قضا	ناحیه	عدد قری
وان	وان	وان	١٧	١٥٤
	قارچكان	فندرانچ	٥	٧٩
	شتاق	طاغ	٥	٨٦
	كواش	واستان	٥	٥٩
	آدلجواز	آرچیقه	٥	٤٤
	آرجیش	آغانچ	٦	١٢٢
	باركیری	«	٨	١١٧
	مكس	«	٣	٦٣
	٨		٥٤	٧٢٤

سنجاق	قضا	مراكز قضا	ناحیه	عدد قری
حكاری	چوله‌مرك	آغانج	٣	١٢٠
	البان	باش قلعه	٨	١٨٠
	كور	دیزه	٥	٢٦٠
	شمدنیان	نهری	٤	١٤٠
	محمودی	سرای	٥	٩١
	نوردوز	مارانه	٢	٨٠
	چال	»	٦	١٢٦
	معمورة‌الحمید	حوشاب	٢	٧٠
	بیت‌الشباب	الكی	٧	٨٠
	اورامار	»	٢	٣٢
	عمادیه	»	٥	٣٦٦
	١١		٤٩	١٥٥٥

اهالی: ولایتده ٤٣٠٠٠٠ نفوس موجود اولوب قومیت جهتیله بروجه آتی‌در:

اسلام	ترك	٣٥٠٠	
	كرد	٢١٠٠٠٠	٢٤١٠٠٠
	چركس	٥٠٠	
خرستیان	ارمنی	٧٩٠٠٠	
	قتولیك	٧٠٨	
	پروتستان	٢٩٠	
	نسطوری	٤٠٠٠٠	١٧٨٠٠٠
	»	٢٩٠٠٠	
	كلدانی قتولیك	٦٠٠٠	
	لاتین	٢	
ملل سائره	یزیدی	٥٤٠٠	٦٠٠٠
	قبطی	٦٠٠	
	اسرائیلی		٥٠٠٠
	یكون		٤٣٠٠٠٠

تركلر ولایتك همان هر جهتنده وعلی‌الخصوص وان كولنك شمال وشرق طرفلرنده ونفس شهرده مسكوندرلر.

كردلر وسط ولایتده وسائر جهاتده منتشر اولوب باشلوجه صنعتلری قیون بسلمك وصاتمقدر. اكثر قبائل وعشایر صورتنده یشارلر.

اقلیم: ولایتك اراضیسی غایت یوكسك اولدیغندن هواسی صغوق قیشی امتدادلی جنوب سمتی مستثنا اولمق اوزره قار كثرتله نزول ایدر.

وان شهرنده وعلی‌الخصوص مركز سنجاغنده قیش بش ماه قدر امتداد ایلر. كوندزلری كونشك حرارتی تأثیرلی اولدیغندن صغوقلر كیجه‌لری تشدد ایدر.

صباحلین ایركندن سانتیغراد میزان‌الحرارەسی تحت‌الصفر اون آلتی: یكرمی درجه‌یی بولور.

صغوغی الك شدید اولان جهتی

غاور اووه‌سی درکه ترکیانك سبریا تسمیه‌سنه شایاندر.

بوراده قیشین بریکن قارلر عادتا قریه‌لری اورته‌جك درجه‌یی بولور.

آنجق قیشك بوشدت وامتدادینه نظراً جبال و صحرالر تموز ابتداسنه طوغری جامه‌لره بورونور وانظاره طراوت بخش ایده‌جك برحال اکتساب ایلر.

ایام صیف دخی بر اعتدال کامله ایچنده امرار ایدر.

ونفس وانده تموزك وآغستوس آیلرینك نصفنده ترمومترو + ٣٠ : + ٣٣ درجه‌یی کوسترر.

ولایتك جنوب سمتی اولان حکاری سنجاغنده قیش سرت اولدیغی قدر یاز دخی صیجاق اوله‌رق کذران ایلر. یعنی میزان الحراره ٤٠ و بعضاً دخی دها زیاده بردرجه کوسترمکده‌در.

بو سمتك نباتاتی دخی صیجاق مملکتلرك نباتاتنه تقرب ایلر.

وان سنجاغنده پرنج زرع اولنان جهتلر مستثنا اولدیغی حالده هواسی عمومیتله صافلام صحته الویرشلیدر. بالعکس حکاری سنجاغنك اقلیمی باخصوص یازین مضر عافیتدر.

بورالرده حمای متقطعه و بعضاً حمای تیفوئیدی اجرای احکام ایلر ایسه‌ده مهلك درجه‌ده دکلدر.

طاغلر : ولایت عمومیته له طاغلق ایسه‌ده اك زیاده شایان دقت اولان یوکسك تپه‌لری حاوی اولان جهتلر شمال و غرب شمالی و وسط وجنوب قسملریدر.

سرحد شمالیده و ارضروم ولایتی حدودنده طاغ و الاطاغ سلسله‌لری موجوددر.

ماسیس ویا آرارات ییغنك فروغ وشعیاتنه منسوب اولان مذکور طاغلردن جودی طاغنك یوکسکلکی ٣٥٥٠ والاطاغك ارتفاعی ٣٥٢٠ متره‌در.

مذکور طاغلرك اوزری موسمنده غایت لطیف چمنلرله مستور اولوب کرد عشایرینك لایعد قیونلرینی اعاشه‌یه کفایت ایتمکده‌در.

اتکارنده کائن زیلانلی دره‌سنده ٣٣ پاره کرد قریه‌لری وغایت لذیذ وبراق صو منبعلری موجوددر.

غرب شمالیده و بتلیس ولایتی حدودنده کائن سبحان طاغی درت بیك متره‌یه یقین بر ارتفاعی حائز اولوب اوزری ثلج دائمی ایله مستور وبریایلا ایله منتهی‌در مذکور یایلانك آلت طرفنده واقع ١٠٠ متره‌تربیعنده برکولك وجودی وجوارنده سیلقات وسونکر طاشی کبی موادك بولنمسی

مذكور طاغك بروولقان اولوب بمده
سونمش اولديغنه دلالت ايدر .

ينه بتليس ولايتى حدودنده وحكارى سنجاغنك غرب شماليسنده تاريخده مشهور ودرتبيك مرتفع بولنان جودى طاغى واردر.

كذلك ولايتك وسطنده دوار ايله وان كولنك يكرمى بش كيلومتره شرق جنوبيسنده واراق نامنده برطاغ دها واردركه ارتفاعى ٢٩٠٠ مترهيه بالغ اولور.

دها آشاغيده حوشاب ايله باش قلعه آراسنده مشهور چوغ كديكنى حاوى اولان چوغ طاغى بولنيوركه بونكده يوكسكلكى ٣٣٥٠ مترهدر.

ولايتك جنوبنده و جلو طاغلرى ناميله مشهور اولان سلسلهنك اك يوكسك تپهلرى ٤٠٠٠ مترهيى تجاوز ايتمز.

ولايتك صولرى باشلوجه وان كولى،موراد چايى ودجله نهرينه قارشمق اوزره اوچ ورسانه تبعت ايتمشلردر .

مرات چاينه آقان صولر اهميتسز بر قاچ درهدن بشقه برشئ دكلدر .
وان كولى ايسه اورن چايى صديريك صوبى بند ماهى شاهمران چايى قزل درهكبى مياه جاريهيى اخذ ايلر ولايتك صوينك قسم اعظمى زاب اعلا و بو چايلر واسطهسيله دجله نهرينه قارشمقدهدر .

بوچايلره عائد تفصيلات محلرنده وزيل كتابده اعطا اولهجقدر .

داخل ولايتده باشلوجه آلتى عدد كول موجود اولوب بونلردن دردينك صويى طاتلى ايكيسنك طوزلودر .
صويى طاتلى اولان كوللر : كشيش كولى اق كول ديل كولى آغرى كوليدر .

صولرى طوزلو اولنلردخى ولايتك اك جسيم كولى اولان وبعضاً محلى اولهرق دكز دخى دنيلان وان كولى ايله آرچاغ كوليدر .

اشبو كوللرك جملهسيده ولايتك قسم شماليسنده ووان سنجاغى داخلنده درلر .

محصولات زراعيه: وان ولايتنك باشلوجه محصولى سمت شماليده بغداى ايله آرپه وسطده چودار و مصردر.
پرنج بالخاصه جنوبده وعماديه قضاسنده يتشديريلور. سبزهيه متعلق نباتات دخى خيليجه اهميتلى بر يكون وجوده كتورر بونلرك باشلوجهلرى فصوليه نخود مرجمك الخدر.
كذلك لخنهنك اعلاسى ايله پاتاتس خيار، هلواجى قباغى، قاون، قاربوز، پانجار، طوربك انواع متعددهسى، حاووجك انواعى كثيرالمقدار اولهرق زرع اولنمقدهدر.
حذابى نابت اولهرق قوش قونمز ايله ايلك بهارده طاغلرده راوند بولنور

که بو یوزدن مهمجه بر تجارت وقوعه گلور.

وان حوالیسی ایله عمادیه جهتلرینك باغلرنده یتشان کلیتلی اوزوم قورو- دیلەرك هر جهته سوق اولنور.

ولایتك بر سنه ظرفنده‌کی محصولاتنك جنس و مقداری آتیده‌کی جدوله مراجعله معلوم اولور.

سنجاق	حکاری		وان	
	اثمان	مقدار	اثمان	مقدار
	لیرای عثمانی	طونه	لیرای عثمانی	طونه
بغدای	؟	۲۰ ۰۰۰	؟	٤۰ ۰۰۰
آرپه	»	۱٥ ۰۰۰	»	۳۰ ۰۰۰
داری	»	۲۰ ۰۰۰	»	۲۰ ۰۰۰
مصر	»	۱٥ ۰۰۰	»	۱٥ ۰۰۰
پرنج	»	۲۰ ۰۰۰	»	۹ ۰۰۰
		کیلوغرام		کیلوغرام
فاصولیه	»	۳۰ ۰۰۰	»	٦۰ ۰۰۰
نخود	»	۱۰ ۰۰۰	»	۱۰ ۰۰۰
سبزه	»	٦۰ ۰۰۰	»	۷٥ ۰۰۰
قوری اوزوم	۷ ٥۰۰	٥۰ ۰۰۰	٥۰۰	۳ ٦۰۰
یاش میوه و اوزوم	؟	۱۰ ۰۰۰	؟	٤٥ ۰۰۰
بادم	»	٤ ۰۰۰	»	۸ ۰۰۰
انجیر	»	۱۲ ۰۰۰	»	۸ ۰۰۰
نار	»	۲٥ ۰۰۰	»	۸ ۰۰۰
مازی	٦۰۰	۲ ۰۰۰	»	۱۰ ۰۰۰
کتن تخمی	۱ ۰۰۰	٥ ۰۰۰	»	٦ ۰۰۰
بال	۳ ۰۰۰	؟	»	٦ ۰۰۰

لیرای عثمانی	کیلوغرام	لیرای عثمانی	کیلوغرام	
١٠٠٠	١٠٠٠٠	«	١٥٠٠٠	تره باغی
١٢٠٠٠	٤٠٠٠٠	«	٢٠٠٠٠٠	توتون
	پارچه		پارچه	
٣٠٥٠	٢٢٠٠٠	١٤٥٤	١٠٠٠٠	
	کیلوغرام		کیلوغرام	
٣٠٠٠	٦٠٠٠٠	٢١٨٢	٦٠٠٠٠	یوك
٢٠٠	٣٠٠٠٠	٢٤٥٤	٣٠٠٠٠	تفتیك
٧٠٠	٦٠٠	٥٠٠	٥٠٠	تلکی پوستی

حیوانات: وانك قیونلری غایت مقبول اولوب جوار ولایاتك بر قاچنی اداره ایتدکدن صکره سوریه جهتلرینه دخی کوندریلور.

جهت جنوبیده‌کی طاغلرله شرق شمالیده تویلری غایت اوزون و نازك اولان تفتیك کچیلری سوریلرله کزمکده درلرکه بونلرك سودندن اعمال اولنان تره‌یاغی ایله پینری امثالسزدر دنیله بیلور

واقعا اوکوزلری جثه‌سز ایسه‌ده غایت چویك و هله مانده‌لری حقیقةً چفتجیلرك یوزینی کولدررلر مرکبلری و هله قاطرلری قوی و مشاقه متحمل اولدقلرندن وسط و جنوب جهتلرنده نقلیات و چفتجیلك خصوصلرنده پك چوق ایشه یرامقده‌درلر.

عجم وکرد آتلرینه نظراً بارکیرلری جثه‌سز ایسه‌ده غایت سیکرلی وسرت اولملری و سرعت مشی و حرکت ایله طول مدت یوله تحملاری جهتیله کیرد آتلرینك شرقده امثالی یوق کبیدر.

بناءً علیه ولایتده ١٠٠٠٠٠ رأس اوکوز اینك ٤٩٠٠٠ بارکیر ٣٠٠٠٠ مرکب ١٨٠٠٠ استر ٢٠٧٥٠٠ قیون و کچی موجوددر.

مصنوعات: وان شیاغی دنیلان و نفاست وطیانقلغی جهتیله غایت معتبر اولان برنوع قماش ایله معمولات قطنیه و منسوجات حریریه وان بزی دنیلان بر نوع قماش و عشایر اکراد میانده اعمال اولنان کلیم کبه حالی سجاده و بونلره مماثل شیلر اعمال اولنور.

وان ولایتنك ادخالات و اخراجاتی مجموعی ٢٤٢ ٧٤٢ ٣٣٧ لیرای عثمانی اولوب بونك (٧٥٠ ١٦٥) سی اخراجات

و (١٧١٩٩٢) سی ادخالات یكونی تشكیل ایدر.

مكاتب: ولایتك مكاتب عمومه‌سی جدول آتیدن مستبان اولور:

مواقع	درجات	اسلام: مخصصات سنویه	اسلام: معلم	اسلام: شاكرد	اسلام: مكتب	ارمنی غره‌غوریان: مخصصات سنویه	ارمنی غره‌غوریان: معلم	ارمنی غره‌غوریان: شاكرد	ارمنی غره‌غوریان: مكتب	ارمنی پروتستان: شاكرد	ارمنی پروتستان: مكتب	كلدانی: شاكرد	كلدانی: مكتب	یهودی: شاكرد	یهودی: مكتب
وان شهری	درجهٔ ثانیه	١٩٣٢٠	٧	٣٠٥	٣	٨٠٠٠	٥	٨٠	١	»	»	»	»	»	»
—	ابتدائیه	»	٢٨	٨٤٠	٢٨	٥٢٧٠٠	٤١	١٦٥٤	٨	٢٣٠	»	»	»	»	»
وان قضالری	ثانیه	٥٤٠٠	٣	٩٠	٣	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	ابتدائیه	»	»	»	»	٦٠٠٠	٦	١٢٩	٢	»	»	»	»	»	»
حكاری سنجاغی	ثانیه	٦٠٠٠	٢٠	١٥٠	٢	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	ابتدائیه	»	٢	٨٠	٢	»	»	١٥٠	٣	»	»	»	»	»	»
كور قضاسی	ابتدائیه	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	٥٠	٢	»	»
باش قلعه	ابتدائیه	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	٤٠	٢
دیزه	ابتدائیه	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	٣٠	١
	یكون	٣٠٦٢٠	٦٠	١٤٦٥	٣٨	٦٦٧٠٠	٥٥	٢٠١٣	١٤	٢٣	٢	٥٠	٢	٦٠	٣

(اناث ٥١٠ ذكور ٣٣٠٨) شاكرد ٣٨١٨ ـ مكتب ٥٩ یكون عمومی

وان مركز سنجاغی: ولایتك قسم شمالیسی اولوب شمالاً ارضروم وبتلیس ولایتلری شرقاً ایران جنوباً حكاری سنجاغی غرباً بتلیس ولایتی ایله محدوددر.

مساحهٔ سطحیه‌سی ١١٥٣٠ كیلومتره مزروع ٤٣٤٦ كیلومتره‌سی جبلاق طاغلق ١٢٥٠ كیلومتره‌سی اورمان ٢٠ كیلومتره‌سی بطاقلق ٥٤٥٤ كیلومتره‌سی كول اولمق اوزره تربیعاً ٢٢٧٠٠ كیلومتره‌در.

مذكور سنجاق نفس وان ایله بروجه‌زیر ٨ قضا و ٥٤ ناحیه ٧٢٤ قرایه منقسمدر.

	نواحی	قضا
١٥٤	شبهنقم، اسکاه، اورك، قزل‌طاش، علائی، ملاحش مشتکر، هاسیم، سیوان، شولی، شاهپاجه، کالی آرچاغ، جانیك، ادرمیت، طوماقی، اراده عدد ١٧	وان مرکز قضاسی
٧٩	دری، پرتو، کوار، آلان، کش عدد ٥	قاردیغان
٨٦	لادینام، قاجیلت، سولتکش، کیوریك، برقو عدد ٥	شتاق
٥٩	قاتقات، طهماس، تورغیو، ناریك، وستان عدد ٥	کواش عادلجواز

وچترین ۰ — یاخود (ولجترین) قوصوه ولایتنك پرشتنه سنجاغنده برقضادر.

وزیرکوپری ۰ — کوپری ماده‌سنه مراجعت اولنه.

وصاب العالی } **وصاب السافل** } یمن ولایتنده حدیده سنجاغنده زبید قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

وقف کبیر ۰ — طربزون ولایت وسنجاغنده بر قضادر.

مذکور قضا شمالاً بحرسیاه شرقاً اقچه آباد قضالری جنوباً [illegible] نانه سنجاغی غرباً کوره‌له قضاسیله محاطدر.

مرکزاداره‌سی ساحل بحرسیاهده طربزون ولایتنك ۳۵ کیلومترو غربنده وتره‌پولیدن ٤١ کیلومتره شرقده کائن قول قصبه‌جغی‌در.

قضانك اهالیسی ۳۲ بیك نفوسدر.

٧٨ قریه‌یی جامعدر میوه سبزه کبی بعض اوفاق تفك محصولدن غیری اهمیت زراعیه وتجاریه‌سی یوق کبیدر.

ولاحولوادیه ۰ — مناستر نواحیسندندر.

ودینه ۰ — سلانیك ولایتنده قضا مرکزی برقصبه اولوب سلانیکك اون آلتی ساعت قدر غرب شمالیسنده ١١٨٥ خانه ٦٤٤ دکان ٧٤٤٩ نفوسی شاملدر.

قصبه‌ده ١٢ جامع ٢ مدرسه ٧

تكه ٣ كليسا ٨ مكتب ١ قشله ١ دبوى ١ جبخانه ١٤ خان ٧ دكرمن واردر.

سلانيك ـ مناستر تيمور يولى قصبه نك يقيندن مرور ايدر.

قضاسى سلانيكك غرب شماليسنده اولوب ٦٥ قدر قرا وچفتلكات شاملدر.

اهاليسى ٣٠: ٣٥ بيك راده سنده در.

باغجيلق ايپكجيلق صنعتلرى پك رواجليدر.

ووشتنه. ـ يانيه ولايتنده ارگرى سنجاغنده پوغون قضاسنك مركز اداره سيدر.

قصبهٔ مزبوره سطح بحردن ٤٩٤ متره ارتفاعنده ودرسعادته نسبتله ٨ درجه ٣٤ دقيقه طول غربى ٣٩ درجه ٥٩ دقيقه عرض شماليده ومركز لوا اولان ارگرى يه ٨ و يانيه يه ١٢ ساعت قدر بعد ومسافه ده واقع اولوب بر جامعشريف اوچ دركاه و بر باب رشديه مكتبى واردر.

هواسى معتدل اولوب برودت بعضاً ٧ بچق درجه يى بولور.

صيجاغى ١٥ : ٢٥ و نادراً ٣٥ درجه يه قدر صعود ايلر.

اهاليسنك مقدارينه كلنجه سكز اون بيك نفوسى تجاوز ايتامكده در.

قضاسى ايچون پوغون ماده سنه ماده سنه مراجعت اولنه.

ووليو. ـ ساقز نواحيسندندر.

وونا. ـ طربزون ولايتى سواحلنده اردو قضاسنه متعلق بر ليمان محليدر.

ويانو. ـ كريد ولايتنده لاشيد سنجاغنه عائد اويانو قضاسنك مركزيدر.

ويچه. ـ طربزون ولايتنده لازستان لواسنده حوپا قضاسنك برناحيه سيدر.

ويچه اسمنده يانيه يه تابع برده قريه واردر.

ويچقو. ـ يانيه قراسندندر.

ويرانجك. ـ خداوندكار ولايتنده كوتاهيه سنجاغنده مركزه تابع بر ناحيه در.

ويرانشهر. ـ قسطمونى ولايتى بولى سنجاغنده كره ده يه تابع بر ناحيه در.

ويزه. ـ «Bizya» ادرنه ولايتنده قرق كليسا سنجاغنده قضا مركزى بر قصبه در.

قصبهٔ مزبوره استرانجه طاغلرندن كوزتپه نام طاغك اتكنده اولوب وقتيله غايت مستحكم عداولنان وضبط اولنمز ناميله متانتندن ناشى السنهٔ ناسده مذكور قلعه سى اوچ عدد جامعى وسائره يى حاويدر.

قصبه پك اسكى اولوب حتى دارانك روم ايلنه كلديكى زمان بو حواليده كى كثير العدد صو منبعلرى جوارنده

اردوسی قوردیغی هرودوت طرفندن ذکر وبیان اولنمشدر.

قصبه وجوارنده کثیرالعدد تصادف اولنان احجار منقوشه وخرابه‌لر بك قدیم اولدیغنه دلالت ایدییور.

ویزه‌نك اهمیتی یالکز موقع عسکریسندن عبارت قالدیغی حتی میلاددن درتیوز سنه صکره بیزانتینلری باربارلره قارشو محافظه ایتمك اوزره مستحکم بر قلعه مقامنده تلقی ایدلدیکی مقیددر.

ویزه‌نك اسکله‌سی بالطبع مدیه اولمسی اقتضا ایدر ایسه‌ده ساحلك قومسال اولمسی و شمال روزکارلرینه معروض بولنمسی « اینه اطه » نك اسکله اتحادینی موجب اولمش ایدی.

۷۷۰ تاریخ هجریسنده غازی خداوندکار حضرتلری طرفندن پیکار حصارك فتحی متعاقب قبضهٔ تصرف عثمانیه‌یه داخل اولمشدر.

قضاسی ولایتك منتهای شرقیسی وبحر سیاه سواحلندن متشکلدر.

اراضیسی طاغلق اولمغله باشلوجه تجارتی کمور واودون یوزندندر.

داخل قضاده ۱۸۹۵۰۰۰ دونم اراضیٔ مزروعه ۱۵۰۰۰۰ دونم غیرمزروعه ۳۸۲۵ خانه ۱۸٤ دکان ومغازه ۲۱ فرون ۲۸ خان ۲ حمام ٦ چفتلك ٥ شیاق طولابی ۱۵۲۲ آنبار و صمانلق بر راق فابریقه‌سی ٤۱ دکرمن ٦ تخته بچقیسی ٤۸ جامع ۲۲ مکاتب و بونلره مداوم بشیوز قدر شاکرد موجود بولنمقده‌در.

قضاده ۲۲۹۸۳ نفوس موجود اولوب بونك نصفندن زیاده‌سی اسلام متباقیسی بلغار روم قبطی وسائره‌دن عبارتدر.

ویسوقه. - « Vissoka » بوسنه‌ده مرکزه مربوط نواحیدن برینك مرکز اداره‌سیدر.

ویشغراد. - بوسنه قطعه‌سنده درینا نهری اوزرنده برقریه اولوب قلعه‌سنك متانتیله وقتیله مشهور اولمغله سلطان سلیمان قانونی حضرتلرینك مجارستان سفری اثناسنده تحت تسخیره آلمش ایدی.

حرف الهاء

هارثه .- بصره ولايتی داخلنده برناحيه اسميدر .

هافی .- دياربكر نواحيسندندر .

هاچين .- حاچين ماده‌سنه مراجعت بيوريله .

هيراز .- فلسطين قرای قديمه‌سندن اولوب ماورای نهرالشريعه‌ده واقعدر.

هزارغراد .- ياخود (رازغراد) بلغارستانده سلستره قضالرندن برينك مركزی اولوب آق لوم اوزرنده واقع و ۱۵۰۰۰ قدر نفوسی مشتملدر.

هرسه .- جزاير بحرسفيد ولايتنده مدللو سنجاغنده مولوه قضاسنك برناحيه‌سيدر .

هرسقه .- مناستر ولايتنده كوريجه سنجاغنده قولونيا قضاسنك مركز اداره‌سی اولان برقريه‌در.

هرسك .- بوسنه قطعه‌سنده بر نوا اولوب بوسنه‌نك سمت جنوبيسنده وقره‌طاغ حدودنده‌در.

اراضيسی طاغلق وطاشلقدر.

مركز اداره‌سی موستار قصبه‌سيدر.

هركه .- «هركيت» (قره‌كی) Chale. Chalcia, Kharki جزاير بحرسفيددن برجزيرهٔ صغيره اولوب ردوسدن ۲ ميل قدر غرب جنوبيده واقعدر استرابون بو اطه‌يی اسپورادلر ميانه ادخال ايتمشدر.

اطه‌نك شرقنده جسيم بركورفز ايله برده شهر واردر.

هركه .- ككبوزه قضاسی داخلنده واناطولی شمندوفری كذركاهنده و قريهٔ مشهوره و قديمه اولوب صنايع عثمانيه‌نك ترتبات اخيره‌سنك بر نمونهٔ بديعه‌سی اولان و هركه قماشلری ناميله تجارتده غايت مقبول اولان قماشلری وجوده كتورن مكمل بر فابريقه‌يی حاويدر.

بيزانس دروندهٔ ايمپراطور قسطنطينك هركه‌ده بر صيفيه‌سی اولوب بوراده وفات ايتمشدر.

هركه قديم آنسيرون شهری محلنده مؤسس‌در.

قسطنطينك مزارينك دخی آنسيرونده اولديغی مظنوندر.

هركه .- ادرنه ولايتنده تكفور طاغی سنجاغنده معلقره قضاسنده بر ناحيه‌در.

هركله .- سيواس نواحيسندندر.

هرمل .- جبل لبنان نواحيسندندر

هریکی .— وان ولایتنده حکاری سنجاغنده شمدینان قضاسی نواحیسندندر.

هسبان .— «Hesbon» منسطینده ماورای نهر الشریعه قصبات قدیمه‌سندن اولوب الیوم حوران سنجاغی داخلنده‌در.

قصبهٔ مزبوره بو صرا — کرك طریقی اوزرنده اولوب حضرت موسی علیه السلام زماننده عموریلرك مرکز حکومتلری ایدی.

هفوف .— بصره ولایتی داخلنده نجد ویا احسا سنجاغنك مرکز اداره‌سی اولوب جزیرة العرب قطعه‌سنك شرق ساحلنده و اسکله‌سی اولان نصفك جنوب غربیسنده و عجیلر اسکله‌سنك غربنده واقعدر.

هفوفك هواسی جوارینه نسبتله ایو ایسه‌ده صیجاغی پك شدیددر.

قیشن میزان الحراره کولکه‌ده ٤٤ درجه‌یی اشعار ایتمسی همان چوق کره کورلمشدر.

باغچه‌لری قیولریله اروا اولدیغی حالده صولرنده علی الاکثر کوکرد معدنی واردر.

باغچه‌لرنده هرنوع سبزه یتیشور.

هله بادنجان ایله بامیه اغاج حالنده بویور.

اهالیٔ محلیه وهابی الاعتقاددر.

هکبه‌لی اطه .— درسعادت ملحقاتندن اولان اطه‌لر قضاسنی تشکیل ایدن جزایرك بیوکلرندن و معمورلرندن اولوب درسعادت اهالیسنك صیفیه‌لرنی و دولتك مکتب بحریه‌سنی دخی شاملدر.

همت .— ادرنه ولایتنك تکفور طاغی سنجاغنده معلقره قضاسنه مضاف بر ناحیه‌در.

همشین .— طربزون ولایتنك لازستان سنجاغنده آتنه قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در.

همشین .— ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنده اسپر قضاسنك مرکز اداره‌سیدر.

هندیه .— بغداد ولایتنده حله سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبهٔ صغیره‌در. قصبه‌نك اهالیسی عدلاکثر عشایردن عبارت اولوب خانه‌لری کوه دنیلان حاصیردن معمول قلبه‌لردر.

هندیه قضاسنده پرنج زراعتی چوق اولدیغندن کرك قصبه‌نك وکرك قضانك هواسی ایو دکلدر.

هنسکی .— آماسیه نواحیسندندر.

هنکامك .— ارضروم ولایتنده ارزنجان سنجاغنده اسپر قضاسی نواحیسندندر.

هنود .— ولایت مزبوره‌یه تابع کدار اسپر نواحیسندندر

هوراه .— بغداد ولایت حله سنجاغنده شامیه نواحیسندندر

هون.— طرابلس غرب ولايتنده فزان سنجاغنده سوكنه قضاسنه منسوب ناحيه‌در.

هويدى — معمورة العزيز ولايتنك ملاطيه لواسنده بهسنى قضاسنه ملحق ناحيه‌در.

« Aeiopolis » Hit
هيت.— بغداد ولايت و لواسنك دليم قضاسنده برناحيه مركزى اولوب فرات نهرى ساحلنده واقعدر.

هيت قصبه‌سنك اطرافنده قره‌ساقز دنيلان بيتوم منبعلرى واردر كه بابلك انشاآتنده بو ماده كثرتله خرج يرينه استعمال اولنمش ايدى.

بو منبعلرك اكثريسى فراتك مجراسنه دوكيلور.

بو معدن تحت الارض مايع حالنده اوله‌رق خروج ايله صو ايله تماسده بولندقده تحجر ايدرك صويك سطحنده يوزمكه باشلاركه بو كيفيت بحر لوطك حالنه پك مشابهدر.

اشبو پترول منبعلرى نقطهٔ نظرندن ارباب فن الجزيره ايله ارض فلسطين بيننده تحت الارض براتصالك وجودينه قائل اولمقده‌درلر.

هيت قصبه‌سنده طوز معدنى دخى بولنور.

قصبه‌ده اوچبيك قدر اهالى واردر. اطرافى بيتوم منبعلرى سببيله زراعتدن محروم ايسه‌ده منابعدن اوزاق اولان مواقعده خرما اغاجلرى آرپه تارلالرى سيسام مزروعاتى دخى كوريلور.

هيدى.— معمورة العزيزك كبان معدنى قضاسنده بر ناحيه اسميدر.

حرف الياء

يابنه. — Yabnè كتب مقدسه‌ده مذكور اولان بو شهر قديمه السنهٔ يونانيانده يامينا Jamnia دينور.

بو شهر ساحل بحر سفيدده ورمله قصبه‌سنك اوچ فرسخ قدر بعد ومسافه‌سنده اولوب يووا قطعه‌سنك اك غلبه‌لك بر موقعى اولوب اهاليسنك همان جمله‌سى موسوى ايدى.

يامينا‌ده بر وقتلر خاخاملغه متعلق غايت جسيم بر مجلس عقد اولنمشدر.

ژامينا ياخود يامينانك محلنده شمدى يابنه نام قريه موجوددر.

بونك زمانمزده اهميتى اولميوب غايت كوچك ويازين قورر بر دره ايله اسقا اولنمقده‌در.

ياربوز. — اطنه ولايتنك جبل بركت سنجاغنك مركز اداره‌سى اولان بر قصبه‌جقدر.

اشبو قصبه مركز ولايت اولان اطنه‌يه يكرمى اوچ ساعت بعدومسافه‌ده و مشهور كاوور طاغى اوزرنده بر نقطهٔ حاكمه‌ده واقع اولوب قوزان حادثهٔ اخيره‌سى اوزرينه فرقهٔ اصلاحيه‌نك رأى و قرارينه مستنداً مركز لوا اولمشدر.

بو قريه‌نك اهميت موقعيهٔ عسكريه‌سندن بشقه بر كونا اهميتى يوقدر. وزرنده غايت جسيم بر حكومت قوناغيله بر قاچده مأمورين خانه‌لرندن غيرى مبانئ مشهوره مفقوددر.

يكرمى دقيقه اوزاقده بر محلدن نبعان ايدن صو قريه‌نك اورته‌سندن جريان ايدرك حرقلره بالانقسام اراضى‌يى اسقا ايلر.

موقعى پك يوكسك اولديغندن قيشين قار اكسيك اولمدیغى كبى يازين دخى هواسى پك لطيفدر.

نفوسى (٣٥٠٠).

قصبه‌ده ١ جامع ١ رشديه مكتبى ١ صبيان مكتبى ٢٥ دكان ٣ فرون ٢ قهوه خانه ٢ خان ١ سلخ خانه موجوددر.

يارحصار. — خداوندكار ولايتنك ارطغرل سنجاغنده بر ناحيه مركزى اولوب اوائل تأسس دولت عثمانيه‌ده حائز اهميت بلاد مشهوره مياننده ايدى.

يارصوات. — اطنه ولايت ولوا سنه ملحق نواحيدن مهاجرين ناحيه‌سنك مركز اداره‌سيدر.

يارمجه. — ككبوزه قضاسنده و اسكدار ـ آنقره تيموريولى كذركاهنده بر موقعدر.

ياغده. — اطنه ولايتنده ايچ ايل سنجاغنك مشتمل اولديغى

قضالردن سلفكه‌نك بر ناحيه‌سى اولوب اراضيسى طاغلقدر.

مذكور ناحيه‌نك مركز اداره‌سى مغاره قريه‌سيدر.

يافه . — «Yafo» «Yafa» روملر يوكا «Joppé» ديرلر.

بو شهر بحرسفيد ساحلنده وقدس شريف مستقل سنجاغى داخلنده قضا مركزى وقدسك اسكله‌سى اولوب قدسك ١٥ فرسخ غرب شماليسنده واقعدر.

بو قصبه آسيانك الك اسكى بلده‌لرندن اولوب تاريخ بناسى قبل الطوفان برزمانه قدر ايصال ايدنلر واردر.

اساطير يونانيه‌يه كوره آندرومدتره‌د طرفندن لاجل الانتقام ژوپيه قربنده‌كى قيايه ربط اولنمشدى.

پلين كندى زماننده مذكور قيانك اوزرنده آندرومدك زنجيرينك آثارينك موجود اولديغنى تخطر ايتديكنى بيان ايدييور.

آندرومدك مذكور قياسى سن ژورم دورنده دخى موجود ايدى.

بنى‌اسرائيل بحرسفيد ايله اتصالات ومناسباتده آنجق يافه شهريله بولنمشلردر.

هردرلو انشاآت ومعابد ايچون اقتضا ايدن شجرسليمانى نام اغاجلر جبل لبناندن يافه‌يه واورادن ارض مقدسه ارسال قلنور ايدى.

يونس پيغمبرك بورادن كمى‌يه بنديكى مرويدر.

ماقاين پرنسلرى اولان سيمون ويوناتان سوريه‌لره اكتساب غلبه ايله شهرى ضبط ايتديلر.

يهوديلرك چيقاردقلرى اغتشاشات اثناسنده شهر مذكور روماليلر طرفندن احراق ويدى بيك قدر اهاليسى اعدام اولنمشدر.

يهوديلر بالآخره شهرك سورينى يكيدن انشا ايتمشلردى.

بر آره‌لق يافه‌ده توره‌ين قورصانلر فنيكه وسوريه سواحلنه ايصال دست تعرض ايتملرى روماليلرك عداوتنى جلب ايتديكندن وسپاسيه‌ن انسزين بر كيجه باصقينله شهرى ضبط وبعد التخريب بر قلعه انشاسيله درونده روماليلردن بر فرقهٔ مستحفظه وضع ايلمش ايدى.

اسكندر كبيردن يافه‌نك عربلر معرفتيله ضبطنه قدر يافه بر حكومت روحانيه مركزى ايدى.

صليبيون زماننده يافه‌نك اهميت موقعيه‌سى تزايد ايتمكله مذكور حكومت روحانيه‌يى يكيدن احيا ايلديلر.

برنجى بودوين يافه‌يى تحكيم وترصين ايلديكى حالده ١١٨٨ ده سالاون طرفندن تكرار ضبط اولنمشدر.

اون التنجى عصرده «غونويق» يافه‌يى زيارت ايتديكنده بر ييغين انقاضدن غيرى بر شى كورمامشدر.

١٦٤٧ تاريخ ميلاديسنده مونفونيس يالكز بر قلعه ايله قيايه اويولمش برقاچ مغاره مشاهده ايلدى .

شمدى يكى يافه قصبه‌سى آنجق بر بچق عصردنبرى موجود بولنمقده‌در.

ازمنهٔ اخيره‌ده يافه برنجى ناپوليون طرفندن ضبط اولندى .

انكليزلر شهرك شرق جنوبيسنده بر طابيه انشا ايتمشلردر.

بو كون يافه‌ده ٥٠٠٠ قدر نفوس واردر.

يافه‌نك اطرافنده ليمون بورتقال الما نار انجير باغچه‌لرى واردركه يافه‌نك مشهور اولان بورتقالى بورالردن يتشور.

يافه‌نك ليمانى قومله طولمش اولديغندن سفائن سواحلدن بعيد مواقعده تيمور براقمغه مجبور اولورلر.

ياقوه .— قوصوه ولايتنده ايپك سنجاغنده بر قضادر.

يالوه .— ازميد مستقل سنجاغنه مضاف قره‌مرسل قضاسنك برناحيه ومركز ناحيه‌در .

مذكور قصبه ازميد كورفزينك مدخلنده و داريجه‌نك قارشوسنده وقره‌مرسلك ٣٠ كيلومتره غربنده وازميدك ٢٨ ميل غربنده ودرسعادتك ٢٧ ميل شرق جنوبيسنده واقعدر.

اهاليسى ١٠٢٥ كشيدر. بونلرك بشيوزى مسلم (٢٥٠) سى روم (٢٧٥) شى ارمنيدر.

يالوه‌ده مع قرا ٣٧ مكتب اولوب كافه‌سى اسلامدر.

٤ مدرسه ١٥ جامع ١٧ كليسا ٤٧ چشمه ٨ حمام ٤٣ فرون ٢٥ چفتلك ٧ قهوه وخان ٢٥ دكرمان ١٩٦ دكان ٢٤٢٦ خانه واردر.

يالوه قريه‌سى قربنده مشهور طاغ حمامى ايليجه‌سى واردركه صويى ١١٠ درجهٔ حرارتده اولوب كوكرد اوقسيژن آزوت و سائر موادى حاوى اولمغله روماتيزمه ايچون پك نافع كلمكده‌در.

بو صو اوروپا كارى غايت منتظم برابنيه تحتنه آلنمش اولمغله سنوى درسعادتدن وحتى اوروپادن دخى پك چوق مرضا كلمكده‌در .

يانيه .— اوروپاى عثمانيده وآرنبودلغك سمت جنوبيسنده ولايت مركزى بر شهر مشهور ومعروفدر.

شهر مذكور سطح بحردن ٦٤٨ متره مرتفع برموقعده ودرسعادته نظراً ٨ درجه ٧ دقيقه طول غربيده و٣٩ درجه ٤٠ دقيقه عرض شماليده ميچكل نامنده‌كى طاغك اتكنده واسمنه منسوب ٢ بچق ساعت طول و٤٥ دقيقه عرضنده‌كى كولك ساحلنده واقعدر.

شهرك هواسى غايت لطيف اولوب فصول اربعه حكمنى تماماً اجرا ايدر .

درون شهرده جويز اريك آيوا طوت اوزوم و سائره كبى ميوه

اغاجلرینی حاوی باغچه وانواع سبزه یتشدیرر بوستانلر واردر .

یانیه‌ده والنسبه تعمیر اولنور برنوع اورتو اینجه و نفیس کلیملر ایبکلی بز چوال برنوع شیاق کبه احرام ترلك چوراب ویانیه چاریغی دینلان ظریف آیاق قابلری حده‌دن چکلمش طاطلی طاقملری قهوه وسیغاره طاقملری آینه کلابدانی بحوردان اعمال اولنمقده‌در .

بونلردن ماعدا صرمه‌لی یورغان بوغچه آرناود البسه‌سی صرمه‌لی غیطان اوانیء نحاسیه صندالیه قنابه یانقو ماصه وکره‌میت ودستی کبی شیلر دخی یاپیلور .

نفس یانیه‌ده برچوق جوامع شریفه اولوب بونلر میاننده سلطان بایزید ولینك اثر بناسی اولان وبایراقلی جامع دیمکله معروف بولنان معبد عالی ایله ارسلان پاشا ودفتردار مصطفی افندی جامعلری ومدارس متنوعه موجوددر.

یانیه‌نك اهالیسی (٤٥٠٠٠) نفوسدن عبارتدر.

یانیه اسمنك نره‌دن کلدیکنه دائر معلومات صحیحه‌یه دسترس اولنه‌مدی.

یانیه ولایتی : آرنبودلغك قسم جنوبیسندن متشکل اولوب شمالاً مناستر اشقودره ولایتلری جنوباً یونانستان غرباً اوطرانت بوغازی آدریاتیك ویونان دکزلرینه ساحلدر . ولایت مزبوره اهالیسی آرنبود ترك روم یهودی اوله‌رق ۳۵۰ بیك نفوسدن عبارتدر.

ولایتك هواسی صاف وصاغلام و اراضیسی طاغلق اولوب باشلوجه طاغلری مجوه نچدینی تشکیل ایدن هله‌نك جبالی ایله بونلرك تفرعاتندن اوفاق تفك طاغلر و قومور خیمارا زیغوس غراموس ولایتك اراضیسنی عارضه‌لندرمشدر .

انهار مشهوره‌دن سوموتی ویوسا یاولا قالاماس لوروس ودولت علیه ـ یونان حدودینك برقسمنی وجوده کتورن نارده صولری واردر.

محصولات ومعمولات: یانیه‌ولایتی اراضیسی برنجی درجه‌ده کلیتلو حبوبات یتشدیرن ولایاتدن دکل ایسه‌ده منبت و محصولدار جهتلری پك قوتلی بر طوپراغه مالکدر .

بغدای اوزوم زیتون لیمون پورتقال کتان ایپك پموق توتون بال پك مبذول صورتده‌در.

قیونلر صغیرلر ایله کچی وسائرحیوانات اهلیه‌سی دخی کلیتلودر.

حیوانلرتسالیانك الکمنبت وادیلرنده ومرعه‌لرنده بسلنور.

تره یاغ ایله یون دخی آیروجه حاصلات ویررلر.

پاموق بزی عبا کلیم و صرمه‌لی ایشلر واعلا سیم تلدن سیغاره‌اغزلقلری توتون‌طبقه‌لری وقهوه ظرفلری‌وبونلره مماثل شیلر اعمال اولنور .

يانيه سنجاغی : لسقويك، قونيجه، آيدونات ، فيلات و مچوه قضالرينی جامعدر.

ولايت مزبوره بروجه آتی درت منقسمدر:

١ يانيه سنجاغی : لسقويك
فونيجه
آيدونات
فيلات
مچوه

٢ پره‌وزه سنجاغی: لوروس
مارغليچ
دلونيه
پرمدی

٣ اركری سنجاغی: بوغون
تپه‌دلن
قورولش
دلونيه

٤ برات سنجاغی : اولونيه
لوشنه
غوشچقه

بيان آباد . — (بيان اووه) انقره ولايت و لواسنده برقضانك اسمی در.

قضاء مزبوره شمالاً قسطمونی ولايتی غرباً ولايت مزبوره‌يه ملحق كرده قضاسی شرقاً اياش ورز قضالری جنوباً انقره وچبيق آباد قضالريله محاطدر.

اهاليسی ٢٤٥٧٩ ذكور و ٢٤ بيك ٦٧٥ اناث كه جمعاً ٤٨٢٥٠ نفوسدن عبارتدر . بو قضا اراضيسنك ثلثی مزروع وثلثانی غير مزروعدر.

قضا داخلنده ٥١٤ كيلومتره طولنده كيمير نهری ايله سقاريا توابعندن ايمير شايع چمش تپه باغليجه نامنده‌كی انهار جاری اولوب اراضیٔ مزروعه‌يی اروا واحيا ايدرلر .

قيوجی قريه‌سی جوارنده ٥٠٠ متره دورنده بر و قره چام قريه‌سی جوارنده ٣٠٠ متره دورنده ايكی سلوك كولی ايله الما قريه‌سی جوارنده ١٥٠ متره دورنده برده قامش كولی واردر.

قضاده مياه معدنيه دخی واردر. بونلرك تركيباتنده كوكرد شاب چليك معدنلرينی حاوی وشاملدر. بونلرك ايكيسی قزلجه وبری سك حمامی ناميله معروفدر.

بوقابليجه‌لر داخلی وخارجی برطاقم امراضه فوق‌العاده نافع اولديغندن موسم صيفده آنقره‌دن و ولايات متجاوره‌دن پك چوق اهالی دوام‌ايدر.

قزلجه قابلوجه‌لری جوارنده ويشی صوينه حائز رجحان بر صو واردركه بونك عسرت هضم الم معده فساد دم كبی خسته‌لكلره لاخاصهٔ شفاهيه‌سی پك مجربدر.

مرضانك استراحتلری ايچون ٦٠ اوطه‌لی دائره‌لر انشا ايدلمشدر.

باشلوجه طاغلری ازمید طاغلرینه التصاق ایدن صورقون وکنغری طاغلرینه ملتصق قواق طاغی بولی طاغلرینه ملاصق ایشیق طاغیدر.

بوطاغلردن کسیلان حطب وکراسته‌لری اهالی آنقره‌یه نقل وکلی تمتع واستفاده ایدرلر.

یبان آبادك شیخلر قریه‌سنده عمر الفاروق حضرتلرینك سلالهٔ طاهره‌لرندن شیخ علی السمرقندی حضرتلری مدفون اولوب عزیز مشارالیهك آثار کرامت علیه‌لرندن اولان صغیرجق صویی قریهٔ مزبوره جوارندن نبعان و بر متره‌قدر قطع مسافه‌دن صکره ینه زیر زمینده نهان اولور.

چکرکه آفاتی وقوعنده بو صویك خاصهٔ غریبه‌سی اثری اوله‌رق هر تره‌یه کتورلسه همان اوراده صغرجق قوشلری ظهور ایله چکرکه‌لری اتلاف ایدرلر.

قضاده: ۸۱۷۹ خانه ۱۷۹ قریه بر حکومت قوناغی ۷۲ دکان ۱۳۰ جامع ۱۵ مسجد ۸ مدرسه ۳ قهوه خانه ۱۹۰ صو دکرمنی ۳ کوپری بر رشدیه مکتبی ۱ ابتدائیه ۱۵ صبیان مکاتبی واردر.

محصولاتی پرنج آربه چودار یولاف مصر نحود فیك مرجمك آفیون وانواع میوه اولوب سنوی ۳۸۸۹۰۰ قیه پرنج ۸۱۳٤٦۳٦ کیل بغدای ۲۷۸ بیك ۲۵ کیل آربه ۳۳۲۵ کیل یولاف ۱۱۷۱۳ کیله مرجمك ۲٤۳۳ قیه آفیون حاصل اولور.

حیوانات اهلیه‌سندن ۱۱۳۷۹۸ تفتیك کچی ۲۸۷۳۸ قیون ۱۳۱٦ قیل کچی ٦۸۸ اسب ۱۳۳٤ استر ۲۸۵۷ مرکب ۱۲۱۰٤ قره صغیر ۳۹۹ مانده‌دن عبارتدر.

سنوی حیواناتدن ۸۵۱۹۲ قیه تفتیك ۱۲۳٤۱ قیه یپاغی آلنور.

مرکزاداره‌سی یبان حمامی قریه‌سیدر.

یحیالو. — ادرنه ولایت ولواسنده قرجه علی قضاسنك ناحیه‌سیدر.

یحیالو. — قونیه ولایتنك نیکده سنجاغنده بر ناحیه‌در.

یران کون. — آیدین ولایتنك دکزلی سنجاغنده طواس قضاسنك مرکزیدر.

یرفزلی. — سیواس ولایتنك توقاد سنجاغنده بر ناحیه‌در.

یرده. — جزایر بحرسفید ولایتنده مدللی نواحیسندندر.

یره‌پتره. — کریداطه‌سنده لاشید سنجاغنده و اطه‌نك شرق جنوبی سواحلنده لب دریاده بر قصبه اولوب همنامی اولان قضانك مرکزیدر.

یریم. — یمن ولایتنك صنعا سنجاغنده بر قضا ومرکز قضادر.

یزیدی. — وان ولایتنك حکاری سنجاغنده محمودیه قضاسنده بر ناحیه‌در.

يصی اورن . — ادرنه ولایتنده كوملجنه سنجاغنده اسكجه قضاسنه ملحق برناحیه‌در.

يصی . — ولايت مزبوره‌نك كوملجنه لواسنه منسوب برناحیه‌در.

يصی آغيل . — آنقره ولایتنده یوزغاد سنجاغنده ناحیه مركزيدر.

یاغمور دره . — طربزون ولايتنده كمشخانه لواسنده برناحیه اسمیدر.

يقه‌جق . — سیواس ولایتنده قره حصار شرقی سنجاغنده صو شهری قضاسنك بر ناحیه‌سیدر.

يكزل . — آنقره ولایتنك بكبازاری قضاسنده بر ناحیه‌در.

یكی پازار . — آیدین ولایت ولواسنك بوزطغان قضاسنده بر ناحیه‌در.

یكی پازار . — قوصوه ولایتنك حاوی اولدیغی الویهٔ سته‌دن بریسی اولوب ولایتك غرب شمالیسنده واقعدر.

مركز اداره‌سی سینجه قصبه‌سیدر.

یكی پازار لوای سالف البیان داخلنده قضا مركزی اولوب سینجه‌نك اون ساعت شرقنده وایبار نهری توابعندن راچقه صویی ساحلنده اطرافی طاغلق برقصبه‌در.

یكی پازاره قریب ایلیجه نام موقعده چلیك وكوكرتلی بر ایلیجه واردر.

قصبهٔ مزبوره‌نك صربستانه قریبتی جهتیله موقعاً اهمیتی واردر.

یكی پازار . — بلغارستانده شمنی‌یه ایكی ساعت مسافه‌ده برموقع اولوب وقتیله محسن‌زاده محمد پاشانك صدارت و سردارلغنده روسیه ایله بوموقعده ۱۱۸۲ سنه‌سی صوك محاربه‌سی وقوعبولمش ایدی.

یكی خان . — سیواس ولایتی داخلنده یلدز ایلی قضاسنك مركز اداره‌سیدر. یلدزایلی ماده‌سنه مراجعت اولنه.

یكیجه . — سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنده حوضه قضاسنه منسوب بر ناحیه‌در.

یكیجهٔ واردار . — سلانيك ولایت وسنجاغنده برقضادر.

مذكور قضا غایت مزروع بر اراضیدن متشكل اولوب یالكز یوز بیك دونم محلی مزروعت ایدلمشدر.

محصولاتك باشلوجه‌سی حنطه چودار یولاف شعیر داری مصر پرنج باموق كتان سیسام توتوندر.

قصبه‌ده ۱۲۵ دستكاه موجود اولوب بونلردن اللی ایكیسی بز نسج ایدر ۱۳ عددی كلیم دستكاهیدر سنوی ۱۳۰۰ ذراع كلیم چیقارر.

باقیسی قبا حاصیر نسج ایدر بو

حاصیرك ثلثی داخل قضاده صرف اولنور.

اوزوم باغلری دخی چوقدر صرفیاتدن ماعدا سنوی اوزوملرندن برملیون ایکی یوز بیك قیه شراب یوز بیك قیه راقی اعمال اولنور. قوزه محصولی دخی جوار قضالره نظراً ایودر.

قضا ٨٩ قدر قرا و چفتلکاتی محتویدر.

یکیجه واردار: قصبه‌سی سلانیکك ٩ ساعت بعد ومسافه‌سنده ١٦١٦ خانه ٨٢٨٠ نفوسی جامع برقصبه‌در.

قضایه مرکز اتخاذ قلنمشدر.

قصبه‌ده ٥٢٠ دکان ١٢ فرون ٣٥ خان ٣ حمام ١٠ جامع ١ مکتب رشدی بر خیلی اسلام وخرستیان ابتدائی مکاتبی ٢ مدرسه ٥ تکیه ٢ عمارت بر قرائتخانه ١ کبیر ساعت ١ غاز دپوسی اوچ قاتلی بر قشلهٔ همایون مشهور غازی اورنوسی بك ایله احفا. دینك تربه‌لری دخی قصبه داخلنده‌در.

یکیجهٔ قره‌صو .- ادرنه ولا. یتنده کومولجنه لواسنده اسکیجه قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در.

یکیجهٔ قره‌جه‌آباد .- سلانیك ولایتنده یکیجه قضاسنك ناحیه‌سیدر.

یکیجه قلعه .- حلب ولایتنده مرعش نوا. حیسندندر.

یکیجه قصبه‌سی .- خداوندکار ولایتنك بروسه سنجاغنده اطرانوس قضاسنك مرکزیدر.

یکیجه .- خداوندکار ولایتنك ارطغرل سنجاغنده اینه‌کول قضاسنك ناحیه‌سیدر.

یکیجه .- ادرنه ولایتنده قرق کلیسا سنجاغنده ویزه قضاسنك ناحیه‌سیدر.

یکی شهر .- کرید ولایتنده لاشید سنجاغنده قضا مرکزی اولوب میرابللا قویی کنارنده واقعدر.

یکی شهر .- خداوندکار ولایتنده ارطغرل سنجاغنده قضا مرکزیدر.

مذکور قصبه مقر لوا اولان بیله‌جکك اون ساعت شمال غربیسنده منبت برآووه داخلنده اولوب هواسی کوزل محصولاتی کثیردر.

اعلا اوزومی واردر.

یکی شهر .- مستقل زور سنجا. غنده بر ناحیه‌در.

یکی کوی .- درسعادت ملحقا. تندن بك اوغلنه مربوط بوغاز ایچنك صیفیه‌لرندن بریسیدر. بواسمده ممالك شاهانه‌نك هرجهتنده بر چوق قرایه تصادف اولنور.

یکی واروش .- قوصوه ولا. یتنده یکی بازار سنجاغنده برقضادر.

مذكور قضانك اراضيسى ليم صويى توابعيله اروا اولنور.

اورمانلرى كثير وواسعدر ايليجه‌سى دخى مشهور اولوب امراض مزمنه‌يه و انحراف مزاجدن متولد ضعفيته زياده‌سيله منفعتبخشدر.

مركز قضا اولان يكى واروش قصبه‌سى سينجه‌نك آلتى ساعت قدر غرب شماليسنده و طاغلق بر موقعده اولوب صربستانه قريبق و اسكوبدن بوسنه‌يه كيدن طريق اوزرنده‌بولنمسى حسبيله اهميت مخصوصه‌يى حائزدر.

يكى ناحيه .- آيدين ولايتنده ازمير سنجاغنده چشمه قضاسنه ملحق برناحيه‌در.

بونك براسميده چفتلك كبيردر.

يلديز ايلى .- سيواس ولايت و سنجاغنده بر قضادر.

مذكور قضا ولايتك شرق شمالیسنده اولوب ١٠ ناحيه ١٢٣ قريه‌دن مركبدر.

اهاليسى ٤٩٨٩٦ نفوسدن عبارت اوله‌رق اهالينك اجناسى بروجه‌زيردر:

٢٧٥٢٤	اسلام
١٣٧٦٦	شيعى
٣٨٢٠	ارمنى
١٢٧٤	پروتستان
٦٣٧	قتوليك
٢٨٦٥	روم
٤٩٨٩٦	

مركز قضا يكى خان قصبه‌سيدر.

يكى خان قصبه‌سى كوچك برقصبه اولوب سيواسك ٣٠ كيلومتره غرب شماليسنده و توقادك ٥٠ كيلومتره جنوبنده وبوايكى شهر آراسنده كائن مكمل برشوسه اوزرنده واقعدر.

قزل ايرمغك بر تابعى اولان ليجه صويى يكى خان قصبه‌سندن مرور ايلر.

نفوسى (٢٠٦٥).

عموماً قضا ومركز قضاده ١٠٤ مكتب اولوب جمله‌سى صبيان مكتبى طرزنده‌در.

قضايى ليجه صويى ويلدز ايرمق كبى قزل ايرمغك باشلوجه توابعى ايله يشيل ايرمغك برقولى اولان چكرك صويى اروا واسقا ايلر.

اك يوكسك نقطه‌سى ٢٧٣٠ متره ارتفاعنده اولان آق طاغ سلسله‌سى داخل قضاده يايلمشدر.

زراعت: قضاده ٤٧٨٥٥ هكتار جسامتنده اراضئ مزروعه اولوب ٤٩٢٠١ عدد ترلا ٨٠٨٤ چايرلق ١٣٨ مرعه ٥٠ قدر ميوه باغچه‌سى واردر.

طوپراغك قوتى بره بش نسبتنده‌در.

يلواچ .- قونيه ولايتنك حميد آباد لواسنده قضا مركزيدر.

قونيه‌نك غرب شماليسنده بسيط برمحلده صولاق باغلق و بغچه‌لك بر

قصبه اولوب آلاجه وبز نسج اولنور. معمولات دباغیه‌سی دخی چوقدر.

یلواچده ۳۵۳۵ خانه ۳۲۰ دکان ۲۰ قهوه ۱ خان ۲۳ فرون ۲ حمام ۱۶ دکرمن ۱۰ یاغخانه ٤٥ جامع ۸ مدرسه ١٤ اسلام مکاتبی ٥ چفتلك ۱ رژی ۱ دیون عمومیه اداره‌سی ٥٠ چشمه ۱ تلغرافخانه ۱ حبسخانه ۱ دپوی ۱ قشله ۱ حکومت قوناغی ۲ تربه ۱ کتبخانه واردر.

قضاسی: ولایتك غرب سمتنده اولوب اراضیسی درجهٔ ثانیه‌ده منبتدر. اهالیسی ۲٤۲۲۸ نفوس ومشتملاتی ٥١٦١ خانه ۳۲ قریه‌دن عبارتدر.

آتیده‌کی جدول قضانك استاتستیقنی اشعار ایلر:

٥١٦١	خان
۳۲۲	دکان
۲	خان
۲۸	فرون
۳	حمام
٤۳	دکرمن
۱۰	یاغخانه
٦۱	جامع
۱۲	مدرسه
٤٦	مکتب

حاصلات

١٦٠٠٠		آفیون
١٤٠٠		پاموق
٥٠٠	کیله	فاصولیه
۳۰۰	»	مرجمك
۲٥٠	»	فیك
۱۰۰۰	»	نحود
۱۰۰	»	سیسام
۳۰۰	»	چودار
۳۰۰	»	یولاف
۱۰۰۰	»	مصر
۱۰۰۰	»	داری
۱۰۰۰۰	»	ملز
٤۳۰۰۰	»	آرپه
۹٥۷۰۰	»	بغدای

قضانك صوران اسمنده برناحیه‌سی واردر.

یلواچ قره اغاجی. — قره اغاج ماده‌سنه مراجعت اولنه.

یمن. — جزیرة العربده واقع ولایات شاهانه‌دن برینك اسمیدر.

مذکور ولایت عربستان شبه جزیره‌سنك غرب جنوبیسنده شمالاً حجاز ولایتی غرباً بحر احمر دخی تسمیه قلنان شاب دکزی جنوباً عدن وشرقاً جزیرة العربك اقسام مستقله‌سیله محاط ومحدوددر.

یمن قطعه‌سنده همان اوچ درت ملیون نفوس موجود اولوب وهابی زیدی وامامیه واهل سنت مذهبلرینه تابعدرلر.

جبل سراة دينلان و عربستانك ساحل غربيسنی شمالدن جنوبه طوغری قطع وتعقیب جبال متسلسله اوزرنده اوچ بیك متره ارتفاعنده تپه‌لر موجوددر .

سراة طاغلرینك غربی اتكاری ساحله قدر وارەمیوب همان ٢٠٠ کیلومتره‌قدر مسافه‌یه اینرلرکه بورالردن اعتباراً اراضی دوز وعارضه‌سزاوله‌رق دوام ایلر ایشته بو اووه‌لره تهامه دیرلر .

تهامه‌لر کرك حجازده وکرك یمنده اولسون قطعه‌نك اك زیاده حرارتلی وهواسی وخامتلی محللردر.

تهامه ٤٠٠ ساعت قدر امتداد ایلر .

سراة سلسله‌سی وسط جزیره‌ده کائن یایلای جسیمك شعبه‌لری اولوب حجاز ویمنده متعدد قوللر و شعبه‌لر تولید ایتمشلردر .

اشبو شعباتك اصدارنده یمنك مشهور جهات اولان قهوه اغاجلری نشو ونما بولمقده‌در.

یمن ولایتی داخلنده اهمیته جسبان ماء جاری اولمیوب آنجق بعض یازین قوریيان صولر وار ایسه‌ده بونلردن‌ده اکثریسی مجرالرینی غایت یومشاق‌اولان اراضی درونده مجرای نهانی ایله تحت الارضه جریان وبوجهتله مجرالرینك برقسمنی کوزدن نهان ایتمکده درلر .

حاصلات: ولایتك یکانه محصولی قهوه‌در .

یمن قهوه‌سی کرك لذت و کرك نفاست جهتیله دنیانك هریرنده مقبول ومعتبردر.

حبوبات : تهام جهتنده پك ایو دکلدر.

قیوجیلق اویمه‌جیلق معمارلق نساجلق صنعتی اربابی نفیس وظریف معمولاتیله ولایته منفعت کلیه جلب ایدرلر.

تقسیمات : یمنك مرکز اداره‌سی صنعادر .

الویه وقضالری بروجه آتی‌در:

— ١ —

صنعا سنجاغی

قضالری	مرکز قضا
نفس صنعا	صنعا
کوکبان	طویله
آلشی	ضوران
ذمار	—
یریم	—
عمران	—
رداع	—
جبل حراز	مناخه
حجه	—

— ٢ —

تعز سنجاغی

ایب	—

عدن	—
قعطبه	—
حجریه	تربه
مخا	—

— ۳ —

حدیده سنجاغی

لحیه	—
زیدیه	—
جبل ریمه	—
حجور	—
بیت الفقیه	—
باجل	—
ابو عریش	—

— ٤ —

عسیر سنجاغی

شخائل	—
رجال المع	بثیل
قنفده	—
بنی شهر	سدوان
غان	رغدان
صبیا	—

یورطه‌لق .- اطنه ولایتنك جبل برکت سنجاغنده پیاس قضاسنك بر ناحیه‌سی اولوب مشهور بر لیمانی حاویدر.

یورطه‌لق لیمانی جبل برکت اتکلری میس طاغ واراضیسی وجهان منصبنده ائن بربرون واسطه‌لریله لدوس ایله شمالی و غربیدن محافظه ایتدیکی چون حقیقةً آق دکزك اك مکمل یانی عد اولنمقده‌در.

اسکندر کبیرك دارایی جوارنده قید اسارته کرفتار ایتدیکی آیاس شهر قدیمی خرابه و انقاضی مذکور لیمانه بر ساعتلك مسافه‌ده‌در.

ینبوع البحر .- بحر احمر ساحلنده مدینهٔ منوره‌نك ۵۳ ساعت اوزاغنده و شهر مبارك مزبورك اسکله‌سی اولان سکز بیك نفوسلی بر شهردر.

مذکور اسکله ۲٤ درجه ۵ دقیقه عرض شمالی ۳٦ درجه طول شرقی آراسنده‌در.

اطرافی سورایله مستور ۱ حکومت قوناغی ۳ جامع ۸۰۰ خانه ۳۰۰ دکانی حاویدر.

نبعیده ۱۷۰ قدر چشمه اولمسی ملابسه‌سیله کثرت میاهندن ناشی بو اسمی آلمشدر.

یوره‌کیر .- اطنه ولایت وسنجاغنده بر ناحیه‌در.

مذکور ناحیه‌نك زراعتی بولنده‌در.

یوزغاد .- آنقره ولایتنده وولایتك ۳٦ ساعت شرق جنوبیسنده سطح بحردن تخمیناً ۱۰۰ متره یوکسکلکنده سنجاق مرکز بر بلدهٔ لطیفه اولوب موصلی بلی چاملق قبان تپه نام طاغلرك اتکنده وغایت هوادار بر نقطه‌ده واقعدر.

قصبهٔ مزبوره ۱۳۵ سنه اقدم تأسیس اولدیغی جهتله ابنیه‌لرینك طرز معماریسی هپ اصول جدیده اوزره‌در

و داخل ولایتده بوکا مانند بر بلده
هنوز یوق کبیدر.

اطرافنده صغوق اولوق شکر
پیکاری نامنده غایت کوزل صولر
ومشجره‌لر وباغ وباغچه‌لر موجوداولوب
اهالیسی یازین بورالرده اقامت ایدرلر.

جبار زاده‌لرك اثر بناسی اولان
جامع کبیر پك دلنشین بر طرزده‌در.
حزیران ابتداسندن تموزك بشنه قدر
دوام ایدن وکهنه پنایری دینلان
بازارده پك رواجلی صورتده اخذ
واعطا وقوعبولقده وتا حلبدن وسوریه
جهتندن تجارلر حیوان وسائره کتور-
مکده‌درلر.

نفس قصبه‌ده ۳۱۵۲ خانه ۱۹۲
دکان ۱۵ فرون ٤ خان ۸ حمام ٦
دکرمن ۱۸ جامع و مسجد ٥ تکه
وزاویه ٥ مدرسه ۷۷۸ کتب متنوعه‌یی
حاوی ۲ کتبخانه برمکتب رشدی ۳
ابتدائی مکاتبی ۱۵ صبیان مکتبی ۱
حکومت قوناغی ۱ قشله ۱ جبخانه ۱
حبسخانه ۱ دپوی ۱ تلغرافخانه ۱
خسته‌خانه ۳ کلیسا بر غازخانه واردر.

یوزغاد لواسی: ۲۷۹۸۹۷ نفوسی
حاوی جسیمجه برسنجاق اولوب شمالاً
قسطمونی ولایتی شرقاً سیواس ولایتی
وقیصری سنجاغی غرباً قیرشهر سنجاغیله
محدوددر.

بوزون نام قدیمیله معنون اولدیغی
حالده یکرمی سنه‌دنبری یوزغاد نامیله
توسیم قلنان یوزغاد لواسی ولایتك

اك زیاده مزروع و میوه‌سی مبذ
قسمی اولوب تاریخجه دخی شهر
واردر.

اراضیسی قزل ایرمق وفوتان‌صو
دوه‌لیجه صولرله اسقا اولنور.

یوزغاد سنجاغی سنوی صامسو
واسطه‌سیله ۱۰۰۰۰۰۰ کیله حبوبا
اخراج ایدر.

درسعادته کوندریلان اخراجات
مقداری ۸۰۰۰۰۰ لیرایی بولور.

یوزغاد قضاسی: ۳ ناحیه و ۱۰
قریه‌دن مرکبدر.

۲۲ جامع ۱۰ مدرسه ۱ خسته‌خا
۲ اجزاخانه بش آلتی کلیسا و معب
واردر.

۳۰ قدر مکاتب صبیانیه‌دن ایکیس
اناث متباقیسی ذکوره مخصوصدر.

یوشان. — سیواس ولایتنده قر
حصار شرقی سنجاغند
حمیدیه قضاسنه تابع اون قریه‌لی ب
ناحیه‌در.

یوقاری دینداری. — ولا اطن
یت ولواسنده قره عیسی‌لو قضاسنه
ملحق برناحیه‌در.

یوکسك قوم. — آیدین ولا
یتنك منتش
سنجاغنده کوبجکز قضاسنك مرکزی
اولان برقصبه‌در.

یوندا. — جوندا ، موسقونیسی،
جزایر بحر سفید ولا
یتنده مدللی سنجاغنده ومدللیدن اون

ل اوزاقده کوچك کوچك اطه جقلردن
ەکب برجزایر مجتمعه اولوب یوزاطه‌لر
ناسنه اوله‌رق هقاقوتیس دخی
نور.

اشبو جزایر صغیره آیوالق شهرینه
ن اولوب مدللی سنجاغنه مربوط
قضا صورتنده اداره اولنمقده‌در.

بو اطه‌لرك اقلیمی همجوار اولدیغی
طعه‌یه مماثل اولوب لطیف و صاغلام
وزرلری دائم الخضرا اولدیغندن
سقونیسی نامنی آلمشلردر.

اهالیسی اکثریتله روم اولمق اوزره
۵۵۰ نفوسدن عبارتدر.

قضاده ایکی مکتب وبش کلیسا
ردر.

جزایر مزبوره‌دن قرومیدونیسی اطه‌سیله آیوالق آراسنده مواصله‌یی پاق تعبیر اولنان جسر سابح و برده کوپری تأمین ایدر.

اهالیسنك باشلوجه صنعتلری بالقجیلق اولوب صابون وزیتون یاغی وشراب اعمال ایدرلر.

حبوباتی غایت محدوددر.

قضاده ایکی طوزله ۷ موصره ٦ صابون اعمالاتخانه‌سی ٥ یل دکرمنی واردر .

سنوی قضا اسکله‌لرینه ۱۱۹ انکلیز ۵۳ عثمانلی کمیلری اوغرار.

مرکز اداره‌سی موسقونیسی قصبه‌سیدر.

صوك

ذیل

درون کتابده ذکری اونودلمش اولان « لغتلرك » علاوه‌سیله لغات جغرافیه قسمنك اکمال نواقصی ایچون جلد ثالثك آخرینه بر ذیل علاوه‌سنه لزوم کورلمشدر .

حرف الالف

اباك . ـ سیواس ولایتنك توقاد سنجاغنده اربعه قضاسنه ملحق بر ناحیه‌در .

اباغای . ـ وان ولایتنده بارکیری قضاسنده بر ناحیه اسمی‌در .

ابریو تپه . ـ ادرنه ولایت ولواسنك جسر ارکنه قضاسنده بر ناحیه‌در .

ابزغوزده . ـ « چرمنیقه » مناستر ولایتنك ایلبصان سنجاغنده بر ناحیه‌در .

ابیلر . ـ سیواس ولایت ولواسنك حاقیق قضاسنه ملحق نواحیدن بریسیدر .

ابو طاهر . ـ معمورة العزیز ولایت حرپوط سنجاغنده بر ناحیه اسمی‌در .

ابو عریش . ـ یمن ولایتنده حدیده سنجاغنده بر قضا اسمی‌در .

ابو الخصیب . ـ بصره نواحیسندندر .

ابو قلقل . ـ حلب ولایت ولواسنده مرکزه ملحق بر ناحیه‌در .

ابو صوارب . ـ بغداد ولایتنده حله سنجاغنده سماوه قضاسنك بر ناحیه‌سیدر .

ابوالهندی . ـ ارضروم ولایت و سنجاغنده اووه قضاسنك نواحیسندندر .

ابمی . ـ سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنده بر ناحیه‌در ،

ایانود یانو . ـ کرید ولایتنك لاشید سنجاغنده اوپانو قضاسنك مرکز اداره‌سیدر .

ابوزولو . ـ کرید ولایتنده رسمو سنجاغنده میلوپوطاموسی قضاسنك بر ناحیه‌سیدر .

اتروسه . ـ (مزوری) موصل ولایتنده مرکز لواسنك قضالرندن دهوك قضاسنك مرکز اداره‌سیدر .

آتسکو . ـ سیواس ولایتنده قره‌حصارشرقی سنجاغنده قویلحصار نواحیسندن بریسیدر .

آثار مجیدیه . ـ طرابلس غرب ولایتنده فزان سنجاغنده بر ناحیه‌در .

آجی صو . ـ سیواس ولایتنك توقاد سنجاغنده ذیله قضاسنه مضاف بر ناحیه‌در .

آجی بادم . ـ آیدین ولایتنده دکزلی سنجاغنده غربی قره اغاج قضاسنك مرکزیدر .

غربی قره اغاج ماده‌سنه مراجعت اولنه .

احمدلر کبیر . ـ ادرنه ولایتنك کوملجنه سنجاغنده اکری دره قضاسنك بر ناحیه‌سیدر .

احمد اووه . ـ زبانزدی «اماتوه»در . سلانیك ولایتنده شمندوفر موقفلرندن بریدر .

احمدلی .ـ آیدین ولایتنده مغنیسا لواسنده مرکز ناحیه وشمندوفر موقفیدر .

احمد بك .ـ ادرنه ولایتنده قرق کلیسا سنجاغنده لوله برغوس قضاسنك ناحیه‌سیدر .

احمدسرای .ـ سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنده لادیق قضاسنك ناحیه‌لرندندر .

اخبصور .ـ ارضروم ولایت وسنجاغنده طورتوم قضاسنك بر ناحیه‌سیدر .

اخیاری .ـ سیواس ولایتنده اماسیه سنجاغنده کمش حاجی کوی قضاسنك ناحیه‌لرندندر .

ادرنه .ـ روم ایلیده ودرسعادتك ٤٤ ساعت اوزاغنده ولایت مرکزی برشهر عظیم اولوب ٤١ درجه ٤٥ دقیقه عرض شمالیده و ٢٤ درجه ١٥ دقیقه طول شرقیده واقعدر .

نفس شهرده ١٠٧٨٠ خانه و ٥٣٣٤٨ نفوسی واردر .

شهرك ابنیه‌لری طونجه ایله مریچ نهری سواحلندن بدأ ایدرك سطح نهریندن آلتمش متره قدر مرتفع عارضه‌لی وخوشمنظر بربایرك زروه‌سنه دکین ممتد وجوانب اربعه‌سی باغ وباغچه وبوستانلرله محاط بربلدهٔ رعنادر .

مریچ وطونجه ایله ارده نهرلرینك نقطهٔ اجتماع واتحادینه قریب بر موقعده اولدیغندن موقعاً غایت مهم اولوب مذکور نهرلر اوزرنده کارکیر ودمیردن انشا اولنمش سکز قدر کوپریلر وسائط مواصله‌یی تأمین ایدرلر نهرلرك اطرافنده ٢٣١٥ قطعه‌دن متجاوز مکمل سبزه ومیوه وطوت باغچه‌لری اولوب انواع فواکه یتشدیررلر .

باغلر دخی شایان ذکر و بیان اولوب یکرمی بیك قطعه‌یه قریب

واعلا اوزوم حاصل ایدرلر . ادرنه‌نك دواء مسك وصابونی هر یرده مقبوله گچر . قشار پینیری صغیر دلی طحن حلواسی دخی مشهوردر.

ادرنه درسعادتدن اول وبروسه‌دن صکره سلاطین سالفهٔ عثمانیه طرفلرندن پای تخت اتخاذ قلنمش ودرسعادتك فتحندن صکره دخی پادشاهانك نظر رغبتلرینی جلب ایلمش اولدیغندن مدت مدیده اقامت ایلمشلردر .

بو جهتله سرایلر قصرلر بنا وجوامع شریفه وعمارات ومدارس انشاسیله شهرك معموریتنه صوك درجه‌ده اعتنا بیورمشلردر جوامع شریفه‌دن سلطان سلیم ثانینك اثر بناسی اولان ومعمار قوجه سنانك چیره دستیٔ مهارتیله وجوده کلان سلیمیه جامع بی نظیری عرب وبیزانس طرز معماریلرینی جامع درت مناره‌لی براثر بی مثال اولوب الحق ادرنه شهرینك اهمیتنی آرتدیرمشدر .

سلطان بایزید ثانینك طونجه نهری کنارنده کائن بایزید جامع شریفی دخی درت دیوار وبر قبه اوزرینه مبنی اولوب ٨٩٣ تاریخنده اتمام اولنمشدر .

فاتح مرحومك پدرلرینك اوچ شرفه‌لی جامعی ودار الحدیث جامعی وسلیمان وموسی چلبیلرك وضع اساس ایتدکاری ومحمد چلبینك اتمام ایلدیکی اسکی جامعی دخی ادرنه‌نك معابد مشهوره‌سندندر .

یکرمی درت عدد مدرسه دخی واردر .

سلطان سلیم ثانینك وچلبی مصطفی واسماعیل پاشالرك وسائر اصحاب خیرك انشا ایتدیردکاری کتبخانه‌لرده بش اون بیك جلد کتب نفیسه موجوددر .

ادرنه‌ده شهزاده‌کاندن وسلاطین عفتشاندن بعضیلریله کوسه میخال و چندرلیلردن ابراهیم پاشا شیخ شجاع الدین قرمانی حضرتك

شربتدار حمزه فخر الدين العجمی معلم مصلح الدين زيرك زاده صاچلی ابراهيم افندی شيخ ابراهيم افندی لعلی افندی علی ثنائی افندی سزائی حضرتلری كبی مشاهير و اعزهٔ كرام مدفوندرلر .

نفس ادرنه‌ده برر باب اعدادیٔ عسكری وملكی ايله رشدیهٔ عسكريه وملكيه ومكاتب ابتدائيه وصبيانيه واردر .

استاتستق :

نفس ادرنه‌ده بروجه زير مؤسسات ومسقفات موجوددر:

١٥٧	جامع ومسجد	٥٦٨	اوطه
٦٩	دركاه	١٤٨	صمانلق
٣٥	مدرسه وكتبخانه	١٩٤٦٧	باغ
٥٢	مكاتب	٢٣١٥	بغچه
١	حكومت قوناغی	٥٢٢٨	تارلا
١	دائرهٔ عسكريه	٢٧٨	چاير
١	عسكری اعدادیه‌سی	١٦٥٧	عرصه
١	« رشديه‌سی	٢٦	كليسا ومناستر
١	« ابتدائيه‌سی	١٣	سناغو
١	نمونه چفتلكی	٥	قشله
١	زراعت مكتبی	١١	قره‌غوللخانه
٣٨٧٠	دكان	٢٣٩	چشمه وسبيل
٢٨٠	فرون	٥	عمارت
٣٧	خان	٥	خسته‌خانه
٢٤	معمور وخراب حمام	٦	قارخانه
١٣٤	دكرمن	١	حريق قله‌سی
٧	فابريقه	١	غازخانه
٥	مطبعه	١٥	كره‌ميت وطوغله اوجاغی

ادرنه‌نك تاریخ انشاسی یکده معلوم اوله‌میوب انجق قبل المیلاد ۱۱۷-۱۳۷ سـنه‌سی ایمپراطور آدرین زماننده عتیق اوکودام محلنه انشـا قلنمش وارایسته یاخود اورسـتیا نامیله مسمی ایکن ایکنجی عصر میلادیده روما ایمپراطورلرندن آدریان طرفندن توسیع وتزیین ایدلمش اولدیغندن الیوم بین الاجانب سویلندیکی اوزره آندرنوپولی نامیله کسب شهرت ایلمشدر .

ایمپراطور آدریان شهرك تزین وتوسیعنه اعتنا ایدرك هامی‌مون ناحیه‌سنه مرکز اتخاذ ایلمش ایدی . شرق ایمپراطورلری زماننده استانبولدن صکره ایکنجی شهر صره‌سنده بولنوب سورلری آلتنده ایکی حرب عظیم وقوعه کلمشدر :

بریسی ایمپراطور قسطنطین بسینوسی مغلوب (۳۲۸ میلاد) دیکری غوتلر ایمپراطور والانی منهزم ایلمشدر (۳۷۸ میلاد) .

غازی خداوندکارك روم‌ایلی فتوحاتی اکمالی صره‌سنده لالا شاهین پاشانك همتی ایله ید غالبهٔ عثمانیه‌یه انتقال ایلدی «۷۶۳ هجرت سنیه» .

ادرنه ولایتی : اوروپای عثمانیده واستانبول ولایتنه متصل اولان چتالجه متصرفلغنك غربنده اولوب شمالاً بحر سیاه وشرقی روم‌ایلی شرقی ایالتی غرباً سـلانیك ولایتی جنوباً اطه‌لر دکزی قلعهٔ سلطانیه بوغازی ومرمره دکزی ایله محاط ومحدوددر .

اهالی : ولایتده ۹۰۰ بیك ایله برمیلیون اراسنده نفوس واردر. ولایت استرانجه تکفور طاغی دسپوط سلسله‌لرینی جامع اولوب بوطاغلرك اوزرنده انواع متعدده‌ده اغاجلرو کثیف اورمانلر موجوددر. ولایتك باشـلوجه انهاری : طونجه ارده ارکنه صـولریله کسب جسامت ایدن مریچ ایله ساروس کورفزینه آقان قواق نهری وبالّی دره وسائره‌دن عبارتدر .

ولایتك محصولاتی : حبوبات متنوعه، اوزوم، توتون، کل یاغی، شار پینری، زیتون یاغی، بالمومی وبونلره مماثل شیلر اولوب اینوز کری دده اغاج لیمانلری وبالخاصه روم ایلی شمندوفری واسطه‌سیله خارجه سوق اولنمقده‌در .

ولایت مزبوره بر وجه آتی الویه وقضالره منقسمدر :

ادرنه سنجاغی	جسر مصطفی پاشا	قضاسی
	دیمتوقه	«
	قرجه علی	«
	حوضه	«
	جسر ارکنه	«
	اورته کوی	«
قرق‌کلیسا سنجاغی	مدیه	«
	طرنوه	«
	بابا اسکی	«
	اخته پولی	«
	ویزه	«
	لوله برغوس	«
تکفورطاغی سنجاغی	چورلی	«
	معلقره	«
	خیره پولی	«
دده‌اغاج سنجاغی	اینوز	«
	صوفیلو	«
کلیبولی سنجاغی	کشان	«
	مرفته	«

	شار کوی	قضاسی
	آجه آباد	«
کوملجنه سنجاغی	اسکیجه	«
	سلطان یری	«
	روبچوز	«
	آخی چلبی	«
	اکری دره	«
	داری دره	«

ادرنه قضاسی : اوچ ناحیه وایکی دائرهٔ بلدیه ۳۰۶ محله ۱۵٤ قریه ۱۷۵۵۳ خانه‌ده ۸۵۷۸۳ نفوسی مشتملدر نفوس مزبوره‌نك ملل واقوام نقطهٔ نظرنده مقداری بروجه زیردر :

	یرلی		یبانجی	
	ذکور	اناث	ذکور	اناث
اسلام	۱۸۲۹۰	۱۷٤۰۱	۳۵۹	۵٤۷
روم	۱٤۲۷۳	۱۳۸۵۳	٦۹	٦۱
ارمنی	۱۵۷۸	۱۷۳۳	۸٤	۲۰
بلغار	٤۸۹۵	٤۳٦۵	۲۰	۱٤
قتولیك	۱۰۳	۹٦	۲	۱
یهودی	٤۱۰۳	۳۸۵۵	۹	۱۲
پروتستان	۲٤	۱۸	۱	۲
یکون	٤۳۲٦٦	٤۱۳۲۱	۵٤٤	٦۵۷

ادرنه سنجاغی : جسر مصطفی پاشا، دیمتوقه، حوضه، قرجه‌علی، جسر ارکنه، اورته کوی نامیله یدی قضایی محتویدر .

ادمانلی . ــ ارضروم ولایتنده بایزید سنجاغنه ملحق بر ناحیه‌در .

آدی یمانه . ــ حصنمنصور ماده‌سنه مراجعت اولنه .

آراوانس . ـ ارضروم ولايت و لواسنده ترجان قضاسنك ناحيه‌سی‌در .

اربد . ـ سوريه ولايتنده حوران سنجاغنده عجلون قضاسنك مركزی اولان بر قريه‌نك اسميدر .

اربو . ـ دياربكر ولايتنده ماردين سنجاغنده مديات قضاسنك ناحيه‌سيدر .

آرتوه آباد . ـ سيواس ولايتنده توقاد سنجاغنده بر ناحيه‌در .

آرتوسه . ـ وان ولايتنك حكاری سنجاغنده الباق قضاسنك ناحيه‌سی‌در .

آرتوسه نير . ـ ولايت ولواء مزبورك چال قضاسنده بر ناحيه‌در.

ارجوانه . ـ ارضروم ولايتنك ارزنجان سنجاغنده كسكيم قضاـ سنك بر ناحيه‌سی‌در .

ارحب . ـ يمنده صنعا نواحيسندندر .

ارحمی . ـ ارضروم ولايتنك ارزنجان سنجاغنده رفاهيه قضاسنه ملحق بر ناحيه‌در .

اردسه . ـ طربزون ولايتی كومشخانه سنجاغنك طرول قضاسنك مركز اداره‌سيدر .

اردوس. ـ ارضروم ولايت و سنجاغنده طورطوم قضاسنه ملحق ناحيه‌در .

ارسلانه . ـ سيواس ولايتنده اماسيه سنجاغی نواحيسندندر .

ارسوس . ـ حلب ولايتنده اسكندرون قضاسنه مضاف بر ناحيه‌در.

اريبس . ـ ارضروم ولايتنك ارزنجان سنجاغنده كسكيم قضاسی نواحيسندندر .

ارشوشیو . ـ سیواس ولایت ولواسنده دیوریکی قضاسنك ناحیه‌سیدر .

ارغنی خانی . ـ دیاربکر ولایت و ارغنی معدنی سنجاغنده بر ناحیه‌در .

ارغه . ـ معمورة العزیز ولایتنده ملاطیه سنجاغنده آقچه طاغ قضاسنك مرکزیدر .

ارغوست . ـ سیواس ولایتنده توقاد سنجاغنده نیکسار قضاسنك بر ناحیه‌سی در .

ارکلی مرمره . ـ ادرنه ولایتنده تکفور طاغی سنجاغنده بر ناحیه اولوب مرکز قضالرك ساحلنده‌در .

ارکلی قونیه . ـ قونیه ولایت ولواسنده و قونیه‌نك ۲۸ ساعت جانب شرقیسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب درونندن بیوجك بر دره جریان وبو دره اراضی مزروعه‌یی ریان ایدر .

نهرك صولری زراعت زمانی چوغالوب قیشن تناقص ایدر . وشباط ومارت آیلرنده غایت لذیذ مرجان بالغی صید اولنور .

قصبه‌یه بربچق ساعت مسافه‌ده صیجاقچه بر صو ظهور ایدوب یردن چیقار چیقماز تحجر ایتدیکندن مرور زمان ایله بوتحجراتدن بر تپه‌جك حاصل اولوب یوماً فیوماً بیومکده‌در .

مشهور بلغار طاغی قصبه‌یه ایکی ساعت اوزاقدر .

ارکلی قضاسی : اطنه ولایتی حدودنده اولوب ۱۶۳۴۳ نفوسی جامعدر . دیوله ناحیه‌سندن ماعدا ۳ بیکی متجاوز خانه واللی قدر قرایی مشتملدر .

قضاده ۷۲ جامع ۲۳ دکرمن ۱ حمام ۹ فرون ۳ خان ۱۱ قهوه

خانه مغازه ٤٥٢ دكان ١٢ مدرسه ٣٩ مكاتب اسلاميه ايكى خرستيان مكتبى ٧ تربه ١ حكومت قوناغى وعسكرى دبوى وسائره واردر .

قضا اولدقجه منبت اولوب سنوى ٨٠٠٠ كيله نخود ١٢٠٠٠ كيله چودار ١٥٠٠ كيله مصر ٢٠٠٠ كيله مصر ٢٥٠٠ كيله ملز ٤٥٠٠٠ كيله اربه ١٦٠٠٠٠ كيله بغدای ٧٥ كيله فيك ٣٠٠ كيله فاصوليه ٥٠ كيله مرجمك حاصل اولور اركلى قضاسنك ديوله اسمنده برده قصبه‌سى واردر .

اركلىٔ بحرسياه . — « Héraclée » قسطمونى ولايتنده بولى سنجاغنده مركز قضا بر قصبه‌در .

مذكور قصبه قره‌دكز ساحلنده وقزلجق صوىى دنيلان «Sycins» ايرمغنك ايكى كيلومتره بعد ومسافه‌سنده كوچك بر ليمانى حاويدر .

قزلجق صوينك منبعى اولان قره‌پوكار ٣٠ كيلومتره اوزاقده‌در .

قضانك بالجمله كراسته وحطب وسائره اخراجاتى اركلى ليمانى ايله حصوله كلور .

قوزلو و زونقولداق موقعلرنده كائن واپور كمورى آلمق اوزره ترسانهٔ عامره سفائنى اركلى ليماننده اقامت ايدرلر .

اركليده ٥٠٣٢ اسلام ١٢٤٢ روم اوله‌رق ٦٢٨٤ نفوس موجوددر .

روملر ساحل جنوبيده واسلاملر شمال جهتنده اقامت ايدرلر .

اهاليسى ميانده عسكر معدنجى بحريه‌لى افراد دخى واردر .

بر حكومت قوناغى عساكر شاهانه قشله‌سى اون باب جامع شريف ايكى كتبخانه بر مدرسه ٢ حمام ٤٧١ دكان بر چارشو واردر .

اركلينك معاملات تجاريه‌سى بر وجه‌زيردر :

٣ ٩٨٣ ٢٠٠,٠٠	غروش	اخراجات
١٢٥ ٩٣٧,٥٠	«	ادخالات
٤,١٠٩,١٣٧,٥٠	«	

یاخود ٣٤٥,١٠١ فرانق .

ارکلی قضاسی : شمالده و بولی سنجاغنك غرب جهتنده واقع اولوب شمال غربیدن بحر سیاه شرقاً حمیدیه قضاسی جنوباً دوزجه وبولی قضالری غرباً دوزجه قضاسیله محدوددر .

مذکور قضانك ناحیه‌سی اولمیوب ٦٣ قدر قریه‌یی مشتملدر. اهالیسی بروجه‌زیردر :

	ذکور	اناث	یکون
اسلام	٢١٥٦٨	١٩٦١٨	٤١١٨٦
روم	٧٤١	٤٩١	١٢٤٢
کافهٔ یکون	٢٢٣٠٩	٢٠١٠٩	٤٢٤٢٨

قضانك اراضیسی ولایتك سائر جهتلرینه مقیسدر .

معدنیاتدن باشلوجه واپور کموری معدنی اولوب طبقه‌لری غایت زنکین وبرکتلیدر .

اورمانلری کمور وانشاء سفائن ایچون الویریشلیدر .

قضاده ٥٠٠٠ اوکوز ١٦٠٠ اینك ٥٠٠ مانده ١٠٦٠٠ قیون ٢١٦٢٠ کچی ١٣ رأس تفتیك کچی واردر .

ارمنوس . ـ کرید ولایتنده اسفاکیه سنجاغنده سلطانیه قضاسنه منسوب بر ناحیه‌در .

ارموداییه . ـ ارضروم ولایتنك ارزنجان سنجاغنده قوری چای قضاسنك ناحیه‌سیدر .

ارمود ایلی . ـ خداوندکار ولایتنده کوتاهیه سنجاغنده بر قریه اولوب اولو قریه‌سی دخی دینور .

ارمودلی . ـ کملیك قضاسی قراسندندر .

ارمنی کوی . ـ سیواس ولایتنده قره حصارشرقی سنجاغنده حمیدیه قضاسنك بر ناحیه‌سیدر .

ارنس . ـ وان ولایت ولواسنك بارکیری قضاسنده بر ناحیه اسمیدر .

اریحا . ـ حلب ولایت وسنجاغنده ادلب قضاسنك ناحیه‌سی‌در .

ازاب . ـ ارضروم ولایت وسنجاغنده پاسینلر قضاسنك ناحیه‌سیدر .

ازغاز . ـ ادرنه ولایتنده تکفور طاغی سنجاغنده معلقره قضاسنك ناحیه‌سیدر .

ازمیربنك . ـ قوصوه ولایتنده ایپك سنجاغنه منسوب بر ناحیه‌در .

ازنافیر . ـ ارضروم ولایت ولواسنك کیغی قضاسنده بر ناحیه‌در .

آزناور . ـ دیاربکر ولایتنك ماردین سنجاغنده نصیبین قضاسنك ناحیه‌سیدر .

ازورت . ـ ارضروم ولایتنده طورطوم قضاسنده بر ناحیه‌در .

اسبلوس . ـ سیواس ولایتنك توقاد سنجاغنده بر ناحیه‌در .

اسپرلنغه . ـ کرید ولایتنده لاشید سنجاغنده بر ناحیه‌در .

اسپارطه قوله . ـ چتالجه سنجاغنده چکمجهٔ صغیر قضاسنده روم ایلی شمندوفری مواقفندندر .

اسپیلی . ـ کرید ولایتنده رسمو سنجاغنده بر قریه‌در .

اسپارت . ـ بتلیس ولایتنده سعرد سنجاغنده حیزان قضاسنك ناحیه‌سی‌در .

استارچستە . ـ سلانیك ولایتندە سیروز سنجاغندە نورەقوب قضاـ سندە بر ناحیەدر .

استیفو . ـ سیواس ولایتندە توقاد سنجاغنك اربعە قضاسندە بر ناحیەدر .

استاورە . ـ مناستر ولایتنك كوریجە سنجاغی قضالرندن بریسیدر .

استروزوب . ـ قوصوە ولایتندە پرزرین سنجاغندە برقضا اسمیدر .

استرویالیە . ـ جزایر بحر سفید ولایتنك ساقز سنجاغندە قالیمنوس قضاسنك بر ناحیەسیدر .

اسكمبر . ـ سیواس ولایتندە توقاد سنجاغندە نیكسار قضاسنك ناحیەسیدر .

اسكی بولوس . ـ ادرنە ولایتندە قرق كلیسا سنجاغندە برناحیەدر .

اسكیفوس . ـ كریددە اسفاكیە سنجاغندە برناحیەدر .

اسكونە . ـ سیواس ولایتندە قرە حصار شرقی سنجاغندە بر ناحیۀ ملحقەدر .

اسكلە . ـ وان ولایتندە مركز لوایە مضاف نواحیدندر .
بو اسمدە طرابلس شامدە دخی برناحیە واردركە شهرك اسكلەسیدر .

اسكی سروج . ـ حلب ولایتندە اورفە سنجاغنك سروج قضاسنك مركزیدر .

اسكی شام . ـ سوریە ولایتندە حوران سنجاغندە درعا قضاسندە بر ناحیە اسمیدر .

اسلمز . ـ سیواس ولایتندە اماسیە سنجاغندە كومش حاجی كوی قضاسنك ناحیەسیدر .

اسليم . - سوريه‌ده حوران سنجاغنده جبل دوروز قضاسنده بر ناحیه در .

اسمیلانه . - ادرنه ولایتنك كوماجنه سنجاغنده آخی چلبی قضاسنك ناحیه‌سیدر .

اشاغی دینداری . - اطنه ولایتنده قره‌عیسالر قضاسنده برناحیه‌در .

اشاغی تکمانه . - ارضروم ولایتنده خنس قضاسنك ناحیه‌سیدر .

اشباط . - مناستر ولایتنك ایلبصان سنجاغنده بر قضا اولوب اهالیسی متردد العقیده ومتلون كمسنه‌لردر .

اشتاربن . - وان ولایتنك حکاری سنجاغنده اورامار قضاسنك ناحیه‌سیدر .

اشخاوه . - ارضروم ولایت و لواسنك طورطوم قضاسی نواحیسندندر .

آشه قلعه . - ارضروم‌ولایت‌ولواسنده اووه‌قضاسنده‌برناحیه‌در .

اشودی . - سیواس ولایتنده دراده قضاسنده برناحیه‌در .

اطراف‌شهر . - خداوندكارولایتنده‌کوتاهیه‌سنجاغنده‌برناحیه‌در .

اطراف‌شهر . - دیاربکر ولایتنده‌ماردین‌سنجاغنده‌برناحیه‌در .

اطراف‌شهر . - حلب ولایتنده مرعش سنجاغنده برناحیه‌در .

اطمانلو . - آنقره ولایت وبالا قضاسنده برناحیه اسمی‌در .

اطه . - ادرنه ولایت ولواسنده بر ناحیه‌در .

مذكور ناحیه ادرنه‌نك جهت‌جنوبیه‌سنده واقع اوتوزقدر قریه‌دن مركب اولوب مركز اداره‌سی اینه اوغلی قریه‌سیدر .

اراضیسی عمومیتله دوز ومنبت وهردرلو حبوبات‌زرعنه‌مستعددر .

طونجه ومریج وارده نهرلری طغیان ایله اراضی‌یی باصه‌رق کلی خسار ایراث ایلر .

ناحیه‌نك آب وهواسی معتدلدر . یالکز ارده‌نك بعض مواقعده براقدیغی کوللر سببیله صحته خسته‌لغی تولید ایدر .

ناحیهٔ مرقومه‌نك تشکیل ایلدیکی قرا واراضیسنك قوریلق واورمانلق مثللو احتیاجاتنی تأمین ایده‌جك درجه‌ده اورمان واراضیٔ متروکه‌سی اولمیوب یالکز اوچ قریه‌ده بالطه‌لق موجود ایسه‌ده خارجه احتیاج طبیعی واردر .

قره اغاج قریه‌سنده روم ایلی شمندوفرینك جسیم بر استاسیونی واردر .

ناحیه داخلنده ٢٥٧٤ خانه ١٩١ دکان ٢ فرون ٥ خان ١ حمام ١٣ دکرمن ٦ فابریقه ٣٥ انبار و صمانلق ١٣ چفتلك ٢٢٢٣ باغ ١٠٩ باغچه ٢٩١٥١ تارلا ٦١١ چایر ١٨ مزرعه ٢ اورمان ١٩٢ عرصه ١٢ جامع ومسجد ١١ مکتب ١ تکه ١٠ کلیسا ومناستر ١ قره‌غولخانه واردر .

ناحیه‌ده سنوی ٤٠٠٠٠ کیله حنطه ٥٠٠٠٠ کیله شعیر ١٠٠٠٠٠ کیله مصر ١٥٠٠٠ کیله داری ١٠٠٠٠ کیله یولاف ٨٠٠٠٠ چودار ١٠٠٠٠٠ قیه باش اوزوم ٧٨٠٠٠٠ قیه‌سپورکه ٢٠٠٠٠ عربه‌قارپوز واردر . داخل ناحیه‌ده ١٠ چفتلك موجوددر .

حرف الالفدن اولان نواحی‌یی مشتمل جدولدر :

نواحی	قضاسی	لواسی	ولایتی
اطه ویرانه	بکپازاری	آنقره	آنقره
الطبسن	یلدز ایلی	سیواس	سیواس

نواحی	قضاسی	لواسی	ولایتی
آغجه قلعه	معمورة الحمید	حکاری	وان
آغروس	»	حمید آباد	قونیه
آغونیه	کوتان	بروسه	خداوندکار
آغی	ارجیش	وان	وان
آغیللی	پاسینلر	ارضروم	ارضروم
افسوس	البستان	مرعش	حلب
افشار	اراج	قسطمونی	قسطمونی
افشار	صوشهری	قره‌حصارشرقی	سیواس
افقانی	مجید اوزی	اماسیه	سیواس
فکره	»	»	»
افلانی	زعفرانبولی	قسطمونی	قسطمونی
اوه قریه‌سی (میخالغازی)	سکود	ارطغرل	خداوندکار ناحیه مرکزی
اوه بولانه	بارکیزی	وان	وان
اقروطور	الیکان	خانیه	کرید
اوه طاسه	زعفرانبولی	قسطمونی	قسطمونی
آوه طاغ (چاپرشیخی)	بوغازلیان	یوزغاد	آنقره
اوه طاغ	اماسیه		سیواس
اوه قیالی چکلی	آیانجق	سینوب	قسطمونی
اوه قیس	آیانجق	سعرد	بتلیس
آوه کوی	کیره‌سون	طربزون	طربزون

نواحی	قضاسی	لواسی	ولایتی
اقليم الشوم	ميدا	بيروت	بيروت
اقليم بلانه	وادی العجم	شام	سوريه
اقليم الخروب	شوف	جبل لبنان	مستقل سنجاق
اوه ويرانه	عزيزيه	سيواس	سيواس
اوه ويرانه	عثمانجق	اماسيه	سيواس
اكدير	»	توقاد	سيواس
اكدير (صيرت)	اراج	قسطمونی	قسطمونی
اكدير	قوچكيری	سيواس	سيواس
اكدير	زيله	توقاد	سيواس
اكدير	انطاليه	سكته	قونيه
اكرجی	تنوس	سيواس	سيواس
اكری دره پلانقه سی	پلانقه	اسكوب	قوصوه
اكرك	عزيزيه	سيواس	سيواس
اكری بوجاق	عزيزيه	سركيجه	مناستر
آلسی	قويلحصار	قره حصار شرقی	سيواس
آكه جك	اقسرای	نيكده	قونيه
الاكوز	خنس	ارضروم	ارضروم
الامری	»	پروزه	يانيه
الاجه خانه	»	سيواس	سيواس
الاجه حاجی	قوچكيری	سيواس	سيواس
الاخبانه	اربعه	توقاد	سيواس

نواحی	قضا	لوا	ولایت
الازبروج	سوق الشیوخ	منتفك	بصره
البدیر	دیوانیه	حله	بغدار
البوصوابر	سماده	حله	بغداد
الباکی	سومبکی	ردوس	جزایر بحر سفید
الیاوث	«	حکاری	وان
التوبه اوزی	انطاکیه	حلب	حلب
الحمار	«	منتفك	بصره
الحرا	پریم	صنعا	یمن
السخانه (الباسن خانه)	«	اسکوب	قوصوه
القوسه	«	موصل	موصل
الکو	کوره له	طربزون	طربزون
الموص کبیر	«	توقاد	سیواس
النجوه	مرزیفون	اماسیه	سیواس
الوانه چلبی	مجید اوزی	اماسیه	سیواس
الوانلو	«	مرسین	اطنه
البداع	قطر	نجد	بصره
اماد	الشکرد	بایزید	ارضروم
ام البعرور	شامیه	حله	بغداد
ادمه	«	کوتاهیه	خداوندکار
املاك	تنوس	سیواس	سیواس
امورباع	خیره بولی	تکفورطاغی	ادرنه
امیر سعید	«	توقاد	سیواس

نواحی	قضا	لوا	ولایت	
امیر ائشاغی	عزیزیه	سیواس	سیواس	
امیرلر	.	انقره	انقره	
امیر علی	صندقلی	قره حصار صاحب	خداوندکار	
امجیرلی	.	بوردور	قونیه	
انکوجك	اسپیر	ارزنجان	ارضروم	
انوپا	میلوپوطمو	رشمو	کرید	
انوپولی	.	اسفاکیه	کرید	
اوراه	نیکسار	توقاد	سیواس	
اویار	.	کوریجه	مناستر	
اوج کوزی	زیله	توقاد	سیواس	
اوخی	پالو	ارغنی معدن	دیاربکر	
اوخانه جامعی کوی	مجید اوزی	اماسیه	سیواس	قضا مرکزی
اوردوك	طورطوم	ارضروم	ارضروم	
اورنجه	.	تکفور طاغی	ادرنه	
اورشه	شارکوی	کلیبولی	ادرنه	
اورنجك	ویزه	قرق کلیسا	ادرنه	
اورته قول	نوره قوب	سیروز	سلانیك	
اورینه	اینه بولی	قسطمونی	قسطمونی	
اورتاقلر	کوپری	اماسیه	سیواس	
اورنك	دیوریکی	سیواس	سیواس	
اوراوه	الوجره	قره حصار شرقی	سیواس	
اوراك	.	وان	وان	

نواحی	قضا	لوا	ولایت	
اورول	عینتاب	حلب	حلب	
اورنه کوی	•	ادرنه	ادرنه	
اوراق قریه‌سی	وارطو	موش	بتلیس	«خان اوریس» مرکز قضا
اوزانتیس	میلوپوطمو	رسمو	کرید	
اوزوملی	مکری	منتشا	آیدین	
اوزوملیلی	انطالیه	تکه	قونیه	
اوزونلو	بوغازلیان	یوزغاد	انقره	مرکز قضادر
اوشناق	کسکیم	ارزنجان	ارضروم	
اوشناق	اسپر	بایبورد	ارضروم	
اوطار	کسکیم	ارزنجان	ارضروم	
اوغنوت	خافیك	سیواس	سیواس	
اوغله	مغله	منتشا	آیدین	
اوقجی عزالدین	کلیس	حلب	حلب	
اوکدم	کسکیم	ارزنجان	ارضروم	مرکز قضادر
اولوس	•	قره حصار	خداوندکار	
اولوس	•	اماسیه	سیواس	
اولوبلك	اردو	طربزون	طربزون	
اولاغو	کوپری	اماسیه	سیواس	
اولوق الالکی	نیکسار	توقاد	سیواس	
اولاسه	•	سیواس	سیواس	
اولو قریه‌سی	•	کوتاهیه	خداوندکار	مرکز ناحیه آرمودلی در.
اوله (اوغله)	مغله	منتشا	آیدین	
اونیك	پاسینلر	ارضروم	ارضروم	

نواحی	قضا	لوا	ولایت
اونیه	ادرمید	قره‌سی	خداوندکار
اووه‌منتجب	شارکوی	کلیبولی	ادرنه
اووه‌جق	چرکش	کنغری	قسطمونی
اوه‌رك	بایبورد	ارضروم	ارضروم
اویانو	.	لاشید	کرید
اویمه آغاج	.	اورفه	حلب
اویمه اغاج	کوپری	اماسیه	سیواس
آیاستفانوس	اخته‌پولی	قرق کلیسا	ادرنه
ایباصری	اردو	طربزون	طربزون
ایتونه	لادیق	اماسیه	سیواس
ایخناجیه	.	یوزغاد	آنقره
ایج	.	کنغری	قسطمونی
ایج	.	قره‌حصار	خداوندکار
ایه	طورطوم	ارضروم	ارضروم
ایدری	شاطی	قزان	طرابلس غرب
ایرله مع باریجه	عاصی قره اغاج	دکزلی	آیدین
ایرنکل	.	معمورة العزیز	معمورة العزیز
ایزولی	.	ملاطیه	معمورة العزیز
ایزدبتانه	شتاق	وان	وان
ایشیم	شیاق	دراج	اشقودره
ایفاده جبوقلی	بارکیری	وان	وان

نواحى	قضا	لوا	ولايت
ايغاده يارزاغا	بارگيرى	وان	وان
اينه اطه	آختهبولى	قرق كليسا	ادرنه
ايكمه‌لى	قوچكيرى	سيواس	سيواس
ايكانه	الشكرد	بايزيد	ارضروم
ايكور	.	ديار بكر	ديار بكر
ايلوات	اقسكى	تكه	قونيه
ايلى	.	سيواس	سيواس
ايليانه	نصيبين	ماردين	ديار بكر
ايلمدير	كواز	حكارى	وان
ايلمبكلى	باب جبول	حلب	حلب
ايلمباشى	عزيزيه	سيواس	سيواس
ايمير	.	اماسيه	سيواس
ايميرلرمع صالح	كمش حاجى كوى	اماسيه	سيواس
ايمروس	.	اسفاكيه	كريد
اينه‌جك	.	تكفور طاغى	ادرنه
اينه‌دوك	بكلين	ايلبصان	مناستر
ايوب ايلى	اقسراى	نيكده	قونيه •
ايوالى	لاديق	اماسيه	سيواس
ايوه‌ندى	.	قره‌سى	خداوندكار
آيى ديمترى	الاصونيه	سرفيچه	مناستر

حرف الباء

بارکیری .– وان ولایتنده مرکز قضادر.

قصبه وانك ٧٧ کیلومتره شرق شمالیسنده اولوب ازمنهٔ قدیمه‌ده رومله‌ره مدت مدیده مقاومت ایلیان قلعه‌سنك متانتیله مشهوردر.

قصبه‌نك شمالنده برطاغك تپه‌سنده کائن «درهوسغانوور» منارستریی زیارت ایچون سنوی کلیتلو زوار کلور.

بارکیریده اوچبیك آلتمش یدی نفوس موجود اولوب بونك سکز یوز قدر اسلام کردلر متباقیسی ملل سائره‌در.

قضاسی : وان مرکز سنجاغنك شمال شرقیسنده اولوب شمالاً ارضروم ولایتی شرقاً حکاری سنجاغی وایران مملکتی جنوباً وان مرکز قضاسی غرباً آرجیش قضاسی و وان کولیله محاطدر.

اهالیٔ قضا نصفی اسلام کرد و ترکلر اولمق اوزره ١٣٣٨٢ نفوسدن عبارتدر.

بو قضا داخلنده وبارکیری قصبه‌سی جوارنده ایکی طاغی بربرینه ربط ایدن و شیطان کوپریسی دنیلان بر جسر مشهور واردر.

آبغا نامنده‌کی اووه‌ده لایق قریه خرابه‌لری کوزه چارپمقده‌در. مقدما مذکور اووه‌ده ٣٠٠ قدر قریه وار ایکن الیوم قرق عدد قالمشدر.

قضا ابغای، لولی، کیتان، چیقلی، عثمانلی، کوندرمه، آق بولاق، قورزو نام سکز ناحیه ایله ١١٧ قریه‌یی جامعدر.

نواحی	قضا	لوا	ولایت
بابصو	.	حلب	حلب
باجقه	اسقراپار	یانیه	یانیه
بادجوانه	پاسینلر	ارضروم	ارضروم

نواحی	قضا	لوا	ولایت
بادیطانه	سیلوان	دیاربکر	دیاربکر
بارکصور	کماخ	ارزنجان	ارضروم
بارخال	کسکیم	ارزنجان	ارضروم
باروطین	آخی چلبی	کوملجنه	سلانیك ناحیه مرکزی
باز	چاك	حکاری	وان
بازرگاه	لنغطه	سلانیك	سلانیك
بازطباج	زیله	توقاد	سیواس
بازیکی	روم قلعه	اورفه	حلب
باسقیلی	مدیات	ماردین	دیاربکر
باسنکه	رأخو	موصل	موصل
باسه چفتلك	نیکسار	توقاد	سیواس
باسه وارتینیك	•	درسم	معمورة العزیز قریه
باسه آغری	حمیدیه	قره حصار شرقی	سیواس
باصربن	مدیات	ماردین	دیاربکر
باغجه	قویلحصار	قره حصار شرقی	سیواس
باقس	اسپر	ارزنجان	ارضروم
بالاخور	بایبورد	ارضروم	ارضروم
بالیا	•	قره سی	خداوندکار
بسوره	فیلورینا	مناستر	مناستر
بسه دیوانه	قندره	ازمید	•
بسه قوناقه	انطالیه	تکه	قونیه
بشیری	•	دیاربکر	دیاربکر
بصرووه	حمیدیه	قره حصار شرقی	سیواس

نواحی	قضا	لوا	ولایت
بغچه قریه‌سی	بولانق ماده‌سنه مراجعت		
بغیله	جزیره	بغداد	بغداد
بکمره	خانقین	بغداد	بغداد
بلاد الرؤس	•	صنعا	یمن
بلاد البستانه	•	صنعا	یمن
بلاد الحدا	•	صنعا	یمن
بلاد رسمات	•	صنعا	یمن
بلجك	یلدز ایلی	سیواس	سیواس
بلد قریه‌سی	سنجار	موصل	موصل
بلك	مغنیسا	صاروخان	آیدین
بلوك	پاپبورد	ارضروم	ارضروم
بلوبرانه	بوزقیر	قونیه	قونیه
بلوکباشی	قره کلیسا	بایزید	ارضروم
بوربوجقو	کسریه	کوریجه	مناستر
بورهانه	سیوه‌رك	ارغنی	دیاربکر
بورقانه	کلنار	ایچ ایل	اطنه
بوز بابا	•	لمنی	جزایر بحر سفید
بوز آباد	•	اورفه	حلب
بوز اغاج	کلنار	ایچ ایل	اطنه
بوز انطی	قره عیسالو	اطنه	اطنه
بوطاسه	اردو	طربزون	طربزون
بوغرمیل	کوپریلی	سلانیك	سلانیك
بوفو	•	اماسیه	سیواس

نواحی	قضا	لوا	ولایت	
بولسزی	نصیبین	ماردین	دیاربکر	
بولاطلی قریه‌سی	صندقلی	قره‌حصار	خداوندکار	مرکز ناحیه‌در
بوبانا کناری	•	اشقودره	اشقودره	
بهچوه	قوچانه	اسکوب	قوصوه	ناحیه مرکزی
بهرامکی	•	دیاربکر	دیاربکر	
بیشه	بنی شهر	عسیر	یمن	
بنی عبید	عجلون	حوران	سوریه	
بنی جهما	عجلون	حوران	سوریه	
بنی بهلول	•	صنعا	یمن	
بنی حشیش	•	صنعا	یمن	
بنی عوام	•	صنعا	یمن	
بنی قیس	زیدیه	حدیده	یمن	
بنی منصور	قورنه	بصره	بصره	
بنی علی	جبله	لاذقیه	بیروت	
بنیانش	چال	حکاری	وان	

حرف الياء

يرواری.ـ بتليس ولايتنك سعرد سنجاغنده بر قضادر.

مذكور قضا لوانك شرق شمالنده اولوب شمالاً بتليس مركز لواسی شرقاً وان ولايتی جنوباً اروه قضاسی غرباً شيروان قضاسيله محدوددر.

اهالیٔ قضا سكز بيك اسلام اوچبيك ارمنی درتيوز قرق سريانی و يعقوبی اولمق اوزره اون ايكی بيك نفوسدن عبارتدر.

وان ولايتنده قلس قضاسندن كلان سلسله‌لر شرقدن غربه طوغری قضايی قطع و حدود غربيه‌سنه طوغری ارتفاعلری تنزل ايتمك اوزره دوام ايلر.

بو طاغلرك تپه‌لری اورمانلر و يايلالری حاويدر.

يايلالر اوزوم باغلری و مزروعات تارلالريله مزيندر.

انهار موجوده‌سی بوهتان چايی و توابعيدر.

قضا مركزی «خوخار» قصبه‌سی آنجق يوز اللی قدر خانه‌يی جامع براوفاق قريه‌اولوب وان و بتليس ولايتلری حدودنده وسعردك ٦٥ و بتليسك ٧٥ كيلومتره اوزاغنده‌در.

اهاليسی كردلرله ارمنيلردر.

مركز قضا تپه‌لرله محاط بر واديده اولوب بوهتان چايی اوكندن جريان ايلر.

نواحی	قضا	لوا	ولايت
ياصجی	قوچكيری	سيواس	سيواس
يارغه	مارغليچ	پروزه	يانيه
يارمقسز	كيغی	ارضروم	ارضروم

نواحی	قضا	لوا	ولایت
بازار ویرانه	عزیزیه	سیواس	سیواس
بازار صو	عزیزیه	سیواس	سیواس
باسین سفلی	پاسینلر	ارضروم	ارضروم
باشویلك	آخی چلبی	کوملجنه	ادرنه
باشکوی	•	ارزنجان	ارضروم
باغنلك	•	معمورة العزیز	معمورة العزیز
بالیوخورا	سلینه	حانیه	کرید
بچار	قلب	کنج	بتلیس
براماقربه‌سی	میلوپوطمو	رسمو	کرید
براصور	مکس	وان	وان
برتو	قارچکان	وان	وان
بریجنیج	•	معمورة العزیز	معمورة العزیز
برخولك	کوار	حکاری	وان
برخانه	حیزان	بتلیس	بتلیس مرکز قضادر
بردیشانه	بیت الشباب	حکاری	وان
برز	شیاق	دراج	اشقودرا
برسجانه	•	درام	سلانیك
برصو	شتاق	وان	وان
برغوابسبلوزو	الیکان	حانیه	کرید
بروانه	•	معمورة العزیز	معمورة العزیز
برودلیا	الیکان	حانیه	کرید

نواحی	قضا	لوا	ولایت
پرواریٔ بالا	عمادیه	حکاری	وان
پرواریٔ زیر	عمادیه	حکاری	وان
پره‌میا	آیدونات	یانیه	یانیه قضاسی مرکزیدر
پره‌مه	اردك	قره‌سی	خداوندکار {مرکز قضادر
پری قصبه‌سی	چارسنجاق	درسم	معمورة العزیز {مرکز قضا
پساندامه	شتاق	وان	وان
پشتریجه	آقوه	یکی بازار	قوصوه
پشخابور	جرزه	ماردین	دیاربکر
پشتر	مرکه	سلیمانیه	موصل
پشقپیه	دبرهٔ زیر	دبره	مناستر مرکز قضادر
پشماوه	صوفیلو	دده‌اغاج	ادرنه
پشماقلی	آخی چلبی	کوملجنه	ادرنه
پکارعلی	نصیبین	ماردین	دیاربکر
پکرج	ترجان	ارضروم	ارضروم
پکرج سفلا	کماخ	ارزنجان	ارضروم
پلاصی	عزیزیه	سیواس	سیواس
پلوه	عزیزیه	سیواس	سیواس
پلوشنبلك	•	برات	یانیه
پربنجه	•	مناستر	مناستر مرکز ناحیه
پلور	بایبورد	ارضروم	ارضروم
پلیجه	کیغی	ارضروم	ارضروم
پناهیه	دیوریکی	سیواس	سیواس

نواحی	قضا	لوا	ولایت
ینیانسه	چال	حکاری	وان
یورغابت	ماط	دبره	مناستر مرکز قضا
یوغونیانی	٭	یانیه	یانیه
یوغرادج	استاوره	کوریجه	مناستر
یولهنت	بلحار	مدللو	جزایر بحر سفید
یولومری	قوزیچان	درسم	معمورة العزیز
یوایروز	کسندره	سلانیك	سلانیك
پیانجه	قوچانه	اسکوب	قوصوه
پیرعزیز	کیره سون	طربزون	طربزون
پیرعمر	ارجسین	وان	وان
پیرزی	٭	توقاد	سیواس
پیطار حصار	بابای عتیق	قرق کلیسا	ادرنه

حرف التاء

نواحی	قضا	لوا	ولایت
تاجرلو	عثمانیه	جبل برکت	اطنه
تاقوری	محمودی	حکاری	وان
تخمینس	کواش	وان	وان
تخوب	چال	حکاری	وان
تربه دره	چورلی	تکفور طاغی	ادرنه
ترزی دره	•	قرق کلیسا	ادرنه
ترزی زیرابه	سلطان یری	کوملجنه	ادرنه
ترکلابه	•	دیار بکر	دیار بکر
ترلیس	نوره قوب	سیروز	سلانیك
ترلیه	مدانیه	بروسه	خداوندکار
تریانده	•	ازمیر	آیدین
تشریلك	الوجره	قره حصار شرقی	سیواس
تکه لو	طرسوس	مرسین	اطنه
تکیه	سلطان یری	کوملجنه	ادرنه
تلیم	کرون	سیواس	سیواس
توربیق	پترون	جبل لبنان	•
تورکچ	•	وان	وان
تورچال	•	توقاد	سیواس
توغوت	دیوریکی	سیواس	سیواس
توکوجك	تورتوم	ارضروم	ارضروم
توماروموریا	•	یانیه	یانیه

نواحی	قضا	لوا	ولایت
تیمورلر	اورته کوی	ادرنه	ادرنه
تیمورحصار	•	مناستر	مناستر
تیمورجی قریه سی	چال	دکزلی	آیدین
تیموراله	کیغی	ارضروم	ارضروم

حرف الجیم

نواحی	قضا	لوا	ولایت
جاغشاوه	عزیزیه	سیواس	سیواس
جامشل	«	مرعش	حلب
جانیك	«	وان	وان
جانب شهر	طرسوس	مرسین	اطنه
جاندارلی	برغمه	ازمیر	آیدین
جبانس	اسپیر	ارزنجان	ارضروم
جبل الشرق	آنس	صنعا	یمن
جبل زشیا	صفد	عکا	بیروت
جبل الاکراد	صهیون	لاذقیه	بیروت
جبل حفاسه	باجل	حدیده	یمن
جبل قدس	«	مستقل قدس شریف	•
جبل عیسی	جبول	حلب	حلب
جبل جبسه	حجریه	صنعا	یمن
جبل ملحانه	باجل	حدیده	یمن

نواحی	قضا	لوا	ولایت
جبل ربحانه	جزین	جبل لبنان	•
جربوعه	•	حله	بغداد
جرد جنوبی	شوف	جبل لبنان	•
جرد شمالی	»	»	•
جرد وکسروانه	کسروان	»	•
جرید	عثمانیه	جبل برکت	اطنه
جسانه	کوت الاماره	بغداد	بغداد
جعفریه	جبلدیم	حدیده	یمن
جفاره	مصراطه	طرابلس غرب	طرابلس غرب
جکره	عینتاب	حلب	حلب
جلاره	بایبورد	ارضروم	ارضروم
جلالی	»	بایزید	»
جلیلی	اسکیجه	کوملجنه	ادرنه
جلوهٔ علیا	ادرامار	حکاری	وان
جماعین اول	جماعین	بلقا	بیروت
جماعین ثانی	»	»	»
جمانده	فیلات	یانیه	یانیه
جمجماله	•	سلیمانیه	موصل
جمرنیك	لوروس	پروزه	یانیه
جمعه سرای	لادیق	اماسیه	سیواس
جنداوغلی	عثمانیه	جبل برکت	اطنه
جنس	ادده	ارضروم	ارضروم
جورکی	قویلحصار	قره حصار شرقی	سیواس

نواحی	قضا	لوا	ولایت
جوم	کلیس	حلب	حلب
جومه	عکار	طرابلس شام	بیروت
جونیه	کسروان	جبل لبنان	
جوبزمه جامع	قوچکیری	سیواس	سیواس
جوبزالك	•	طربزون	طربزون
جهانبکلی	اقشهر	قونیه	قونیه
جهرانه	آنس	صنعا	یمن
جبزه	سلط	حوران	سوریه
جبزانه	ابوعریش	حدیده	یمن

حرف الچیم

چاروه	قوچانه	اسکوب	قوصوه
چاربیق	عینتاب	حلب	حلب
چاقناخور	طرنوه	قرق کلیسا	ادرنه
چاقرالاك	حوضه	اماسیه	سیواس
چاللی	•	سیواس	سیواس
چاللی	جسرارکنه	ادرنه	ادرنه
چام آردی	نیکده	نیکده	قونیه
چامور	ترجان	ارضروم	ارضروم
چای جمعه	حمیدیه	بولی	قسطمونی

نواحی	قضا	لوا	ولایت
چای	کمش حاجیکوی	اماسیه	سیواس
چای	بولیوادین	قره‌حصار صاحب	خداوندکار
چاپر شیخی	بوغازلیان مرکز ناحیه	یوزغاد	آنقره
چای شهری	تنوس	سیواس	سیواس
چای قیر	اورفه	اورفه	حلب
چیبوه	یلدز ایلی	سیواس	سیواس
چبلو باغی	ارجیش	وان	وان
چبنی	تنوس	سیواس	سیواس
چناوه	آخی چلبی	کوملجنه	ادرنه
چنال کوی	مالویز مرکز قضا	قندیه	کرید
چیج	نوره‌قوپ	سیروز	سلانیك
چرداوه	•	توقاد	سیواس
چرقوشته	•	یانیه	یانیه
چرکس مسلم	خیره‌بولی	تکفور طاغی	ادرنه
چرمه	کیغی	ارضروم	ارضروم
چستبانه	نصیبین	ماردین	دیاربکر
چفتلك	عزیزیه	سیواس	سیواس
چفتلك	•	توقاد	سیواس
چفتلك کبیر	چشمه	ازمیر	آیدین
چقال	•	کوملجنه	ادرنه

نواحی	قضا	لوا	ولایت
چقور	موطیکی	بتلیس	بتلیس
چقور ویرانه	میخالیججق	آنقره	آنقره
چکلنه	طاطای	قسطمونی	قسطمونی
چکلی	آیانجق	سینوب	قسطمونی
چلوبلر	اورامار	حکاری	وان
چمه یکیجه سی	حافیك	سیواس	سیواس
چناقجی	کیغی	ارضروم	ارضروم
چودار	حمیدیه	قره حصارشرقی	سیواس
چوقاوه	قارص	قوزان	آطنه
چوکه	•	ادرنه	ادرنه
چوللو	پاسینلر	ارضروم	ارضروم
چونکسه	چرمیك	ارغنی	دیار بکر
چیلی	ارچیش	وان	وان

حرف الحاء

نواحی	قضا	لوا	ولایت
حاجی دانشمند	•	•	ادرنه ناحیه مرکزی
حاجی کوی	زیله	توقاد	سیواس
حاجی احمدلی	اقسرای	نیکده	قونیه
حاجی قره	خانقین	بغداد	بغداد
حاجی حمزه	عثمانجق	اماسیه	سیواس
حاسه	براعصه	بنغازی	•
حاصبوغه	ویزه	قرق‌کلیسا	ادرنه
حال	•	•	معمورة العزیز
حبسه	حجریه	تعز	یمن
حبوس	عبدین	•	معمورة العزیز
حجبانلو	بالا	انقره	انقره
حدیثه	عنه	بغداد	بغداد
حذور	•	طرابلس شام	بیروت
حارانه	•	اورفه	حلب
حربیه	جرشعور	حلب	حلب
حریر	رواندز	شهرزور	موصل
حسبلع	اقطاغ	یوزغاد	انقره
حسن شیخ	حمیدیه	قره حصار شرقی	سیواس
حسنکیف	مدیات	ماردین	دیار بکر

نواحی	قضا	لوا	ولایت
حسین آباد	•	یوزغاد	آنقره
حشا	قعطبه	تعز	یمن
حصارجوق	حافیق	•	سیواس
حضرو	سیلوان	•	دیار بکر
حضره	حضره شرقیه	فزان	طرابلس غرب
حقله	•	اماسیه	سیواس
حکیم خانی	آقچه طاغ	ملاطیه	معمورة العزیز
حلبه	عکار مرکز قضا	طرابلس شام	بیروت
حمار	سوق الشیوخ	منتفك	بصره
حواص	آیدونات	•	یانیه
حوراطات	الباق	حکاری	وان
حولانه	•	صنعا	یمن
حویلی	•	سیواس	سیواس
حیانی	اربعه	توقاد	سیواس

حرف الخاء

نواحی	قضا	لوا	ولايت
خرافه قصبه‌سی	متوفاج مركز قضا	قنديه	كريد
خرضی	حجور	حديده	يمن
خروبسه	قوری چای	ارزنجان	ارضروم
خلفتی قصبه‌سی	روم قلعه مركز قضا	اورفه	حلب
خلونك	•	•	معمورة العزيز
خمس	•	ماردين	دياربكر
خمور	ديادين	بايزيد	ارضروم
خنزوری	•	ارزنجان	ارضروم
خواجه‌لر	قرجه‌علی	ادرنه	أدرنه
خوابی	مركب	لاذقيه	بيروت
خوخ عليا	•	•	معمورة العزيز
خوديجور	كسكيم	ارزنجان	ارضروم
خورخوره	خافيك	سيواس	سيواس
خورنادبل	ديوريكی	سيواس	سيواس
خوزنس	•	ارزنجان	ارضروم
خوسه آلای	جبيده	قسطمونی	قسطمونی
خوسه	•	معمورة العزيز	معمورة العزيز
خوشكار	كيغی	ارضروم	ارضروم
خوطاشلی	اكری دره	كوملجنه	ادرنه
خومارو	كوار	حكاری	وان

حرف الدال

نواحی	قضا	لوا	ولایت
دارهٔ عزه	جبل سمعان قضا مركزی حلب		حلب
دافنی	آینه روز اسكله در سلانیك		سلانیك
دالانه	عمادیه	حكاری	وان
داود	اكری دره	كوملجنه	ادرنه
داوده	•	شهرزور	موصل
دبره جه	اوخری	مناستر	مناستر
دبره نیجه	ولچترین	پرشتنه	قوصوه
دجه	شطره	منتفك	بصره
دجیل	سامرا	بغداد	بغداد
دراجی	سماوه	حله	بغداد
دربند	قره مرسل	ازمید	•
دربند كبیر	صوفیلو	ده اغاج	ادرنه
درب	صبیا	عسیر	یمن
درت دیوانه	كره ده	بولی	قسطمونی
درنه	میریخ	بنغازی	•
دركیسه قریه سی	صافیتا	طرابلس	بیروت
درهٔ جدید	طرنوه	قرق كلیسا	ادرنه
دسنیجه	•	اركری	یانیه
دغاره	دیوانیه	حله	بغداد

ولایت	لوا	قضا	نواحی
سیواس	سیواس	حافیك	دكربه
ادرنه	قرق‌كلیسا	طرنوه	دكزادبه
بغداد	بغداد	خراسان	دلناده
سیواس	سیواس	تنوس	دلی‌الیاسی
وان	وان	مكس	دلیس
ارضروم	•	پاسینلر	دلی‌بابا
وان	•	مكس	دنیس
قسطمونی	•	•	دوره‌كانی
قسطمونی	بولی	حمیدیه مركز قضا	درك
آنقره	•	مالیجیق	درك
سیواس	سیواس	قوچكیری	دوریجیس
قونیه	تكه	علائیه	دوشنبه
ارضروم	بایزید	عنتاب مركز قضا	دوطاغ
ارضروم	ارزنجان	كماح	دوك
حلب	اورفه	•	دوكرلر
ادرنه	كوملجنه	اكری‌دره	دولاشدیه
سیواس	قره‌حصارشرقی	صوشهری	دومبج
خداوندكار	ارطغرل	اینه‌كول	دومانیج
بغداد	•	•	دیاله
كرید	حانیه	•	دیا

نواحی	قضا	لوا	ولایت
دیمسز کول	قوچکیری	سیواس	سیواس
دیری	کوار	حکاری	وان
دیرکول	پرواری	سعرد	بتلیس
دیره	رواندز	شهر زوز	موصل
دیرشمیل	حمیدیه مرکز قضا حما		سوریه
دیزه‌یی	اربیل	شهرزور	موصل
دیشلوه	«	«	سیواس
دیشقاط	الاصونیه	سرفیجه	مناستر
دیکیلی	برغمه	ازمیر	آیدین
دیکمه سکود	زیله	توقاد	سیواس
دیمتوقه	«	بیغا	«
دیمورطه	«	توقاد	سیواس
دنیار	صندقلی	قره‌حصار	خداوندکار
دنیك	حاصه	جبل برکت	اطنه
دنیك	محالیجیق	انقره	انقره

حرف الذال

نواحی	قضا	لوا	ولایت
ذالحذبه	کیغی	ارضروم	ارضروم
ذاله	سوکنه	فزان	طرابلس غرب
ذاقوس	اسپیر	ارزنجان	ارضروم
ذاماستا	میلوپوطامو	رسمو	کرید
ذکتی	قلب	کنج	بتلیس
ذلحوه	ذیخنه	سیروز	سلانیك
ذنجك	تورتوم	ارضروم	ارضروم
ذبشراوه	«	تعز	مجن
ذبکیری	اربعه	توقاد	سیواس

حرف الراء

راونه ریقا	قولاشین	یکی بازار	قوصوه
رت مزاکیه	«	برات	یانیه
رحالیه	«	کربلا	بغداد
رحبه	نجف	کربلا	بغداد
رزازه	«	کربلا	بغداد
رضائیه			عثمانیه یه مراجعت
رضوانیه	کاظیمه	بغداد	بغداد
روشیه	قولاشین	یکی بازار	قوصوه

نواحی	قضا	لوا	ولایت
رمادیه	دلیم	بغداد	بغداد
رمله	یافه	قدس	—
روم	فکه	قوزان	آطنه
ریحانیه	حارم	حلب	حلب

حرف الزاء

زارا	قوچکیری ماده‌سنه مراجعت		
زاغوره	«	یانیه	یانیه
زوزانه	شمدینان	حکاری	وان
زرنیك	اووه‌جق	درسم	معمورة العزیز
زمرین	جبله	لاذقیه	بیروت
زور باطین	کوت الاماره	بغداد	بغداد
زوره میقائل	کسروان	جبل لبنان	—
زوکر	زمرهیه	ارزنجان	ارضروم
زهرانه	غاق	عسیر	یمن
زهره	لحیه	حدیده	یمن
زیرمك	کیغی	«	ارضروم
زیرتی	پرواری	سعرد	بتلیس
زیرکی	بیت شباب	حکاری	وان
زیلی	الوچره	قره حصار	سیواس

نواحی	قضا	لوا	ولایت
زیلانه	ارجیش	وان	وان
زینه	کلنار	ایچ ایل	آطنه

حرف الژا

ژوپانه	ناصلیچ	سرفیچه	مناستر
ژبرناتیه	رقه‌لر	دبره	مناستر مرکز قضا

حرف السین

ساله	جبل دورز	حوران	سوریه
سبهر دسمنو	قضا	فزان	طرابلس غرب
سیاطا	«	حانیه	کرید
سیصقه	وودینه	سلانیك	سلانیك
سنادوره	ادوه	ارضروم	ارضروم
سترك	دارنده	«	سیواس
سیوشته	ناسلیچ	سرفیچه	مناستر
سخانه	«	صنعا	یمن
سرآلباوه	الباق	حکاری	وان
سرطاسه	مرکه	سلیمانیه	موصل
سزاوه	«	بولی	قسطمونی

نواحی	قضا	لوا	ولایت
سفارقیا	اسکچه	کوملجنه	ادرنه
سکزکند	«	حمید آباد	قونیه
سلحوره	لوروس	پره‌وزه	یانیه اسکله موقعیدر
سلخد	جبل دوروزو	حوران	سوریه
سلمانلو	سنغورلو	یوزغاد	آنقره
سلمانه پاك	عزیزیه	بغداد	بغداد
سنانلو	موط	ایچ ایل	آطنه
سنور	بایبورد	ارضروم	ارضروم
سکونجاك	آخی چلبی	کوملجینه	ادرنه
سبیرکه مع کوره	اشمه	صاروخان	ایدین
سیرانوبس	میلاس	منتشا	آیدین

حرف الشين

نواحی	قضا	لوا	ولایت
شانجانه	کدوس	کوتاهیه	خداوندکار
شارلی	»	»	طرابزون
شاه باغی	»	»	وان
شبام	کوکبان	صنعا	یمن
شخنکوم	»	»	وان
شرعب	»	تعز	یمن
شروه	»	»	دیار بکر
شرمانه	»	تعز	یمن
شفاعمرو	»	عکا	بیروت
شمیف	صیدا	»	بیروت
شکوتانه	پرواری	سعرد	بتلیس
شمار	شوف	جبل لبنان	—
شمسطار	کسروان	»	—
شمسکین	»	حوران	سوریه
شنکین	لیش	»	اشقودره اسکله‌در
شویر	متن	جبل لبنان	—
شوبلی	»	»	وان
شهر قشله (شار قشله)			تنوس ماده‌سنه مراجعت

نواحی	قضا	لوا	ولایت
شهود		قره حصار	خداوندکار
شیخ سعد	«	«	حوران ماده سنه مراجعت
شیخ محمدلر			معمورة العزیز
شیخ مرزبانه	قوچکیری	سیواس	سیواس
شیرو			کاخته ماده سنه مراجعت
شیروانه	زیبار	موصل	موصل
شیوه له	نوزدوز	حکاری	وان

حرف الصاد

صاری اوغلانه	عزیزیه	•	سیواس
صارمساقلی	عزیزیه	سیواس	سیواس
صاری چایر	اطه بازاری	ازمید	—
صاری خاصر	اورته کوی	•	ادرنه
صاری کچیلر	•	•	اطنه
صالتوه	دیمتوقه	ادرنه	ادرنه
صاللر	قوچکری	اماسیه	سیواس
صانامیر	پاسینلر	ارضروم	ارضروم
صادر	عوینه	ماردین	دیاربکر
صملاچور	اسپیر	ارزنجان	ارضروم
صماقو	مدیه	قرق کلیسا	ادرنه

نواحی	قضا	لوا	ولایت
صمووه الالک	کوپری	اماسیه	سیواس
صوبجه	•	آیدین	آیدین
صورغوبه	•	یوزغاد	آنقره
صورديج	فیلورینه	•	مناستر مرکز قضادر
صورقوبه	•	•	قسطمونی
صویولی	•	چتالجه	—
صباوه	قیلات	•	یانیه اسکله
صیغه‌جوق	سیوریحصار	ازمیر	آیدین

حرف الضاد

ضحی	•	صنعا	یمن ناحیه
ضورانه	انس	صنعا	یمن مرکز قضا

حرف الطاء

نواحی	قضا	لوا	ولایت
طااوق قصبه سی	شتاق مرکز قضادر	وان	وان
طاسه اوجی	سلفکه اسکله در	ایچ ایل	آطنه
طاشقین	عادلجواز	وان	وان
طاشکوپری	ککبوزه	اسکدار	درسعادت
طاقماق قصبه سی	اشمه مرکز قضادر	صاروخان	آیدین
طایل	کرون	سیواس	سیواس
طاولسونه	•	قیصری	انقره
طاهر	الشکرد	بایزید	ارضروم
طرابیه	قریه		استانبول
طراقلی	کیوه ناحیه	ازمید	مستقل
طرول	قضا	کمش خانه	طربزون
طغانجه	• ناحیه	دده اغاج	ادرنه
طفره	•	عماره	بصره
طواس	قضا	دکزلی	ایدین
طوباقلی	حیمانه ناحیه	•	انقره
طودرغه	عثمانجق	اماسیه	سیواس

نواحی	ولایت	لوا	قضا
طوربالی	موقف	ازمیر	ایدین
طورسونلی	« قریه	ایدین	ایدین
طوز	« قضا	اشقودره	اشقودره
طوز بروبه	اخی چلبی ناحیه	کوملجنه	ادرنه
طوزسز	« ناحیه	اماسیه	سیواس
طوزله کوزی	قوچکیری	سیواس	سیواس
طوغله	مجیداوزی	اماسیه	سیواس
طونیه	« ناحیه	طربزون	طربزون
طوبه قصبه‌سی	کوکبان مرکز قضا	صنعا	یمن

﴿ فهرست كتاب ﴾

رموزات

شهر = ش. قصبه = ق. ناحيه = ه. قضا = ض.
سنجاق = ج. ولايت = لا. كول = ك. طاغ = ط.
دره = ه. نهر = نر. قريه = يه. اطه = جز.
بوغاز = ز. كورفز = فز. خرابه = خ. قطعه = قط
رأس = را. شبه جزيره = شب. مات و قوم = قم.

آ

Abana	آبانا ه.
Abissafi.	آلب صوفى و آب صافى ه.
Abkron	آبقرون ض. ق.
Abkour	آبكور ه.
Abil, sauk, misraîm, elkamih . ق	آبل مصرايم، آبل السوق، آبل، ابل القمح.
Abouliont (Apollonia) . ق et Apollo-niatis lacus	آبوليونت، آپولونيا آبولونت كولى ك.
Atbara	آتباره تقاضا. نر.
Atdja	آتجه ه.
At-kayassi	آت قياسى طاغى ط.
At-kayassi	آت قياسى چايى نر.
At-meïdani (hipodrom)	آت ميدانى

Atina — آتنه قضاسی. آتنه ض. و ق.
Assyri — آثورستان و آثوریه. قطعه
Adjé ovassi — آجه اووه‌سی. شب
Adjé abad — آجه آباد قضاسی ض. آجه آباد ق.
Adjasso — آیاسو ه.
Adji touz gueuli — آجی طوز کولی ك.
(Ascania)
Agathopolis. (Akhtébolou) — آخته‌بولی قضاسی ض. آخته‌بولی ق.
Akhlate — آخلاط ق.
Akhmim. (chemnis), (panopolis) — آخمیم ق.
Adi iaman آدی‌یمان ق. Houssnimansour — حصنمنصور قضاسی ض حصن منصور
Azinè — آذینه قضاسی ض. آذینه ق.
Ararat (egri-dag) masis. — آرارات طاغی ط.
Aras — آراس چایی ر.
Ardanoudj — آردانوج ق.
Artivin — آرتیوین ق.
Ardachine — آرداشین یه.
Aslan irmak (lycus) — ارسلان ایرمغی ر.
Aslan bouroun (Hydra) — اسلان برونی را.
Aslan bey — اسلان بك ق.
Arsouf. (apollonia) — آرسوف خ.
(Assor), (Assur), (Arzuffum)
Arsouss, (Rhosus). — آرصوص

Armoud abad	آرمود آباد ه.
Armoudan	آرمودان ه.
Armoud ili	آرمود ايلى ه.
Arnaoud	آرنؤد قم
Asboussi	آسبوزى قضاسى ض. آسبوزى ى.
Assus	آسوس خ.
Asi ottoman	آسياى عثمانى. قطعه
Assion djaber	آسيون جابر خ.
Assardjik	آصارجق ه.
Adernas, (adriani ad olympum)	آطره‌نوس ى.
Adernas-tschayi (Rhindacus de strabon)	آطره‌نوس چايى ر.
Adala	اطاله ه.
Adlis	آطليس ه.
Adana	آطنه لواسى. اطنه ولايتى. اطنه ش. اطنه قضاسى
Ada	آطه ه.
Ada pazari	آطه پازارى ى. اطه پازارى قضاسى
Adalar iles des princes	آطه‌لرقضاسى ض. پرنس‌اطه‌لرى جز.
Ada viran	آطه ويران ه.
Adalar dénizi (archipel égé)	آطه‌لر دكزى بحر.
Aghatsch denizi	
Aghatschli	آغاجلى ه.
Aghtsché dagh	آغجه طاغ ى.
Aghros	آغروس يه.
Aousstos (niaoussa et niaghoussta)	آغستوس ه.

Aghlasson (sagalassus)	آغلاسون ه.
Aghnosos	آغنوزوس ه.
Aghnaout	آغناوت ه.
Aghva	آغوا ه و يه.
Aghvans	آغوانس ه.
Aghvirenioulia	آغورين‌عليا ه.
Aghi	آغى ه.
Aghilli	آغيللى ه.
Afrique ottoman	آفريقاى عثمانى
Afschar	آفشار ى. آفشار صويى ر.
Afinni	آفنى ه.
Afioun-kara-Hissar	آفيون قره حصارى ى. قضاسى وسنجاغى
Ak-abad	آق آباد ه.
Ak bounar	آقپكار ى. آقپكار صويى ر.
Ak-tschaï	آقچاى يه.
Ak tépé	آق تپه ه.
Ak tschaï	آقچاى ر.
Aktsché	آقچه ه.
Aktsché abad	آقچه اباد ى. ه. آقچه اباد ناحيه‌سى ض. اقچه اباد قضاسى
Aktsché schéhir	آقچه شهر ى. ض. اقچه شهر قضاسى
Aktsché tschaï	آقچه چاى ه.
Aktsché sou	آقچه صو ه.
Ak hissar	آقحصار قضاسى ض. اقحصار ى.

Ak kharabé	آق خرابه يه.
Ak déré	آق دره هـ.
Ak dérin	آق درين ر.
Ak déniz	آق دكز بحر. بحر سفيد.
(méditerrané)	ك. عميق كولى = آق دكز بحر.
	بحيرهٔ انتاكيه. (بحيرهٔ يغرا)
Akiz tschaï gueulu	آقز چاى كولى ك.
Ak séraï	آقسراى ق. آقسراى قضاسى ض.
Ak schéhir	آقشهر ق.
(antiochia adpisidram)	آقشهر قضاسى ض.
Ak schéhir gueulu	آقشهر كولى ك.
Ak sou Céstros	آقصو ر.
Ak sou-pazari	آقصو بازارى ق.
Ak-tasch	آقطاش ه.
Ak-dagh	آقطاغ ط.
Ak-dagh-maadeni	ق. ض. معدن قضاسى
Ak-tamar	آختمار. آقطمار ق.
Ak-kichla	آق قشله ه.
Ak-kalé	آق قلعه خ.
Ak-kaya	آق قيا ه.
Ak-keupru	آق كوپرى ه.
Ak-gueul	آق كول ك.
Ak-kieuï	آق كوى ه.
Ak-kieuï-daghi	آق كوى طاغى ط.

Akova	آقوه ق.
Ak-viran	آق ويران ه.
Ak-yazi	آقيازى ه.
Aladja	آلاجه ه.
Aladja-han	آلاجه خان ه.
Alatschati	آلاچاطى ه.
Aladja-souyou	آلاجه صويى ر.
Alatscham	آلاچام ه.
Alapli	آلاپلى ه.
Alakhyan	آلاخيان ه.
Alaschéhir	آلاشهر قضاسى ض. الاشهر ق.
(Philadelphia)	فيلادلفيا
Ala-souyou	آلا صويى ر.
Alassonia (Oloosson)	آلاصونيه ق. آلاصونيه قضاسى ض.
Ala-dagh	آلا طاغ ه.
Ala-dagh	آلا طاغ ط.
Ala-dagh-tschaï	آلا طاغ چايى ر.
Ala kieuï	آلا كوى ه.
Alan	آلان يه.
Alay	آلاى ه.
Albak	آلباق ض.
Alb-kindi	آلب كندى ه.
Altoun-euzi	آلتون اوزى
Altoun ili (ibaba)	آلتون ايلى

Altoun-tasch	آلتون طاش ه.
Altoun-keupru	آلتون كوپرى ه.
Alaschguerd	آلشكرد ض.
Alikan	آليكان ض.
Amaria	آماريا ى.
Amassia (amasea)	آماسيه ش.
Amassera (sesamus) (amastris)	آماصره ه.
Anatoli (asi mineur)	آناطولى شاهانه قط.
Anamour (anemorium)	آنامور ض.
Anamour tschayi (arymagdus)	آنامور چايى ر.
Anaï-pazari	آناى پازارى ه.
Anderesse	آندرەس يه.
Andéroun	آندرون ض.
Andoughi	آندوغى يه
Antakié (antiochia, épidaphné) (antioch)	آنتاكيه ى. آنتاكيه قضاسى ض.
Antalia (attaba) adalia (panphylius sinus)	آنطاليه ش. انطاليه سنجاغى انطاليه قضاسى ض. آداليه انطاليه كورفزى فز. آداليه
Ankara engora, enguru (aneyra)	آنقره لا. انقره قضاسى ض. انكورى انقره سنجاغى انقره صويى
Avdjilar-souyou	آوجيلر صويى ر.
Avdéla	آودەله يه
Avrinia	آورينيا

Ayroupayi-osmani turqui d'europ roumélii chahané	آوروپای عثمانی قط.
Aulônia (aulon) (vliores) valona	آولونیا ى. ل.
Ayazmend	آیازمند ه.
Ayass	آیاس ى.
Aystéphanos	آیاستفانوس
Ayasarandi	آیاسراندی ل.
Aya-séfid	آیا سفید ى.
Ayaslough (éphesus)	آیاسلوغ ه.
Ayasch	آیاش ى.
Ayandjik	آیانجق یه.
Ayandon	آیاندن ى.
Ayanikola	آیانیقوله ى.
Aïdindjik	آیدنجق ه.
Aïdonat (paramytia)	آیدونات ى. آیدونات قضاسی ض.
Aïdin	آیدین لا. آیدین سنجاغی
Aïnéroz atho, athos, athon	آینه‌روز ش. قضاسی
Aïné-abad	آینه آباد
Aïné-gueul	آینه کول
Aïné-pazari	آینه بازاری
Aïné-tschaï	آینه چایی
Aïné-gueul-souyou.	آینه کول صویی ر.
Aïvadjik.	آیواجق ى.
Aïvalik.	آیوالق ، ى ایوالق قضاسی ض.

Aïvali-déré.	آيوالى دره ﻫ .
Aïvassil.	آيواسيل ق . (ايواسيل قضا ض .)
Aïyani.	آى يانى ﻫ .

٤٧ : ٢

حرف الالف

Ib	اب ق . اب قضاسى ض .
Eba	ابا ر .
Ébagh	اباغ
Ebalih	اباخ
Ebdir	ابدير ﻫ .
Ibradi	ابرادى ﻫ .
Ibrahimié	ابراهيميه ق . ابراهيميه قنالى
Ebrech-souyou	ابرش صويى ر .
Ibrim · primis parva	ابريم ش .
Aboutidj · Abotis	ابوتيج ق .
Ebér, Ebhér	ابرك . ابهر
Ipsara, Ibsara, Psyra, Psyria, Psara	ايصارا جز .
Ahdar	احضر بحر . بحر احضر . بحر سفيد
Akhi-tschélebi	اخى چلبى ض .
Edrémid	ادرهميد ق . (ادرهميد قضاسى)
Adramittium	
Edfau. apalli-nopolis magna	ادفو ق .
Idlib	ادليب ق . ادليب قضاسى

Edirné. Orestea. Andrianopolis. Andrinople.	ادرنه ش
	ادرنه سنجاغی . ادرنه ولایتی . ادرنه قضاسی
Ezrauh	اذرح
Ezru	اذرع خ .
Erbaa	اربعه ض .
Erbaïn	اربعین ط .
Erhovi	ارخوی ض .
Erdessé	اردسه ی .
Erdek (Artaki)	اردك ی . اردك قضاسی
Arden. jour danes (jour dain)	اردن نهر . نهر الشریفه
Ordou	اردو ی ل . اردو قضاسی ض . اردو ۵ .
Arsauss	ارسوص ۵ .
Erzeraum. Garin, Carinitis.	ارضروم ارضروم سنجاغی
Ahéodosiopolis	ارضروم قضاسی
Értogroul	ارطغرل ج .
Arghana	ارغنی ش . ارغنی سنجاغی
Erghavan	ارغوان ۵ .
Arménak	ارمناك ۵ . (ارمناك قضاسی)
Ezal	ازال . صنعا
Ezbider	ازبیدر ۵ .
Eztoy	ازطوای ح .
(Nicomedia)	ازمید ج . ازمید سنجاغی. ازمید کورفزی .
	ازمید قصبه‌سی ی .
	ازنکمید

Izmir. Smyrna	ازمیر لا . ازمیر قضاسی . ازمیر سنجاغی
Iznik. Antigonea	ازنیق ۞ . ق . چینیٔ ازنیق . چیلزلك
nieaea Bithniae (ascanius lacus)	ازنیق كولی ك .
Izvornik. Argentina Izvornik	ازوورنیق ش .
Eziné	ازینه . قاز طاغی بازاری
Esbkéchan	اسبكشان ض .
Ispir. Hispiratis	اسپیر ق .
Isparta	اسپارطه ش .
Izpertsché	اسپرچه ر .
Spaurad	اسپوراد جزا .
Istanboul. Byzantium. Constantinopolis	استانبول . پای تخت عثمانی
Constantinople	استانبول بوغازی
(Bosphorus thracius)	خلیج قسطنطینه
Istankioï Caris. Meropis. Meropia	استانكوی ق . ض . جز .
Cas Astypalaea	استانكوی قصبه‌سی ، استانكوی كورفزی
Istanoz	استانوز ۞ . استانوز چایی ر .
Istrandjé	استرانجه ط. ق. استرانجه دره‌سی
Ustraumdjé	استرومجه ق .
Tiberiopolis	استرومجه نهری ر .
Ustrauma	استروما ر .
Istifan (Stephano)	استفان ض . ق .
Ishaklou	اسحاقلو ق . ۞ .

Uskudar Chrysopolis. Scutari	اسکدار ش .
Iskefsser	اسکفسر ۵ .
Iskélé	اسکله ۵ .
Iskilip	اسکلیب ى . ض .
Iskénder vakiv	اسکندروقف ض .
Iskenderoun	اسکندرون ى . ل .
Alexandria Ad issum Alexandrett	اسکندرون قضاسی ض .
Sinus issius	اسکندرون کورفزی
Iskenderyé Alexandria	اسکندریه ش . ل.
Uskub Justiniana prima	اسکوب ش .
Seopi	
	اسکی استانبول خ.
	اسکی انطالیه خ .
Eski baba	اسکی بابا ى .
Eski bagdate	اسکی بغداد خ.
Eski djumaa	اسکی جمعه ش .
Isketsché	اسکچه ى .
Eski Hissar	اسکی حصار ى .
Eski Zara	اسکی زغره ى .
Eski schéhir	اسکی شهر ى .
Eski Kar Hissar	اسکی قره حصار خ .
Islimié	اسلیمه ش.
Esné Latopolis	اسنه ش .
Assouan. Syén	اسوان ش .

Ichkodra. Scodra	اشقودره لا. ش.
Scutari d'albanie	اشقودره كولى
Ichkonmbi	اشقومبى س.
Eschmiskyn	اشمسكين ه.
Aschmounyn	اشمونين ش .
Hernopolis magna	
Eschmé	اشمه ض .
Aschan (lassus)	اشن ق .
Eschim (Ischm)	اشيم ه .
Islahyé	اصلاحيه ق .
Atfiyiyé. Aphroditapolis	اطفهيه ش .
azamïé	اعظميه ه .
Ayaz	اعزاز خ.
Ephés	افس
iflani	افلانى ه .
Eguerdi	اكردير ق. اكردير كولى ك.
Eguri palanga	اكرى پلانغه ق .
	اكرى دره
Eguri sou daghi (orbelus)	اكرى صو طاغى ط.
Egri gueuz	اكرى كوز ق .
Exenti	اقساتى
Eguil	اكيل ه .
Eguin ([illegible]ssis, aziris)	اكين ق . ض .
Albistan (Comana)	البستاق ق .

El-bukaa (Coele-syria)	البقاع
El-bau Kemal	البوكمال ق .
El-djéziré Mésopotamie	الجزيره قط .
El-djib (gabaon)	الجيب خ.
El-djich (giscala)	الجيش خ.
Eltschi-tschaï	الجى چاي ر .
El-hussun	الحسن نه .
Elkhabour (nicephorins) Chaboras	الخابور ر .
El-khalassa	الخلاصه خ.
Er-Ram	الرام خ .
Ez-zib (achzile) (ecdippa)	الزيب نه .
Es-salta	السالته ق .
Es-saïd	الصعيد قط .
	المعازريه
	العاص
	العريش
	العين
	العزانق
Elkab (elelhza)	القاب نه .
Elkasse	القاص طاغى ط.
El-kalmoun (Calamos)	القلمون يه.
El-koum-el-ahmar (Hieraconopolis)	القوم الاحمر يه.
El-lèben (lebonah)	اللبن خ.
El-lédja (trachonitis)	اللجا قط.

Elma	الما طاغی ط.
Elmalou	المالو ق.
Elmalou dagh	المالو طاغ ط.
Elmedaïn	المداین یه. ١
Elmimas	المیماس
Èlina	النه ق.
Elvanlou	الوانلو ﻫ.
Eludjira	الوجره ض. ق.
Elous	الوس یه.
Ulogh	الوغ ﻫ.
Imam husséïn	امام حسین
Imrali	امرالی جز.
Oumour fakih	امور فقیه ق.
Ummulkoura	امالقری ش.
Oum kaïss	ام قیس یه.
Emlak	املاك ﻫ.
Emvass (emmanus)	امواص خ.
Omorfo	اومورفو ق.
Emir tschaï	امیر چایی ر.
Émir daghi	امیر طاغی ط.
Emir gueulu	امیر کولی ك.
Emirguan (kyparodis)	امیرکان = امیرکون یه.
Eminé Bourounou (Haemi extrema)	امینه برونی را.
Eminé daghi	امینه طاغی ط.

Indjir pazari	انجیر بازاری یه.
Indjir kieuyi (sykia)	انجیر کویی یه.
Inbar	انبار ش.
Indjirli	انجیرلی جز.
Indjir limani	انجیر لیمانی فز .
Anderin	اندرین یاخود آندرین
Inssina	انصنا خ .
Intablis	انطابلس ش .
Inguri	انکوری
Opar	اوپار ۞ .
Otoghoschta	اوتوغوشته ی .
Utsch Kapouli dagh	اوچ قپولی طاغ ط .
Okhri (lychnidus)Okhrida	اوخری ی. ض. اوخری کولی ك.
Eudémisch	اودهمش ی. اودهمش قضاسی
Ur	اور خ .
Orta-paré	اورته پاره ۞ .
Orta-tschaï (aricandus)	اورته چای ه .
OrtaKaya	اورته قیا
Ortakieuï	اورته کوی ه .
Orachalim	اورشلیم
Orochi	اوروشی
Ourganli	اورغانلی ه .
Orfani	اورفانی کورفزی فز .
Orfa (Callir hoé)	اورفه ش .

edessa	اورفه لواسی، اورفه قضاسی
Urgub	اورکوب ق.
prékoplyé	
Orul	اورول
Ourla (Vourla) (clazomène)	اورله ض. ق.
Ormanlik	اورمانلق
Ouzghéra	اوزغره
Uzumli	اوزوملی
Ouzoundja ova	اوزونجه اووه
Ouzoun keupru	اوزون کوپری ق.
	اوزون کوپری قضاسی ض. (جسر ارکنه)
Oglak-Déré	اوغلاق دره
Of. (Opius) Pityusa	اوف نه.
Euguiz	اوکز
Oulach	اولاش
Oulou bad (lupadium)	اولوباد ق.
Onlou borlou	اولو بورلو ض.
Oulou tschaï	اولو چای ر.
Oulou kischla	اولو قشله ق.
Ounié (Oenoé)	اونیه ق. ل.
	اونیه قضاسی
Ovadjik	اووه‌جق ق. ض.
	اووه‌جق قضاسی
Ova Yuzi	اووه یوزی

Ihdén	اهدن
Ehram	اهرام
Ipsara	ايپصارا ض .
Ipsala	ايپصاله ۩ .
Ipék (peseium)	ايپك ق .
Itsch-il	ايچ ايل ج .
Ida	ايدا ط .
Irak	ايرك ق .
Izoghlou	ايز اوغلى، ايزولى
Izladi (Sladitza)	ايزلادى ق .
Issus	ايسوس
Ichiklou	ايشيقلو
Ilbassan	ايلبصان ش .
Ilbeklou	ايلبكلو
Ilghoun	ايلغون
Eïlé	ايله
Ilyaki	ايلياكى
Ilidjé (lisa)	ايليجه ق .
Ilidjé déré	ايليجه دره سر .
	ايليجهٔ برغمه
Imrouz (Imbrus) (Imbro)	ايمروز جز .
Inalli Balli	اينالّلى باللى
In-euni	اين اوكى
Indjé Bouroun (Sept promontairium Syrias)	انجه برون
Indjé-sou	انجه صو

Indjéguiz	اینجوکز
Indjé Kara-sou	اینجه قره صو ر.
Aonos (Enos)	اینوز
Aïné abad	اینه اباد
Aïné pazari	اینه بازاری
Iné bolou	اینه بولی
Aïnédjik	اینه جك
Aïné tschaï	اینه چای ه.
Aïné gueul	اینه کول
	اینه کول صوبی
Ivrindi	ایورندی
Éolid	ائولید

١٤٢ : ٤٨

حرف الباء

ب ـ ا

Baba	بابا ل ق
Lecum promontorium	بابا برونی ر.
Baba-daghi (cadmus)	بابا طاغی ط.
Port-saïd	باب السعید «پورت سعید»
Bab-ul-mandeb (babulmandeb m.)	باب المندب، بوغازه
Babi djéboul	بابای ـ باب جبول
Babil (babylon)	بابل

Badem aghadji, Crétopolis	بادم اغاجی
Barada (abana, chrysorhoas)	بارده ں.
Parthenius	بارطین ى.ں.
Barlé	بارله
Barma	بارما
Barva	باروا
	باره ـ باریشا ـ باریك صو ـ بارین
Bazardjik	بازارجق
Bazar-kieuï	بازار کوی

بازیان ى. ـ باشاق ـ باشتری ـ باش دره ـ باش قطعه ى. ـ باصلو خان ـ باطموز ـ باطنوز ـ باغدره ـ باغرغان.

Napaphos	باف

١٤٢ : ١٤٨

Baf-ra	بافره ں. ض. ى.
Bakir-tchaí (caïcus)	باقر چای
	باقر کورهسی ـ باقلاك ـ بالا بالاحصار.
Baltschik	بالجیق
Balys (ginaecompatus)	بالطه لیمانی
	بالق کولی ـ بالك ـ باليانبولی ـ باليکسری ـ باليه.
Bandirma (panoromo)	باندرمه ل.ى.
Paneas, caesareapaneas, caesraea philippi·	بانیاس
	باولو ـ باولوز ـ بالو طاغی ط.
Baïbourt	بایبورت
	بایندر

١٤٨ : ١٥٤

ب ـ ب

Bebek (chelae) — ببك

١٥٤

ب ـ ت

بتاخليوس ط. ـ بتليس لا. س. ى. ض. ج.

١٥٦ : ١٥٤

ب ـ ح

Nil blanch — بحر ابيض س.

بحر ابى نجم ك.

m. rouge — بحر احمر

بحرالحوله

La mer de l'hanlé, meron — بحر يوسف ، مردن دكزى

génésaritis lacus غاليله كولى — بحر طبريه ك.

بحر عياد حط.

mer morte, m. morteum, sodinirticus locus, lacus asphalhibs — بحر لوط ك.

Nédjef — بحر نجف ك.

بحرومه ـ قنال بحريوسف ـ واح بحريه ـ بحيره ج. بحيرةالتمساح ك.

Bahiret ul homs (la mer de kédis, gardes) — بحيرةالحمص

بحيرة المهديه ـ بحيرة المنيه

١٥٨ : ١٥٦

ب ـ د

Bolbe — بجيق كولى

بدر ـ بدرله ـ بدره چايى ـ برات ى.ج. ـ برادوست ـ برالشام ـ برام ـ بربريه فط. ـ بربير ـ برج رصافى ـ برج اوليـاء ـ برزويه

برغمه — Pergamus

برغمه چایی ر. — (cetius)

برغوس ر. — Birgaus

بر قعید

برقوجه — Berkovatz

برقه ـ برکتلو معدن ـ برکة الکبروت ـ برکة الماریوت.

برکة ابراهیم — Ibrahim

برکة الخلیص ـ برکة الفیل ـ برکة الزلزل ـ برکی ـ برمه برنیق ـ
برنیکه ـ بردد.

بروسه ج. س. — Bourssa, Brouss.

١٥٨ : ١٧٢

ب ـ س

بساپاره، فلبه ـ بساسه ـ بسراط ـ بسرقوث ـ بسکنتا ـ بسمیل.

١٧٢

ب ـ ش

بشره ـ بشکطاش ـ بشیك کولی ك.

فز بشیکه — Bechigué.

١٧٢ : ١٧٣

ب ـ ص

بصره لا. ج. ض. ش. ك. عجم کورفزی، بحر فارس ـ بصرا ـ
بصیره.

١٧٣ : ١٧٩

ب ـ ط

بطحاً مدینهٔ منوره ـ بطحان ـ بطمان صویی ر. ـ بطیحه.

١٧٩

ب ـ ع

بعاث ـ بعقوبه ق.

بعلبك Bäalbck, (Baal-hamon, Heliopolis, Balbeck)

١٨٠ : ١٧٩

ب ـ غ

بغچه‌جك ه. ـ بغچه‌لی صو ـ بغداد لا. ش. ج. ض و برج‌اولیاء دارالسلام ـ بغراص.

١٨٦ : ١٨٠

ب ـ ك

بكتك

بكشهری س. ق. ك. Beïschegri

بك طاغی ط. بكغوز ـ بكلربكی ـ بكلك‌دره‌سی س. بكپازاری ق. ض. ـ بكلو.

١٩١ : ١٨٧

ب ـ ل

بلادالرؤس ـ بلاط ـ بلاتره س. ـ بلاطه ـ بلان ـ بلانجه ـ بلانغه‌ریچه ـ بلبه ـ بلیس ـ بلغار ط.قوم. ـ بلغارستان ـ بلغراد ـ بلغرادجق ـ بلقاء ـ بلقان ط. ـ بلقطن ـ بلقمش ـ بلقیس بلبته.

١٩٩ : ١٨٢

ب ـ ن

بنی اسد ـ بنی بهلول ـ بنی‌حبش ـ بنی‌صفی، بنی حرب ـ بنی‌لام ـ بنغازی ج. ـ بنالوقه ج ـ بناز ق. س.

٢٠٣ ـ ١٩٩

ب ــ و

بوترنتو ــ بوتقوة ــ بوجاق ــ بوجاق طاغی ط. ــ بوداق اوزی.

بودروم سب. ض. | Halicarnassus

بور ــ بوردور ك. ش. ــ بورطان ــ بورلو

۲۰۸ : ۲۰۳

بوز برون ــ بوز بابا ــ بوز اویوك | Boz bouroun

بوزجه اطه | Aénédos

بوزبرون ــ بوزطاغی ط. ــ بوزطغان ــ بوزقیر ــ بوزلق چایی ــ بوسترا

ــ بوص ــ بوصیر ــ بوطروس ــ بوطون ــ بوغاچقو ــ بوغادیچ

بوغاز ایچی.

۲۱۲ : ۲۰۸

بوقونیك ــ بوغومیل ــ بوغا طاغی ــ بوغاز كوی ــ بولان ــ بولاق

ــ بولاجه‌لی ــ بوقووه ــ بولایر ــ بولانق دره ر. ــ بولانق

ــ بولام ــ بولی ر. ش. ج. ــ بولدان ــ بولجیق چایی ر.

ــ بون ــ بومبا. ل. ــ بوماریا ــ بولیوادین ــ بویالو.

بویانا | Boyana

بوی آباد ــ بویی اینجه.

۲۱۷ : ۲۱۲

ب ــ ه

بهرامكوی ــ بهتان ر. قط. ــ بهار اوزی ــ بهندف ــ بهلولیه

ــ بهاشته ــ بهسنی.

بهسنی | Behnessa (oxyrrhyneus)

۲۱۸ : ۲۱۷

بیت الاخران

بیلبوس | Bilboss

بیاد ر. ق. ـ بیت جبرین Elephtéropolis ـ بیت النم ـ بیت الفقیه
ـ بیت الشباب ـ بیت الدین ـ بیت الحرام ـ بیتولیا ـ بیت مقدس.
بیت لحم Beth leém

٢٢٠ : ٢١٨

بیجور اووه ـ بیجاد
بیتینیا قط . Bitynie
بیروت ش. ك. لا. ض. Berithos
بیرامیج ـ بیراملو ـ بئرالسبع و بیزانتیون ـ بیره جك ـ بیطین ـ بیشه
بیستون ـ بیزانس ـ بیغادیج ـ بیغا .

٢٢٥ : ٢٢٠

پیکار باشی صوبی ـ پکار باشی Ilium vetus ـ بیله جك ـ بیلان
بیك كول ـ بیکارحصار ـ بیوك اطه ـ بین النهرین ـ بین القصرین
ـ بین السورین ـ بیوك دره .
بیوك اطه Brinkipo
بیوك لیمان ـ بیوك دربند ـ بیوك مندرس.

٢٢٨ : ٢٢٥

حرف الپاء

پ ـ ا

پاپاس كوی Papass kieui
پاپاسلی یه. ـ پاریشنك.
پارامیتا Paramitha
پازار كویی ـ پازارجق ـ پارغه ـ پارچکك.
پاسین چایی ر. Passin Tschaï

پاشا یکید ـ پاشا لیمانی ـ پاشا طاغی ـ پاشا باغچه‌سی ـ پالمیر ـ پاقوس
پافلاغونیا ـ پاشماقلی ـ پاموق قلعه‌سی Hierapolis ـ پالوپوغون
پالو ـ پاولی ـ پانوپولیس ـ پامفلیا .

٢٢٩ : ٢٣٢

پراوشته ـ پراوادی ـ پراعصه ـ پرسبا ، ك . ـ پرزرین ـ پرتك ـ
پرشنبه ـ پرشتینه ش. ـ پرسیس ـ پرغه ـ پرغامه .

پرلپه Prilp peloc gonias Heraclea.

پروزه ـ پرنه قپان ـ پرمدی ـ پرلوقنده ـ پره‌پول.

٢٣٢ : ٢٤٠

پ ـ س

پسلاریتیس ـ پسیرا .

٢٤١

پ ـ ش ـ ص

پشمات ـ پشینونت ـ پصوشینجه ـ پصوچان.

٢٤١

پ ـ ك

پلونه ـ پلولیا ـ پلوس ـ پلاموط .

٢٤١

پ ـ ه

پندك Pendichion

پنداپولی.

٢٤٣

پ ـ و

پورت سعید ـ پورساق م . Thymleres ـ پولتخانه ـ پوغون ـ
پوسیدی ـ پوسکلات ـ پونت اوکسین ـ پونت ـ پوطونیوم ـ

پولانی – پیراموس – پیدیای – پیدقا – بونوس – پیناره – پیملا – پیسیدیا – پیرعزیز – پنید.

٢٤٣ : ٢٤٥

حرف التاء

Tabak tschaï	تاباق چایی ر.
Tabor daghi	تابور طاغی ط.
Tatar pazari (Bessapara)	تاتار بازاری ش.
Tatar achiéti	تاتار عشیرتی
Tata	تاتا، ك. طوز کولی
Tatlar	تاتلر ه.

— ٢٤٥ —

Tatlar-souyou	تاتلر صویی ر.
Tatvan	تاتوان ق.
Tadjirlou	تاجرلو ه.
Tachiano	تاخیانوس ك.
Tadjoura	تاجورا ه.
Taran	تاران جز.
Tasso	تاسو، طاشو جز.
Tamzara	تامزره ه.
Tavourga	طاورغه ه.
Taurus	طاوروس، طوروس ط.
Tavraminus	طاورمنوس ر.
Tébalé	تباله ق.

Tébni	تبنی ه •
Tébnin	تبنین ه •
Tébouk	تبوك = عاصی خرما

٢٤٦ : ٢٤٧

Thebes, erment	تب ش • خ •
Tépé (hypop)	تپه

٢٤٧

Tépélen	تپه دلن ق • تپه دلن قضاسی
Tadmar (Palmyra, Palmyre, Adrianopolis)	تدمر خ •
	تدمرجدید = حلب
Trace	تراکیا، قطعه
Trali	ترالی خ •
Travnik	تراونیك ق •
Trianopolis	تریانوپولیس خ • ق •
Trélin	تره‌بین ق •

٢٤٩ : ٢٥٠

Térdjan	ترجان ض • مما خاتون
Térsakan-souyou	ترس آقان س •
Tergvischta	ترغوویشته ق •

٢٥٠ : ٢٥١

Térkos	ترقوس ك •
Térmé	ترمه ض • ق •

٢٥١ : ٢٥٢

Troie	تروا خ •
Terhonné	ترهونه ق • ض •

تسالونيك	Thessalonique
تاتوان = تضوان	

٢٥٢

تعز . ج .	Taïz

٢٥٤ : ٢٥٣

تكر آباد خ .	Tékir abad (Phaselis)
تيكريت ق .	Tekrit
تكر طاغى ق. تكفور طاغى	Tekir daghi (Bisanthe, Rhaedestus

٢٥٧ : ٢٥٤

تيكوش ق . ض .	Tikvesche
تكه ج .	Téké

٢٥٩ : ٢٥٧

تل اسقف	Tel-iskof
تل اعرق	Tel-arak
تل اعفر	Tel afar
تل السبع	Tel-es-sébé
تل القاضى	Tel el kadi
تل بشار	Telbaschar
تل بطريق	Telbatrik
تل بنى صباح	Tel béni sabah
تل بونا	Tel bonna
تل توبه	Tel-tevbé
تل جبير	Tel djebir
تل حران	Tel-haran

Tel ménis	تل منس
Téll	تل
Tmolus	تمولوس ط ۰
٢٦١ : ٢٥٩	
Tonnous	تنوس ض ۰
Ténonnié	تنونيه
	تنيز خ ۰
Ténin	تنين ط ۰
Tauarek	توارق ۰ قوم
٢٦٢ : ٢٦١	
Toukhte	توخت ه ۰
Tortoum	تورتوم ض ۰
Tokat (Comana pontika)	توقاد ش ۰ ج ۰ ض ۰
٢٦٤ : ٢٦٢	
Tunis	تونس بكلك
٢٦٥ : ٢٦٤	
Tuné	تونه جز ۰
Tiana	تيانه خ ۰
	تيماء
Téhamé	تهامه
٢٦٥	
Tyrus, Soûr (Palae-otyros, Tyr)	تير = صور
Tyra	تيره ض ۰
Tirèboli (Tripolis)	تيره بولى ق ۰
	تيره بولى قضاسى ض ۰
٢٦٩ ، ٢٦٧	

Timourdji	تیمورجی ض •
Timourdji tschaï	تیمورجی چایی
Timourdji daghlari	تیمورجی طاغلری

٢٧٠ : ٢٦٩

Timour Hissar	تیمور حصار ض •

٢٧٢ : ٢٧٠

Timoritsché	تیموریچه

٢٧٣:٢٧٢

حرف الجيم

Djabyé	جابیه
Djate	جات
Djar	جار
Djassan	جاسان
Djasik	جاسك
Djasim	جاسم نه•
Djanib chehir	جانب شهر

٢٧٥ : ٢٧٣

Djéba	جبا ه•
Djébara	جبارا
Djébaa	جباع
Djebrin	جبرین

٢٧٥

جبل احد	
جبل اقرع	Djebel-acraa (casius)
جبل برع ط.	
جبل برکت، کاوور طاغی .	Djébel bérékèt
جبل الدخان	
جبل دروز ط. ض.	Djébel-Dourouz
جبل الدوب	Djebel-eddoub (Herman minor)
جبل ریه	

٢٧٨ : ٢٧٦

جبل السماق ط.	Djebel sammak
جبل سمعان ض.	Djébel semaan

٢٧٩ : ٢٧٨

جبل الشرقی = آنتی لبنان ط .	Antilibanns
جبل الشیخ ط.	Djebel schéikh (Hermon majeur)
جبل الطیر ط.	Djébel taïr

٢٧٩

جبل غربیه ج.	Djébel garbyé
جبل قلمون	
جبل قارمل	Djébel Karmel (Karmelus)
جبل لبنان ط.	Djébel libanus, libanon
جبل موسا ط.	Djébel moussa
جبل نصیری	Djébel nessâra

٢٨٠ : ٢٧٩

جبله ق.

جبول ض.

جبيل ــ جحفه ــ جحشه .

Djiddé جده . ش

جديده

٢٨٥ : ٢٨١

Gerar جراره

جرماء ــ جربوليه ــ جريه ــ جرجرايا ــ جرجومه ــ جرش ــ

جرمانيقه سزاره = مرعش ــ جرهم ــ جزائر بحر سفيد.

٢٨٩ : ٢٨٦

جزره

(phila) جزرة البريه

جزيرة العرب . شبه . ــ جزين

٢٩٠

جسر ــ جسر ارکنه ــ جسر شغور ــ جسر مصطفى پاشا ــ جسرين

Djisr — Djisr-i-ergüéné — Djisr changhour — Djisr moustafa pacha — Djisrein.

٢٩٤ : ٢٩٠

جعرانه ــ جعفرى ــ جعفريه ــ جفار ــ جفره

(gophna) جفنه

جلاب ــ جلالى ــ جلعاد.

٢٩٤

جلولاء ــ جليكانلى ــ جليل ــ جماء ــ جماعين ــ جمدانلى ــ جمعة

لا ــ جمعه ــ جمعة غيور.

٢٩٨ : ٢٩٥

Djinin (engannin, ginæa, djinæa) جنين

جنادل ــ جند يوخسره .

٢٩٨ : ٢٩٧

Djoudjer	جوجر
Djoukha • ✓	
Djoudi	جودی ط •
	جوله‌مرك ــ جومه ــ جونیه ــ جویت •
	٢٩٨
	جهینه ــ جهنه ــ جهانکیر ــ جهانبکلی •
	٢٩٩ : ٢٩٨
Djeihan • ✓ (Pyramus)	جیهان
	جیرانلی ــ جیرون •
Djize	جیزه
	٣٠٠ : ٢٩٩
Djich	جیش ه •
Djigoul	جیغول
Djidess	جیدس
	جرف •
	٣٠٢ : ٣٠١

حرف الچیم

چ ــ ا

Tschapa-Derési	چاپا دره‌سی س •
Tscharsandjak	چارسنجاق ی •
Tscharschanbé	چارشنبه
Tschardak	چارداق
Tschamelik	چارلك

Tschaglaïk — لايق

Tschakid — لى

Tschanlou Klissa — لى كليسا

Tschal

٣٠٤ : ٣٠٢

Tscham

Tschamlik — ملق

Tschandarli — ندارلى

Tschaï — ى

Tschaï-agzi — اى اغزى

Tschiïr — باره

٣٠٤

ج — ب

Tschibik-abad — جبق آباد

Tschibik-tschaï.

٣٠٥

ج — ت

Tschataldja, metra. — چتالجه

ج — ج

Tschetsch — چچ ه.

٣٠٦

ج — ر

Tschirpân — چرپان و.

Tscherkech — چركش ض.

Tschirmén	چرمن
Tscherminika	چرمنيقه
Tschermik	چرميك

ج – ز

٣٠٧ : ٣٠٦

Tschezaria: mazaka, anazarbe, philippi.	چزاريه

٣٠٨ : ٣٠٧

ج – ش

Tschmé (Cyssus)	چشمه

٣٠٩ : ٣٠٨

ج – غ

Tschagha gaeulu	چغا كولى ك.

٣٠٩

ج – ف

Tschiftéler tschifligui	چفته‌لر چفتلكى

٣٠٩

ج – ق

Tschekalli	چقاللى ه.
Tschoukour ova	چقور اووه

٣١٠

ج – ك

Tschékérek-souyou	چكرك صويى س.
Tschekmedjé	چكمجه

٣١١ : ٣١٠

ج – م

Tschimichkezék	چمشكزك

Tschiminlik	چملك
Tschémin-beli (daghi)	چمین بلی

٣١١

ج – ن

Tschinberli-tach	چنبرلی طاش
Tschinguané limani	چنکانه لیمانی
Tschinguel kieuï	چنکل کویی

٣١٢

ج – و

Tschoban adassi, kachott.	چوبان اطه‌سی
Tschobanlar tschaï	چوبانلر چایی س۰
Tschobanak	چوباناك
Tschorouh	چوروخ
Tschorlou	چورلی
Tschoroum	چوروم
Tschuruk sou	چوروکصو

٣١٥ : ٣١١

ج ه

Tschiharchinbih	چهارشنبه

٣١٤

ج ی

Tschitiria	جتیریا

٣١٥

حرف الحاء

Hadji bektach	حاجی بکتاش ه.
Hadji hamza	حاجی حمزه ه.
Harim	حارم ض.
Hassbia	حاصبیا ق.
Hafik	حافیك ض.
(Cydonia)	حانیه ج. س.

٣١٥ : ٣٢١

ح - ب

Hebron	حبرون ق.
Habsimané	حبسمانه ه.
	حبش ط. ــ حبیش

٣٢١ : ٣٢٢

ح - ج

Hidjaz	حجاز قط.
Hadjer	حجر
Hadjour	حجور ض.
Hadjdjé	حجه
Haddé	حده
Hadeïbyé	حدیبیه
Haducé	حدیثه
Haudéïdé	حدیده ق. س. ل. حدیده سنجاغی، حدیده قضاسی
	حدیله

٣٢٦ : ٣٢٨

ح – ر

حراء ط. – حراز ض. – حرام

حران Horan

حرب – حربی – حرزم – حرمین – حریم – حرامون

٣٢٩ : ٣٢٨

ح – س

حسن قلعه و. Hassan kalaa

ح – ص

حصار Hissar

اسکی حصار – بیکار حصار – حصار اوکی – حصارجق

حصارجق Hissardjik

حصن الاکراد – حصن زیاد – حصن کیفا – حصن منصور – حصوص – حصین

١٢١ : ٣٢٩

ح – ض

حضرو – حضور – حضوه

٣٣٢ : ٣٣١

ح – ك

حکاری ج. – حکاری سنجاغی، حکاری قضاسی Hakkari

٣٣٢

ح – ل

حلب لا. Halepe

سنجاغی، قضاسی، حلب شهری

(Beroea, alepum, Beraa) Alép.

٣٤٢ : ٣٣٢

حلپه ق. حلمول، حلق الوادی (goullete) حله ـ حلی

٣٤٣ : ٣٤٢

ح ـ م

حما س.ج. Hama (Hamath, amatha Hamath zoba)

حمار ـ حمازی ـ حمام: حمام‌علی ـ حاملی ـ حامی ـ حمید آباد ج. ـ

حمیدیه ـ حمیدیه (mélét)

٣٥٠ : ٣٤٣

ح ـ و

جورابن ـ حوران، سنجاق Haurän

حوضه، حوض ـ حوضه ض. ـ حوله

٣٥٢ : ٣٥٠

ح ـ ی

حیدرانلی ـ حیدری ـ حیدریات ـ حیرانلی ـ حیره ـ حیس ـ

حیمانه ـ حیوض.

حرف الخاء

خ ـ ا

خابور س. Khabour, El-khabour

خاتون خانی نه. Khatoun khani

خاتون سرای ه. Khatoun séraï

خاخو Khakho

خادم ض. ق. Khadim

خادم قضاسی ه. Kharte

خاصکوی Khass-kieui

خاصه . ض	Khassé
خالص	Khlîss
خالکی جز .	
خالکیدیك شب	Chalcidigue
خالیب	
خان جدید	Khan djedid
خانبارچین ه .	Khanbartschin
خانقین ی .	Khanikin
خانوقه	Khanouké
خانجار	Khanidjar

٣٥٩ : ٣٥٦

خ ـ ب

خبار ـ خباق ـ خبت

٣٥٩

خ ـ د

خدالعذرا ـ خداوندکار لا .	Khoudavindiguar

٣٦٧ : ٣٥٩

خ ـ ر

خراسان ـ خربتا ـ خربه ـ خربلوه

خربوط ج . ی .	Kharpout

خرس آباد ـ خرسوکی ـ خرسوه ـ خرشنه ـ خرطوم ـ خرمان ـ خرمنجق ـ خریبه ـ خرسوپولیس ـ خریم

٣٧٠ : ٣٦٧

خ ـ ز

خزار ـ خزاعل

٣٧٠

خ - س

خسرو ویران

خ - ص

خصاصه

خ - ل

خلاط - خلیتا - خلیج امیر المؤمنین

خلیج قسطنطنیه Corn d'or

خلیل الرحمن، هبرون - خلیل چاوش ﻫ .

٣٧٠ : ٣٧١

خ - م

خم - خمر - خمسی ق . ج . - خمیر

خ - ن

خناصره - خنافس - خندق - خندمه - خنزوری - خنس

٣٧٣

خ - و

خوانی ﻫ . - خواص رفیعه - خواص محمد پاشا - خواص همایون - خوپا - خورپشته - خورتاج - خورنق - خوزان ق . - خوزنس - خوشاب - خوش آلای - خوشکار - خولان - خولخون - خولوموندا - خومارو - خویران ك .

٣٧٣ : ٣٧٦

خ - ی

خیره بولی ض . ق . - خیره بولی دره‌سی ر . - خیاره ط . - خیوض - خیوط - خیوان

٣٧٦ : ٣٧٨

حرف الدال

د ـ ا

دابق — Dabik

دابنيجه، دايه — Dabnitzé

داخل — ed-Dakhil

دادانا ـ دادلو ـ داديا

دارا — Dara (Darius)

دار الحمراء ـ دار الخلافه، استانبول، بلدهٔ قسطنطينيه ـ دار الخليل

دار السلام، بغداد — Darusslam

داردانل، قلعهٔ سلطانيه، جناق قلعه بوغازى — Dardannelle

دار الندك ـ داراقول

داروانيه — Traie

دارنده ض . و . — Darindé

دار قوچ طاغى

داريا — Daria

داريچه ـ دارى دره

داريوس — Darius

داريه — Darié

داسارونيه — Dessaretis

داغار ـ دالامان ~ . ـ دالن ـ داليان ـ داما

داماس — Damass

دانا ـ دانا جز . ـ دانوب ~ . = طونه ـ دادو ـ دادووان ـ

دادويه ـ داهريه

د ـ ب

Debré	دبره ج . و .
	دره نوه

٣٨٣ : ٣٨٥

د ـ ج

Tigre tigris	دجله ر . «شط»
Dédé aghatsch	دده اغاج ج .
Dedé-daghi	دده طاغی ط .
Dédé kieuï	دده کوی نه .
Dédém kieuï	ددهم کوی
Dradj (epidamnus, Dyrcha Chium, Durazzo	دراج ج .
Derssim	درسم ج .
Derné	درنه
Drin	درین ر .
Drina	درینا

٣٨٥ : ٣٩٣

د ـ س

Despot	دسپوط ط .
	دستمیسان

٣٩٢

د ـ ش

Deschnitsché	دشنیچه

٣٩٢

د ـ ق

Dekok	دقوقا

دقهيله ق .

٣٩٢

د ـ ك

Denizlu	دكزلى ج .

د ـ ل

	دلاجى
Delvinaki	دلويناكى
Delviné	دلوينه
Deli baba	دلى بابا

٣٩٥ : ٣٩٦

Delidjé irmak	دليجه ايرماق ر .
Deli tschaï	دلى چاى ر .
Deli kamtschik	دلى قامچيق ر .
Deliklou tach	دليكلو طاش
Démir Dech	دمر دش
	دمهور

٣٩٥ : ٣٩٦

د ـ و

Duzdjé	دوزجه ض .
Duchinbih	دوشنبه
Doumet ul djindel	دومة الجندل
Domenitza	دومنك
	دول ر .

٣٩٦ : ٣٩٨

د ــ ه

دهروط خ. ــ دهشور.

دهوك ض. Dukhok

٣٩٨

د ــ ى

دياربكر لا. ض. ج. Diarbekir

ديار ربيعه ــ ديار نظر ــ دير ق.

ديرالقمر Deir-ul-kamar

ديربارامورس Deir baramaus

ديريك Dirik

٣٩٨ : ٤٠٤

حرف الذال

ذ ــ ا

ذات الحج ــ ذباب ــ ذبيان ــ ذمار ــ ذوالقدريه ــ ذى شراق ــ ذى الحجفه ــ ذوالنون ــ ذوالخليفه.

٤٠٥

حرف الراء

ر ــ ا

رابا Raba, acropolis, monale.

رابغ ه. Rabeg

راجب

Ratschka راچقه

راخوه ـ راخيله ـ راحت طاغی ط.

٤٠٦

Radomir رادومير ق.

Radovischté رادوويشته ق.

رازلق ض. ـ راس العين ض.

Rachia راشيا ض. ق.

Ramé رمه

راقوجی

Ravnérika راونه‌ريقه ن.

Rania

Rayan رايان

٤٠٦ : ٤٠٨

ر ـ ت

Rhétimo (Rhythymna) رتمو

رسمو ج. ق.

ر ـ ج

رجال‌المع ض. ـ رحين.

٤٠٩

ر ـ ح

Rahmanyé رحمانيه

٤٠٩

ر ـ د

رداع ض.

(Rhodop) رودوب ط.

ردوس جز. Rhedos, Rados

٤٠٩ : ٤١٢

ر ـ ف ـ ق

رفاهيه ض. ـ رفيدة اليمن ه.

رقه ق. Rakà, (nicephoriun) (regia)

٤١٢ : ٤١٣

ر ـ م

رماهيه ـ رمته.

رمله Ramlè

٤١٣

ر ـ ن

رندينا ك. Rendina

٤١٤

ر ـ و

رواندز ض. ق . ـ روپجوز ض . ـ رودونه ط. ـ رودوستو =
تكفور طاغى ـ روسجق ش. ـ روم ايلى فنارى، روم ايلى قواغى ـ
روم ايلى شرقى لا. ـ روم ايلى حصارى ـ روم قلعه ض . ـ

روندوان Rundvan

روهيه

٤١٤ : ٤١٨

ر ـ ى

ريان ـ ريحانه ه. ـ ربرق ـ ريزه ق، ـ ريزوقارباسو ـ ريوا.

٤١٨ : ٤١٩

حرف الزاء

ز ـ ا

زاب الكبير ر.	Zab-el-kébir
زاب الصغير ر.	Zab-el-séghir
زاخو ق.	Zaho
زادريمه ه.	Zadrima
زاويه	Zavié
زاغور ر. ه.	Zagor

٤٢٠ : ٤٢١

ز ـ ب

زبرکی ـ زبرا ـ زبده ـ زباله ـ زباد ـ زبید ـ زبیر.

٤٢١

ز ـ ح

زحله ش.	Zakhlé

ز ـ ر

زراب ـ زراعه ـ زراعين ـ زرقا .

٤٢٢

ز ـ ش

زشتوی ق.

٤٢٢

ز ـ ع

زعفرانبولی ق.	Zafrân-bolou

زغوا غ. ـ زاغوا ـ زغوان.

٤٢٣

ز ـ ف

زفتار.

زفيره Zéphyrius

٤٢٣

ز ـ ك ـ ل

زكتى ـ زلحوه ـ زله.

٤٢٦

ز ـ م

زمرد قلعه‌سى ـ زمرين ـ زمزم قيوسى.

٤٢٤

ز ـ ن

زنباقيه ـ زنك آباد ـ زنكنه.

٤٢٤

ز ـ و

زواره ـ زور ـ زوزان.

زيبار Zibar

زوقغى Soghi

٤٢٥ : ٤٢٢

ز ـ ه

زهران ـ زهره.

٤٢٥ : ٤٢٦

ز ـ ى

زيبارى ـ زيتون ـ زيخك ـ زيخنه ـ زيديه ـ زيرمك ـ زير ض.
زيله.

٤٢٨ : ٤٢٥

حرف السين

Sabastié (Samaria, schau méron)	سابستيه
Sahil (istifan)	ساحل ۞.
Sarnika	سارانيقه
(Sardes, sardis, metropolis asiae)	سارت ش.خ.
Sarus (seïhoun)	ساروس ر.
	ساروس جز. ، ساروس ك. ـ سازان ط.
Sazli déré	سازلی دره ر.
Sakiz, pitynsa, macris, chios, chio.	ساقز جز.
Salmydessus, midié.	سالميدس ط.
Saliacom	ساليا قوم ط. بوزطاغی
	سالينس ر.
Samara	سامارا

٤٣١ : ٤٢٩

س ـ پ ـ ت ـ ج

سپهه ـ ستادك ـ سترك ـ سجشته .

٤٣١

س ـ ر

Sérat	سراة ط.
	سرالباق ـ سرالواحی ـ سراندوز، آياسراندی.
Seraï-kieuï	سرای کوی ق.
Seraï-vizé	سرای ویزه
Sirt	سرت ك.

٤٣٣ : ٤٣١

شيخ جمعه ـ شيخ خليل ـ شيخلر ـ شيخلو ـ شيخ كوم ـ شيخ مرزبان ـ شيورش ـ شيلو ـ شيوهلان

٤٨٩ : ٤٨٨

حرف الصاد

ص ـ ا

صارسيق	Sarssik
صاری چای س •	Sari-tschaï
صاروخانلر ح •	Sari khanlar
صاری شعبان	Sari schâban
صاری قواق	Sari kavak
صاری كول	Sari guel
صاری دکز	
صاسون	Sasson
صافتيا	Saftia
صالحيه	Salihiyé
صامسون ح •	Amyssus
صامسون	prieu
صامسون طاغی	mycal

صاويا ـ صاوا ـ صاری قاش

٤٩٩ : ٤٩٨

ص ـ ب

صبيا ض•

ص ـ ر

صرچه سرای	Sirtsché seraï
صرعون خ .	

٤٩٨

ص ـ ع ـ ف ـ ن

صعید، مصر وسطی	Saïd
صفا ـ صفار	
صفرا	Safra
صنعا ـ صندرغی	
صندقلی	Sanduklou (Apamea cibotos

٤٩٨ : ٥٠١

ص ـ و

صودرهمی ـ صو شهری ض . صو صغیرلغی	
صوصورلو ر .	Soussoulou, soussigurlougou
صوغله	Sogla
ش .	Sofia, Triadutza, Ulpia, Sardica

صونغولر ـ صونغورلو ـ صیغه‌جق ـ صورقان ـ صورنکین ـ
صورغون ـ صوفیر ـ صوفیلو ض . ـ صولیجه ـ صومه ـ صونسه
صویولی ـ صویچه

٥٠١ : ٥٠٥

ص ـ ه ـ ی

صهیون	Sahioun, Syon
صیحنه	
صیدا ح .	Sidon

٥٠٥ : ٥٠٦

حرف الضاد

ضنين

٥٠٦

حرف الطاء

ط ـ ا

طابيه ـ طاقلر نه. س. ـ طـارطوی ـ طاز قیری ـ طـاش ایلی ـ طاشلق ـ طاشلی ـ طاشلی چای .

طاشوس جز. Tassos, odonis, æria, æthria, ogigie, ghrysa, thassos, Thassus, thasso.

طاش کوپری ی. طی. ـ طاطای ـ طاغلی.

٥٠٩:٥٠٧

طاغ مرمریس ـ طاغ اردی ـ طاغ کناری ـ طاولسون.

طالمان س. Callis

طانطورا ـ طاورغه ـ طاوکیر

طاون جز. طاوشان اطهسی Calidjnes, lagnesae

طاوشانلی.

٥١٠ : ٥٠٩

ط ـ ب

طبانلی ـ طبرنه ـ طبریه ی. ك.

٥١١ : ٥١٠

ط ـ ح

طحطا ـ طحا.

ط ـ ر

طرابلس شام ج • Tripolie de Syrio
طرابلس غرب Tripolie de barbari
طرليس ـ طرنوه ق.
طرابزون لا. Trápizus
طرسوس ق. س. Tarse
طرطوس ه. ـ طرول.

٥٢٨ : ٥١١

ط ـ و

طوائف ه. ـ طواس ه. ـ طوباقلی ـ طوپراق قلعه ق. طوتاق ـ طودرغه ـ طوراغان ـ طور ـ طوربالی ـ طورخون ـ طورطوم ـ طورغودلی ـ طوز ـ طوز کولی ك. ـ طوزبرون ـ طوز حصار ـ طوز خوماطو ـ طوزله ـ طوزله کوزی ـ طوسقه ـ طوسقه‌اق ـ طوسیه ـ طوغانحصار ـ طوقلر ـ طوقلیان ـ طولاشدر ـ طومانچ ط. طومورنجه ـ طونجه ـ طونه ـ طویران ك. ـ طی ـ طیفور.

٥٣٤ : ٥٢٨

حرف الظاء

ظ ـ ا

ظاظا ه. Zaza

ظ ـ ف

ظفار ش.

ظ ـ ل

ظلتين.

ظ ـ و

ظور

ظ ـ ﻫ

ظهر العربى ـ ظهر العقبه ـ ظهر العزيزه .

٥٣٥

حرف العين

عادلجواز ض. ق.	Adeldjivaz
عاصى	Assi
عاصى نهرى	Assi-souyou
اورونت ر.	
عاليشار	Alischar
عاليه ـ عاهره ـ عاهم.	

٥٣٦

ع ـ ب

عبادان (ظهرالعقبه) ق.	
عبده	Abdé, Abeda.
عبس	

٥٣٦ : ٥٣٧

ع ـ ث

عثمان بازارى ـ عثمان پاشالر	
عثمانجق ض. ق.	Osmandjik
عثمانيه ض.	Osmanieh
عثمه .	

٥٣٧ : ٥٣٨

عجلون ض. Adjloun
عجيلات و. Adjilate

٥٣٨

ع – ر

عر – عرابه – عرامر – عراق ط. – عرب – عربان
عربسون ض. Arabssoun
عربحصار
عربكير ض. ش. Arabkir «Arabrace»
عرفات – عرقوب – عرمان – عرقاس

٥٤٥ : ٥٣٨

ع – ز

عزار تركمان – عزار فلاح
عزيزيه و. ض. Azizieh

٥٤٦ : ٥٤٥

ع – س

عس ۞
عسير قط. ج. Assir

٥٤٧ : ٥٤٦

ع – ش

عشار ض.
عشاق و. ض. Ouschak
عشاير سبعه ۞ .

٥٤٨ : ٥٤٧

ع ـ ف

عفرياد ﻫ.

٥٤٨

ع ـ ق

عقبه — Akaba

عقبة المصريه ـ عقبة الشام ـ عقبه كورفزى ك.

عقر — Akr, «accaron» ekron.

عقره — Akreh

٥٥٠ : ٥٤٨

ع ـ ك

عكا ج. — Akka, accho, acco, ptolemaï.

عكار ض. — Akkar

عكا ط. ـ عكيرا

٥٥٣ : ٥٥٠

ع ـ ل

علائيه ض. — Alaya (coracessim)

علاونه ـ علوان ـ عليكان

٥٥٤ : ٥٥٣

ع ـ م

عماديه ى. — Amadiyé

عماران

عماره ج. ى. — Amara

عمالقه ـ عماق ـ عمتا ـ عمران ـ عمواس ـ عميق اووه‌سى ـ عميق كولى ك. ـ عمركان

٥٥٦ : ٥٥٤

ع — ن

عنيزه

Ana, antho عنه

٥٥٧ : ٥٥٦

ع — و

Avassim عواصم

عورتا — عورت حصارى

٥٥٧

ع — ى

عيانجق — عيان سريج — عين البقر — عين الخر — عين التين — عين جالوث — عين الشمس — عين رزقا

Antab عينتاب

٥٥٩ : ٥٥٧

حرف الغين

غ — ا

غامه — غات ض. rat — غازى — غان

Ghanoss, gannus غانوس

غاليك

٥٦٠

غ — ب

Ghabrova غبابت — غبروه

٥٦١ : ٥٦٠

غ ـ د

غدامس

٥٦١

غ ـ ر

غراموس ط . ـ غرامش ـ غرامتك ـ غربی قره آغاج ـ
غری ـ غربیه ـ غرب ـ غرزان ـ غرامبوسا ـ غرابوس ط . ـ
غریان ـ غرون ـ غرووه ـ غرهبوئه ـ غریان ض.

٥٦١ : ٥٦٤

غ ـ ذ

غزه ی .

٥٦٤

غ ـ س

غستوار

٥٦٤

غ ـ ل

غلطه ـ غلاطه ـ غلام

٥٦٤

غ ـ و

غوسینه ـ غوره ـ غوردیوم ـ غور ـ غومور ـ غوسکا ـ غوسنجقه

٥٦٤ : ٥٦٥

حرف الفاء

فاتسه ل. ض . Phatisane

فاروس جز .	Pharos
فاو ۞ . ــ فايا	

٥٦٦ : ٥٦٧

ف ــ ر

فرات	Euphrate
فراستر ۞ . ــ فرەجك ــ فرط ــ فرتك	

٥٦٨

ف ــ ك

فك	Aphec
فكه ض .	
فلبه ش .	Filibé, enmolpias, paneropolis, trimontium, Philippopolis, Plowdi
فلسطين فط .	Palestine
فللوجه	

٥٦٨ : ٥٧٢

ف ــ ن

فنار ــ فندقلى ــ فنك ــ فنكه

٥٧٢

ف ــ و

فوجهٔ جديد ــ فوچهٔ عتيق ــ فوچتين

٥٧٢ : ٥٧٣

ف ــ ى

فيلات	Philat

فیر ـ فیلورینه ـ فیلیاس ر. ه. ـ فیلات چایی ر. ـ فیوم

٥٧٤ : ٥٧٢

حرف القاف

ق ـ ا

قابی Kabi

قاچد

قادس Kydoessa

قادین خانی ه. ق. ـ قارالیتیس ـ قارپاس ـ قارپاطوس جز. ـ قارپوز چایی ر. ـ قارپوزلی ـ قارتال ـ قارغی ـ قارص ذوالقدریه ـ قارشیلی ـ قارچیغان ـ قارا ـ قاریشـدیران ـ قارصندی ـ قاری بازاری ـ قاز طاغی ط. ـ قاز آباد ـ قارپوط جز. ـ قارقار ـ قاز طاغی بازاری Acsopus ـ قاز طاغی صویی ida

قاستللو ریزا جز. Castello riza

قاش Kach

قاشوط جز.

قاص شهری

قاضی کوی Kadi-kieuï, Prokerastis, Colpusa, Chalcedon Chalcédonia

قاضی چایی ر. Kadi-tschaï

قاطع ـ قاقیس ـ قاندره ـ قانه ـ قالیس

٥٨٢ : ٥٧٥

ق ـ ب

قبر ابراهیم Kabri ibrahim

قبه ــ قبطيره ــ قبريس Khipre, Cipern

قپو آغزى جز .

قپو طاغى Kapo-daghi (Cyzicus, Cyzique)

قپولى دربند Kapoulou dérbend (Porta Trajani)

٥٨٢ : ٥٨٥

ق ــ ت

قتله ــ قترين ض. ى .

٥٨٥

ق ــ ج

قچانيك

٥٨٥

ق ــ د

قدس شريف ج. ش . Kouds-i-scherif, el kouds, Jerousalêm

٥٨٥ : ٥٩١

ق ــ ر

قرق كليسا ــ قرق كچيد صوبى ــ قرتال ــ قرويه ــ قرچوه ــ قرچه صالح ــ قرق عزيزلر ــ قرچه على ــ قرق دليم ط . ــ قرق آغاچ ــ قره اووه ر . ــ قره اغاج يالواچ ــ قره اغاج كولحصار ــ قره ارسلان صوبى ــ قره حور ــ قره بيغا ــ قره بيرون ــ قرهجه صو ــ قرهجه خليل ــ قرهجه اباد ــ قرهجه فقيه ــ قرهجهطاغ ــ قرهبيكار ــ قره حسن ــ قرهجه ويران ــ قرهجهلر ــ قره حصار شرقى ــ قره حصار بيغا

٥٩١ : ٦٠٢

قره خاجيلو

قره عیسالو — Kara issalou

قره دیویت

قره دکز وبحر سیاه — mer noir

قره‌سی — karssi

قره صو یکجه‌سی ی . ـ قره طاش ـ قره طووه ـ قره فریه

قره قیا ر . — Kra-kaya

قره کلیسا ـ قره کول ـ قره‌مان ـ قره‌مانلی ـ قره مرسل ـ قره موط ـ قره ویران کولی ك . ـ قره یعقوب ـ قره یوك پازاری ـ قرین آباد

٦٠٢ : ٦٠٩

ق ـ ز

قزانلق ی .

قزل ایرماق ر . — Halys

قزل اطه‌لر جز . ـ قزلحصار ـ قزل تپه ه . ـ قزل قوجه ـ قزل طاش ـ قزلسرای ـ قزل رباط ـ قزل کیسه ـ قزل قیا ـ قزل کلیسا ـ قزل ولی ر .

٦٠٩ : ٦١٠

ق ـ س

قستللو ریزو جز . ـ قسطمونی ش . لا . ض . ح .

٦١٠ : ٦١٩

ق ـ ش

قشله‌جق — Kichladjik

قشاقلی

قصبه ض • | Kassaba

قصبر ⊙ • ــ قصیر ــ قصروق

٦٢٠

ق ــ ع

قمطبه

٦٢٠

ق ــ ل

قلاموط | Kalamant

قلب ض • | Kalb

قلعهٔ بالا ــ قلعه‌جك ض • ــ قلعهٔ زیر ــ قلعهٔ رمادی ــ قلعة النجم ــ
قلعهٔ سلطانیه = چناق قلعه بوغازی

قلعهٔ مضیق | Ephamia

قلمون

٦٢٢ : ٦٢٠

ق ــ ن

قنا س • ــ کفر قنا ــ قندیللی

قندیه ش • ج • | Kandia

قنتال ــ قنفده ــ قنمیس ــ قنیطره

قنه | Caene, Caenopdés, Néapolis

٦٢٨ : ٦٢٢

ق ــ و

قواجق ــ قوارنه

قواق | Kavak

قواقلی ــ قوالی ی • ض • ــ قوایه ــ قوبط ــ قوبلاط ــ قوجه علی

قوجه چای ✓ . exentours , gravicus – قوچحصار –
قوچحصار ك . – قوچكيرى – قورى – قورئ همايون = اق
كوپرى – قورولش – قوز قشله – قوزلو – قوزان – قوزانه
– قوزارجه – قوزان – قوزليجه

قوزى چايى Kogamus

قوش اوغلان كويى – قوشمشار – قوص

قوقله Koklia, palap-poch

قوقانو Kokino

قولاشين – قوله – قومانوه – قوم قلعه – قونيچه – قونيه لا . –
قوله‌لى برغوس – قويلحصار – قيا اغاج

٦٤٥ : ٦٢٨

ق – ى

قيا اغاج – قيا حيدر – قيالر – قيالى – قپاق – قيرايلى – قيرايلى ك .
– قيرجوه – قيرشهر – قيصريه ش . ج – قياس – قيوجق –
قيون اوغلى – قيبى

٦٤٩ : ٦٤٥

حرف الكاف

ك – ا

كاور طاغى ط . – كاظيمه – كارير ه . – كاخته ى .

ك – ب

كبيسه – كبسود ه . – كبان معدنى ض . ى . – كاهكك .

ك ـ ت

كتانبول ۞. ـ كچی بورلو ه. ـ كدغره ـ كدوس = قادس = كديس
= كديز ـ كديز چایی ىر.

٦٥٤ : ٦٥٢

ك ـ ر

كربلا ق. ج. = مشهدحسين ـ كربه = قارپاطوس ـ كرجوس ۞.
ـ كرد عشيرتی ـ كرد قچاغی ـ كرد نوحی ـ كردو.

كرەده ق. ض. Kratia = phlaviopolis

كرك Karek

كركوك ج. ـ كركسيه (Carchemis = Circessium) ـ كرمانلی
كول ك. ـ كومپه برونی ىر١.

كرمل ط. Karmel

كرميلی چایی ىر. ـ Céraunia ـ كرمه ۞.

كرەسون ض. ك. ق. Kérassune

كريد = اقريطش لا. جز aïria, macraonessos, idéa, chtonia,
curétis, candie, créta, telchinia, créte.

كرماستی Kirmastis

٦٦٦ : ٦٥٤

ك ـ س

كستل ك. ق. Kastel

كستلك ـ كسكيم ض. ق. ـ كساته ۞. ـ كسرلی ـ كسروان
ـ كسريه = céletrum ـ كسكين ض. ـ كسمه ـ كسندره
شب. ض.

٦٦٨ : ٦٦٦

ك ــ ش

كشان ض. ق. Kechan

كشيش طاغى ط. Olympe

٦٦٨ : ٦٧٠

ك ــ ف

كفات ۞ Kéfat

كفرتاب

كفر صبا (antipatri)

كفرطود Kastro en marum

كفر مندا (armé chiche)

كيفرى Kifri

ك ــ ك

ككبوزه (lybissie)

ك ــ ل

كلاس ــ كلاندوز ــ كلبنه ــ كلدكلان ــ كلدانى (chalden)

كلنار ض. (gulnar) ــ كلعنبر (gulanbér)

كلكيت ض. Kalkid

كلندره ك. ق Kilindria (Celederis)

كلكيا (Cilicia) ــ كلور (gulur)

كليبولى ك. ق. ج Kalipoli

كلمرير ۞ ــ كليسا حصار = كونش حصار ــ كليسا ــ كليسورا ــ كليبوج

كليس Kiliss

٦٧٠ : ٦٧٩

ك — م

Kemakh	كماخ ض. ق.
	كاللى ه – كمرز ه – كمر
Guemlek-souyou	كملك صويى م
	كمش – كمش كون
Gumuchkhané	كمشخانه ج.
Guemlik, ghio, cius.	كملك

٦٧٩ : ٦٨٢

ك — ن

	كنج (gunidje) ج.
Kénézin	كنزين
Kengueri (gangra, germanicapolis)	كنغرى ج

٦٨٢ : ٦٨٦

ك — و

Guébrén-tschaï	كوبرن چايى م.
Guevach	كواش
Keupru	كوپرى ض.
	وزير كوپريسى
Keupru-souyou (eurimedon)	كوپرى صويى م.
Kuplu	كوپلى
Keuprulu	كوپريلى ق
Kutahieh (Cotyoeum)	كوتاهيه ج. ق
Kout ul amara	كوة العماره
Kutschuk viran	كوچك ويران

K: tschekmédjé (pontepiceolo)	کوچك چکمجه ك.
K: sakaria	کوچك سقاریا
K: menderés	کوچك مندرس
(gueurdes)	کوچیکان ـ کودوك ـ کودك ـ کوردوس
Kuré	کوره
	کورلك
Guévér	کور
	کورهٔ شمالیه ـ کورهٔ وسطیه
Guzel-Tagh	کوزل طاغ ط.
	کوزو چایی ر.
Guzel Hissarï aïdin	کوزلحصار آیدین ش.
Kieustendil (ulpïanum)	کوستره ـ کوسترهلك
	کوشك
Koufa	کوفه
Gueuk-souyou	کوکصو
	کوکطاش ـ کوکجه اغاج
Gueuk-irmak	کوك ایرمق ر

٦٩١ : ٦٩٣

Kevkéban	کوکبان ض.
	کوکرجینلك
Gueuk déré	کوك دره ر
	کولدین ـ کوکس ـ کوکسون ـ کوکبلی
Gueul	کول
Gueul bachi	کولباشی
Gueul pazari	کولبازاری

Gueul hissari	کولحصاری
Gueul hissar gueulu	کولحصار کولی ك.
Gulerli	کولرلی
Guelk boghazi (ports des ciliciens)	کولك بوغازی
Gueul marmara	کول مرمره
	کول ویران ـ کولوه ـ کومار ـ کومش طاغی ط.

٦٩٣ : ٦٩٦

Gumgum	کوم کوم ق.
Gumusch-Hadji kieuï	کمش حاجی کویی
Gumildjina	کوملجنه ج. ق.
Gumedj	کومج
	کومه صور
Geunan	کونان ض.
	کونش
Gunéch Hissar	کونش حصار
	کونك ـ کونیه ـ کون یازی ـ کونای ـ کوه ـ کویت
tyana Keuidjééy-limani	کویجکز لیمانی
	کوی سنجاق
Geunïnuk	کوینك

٦٩٦ : ٧٠٢

ك ـ ی

	کی ـ کیجه برون ه. ـ کیدونیا
Kissamos (Cisamus)	کیسامو ض.
Kisvé	کیسوه

كيغيك ـ كيغى ـ كيكل ـ كيل

Guilan	كيلان
	كيلى ـ كين آوات ـ كينولى
Gueïvé	كيوه

٧٠٤ : ٧٠

حرف اللام

ل ـ ا

	لابرانده
Lapsaki (lampsakus)	لابسكى
Latmus	لاتموس ط.
Ladik	لاديق و.
Ladikiyé (laodicea)	لادقيه
Larissa	لاريسا
Lazistan	لازستان ج.
Lajina	لاژينا
Laodicée	لاعوديسه
	لانارقه

٧٠٨ : ٧٠٤

ل ـ پ

Letota	لپتا
Lipsos	لپسا

٧٠٩

ل ــ ج

لجا	Ledja
لجون	Ledjoun

٧٠٩

ل ــ ح ــ د ــ ر

لحيه	
لهشون	Ledschaun
لريوز	Leros

ل ــ س ــ ش

لسقويك	Leskovik (letzovik) ش٠ lesche

٧١١ : ٧٠٩

ل ــ ف

لفكه	Lefké
لفقوشه ش ٠	Lefkosché (nicosi, leucosia)

٧١١

ل ــ ن

لنقطه ض ٠	Linkata

٧١٢ : ٧١١

ل ــ و

لوله برغوس	Lulé bonrghazi
لووروس	Leuros
لونجه	Levaty

٧١٣ : ٧١٢

Leïd	لیت ل .
Lydie	لیدیا حط.
Lycie	لیسیا حط .
Limos	لیمنی جز .
Limassol	لیمسون
Liobiti	لیوبیتی
	لیوبوشقه

٧١٧ : ٧١٣

حرف المیم

Matschka	ماچقه ﻫ.
Matschikova	ماچیقووه
Marané	مارانه
Matschian	مارچیان
Mardin, marde, mardide.	ماردین
Marssiass	مارسیاس س.
Margaritis	مارغاریتیس
Marga, mergué	مارغا
Marghalitsch	مارغلیچ
Marmit	مارمیت، قره صو س.
Maroni	مارونی
Mazguirde	مازکرد

مارونيا ق.	Maronia
ماستوس = صو صغيرلغى	Mastus
ماليش	Malish
ماقرى ق. ل.	Makri
ماكدونيا قط.	Macedoine
مالاطيه	Méliténe
مالاقصره	
مالتپه	Maltépé
مااللوس	Mallus
مانداليا، فز عاضم كورفزى	Mendalia
مانستراكى.	
مانياس	Manyas
مانووغات ر.	Eurimedon

٧١٨ : ٧٣٠

م - ب

مارك - مپاورى ه. - ميرز

٧٣١

م - ت

متن - متوالى - متوح - متوقاج.

متروبچه	Mitrovitza

٧٣١ : ٧٣٢

م - ج

مجار	Madjar
مجتكر	

Migdelad, maédala	مجدل، مجر كبير
Mossissus	مجور
Medjidié	مجيديه
Medjideuzi	مجيد اوزى
Medjid euzu souyou	مجيد اوزى صويى ص.
Métschoua	مجوه

٧٣٤:٧٣٢

م – ع

Mehavil	محاويل
	محل ـ محودى ـ محوديه ـ محودلا ـ محادلر.
Mahnaïm	محنايم
	محيرجه

٧٣٤ : ٧٣٢

م – خ

مخادر ـ مخديت ـ مخنا.

٧٣٥

م – د

moudania	مدانيه
Ctesiphon	مداين
	مداين صالح
Moudourlou	مدرلى
Métélèn	مدق ـ مدللو جز.
	مدينهٔ منوره ـ مدير
Médian	مديا ى. ل.

Midiat	مديات

٨٣٥ : ٨٤٨

م ــ ر

Mourad-daghi, Dydimene	مراد طاغی ط.
	مرقوان
Merd irmak	مرد ایرمق
Merzouk	مرزوق
Merziphon	مرزیفون
Merssins	مرسین
Marach	مرعش
Murefté	مرفته، مرفت
Marmariss	مرمریس ق •
Proconnesas, Celaphonnesos, Servarum, Insula	مرمره اطه‌سی

مرمره دکزی بحر ــ مرمره کولی ك. ــ مرمره‌جك

Maritza	مریچ نه.

٧٤٨ : ٧٥٦

م ــ ز

مزح واسط ــ مزده ــ مزرعه ــ مزوری

٧٠٦

م ــ س

مستانلی ــ مسجد ــ مسجدلی ــ مسلاطه ــ مسور ــ مسیب ــ میسیس

٧٥٦ : ٧٥٧

م ــ ص

مصاف ــ مصر اطه ــ مصر خط.	Egypt

م ــ ع ــ غ

معان ح .	maan
معدن	maadin
معرة النعمان ــ معلقه ــ معلقره	
معمورة الحميد	mamouret-ul-hamid = leït
معمورة العزيز لا.	mamouret-ul-aziz
مغنيسا ح.	magnesia, mânissa, sypilum
مغاره ــ مغاروه ــ مغرب عنس ه.	
مغله	maughla (alindé)
مغلاى ــ مغيس	

٧٦٨:٧٦٠

م ــ ف

مفارقين = ميافارقين	mefarkin
مقاطره ــ مقلوب ــ مقرى كوى ــ مقصودلى ــ مقطعه ــ مقوى ــ مقينه	

٧٦٩ : ٧٦٨

م ــ ك

مكانده	mekandé
مكجه ــ مكرى ل .	makri
مكس ض .	mukuss
مكهٔ مكرمه	

٧٧٧ : ٧٦٩

م ـ ل

ملازكرد ق. ض.	malazguerd

ملاطو ـ ملاكنـدی ـ ملاقاسم ـ ملس مر. ـ ملل شرف ـ ملوج ـ مله کوبی ـ مليدونی

٧٧٧ : ٧٧٩

م ـ ن

مناحه ـ مناستر لا.	Bitolia
منبیج	menbidj
منتشا ج.	mintéché
منتفك ـ مندرس مر.	meandr

مندلی ـ منده خورا ـ منصوریه ـ منصوره ـ منکور ـ منکس ـ منکن ـ منلا کوی

منلك	molenicum
منمن ـ منوف	momemphis

منمنجی ـ منیطر.

م ـ و

مورطو ـ موریخوه ـ مورطنه ـ موستار ـ موش ـ موش علی قلعه‌سی ـ موصل لا. ـ موط ـ موطیکی ـ مورطنه ـ موق

مولوه	methymn

موندروس ـ مولقواج

٧٧٩ : ٨٠١

م ـ ه

مهاجرین ـ مهامیه

میادین	miadin

میخائل ـ میخال غازی

میخالیج ض. ص.	miletopolis, rhindacus
میخالیجیق ـ میرشلی ـ میرکون ـ میس	
میسیا	mysa
میشافه ـ میلاس ـ میلان	
میلان چایی ص.	Hypius
میلو پوطمو ـ میللو ـ میا طاغی	

٨٠١ : ٨٠٦

حرف النون

ن ـ ا

نائب ۞.	
نائم خ.	Naïm
نابلس	Néapolis, sichem
نادره ـ نارلی ـ ناریك	
نازللی	Nazillu
نارده صویی ص.	Arta
ناسلیخ	
ناصره	Nazareth
نالوت ـ نامروان	

٨٠٧ : ٨٠٩

ن ـ ب

نبك ض.

٨٠٩

ن ـ ج

نجد ـ نجف ـ نجيب

٨١٠ : ٨٠٩

ن ـ خ

نخاخ Nukhakh

٨١١

ن ـ ر

نرجيكى و.

٨١١

ن ـ ز

نزيب ـ نز كب

٨١١

ن ـ س

نسقادوس «نيسيروس» «پورفيروس» Niskadas, nyssiros, porphyros.

٨١١

ن ـ ص

نصيبين Nisibis, anhochia.

٨١١

ن ـ ع

نعللو خان Na'allau khan

ن ـ ك

نكريطه

٨١٤

ن ــ م

نمرون ــ نمرود خ.

٨١٤

ن ــ و

نواحئ برغمه ۞ ــ نوردوز ض.

نوره‌قوپ	Nevrécop
نوقصه	
نوشهر	Nevchehir
نووه‌برده	Novaberda, novebrod.
نوه‌سیل	Novoselo
نوه‌سپه	
نوون	Novîn

٨١٤

ن ــ هـ

نهر ابراهیم س ــ نهر العاصی س ــ نهر المغلوب ــ نهر فرات ــ نهر مریج ــ نهم

٨١٨ : ٨١٧

ن ــ ی

نیغادیس	
نیف ط. س. ق	Nif
نیقوطین ــ نیقودیم	
نیکبولی	Neocopolis
نیکسار	Neocesaria
نیکده	Nigde (cadyna)

نيكوب

نيل مبارك ر. Nili mubarek

حرف الواو

و ــ ا

وادیٔ العجم ض. Vadi-ul-adjém

وادیٔ الشرقی ه. ــ وادیٔ العقیق ــ وادیٔ رانونا ــ وادی الغربی ه. ــ وادیٔ بطمان ــ وادیٔ مذینب ــ وادیٔ قناة ــ وادیٔ مهروز ــ وادیٔ القرا ــ وادیٔ فاطمه ــ وادیه.

واردار ر. Vardâr (axino)

وارطو.

وارنه ش. ل. Varna (Odessius, Odissus)

واروش ــ واسکرد ــ واسیلیقوزلر ــ والطه ــ واظلدان.

وان لا. ك. Vân, artemida.

٨٣٥ : ٨١٨

و ــ ج

وجترین

٨٣٦

و ــ ص

وصاب العالی ه. ــ وصاب السافل ه.

٨٣٦

و ــ ق

وقف کبیر ض.

٨٣٦

و ـ ل

ولاحولواديه.

٨٣٦

ودينه Vadina

٨٣٨ : ٨٣٦

و ـ و

ووشتنه ى. Vaschtina

ووليو Volio

وونا Vona

٨٣٧

و ـ ى

ويچه Vitsché

ويچقو. ويرانجك Vitschko

ويزه Viza

ويسوقه Vissoka

ويشغراد Vitschgrad

٨٣٨ : ٨٣٧

حرف الهاء

هـ ـ ا

هارثه . ـ هانى ـ هاچين.

٨٣٩

هـ ـ ر

هراز.

٨٣٩

هـ ـ ز

هزار غراد، رازغاد، رازغراد — Razgrad

هرسه جز. ۞. ـ هرسقه

هرسك ج. — Hersek (Herzegovine)

هركه جز. هركيت، قرەكى — Chalcia, Charki, Chale.

هركه ـ هركله ـ هرمل ـ هريكى.

٨٤٠ : ٨٣٩

هـ ـ س

هسبان خ. — (Hesbon)

٨٤٠

هـ ـ ف

هنوف ق .

٨٤٠

هـ ـ ك

هكبه‌لى جز.

٨٤٠

هـ ـ م

همت ۞. ـ همشين.

٨٤٠

هـ ـ ن

هنديه ق. ـ هنسكى ـ هنكامك ـ هنود

٨٤٠

هـ ـ و

هوراه ۞ . ـ هدن ـ هويدى

٨٤١ : ٨٤٠

Hit, Aiopolis	هيت
Hidi	هيدو

۸٤۱

حرف الياء

Yabné (Yannia)	يانيه
Yarpouz	يارپوز
Yar Hissar	يار حصار
Yarssauat	يار صوات
Yarimdjé	يارمجه
Yaghda	ياغده

۸٤۲

صوك

30

3 1761 06978330 6